VALTIOPÄIVÄT

1966

ASIAKIRJAT

ENSIMMÄINEN OSA

HELSINKI 1967
VALTION PAINATUSKESKUS

TÂNĂRUL

SISÄLLYS

Ensimmäinen osa.

Puhemiesneuvoston laatima *luettelo lepäämässä* olevista, vuoden 1966 valtiopäivillä vireille pantavista *lakiehdotuksista.*

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi *maatalouden hintatasosta* annetun lain muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi *ammattioppilaitoksista* annetun lain muuttamisesta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 2.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi *maatalouden hintatasosta.*
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi eräiden *saamisten perimisestä* kerta kaikkiaan.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 3.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi *asutuslainsäädännön kumoamiseen* liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi *kananpoikasten haudontojen* rajoittamisesta.
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 2.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi kotimaisen *sokerintuotannon turvaamisesta.*
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä olevat ehdotukset laeiksi valtion *virkamiespalkkausten tarkistamisesta* ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta sekä valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun lain voimaansaattamisesta.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi asuntotuotannon veronhuojennuslakien mukaan verovapaan tulon ja omaisuuden perusteella *valtiolle annettavasta lainasta.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 2.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi *rakennuslain* muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi työnantajan *sosiaaliturvamaksusta* annetun lain muuttamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 1.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi *maatalouden hintatasosta.*
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 4.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi *manttaalikunnista.*
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 2.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi valtioneuvoston *ministeriöiden lukumäärästä* ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta.
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 1.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi *sosiaalihallituksesta.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 5.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi *metsähallinnosta.*
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 1.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi *kansanedustajain vaaleista* annetun lain muuttamisesta.
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 3.
Eduskunnan kirjelmä.

Lepäämässä olevat ehdotukset *yksityismetsälaiksi* ja laiksi metsälautakunnista.
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 5.
Eduskunnan kirjelmä.

Puhemiesneuvoston laatima *luettelo tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä,* vuoden 1966 valtiopäivillä vireille pantavista *lakiehdotuksista.*

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi *korkeakoululustipendeistä* annetun lain muuttamisesta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 3.
Eduskunnan kirjelmä.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi *Suomen Akatemiasta* ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain muuttamisesta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 4.
Eduskunnan kirjelmä.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi *uudis- ja kivenraivauspalkkioista.*
Maa- ja metsätalousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 3.
Eduskunnan kirjelmä.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi *vesilain* muuttamisesta.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 3 (Mietinnön liitteenä Perustuslakivaliokunnan lausunto N:o 1).
Eduskunnan kirjelmä.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi eräiden *leipomotuotteiden valmisteverosta* annetun lain muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi *kunnallisista yleissairaaloista.*
Eduskunnan kirjelmä.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi *yliopistollisista keskussairaaloista* annetun lain muuttamisesta.
Eduskunnan kirjelmä.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi *yksityisoppikoulun muuttamisesta* kunnalliseksi kouluksi.
Eduskunnan kirjelmä.

Lisäys puhemiesneuvoston laatimaan luetteloon tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1966 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Hallituksen kirjelmä Eduskunnalle sen johdosta, että Eduskunnan hyväksymä laki on jätetty vahvistamatta.
Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi eräistä väliaikaisista *poikkeussäännöksistä verolakeihin.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 44.
Eduskunnan kirjelmä.

Toinen lisäys puhemiesneuvoston laatimaan luetteloon tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1966 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Hallituksen kirjelmä Eduskunnalle sen johdosta, että Eduskunnan hyväksymä laki on jätetty vahvistamatta.
Vahvistamatta jätetty ehdotus *metsänparannuslaiksi.*

Hallituksen esitys N:o 1 laiksi *Aasian Kehityspankkia* koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 4.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 2 työajan lyhentämisestä ja järjestelemisestä johtuviksi *muutoksiksi vekseli-, shekki-, velkakirja- ja huoneenvuokralakiin.*
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 2.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 3 laiksi Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun *nimen muuttamisesta* Jyväskylän yliopistoksi.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 3.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 4 laiksi *valtioneuvoston oikeuttamisesta* myymään Savonlinnan lyseon vanha kiinteistö Savonlinnan kaupungille.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 5.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 5 laiksi *kalastuslain* muuttamisesta.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 1.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 6 *oppisopimuslaiksi* sekä laeiksi työntekijäin vuosilomalain muuttamisesta ja ammatillisista *pätevyystutkinnoista.*

Hallituksen esitys N:o 7 laiksi kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen *aukioloajasta.*
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 2.
Hallituksen kirjelmä esityksen peruuttamisesta.

Hallituksen esitys N:o 8 laiksi erään Ilmajoen kunnassa sijaitsevan *alueen myymisestä* Oy Alkoholiliike Ab:lle.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 4.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 7.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 9 laiksi *elinkeinon harjoittamisen oikeudesta* annetun lain muuttamisesta.
Talousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 13.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 10 laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain *palkkauksesta ja eläkkeistä* annetun lain muuttamisesta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 6.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 12.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 11 Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen *konsulisopimuksen* eräiden säännösten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 2.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 11.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 12 laiksi *lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita* koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 3 (Mietinnön liitteenä Talousvaliokunnan lausunto N:o 1).
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 14.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 13 laiksi ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen *oikeudesta omistaa ja hallita* kiinteätä omaisuutta ja osakkeita annetun lain muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 2.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 6.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 14 laiksi *osakeyhtiöistä* annetun lain 44 §:n muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 3.
Suuren valiokunnan sitä antama mietintö N:o 10.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 15 laiksi *yksityisoppikoulujen valtionavusta* annetun lain muuttamisesta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 8.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 32.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 16 laiksi valtion omistaman *koskiosuuden luovuttamisesta* Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisille yhtiöille.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 7.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 9.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 17 laiksi *asevelvollisuuslain* muuttamisesta.
Puolustusasiainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 1.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 33.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 18 laiksi *merilain* muuttamisesta.

Hallituksen esitys N:o 19 laiksi *aluevaihdosta* valtion ja Lahden kaupungin välillä.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 6.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 8.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 20 kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien *kuormausalustojen tullikäsittelyä* koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 4.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 16.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 21 laiksi *rikoslain* 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 4.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 22.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 22 laiksi *rangaistusten täytäntöönpanosta* annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 5.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 15.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 23 laiksi eräistä väliaikaisista *poikkeussäännöksistä verolakeihin.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 8.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 23.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 24 laiksi *kunnallisen jaoituksen muuttamisesta* annetun lain muuttamisesta.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 5.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 31.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 25 *lisäyksistä ja muutoksista* vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 14.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 26 *lisävaltuuksien antamisesta* valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1966 aikana.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 12.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 20.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 27 laiksi *auto- ja moottoripyöräverosta* annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 9.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 17.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 28 laiksi nestemäisten *polttoaineiden valmisteverosta.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 10.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 18.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 29 laiksi *tullitariffin* muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 11.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 19.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 30 laiksi *asuntotuotantolain* muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 13.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 21.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 31 laiksi *vientitakuulain* muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 32.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 58.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 32 laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain *perhe-eläkkeistä ja hautausavuista* annetun lain muuttamisesta.
Sivistysvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 7.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 25.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 33 laiksi säädettyjen *määräaikain laskemisesta* annetun lain muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 6.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 24.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 34 laiksi *lapsen elatusapua* koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä yleissopimuksen soveltamisesta.

Hallituksen esitys N:o 35 *julkaisujen kansainvälistä vaihtoa* koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Hallituksen esitys N:o 36 *virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa* koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Hallituksen esitys N:o 37 kaupallisten *ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia* koskevan tulliyleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Hallituksen esitys N:o 38 työpalkkasaatavan ja lapsen elatusavun perimisen turvaamiseksi konkurssissa ja ulosotossa tarpeellisista muutoksista *velkojain etuoikeutta* koskevaan lainsäädäntöön.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 7.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 26.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 39 *uskontorikoksia* ja kirkollisten järjestysmääräysten rikkomista koskevan lainsäädännön uudistamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 12.

Hallituksen esitys N:o 40 laiksi *muutoksenhausta hallintoasioissa* annetun lain muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 9.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 52.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 41 laiksi *rikoslain* 3 luvun 11 §:n muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 8.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 50.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 42 laeiksi *ulosottolain* muuttamisesta ja *oikeudenkäymiskaaren* 10 luvun 27 §:n kumoamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 10.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 68.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 43 *hammasteknikon* toimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.
Talousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 3.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 46.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 44 laiksi *valtioneuvoston oikeudesta myydä* Tornion yleinen sairaala siihen kuuluvine alueineen perustettavalle kuntainliitolle.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 36.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 82.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 45 laiksi eräistä toimenpiteistä *kunnallisen jaotuksen* ja kuntien yhteistoiminnan kehittämiseksi.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 10.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 112.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 46 laiksi *tuulaakimaksun* perusteesta vuosina 1967—1969.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 4.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 30.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 47 laiksi eräiden *saamisten perimisestä* kerta kaikkiaan.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 47.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 106.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 48 Rikkihappo Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista *valtion takauksista.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 23.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 49 laiksi *valuutan säännöstelystä* annetun lain muuttamisesta.
Perustuslakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 7.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 40.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 50 laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin *eläkelain muuttamisesta.*
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 4.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 51.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 51 laeiksi kansaneläkkeeseen suoritettavasta *tukilisästä* annetun lain ja kansaneläkelain muuttamisesta.
Sosiaalivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 3.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 27.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 52 laiksi kansainvälisen *vehnäsopimuksen* voimassaoloajan edelleen pitentämisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 6.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 73.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 53 laiksi *asuntohallituksesta* annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 27.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 44.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 54 *lisäyksistä ja muutoksista* vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 28.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 55 laiksi uusien *virkojen perustamisesta* eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 29.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 45.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 56 laiksi *auto- ja moottoripyöräverosta* annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 24.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 47.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 57 laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun *voiton väliaikaisesta verovapaudesta* annetun lain muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 15.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 28.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 58 laiksi *makeisvalmisteverosta.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 18.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 34.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 59 laiksi *virvoitusjuomaverosta.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 19.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 35.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 60 laiksi eräiden *elintarviketuotteiden valmisteverosta.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 20.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 36.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 61 laiksi *tullitariffin* muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 25.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 42.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 62 laiksi *mallasjuomaverosta* annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 21.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 37.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 63 laiksi *väkiviinaverosta* annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 22.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 38.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 64 laiksi *aluevaihdon suorittamisesta* valtion ja Oulun kaupungin välillä.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 16.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 29.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 65 laiksi *teurasruhojen punnituksesta.*
Talousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 2.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 41.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 66 suostumuksen antamiseksi *Yhdistyneiden Kansakuntien* peruskirjan 109 artiklan 1 momentin muutokseen.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 13.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 67 eräiden viranomaisten oikeutta *voimakeinojen käyttämiseen* koskevan lainsäädännön uudistamiseksi sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Hallituksen esitys N:o 68 henkeen ja terveyteen kohdistuvien *rikosten rankaisemista* koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Hallituksen esitys N:o 69 säännöksiä *tuomiokuntain hoidosta* sisältävän lain muuttamisesta.
Lakivaliokunnan siitä antama mietintö N:o 13.

Hallituksen esitys N:o 70 laiksi *rakennuslain* muuttamisesta.
Laki- ja talousvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 6.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 39.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 71 laiksi valtion *painatuskeskuksesta.*
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 30.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 48.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 72 Kreikan Kuningaskunnan kanssa tehdyn *kauppasopimuksen* eräiden määräysten hyväksymisestä.
Ulkoasiainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 14.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 108.
Eduskunnan vastaus.

Hallituksen esitys N:o 73 laiksi valtion *varmuusvarastoista* annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.
Valtiovarainvaliokunnan siitä antama mietintö N:o 39.
Suuren valiokunnan siitä antama mietintö N:o 84.
Eduskunnan vastaus.

ENSIMMÄINEN OSA

Puhemiesneuvoston laatima luettelo lepäämässä olevista, vuoden 1966 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan on lepäämään jätetyn lakiehdotuksen käsittely pantava vireille ensimmäisillä vaalien jäljestä pidettävillä varsinaisilla valtiopäivillä ja lakiehdotus sitten, asianomaisen valiokunnan annettua asiasta lausuntonsa, muuttamatta hyväksyttävä tai hylättävä. Työjärjestyksen 53 §:ssä määrätään lisäksi, että puhemiesneuvoston tulee uusien vaalien jälkeen kokoontuvilla ensimmäisillä valtiopäivillä laatia eduskunnalle esitettäväksi luettelo eduskunnan lepäämään jätettäväksi hyväksymistä lakiehdotuksista ja samalla alistaa eduskunnan päätettäväksi, mitkä niistä valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan on katsottava rauenneiksi, jota paitsi puhemiesneuvoston myös on ehdotettava, mihin valiokuntaan on lausunnon antamista varten lähetettävä ne lepäämään jätetyt lakiehdotukset, joita eduskunta ei ole päättänyt katsoa rauenneiksi.

Tämän johdosta puhemiesneuvosto on eduskunnalle esiteltäväksi laatinut tässä jäljempänä olevan luettelon sekä lepäämään jätettäviksi hyväksytyistä että asian kolmannessa käsittelyssä hyväksytyistä, mutta sitten lepäämään jätetyistä lakiehdotuksista, joiden käsittely on pantava vireille vuoden 1966 valtiopäivillä. Samalla saa puhemiesneuvosto, koska muita näistä lakiehdotuksista kuin a), c), e), g), h) ja j) kohdissa mainittuja ei valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan ole katsottava rauenneiksi, laatimaansa luetteloon liittää ehdotukset siitä, mihin valiokuntaan kukin lakiehdotus olisi lausunnon antamista varten lähetettävä.

a) Ehdotus laiksi maatalouden hintatasosta annetun lain muuttamisesta (Hall. es. n:o 2/1962 vp.).

Koska maatalouden hintatasosta on annettu uusi laki 15 päivänä elokuuta 1962 (449/62), puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

b) Ehdotus laiksi ammattioppilaitoksista annetun lain muuttamisesta.

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään sivistysvaliokuntaan.

c) Ehdotus laiksi maatalouden hintatasosta (Hall. es. n:o 58/1962 vp.).

Koska asiasta on annettu uusi laki 15 päivänä elokuuta 1962 (449/62), puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

d) Ehdotus laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

e) Ehdotus laiksi asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta.

Koska asiasta on annettu uusi laki 18 päivänä kesäkuuta 1964 (345/64), puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

f) Ehdotus laiksi kananpoikasten haudontojen rajoittamisesta.

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

g) Ehdotus laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta.

Koska asiasta on annettu uusi laki 14 päivänä huhtikuuta 1965 (214/65), puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

h) Ehdotukset laeiksi valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta sekä valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun lain voimaansaattamisesta.

Koska asiasta on annettu uudet lait 24 päivänä heinäkuuta 1964 (427—431/64), puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

että lakiehdotukset katsottaisiin rauenneiksi.

i) Ehdotus laiksi asuntotuotannon veronhuojennuslakien mukaan verovapaan tulon ja omaisuuden perusteella valtiolle annettavasta lainasta.

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

j) Ehdotus laiksi rakennuslain muuttamisesta.

Koska asiasta on annettu uusi laki 4 päivänä kesäkuuta 1965 (301/65), puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

k) Ehdotus laiksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta.

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään sosiaalivaliokuntaan.

l) Ehdotus laiksi maatalouden hintatasosta (Hall. es. n:o 2/1965 vp.).

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

m) Ehdotus laiksi manttaalikunnista.

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään laki- ja talousvaliokuntaan.

n) Ehdotus laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta.

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

o) Ehdotus laiksi sosiaalihallituksesta.

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

p) Ehdotus laiksi metsähallinnosta.

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

q) Ehdotus laiksi kansanedustajain vaaleista annetun lain muuttamisesta.

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

r) Ehdotukset yksityismetsälaiksi ja laiksi metsälautakunnista.

Puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1966.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi maatalouden hintatasosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 2 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavan lakiehdotuksen lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

maatalouden hintatasosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään maatalouden hintatasosta 14 päivänä lokakuuta 1958 annetun lain (407/58) 4 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetussa laissa (401/61), näin kuuluva 5 momentti:

4 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Milloin satovuodeksi 1961/62 määrättyä tavoitehintaa jonkin tai joidenkin tuotteiden osalta voittamattomien vaikeuksien vuoksi ei voida saavuttaa, valtioneuvoston on, 1 momentissa tarkoitettua maatalouden tuoton ja kustannusten välistä suhdetta kuitenkaan muuttamatta, satovuoden aikana muutettava tarpeellisilta osin sanottuja tavoitehintoja tai lisättävä kalenterivuodeksi myönnettyä maatalouden välitöntä hintapoliittista tai muuta tässä laissa tarkoitettua tukea.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 2; Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1; Suuren valiokunnan mietinnöt n:ot 5 ja 5 a (A. I. 1962 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1962 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laiksi maatalouden hintatasosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 2 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotuksen laiksi maatalouden hintatasosta annetun lain muuttamisesta lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1966.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian käsiteltäväkseen, ja koska Eduskunta myöhemmin on hyväksynyt uuden lakiehdotuksen asiasta, Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n nojalla päättänyt,

että lepäämässä oleva lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi ammattioppilaitoksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 55 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavan lakiehdotuksen lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

ammattioppilaitoksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ammattioppilaitoksista 25 päivänä huhtikuuta 1958 annetun lain (184/58) 4 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

4 §.

Jokaisella ammattioppilaitoksella on johtokunta, joka vastaa oppilaitoksen toiminnasta, sekä asianmukaisesti vahvistettu ohjesääntö ja opetussuunnitelma. Kuntainliiton omistamassa ammattioppilaitoksessa liittohallitus hoitaa johtokunnan tehtävät, mikäli liittovaltuusto ei ole asettanut erityistä johtokuntaa. Oppilaitoksen rehtori kuuluu itseoikeutettuna jäsenenä johtokuntaan ja edellä mainitussa tapauksessa liittohallitukseen.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 55; Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 9; Suuren valiokunnan mietintö n:o 60 (A. I. 1962 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Sivistysvaliokunnan mietintö N:o 2 vuoden 1962 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi ammattioppilaitoksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein viime huhtikuun 26 päivältä lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten edellä mainitun lakiehdotuksen. Tämän vuoksi valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina toiminnanjohtaja G. Grönlundia Finlands Svenska Landskommuners Förbund nimisestä yhdistyksestä, varatuomari S. Kalliota Suomen Kauppaliitosta, osastopäällikkö E. Koivukoskea Maalaiskuntien Liitosta ja pääjohtaja A. Niiniä, kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Lakiehdotuksen tarkoituksena on muuttaa ammattioppilaitoksista annetun lain (184/58) 4 §:n 1 momenttia muun muassa siten, että kuntainliiton omistamassa ammattioppilaitoksessa oppilaitoksen rehtori kuuluisi itseoikeutettuna jäsenenä johtokuntaan ja, mikäli liittovaltuusto ei ole asettanut johtokuntaa ja liittohallitus hoitaa johtokunnan tehtävät, liittohallitukseen. Yhtyen siihen, mitä laki- ja talousvaliokunnan 3 päivänä heinäkuuta 1962 sivistysvaliokunnalle antamassa lausunnossa n:o 1 on asiasta esitetty, ja huomioon ottaen lisäksi, ettei valiokunnan mielestä ole asianmukaista pyrkiä heikentämään kunnallisten luottamushenkilöiden asemaa, ja kun rehtorin asiantuntemus on joka tapauksessa käytettävissä, vaikkei hän kuuluisikaan itseoikeutettuna jäsenenä edellä tarkoitettuihin elimiin, valiokunta ei ole katsonut voivansa asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Viitaten siihen, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä puheena olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tiekso, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Backlund, Häggblom, Kalavainen, Leinonen, H. Linna, V. E. Partanen, P. Räsänen, Saalasti, Salama, A. Salo, Sillantaus, Terästö, Uusitalo ja Volotinen sekä varajäsen Siiskonen.

Vastalause.

Emme ole voineet yhtyä sivistysvaliokunnan enemmistön hylkäävään kantaan lakiehdotukseen nähden. Lakiehdotus tarkoittaa ammattioppilaitoksen rehtorin oikeuttamista kuulumaan itseoikeutettuna ja äänivaltaisena jäsenenä ammattikoulun johtokuntaan tai, jos liittohallitus hoitaa johtokunnan tehtävät, niin siinä tapauksessa liittohallitukseen.

Viitaten hallituksen esityksen n:o 55/1962 perusteluihin katsomme, että rehtorin kuuluminen johtokuntaan koulutoiminnan ja oppilaitoksen asioiden erikoistuntijana ja sen päätöksistä vastuullisena jäsenenä on välttämätöntä.

Edellä olevaan viitaten ehdotamme,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 1966.

Kerttu Saalasti. **Eino Uusitalo.**
Anna-Liisa Linkola. **Mikko Volotinen.**
Heimo Linna. **Armas Leinonen.**
Pentti Sillantaus.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1962 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi ammattioppilaitoksista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 55 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotuksen laiksi ammattioppilaitoksista annetun lain muuttamisesta lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 2, on ottanut asian lopullisesti käsiteltäväkseen.

Lakiehdotuksen tarkoituksena on muuttaa ammattioppilaitoksista annetun lain (184/58) 4 §:n 1 momenttia muun muassa siten, että kuntainliiton omistamassa ammattioppilaitoksessa oppilaitoksen rehtori kuuluisi itseoikeutettuna jäsenenä johtokuntaan ja, mikäli liittovaltuusto ei ole asettanut johtokuntaa ja liittohallitus hoitaa johtokunnan tehtävät, liittohallitukseen. Yhtyen siihen, mitä Eduskunnan Laki- ja talousvaliokunnan 3 päivänä heinäkuuta 1962 Sivistysvaliokunnalle antamassa lausunnossa n:o 1 on asiasta esitetty, ja huomioon ottaen lisäksi, ettei Eduskunnan mielestä ole asianmukaista pyrkiä heikentämään kunnallisten luottamushenkilöiden asemaa, ja kun rehtorin asiantuntemus on joka tapauksessa käytettävissä, vaikkei hän kuuluisikaan itseoikeutettuna jäsenenä edellä tarkoitettuihin elimiin, Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1966.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi maatalouden hintatasosta.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 58 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavan lakiehdotuksen lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki
maatalouden hintatasosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maataloustuotannon ohjaamiseksi ja maatalouden hintatason sekä maataloudesta saatavan tulon vakaannuttamiseksi määrätään satovuosittain tämän lain voimaantuloa seuraavasta satovuodesta alkaen rukiin ja vehnän sekä maidon, sianlihan, asetuksella tarkemmin määriteltävän naudanlihan ja kananmunien tavoitehinnat ja päätetään muista toimenpiteistä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Tässä laissa tarkoitettu satovuosi alkaa syyskuun 1 päivänä ja päättyy seuraavan elokuun 31 päivänä.

2 §.

Maataloustuotteiden hintojen ja maatalouden tukitoimenpiteiden perustaksi laaditaan laskelma maatalouden tuoton ja kustannusten suuruudesta, jolloin tuotteiden samoin kuin työn, tarvikkeiden ja muiden kustannustekijäin määrinä käytetään satovuodet 1959/60—1960/61 käsittävän perusajanjakson keskimääriä, kuitenkin siten, että työn määrä lasketaan Etelä-Suomen tutkimusalueen 10—25 hehtaaria muunnettua maatalousmaata käsittävien kirjanpitoviljelmien työnmenekin mukaan. Kustannuksiin ei lueta maatalouteen sijoitetun oman pääoman korkoa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja perusajanjakson tuottoa ja kustannuksia laskettaessa hinnoitetaan tuotteiden samoin kuin työn, tarvikkeiden ja muiden kustannustekijäin määrät maatalouden hintatasosta 14 päivänä lokakuuta 1958 annetun lain (407/58), sellaisena kuin se on osittain muutettuna 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetulla lailla (401/61), satovuodelle 1961/62 edellyttämän hinta- ja kustannustason mukaan ottaen huomioon sanotulle satovuodelle edellytetty maatalouden hintapoliittinen tuki. Viljelijäperheen suorittama maataloustyö hinnoitetaan palkatun työn kanssa samanarvoiseksi. Täten lasketusta tuotosta vähennetään kaksi miljardia markkaa.

Edellä tarkoitettuja laskelmia tehtäessä käsitellään maataloutta yhtenä kokonaisuutena ja otetaan laskelmissa huomioon vain varsinainen maatalous. Laskelmista voidaan jättää pois joitakin eriä niiden vähäisen merkityksen tai muun syyn vuoksi, jolloin tuotto- ja kustannuspuolelta pois jätettävien erien tulee kuitenkin olla yhteismääriltään suunnilleen yhtä suuret.

3 §.

Maatalouden tuoton ja kustannusten hintatasossa tapahtuneiden muutosten toteamiseksi lasketaan vuosittain 2 §:n mukainen maatalouden tuotto ja kustannukset siten, että sanotun pykälän 1 momentissa tarkoitetut tuotteiden samoin kuin palkkatyön, tarvikkeiden ja muiden kustannustekijäin määrät hinnoitetaan kulloinkin kulumassa olevan satovuoden keskimääräisten hintojen ja palkkojen mukaan, ottaen myös huomioon hintoja ja palkkoja sekä muita kustannuseriä koskevat jo tehdyt päätökset ja sopimukset sellaisina kuin ne tulevat seuraavana satovuotena vaikuttamaan tuoton ja kustannusten suuruuteen. Viljelijäperheen oman työn arvoa muutetaan samassa suhteessa kuin palkansaajain yleinen ansiotaso on muuttunut vuoden 1961 toisen vuosineljänneksen jälkeen. Maatalouden välitön hintapoliittinen tuki otetaan laskelmassa huomioon sen suuruisena kuin sitä on kulloinkin kulumassa olevaksi kalenterivuodeksi myönnetty.

Maatalouden tuottoon luetaan niin ikään rukiille ja vehnälle sekä maidolle, sianlihalle, naudanlihalle ja kananmunille kulloinkin kulumassa olevaksi satovuodeksi määrätyn tavoitehinnan ja viennistä saadun hinnan erotus laskettuna sille tuotemäärälle, jolla

1) rukiin ja vehnän osalta kulloinkin viimeksi kuluneen elokuun alusta heinäkuun loppuun käsittävänä ajanjaksona valtion viljavaraston ostaman kotimaisen rukiin tai vehnän määrä on ylittänyt viljavaraston vastaavana aikana kotimaahan myymän rukiin tai vehnän määrän;

2) maidon osalta kulloinkin viimeksi kuluneena 12 kuukautta käsittävänä ajanjaksona meijerien vastaanottama maitomäärä on ylittänyt satovuoden 1962/63 vastaavan määrän;

3) sianlihan ja naudanlihan osalta kulloinkin viimeksi kuluneena 12 kuukautta käsittävänä ajanjaksona maasta viedyn sianlihan tai naudanlihan määrä on ylittänyt vastaavana aikana maahan tuodun sianlihan tai naudanlihan määrän; sekä

4) kananmunien osalta maataloustilaston mukainen tuotosmäärä kulloinkin viimeksi kuluneena kalenterivuotena on ylittänyt kalenterivuoden 1961 vastaavan määrän.

Edellä tarkoitettu maatalouden tuottoon luettava lisäys saa kunkin tuotteen osalta olla enintään kuusi sadannesta kysymyksessä olevan tuotteen arvosta 1 momentin mukaisessa maatalouden tuotossa.

4 §.

Valtioneuvosto määrää maatalousministeriön esityksestä vuosittain elokuun loppuun mennessä seuraavaa satovuotta varten rukiille ja vehnälle sekä maidolle, sianlihalle, naudanlihalle ja kananmunille tavoitehinnat sekä päättää muista tuoton ja kustannusten suhteeseen vaikuttavista toimenpiteistä siten, että 3 §:n mukaan laskettu maatalouden tuotto muodostuu yhtä suureksi kuin perusajanjakson tuotto, jota on muutettu samassa suhteessa kuin 3 §:n mukaan lasketut maatalouden kustannukset ovat muuttuneet perusajanjakson kustannuksiin verrattuna. Rukiin ja vehnän tavoitehinta koskee kuitenkin vain ajanjaksoa syyskuun alusta heinäkuun loppuun.

Maidon, sianlihan ja naudanlihan tavoitehinnat tarkistetaan helmikuun loppuun mennessä ottaen huomioon 3 §:n 2 momentissa määrätyllä tavalla laskettavat tuoton muutokset. Yhtä sadannesta pienempää tavoitehinnan muutosta ei kuitenkaan satovuoden aikana suoriteta.

Niin ikään tarkistetaan helmikuun loppuun mennessä maidon, sianlihan, naudanlihan ja kananmunien tavoitehinnat, jos satovuoden kuluessa tehdyillä työehtosopimuksilla tai niihin verrattavilla päätöksillä palkkoja on muutettu siten, että se merkitsee palkansaajien yleiseen ansiotasoon vähintään kahden sadanneksen muutosta. Mainitut toimenpiteet suoritetaan siten, että maatalouden tuotto muuttuu samassa suhteessa kuin maatalouden kustannukset tulevat muuttumaan, kun viljelijäperheen oman työn hinnoittelussa otetaan huomioon edellä mainittu yleisen ansiotason muutos.

Milloin edellä 1—3 momentin mukaan määrättyä tavoitehintaa jonkin tai joidenkin tuotteiden osalta voittamattomien vaikeuksien vuoksi ei voida saavuttaa, muutetaan tarpeellisilta osin maidon, sianlihan, naudanlihan tai kananmunien tavoitehintoja tahi kysymyksessä olevaksi kalenterivuodeksi myönnettyä maataloutta yleisesti koskevaa hintapoliittista tukea siten, että maatalouden tuoton ja kustannusten välinen suhde pysyy edellä 1—3 momentissa tarkoitetun mukaisena.

5 §.

Maataloustuotteiden hintojen keskinäisiä suhteita määrättäessä on kansantaloudelliset, tuotantopoliittiset sekä tuottavuutta ja työllisyyttä edistävät näkökohdat otettava huomioon siten, että riittävä elintarvikkeiden kotimainen tuotanto tulee turvatuksi.

Maatalouden hintapoliittinen tuki määrätään edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa siten, että viljelmäkoon mukaisen ja alueittaisen hintapoliittisen tuen kokonaismäärät maatalouden tuottoon nähden säilytetään satovuoden 1961/62 aikana vallinneessa suhteessa.

Riippumatta siitä, edellyttävätkö 3 §:n mukaiset laskelmat tuoton ja kustannusten suhteen muuttamista, voidaan 4 §:n 1 momentissa mainittuja tarkistuksia suoritettaessa eri tuotteiden hintojen ja kustannuserien keskinäisiin suhteisiin tehdä muutoksia, jotka eivät vaikuta maatalouden tuoton ja kustannusten väliseen suhteeseen.

6 §.

Tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden valmistelua varten valtioneuvosto asettaa toimikunnan, jonka on vuosittain ennen elokuun 16 päivää laadittava ja annettava maatalousministeriölle seuraavaa satovuotta koskevat laskelmat ja ehdotukset ja joka avustaa maatalousministeriötä tämän lain täytäntöönpanemiseksi tarvittavien toimenpiteiden suunnittelussa sekä seuraa maidon, sianlihan, naudanlihan ja kananmunien hintojen kehitystä ja tekee tarvittaessa maatalousministeriölle esityksiä 4 §:ssä määrättyjen tavoitehintojen toteuttamiseksi.

7 §.

Kunnat ovat velvolliset kohtuullista korvausta vastaan hoitamaan viljelijälle tai karjanhaltijalle suoritettavan hintapoliittisen tuen jakamiseen liittyviä tehtäviä, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Niin ikään voidaan asetuksella määrätä avustusta hakeneen viljelijän tai karjanhaltijan verotusasiakirjoista saatavien tietojen antamisesta kunnallishallitukselle ja lääninhallitukselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa käyttää kunnan päättämisvaltaa kunnallishallitus, kuitenkin niin, että kunnallishallitus voi siirtää päätösvallan käyttämisen muulle kunnan elimelle, josta tällöin on voimassa, mitä kunnallishallituksesta on tässä laissa säädetty.

8 §.

Jos avustus on myönnetty hakemuksen mukaisesti, katsotaan sitä koskevaan postisiirtokorttiin merkitty tai ostotodisteen ohella annettu tiedoksianto valitusosoituksineen kunnallishallituksen päätökseksi. Milloin avustus on myönnetty hakemuksesta poiketen tai sen saantia koskeva hakemus on hylätty, annetaan hakijalle päätökseksi ote kunnallishallituksen pöytäkirjasta.

Ostotodisteet ja päätökset, lukuun ottamatta päätökseksi katsottavaa tiedoksiantoa postisiirtokortissa, toimitetaan hakijoille kirjatussa kirjeessä.

Hakijan katsotaan, jollei muuta osoiteta, saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin päätös lähetettäessä siihen tehdyn merkinnän mukaan on annettu postin kuljetettavaksi.

9 §.

Kunnallishallituksen tässä laissa tarkoitetussa asiassa antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta kirjallisesti lääninhallitukselta kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan.

Valituskirja voidaan sanotun määräajan kuluessa antaa myös kunnallishallitukselle, jonka tulee oman lausuntonsa ohella toimittaa se lääninhallitukselle. Milloin valituskirja on toimitettu suoraan lääninhallitukselle, tulee lääninhallituksen ennen valituksen ratkaisemista hankkia siitä kunnallishallituksen lausunto.

Lääninhallituksen 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta.

10 §.

Tässä laissa tarkoitettu viljelijälle tai karjanhaltijalle välittömästi jaettava tuki on vapaa verosta, älköönkä sitä koskevista viranomaisten toimituskirjoista perittäkö leimaveroa eikä lähetysmaksua.

11 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Tällä lailla kumotaan maatalouden hintatasosta 14 päivänä lokakuuta 1958 annettu laki (407/58) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, kuitenkin niin, että viimeksi mainittua lakia edelleen sovelletaan satovuoden 1961/62 edellyttämiin toimenpiteisiin.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 58; Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5; Suuren valiokunnan mietintö n:o 40 (A. I. 1962 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1962 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laiksi maatalouden hintatasosta.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 58 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotuksen laiksi maatalouden hintatasosta lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1966.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian käsiteltäväkseen, ja koska Eduskunta myöhemmin on hyväksynyt uuden lakiehdotuksen asiasta, Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n nojalla päättänyt,

että lepäämässä oleva lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 77 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1963 valtiopäivillä päättänyt hyväksyä seuraavan lakiehdotuksen jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Valtion ja sen hoidossa olevan rahaston varoista myönnetty laina ja valtion tai rahaston muu saaminen on kokonaisuudessaan maksettava seuraavassa kannossa, jos

a) maksamaton pääoma on enintään 100 markkaa tai

b) vuotuismaksu enintään 10 markkaa.

Jos 1 momentin b kohdan mukaan perittävä pääoma on 100 markkaa suurempi, maksettakoon saaminen kuitenkin kahdessa kannossa pääomaeriltään yhtä suurina erinä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu laina on myönnetty kunnan tai rahalaitoksen välityksellä, on laina mainitun momentin mukaisesti maksettava ensiksi sattuvana maksupäivänä, kuitenkin niin, että jos maksettava lainapääoma on 100 markkaa suurempi, saaminen on maksettava takaisin kahden vuoden aikana pääomamääriltään yhtä suurina erinä. Kunnan tai rahalaitoksen on suoritettava sille kalenterikuukauden aikana täten kertyneet varat viimeistään seuraavan kalenterikuukauden 15 päivään mennessä asianomaiselle valtion tilivirastolle tai rahastolle.

Asianomainen lääninhallitus tai valtiokonttori voi hoidossaan olevan lainan tai muun saamisen osalta erityisistä syistä hakemuksesta sallia 1 ja 2 momentissa tarkoitetun maksun suorittamisen yhtenä tai useampana eränä myöhemminkin kuin mainituissa momenteissa on säädetty, kuitenkin enintään viiden vuoden kuluessa ja alkuperäisestä takaisinmaksuajasta jäljellä olevaa aikaa pitentämättä. Edellä 3 momentissa tarkoitetun lainan maksamisessa voi asianomainen keskusvirasto tai ministeriö myöntää vastaavan helpotuksen.

2 §.

Jos lainaa tai muuta saamista ei suoriteta tässä laissa säädetyssä tai sen nojalla asetetussa määräajassa tai jos kunta tai rahalaitos laiminlyö määräajassa suorittaa sille 1 §:n 3 momentin mukaan kertyneet varat tahi jättää huolehtimatta sanotun lainkohdan nojalla tapahtuvasta lainan kertakaikkisesta perimisestä, noudatettakoon vastaavasti, mitä saamisen takaisinmaksamisessa tapahtuneen laiminlyönnin tai lainaehtojen täyttämättä jättämisen varalta on saamisen perusteena olevassa asiakirjassa sovittu tai muualla säädetty.

3 §.

Tätä lakia älköön sovellettako 16 päivänä elokuuta 1958 annetussa maankäyttölaissa (353/58) ja eräiden vuokra-alueiden lunastamisesta maalaiskunnissa samana päivänä annetussa laissa (361/58) tarkoitettuihin lainoihin tai muihin saamisiin. Valtioneuvostolla on valta erityisistä syistä

päättää, ettei tätä lakia ole myöskään sovellettava erikseen määrättäviin muihin lainoihin.

4 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

5 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1964 ja sillä kumotaan erinäisten valtion myöntämien lainojen sekä etukäteen suorittamien korvausten maksamatta olevan pääoman perimisestä kerta kaikkiaan 12 päivänä toukokuuta 1950 annettu laki (241/50).

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 77 (A. I. 1962 vp.); Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9; Suuren valiokunnan mietintö n:o 34 (A. III: 2. 1963 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 3 vuoden 1963 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Eduskunta on 26 päivänä viimeksi kulunutta huhtikuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi vuoden 1963 valtiopäivillä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan. Mainittu lakiehdotus oli tullut käsiteltäväksi eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 77 johdosta.

Kysymyksessä oleva lakiehdotus tarkoittaa sellaisten valtion lainojen ja muiden saamisten, joiden maksamaton pääoma on enintään 100 markkaa tai vuotuismaksu enintään 10 markkaa, perimistä kerta kaikkiaan yhdessä tai kahdessa kannossa. Kun lakiehdotuksen 5 §:n mukaan lain olisi pitänyt tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 1964, ei lain voimaan saattaminen muuttamatta sen sisältöä ole enää mahdollista. Tämän vuoksi valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Käkelä, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, Pekkarinen ja Voutilainen sekä varajäsenet Jämsén, Koppanen, Puhakka, Rodén ja Tallgren.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1963 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 77 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1963 valtiopäivillä päättänyt hyväksyä ehdotuksen laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 3, on ottanut asian lopullisesti käsiteltäväkseen.

Kysymyksessä oleva lakiehdotus tarkoittaa sellaisten valtion lainojen ja muiden saamisten, joiden maksamaton pääoma on enintään 100 markkaa tai vuotuismaksu enintään 10 markkaa, perimistä kerta kaikkiaan yhdessä tai kahdessa kannossa. Kun lakiehdotuksen 5 §:n mukaan lain olisi pitänyt tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 1964, ei lain voimaan saattaminen muuttamatta sen sisältöä ole enää mahdollista.

Koska lakiehdotusta ei voida hyväksyä valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla muuttamattomana, Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 127 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1963 valtiopäivillä päättänyt hyväksyä seuraavan lakiehdotuksen jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, muutetaan asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä 16 päivänä elokuuta 1958 annetun lain (360/58) 4 §, 11 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti sekä lisätään lain 20 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

4 §.

Jos maanhankintalain mukaan maan saantiin oikeutettu henkilö, jota ei 1 päivään tammikuuta 1964 mennessä ole otettu asukkaaksi sellaiselle tilalle tai asuntotontille, johon hänellä maanhankintalain mukaan on oikeus, taikka henkilö, jonka maanhankintalain mukaisesti tekemä tilan tai asuntotontin saamista tarkoittava hakemus on sanottuna ajankohtana käsittelemättä, edelleenkin haluaa saada tilan tai asuntotontin maanhankintalain säännösten mukaan, on hänen toimitettava asetuksella säädettävän ajan kuluessa asutushallituksen vahvistaman kaavan mukainen uusi hakemus kotikuntansa asutuslautakunnalle. Asutuslautakunnan on viipymättä ratkaistava hakemus maanhankintalain säännösten mukaan, kuitenkin niin, että myös asiaa ratkaistaessa vallitsevat olosuhteet on otettava huomioon. Älköön hakijalle kuitenkaan annettako parempaa oikeutta kuin hänelle maanhankintalain 69 §:n mukaan aikaisemmin tehdyllä päätöksellä on annettu tai olisi voitu antaa.

Asutuslautakunnan 1 momentin nojalla antamaan päätökseen tyytymättömällä on oikeus neljäntoista päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan valittaa siitä asutushallitukseen. Valituskirja on viimeistään ennen kello kahtatoista määräajan päättymispäivänä annettava asutuslautakunnalle, mutta saa valittaja omalla vastuullaan toimittaa valituskirjansa asutuslautakunnalle myös maksettuna postilähetyksenä tai lähetin välityksellä, siten kuin asiakirjain lähettämisestä 26 päivänä helmikuuta 1954 annetussa laissa (74/54) on säädetty. Asutuslautakunta lähettäköön valituskirjan viipymättä oman lausuntonsa seuraamana asutushallitukselle.

Jos hakijalle päätetään antaa tila tai asuntotontti, sovellettakoon asukkaaksi ottamiseen maanhankintalain säännöksiä ja olkoon muutoin vastaavasti noudatettavana, mitä 3 §:ssä on säädetty. Asukkaaksi ottamista koskevaan asutuslautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta.

11 §.

Asukkaanottolautakunnille määrätyt tehtävät siirtyvät asutuslautakuntien sekä maanlunastuslautakunnille määrätyt tehtävät maankäyttötoimikuntien käsiteltäviksi, jollei asutustushallitus toisin määrää.

— — — — — — — — — — — — — — — —

14 §.

Maanhankintalain säännöksiä, jotka koskevat sen tai siirtoväen pika-asutuslain tahi rappiotilojen pakkolunastamisesta asutustarkoituksiin annetun lain mukaan valtiolle hankittujen alueiden, osuuksien ja etuuksien sekä rakennuksien ja rakennuspuiden arvioimista ja hinnan tai korvauksen suorittamista sekä tällöin noudatettavaa menettelyä ja käytettäviä maksuvälineitä, sovellettakoon sanottujen lakien mukaan hankittuihin alueisiin, osuuksiin ja etuuksiin sekä rakennuksiin ja rakennuspuihin nähden, kuitenkin niin, että määrältään vähäinen hinta tai korvaus voidaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, suorittaa vaatimatta maanhankintalaissa tarkoitettuja selvityksiä, ja että tilan tai alueen hinnan suorittamisessa voidaan vastaavasti noudattaa, mitä valtion maan käyttämisestä ja maan pakkolunastamisesta maankäyttölain tarkoituksiin 16 päivänä elokuuta 1958 annetun lain (359/58) 51 §:ssä on säädetty. Asutuslain mukaan hankittujen alueiden, osuuksien ja etuuksien sekä rakennuksien ja rakennuspuiden hinnan suorittamisessa noudatettakoon asutuslain säännöksiä.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

20 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Mikäli 1 ja 2 momentissa tarkoitetun lainsäädännön nojalla hankittua omaisuutta, jonka käytöstä ei aikaisemmin ole määrätty tai joka on vapautunut taikka vapautuu mainitun lainsäädännön mukaisesta käyttötarkoituksesta, ei voida tai sitä ei ole tarkoituksenmukaista käyttää sanotun lainsäädännön tarkoituksiin, päättää asutushallitus tämän omaisuuden käyttämisestä maankäyttölain tarkoituksiin ja maatalousministeriö sen käyttämisestä erityisistä syistä muihin tarkoituksiin.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 127 (A. III: 2. 1962 vp.); Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1; Suuren valiokunnan mietintö n:o 87 (A. III:2. 1963 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1963 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laiksi asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 127 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1963 valtiopäivillä päättänyt hyväksyä ehdotuksen laiksi asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1966.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian käsiteltäväkseen, ja koska Eduskunta myöhemmin on hyväksynyt uuden lakiehdotuksen asiasta, Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n nojalla päättänyt,

että lepäämässä oleva lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi kananpoikasten haudontojen rajoittamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1963 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 19 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1964 valtiopäivillä päättänyt hyväksyä seuraavan lakiehdotuksen jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

kananpoikasten haudontojen rajoittamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Kananmunien tuotannon ja menekin tasapainottamiseksi on munantuotantoa varten tarkoitettujen, kauppaan tulevien kananpoikasten koneellinen haudonta erityisen valvonnan alainen ja asianomaisesta luvasta riippuvainen, siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Edellä 1 §:ssä tarkoitettuun haudontatoimintaan saadaan ryhtyä vain maataloushallituksen antamalla luvalla.

Sellaisten hautomojen omistajien tai haltijoiden, jotka tämän lain voimaan tullessa harjoittavat 1 momentissa tarkoitettua haudontatoimintaa, on toimintansa jatkamista varten saatava niin ikään lupa maataloushallitukselta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että kanakanta kanalassa, jossa tuotetuista munista haudontoja suoritetaan, on todettu terveeksi ja maataloushallituksen vahvistamat jalostukselliset vaatimukset täyttäväksi. Lupa voidaan peruuttaa, jos pätevä syy siihen ilmaantuu.

Maatalousministeriö määrää maataloushallituksen esityksestä kuinka pitkinä aikoina kunakin vuonna saadaan haudontoja suorittaa, jolloin on erityisesti otettava huomioon kulloinkin vallitsevat kananmunien tuotanto- ja menekkisuhteet.

3 §.

Hautomon omistajan tai haltijan tulee alistua sellaiseen tarkastukseen ja antaa toiminnastaan sellaisia tietoja, kuin viranomaiset pitävät tarpeellisena.

4 §.

Joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, rangaistakoon, jollei muualla laissa ole ankarampaa rangaistusta säädetty, sakolla. Lisäksi haudontakoneet voidaan julistaa, mikäli asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, valtiolle menetetyiksi.

5 §.

Tämän lain täytäntöönpanon ylin johto kuuluu maatalousministeriölle.

6 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

7 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1964 ja on voimassa vuoden 1966 loppuun.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 19 (A. I. 1963 vp.); Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1; Suuren valiokunnan mietintö n:o 4 (A. III: 2. 1964 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö N:o 2 vuoden 1964 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laiksi kananpoikasten haudontojen rajoittamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 26 päivältä viime huhtikuuta lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten edellä mainitun lakiehdotuksen, joka on tullut eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 19 (1964 vp.) johdosta. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Lakiehdotuksen 7 §:n mukaan laki tulisi voimaan vuonna 1964. Kun lakiehdotusta ei näin ollen voida, kuten valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytetään, hyväksyä muuttamatta, valiokunta ei puolla lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häppölä, jäsenet Hjerppe, Karpola, A. Koskinen, Laiho, Mustonen, Nevalainen, Nikkilä, Pennanen, Pohjonen, Pulkkinen, Raipala ja Vilmi sekä varajäsenet Halinen, M. Mattila ja Pitsinki.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1964 valtiopäivillä lepäämään hyväksytystä ehdotuksesta laiksi kananpoikasten haudontojen rajoittamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1963 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 19 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1964 valtiopäivillä päättänyt hyväksyä ehdotuksen laiksi kananpoikasten haudontojen rajoittamisesta jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Lakiehdotuksen 7 §:n mukaan laki tulisi voimaan vuonna 1964. Kun lakiehdotusta ei näin ollen voida, kuten valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytetään, hyväksyä muuttamatta, Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1963 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 157 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1964 valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavan lakiehdotuksen lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Kotimaisen sokerintuotannon turvaamiseksi tuetaan sokerijuurikkaan viljelyä ja sellaisia juurikassokeritehtaita, joissa tuotanto on aloitettu ennen 1 päivää marraskuuta 1963, sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Juurikassokeritehtaiden tekemien viljelysopimusten perusteella vuosina 1964—1966 kotimaassa tuotetun sokerijuurikkaan perushinnaksi taataan 10,9 penniä kilolta. Tämän perushinnan katsotaan vastaavan maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen laskeman maataloustuotteiden hintaindeksin vuoden 1962 syys—lokakuun indeksilukujen aritmeettista keskiarvoa.

Jos 1 momentissa tarkoitetun hintaindeksin vuoden 1964 syys—lokakuun indeksilukujen keskiarvo poikkeaa vähintään yhden sadalta vuoden 1962 syys—lokakuun indeksilukujen keskiarvosta, on maatalousministeriön vastaavasti tarkistettava vuonna 1964 tuotetun sokerijuurikkaan hinta. Samoin tarkistakoon maatalousministeriö seuraavina vuosina sokerijuurikkaan hinnan, jos kulloinkin kysymyksessä olevan vuoden syys—lokakuun indeksilukujen keskiarvo poikkeaa vähintään yhden sadalta siitä indeksiluvusta, jonka mukaan aikaisempi hinta on määräytynyt. Tarkistuksen perustana on tällöin pidettävä edellä 1 momentissa mainittua perushintaa.

Edellä 1 momentissa mainitun perushinnan katsotaan vastaavan koko maassa viljelysopimusten perusteella tuotettua 400—525 miljoonan kilon sokerijuurikassatoa. Jos juurikassokeritehtaiden kulloinkin kysymyksessä olevana vuonna vastaanottama juurikasmäärä poikkeaa mainitusta määrästä, alennetaan edellä 1 momentissa mainittua perushintaa tai, mikäli perushintaa on tarkistettu 2 momentin nojalla, näin tarkistettua kilohintaa 0,005 pennillä jokaiselta täydeltä miljoonalta kilolta, jolla vastaanotettu juurikasmäärä ylittää 525 miljoonaa kiloa, ja vastaavasti korotetaan jokaiselta täydeltä miljoonalta kilolta, jolla vastaanotettu juurikasmäärä alittaa 400 miljoonaa kiloa.

Mikäli viljelijän tehtaalle maatalousministeriön määrättävinä ajanjaksoina toimittamien sokerijuurikkaiden keskimääräinen sokeripitoisuus, joka määritetään valtioneuvoston päätöksessä tarkemmin määrättävällä tavalla, ylittää tehtaan vastaavina ajanjaksoina vastaanottamien kotimaisten juurikkaiden keskimääräisen sokeripitoisuuden enemmän kuin puoli prosenttiyksikköä, suoritetaan viljelijälle ylityksen tältä osalta sokeripitoisuuslisää 0,05 penniä sokerijuurikaskilolta kultakin prosenttiyksikön kymmenesosalta.

Sellaisilla alueilla tuotettavasta sokerijuurikkaasta, joilla tuotantokustannukset sokerijuurikaskiloa kohti muodostuvat heikompien viljelyolosuhteiden johdosta tavallista suuremmiksi, maksetaan valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan lisähintaa enintään viisi sadalta 1 ja 2 momentin mukaan määräytyvästä hinnasta.

Tämän pykälän 2 ja 3 momentin mukaisesti tarkistettu juurikkaan lopullinen kilohinta pyöristetään ylöspäin lähimpään täyteen pennin sadasosaan.

Sokerijuurikkaiden kuljetuksesta maksetaan kuljetusavustusta ja säilytyksestä aumauspalkkiota perusteiden mukaan, jotka valtioneuvosto vahvistaa. Kuljetusavustus maksetaan enintään sen suuruisena, kuin rahtikustannukset halvinta kuljetustapaa käyttäen ovat sille tehtaalle, johon kuljetuskustannukset ovat halvimmat ja jossa sokerijuurikkaat voidaan jalostaa.

3 §.

Jos 2 §:n 2 ja 3 momentin perusteella sokerijuurikkaan tarkistettu hinta huomioon ottaen sokeripitoisuuslisän, lisähinnan, kuljetusavustukset ja aumauspalkkiot on suurempi kuin perushinta, maksetaan erotus tehtaille. Jos tarkistettu hinta ja perushinta ovat samat, maksetaan tehtaille sokeripitoisuuslisä, lisähinta, kuljetusavustukset ja aumauspalkkiot.

Mikäli 1 momentissa tarkoitettu sokerijuurikkaan tarkistettu hinta, huomioon ottaen sokeripitoisuuslisän, lisähinnan, kuljetusavustukset ja aumauspalkkiot, on perushintaa alempi, peritään erotus tehtaalta valtiolle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut suoritukset tehtaille maksetaan edellyttäen, että tehtaat maksavat sokerijuurikkaista viljelijöille vähintään 2 §:ssä tarkoitetut hinnat, sokeripitoisuuslisät, kuljetusavustukset ja aumauspalkkiot.

4 §.

Edellä 3 §:ssä tarkoitettujen suoritusten lisäksi maksetaan juurikassokeritehtaille niiden kotimaassa viljellystä sokerijuurikkaasta valmistamaa kidesokerikiloa kohti tuotantopalkkiota 9 penniä edellyttäen, että tavallisen kidesokerin tuottajan myyntihinta on 1,2085 markkaa kilolta ja että juurikassokeritehtaiden vastaanottamien, kotimaassa tuotettujen sokerijuurikkaiden yhteismäärä on 525 miljoonaa kiloa.

Jos tehtaiden vastaanottama kotimaisten sokerijuurikkaiden määrä alittaa 525 miljoonaa kiloa, lisätään 1 momentissa mainittua tuotantopalkkiota määrällä, joka saadaan, kun viidestäsadastakahdestakymmenestäviidestä vähennetään luku, joka ilmaisee tehtaiden yhteensä vastaanottamien kotimaisten juurikkaiden määrän täysissä miljoonissa kiloissa; tämä erotus jaetaan vähentäjällä ja näin saadulla osamäärällä kerrotaan 15 penniä. Milloin tehtaiden vastaanottama kotimaisten sokerijuurikkaiden määrä ylittää 525 miljoonaa kiloa, suoritetaan tuotantopalkkiossa vastaava vähennys. Tässä momentissa tarkoitettu tuotantopalkkion lisäys pyöristetään ylöspäin ja vähennys alaspäin lähimpään täyteen pennin sadasosaan.

Edellä 1 momentissa mainitun tuotantopalkkion katsotaan vastaavan tukkuhintaindeksin, jossa perusvuosi on vuosi 1949, käyttötarkoituksen mukaisen jaottelun indeksisarjan tuotantohyödykkeet vuoden 1962 syys—lokakuun indeksilukujen aritmeettista keskiarvoa. Jos tässä tarkoitetun hintaindeksin vuoden 1964 syys—lokakuun indeksilukujen keskiarvo poikkeaa vähintään yhden sadalta vuoden 1962 syys—lokakuun indeksilukujen keskiarvosta, on kauppa- ja teollisuusministeriön tarkistettava tuotantopalkkiota siten, että indeksiluvun muuttuminen täydellä sadanneksella muuttaa tuotantopalkkiota vastaavasti 0,4 pennillä. Samoin tarkistakoon kauppa- ja teollisuusministeriö seuraavina vuosina tuotantopalkkion määrän, jos kysymyksessä olevan vuoden syys—lokakuun indeksilukujen keskiarvo poikkeaa vähintään yhden sadalta siitä indeksiluvusta, jonka mukaan edellisen vuoden tuotantopalkkio on määräytynyt. Tarkistuksen perustana on tällöin pidettävä edellä 1 momentissa mainittua tuotantopalkkiota.

Milloin juurikassokeritehdas käyttää muuta juurikasraaka-ainetta kuin kotimaisia sokerijuurikkaita, otetaan tällaisen tuotannon välittömät valmistuskustannukset ylittävät tuotot huomioon kotimaisista juurikkaista valmistetun sokerin tuotantopalkkion vähennyksenä sen mukaan kuin sosiaaliministeriö määrää. Jos juurikassokeritehdas käyttää muuta raaka-ainetta kuin juurikkaita tai jalostaa tuotteitaan pitemmälle kuin kidesokeriksi, vähennetään tällaisen toiminnan johdosta

kotimaisten juurikkaiden jalostuksesta maksettavaa tuotantopalkkiota sen mukaan kuin sosiaaliministeriö määrää.

Sokerin tuottajan myyntihinnan muuttuessa 1 momentissa mainitusta tuottajan myyntihinnasta korotetaan tai alennetaan sanotussa momentissa mainittua tuotantopalkkiota vastaavasti. Milloin sanottu myyntihinnan nousu on suurempi kuin tämän pykälän nojalla määräytyvä tuotantopalkkio, on tehdas velvollinen suorittamaan erotuksen valtiolle.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettujen suoritusten lisäksi maksetaan juurikassokeritehtaille juurikasraaka-aineen hankkimisesta aiheutuneiden kustannusten korvauksena vastaanottamaansa kotimaista sokerijuurikaskiloa kohti 0,3 penniä, kuitenkin siten, että 2 §:n 5 momentissa tarkoitetulta alueelta vastaanotetuista juurikkaista maksetaan mainitulla alueella toimiville tehtaille 0.9 penniä kilolta.

5 §.

Sokerin tuottajan myyntihinnalla tarkoitetaan tässä laissa viranomaisen vahvistamaa tai viranomaisten ja juurikassokeritehtaiden sekä sokerin maahantuojien kesken sovittua hintaa tahi, jollei hintaa ole vahvistettu tai sovittu, maahan tuotavan normaalilaatuisen kidesokerin cif-hintaa, johon on lisätty tuontimaksu, tulli, tuulaaki ja liikennemaksu, huolinta- ja purkauskulut sekä hankintaan sijoitetun pääoman korko maahantulopäivään saakka. Normaalilaatuisen kidesokerin cif-hinnaksi otetaan syys—marraskuussa sinä vuonna, jonka aikana tuotetusta kotimaisesta sokerijuurikkaasta valmistetusta sokerista on kysymys, maahan tuodun kidesokerin keskimääräinen hinta.

Jos juurikassokeritehtaalla sinä hetkenä, jolloin viranomaisen vahvistama tai viranomaisen ja juurikassokeritehtaiden sekä sokerin maahantuojien kesken sovittu tuottajan myyntihinta muuttuu, on omistuksessaan sokeria, suoritetaan mainitusta sokerimäärästä tuottajan myyntihinnan aletessa juurikassokeritehtaille niiden eroa vastaava määrä. Tuottajan myyntihintojen noustessa on tehdas velvollinen palauttamaan vastaavan eron.

Milloin tehtaalla on huhtikuun 1 päivänä omistuksessaan varastoituna sokeria, voidaan siitä määrästä, joka saadaan, kun tehtaan kotimaisista juurikkaista asianomaisen käyntikauden aikana valmistaman sokerin kokonaismäärästä vähennetään asianomaisen käyntikauden alusta maaliskuun loppuun myydyn sokerin määrä, maksaa varastoimiskorvausta valtioneuvoston tarkemmin määräämien perusteiden mukaan. Varastoimiskorvausta voidaan kuitenkin maksaa enintään saman vuoden elokuun loppuun saakka.

Jos tehdas toimittaa raakasokeria, paksumehua tai jälkituotteita muualle edelleen jalostettavaksi, muunnetaan ne kidesokeriksi sosiaaliministeriön vahvistamia perusteita noudattaen.

6 §.

Jos tehtaan vuotuinen sokerinsaanti on suurempi kuin 11,5 sadalta, on tehdas velvollinen suorittamaan valtiolle 70 sadalta mainitun saantituloksen ylittävän sokerin arvosta. Sokerin saantituloksen jäädessä pienemmäksi kuin 11,5 sadalta on tehtaalla oikeus saada valtion varoista 85 sadalta mainitun saantituloksen alittavan sokerin arvosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu sokerin arvo saadaan lisäämällä sokerin tuottajan myyntihintaan ne lisäsuoritukset, jotka maksetaan tehtaalle 4 §:n 1, 2, 3 ja 5 momentin perusteella tai, milloin sokerin tuottajan myyntihinnan nousu 4 §:n 1 momentissa mainitusta tuottajan myyntihinnasta ylittää 4 §:n 1, 2, 3 ja 5 momentin mukaan lasketun tuotantopalkkion, vähentämällä tämä erotus.

7 §.

Tämän lain 2 §:ssä tarkoitetut hinnat, sokeripitoisuuslisät, kuljetusavustukset ja aumauspalkkiot sekä 4 §:n 6 momentissa mainittu hankintakustannusten korvaus samoin kuin 4 §:n 2 momentissa ja 6 §:ssä tarkoitetut korvaukset lasketaan ja suoritetaan sokerijuurikkaiden puhdaspainon mukaan.

8 §.

Tässä laissa tarkoitettujen korvausten suorittamista varten otetaan vuosittain valtion tulo- ja menoarvioon tarvittava arviomääräraha. Mikäli juurikassokeritehtaan valtiolle tämän lain mukaan suoritettavat maksut ylittävät sen valtiolta saatavat korvaukset, tuloutetaan erotus valtiovarastoon. Valtiovarastoon tuloutetaan myös se määrä, jonka tehtaat joutuvat 5 §:n 2 momentin nojalla palauttamaan.

Juurikassokeritehtaalle maksetaan valtion varoista korvausta sillä edellytyksellä, että tehdas 3 §:n 2 momentissa, 4 §:n 5 momentissa, 5 §:n 2 momentissa ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa suorittaa sanotuissa säännöksissä mainitut maksut valtiolle tämän lain voimassaoloajalta. Tähän suoritusvelvollisuuteen on tehtaan ilman eri sopimustakin katsottava sitoutuneen, jos tehdas on hakenut tämän lain mukaan valtion varoista juurikassokeritehtaille maksettavia suorituksia.

Milloin tehdas tämän lain nojalla joutuu suoritusvelvolliseksi, on kauppa- ja teollisuusministeriön määrättävä suoritusten maksuaika. Jos tehdas laiminlyö suorituksen tai sen osan maksamisen määräaikana, on se velvollinen suorittamaan erääntyneelle määrälle maksunlisäyksenä korkoa veronmaksun laiminlyömisen johdosta suoritettavasta veronlisäyksestä 30 päivänä joulukuuta 1943 annetun lain (1077/43) mukaan, ellei kauppa- ja teollisuusministeriö erityisistä syistä toisin määrää.

Kauppa- ja teollisuusministeriö huolehtii tässä laissa tarkoitettujen suoritusten maksamisesta ja perimisestä.

9 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta 3—7 §:n osalta antaa kauppa- ja teollisuusministeriö, kuitenkin niin, että sanotut määräykset 4 §:n 4 momentin sekä 5 §:n 1, 3 ja 4 momentin osalta antaa sosiaaliministeriö. Lain muulta osalta antaa tarkemmat määräykset maatalousministeriö.

10 §.

Tämä laki on voimassa vuoden 1966 loppuun, kuitenkin niin, että vuoden 1966 sadosta aiheutuvia toimenpiteitä voidaan suorittaa myös sanotun vuoden päättymisen jälkeen.

Poiketen 2 §:n 1 momentissa säädetystä lain soveltamisajasta sovelletaan sanotun pykälän 4 momentin säännöstä sokeripitoisuuslisän suorittamisesta vain vuoden 1966 sadosta vastaanotettuihin sokerijuurikkaihin.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 157 (A. III: 1. 1963 vp.); Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2; Suuren valiokunnan mietintö n:o 39 (A. III: 2. 1964 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1964 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1963 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 157 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1964 valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotuksen laiksi kotimaisen sokerintuotannon turvaamisesta lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1966.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian käsiteltäväkseen, ja koska Eduskunta myöhemmin on hyväksynyt uuden lakiehdotuksen asiasta, Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n nojalla päättänyt,

että lepäämässä oleva lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Lepäämässä olevat ehdotukset laeiksi valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta sekä valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun lain voimaansaattamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 15 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavat lakiehdotukset lepäämään ensimmäisiin vaalien jälkeen pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Valtion virkamiesten ansiotason muutosten pysyttämiseksi oikeassa suhteessa yleisten työmarkkinain ansiotason muutoksiin toimitetaan kunakin vuonna virkamiespalkkausten tarkistus sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Virkamiehillä tarkoitetaan tässä laissa peruspalkkaisia ja sopimuspalkkaisia viran tai toimen haltijoita, ylimääräisiä toimenhaltijoita ja muita näihin verrattavia päätoimisessa virkasuhteessa palvelevia henkilöitä sekä tilapäisiä toimihenkilöitä.

Virkamiespalkkaukseen kuuluvat tämän lain mukaan varsinainen palkkaus sekä lisäpalkkiot ja palkanlisät, mikäli 5 §:n 2 ja 3 momentin säännöksistä ei muuta johdu.

3 §.

Tarkistus on toimitettava siten, että virkamiesten ansiotason muutos, kun verrataan tarkistusvuotta edeltäneen vuoden viimeisen neljänneksen ansiotasoa vuoden 1963 vastaavan neljänneksen ansiotasoon ja otetaan lisäyksenä huomioon tarkistuksesta aiheutuva ansiotason muutos, muodostuu yhtä suureksi kuin teollisuustyöntekijäin ansiotason muutos vastaavana aikana lisättynä sillä ansiotason muutoksella, jonka tarkistusvuoden maaliskuun loppuun mennessä tehtyjen työehto- tai palkkasopimusten perusteella voidaan arvioida tulevan sanottujen työntekijäin ansiotasoon.

4 §.

Mikäli teollisuustyöntekijäin 3 §:n mukaisesti todetun ja arvioidun ansiotasomuutoksen perusteena olevat palkkausten korotukset yleensä ovat suhteellisesti samansuuruiset kaikille, on tarkistus toimitettava vastaavalla tavalla myös virkamiesten osalta.

5 §.

Tässä laissa edellytettyinä ansiotasoindekseinä käytetään virallisia ansiotasoindeksejä.

Virkamiesten ansiotasoindeksi on laadittava niin, että se on perusteiltaan yhdenmukainen ja muutoinkin vertailukelpoinen teollisuustyöntekijäin ansiotasoindeksin kanssa.

Virkamiesten ansiotasoindeksissä on otettava huomioon virkamiehille eri muodoissa

suoritettava palkkaus. Siihen ei lueta sellaisia taloudellisia etuja, jotka ovat korvausta virkatoimien aiheuttamista kustannuksista eikä etuja, joita ei otettaisi huomioon teollisuustyöntekijäin ansioihin vaikuttavina heidän ansiotasoaan laskettaessa.

6 §.

Tarkistus toimitetaan valtioneuvoston ja virkamiesten keskusjärjestöjen välillä tehdyn sopimuksen perusteella. Siinä tarkoituksessa neuvottelee valtioneuvosto, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, virkamiesten keskusjärjestöjen kanssa.

Sitten kun ansiotasojen muutosten ero on indeksien perusteella todettu, neuvottelujen kohteena ovat teollisuustyöntekijäin ansiotasoon arvioitava muutos tarkistusvuoden osalta, onko ja mikä osa virkamiespalkkausten tarkistuksesta suoritettava virkojen tai toimien palkkausluokkiin sijoitusta muuttamalla, tarkistuksen voimaantulon ajankohta sekä sen toimittaminen muutoinkin.

Tarkistuksesta siinä tapauksessa, ettei sopimusta saada aikaan, säädetään jäljempänä.

7 §.

Milloin 6 §:ssä tarkoitettujen neuvottelujen kuluessa on käynyt ilmeiseksi, ettei sopimusta saada aikaan, tai jollei sopimukseen ole päästy ennen huhtikuun loppua, on ryhdyttävä sovitteluun.

Sovittelijana toimii valtioneuvoston tehtävään kutsuma henkilö, josta osapuolet ovat sopineet ja joka on suostunut ottamaan tehtävän vastaan. Jolleivät osapuolet pääse yksimielisyyteen sovittelijasta, kutsutaan sellaiseksi valtakunnan sovittelijan valitsema tehtävään suostunut ja siihen sovelias henkilö. Sovittelijan toimikausi on kolme kalenterivuotta.

Sovittelutoimesta on soveltuvin kohdin voimassa, mitä siitä työriitojen sovittelusta 27 päivänä heinäkuuta 1962 annetussa laissa (420/62) on säädetty.

8 §.

Jos sovittelijan toimenpiteet sovinnon aikaansaamiseksi eivät ole viimeistään kolmen viikon kuluessa johtaneet sopimukseen, ja valtioneuvosto tai joku virkamiesten keskusjärjestö haluaa saattaa asian välimiesten ratkaistavaksi, on asia otettava käsiteltäväksi välityslautakunnassa.

9 §.

Välityslautakunnassa on puheenjohtaja ja enintään kahdeksan jäsentä, joiden toimikausi kestää kolme kalenterivuotta. Jäsenet määrää tasavallan presidentti. Enintään neljä jäsentä määrätään valtioneuvoston ja yhtä monta virkamiesten keskusjärjestöjen ehdotuksesta siten, että kukin niistä on edustettuna lautakunnassa. Kullekin jäsenelle määrätään samassa järjestyksessä henkilökohtainen varamies.

Puheenjohtajan ja hänen varamiehensä valitsevat välityslautakunnan jäsenet henkilöistä, joiden ei voida katsoa edustavan valtion eikä virkamiesten etuja.

Jos ehdotus jäsenen ja varamiehen määräämisestä ei ole tehty ennen välityslautakunnan toimikautta edeltävän vuoden joulukuun 1 päivää, määrää tasavallan presidentti jäsenen ja varamiehen. Jolleivät jäsenet voi viivytyksettä sopia puheenjohtajasta ja hänen varamiehestään, on nämä valtakunnansovittelijan määrättävä.

Kun välityslautakunnan puheenjohtaja tai jäsen tahi heidän varamiehensä joutuu eroamaan tai kuolee, on hänen tilalleen jäljellä olevaksi ajaksi edellä mainitussa järjestyksessä viivytyksettä määrättävä uusi puheenjohtaja, jäsen tai varamies.

10 §.

Välityslautakunta on päätösvaltainen, kun siinä on läsnä puheenjohtaja ja kuusi jäsentä ja näistä yhtä monta valtioneuvoston ja virkamiesten keskusjärjestöjen ehdotuksesta määrättyä jäsentä.

Jos jäsen on poissa jonkin asian käsittelytilaisuudesta eikä varamies ole saatavissa, kutsukoon puheenjohtaja tarvittaessa asianomaista osapuolta edustamaan sopivan henkilön hänen sijaansa.

Jos lautakunnan jäsenet ovat erimielisiä, noudatettakoon, mitä oikeudenkäymiskaaren 23 luvun 3 §:ssä on säädetty.

11 §.

Välityslautakunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta.

Välityslautakunnan päätös on tehtävä kolmen viikon kuluessa siitä, kun asia on saatettu sen käsiteltäväksi.

12 §.

Tarkistus toteutetaan vahvistamalla sopimus tai, mikäli välityslautakunnan päätös on yksimielinen, sen mukaisesti virkamiesten varsinaiseen palkkaukseen kuuluvat sekä ne siihen verrattavat palkkalajit, joista on säädetty asetuksella, valtioneuvoston päätöksellä ja muut palkkalajit niiden vahvistamisjärjestyksessä annettavilla säädöksillä.

Jollei sopimusta ole saatu aikaan eikä asiaa ole saatettu välityslautakunnan ratkaistavaksi tai jollei välityslautakunnan päätös ole yksimielinen, toimittaa valtioneuvosto tarkistusvuoden osalta päätöksellään tarkistuksen tässä laissa säädettyjen perusteiden mukaan. Tarkistus toteutetaan vahvistamalla eri palkkalajit siinä järjestyksessä kuin 1 momentissa säädetään.

13 §.

Sopimus velvoittaa siihen osallisia sekä niitä yhdistyksiä, jotka yhdessä tai useammassa asteessa ovat virkamiesten keskusjärjestöjen alayhdistyksiä, välttämään kaikkia sopimukseen kokonaisuudessaan tai johonkin sen yksityiseen määräykseen kohdistuvia joukkotoimenpiteitä. Keskusjärjestöt ovat velvolliset huolehtimaan siitä, että niiden alaiset yhdistykset sekä näiden jäsenet virkamiesasemassaan välttävät sanotunlaisia toimenpiteitä eivätkä muutoinkaan riko sopimuksen määräyksiä. Sama velvoittava vaikutus kuin sopimuksella on välityslautakunnan yksimielisellä päätöksellä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut työrauhavelvoitetta koskevat määräykset on otettava sopimukseen.

Sopimus ja välityslautakunnan päätös ovat voimassa tarkistusvuotta seuraavan vuoden sopimuksen voimaantuloon, kuitenkin enintään sen vuoden huhtikuun loppuun.

14 §.

Virkamiesten keskusjärjestöjen ja 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun yhdistyksen, jotka rikkovat sanotussa momentissa säädettyjä velvoitteita, on maksettava hyvityssakko. Hyvityssakko älköön olko 100 000 markkaa suurempi.

Hyvityssakon määräävät erityisenä lautakuntana välityslautakunnan puheenjohtaja ja hänen varamiehensä sekä työtuomioistuimen puheenjohtaja. Heistä toimii ensiksi mainittu puheenjohtajana. Asioiden käsittelemisestä lautakunnassa ja sen päätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä työtuomioistuimesta 7 päivänä kesäkuuta 1946 annetussa laissa (437/46) on asioiden käsittelystä työtuomioistuimessa ja sen päätöksen täytäntöönpanosta säädetty.

15 §.

Asetuksella määrätään enintään neljä rekisteröityä yhdistystä, jotka toimivat tässä laissa tarkoitettuina virkamiesten keskusjärjestöinä.

16 §.

Tarkistusta varten merkitään arviomääräraha kunkin varainhoitovuoden tulo- ja menoarvioon.

17 §.

Tämän lain mukaan tehtäviin päätöksiin ei saa valittamalla hakea muutosta.

18 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta ja täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

19 §.

Tätä lakia sovelletaan vuosina 1966—1968.

Virkamiesten keskusjärjestöjen on 1 päivään joulukuuta 1965 mennessä tehtävä ehdotuksensa välityslautakunnan jäsenten ja heidän varamiestensä määräämiseksi.

Lain soveltamisajan päätyttyä maksetaan tässä laissa tarkoitetut virkamiespalkkaukset edelleen samansuuruisina kuin ne lain soveltamisaikana viimeksi on maksettu.

Laki

valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta 22 päivänä joulukuuta 1942 annetun lain 2 §:ään, sellaisena kuin se on 27 päivänä heinäkuuta 1962 annetussa laissa (393/62) uusi 6 momentti sekä lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

2 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Viran tai toimen määräämisestä palkkausluokkaan ja kalliinpaikanlisästä viran tai toimen haltijain palkkausten tarkistamisen yhteydessä säädetään erikseen.

6 a §.

Viran tai toimen haltijain palkkausten tarkistamisesta säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

valtion viran ja toimen haltijain neuvotteluoikeudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään valtion viran ja toimen haltijain neuvotteluoikeudesta 22 päivänä tammikuuta 1943 annettuun lakiin (82/43) uusi 1 a § seuraavasti:

1 a §.

Tätä lakia ei sovelleta niihin valtion viran ja toimen haltijain palkkausasioihin, joista säädetään valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta päivänä kuuta 1964 annetussa laissa (/64).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

ulkomaanedustuksen viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään ulkomaanedustuksen viran tai toimen haltijain palkkauksesta 28 päivänä joulukuuta 1951 annettuun lakiin (692/51) uusi 1 a § seuraavasti:

1 a §.

Valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta päivänä kuuta 1964 annettua lakia (/64) ei sovelleta ulkomaanedustuksen viran tai toimen haltijain palkkaukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun lain voimaansaattamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun, virkamiesten vuoden 1963 viimeisen neljänneksen ansiotason toteamiseksi ja sen selvittämiseksi, onko tämän ansiotason ja yleisten työmarkkinain ansiotason välillä epäsuhdetta huomioon ottaen virkasuhteeseen palkkauksen lisäksi liittyvät oikeudet ja velvollisuudet, toimitetaan perusteellinen tutkimus, joka saatetaan päätökseen viimeistään vuoden 1965 kesäkuun loppuun mennessä.

Tutkimuksen suorittamistavan määrää valtioneuvosto.

2 §.

Kysymys siitä, edellyttääkö 1 §:ssä tarkoitetun tutkimuksen tulos virkamiespalkkausten tarkistamista sekä, mikäli epäsuhdetta todetaan olevan, kysymys tarkistuksen määrästä ja sen toteuttamisesta käsitellään valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetussa laissa säädettyä menettelyä soveltuvin osin noudattaen.

3 §.

Edellä 2 §:ssä tarkoitettu tarkistus suoritetaan enintään viidessä osassa ottamalla sitä varten vuoden 1966 alusta lukien erillinen määräraha valtion tulo- ja menoarvioihin.

Tähän lakiin perustuvaa virkamiesten ansiotason muutosta ei oteta huomioon valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun lain mukaisia vuosittaisia tarkistuksia suoritettaessa.

4 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 15; Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18; Suuren valiokunnan mietintö n:o 44 (A. I. 1964 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1964 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laeiksi valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta sekä valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun lain voimaansaattamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 15 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotukset laeiksi valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta sekä valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun lain voimaansaattamisesta lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian käsiteltäväkseen, ja koska Eduskunta myöhemmin on hyväksynyt uuden lakiehdotuksen asiasta, Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n nojalla päättänyt,

että lepäämässä oleva lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1966.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi kananpoikasten haudontojen rajoittamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1963 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 19 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1964 valtiopäivillä päättänyt hyväksyä seuraavan lakiehdotuksen jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

kananpoikasten haudontojen rajoittamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Kananmunien tuotannon ja menekin tasapainottamiseksi on munantuotantoa varten tarkoitettujen, kauppaan tulevien kananpoikasten koneellinen haudonta erityisen valvonnan alainen ja asianomaisesta luvasta riippuvainen, siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Edellä 1 §:ssä tarkoitettuun haudontatoimintaan saadaan ryhtyä vain maataloushallituksen antamalla luvalla.

Sellaisten hautomojen omistajien tai haltijoiden, jotka tämän lain voimaan tullessa harjoittavat 1 momentissa tarkoitettua haudontatoimintaa, on toimintansa jatkamista varten saatava niin ikään lupa maataloushallitukselta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että kanakanta kanalassa, jossa tuotetuista munista haudontoja suoritetaan, on todettu terveeksi ja maataloushallituksen vahvistamat jalostukselliset vaatimukset täyttäväksi. Lupa voidaan peruuttaa, jos pätevä syy siihen ilmaantuu.

Maatalousministeriö määrää maataloushallituksen esityksestä kuinka pitkinä aikoina kunakin vuonna saadaan haudontoja suorittaa, jolloin on erityisesti otettava huomioon kulloinkin vallitsevat kananmunien tuotantoja menekkisuhteet.

3 §.

Hautomon omistajan tai haltijan tulee alistua sellaiseen tarkastukseen ja antaa toiminnastaan sellaisia tietoja, kuin viranomaiset pitävät tarpeellisena.

4 §.

Joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, rangaistakoon, jollei muualla laissa ole ankarampaa rangaistusta säädetty, sakolla. Lisäksi haudontakoneet voidaan julistaa, mikäli asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, valtiolle menetetyiksi.

5 §.

Tämän lain täytäntöönpanon ylin johto kuuluu maatalousministeriölle.

6 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

7 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1964 ja on voimassa vuoden 1966 loppuun.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 19 (A. I. 1963 vp.); Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1; Suuren valiokunnan mietintö n:o 4 (A. III: 2. 1964 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi asuntotuotannon veronhuojennuslakien mukaan verovapaan tulon ja omaisuuden perusteella valtiolle annettavasta lainasta.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 35 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt hyväksyä seuraavan lakiehdotuksen jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

asuntotuotannon veronhuojennuslakien mukaan verovapaan tulon ja omaisuuden perusteella valtiolle annettavasta lainasta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Tulo- ja omaisuusverolain nojalla verovelvollinen luonnollinen henkilö, kuolinpesä ja yhteisö, jolla vuonna 1964 on asuntotuotannon veronhuojennuslakien (477/53, 504/58 ja 464/62) mukaan verovapaata tuloa tai omaisuutta, on velvollinen antamaan tällaisen tulon ja omaisuuden perusteella valtiolle lainan sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Lainaa ei kuitenkaan ole velvollinen antamaan vieraan maan kansalainen eikä ulkomainen yhteisö.

Sitä, joka tämän lain mukaan on velvollinen antamaan lainan valtiolle, sanotaan jäljempänä lainanantajaksi.

2 §.

Tulona, jonka perusteella laina määrätään, otetaan huomioon rakennuksen, sen osan tai rakennusryhmän ja näiden tonttimaan tahi osakeyhtiön osakkuuden tai osuuskunnan jäsenyyden perusteella hallitun huoneiston vuokralle antamisesta saatu 1 §:ssä tarkoitettu tulo.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei kuitenkaan koske tuloa, joka on saatu asuinhuoneiston osan tai vain yhden asuinhuoneiston vuokralle antamisesta eikä asunto-osakeyhtiön, asunto-osuuskunnan tai asunto-osakeyhtiöistä annetun lain (30/26) 25 §:ssä tarkoitetun osakeyhtiön välittömästi yhtiön tai osuuskunnan hyväksi käytettävistä huoneistoista saamia vuokratuloja.

Tulona, jonka perusteella laina määrätään, ei myöskään oteta huomioon tuloa, joka on saatu asuntotuotantolain (488/53) nojalla annetun asuntolainan avulla rakennetussa vuokratalossa olevien asuinhuoneistojen vuokraamisesta, milloin vuokrat eivät ole ylittäneet Aravan vahvistamien enimmäisvuokrien määriä.

Ennen lainan määräämistä saadaan 1 momentissa tarkoitetusta tulosta vähentää sen hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet kustannukset, joiksi katsotaan myös korkomenot, mikäli sanottuja kustannuksia ei ole vuodelta 1964 toimitetussa tulo- ja omaisuusverotuksessa vähennetty veronalaisista tuloista.

3 §.

Omaisuutena, jonka perusteella laina määrätään, otetaan huomioon lainanantajalla vuoden 1964 päättyessä oleva 1 §:ssä tarkoitettu omaisuus, ei kuitenkaan sellaista rakennusta tonttimaineen, jossa on enintään kaksi huoneistoa ja ne kumpikin ovat asuinhuoneistoja, jos lainantaja vuoden 1964 päättyessä on käyttänyt rakennusta tai siinä ole-

vaa huoneistoa kokonaan tai osaksi omana tai perheensä asuntona, tai muunlaisen rakennuksen kysymyksessä ollessa sitä rakennuksen osaa, jota lainanantaja on vuoden 1964 lopussa käyttänyt edellä mainituin tavoin, ja sen tonttimaata eikä osakkeita tai osuuksia, jotka oikeuttavat hallitsemaan sanotulla tavalla käytettyä asuinhuoneistoa, eikä myöskään rakennusta, sen osaa ja asuinhuoneiston hallitsemiseen oikeuttavia osakkeita tai osuuksia, joista saaduista tuloista ei ole annettava 2 §:n 2 momentin mukaan lainaa sen johdosta, että tulo on saatu vain yhden asuinhuoneiston vuokralle antamisesta.

Omaisuutena, jonka perusteella laina määrätään, ei myöskään oteta huomioon 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua vuokrataloa ja sen tonttimaata, silloin kun sen asuinhuoneistojen vuokralle antamisesta saadut vuokrat eivät ole ylittäneet Aravan vahvistamien enimmäisvuokrien määriä.

Ennen lainan määräämistä saadaan 1 momentissa tarkoitetusta omaisuudesta vähentää siihen kohdistuvat velat, mikäli niitä ei ole vuodelta 1964 toimitetussa tulo- ja omaisuusverotuksessa vähennetty veronalaisista varoista.

4 §.

Yhteisverotettavat puolisot ovat velvolliset antamaan lainan heidän tässä laissa tarkoitetun tulonsa tai omaisuutensa yhteenlasketun määrän perusteella sen mukaisesti, kuin kumpikin heistä niitä vallitsee.

5 §.

Luonnollisen henkilön, kuolinpesän sekä tulo- ja omaisuusverolain 46 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhtiön tai yhtymän edellä 2 §:ssä mainitun tulon perusteella annettava laina määrätään seuraavan asteikon mukaan:

Tulo mk	Lainan vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	Laina-% alarajan yli menevästä tulon osasta
1 200— 2 000	18	2,75
2 000— 4 000	40	3
4 000— 6 000	100	4
6 000—10 000	180	4,25
10 000—15 000	350	5
15 000—20 000	600	6
20 000—40 000	900	7,5
40 000—80 000	2 400	9
80 000 tai enemmän	6 000	11

Edellä 1 momentissa tarkoitetun lainanantajan 3 §:ssä mainitun omaisuuden perusteella annettava laina määrätään seuraavan asteikon mukaan:

Omaisuus mk	Lainan vakioerä omaisuuden alarajan kohdalla mk	Laina-‰ alarajan yli menevästä omaisuuden osasta
20 000— 30 000	17,5	2,75
30 000— 40 000	45	5,5
40 000— 60 000	100	6
60 000— 80 000	220	7
80 000—100 000	360	8
100 000—150 000	520	9
150 000—200 000	970	10
200 000—400 000	1 470	11
400 000 tai enemmän	3 670	12

6 §.

Tulo- ja omaisuusverolain 50 §:ssä tarkoitetun yhteisön on annettava edellä 2 §:ssä mainitusta tulosta lainaa 8 prosenttia.

7 §.

Tulon ja omaisuuden perusteella yhteensä annettavan lainan määrä vahvistetaan täysin kymmenin markoin siten, että täysien kymmenien markkojen yli menevä osa jätetään lukuun ottamatta. Lainaa, jonka määrä jäisi alle 20 markan, ei määrätä maksettavaksi.

8 §.

Laina määrätään vuodelta 1964 toimitettavan verotuksen yhteydessä siinä veropiirissä, missä lainanantajaa on sanotulta vuodelta valtionverotuksessa verotettava. Lainan määräämisessä noudatetaan soveltuvin osin, mitä verotuslaissa ja sen nojalla veron maksuunpanosta on säädetty tai määrätty. Lainan määräämisestä on lainanantajalle annettava lainamääräys.

9 §.

Lainan määrääminen ja sen perimiseksi tarpeellisten lainaluetteloiden sekä lainamääräysten laatiminen on toimitettava siten, että lainaluettelo voidaan panna julkisesti nähtäväksi samanaikaisesti vuodelta 1964 toimitettua verotusta koskevan veroluettelon kanssa.

Valtiovarainministeriö voi kuitenkin tarvittaessa määrätä, että lainaluettelo pannaan nähtäville myöhemmin kuin 1 momentissa on säädetty.

10 §.

Laina on maksettava kolmena eränä, ensimmäinen erä viimeistään 15 päivänä joulukuuta 1965, toinen erä viimeistään 15 päivänä helmikuuta 1966 ja kolmas erä viimeistään 15 päivänä maaliskuuta 1966. Jos maksettava määrä on pienempi kuin 40 markkaa, laina on maksettava yhdellä kertaa viimeistään 15 päivänä joulukuuta 1965. Milloin valtiovarainministeriö on määrännyt, että lainaluettelo pannaan nähtäville myöhemmin kuin 9 §:n 1 momentissa on säädetty, ministeriö voi samalla määrätä lainan maksuajoista poiketen siitä, mitä edellä tässä momentissa on säädetty.

Lainan maksamisesta merkitään kuittaus lainamääräykseen.

Milloin lainan suorittaminen määräajassa tuottaa lainanantajalle erityisen suuria vaikeuksia, valtiovarainministeriöllä on oikeus määrääminsä ehdoin myöntää lainan suorittamisen lykkäystä enintään kahden vuoden ajaksi. Valtiovarainministeriö voi oikeuttaa veronkantoviranomaisen myöntämään lainan suorittamisen lykkäystä ministeriön määräämissä rajoissa.

11 §.

Laina maksetaan takaisin kahtena eränä siten, että puolet siitä maksetaan 1 päivänä helmikuuta 1969 ja puolet 1 päivänä helmikuuta 1970, kuitenkin niin, että laina, jonka määrä on 200 markkaa pienempi, maksetaan kokonaisuudessaan takaisin 1 päivänä helmikuuta 1969. Milloin valtiovarainministeriö tai veronkantoviranomainen on myöntänyt 10 §:n 3 momentin nojalla lainan suorittamisen lykkäystä, maksetaan laina takaisin sinä 1 päivänä helmikuuta, joka ensiksi tulee viiden vuoden kuluttua lainan suorituspäivästä.

Jollei lainaa ole vaadittu takaisin maksettavaksi viimeistään vuoden 1975 loppuun mennessä, on oikeus maksun saantiin rauennut.

12 §.

Lainasta maksetaan korkoa viisi prosenttia vuodessa 1 päivästä tammikuuta 1966 lukien 11 §:ssä tarkoitettuun eräpäivään.

13 §.

Lainan suorittamiseksi toimitetaan vuonna 1964 ennakonkanto noudattamalla soveltuvin osin ennakkoperintälain ennakonkantoa koskevia säännöksiä. Lainan ennakon kantoeristä ja niiden kantoajoista säädetään asetuksella. Lainanantajalta tämän lain mukaan kannettu ennakko käytetään hänen lainansa suorittamiseen niin kuin verotuslaissa ennakon käyttämisestä on säädetty.

14 §.

Joka laiminlyö lainan, sen ennakon tai 15 §:ssä tarkoitetun sakkomaksun maksamisen määräaikana, on velvollinen suorittamaan erääntyvälle määrälle siitä päivästä, jolloin se viimeistään olisi ollut maksettava, maksupäivään veronmaksun laiminlyömisen johdosta suoritettavaksi säädettyä veronlisäystä vastaavan koron.

15 §.

Jos laina laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen vuoksi on jäänyt määräämättä tai määrätty liian pieneksi, on oikaisu tehtävä ja siitä johtuva lisälainamääräys annettava viimeistään vuoden 1966 aikana. Edellä 12 §:ssä tarkoitettu korko oikaisun johdosta lisää suoritettavalle lainamäärälle maksetaan oikaisuvuotta seuraavan tammikuun 1 päivästä lukien.

Jos laina sen johdosta, että lainanantaja on jättänyt antamatta lainan määräämistä varten veroilmoituksen taikka antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän veroilmoituksen tahi muun tiedon tai asiakirjan, on jäänyt määräämättä tai tullut määrätyksi liian pieneksi, on lainanantajan suoritettavaksi määrättävä viimeistään vuonna 1969 lainan sijasta sakkomaksua 20 prosenttia siitä lainamäärästä, joka on jäänyt lainanantajalle määräämättä. Sakkomaksulle on lisäksi maksettava veronmaksun laiminlyömisen johdosta suoritettavaksi säädettyä veronlisäystä vastaava korko 1 päivästä tammikuuta 1966 lukien asetettuun sakkomaksun maksupäivään saakka.

Lisälainamääräys ja sakkomaksu veronlisäystä vastaavine korkoineen on maksettava sen kalenterikuukauden 1 päivänä, joka seuraa kuukauden kuluttua oikaisun tekemisestä tai sakkomaksun määräämisestä.

Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, ei kuitenkaan sovelleta, mikäli niiden mukaan määrättävä laina tai sakkomaksu olisi pienempi kuin 20 markkaa.

16 §.

Milloin on erityisiä syitä, valtiovarainministeriö voi hakemuksesta määrätä, että laina tai sen osa maksetaan takaisin jo ennen 11

§:ssä säädettyä aikaa taikka ettei maksamatta jätettyä lainamäärää, 15 §:ssä tarkoitettua sakkomaksua ja niille veronmaksun laiminlyömisen johdosta suoritettavaksi säädettyä veronlisäystä vastaavaa korkoa peritä.

17 §.

Laina ja sille suoritettava korko ovat vapaat tulon ja omaisuuden perusteella suoritettavista veroista.

18 §.

Ennen verotuslain 136 §:ssä tarkoitettua kustannusten jakoa on verotoimiston kustannuksista vuodelta 1965 siirrettävä valtion päältäpäin vastattavaksi tästä laista aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi 0.25 prosenttia veropiirissä määrättyjen lainojen yhteismäärästä.

19 §.

Mikäli tässä laissa ei ole toisin säädetty, noudatetaan soveltuvin osin tulo- ja omaisuusverolain sekä verotuslain ja niiden nojalla annettuja säännöksiä, ei kuitenkaan tulo- ja omaisuusverolain 28, 29 ja 38 §:n säännöksiä eikä säännöksiä, jotka koskevat verosta tehtäviä vähennyksiä ja veronkorotusta.

Lainanantajan oikeudesta muutoksenhakuun lainan tai sakkomaksun määräämisestä on vastaavasti voimassa, mitä verotuslain 93, 94 ja 96 §:ssä on muutoksenhausta verotukseen säädetty. Verotuslain 93 §:n 1 momentissa säädetty muutoksenhakuaika lasketaan kuitenkin lainaluettelon nähtävillepanopäivästä ja edellä 15 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa tiedoksisaannista.

20 §.

Mitä verojen kannosta, ulosotosta ja verosaatavien etuoikeudesta on säädetty, on soveltuvin kohdin voimassa tämän lain nojalla annettavaan lainaan, sen ennakkoon, veronlisäystä vastaavaan korkoon ja suoritettavaan sakkomaksuun nähden.

21 §.

Sen estämättä, mitä verotuslaissa on ilmoittamisvelvollisuudesta säädetty, on tässä laissa tarkoitetusta verovapaasta tulosta ja omaisuudesta, josta on suoritettava lainaa, annettava vuodelta 1964 veroilmoitus, jossa on kunkin vuokralaisen nimi ja hänen maksamansa vuokran määrä mainiten riittävästi eritellen ilmoitettava tällainen tulo ja omaisuus sekä ne vähennykset, mitkä lainanantaja tahtoo lukea hyväkseen.

Ilmoittamisvelvollisuudesta lainan ennakon määräämistä varten säädetään asetuksella.

22 §.

Joka vääriä tietoja antamalla tai muutoin vilpillisesti pidättää tai yrittää pidättää valtiolta, mitä hänen tämän lain mukaan on lainana tai sen ennakkona suoritettava, rangaistakoon niin kuin rikoslain 38 luvun 11 §:ssä on säädetty.

23 §.

Tarkemmat määräykset lainan johdosta annettavista velkasitoumuksista sekä muustakin tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 35; Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23; Suuren valiokunnan mietintö n:o 52 (A. I. 1964 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 2 vuoden 1964 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi asuntotuotannon veronhuojennuslakien mukaan verovapaan tulon ja omaisuuden perusteella valtiolle annettavasta lainasta.

Eduskunta on 26 päivänä viimeksi kulunutta huhtikuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi vuoden 1964 valtiopäivillä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen laiksi asuntotuotannon veronhuojennuslakien mukaan verovapaan tulon ja omaisuuden perusteella valtiolle annettavasta lainasta. Mainittu lakiehdotus oli tullut käsiteltäväksi eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 35 johdosta.

Kysymyksessä olevan lakiehdotuksen mukaan on tulo- ja omaisuusverolain nojalla verovelvollinen luonnollinen henkilö, kuolinpesä ja yhteisö, jolla vuonna 1964 on asuntotuotannon veronhuojennuslakien mukaan verovapaata tuloa tai omaisuutta, velvollinen antamaan tällaisen tulon ja omaisuuden perusteella valtiolle lainan. Lakiehdotus edellyttää lainan määrättäväksi vuodelta 1964 toimitetun verotuksen yhteydessä ja sen suorittamiseksi toimitettavaksi vuonna 1964 ennakonkannon. Tähän nähden ja kun eräät muutkin lakiehdotuksen säännökset, muun muassa maksuaikojen osalta, ovat sellaisia, ettei niitä enää voida soveltaa, valiokunta, samalla kun se edellyttää, että hallituksen toimesta kiireellisesti toimitetaan tutkimus asuntotuotannon veronhuojennusjärjestelmän merkityksestä nykyoloissa ja veronhuojennusten valtiolle ja kunnille aiheuttamasta verotulojen menetyksestä, kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Käkelä, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, Pekkarinen ja Voutilainen sekä varajäsenet Jämsén, Koppanen, Puhakka, Rodén ja Tallgren.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1964 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi asuntotuotannon veronhuojennuslakien mukaan verovapaan tulon ja omaisuuden perusteella valtiolle annettavasta lainasta.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 35 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt hyväksyä ehdotuksen laiksi asuntotuotannon veronhuojennuslakien mukaan verovapaan tulon ja omaisuuden perusteella valtiolle annettavasta lainasta jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 2, on ottanut asian lopullisesti käsiteltäväkseen.

Kysymyksessä olevan lakiehdotuksen mukaan on tulo- ja omaisuusverolain nojalla verovelvollinen luonnollinen henkilö, kuolinpesä ja yhteisö, jolla vuonna 1964 on asuntotuotannon veronhuojennuslakien mukaan verovapaata tuloa tai omaisuutta, velvollinen antamaan tällaisen tulon ja omaisuuden perusteella valtiolle lainan. Lakiehdotus edellyttää lainan määrättäväksi vuodelta 1964 toimitetun verotuksen yhteydessä ja sen suorittamiseksi toimitettavaksi vuonna 1964 ennakonkannon. Tähän nähden ja kun eräät muutkin lakiehdotuksen säännökset, muun muassa maksuaikojen osalta, ovat sellaisia, ettei niitä enää voida soveltaa, Eduskunta, samalla kun se edellyttää, että Hallituksen toimesta kiireellisesti toimitetaan tutkimus asuntotuotannon veronhuojennusjärjestelmän merkityksestä nykyoloissa ja veronhuojennusten valtiolle ja kunnille aiheuttamasta verotulojen menetyksestä, on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi rakennuslain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1963 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 105 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1964 valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavan lakiehdotuksen lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valiopäiviin:

Laki
rakennuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 16 päivänä elokuuta 1958 annetun rakennuslain (370/58) 95 §:n 1 momentti ja 104 §:n 2 momentti sekä lisätään lakiin uusi 96 a § ja lain 15 §:ään, sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1962 annetussa laissa (661/62), uusi 2 momentti seuraavasti:

15 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Rakennuskaavassa maanviljelys- tai metsätalousalueeksi osoitetun alueen omistajalle tai haltijalle ei rakennusjärjestyksellä voida asettaa 1 momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia.

95 §.

Maalaiskunnan taaja-asutusta varten ja sellaiselle alueelle, jolla on alettu ositella, myydä tai vuokrata rakennusmaata siinä määrin, että sinne on syntymässä taaja-asutus, taikka jolle muutoin on odotettavissa huomattavaa rakennustoimintaa, voidaan laatia rakennuskaava. Rakennuskaava voi käsittää muutakin aluetta, milloin se on tarpeen yhtenäisen kaava-alueen aikaansaamiseksi.

— — — — — — — — — — — — — — —

96 a §.

Erityisestä syystä voidaan rakennuskaavassa osoittaa alueita myös *maanviljelys-* tai *metsätalousalueiksi.*

Oikeudesta rakentaa 1 momentissa tarkoitetuille alueille on voimassa, mitä tässä laissa tai sen nojalla on säädetty tai määrätty rakentamisesta maalaiskunnan alueelle, jolla ei ole voimassa asemakaavaa tai rakennuskaavaa. Tämän lain 13 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä voidaan kuitenkin soveltuvin kohdin antaa myös rakennuskaavassa.

104 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Muusta rakennuskaavassa liikenneväyläksi tarkoitetusta maasta saa sen omistaja korvauksen siltä osalta, kuin luovutettava liikenneväylä on enemmän kuin kymmenesosa hänen kysymyksessä olevalla rakennuskaava-alueella omistamastaan muusta kuin maanviljelys- tai metsätalousalueeksi osoitetusta maasta tai liikenneväylä ei ole tarpeellinen omistajalle kuuluvan rakennusmaan käyttämiselle.

— — — — — — — — — — — — — — —

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 105; Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 27 (A. III: 1. 1963 vp.); Suuren valiokunnan mietinnöt n:ot 54 ja 54 a (A. III: 2. 1964 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1964 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laiksi rakennuslain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1963 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 105 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1964 valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotuksen laiksi rakennuslain muuttamisesta lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1966.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian käsiteltäväkseen, ja koska Eduskunta myöhemmin on hyväksynyt uuden lakiehdotuksen asiasta, Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n nojalla päättänyt,

että lepäämässä oleva lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 106 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 68 ja 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt hyväksyä seuraavan lakiehdotuksen jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (366/63) 20 §:n 1 momentissa oleva säännös työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudesta sekä muutetaan sanotun lain 1 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

1 §

Työnantaja on velvollinen maksamiensa palkkojen perusteella suorittamaan valtiolle työnantajan lapsilisämaksua kolme prosenttia sekä kansaneläkelaitokselle työnantajan sairausvakuutusmaksua vuodelta 1965 yhden prosentin, vuodelta 1966 puoli prosenttia ja 1 päivästä tammikuuta 1967 alkaen yhden prosentin työntekijälle suoritetun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1965.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 106; Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 10; Suuren valiokunnan mietintö n:o 105; Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 53 (A. III: 1. 1964 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 1 vuoden 1964 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 26 päivänä huhtikuuta 1966 päätöspöytäkirjanottein lähettänyt sosiaalivaliokuntaan lausunnon antamista varten edellä mainitun lepäämään jätetyn lakiehdotuksen, joka on tullut eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 106 (1964 vp.) johdosta. Kuultuaan asiantuntijana hallitusneuvos Olavi Alankoa sosiaaliministeriöstä valiokunta kunnioittaen mietintönään esittää seuraavaa.

Lakiehdotukseen sisältyvän voimaantulosäännöksen mukaan laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1965. Kun lakiehdotusta näin ollen ei voida hyväksyä valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla muuttamattomana, valiokunta ei puolla lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä puheena olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Matilainen, varapuheenjohtaja Pakkanen, jäsenet Apajalahti, Aro, Eskelinen, Flinck, Granvik, Hostila, Kuusi, Lagerroos, Melin, Männistö, Perheentupa, O. Saarinen, Sääskilahti ja V. R. Virtanen sekä varajäsen Saimo.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1964 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 106 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 68 ja 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt hyväksyä ehdotuksen laiksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jälkeen pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 1, on ottanut asian lopullisesti käsiteltäväkseen.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 1966.

Lakiehdotukseen sisältyvät voimaantulosäännöksen mukaan laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1965. Kun lakiehdotusta näin ollen ei voida hyväksyä valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla muuttamattomana, Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehtuksen.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi maatalouden hintatasosta.

Eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 2 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavan lakiehdotuksen lepäämään ensimmäisiin vaalien jälkeen pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

maatalouden hintatasosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maataloustuotannon ohjaamiseksi ja maatalouden hintatason sekä maataloudesta saatavan tulon vakaannuttamiseksi määrätään kahtena satovuotena alkaen satovuodesta 1965/66 rukiin ja vehnän sekä maidon, sianlihan, naudanlihan ja kananmunien tavoitehinnat ja päätetään muista toimenpiteistä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Tässä laissa tarkoitettu satovuosi alkaa syyskuun 1 päivänä ja päättyy seuraavan elokuun 31 päivänä.

2 §.

Maataloustuotteiden hintojen ja maatalouden tukitoimenpiteiden perustaksi laaditaan laskelma maatalouden tuoton ja kustannusten suuruudesta, jolloin tuotteiden samoin kuin palkkatyön, tarvikkeiden ja muiden kustannustekijäin määrinä käytetään satovuoden 1963/64 määriä. Viljelijäperheen oman työn määrä lasketaan Etelä-Suomen tutkimusalueen 10—25 hehtaaria muunnettua maatalousmaata käsittävien kirjanpitoviljelmien työnmenekin mukaan. Kustannuksiin ei lueta maatalouteen sijoitetun oman pääoman korkoa eikä maatalouden veroja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja perusajanjakson tuottoa ja kustannuksia laskettaessa hinnoitetaan tuotteiden samoin kuin työn, tarvikkeiden ja muiden kustannustekijäin määrät maatalouden hintatasosta 15 päivänä elokuuta 1962 annetun lain (449/62) 4 §:n 1 momentin satovuodelle 1964/65 edellyttämän hinta- ja kustannustason mukaan ottaen huomioon sanotulle satovuodelle edellytetty maatalouden hintapoliittinen tuki ja sanotun lain 3 §:n 2 momentin mukaan laskettu tuottoon tehty lisäys. Viljelijäperheen suorittama maataloustyö hinnoitetaan palkatun työn kanssa samanarvoiseksi.

Edellä tarkoitettuja laskelmia tehtäessä käsitellään maataloutta yhtenä kokonaisuutena ja otetaan laskelmissa huomioon vain varsinainen maatalous. Laskelmista voidaan jättää pois joitakin eriä niiden vähäisen merkityksen tai muun syyn vuoksi.

3 §.

Maatalouden tuoton ja kustannusten hintatasossa tapahtuneiden muutosten toteamiseksi lasketaan vuosittain 2 §:n mukainen maatalouden tuotto ja kustannukset siten, että sanotun pykälän 1 momentissa tarkoitetut tuotteiden samoin kuin palkkatyön, tarvikkeiden ja muiden kustannustekijäin määrät hinnoitetaan kulloinkin kulumassa olevan satovuoden keskimääräisten hintojen ja palkkojen mukaan ottaen myös huomioon hintoja

ja palkkoja sekä muita kustannuseriä koskevat jo tehdyt päätökset ja sopimukset sellaisina kuin ne tulevat seuraavana satovuotena vaikuttamaan tuoton ja kustannusten suuruuteen. Viljelijäperheen oman työn arvoa muutetaan perusajanjakson tasosta siinä suhteessa, joka on kahdeksankymmentä sadannesta palkansaajien yleisessä ansiotasossa tapahtuneesta suhteellisesta muutoksesta laskettuna siitä ansiotasosta, jota käytettiin perustana päätettäessä maatalouden hintatasosta annetun lain (449/62) 4 §:n 1 momentin mukaan tavoitehinnoista satovuodeksi 1964/65. Maatalouden välitön hintapoliittinen tuki otetaan laskelmassa huomioon sen suuruisena kuin sitä on kulloinkin kulumassa olevaksi kalenterivuodeksi myönnetty.

Maatalouden tuottoon luetaan niin ikään rukiille ja vehnälle sekä maidolle, sianlihalle, naudanlihalle ja kananmunille kulloinkin kulumassa olevaksi satovuodeksi määrätyn tavoitehinnan ja viennistä saadun hinnan erotus asetuksella tarkemmin määrätyllä tavalla laskettuna sille tuotemäärälle, jolla:

1) rukiin ja vehnän osalta viimeksi kuluneen elokuun alusta heinäkuun loppuun käsittävänä ajanjaksona valtion viljavaraston ostaman kotimaisen rukiin ja vehnän määrä on ylittänyt viljavaraston vastaavana aikana kotimaiseen kulutukseen myymän rukiin tai vehnän määrän;

2) maidon osalta kulloinkin viimeksi kuluneena 12 kuukautta käsittävänä ajanjaksona, jolta tarvittavat tiedot ovat saatavissa, meijerien vastaanottama maitomäärä on ylittänyt satovuoden 1962/63 vastaavan määrän;

3) sianlihan ja naudanlihan osalta kulloinkin viimeksi kuluneena 12 kuukautta käsittävänä ajanjaksona, jolta tarvittavat tiedot ovat saatavissa, maasta viedyn sianlihan tai naudanlihan määrä on ylittänyt vastaavana aikana maahan tuodun sianlihan tai naudanlihan määrän; sekä

4) kananmunien osalta maataloustilaston mukainen tuotosmäärä viimeksi kuluneena kalenterivuotena on ylittänyt kalenterivuoden 1961 vastaavan määrän.

4 §.

Valtioneuvosto määrää maatalousministeriön esityksestä vuosittain elokuun loppuun mennessä seuraavaa satovuotta varten rukiille ja vehnälle sekä maidolle, sianlihalle, naudanlihalle ja kananmunille tavoitehinnat sekä päättää muista tuoton ja kustannusten suhteeseen vaikuttavista toimenpiteistä siten, että 3 §:n mukaan laskettu maatalouden tuoton hintataso muuttuu perusajanjakson tasosta samassa suhteessa kuin kustannustaso on muuttunut perusajanjakson tasosta. Rukiin ja vehnän tavoitehinta koskee kuitenkin vain ajanjaksoa syyskuun alusta heinäkuun loppuun.

Maidon, sianlihan ja naudanlihan tavoitehinnat sekä maatalouden hintapoliittinen tuki tarkistetaan vuosittain helmikuun loppuun mennessä ottaen huomioon 3 §:n 2 momentissa määrätyllä tavalla laskettavan tuoton muutos näiden tuotteiden osalta samoin kuin kulloinkin kulumassa olevaksi kalenterivuodeksi myönnetyn välittömän hintapoliittisen tuen muutos verrattuna siihen tasoon, jota on käytetty perustana määrättäessä satovuoden tavoitehinnat 1 momentin mukaan. Niin ikään tarkistetaan helmikuun loppuun mennessä maidon, sianlihan, naudanlihan ja kananmunien tavoitehinnat sekä maatalouden hintapoliittinen tuki, jos palkansaajien yleinen ansiotaso on 20 päivään helmikuuta mennessä muuttunut vähintään kolme sadannesta, jolloin muutosta laskettaessa otetaan asetuksessa tarkemmin määrätyllä tavalla huomioon myös tehdyt työehtosopimukset ja niihin verrattavat päätökset, mikäli ne tulevat voimaan viimeistään 1 päivänä maaliskuuta. Edellä mainitut tarkistukset suoritetaan siten, että maatalouden tuoton hintataso, jota laskettaessa edellä tarkoitettu tuoton muutos on otettu huomioon, muuttuu samassa suhteessa kuin maatalouden kustannustaso tulee muuttumaan, kun viljelijäperheen oman työn hinnoittelussa otetaan 3 §:n 1 momentissa määrätyllä tavalla huomioon edellä mainittu yleisen ansiotason muutos.

Milloin tämän pykälän mukaan määrättyä tavoitehintaa sianlihan, naudanlihan tai kananmunien osalta voittamattomien vaikeuksien vuoksi ei voida saavuttaa, voidaan tarpeellisilta osin muuttaa maidon, sianlihan, naudanlihan tai kananmunien tavoitehintoja tahi kysymyksessä olevaksi kalenterivuodeksi myönnettyä maataloutta yleisesti koskevaa hintapoliittista tukea siten, että maatalouden tuoton ja kustannusten välinen suhde pysyy edellä tarkoitetun mukaisena.

5 §.

Maataloustuotteiden hintojen keskinäisiä suhteita määrättäessä on eri tuotteiden tuotantokustannukset, kansantaloudelliset, tuotantopoliittiset sekä tuottavuutta ja työllisyyttä edistävät näkökohdat otettava huomioon siten, että riittävä elintarvikkeiden kotimainen tuotanto tulee turvatuksi.

Maatalouden hintapoliittinen tuki määrätään 4 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa siten:

1) että viljelmäkoon mukaista hintapoliittista tukea muutetaan vähintään kymmenen sadalta siitä määrästä, jolla maatalouden tuotto 3 §:ssä tarkoitettuun maatalouden tuottoon verrattuna muuttuu, kuitenkin siten, että tuen kokonaismäärä ei saa pienetä satovuodelle 1964/65 myönnetystä määrästä; ja

2) että alueittaisen hintapoliittisen tuen kokonaismäärä maatalouden tuottoon nähden säilytetään satovuoden 1964/65 aikana vallinneen suhteen mukaisena.

Edellä 2 momentin sekä 4 §:n 2 momentin perusteella määrätty viljelmäkoon mukainen hintapoliittinen tuki maksetaan pinta-alalisänä. Pinta-alalisää ei makseta viljelmälle, jonka peltoala ylittää Etelä-Suomessa 12 hehtaaria, Keski-Suomessa 15 hehtaaria sekä Pohjois- ja Itä-Suomessa ja ulkosaaristossa 20 hehtaaria eikä viljelijälle, jonka verotettavien tulojen kokonaismäärä kulloinkin viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa yhdessä tai useammassa kunnassa on yhteensä yli 6 500 markkaa.

Riippumatta siitä, edellyttävätkö 3 §:n mukaiset laskelmat muutoksia tuoton tai kustannusten hintatasoon, voidaan 4 §:n 1 momentissa mainittuja tarkistuksia suoritettaessa eri tuotteiden hintojen ja kustannuserien keskinäisiin suhteisiin tehdä muutoksia, jotka eivät vaikuta maatalouden tuoton hintatason ja kustannustason väliseen suhteeseen.

6 §.

Tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden valmistelua varten valtioneuvosto asettaa toimikunnan, jonka on ennen elokuun 16 päivää laadittava ja annettava maatalousministeriölle seuraavaa satovuotta koskevat laskelmat ja ehdotukset ja joka avustaa maatalousministeriötä tämän lain täytäntöönpanemiseksi tarvittavien toimenpiteiden suunnittelussa sekä seuraa maidon, sianlihan, naudanlihan ja kananmunien hintojen kehitystä sekä tekee maatalousministeriölle esityksiä 4 §:ssä määrättyjen tavoitehintojen tarkistamiseksi ja toteuttamiseksi.

7 §.

Kunnat ovat velvolliset kohtuullista korvausta vastaan hoitamaan viljelijälle tai karjanhaltijalle suoritettavan hintapoliittisen tuen jakamiseen liittyviä tehtäviä, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Niin ikään voidaan asetuksella määrätä avustusta hakeneen viljelijän tai karjanhaltijan verotusasiakirjoista saatavien tietojen antamisesta kunnallishallitukselle ja lääninhallitukselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa käyttää kunnan päättämisvaltaa kunnallishallitus, kuitenkin niin, että kunnallishallitus voi siirtää päätösvallan käyttämisen muulle kunnan elimelle, josta tällöin on voimassa, mitä kunnallishallituksesta on tässä laissa säädetty.

8 §.

Jos avustus on myönnetty hakemuksen mukaisesti, katsotaan sitä koskevaan postisiirtokorttiin merkitty tai ostotodisteen ohella annettu tiedoksianto valitusosoituksineen kunnallishallituksen päätökseksi. Milloin avustus on myönnetty hakemuksesta poiketen tai sen saantia koskeva hakemus on hylätty, annetaan hakijalle päätökseksi ote kunnallishallituksen pöytäkirjasta.

Ostotodisteet ja päätökset, lukuun ottamatta päätökseksi katsottavaa tiedoksiantoa postisiirtokortissa, toimitetaan hakijoille kirjatussa kirjeessä.

Hakijan katsotaan, jollei muuta osoiteta, saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin päätös lähetettäessä siihen tehdyn merkinnän mukaan on annettu postin kuljetettavaksi.

9 §.

Kunnallishallituksen tässä laissa tarkoitetussa asiassa antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta kirjallisesti lääninhallitukselta kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan.

Valituskirja voidaan sanotun määräajan kuluessa antaa myös kunnallishallitukselle, jonka tulee oman lausuntonsa ohella toimittaa se lääninhallitukselle. Milloin valituskirja on toimitettu suoraan lääninhallituk-

selle, tulee lääninhallituksen ennen valituksen ratkaisemista hankkia siitä kunnallishallituksen lausunto.

Lääninhallituksen 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta.

10 §.

Tässä laissa tarkoitettu viljelijälle tai karjanhaltijalle välittömästi jaettava tuki on vapaa verosta, älköönkä sitä koskevista viranomaisten toimituskirjoista perittäkö leimaveroa eikä lähetysmaksua.

11 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

12 §.

Poiketen siitä, mitä maatalouden hintatasosta 15 päivänä elokuuta 1962 annetussa laissa (449/62) on säädetty, otetaan satovuotta 1964/65 koskevaa, sanotun lain 4 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua tarkistusta suoritettaessa viljelijäperheen oman työn hinnoittelussa huomioon vain kahdeksankymmentä sadannesta sanotussa 3 momentissa tarkoitetusta palkansaajien yleisen ansiotason muutoksesta ja voidaan kysymyksessä olevassa tarkistuksessa myös lisätä maatalouden hintapoliittista tukea siitä, mitä satovuodelle 1964/65 on jo aikaisemmin myönnetty. Tästä lisäyksestä voidaan enintään 20 000 000 markkaa käyttää vuoden 1964 hallavahinkojen korvaamiseen.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 2; Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 1; Suuren valiokunnan mietintö n:o 2 (A. I. 1965 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö N:o 4 vuoden 1965 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laiksi maatalouden hintatasosta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 26 päivältä viime huhtikuuta lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten edellä mainitun lakiehdotuksen, joka on tullut eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 2 (1965 vp.) johdosta. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan sovellettaisiin lakia satovuosina 1965/66 ja 1966/67. Kun lakiehdotusta ei näin ollen voida valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla hyväksyä muuttamatta, valiokunta ei puolla lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otta-neet osaa puheenjohtaja Häppölä, jäsenet af Heurlin, Hjerppe, Karpola, A. Koskinen, Laiho, Mustonen, Nikkilä, Pennanen, Pohjonen, Pulkkinen, Raipala, Westerlund ja Vilmi.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1965 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi maatalouden hintatasosta.

Eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 2 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotuksen laiksi maatalouden hintatasosta lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1966.

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan sovellettaisiin lakia satovuosina 1965/66 ja 1966/67. Kun lakiehdotusta ei näin ollen voida valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla hyväksyä muuttamatta, Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

26 §.

Manttaalikunnan tilikautena on kalenterivuosi.

Hallituksen on pidettävä huolta manttaalikunnan kirjanpidosta.

Kultakin vuodelta hallituksen on laadittava vuosikertomus ja tilinpäätös sekä annettava ne tilintarkastajille seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Tilintarkastajien on huhtikuun loppuun mennessä annettava hallitukselle kertomus suorittamastaan manttaalikunnan hallinnon ja tilien tarkastuksesta.

27 §.

Haaste tai muu ilmoitus katsotaan manttaalikunnalle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi hallituksen puheenjohtajalle.

28 §.

Hallituksen kokouksessa on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjan pitäjä.

Hallituksen kokouksen pöytäkirjan tarkistamisesta, pöytäkirjan nähtävänä pitämisestä ja siitä ilmoittamisesta on vastaavasti voimassa, mitä 20 §:n 2 ja 3 momentissa on manttaalikunnan kokouksen pöytäkirjan osalta säädetty.

5 luku.

Manttaalikunnan alueen muuttaminen ja sen toiminnan lopettaminen.

29 §.

Milloin kunnallista jaoitusta muutetaan, on asianomaisten manttaalikuntien välillä, jos maatalousministeriö katsoo sen tarpeelliseksi, toimeenpantava välinselvitys noudattaen soveltuvin osin, mitä kunnallisen jaoituksen muuttamisesta 19 päivänä toukokuuta 1925 annetussa laissa (180/25) on säädetty, kuitenkin niin, että sanotun lain mukaan valtioneuvostolle kuuluvat tehtävät suorittaa maatalousministeriö.

Milloin maalaiskunnan koko alue liitetään yhteen tai useampaan kaupunkiin tai kauppalaan tahi muutetaan kaupungiksi tai kauppalaksi, taikka milloin maalaiskunnan osan kohdalla tapahtuu tällainen kunnallisen jaoituksen muutos ja samalla muu osa maalaiskunnasta liitetään toiseen tai toisiin maalaiskuntiin, on manttaalikunnan toiminta kuitenkin lopetettava siinä järjestyksessä kuin 30—33 §:ssä säädetään.

30 §.

Kolmen vuoden kuluessa 29 §:n 2 momentissa tarkoitetusta kunnallisen jaoituksen muuttamisesta on manttaalikunnan pesä hallituksen toimesta selvitettävä. Maatalousministeriö voi kuitenkin erityisestä syystä pidentää selvitysaikaa.

Hallituksen toimikausi jatkuu siihen saakka, kun selvitys on loppuun suoritettu.

Manttaalikunnan toimintaa saa selvityksen aikana jatkaa vain tarkoituksenmukaisen selvityksen edellyttämissä rajoissa.

31 §.

Hallituksen tehtävänä on hoitaa manttaalikunnan asioita selvityksen aikana sekä ryhtyä kaikkiin niihin toimiin, jotka ovat tarpeen manttaalikunnan toiminnan lopettamiseksi. Tällöin hallituksella on oikeus muuttaa manttaalikunnan omaisuutta rahaksi, sikäli kuin se selvitystä varten on tarpeellista. Kiinteätä omaisuutta älköön kuitenkaan luovutettako ilman manttaalikunnan kokouksen 16 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla tehtyä päätöstä muutoin kuin myymällä se julkisessa huutokaupassa.

32 §.

Manttaalikunnan tuntemattomille velkojille on hankittava vuosihaaste. Jos manttaalikunnalle jää omaisuutta sen jälkeen, kun vuosihaasteessa määrättynä paikalletulopäivänä ilmoittautuneet tai ennen ilmoittautumisajan päättymistä tiedossa olleet velkojat ovat saaneet täyden suorituksen sekä tarpeelliset varat on pantu erilleen riitaista, erääntymätöntä tai muuta sellaista saamista varten, jonka maksamista ei voida välittömästi toimittaa, on omaisuus käytettävä manttaalikunnan kokouksen päättämällä tavalla 3 §:ssä mainittuihin tarkoituksiin.

Manttaalikunnan velat suoritetaan siinä järjestyksessä kuin 9 päivänä marraskuuta 1868 annetussa etuoikeusasetuksessa (32/68) on säädetty. Milloin manttaalikunnan omaisuus ei riitä velan maksamiseen, kantakoon manttaalikunta selvitysaikana manttaalimaksua niin paljon, että velka voidaan suorittaa. Niiltä vuosilta, jolloin manttaalimaksua kan-

tämisestä tai viittä vuotta pitemmäksi ajaksi vuokraamisesta taikka takaukseen menemisestä vaaditaan, että sen puolesta on annettu vähintään kaksi kolmasosaa kokouksessa edustettuina olevien yhteisestä äänimäärästä.

17 §.

Manttaalikunnan varsinainen kokous on pidettävä vuosittain viimeistään marraskuussa. Kokouksessa on, sitten kun asianmukainen tilintarkastajien lausunto on esitetty, päätettävä edellisen vuoden tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille sekä niistä toimenpiteistä, joihin hallituksen kertomus edelliseltä vuodelta ehkä antaa aihetta. Kokouksessa on lisäksi toimitettava hallituksen ja tilintarkastajien vaali samoin kuin päätettävä manttaalimaksusta ja siitä, mikä prosenttiluku on seuraavana vuotena määrättävän manttaalimaksun laskemisperusteena.

18 §.

Manttaalikunnan ylimääräinen kokous on pidettävä, milloin hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai jäsenet, jotka edustavat vähintään kymmenettä osaa jäsenten lukumäärästä, sitä ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaativat.

19 §.

Manttaalikunnan kokouksessa älköön päätettäkö muista asioista kuin niistä, jotka annettujen säännösten mukaan on siinä kokouksessa käsiteltävä tai jotka kokouskutsussa kunnan ilmoitustaululla on erikseen mainittu.

20 §.

Manttaalikunnan kokouksessa on pidettävä pöytäkirjaa, jonka allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjan pitäjä.

Pöytäkirja tarkistetaan heti tai sen tarkistaa kaksi kullakin kerralla sitä varten valittua henkilöä, jotka hekin silloin allekirjoittavat pöytäkirjan. Jos pöytäkirjan tarkistaja ei hyväksy pöytäkirjaa, se on tarkistettava seuraavassa kokouksessa.

Tarkistettu pöytäkirja on pidettävä edeltäpäin ilmoitettuna aikana nähtävänä ilmoituksessa mainitussa paikassa. Ilmoitus on tiedotettava kuulutuksella kunnan ilmoitustaululla.

21 §.

Kutsu manttaalikunnan kokoukseen on jäsenille tiedotettava viimeistään kymmenen päivää ennen kokousta kuulutuksella kunnan ilmoitustaululla ja vähintään yhdessä manttaalikunnan hallituksen päättämässä paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä.

22 §.

Manttaalikunnan kokouksen puheenjohtajana toimii hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja siihen saakka, kun kokoukselle on valittu puheenjohtaja.

4 luku.

Manttaalikunnan hallitus.

23 §.

Manttaalikunnalla tulee olla hallitus, jonka manttaalikunnan kokous valitsee. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja sekä neljä tai kuusi muuta jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varamies.

Puheenjohtajan ja jäsenten toimikausi on kaksi vuotta, kuitenkin niin, että ensimmäisellä kerralla valituista jäsenistä eroaa vuoden kuluttua puolet arvan nojalla. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan.

24 §.

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on saapuvilla. Päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut tai johon puheenjohtaja, äänten mennessä tasan, on yhtynyt. Vaalissa ratkaisee arpa.

Mitä 15 §:ssä on säädetty esteellisyydestä manttaalikunnan kokouksessa, koskee vastaavasti hallitusta.

25 §.

Hallitus käyttää manttaalikunnan puhevaltaa tuomioistuimessa ja muun viranomaisen luona, tekee sopimukset ja muut oikeustoimet sekä edustaa muutoin manttaalikuntaa.

Hallituksen puheenjohtajalla on oikeus käyttää hallituksen puhevaltaa.

Manttaalikunnan nimen kirjoittaa puheenjohtaja yhdessä hallituksen muun jäsenen tai hallituksen siihen valtuuttaman manttaalikunnan toimihenkilön kanssa.

maata, on kultakin verovuodelta velvollinen suorittamaan manttaalikunnalle sen tarkoitusten toteuttamista varten manttaalimaksuna enintään kaksi prosenttia kunnallisverotuksen mukaisesta maatalouskiinteistöihin kuuluvan viljelys- ja metsämaan puhtaasta tuotosta.

7 §.

Verojohtajan on kunnallisverotusta toimittaessaan laskettava suoritettaviksi tulevat manttaalimaksut. Manttaalimaksut, jotka on merkittävä veroluetteloon, kannetaan veronkannon yhteydessä.

8 §.

Mitä on säädetty muutoksenhausta kunnallisverotukseen, veronoikaisusta, verojen ulosottoteitse perimisestä, veronmaksun laiminlyömisen johdosta suoritettavasta veronlisäyksestä ja jälkiverotuksesta sekä veron vanhenemisesta ja määrältään vähäisen veron perimättä jättämisestä, on vastaavasti voimassa manttaalimaksusta.

Manttaalikunnan hallitus voi erityisestä syystä harkintansa mukaan hakemuksesta myöntää osittaisen tai täydellisen vapautuksen suoritettavaksi määrätystä manttaalimaksusta tai lykkäystä sen suorittamisessa.

9 §.

Veronkantoviranomaisen on tilitettävä kertyneet manttaalimaksut viipymättä kannon päätyttyä manttaalikunnalle.

10 §.

Jos manttaalimaksun tai kunnallisveron määräämistä koskevan muutoksenhaun johdosta annettu päätös osoittaa, että manttaalimaksua on kannettu liikaa, on manttaalikunnan suoritettava liiaksi kannettu määrä takaisin ja sille korkoa sen mukaan kuin kunnallisverosta on säädetty.

3 luku.

Manttaalikunnan kokous.

11 §.

Manttaalikunnan päätösvaltaa käyttää, mikäli ei ole toisin säädetty, manttaalikunnan kokous. Päätösvaltaa saadaan kuitenkin siirtää manttaalikunnan hallitukselle manttaalikunnan kokouksen hyväksymällä hallituksen johtosäännöllä siinä erikseen mainittavissa asioissa. Päätösvaltaa älköön kuitenkaan siirrettäkö asioissa, jotka on säädetty manttaalikunnan kokouksen päätettäviksi.

Manttaalikunnan kokous on päätösvaltainen, kun saapuvilla on manttaalikunnan jäsenistä vähintään se määrä, kuin valtuutettuja asianomaisessa kunnassa valitaan kunnanvaltuustoon.

12 §.

Manttaalikunnan kokouksessa on kullakin jäsenellä yksi ääni.

13 §.

Jäsenistä on manttaalikunnan hallituksen pidettävä jäsenluetteloa. Jäsenluettelo on kutakin kalenterivuotta varten tarkistettava verotoimiston 38 §:n mukaan antamien tietojen perusteella.

Jotta jäsenluetteloon merkitsemättä jäänyt jäsen voisi käyttää manttaalikunnan kokouksessa äänivaltaa, on jäsenen ennen kokousta esitettävä hallitukselle verotoimiston antama selvitys, josta käyvät ilmi 5 §:ssä tarkoitetut tiedot jäsenyyden perusteista.

14 §.

Manttaalikunnan jäsenenä olevan kuolinpesän tai yhtymän saapuville tullut osakas saa manttaalikunnan kokouksessa käyttää sanotulle jäsenelle kuuluvaa äänioikeutta. Jos useita osakkaita tulee saapuville, he saavat käyttää äänioikeutta vain yhteisesti.

Käytettäessä äänivaltaa valtuutetun välityksellä saa yksi valtuutettu edustaa ainoastaan yhtä jäsentä.

15 §.

Manttaalikunnan kokouksessa älköön jäsen ottako osaa sellaisen asian ratkaisemiseen, joka koskee häntä henkilökohtaisesti.

16 §.

Manttaalikunnan kokouksen päätökseksi katsotaan 2 momentissa mainituin poikkeuksin se mielipide, jonka puolesta enimmät äänet on annettu. Äänten jakautuessa tasan ratkaisee äänestyksen tuloksen arpa. Päätöksen tekemisestä kokouksessa on muutoin voimassa, mitä kunnallislaissa (642/48) on kunnallisvaltuuston kokouksen osalta säädetty.

Päätöksen tekemiseen manttaalikunnan kiinteän omaisuuden luovuttamisesta, kiinnit-

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi manttaalikunnista.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 177 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1965 valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavan lakiehdotuksen lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki
manttaalikunnista.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku.

Yleisiä säännöksiä.

1 §.

Maalaiskunnassa sijaitsevien maatalouskiinteistöjen omistajat muodostavat manttaalikunnan.

Mitä tässä laissa on säädetty maatalouskiinteistön omistajasta, koskee myös vuokramiestä ja muuta alueen haltijaa.

2 §.

Maatalouskiinteistöllä tarkoitetaan tässä laissa sellaista tilaksi muodostettua tai tilaan kuuluvaa maata, jolla harjoitetaan maa- tai metsätaloutta.

3 §.

Manttaalikunnan tarkoituksena on edistää ja tukea maa- ja metsätaloutta sekä maatalouteen liittyvää kotitaloutta, kotiteollisuutta ja kalastusta samoin kuin niiden harjoittajien näillä aloilla tapahtuvaa yhteistoimintaa, joka ei ole luonteeltaan varsinaista kaupallista tai teollista liiketoimintaa. Muista manttaalikunnan tehtävistä säädetään erikseen lailla.

4 §.

Manttaalikunta voi saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä kantaa ja vastata.

5 §.

Manttaalikunnan jäsen on sellainen henkilö, yhtymä, laitos, säätiö ja yhteisö, joka kunnallisverosta annettujen säännösten mukaan on velvollinen suorittamaan kunnallisveroa ja jonka hallinnassa on viimeksi kulunutta kalenterivuotta lähinnä edellisen vuoden aikana asianomaisessa kunnassa ollut yhteen tai useampaan maatalouskiinteistöön kuuluvana viljelys- tai metsämaata niin paljon, että niiden mainitulta vuodelta toimitetun kunnallisverotuksen mukainen yhteinen puhdas tuotto vastaa vähintään kahdeksan verohehtaarin puhdasta tuottoa laskettuna ensimmäisen sijaintiryhmän mukaan.

Manttaalikunnan jäsenenä ei kuitenkaan ole valtio, kunta, kuntainliitto eikä seurakunta tai muu uskonnollinen yhdyskunta.

2 luku.

Manttaalimaksu.

6 §.

Sellainen henkilö, yhtymä, laitos, säätiö ja muu kuin 5 §:n 2 momentissa mainittu yhteisö, joka sanotun pykälän 1 momentissa mainituin tavoin on verovelvollinen ja joka verovuoden aikana on hallinnut vähintään sanotussa momentissa säädetyn määrän

netaan velan maksamiseksi, ei 29 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa saa niiden tilojen osalta, jotka on liitetty toiseen maalaiskuntaan, kantaa tässä maalaiskunnassa toimivalle manttaalikunnalle manttaalimaksua.

33 §.

Hallituksen on kultakin kalenterivuodelta kahden kuukauden kuluessa sen päättymisestä laadittava manttaalikunnan kokousta varten tili sekä selostus niistä toimista, joihin se on ryhtynyt manttaalikunnan toiminnan lopettamiseksi.

Selvityksen tultua suoritetuksi hallituksen on viivytyksettä annettava manttaalikunnan kokoukselle lopputilitys. Selvityksen loppuun saattamisesta on tehtävä ilmoitus maatalousministeriölle.

Hallituksen asiana on tarvittaessa käyttää manttaalikunnan puhevaltaa senkin jälkeen, kun selvitys on saatettu loppuun.

6 luku.

Erinäisiä säännöksiä.

34 §.

Manttaalikunnan jäsenellä, joka katsoo, ettei manttaalikunnan kokouksen tai hallituksen päätös ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka että se on annettujen säännösten vastainen, on oikeus hakea päätökseen muutosta lääninhallitukselta kirjallisella valituksella, joka on toimitettava lääninhallitukselle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun päätös on asetettu nähtäväksi.

Sellaisesta päätöksestä, joka on luonteeltaan yksinomaan valmistelua tai täytäntöön panemista, ei ole lupa tehdä valitusta.

Päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman, jollei muutoksen hakeminen tule täytäntöönpanon vuoksi hyödyttömäksi tai se viranomainen, jonka käsiteltävänä asia valituksen johdosta on, kiellä päätöksen täytäntöön panemista.

35 §.

Manttaalikunnat voivat sopimuksen tai yhtäpitävien päätösten nojalla yhdessä suorittaa niiden toimialaan kuuluvia yhteisiä tehtäviä.

36 §.

Manttaalikunta on vapaa valtiolle ja kunnalle tulon ja omaisuuden perusteella suoritettavista veroista.

37 §.

Valtio saa kertyneistä manttaalimaksuista viisi prosenttia maksujen määräämisestä, perimisestä ja tilittämisestä sekä 38 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisesta johtuvien kulujen korvaukseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus on otettava huomioon asianomaisen verotoimiston menojen vähennyksenä ennen verotuslain (482/58) 136 §:ssä tarkoitetun kustannusten jaon toimittamista.

38 §.

Verotoimiston tulee ennen kunkin verotusvuoden päättymistä toimittaa asianomaiselle manttaalikunnalle 13 §:ssä tarkoitetun luettelon pitämistä varten tarpeelliset tiedot.

7 luku.

Täytäntöönpano- ja siirtymäsäännökset.

39 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta ja täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

40 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 196 , ja sillä kumotaan maalaiskuntain kunnallishallinnosta 15 päivänä kesäkuuta 1898 annettuun asetukseen (21/98) sisältyvät säännökset manttaaliin pannusta maasta ja laitoksista sekä niiden omistajain ja haltijain kuntakokouksesta samoin kuin muut tämän lain kanssa ristiriidassa olevat säännökset.

Ne oikeudet ja velvoitteet, jotka kuuluvat 1 momentissa mainitun asetuksen 11 §:n 2 momentissa tarkoitettujen, manttaaliin pannun maan puolesta äänivaltaisten kunnan jäsenten muodostamalle yhteisölle, siirtyvät tämän lain voimaan tullessa manttaalikunnalle.

Tehtävät, jotka lainajyvästöistä ja siemenrahastoista 14 päivänä huhtikuuta 1934 annetussa laissa (164/34) tai muissa säädöksissä

on annettu manttaaliin pannun maan ja laitosten omistajien ja haltijain kuntakokoukselle, siirtyvät tämän lain voimaan tullessa manttaalikunnalle.

41 §.

Asianomaisen kunnan kunnanhallituksen puheenjohtajan tulee kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta lukien kutsua manttaalikunta ensimmäiseen varsinaiseen kokoukseensa toimittamaan hallituksen ja tilintarkastajain vaali. Kutsu kokoukseen on tiedotettava viimeistään viikkoa ennen kokousta kuulutuksella kunnan ilmoitustaululla ja vähintään yhdessä paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä. Kokouksesta aiheutuvista kustannuksista, jotka suoritetaan etukäteen kunnan varoista, kunnalla on oikeus saada korvaus manttaalikunnalta.

Edellä 1 momentissa mainittua kokousta varten verotoimiston tulee kuukauden kuluessa lain voimaantulosta lukien toimittaa kunnanhallituksen puheenjohtajalle 38 §:ssä tarkoitetut tiedot.

Manttaalimaksun maksuunpanosta ensimmäisenä vuotena lain voimaantulosta lukien ja siitä, mikä prosenttiluku on tällöin manttaalimaksun laskemisperusteena, on päätettävä ennen huhtikuun loppua pidettävässä manttaalikunnan kokouksessa. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava verotoimistolle.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 177 (A. III: 1. 1964 vp.); Laki ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10; Suuren valiokunnan mietintö n:o 83 (A III: 2. 1965 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö N:o 2 vuoden 1965 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi manttaalikunnista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 26 päivänä huhtikuuta 1966 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnalle lausunnon antamista varten edellä mainitun lepäämään jätetyn ehdotuksen laiksi manttaalikunnista. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina kansliapäälliköitä Pauli Lehtosaloa maatalousministeriöstä ja Arno Hannusta sisäasiainministeriöstä, johtajia Aarne Eskolaa Maalaiskuntien Liitosta, Gustav Grönlundia Finlands svenska landskommuners förbundista ja Kauko Salovaaraa Maatalousseurojen keskusliitosta, varatuomari Bruuno Mattilaa Maataloustuottajain keskusliitosta, lakitieteenlisensiaatti Alpo Varjolaa Maanomistajain liitosta, agronomi E. E. Kukkoa Pienviljelijäin keskusliitosta, toiminnanjohtaja Vilho Mäkelää Pienviljelijäin liitosta ja agronomi Johan Nykäsenojaa Suomen Pienviljelijäin liitosta valiokunta esittää seuraavaa.

Vaikka lakiehdotus sisältääkin eräitä parannuksia voimassa oleviin manttaalikuntalaitosta koskeviin säännöksiin nähden, tekisi se manttaalikunnat pakollisiksi kaikissa maalaiskunnissa. Tämän vuoksi ja kun valiokunta ei ole vakuuttunut manttaalikuntien tarpeellisuudesta, valiokunta ei puolla lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä puheena olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Suorttanen, jäsenet Aalto, Asunta, Berner, Kangas, L. Koskinen, Kull, Mäkelä, Mäkinen, Niskanen, Saloranta ja Sinisalo sekä varajäsenet Lillqvist, Mustonen, Nikkilä, Pulkkinen ja Sileäkangas.

Vastalause.

Manttaalikunta laitoksella on edelleenkin tärkeitä tehtäviä maatalousväestön yhteisten asioiden hoitajana. Sen välityksellä maa- ja metsätalouden harjoittajilla on mahdollisuus pyrkiä parantamaan elinkeinonsa harjoittamisen edellytyksiä, samoin kuin maatalouteen liittyvää kotitaloutta, kotiteollisuutta ja kalastusta sekä kaikkea näillä aloilla tapahtuvaa näiden elinkeinojen harjoittajien yhteistoimintaa. Niin ikään varojen hankkimisessa maataloutta edistäviin tarkoituksiin, kuten maatalousopetuksen sekä maatalous-

kerhotoiminnan ja muun maataloudellisen neuvonnan tukemisessa, manttaalikunnilla on jatkuvasti merkittävä tehtävä.

Kun esillä olevassa lakiesityksessä on poistettu ne monet puutteet ja epäkohdat, jotka vanhentuneessa, mutta edelleenkin voimassa olevassa manttaalikuntia koskevassa lainsäädännössä ovat olemassa, niin valiokunnassa kuulluista kymmenestä asiantuntijasta ainoastaan yksi esitti tämän lakiesityksen hylkäämistä. Jos esillä oleva lakiesitys nyt hylättäisiin, niin tällöin jäisi puutteellinen ja vanhentunut lainsäädäntö edelleen voimaan, jonka soveltaminen käytäntöön aiheuttaa, kuten yleisesti on tunnettua, paljon epäselvyyttä jopa suoranaisia tulkintavaikeuksiakin.

Lakiesityksen sisältävistä uudistuksista on ennen muuta mainittava se, että manttaalikuntalaitoksen ulkopuolelle jäävät nyt varsinaiset asuntotonttien ja pienten tilojen omistajat ja sen jäseniksi tulisivat vain sellaiset viljelys- tai metsämaata omistavat henkilöt, yhtymät, laitokset, säätiöt ja yhteisöt, joiden omistamien sanottujen maiden kunnallisverotuksessa määrätty puhdas tuotto vastaa vähintään kahdeksan verohehtaarin puhdasta tuottoa. Edelleen on mainittava, että manttaalikunnat saavat lakiesityksen mukaan omat päätöstensä täytäntöönpanoelimet, eikä niistä huolehtisi enää kunnallishallitukset, kuten nyt on asianlaita. Manttaalikunnan päätösvalta on nykyisin manttaaliin pannun maan ja laitosten omistajain ja haltijain kuntakokouksella, jossa jäsenten äänimäärä lasketaan manttaalin perusteella. Tämä äänestysmenettely on aiheuttanut paljon hankaluutta ja tuntuu vieraalta nykyisten olosuhteiden vallitessa. Esillä olevan esityksen mukaan tulisi kullakin manttaalikunnan jäsenellä olemaan vain yksi ääni, ja manttaalikunnan kokous olisi päätösvaltainen vasta kun saapuvilla on manttaalikunnan jäsenistä vähintään se määrä, kuin asianomaisessa kunnassa on kunnan valtuutettuja.

Näillä perusteilla emme ole voineet yhtyä valiokunnan enemmistön kantaan, vaan ehdotamme,

että lakiesitys hyväksyttäisiin.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1966.

Sulo Suorttanen.
Toivo Saloranta.
Magnus Kull.
Olavi Nikkilä.
Reino Kangas.
Mikko Asunta.

Aulis Sileäkangas.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1965 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi manttaalikunnista.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 177 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1965 valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotuksen laiksi manttaalikunnista lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 2, on ottanut asian lopullisesti käsiteltäväkseen.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Vaikka lakiehdotus sisältääkin eräitä parannuksia voimassa oleviin manttaalikuntalaitosta koskeviin säännöksiin nähden, tekisi se manttaalikunnat pakollisiksi kaikissa maalaiskunnissa. Tämän vuoksi ja kun Eduskunta ei ole vakuuttunut manttaalikuntien tarpeellisuudesta, Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 104 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavan lakiehdotuksen lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta 30 päivänä maaliskuuta 1922 annetun lain (78/22) 3 ja 4 §, niistä 3 § sellaisena kuin se on 9 päivänä maaliskuuta 1951 annetussa laissa (131/51), näin kuuluviksi:

3 §.

Valtioneuvostolle kuuluvista asioista käsittelee:

valtioneuvoston kanslia, joka on pääministerin alainen, asiat, jotka koskevat valtiopäivistä johtuvia muodollisia toimenpiteitä, valtioneuvostoa ja asiain käsittelyjärjestystä valtioneuvostossa sekä sellaiset muut valtioneuvoston käsiteltävät asiat, jotka eivät kohdistu minkään ministeriön toimialaan;

ulkoasiainministeriö asiat, jotka johtuvat Suomen suhteista ulkovaltoihin;

oikeusministeriö asiat, jotka koskevat oikeudenhoitoa, lainsäädäntöä asioissa, jotka eivät kuulu muun ministeriön toimialaan, sekä vankeinhoitoa, niin myös valtiollisia vaaleja;

sisäasiainministeriö asiat, jotka koskevat yleistä järjestystä ja turvallisuutta, läänien hallintoa, kunnallishallintoa, kaavoitus- ja rakennustointa, palotointa, väestönsuojelua ja rajavartiolaitosta;

puolustusministeriö asiat, jotka koskevat valtakunnan puolustusta ja puolustusvoimia;

valtiovarainministeriö asiat, jotka koskevat valtion tulo- ja menoarviota, valtiontalouden hoitoa ja tarkastusta, maan rahalaitosta, verotointa ja maan talouselämän kehittämistä kansantalouden vaatimusten mukaan sekä yleistä tilastoa;

opetusministeriö asiat, jotka koskevat yleistä opetustointa, evankelis-luterilaista kirkkoa ja ortodoksista kirkkokuntaa sekä muita uskonnollisia yhdyskuntia, tieteitä ja taiteita sekä urheilua;

maatalousministeriö asiat, jotka koskevat maataloutta, metsätaloutta, maanmittausta, asutustoimintaa, eläinlääkintää sekä metsästystä ja kalastusta;

kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö asiat, jotka koskevat liikennettä, posti- ja lennätinlaitosta, valtion koskia ja vesilaitoksia, valtion rakennustoimintaa sekä muita yleisiä töitä;

kauppa- ja teollisuusministeriö asiat, jotka koskevat kauppaa, vuorityötä, teollisuutta ja ammattikasvatusta sekä merenkulkua;

sosiaaliministeriö asiat, jotka koskevat työoloja ja -suojelua, sosiaali- ja yksityisvakuu-

tusta, terveyden- ja sairaanhoitoa sekä apteekkilaitosta, sosiaalihuoltoa ja -avustuksia, raittiustyötä ja väkijuomia, hintoja ja niiden valvontaa sekä muita sosiaalisia kysymyksiä, sikäli kuin ne eivät kuulu jollekin muulle ministeriölle; sekä

kansanhuoltoministeriö, milloin se on asetettu, asiat, jotka koskevat väestön toimeentulon turvaamista sekä talouselämän ja työvoiman käytön säännöstelyä sodan tai muun poikkeuksellisen tilanteen aikana ja niitä tarkoittavia valmisteluja, mikäli niitä ei ole jätetty jollekin muulle ministeriölle.

Tarkempia säännöksiä asioiden jakautumisesta valtioneuvoston kanslian ja ministeriöiden kesken annetaan asetuksella.

4 §.

Milloin syntyy epäilystä siitä, minkä ministeriön käsiteltäviin jokin asia kuuluu, ratkaisee kysymyksen valtioneuvosto. Valtioneuvosto voi myös päättää, minkä ministeriön on käsiteltävä sellainen laajakantoinen tai periaatteellisesti tärkeä asia, joka koskee useamman kuin yhden ministeriön toimialaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1966.

Mitä terveyden- ja sairaanhoitoa sekä apteekkilaitosta koskevissa asioissa on säädetty tai määrätty sisäasiainministeriöstä, koskee tämän lain tultua voimaan vastaavasti sosiaaliministeriötä.

Sisäasiainministeriössä vireillä olevat terveyden- ja sairaanhoitoa sekä apteekkilaitosta koskevat asiat siirtyvät tämän lain voimaantullessa sosiaaliministeriön käsiteltäviksi.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 104; Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 21; Suuren valiokunnan mietintö n:o 130 (A. III. 1. 1965 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Perustuslakivaliokunnan mietintö N:o 1 vuoden 1965 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 26 päivältä huhtikuuta 1966 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten edellä mainitun lakiehdotuksen, joka on tullut eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 104 (1965 vp.) johdosta. Kuultuaan asiantuntijoina sisäasiainministeriön kansliapäällikköä Arno Hannusta ja sosiaaliministeriön kansliapäällikköä Aarne Tarastia perustuslakivaliokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Perustuslakivaliokunta on vuoden 1965 valtiopäivillä antanut edellä mainitusta hallituksen esityksestä, jonka ensisijaisena tarkoituksena on lääkintätoimen ja sosiaalihuollon keskushallinnon uudelleenjärjestely, mietinnön n:o 21. Mietinnön perusteluissa valiokunta on katsonut lääkintätointa koskevien asioiden muodostavan ehdotetun uudelleenjärjestelyn jälkeen niin merkittävän osan sosiaaliministeriön toimialaan kuuluvista asioista, että tämän seikan pitäisi käydä ilmi jo ministeriön nimestä, minkä lisäksi valiokunta on pitänyt tarpeellisena nimen ja myös toimialan määrittelyn tarkistamista eräiden muidenkin ministeriöiden kohdalta. Niin ikään valiokunta on katsonut, että sosiaaliministeriön organisaatiota toimeenpantaessa olisi harkittava mahdollisuutta perustaa eri osastot sekä sosiaali- että terveydenhoitoasioita varten, minkä ohessa olisi kiinnitettävä huomiota sosiaaliministeriön alaisuuteen perustettavan sosiaalihallituksen ja sanotun ministeriön alaiseksi siirtyvän lääkintöhallituksen välisen tehtäväjaon tarkoituksenmukaiseen toteuttamiseen. Valiokunta on myös ilmoittanut käsityksenään, että virkamiesten palkanalennuksia tai -menetyksiä olisi uudelleenjärjestelyssä mahdollisuuksien mukaan pyrittävä välttämään. Tekemistään huomautuksista huolimatta valiokunta on puoltanut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan sekä katsonut, että hallituksen olisi tutkittava ministeriöiden nimeä ja toimialaa koskevat huomautukset ja annettava niiden johdosta eri esitys eduskunnalle sekä otettava muut huomautukset varteen uudelleenjärjestelyä toteutettaessa.

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että lakiehdotus tulisi voimaan jo ensi heinäkuun 1 päivästä. Koska uudelleenjärjestelyn valmisteluun ja toimeenpanoon, ottaen huomioon muun muassa, että sitä varten olisi hyväksyttävä vielä lisämenoarvio, hankittava lisää virastotilaa ja suoritettava virkojen ja toimien järjestely, niin ollen jäisi liian vähän aikaa, valiokunta katsoo, että uudelleenjärjestelyn toimeenpanemiseen ei enää voida ryhtyä puheena olevan lakiehdotuksen pohjalta, vaan että hallituksen olisi kiireellisesti annettava eduskunnalle uusi esitys, jossa mahdollisuuksien mukaan olisi otettava varteen myös ne huomautukset, jotka valiokunnan edellä mainitussa mietinnössä on esitetty.

Edellä lausutun nojalla perustuslakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä puheena olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Tainio, jäsenet Burman, Ehrnrooth, Hykkäälä, Kantola, Kekkonen, Pesola, Puntila, Saarto, Savela, Sileäkangas, Sirén, Suonpää ja Tiitu sekä varajäsen Halme.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1965 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 104 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotuksen laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 1, on ottanut asian lopullisesti käsiteltäväkseen.

Eduskunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että lakiehdotus tulisi voimaan jo ensi heinäkuun 1 päivästä. Koska uudelleenjärjestelyn valmisteluun ja toimeenpanoon, ottaen huomioon muun muassa, että sitä varten olisi hyväksyttävä vielä lisämenoarvio, hankittava lisää virastotilaa ja suoritettava virkojen ja toimien järjestely, niin ollen jäisi liian vähän aikaa, Eduskunta katsoo, että uudelleenjärjestelyn toimeenpanemiseen ei enää voida ryhtyä puheena olevan lakiehdotuksen pohjolta, vaan että Hallituksen olisi kiireellisesti annettava Eduskunnalle uusi esitys, jossa mahdollisuuksien mukaan olisi otettava varteen myös ne huomautukset, jotka Perustuslakivaliokunnan mietinnössä N:o 21 vuoden 1965 valtiopäivillä on esitetty.

Edellä esitetyn nojalla Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 1966.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi sosiaalihallituksesta.

Eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 108 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavan lakiehdotuksen lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

sosiaalihallituksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Sosiaaliministeriön alaiseksi keskusvirastoksi perustetaan sosiaalihallitus.

2 §.

Sosiaalihallituksen tehtävänä on:

1) johtaa, hoitaa ja valvoa valtion suorittamaa sosiaalihuoltoa sekä siihen liittyvää sosiaaliavustus- ja muuta sosiaalista toimintaa; sekä

2) johtaa, valvoa ja edistää toimivaltaansa kuuluvaa kunnallista ja yksityistä sosiaalihuoltoa sekä siihen liittyvää huoltolaitos- ja muuta sosiaalista toimintaa.

Sosiaalihallitus käsittelee ne sosiaalihuoltoa, huoltolaitoksia sekä sosiaaliavustuksia koskevat ja niihin liittyvät asiat, jotka lain, asetuksen tai muun määräyksen mukaan kuuluvat sosiaaliministeriölle, ei kuitenkaan sellaisia asioita, jotka ministeriöiden toimialaa koskevien säännösten mukaan on ministeriön ratkaistava tai jotka asetuksella määrätään sosiaaliministeriön käsiteltäviksi.

3 §.

Sosiaalihallitukseen voidaan perustaa pääjohtajan, ylijohtajan, osastopäällikön, toimistopäällikön, ylilääkärin, ylitarkastajan, ylikamreerin, tarkastajan, kamreerin ja apukamreerin virkoja sekä toimistosihteerin, pääkirjanpitäjän, kirjaajan, kirjanpitäjän, arkistonhoitajan, kanslistin, apulaiskanslistin, konekirjoittajan, toimistoapulaisen, ylivahtimestarin ja vahtimestarin toimia. Näitä virkoja ja toimia voi olla eri luokkaisia. Pääjohtajan virka on sopimuspalkkainen. Sosiaalihallituksen palveluksessa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä.

4 §.

Mitä on säädetty sosiaaliministeriön oikeudesta saada viranomaisilta tietoja, selvityksiä ja virka-apua, koskee myös sosiaalihallitusta sen toimialaan kuuluvissa asioissa.

5 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1966.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään sosiaaliministeriön asianomaisen viran tai pysyvän toimen haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen sosiaalihallituksessa taikka, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun tai muuhunkaan hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen, asetetaan lakkautuspalkalle.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut sosiaalihallituksen virat ja toimet voidaan sanotussa momentissa mainitussa järjestyksessä täyttää ennen tämän lain voimaantuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain voimaantuloa täyttää sosiaalihallituksen ylimääräiset ja tilapäiset toimet sekä ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen sosiaalihallituksen toiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Sosiaalihuoltoa varten sosiaaliministeriössä olevat neuvottelu- ja toimikunnat siirtyvät lain voimaantullessa sosiaalihallituksen vastaaviksi elimiksi ja sosiaaliministeriö määrää niiden puheenjohtajat, varapuheenjohtajat ja muut jäsenet.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 108; Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 64; Suuren valiokunnan mietintö n:o 162 (A. III. 1. 1965 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 5 vuoden 1965 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi sosiaalihallituksesta.

Eduskunta on 26 päivänä viime huhtikuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi vuoden 1965 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen laiksi sosiaalihallituksesta. Mainittu lakiehdotus on tullut käsiteltäväksi eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 108 johdosta.

Lakiehdotus liittyy läheisesti vuoden 1965 valtiopäiviltä lepäämässä olevaan ehdotukseen laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta, jonka perustuslakivaliokunta 10 päivänä toukokuuta 1966 antamassaan mietinnössä n:o 1 on ehdottanut hylättäväksi, koska lakiehdotuksen edellyttämän uudelleenjärjestelyn valmisteluja ja toimeenpanoa ei ehditä suorittaa ehdotettuun voimaantulopäivään, tulevan heinäkuun 1 päivään mennessä.

Käsiteltävänä oleva lakiehdotus on myös ehdotettu tulemaan voimaan jo ensi heinäkuun 1 päivänä. Kun uudelleenjärjestely kuitenkin edellyttää muun muassa lisämenoarvion hyväksymistä, tarpeellisen virastotilan hankkimista sekä virkojen ja toimien järjestelyä, ei lain voimaan saattamiseen mainitusta päivästä lukien ole enää riittävästi aikaa. Tämän vuoksi valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Hamara, Heinonen, Hietala, Käkelä, Laaksonen, Laine, Pekkarinen, Rosnell, Sarjala, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Koppanen, I. Linna, Siltanen ja Tallgren.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1965 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi sosiaalihallituksesta.

Eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 108 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotuksen laiksi sosiaalihallituksesta lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Nyt kolla oleva Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 5, on ottanut asian lopullisesti käsiteltäväkseen.

Lakiehdotus liittyy läheisesti vuoden 1965 valtiopäiviltä lepäämässä olevaan ehdotukseen laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta, jonka Eduskunta on 17 päivänä toukokuuta 1966 hylännyt, koska lakiehdotuksen edellyttämän uudelleenjärjestelyn valmisteluja ja toimeenpanoa ei ehditä suorittaa ehdotettuun voimaantulopäivään, tulevan heinäkuun 1 päivään mennessä.

Käsiteltävänä oleva lakiehdotus on myös ehdotettu tulemaan voimaan jo ensi heinäkuun 1 päivänä. Kun uudelleenjärjestely kuitenkin edellyttää muun muassa lisämenoarvion hyväksymistä, tarpeellisen virastotilan hankkimista sekä virkojen ja toimien järjestelyä, ei lain voimaan saattamiseen mainitusta päivästä lukien ole enää riittävästi aikaa. Tämän vuoksi Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi metsähallinnosta.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 143 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1965 valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavan lakiehdotuksen lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki
metsähallinnosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Metsähallinnon tehtävänä on edistää valtakunnan metsätaloutta.

Metsätalouden edistämiseksi valtakunnan metsiä on pyrittävä niin käsittelemään, että taloudellisesti edullinen, kohoava puun tuotto tulee kestävästi turvatuksi ja maan tuottokyky mahdollisuuden mukaan hyväksi käytetyksi. Niin ikään on sellaiset vajaatuottoisessa tai tuottamattomassa tilassa olevat maat, jotka tarkoituksenmukaisimmin voidaan käyttää metsätalouteen, pyrittävä saattamaan täyteen metsän kasvuun.

2 §.

Metsähallintoa johtaa maatalousministeriön alaisena keskusvirastona metsähallitus.

Metsähallituksen alaista piirihallintoa varten on piirikuntakonttoreita ja hoitoalueita.

3 §.

Edellä 1 §:n 2 momentissa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi metsähallituksen tulee erityisesti:

1) valvoa metsätalouden etua ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin metsätalouden toimintaedellytysten parantamiseksi;

2) hoitaa, suojella ja käyttää hallinnassaan olevaa valtion metsä- ja maaomaisuutta päämääränä kohoava puun tuotto ja liiketaloudellisesti edullinen tulos, pitäen samanaikaisesti silmällä yleistä etua;

3) valvoa ja edistää muun kuin valtion lukuun harjoitettavan metsätalouden alaan kuuluvaa toimintaa ottaen huomioon, mitä siitä erikseen säädetään;

4) johtaa, kehittää, valvoa ja tarkastaa valtion metsäoppilaitoksia ja niiden toimintaa; sekä

5) valvoa ja tarkastaa valtionavustusta nauttivia yksityisluontoisia metsäoppilaitoksia ja niiden toimintaa.

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetut tehtävät kuuluvat myös piirihallinnon toimialaan.

Kaikki sellainen valtion maa- ja vesiomaisuus, jota ei ole määrätty muun viranomaisen hallintaan, kuuluu metsähallituksen hallintaan ja hoitoon.

Metsähallitus ja piirihallinto suorittavat lisäksi ne muut tehtävät, jotka niille muiden säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat.

4 §.

Metsähallituksessa voi olla:

Pääjohtajan, ylijohtajan, metsäneuvoksen, toimistopäällikön, ylimetsänhoitajan, ylitarkastajan ja toimistometsänhoitajan virkoja, jotka voidaan määrätä sopimuspalkkaisiksi;

hallintojohtajan, metsäneuvoksen, asessorin, ylimetsänhoitajan, yli-insinöörin, ylikamreerin, ylireviisorin, toimistopäällikön, ylitarkastajan, koulutuspäällikön, metsätaloudentarkastajan, toimistometsänhoitajan, toimistoinsinöörin, yliaktuaarin, asianvalvojan, lakimiehen, tarkastajan, metsänhoitajan, apulaisinsinöörin, kamreerin, aktuaarin, notaarin, kirjaajan, apulaiskamreerin ja pääkirjanpitäjän virkoja; sekä

metsäteknikon, rakennusmestarin, kustannuslaskijan, mittausteknikon, osastosihteerin,

teknikon, apulaistarkastajan, kartografin, varastonhoitajan, toimistosihteerin, talousopettajan, tilintarkkaajan, kassanhoitajan, kanslistin, arkistonhoitajan, kirjanpitäjän, apulaiskirjanpitäjän, apulaiskanslistin, kartanpiirtäjän, piirtäjän, tilastoitsijan, tilastoapulaisen, konekirjoittajan, toimistoapulaisen, puhelunvälittäjän, ylivahtimestarin ja vahtimestarin toimia.

5 §.

Piirihallinnossa voi olla piirikuntapäällikön, ylimetsänhoitajan, piiri-insinöörin, aluemetsänhoitajan, konttoripäällikön, metsätaloudentarkastajan, apulaisinsinöörin, konepäällikön, metsänhoitajan ja kamreerin virkoja sekä metsäteknikon, rakennusmestarin, tilintarkkaajan, kanslistin, kassanhoitajan, kirjanpitäjän, apulaiskanslistin, kartanpiirtäjän, konekirjoittajan, toimistoapulaisen ja vahtimestarin toimia.

6 §.

Edellä 4 ja 5 §:ssä mainittuja virkoja ja toimia voi olla eriluokkaisia.

Metsähallituksessa ja piirihallinnossa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä.

7 §.

Metsäoppilaitoksista sekä niiden viroista ja toimista säädetään erikseen.

8 §.

Metsähallituksella on valta, jollei asetuksella toisin säädetä, päättää puun markkinoinnista valtion metsistä ja sopia kauppaehdoista sekä päättää myös muiden tuotteiden myynnistä samoin kuin käyttö- ja muun sellaisen oikeuden luovuttamisesta.

9 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

10 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 , ja sillä kumotaan metsähallinnon viroista ja palvelustoimista 3 päivänä kesäkuuta 1921 annettu laki (166/21).

Tässä laissa tarkoitettuja virkoja ja toimia voidaan perustaa ennen lain voimaantuloa.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään metsähallinnon viran tai pysyväisen toimen haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen metsähallinnossa taikka, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun virkaan tai toimeen, asetetaan lakkautuspalkalle.

Asetuksella voidaan tässä laissa mainittuja virkoja ja toimia tulo- ja menoarvion rajoissa perustaa metsähallintoon myös siten, että jo olemassa olevia virkoja ja toimia, niiden varsinaisen palkkauksen vähentymättä, vain nimeltään muutetaan tässä laissa mainituiksi viroiksi tai toimiksi, jolloin entisen nimisen viran tai toimen haltija siirtyy nimeltään muutetun viran tai toimen haltijaksi. Mikäli virka tai toimi sekä nimeltään että tehtäviensä puolesta vastaa entistä virkaa tai tointa, siirtyy viimeksi mainitun viran tai toimen haltija tämän lain tullessa voimaan ilman muuta tässä laissa mainitun vastaavan viran tai toimen haltijaksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut virat ja toimet voidaan täyttää ennen tämän lain voimaantuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain voimaantuloa täyttää metsähallinnon ylimääräiset ja tilapäiset toimet sekä ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin tämän lain täytäntöönpanon aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 143 (A. III: 1. 1964 vp.); Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 23; Suuren valiokunnan mietintö n:o 161 (A. III. 2. 1965 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö N:o 1 vuoden 1965 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi metsähallinnosta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 26 päivältä viime huhtikuuta lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten edellä mainitun lakiehdotuksen, joka on tullut eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 143 (1964 vp.) johdosta. Kuultuaan asiantuntijoina metsäneuvos Tapio Korpelaa maatalousministeriöstä, pääjohtaja Antero Pihaa ja metsäneuvos P. W. Jokista metsähallituksesta sekä metsäneuvos V. J. Palosuota Keskusmetsäseura Tapiosta valiokunta esittää seuraavaa.

Metsähallinnon uudelleenjärjestely on viimeksi toimeenpantu vuosina 1921 ja 1922. Kun yhteiskunnallisissa ja taloudellisissa oloissa sen jälkeen tapahtuneista suurista muutoksista ja metsätalouden alalla tapahtuneesta kehityksestä huolimatta metsähallintoa koskevat säännökset ovat jääneet olennaisilta osin entiselleen ja kun käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen tarkoituksena on saada metsähallintoa koskevat säännökset nykyisiä vaatimuksia vastaaviksi, valiokunta on hallituksen esityksestä n:o 143 (1964 vp.) antamassaan mietinnössä n:o 23 (1965 vp.) pitänyt sanottuun esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä tarpeellisena ja asettunut siten kannattamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Asiaa uudelleen harkittuaan valiokunta toteaa, ettei sen kannanottoon vaikuttaneissa olosuhteissa ole aikaisemman mietinnön antamisen jälkeen tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka antaisivat perusteltua aihetta nyt päättää asiasta toisin. Tämän vuoksi valiokunta on asettunut puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häppölä, varapuheenjohtaja Lindeman, jäsenet Hjerppe, Karpola, A. Koskinen, Laiho, Lintilä, Mustonen, Nevalainen, Nikkilä, Pennanen, Pulkkinen, Westerlund ja Vilmi sekä varajäsen Halinen.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1965 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi metsähallinnosta.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen N:o 143 johdosta Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen vuoden 1965 valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotuksen laiksi metsähallinnosta lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin. Nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 1, on ottanut asian lopullisesti käsiteltäväkseen ja hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

metsähallinnosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Metsähallinnon tehtävänä on edistää valtakunnan metsätaloutta.

Metsätalouden edistämiseksi valtakunnan metsiä on pyrittävä niin käsittelemään, että taloudellisesti edullinen, kohoava puun tuotto tulee kestävästi turvatuksi ja maan tuottokyky mahdollisuuden mukaan hyväksi käytetyksi. Niin ikään on sellaiset vajaatuottoisessa tai tuottamattomassa tilassa olevat maat, jotka tarkoituksenmukaisimmin voidaan käyttää metsätalouteen, pyrittävä saattamaan täyteen metsän kasvuun.

2 §.

Metsähallintoa johtaa maatalousministeriön alaisena keskusvirastona metsähallitus.

Metsähallituksen alaista piirihallintoa varten on piirikuntakonttoreita ja hoitoalueita.

3 §.

Edellä 1 §:n 2 momentissa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi metsähallituksen tulee erityisesti:

1) valvoa metsätalouden etua ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin metsätalouden toimintaedellytysten parantamiseksi;

2) hoitaa, suojella ja käyttää hallinnassaan olevaa valtion metsä- ja maaomaisuutta päämääränä kohoava puun tuotto ja liiketaloudellisesti edullinen tulos, pitäen samanaikaisesti silmällä yleistä etua;

3) valvoa ja edistää muun kuin valtion lukuun harjoitettavan metsätalouden alaan kuuluvaa toimintaa ottaen huomioon, mitä siitä erikseen säädetään;

4) johtaa, kehittää, valvoa ja tarkastaa valtion metsäoppilaitoksia ja niiden toimintaa; sekä

5) valvoa ja tarkastaa valtionavustusta nauttivia yksityisluontoisia metsäoppilaitoksia ja niiden toimintaa.

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetut tehtävät kuuluvat myös piirihallinnon toimialaan.

Kaikki sellainen valtion maa- ja vesiomaisuus, jota ei ole määrätty muun viranomaisen hallintaan, kuuluu metsähallituksen hallintaan ja hoitoon.

Metsähallitus ja piirihallinto suorittavat lisäksi ne muut tehtävät, jotka niille muiden säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat.

4 §.

Metsähallituksessa voi olla:

Pääjohtajan, ylijohtajan, metsäneuvoksen, toimistopäällikön, ylimetsänhoitajan, ylitarkastajan ja toimistometsänhoitajan virkoja, jotka voidaan määrätä sopimuspalkkaisiksi;

hallintojohtajan, metsäneuvoksen, asessorin, ylimetsänhoitajan, yli-insinöörin, ylikamreerin, ylireviisorin, toimistopäällikön, ylitarkastajan, koulutuspäällikön, metsätaloudentarkastajan, toimistometsänhoitajan, toimistoinsinöörin, yliaktuaarin, asianvalvojan, lakimiehen, tarkastajan, metsänhoitajan, apulaisinsinöörin, kamreerin, aktuaarin, notaarin, kirjaajan, apulaiskamreerin ja pääkirjanpitäjän virkoja; sekä

metsäteknikon, rakennusmestarin, kustannuslaskijan, mittausteknikon, osastosihteerin,

teknikon, apulaistarkastajan, kartografin, varastonhoitajan, toimistosihteerin, talousopettajan, tilintarkkaajan, kassanhoitajan, kanslistin, arkistonhoitajan, kirjanpitäjän, apulaiskirjanpitäjän, apulaiskanslistin, kartanpiirtäjän, piirtäjän, tilastoitsijan, tilastoapulaisen, konekirjoittajan, toimistoapulaisen, puhelunvälittäjän, ylivahtimestarin ja vahtimestarin toimia.

5 §.

Piirihallinnossa voi olla piirikuntapäällikön, ylimetsänhoitajan, piiri-insinöörin, aluemetsänhoitajan, konttoripäällikön, metsätaloudentarkastajan, apulaisinsinöörin, konepäällikön, metsänhoitajan ja kamreerin virkoja sekä metsäteknikon, rakennusmestarin, tilintarkkaajan, kanslistin, kassanhoitajan, kirjanpitäjän, apulaiskanslistin, kartanpiirtäjän, konekirjoittajan, toimistoapulaisen ja vahtimestarin toimia.

6 §.

Edellä 4 ja 5 §:ssä mainittuja virkoja ja toimia voi olla eriluokkaisia.

Metsähallituksessa ja piirihallinnossa voi olla myös ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä.

7 §.

Metsäoppilaitoksista sekä niiden viroista ja toimista säädetään erikseen.

8 §.

Metsähallituksella on valta, jollei asetuksella toisin säädetä, päättää puun markkinoinnista valtion metsistä ja sopia kauppaehdoista sekä päättää myös muiden tuotteiden myynnistä samoin kuin käyttö- ja muun sellaisen oikeuden luovuttamisesta.

9 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

10 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 , ja sillä kumotaan metsähallinnon viroista ja palvelustoimista 3 päivänä kesäkuuta 1921 annettu laki (166/21).

Tässä laissa tarkoitettuja virkoja ja toimia voidaan perustaa ennen lain voimaantuloa.

Tämän lain tullessa voimaan siirretään metsähallinnon viran tai pysyväisen toimen haltija säädettyä järjestystä noudattaen hänelle soveltuvaan virkaan tai toimeen metsähallinnossa taikka, mikäli häntä ei sanotuin tavoin siirretä edellä tarkoitettuun virkaan tai toimeen, asetetaan lakkautuspalkalle.

Asetuksella voidaan tässä laissa mainittuja virkoja ja toimia tulo- ja menoarvion rajoissa perustaa metsähallintoon myös siten, että jo olemassa olevia virkoja ja toimia, niiden varsinaisen palkkauksen vähentymättä, vain nimeltään muutetaan tässä laissa mainituiksi viroiksi tai toimiksi, jolloin entisen nimisen viran tai toimen haltija siirtyy nimeltään muutetun viran tai toimen haltijaksi. Mikäli virka tai toimi sekä nimeltään että tehtäviensä puolesta vastaa entistä virkaa tai tointa, siirtyy viimeksi mainitun viran tai toimen haltija tämän lain tullessa voimaan ilman muuta tässä laissa mainitun vastaavan viran tai toimen haltijaksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut virat ja toimet voidaan täyttää ennen tämän lain voimaantuloa. Niin ikään voidaan ennen tämän lain voimaantuloa täyttää metsähallinnon ylimääräiset ja tilapäiset toimet sekä ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin tämän lain täytäntöönpanon aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 1966.

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi kansanedustajain vaaleista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 72 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavan lakiehdotuksen lepäämään ensimmäisiin vaalien jälkeen pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Laki

kansanedustajain vaaleista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan kansanedustajain vaaleista 30 päivänä kesäkuuta 1955 annetun lain (336/55) 32 §:n 2 momentti, muutetaan saman lain 92 §, 94 §:n 1 momentti ja 108 §:n 1 momentti sekä lisätään sanottuun lakiin uusi 13 a, 33 a ja 37 a §, 38 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, 89 §:ään uusi 5 momentti ja 90 a § seuraavasti:

13 a §.

Vaalilautakunnan on lähetettävä jokaiselle äänestysalueen vaaliluetteloon otetulle äänioikeutetulle, jonka osoite on tunnettu, oikeusministeriön painattamaa korttia käyttäen ilmoitus, jossa ovat ne tiedot, mitkä hänestä on henkikirjaan tai vaaliluetteloon otettu, ja tieto siitä, minkä äänestysalueen vaaliluetteloon hänet on merkitty, missä ja milloin äänestysalueen vaaliluettelo on nähtävänä sekä missä ja milloin äänestys tapahtuu. Tämän lisäksi ei kortissa saa olla muuta kuin ohjeet sen käyttämisestä ja kortista ehkä ilmenevien virheiden oikaisemisesta.

Edellä 1 momentissa mainittu kortti lähetetään sen jälkeen, kun vaaliluettelo on asianomaisen henkilön osalta tarkastettu, kuitenkin viimeistään maaliskuun 14 päivänä.

33 a §.

Kahdella tai useammalla vaaliliitolla on oikeus samassa vaalipiirissä liittyä vaalirenkaaksi, kuitenkin niin, että vaalirenkaaksi liittyneiden vaaliliittojen yhteinen ehdokasmäärä ei saa olla suurempi kuin vaalipiirissä valittavien kansanedustajien määrä kerrottuna kahdella.

Vaalirenkaan muodostaminen tapahtuu siten, että asianomaiset vaaliliitot antavat keskuslautakunnalle yhteisen kirjallisen ilmoituksen, jossa luetellaan vaalirenkaaseen liittyvien vaaliliittojen tunnukset. Ilmoitus on vaalirenkaaseen liittyvien vaaliliittojen asiamiesten allekirjoitettava ja nimikirjoitukset todistettava sillä tavoin, kuin 26 §:n 3 momentissa on säädetty.

Ilmoitus vaalirenkaasta on annettava keskuslautakunnalle viimeistään 37. päivänä ennen edustajainvaaleja.

37 a §.

Vaalirenkaan muodostamista koskevia ilmoituksia käsitellään ensi kerran siinä kokouksessa, joka pidetään 36. päivänä ennen edustajainvaaleja.

Vaalirenkaita koskevat ilmoitukset merkitään roomalaisin numeroin niiden saapumisjärjestyksessä.

Jollei ilmoitusta, joka on toimitettu perille määräaikana noudattaen laissa säädettyä ja keskuslautakunnan 34 §:n nojalla määräämää järjestystä, voida hyväksyä, on siitä samoin kuin muistutuksen syystä annettava tieto ilmoituksen allekirjoittaneiden vaaliliittojen asiamiehille. Asiamiehillä on oikeus seitsemän päivän aikana antaa keskuslautakunnalle yhteinen kirjallinen ehdotuksensa ilmoituksen oikaisemiseksi. Saapuneiden oikaisuehdotusten esittelemisestä ja tarkastamisesta on voimassa, mitä 37 §:n 2 momentissa on säädetty.

38 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Ehdokaslistojen alapuolelle on näkyvään paikkaan painettava hyväksyttyjä vaalirenkaita koskeva tiedonanto, jossa on numerojärjestyksessä mainittava, mitkä vaaliliitot kuhunkin vaalirenkaaseen ovat liittyneet.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

89 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Ne äänet, jotka on annettu samaan vaalirenkaaseen kuuluvien vaaliliittojen hyväksi, muodostavat ylimmän asteen ääniryhmän, jonka äänimäärä on siihen kuuluvien yhdistettyjen ääniryhmien äänten summa.

90 a §.

Samaan vaalirenkaaseen kuuluvien ehdokkaiden keskinäinen järjestys määräytyy 90 §:n 2 momentissa mainittujen vertauslukujen mukaan. Tässä järjestyksessä annetaan ylimmän asteen ääniryhmän ehdokkaille uudet vertausluvut siten, että ensimmäinen ehdokas saa vertausluvukseen ylimmän asteen ääniryhmään kuuluvien äänestyslippujen koko lukumäärän, toinen ehdokas puolet siitä, kolmas kolmanneksen, neljäs neljänneksen ja niin edespäin.

92 §.

Äänestyksen tuloksen määräämiseksi menetellään seuraavalla tavalla:

1) Vaaliliittoon kuulumattomien yksinkertaisten ääniryhmien ehdokkaiden nimet kirjoitetaan järjestykseen heidän saamiensa äänimäärien suuruuden mukaan ja äänimäärät merkitään asianomaisten nimien kohdalle ehdokkaiden vertauslukuina.

2) Vaalirenkaaseen kuulumattomien yhdistettyjen ääniryhmien ehdokkaiden nimet kirjoitetaan 90 §:n 2 momentin määräämään järjestykseen ja kunkin nimen kohdalle merkitään ehdokkaan vertausluku.

3) Ylimmän asteen ääniryhmään kuuluvien ehdokkaiden nimet kirjoitetaan 90 a §:n määräämään järjestykseen ja nimien kohdalle merkitään sanotun pykälän säännösten mukaan lasketut vertausluvut.

4) Jos samalla ehdokkaalla on vertausluku kahdessa tai useammassa näin saadussa ryhmässä, niin hänet poistetaan niistä kaikista, ja hänen nimensä kirjoitetaan erikseen ja merkitään hänelle lopullinen vertausluku sen mukaan, kuin 91 §:ssä sanotaan.

5) Kaikkien ehdokkaiden nimet kirjoitetaan uudestaan heidän lopullisten vertauslukujensa suuruuden mukaiseen järjestykseen ja kunkin ehdokkaan nimen kohdalle merkitään hänen vertauslukunsa.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetusta ehdokkaiden lopullisesta nimisarjasta keskuslautakunta julistaa edustajiksi valituiksi, nimisarjan alusta lukien, niin monta ehdokasta, kuin vaalipiiristä on edustajia valittava.

94 §.

Kansanedustajan varamies määrätään, paitsi Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirissä, siten, että varamieheksi tulee ensimmäinen valitsematta jäänyt ehdokas sen yhdistetyn ääniryhmän nimisarjasta, johon valitun ääniryhmä kuului. Jollei tällaista ehdokasta ole, tulee varamieheksi ensimmäinen valitsematta jäänyt ehdokas samasta ylimmän asteen ääniryhmästä, johon valittu kuului.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

108 §.

Kaikki vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien menot on kuntien suoritettava, mutta 13 a §:ssä tarkoitetut ilmoituskortit sekä äänestysliput kustannetaan ja kaikki vaalitoimitsijain sekä keskuslautakuntien menot suoritetaan valtion varoista.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 72; Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 23; Suuren valiokunnan mietinnöt n:ot 124 ja 124 a (A. I. 1965 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Perustuslakivaliokunnan mietintö N:o 3 vuoden 1965 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laiksi kansanedustajain vaaleista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 26 päivältä huhtikuuta 1966 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten edellä mainitun lakiehdotuksen, joka on tullut eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 72 (1965 vp.) johdosta. Kuultuaan asiantuntijoina osastopäällikkö Kai Kortetta oikeusministeriöstä sekä professoreita Paavo Kastaria ja Tuttu Tarkiaista perustuslakivaliokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Puheena oleva lakiehdotus tarkoittaa kansanedustajain vaaleista annetun lain sellaista muuttamista, että ylemmän asteen vaaliliitot eli vaalirenkaat sallittaisiin vaaliliittojen yhteityömuotona samassa vaalipiirissä, minkä ohessa siinä on ehdotettu säädettäväksi äänioikeutetuilla lähetettävästä ilmoituskortista.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 1966.

Perustuslakivaliokunta on edellä mainitun hallituksen esityksen johdosta vuoden 1965 valtiopäivillä antamassaan mietinnössä n:o 23 katsonut, ettei se voinut puoltaa lakiehdotukseen sisältyvien, vaalirenkaita koskevien säännösten hyväksymistä. Sen sijaan valiokunta on ehdottanut, että lakiehdotuksen ilmoituskorttia koskevat säännökset hyväksyttäisiin eräin muutoksin ja lisäyksin.

Kun perustuslakivaliokunta edellä mainitun mietinnön perusteluista ilmenevistä syistä ei voi puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä puheena olevan lakiehdotuksen.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Tainio, jäsenet Burman, Ehrnrooth, Hykkäälä, Kantola, Pesola, Saarto, Savela, Sileäkangas, Suonpää, Tiitu ja Vilponiemi sekä varajäsenet Halme, Niskanen ja Sillantaus.

Vastalause.

Perustuslakivaliokunnan enemmistö ehdottaa lakiehdotuksen hylkäämistä sen vuoksi, ettei siihen nyt voida tehdä muutoksia.

Alkuperäisen esityksen perusteluissa on todettu, että on syytä pyrkiä lisäämään puolueiden yhteistoimintamahdollisuuksia monipuoluejärjestelmästämme johtuvien haittojen vähentämiseksi. Edelleen todetaan perusteluina vaalirengasjärjestelmän mahdolliseksi tekemiselle — kysymys on koko ajan mah-

dollisuudesta vapaaehtoisesti muodostaa vaalirenkaita — se, että nykyisen järjestelmän ainoa yhteistoimintamuoto, vaaliliitto, rajoittaa liikaa puolueen itsenäistä toimintavapautta vaaleissa sekä että vaaliliitto saattaa johtaa liiton solmineiden puolueiden voimasuhteita vastaamattomaan ja siis itse asiassa vaaleissa noudatettavan ja valtiopäiväjärjestyksemmekin edellyttämän suhteellisuusperiaatteen vastaiseen tulokseen.

Puolueen ehdokkaat kilpailisivat vaalirenkaan puitteissa edustajanpaikoista vaaliliittonsa kokonaisäänimäärään perustuvalla vertausluvullaan. Vaalin tulos vastaisi näin puolueiden voimasuhteita paremmin kuin vaaliliitossa. Vaalinrengasjärjetselmä olisi nykyistä järjestelmää kansanvaltaisempi. Se toteuttaisi tähänastista paremmin perustuslain säätäjän tarkoituksen, että äänioikeuden tulee olla, ei vain yleinen, vaan myös yhtäläinen siten että kunkin kansalaisen äänellä tulisi vaalin lopulliseen tulokseen olla mahdollisimman samanpainoinen vaikutus.

Väestön siirtymisen johdosta tiettyjen vaalipiirien ehdokasluvun supistuessa vähenee samalla myös äänestäjien valintamahdollisuudet eri ehdokkaiden välillä. Tämänkin vuoksi laissa ehdotettu järjestelmä on hyvin perusteltu.

Lakiesityksen hyväksyminen veisi askeleen eteenpäin poliittisen elämämme vakaannuttamisessa.

Edellä olevan perusteella en voi yhtyä perustuslakivaliokunnan enemmistön mielipiteeseen lakiehdotuksen hylkäämisestä vaan esitän, että lepäämässä ollut lakiehdotus hyväksyttäisiin.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 1966.

Pekka Pesola.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1965 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laiksi kansanedustajain vaaleista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 72 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotuksen laiksi kansanedustajain vaaleista annetun lain muuttamisesta lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 3, on ottanut asian lopullisesti käsiteltäväkseen.

Puheena oleva lakiehdotus tarkoittaa kansanedustajain vaaleista annetun lain sellaista muuttamista, että ylemmän asteen vaaliliitot eli vaalirenkaat sallittaisiin vaaliliittojen yhteistyömuotona samassa vaalipiirissä, minkä ohessa siinä on ehdotettu säädettäväksi äänioikeutetuille lähetettävästä ilmoituskortista.

Eduskunta on katsonut, ettei se voi hyväksyä lakiehdotukseen sisältyviä, vaalirenkaita koskevia säännöksiä. Sen sijaan Eduskunta on katsonut voivansa hyväksyä lakiehdotuksen ilmoituskorttia koskevat säännökset eräin muutoksin ja lisäyksin.

Koska Eduskunta ei ole voinut hyväksyä lakiehdotusta valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla muuttamattomana, Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Lepäämässä olevat ehdotukset yksityismetsälaiksi ja laiksi metsälautakunnista.

Eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 82 johdosta on eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää seuraavat lakiehdotukset lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin:

Yksityismetsälaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Metsää älköön hävitettäkö.

Metsän hävittämistä on sellainen hakkuu sekä hakkuun jälkeen maan sellaiseen tilaan jättäminen tai sellainen käyttäminen, että metsän luontainen uudistuminen joutuu vaaraan, samoin kuin kehitettäväksi kelvollisen metsän sellainen käsittely, joka on ristiriidassa sen järkevän kasvattamisen kanssa.

2 §.

Sen estämättä, mitä 1 §:n 2 momentissa on säädetty, ei metsän hävittämisenä kuitenkaan pidetä hakkuuta:

1) jos se toimitetaan 3 §:ssä mainitun piirimetsälautakunnan määräajaksi hyväksymän suunnitelman mukaan ja sitä ennen on asetettu sanotun lautakunnan vaatima riittävä vakuus uuden kasvun aikaansaamisesta ja turvaamisesta;

2) jos hakkuualue tehdään metsäpuiden siemenviljelmäksi, puutarhaksi tai pelloksi taikka käytetään rakennus- tai varastopaikaksi, teollisuus- tai tiealueeksi tahi muuhun sellaiseen tarkoitukseen; tai

3) jos metsää hakataan kotitarpeeksi eikä metsän luontainen uudistuminen sen johdosta joudu vaaraan eikä metsää saateta vajaatuottoiseksi.

3 §.

Tämän lain noudattamista valvovat keskusmetsälautakunnat, piirimetsälautakunnat ja kunnanmetsälautakunnat, joiden tehtävänä on myös yksityismetsätalouden kaikinpuolinen edistäminen ja kehittäminen. Keskusmetsälautakuntien asiana on myös antaa neuvoja ja ohjeita piirimetsälautakunnille mainittujen tehtävien suorittamisessa.

4 §.

Milloin metsää on hävitetty, rauhoitettakoon metsä joko kokonaan tai osaksi, jollei sitä jo aikaisemmalla rauhoitusmääräyksellä tai rauhoitussopimuksella ole rauhoitettu, ja ryhdyttäköön tarvittaessa toimenpiteisiin metsän kunnostamiseksi tai uuden kasvun aikaansaamiseksi ja turvaamiseksi.

Rauhoitus käsittää metsän hakkaamisen tai metsämaan käyttämisen taikka kummankin kiellon joko rajoituksin tahi rajoituksitta. Kullakin kerralla määrätään rauhoituksen laajuus ja aika sen mukaan, kuin olojen harkitaan vaativan.

Tilan kotitarvepuiden ottoa ja metsämaan laiduntamista älköön rauhoitusmääräyksillä kiellettäkö, ellei metsän uudistuminen sitä vaadi. Kotitarvepuun hakkuu ei saa kuitenkaan saattaa metsää vajaatuottoiseksi.

5 §.

Rauhoitusmääräyksen antaa sen paikkakunnan alioikeus, jossa metsä on.

Piirimetsälautakunnalla on kuitenkin valta väliaikaisesti rauhoittaa tilan metsä, ei kuitenkaan laajemmassa määrässä, kuin uudistuksen turvaamiseksi hävitetyllä alalla ja jatkuvan hävittämisen ehkäisemiseksi on tarpeen. Tällainen rauhoittaminen on voimassa, kunnes 10 §:ssä tarkoitettu sopimus on tehty tai tuomioistuin toisin määrää.

Jos aloitetussa metsän hakkuussa hävityksen uhka on ilmeinen tai jos metsää jo on hävitetty, piirimetsälautakunnan päämetsänhoitajalla ja lautakunnan tällaisia tehtäviä suorittamaan valtuuttamalla metsänhoitajalla on valta hävityksen tai sen jatkamisen ehkäisemiseksi antaa hakkuukielto, jonka tulee olla kirjallinen. Kielto tulee voimaan heti ja on voimassa enintään kaksikymmentä päivää. Se on kiireellisesti saatettava piirimetsälautakunnan käsiteltäväksi, jonka tulee, jos metsää jo on hävitetty, tämän lain säätämässä järjestyksessä ryhtyä toimenpiteisiin metsän rauhoittamiseksi. Jollei alkanut hakkuu vielä ole johtanut metsän hävittämiseen, piirimetsälautakunnan on neuvoja ja ohjausta antamalla pyrittävä poistamaan hävityksen uhka ja, kun se on poistettu, kumottava hakkuukielto.

Kun piirimetsälautakunta on päättänyt väliaikaisesti rauhoittaa metsän tai kun on annettu 3 momentissa tarkoitettu hakkuukielto, on siitä viipymättä ilmoitettava maanomistajalle sekä lisäksi hakkuuoikeuden omistajalle tai hakkuun johtajalle. Jollei sitä tavata, jolle rauhoituspäätös on ilmoitettava, annettakoon päätös hänelle tiedoksi hänen asuntonsa oveen kiinnitettävällä tiedoksipanolla. Maanomistajalle, joka ei asu siinä kunnassa, jossa tila on, voidaan päätös antaa tiedoksi toimittamalla päätös sille, joka tilaa hoitaa. Jollei maanomistaja, hakkuuoikeuden omistaja tai hakkuun johtaja ole viipymättä tavattavissa tai jollei hakkuuta heidän toimestaan välittömästi keskeytetä, voidaan hakkuu keskeyttää myös julkilukemalla hakkuukielto hakkuumiehille.

6 §.

Metsän kunnostamisesta sekä uuden kasvun aikaansaamisesta ja turvaamisesta on piirimetsälautakunnan pidettävä huoli. Sitä varten tarvittavat toimenpiteet voi piirimetsälautakunta antaa maanomistajan tehtäväksi, jos on takeita että ne siten tulevat suoritetuiksi.

7 §.

Jos maanomistaja on luovuttanut metsää hakattavaksi, tulee hakkuuoikeuden omistajan vähintään kolme päivää ennen hakkuun alkamista piirimetsälautakunnalle kirjallisesti ilmoittaa hakkuualueen sijainti ja laajuus, hakattavat puutavaramäärät sekä aika, milloin hakkuu alkaa. Jos maanomistaja itse hakkaa tai hakkauttaa metsäänsä myytäväksi tai myyntiä varten jalostettavaksi, tehköön samanlaisen ilmoituksen.

Hakkuuilmoituksesta piirimetsälautakunta ei saa antaa tietoja, ellei muualla laissa ole toisin säädetty tai ellei se, jota asia koskee, ole antanut siihen suostumustaan.

8 §.

Kun on syytä epäillä, että metsää on hävitetty taikka että sitä on käytetty vastoin rauhoitusmääräystä, rauhoitussopimusta, 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua hakkuukieltoa tai piirimetsälautakunnan hyväksymää suunnitelmaa, määrätköön piirimetsälautakunta palveluksessaan olevan metsäammattimiehen viipymättä toimittamaan katselmuksen sen kunnan kunnanmetsälautakunnan kahden jäsenen kanssa, jonka alueella metsä sijaitsee.

Tieto katselmuksen ajasta annettakoon maanomistajalle sekä hakkuuoikeuden omistajalle tai hakkuun johtajalle.

9 §.

Katselmuksesta on laadittava pöytäkirja.

Jos katselmuksessa havaitaan, että sellaisia rikkomuksia on tapahtunut, joita 8 §:ssä tarkoitetaan, on pöytäkirjaan otettava selvitys rikkomuksen laadusta samoin kuin katselmusmiesten lausunto rauhoituksen tarpeellisuudesta ja laajuudesta sekä metsän kunnostamiseksi tai uuden kasvun aikaansaamiseksi ja turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja arvio näistä aiheutuvista kustannuksista.

10 §.

Jos piirimetsälautakunta katselmuksen perusteella havaitsee, että metsää on hävitetty, tehköön maanomistajan taikka hänen ja hakkuuoikeuden omistajan kanssa yhdessä kirjallisen sopimuksen metsän rauhoittamisesta sekä metsän kunnostamisesta tai uuden kasvun aikaansaamisesta ja turvaamisesta.

Jollei sopimusta saada aikaan, on piirimetsälautakunnan viipymättä pantava asiassa vireille kanne ja ajettava sitä tuomioistuimessa.

Rauhoitusmääräys tai -sopimus ei estä rauhoitetun alueen käyttämistä 2 §:n 2 kohdassa mainittuihin tarkoituksiin.

11 §.

Piirimetsälautakunnan tulee pitää luetteloita sen toiminta-alueella olevista metsistä, jotka on rauhoitettu tai joiden kohdalta on voimassa 5 §:n 3 momentissa tarkoitettu hakkuukielto taikka joita käytetään piirimetsälautakunnan hyväksymän suunnitelman mukaan.

Luettelot pidetään maatalousministeriön vahvistamien kaavojen mukaan.

Luetteloihin tehtyjen merkintöjen on katsottava tulleen kolmannen miehen tiedoksi.

12 §.

Joka jättää hakkuuilmoituksen tekemättä taikka käyttää metsää vastoin rauhoitusmääräystä, rauhoitussopimusta, hakkuukieltoa tai piirimetsälautakunnan hyväksymää suunnitelmaa, rangaistakoon sakolla, jollei rikoslaissa ole siitä kovempaa rangaistusta säädetty.

Jos metsää on käytetty vastoin rauhoitusmääräystä, rauhoitussopimusta tai hakkuukieltoa, on siten luvattomasti hakatut puut tai niiden arvo julistettava menetetyksi piirimetsälautakunnalle.

Piirimetsälautakunnan on 1 momentissa tarkoitetusta rikkomuksesta tiedon saatuaan viipymättä ilmoitettava asiasta viralliselle syyttäjälle syytteen nostamista varten. Milloin syyte on nostettu, on piirimetsälautakunnalla oikeus ajaa syyte perille, vaikka virallinen syyttäjä jättäisi syytteen sikseen.

13 §.

Piirimetsälautakunta voi 12 §:n 2 momentissa mainituissa tapauksissa vastapuolta kuulematta päättää, että puut on pantava takavarikkoon. Asianomainen ulosottomies on tällöin velvollinen piirimetsälautakunnan ilmoituksesta toimittamaan takavarikon ilman ulosotonhaltijan määräystä.

14 §.

Alioikeuden tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla, mutta menee päätös muutoksenhausta huolimatta metsän rauhoituksen ja takavarikkoon otettujen puiden menetetyksi tuomitsemisen osalta heti täytäntöön.

15 §.

Edellä 14 §:ssä tarkoitetut puut on myytävä huutokaupalla heti alioikeuden päätöksen julistamisen jälkeen. Kuitenkin voidaan myynti jo sitä ennen toimittaa, jos omistaja tai hänen toimitsijansa vaatii taikka jos piirimetsälautakunta sitä pyytää ja puiden säilyttäminen käy huomattavan kalliiksi tai on pelättävissä, että ne pilaantuvat. Myynnin toimittakoon ulosottomies siinä järjestyksessä, kuin ulosmitatun irtaimen omaisuuden myynnistä on säädetty.

Jos puiden omistaja tallettaa puiden arvioidun hinnan tai asettaa siitä riittävän vakuuden, on niiden takavarikko heti peruutettava. Jollei puiden hinnasta voida asianosaisten kesken sopia, arvioimisen toimittavat uskotut miehet, joista puiden omistajat ja piirimetsälautakunta valitsevat kumpikin yhden ja siten valitut kolmannen. Asianosaisilla on kuitenkin, jos he siitä sopivat, valta uskoa arvioiminen yhdelle henkilölle. Jos asianosainen laiminlyö uskotun miehen valitsemisen tai jos valitut uskotut miehet eivät sovi kolmannen vaalista, valitsee kunnallisvaltuuston puheenjohtaja, siitä toisen asianosaisen tai uskottujen miesten ilmoituksen saatuaan, valitsematta jääneen uskotun miehen.

16 §.

Piirimetsälautakunnan päätökseen, joka koskee 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetun suunnitelman hyväksymistä tai hyväksytyn suunnitelman muuttamista, voi asianomainen hakea muutosta valittamalla keskusmetsälautakuntaan ja keskusmetsälautakunnan päätökseen valittamalla metsähallitukseen, jonka antama päätös on lopullinen.

Valitus on tehtävä kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä lukien, jona asianomainen on saanut päätöksestä tiedon, sitä päivää lukuun ottamatta. Päätöksen tiedoksiantamisesta on vastaavasti voimassa, mitä valtion hallintoviranomaisen päätöksen tiedoksiantamisen osalta on säädetty.

17 §.

Varat, jotka piirimetsälautakunta saa 12 §:n 2 momentin nojalla, on käytettävä

kolmen vuoden kuluessa siitä lukien, kun menetetyksi julistamista koskeva päätös on saanut lainvoiman, metsän kunnostamiseen tai uuden kasvun aikaansaamiseen ja turvaamiseen sillä alueella, jolta ne puut on hakattu, jotka tai joiden arvo on julistettu menetetyksi. Ne varat, joita ei ole käytetty mainittuihin tarkoituksiin, jäävät piirimetsälautakunnalle metsänhoidon edistämiseen käytettäväksi.

Kustannukset, jotka piirimetsälautakunnalle aiheutuvat metsän kunnostamisesta tai uuden kasvun aikaansaamisesta ja turvaamisesta ja joita ei saada 1 momentissa tarkoitetuista varoista, korvatkoon se, joka metsän on hävittänyt. Jos syyllinen on joku muu kuin maanomistaja eikä kustannuksia voida häneltä saada, vastatkoon niistä maanomistaja.

18 §.

Piirimetsälautakunnalle suoritettavien 17 §:ssä mainittujen kustannusten ulosotosta ja etuoikeudesta on voimassa, mitä kiinteistöstä saadun tulon perusteella maksuunpantujen kunnallisverojen osalta on säädetty.

19 §.

Keskusmetsälautakunnan ja piirimetsälautakunnan toimituskirjat lainvalvontaa koskevissa asioissa sekä 11 §:ssä mainitut luettelot ovat julkisia, ja on niistä pyydettäessä annettava otteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista piirimetsälautakunnan toimituskirjoista ja luetteloista annettavista otteista, jäljennöksistä ja todistuksista suoritetaan asetuksella vahvistettavat maksut, jotka määrätään eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavien maksujen perusteista 17 päivänä lokakuuta 1942 annetussa laissa (806/42) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan.

20 §.

Tämä laki ei koske valtion omistuksessa tai hallinnassa olevia metsiä, lukuun ottamatta asutusviranomaisten hallinnassa olevia metsiä tai metsiä, joita hallitaan asutuslainsäädännön mukaisen hallintasopimuksen nojalla.

21 §.

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen johto ja valvonta kuuluu metsähallitukselle.

22 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

23 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 ja sillä kumotaan 11 päivänä toukokuuta 1928 annettu yksityismetsälaki (161/28), siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä 3 päivänä syyskuuta 1886 annetun metsälain 5, 10—13, 15, 27—33, 55 ja 56 §.

Kuitenkin sovelletaan aikaisempia säännöksiä 10 §:n 3 momentissa säädetyin poikkeuksin niihin rauhoitusmääräyksiin ja -sopimuksiin sekä metsän hakkuu- ja uudistamissuunnitelmiin, jotka ovat noudatettavina tämän lain tullessa voimaan.

Laki

metsälautakunnista.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Yksityismetsätalouden edistämistä ja yksityismetsälain noudattamisen valvontaa koskevia tehtäviä hoitavat, niin kuin siitä on erikseen säädetty, metsälautakunnat, joita ovat keskusmetsälautakunnat, piirimetsälautakunnat ja kunnanmetsälautakunnat.

Yksityismetsätaloudella tarkoitetaan tässä laissa muuta kuin valtion harjoittamaa metsätaloutta.

2 §.

Keskusmetsälautakuntia on kaksi, toinen varsinaisesti suomenkielistä ja toinen varsinaisesti ruotsinkielistä aluetta varten. Niiden toiminta-alueet määrää valtioneuvosto.

Keskusmetsälautakunnat ovat metsähallituksen valvonnan alaisia.

3 §.

Suomenkielistä aluetta varten olevaan keskusmetsälautakuntaan kuuluu kymmenen ja ruotsinkielistä aluetta varten olevaan keskusmetsälautakuntaan kahdeksan jäsentä, joista yksi on keskusmetsälautakunnan ylijohtaja. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varamies. Ylijohtajan varamiehenä toimii keskusmetsälautakunnan apulaisjohtaja.

4 §.

Maatalousministeriö määrää keskusmetsälautakunnan jäsenistä kaksi varamiehineen. Muut jäsenet ja heidän varamiehensä, lukuun ottamatta ylijohtajaa ja hänen varamiestään, valitsee suomenkielistä aluetta varten olevaan keskusmetsälautakuntaan kokous, johon osallistuu kaksi valittua jäsentä kustakin asianomaisesta piirimetsälautakunnasta, sekä ruotsinkielistä aluetta varten olevaan keskusmetsälautakuntaan kokous, johon osallistuvat asianomaisten piirimetsälautakuntien valitut jäsenet. Maatalousministeriön määräämien ja valittujen jäsenten sekä heidän varamiestensä toimikausi on neljä kalenterivuotta, kuitenkin niin, että edellisen keskusmetsälautakunnan valituista jäsenistä on ensimmäisenä vuotena yksi ja sen jälkeen kaksi ja jälkimmäisen keskusmetsälautakunnan valituista jäsenistä varamiehineen kolmena ensimmäisenä vuotena yksi ja sen jälkeen kaksi vuosittain erovuorossa. Kolmena ensimmäisenä vuotena määrätään erovuoroiset arvalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kokouksen tulee lisäksi hyväksyä keskusmetsälautakunnan toimintakertomus ja tilit sekä seuraavan vuoden toimintasuunnitelma samoin kuin käsitellä yksityismetsätalouden kehittämistä koskevia periaatteellisesti tärkeitä ja laajakantoisia kysymyksiä.

5 §.

Piirimetsälautakunnat ovat asianomaisen keskusmetsälautakunnan valvonnan ja ohjauksen alaisia. Piirimetsälautakuntien lukumäärän ja toimintapiirit määrää valtioneuvosto.

6 §.

Piirimetsälautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä, joista yksi on piirimetsälautakunnan päämetsänhoitaja. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varamies. Päämetsänhoitajan varamiehenä toimii lautakunnan hänen sijaisekseen määräämä, lautakunnan palveluksessa oleva metsänhoitaja.

7 §.

Piirimetsälautakunnan jäsenistä valitsee asianomainen keskusmetsälautakunta kaksi varamiehineen, ja neljä jäsentä varamiehineen valitsee piirimetsälautakunnan toimintapiirin metsänhoitoyhdistysten edustajien kokous. Näiden jäsenten ja heidän varamiestensä toimikausi on neljä kalenterivuotta.

Jollei se, jolle valitsemisoikeus kuuluu, käytä tätä oikeuttaan, metsähallitus keskusmetsälautakuntaa kuultuaan määrää puuttuvan jäsenen.

8 §.

Keskusmetsälautakuntaan ja piirimetsälautakuntaan valittavilla jäseniltä tulee olla kokemusta metsätaloudessa sekä piirimetsälautakuntaan valittavilla myös paikallisolojen tuntemusta. Jäseneksi älköön valittako tai määrättäkö henkilöä, joka toimikauden alkaessa on täyttänyt kuusikymmentäseitsemän vuotta.

Jäsenen erotessa kesken toimikauden tai hänen ollessaan esteellisenä taikka estyneenä kutsutaan varajäsen hänen tilalleen. Mikäli varajäsenkin eroaa kesken toimikauden, valitaan tai määrätään uusi jäsen ja varajäsen toimikaudesta jäljellä olevaksi ajaksi.

9 §.

Keskusmetsälautakunnat ja piirimetsälautakunnat voivat saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä kantaa ja vastata.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut metsälautakunnat eivät kuitenkaan saa harjoittaa kauppaa ostamalla ja myymällä metsänhakkuuoikeuksia tai puutavaraa omaan laskuunsa eivätkä muutakaan elinkeinotoimintaa, joka ei ole tarpeellista lautakunnan tarkoituksen toteuttamiseksi.

Haasteen ja viranomaisen muun tiedonannon on katsottava tulleen 1 momentissa mainittujen lautakuntien tietoon, kun se on toimitettu puheenjohtajalle, varapuheenjohtajalle, keskusmetsälautakunnan ylijohtajalle tai piirimetsälautakunnan päämetsänhoitajalle.

10 §.

Käsiteltäessä lainvalvontaa koskevia asioita tulee keskusmetsälautakunnassa ylijohtajan ja piirimetsälautakunnassa päämetsänhoitajan taikka heidän varamiehensä olla saapuvilla.

11 §.

Keskusmetsälautakunnan ja piirimetsälautakunnan toimihenkilöiden kelpoisuusehdoista ja toimeen ottamisesta säädetään asetuksella.

12 §.

Valtion tulo- ja menoarvioon tarkoitusta varten vuosittain otettavasta määrärahasta myönnetään, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, avustuksia keskusmetsälautakunnille ja piirimetsälautakunnille yksityismetsälain valvonnasta ja yksityismetsätalouden edistämisestä aiheutuviin menoihin.

Maatalousministeriö vahvistaa keskusmetsälautakuntien ja piirimetsälautakuntien toimihenkilöiden palkka- ja eläke-etujen perusteet, jotka muiden kuin lain voimaan tullessa entisiä tehtäviään vastaaviin tehtäviin keskusmetsälautakunnassa tai piirimetsälautakunnassa siirtyvien toimihenkilöiden osalta eivät saa olennaisesti poiketa valtion noudattamista perusteista.

Metsähallitus toimii keskusmetsälautakuntien ja piirimetsälautakuntien tilivirastona ja sille kuuluu myös määrärahojen maksattaminen sekä lautakuntien tilinpidon ja varainhoidon valvonta.

13 §.

Piirimetsälautakuntaa avustamaan on kuhunkin kuntaan asetettava kunnanmetsälautakunta, jossa on vähintään kolme jäsentä ja yhtä monta varajäsentä. Lääninhallituksella on kuitenkin valta vapauttaa kunta kunnanmetsälautakunnan asettamisesta, milloin sen harkitaan voivan ilman haittaa tapahtua ja milloin piirimetsälautakunta sitä puoltaa. Tällöin kunnallishallituksen tulee suorittaa kunnanmetsälautakunnan tehtävät.

Kunnanmetsälautakunnan ohjesäännön antaa kunnallisvaltuusto. Ohjesääntö on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi, jonka tulee ennen vahvistamista hankkia lausunto piirimetsälautakunnalta.

14 §.

Kunnanmetsälautakunnan jäsenet ja varajäsenet valitsee kunnallisvaltuusto kunnassa asuvista, metsätalouteen perehtyneistä henkilöistä. Kelpoisuudesta kunnanmetsälautakunnan jäseneksi sekä kieltäytymisestä siitä on voimassa, mitä kunnallisvaltuuston jäsenistä on säädetty. Jäseneksi älköön kuitenkaan valittako piirimetsälautakunnan eikä metsänhoitoyhdistyksen palveluksessa olevaa metsäammattimiestä.

Kunnanmetsälautakunnan jäsenten vaalista annettakoon viipymättä tieto piirimetsälautakunnalle.

15 §.

Kunnanmetsälautakunnan menot maksetaan kunnan varoista. Kuitenkin saavat kunnanmetsälautakunnan jäsenet yksityismetsälain 8 §:ssä tarkoitetuista katselmuksista palkkion, päivärahan ja matkakustannusten korvauksen piirimetsälautakunnalta.

16 §.

Metsälautakuntien jäsenet ja toimihenkilöt toimivat lainvalvontatehtävissä ja varojen hoidossa virkamiehen vastuulla.

Keskusmetsälautakunnan jäseniä syytetään virkavirheestä Helsingin hovioikeudessa ja piirimetsälautakunnan jäseniä sen paikkakunnan alioikeudessa, jossa piirimetsälautakunnan toimisto on.

17 §.

Keskusmetsälautakunnat, piirimetsälautakunnat ja metsänhoitoyhdistykset voivat palveluksessaan olevien henkilöiden sekä näiden omaisten eläketurvan järjestämistä varten kantaa erityisiä maksuja ja perustaa rahastoja.

18 §.

Tämän lain noudattamisen ylin johto ja valvonta kuuluu maatalousministeriölle.

19 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

20 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Metsänhoitolautakunnat jatkavat lain voimaantulosta lukien toimintaansa piirimetsälautakuntina. Metsänhoitolautakuntien jäsenet ja varajäsenet siirtyvät sanotusta ajankohdasta lukien vastaaviin tehtäviin piirimetsälautakunnissa niin pitkäksi ajaksi kuin

heidän toimikautensa olisi metsänhoitolautakunnissa kestänyt.

Ennen tämän lain voimaantuloa asetetut kunnanmetsälautakunnat jatkavat lain tullessa voimaan toimintaansa entisessä kokoonpanossaan toimikautensa loppuun.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin keskusmetsälautakuntien asettamiseksi. Edellä 4 §:ssä tarkoitetun vaalin suorittaa tällöin suomenkielistä aluetta varten olevaan keskusmetsälautakuntaan kokous, johon osallistuu kaksi jäsentä kustakin asianomaisesta metsänhoitolautakunnasta, sekä ruotsinkielistä aluetta varten olevaan keskusmetsälautakuntaan kokous, johon osallistuvat asianomaisten metsänhoitolautakuntien jäsenet.

Valtioneuvosto voi määräämillään ehdoilla siirtää ennen tämän lain voimaantuloa syntyneet valtion saamiset siirtämispäivään laskettuine korkoineen ja indeksihyvityksineen keskusmetsäseuralta vastaavan keskusmetsälautakunnan vastattaviksi, jolloin keskusmetsäseura vastaavasti vapautuu vastuusta.

Mitä muualla on säädetty keskusmetsäseurasta ja metsänhoitolautakunnasta, sovelletaan tämän lain tultua voimaan vastaavasti keskusmetsälautakuntaan ja piirimetsälautakuntaan.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 82; Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 32; Suuren valiokunnan mietintö n:o 205 (A. I. 1965 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö N:o 5 vuoden 1965 valtiopäiviltä lepäämässä olevien ehdotusten johdosta yksityismetsälaiksi ja laiksi metsälautakunnista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 26 päivältä viime huhtikuuta lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten edellä mainitut lakiehdotukset, jotka ovat tulleet eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 82 (1965 vp.) johdosta.. Kuultuaan asiantuntijoina metsäneuvos Tapio Korpelaa maatalousministeriöstä, pääjohtaja Antero Pihaa, metsäneuvos P. W. Jokista, ylitarkastaja Reino Luukkosta ja tarkastaja Osmo Varstaa metsähallituksesta sekä metsäneuvos V. J. Palosuota Keskusmetsäseura Tapiosta valiokunta esittää seuraavaa.

Yksityismetsien käytön valvontaa ja yksityismetsätalouden edistämistä koskevat aineelliset säännökset uudistettiin vuonna 1928 annetulla yksityismetsälailla ja sen nojalla annetuilla valtioneuvoston päätöksillä. Käsiteltävinä olevien lakiehdotusten tarkoituksena on, huomioon ottaen varsinkin 1950-luvun alusta lähtien maamme metsätaloudessa tapahtunut kehitys, uudistaa yksityismetsätalouden organisaatio ja yksityismetsälain aineelliset säännökset tapahtunutta kehitystä vastaaviksi. Tätä päämäärää ei valiokunnan mielestä kuitenkaan lakiehdotusten hyväksymisellä saavuteta. Niinpä keskusmetsälautakuntien ja piirimetsälautakuntien kokoonpano olisi liian yksipuolinen, minkä lisäksi niistä muodostuisi lähes viranomaisen valtuuksin toimiva hallintokoneisto, joka varsin itsenäisesti päättäisi mm. valtion varoilla joko osaksi tai kokonaan yllä pidettävästä virkakoneistosta ja erilaisten metsänparannustöiden suorittamisesta yksityismetsissä. Yksinomaan nämä seikat merkitsevät valiokunnan mielestä siksi vakavia epäkohtia yksityismetsätalouden organisaatiossa, ettei valiokunta ole katsonut mahdolliseksi asettua puoltamaan lakiehdotusten hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä kysymyksessä olevat lakiehdotukset.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häppölä, varapuheenjohtaja A. Koskinen, jäsenet af Heurlin, Hjerppe, Karpola, Mustonen, Pennanen, Pohjonen, Pulkkinen, Westerlund ja Vilmi sekä varajäsenet Kinnunen, Lehmonen ja M. Mattila.

Vastalause.

Kun emme ole voineet yhtyä valiokunnan enemmistön kantaan käsiteltävinä olevien lakiehdotusten hylkäämisestä, esitämme vastalauseenamme seuraavaa.

Valiokunta on perustellut hylkäävää kantaansa sillä, että keskusmetsälautakuntien ja piirimetsälautakuntien kokoonpano muodostuisi liian yksipuoliseksi ja että niillä olisi

liiaksi itsenäistä ratkaisuvaltaa. Puuttumatta sanottuihin perusteluihin enemmälti olemme joka tapauksessa sitä mieltä, ettei niiden perusteella pitäisi lakiehdotuksia hylätä varsinkaan, kun tällä toimenpiteellä samalla aikaansaadaan se, ettei eduskunnan viime valtiopäivillä hyväksymää, pysyväisluonteiseksi tarkoitettua ja varsin perusteellisen valmistelun alaisena ollutta metsänparannuslakia voida vahvistaa. Epäkohdat, mikäli niitä havaitaan, voitaisiin helposti korjata hallituksen esityksen pohjalta. Katsomme näin ollen, että lakiehdotukset tulisi hyväksyä, jotta yksityismetsätalouden organisaatio ja metsänparannustoiminta vihdoinkin saataisiin ajan tarpeita vastaaviksi.

Edellä lausutun perusteella ehdotamme,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevat lakiehdotukset.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 1966.

Leo Häppölä.
Mauno Pohjonen.
Pekka Vilmi.
Reino Karpola.
Henrik Westerlund.
Matti Mattila.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1965 valtiopäiviltä lepäämässä olevien ehdotusten johdosta yksityismetsälaiksi ja laiksi metsälautakunnista.

Eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 82 johdosta on Eduskunta valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyn käsittelyn jälkeen samoilla valtiopäivillä päättänyt jättää ehdotukset yksityismetsälaiksi ja laiksi metsälautakunnista lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.

Nyt kolla oleva Eduskunta, jolle Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 5, on ottanut asian lopullisesti käsiteltäväkseen.

Yksityismetsien käytön valvontaa ja yksityismetsätalouden edistämistä koskevat aineelliset säännökset uudistettiin vuonna 1928 annetulla yksityismetsälailla ja sen nojalla annetuilla valtioneuvoston päätöksillä. Käsiteltävinä olevien lakiehdotusten tarkoituksena on, huomioon ottaen varsinkin 1950-luvun alusta lähtien maamme metsätaloudessa tapahtunut kehitys, uudistaa yksityismetsätalouden organisaatio ja yksityismetsälain aineelliset säännökset tapahtunutta kehitystä vastaaviksi. Tätä päämäärää ei Eduskunnan mielestä kuitenkaan lakiehdotusten hyväksymisellä saavuteta. Niinpä keskusmetsälautakuntien ja piirimetsälautakuntien kokoonpano olisi liian yksipuolinen, minkä lisäksi niistä muodostuisi lähes viranomaisen valtuuksin toimiva hallintokoneisto, joka varsin itsenäisesti päättäisi mm. valtion varoilla joko osaksi tai kokonaan yllä pidettävästä virkakoneistosta ja erilaisten metsänparannustöiden suorittamisesta yksityismetsissä. Yksinomaan nämä seikat merkitsevät Eduskunnan mielestä siksi vakavia epäkohtia yksityismetsätalouden organisaatiossa, ettei Eduskunta ole katsonut mahdolliseksi hyväksyä lakiehdotuksia.

Hylätessään ehdotukset yksityismetsälaiksi ja laiksi metsälautakunnista Eduskunta edellyttää, että Hallitus antaa kiireellisesti Eduskunnalle näitä koskevat uudet esitykset, joissa yksityismetsätalouden hallinto ja organisatio rakentuvat sellaiselle pohjalle, että valtion varojen sijoittaminen yksityismetsätalouden edistämiseen tulee tarkemmin johdetuksi ja valvotuksi ja että metsälautakuntien kokoonpano edustaa mahdollisimman peittävästi yksityismetsätalouden harjoittajien eri puolia.

Edellä esitetyn nojalla Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevat lakiehdotukset.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Puhemiesneuvoston laatima luettelo tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1966 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan on tasavallan presidentin vahvistamatta jättämän lakiehdotuksen käsittely pantava vireille ensimmäisillä vaalien jäljestä pidettävillä varsinaisilla valtiopäivillä ja lakiehdotus sitten, asianomaisen valiokunnan annettua asiasta lausuntonsa, muuttamatta hyväksyttävä tai hylättävä. Työjärjestyksen 53 §:ssä määrätään lisäksi, että puhemiesneuvoston tulee uusien vaalien jälkeen kokoontuvilla valtiopäivillä eduskunnalle esiteltäväksi laatia luettelo eduskunnan hyväksymistä, mutta tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä lakiehdotuksista ja samalla alistaa eduskunnan päätettäväksi, mitkä niistä on valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan katsottava rauenneiksi, jota paitsi puhemiesneuvoston on myös ehdotettava, mihin valiokuntaan lausunnon antamista varten on lähetettävä ne lakiehdotukset, joita eduskunta ei ole päättänyt katsoa rauenneiksi.

Valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti on eduskunnalle ilmoitettu:

a) Hallituksen kirjelmällä 15 päivältä helmikuuta 1963, että tasavallan presidentti on sanottuna päivänä päättänyt jättää vahvistamatta eduskunnan eräiden lakialoitteiden johdosta hyväksymän lain korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta, mikä lakiehdotus sisältyy 4 päivänä joulukuuta 1962 päivättyyn eduskunnan kirjelmään.

Kun kysymyksessä olevaa lakiehdotusta ei valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan ole katsottava rauenneeksi, puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään sivistysvaliokuntaan.

b) Hallituksen kirjelmällä 15 päivältä helmikuuta 1963, että tasavallan presidentti on sanottuna päivänä päättänyt jättää vahvistamatta eduskunnan erään lakialoitteen johdosta hyväksymän lain Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain muuttamisesta, mikä lakiehdotus sisältyy 13 päivänä marraskuuta 1962 päivättyyn eduskunnan kirjelmään.

Kun kysymyksessä olevaa lakiehdotusta ei valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan ole katsottava rauenneeksi, puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään sivistysvaliokuntaan.

c) Hallituksen kirjelmällä 15 päivältä heinäkuuta 1963, että tasavallan presidentti on sanottuna päivänä päättänyt jättää vahvistamatta eduskunnan hallituksen esityksen johdosta hyväksymän lain uudis- ja kivenraivauspalkkioista, mikä lakiehdotus sisältyy 15 päivänä maaliskuuta 1963 päivättyyn eduskunnan kirjelmään.

Kun kysymyksessä olevaa lakiehdotusta ei valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan ole katsottava rauenneeksi, puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

d) Hallituksen kirjelmällä 23 päivältä elokuuta 1963, että tasavallan presidentti on sanottuna päivänä päättänyt jättää vahvistamatta eduskunnan hallituksen esityksen ja erään lakialoitteen johdosta hyväksymän lain vesilain muuttamisesta, mikä laki-

ehdotus sisältyy 28 päivänä toukokuuta 1963 päivättyyn eduskunnan kirjelmään.

Kun kysymyksessä olevaa lakiehdotusta ei valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan ole katsottava rauenneeksi, puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään laki- ja talousvaliokuntaan.

e) Hallituksen kirjelmällä 27 päivältä marraskuuta 1964, että tasavallan presidentti on sanottuna päivänä päättänyt jättää vahvistamatta eduskunnan hallituksen esityksen johdosta hyväksymän lain eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta, mikä lakiehdotus sisältyy 27 päivänä lokakuuta 1964 päivättyyn eduskunnan kirjelmään.

Koska eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta on annettu uusi laki 30 päivänä joulukuuta 1964 (666/64), puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

f) Hallituksen kirjelmällä 27 päivältä elokuuta 1965, että tasavallan presidentti on sanottuna päivänä päättänyt jättää vahvistamatta eduskunnan hallituksen esityksen johdosta hyväksymän lain kunnallisista yleissairaaloista, mikä lakiehdotus sisältyy 1 päivänä kesäkuuta 1965 päivättyyn eduskunnan kirjelmään.

Koska asiasta on annettu uusi laki 29 päivänä lokakuuta 1965 (561/65), puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

g) Hallituksen kirjelmällä 27 päivältä elokuuta 1965, että tasavallan presidentti on sanottuna päivänä päättänyt jättää vahvistamatta eduskunnan hallituksen esityksen ja erään lakialoitteen johdosta hyväksymän lain yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain muuttamisesta, mikä lakiehdotus sisältyy 1 päivänä kesäkuuta 1965 päivättyyn eduskunnan kirjelmään.

Koska asiasta on annettu uusi laki 29 päivänä lokakuuta 1965 (562/65), puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

h) Hallituksen kirjelmällä 14 päivältä tammikuuta 1966, että tasavallan presidentti on sanottuna päivänä päättänyt jättää vahvistamatta eduskunnan erään lakialoitteen johdosta hyväksymän lain yksityisoppikoulun muuttamisesta kunnalliseksi kouluksi, mikä lakiehdotus sisältyy 17 päivänä syyskuuta 1965 päivättyyn eduskunnan kirjelmään.

Koska asiasta on hyväksytty uusi lakiehdotus 1 päivänä maaliskuuta 1966, puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi,

että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1966.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnassa vuoden 1962 valtiopäivillä tehtyjen lakialoitteiden n:ot 139—142 johdosta eduskunta on samoilla valtiopäivillä hyväksynyt tässä jäljempänä olevan ehdotuksen laiksi korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta.

Tasavallan presidentti on 15 päivänä helmikuuta 1963 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä hallituksen kirjelmällä.

Laki

korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan korkeakoulustipendeistä 5 päivänä kesäkuuta 1953 annetun lain 3 §, 4 §:n 1 momentti sekä 6 §, sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä joulukuuta 1960 annetussa laissa (527/60), näin kuuluviksi:

3 §.

Sellaisten erikoisen lahjakkaiden ylioppilaiden ensimmäisen vuoden korkeakouluopintoja varten, joilla katsotaan olevan hyvät edellytykset tieteelliseen työskentelyyn tai erikoiset taipumukset menestykselliseen toimintaan yhteiskunnan ja valtion palveluksessa, asetetaan viisisataa kahdeksankymmenenyhdeksäntuhannen markan suuruista stipendiä.

4 §.

Toisesta opiskeluvuodesta alkaen korkeakoulussa opiskeleville jaettavaksi asetetaan vuosittain kaksituhatta kahdeksankymmenenyhdeksäntuhannen markan suuruista kokostipendiä, kaksituhatta viidenkymmenenseitsemäntuhannen markan suuruista puolistipendiä sekä kaksituhatta seitsemäntoistatuhannen markan suuruista opiskeluvälinestipendiä.

— — — — — — — — — — — — — —

6 §.

Kandidaatin tai vastaavan tutkinnon suorittaneille opiskelijoille, jotka korkeakoulussa harjoittavat tieteellistä tutkimustyötä lisensiaatin tutkintoa tai tohtorin arvoa varten, jaettavaksi asetetaan vuosittain kaksisataa sadankahdenkymmenenseitsemäntuhannen markan suuruista tutkimusstipendiä.

Viittaus: Lakialoitteet n:ot 139—142 (Liitteet A. 1962 vp.); Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 14; Suuren valiokunnan mietintö n:o 81 (A. V: 1. 1962 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Sivistysvaliokunnan mietintö N:o 3 vuoden 1962 valtiopäivillä hyväksytyn, vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein viime huhtikuun 26 päivältä lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten edellä mainitun lakiehdotuksen. Tämän vuoksi valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina toimistopäällikkö M. Ahoa opetusministeriöstä, kansliapäällikkö H. Hosiaa opetusministeriöstä, hallitussihteeri V. Knuutia valtiovarainministeriöstä, eduskunnan sihteeriä, varatuomari O. Salervoa ja valtiotieteen ylioppilas I. Sumua Suomen Ylioppilaskuntien Liitosta, kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Lakiehdotuksessa on stipendien suuruus ilmaistu 21 päivänä joulukuuta 1925 annetun rahalain (363/25) mukaisina rahayksikköinä. Näin ollen ei lakiehdotusta voida, kun otetaan huomioon 30 päivänä maaliskuuta 1962 annetun rahalain (276/62) ja sen voimaansaattamisesta samana päivänä annetun lain (277/62) säännökset, hyväksyä valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla muuttumattomana, minkä vuoksi valiokunta ei ole voinut asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Asiaa käsitellessään valiokunta on todennut, että korkeakoulustipendeistä annetun lain mukaiset stipendit ovat jo opiskelijoiden lukumäärän lisääntymisen johdosta käyneet riittämättömiksi. Valtioneuvosto on tosin asettanut komitean laatimaan ehdotusta korkeakouluopiskelijoiden opintotukijärjestelmän kehittämisestä ajan vaatimusten mukaiselle kannalle, mutta kun tukijärjestelmän kokonaisuudistuksen pikainen aikaansaaminen ei ilmeisestikään ole mahdollista, valiokunta pitää välttämättömänä, että hallitus väliaikaisena toimenpiteenä kiireellisesti antaa eduskunnalle stipendien lukumäärän lisäämistä tarkoittavan esityksen korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä puheena olevan lakiehdotuksen.

Edelleen valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

että hallitus kiireellisesti antaisi Eduskunnalle korkeakoulustipendien lukumäärän lisäämistä tarkoittavan esityksen korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tiekso, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Bakclund, Häggblom, Kalavainen, Leinonen (osittain) H. Linna, Lukkarinen, V. E. Partanen, P. Räsänen, Saalasti, Salama, A. Salo, Sillantaus (osittain), Terästö ja Volotinen.

Eduskunnan kirjelmä vuoden 1962 valtiopäivillä hyväksytyn, vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnassa vuoden 1962 valtiopäivillä tehtyjen lakialoitteiden n:ot 139—142 johdosta Eduskunta on samoilla valtiopäivillä hyväksynyt ehdotuksen laiksi korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta.

Tasavallan presidentti on 15 päivänä helmikuuta 1963 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu Eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä Hallituksen kirjelmällä.

Lakiehdotuksessa on stipendien suuruus ilmaistu 21 päivänä joulukuuta 1925 annetun rahalain (363/25) mukaisina rahayksikköinä. Näin ollen ei lakiehdotusta voida, kun otetaan huomioon 30 päivänä maaliskuuta 1962 annetun rahalain (276/62) ja sen voimaansaattamisesta samana päivänä annetun lain (277/62) säännökset, hyväksyä valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla muuttumattomana, minkä vuoksi Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Asiaa käsitellessään Eduskunta on todennut, että korkeakoulustipendeistä annetun lain mukaiset stipendit ovat jo opiskelijoiden lukumäärän lisääntymisen johdosta käyneet riittämättömiksi. Valtioneuvosto on tosin asettanut komitean laatimaan ehdotusta korkeakouluopiskelijoiden opintotukijärjestelmän kehittämisestä ajan vaatimusten mukaiselle kannalle, mutta kun tukijärjestelmän kokonaisuudistuksen pikainen aikaansaaminen ei ilmeisestikään ole mahdollista, Eduskunta pitää välttämättömänä, että Hallitus väliaikaisena toimenpiteenä kiireellisesti antaa Eduskunnalle stipendien lukumäärän lisäämistä tarkoittavan esityksen korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta.

Edellä esitetyn perusteella Eduskunta on päättänyt lausua toivomuksen,

että Hallitus kiireellisesti antaisi Eduskunnalle korkeakoulustipendien lukumäärän lisäämistä tarkoittavan esityksen korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnassa vuoden 1962 valtiopäivillä tehdyn lakialoitteen n:o 133 johdosta eduskunta on samoilla valtiopäivillä hyväksynyt tässä jäljempänä olevan ehdotuksen laiksi Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain muuttamisesta.

Tasavallan presidentti on 15 päivänä helmikuuta 1963 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä hallituksen kirjelmällä.

Laki

Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi 3 päivänä lokakuuta 1947 annetun lain (732/47), 11, 12, 17 ja 18 § näin kuuluviksi:

11 §.

Korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi asetetaan valtion varoilla joka kolmas vuosi satakaksikymmentäviisi apurahaa varttuneiden tieteen ja taiteen harjoittajien käytettäväksi kolmen vuoden aikana. Näyttämötaiteilijoille myönnetään kuitenkin apurahat vuosittain vuodeksi kerrallaan.

12 §.

Apurahoista varataan seitsemänkymmentäviisi tieteiden edistämiseen ja viisikymmentä taiteiden edistämiseen.

17 §.

Korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi asetetaan valtion varoilla vuosittain satakaksikymmentäviisi apurahaa nuorten tieteen ja taiteen harjoittajien käytettäväksi.

18 §.

Apurahoista varataan seitsemänkymmentäviisi tieteiden edistämiseen ja viisikymmentä taiteiden edistämiseen.

Viittaus: Lakialoite n:o 133 (Liitteet A. 1962 vp.); Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 12; Suuren valiokunnan mietintö n:o 70 (A. V: 1. 1962 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Sivistysvaliokunnan mietintö N:o 4 vuoden 1962 valtiopäivillä hyväksytyn, vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein viime huhtikuun 26 päivältä lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten edellä mainitun lakiehdotuksen. Tämän vuoksi valiokunta, joka on kuullut asiantuntijana hallitussihteeri O. Närvää opetusministeriöstä, kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Niiden näkökohtien perusteella, jotka on esitetty kysymyksessä olevaa lakiehdotusta koskevassa sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 12 (1962 vp.), ja huomioon ottaen lisäksi, että taiteilijoiden taloudellista tukemista koskevien valtion taidekomitean ehdotusten toteuttaminen tulee vielä vaatimaan aikaa, valiokunta pitää tarpeellisena, että väliaikaistoimenpiteenä lisätään taiteilijoille myönnettävien apurahojen määrää, ja ilmoittaa asettuneensa kannattamaan lakiehdotuksen hyväksymistä. Näin ollen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi puheena olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tiekso, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Backlund, Kalavainen, Leinonen, H. Linna, Lukkarinen, P. Räsänen, Saalasti, Salama, Sillantaus, Uusitalo ja Volotinen.

Eduskunnan kirjelmä vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnassa vuoden 1962 valtiopäivillä tehdyn lakialoitteen johdosta Eduskunta on samoilla valtiopäivillä hyväksynyt ehdotuksen laiksi Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain muuttamisesta.

Tasavallan presidentti on 15 päivänä helmikuuta 1963 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja tästä päätöksestä on valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu Eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä Hallituksen kirjelmällä.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian uudelleen käsiteltäväksi, ja Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 4.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi 3 päivänä lokakuuta 1947 annetun lain (732/47), 11, 12, 17 ja 18 § näin kuuluviksi:

11 §.

Korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi asetetaan valtion varoilla joka kolmas vuosi satakaksikymmentäviisi apurahaa varttuneiden tieteen ja taiteen harjoittajien käytettäväksi kolmen vuoden aikana. Näyttämötaiteilijoille myönnetään kuitenkin apurahat vuosittain vuodeksi kerrallaan.

12 §.

Apurahoista varataan seitsemänkymmentäviisi tieteiden edistämiseen ja viisikymmentä taiteiden edistämiseen.

17 §.

Korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi asetetaan valtion varoilla vuosittain satakaksikymmentäviisi apurahaa nuorten tieteen ja taiteen harjoittajien käytettäväksi.

18 §.

Apurahoista varataan seitsemänkymmentäviisi tieteiden edistämiseen ja viisikymmentä taiteiden edistämiseen.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi uudis- ja kivenraivauspalkkioista.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 133 johdosta eduskunta on vuoden 1963 valtiopäivillä hyväksynyt tässä jäljempänä olevan ehdotuksen laiksi uudis- ja kivenraivauspalkkioista.

Tasavallan presidentti on 15 päivänä heinäkuuta 1963 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä hallituksen kirjelmällä.

Laki
uudis- ja kivenraivauspalkkioista.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Viljelyskelpoisen maan raivaamisesta pelloksi tai laitumeksi sekä pellon kivenraivauksesta suoritettavia palkkioita varten otetaan vuosina 1963—1967 valtion tulo- ja menoarvioon tarpeellinen siirtomääräraha. Määrärahasta saadaan kunakin vuonna käyttää uudisraivaukseen eduskunnan osoittama määrä.

Uudisraivauspalkkiota voidaan myöntää viljelijöille, joiden omistaman tai hallitseman viljelmän peltoala uudisraivausala mukaan luettuna on vähintään 0.50 ja enintään 15 hehtaaria.

Kivenraivauspalkkioita voidaan myöntää viljelijälle, jonka omistaman tai hallitseman viljelmän peltoala on vähintään 0.50 ja enintään 15 tahi, mikäli viljelmä sijaitsee Pohjois-Suomessa tai itäisen rajaseudun kunnissa, enintään 25 hehtaaria.

Palkkion myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että suunniteltua uudis- ja kivenraivaustyötä on pidettävä viljelijän taloudellisen aseman ja tilan elinkelpoisuuden kannalta tarpeellisena ja että viljelijän ennestään omistama pelto on ainakin tyydyttävässä viljelyskunnossa.

Uudis- ja kivenraivauspalkkiota ei myönnetä, jos saman työn suorittamiseen on myönnetty valtion varoista muuta avustusta tai palkkiota kuin maanhankintalain (396/45) tai Kuusamon ja Sallan kuntien maanhankintalain (751/45) mukaista uutistilan perustamispalkkiota.

2 §.

Tämän lain nojalla valtion varoista jaettavat palkkiot ovat vapaat veroista.

Oikeutta näihin palkkioihin älköön ulosmitattako.

3 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

4 §.

Tämä laki kumoaa uudis- ja kivenraivauspalkkioista 11 päivänä maaliskuuta 1955 annetun lain (129/55) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kuitenkin on mainittua lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä sovellettava ennen vuotta 1963 anottuihin uudis- ja kivenraivauspalkkioihin.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 133; Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 27 (A. III: 2. 1962 vp.); Suuren valiokunnan mietintö n:o 10 (A. III: 2. 1963 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö N:o 3 vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi uudis- ja kivenraivauspalkkioista.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 26 päivältä viime huhtikuuta lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten vuoden 1963 valtiopäivillä hallituksen esityksen n:o 133 (1962 vp.) johdosta hyväksytyn, vahvistamatta jätetyn lakiehdotuksen laiksi uudis- ja kivenraivauspalkkioista. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentin mukaan otettaisiin viljelyskelpoisen maan raivaamiseksi pelloksi tai laitumeksi sekä pellon kivenraivauksesta suoritettavia palkkioita varten vuosina 1963—1967 valtion tulo- ja menoarvioon tarpeellinen siirtomääräraha. Kun lakiehdotusta ei näin ollen voida hyväksyä valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla muuttamatta, valiokunta ei puolla lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häppölä, jäsenet af Heurlin, Hjerppe, Karpola, A. Koskinen, Laiho, Lintilä, Mustonen, Nikkilä, Pennanen, Pulkkinen, Raipala ja Westerlund sekä varajäsen Halinen.

Eduskunnan kirjelmä vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi uudis- ja kivenraivauspalkkioista.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 133 johdosta Eduskunta on vuoden 1963 valtiopäivillä hyväksynyt ehdotuksen laiksi uudis- ja kivenraivauspalkkioista.

Tasavallan presidentti on 15 päivänä heinäkuuta 1963 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu Eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä Hallituksen kirjelmällä.

Lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentin mukaan otettaisiin viljelyskelpoisen maan raivaamiseksi pelloksi tai laitumeksi sekä pellon kivenraivauksesta suoritettavia palkkioita varten vuosina 1963—1967 valtion tulo- ja menoarvioon tarpeellinen siirtomääräraha. Kun lakiehdotusta ei näin ollen voida hyväksyä valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla muuttamatta, Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1966.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi vesilain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 112 ja eduskunnassa samoilla valtiopäivillä tehdyn lakialoitteen n:o 330 johdosta eduskunta on vuoden 1963 valtiopäivillä hyväksynyt tässä jäljempänä olevan ehdotuksen laiksi vesilain muuttamisesta.

Tasavallan presidentti on 23 päivänä elokuuta 1963 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä hallituksen kirjelmällä.

Laki
vesilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 1 luvun 21 §, 2 luvun 26 §:n 1 ja 2 momentti, 7 luvun 13 §:n 4 momentti, 8 luvun 21 §:n 1 ja 3 momentti, 11 luvun 8 §:n 1 momentti, 14 luvun 7 §, 16 luvun 24 §, 25 §:n 1 momentti ja 49 §:n 1 momentti, 17 luvun 1, 4, 5 ja 6 §, 18 luvun 3 ja 8 §, 19 luvun 1 §, 21 luvun 1 §:n 1 momentti ja 22 luvun 2 §:n 2 momentti sekä lisätään 11 lukuun uusi 21 §, 12 lukuun uusi 19 §, 14 lukuun uusi 8 § sekä 16 luvun 5 §:ään uusi 3 momentti ja 32 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku.

21 §.

Vesioikeus voi, milloin tärkeät syyt vaativat, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta antaa vesistöä tai sen osaa varten vesistön puhtauden säilyttämiseksi edellä 19 §:ssä säädettyä ankarampia määräyksiä tai, jos vesistöjen käytön järjestelyyn laajemman alueen puitteissa liittyvät yleiset edut sitä edellyttävät ja yksityiset edut voidaan asianmukaisin järjestelyin riittävässä määrin turvata, sanotussa pykälässä säädettyä lievempiä määräyksiä. Velvollisuus hakea 19 §:ssä tarkoitettu lupa koskee tällaisessa tapauksessa toimenpidettä, joka sisältää poikkeamisen tämän pykälän nojalla annetuista määräyksistä.

Tärkeiden syiden vaatiessa vesioikeus voi hakemuksesta antaa viranomaiselle tai sille, jolla on oikeus ottaa vesistöstä vettä nesteenä käytettäväksi, luvan toisenkin vesialueella panna vesistöön luvassa määrättäviä aineita tai suorittaa muita toimenpiteitä vesistön tilan tai veden käyttöominaisuuksien parantamiseksi taikka vesistön tutkimiseksi. Tässä tarkoitettu vesioikeuden päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

2 luku.

26 §.

Vesioikeus voi oikeuttaa hakijan, joka sitä pyytää ja asettaa vakuuden kaiken aiheutuvan vahingon korvaamisesta, ryhtymään jo ennen lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulemista omalla tai toisen alueella sellaisiin yrityksen toteuttamista tarkoittaviin töihin tai toimenpiteisiin, niin kuin veden patoamiseen, uomien kaivamiseen, veden juoksuttamiseen normaalista poikkeavalla tavalla, kasvavien puiden kaatamiseen tahi rakennelmien tekemiseen, joiden suorittaminen ei estä olojen palauttamista olennaisilta osin entisen veroisiksi siinä tapauksessa, että lupa evätään tai sen ehtoja muutetaan, eikä muutoinkaan tee muutoksenhakua olennaisesti hyödyttömäksi.

Milloin hakijana on valtio, ei 1 momentissa mainittua vakuutta tarvitse asettaa. Valtiolle voidaan myös, mikäli erityisiä syitä siihen on, myöntää oikeus jo ennen lupapäätöksen antamista aloittaa omalla alueellaan tai omistajan suostumuksella toiselle kuuluvalla alueella sellaiset rakentamistyöt ja muut toimenpiteet, jotka eivät vaikeuta vesistön palauttamista olennaisilta osin ennalleen siinä tapauksessa, että lupaa ei myönnetä.

— — — — — — — — — — — — — —

7 luku.

13 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Vesioikeus voi, milloin siihen on erityistä syytä, hakemuksesta vapauttaa hyödynsaajan osallistumasta 3 momentissa tarkoitetun toimenpiteen kustannuksiin.

8 luku.

21 §.

Edellä tämän luvun 5 §:ssä tarkoitettua maksua määrättäessä on, milloin kysymys on kertakaikkisesta maksusta, otettava huomioon säännöstelyä varten välttämättömistä töistä, laitteista ja rakennelmista sekä vahinkojen korvaamisesta johtuneet kustannukset samoin kuin kaksikymmentäkertaisina laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta ja säännöstelyn toimeenpanosta arvion mukaan aiheutuvat vuotuiset menot. Maksu on määrättävä siten, että se kohtuuden mukaan vastaa hyödynsaajan osuutta säännöstelyn kaikkiaan tuottamasta hyödystä, kuitenkin niin, ettei se saa nousta hänen saamaansa hyötyä suuremmaksi.

— — — — — — — — — — — — — —

Maan tuottokyvyn tai käyttöarvon lisääntymisestä tai paremmasta mahdollisuudesta kuivattaa maata sekä, jos erityisiä syitä on, muiden etujen hyväksi tulevasta hyödystä on määrättävä kertakaikkinen, enintään kymmenenä vuotuiseränä ilman korkoa suoritettava maksu. Muissa tapauksissa on määrättävä suoritettavaksi viittä prosenttia kertakaikkisen maksun määrästä vastaava vuotuismaksu siihen velvoittamista tarkoittavan hakemuksen tekemistä seuraavan vuoden alusta lukien. Vuotuismaksu on suoritettava kunakin vuonna ennen kesäkuun loppua.

— — — — — — — — — — — — — —

11 luku.

8 §.

Kun johonkin toimenpiteeseen tämän lain nojalla annetaan lupa, on, jollei jäljempänä olevista säännöksistä muuta johdu, samalla määrättävä, onko tiedossa olevasta vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä, sekä mihin määrään suoritettava korvausta. Sellaisesta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty tai jonka korvaaminen on lupapäätöksessä määrätty myöhemmin ratkaistavaksi, samoin kuin myös vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 1 §:n 3 momentissa, on korvausta haettava erikseen samassa järjestyksessä kuin lupaa kysymyksessä olevaan toimenpiteeseen.

— — — — — — — — — — — — — —

21 §.

Jos vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä on 16 luvun 24 §:n 2 momentin mukaisesti määrätty ennakkokorvausta, on korvauksen maksajalla oikeus vähentää lopullisesti maksettavasta korvauksesta se, mitä ennakkokorvauksena jo on maksettu. Mikäli ennakkokorvaus ylittää lopullisesti määrätyn korvauksen, on liikaa maksettu ennakkokorvaus maksettava takaisin, jollei vesioikeus liikaa maksetun määrän vähäisyyden ja olosuhteet huomioon ottaen määrää, että takaisinmaksua ei tarvitse suorittaa.

12 luku.

19 §.

Milloin poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta on johtunut tai on odotettavissa sellainen veden tulva taikka muutos vesistössä tai sen vesioloissa, joka voi aiheuttaa yleistä vaaraa ihmisten hengelle tai terveydelle taikka suurta yksityiseen tai yleiseen etuun kohdistuvaa vahinkoa, vesioikeus voi hakemuksesta tämän lain 1 luvun säännösten ja mahdollisten lupapäätösten estämättä määräämänään aikana väliaikaisesti sallia tai määrätä suoritettavaksi sellaisia toimenpiteitä, jotka on katsottava välttämättömiksi vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi. Edellä tarkoitetun hakemuksen saa tehdä 21 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen sen toimivaltaan sanotun momentin mukaan kuuluvassa asiassa. Viranomaisen on ennen hakemuksen tekemistä saatettava asia valtioneuvoston tietoon.

Toimenpiteistä aiheutuneista vahingoista on, jollei korvauksen suorittamisesta ole muuta sovittu, suoritettava korvaus valtion varoista. Korvausta määrättäessä älköön sovellettako 11 luvun 6 §:n 1 momentin sään-

nöstä ja korvausta voidaan, jollei kysymys ole toisen omaisuutta välittömästi kohdanneesta vahingosta, olosuhteiden mukaan sovitella.

Tässä tarkoitettu vesioikeuden päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

14 luku.

7 §.

Vesiasiat käsitellään vesioikeudessa hakemus-, riita-, rikos- tai valitusasioina taikka virka-apuasioina.

Hakemusasioina käsitellään ne vesiasiat, jotka tämän lain mukaan pannaan vireille hakemuksella tai vesioikeuden aloitteesta, virka-apuasioita lukuunottamatta. Hakemusasioihin luetaan myös lopputarkastusta koskevat asiat sekä asiat, jotka on 20 luvun 2 §:n 3 momentin mukaisesti alistettu vesioikeuden käsiteltäviksi.

Riita-asioina käsitellään vesioikeudessa kysymys valtaväylän sijainnista ja leveydestä sekä sellaiset, muutoin kuin hakemuksen tai rangaistusvaatimuksen yhteydessä vireillepannut asiat, jotka johtuvat vesistön luvattomasta sulkemisesta, yksityisen oikeutta loukaten tai muutoin ilman laillista oikeutta tapahtuneesta vesistöön rakentamisesta, vesistön tai veden pilaamisesta tahi muusta tämän lain tai aikaisemman vesioikeuslainsäädännön vastaisesta, vesialuetta, maata tai pohjavettä koskevasta toimenpiteestä ja jotka tarkoittavat tällaisen toimenpiteen kieltämistä, laitoksen tai rakennelman poistamista ja muuta olojen ennalleen palauttamista sekä luvattomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista, niin myös, milloin kysymys ei ole virka-apuasiasta, asiat, jotka koskevat tämän lain tai sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla annettuun päätökseen perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia, samoin kuin tässä laissa kanteella vireille pantaviksi määrätyt ja niihin rinnastettavat asiat.

Rikosasioita ovat ne vesioikeudessa käsiteltävät asiat, joissa tämän lain mukaan vaaditaan rangaistusta.

Valitusasioina käsitellään 16 luvun 49 §:ssä mainitut asiat.

Virka-apuasioita ovat 21 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetut asiat.

8 §.

Tämän lain mukaan vesioikeudelle ja vesiylioikeudelle annettavat asiakirjat voidaan lähettää postitse tai lähetin välityksellä soveltuvin osin noudattaen, mitä asiakirjain lähettämisestä 26 päivänä helmikuuta 1954 annetussa laissa (74/54) on säädetty.

16 luku.

5 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Jos katselmustoimitus yrityksen vaikutusalueen laajuuden vuoksi tai muutoin yrityksestä aiheutuvien vahinkojen selvittämiseen liittyvistä syistä vaatii suhteettoman pitkän ajan ja yrityksen kiireellistä toteuttamista on yleiseltä kannalta pidettävä tärkeänä, vesioikeus voi, milloin on todennäköistä, että luvan edellytykset ovat olemassa, hakemuksesta määrätä katselmustoimituksen suoritettavaksi kahdessa vaiheessa siten, että toimituksen ensimmäisessä vaiheessa erikseen tarkastetaan suunnitelma yrityksen oikeudellisten edellytysten selvittämiseksi ja tutkitaan, voidaanko lupa antaa ja millä ehdoilla, sekä toimituksen toisessa vaiheessa selvitetään muut katselmustoimituksessa käsiteltävät asiat.

24 §.

Tärkeiden syiden vaatiessa vesioikeus voi antaa hakemusasiassa joltakin osalta lopullisen päätöksen, ennen kuin asia muilta osin ratkaistaan. Korvauksen suorittamisesta on tällaisen päätöksen osalta vastaavasti voimassa, mitä 11 luvussa on säädetty.

Jos hakemuksessa tarkoitettu yritys on sellainen, että siitä aiheutuvien vahinkojen selvittäminen suhteettomasti viivyttäisi asian käsittelyä vesioikeudessa ja yrityksen kiireellistä toteuttamista on yleiseltä kannalta pidettävä tärkeänä, vesioikeus voi, mikäli yritystä koskevan luvan edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, ratkaista hakemusasian muilta kuin yrityksestä aiheutuvia vahinkoja ja niiden johdosta suoritettavia korvauksia sekä 11 luvussa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevilta osin. Tällöin on vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä määrättävä maksettavaksi arvioitua todellista vahinkoa vastaava ennakkokorvaus, jonka osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä 11 luvussa on

säädetty. Antaessaan myöhemmin päätöksen siltä osin, jolta asiaa ei vielä ole ratkaistu, vesioikeus voi tehdä välttämättömiksi katsottavia muutoksia aikaisempaan päätökseensä.

Mitä edellä 2 momentissa on säädetty, voidaan vastaavasti soveltaa 12 luvun 11 §:ssä säädettyä, kalakannan säilyttämiseen käytettävää maksua määrättäessä.

Milloin hakemusasian ratkaisuun vaikuttava asia on erikseen vireillä tai asianosainen osoitetaan erikseen riitelemään tällaisesta asiasta, vesioikeus voi, mikäli asianosainen sitä vaatii ja oikeus havaitsee sen soveliaaksi, jatkaa esillä olevan asian käsittelyä ja antaa siitä päätöksen, jonka pysyvyys jää riippuvaksi siitä, päättyykö erikseen käsiteltävä asia päätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos asia päättyy toisin kuin on edellytetty, raukeaa annettu päätös ja voidaan asia jonkun asianosaisen hakemuksesta raukeamisen toteamista varten saattaa vesioikeuden käsiteltäväksi.

25 §.

Milloin hakemusasiassa on toimitettu suullinen käsittely ja asian laatu ja laajuus sen sallivat, vesioikeuden päätös voidaan julistaa asianosaisille suullisen käsittelyn päätyttyä, ja sen tulee olla asianosaisten saatavissa ja yleisesti nähtävänä vesioikeuden virkahuoneistossa viimeistään viidentenätoista päivänä julistamisen jälkeen. Muussa tapauksessa päätös annetaan vesioikeuden huoneistossa julkipannussa ilmoituksessa mainittuna päivänä. Milloin asia on vähäinen ja vesioikeustuomari katsoo sen mahdolliseksi, päätös voidaan antaa hakijalle hakemusta vesioikeudelle annettaessa ilmoitettavana aikana.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

32 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Käsitellessään 12 luvun 19 §:ssä tarkoitettua hakemusta vesioikeus voi niin ikään poiketa edellä tässä luvussa olevista menettelyä koskevista määräyksistä. Milloin sanotunlaisen hakemuksen johdosta annetaan tämän luvun 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu päätös, voidaan myös ennakkokorvaus jättää määräämättä.

49 §.

Kun vesioikeuteen valitetaan vesilautakunnan jäljempänä 20 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetussa asiassa tekemästä päätöksestä tai ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä taikka sellaisesta toimenpiteestä, josta 21 luvun 7 §:ssä säädetään, on valitusasian vireillepanosta ja käsittelystä soveltuvin osin voimassa, mitä hakemusasioista edellä on säädetty, kuitenkin niin, että valitusasiakirjat on pidettävä vesioikeudessa vastauskirjelmien antamista varten nähtävinä neljätoista päivää niiden saapumispäivästä lukien, missä ajassa myös vastauskirjelmä on toimitettava oikeuteen.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

17 luku.

1 §.

Vesioikeuden tai vesioikeustuomarin päätökseen riita-, rikos- ja valitusasiassa sekä uittoyhdistyksen ja tässä laissa tarkoitetun yhtiön perustamista, purkamista ja toimintaa sekä sen jäsenten tai osakkaiden oikeussia ja velvollisuuksia sekä viemäriä koskevissa hakemusasioissa ja hakemusasiana käsiteltävässä alistusasiassa niin myös tällaisessa asiassa tehdystä oikeudenkäyntiä koskevasta väitteestä annettuun päätökseen saadaan, jollei toisin ole säädetty, hakea muutosta vesiylioikeudelta.

Muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa hakemusasiassa ja sellaisessa asiassa väitteestä annettuun vesioikeuden tai vesioikeustuomarin päätökseen saadaan hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Vesioikeuden päätökseen, jolla 2 luvun 26 §:ssä sekä 16 luvun 5 §:n 3 momentissa tarkoitettu lupa on myönnetty, ei kuitenkaan saa hakea muutosta. Niin ikään ei vesioikeuden päätökseen 1 luvun 31 §:ssä ja 16 luvun 30 §:ssä tarkoitetussa asiassa eikä 16 luvun 24 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen, mikäli se koskee ennakkokorvausta, saa hakea muutosta.

Valituskirjelmä ja sen liitteet sekä valituksenalainen päätös, ensiksi mainitut kaksin kappalein, on annettava asianomaiseen vesioikeuteen viimeistään 30 päivänä sen jälkeen, kun päätös on julistettu tai julkipanon jälkeen annettu taikka, jollei näin ole tapahtunut, asianomaiselle todisteellisesti annettu tai asianmukaisesti pantu postiin, sanottua päivää mukaan lukematta. Tyytymättömyyttä päätökseen ei tarvitse erikseen ilmoittaa.

Muutoksen hakemisesta vesioikeuden virka-apuasiassa antamaan päätökseen säädetään 21 luvun 3 §:ssä.

4 §.

Vesiylioikeuden päätökseen riita-asioissa saadaan hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta samoin edellytyksin ja samaa menettelyä noudattaen, kuin haettaessa muutosta hovioikeuden tuomioon riitajutussa, joka on pantu vireille yleisessä alioikeudessa. Niin ikään on muutoksen hakemisesta vesiylioikeuden päätökseen rikosasiassa voimassa, mitä muutoksenhausta yleisessä alioikeudessa vireille pannussa rikosjutussa annettuun hovioikeuden päätökseen on säädetty.

Vesiylioikeuden valitusasiassa ja hakemusasiassa antamaan päätökseen älköön haettako muutosta.

5 §.

Kun tämän lain mukaisia asioita käsitellään korkeimmassa hallinto-oikeudessa, on niiden käsittelyssä osallisina, laissa säädetyn tuomionvoivan jäsenmäärän lisäksi, kaksi tasavallan presidentin kolmeksi vuodeksi kerrallaan määräämää yli-insinöörineuvosta, joista on vastaavasti voimassa, mitä 15 luvun 3 §:n 2 momentissa, 15 §:n 2 momentissa ja 16 §:ssä on säädetty.

6 §.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa voidaan tämän lain soveltamista koskevassa asiassa toimittaa suullinen kuulustelu ja katselmus sekä kuulustella valallisesti todistajia ja totuusvakuutuksen nojalla asianosaisia. Jollei kuulustelua tai katselmusta toimita korkein hallinto-oikeus, sen toimittavat oikeuden määräämä jäsen puheenjohtajana ja asian esittelijä.

18 luku.

3 §.

Kun alkukokous on pidetty, toimitusinsinöörin on toimitusmiesten kanssa neuvotellen tarkastettava hakemukseen liitetty suunnitelma ja tehtävä siihen tarpeellisiksi katsomansa muutokset tai 16 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa laadittava yrityksen suunnitelma. Toimituksessa on lisäksi tutkittava, voidaanko lupa toimitusinsinöörin käsityksen mukaan yritystä varten antaa ja millä ehdoilla, sekä selvitettävä yrityksen aiheuttamat vahingot ja arvioitava niiden määrä. Tehtävänsä suorittamiseksi on toimitusmiesten paikalla käymällä perehdyttävä olosuhteisiin ja yrityksen vaikutuksiin sillä alueella, jota hanke koskee.

Jos vesioikeus on 16 luvun 5 §:n 3 momentin nojalla määrännyt katselmustoimituksen suoritettavaksi sanotussa momentissa säädetyllä tavalla, on ensimmäisessä toimituksen vaiheessa yrityksestä aiheutuvien vahinkojen selvittäminen ja niiden määrän arvioiminen sekä ehdotuksen tekeminen muiden 11 luvun säännösten soveltamisesta suoritettava vain niin laajalti kuin se on tarpeen luvan edellytysten selvittämiseksi ja ehdotuksen tekemiseksi ennakkokorvausten määräämistä varten.

Milloin toimitukseen on määrätty avustava insinööri, on hänen tarkastettava suunnitelma tai 16 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa laadittava ehdotus suunnitelmaksi toimialaansa koskevalta osalta. Jos toimituksessa avustamaan on määrätty asiantuntija, on hänen annettava lausuntoja alansa kysymyksistä.

Toimitusmies, joka on luvan edellytyksistä, yrityksen suunnitelmasta tai muista yritystä koskevista seikoista eri mieltä kuin toimitusinsinööri, saa ilmoittaa eriävän mielipiteensä pöytäkirjaan merkittäväksi.

8 §.

Katselmuskokouksen päätyttyä toimitusmiesten on annettava lausunto yrityksestä ja muista seikoista, jotka tämän luvun 3 §:n mukaisesti katselmustoimituksessa on selvitettävä, samoin kuin myös tehdyistä muistutuksista ja vaatimuksista. Toimitusmiesten on, vaikkei korvausvaatimusta olisikaan tehty, annettava lausunto siitä, onko havaitusta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä sekä mihin määrään suoritettava korvausta.

Milloin kysymys on tämän luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetusta katselmustoimituksen ensimmäisestä vaiheesta, toimitusmiesten on, antamatta lopullista lausuntoa vahingoista ja niistä suoritettavista korvauksista, tehtävä ehdotus maksettavista ennakkokorvauksista.

Milloin äänestyksessä toimitusmiesten äänet käyvät tasan, on toimitusinsinöörin ääni ratkaiseva.

19 luku.

1 §.

Milloin ojitusasiassa on 6 luvun 10 §:n mukaisesti pidettävä ojitustoimitus, on sitä haettava kirjallisesti asianomaiselta maanviljelysinsinööripiiriltä, tai, jos kysymys on metsän kasvun edistämistä tarkoittavasta ojituksesta, metsähallitukselta. Ojitus katsotaan metsän kasvun edistämistä tarkoittavaksi siinäkin tapauksessa, että yrityksen vaikutusalueeseen tulee kuulumaan jossakin määrin muutakin kuin metsän kasvuun käytettävää aluetta.

Maanviljelysinsinööripiirin piiri-insinöörin on, jollei hän itse ota toimitusta suorittaakseen, annettava alaiselleen insinöörille määräys ojitustoimituksen pitämiseen. Jos toimituksen laatu sen sallii, voidaan myös ojitukseen perehtyneelle agronomille tai muulle asiantuntevalle henkilölle, sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään, antaa määräys ojitustoimituksen pitämiseen. Metsähallituksen tulee, milloin määräystä on pyydetty siltä, määrätä toimitusta pitämään alaisensa insinööri tai metsänhoitaja taikka keskusmetsäseuran suostumuksella sen palveluksessa oleva, metsänparannustehtäviin määrätty metsänhoitaja.

Jos viranomainen, jolta ojitustoimitusta on haettu, on epätietoinen siitä, kuuluuko hakemus sen käsiteltäviin tai jos samaa ojitusasiaa koskevaa toimitusta on haettu sekä maanviljelysinsinööripiiriltä että metsähallitukselta, asia on tältä osin alistettava maatalousministeriön ratkaistavaksi. Maatalousministeriön asiana on myös, milloin tämän luvun 3 §:n mukaisesti on tarkoituksenmukaista käsitellä samassa ojitustoimituksessa sellaisia, useampia kuivatusalueita koskevia ojitusasioita, jotka erillisissä ojitustoimituksissa käsiteltyinä kuuluisivat eri viranomaisten toimivaltaan, aloitteentekijän hakemuksesta taikka maataloushallituksen tahi metsähallituksen esityksestä päättää tällaisten ojitusasioiden yhdistämisestä sekä osoittaa se viranomainen, jonka tulee määrätä ojitustoimituksen suorittaja. Maatalousministeriön tämän momentin nojalla antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Milloin muu kuin insinööri on määrätty suorittamaan ojitustoimitus, on hänen kohdaltaan voimassa, mitä jäljempänä toimitusinsinööristä on säädetty.

Jos ojitustoimituksessa, jota on haettu maanviljelysinsinööripiiriltä, on kysymys muun ohella metsämaan ojittamisesta ja metsäalue on laaja, on toimitusinsinöörin pyydettävä metsähallitusta määräämään toimitukseen asiantuntijaksi insinööri tai metsänhoitaja.

21 luku.

1 §.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen yleinen valvonta kuuluu uiton sekä metsän kasvun edistämistä tarkoittavan ojituksen osalta metsähallitukselle ja sen alaiselle piirihallinnolle, muuta ojitusta, pohjavettä ja vesien suojelua koskevien asioiden osalta maataloushallitukselle ja sen alaiselle piirihallinnolle sekä muilta osin tie- ja vesirakennushallitukselle ja sen alaiselle piirihallinnolle.

— — — — — — — — — — — — — —

22 luku.

2 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on sanottu, voidaan sille, joka on ennen tämän lain voimaantuloa saanut luvan tiettyyn yritykseen tai toimenpiteeseen, hakemuksesta antaa uusi tämän lain mukainen lupa, mikäli siitä ei aiheudu muille kohtuutonta vahinkoa tai haittaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 112 (A. III. 1. 1962 vp.); Lakialoite n:o 330 (Liitteet B. 1962 vp.); Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6; Suuren valiokunnan mietintö n:o 46 (A. III: 2. 1963 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö N:o 3 vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi vesilain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspäytäkirjan ottein 26 päivänä huhtikuuta 1966 lähettänyt laki- ja talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten vuoden 1962 valtiopäiville annetun hallituksen esityksen n:o 112 ja samoilla valtiopäivillä tehdyn lakialoitteen n:o 330 johdosta vuoden 1963 valtiopäivillä hyväksytyn, vahvistamatta jätetyn ehdotuksen laiksi vesilain muuttamisesta. Kuultuaan asiantuntijoina korkeimman hallinto-oikeuden presidenttiä Aarne Nuorvalaa, oikeuskansleri Jaakko Enäjärveä, vesiylituomari Veli-Heikki Erosta, tie- ja vesirakennushallituksen ylijohtajaa Simo Jaatista, lainsäädäntöneuvos Kalevi Airaksista, yli-insinöörineuvos Esko Setälää ja vesioikeustuomari Reino Hinkkaa valiokunta, joka on saanut Imatran Voima Osakeyhtiön toimitusjohtajan, vuorineuvos Heikki Lehtosen kirjallisen lausunnon sekä perustuslakivaliokunnalta pyytämänsä oheisen lausunnon, on käsitellyt asian ja esittää seuraavaa.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteluissa mainituista syistä valiokunta katsoo, ettei lakiehdotusta voida hyväksyä, minkä vuoksi valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä puheena olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja V. A. Virtanen, jäsenet Aalto, Asunta, Berner, Kangas, L. Koskinen, Kull, Mäkelä, Mäki, Mäkinen, Niskanen, Rytkönen, E. Räsänen ja Sinisalo sekä varajäsen Sileäkangas.

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Liite.

Helsingissä
27 päivänä toukokuuta 1966.
Lausunto N:o 1.

Laki- ja talousvaliokunnalle.

Laki- ja talousvaliokunta on 13 päivänä toukokuuta 1966 päivätyssä kirjeessään pyytänyt perustuslakivaliokuntaa antamaan lausunnon vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi vesilain muuttamisesta. Kuultuaan oikeuskansleri Jaakko Enäjärveä, eduskunnan oikeusasiamiestä Risto Leskistä ja eduskunnan pääsihteeriä Olavi Salervoa perustuslakivaliokunta, joka on käsitellyt asiaa yksinomaan valtiosääntöoikeudelliselta kannalta, esittää seuraavaa.

Tasavallan presidentin päätettyä 23 päivänä elokuuta 1963 jättää vahvistamatta edellä mainitun lakiehdotuksen on vesilain muuttamisesta annettu 11 päivänä lokakuuta 1963 laki (453/63), joka sisältää muulta paitsi 17 luvun osalta vahvistamatta jätetyn lakiehdotuksen mukaiset muutokset ja lisäykset. Sen ohessa on sanotulla lailla vesilain 2 luvun 26 §:ään lisätty uusi 5 momentti, joka asiallisesti vastaa vahvistamatta jätetyn lakiehdotuksen 17 luvun 1 §:n 2 momenttiin sisältyvää, valituskieltoa vesioikeuden päätöksestä koskevaa säännöstä.

Hallitusmuodon 19 §:n 2 momentin mukaan eduskunnan on tasavallan presidentin vahvistamatta jättämän lakiehdotuksen voimaan saattamiseksi ilman vahvistusta uusien vaalien jälkeen hyväksyttävä lakiehdotus muuttamattomana. Sanotunlaisesta lakiehdotuksesta säädetään myös valtiopäiväjärjestyksen 73 §:ssä, jonka mukaan se niin kuin lepäämään jätetty lakiehdotuskin on muuttamatta hyväksyttävä tai hylättävä.

Mainitut säännökset lakiehdotuksen muuttamatta hyväksymisestä on perustuslakivaliokunnan mielestä tulkittava ahtaasti, niin kuin lainsäädäntökäytännössä on tapahtunutkin. Siten on katsottava, ettei lakiehdotusta voida muuttaa miltään osalta. Tämä kielto koskee ehdotuksen johtolausettakin, josta eduskunta vakiintuneen käytännön mukaan päättää samalla kun se hyväksyy varsinaisen lakitekstin.

Puheena olevan lakiehdotuksen hyväksymisestä muuttamattomana olisi seurauksena muun ohella, että lain johtolause, mikäli siinä lausutaan lain muuttamisesta, olisi osaksi virheellinen, koska se ehdotuksen mukaisena koskisi yksinomaan alkuperäistä, 19 päivänä toukokuuta 1961 annettua vesilakia, vaikka sitä on tältäkin osalta muutettu 11 päivänä lokakuuta 1963 annetulla lailla. Lakiehdotuksen mukaan lisättäisiin vesilakiin eräitä lainkohtia. Kun kuitenkin samat säännökset on lisätty siihen jo 11 päivänä lokakuuta 1963 annetulla lailla, ei lakiehdotuksen sanottujen säännösten voimaansaattaminen enää olisi mahdollista. Sama johtopäätös on tehtävä yleensäkin niiden muutosten osalta, jotka on toteutettu jo 11 päivänä lokakuuta 1963 annetulla lailla. Lakiehdotuksen 17 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään valituskiellosta, josta jo on säännös 11 päivänä lokakuuta 1963 annetun lain 2 luvun 26 §:n 5 momentissa. Kun viimeksi mainittua lainkohtaa ei ehdotuksen mukaan kumottaisi, tulisi vesilakiin samasta valituskiellosta kaksi eri säännöstä. Koska kerrottujen virheiden ja ristiriitojen korjaaminen ei, niinkuin edellä on todettu, ole mahdollista, eikä lakiehdotusta voida hyväksyä vain osittain vielä toteutettavissa olevien muutosten osalta, perustuslakivaliokunta katsoo, ettei puheena olevaa lakiehdotusta voida hyväksyä.

Edellä lausutun nojalla perustuslakivaliokunta kunnioittaen esittää lausuntonaan,

että puheena oleva lakiehdotus olisi ehdotettava hylättäväksi.

Perustuslakivaliokunnan puolesta:

Juuso Häikiö.

Heikki Salo.

Eduskunnan kirjelmä vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi vesilain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1962 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 112 ja Eduskunnassa samoilla valtiopäivillä tehdyn lakialoitteen n:o 330 johdosta Eduskunta on vuoden 1963 valtiopäivillä hyväksynyt ehdotuksen laiksi vesilain muuttamisesta.

Tasavallan presidentti on 23 päivänä elokuuta 1963 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu Eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä Hallituksen kirjelmällä.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1966.

Nyt koolla oleva Eduskunta, jolle Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 3, on ottanut asian uudelleen käsiteltäväkseen, ja koska lakiehdotusta ei voida hyväksyä valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa edellytellä tavalla muuttamattomana, Eduskunta on päättänyt

hylätä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 117 johdosta eduskunta on samoilla valtiopäivillä hyväksynyt tässä jäljempänä olevan ehdotuksen laiksi eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.

Tasavallan presidentti on 27 päivänä marraskuuta 1964 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä hallituksen kirjelmällä.

Laki

eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta 30 päivänä joulukuuta 1963 annetun lain (621/63) 2 § näin kuuluvaksi:

2 §.

Veroa on suoritettava nettopainon mukaan laskettuna:

1) korpuista ja korppujauhosta, joissa ei ole sokeri-, hunaja-, muna-, rasva-, juusto- tai hedelmälisäyksiä 0,88 markkaa kilolta;

2) muista kuin 1 kohdassa mainituista korpuista ja korppujauhosta 1,07 markkaa kilolta;

3) kaakuista ja tanskalaisista wienerleivistä 1,07 markkaa kilolta; sekä

4) kekseistä ja vohveleista 1,13 markkaa kilolta.

Tämä laki, joka tulee voimaan päivänä kuuta 1964, on voimassa joulukuun loppuun 1964.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 117; Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 39; Suuren valiokunnan mietintö n:o 91 (A. III: 1. 1964 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Eduskunnan kirjelmä vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1964 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 117 johdosta Eduskunta on samoilla valtiopäivillä hyväksynyt ehdotuksen laiksi eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.

Tasavallan presidentti on 27 päivänä marraskuuta 1964 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja tästä päätöksestä on valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu Eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä Hallituksen kirjelmällä.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian uudelleen käsiteltäväkseen, ja koska Eduskunta myöhemmin on hyväksynyt uuden lakiehdotuksen asiasta, Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n nojalla päättänyt,

että lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1966.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi kunnallisista yleissairaaloista.

Eduskunnalle vuoden 1963 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 124 johdosta eduskunta on vuoden 1965 valtiopäivillä hyväksynyt tässä jäljempänä olevan ehdotuksen laiksi kunnallisista yleissairaaloista.

Tasavallan presidentti on 27 päivänä elokuuta 1965 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä hallituksen kirjelmällä.

Laki

kunnallisista yleissairaaloista.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku.

Yleisiä säännöksiä.

1 §.

Kunnallisista sairaaloista yleisen sairaanhoidon antamista varten on voimassa, mitä tässä laissa säädetään.

2 §.

Valtakunta on jaettu keskussairaalapiireihin, joihin kuuluvat valtioneuvoston määräämät kunnat.

Keskussairaalapiirissä on kuntainliiton keskussairaala, jonka sijaitsemispaikan valtioneuvosto määrää ja jossa on osastoja vähintään neljää yleisen sairaanhoidon lääketieteellistä erikoisalaa varten ja mahdollisuus tartuntatautisten hoitamiseen sekä poliklinikka. Keskussairaalan lääkäreillä tulee asetuksessa määrättävin poikkeuksin olla erikoislääkärin oikeudet asianomaisella lääketieteellisellä erikoisalalla.

Yliopistolliset keskussairaalat, joista on säädetty erikseen, ovat keskussairaaloina niissä keskussairaalapiireissä, joissa on lääketieteellinen tiedekunta.

Milloin sairaanhoidollisesti on tarkoituksenmukaista, voi valtioneuvosto määrätä, että keskussairaalaan on suppeata lääketieteellistä erikoisalaa varten perustettava osasto yhteisesti useampaa keskussairaalapiiriä varten.

3 §.

Keskussairaalain lisäksi on kuntainliittojen aluesairaaloita ja kuntien tai kuntainliittojen paikallissairaaloita.

4 §.

Aluesairaalaksi katsotaan sairaala, jota pitkien matkojen, hankalien liikenneyhteyksien, asumistiheyden tai muun erityisen syyn vuoksi pysyvästi keskussairaalain ohella tarvitaan kahta tai useampaa kuntaa varten ja jossa on osastot vähintään kolmea yleisen sairaanhoidon lääketieteellistä erikoisalaa varten ja poliklinikka sekä jossa kunkin osaston ylilääkärillä on erikoislääkärin oikeudet asianomaisella lääketieteellisellä erikoisalalla. Sairaalan hyväksymisestä aluesairaalaksi päättää sisäasiainministeriö.

Paikallissairaalana, jossa voi olla poliklinikka, pidetään paikallisen sairaanhoidon tarpeita varten tarkoitettua sairaalaa, jonka perustamis- ja toimintasuunnitelman sisäasiainministeriö katsoo hyväksyttäväksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

Osakeyhtiön tai yhdistyksen sairaalasta, josta kuntien tai kunnan osuus on vähintään puolet, on vastaavasti voimassa, mitä tässä laissa säädetään alue- tai paikallissairaalasta.

5 §.

Maalaiskunnalla tulee olla sairaansija kutakin 750 sekä kaupungilla ja kauppalalla kutakin 375 henkikirjoitettua asukastaan kohti, vähintään kuitenkin yksi sairaansija.

Sairaansijansa kunnalla on oleva keskussairaalapiirin keskussairaalassa tahi lääkintöhallituksen hyväksymässä alue- tai paikallissairaalassa. Piirinsä keskussairaalassa kunnalla tulee kuitenkin olla vähintään yksi sairaansija kutakin alkavaa 4 000 henkikirjoitettua asukasta kohti.

Valtioneuvosto voi erityisestä syystä myöntää kunnalle oikeuden pitää sairaansijoja toisenkin keskussairaalapiirin keskussairaalassa. Kunnasta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään tuon piirin kunnista.

6 §.

Keskus-, alue- ja paikallissairaalain toimintaa ohjaa ja valvoo lääkintöhallitus.

Sairaalaa ei saa ottaa käyttöön, ennen kuin lääkintöhallitus on hyväksynyt sen tarkoitukseensa ja vahvistanut sen sairaansijojen luvun.

2 luku.

Keskussairaalan perustaminen ja rakentaminen.

7 §.

Keskussairaalan rakentaa valtio yhteistoiminnassa keskussairaalapiirin kuntien kanssa, niin kuin tässä luvussa säädetään.

8 §.

Kun valtioneuvosto on päättänyt ryhdyttäväksi keksussairaalan rakentamiseen, keskussairaalapiirin kuntien on varattava keskussairaalasta ne 5 §:n 1 momentissa tarkoitetut sairaansijat, joita sillä ei ole saman pykälän 2 momentissa mainitussa muussa sairaalassa tai joiden hankkimisesta sellaisesta sairaalasta kunta ei voi esittää lääkintöhallituksen hyväksymää suunnitelmaa.

9 §.

Kunnan on suoritettava valtiolle puolet varaamiensa sairaansijojen luvun mukaisesta suhteellisesta osuudesta keskussairaalan perustamiskustannuksiin tahi, milloin rakentaminen suoritetaan kahdessa tai useammassa vaiheessa, rakennusvaiheen perustamiskustannuksiin.

Kunnan on suoritettava perustamiskustannusosuudestaan etumaksuna 15 prosenttia rakentamis- tai rakennusvaiheen työtä aloitettaessa sekä sen jälkeen vuosittain kunnan osuutta edellisen vuoden perustamiskustannuksista vastaavat erät, joiden lyhennykseksi luetaan mainittu etumaksu. Lääkintöhallitus määrää perustamiskustannusosuuden etumaksun suuruuden 14 §:ssä mainitun rakennustoimikunnan ehdotuksesta ja vuosittain suoritettavan osuuden rakennustoimikunnan tilitysten perusteella. Maksut on suoritettava kolmen kuukauden kuluessa vaatimuksen esittämisestä.

10 §.

Milloin valtion sairaala muutetaan tai laajennetaan keskussairaalaksi tai sen osastoiksi, on 9 §:ssä tarkoitettuja kuntien perustamiskustannusosuuksia laskettaessa otettava huomioon siirtyvän omaisuuden arvo. Sen osalta kuntien sanotut osuudet on suoritettava sitten kun keskussairaala on keskussairaaloiden rakentamisesta 27 päivänä kesäkuuta 1950 annetun lain (337/50) 2 §:ssä mainitun kiireellisyysjärjestyksen mukaisessa rakentamisvuorossa.

Kun aluesairaala muutetaan keskussairaalaksi tai sen osastoiksi, valtio korvaa aluesairaalan kuntainliitolle kaksi kolmannesta siirtyvän omaisuuden arvosta, vähennettynä omaisuuden hankintakustannuksista valtion varoin rahoitetun määrän suhteellisella osuudella. Korvaus on suoritettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun korvauksen suuruus on lainvoimaisesti vahvistettu.

11 §.

Edellä 10 §:ssä mainitun omaisuuden arvo vahvistetaan alueiden, rakennusten ja niiden irtaimiston sekä muun sellaisen omaisuuden kohdalta arvioimalla hankintakustannukset arvioimisen ajankohtana ja vähentäen kohtuullinen arvon alentuminen sekä muiden varojen kohdalta niiden käyvän arvon mukaan.

Omaisuuden arvon ja valtion 10 §:n 2 momentin mukaan suoritettavan korvauksen vahvistaa toimikunta, jossa on sisäasiainministeriön määräämä puheenjohtaja ja kuusi jäsentä. Jäsenistä määrää 10 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa lääkintöhallitus kaksi ja valitsee keskussairaalapiirin kuntien edustajainkokous tai keskussairaalan kuntainliitto neljä sekä 10 §:n 2 momentissa mainitussa tapauksessa aluesairaalan kuntainliitto kaksi, lääkintöhallitus kaksi ja sanottu edustajainkokous tai keskussairaalan kuntainliitto kaksi.

12 §.

Keskussairaalan perustamisesta lääkintöhallitus valtion puolesta tekee keskussairaalapiirin kuntien kanssa perustamiskirjan, jossa määrätään:

1) lääketieteen erikoisalat, joita varten sairaalassa on osastoja;

2) kuntien varaamien sairaansijojen lukumäärät;

3) miten monta sairaansijaa sairaalassa vähintään on oleva, ottaen huomioon, että rakennettaessa uusi keskussairaala tahi suoritettaessa 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu muutos tai laajennus sairaansijoja tulee olla vähintään 50 prosenttia enemmän kuin kunnat yhteensä ovat varanneet; sekä

4) muusta, mikä katsotaan tarpeelliseksi.

13 §.

Lääkintöhallituksen on kutsuttava koolle keskussairaalasta sairaansijoja varanneiden kuntien edustajainkokous käsittelemään keskussairaalan rakentamista koskevia kuntien yhteisiä asioita.

Edustajainkokouksessa kunnan edustajan tai, jos heitä on kaksi tai kolme, heidän yhteinen äänimääränsä on sama kuin kunnan varaamien sairaansijojen luku, ei kuitenkaan suurempi kuin viidennes kaikkien edustajien yhteenlasketusta äänimäärästä.

14 §.

Keskussairaalan suunnittelemista ja rakentamista sekä sen irtaimiston hankkimista varten asetetaan rakennustoimikunta, jossa on puheenjohtaja ja kuusi jäsentä. Puheenjohtajan määrää sisäasiainministeriö ja kaksi jäsentä lääkintöhallitus. Neljä jäsentä valitsee kuntien edustajainkokous. Varapuheenjohtajan toimikunta valitsee keskuudestaan. Toimikunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja neljä muuta jäsentä on saapuvilla.

15 §.

Keskussairaalan rakentamissuunnitelman ja siihen liittyvät piirustukset sekä irtaimiston perushankintaohjelman vahvistaa rakennustoimikunnan esityksestä sisäasiainministeriö.

16 §.

Kuntien edustajainkokouksen tulee päättää kuntainliiton perustamisesta keskussairaalan omistamista ja hallintoa varten. Tämän on tapahduttava niin ajoissa, että kuntainliitto voi aloittaa toimintansa, kun keskussairaala tai sen osa tahi 10 §:ssä mainittu sairaala luovutetaan keskussairaalana käytettäväksi.

17 §.

Keskussairaalan rakentamisen päätyttyä luovuttaa valtio sen alueineen, rakennuksineen ja irtaimistoineen keskussairaalan kuntainliiton omistukseen ja hallintoon. Milloin keskussairaalan rakentaminen suoritetaan vaiheittain, voidaan valmistuneet rakennukset niihin kuuluvine alueineen ja irtaimistoineen luovuttaa kuntainliitolle keskussairaalana käytettäväksi sitä mukaa kuin ne valmistuvat. Sairaalan tai sen osan on luovutettaessa oltava sellainen, että lääkintöhallitus hyväksyy sen tarkoitukseensa käytettäväksi.

18 §.

Sen estämättä, mitä 17 §:ssä on säädetty, valtioneuvosto voi kesussairaalapiirin kuntia kuultuaan päättää, että piirissä sijaitseva valtion sairaala, joka täyttää keskussairaalalle tämän lain mukaan asetettavat vaatimukset, luovutetaan alueineen, rakennuksineen ja irtaimistoineen 17 §:ssä tarkoitetun kuntainliiton omistukseen keskussairaalana käytettäväksi. Sairaansijat sairaalassa jakautuvat tällöin kuntien kesken siinä suhteessa, kuin ne ovat piirin keskussairaalan perustamiskirjassa sairaansijoja varanneet, kuitenkin niin, että kullekin kunnalle tulee vähintään yksi sairaansija.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja sairaaloita luovutettaessa arvioidaan kuntien maksuosuuksien määräämistä varten sairaalarakennusten ja -alueen sekä irtaimiston arvo siten kuin 10 ja 11 §:ssä on sanottu. Näin määrätyt maksuosuudet on kuntien suori-

tettava sitten kun kysymyksessä oleva keskussairaala on 10 §:n 1 momentissa mainitun lain 2 §:ssä säädetyn kiireellisyysjärjestyksen mukaisessa rakentamisvuorossa.

3 luku.

Keskussairaalan toiminta.

19 §.

Keskussairaalan kuntainliiton liittovaltuustossa on jokaisesta jäsenkunnasta yksi jäsen ja varajäsen. Jäsenellä on niin monta ääntä kuin hänen edustamallaan kunnalla on sairaansijoja keskussairaalassa, ei kuitenkaan enempää kuin viidennes kaikkien jäsenten yhteenlasketusta äänimäärästä.

20 §.

Keskussairaalapiirin kunta voi lääkintöhallituksen suostumuksella lunastaa sairaansijan keskussairaalasta toiselta kunnalta tai kuntainliitolta. Lupaa sairaansijan lunastamiseen kuntainliitolta ei ole annettava, jos jäsenkuntien sairaansijojen lukumäärä luovutuksen jälkeen ylittäisi 90 prosenttia lääkintöhallituksen hyväksymästä keskussairaalan sairaansijojen kokonaismäärästä.

Milloin kunnan olisi 5 §:ssä säädetyn velvoituksen täyttääkseen hankittava sairaansija keskussairaalasta, mutta 1 momentissa tarkoitettua sopimusta lunastamisesta ei saada aikaan, sisäasiainministeriö voi velvoittaa kuntainliiton tai toisen kunnan, jolla on keskussairaalassa enemmän sairaansijoja kuin 5 §:n 1 momentissa edellytetään, luovuttamaan sairaansijan ensiksi mainitulle kunnalle korvausta vastaan, mikäli jäsenkuntien sairaansijojen lukumäärälle 1 momentissa säädettyä rajaa ei ylitetä.

Korvaus määrätään sairaansijan osuuden mukaan laskettuna 11 §:n 1 momentissa mainittuja perusteita käyttäen ja ottaen vähennyksenä huomioon kuntainliiton velat. Jollei korvauksen suuruudesta sovita, sen vahvistaa toimikunta, johon lääkintöhallitus määrää puheenjohtajan ja kumpikin kunta taikka lunastava kunta ja kuntainliitto valitsee yhden jäsenen.

21 §.

Keskussairaalaan otetaan ensisijaisesti hoidettaviksi potilaita, joilla on keskussairaalan kuntainliiton jäsenkunnassa laillinen kotipaikka, mahdollisuuksien mukaan keskimäärin jäsenkuntien sairaansijojen lukumäärien suhteessa. Kiireellistä hoitoa tarvitseva potilas on kuitenkin aina otettava sairaalaan. Milloin muu välttämätön syy vaatii, voidaan sinne ottaa muitakin kuin tässä mainittuja potilaita.

22 §.

Lääkintöhallitus voi tehdä keskussairaalan kuntainliiton kanssa sopimuksen puolustuslaitoksen taikka muun valtion laitoksen potilaiden hoitamisesta keskussairaalassa. Jollei sopimusta saada aikaan, sisäasiainministeriö voi velvoittaa kuntainliiton ottamaan näitä potilaita keskussairaalassa tai sen poliklinikalla hoidettavaksi siinä määrin kuin kuntainliiton jäsenkuntien omat tarpeet huomioon ottaen on mahdollista. Valtion varoista on kuntainliitolle suoritettava näiden potilaiden hoitokustannusten täyttä määrää vastaava korvaus.

23 §.

Jollei muuta ole sovittu, on muun kuin jäsenkunnan potilaan hoitomaksun ja sairaalan hoitovuorokautta kohti laskettujen käyttökustannusten välinen erotus suoritettava valtion varoista.

24 §.

Tutkimuksesta ja hoidosta keskussairaalassa ja sen poliklinikalla peritään asetuksella vahvistetut, kaikissa keskussairaaloissa yhtenäiset maksut potilaalta tai siltä, joka hänen puolestaan on niiden suorittamisesta vastuussa.

25 §.

Keskussairaalan käyttökustannuksiin annetaan valtionapua 50 prosenttia tarpeellisten kustannusten määrästä.

Keskussairaalan muihin kuin 2 luvussa tarkoitettuihin perustamiskustannuksiin annetaan valtionapua kaksi kolmannesta tarpeellisten kustannusten määrästä.

4 luku.

Keskussairaalain yhteinen osasto.

26 §.

Keskussairaalain yhteisen osaston perustamiskustannukset suoritetaan kokonaisuudessaan valtion varoista.

27 §.

Yhteinen osasto on sen keskussairaalan kuntainliiton omistuksessa ja hallinnossa, jonka keskussairaalaan se kuuluu.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kuntainliiton liittovaltuusto asettaa lautakunnan liittohallituksen alaisena hoitamaan yhteisen osaston hallintoa. Lautakunnan jäsenistä valitsevat osan toisten keskussairaalain kuntainliittojen liittovaltuustot.

28 §.

Yhteiseen osastoon otetaan hoidettaviksi potilaita ensisijaisesti asianomaisten keskussairaalapiirien kunnista hoidon kiireellisyyden edellyttämässä järjestyksessä.

29 §.

Yhteisen osaston varsinaisten menojen se osa, mitä osaston varsinaiset tulot eivät peitä, jaetaan asianomaisten keskussairaalapiirien kuntien vastattaviksi niiden potilaiden hoitovuorokausien suhteessa.

30 §.

Yhteisen osaston sairaansijoja ei oteta lukuun 5 §:ssä eikä 12 §:ssä tarkoitettua sairaansijojen lukumäärää laskettaessa.

31 §.

Mikäli tässä luvussa ei ole toisin säädetty, sovelletaan 2, 3 ja 6 luvun säännöksiä vastaavasti yhteiseen osastoon.

5 luku.

Alue- ja paikallissairaalat.

32 §.

Aluesairaalan perustamiskustannuksiin annetaan valtionapua 50 prosenttia sekä käyttökustannuksiin kuntakohtaisesti aluesairaalan jäsenkuntien taloudellisesta kantokyvystä riippuen, niinkuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään, vähintään 40 prosenttia ja enintään 50 prosenttia tarpeellisten kustannusten määrästä.

Paikallissairaalan perustamis- ja käyttökustannuksiin annetaan valtionapua kuntakohtaisesti kunnan tai kuntien taloudellisesta kantokyvystä riippuen, niinkuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään, vähintään 25 prosenttia ja enintään 50 prosenttia tarpeellisten kustannusten määrästä. Poliklinikkatoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin ei anneta valtionapua.

Ehtona valtionavun saamiselle käyttökustannuksiin on, etteivät potilaiden hoito- ja tutkimusmaksut ole suuremmat kuin keskussairaaloissa.

33 §.

Alue- ja paikallissairaalaan sovelletaan vastaavasti, mitä 21 ja 22 §:ssä on säädetty.

Sellaisen potilaan hoitokustannukset, jonka kotipaikka ei ole jäsenkunnassa eikä sairaalan omistavassa kunnassa, mutta joka siitä huolimatta on otettu tässä pykälässä tarkoitettuun sairaalaan hoidettavaksi, on päivähoitomaksun ja valtionavun ylittävältä osalta sen kunnan korvattava, jossa potilaalla on laillinen kotipaikka.

6 luku.

Erinäisiä säännöksiä.

34 §.

Edellytyksenä valtionavun antamiselle perustamiskustannuksiin on, että sisäasiainministeriö on ennen perustamistöihin tai -hankintoihin ryhtymistä tehdystä hakemuksesta lääkintöhallituksen esityksen nojalla hyväksynyt ne valtionavun suorittamista koskevaan yleiseen suunnitelmaan.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee uuden sairaalan rakentamisen tai vanhan täydellisen peruskorjauksen kysymyksessä ollessa myös valtionavun antamista sen käyttökustannuksiin.

Milloin painavia syitä on, sisäasiainministeriö voi myöntää valtionavun osaksi tai kokonaan suoritettavaksi siitä huolimatta, että perustamistöihin tai -hankintoihin on ryhdytty ennen niiden hyväksymistä 1 momentissa mainittuun suunnitelmaan.

35 §.

Perustamiskustannuksiksi luetaan maa-alueiden hankkimisesta ja kuntoonpanosta sekä sairaala-, talous-, toimisto- ja asuinrakennusten hankkimisesta täyteen kuntoon saatettuina, kuten vesi-, viemäri-, sähkö-, ilmastointi- ja muiden laitteiden hankkimisesta sekä teiden, aitausten ja muiden sellaisten laitteiden tekemisestä, edellä mainittui-

hin hankintoihin ja töihin kohdistuvat hallinto ja suunnittelu sekä työnjohto ja -valvonta mukaan luettuina, niin myös koneiden, lääkärinkojeiden ja muiden hoitovälineiden, huonekalujen ja talouskalusteiden, kuljetusvälineiden ja muun irtaimiston sekä tarvittavien vaate- ja muiden sellaisten varastojen hankkimisesta samoin kuin muista laitoksen toiminnan aloittamiseksi suoritettavista toimenpiteistä aiheutuvat tarpeelliset kustannukset.

Perustamiskustannuksina pidetään myös kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet laitoksen tai sen osan laajentamisen, uudelleen järjestämisen tai peruskorjauksen johdosta sellaisista toimenpiteistä kuin 1 momentissa on mainittu, kuitenkin vähennettynä käytöstä poistetun omaisuuden myyntiarvolla.

Perustamiskustannusten valtionavusta maksetaan lääkintöhallituksen toimesta ennakkoa sitä mukaa kuin perustamistyöt tai -hankinnat edistyvät. Valtionavun lääkintöhallitus maksaa sen jälkeen, kun sanotut työt tai hankinnat on saatettu loppuun.

36 §.

Käyttökustannuksina pidetään 34 §:ssä tarkoitetun omaisuuden käytöstä ja kunnossapidosta, kiinteiden laitteiden ja irtainten omaisuusesineiden sekä vaate- ja muiden sellaisten varastojen vuotuishankinnoista ja uusimisesta, lääke- ja sidosaineista, muista kulutustarvikkeista, ruoasta, veden hankinnasta, lämmöstä, valosta ja voimasta, pesusta ja puhtaanapidosta, niin myös laitoksen hallinnosta, henkilökunnan palkkauksesta, luontoiseduista, terveyden huollosta ja toiminnan tehostamisesta sekä eläkkeistä, vakuutuksista ja laitoksen toiminnasta muutoin aiheutuneita tarpeellisia kustannuksia.

Käyttökustannusten valtionavun maksaa lääkintöhallitus vuosittain jälkikäteen. Valtionavusta maksetaan kuukausittain ennakkoa kulloinkin kahdestoista osa edelliseltä vuodelta lasketun valtionavun kokonaismäärästä. Erityisestä syystä sisäasiainministeriö voi määrätä ennakon suuremmaksi tai pienemmäksi.

37 §.

Keskussairaalan, yhteisen osaston ja aluesairaalan lääkärin vaalista on, ennen kuin sitä koskeva päätös pannaan täytäntöön, viipymättä ilmoitettava lääkintöhallitukselle. Jos valittu ei ole virkaan sopiva tahi jos hänet suoritettujen opinnäytteiden, muutoin osoitetun taidon tai aikaisemman virkatoiminnan perusteella on katsottava toisia hakijoita huomattavasti heikommaksi, lääkintöhallituksella on valta määrätä uusi vaali toimitettavaksi. Milloin hakijoiden joukossa ei ole virkaan sopivaa henkilöä, lääkintöhallituksen on määrättävä, että virka on julistettava uudelleen haettavaksi.

Mitä 1 momentissa on säädetty, sovelletaan vastaavasti otettaessa lääkärin virkaan väliaikainen hoitaja tai lääkäri tilapäiseksi viranhaltijaksi, ei kuitenkaan muiden kuin ylilääkärin kohdalta, milloin kysymyksessä on viran väliaikainen hoitaminen enintään kolmen kuukauden ajan tai lääkärin ottaminen tilapäiseksi viranhaltijaksi enintään saman pituiseksi ajaksi taikka milloin viran väliaikainen hoitaminen perustuu sairaalan ohjesäännön määräykseen.

Sen estämättä, mitä valtion viran tai pysyväisen toimen haltijain nimittämiskirjoista sekä heidän oikeudestaan pysyä virassaan tai toimessaan 29 päivänä kesäkuuta 1926 annetun lain (202/26) 22 §:n 1 momentissa on säädetty, ei sanottua lakia ole sovellettava lääkäriin, jonka ottamisessa lääkintöhallitus edellä olevien säännösten nojalla on ollut osallisena.

38 §.

Tässä laissa tarkoitettua sairaalaa varten on hyväksyttävä ohjesääntö, joka on alistettava lääkintöhallituksen vahvistettavaksi. Yhteisen osaston kohdalta vastaavat määräykset on sisällytettävä 27 §:n 1 momentissa tarkoitetun keskussairaalan ohjesääntöön.

39 §.

Kunnalle, jonka taloudellinen kantokyky on keskimääräistä heikompi, valtioneuvosto hakemuksesta myöntää osittaisen tai täyden vapautuksen 9 §:ssä tarkoitetun perustamiskustannusosuuden suorittamisesta, joka tällöin jää valtion vastattavaksi.

Sellaiselle kunnalle, jota 1 momentissa tarkoitetaan, myönnetään lisättyä valtionapua muihin sille tässä laissa tarkoitetusta sairaalasta aiheutuviin menoihin.

Valtion menoarviossa varataan vuosittain tarpeelliset määrärahat 2 momentissa tarkoi-

tettuja valtionapuja varten. Niiden ja 1 momentin tarkoittamien vapautusten myöntämisen perusteista säädetään asetuksella.

40 §.

Sellaisen sairaalan kiinteistö ja irtaimisto, jonka perustamiskustannukset osaksi tai kokonaan on rahoitettu valtion varoin, on pidettävä täydestä arvostaan palovakuutettuna.

Sisäasiainministeriö voi hakemuksesta myöntää vapautuksen 1 momentissa säädetystä velvollisuudesta, milloin asianomainen kunta tai kuntainliitto antaa sitoumuksen siitä, että se omaisuuden tuhouduttua tai vahingoituttua tulipalon, räjähdyksen tai muun sellaisen johdosta viivytyksettä kustannuksellaan saattaa omaisuuden jälleen täyteen käyttökuntoon, jollei valtioneuvosto myönnä tästä helpotusta.

41 §.

Jos 40 §:n 1 momentissa tarkoitettu sairaala siirtyy toiselle omistajalle tahi jos sen toiminta lopetetaan tai sitä muutetaan niin, ettei lääkintöhallitus voi hyväksyä sairaalaa tai laitosta sellaisena käytettäväksi, valtioneuvosto voi päättää sen lunastettavaksi valtiolle. Päätös tästä on tehtävä ja annettava tiedoksi vuoden kuluessa siitä, kun muutoksesta on sairaalan omistajan puolesta ilmoitettu lääkintöhallitukselle tai tämä on todennut sen ja ilmoittanut siitä omistajalle.

Milloin lääkintöhallitus on antanut suostumuksensa 1 momentissa tarkoitettuun toiminnan muuttamiseen, lunastusoikeutta ei ole. Valtiolle on tällöin kuitenkin suoritettava sen suuruinen osa kysymyksessä olevalla omaisuudella toiminnan muuttamisen ajankohtana olleesta arvosta, mikä vastaa valtion varoin rahoitetun määrän suhteellista osuutta hankintakustannuksista, jollei valtioneuvosto myönnä helpotusta tästä velvollisuudesta.

Sovellettaessa 1 ja 2 momenttia arvioidaan omaisuuden arvo 11 §:n 1 momentissa mainittujen perusteiden mukaan. Lunastettaessa sairaala 1 momentin nojalla otetaan vähennyksenä huomioon valtion vastattaviksi ehkä siirtyvät velat.

Mikäli tässä laissa tarkoitettu sairaala ei enää täytä sairaanhoidollisia vaatimuksia, voi lääkintöhallitus keskeyttää valtionavun antamisen sen menoihin kunnes puutteet on korjattu.

42 §.

Velvollisuudesta antaa tässä laissa tarkoitetussa sairaalassa opetusta sairaanhoito- ja terveydenhoitohenkilökunnalle voidaan säätää asetuksella. Opetuksesta aiheutuvat lisäkustannukset korvataan valtion varoista.

43 §.

Kun valtion sairaala muutetaan keskussairaalaksi tai sen osastoksi, siirretään, mikäli asianomainen sitä haluaa, valtion sairaalan viran tai toimen haltija ja ylimääräinen toimenhaltija keskussairaalan vastaavaan virkaan, tilapäinen toimihenkilö keskussairaalan vastaavaan tilapäiseen virkasuhteeseen ja työsopimussuhteessa oleva keskussairaalan vastaavaan työsopimussuhteeseen, jollei asianomainen liittovaltuusto yksittäistapauksessa erityisen painavista syistä toisin päätä.

Sillä, joka 1 momentin mukaisesti on siirretty keskussairaalan virkaan, tilapäiseen virkasuhteeseen tai työsopimussuhteeseen, on oikeus saada virkaansa tai työsopimussuhteeseensa liittyvät taloudelliset edut sellaisina, että ne eivät olennaisesti ole epäedullisempia kuin hänelle hänen aikaisemmasta virastaan tahi toimi- tai työsopimussuhteestaan kuuluneet vastaavat edut.

44 §.

Edellä 11 ja 20 §:ssä edellytetystä toimikunnan päätöksestä on asianomaisella oikeus valittaa lääninhallitukselle 30 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan.

45 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella.

46 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1966, ja sillä kumotaan 20 päivänä tammikuuta 1956 annettu sairaalalaki (49/56) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Tämän lain voimaan tullessa raukeavat ne keskussairaalapiirien kuntainliittojen kanssa tehtyjen perustamiskirjojen määräykset, jotka ovat ristiriidassa tämän lain ja valtioneuvoston vahvistaman keskussairaalapiirijaon kanssa.

Tämän lain säännösten estämättä on sovellettava aluesairaaloiden ja sairasmajojen lakkauttamisesta 9 päivänä maaliskuuta 1951 annettua lakia (142/51).

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 124 (A. III: 1. 1963 vp.); Talousvaliokunnan mietintö n:o 5; Suuren valiokunnan mietintö n:o 77 (A. III: 2. 1964 vp.); Suuren valiokunnan mietintö n:o 55 (A. III: 2. 1965 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Eduskunnan kirjelmä vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi kunnallisista yleissairaaloista.

Eduskunnalle vuoden 1963 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 124 johdosta Eduskunta on vuoden 1965 valtiopäivillä hyväksynyt ehdotuksen laiksi kunnallisista yleissairaaloista.

Tasavallan presidentti on 27 päivänä elokuuta 1965 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja tästä päätöksestä on valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu Eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä Hallituksen kirjelmällä.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1966.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian uudelleen käsiteltäväkseen, ja koska Eduskunta myöhemmin on hyväksynyt uuden lakiehdotuksen asiasta, Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n nojalla päättänyt,

että lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1963 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 125 ja eduskunnassa vuoden 1964 valtiopäivillä tehdyn lakialoitteen n:o 59 johdosta eduskunta on vuoden 1965 valtiopäivillä hyväksynyt tässä jäljempänä olevan ehdotuksen laiksi yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain muuttamisesta.

Tasavallan presidentti on 27 päivänä elokuuta 1965 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä hallituksen kirjelmällä.

Laki

yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan yliopistollisista keskussairaaloista 15 päivänä kesäkuuta 1956 annetun lain (392/56) 7 §:n 4 momentti, 11 §:n 4 momentti, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 15 ja 16 §, muutetaan lain 1 §, sellaisena kuin se on 20 päivänä toukokuuta 1960 annetussa laissa (237/60), 2 §:n 1 ja 3 momentti, 3 §:n 2 momentti, 9 §:n 1) kohta, 14 §:n 2 momentti, 17 ja 18 §, sellaisena kuin viimeksi mainittu pykälä on 28 päivänä joulukuuta 1962 annetussa laissa (688/62) ja lisätään lain 6 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §.

Kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (/) 2 §:ssä tarkoitettuna keskussairaalana on niissä keskussairaalapiireissä, joiden alueella Helsingin, Turun ja Oulun yliopistot sijaitsevat, yliopistollinen keskussairaala.

Yliopistollisesta keskussairaalasta on tässä laissa säädetyin poikkeuksin voimassa, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetussa laissa säädetään keskussairaalasta.

2 §.

Yliopistollisen keskussairaalan perustamiskirjassa, joka allekirjoitetaan myös jäljempänä 3 §:ssä mainittavan yliopiston puolesta, määrätään sen lisäksi, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 12 §:ssä säädetään, miten monta hoitopaikkaa keskussairaalapiirissä sijaitseva yliopisto varaa keskussairaalasta.

Yliopistollisen keskussairaalan rakentamisen suunnittelua sekä rakennustyön johtoa ja valvontaa varten asetettavaan rakennustoimikuntaan kuuluvat sisäasiainministeriön määräämä puheenjohtaja, kaksi lääkintöhallituksen määräämää jäsentä, yksi jäljempänä 3 §:ssä mainittavan yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan määräämä jäsen sekä viisi kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 13 §:ssä tarkoitetun kuntien edustajainkokouksen valitsemaa jäsentä.

3 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Keskussairaalaliitosta sekä sen perustamisesta, järjestysmuodosta ja toiminnasta on tästä laista johtuvin poikkeuksin voimassa, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetussa laissa on säädetty keskussairaalapiirin kuntainliitosta. Yliopistolla on oikeus valita sanotun lain 13 §:ssä tarkoitettuun kuntien

edustajainkokoukseen edustajansa, jolla on kokouksessa yhtä suuri äänimäärä kuin suurimman äänimäärän omaavan jäsenkunnan edustajalla, ei kuitenkaan rakennustoimikunnan jäsenten vaalia toimitettaessa.

6 §.

Keskussairaalaliiton perussäännössä voidaan määrätä, että päätöksen tekoon asiassa, joka kuntainliittoja koskevien kunnallislain säännösten mukaan on päätettävä määräenemmistöllä, vaaditaan suurempi äänten enemmistö kuin sanottujen säännösten mukaan tarvittaisiin.

9 §.

Sairaalahallituksen tehtävänä on:

1) ottaa keskussairaalan vakinaiset lääkärit, lukuunottamatta niitä lääkäreitä, jotka ovat yliopiston viran tai toimen haltijoita; keskussairaalan virka- ja ohjesäännöissä voidaan määrätä muiden lääkäreiden ottamisesta.

14 §.

Muihin kuin 1 momentissa tarkoitettuihin perustamiskustannuksiin keskussairaalaliitto saa valtionapua kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 25 §:n 2 momentin säännöksen mukaisesti.

17 §.

Yliopistollisen keskussairaalan lääkärinvirkaa täytettäessä ei sovelleta kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 37 §:n säännöstä.

18 §.

Yliopistolliset keskussairaalat rakennetaan niin, että ne perustamiskirjan edellyttämässä laajuudessa voidaan luovuttaa asianomaisen keskussairaalaliiton omistukseen viimeistään vuoteen 1969 mennessä. Muuten on voimassa, mitä kunnallisista yleissairaaloista annetun lain 17 §:ssä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 125 (A. III:1. 1963 vp.); Lakialoite n:o 59 (Liitteet A. 1964 vp.); Talousvaliokunnan mietintö n:o 6; Suuren valiokunnan mietintö n:o 78 (A. III:2. 1964 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Eduskunnan kirjelmä vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1963 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen n:o 125 ja Eduskunnassa vuoden 1964 valtiopäivillä tehdyn lakialoitteen n:o 59 johdosta Eduskunta on vuoden 1965 valtiopäivillä hyväksynyt ehdotuksen laiksi yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain muuttamisesta.

Tasavallan presidentti on 27 päivänä elokuuta 1965 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja tästä päätöksestä on valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu Eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä Hallituksen kirjelmällä.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian uudelleen käsiteltäväkseen, ja koska Eduskunta myöhemmin on hyväksynyt uuden lakiehdotuksen asiasta, Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n nojalla päättänyt,

että lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1966.

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi yksityisoppikoulun muuttamisesta kunnalliseksi kouluksi.

Eduskunnassa vuoden 1965 valtiopäivillä tehdyn lakialoitteen n:o 121 johdosta eduskunta on samoilla valtiopäivillä hyväksynyt tässä jäljempänä olevan ehdotuksen laiksi yksityisoppikoulun muuttamisesta kunnalliseksi kouluksi.

Tasavallan presidentti on 14 päivänä tammikuuta 1966 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä hallituksen kirjelmällä.

Laki

yksityisoppikoulun muuttamisesta kunnalliseksi kouluksi.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Valtioneuvoston luvalla voivat kunta ja kunnan alueella sijaitsevan yksityisoppikoulun omistaja sopia koulun luovuttamisesta varoineen ja velkoineen kunnan omistukseen, ja on kunnalla tällöin oikeus saada koulun rakentamiseen otettujen vakautettujen velkojen maksamista varten valtiolta avustusta ja kuoletuslainaa samojen perusteiden mukaan kuin omien kansakoulurakennusten hankkimiseen, ei kuitenkaan valtioneuvoston mainittuja oppikoulurakennuksia varten vahvistamien perusteiden mukaisesti määrätyn normaalihinnan ylittävältä osalta.

Edellä 1 momentin mukaisesti kunnan omistukseen luovutetun oppikoulun keskikouluaste muodostetaan kunnan kansakouluun kuuluvaksi keskikouluksi ja mahdollinen lukioaste kunnan omistamaksi yksityisoppikouluksi.

2 §.

Mitä 1 §:ssä on säädetty, on soveltuvin osin voimassa myös sellaisen yksityisoppikoulun osalta, jossa on keskikouluaste ja joka on kunnan omistuksessa tämän lain voimaantullessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Viittaus: Lakialoite n:o 121 (Liitteet A. 1965 vp.); Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 10; Suuren valiokunnan mietintö n:o 82 (A. V: 1. 1965 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 14 päivänä huhtikuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Eduskunnan kirjelmä vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi yksityisoppikoulun muuttamisesta kunnalliseksi kouluksi.

Eduskunnassa vuoden 1965 valtiopäivillä tehdyn lakialoitteen n:o 121 johdosta Eduskunta on samoilla valtiopäivillä hyväksynyt ehdotuksen laiksi yksityisoppikoulun muuttamisesta kunnalliseksi kouluksi.

Tasavallan presidentti on 14 päivänä tammikuuta 1966 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja tästä päätöksestä on valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu Eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä Hallituksen kirjelmällä.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1966.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian uudelleen käsiteltäväkseen, ja koska Eduskunta myöhemmin on hyväksynyt uuden lakiehdotuksen asiasta, Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n nojalla päättänyt,

että lakiehdotus katsotaan rauenneeksi.

Lisäys puhemiesneuvoston laatimaan luetteloon tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1966 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Sen jälkeen kuin puhemiesneuvosto oli laatinut eduskunnalle esiteltäväksi viime huhtikuun 22 päivälle päivätyn luettelon tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1966 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista, on eduskunnalle valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti

hallituksen 3 päivälle kesäkuuta 1966 päivätyllä ja eduskunnalle kuluvan kesäkuun 7 päivänä saapuneella kirjelmällä ilmoitettu, että tasavallan presidentti on ensiksi mainittuna päivänä päättänyt jättää vahvistamatta eduskunnan erään lakialoitteen johdosta hyväksymän lain eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin, mikä lakiehdotus sisältyy 22 päivänä helmikuuta 1966 päivättyyn eduskunnan kirjelmään.

Kun tämän asian käsittely on valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan pantava vireille ensimmäisillä vaalien jäljestä pidettävillä varsinaisilla valtiopäivillä eikä kysymyksessä olevaa lakiehdotusta valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan ole katsottava rauenneeksi, puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen kirjelmä Eduskunnalle sen johdosta, että Eduskunnan hyväksymä laki on jätetty vahvistamatta.

Valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitetaan Eduskunnalle, että Tasavallan Presidentti on tänään päättänyt jättää vahvistamatta Eduskunnan 22 päivänä helmikuuta 1966 hyväksymän lain eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunnassa vuoden 1965 valtiopäivillä tehdyn lakialoitteen n:o 23 johdosta eduskunta on samoilla valtiopäivillä hyväksynyt tässä jäljempänä olevan ehdotuksen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Tasavallan presidentti on 3 päivänä kesäkuuta 1966 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä hallituksen kirjelmällä.

Laki

eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Vuodelta 1966 toimitettavassa tulo- ja omaisuusverotuksessa sekä kunnallisverotuksessa on sen estämättä, mitä voimassa olevassa verolainsäädännössä on säädetty, noudatettava tämän lain säännöksiä.

2 §.

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota:

1) työn tai tehtävän suorittamiseksi saatua matkakustannusten korvausta ja päivärahaa siltä osin, kuin niiden on katsottava kuluneen työstä tai tehtävästä aiheutuneiden erityisten kustannusten peittämiseen.

Edellä tarkoitetusta matkakustannusten korvauksesta ja päivärahasta, joka on saatu työn tai tehtävän suorittamiseksi vieraalla paikkakunnalla, katsotaan muun selvityksen puuttuessa kuluneen siitä aiheutuneiden erityisten kustannusten peittämiseen määrä, joka maksuperusteeltaan ja suuruudeltaan vastaa valtion kulloinkin virka- tai työmatkasta suoritettavaa matkakustannusten korvausta ja päivärahaa.

2) kahdentuhannen markan määrään asti etua, joka verovelvollisella tai hänen perheellään on verovuoden aikana ollut oman perheen tarpeeseen käytetystä asunnosta.

3 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain toimeenpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Viittaus: Lakialoite n:o 23 (Liitteet A. 1965 vp.); Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 78; Suuren valiokunnan mietinnöt n:ot 194 ja 194 a (A. III: 1. 1965 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 44 vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunta on 14 päivänä viime kesäkuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan vuoden 1965 valtiopäivillä lakialoitteen n:o 23 johdosta hyväksytyn, vahvistamatta jätetyn ehdotuksen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Valiokunta toteaa, että hallitus on asiasta antanut uuden esityksen ja sen johdosta hyväksytty, kuluvana verovuonna sovellettava laki eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin on annettu 10 päivänä viime kesäkuuta (401/66). Kun vahvistamatta jätetyn lakiehdotuksen säätämistä siten, jo siitäkin syystä, ettei samasta asiasta voi olla voimassa kahta lakia, ei enää voida pitää ajankohtaisena, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, varapuheenjohtaja Sarjala, jäsenet Antila, Haapanen, Haapasalo, Hamara, Heinonen, Hietala, Jussila, Karvikko, Laaksonen, Laine, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Huurtamo, Puhakka ja Rodén.

Eduskunnan kirjelmä vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunta on vuoden 1965 valtiopäivillä erään lakialoitteen johdosta samoilla valtiopäivillä hyväksynyt ehdotuksen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Tasavallan presidentti on 3 päivänä kesäkuuta 1966 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja tästä päätöksestä on valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu Eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä Hallituksen kirjelmällä.

Nyt koolla oleva Eduskunta on ottanut asian uudelleen käsiteltäväkseen, ja koska Hallitus on asiasta antanut uuden esityksen ja sen johdosta hyväksytty, kuluvana verovuonna sovellettava laki eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin on annettu 10 päivänä viime kesäkuuta (401/66) ei vahvistamatta jätetyn lakiehdotuksen säätämistä enää voida pitää ajankohtaisena, Eduskunta on päättänyt

hylätä käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1966.

Toinen lisäys puhemiesneuvoston laatimaan luetteloon tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1966 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Sen jälkeen kuin puhemiesneuvosto oli laatinut eduskunnalle esiteltäväksi viime huhtikuun 22 päivälle päivätyn luettelon tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1966 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista, on eduskunnalle valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti

hallituksen 30 päivälle kesäkuuta 1966 päivätyllä ja eduskunnalle kuluvan syyskuun 13 päivänä saapuneella kirjelmällä ilmoitettu, että tasavallan presidentti on ensiksi mainittuna päivänä päättänyt jättää vahvistamatta eduskunnan hallituksen esityksen johdosta hyväksymän metsänparannuslain, mikä lakiehdotus sisältyy 11 päivänä maaliskuuta 1966 päivättyyn eduskunnan kirjelmään.

Kun tämän asian käsittely on valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan pantava vireille ensimmäisillä vaalien jäljestä pidettävillä varsinaisilla valtiopäivillä eikä kysymyksessä olevaa lakiehdotusta valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan ole katsottava rauenneeksi, puhemiesneuvosto ehdottaa,

että asia lausunnon antamista varten lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 1966.

Hallituksen kirjelmä Eduskunnalle sen johdosta, että Eduskunnan hyväksymä laki on jätetty vahvistamatta.

Valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitetaan Eduskunnalle, että Tasavallan Presidentti on tänään päättänyt jättää vahvistamatta Eduskunnan vuoden 1965 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen N:o 116 johdosta hyväksymän metsänparannuslain.

Naantalissa 30 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Maatalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Vahvistamatta jätetty ehdotus metsänparannuslaiksi.

Eduskunnalle vuoden 1965 valtiopäivillä annetun hallituksen esityksen n:o 116 johdosta eduskunta on samoilla valtiopäivillä hyväksynyt tässä jäljempänä olevan ehdotuksen metsänparannuslaiksi.

Tasavallan presidentti on 30 päivänä kesäkuuta 1966 päättänyt jättää sanotun lakiehdotuksen vahvistamatta, ja on tästä valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaisesti ilmoitettu eduskunnalle mainitulle päivälle päivätyllä hallituksen kirjelmällä.

Metsänparannuslaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Metsänparannustöitä varten otetaan valtion tulo- ja menoarvioon vuosittain tarpeelliset määrärahat. Näitä varoja, joista jäljempänä tässä laissa käytetään nimitystä metsänparannusvarat, voidaan käyttää metsäojitus-, metsänviljely-, taimikonhoito- ja lannoitussuunnitelmien sekä metsätien ja siihen liittyvän puutavaran varastoalueen tekemistä tarkoittavien suunnitelmien laatimiseen.

Metsänparannusvaroja voidaan myös käyttää 1 momentissa tarkoitettujen suunnitelmien toteuttamiseen, tarpeellisten erikoistyövälineiden, pienehköjen työkoneiden ja kuljetusvälineiden hankkimiseen, metsänparannustöiden tulosten turvaamiseen ja metsänparannusvaroilla suoritettavien töiden kehittämistä välittömästi koskevaan kokeilu- ja tutkimustoimintaan.

Metsänparannusvaroja ei saa käyttää valtion, kuntien, seurakuntien, yhtiöiden, osuuskuntien eikä muiden yhteisöjen, lukuun ottamatta yhteismetsän tai muun yhteisen alueen osakkaiden muodostamia yhteisöjä, eikä myöskään säätiöiden maiden osalta muihin kuin yhteisestä ojituksesta tai yhteishankkeena toteutettavasta metsätien tekemisestä aiheutuvien 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten suorittamiseen ja sanotun pykälän 2 momentissa tarkoitettujen kustannusten ennakkorahoitukseen.

Edellä 3 momentissa mainitut rajoitukset eivät kuitenkaan koske sellaisia perheyhtiöitä, joiden pääasiallisena tarkoituksena on maatila- tai metsätalouden harjoittaminen. Niin ikään voidaan sanottujen rajoitusten estämättä metsänparannusvaroja käyttää 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin kustannuksiin ja sanotun pykälän 2 momentissa tarkoitetun avustuksen myöntämiseen sellaisen asutustilan osalta, josta on voimassa hallintasopimus.

2 §.

Metsänparannusvaroilla suoritettavaksi älköön suunniteltako sellaista metsänviljelytyötä, joka aiheutuu yksityismetsälain (/ 196) vastaisesta hakkuusta ja jonka suorittamisvelvollisuudesta on säädetty sanotussa laissa tai jonka on säännölliseen metsänhoitoon liittyvänä katsottava kuuluvan maanomistajan itsensä rahoitettaviin töihin.

Edellytyksenä metsänparannusvarojen myöntämiselle suunnitelman toteuttamiseen on, että suunnitelma kustannusarvioineen ja, milloin se katsotaan tarpeelliseksi, kustannusten ositteluineen on hyväksyttävällä tavalla laadittu, että muualla laissa säädetyt edellytykset työn suorittamiselle ovat olemassa ja että suunnitelman toteuttamista on pidettävä taloudellisesti tarkoituksenmukaisena.

3 §.

Suunnitelmien laatimisesta, kuljetusvälineiden ja metsänviljelysuunnitelmien toteutta-

misessa käytettävien siementen, taimien, lannoitteiden ja muiden välttämättömien tarvikkeiden hankinnasta sekä, milloin suunnitelman toteuttamista tarkoittava työ on annettu urakoitsijan tehtäväksi, työn suorittamisen valvonnasta aiheutuviin kustannuksiin käytetyt metsänparannusvarat jäävät valtion lopullisiksi menoiksi. Milloin työn toteuttamista ei ole annettu urakoitsijan tehtäväksi, jäävät työnjohdosta ja työn suorittamisessa tarpeellisten erikoistyövälineiden ja pienehköjen työkoneiden hankinnasta ja käytöstä aiheutuviin kustannuksiin käytetyt metsänparannusvarat niin ikään valtion lopullisiksi menoiksi.

Metsänparannusvaroista suoritetut muut kuin 1 momentissa mainitut hankkeen toteuttamiskustannukset, joihin luetaan myös vesilain (264/61) ja yksityisistä teistä annetun lain (358/62) mukaisista katselmus-, ojitus- ja tietoimituksista aiheutuvat, hakijan maksettaviksi säädetyt tai määrätyt maksut ja hankkeen toteuttamisesta aiheutuvan vahingon korvaamisesta johtuvat menot, peritään osaksi tai kokonaan maanomistajalta takaisin sen mukaan kuin jäljempänä säädetään. Näistä kustannuksista valtiolle takaisin perittävää osaa sanotaan tässä laissa metsänparannuslainaksi tai ennakkorahoitukseksi ja takaisin perimättä jätettävää osaa avustukseksi.

Metsänparannusvarojen käytöstä sellaisen hyödynsaajan osalta, joka ei ole vaatinut ojitusta tai yhtynyt tällaiseen vaatimukseen, sekä sanottujen varojen käyttämisestä metsänparannustöiden tulosten turvaamiseen, on säädetty 8 ja 21 §:ssä.

4 §.

Metsähallitus päättää hakemuksen perusteella metsänparannusvarojen käyttämisestä 1 §:ssä mainittuihin tarkoituksiin, jollei ratkaisuvaltaa 2 tai 3 momentin nojalla ole uskottu keskusmetsälautakunnalle tai piirimetsälautakunnalle.

Keskusmetsälautakunnalle voidaan asetuksella antaa valta omalla vastuullaan ratkaista sen käyttöön asetettujen määrärahojen puitteissa hakemukset, jotka tarkoittavat metsänparannusvarojen myöntämistä 1 §:n 1 momentissa mainittujen suunnitelmien laatimiseen taikka joissa on pyydetty suunnitelmien toteuttamista varten varoja vain 3 §:n 1 momentissa mainittujen kustannusten suorittamiseen tahi sen ohella vain ennakkorahoitusta tai, milloin 3 §:n 2 momentissa tarkoitetut kustannukset eivät ylitä asetuksella säädettyä määrää, vain avustusta sanotussa 2 momentissa tarkoitettujen kustannusten maksamiseen. Ratkaisuvaltaa ei kuitenkaan saa antaa sellaisen suunnitelman osalta, jonka toteuttamiseen on haettu 6 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettua avustusta.

Metsähallituksen määräämissä rajoissa keskusmetsälautakunta voi antaa 2 momentin nojalla sen päätettäviksi uskotuista asioista piirimetsälautakunnan vastuulla ratkaistaviksi ne hakemukset, jotka tarkoittavat metsänparannusvarojen myöntämistä metsäojitus-, metsänviljely-, taimikonhoito- ja lannoitussuunnitelmien laatimiseen ja toteuttamiseen.

5 §.

Metsänparannusvaroilla kokonaan tai osaksi rahoitettavia töitä koskevat suunnitelmat laaditaan ja toteutetaan keskusmetsälautakunnan toimesta tai valvonnassa, kuitenkin niin, että suunnitelmien laatiminen ja toteuttaminen, milloin piirimetsälautakunnalle on 4 §:n 3 momentin nojalla annettu valta myöntää metsänparannusvaroja, tapahtuu piirimetsälautakunnan toimesta tai valvonnassa.

Keskusmetsälautakunnalla on muissakin kuin 1 momentissa mainituissa tapauksissa valta antaa metsänviljely-, taimikonhoito- ja lannoitussuunnitelmien sekä vähäisten metsäojitussuunnitelmien laatiminen ja toteuttaminen tehtäväksi piirimetsälautakunnan toimesta tai valvonnassa.

6 §.

Metsänparannusvaroista voidaan myöntää 3 §:n 2 momentissa mainittuihin kustannuksiin avustusta ja metsänparannuslainaa. Se osa kustannuksista, jota ei myönnetä avustuksena tai metsänparannuslainana, voidaan suorittaa ennakkorahoituksena.

Maanomistajalle, jolle metsänparannushankkeeseen osallistumista varten katsotaan tarpeelliseksi myöntää avustusta 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kustannusten maksamiseen, voidaan myöntää avustuksena enintään 55 prosenttia, paitsi asetuksella määrättävissä Lapin läänin pohjoisissa kunnissa enintään 70 prosenttia sanotuista kustannuksista. Avustuksen suuruuden määräämistä varten jaetaan maa vyöhykkeisiin sen mu-

kaan, kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Milloin hankkeen toteuttamisen tarve johtuu luonnon tuhoista, voidaan maanomistajalle tämän pykälän 2 momentissa mainitun avustuksen lisäksi myöntää avustusta enintään 20 prosenttia 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuista kustannuksista.

Maanomistajalle, jolle voitaisiin myöntää 2 momentissa tarkoitettua avustusta ja joka asuu tilalla, voidaan huomioon ottaen maatilan koko ja omistajan heikot taloudelliset mahdollisuudet myöntää erityisistä syistä sanotussa momentissa tarkoitetun avustuksen sijasta avustusta enintään 80 prosenttia paitsi 2 momentissa tarkoitetuissa Lapin läänin kunnissa enintään 95 prosenttia 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuista kustannuksista. Tämän avustuksen kanssa älköön myönnettäkö 1 momentissa tarkoitettua metsänparannuslainaa älköönkä 3 momentissa tarkoitettua lisäavustusta.

Metsähallitus voi päättää, että laajaan metsäojitushankkeeseen kuuluvan erityisen soisen alueen kuivattamista varten tarpeellisen valtaojan tekemisestä ja puron perkaamisesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan kokonaan avustuksena.

7 §.

Milloin metsänparannushankkeen työkustannukset kasvavat sen johdosta, että työ suoritetaan työllisyysnäkökohtien vuoksi tavanmukaisesta työtavasta poiketen tai muulloin kuin tavanmukaisena työkautena, voi metsähallitus työkustannusten näistä syistä aiheutuvaa nousua vastaavan määrän myöntää kokonaan avustuksena. Taimikonhoitotöiden osalta päättää puheena olevasta lisäavustuksesta 4 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa rajoissa kuitenkin keskusmetsälautakunta tai piirimetsälautakunta niiden perusteiden mukaan, jotka metsähallitus kutakin työllisyyskautta varten vahvistaa.

8 §.

Yhteisessä ojituksessa voidaan sellaiselle hyödynsaajalle, joka ei ole vaatinut ojitusta tai yhtynyt tällaiseen vaatimukseen, myöntää metsänparannusvaroista 6 §:n 2 momentin mukaisesti avustusta. Muu osa tälläisen hyödynsaajan maksettavaksi vesilain nojalla tulevista kustannuksista voidaan etukäteen suorittaa metsänparannusvaroista, ja on valtiolla näiden kustannusten takaisin perimisessä samanlainen oikeus kuin vesilain mukaan on ojittajalla.

9 §.

Yhteisen metsäojitus- tai metsätiehankkeen osakkaiden on valittava yksi tai useampia toimitsijoita, joilla on valtuus toimia hanketta koskevissa asioissa hankkeen osakkaita sitovin vaikutuksin.

10 §.

Metsänparannusvaroilla kokonaan tai osaksi toteutetun metsäojitus- ja metsätiehankkeen valmistuttua on pidettävä luovutuskokous, mihin on kutsuttava hyödynsaajat sekä lisäksi kaikki muut, joiden etua tai oikeutta asia välittömästi koskee. Luovutuskokouksesta on annettava tieto julkisesti kuuluttamalla vähintään neljätoista päivää ennen kokousta niissä kunnissa, joiden alueelle hankkeen välitön vaikutus ulottuu. Milloin hankkeen vaikutus rajoittuu vähäiselle alueelle, metsähallitus voi keskusmetsälautakunnan esityksestä päättää, että luovutuskokouksesta annetaan tieto siten kuin metsähallitus päätöksessään määrää.

Metsäojitusta koskevasta luovutuskokouksesta on sen lisäksi, mitä 1 momentissa on sanottu, ilmoitettava asianomaisten kuntien vesilautakunnille sekä metsätietä koskevasta luovutuskokouksesta kuntien tielautakunnille viimeistään neljätoista päivää ennen kokousta postitetuilla kirjeillä. Samalla tavalla on luovutuskokouksesta ilmoitettava hankkeen toimitsijalle ja, milloin valtio on osakkaana, asianomaiselle viranomaiselle.

Metsänparannusvaroilla kokonaan tai osaksi toteutetun metsänviljely- ja taimikonhoitotyön valmistuttua on pidettävä tarkastus, jonka pitämisestä on ilmoitettava etukäteen maanomistajalle.

11 §.

Metsäojitus-, metsänviljely- ja taimikonhoitotyötä sekä lannoitusta varten myönnetty metsänparannuslaina on maksettava takaisin valtiolle kuuden prosentin ja metsätietyötä varten myönnetty metsänparannuslaina kymmenen prosentin vuotuismaksuina, joista luetaan koroksi kolme prosenttia maksamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi. Ennakkorahoituksena myönnetylle luotolle on, mikäli takaisinmaksu on määrätty suoritettavaksi useampana kuin yhtenä eränä, maksettava luovutuskokouksesta

tai tarkastuksesta lukien korkoa kuusi prosenttia vuodessa.

Vuotuismaksujen suorittamisen alkamisajasta ja kannosta, saamisen ylimääräisestä lyhentämisestä, velvollisuudesta suorittaa pääomamäärältään vähäinen saaminen yhdellä kerralla tai muutoin lyhyemmässä ajassa kuin 1 momentissa on sanottu, viivästyskorosta ja metsänparannusvaroista myönnettävien avustusten ja metsänparannuslainojen muista ehdoista samoin kuin 8 §:ssä tarkoitettujen kustannusten ja ennakkorahoituksena suoritettujen varojen takaisin perimisestä säädetään asetuksella.

12 §.

Metsänparannuslainan, 8 §:ssä tarkoitettujen kustannusten ja, milloin ennakkorahoituksena myönnetyn luoton takaisin maksaminen tapahtuu useampana eränä, niiden maksamisessa metsähallitus voi maanomistajasta itsestään riippumattomista syistä aiheutuneiden vaikeuksien lieventämiseksi myöntää lykkäystä enintään kaksi vuotta kerrallaan ja yhteensä enintään kahdeksan vuotta.

Siltä ajalta, jonka osalta on myönnetty 1 momentissa tarkoitettua lykkäystä, ei metsänparannuslainasta peritä korkoa.

Metsähallitus voi myöntää lykkäyksen määräämillään ehdoilla ja voi, milloin siihen katsotaan olevan perusteltua syytä, keskeyttää tai peruuttaa myönnetyn lykkäyksen.

13 §.

Kiinteistö on sen osalle tulevan metsänparannuslainan ja ennakkorahoituksena myönnetyn luoton sekä niiden koron maksamisesta panttina ja saadaan laina ja luotto korkoineen siitä riippumatta, kuinka kauan ne ovat olleet maksamatta, ottaa kiinteistöstä samalla etuoikeudella, kuin kiinteistöstä menevistä julkisoikeudellisista suorituksista on säädetty.

Metsähallitus voi hyväksyä muun kuin 1 momentissa mainitun vakuuden yhteismetsässä tai muulla yhteisellä alueella suoritettavaa työtä varten myönnetyn metsänparannuslainan ja ennakkorahoituksena myönnetyn luoton sekä niiden koron maksamisesta. Milloin tälläinen vakuus on hyväksytty, ovat osakastilat vapaat 1 momentissa tarkoitetusta vastuusta.

Milloin metsänparannusvaroista on myönnetty 1 momentissa mainittua lainaa ja luottoa asutuslainsäädännön nojalla myydyn alueen omistajalle, on alueen ja siitä muodostetun tilan sekä lainan ja luoton sekä niiden koron osalta vastaavasti voimassa, mitä sanotussa momentissa on säädetty.

14 §.

Kun kiinteistö tai alue on panttina metsänparannuslainan tai ennakkorahoituksena myönnetyn luoton takaisin maksamisesta, vastaa lainasta ja sanotusta luotosta velallisena se, joka omistaa kiinteistön tai alueen.

15 §.

Jos kustannusten jakoa yhteisessä ojituksessa vesilain 6 luvun 29 §:n 2 ja 3 momentin nojalla oikaistaan tai sanottua jakoa metsätiehankkeessa yksityisistä teistä annetun lain nojalla tietoimituksessa muutetaan tahi jos osallistumisvelvollisuudessa hankkeen kustannuksiin muun lainsäädännön nojalla annetun päätöksen perusteella muutoin tapahtuu muutoksia, voi metsähallitus hakemuksesta muuttaa asianomaisiin tiloihin kohdistuvien metsänparannuslainojen ja ennakkorahoituksena myönnettyjen luottojen osittelua erääntymättömältä osalta.

Jos hankkeen kustannusten jako, jota ei ole vahvistettu muun lainsäädännön nojalla, havaitaan virheelliseksi, voi metsähallitus osakkaan vaatimuksesta tai keskusmetsälautakunnan tahi tarkastavan viranomaisen esityksestä, kuultuaan hankkeen osakkaita tai toimitsijoita, oikaista jakoa, kuitenkin niin, että metsänparannuslainan määrää saadaan lisätä vain maksettavaksi erääntymättömältä osalta. Jollei oikaisua ole vaadittu metsätiehankkeen osalta vuoden ja muun hankkeen osalta kahden vuoden kuluessa 10 §:ssä tarkoitetun luovutuskokouksen tai tarkastuksen päättymisestä lukien, jääköön oikaisu, laskuvirheen oikaisua lukuun ottamatta, suorittamatta. Jakoa oikaistaessa saadaan muuttaa avustuksen, ennakkorahoituksen ja metsänparannuslainan määrien keskinäisiä suhteita.

16 §.

Jos tämän lain mukaan panttina oleva kiinteistö on ositettu, voi metsähallitus hakemuksesta vapauttaa osittamalla muodostuneen kiinteistön siihen kohdistuvasta panttioikeudesta taikka jakaa metsänparannuslainan ja ennakkorahoituksena myönnetyn luoton osittamisessa syntyneiden tilojen kesken, mikäli kaikkien osittamisessa syntyneiden tilojen omistajat antavat toimenpiteeseen suostumuksensa eikä valtion saamisen periminen

panttioikeudesta vapauttamisen tai saamisen jakamisen johdosta vaarannu.

17 §.

Sen jälkeen kun metsänparannusvaroilla osaksi tai kokonaan rahoitettu työ on valmistunut sekä hankkeen kustannukset samoin kuin metsänparannuslainan ja ennakkorahoituksena myönnetyn luoton määrät on selvitetty, metsähallituksen on lähetettävä kihlakunnantuomarille tai kiinteistötuomarille ilmoitus 13 §:ssä tarkoitetusta panttioikeudesta sitä koskevan merkinnän tekemistä varten kiinteistökiinnitysasiainpöytäkirjaan. Ilmoitusta älköön kuitenkaan tehtäkö pääomamäärältään vähäisen saamisen osalta.

Kun asutuslainsäädännön nojalla myydyn alueen, jonka omistajalle on myönnetty metsänparannuslaina tai luottoa ennakkorahoituksena, erottaminen itsenäiseksi tilaksi on merkitty maarekisteriin ja kun siitä on lähetetty maankäyttölain (353/58) 92 §:n 5 momentissa tarkoitettu ilmoitus asianomaiselle tuomarille, tehköön tuomari alueesta muodostettua tilaa varten kiinnitysrekisteriin laadittavaan rekisterikorttiin merkinnän edellä 13 §:ssä tarkoitetun panttioikeuden kohdistumisesta muodostettuun tilaan.

Milloin metsähallitus on 15 §:n nojalla muuttanut metsänparannuslainan ja ennakkorahoituksena myönnetyn luoton osittelua taikka 16 §:n nojalla vapauttanut kiinteistön panttioikeudesta tai toimittanut saamisen jakamisen, lähettäköön siitä ilmoituksen asianomaiselle tuomarille merkinnän tekemistä varten kiinnitysrekisteriin.

Kun valtion saaminen on täysin maksettu, on siitä, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin määrätään, lähetettävä ilmoitus asianomaiselle tuomarille tilan vapautumista panttivastuusta koskevan merkinnän tekemistä varten kiinnitysrekisteriin.

18 §.

Mitä tässä laissa on säädetty kiinteistöstä, voidaan soveltaa myös kiinteistön määräosaan, jota hallitaan sovintojaon nojalla.

19 §.

Metsänparannusvaroilla osaksi tai kokonaan toteutetusta metsäojitus- tai metsänviljelytyöstä taikka metsätien tekemisestä hyötyä saanut maanomistaja on velvollinen huolehtimaan metsäojitus- ja metsänviljelyalueen sekä metsätien kunnossapidosta ja hoidosta.

Jos kiinteistö tai alue, jolla on suoritettu 1 momentissa tarkoitettu metsänviljelytyö tai jonka puolesta on osallistuttu siinä tarkoitettuun metsäojitukseen tai metsätien tekemiseen, siirtyy toiselle, siirtyvät tälle myös velvollisuudet metsäojitus- ja metsänviljelyalueen sekä metsätien kunnossapitoon ja hoitoon sekä muiden rahoitusehtojen täyttämiseen.

20 §.

Jos 1 §:ssä tarkoitetun suunnitelman laatiminen on keskeytetty sen johdosta, ettei suunnitelmaa pyytänyt halua sitä jatkettavan, tai jos tehty suunnitelma on maanomistajasta riippuvasta syystä osaksi tai kokonaan jäänyt toteuttamatta viiden vuoden kuluessa suunnitelman valmistumisesta eikä toteuttamatta jättämiseen ole esitetty pätevää syytä, voi metsähallitus määrätä, että suunnitelman laatimisesta aiheutuneet kustannukset on osaksi tai kokonaan suoritettava takaisin.

Jos metsäojitus- tai metsänviljelyalueen hoito tahi metsätien kunnossapito on jäänyt suorittamatta ennen kuin kaksikymmentä vuotta on kulunut työn päättymisestä eikä laiminlyöntiä ole asianomaisen keskus- tai piirimetsälautakunnan asettaman riittävän määräajan kuluessa korjattu, voi metsähallitus määrätä, että annettu avustus sekä siementen ja taimien hankintahinta on osaksi tai kokonaan suoritettava takaisin sekä että maksamatta oleva valtion saaminen korkoineen erääntyy maksettavaksi yhdellä kerralla tai muutoin lyhyemmässä ajassa kuin on sovittu tai määrätty.

Metsähallituksen on ennen 1 momentissa tarkoitettua ratkaisua kuultava suunnitelman hakijaa ja ennen 2 momentissa tarkoitettua ratkaisua maanomistajaa.

21 §.

Jos 20 §:n 2 momentissa tarkoitettu ja korjaamatta jätetty laiminlyönti on sellainen, että metsäojitus- tai metsänviljelytyö on vaarassa menettää huomattavalta osalta merkityksensä, voidaan metsäojitus- tai metsänviljelyalue maanomistajan mainitun työn suorittamista tarkoittavassa hakemuksessa tai erikseen antaman suostumuksen perusteella kunnostaa metsänparannusvaroilla. Suostumuksen antamisen jälkeen tapahtunut omis-

tajan vaihdos ei estä kunnostamistyön suorittamista.

Ennen kunnostamistyöhön ryhtymistä on asianomaisen keskus- tai piirimetsälautakunnan määräämän metsänparannustehtäviin perehtyneen metsäammattimiehen yhdessä kunnanmetsälautakunnan kahden jäsenen kanssa pidettävä paikalla katselmus, josta on neljätoista päivää ennen katselmusta annettava todisteellinen tieto maanomistajalle. Katselmuksessa on laadittava kunnostamissuunnitelma, ja katselmusmiesten on arvioitava kunnostamiskustannukset.

Kunnostamissuunnitelma on alistettava metsähallituksen vahvistettavaksi. Ennen suunnitelman vahvistamista metsähallituksen tulee kuulla maanomistajaa. Mikäli kunnostamissuunnitelma vahvistetaan, on maanomistaja velvollinen korvaamaan kunnostamis- ja katselmuskustannukset. Sanotut kustannukset voidaan kuitenkin erityisistä syistä osaksi tai kokonaan jättää valtiolle takaisin perimättä.

22 §.

Takaisin perittävät suunnittelukustannukset, avustukset sekä kunnostamis- ja katselmuskustannukset saadaan siitä riippumatta, kuinka kauan ne ovat olleet maksamatta, ulosottaa siitä kiinteistöstä, jonka hyväksi tehdyistä töistä on kysymys, samalla etuoikeudella kuin kiinteistöstä menevistä julkisoikeudellisista suorituksista on säädetty.

23 §.

Metsänparannusvaroista voidaan 1 §:n 3 momentin säännöksen estämättä suorittaa 3 §:n 1 momentissa tarkoitetut kustannukset, lukuun ottamatta metsänviljelysuunnitelmien toteuttamisessa käytettävien siementen, taimien, lannoitteiden ja muiden välttämättömien tarvikkeiden hankinnasta aiheutuvia kustannuksia, vaikka hankkeen muut toteuttamiskustannukset suoritetaan asutusvaroista tai maanmittaustoimitusten tukemisesta valtion varoilla annetussa laissa (42/60) tarkoitetuista varoista.

Lapin suojametsäalueella voidaan 1 §:n 1 momentin ja 2 §:n 1 momentin säännösten estämättä käyttää metsänparannusvaroja metsän luontaista uudistumista edistäviin toimenpiteisiin noudattaen muutoin, mitä tässä laissa on metsänviljelytöiden osalta säädetty.

24 §.

Keskusmetsälautakunnan ja piirimetsälautakunnan päätökseen, jolla laiminlyönti 20 §:n 2 momentin nojalla on määrätty asetetun määräajan kuluessa korjattavaksi, voi asianomainen hakea muutosta valittamalla metsähallitukseen. Valitus on tehtävä kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jona valittaja on saanut tiedon päätöksestä, sitä päivää lukuun ottamatta. Päätös voidaan toimittaa asianomaiselle postitse ja katsotaan hänen saaneen tiedon päätöksestä silloin, kun se on annettu postin kuljetettavaksi.

25 §.

Kunnalla on oikeus mennä takaukseen tässä laissa tarkoitetun metsänparannuslainan takaisin maksamisesta.

Mitä kunnallislain (642/48) 108 §:n 1 momentissa on säädetty kunnallisvaltuuston takaussitoumukseen menemistä koskevan päätöksen alistamisesta, ei ole sovellettava tässä laissa tarkoitetun metsänparannuslainan osalta.

26 §.

Holhouslain 39 ja 40 §:n säännösten estämättä saa holhooja holhotin puolesta ilman holhouslautakunnan ja oikeuden lupaa ottaa metsänparannuslainaa ja ennakkorahoituksena myönnettävää luottoa sekä pantata kiinteistön lainan ja luoton maksamisen vakuudeksi.

27 §.

Tässä laissa tarkoitettu, maksettavaksi erääntynyt valtion saaminen saadaan ulosottaa ilman eri päätöstä tai tuomiota.

28 §.

Milloin keskusmetsälautakunta on tapaturman varalta vakuuttanut metsänparannusvaroilla rahoitettavaan työhön osallistuvat työntekijät, ja vakuutusyhtiö suorittaa voitto-osuuspalautusta, ei hankkeen kustannusten jakoa tarvitse oikaista. Voitto-osuuspalautukset käytetään metsänparannustöiden rahoittamiseen.

29 §.

Maanomistajan tämän lain nojalla saamat etuudet ovat vapaat veroista.

Tässä laissa tarkoitetuissa asioissa annetuista toimituskirjoista ei peritä leimaveroa.

30 §.

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen johto ja valvonta kuuluu metsähallitukselle.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

31 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 , ja sillä kumotaan metsänparannus- tai puutavaran kuljetustoiminnan edistämiseen yksityismailla myönnettyjen lainojen vakuudesta 13 päivänä huhtikuuta 1951 annettu laki (202/51) ja metsänviljelyn edistämisestä 1 päivänä marraskuuta 1963 annettu laki (478/63). Viimeksi mainitun lain sekä 20 päivänä joulukuuta 1957 annetun metsänparannuslain (423/57) ja metsäojitustyöstä maksettavista palkkioista 20 päivänä kesäkuuta 1960 annetun lain (309/60) säännösten mukaisesti voidaan kuitenkin tässä laissa tarkoitettuja metsänparannusvaroja käyttää kolmen vuoden ajan tämän lain voimaantulosta lukien sellaisen metsäojitus-, metsänviljely-, taimikonhoito- tai metsätiehankkeen rahoittamiseen, jota koskeva suunnitelma, ojituksen toteuttamista tarkoittava osakkaiden keskeinen yhtiösopimus tai metsätien tekemistä tarkoittava tiesopimus on tehty taikka tietoimitus pidetty ennen tämän lain voimaantuloa. Niitä varoja, jotka valtion tulo- ja menoarviossa on myönnetty käytettäviksi mainituissa aikaisemmissa laeissa edellytettyihin tarkoituksiin, saa käyttää myös tämän lain tarkoituksiin. Aikaisempien säännösten nojalla syntyneiden oikeuksien ja velvollisuuksien samoin kuin sellaisen työn kohdalta, jonka toteuttamista varten on sanottujen säännösten nojalla myönnetty avustusta tai lainaa, on edelleen noudatettava sanottuja aikaisempia säännöksiä. Tämän lain toimielimiä ja menettelyä sekä 12 §:n säännöksiä voidaan kuitenkin soveltaa niihinkin tapauksiin, joiden osalta noudatetaan aikaisempia säännöksiä.

Mitä 13 §:n 1 momentissa ja 22 §:ssä on säädetty sanotuissa lainkohdissa tarkoitettujen saamisten etuoikeudesta, ei aiheuta muutosta niiden oikeuteen, joilla on ennen tämän lain voimaantuloa vireille pannun hakemuksen nojalla vahvistettu kiinnitys tai vuokraoikeuden rekisteröiminen tahi sitä ennen syntynyt maksamattoman kauppahinnan tai muu kiinnittämättä voimassa oleva panttioikeus.

Viittaus: Hallituksen esitys n:o 116; Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 35; Suuren valiokunnan mietintö n:o 213 (A. III: 1. 1965 vp.).

Helsingissä, Eduskunnan kansliassa, 13 päivänä syyskuuta 1966.

Vakuudeksi:
Olavi Salervo.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Ehdotuksen Aasian Kehityspankin perustamisesta teki syyskuussa 1963 YK:n Aasiaa ja Kauko-Itää varten asettaman taloudellisen komission (ECAFE) asiantuntijaryhmä, joka tutki taloudellisen yhteistyön lisäämisen mahdollisuuksia tällä alueella. Sen hyväksyi joulukuussa 1963 sanottua yhteistyötä käsittelemään kutsuttu ministerikokous, minkä jälkeen pankin perustamista ryhtyi yksityiskohtaisesti valmistelemaan uusi asiantuntijaryhmä, jota työssään monin tavoin avustivat mm. Maailmanpankki ja Latinalais-amerikkalainen Kehityspankki.

Aasian Kehityspankin perustava kokous pidettiin joulukuun 2—4 päivinä 1965 Manillassa. Siihen ottivat osaa valtuutettuina seuraavat Aasian ja Kauko-Idän maat: Afganistan, Australia, Ceylon, Filippiinit, Intia, Iran, Japani, Kambodsha, Kiinan Tasavalta, Korean Tasavalta, Laos, Länsi-Samoa, Malesia, Nepal, Pakistan, Singapore, Thaimaa, Uusi Seelanti ja Vietnamin Tasavalta. Seuraavat alueen ulkopuoliset maat olivat edustettuina: Belgia, Hollanti, Iso-Britannia, Italia, Kanada, Länsi-Saksa, Tanska ja USA. Neuvostoliitto, joka oli aikaisemmin ollut mukana valmistelemassa pankin perustamista, ei ottanut osaa itse perustamiskokoukseen. Sen taholta oli kuitenkin ilmoitettu, että pankki tulee saamaan Neuvostoliitolta asiantuntija-apua organisaatiotaan rakentaessaan sekä rahaa erikoisrahastojaan varten.

Tehdyn päätöksen mukaan alueen ulkopuoliset maat saattoivat merkitä pankin 1 000 miljoonan US-dollarin suuruista osakepääomaa enintään 350 miljoonan arvosta, mikäli tämä tapahtui tammikuun 31 päivään 1966 mennessä. Loput kuuluivat aluemaille.

Suurimmat merkitsijät olivat USA ja Japani, jotka kumpikin ilmoittivat lunastavansa osakkeita 200 miljoonan arvosta. Pohjoismaista Tanska päätti jo ennen perustavaa kokousta merkitä niitä 5 miljoonalla dollarilla. Perustavassa kokouksessa taas päätettiin, että myös Suomi, Ruotsi, Norja ja Itävalta saavat merkitä osakkeita 5 miljoonalla, mikäli se tapahtuisi tammikuun 31 päivään 1966 mennessä. Pienempää osakemäärää ei yksikään alueen ulkopuolinen maa ollut oikeutettu merkitsemään. Kaikki Pohjoismaat olivat allekirjoittaneet peruskirjan, kun mainittu määräaika meni umpeen.

Pankin tehtävänä on edistää taloudellista kasvua ja yhteistyötä Aasiassa ja Kauko-Idässä sekä tukea kehittyvien maiden taloudellisen kehityksen nopeuttamista. On huomattava siis, että pankki tulee palvelemaan Aasian ja Kauko-Idän kehitysmaita.

Tammikuun 21 päivänä 1966 Tasavallan Presidentti valtuutti kaupallisen sihteerin Tapio Minkkisen Suomen puolesta allekirjoittamaan Aasian Kehityspankin perustamissopimuksen. Tämä valtuutus annettiin ehdolla, että Eduskunta puolestaan hyväksyy Suomen liittymisen kysymyksessä olevaan kansainväliseen sopimukseen. Allekirjoittaminen tapahtui Suomen osalta 28 päivänä tammikuuta 1966 Yhdistyneitten Kansakuntien Aasian ja Kauko-Idän taloudellisessa komissiossa (ECAFE) Bangkokissa. Suomi merkitsi Aasian Kehityspankin perustamissopimuksen A-liitteen B-osan määräysten mukaisesti pankin osakepääomaa viiden miljoonan ($ 5 000 000) dollarin arvosta. Tästä määrästä on niin sanottua maksettua pääomaa puolet, joka on maksettava rahana viidessä eri erässä. Toisen puolen pääomaa tai osan siitä pankki voi vaatia maksettavaksi vain silloin, kun varoja tarvitaan pankin omien sitoumusten täyttämiseen. Ensimmäinen erä maksettua pääomaa on maksettava 30 päivän kuluessa siitä, kun pankkia koskeva sopimus on tullut voimaan, tai, jos valtio ei sopimuksen tullessa voimaan ole vielä ratifioinut sitä, viimeistään ratifioinnin tapahtuessa. Toinen erä on suoritettava vuoden kuluttua sopimuksen voimaantulemisesta ja loput

kolme erää tästä vuoden väliajoin. Jokaisesta erästä maksetaan 50 % kultana tai vaihdettavina valuuttoina ja 50 % jäsenmaan omana valuuttana. Jälkimmäisen osan jäsenmaa voi myös maksaa pankille siten, että oman valuutan sijasta annetaan korottomia ja vaadittaessa maksettavia velkakirjoja tai muita sitoumuksia silloin, kun pankki ei tarvitse puheena olevaa valuuttaa toiminnassaan. Niiden maiden osalta, joiden valuutat ovat vaihtokelpoisia, pankin on lisäksi määrä huolehtia siitä, että kaikkia näitä valuuttoja otetaan käyttöön samassa suhteessa. Siitä, mitkä valuutat ovat vaihtokelpoisia, ei sopimuksessa ole nimenomaista määräystä. Artiklan 23 mukaan pankki voi ratkaista kysymyksen yksittäisen valuutan osalta neuvoteltuaan asiasta Kansainvälisen Valuuttarahaston kanssa.

Jos Suomi päättäisi liittyä pankin jäseneksi 5 miljoonan dollarin osuudella, olisi pankin toimintaa varten joka tapauksessa maksettavasta 2,5 miljoonasta dollarista suoritettava ensimmäinen 0,5 miljoonan erä viimeistään 30. 9. 1966 sekä loput 2,0 miljoonaa dollaria neljänä yhtä suurena eränä vuosina 1967—1970. Kun otetaan huomioon, että pankin toiminnan käyntiin saaminen tulee vaatimaan oman aikansa, on todennäköistä, että jokaisesta erästä puolet eli 250 000 dollaria voidaan suorittaa velkakirjoina, joita tuskin joudutaan lunastamaan ainakaan parin lähimmän vuoden aikana.

Ottaen huomioon, että Itävalta, Norja, Ruotsi ja Tanska ovat päättäneet liittyä Aasian Kehityspankkiin ja siten tukea taloudellista kehitystä tämän alueella, ja mm. merkityksen, joka on pankin perustamissopimuksen 14 artiklan ix -kohdalla, hallitus pitää suotavana, että myös Suomi liittyisi siihen.

Hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta antaisi suostumuksensa Suomen liittymiseen Aasian Kehityspankkiin.

Samalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Bangkokissa 4 päivänä joulukuuta 1965 allekirjoitetun Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen säännökset olkoot, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Mainittujen säännösten täytäntöönpanemiseksi ja soveltamiseksi tarvittavat määräykset annetaan asetuksella.

Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Ministeri *Ahti Karjalainen.*

(Suomennos)

Aasian Kehityspankin PERUSTAMISSOPIMUS

Sopimuspuolet

Ottaen huomioon kiinteämmän taloudellisen yhteistyön merkityksen mahdollisimman tehokkaan varojenkäytön aikaansaamiseksi ja taloudellisen kehityksen nopeuttamiseksi Aasiassa ja Kauko-Idässä;

todeten olevan tärkeätä lisätä rahoitusmahdollisuuksia alueellisiin kehitystarkoituksiin ottamalla käyttöön sekä alueen sisäiset että ulkopuoliset pääomat ja muut varat ja pyrkimällä luomaan ja kehittämään sellaiset olosuhteet, jotka edistävät alueen sisäisten säästöjen lisääntymistä ja kehitysvarojen virtaamista sinne;

todeten olevan suotavaa edistää alueella sen eri talousalojen sopusointuista kasvua ja jäsenmaiden ulkomaankaupan laajenemista;

vakuuttuneina siitä, että perusluonteeltaan aasialaisen rahalaitoksen perustaminen palvelisi näitä päämääriä;

ovat sopineet täten Aasian Kehityspankin (jota jäljempänä sanotaan "Pankiksi") perustamisesta ja siitä, että sen toiminnasta ovat voimassa seuraavat

AGREEMENT ESTABLISHING the Asian Development Bank

The Contracting Parties

Considering the importance of closer economic co-operation as a means for achieving the most efficient utilization of resources and for accelerating the economic development of Asia and the Far East;

realizing the significance of making additional development financing available for the region by mobilizing such funds and other resources both from within and outside the region, and by seeking to create and foster conditions conducive to increased domestic savings and greater flow of development funds into the region;

recognizing the desirability of promoting the harmonious growth of the economies of the region and the expansion of external trade of member countries;

convinced that the establishment of a financial institution that is Asian in its basic character would serve these ends;

have agreed to establish hereby the Asian Development Bank (hereinafter called the "Bank") which shall operate in accordance with the following

SOPIMUSMÄÄRÄYKSET

I luku

Päämäärät, tehtävät ja jäsenyys

1 artikla

Päämäärät

Pankki pyrkii kannustamaan taloudellista kasvua ja yhteistyötä Aasian ja Kauko-Idän alueella (joita jäljempänä sanotaan "alueeksi") ja nopeuttamaan osaltaan alueen kehitysmaajäsenten taloudellista kehitystä yhteisesti ja erikseen. Tässä Sopi-

ARTICLES OF AGREEMENT

Chapter I

Purpose, functions and membership

Article 1

Purpose

The purpose of the Bank shall be to foster economic growth and co-operation in the region of Asia and the Far East (hereinafter referred to as the "region") and to contribute to the acceleration of the process of economic development of the developing member

muksessa käytetyt sanonnat ''Aasian ja Kauko-Idän alue'' ja ''alue'' tarkoittavat Aasian ja Kauko-Idän alueita määriteltyinä samoin kuin Yhdistyneiden Kansakuntien Aasian ja Kauko-Idän taloudellisessa komissiossa.

countries in the region, collectively and individually. Whereever used in this Agreement, the terms "region of Asia and the Far East" and "region" shall comprise the territories of Asia and the Far East included in the Terms of Reference of the United Nations Economic Commission for Asia and the Far East.

2 artikla

Tehtävät

Päämääriensä saavuttamiseksi Pankin tehtävät ovat seuraavat:

i) edistää julkisten ja yksityisten pääomien sijoitusta alueen kehityskohteisiin;

ii) käyttää käytettävissään olevat varat alueen kehitysjäsenmaiden kehityksen rahoittamiseen antaen etusijan niille alueellisille, osa-alueellisille sekä kansallisille suunnitelmille ja ohjelmille, jotka ovat omiaan tehokkaimmin auttamaan koko alueen sopusuhtaista taloudellista kasvua, ja silmälläpitäen erityisesti alueen pienempien ja vähemmän kehittyneiden jäsenmaiden tarpeita;

iii) antaa alueen jäsenmaille niiden pyytämää apua niiden kehityspolitiikan ja -suunnitelmien koordinoimisessa paremman varainkäytön aikaansaamiseksi, niiden talouksien muovaamiseksi suuremmassa määrin toisiaan täydentäviksi ja niiden, etenkin alueen sisäisen, ulkomaankaupan säännöllisen laajenemisen edistämiseksi;

iv) antaa teknillistä apua kehityssuunnitelmien ja -ohjelmien laatimisessa, rahoittamisessa ja toimeenpanossa sekä erityisten suunnitelmaesitysten muotoilussa;

v) olla yhteistoiminnassa, tämän Sopimuksen määräysten puitteissa, sopivaksi katsomallaan tavalla Yhdistyneiden Kansakuntien, sen jäsenjärjestöjen ja apuelinten, mm. etenkin Aasian ja Kauko-Idän taloudellisen komission kanssa, samoin julkisten kansainvälisten järjestöjen ja muiden kansainvälisten laitosten sekä kansallisten joko julkisten tai yksityisten yhteisöjen kanssa, jotka ovat tekemisissä kehitysvarojen alueelle sijoittamisen kanssa, sekä herättää näiden laitosten ja yhteisöjen mielenkiinto uusiin sijoitus- ja avustusmahdollisuuksiin; ja

Article 2

Functions

To fulfil its purpose, the Bank shall have the following functions:

i) to promote investment in the region of public and private capital for development purposes;

ii) to utilize the resources at its disposal for financing development of the developing member countries in the region, giving priority to those regional, sub-regional as well as national projects and programmes which will contribute most effectively to the harmonious economic growth of the region as a whole, and having special regard to the needs of the smaller or less developed member countries in the region;

iii) to meet requests from members in the region to assist them in the coordination of their development policies and plans with a view to achieving better utilization of their resources, making their economies more complementary, and promoting the orderly expansion of their foreign trade, in particular, intra-regional trade;

iv) to provide technical assistance for the preparation, financing and execution of development projects and programmes, including the formulation of specific project proposals;

v) to co-operate, in such manner as the Bank may deem appropriate, within the terms of this Agreement, with the United Nations, its organs and subsidiary bodies including, in particular, the Economic Commission for Asia and the Far East, and with public international organizations and other international institutions, as well as national entities whether public or private, which are concerned with the investment of development funds in the region, and to interest such institutions and entities in new opportunities for investment and assistance; and

vi) ryhtyä muihin sellaisiin toimenpiteisiin ja tarjota muita sellaisia palveluksia, jotka saattavat edistää sen päämääriä.

3 artikla

Jäsenyys

1. Pankin jäsenyys on avoin: i) Yhdistyneiden Kansakuntien Aasian ja Kauko-Idän taloudellisen komission jäsenille ja "liitännäisjäsenille" (associate members); ja ii) muille alue-maille ja alueen ulkopuolisille kehittyneille maille, jotka ovat Yhdistyneiden Kansakuntien tai jonkin sen erityisjärjestön jäseniä.

2. Tämän artiklan 1 pykälän mukaan jäsenyyteen oikeutetut maat, jotka eivät tule jäseniksi tämän Sopimuksen 64 artiklan mukaisesti, voidaan Pankin määrättävissä olevilla ehdoilla ja edellytyksillä hyväksyä Pankin jäseniksi, jos 2/3 hallintoneuvoston kaikista jäsenistä vähintäin 3/4:lla Pankin jäsenten äänimäärästä sitä kannattaa.

3. Mitä tulee Yhdistyneiden Kansakuntien Aasian ja Kauko-Idän taloudellisen komission "liitännäisjäseniin" (associate members), jotka eivät ole vastuussa ulkoasioittensa hoidosta, Pankin jäsenistä sen, joka on vastuussa anojan osalta ulkomaisista suhteista, on tehtävä Pankin jäsenyysanomus ja annettava oheisena sitoumus siitä, että siksi kunnes anoja itse ottaa kantaakseen mainitun vastuun, jäsen vastaa kaikista anojalle Pankin jäseneksi hyväksymisestä ja jäsenyyden suomien etujen nauttimisesta mahdollisesti aiheutuvista sitoumuksista. "Maa" tässä Sopimuksessa merkitsee myös aluetta, joka on Yhdistyneiden Kansakuntien Aasian ja Kauko-Idän taloudellisen komission "liitännäisjäsen" (associate member).

vi) to undertake such other activities and provide such other services as may advance its purpose.

Article 3

Membership

1. Membership in the Bank shall be open to: i) members and associate members of the United Nations Economic Commission for Asia and the Far East; and ii) other regional countries and non-regional developed countries which are members of the United Nations or of any of its specialized agencies.

2. Countries eligible for membership under paragraph 1 of this Article which do not become members in accordance with Article 64 of this Agreement may be admitted, under such terms and conditions as the Bank may detrmine, to membership in the Bank upon the affirmative vote of two-thirds of the total number of Governors, representing not less than three-fourths of the total voting power of the members.

3. In the case of associate members of the United Nations Economic Commission for Asia and the Far East which are not responsible for the conduct of their international relations, application for membership in the Bank shall be presented by the member of the Bank responsible for the international relations of the applicant and accompanied by an undertaking by such member that, until the applicant itself assumes such responsibility, the member shall be responsible for all obligations that may be incurred by the applicant by reason of admission to membership in the Bank and enjoyment of the benefits of such membership. "Country" as used in this Agreement shall include a territory which is an associate member of the United Nations Economic Commission for Asia and the Far East.

II luku

Pääoma

4 artikla

Peruspääoma

1. Pankin peruspääoma on tuhatmiljoonaa ($1 000 000 000) dollaria vastaten painoltaan

Chapter II

Capital

Article 4

Authorized capital

1. The authorized capital stock of the Bank shall be one billion dollars

ja kultapitoisuudeltaan Yhdysvaltain dollaria 31 päivänä tammikuuta 1966. Milloin tässä Sopimuksessa mainitaan dollari, tarkoitetaan sillä yllämainitunarvoista Yhdysvaltain dollaria. Peruspääoma on jaettava sataantuhanteen (100 000), nimellisarvoltaan kymmenentuhannen dollarin ($ 10 000) arvoiseen osakkeeseen, jotka ovat vain jäsenten merkittävissä tämän Sopimuksen 5 artiklan määräysten mukaisesti.

2. Alkuperäinen peruspääoma on jaettava maksettuihin osakkeisiin ja vaadittaessa maksettaviksi lankeaviin osakkeisiin. Osakkeista on maksettuja osakkeita nimellisarvoltaan kaikkiaan viidensadan miljoonan ($ 500 000 000) dollarin arvosta ja vaadittaessa maksettaviksi lankeavia osakkeita nimellisarvoltaan kaikkiaan viidensadan miljoonan ($ 500 000 000) dollarin arvosta.

3. Pankin hallintoneuvosto voi lisätä Pankin peruspääomaa sopivaksi katsomanaan ajankohtana ja sopiviksi katsomillaan ehdoilla ja edellytyksillä hallintoneuvoston 2/3 äänten enemmistöllä, mikä vastaa vähintäin 3/4 jäsenten koko äänivallasta.

($1 000 000 000) in terms of United States dollars of the weight and fineness in effect on 31 January 1966. The dollar wherever referred to in this Agreement shall be understood as being a United States dollar of the above value. The authorized capital stock shall be divided into one hundred thousand (100 000) shares having a par value of ten thousand dollars ($ 10 000) each, which shall be available for subscription only by members in accordance with the provisions of Article 5 of this Agreement.

2. The original authorized capital stock shall be divided into paid-in shares and callable shares having an aggregate par value of five hundred million dollars ($ 500 000 000) shall be paid-in shares, and shares having an aggregate par value of five hundred million dollars ($ 500 000 000) shall be callable shares.

3. The authorized capital stock of the Bank may be increased by the Board of Governors, at such time and under such terms and conditions as it may deem advisable, by a vote of two-thirds of the total number of Governors, representing not less than three-fourths of the total voting power of the members.

5 artikla

Osakemerkintä

1. Jokaisen jäsenen on merkittävä osakkeita Pankin osakepääomasta. Jokaisen alkuperäistä peruspääomaa koskevan merkinnän on käsitettävä sama määrä maksettuja osakkeita ja vaadittaessa maksettavaksi lankeavia osakkeita. Tämän Sopimuksen 64 artiklan mukaisesti jäseniksi tulevien maiden ensimmäisessä merkinnässä merkittävä osakemäärä selviää Sopimuksen liitteestä A. Tämän Sopimuksen 3 artiklan 2 pykälän mukaan jäsenyyden saaneiden maiden ensimmäisessä merkinnässä merkittävän osakemäärän määrää hallintoneuvosto edellyttäen kuitenkin, ettei sellaista merkintää hyväksytä, joka vähentäisi alue-jäsenten hallussa olevan osakepääoman alle kuudenkymmenen (60) prosentin koko merkitystä osakepääomasta.

2. Hallintoneuvoston on vähintäin viiden (5) vuoden väliajoin suoritettava Pankin

Article 5

Subscription of shares

1. Each member shall subscribe to shares of the capital stock of the Bank. Each subscription to the original authorized capital stock shall be for paid-in shares and callable shares in equal parts. The initial number of shares to be subscribed by countries which become members in accordance with Article 64 of this Agreement shall be that set forth in Annex A hereof. The initial number of shares to be subscribed by countries which are admitted to membership in accordance with paragraph 2 of Article 3 of this Agreement shall be determined by the Board of Governors; provided, however, that no such subscripition shall be authorized which would have the effect of reducing the percentage of capital stock held by regional members below sixty (60) per cent of the total subscribed capital stock.

2. The Board of Governors shall at intervals of not less than five (5) years review

osakepääoman tarkistus. Peruspääomaa lisättäessä jokaisen jäsenen on saatava kohtuullinen mahdollisuus lisämerkintään hallintoneuvoston määrättävissä olevilla ehdoilla ja edellytyksillä sellaisessa suhteessa, joka vastaa sen aikaisempaa merkintäsuhdetta välittömästi lisääntymistä edeltäneeseen, koko merkittyyn osakepääomaan. Edellämainittu määräys ei kuitenkaan koske peruspääoman lisää tai lisän osaa kysymyksen ollessa yksinomaan hallintoneuvoston tämän artiklan pykälien 1 ja 3 mukaisesti tekemistä ratkaisuista. Jäsenillä ei ole merkintäpakkoa osaankaan lisääntyneestä osakepääomasta.

the capital stock of the Bank. In case of an increase in the authorized capital stock, each member shall have a reasonable opportunity to subscribe, under such terms and conditions as the Board of Governors shall determine, to a proportion of the increase of stock equivalent to the proportion which its stock theretofare subscribed bears to the total subscribed capital stock immediately prior to such increase; provided, however, that the foregoing provision shall not apply in respect of any increase or portion of an increase in the authorized capital stock intended solly to give effect to determinations of the Board of Governors under paragraphs 1 and 3 of this Article. No member shall be obligated to subscribe to any part of an increase of capital stock.

3. Hallintoneuvosto voi jäsenen pyynnöstä määräämillään ehdoilla ja edellytyksillä sallia jäsenen merkitä enemmän edellyttäen kuitenkin, ettei jäsenelle anneta sellaista lisämerkintäoikeutta, joka pienentäisi alue-jäsenmaiden hallussa olevan osakepääoman määrän alle kuudenkymmenen (60) prosentin koko merkitystä osakepääomasta. Hallintoneuvoston on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisen aluejäsenen, jolla on vähemmän kuin kuusi (6) prosenttia merkitystä osakepääomasta, pyyntöön saada lisätä suhteellista osuuttaan.

3. The Board of Governors may, at the request of a member, increase the subscription of such member on such terms and conditions as the Board may determine; provided, however, that no such increase in the subscription of any member shall be authorized which would have the effect of reducing the percentage of capital stock held by regional members below sixty (60) per cent of the total subscribed capital stock. The Board of Governors shall pay special regard to the request of any regional member having less than six (6) per cent of the subscribed capital stock to increase its proportionate share thereof.

4. Jäsenten ensimmäinen osakemerkintä osakekannasta tapahtuu nimellisarvoon. Muut osakkeet lasketaan liikkeelle nimellisarvoonsa, ellei hallintoneuvosto koko jäsenistönsä äänten enemmistöllä, joka vastaa jäsenten koko äänivoiman enemmistöä, päätä erityisten olosuhteiden vallitessa laskea niitä merkittäviksi muilla ehdoilla.

4. Shares of stock initially subscribed by members shall be issued at par. Other shares shall be issued at par unless the Board of Governors by a vote of a majority of the total number of Governors, representing a majority of the total voting power of the members, decides in special circumstances to issue them on other terms.

5. Osakkeita ei saa antaa vakuudeksi tai rasittaa millään muullakaan tavoin eivätkä ne ole siirrettävissä muille kuin Jankille tämän Sopimuksen VII luvun mukaisesti.

5. Shares of stock shall not be pledged or encumbered in any manner whatsoever, and they shall not be transferable except to the Bank in accordance with Chapter VII of this Agreement.

6. Jäsenet ovat velvolliset vastaamaan osakkeistaan vain antohinnan maksamattomalta osalta.

6. The liability of the members on shares shall be limited to the unpaid portion of their issue price.

7. Jäsen ei ole jäsenyytensä perusteella vastuussa Pankin sitoumuksista.

7. No member shall be liable, by reason of its membership, for obligations of the Bank.

6 artikla

Merkintöjen maksusuoritus

1. Jokaisen tämän Sopimuksen Allekirjoittajan, jonka jäsenyys perustuu 64 artiklaan, Pankin maksetusta osakepääomasta ensimmäisessä merkinnässä merkitsemä määrä on maksettava viidessä (5) erässä, joista jokainen on kaksikymmentä (20) prosenttia tästä määrästä. Jokaisen jäsenen on maksettava ensimmäinen erä kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa tämän Sopimuksen voimaanastumispäivästä lukien tai viimeistään sinä päivänä, jolloin sen puolesta ratifioimisasiakirja annetaan säilytettäviksi, tai 64 artiklan 1 pykälän mukaisena hyväksymispäivänä, kumpi niistä on myöhäisin. Toinen erä lankeaa maksettavaksi yhden (1) vuoden kuluttua tämän Sopimuksen voimaanastumisesta. Jokainen jäljellä olevasta kolmesta erästä lankeaa maksettavaksi järjestyksessä yhden (1) vuoden kuluttua siitä päivästä lukien, jolloin edellinen erä lankesi maksettavaksi.

2. Jokaisesta alkuperäisen maksetun osakepääoman ensimmäisten merkintöjen maksuerästä on:

a) viisikymmentä (50) prosenttia suoritettava kultana tai vaihdettavina valuuttoina; ja

b) viisikymmentä (50) prosenttia jäsenen valuuttana.

3. Pankin on otettava vastaan jäseneltä jäsenen hallituksen tai jäsenen osoittaman talletuspaikan antamia velkakirjoja tai muita maksusitoumuksia jäsenen tämän artiklan 2 pykälän b) kohdan mukaisesti valuuttana maksettavan määrän sijasta edellyttäen, että Pankki ei tarvitse sellaista valuuttaa toimintaansa varten. Sellaisten velkakirjojen tai maksusitoumusten on oltava ei-siirrettäviä, korottomia ja Pankille vaadittaessa nimellisarvoonsa maksettavia. 24 artiklan 2 pykälän ii) kohden nojalla tällaisten vaihdettavina valuuttoina maksettavien velkakirjojen ja maksusitoumuksia koskevien vaatimusten on oltava, kohtuullisiksi katsottaviin aikajaksoihin nähden, prosentuaalisesti yhdenmukaisia kaikkiin sellaisiin velkakirjoihin ja maksusitoumuksiin nähden.

4. Jäsenen jokaisen omana valuuttana tapahtuneen maksusuorituksen on tämän artiklan 2 pykälän b) kohdan nojalla oltava määrältään sellaisen, jonka Pankki, — mahdollisesti tarpeellisina pitämiensä neuvotte-

Article 6

Payment of subscriptions

1. Payment of the amount initially subscribed by each Signatory to this Agreement which becomes a member in accordance with Article 64 to the paid-in capital stock of the Bank shall be made in five (5) instalments, of twenty (20) per cent each of such amount. The first instalment shall be paid by each member within thirty (30) days after entry into force of this Agreement, or on or before the date of deposit on its behalf of its instrument of ratification or acceptance in accordance with paragraph 1 of Article 64, whichever is later. The second instalment shall become due one (1) year from the entry into force of this Agreement. The remaining three instalments shall each become due successively one (1) year from the date on which the preceding instalment becomes due.

2. Of each instalment for the payment of initial subscriptions to the original paid-in capital stock:

a) fifty (50) per cent shall be paid in gold or convertible currency; and

b) fifty (50) per cent in the currency of the member.

3. The Bank shall accept from any member promissory notes or other obligations issued by the Goverment of the member, or by the depository designated by such member, in lieu of the amount to be paid in the currency of the member pursuant to paragraph 2 b) of this Article, provided such currency is not required by the Bank for the conduct of its operations. Such notes or obligations shall be non-negotiable, non-interest-bearing, and payable to the Bank at par value upon demand. Subject to the provisions of paragraph 2 ii) of Article 24, demands upon such notes or obligations payable in convertible currencies shall, over reasonable periods of time, be uniform in percentage on all such notes or obligations.

4. Each payment of a member in its own currency under paragraph 2 b) of this Article shall be in such amount as the Bank, after such consultation with the International Monetary Fund as the Bank may consider

lujen jälkeen Kansainvälisen Valuuttarahaston kanssa ja noudattaen Kansainvälisen Valuuttarahaston mahdollisesti vahvistamaa parikurssia, — arvioi vastaavan täysimääräisesti dollareina merkinnästä maksettavaa osaa. Ensimmäisen maksusuorituksen on oltava määrältään sellaisen, että jäsen pitää sitä sopivansuuruisena, mutta sen täytyy olla siten korjattavissa yhdeksänkymmenen (90) päivän kuluessa maksun erääntymispäivästä lukien kuin Pankki harkitsee tarpeelliseksi, jotta se muodostaisi suorituksen täysimääräisen dollarivastineen.

5. Maksu Pankin vaadittaessa maksettavaksi lankeavasta osakepääomamerkinnästä on vaadittavissa vain silloin kun Pankki vaatii suoritusta voidakseen täyttää sitoumuksensa koskien ottamiaan, 11 artiklan kohtien ii) ja iv) tarkoittamia lainoja, jotka on tarkoitettu liitettäviksi sen varsinaisiin pääomavaroihin, tai takuita, jotka on maksettava tällaisista varoista.

6. Tämän artiklan 5 kohdassa tarkoitetun maksuvaatimuksen tapahtuessa maksu voidaan suorittaa jäsenen valinnan mukaan kultana, vaihdettavina valuuttoina tai valuuttana, joka tarvitaan Pankin sen sitoumuksen suoritukseksi, joka on maksuvaatimuksen aiheuttanut. Maksuvaatimusten, koskien maksamattomia merkintöjä, on oltava prosentuaalisesti yhtäläisiä kunkin vaadittaessa maksettavan osakkeen kohdalta.

7. Pankin on määrättävä tähän artiklaan perustuvan maksun suorituspaikka, kuitenkin siten, että ennen hallintoneuvoston ensimmäistä avajaiskokousta tämän artiklan 1 pykälän tarkoittama ensimmäinen maksuerä on suoritettava Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille Pankin uskotun miehen ominaisuudessa.

necessary and utilizing the par value established with the International Monetary Fund, if any, determines to be equivalent to the full value in terms of dollars of the portion of the subscription being paid. The initial payment shall be in such amount as the member considers appropriate hereunder but shall be subject to such adjustment, to be effected within ninety (90) days of the date on which such payment was due, as the Bank shall determine to be necessary to constitute the full dollar equivalent of such payment.

5. Payment of the amount subscribed to the callable capital stock of the Bank shall be subject to call only as and when required by the Bank to meet its obligations incurred under sub-paragraphs ii) and iv) of Article 11 on borrowings of funds for inclusion in its ordinary capital resources or on guarantees chargeable to such resources.

6. In the event of the call referred to in paragraph 5 of this Article, payment may be made at the option of the member in gold, convertible currency or in the currency required to discharge the obligations of the Bank for the purpose of which the call is made. Calls on unpaid subscriptions shall be uniform in percentage on all callable shares.

7. The Bank shall determine the place for any payment under this Article, provided that, until the inaugural meeting of its Board of Governors, the payment of the first instalment referred to in paragraph 1 of this Article shall be made to the Secretary-General of the United Nations, as Trustee for the Bank.

7 artikla

Varsinaiset pääomavarat

Tässä Sopimuksessa tarkoitetaan Pankin "varsinaisilla pääomavaroilla" seuraavia:

i) Pankin peruspääomaa sisältäen sekä maksetut että vaadittaessa maksettaviksi lankeavat osakkeet, jotka on merkitty tämän Sopimuksen 5 artiklan mukaisesti, paitsi sellaista osaa siitä, joka voidaan varata yhtä

Article 7

Ordinary capital resources

As used in this Agreement, the term "ordinary capital resources" of the Bank shall include the following:

i) authorized capital stock of the Bank, including both paid-in and callable shares, subscribed pursuant to Article 5 of this Agreement, except such part thereof as may be set aside into one or more Special Funds

tai useampaa erityisrahastoa varten tämän Sopimuksen 19 artiklan 1 pykälän i) kohdan mukaisesti;

ii) pääomia, jotka Pankki on saanut ottamalla lainoja tämän Sopimuksen 21 artiklan i) kohdan antaman valtuuden nojalla ja joihin sovelletaan tämän Sopimuksen 6 artiklan 5 pykälän määräystä koskien sitoumusta maksaa vaadittaessa;

iii) pääomia, jotka on saatu lainojen ja takuiden takaisinmaksuista, jotka on annettu tämän artiklan kohdissa i) ja ii) tarkoitetuista varoista;

iv) tuloja, jotka on saatu edellämainituista pääomista annetuista lainoista tai takuista, joihin sovelletaan tämän Sopimuksen 6 artiklan 5 pykälää koskien sitoumusta maksaa vaadittaessa; ja

v) muita pääomia tai Pankin tuloja, jotka eivät muodosta osaa tämän Sopimuksen 20 artiklassa tarkoitettujen Erityirahastojen varoista.

in accordance with paragraph 1 i) of Article 19 of this Agreement;

ii) funds raised by borrowings of the Bank by virtue of powers conferred by subparagraph i) of Article 21 of this Agreement, to which the commitment to calls provided for in paragraph 5 of Article 6 of this Agreement is applicable;

iii) funds received in repayment of loans or guarantees made with the resources indicated in i) and ii) of this Article;

iv) income derived from loans made from the aforementioned funds or from guarantees to which the commitment to calls set forth in paragraph 5 of Article 6 of this Agreement is applicable; and

v) any other funds or income received by the Bank which do not form part of its Special Funds resources referred to in Article 20 of this Agreement.

III luku

Toiminta

8 artikla

Varojen käyttö

Pankin varoja ja tarjoamia mahdollisuuksia on käytettävä yksinomaan niitä päämääriä varten, jotka on esitetty tämän Sopimuksen artikloissa 1 ja 2.

9 artikla

Varsinaiset toimet ja erityistoimet

1. Pankin toiminta käsittää varsinaiset pankkitoimet ja erityistoimet.

2. Varsinaisia pankkitoimia ovat ne, jotka rahoitetaan varsinaisilla pääomavaroilla.

3. Erityistoimia ovat ne, jotka rahoitetaan tämän Sopimuksen 20 artiklan tarkoittamista Erityisrahastojen varoista.

10 artikla

Toimintamuotojen erottaminen

1. Pankin varsinaiset pääomavarat ja Erityisrahastojen varat on aina ja joka suh-

Chapter III

Operations

Article 8

Use of resources

The resources and facilities of the Bank shall be used exclusively to implement the purpose and functions set forth respectively in Articles 1 and 2 of this Agreement.

Article 9

Ordinary and special operations

1. The operations of the Bank shall consist of ordinary operations and special operations.

2. Ordinary operations shall be those financed from the ordinary capital resources of the Bank.

3. Special operations shall be those financed from the Special Funds resources referred to in Article 20 of this Agreement.

Article 10

Separation of operations

1. The ordinary capital resources and the Special Funds resources of the Bank shall

teessa pidettävä, käytettävä, sidottava ja sijoitettava toisistaan erilleen ja niihin nähden on muutoinkin meneteltävä täysin toisistaan riippumattomasti. Pankin taloudellista tilaa koskevien selostusten on osoitetttava erikseen varsinaiset pankkitoimet ja erityistoimet.

2. Pankin varsinaisia pääomavaroja ei missään olosuhteissa saa rasittaa tai niistä ei saa maksaa tappioita ja velvoitteita, jotka ovat aiheutuneet erityistoimista tai muista toiminnoista, joita varten alunperin on käytetty tai sidottu Erityisrahastojen varoja.

3. Menoilla, jotka välittömästi liittyvät varsinaisiin pankkitoimiin, on rasitettava Pankin varsinaisia pääomavaroja. Menoilla, jotka välittömästi liittyvät erityistoimiin, on rasitettava Erityisrahastojen varoja. Muut menorasitukset riippuvat Pankin harkinnasta.

at all times and in all respects be held, used, committed, invested or otherwise disposed of entirely separate from each other. The financial statements of the Bank shall show the ordinary operations and special operations separately.

2. The ordinary capital resources of the Bank shall under no circumstances be charged with, or used to discharge, losses or liabilities arising out of special operations or other activities for which Special Funds resources were originally used or committed.

3. Expenses appertaining directly to ordinary operations shall be charged to the ordinary capital resources of the Bank. Expenses appertaining directly to special operations shall be charged to the Special Funds resources. Any other expenses shall be charged as the Bank shall determine.

11 artikla

Lainansaajat ja toimintamuodot

Tämän sopimuksen ehdoista riippuen Pankki voi rahoittaa tai auttaa rahoituksessa jokaista jäsentä, sen elintä, asioitten hoitajaa tai poliittisesti sen alaista osaa, tai yhteisöä tai yritystä, joka toimii jäsenen alueella samoin kuin kansainvälisiä tai alueellisia elimiä tai yhteisöitä, jotka ovat tekemisissä alueen taloudellisen kehityksen kanssa. Pankki voi toteuttaa toimintaansa joillakin seuraavista tavoista:

i) antamalla välittömiä lainoja tai osallistumalla niihin vähentymättömällä maksetulla pääomallaan sekä vararahastollaan ja jakamattomalla ylijäämällään — paitsi tämän Sopimuksen 17 artiklan määräysten tarkoittamissa tapauksissa, — tai vähentymättömillä Erityisrahastojensa varoilla;

ii) antamalla välittömiä lainoja tai osallistumalla niihin Pankin pääomamarkkinoilta hankkimillaan, lainaksi ottamillaan tai muulla tavoin saamillaan pääomilla, jotka on tarkoitettu liitettäviksi sen varsinaisiin pääomavaroihin;

iii) sijoittamalla tämän artiklan kohdissa i) ja ii) tarkoitettuja pääomia jonkin laitoksen tai yrityksen osakepääomaan edellyttäen kuitenkin, ettei sellaista sijoitusta saa tehdä ennen kuin hallintoneuvosto koko jäsenistönsä äänten enemmistöllä, joka edustaa jäsenten koko äänivaltaa, on harkinnut Pan-

Article 11

Recipients and methods of operation

Subject to the conditions stipulated in this Agreement, the Bank may provide or facilitate financing to any member, or any agency, instrumentality or political subdivision thereof, or any entity or enterprise operating in the territory of a member, as well as to international or regional agencies or entities concerned with economic development of the region. The Bank may carry out its operations in any of the following ways:

i) by making or participating in direct loans with its unimpaired paid-in capital and, except as provided in Article 17 of this Agreement, with its reserves and undistributed surplus; or with the unimpaired Special Funds resources;

ii) by making or participating in direct loans with funds raised by the Bank in capital markets or borrowed or otherwise acquired by the Bank for inclusion in its ordinary capital resources;

iii) by investment of funds referred to in i) and ii) of this Article in the equity of an institution or enterprise, provided no such investment shall be made until after the Board of Governors, by a vote of a majority of the total number of Governors, representing a majority of the total voting power of

kin olevan sellaisessa asemassa, että se saattaa ryhtyä kysymyksessä olevan laatuiseen toimintaan; tai

iv) takaamalla joko ensi- tai toissijaisena takaajana kokonaisuudessaan tai osittain lainoja taloudellista kehitystoimintaa varten, johon Pankki osallistuu.

the members, shall have determined that the Bank is in a position to commence such type of operations; or

iv) by guaranteeing, whether as primary or secondary obligor, in whole or in part, loans for economic development participated in by the Bank.

12 artikla

Varsinaisen toiminnan rajoitukset

1. Maksamattomien lainojen, pääomasijoitusten ja Pankin antamien takuiden kokonaismäärä sen varsinaisessa toiminnassa ei saa minään ajankohtana ylittää sen koskemattoman merkityn pääoman, vararahastojen ja varsinaisiin pääomavaroihin sisältyvien ylijäämien kokonaismäärää, mihin ei lueta tämän Sopimuksen 17 artiklan tarkoittamaa erityisvararahastoa ja muita varauksia, jotka eivät ole käytettävissä varsinaisia pankkitoimia varten.

2. Milloin lainoja on annettu Pankin lainaksi ottamista pääomista, joihin socelletaan tämän Sopimuksen 6 artiklan 5 pykälän määräyksiä sitoumuksesta maksaa vaadittaessa, maksamattoman ja Pankille määrättynä valuttana maksettavan pääoman kokonaismäärä ei saa minään ajankohtana ylittää Pankin ottamien, samana valuuttana maksettavien lainojen maksamattoman pääoman kokonaismäärää.

3. Mitä tulee Pankin varsinaisista pääomavaroistaan tekemiin pääomasijoituksiin, sijoitusten kokonaismäärä ei saa minään ajankohtana ylittää kymmentä (10) prosenttia Pankin koskemattoman maksetun osakepääoman tosiasiallisesti maksetusta kokonaismäärästä ja varsinaisiin pääomavaroihin sisälletyistä vararahastoista ja ylijäämästä; tämän Sopimuksen 17 artiklan tarkoittamaa erityisvararahastoa ei lasketa mukaan.

4. Mikään pääomasijoitus ei saa määrältään ylittää hallintoneuvoston kussakin tapauksessa erikseen sopivaksi harkitsemaa prosenttia kysymyksessä olevan yhteisön tai yrityksen pääomasta. Pankki ei saa yrittää saada tällaisen sijoituksen avulla valvontaoikeutta kysymyksessä olevassa yhteisössä tai yrityksessä paitsi sikäli kuin se on välttämätöntä Pankin sijoituksen turvaamiseksi.

Article 12

Limitations on ordinary operations

1. The total amount outstanding of loans, equity investments and guarantees made by the Bank in its ordinary operations shall not at any time exceed the total amount of its unimpaired subscribed capital, reserves and surplus included in its ordinary capital resources, exclusive of the special reserve provided for by Article 17 of this Agreement and other reserves not available for ordinary operations.

2. In the case of loans made with funds borrowed by the Bank to which the commitment to calls provided for by paragraph 5 of Article 6 of this Agreement is applicable, the total amount of principal outstanding and payable to the Bank in a specific currency shall not at any time exceed the total amount of the principal of outstanding borrowings by the Bank that are payable in the same currency.

3. In the case of funds invested in equity capital out of the ordinary capital resources of the Bank, the total amount invested shall not exceed ten (10) per cent of the aggregate amount of the unimpaired paid-in capital stock of the Bank actually paid up at any given time together with the reserves and surplus included in its ordinary capital resources, exclusive of the special reserve provided for in Article 17 of this Agreement.

4. The amount of any equity investment shall not exceed such percentage of the equity capital of the entity or enterprise concerned as the Board of Directors shall in each specific case determine to be appropriate. The Bank shall not seek to obtain by such an investment a controlling interest in the entity or enterprise concerned, except where necessary to safeguard the investment of the Bank.

13 artikla

Valuuttojen hankinta välittömiin lainoihin

Lainanantonsa tai osallistumisensa lainoihin Pankki voi rahoittaa jollakin seuraavista tavoista:

i) antamalla lainanottajalle valuuttoja, jotka eivät ole sen jäsenen valuuttaa, jonka alueella kysymyksessä oleva suunnitelma aiotaan toteuttaa, (viimemainittua valuuttaa sanotaan jäljempänä "paikalliseksi" valuutaksi) ja jotka ovat välttämättömät sellaisen suunnitelman ulkomaanvaluutan määräisten kustannusten maksamiseksi; tai

ii) järjestämällä kysymyksessä olevan suunnitelman paikallisten menojen rahoituksen paikallisena valuuttana mikäli se on mahdollista ilman, että Pankki myy kultaansa tai vaihtokelpoista valuuttaansa. Erityistapauksissa, joissa Pankin mielestä suunnitelma aiheuttaa tai saattaa aiheuttaa maksutaseessa liiallisia tappioita tai rasitusta siinä jäsenmaassa, jonka alueella suunnitelma aiotaan toteuttaa, Pankki voi rahoittaa paikalliset menot muina kuin kysymyksessä olevan jäsenen valuuttoina; tällaisissa tapauksissa Pankin tätä tarkoitusta varten myöntämä rahoitus ei saa määrältään ylittää kohtuullista osaa kaikista lainanottajalle syntyneistä paikallisista menoista.

Article 13

Provision of currencies for direct loans

In making direct loans or participating in them, the Bank may provide financing in any of the following ways:

i) by furnishing the borrower with currencies other than the currency of the member in whose territory the project concerned is to be carried out (the latter currency hereinafter to be called "local currency"), which are necessary to meet the foreign exchange costs of such project; or

ii) by providing financing to meet local expenditures on the project concerned, where it can do so by supplying local currency without selling any of its holdings in gold or convertible currencies. In special cases when, in the opinion of the Bank, the project causes or is likely to cause undue loss or strain on the balance of payments of the member in whose territory the project is to be carried out, the financing granted by the Bank to meet local expenditures may be provided in currencies other than that of such member; in such cases, the amount of the financing granted by the Bank for this purpose shall not exceed a reasonable portion of the total local expenditure incurred by the borrower.

14 artikla

Toimintaperiaatteet

Pankin on toimittava seuraavia periaatteita noudattaen:

i) Pankin toiminnan on pääasiallisesti kohdistuttava nimettyjen suunnittelmien rahoittamiseen sisältäen sellaiset, jotka muodostavat osan kansallisesta, ala-aluetta koskevasta tai alueellisesta kehitysohjelmasta. Toimintaan saattaa kuitenkin sisältyä kansallisille kehityspankeille tai muille sopiville yhteisöille myönnettyjä lainoja tai lainojen takuita, jotta viimemainitut voisivat rahoittaa erityisiä kehityssuunnitelmiaan, joiden yksilölliset rahoitustarpeet eivät Pankin mielestä ole kyllin suuret oikeuttaakseen Pankin välittömän valvonnan.

ii) Valitessaan sopivia suunnitelmia Pankin on otettava varteen tämän Sopimuksen 2 artiklan ii) kohdan määräykset.

Article 14

Operating principles

The operations of the Bank shall be conducted in accordance with the following principles:

i) The operations of the Bank shall provide principally for the financing of specific projects, including those forming part of a national, sub-regional or regional development programme. They may, however, include loans to or guarantees of loans made to national development banks or other suitable entities, in order that the latter may finance specific development projects whose individual financing requirements are not, in the opinion of the Bank, large enough to warrant the direct supervision of the Bank;

ii) In selecting suitable projects, the Bank shall always be guided by the provisions of paragraph ii) of Article 2 of this Agreement;

iii) Pankki ei saa rahoittaa yritystä jäsenen alueella, jos kyseessä oleva jäsen vastustaa tällaista rahoitusta.

iv) Ennen lainan myöntämistä anojan on esitettävä tarkastettavaksi riittävästi perusteltu lainaehdotus ja Pankin pääjohtajan on esitettävä ehdotusta koskeva kirjallinen selostus johtokunnalle sekä oma, henkilökunnan tutkimuksiin perustuva suosituksensa.

v) Harkitessaan laina- tai takuuhakemusta Pankin on kiinnitettävä asianmukaista huomiota lainanottajan kykyyn saada rahoitus tai edut muualta ehdoilla ja edellytyksillä, joita Pankki pitää kohtuullisina lainanottajan kannalta kaikki asiaan vaikuttavat seikat huomioon ottaen.

vi) Antaessaan tai taatessaan lainan Pankin on kiinnitettävä asianmukaista huomiota lainanottajan ja sen mahdollisen takaajan mahdollisuuksiin täyttää lainasopimuksen mukaiset sitoumuksensa.

vii) Antaessaan lainaa tai takuun, on koron, muiden maksujen ja pääoman takaisinmaksuaikataulun oltava sellaiset, että ne Pankin mielestä soveltuvat kyseessä olevaan lainaan.

viii) Taatessaan jonkin muun sijoittajan antaman lainan tai ottaessaan välittääkseen arvopaperien myynnin Pankin on saatava sopiva korvaus riskistään.

ix) Laina-, sijoitus- tai muut rahoitusvarat, jotka on annettu käytettäviksi Pankin varsinaisen toiminnan puitteissa tai 19 artiklan 1 pykälän i) kohdan mukaisesti perustettujen Erityisrahastojen puitteissa, on käytettävä vain jäsenmaista niiden tuottamien tavaroiden ja palvelusten hankkimiseen paitsi tapauksissa, joissa johtokunta äänimäärällä, joka vastaa vähintään 2/3 jäsenten koko äänivallasta, päättää sallia hankinnan ei-jäsenmaasta tai ei-jäsenmaassa tuotettujen tavaroiden ja palvelusten hankinnan erityisten olosuhteiden vallitessa, jotka tekevät tällaisen hankinnan soveliaaksi, kuten kysymyksen ollessa ei-jäsenmaasta, josta Pankille on saatu huomattava määrä rahoitusvaroja.

x) Mikäli kysymyksessä on Pankin myöntämä suora laina saa Pankki sallia lainanottajan nostot ainoastaan sitä mukaa kuin suunnitelmasta aiheutuvat kustannukset lankeavat maksettaviksi.

iii) The Bank shall not finance any undertaking in the territory of a member if that member objects to such financing;

iv) Before a loan is granted, the applicant shall have submitted an adequate loan proposal and the President of the Bank shall have presented to the Board of Directors a written report regarding the proposal, together with his recommendations, on the basis of a staff study;

v) In considering an application for a loan or guarantee, the Bank shall pay due regard to the ability of the borrower to obtain financing or facilities elsewhere on terms and conditions that the Bank considers reasonable for the recipient, taking into account all pertinent factors;

vi) In making or guaranteeing a loan, the Bank shall pay due regard to the prospects that the borrower and its guarantor, if any, will be in a position to meet their obligations under the loan contract;

vii) In making or guaranteeing a loan, the rate of interest, other charges and the schedule for repayment of principal shall be such as are, in the opinion of the Bank, appropariate for the loan concerned;

viii) In guaranteeing a loan made by other investors, or in underwriting the sale of securities, the Bank shall receive suitable compensation for its risk;

ix) The proceeds of any loan, investment or other financing undertaken in the ordinary operations of the Bank or with Special Funds established by the Bank pursuant to paragraph 1 i) of Article 19, shall be used only for procurement in member countries of goods and services produced in member countries, except in any case in which the Board of Directors, by a vote of the Directors representing not less than two-thirds of the total voting power of the members, determines to permit procurement in a non-member country or of goods and services produced in a non-member country in special circumstances making such procurement appropriate, as in the case of a non-member country in which a significant amount of financing has been provided to the Bank;

x) In the case of a direct loan made by the Bank, the borrower shall be permitted by the Bank to draw its funds only to meet expenditures in connexion with the project as they are actually incurred;

xi) Pankin on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että Pankin myöntämän lainan, takuun tai takuuosuuden varat käytetään yksinomaan niihin tarkoituksiin, joihin laina oli myönnetty, ja asianmukaisesti huomioon ottaen taloudellisuus- ja tehokkuusnäkökohdat.

xii) Pankin on kiinnitettävä asianmukaista huomiota siihen, että vältytään käyttämästä sen varoja jonkun tietyn jäsenen hyväksi suhteettoman suuria määriä.

xiii) Pankin on pyrittävä huolehtimaan siitä, että sen pääomasijoitukset ovat kohtuullisesti vaihtelevat; se ei saa ottaa kannettavakseen vastuuta minkään sellaisen yhteisön tai yrityksen toiminnan johdosta, johon se on tehnyt sijoituksen paitsi milloin se on välttämätöntä Pankin sijoitusten turvaamiseksi; ja

xiv) Pankin on toiminnassaan noudatettava terveitä pankkitoimen periaatteita.

xi) The Bank shall take the necessary measures to ensure that the proceeds of any loan made, guaranteed or participated in by the Bank are used only for the purposes for which the loan was granted and with due attention to considerations of economy and efficiency;

xii) The Bank shall pay due regard to the desirability of avoiding a disproportionate amount of its resources being used for the benefit of any member;

xiii) The Bank shall seek to maintain reasonable diversification in its investments in equity capital; it shall not assume responsibility for managing any entity or enterprise in which it has an investment, except where necessary to safeguard its investments; and

xiv) The Bank shall be guided by sound banking principles in its operations.

15 artikla

Suorien lainojen ja takuiden ehdot ja edellytykset

1. Pankin antamia suoria lainoja tai osalainoja tai takuita koskevassa sopimuksessa on määrättävä, tämän Sopimuksen 14 artiklassa mainittujen toimintaperiaatteiden mukaisesti ja tämän Sopimuksen muita määräyksiä noudattaen, kyseessä olevan lainan tai takuun ehdot ja edellytykset mukaan lukien ne, jotka koskevat lainojen osalta pääoman kuoletusta, korkoa ja muita maksuja, erääntymisaikoja ja maksupäiviä, tai takuiden osalta vastaavasti maksuja ja muita kuluja. Varsinkin on sopimuksessa määrättävä, että — tämän artiklan 3 pykälän mukaisesti — kaikki Pankille sopimuksessa määrätyt maksut on suoritettava lainaksi annettuna valuuttana elleivät Pankin säännöt ja määräykset toisin määrää kysymyksen ollessa suorasta lainasta tai lainan takuusta, osana 19 artiklan 1 pykälän ii) kohdan mukaisia erityisrahoitustoimia. Pankkitakauksiin on myös liityttävä määräys, jonka mukaan Pankki voi lakkauttaa velvoitteensa korkoon nähden, jos lainan ottajan ja mahdollisen takaajan laiminlyönnin johdosta Pankki tarjoutuu ostamaan nimellisarvosta velkakirjan tai muut velkasitoumukset, joita takuu kos-

Article 15

Terms and conditions for direct loans and guarantees

1. In the case of direct loans made or participated in or loans guaranteed by the Bank, the contract shall establish, in conformity with the operating principles set forth in Article 14 of this Agreement and subject to the other provisions of this Agreement, the terms and conditions for the loan or the guarantee concerned, including those relating to payment of principal, interest and other charges, maturities, and dates of payment in respect of the loan, or the fees and other charges in respect of the guarantee, respectively. In particular, the contract shall provide that, subject to paragraph 3 of this Article, all payments to the Bank under the contract shall be made in the currency loaned, unless, in the case of a direct loan made or a loan guaranteed as part of special operations with funds provided under paragraph 1 ii) of Article 19, the rules and regulations of the Bank provide otherwise. Guarantees by the Bank shall also provide that the Bank may terminate its liability with respect to interest if, upon default by the borrower and the guarantor, if any, the Bank offers to pur-

kee, ja maksamaan tarjouksessa nimettyyn päivään mennessä kertyneen koron.

2. Milloin lainojen tai lainojen takuiden saaja ei itse ole jäsen, Pankki voi pitäessään sitä suositeltavana vaatia, että se jäsen, jonka alueella kyseessä oleva suunnitelma on aikomus toteuttaa, tai joku Pankin hyväksymä tämän jäsenen julkinen elin tai asioitten hoitaja takaa pääoman takaisinmaksun ja koron ja muiden maksujen suorituksen lainaehtojen mukaisesti.

3. Laina- tai takuusopimuksen on nimenomaan sisällettävä mainința valuutasta, minä kaikki sen mukaiset maksusuoritukset Pankille on tehtävä. Lainan ottajan sitä halutessa voidaan sellaiset maksut kuitenkin aina suorittaa kultana tai vaihdettavina valuuttoina.

16 artikla

Komissio ja toimitusmaksut

1. Pankin on veloitettava koron lisäksi komissiota varsinaisten toimiensa puitteissa antamastaan suorasta lainasta tai osalainasta. Määräaikoina maksettava komissio on laskettava jokaiselle maksamattomalle lainamäärälle tai lainaosuudelle ja sen on oltava vähintään yksi (1) prosentti vuodessa, ellei Pankki toimittuaan ensimmäiset viisi (5) vuotta päätä alentaa tätä vähimmäismäärää jäsenistönsä 2/3 enemmistöllä, mikä vastaa vähintäin 3/4 jäsenten koko äänivallasta.

2. Taatessaan lainan varsinaisen toimintansa puitteissa Pankin on kannettava takuusta johtokunnan määräämä toimitusmaksu, joka on maksettava määräajoin maksamattoman lainamäärän osalta.

3. Johtokunnan on määrättävä muista Pankin kantamista sen varsinaiseen toimintaan liittyvistä maksuista ja komissioista, toimitusmaksuista tai muista sen erityistoimintaan liittyvistä maksuista.

17 artikla

Erityisvararahasto

Pankin tämän Sopimuksen 16 artiklan mukaan vastaanottamat komissiot ja takuu-

chase, at par and interest accrued to a date designated in the offer, the bonds or other obligations guaranteed.

2. Where the recipient of loans or guarantees of loans is not itself a member, the Bank may, when it deems it advisable, require that the member in whose territory the project concerned is to be carried out, or a public agency or any instrumentality of that member acceptable to the Bank, guarantee the repayment of the principal and the payment of interest and other charges on the loan in accordance with the terms thereof.

3. The loan or guarantee contract shall expressly state the currancy in which all payments to the Bank thereunder shall be made. At the option of the borrower, however, such payments may always be made in gold or convertible currency.

Article 16

Commission and fees

1. The Bank shall charge, in addition to interest, a commission on direct loans made or participated in as part of its ordinary operations. This commission, payable periodically, shall be computed on the amount outstanding on each loan or participation and shall be at the rate of not less than one (1) per cent per annum, unless the Bank, after the first five (5) years of its operations, decides to reduce this minimum rate by a two-thirds majority of its members, representing not less than three-fourths of the total voting power of the members.

2. In guaranteeing a loan as part of its ordinary operations, the Bank shall charge a guarantee fee, at a rate determined by the Board of Directors, payable periodically on the amount of the loan outstanding.

3. Other charges of the Bank in its ordinary operations and any commission, fees or other charges in its special operations shall be determined by the Board of Directors.

Article 17

Special reserve

The amount of commissions and guarantee fees received by the Bank pursuant to Article

maksut on liitettävä erityisvararahastoon, joka on tarkoitettu Pankin tämän Sopimuksen 18 artiklan mukaisten velvoitteiden suosuorittamiseen. Erityisvararahaston likviditeetti on johtokunnan määrättävissä.

18 artikla

Pankin velvoitteiden suoritusmuodot

1. Niissä tapauksissa, joissa Pankin varsinaisen toimintansa puitteissa myöntämät lainat, osalainat tai takuut on jätetty hoitamatta, Pankin on ryhdyttävä tarpeellisina pitämiinsä toimenpiteisiin lainaehtojen muuttamiseksi paitsi niiden, jotka koskevat valuuttaa, jona laina on maksettava takaisin.

2. Maksuilla 11 artiklan kohtien ii) ja iv) tarkoittamien, Pankin varsinaisiin pääomavaroihin liittyvien ottolainaus- tai takuusitoumusten suorittamiseksi on veloitettava:

i) ensisijaisesti 17 artiklan tarkoittamaa erityisvararahastoa;

ii) toissijaisesti tarpeen mukaan ja Pankin päätöksestä riippuen muita vararahastoja, ylijäämää ja Pankin käytettävissä olevaa pääomaa.

3. Tarpeen mukaan Pankki voi, velkakirjoissa määrätyn koron ja muiden maksujen suorittamiseksi tai varsinaisen toimintansa yhteydessä ottamiensa lainojen kuolettamiseksi tai velvoitteidensa täyttämiseksi lainatakuittensa perusteella syntyvien samanlaisten maksujen osalta, joilla rasitetaan sen varsinaisia pääomavaroja, vaatia, että sopivan suuruinen määrä sen merkityistä, vaadittaessa maksettaviksi lankeavista osakkeista maksetaan tämän Sopimuksen 6 artiklan pykälien 6 ja 7 mukaisesti.

4. Niissä tapauksissa, joissa Pankin varsinaisen toimintansa yhteydessä lainaksi ottamista varoista myönnetty tai takaama laina on jätetty hoitamatta, Pankki voi, jos se otaksuu laiminlyönnin muodostuvan pitkäaikaiseksi, seuraavia tarkoituksia varten vaatia, että vaadittaessa maksettavaksi lankeavasta pääomasta suoritetaan lisämäärä, joka ei saa ylittää yhdessä (1) vuodessa yhtä (1) prosenttia jäsenten kaikkiaan merkkaamasta sellaisesta pääomasta:

i) maksaakseen takaisin ennen erääntymistä tai muulla tavalla vapauttaakseen kokonaan tai osittain Pankin vastuustaan minkä

16 of this Agreement shall be set aside as a special reserve which shall be kept for meeting liabilities of the Bank in accordance with Article 18 of this Agreement. The special reserve shall be held in such liquid form as the Board of Directors may decide.

Article 18

Methods of meeting liabilities of the Bank

1. In cases of default on loans made, participated in or guaranteed by the Bank in its ordinary operations, the Bank shall take such action as it deems appropriate with respect to modifying the terms of the loan, other than the currency of repayment.

2. The payments in discharge of the Bank's liabilities on borrowings or guarantees under sub-paragraphs ii) and iv) of Article 11 chargeable to the ordinary capital resources shall be charged:

i) First, against the special reserve provided for in Article 17;

ii) Then, to the extent necessary and at the discretion of the Bank, against the other reserves, surplus and capital available to the Bank.

3. Whenever necessary to meet contractual payments of intrest, other charges or amortization on borrowings of the Bank in its ordinary operations, or to meet its liabilities with respect to similar payments in respect of loans guaranteed by it, chargeable to its ordinary capital resources, the Bank may call an appropriate amount of the uncalled subscribed callable capital in accordance with paragraphs 6 and 7 of Article 6 of this Agreement.

4. In cases of default in respect of a loan made from borrowed funds or guaranteed by the Bank as part of its ordinary operations, the Bank may, if it believes that the default may be of long duration, call an additional amount of such callable capital not to exceed in any one (1) year one (1) per cent of the total subscriptions of the members to such capital, for the following purposes:

i) To redeem before maturity, or otherwise discharge, the Bank's liability on all or part of the outstanding principal of any loan

tahansa takaamansa ja velallisen hoitamatta jättämän lainan ulkona olevan pääoman osalta; ja

ii) ostaakseen takaisin tai muulla tavalla vapauttaakseen kokonaan tai osittain Pankin vastuustaan sen itse ottaman maksamattoman lainan suhteen.

5. Jos Pankin merkitty, vaadittaessa maksettavaksi lankeava osakepääoma vaaditaan kokonaisuudessaan suoritettavaksi tämän artiklan pykälien 3 ja 4 mukaisesti Pankki voi, jos se on tarpeellista tämän artiklan 3 pykälän sisältämiä tarkoituksia varten, käyttää tai vaihtaa jäsenen valuuttaa ilman rajoituksia, myös 24 artiklan 2 pykälän i) ja ii) kohtiin sisältyvien määräysten rajoittamatta.

19 artikla

Erityisrahastot

1. Pankki voi

i) hallintoneuvoston koko jäsenistön 2/3 enemmistöllä, mikä vastaa ainakin 3/4 jäsenten koko äänivallasta, varata enintään kymmenen (10) prosenttia Pankin maksetun vähentymättömän osakepääoman siitä osasta, jonka jäsenet ovat maksaneet 6 artiklan 2 pykälän a) kohdan mukaisesti, ja siitä osasta, joka on maksettu 6 artiklan 2 pykälän b) kohdan mukaisesti, ja perustaa tällä yhden tai useampia erityisrahastoja; ja

ii) ottaa vastaan Pankin päämääriä palvelevien ja sen toimialaan kuuluvien erityisrahastojen hallinnan.

2. Pankin tämän Artiklan 1 pykälän i) kohdan mukaan perustamista erityisrahastoista voidaan etusijalle asetettaviin kehitystarkoituksiin myöntää takuita ja lainoja, joiden erääntymisajat ovat muita pitemmät, joiden takaisinmaksun alkamisaikaa on lykätty ja joiden korko on alhaisempi kuin niiden, joita Pankki myöntää varsinaisen toimintansa puitteissa. Tällaisia rahastoja voidaan myös käyttää Pankin rahastoja perustaessaan antamien ohjeiden mukaisesti muilla sellaisilla ehdoilla ja edellytyksillä, jotka eivät ole ristiriidassa soveltuvilta osin tämän Sopimuksen määräysten eivätkä sen tosiseikan kanssa, että sellaiset rahastot ovat luonteeltaan kiertäviä.

3. Pankin tämän artiklan 1 pykälän ii) kohdan mukaisesti hyväksymiä Erityisrahas-

guaranteed by it in respect of which the debtor is in default; and

ii) To repurchase, or otherwise discharge, the Bank's liability on all or part of its own outstanding borrowing.

5. If the Bank's subscribed callable capital stock shall be entirely called pursuant to paragraphs 3 and 4 of this Article, the Bank may, if necessary for the purposes specified in paragraph 3 of this Article, use or exchange the currency of any member without restriction, including any restiction imposed pursuant to paragraphs 2 i) and ii) of Article 24.

Article 19

Special funds

1. The Bank may:

i) set aside, by a vote of two-thirds of the total number of Governors, representing at least three-fourths of the total voting power of the members, not more than ten (10) per cent each of the portion of the unimpaired paid-in capital of the Bank paid by members pursuant to paragraph 2 a) of Article 6 and of the portion thereof paid pursuant to paragraph 2 b) of Article 6, and establish therewith one or more Special Funds; and

ii) accept the administration of Special Funds which are designed to serve the purpose and come within the functions of the Bank.

2. Special Funds established by the Bank pursuant to paragraph 1 i) of this Article may be used to guarantee or make loans of high developmental priority, with longer maturities, longer deferred commencement of repayment and lower interest rates than those established by the Bank for its ordinary operations. Such Funds may also be used on such other terms and conditions, not inconsistent with the applicable provisions of this Agreement nor with the character of such Funds as revolving funds, as the Bank in establishing such Funds may direct.

3. Special Funds accepted by the Bank under paragraph 1 ii) of this Article may

toja voidaan käyttää millä tahansa tavalla ja millä tahansa ehdoilla ja edellytyksillä, jotka eivät ole ristiriidassa Pankin päämäärien ja sen kanssa, mitä Rahastoista on sovittu.

4. Pankin on hyväksyttävä kunkin Erityisrahaston perustamista, hallintoa ja käyttöä varten välttämättömät säännöt. Sellaisten sääntöjen on oltava yhtäpitävät tämän Sopimuksen määräysten kanssa paitsi kysymyksen ollessa niistä määräyksistä, joita sovelletaan nimenomaan vain Pankin varsinaiseen toimintaan.

be used in any manner and on any terms and conditions not inconsistent with the purpose of the Bank and with the agreement relating to such Funds.

4. The Bank shall adopt such special rules and regulations as may be required for the establishment, administration and use of each Special Fund. Such rules and regulations shall be consistent with the provisions of this Agreement, excepting those provisions expressly applicable only to ordinary operations of the Bank.

20 artikla

Erityisrahastojen varat

Tämän Sopimuksen sanonnalla "Erityisrahastojen varat" tarkoitetaan jokaisen Erityisrahaston varoja ja ne käsittävät:

a) maksetusta pääomasta Erityisrahastoon varatut varat tai muulla tavoin alunperin Erityisrahastolle annetut varat;
b) Pankin johonkin Erityisrahastoon sisällytettäväksi hyväksymät varat;
c) Erityisrahaston varoista rahoitettujen lainojen tai takuiden takaisinmaksut, jotka Pankin tätä Erityisrahastoa koskevien sääntöjen mukaan vastaanotetaan Erityisrahastoon;

d) tulot Pankin toiminnasta, johon joitakin edellämainituista varoista tai pääomista on käytetty tai sidottu, jos Pankin kyseessä olevaa Erityisrahastoa koskevien sääntöjen mukaan tämä tulo koituu sellaisen Erityisrahaston hyväksi; ja
e) mitkä tahansa muut varat, jotka on asetettu jonkin Erityisrahaston käyttöön.

Article 20

Special funds resources

As used in this Agreement, the term "Special Funds resources" shall refer to the resources of any Special Fund and shall include:

a) resources set aside from the paid-in capital to a Special Fund or otherwise initially contributed to any Special Fund;
b) funds accepted by the Bank for inclusion in any Special Fund;
c) funds repaid in respect of loans or guarantees financed from the resources of any Special Fund which, under the rules and regulations of the Bank governing that Special Fund, are received by such Special Fund;
d) income derived from operations of the Bank in which any of the aforementioned resources or funds are used or committed if, under the rules and regulations of the Bank governing the Special Fund concerned, that income accrues to Special Fund; and
e) any other resources placed at the disposal of any Special Fund.

IV luku

Ottolainaus ja muut erilaiset valtuudet

Chapter IV

Borrowing and other miscellaneous powers

21 artikla

Yleisvaltuudet

Tässä Sopimuksessa muualla erikseen mainittujen valtuuksien lisäksi, Pankilla on oleva valtuudet:
i) ottaa lainaksi pääomia jäsenmaissa tai muualla ja siinä yhteydessä antaa sellainen täytetakaus tai muunlainen takaus, joka on

Article 21

General powers

In addition to the powers specified elsewhere in this Agreement, the Bank shall have the power to:
i) borrow funds in member countries or elsewhere, and in this connexion to furnish such collateral or other security therefor as

Pankin määrättävissä edellyttäen kuitenkin aina, että

a) ennen kuin se myy velkakirjojansa jonkin maan alueella Pankin on saatava siihen tämän maan lupa;

b) milloin Pankin velkakirjat on nimettävä jonkin jäsenen valuutassa Pankin on saatava tähän sen lupa;

c) Pankin on saatava tämän pykälän kohdissa a) ja b) tarkoitettujen maiden lupa siihen, että tulot voidaan vaihtaa rajoituksitta minkä tahansa jäsenen valuuttaan; ja

d) ennen kuin Pankki päättää myydä velkakirjojaan jossakin määrätyssä maassa sen on otettava huomioon siinä maassa mahdollisesti aikaisemmin otettujen lainojen määrä sekä myöskin muissa maissa otettujen lainojen määrä ja niissä mahdollisesti saatavissa olevat pääomat kiinnittäen asianmukaista huomiota siihen yleiseen periaatteeseen, että Pankin lainanoton pitäisi tapahtua mahdollisimman suuressa määrin eri maista.

ii) ostaa ja myydä arvopapereita, jotka Pankki on antanut tai taannut tai joihin se on tehnyt sijoituksia aina edellyttäen, että se on saanut sen maan luvan, jonka alueella arvopaperit on aiottu ostaa tai myydä;

iii) taata arvopaperit, joihin se on tehnyt sijoituksen, helpottaakseen niiden myyntiä;

iv) ottaa välittääkseen tai osallistua jonkin yhteisön tai yrityksen Pankin tarkoitusperiä vastaaviin tarkoituksiin liikkeelle laskemien arvopapereiden välitykseen;

v) sijoittaa harkintansa mukaan pääomia, joita ei sen toiminnassa tarvita, jäsenmaiden alueella jäsenen tai sen kansalaisten arvopapereihin ja sijoittaa Pankin hallussa olevia eläke- ja sen kaltaisia tarkoituksia varten varattuja varoja jäsenten alueella jäsenten tai niiden kansalaisten liikkeelle laskemiin myyntikelpoisiin arvopapereihin;

vi) antaa sen päämääriä palvelevaa ja sen toimialaan kuuluvaa teknillistä opastusta ja apua, ja milloin sellaisista palveluksista koituvia menoja ei voida korvata, rasittaa niillä Pankin nettotuloa; toimintansa ensimmäisten viiden (5) vuoden aikana Pankki voi käyttää maksettua osakepääomaansa kahteen (2) prosenttiin saakka sellaisten palvelusten antamiseen korvauksetta; ja

the Bank shall determine, provided always that:

a) before making a sale of its obligations in the territory of a country, the Bank shall have obtained its approval;

b) where the obligations of the Bank are to be denominated in the currency of a member, the Bank shall have obtained its approval;

c) the Bank shall obtain the approval of the countries referred to in sub-paragraphs a) and b) of this paragraph that the proceeds may be exhanged for the currency of any member without restriction; and

d) before determining to sell its obligations in a particular country, the Bank shall consider the amount of previous borrowing, if any, in that country, the amount of previous borrowing in other countries, and the possible availability of funds in such other countries; and shall give due regard to the general principle that its borrowings should to the greatest extent possible be diversified as to country of borrowing;

ii) buy and sell securities the Bank has issued or guaranteed or in which it has invested, provided always that it shall have obtained the approval of any country in whose territory the securities are to be bought or sold;

iii) guarantee securities in which it has invested in order to facilitate their sale;

iv) underwrite, or participate in the underwriting of securities issued by any entity or enterprise for purposes consistent with the purpose of the Bank;

v) invest funds, not needed in its operations, in the territories of members in such obligations of members or nationals thereof as it may determine, and invest funds held by the Bank for pensions or similar purposes in the territories of members in marketable securities issued by members or nationals thereof;

vi) provide technical advice and assistance which serve its purpose and come within its functions, and where expenditures incurred in furnishing such services are not reimbursable, charge the net income of the Bank therewith; in the first five (5) years of its operations, the Bank may use up to two (2) per cent of its paid-in capital for furnishing such services on a non-reimbursable basis; and

vii) käyttää muita sellaisia valtuuksia ja laatia sellaisia sääntöjä, jotka ovat välttämättömät tai soveliaat sen päämäärien ja tehtävien edistämiseksi tämän Sopimuksen mukaisesti.

22 artikla

Tiedoksianto arvopapereissa

Jokaisessa Pankin antamassa tai takaamassa arvopaperissa on etupuolella selvästi tiedotettava, että se ei ole valtion obligaatio, ellei se tosiasiallisesti ole jonkin valtion obligaatio, mikä siinä tapauksessa on mainittava.

vii) exercise such other powers and establish such rules and regulations as may be necessary or appropriate in furtherance of its purpose and functions, consistent with the provisions of this Agreement.

Article 22

Notice to be placed on securities

Every security issued or guaranteed by the Bank shall bear on its face a conspicuous statement to the effect that it is not an obligation of any Government, unless it is in fact the obligation of a particular Government, in which case it shall so state.

V luku

Valuutat

23 artikla

Vaihtokelpoisuuskysymys

Milloin tämän Sopimuksen johdosta osoittautuu välttämättömäksi ratkaista, onko jokin valuutta vaihtokelpoinen. Pankin on ratkaistava asia neuvoteltuaan ensin Kansainvälisen Valuuttarahaston kanssa.

Chapter V

Currencies

Article 23

Determination of convertibility

Whenever it shall become necessary under this Agreement to determine whether any currency is convertible, such determination shall be made by the Bank after consultation with the International Monetary Fund.

24 artikla

Valuuttojen käyttö

1. Jäsenten ei sallita ylläpitää tai asettaa minkäänlaisia rajoituksia seuraaviin, Pankin tai Pankin saamamiehen jossakin maassa suoritettavia maksuja varten hallussa tai käytössä oleviin:

i) Pankin osakepääomansa merkintöjen maksuna vastaanottamiin kultaan tai vaihdettaviin valuuttoihin nähden, jotka ovat muunlaisia kuin jäsenten Pankille 6 artiklan 2 pykälän b) kohdan mukaisesti maksamat ja tämän artiklan 2 pykälän i) ja ii) kohtien mukaan rajoitetut;

ii) jäsenten, edellä olevassa kohdassa tarkoitettuihin, kullalla tai vaihdettavilla valuutoilla ostamiin valuuttoihin nähden;

iii) Pankin lainaksi ottamiin valuuttoihin nähden, jotka tämän Sopimuksen 21 artiklan i) kohdan mukaisesti on tarkoitettu sisällytettäviksi varsinaisiin pääomavaroihin;

iv) Pankin, joistakin tämän pykälän i)—iii) kohdissa tarkoitetuista pääomista annet-

Article 24

Use of currencies

1. Members may not maintain or impose any restrictions on the holding or use by the Bank or by any recipient from the Bank, for payments in any country, of the following:

i) gold or convertible currencies received by the Bank in payment of subscriptions to its capital stock, other than that paid to the Bank by members pursuant to paragraph 2 b) of Article 6 and restricted pursuant to paragraphs 2 i) and ii) of this Article;

ii) currencies of members purchased with the gold or convertible currencies referred to in the preceding sub-paragraph;

iii) currencies obtained by the Bank by borrowing, pursuant to sub-paragraph i) of Article 21 of this Agreement, for inclusion in its ordinary capital resources;

iv) gold or currencies received by the Bank in payment on account of principal,

tujen lainojen tai suoritettujen sijoitusten pääoman, koron, osinkojen tai muiden maksujen suorituksena vastaanottamiin tai Pankin antamien takuiden palkkioina maksettuihin kultaan tai valuuttoihin nähden; ja

v) niihin valuuttoihin nähden, jotka eivät ole jäsenen omaa valuuttaa ja jotka jäsen on vastaanottanut Pankilta Pankin nettotuloa jaettaessa tämän Sopimuksen 40 artiklan mukaisesti.

2. Jäsenten ei sallita ylläpitää tai asettaa minkäänlaisia rajoituksia Pankin tai Pankin saamamiehen jossakin maassa suoritettavia maksuja varten hallussa tai käytössä olevaan jäsenen valuuttaan nähden, jonka Pankki on vastaanottanut ja joka ei ole edellisen pykälän alainen ellei:

i) kehitysmaajäsen, neuvoteltuaan ensin Pankin kanssa ja sen määräajoin tapahtuvan tarkastuksen alaisena, rajoita kokonaan tai osittain sellaisen valuutan käyttöä sen alueella tuotettujen tai käytettäväksi tarkoitettujen tavaroiden ja palvelusten maksuun; tai

ii) jokin muu jäsen, jonka osakemerkinnästä määrätään liitteen A osassa A ja jonka teollisuustuotteiden vienti ei käsitä huomattavaa osaa sen kokonaisviennistä, antaessaan säilytettäväksi ratifioimis- tai hyväksymisasiakirjansa tee tiettäväksi, että se toivoo 6 artiklan 2 pykälän b) kohdan nojalla maksetun merkintäosuutensa käytön rajoitettavaksi kokonaan tai osittain alueellaan tuotettujen tavaroiden tai palvelusten maksuihin; kuitenkin siten, että tällaiset rajoitukset alistetaan Pankin määräajoin tarkastettaviksi ja niistä neuvotellaan Pankin kanssa ja että kysymyksessä olevan jäsenen alueella suoritettujen tavaroiden ja palvelusten ostoilla, joita tehtäessä on harkittava tavanomaisen tarjouskilpailun käyttöä, on ensisijaisesti rasitettava 6 artiklan 2 pykälän b) kohdan mukaisesti maksettua merkintäosuutta; tai

iii) sellainen valuutta muodosta osaa Pankin Erityisrahastojen varoista, jotka ovat 19 artiklan 1 pykälän ii) kohdan mukaisesti käytettävissä, ja sen käyttö ole erityisten säännösten ja määräysten alainen.

3. Jäsenten ei sallita ylläpitää tai asettaa minkäänlaisia rajoituksia Pankin hallussa tai käytössä oleviin, kuoletuksia tai etukäteismaksuja tai Pankin omien sitoumuksien

interest, dividends or other charges in respect of loans or investments made out of any of the funds referred to in sub-paragraphs i) to iii) of this paragraph or in payment of fees in respect of guarantees made by the Bank; and

v) currencies, other than the member's own currency, received by the member from the Bank in distribution of the net income of the Bank in accordance with Article 40 of this Agreement.

2. Members may not maintain or impose any restriction on the holding or use by the Bank or by any recipient from the Bank, for payments in any country, of currency of a member received by the Bank which does not come within the provisions of the preceding paragraph, unless:

i) a developing member country, after consultation with and subject to periodic review by the Bank restricts in whole or in part the use of such currency to payments for goods or services produced and intended for use in its territory; or

ii) any other member whose subscription has been determined in Part A of Annex A hereof and whose exports of industrial products do not represent a substantial proportion of its total exports, deposits with its instrument of ratification or acceptance a declaration that it desires the use of the portion of its subscription paid pursuant to paragraph 2 b) of Article 6 to be restricted, in whole or in part, to payments for goods or services produced in its territory; provided that such restrictions be subject to periodic review by and consultation with the Bank and that any purchases of goods or services in the territory of that member, subject to the usual consideration of competitive tendering, shall be first charged against the portion of its subscription paid pursuant to paragraph 2 b) of Article 6; or

iii) such currency forms part of the Special Funds resources of the Bank available under paragraph 1 ii) of Article 19 and its use is subject to special rules and regulations.

3. Members may not maintain or impose any restrictions on the holding or use by the Bank, for making amortization payments or anticipatory payments or for repurchasing

kokonaan tai osittain takaisinostamista varten tarkoitettuihin valuuttoihin nähden, jotka Pankki on vastaanottanut sen varsinaisista pääomavaroista annettujen lainojen takaisinmaksuna, edellyttäen kuitenkin, että siksi kunnes Pankin merkitty, vaadittaessa maksettavaksi lankeava osakepääoma on kokonaisuudessaan vaadittu maksettavaksi kyseessä oleva hallussapito ja käyttö on niiden rajoitusten alainen, jotka on asetettu tämän artiklan 2 pykälän i) kohdan nojalla paitsi mitä tulee kyseessä olevan jäsenen valuuttana maksettaviin sitoumuksiin.

4. Pankki ei saa käyttää hallussaan olevaa kultaa tai valuuttoja jäsenten tai ei-jäsenten muiden valuuttojen ostamiseen paitsi:

i) sitoumustensa täyttämiseksi varsinaisten toimiensa puitteissa; tai
ii) johtokunnan päätöksen nojalla, joka on hyväksytty äänimäärällä, joka vastaa vähintäin 2/3 jäsenten koko äänivallasta.

5. Mitkään tämän Sopimuksen määräykset eivät saa estää Pankkia käyttämästä kenen tahansa jäsenen valuuttaa Pankin hallintokustannusten peittämiseksi kyseessä olevan jäsenen alueella.

in whole or in part the Bank's own obligations, of currencies received by the Bank in repayment of direct loans made out of its ordinary capital resources, provided, however, that until the Bank's subscribed callable capital stock has been entirely called, such holding or use shall be subject to any limitations imposed pursuant to paragraph 2 i) of this Article except in respect of obligations payable in the currency of the member concerned.

4. Gold or currencies held by the Bank shall not be used by the Bank to purchase other currencies of members or non-members except:

i) in order to meet its obligations in the ordinary course of its business; or
ii) pursuant to a decision of the Board of Directors adopted by a vote of the Directors representing not less than two-thirds of the total voting power of the members.

5. Nothing herein contained shall prevent the Bank from using the currency of any member for administrative expenses incurred by the Bank in the territory of such member.

25 artikla

Pankin valuuttojen arvon säilyttäminen

1. Milloin a) jäsenen valuutan pariarvo on alentunut Kansainvälisessä Valuuttarahastossa dollariin nähden siitä miksi se on määritelty tämän Sopimuksen 4 artiklassa tai b) Pankin mielestä, sen ensin neuvoteltua Kansainvälisen Valuuttarahaston kanssa, jäsenen valuutan ulkomainen vaihtoarvo on huomattavassa määrin huonontunut, jäsenen on maksettava Pankille kohtuullisen ajanjakson kuluessa valuuttanaan lisäsumma, joka on tarpeen Pankin hallussa olevan kyseessä olevan valuutan arvon säilyttämiseksi paitsi a) mitä tulee valuuttaan, jonka Pankki on saanut ottamillaan lainoilla ja b) mitä tulee Erityisrahastovaroihin, jotka Pankki on saanut 19 artiklan 1 pykälän ii) kohdan nojalla mikäli ei toisin ole määrätty sovittaessa tällaisten rahastojen perustamisesta.

Article 25

Maintenance of value of the currency holdings of the Bank

1. Whenever a) the par value in the International Monetary Fund of the currency of a member is reduced in terms of the dollar defined in Article 4 of this Agreement, or b) in the opinion of the Bank, after consultation with the International Monetary Fund, the foreign exchange value of a member's currency has depreciated to a significant extent, that member shall pay to the Bank within a reasonable time an additional amount of its currency required to maintain the value of all such currency held by the Bank, excepting a) currency derived by the Bank from its borrowings and b) unless otherwise provided in the agreement establishing such Funds, Special Funds resources accepted by the Bank under paragraph 1 ii) of Article 19.

2. Milloin a) jäsenen valuutan pariarvo on noussut Kansainvälisessä Valuuttarahastossa mainittuun dollariin nähden tai b) Pankin mielestä, sen ensin neuvoteltua Kansainvälisen Valuuttarahaston kanssa, jäsenen valuutan ulkomainen vaihtoarvo on huomattavassa määrin kohonnut, Pankin on maksettava kyseessä olevalle jäsenelle kohtuullisen ajanjakson kuluessa tänä valuuttana määrä, joka on tarpeen Pankin hallussa olevan sellaisen valuutan arvon korjaamiseksi paitsi mitä tulee a) valuuttaan, jonka Pankki on saanut ottamalla lainoja, ja b) mitä tulee Erityisrahastovaroihin, jotka Pankki on saanut 19 artiklan 1 pykälän ii) kohdan nojalla mikäli ei toisin ole määrätty sovittaessa tällaisten rahastojen perustamisesta.

3. Pankki voi luopua tämän artiklan määräyksistä, silloin kun sen kaikkien jäsenten valuuttojen pariarvossa tapahtuu yhtäläinen suhteellinen muutos.

2. Whenever a) the par value in the International Monetary Fund of the currency of a member is increased in terms of the said dollar, or b) in the opinion of the Bank, after consultation with the International Monetary Fund, the foreign exchange value of a member's currency has appreciated to a significant extent, the Bank shall pay to that member within a reasonable time an amount of that currency required to adjust the value of all such currency held by the Bank excepting a) currency derived by the Bank from its borrowings, and b) unless otherwise provided in the agreement establishing such Funds, Special Funds resources accepted by the Bank under paragraph 1 ii) of Article 19.

3. The Bank may waive the provisions of this Article when a uniform proportionate change in the par value of the currencies of all its members takes place.

VI luku

Järjestysmuoto ja hallinto

26 artikla

Rakenne

Pankin elimet ovat hallintoneuvosto, johtokunta, pääjohtaja, yksi tai useampia varapääjohtajia ja tarpeelliset muut virkailijat ja henkilökunta.

Chapter VI

Organization and management

Article 26

Structure

The Bank shall have a Board of Governors, a Board of Directors, a President, one or more Vice-Presidents and such other officers and staff as may be considered necessary.

27 artikla

Hallintoneuvosto: kokoonpano

1. Jokaisella jäsenellä on oltava edustaja hallintoneuvostossa ja sen on määrättävä yksi hallintoneuvoston jäsen ja yksi varajäsen. Jokaisen hallintoneuvoston jäsenen ja varajäsenen on noudatettava nimittäneen jäsenen tahtoa. Kukaan varajäsen ei saa äänestää muulloin kuin varsinaisen jäsenen poissa ollessa. Vuosikokouksessaan neuvosto määrää yhden hallintoneuvoston jäsenistä puheenjohtajaksi, jonka on toimittava puheenjohtajana seuraavan puheenjohtajan vaaliin ja neuvoston seuraavaan vuosikokoukseen saakka.

Article 27

Board of governors: Composition

1. Each member shall be represented on the Board of Governors and shall appoint one Governor and one alternate. Each Governor and alternate shall serve at the pleasure of the appointing member. No alternate may vote except in the absence of his principal. At its annual meeting, the Board shall designate one of the Governors as Chairman who shall hold office until the election of the next Chairman and the next annual meeting of the Board.

2. Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet eivät saa jäsenyydestään korvausta Pankilta, mutta Pankki voi maksaa heille kohtuullisen korvauksen kokouksissa käynnin heille aiheuttamista kuluista.

28 artikla

Hallintoneuvosto: valtuudet

1. Pankin valtuudet kuuluvat hallintoneuvostolle.

2. Hallintoneuvosto voi siirtää valtuutensa osittain tai kokonaan johtokunnalle lukuunottamatta oikeutta:

i) hyväksyä uusia jäseniä ja määrätä jäseneksi pääsyn ehdoista;

ii) lisätä tai vähentää Pankin peruspääomaa;

iii) keskeyttää jäsenyys;

iv) ratkaista johtokunnan tämän Sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat sille esittämät asiat;

v) päättää yleisten yhteistyösopimusten solmimisesta muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa;

vi) valita Pankin johtajat ja pääjohtaja;

vii) määrätä johtajille ja heidän varamiehilleen maksettavat korvaukset ja pääjohtajan palkka sekä muut sopimusehdot;

viii) hyväksyä tarkastettuaan tilintarkastuskertomuksen Pankin omaisuustase ja voitto- ja tappiotili;

ix) päättää vararahastoista ja Pankin nettovoiton jaosta;

x) muuttaa tätä Sopimusta;

xi) päättää Pankin toiminnan lopettamisesta ja sen varojen jaosta; ja

xii) käyttää sellaisia muita valtuuksia, jotka tässä Sopimuksessa on annettu nimenomaan hallintoneuvostolle.

3. Hallintoneuvosto pidättää itselleen täyden määräämisvallan kaikissa asioissa, joissa johtokunta käyttää hallintoneuvostolta saamiaan valtuuksia tämän artiklan 2 pykälän nojalla.

4. Aina silloin kun tämän Sopimuksen kannalta on tarkoituksenmukaista, hallintoneuvosto voi 2/3:lla koko jäsenistönsä äänistä, joka vastaa vähintäin 3/4 jäsenten koko äänivallasta, asianmukaiset taloudelliset

2. Governors and alternates shall serve as such without remuneration from the Bank, but the Bank may pay them reasonable expenses incurred in attending meetings.

Article 28

Board of governors: Powers

1. All the powers of the Bank shall be vested in the Board of Governors.

2. The Board of Governors may delegate to the Board of Directors any or all its powers, except the power to:

i) admit new members and determine the conditions of their admission;

ii) increase or decrease the authorized capital stock of the Bank;

iii) suspend a member;

iv) decide appeals from interpretations or applications of this Agreement given by the Board of Directors;

v) authorize the conclusion of general agreements for co-operation with other international organizations;

vi) elect the Directors and the President of the Bank;

vii) determine the remuneration of the Directors and their alternates and the salary and other terms of the contract of service of the President;

viii) approve, after reviewing the auditors' report, the general balance sheet and the statement of profit and loss of the Bank;

ix) determine the reserves and the distribution of the net profits of the Bank;

x) amend this Agreement;

xi) decide to terminate the operations of the Bank and to distribute its assets; and

xii) exercise such other powers as are expressly assigned to the Board of Governors in this Agreement.

3. The Board of Governors shall retain full power to exercise authority over any matter delegated to the Board of Directors under paragraph 2 of this Article.

4. For the purposes of this Agreement, the Board of Governors may, by a vote of two-thirds of the total number of Governors, representing not less than three-fourths of the total voting power of the members, from

näkökohdat huomioon ottaen ratkaista, mitä maita tai Pankin jäseniä on pidettävä kehittyneinä mitä taas kehitysmaina tai kehitysmaajäseninä.

29 artikla

Hallintoneuvosto: menettelytapa

1. Hallintoneuvoston on pidettävä vuosikokous ja muita sellaisia kokouksia, jotka neuvosto mahdollisesti määrää pidettäviksi tai johtokunta kutsuu koolle. Hallintoneuvosto on kutsuttava koolle johtokunnan toimesta milloin viisi (5) Pankin jäsentä sitä vaatii.

2. Kaikissa hallintoneuvoston kokouksissa hallintoneuvoston jäsenten enemmistö on päätösvaltainen edellyttäen, että enemmistö edustaa vähintäin 2/3 jäsenten koko äänivallasta.

3. Hallintoneuvosto voi määrätä noudatettavaksi menettelytapaa, jonka nojalla johtokunta voi, sen pitäessä sitä tarpeellisena, saada neuvoston äänet jossakin erityiskysymyksessä ilman että neuvosto kutsutaan koolle.

4. Hallintoneuvosto, ja johtokunta saamansa valtuutuksen puitteissa, voi perustaa Pankin liiketoiminnan harjoittamisen kannalta mahdollisesti tarpeellisia tai sopivia lisäelimiä.

30 artikla

Johtokunta: kokoonpano

1. i) Pankin johtokuntaan kuuluu kymmenen (10) jäsentä, jotka eivät saa olla hallintoneuvoston jäseniä, ja joista:

a) hallintoneuvoston jäsenet valitsevat seitsemän (7), jotka edustavat alue-jäseniä; samoin

b) kolme (3), jotka edustavat alueen ulkopuolisia jäseniä.

Johtajien on oltava erittäin päteviä talous- ja raha-asiain asiantuntijoita ja heidät on valittava tämän Sopimuksen liitteen B mukaisesti.

ii) Hallintoneuvoston on avajaiskokoustaan seuraavassa toisessa vuosikokouksessa tarkastettava johtokunnan koko ja kokoonpano ja sen on asianmukaisesti lisättävä johtajien

time to time determine which countries or members of the Bank are to be regarded as developed or developing countries or members, taking into account appropriate economic considerations.

Article 29

Board of governors: Procedure

1. The Board of Governors shall hold an annual meeting and such other meetings as may be provided for by the Board or called by the Board of Directors. Meetings of the Board of Governors shall be called, by the Board of Directors, whenever requested by five (5) members of the Bank.

2. A majority of the Governors shall constitute a quorum for any meeting of the Board of Governors, provided such majority represents not less than two-thirds of the total voting power of the members.

3. The Board of Governors may by regulation establish a procedure whereby the Board of Directors may, when the latter deems such action advisable, obtain a vote of the Governors on a specific question without calling a meeting of the Board of Governors.

4. The Board of Governors, and the Board of Directors to the extent authorized, may establish such subsidiary bodies as may be necessary or appropriate to conduct the business of the Bank.

Article 30

Board of directors: Composition

1. i) The Board of Directors shall be composed of ten (10) members who shall not be members of the Board of Governors, and of whom:

a) seven (7) shall be elected by the Governors representing regional members; and

b) three (3) by the Governors representing non-regional members. Directors shall be persons of high competence in economic and financial matters and shall be elected in accordance with Annex B hereof.

ii) At the Second Annual Meeting of the Board of Governors after its inaugural meeting, the Board of Governors shall review the size and composition of the Board of

lukumäärää silmälläpitäen erityisesti sitä, että kulloinkin vallitsevan tilanteen mukaan olisi toivottavaa lisätä pienempien, vähemmän kehittyneiden jäsenmaiden edustusta johtokunnassa. Tässä pykälässä tarkoitetut päätökset on tehtävä hallintoneuvoston koko jäsenistön äänten enemmistöllä, joka vastaa vähintäin 2/3 jäsenten koko äänivallasta.

2. Jokaisen johtajan on määrättävä varamies, jolla on täysi valta toimia hänen puolestaan silloin kun hän ei ole läsnä. Johtajien ja varamiesten on oltava jäsenmaiden kansalaisia. Kaksi johtajaa tai useampi ei saa olla samaa kansallisuutta eikä liioin kaksi varamiestä tai useampi saa olla samaa kansallisuutta. Varamies voi osallistua johtokunnan kokouksiin, mutta saa äänestää vain silloin kun hän toimii päämiehensä puolesta.

3. Johtajien toimikausi on kaksi (2) vuotta ja heidät voidaan valita uudelleen. Heidän on pysyttävä toimessaan siksi kunnes heille on valittu ja kelpuutettu seuraajat. Jos johtajan paikka vapautuu enemmän kuin satakahdeksankymmentä (180) päivää ennen hänen toimikautensa päättymistä, hallintoneuvoston jäsenten, jotka valitsivat edellisen johtajan, on valittava jäljellä olevaksi toimikaudeksi seuraaja tämän Sopimuksen liitteen B mukaisesti. Tällaiseen vaaliin vaaditaan edellämainittujen hallintoneuvoston jäsenten äänten enemmistö. Jos johtajan paikka vapautuu satakahdeksankymmentä (180) päivää ennen hänen toimikautensa päättymistä tai myöhemmin ne hallintoneuvoston jäsenet, jotka valitsivat edellisen johtajan, voivat samoin valita seuraajan jäljellä olevaksi toimikaudeksi, jolloin vaalin on tapahduttava näiden hallintoneuvoston jäsenten äänten enemmistöllä. Toimen ollessa vapaana edellisen johtajan varamiehen on käytettävä hänen valtuuksiaan paitsi mitä tulee sijaisen määräämiseen.

Directors, and shall increase the number of Directors as appropriate, paying special regard to the desirability, in the circumstances at that time, of increasing representation in the Board of Directors of smaller less developed member countries. Decisions under this paragraph should be made by a vote of majority of the total number of Governors, representing not less than two-thirds of the total voting power of the members.

2. Each Director shall appoint an alternate with full power to act for him when he is not present. Directors and alternates shall be nationals of member countries. No two or more Directors may be of the same nationality nor may any two or more alternates be of the same nationality. An alternate may participate in meetings of the Board but may vote only when he is acting in place of his principal.

3. Directors shall hold office for a term of two (2) years and may be reelected. They shall continue in office until their successors shall have been chosen and qualified. If the office of a Director becomes vacant more than one hundred and eighty (180) days before the end of his term, a successor shall be chosen in accordance with Annex B hereof, for the remainder of the term, by the Governors who elected the former Director. A majority of the votes cast by such Governors shall be required for such election. If the office of a Director becomes vacant one hundred and eighty (180) days or less before the end of his term, a successor may similarly be chosen for the remainder of the term, by the Governors who elected the former Director, in which election a majority of the votes cast by such Governors shall be required. While the office remains vacant, the alternate of the former Director shall exercise the powers of the latter, except that of appointing an alternate.

31 artikla

Johtokunta: valtuudet

Johtokunta vastaa Pankin yleisestä toiminnan johdosta ja tätä tarkoitusta varten sille kuuluu tämän Sopimuksen sille nimenomaan antamien valtuuksien lisäksi kaikkien

Article 31

Board of directors: Powers

The Board of Directors shall be responsible for the direction of the general operations of the Bank and, for this purpose, shall, in addition to the powers assigned to it ex-

niiden valtuuksien käyttö, jotka hallintoneuvosto on sille antanut, ja etenkin:

i) hallintoneuvoston töitten valmistelu;

ii) päätösten teko hallintoneuvoston yleisohjeiden mukaisesti koskien lainanantoa, takuita, pääomasijoituksia, Pankin lainanottoa, teknillistä apua, ja muut Pankin toimintaan liittyvät tehtävät;

iii) kunkin tilivuoden tilien alistaminen hallintoneuvoston hyväksyttäviksi vuosikokouksessa; ja

iv) Pankin tulo- ja menoarvion hyväksyminen.

pressly by this Agreement, exercise all the powers de legated to it by the Board of Governors, and in particular:

i) prepare the work of the Board of Governors;

ii) in conformity with the general directions of the Board of Governors, take decisions concerning loans, guarantees, investments in equity capital, borrowing by the Bank, furnishing of technical assistance and other operations of the Bank;

iii) submit the accounts for each financial year for approval of the Board of Governors at each annual meeting; and

iv) approve the budget of the Bank.

32 artikla

Johtokunta: menettelytapa

1. Johtokunta työskentelee tavallisesti Pankin pääkonttorissa ja sen on kokoonnuttava niin usein kuin Pankin liiketoiminta vaatii.

2. Johtokunnan kokous on päätösvaltainen johtajien enemmistön ollessa läsnä edellyttäen, että tällainen enemmistö vastaa vähintäin 2/3 jäsenten koko äänivallasta.

3. Hallintoneuvoston on hyväksyttävä säännöt, joiden mukaan jäsen, jos sen kansalainen ei kuulu johtokuntaan, voi lähettää edustajansa johtokunnan kokoukseen ilman äänioikeutta milloin jokin asia, joka koskee etenkin tätä jäsentä, on käsittelyn alaisena.

Article 32

Board of directors: Procedure

1. The Board of Directors shall normally function at the principal office of the Bank and shall meet as often as the business of the Bank may require.

2. A majority of the Directors shall constitute a quorum for any meeting of the Board of Directors, provided such majority represents not less than two-thirds of the total voting power of the members.

3. The Board of Governors shall adopt regulations under which, if there is no Director of its nationality, a member may send a representive to attend, without right to vote, any meeting of the Board of Directors when a matter particularly affecting that member is under consideration.

33 artikla

Äänestys

1. Kunkin jäsenen koko äänivallan muodostaa sen perusäänten ja suhteellisten äänten summa.

i) Kunkin jäsenen perusäänet muodostaa se äänimäärä, joka saadaan kun kaikkien jäsenten kesken jaetaan kaksikymmentä (20) prosenttia kaikkien jäsenten perusäänten ja suhteellisten äänten kokonaissummasta.

ii) Kunkin jäsenen suhteellisen äänimäärän on vastattava sitä määrää Pankin pääomaosakkeista, joka jäsenellä on.

Article 33

Voting

1. The total voting power of each member shall consist of the sum of its basic votes and proportional votes.

i) The basic votes of each member shall consist of such number of votes as results from the equal distribution among all the members of twenty (20) per cent of the aggregate sum of the basic votes and proportional votes of all the members.

ii) The number of the proportional votes of each member shall be equal to the number of shares of the capital stock of the Bank held by that member.

2. Hallintoneuvostossa äänestettäessä on jokaisella hallintoneuvoston jäsenellä yhtä monta ääntä kuin hänet nimittäneellä Pankin jäsenelläkin. Ellei tässä Sopimuksessa nimenomaan toisin määrätä on kaikki hallintoneuvostossa käsillä olevat asiat ratkaistava sen kokouksessa edustettuna olevalla äänten enemmistöllä.

3. Johtokunnassa äänestettäessä, jokaisella johtajalla on oikeus antaa se määrä ääniä, joiden nojalla hänet valittiin, mutta näitä ääniä ei tarvitse antaa ryhmänä. Ellei tässä Sopimuksessa nimenomaan toisin määrätä kaikki johtokunnassa käsillä olevat asiat on ratkaistava sen kokouksessa edustettuna olevalla äänten enemmistöllä.

2. In voting in the Board of Governors, each Governor shall be entitled to cast the votes of the member he represents. Except as otherwise expressly provided in this Agreement, all matters before the Board of Governors shall be decided by a majority of the voting power represented at the meeting.

3. In voting in the Board of Directors, each Director shall be entitled to cast the number of votes that counted towards his election which votes need not be cast as a unit. Except as otherwise expressly provided in this Agreement, all matters before the Board of Directors shall be decided by a majority of the voting power represented at the meeting.

34 artikla

Pääjohtaja

1. Hallintoneuvoston on valittava Pankin pääjohtaja koko jäsenistönsä äänten enemmistöllä, joka vastaa vähintäin jäsenten koko äänivallan enemmistöä. Hänen on oltava alueeseen kuuluvan jäsenmaan kansalainen. Toimikautensa kestäessä pääjohtaja ei saa toimia hallintoneuvoston tai johtokunnan jäsenenä eikä kummankaan varamiehenä.

2. Pääjohtajan toimikausi on viisi (5) vuotta. Hänet voidaan valita uudelleen. Hänen on kuitenkin luovuttava toimestaan silloin kun hallintoneuvosto niin päättää koko jäsenistönsä 2/3 äänten enemmistöllä, joka vastaa vähintään 2/3 jäsenten koko äänivallasta. Jos pääjohtajan toimi syystä tai toisesta vapautuu enemmän kuin satakahdeksankymmentä (180) päivää ennen hänen toimikautensa päättymistä, hallintoneuvoston on tämän artiklan 1 pykälän määräysten mukaisesti valittava seuraaja toimikauden vielä päättymättömälle osalle. Jos tämä toimi syystä tai toisesta vapautuu satakahdeksankymmentä (180) päivää ennen toimikauden päättymistä tai myöhemmin, hallintoneuvosto voi samoin valita seuraajan vielä päättymättömälle toimikauden osalle.

3. Pääjohtajan on toimittava johtokunnan puheenjohtajana, mutta hänellä ei ole äänivaltaa paitsi ratkaiseva ääni äänten mennessä tasan. Hän voi osallistua hallintoneuvoston kokouksiin, mutta ei saa äänestää.

Article 34

The president

1. The Board of Governors, by a vote of a majority of the total number of Governors, representing not less than a majority of the total voting power of the members, shall elect a President of the Bank. He shall be a national of a regional member country. The President, while holding office, shall not be a Governor or a Director or an alternate for either.

2. The term of office of the President shall be five (5) years. He may be re-elected. He shall, however, cease to hold office when the Board of Governors so decides by a vote of two-thirds of the total number of Governors, representing not less than two-thirds of the total voting power of the members. If the office of the President for any reason becomes vacant more than one hundred and eighty (180) days before the end of his term, a successor shall be elected for the unexpired portion of such term by the Board of Governors in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Article. If such office for any reason becomes vacant one hundred and eighty (180) days or less before the end of the term, a successor may similarly be elected for the un-expired portion of such term by the Board of Governors.

3. The President shall be Chairman of the Board of Directors but shall have no vote, except a deciding vote in case of an equal division. He may participate in meetings of the Board of Governors but shall not vote.

4. Pääjohtaja on Pankin laillinen edustaja.

5. Pääjohtaja on Pankin henkilökunnan päällikkö ja hänen on johtokunnan ohjeiden mukaisesti hoidettava Pankin juoksevat asiat. Hän vastaa laitoksesta ja virkailijoitten ja henkilökunnan nimittämisestä ja erottamisesta johtokunnan antaman ohjesäännön mukaisesti.

6. Henkilökuntaa valitessaan pääjohtajan on pyrittävä, huomioonottaen tehokkuuden ja korkeimman ammattitaidon erittäin suuren merkityksen, saamaan henkilökunta valituksi mahdollisimman alueellis-maantieteellisellä pohjalla.

4. The President shall be the legal representative of the Bank.

5. The President shall be chief of the staff of the Bank and shall conduct, under the direction of the Board of Directors, the current business of the Bank. He shall be responsible for the organization, appointment and dismissal of the officers and staff in accordance with regulations adopted by the Board of Directors.

6. In appointing the officers and staff, the President shall, subject to the paramount importance of securing the highest standards of efficiency and technical competence, pay due regard to the recruitment of personnel on as wide a regional geographical basis as possible.

35 artikla

Varapääjohtaja(t)

1. Johtokunnan on valittava pääjohtajan suosituksesta yksi tai useampia varapääjohtajia. Varapääjohtaja(t) valitaan siksi määräajaksi, käyttää sitä määräämisvaltaa ja suorittaa ne Pankin hallintotehtävät, jotka ovat johtokunnan määrättävissä. Pääjohtajan poissa ollessa tai hänen ollessaan estyneenä varapääjohtajan tai, jos heitä on useampia, arvoasteikossa korkeimman varapääjohtajan, on käytettävä pääjohtajan määräämisvaltaa ja suoritettava hänen tehtävänsä.

2. Varapääjohtaja(t) voi osallistua johtokunnan kokouksiin, mutta hän ei saa äänestää näissä kokouksissa paitsi silloin kun varapääjohtajan tai arvoasteikossa korkeimman varapääjohtajan on annettava ratkaiseva äänensä toimiessaan pääjohtajan puolesta.

Article 35

Vice-President(s)

1. One or more Vice-Presidents shall be appointed by the Board of Directors on the recommendation of the President. Vice-President(s) shall hold office for such term, exercise such authority and perform such functions in the administration of the Bank, as may be determined by the Board of Directors. In the absence or incapacity of the President, the Vice-President or, if there be more than one, the ranking Vice-President, shall exercise the authority and perform the functions of the President.

2. Vice-President(s) may participate in meetings of the Board of Directors but shall have no vote at such meetings, except that the Vice-President or ranking Vice-President, as the case may be, shall cast the deciding vote when acting in place of the President.

36 artikla

Kielto koskien poliittista toimintaa:

Pankin kansainvälinen luonne

1. Pankki ei saa hyväksyä lainaa tai avustusta, joka jollakin tavoin voi herättää puolueellisuutta, rajoittaa, kääntää toisaalle tai muulla tavoin muuttaa sen päämääriä tai toimintaa.

2. Pankki, sen pääjohtaja(t), virkailijat ja henkilökunta eivät saa puuttua minkään

Article 36

Prohibition of political activity:

The International character of the Bank

1. The Bank shall not accept loans or assistance that may in any way prejudice, limit, deflect or otherwise alter its purpose or functions.

2. The Bank, its President, Vice-President(s), officers and staff shall not interfere

sen jäsenen poliittisiin asioihin eikä liioin jäsenen politiikka saa vaikuttaa heidän päätöksiinsä. Vain taloudelliset näkökohdat saavat ratkaista heidän päätöksensä. Sellaisia näkökohtia on punnittava puolueettomasti, jotta Pankin päämäärät voitaisiin saavuttaa ja tehtävät suorittaa.

3. Pankin pääjohtaja, varapääjohtaja(t), virkailijat ja henkilökunta hoitavat tehtäviään vain Pankin eikä kenenkään muun viranomaisen ominaisuudessa. Jokaisen Pankin jäsenen on otettava huomioon tämän vastuun kansainvälinen luonne ja oltava vaikuttamatta kehenkään heistä heidän hoitaessaan tehtäviään.

37 artikla

Pankin toimisto

1. Pankin pääkonttori sijaitsee Manillassa, Filippiineillä.

2. Pankki voi perustaa asioimistoja tai haarakonttoreita muualle.

38 artikla

Yhteydenpito, talletuspaikat

1. Jokaisen jäsenen on määrättävä sopiva virallinen elin, jonka kanssa Pankki voi ylläpitää yhteyttä tämän Sopimuksen puitteissa esille tulevissa asioissa.

2. Jokaisen jäsenen on osoitettava keskuspankkinsa tai jokin muu Pankin kanssa sopimansa asioimisto talletuspaikaksi, johon Pankki voi tallettaa hallussaan olevan, kyseessä olevan jäsenen valuutan sekä Pankin muut varat.

39 artikla

Työskentelykieli, kertomukset

1. Pankin työskentelykieli on englanti.

2. Pankin on lähetettävä jäsenilleen vuosikertomuksensa, joka sisältää tilintarkastajien tilintarkastuskertomuksen ja sen on tällainen kertomus julkaistava. Sen on myös lähetettävä jäsenilleen neljännesvuosittain yhteenveto rahataloudellisesta tilanteestaan ja selostus voitto- ja tappiotilistä, joka osoittaa sen toiminnan tulokset.

in the political affairs of any member, nor shall they be influenced in their decisions by the political character of the member concerned. Only economic considerations shall be relevant to their decisions. Such considerations shall be weighed impartially in order to achieve and carry out the purpose and functions of the Bank.

3. The President, Vice-President(s), officers and staff of the Bank, in the discharge of their offices, owe their duty entirely to the Bank and to no other authority. Each member of the Bank shall respect the international character of this duty and shall refrain from all attempts to influence any of them in the discharge of their duties.

Article 37

Office of the Bank

1. The principal office of the Bank shall be located in Manila, Philippines.

2. The Bank may establish agencies or branch offices eleswhere.

Article 38

Channel of communications, depositories

1. Each member shall designate an appropriate official entity with which the Bank may communicate in connexion with any matter arising under this Agreement.

2. Each member shall designate its central bank, or such other agency as may be agreed upon with the Bank, as a depository with which the Bank may keep its holdings of currency of that member as well as other assets of the Bank.

Article 39

Working language, reports

1. The working language of the Bank shall be English.

2. The Bank shall transmit to its members an Annual Report containing an audited statement of its accounts and shall publish such Report. It shall also transmit quarterly to its members a summary statement of its financial position and a profit and loss statement showing the results of its operations..

2. Pankki voi myös julkaista muita sen päämäärien ja tehtävien kannalta toivottavina pitämiään katsauksia. Sellaiset katsaukset on lähetettävä Pankin jäsenille.

3. The Bank may also publish such other reports as it deems desirable in the carrying out of its purpose and functions. Such reports shall be transmitted to the members of the Bank.

40 artikla

Nettotulon jakaminen

1. Hallintoneuvoston on vuosittain päätettävä mikä osa Pankin nettotulosta, mukaan lukien Erityisrahastoihin kertyneen nettotulon, on, sen jälkeen kun varaukset on otettu huomioon, laskettava kuuluvaksi ylijäämään ja mikä osa on mahdollisesti jaettava jäsenille.

2. Edellisessä pykälässä tarkoitettu jako on suoritettava suhteessa kunkin jäsenen omistamaan osakelukuun.

3. Suoritus on tehtävä sillä tavalla ja siinä valuutassa kuin hallintoneuvosto päättää.

Article 40

Allocation of net income

1. The Board of Governors shall determine annually what part of the net income of the Bank, including the net income accruing to Special Funds, shall be allocated, after making provision for reserves, to surplus and what part, if any, shall be distributed to the members.

2. The distribution referred to in the preceding paragraph shall be made in proportion to the number of shares held by each member.

3. Payments shall be made in such manner and in such currency as the Board of Governors shall determine.

VII luku

Jäsenyydestä eroaminen ja sen keskeyttäminen, Pankin toiminnan väliaikainen keskeyttäminen ja lopettaminen

Chapter VII

Withdrawal and suspension of members, temporary suspension and termination of operations of the Bank

41 artikla

Jäsenyydestä eroaminen

1. Jokainen jäsen voi erota Pankista milloin tahansa lähettämällä siitä kirjallisen ilmoituksen Pankin pääkonttoriin.

2. Jäsenen katsotaan eronneen ja sen jäsenyys päättyy ilmoituksessa mainittuna päivänä, mutta ei missään tapauksessa ennen kuin kuuden (6) kuukauden kuluttua siitä päivästä lukien, jolloin Pankki on vastaanottanut ilmoituksen. Kuitenkin jäsen voi voi milloin tahansa ennen kuin eroaminen on tapahtunut kirjallisesti peruuttaa Pankille eroaikomustaan koskeneen ilmoituksen.

3. Eroavaa jäsentä sitovat edelleen kaikki suorat- ja vastuusitoumukset Pankille kuten eroamisilmoituksen lähettämispäivänä. Kun ero on lopullisesti tapahtunut, jäsenelle ei saa koitua velvoitteita sitoumuksista, jotka Pankin toimesta ovat syntyneet sen päivä-

Article 41

Withdrawal

1. Any member may withdraw from the Bank at any time by delivering a notice in writing to the Bank at its principal office.

2. Withdrawal by a member shall become effective, and its membership shall cease, on the date specified in its notice but in no event less than six (6) months after the date that notice has been received by the Bank. However, at any time before the withdrawal becomes finally effective, the member may notify the Bank in writing of the cancellation of its notice of intention to withdraw.

3. A withdrawing member shall remain liable for all direct and contingent obligations to the Bank to which it was subject at the date of delivery of the withdrawal notice. If the withdrawal becomes finally effective, the member shall not incur any

määrän jälkeen, jolloin Pankki vastaanotti eroamisilmoituksen.

liability for obligations resulting from operations of the Bank effected after the date on which the withdrawal notice was received by the Bank.

42 artikla

Jäsenyyden keskeyttäminen

1. Jos jäsen jättää täyttämättä jonkin sitoumuksistaan Pankille, hallintoneuvosto voi keskeyttää sellaisen jäsenen jäsenyyden hallintoneuvoston koko jäsenistön 2/3 äänten enemmistöllä, joka vastaa vähintään 3/4 jäsenten koko äänivallasta.

2. Jäsen, jonka jäsenyys on täten keskeytetty, lakkaa automaattisesti olemasta Pankin jäsen yhden (1) vuoden kuluttua keskeytyspäivästä lukien ellei hallintoneuvosto mainitun vuoden sisällä päätä samalla äänten enemmistöllä, joka tarvitaan lakkauttamiseen, että jäsenen asema palautetaan entiselleen.

3. Keskeytyksen aikana jäsen ei ole oikeutettu käyttämään tämän Sopimuksen mukaisia oikeuksia paitsi eroamisoikeutta, mutta kaikki sen sitoumukset jäävät voimaan.

Article 42

Suspension of membership

1. If a member fails to fulfil any of its obligations to the Bank, the Board of Governors may suspend such member by a vote of two-thirds of the total number of Governors, repsesenting not less than three-fourths of the total voting power of the members.

2. The member so suspended shall automatically cease to be a member of the Bank one (1) year from the date of its suspension unless the Board of Governors, during that one-year period, decides by the same majority necessary for suspension to restore the member to good standing.

3. While under suspension, a member shall not be entitled to exercise any rights under this Agreement, except the right of withdrawal, but shall remain subject to all its obligations.

43 artikla

Tiliselvitys

1. Sen päivän jälkeen, jolloin maan jäsenyys lakkaa, se on edelleen vastuussa omista veloistaan ja vastuusitoumuksistaan Pankille niin kauan kuin jokin osa sen ennen eroa tekemistä velka- tai takuusitomuksista on selvittämättä, mutta sille ei saa syntyä velvoitteita sellaisiin lainoihin ja takuihin nähden, joihin Pankki on sitoutunut sen jälkeen eikä sillä liioin ole osaa Pankin tuloihin eikä menoihin.

2. Ajankohtana, jolloin maa lakkaa olemasta jäsen Pankin on ryhdyttävä toimenpiteisiin ostaakseen takaisin kyseessä olevan maan osakkeet tämän artiklan 3 ja 4 pykälien määräysten mukaisena tilien osaselvityksenä tämän maan kanssa. Tätä tarkoitusta varten osakkeiden takaisinostohinta on Pankin kirjanpidon osoittama arvo sinä päivänä, jolloin maan jäsenyys lakkaa.

Article 43

Settlement of Accounts

1. After the date on which a country ceases to be a member, it shall remain liable for its direct obligations to the Bank and for its contingent liabilities to the Bank so long as any part of the loans or guarantees contracted before it ceased to be a member is outstanding; but it shall not incur liabilities with respect to loans and guarantees entered into thereafter by the Bank nor share either in the income or the expenses of the Bank.

2. At the time a country ceases to be a member, the Bank shall arrange for the repurchase of such country's shares by the Bank as a part of the settlement of accounts with such country in accordance with the provisions of paragraphs 3 and 4 of this Article. For this purpose, the repurchase price of the shares shall be the value shown by the books of the Bank on the date the country ceases to be a member.

3. Pankin tämän artiklan nojalla takaisin ostamien osakkeiden suorituksen on tapahduttava seuraavilla ehdoilla:

i) kyseessä olevan maan saamiset osakkeistaan on pidätettävä niin kauan kuin tämä maa, sen keskuspankki tai jokin keskuspankin asioimistoista, maan asioitten hoitajista tai poliittisessa alistussuhteessa olevista osista lainanottajana tai takaajana on Pankille velkaa ja näitä saamisia voidaan Pankin harkinnan mukaan käyttää tällaisen velan maksuun sen erääntyessä. Mitään määrää ei saa pidättää käytettäväksi tulevaisuudessa vastuuvelvoitteiden tähden, joita maalla on merkittyihin, vaadittaessa maksettaviksi lankeaviin osakkeisiin nähden tämän Sopimuksen 6 artiklan 5 pykälän mukaisesti. Missään tapauksessa jäsenen saamisia osakkeistaan ei saa maksaa ennen kuin kuusi (6) kuukautta sen päivän jälkeen, jolloin maan jäsenyys lakkaa.

ii) Maksuja osakkeista saadaan suorittaa aika ajoin ja siksi kunnes entinen jäsen on vastaanottanut täyden takaisinostohinnan kyseessä olevan maan luovuttamia osakekirjoja vastaan, siihen määrään saakka, jolla tämän artiklan 2 pykälän mukaiset takaisinostohintana käytetyt saatavat ylittävät tämän pykälän i) kohdassa tarkoitetun laina- ja takuuvelvoitteiden yhteissumman.

iii) Suoritukset on tehtävä sellaisina saatavissa olevina valuuttoina, kuin Pankki rahatilanteeseensa katsoen määrää.

iv) Jos Pankki on kärsinyt tappioita maan jäsenyyden lakkaamispäivänä maksamattomien takuiden ja lainojen yhteydessä ja tappioiden määrä ylittää tappioiden varalle varatun määrän mainittuna päivänä kyseessä olevan maan on vaadittaessa maksettava takaisin se määrä, jolla sen osakkeiden takaisinostohintaa olisi lyhennetty, jos tappiot olisi otettu huomioon silloin kun takaisinostohinta määrättiin. Lisäksi entinen jäsen on edelleen velvollinen vaadittaessa maksamaan maksamattomista tämän Sopimuksen 6 artiklan 5 pykälän mukaisista merkinnöistä saman määrän kuin mistä sen olisi ollut vaadittaessa vastattava siinä tapauksessa, että pääoma olisi vähentynyt ja maksuvaatimus olisi esitetty silloin kun osakkeiden takaisinostohinta määrättiin.

3. The payment for shares repurchased by the Bank under this Article shall be governed by the following conditions:

i) Any amount due to the country concerned for its shares shall be withheld so long as that country, its central bank or any of its agencies, instrumentalities or political subdivisions remains liable, as borrower or guarantor, to the Bank and such amount may, at the option of the Bank, be applied on any such liability as it matures. No amount shall be withheld on account of the contingent liability of the country for future calls on its subscription for shares in accordance with paragraph 5 of Article 6 of this Agreement. In any event, no amount due to a member for its shares shall be paid until six (6) months after the date on which the country ceases to be a member.

ii) Payments for shares may be made from time to time, upon surrender of the corresponding stock certificates by the country concerned, to the extent by which the amount due as the repurchase price in accordance with paragraph 2 of this Article exceeds the aggregate amount of liabilities on loans and guarantees referred to in subparagraph i) of this paragraph, until the former member has received the full repurchase price.

iii) Payments shall be made in such available currencies as the Bank determines, taking into account its financial position.

iv) If losses are sustained by the Bank on any guarantees or loans which were outstanding on the date when a country ceased to be a member and the amount of such losses exceeds the amount of the reserve provided against losses on that date, the country concerned shall repay, upon demand, the amount by which the repurchase price of its shares would have been reduced if the losses had been taken into account when the repurchase price was determined. In addition, the former member shall remain liable on any call for unpaid subscriptions in accordance with paragraph 5 of Article 6 of this Agreement, to the same extent that it would have been required to respond if the impairment of capital had occurred and the call had been made at the time the repurchase price of its shares was determined.

4. Jos Pankki lopettaa toimintansa tämän Sopimuksen 45 artiklan tarkoittaman kuuden (6) kuukauden sisällä siitä päivästä lukien, jolloin jonkin maan jäsenyys lakkaa, kyseessä olevalle maalle kuuluvat oikeudet on määriteltävä tämän Sopimuksen 45 ja 47 artiklojen määräysten mukaisesti. Näihin artikloihin nähden tällaisen maan on edelleen katsottava olevan jäsen, mutta sillä ei saa olla äänioikeutta.

4. If the Bank terminates its operations pursuant to Article 45 of this Agreement within six (6) months of the date upon which any country ceases to be a member, all rights of the country concerned shall be determined in accordance with the provisions of Articles 45 to 47 of this Agreement. Such country shall be considered as still a member for purposes of such Articles but shall have no voting rights.

44 artikla

Toiminnan tilapäinen keskeyttäminen

Odottamattomien tapausten sattuessa johtokunta voi tilapäisesti keskeyttää uusien lainojen ja takuiden myöntämisen, siksi kunnes hallintoneuvostolle on tarjoutunut tilaisuus edelleen harkita asiaa ja toimintamahdollisuudet.

Article 44

Temporary suspension of operations

In an emergency the Board of Directors may temporarily suspend operations in respect of new loans and guarantees, pending an opportunity for further consideration and action by the Board of Governors.

45 artikla

Toiminnan lopettaminen

1. Pankki voi koko hallintoneuvoston 2/3 puoltoäänellä, joka vastaa vähintäin 3/4 jäsenten koko äänivallasta, lopettaa toimintansa.

2. Tällaisessa tapauksessa Pankki viipymättä lopettaa kaiken muun liiketoimintansa, paitsi niitä asianmukaisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen Pankin varojen rahaksimuuttoa, suojelua ja säilyttämistä sekä velkasuhteitten selvittelyä varten.

Article 45

Termination of operations

1. The Bank may terminate its operations by a resolution of the Board of Governors approved by a vote of two-thirds of the total number of Governors, representing not less than three-fourths of the total voting power of the members.

2. After such termination, the Bank shall forthwith cease all activities, except those incident to the orderly realization, conservation an preservation of its assets and settlement of its obligations.

46 artikla

Jäsenten velvoitukset ja vaatimusten suoritus

1. Pankin lopettaessa toimintansa kaikkien jäsenten velvoitukset koskien Pankin merkittyjä pääomaosakkeita, joita ei ole vaadittu maksettaviksi, ja niiden valuuttojen arvonalenemista jäävät voimaan siksi kunnes kaikki velkojien saatavat mukaan luettuna vastuusaatavat on suoritettu.

2. Kaikki velkojat, joilla on suoria saatavavaatimuksia on ensi sijassa tyydytettävä Pankin varoista ja toiseksi Pankin maksettaviksi vaatimista maksamattomista tai vaa-

Article 46

Liability of members and payment of claims

1. In the event of termination of the operations of the Bank, the liability of all members for uncalled subscriptions to the capital stock of the Bank and in respect of the depreciation of their currencies shall continue until all claims of creditors, including all contingent claims, shall have been discharged.

2. All creditors holding direct claims shall first be paid out of the assets of the Bank and then out of payments to the Bank on unpaid or callable subscriptions. Before

dittaessa maksettaviksi lankeavista pääomaosuuksista. Ennen kuin mitään maksuja suoritetaan velkojille, joilla on suoria saatavavaatimuksia, johtokunnan on ryhdyttävä välttämättöminä pitämiinsä järjestelyihin, jotta varmistuttaisiin saatavien jakautumisesta pro rata niiden kesken, joilla on välittömiä ja vastuuvaatimuksia.

making any payments to creditors holding direct claims, the Board of Directors shall make such arrangements as are necessary, in its judgment, to ensure a pro rata distribution among holders of direct and contingent claims.

47 artikla

Varojen jako

Pankin jäsenille ei niiden pääomamerkinnän perusteella jaeta mitään ennen kuin kaikki velkojat on tyydytetty tai heidän saamisensa on turvattu. Lisäksi hallintoneuvoston on hyväksyttävä jako koko jäsenistönsä 2/3 äänten enemmistöllä vastaten vähintäin 3/4 jäsenten koko äänivallasta.

2. Pankin varat on jaettava jäsenille suhteessa kunkin jäsenen omistamaan osakepääomaan ja jako on suoritettava sellaisena ajankohtana ja sellaisin edellytyksin kuin Pankki pitää oikeudenmukaisena ja kohtuullisena. Mitä varojen laatuun tulee jaettujen osuuksien ei tarvitse olla yhdenmukaisia. Kukaan jäsenistä ei ole oikeutettu saamaan osaansa varojen jaossa ennen kuin se on suorittanut kaikki sitoumuksensa Pankille.

3. Jäsenellä, joka vastaanottaa tämän artiklan mukaan jaettua omaisuutta, on siihen samat oikeudet kuin Pankilla oli ennen jaon suorittamista.

Article 47

Distribution of assets

1. No distribution of assets shall be made to members on account of their subscriptions to the capital stock of the Bank until all liabilities to creditors shall have been discharged or provided for. Moreover, such distribution must be approved by the Board of Governors by a vote of two-thirds of the total number of Governors, repsenting not less than three-fourths of the total voting power of the members.

2. Any distribution of the assets of the Bank to the members shall be in proportion to the capital stock held by each member and shall be effected at such times and under such conditions as the Bank shall deem fair and equitable. The shares of assets distributed need not be uniform as to type of asset. No member shall be entitled to receive its share in such a distribution of assets until it has settled all of its obligations to the Bank.

3. Any member receiving assets distributed pursuant to this Article shall enjoy the same rights with respect to such assets as the Bank enjoyed prior to their distribution.

VIII luku

Asema, koskemattomuus, vapautukset ja erioikeudet

48 artikla

Luvun merkitys

Jotta Pankki voisi tehokkaasti täyttää tarkoituksensa ja suorittaa sille uskotut tehtävät, tässä luvussa esitetyt asema, koskemattomuus, vapautukset ja erioikeudet on myönnettävä Pankille jokaisen jäsenen alueella.

Chapter VIII

Status, immunities, exemptions and privileges

Article 48

Purpose of Chapter

To enable the Bank effectively to fulfil its purpose and carry out the functions entrusted to it, the status, immunities, exemptions and privileges set forth in this Chapter shall be accorded to the Bank in the territory of each member.

49 artikla

Oikeudellinen asema

Pankki on täysivaltainen juridinen henkilö ja nimenomaan oikeustoimikelpoinen:
i) tekemään sopimuksia;
ii) hankkimaan ja määräämään kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta; ja
iii) ryhtymään oikeustoimiin.

50 artikla

Koskemattomuus oikeudenkäyntiin nähden

1. Pankki nauttii koskemattomuutta kaikkeen oikeudenkäyntiin nähden paitsi niissä tapauksissa, jotka aiheutuvat sen valtuuksista tai liittyvät sen valtuuksiin ottaa rahalainoja, taata sitoumuksia tai ostaa ja myydä arvopapereita tai välittää niitä; näissä tapauksissa Pankkia vastaan voidaan nostaa syyte laillisessa tuomioistuimessa sen maan alueella, jossa Pankin pää- tai haarakonttori sijaitsee tai jossa sillä on edustaja haasteen tai oikeudenkäynti-ilmoituksen vastaanottamista varten tai jossa se on laskenut liikkeelle tai taannut arvopapereita.

2. Riippumatta siitä, mitä tämän artiklan 1 pykälässä on määrätty, Pankkia vastaan ei saa nostaa syytettä jäsen tai jäsenen edustaja tai asioitten hoitaja tai yhteisö tai henkilö, joka suoraan tai välillisesti toimii jäsenen tai hänen edustajansa tai asioittensa hoitajan puolesta tai on saanut heiltä vaatimukset esitettäväkseen. Jäsenillä on mahdollisuus turvautua Pankin ja sen jäsenten välisten erimielisyyksien ratkaisemiseksi sellaisiin erityismenettelyihin, jotka on määritelty tässä Sopimuksessa, Pankin säännöissä ja ohjeissa tai Pankin kanssa tehdyissä sopimuksissa.

3. Pankin omaisuus ja varat sijaitsivatpa ne missä tahansa ja olivatpa ne kenen tahansa hallussa, ovat koskemattomat eikä niitä niinollen saa takavarikoida, niihin ei saa puuttua tai ulosottaa ennen kuin lopullinen tuomio Pankkia vastaan on langetettu.

51 artikla

Varojen koskemattomuus

Pankin omaisuus ja varat sijaitsivatpa ne missä tahansa tai olivatpa ne kenen tahansa hallussa ovat koskemattomat eikä niitä niin-

Article 49

Legal status

The Bank shall possess full juridical personality and, in particular, full sapacity:
i) to contract;
ii) to acquire, and dispose of, immovable and movable property; and
iii) to institute legal proceedings.

Article 50

Immunity from judicial proceedings

1. The Bank shall enjoy immunity from every form of legal process, except in cases arising out of or in connexion with the exercise of its powers to borrow money, to guarantee obligations, or to buy and sell or underwrite the sale of securities, in which cases actions may be brought against the Bank in a court of competent jurisdiction in the territory of a country in which the Bank has its principal or a branch office, or has appointed an agent for the purpose of assepting service or notice process, or has issued or guaranteed securities.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 of this Article, no action shall be brought against the Bank by any member, or by any agency or instrumentality of a member, or by any entity or person directly or indirectly acting for or deriving claims from a member or from any agency or instrumentality of a member. Members shall have recourse to such special procedures for the settlement of controversies between the Bank and its members as may be prescribed in this Agreement, in the by-laws and regulations of the Bank, or in contracts entered into with the Bank.

3. Property and assets of the Bank shall, wheresoever located and by whomsoever held, be immune from all forms of seizure, attachment or execution before the delivery of final judgment against the Bank.

Article 51

Immunity of assets

Property and assets of the Bank, wheresoever located and by whomsoever held, shall be immune from search, requisition, confis-

ollen saa tarkastaa, takavarikoida, anastaa, pakkoluovuttaa tai millään muulla tavalla ottaa tai pidättää lainsäädäntö- tai täytäntöönpanotoimin.

52 artikla

Arkistojen koskemattomuus

Pankin arkistot ja yleensä kaikki sille kuuluvat asiakirjat tai sen hallussa olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia olivatpa ne sijoitetut minne tahansa.

53 artikla

Varojen rajoitussuoja

Siinä määrin kuin on välttämätöntä Pankin päämäärien toteuttamiseksi ja sen tehokkaan toiminnan kannalta ja tämän Sopimuksen määräyksien mukaista Pankin kaikki omaisuus ja varat ovat vapautetut kaikenlaatuisista rajoituksista, säännöstelystä, tarkkailusta ja maksuajan pidennyksistä.

54 artikla

Kirjeenvaihdon erioikeudet

Kunkin jäsenen on käsiteltävä Pankin virallista kirjeenvaihtoa yhtä suopeasti kuin se käsittelee muiden jäsenten virallista kirjeenvaihtoa.

55 artikla

Pankin henkilökunnan koskemattomuus ja erioikeudet

Pankin kaikki hallintoneuvoston jäsenet, johtajat, varamiehet, virkailijat ja toimihenkilöt mukaanlukien asiantuntijat, jotka suorittavat Pankin heille antamia tehtäviä, nauttivat:

i) virallisessa ominaisuudessaan suorittamiinsa toimiin nähden oikeudenkäyntikoskemattomuutta, ellei Pankki kumoa tätä koskemattomuutta;

ii) mikäli ei ole kysymys paikallisista asukkaista tai omista kansalaisista, samaa koskemattomuutta maahantulorajoituksiin, ulkomaalaisten tarkkailuun ja kansalliseen asevelvollisuuteen nähden ja samoja helpotuksia valuuttarajoituksiin nähden, joita jäsecation, expropriation or any other form of taking or foreclosure by executive or legislative action.

Article 52

Immunity of archives

The archives of the Bank and, in general, all documents belonging to it, or held by it, shall be inviolable, wherever located.

Article 53

Freedom of assets from restrictions

To the extent necessary to carry out the purpose and functions of the Bank effectively, and subject to the provisions of this Agreement, all property and assets of the Bank shall be free from restrictions, regulations, controls and moratoria of any nature.

Article 54

Privilege for communications

Official communications of the Bank shall be accorded by each member treatment not less favourable than that it accords to the official communications of any other member.

Article 55

Immunities and privileges of Bank personnel

All Governors, Directors, alternates, officers and employees of the Bank, including experts performing missions for the Bank:

i) shall be immune from legal process with respect to acts performed by them in their official capacity, except when the Bank waives the immunity;

ii) where they are not local citizens or nationals, shall be accorded the same immunities from immigration restrictions, alien registration requirements and national service obligations, and the same facilities as regards exchange regulations, as are accorded

net myöntävät toisten jäsenten samanasteisille edustajille, virkailijoille ja toimihenkilöille;

iii) samanlaista kohtelua matkustamishelpotuksiin nähden kuin jäsenet myöntävät toisten jäsenten samanasteisille edustajille, virkailijoille ja toimihenkilöille.

by members to the representatives, officials and employees of comparable rank of other members; and

iii) shall be granted the same treatment in respect of travelling facilities as is accorded by members to representatives, officials and employees of comparable rank of other members.

56 artikla

Verovapaus

1. Pankki, sen varat, omaisuus, tulot ja liiketoimet ovat vapautetut kaikista veroista ja tulleista. Pankki on myös vapautettu verojen tai tullien maksamisesta, pidättämisestä tai kantamisesta.

2. Pankin johtokunnan jäsenille, varajäsenille, virkailijoille ja toimihenkilöille mukaanlukien asiantuntijat, jotka suorittavat Pankin heille antamia tehtäviä, suoritetut palkat ja korvaukset ovat verovapaita ellei jäsen talleta ratifioimis- tai hyväksymisasiakirjan kanssa ilmoitusta, että jäsen pidättää itselleen ja poliittisesti sen alaiselle osalle oikeuden verottaa Pankin sen kansalaisille suorittamia palkkoja ja korvauksia.

3. Pankin antamat sitoumukset tai arvopaperit, niistä maksetut osingot ja korot mukaan luettuina, ovat verovapaita kenen hallussa ne lienevätkin:

i) jos verotus saattaisi nämä sitoumukset tai arvopaperit huonompaan asemaan vain sen tähden, että ne ovat Pankin antamat; tai

ii) jos tällaisen verotuksen juridisena perustana olisi yksinomaan se merkintäpaikka tai valuutta, missä arvopaperi on annettu, jossa se on asetettu maksettavaksi tai on maksettu tai Pankin jonkin toimiston tai liikepaikan sijainti.

4. Veroa ei saa kantaa Pankin takaamista sitoumuksista tai arvopapereista, niistä maksetut korot ja osingot mukaan luettuina kenen hallussa ne lienevätkin:

i) jos verotus saattaisi nämä sitoumukset tai arvopaperit huonompaan asemaan vain sen tähden, että ne ovat Pankin takaamat; tai

ii) jos tällaisen verotuksen juridisena perustana on Pankin jonkin toimiston tai liikepaikan sijainti.

Article 56

Exemption from taxation

1. The Bank, its assets, property, income and its operations and transactions, shall be exempt from all taxation and from all customs duties. The Bank shall also be exempt from any obligation for the payment, witholding or collection of any tax or duty.

2. No tax shall be levied on or in respect of salaries and emoluments paid by the Bank to Directors, alternates, officers or employees of the Bank, including experts performing missions for the Bank, except where a member deposits with its instrument of ratification or acceptance a declaration that such member retains for itself and its political subdivisions the right to tax salaries and emoluments paid by the Bank to citizens or nationals of such member.

3. No tax of any kind shall be levied on any obligation or security issued by the Bank, including any dividend or interest thereon, by whomsoever held:

i) which discriminates against such obligation or security solely because it is issued by the Bank; or

ii) if the sole jurisdictional basis for such taxation is the place or currency in which it is issued, made payable or paid, or the location of any office or place of business maintained by the Bank.

4. No tax of any kind shall be levied on any obligation or security guaranteed by the Bank, including any dividend or interest thereon, by whomsoever held:

i) which discriminates against such obligation or security solly because it is guaranteed by the Bank; or

ii) if the sole jurisdictional basis for such taxation is the location of any office or place of business maintained by the Bank.

57 artikla

Toimeenpano

Jäsenen on oikeusjärjestelmänsä mukaisesti viipymättä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin saattaakseen alueellaan voimaan tämän Luvun sisältämät määräykset ja sen on ilmoitettava Pankille niistä toimenpiteistä, joihin se on asiassa ryhtynyt.

58 artikla

Koskemattomuuden, vapautuksien ja erioikeuksien kumoaminen

Pankki voi harkintansa mukaan luopua missä tapauksessa tahansa niistä erioikeuksista, koskemattomuuksista ja vapautuksista, jotka sille kuuluvat tämän Luvun perusteella, sillä tavalla ja niillä ehdoilla, joiden se harkitsee parhaiten vastaavan Pankin etuja.

IX luku

Sopimuksen muuttaminen, tulkinta, sovinto-oikeusmenettely

59 artikla

Sopimuksen muuttaminen

1. Tätä Sopimusta voidaan muuttaa vain Pankin hallintoneuvoston päätöksellä, joka on hyväksytty koko hallintoneuvoston 2/3 äänten enemmistöllä vastaten vähintäin 3/4 jäsenten koko äänivallasta.

2. Tämän artiklan 1 pykälän määräyksestä huolimatta vaaditaan hallintoneuvoston yksimielinen päätös niiden muutosten hyväksymiseksi, jotka koskevat:

i) oikeutta erota Pankista;
ii) 5 artiklan 6 ja 7 pykälien määräysten mukaisia velvoitusten rajoituksia; ja
iii) 5 artiklan 2 pykälän määräysten mukaista pääomaosakkeiden osto-oikeutta.

3. Kaikki tämän Sopimuksen muutosehdotukset on ne sitten tehnyt jäsen tai johtokunta, on jätettävä hallintoneuvoston puheenjohtajalle, joka esittää ne hallintoneuvostolle. Jos neuvosto hyväksyy muutoksen, Pankin on virallisesti ilmoitettava siitä kaikille jäsenille. Muutokset astuvat voimaan

Article 57

Implementation

Each member, in accordance with its juridical system, shall promptly take such action as is necessary to make effective in its own territory the provisions set forth in this Chapter and shall inform the Bank of the action which it has taken on the matter.

Article 58

Waiver of immunities, exemptions and privileges

The Bank at its discretion may waive any of the privileges, immunities and exemptions conferred under this Chapter in any case or instance, in such manner and upon such conditions as it may determine to be appropriate in the best interests of the Bank.

Chapter IX

Amendments, interpretation, arbitration

Article 59

Amendments

1. This Agreement may be amended only by a resolution of the Board of Governors approved by a vote of two-thirds of the total number of Governors, representing not less than three-fourths of the total voting power of the members.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 of this Article, the unanimous agreement of the Board of Governors shall be required for the approval of any amendment modifying:

i) the right to withdraw from the Bank;
ii) the limitations on liability provided in paragraphs 6 and 7 of Article 5; and
iii) the rights pertaining to purchase of capital stock provided in paragraph 2 of Article 5.

3. Any proposal to amend this Agreement, whether emanating from a member or the Board of Directors, shall be communicated to the Chairman of the Board of Governors, who shall bring the proposal before the Board of Governors. When an amendment has been adopted the Bank shall so certify

kaikkien jäsenten kohdalta kolmen (3) kuukauden kuluttua virallisen tiedotuksen päivämäärästä lukien, jollei hallintoneuvosto siinä nimenomaan ilmoita muuta aikamäärää.

in an official communication addressed to all members. Amendments shall enter into force for all members three (3) months after the date of the official communication unless the Board of Governors specifies therein a different period.

60 artikla

Tulkinta tai sovellutus

1. Tämän Sopimuksen määräysten tulkitsemista tai soveltamista koskevat erimielisyydet, jotka ovat syntyneet jäsenen ja Pankin tai kahden tai useamman Pankin jäsenen välillä, on jätettävä johtokunnan ratkaistaviksi. Jollei jäsenellä, jota käsillä oleva kysymys nimenomaan koskee, ole johtokunnassa kansallisuuteensa kuuluvaa johtajaa, hän on oikeutettu edustukseen johtokunnassa kysymystä käsiteltäessä; jäsenen edustajalla ei kuitenkaan ole äänioikeutta. Hallintoneuvosto antaa tällaista edustusoikeutta koskevat määräykset.

2. Jos johtokunta tämän artiklan 1 pykälän mukaan on ratkaissut asian, voi jokainen jäsen vaatia, että asia esitetään hallintoneuvostolle, jonka ratkaisu on lopullinen. Hallintoneuvoston ratkaisua odotettaessa Pankki voi mikäli pitää sitä välttämättömänä toimia johtokunnan ratkaisun perusteella.

Article 60

Interpretation or application

1. Any question of interpretation or application of the provisions of this Agreement arising between any member and the Bank, or between two or more members of the Bank, shall be submitted to the Board of Directors for decision. If there is no Director of its nationality on that Board, a member particularly affected by the question under consideration shall be entitled to direct representation in the Board of Directors during such consideration; the representative of such member shall, however, have no vote. Such right of representation shall be regulated by the Board of Governors.

2. In any case where the Board of Directors has given a decision under paragraph 1 of this Article, any member may require that the question be referred to the Board of Governors, whose decision shall be final. Pending the decision of the Board of Governors, the Bank may, so far as it deems it necessary, act on the basis of the decision of the Board of Directors.

61 artikla

Sovinto-oikeusmenettely

Jos Pankin ja sellaisen maan välillä, joka on lakannut olemasta jäsen, tai Pankin ja jonkun jäsenen välillä sen jälkeen kun Pankin toiminnan lopettamispäätös on hyväksytty, syntyy mielipide-eroavaisuuksia, on nämä alistettava kolmen välitysmiehen muodostaman sovinto-oikeuden ratkaistaviksi. Pankki nimittää yhden sovintotuomareista, kysymyksessä oleva maa toisen ja kolmannen, mikäli osapuolet eivät toisin sovi, nimittää Kansainvälisen tuomioistuimen presidentti tai jokin muu hallintoneuvoston sääntöjen määräämä viranomainen. Sovintotuomarien yksinkertainen äänten enemmistö riittää ratkaisun tekoon, joka on lopullinen ja osapuolia sitova. Kolmannella välitysmiehellä on

Article 61

Arbitration

If a disagreement should arise between the Bank and a country which has ceased to be a member, or between the Bank and any member, after adoption of a resolution to terminate the operations of the Bank, such disagreement shall be submitted to arbitration by a tribunal of three arbitrators. One of the arbitrators shall be appointed by the Bank, another by the country concerned, and the third, unless the parties otherwise agree, by the President of the International Court of Justice or such other authority as may have been prescribed by regulations adopted by the Board of Governors. A majority vote of the arbitrators shall be sufficient to reach a decision which shall be final and binding

valta ratkaista menettelytapakysymykset, milloin osapuolet ovat niistä eri mieltä.

62 artikla

Hyväksymisen antaminen

Milloin jäsenen hyväksymistä vaaditaan jollekin Pankin toimenpiteelle, hyväksyminen katsotaan annetuksi, jollei jäsen esitä vastalausetta sellaisen kohtuullisen määräajan kuluessa, jonka Pankki voi asettaa ilmoittaessaan jäsenelle ehdottamastaan toimenpiteestä.

upon the parties. The third arbitrator shall be empowered to settle all questions of procedure in any case where the parties are in disagreement with respect thereto.

Article 62

Approval Deemed given

Whenever the approval of any member is required before any act may be done by the Bank, approval shall be deemed to have been given unless the member presents an objection within such reasonable period as the Bank may fix in notifying the member of the proposed act.

X luku

Muut määräykset

63 artikla

Allekirjoitus ja säilyttäminen

1. Tämän Sopimuksen ainoa englanninkielinen alkuperäiskappale voidaan allekirjoittaa Yhdistyneiden Kansakuntien Aasian ja Kauko-Idän taloudellisessa komissiossa Bangkokissa tammikuun 31 päivään 1966 asti niiden maiden hallitusten nimissä, jotka on lueteltu tämän Sopimuksen liitteessä A. Tämä asiakirja on sen jälkeen annettava säilytettäväksi Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan (jota jäljempänä sanotaan "säilyttäjäksi").

2. Säilyttäjän on lähetettävä oikeaksi todistetut jäljennökset tästä Sopimuksesta kaikille allekirjoittajille ja muille maille, joista tulee Pankin jäseniä.

Chapter X

Final provisions

Article 63

Signature and deposit

1. The original of this Agreement in a single copy in the English language shall remain open for signature at the United Nations Economic Commission for Asia and the Far East, in Bangkok, until 31 January 1966 by Governments of countries listed in Annex A to this Agreement. This document shall thereafter be deposited with the Secretary-General of the United Nations (hereinafter called the "Depository").

2. The Depository shall send certified copies of this Agreement to all the Signatories and other countries which become members of the Bank.

64 artikla

Ratifiointi tai hyväksyminen

1. Allekirjoittajien on ratifioitava tai hyväksyttävä tämä Sopimus. Ratifiointi- tai hyväksymisasiakirjat on annettava säilyttäjän huostaan viimeistään syyskuun 30 päivään 1966 mennessä. Säilyttäjän on asianmukaisesti ilmoitettava toisille allekirjoittajille joka kerta asiakirjan vastaanotosta ja vastaanottopäivämäärä.

2. Allekirjoittajasta, jonka ratifioimis- tai hyväksymisasiakirja on annettu säilytettäväksi ennen sitä päivää, jolloin tämä Sopimus

Article 64

Ratification or acceptance

1. This Agreement shall be subject to ratification or acceptance by the Signatories. Instruments of ratification or acceptance shall deposited with the Depository not later than 30 September 1966. The Depository shall duly notify the other Signatories of each deposit and the date thereof.

2. A Signatory whose instrument of ratification or acceptance is deposited before the date on which this Agreement enters into

astuu voimaan, tulee Pankin jäsen tuona päivänä. Jokaisesta muusta allekirjoittajasta, joka noudattaa edelläolevan pykälän määräyksiä, tulee Pankin jäsen sinä päivänä, jolloin ratifioimis- tai hyväksymisasiakirja annetaan säilytettäväksi.

65 artikla

Voimaantulo

Tämä Sopimus astuu voimaan, kun vähintäin viisitoista (15) allekirjoittajaa (mukaan luettuna vähintäin kymmenen [10] aluemaata) on antanut säilytettäväksi ratifioimis- tai hyväksymisasiakirjansa, joiden allekirjoittajien ensimmäiset osakemerkinnät, sellaisina kuin ne on esitetty tämän Sopimuksen liitteessä A, yhteisesti käsittävät vähintäin kuusikymmentäviisi (65) prosenttia Pankin peruspääomasta.

66 artikla

Toiminnan aloittaminen

1. Niin pian kuin tämä Sopimus on astunut voimaan jokaisen jäsenen on nimitettävä hallintoneuvoston jäsen ja Yhdistyneiden Kansakuntien Aasian ja Kauko-Idän taloudellisen komission toimenpaneva sihteeri kutsuu hallintoneuvoston avauskokoukseen.

2. Tässä avauskokouksessa hallintoneuvoston on:

i) ryhdyttävä toimenpiteisiin Pankin johtajien valitsemiseksi tämän Sopimuksen 30 artiklan 1 pykälän mukaan; ja

ii) ryhdyttävä toimenpiteisiin sen päivämäärän määräämiseksi, jona Pankki alkaa toimintansa.

3. Pankin on ilmoitettava jäsenilleen, minä päivänä se aloittaa toimintansa.

Tehty Manillassa Filippiineillä 4 päivänä joulukuuta 1965 yhtenä ainoana englanninkielisenä kappaleena, joka on vietävä Yhdistyneiden Kansakuntien Aasian ja Kauko-Idän taloudelliselle komissiolle Bangkokiin ja sen jälkeen annettava säilytettäväksi Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille New Yorkissa tämän Sopimuksen 63 artiklan mukaan.

force, shall become a member of the Bank on that date. Any other Signatory which complies with the provisions of the preceding paragraph, shall become a member of the Bank on the date on which its instrument of ratification or acceptance is deposited.

Article 65

Entry into force

This Agreement shall enter into force when instruments of ratification or acceptance have been deposited by at least fifteen (15) Signatories (including not less than ten [10] regional countries) whose initial subscriptions, as set forth in Annex A to this Agreement, in the aggregate comprise not less than sixty-five (65) per cent of the authorized capital stock of the Bank.

Article 66

Commencement of operations

1. As soon as this Agreement enters into force, each member shall appoint a Governor, and the Executive Secretary of the United Nations Economic Commission for Asia and the Far East shall call the inaugural meeting of the Board of Governors.

2. At its inaugural meeting, the Board of Governors:

i) shall make arrangements for the election of Directors of the Bank in accordance with paragraph 1 of Article 30 of this Agreement; and

ii) shall make arrangements for the determination of the date on which the Bank shall commence its operations.

3. The Bank shall notify its members of the date of the commencement of its operations.

Done at the City of Manila, Philippines, on 4 December 1965, in a single copy in the English language which shall be brought to the United Nations Economic Commission for Asia and the Far East, Bangkok, and thereafter deposited with the Secretary-General of the United Nations, New York, in accordance with Article 63 of this Agreement.

Liite A

Peruspääoman ensimmäinen merkintä koskien maita, joiden jäsenyys perustuu 64 artiklaan

Osa A. Alue-maat

I

	Maa	Merkintämäärä (milj. US dollaria)
1.	Afganistan	3.36
2.	Australia	85.00
3.	Kambodsha	3.00
4.	Ceylon	8.52
5.	Kiinan Tasavalta	16.00
6.	Intia	93.00
7.	Iran	60.00
8.	Japani	200.00
9.	Korean Tasavalta	30.00
10.	Laos	0.42
11.	Malesia	20.00
12.	Nepal	2.16
13.	Uusi Seelanti	22.56
14.	Pakistan	32.00
15.	Filippiinit	35.00
16.	Vietnamin Tasavalta	7.00
17.	Singapore	4.00
18.	Thaimaa	20.00
19.	Länsi-Samoa	0.06
	Yhteensä	642.08

II

Seuraavat alue-maat voivat tulla tämän Sopimuksen allekirjoittajiksi 63 artiklan mukaan edellyttäen, että allekirjoituksen tapahtuessa ne vastaavasti merkitsevät Pankin osakepääomaa seuraavasti:

	Maa	Merkintämäärä (milj. US dollaria)
1.	Burma	7.74
2.	Mongolia	0.18
	Yhteensä	7.92

Annex A

Initial subscriptions to the authorized capital stock for countries which may become members in accordance with Article 64

Part A. Regional Countries

I

	Country	Amount of subscription (in million US dollars)
1.	Afganistan	3.36
2.	Australia	85.00
3.	Cambodia	3.00
4.	Ceylon	8.52
5.	China, Republic of	16.00
6.	India	93.00
7.	Iran	60.00
8.	Japan	200.00
9.	Korea, Republic of	30.00
10.	Laos	0.42
11.	Malaysia	20.00
12.	Nepal	2.16
13.	New Zealand	22.56
14.	Pakistan	32.00
15.	Philippines	35.00
16.	Republic of Viet-Nam	7.00
17.	Singapore	4.00
18.	Thailand	20.00
19.	Western Samoa	0.06
	Total	642.08

II

The following regional countries may become Signatories of this Agreement in accordance with Article 63, provided that at the time of signing, they shall respectively subscribe to the capital stock of the Bank in the following amounts:

	Country	Amount of subscription (in million US dollars)
1.	Burma	7.74
2.	Mongolia	0.18
	Total	7.92

Osa B. Alueen ulkopuoliset maat

I

Maa	Merkintämäärä (milj. US dollaria)
1. Belgia	5.00
2. Kanada	25.00
3. Tanska	5.00
4. Saksan Liittotasavalta	30.00
5. Italia	10.00
6. Alankomaat	11.00
7. Yhdistynyt Kuningaskunta	10.00
8. Amerikan Yhdysvallat	200.00
Yhteensä	296.00

II

Seuraavat alueen ulkopuoliset maat, jotka osallistuivat Aasian Kehityspankin valmistelevan komitean kokoukseen Bangkokissa 21. 10.—1. 11. 1965 ja jotka siellä osoittivat olevansa kiinnostuneita Pankin jäsenyydestä, voivat tulla tämän Sopimuksen allekirjoittajiksi 63 artiklan mukaan edellyttäen, että allekirjoituksen tapahtuessa jokainen näistä maista merkitsee Pankin osakepääomaa vähintäin viidenmiljoonan ($ 5 000 000) dollarin arvosta:

1. Itävalta
2. Suomi
3. Norja
4. Ruotsi

III

Ennen tammikuun 31 päivää 1966 jokainen tämän liitteen Osassa B (I) luetelluista maista voi lisätä merkintämääräänsä ilmoittamalla siitä Yhdistyneiden Kansakuntien Aasian ja Kauko-Idän taloudellisen komission toimeenpanevalle sihteerille Bangkokissa kuitenkin edellyttäen, että tämän liitteen Osissa B (I) ja (II) lueteltujen alueen ulkopuolisten maiden ensimmäisten merkintöjen kokonaismäärä ei ylitä kolmeasataaviittäkymmentä ($ 350 000 000) miljoonaa dollaria.

Part B. Non-regional countries

I

Country	Amount of subscription (in million US dollars)
1. Belgium	5.00
2. Canada	25.00
3. Denmark	5.00
4. Germany, Federal Republic of	30.00
5. Italy	10.00
6. Netherlands	11.00
7. United Kingdom	10.00
8. United States	200.00
Total	296.00

II

The following non-regional countries which participated in the meeting of the Preparatory Committee on the Asian Development Bank in Bangkok from 21 October to 1 November 1965 and which there indicated interest in membership in the Bank, may become Signatories of this Agreement in accordance with Article 63, provided that at the time of signing, each such country shall subscribe to the capital stock of the Bank in an amount which shall not be less than five million dollars ($ 5 000 000):

1. Austria
2. Finland
3. Norway
4. Sweden

III

On or before 31 January 1966, any of the non-regional countries listed in Part B (I) of this Annex may increase the amount of its subscription by so informing the Executive Secretary of the United Nations Economic Commission for Asia and the Far East in Bangkok, provided, however, that the total amount of the initial subscriptions of the non-regional countries listed in Part B (I) and (II) of this Annex shall not exceed the amount of three hundred and fifty million dollars ($ 350 000 000).

Liite B

Johtokunnan vaali

Osa A. Vaali, jonka suorittavat alue-maita edustavat hallintoneuvoston jäsenet

1) Hallintoneuvoston jäsenen, joka edustaa alue-jäsentä, on annettava edustamansa jäsenen koko äänimäärä samalle henkilölle.

2) Seitsemän (7) eniten ääniä saanutta tulee valituksi, ei kuitenkaan sellainen henkilö, joka on saanut vähemmän kuin kymmenen (10) prosenttia alue-jäsenten koko äänimäärästä.

3) Jollei ensimmäisessä äänestyksessä seitsemän (7) henkilön vaali ratkea, suoritetaan toinen äänestys, jolloin vähiten ääniä saanut henkilö jätetään pois vaalista. Tässä vaalissa voivat äänestää vain:

a) hallintoneuvoston jäsenet, jotka edellisessä äänestyksessä äänestivät henkilöä, joka ei tullut valituksi; ja

b) hallintoneuvoston jäsenet, joiden äänet ovat tämän Osan 4 pykälän mukaan kohottaneet valitun henkilön äänimäärän yli 11 prosentin alue-jäsenten koko äänimäärästä.

4) a) Sen seikan ratkaisemiseksi, onko jonkun hallintoneuvoston jäsenen antamien äänien katsottava lisänneen jonkun henkilön saamaa äänimäärää yli yhdentoista (11) prosentin vaalikelpoisista äänistä, oletetaan, että 11 prosenttia sisältää ensinnäkin eniten ääniä antaneen hallintoneuvoston jäsenen äänet, ja sitten sen, joka antoi seuraavaksi eniten ääniä ja niin edelleen kunnes yksitoista (11) prosenttia on saavutettu.

b) Oletetaan hallintoneuvoston jäsenen, jonka äänistä osa on laskettava mukaan, jotta jonkun henkilön äänimäärä nousisi yli kymmenen (10) prosentin, antaneen kaikki äänensä tälle henkilölle, vaikka tälle henkilölle annettu äänimäärä siten kohoaisikin yli yhdentoista (11) prosentin.

Annex B

Election of Directors

Section A. Election of Directors by Governors representing regional members

1) Each Governor representing a regional member shall cast all votes of the member he represents for a single person.

2) The seven (7) persons receiving the highest number of votes shall be Directors, except that no person who receives less than ten (10) per cent of the total voting power of regional members shall be considered as elected.

3) If seven (7) persons are not elected at the first ballot, a second ballot shall be held in which the person who received the lowest number of votes in the preceding ballot shall be ineligible and in which votes shall be cast only by:

a) Governors who voted in the preceding ballot for a person who is not elected; and

b) Governors whose votes for a person who is elected are deemed, in accordance with paragraph 4 of this Section, to have raised the votes cast for that person above eleven (11) per cent of the total voting power of regional members.

4) a) In determining whether the votes cast by a Governor shall be deemed to have raised the total number of votes for any person above eleven (11) per cent, the said eleven (11) per cent shall be deemed to include, first, the votes of the Governor casting the highest number of votes for that person, and then, in diminishing order, the votes of each Governor casting the next highest number until eleven (11) per cent is attained.

b) Any Governor, part of whose votes must be counted in order to raise the votes cast for any person above ten (10) per cent, shall be considered as casting all his votes for that person even if the total number of votes cast for that person thereby exceeds eleven (11) per cent.

5) Jollei toisen äänestyksen jälkeen seitsemän henkilöä ole vielä tullut valituksi suoritetaan uusia äänestyksiä tässä Osassa määrättyjen periaatteiden ja menettelytavan mukaisesti sillä varauksella, että kun kuusi henkilöä on tullut valituksi, voidaan seitsemäs valita — tämän Osan 2) pykälän määräysten estämättä — alue-jäsenten jäljellä olevien äänien yksinkertaisella enemmistöllä, jolloin hänen katsotaan tulleen valituksi yksimielisesti.

6) Jos niiden johtokunnan jäsenten lukumäärää lisätään, joiden vaalin alue-jäseniä edustavat hallintoneuvoston jäsenet suorittavat, hallintoneuvoston on korjattava ne minimi- ja maksimimäärät, jotka ilmenevät tämän liitteen Osan A pykälissä 2), 3) ja 4).

5) If, after the second ballot, seven (7) persons are not elected, further ballots shall be held in conformity with the principles and procedures laid down in this Section, except that after six (6) persons are elected, the seventh may be elected—notwithstanding the provisions of paragraph 2) of this Section—by a simple majority of the remaining votes of regional members. All such remaining votes shall be deemed to have counted towards the election of the seventh Director.

6) In case of an increase in the number of Directors to be elected by Governors representing regional members, the minimum and maximum percentages specified in paragraphs 2), 3), and 4) of Section A of this Annex shall be correspondingly adjusted by the Board of Governors.

Osa B. Vaali, jonka suorittavat alueen ulkopuolisia jäseniä edustavat hallintoneuvoston jäsenet

1) Hallintoneuvoston jäsenen, joka edustaa alueen ulkopuolista jäsentä, on annettava edustamansa jäsenen koko äänimäärä samalle henkilölle.

2) Kolme (3) eniten ääniä saanutta tulee valituksi, ei kuitenkaan sellainen henkilö, joka on saanut vähemmän kuin kaksikymmentäviisi (25) prosenttia alueen ulkopuolisten jäsenten koko äänimäärästä.

3) Jollei ensimmäisessä äänestyksessä kolmen henkilön vaali ratkea, suoritetaan toinen äänestys, jolloin vähiten ääniä saanut henkilö jätetään pois vaalista. Tässä vaalissa voivat äänestää vain:

a) hallintoneuvoston jäsenet, jotka edellisessä äänestyksessä äänestivät henkilöä, joka ei tullut valituksi; ja

b) hallintoneuvoston jäsenet, joiden äänet ovat tämän Osan 4) pykälän mukaan kohottaneet valitun henkilön äänimäärän yli kahdenkymmenenkuuden (26) prosentin alueen ulkopuolisten jäsenten koko äänimäärästä.

4) a) Sen seikan ratkaisemiseksi, onko jonkun hallintoneuvoston jäsenen antamien äänten katsottava nostaneen jonkun henkilön saamaa äänimäärää yli kahdenkymmenenkuuden (26) prosentin vaalikelpoisista äänistä,

Section B. Election of Directors by Governors representing non-regional members

1) Each Governor representing a non-regional member shall cast all votes of the member he represents for a single person.

2) The three (3) persons receiving the highest number of votes shall be Directors, except that no person who receives less than twenty-five (25) per cent of the total voting power of non-regional members shall be considered as elected.

3) If three (3) persons are not elected at the first ballot, a second ballot shall be held in which the person who received the lowest number of votes in the preceding ballot shall be ineligible and in which votes shall be cast only by:

a) Governors who voted in the preceding ballot for a person who is not elected; and

b) Governors whose votes for a person who is elected are deemed, in accordance with paragraph 4) of this Section, to have raised the votes cast for that person above twenty-six (26) per cent of the total voting power of non-regional members.

4) a) In determining whether the votes cast by a Governor shall be deemed to have raised the total number of votes for any person above twenty-six (26) per cent, the said twenty-six (26) per cent shall be deemed

oletetaan, että tämä kaksikymmentäkuusi (26) prosenttia sisältää ensinnäkin eniten ääniä antaneen hallintoneuvoston jäsenen äänet ja sitten sen, joka antoi seuraavaksi eniten ääniä ja niin edelleen, kunnes kaksikymmentäkuusi (26) prosenttia on saavutettu.

b) Oletetaan hallintoneuvoston jäsenen, jonka äänistä osa on laskettava mukaan, jotta jonkun henkilön äänimäärä nousisi yli kahdenkymmenenkuuden (26) prosentin, antaneen kaikki äänensä tälle henkilölle, vaikka tälle henkilölle annettu äänimäärä siten kohoaisikin yli kahdenkymmenenkuuden (26) prosentin.

5) Jollei toisen äänestyksen jälkeen kolme henkilöä ole vielä tullut valituksi, suoritetaan uusia äänestyksiä tässä Osassa määrättyjen periaatteiden ja menettelytavan mukaisesti sillä varauksella, että kun kaksi (2) henkilöä on tullut valituksi, voidaan kolmas valita — edellyttäen että alueen ulkopuoliset jäsenet ovat merkinneet osakkeita vähintäin 345 miljoonan dollarin arvosta ja tämän Osan 2) pykälän määräysten estämättä — jäljellä olevien äänten yksinkertaisella enemmistöllä, jolloin hänen katsotaan tulleen valituksi yksimielisesti.

6) Jos niiden johtokunnan jäsenten lukumäärää lisätään, joiden vaalin alueen ulkopuolisia jäseniä edustavat hallintoneuvoston jäsenet suorittavat, hallintoneuvoston on korjattava ne minimi- ja maksimimäärät, jotka ilmenevät tämän liitteen Osan B 2), 3) ja 4) pykälistä.

to include, first, the votes of the Governor casting the highest number of votes for that person, and then, in diminishing order, the votes of each Governor casting the next highest number until twenty-six (26) per cent is attained.

b) Any Governor, part of whose votes must be counted in order to raise the votes cast for any person above twenty-six (26) per cent, shall be considered as casting all his votes for that person even if the total number of votes cast for that person thereby exceeds twenty-six (26) per cent.

5) If, after the second ballot, three (3) persons are not elected, further ballots shall be held in conformity with the principles and procedures laid down in this Section, except that after two (2) persons are elected, a third may be elected—provided that subscriptions from non-regional members shall have reached a minimum total of $ 345 million, and notwithstanding the provisions of paragraph 2) of this Section—by a simple majority of the remaining votes. All such remaining votes shall be deemed to have counted towards the election of the third Director.

6) In case of an incrase in the number of directors to be elected by Governors representing non-regional members, the minimum and maximum precentages specified in paragarphs 2), 3) and 4) of Section B of this Annex shall be correspondingly adjusted by the Board of Governors.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö N:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 22 päivältä huhtikuuta 1966 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 1. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut esityksestä ulkoasiainministeriön jaostopäällikköä Pekka Malista, valtiovarainministeriön vanhempaa hallitussihteeriä Osmo Kallialaa, Suomen Vientiluotto Oy:n johtajaa Eero Aspia, Suomen Teollisuusliiton johtajaa Kaarlo Larnaa ja Osuuskunta Metexin toimitusjohtajaa K. Uusitaloa, kunnioittaen esittää seuraavaa.

Aasian Kehityspankin perustamista koskeva sopimus allekirjoitettiin joulukuun 4 päivänä 1965 Manillassa. Perustamissopimuksen mukaan pankin jäseninä voivat olla Aasian ja Kauko-Idän maat sekä sanotun alueen ulkopuoliset kehittyneet maat, jotka ovat Yhdistyneiden Kansakuntien tai jonkin sen erityisjärjestön jäseniä. Pankin 1 000 miljoonan US-dollarin suuruisesta osakepääomasta alueen ulkopuoliset maat olivat oikeutetut merkitsemään osakkeita enintään 350 US-miljoonan arvosta muun osan jäädessä aluemaille. Vahvistettuun päivämäärään mennessä kaikki Pohjoismaat ovat allekirjoittaneet pankin perustamissopimuksen ja merkinneet kukin osakkeita 5 miljoonan US-dollarin arvosta. Suomen osalta tämä tapahtui 28 päivänä tammikuuta 1966 Bangkokissa ehdoin, että Eduskunta puolestaan hyväksyy Suomen liittymisen kysymyksessä olevaan sopimukseen.

Aasian Kehityspankin toiminnalle asetetut päämäärät on määritelty sopimuksen 1 artiklassa. Sen mukaan pankin on pyrittävä edistämään taloudellista kasvua ja yhteistyötä Aasian ja Kauko-Idän alueella sekä tukemaan alueen kehittyvien maiden taloudellisen kasvun nopeuttamista. Ne tehtävät, joihin pankin on sanottujen päämäärien saavuttamiseksi ryhdyttävä, käyvät selville sopimuksen 2 artiklasta. Pankin varoja ja sen tarjoamia mahdollisuuksia voidaan käyttää yksinomaan mainituissa artikloissa esitettyjä tarkoituksia varten. Sopimuksen ehdoista riippuen pankki voi rahoittaa tai auttaa rahoituksessa jokaista jäsentä, sen elintä tai sen alueella toimivaa yhteisöä tai yritystä, joka on tekemisissä Aasian ja Kauko-Idän alueen taloudellisen kehityksen kanssa. Erityisesti on huomattava sopimuksen 14 artiklan ix) kohdan määräys siitä, että sanotussa kohdassa tarkoitettuja rahoitusvaroja saadaan, erityisten olosuhteiden johdosta sallittavin poikkeuksin, käyttää vain jäsenmaista niiden tuottamien tavaroiden ja niiden palvelusten hankkimiseen.

Ulkoasiainvaliokunnan mielestä on asianmukaista, että myös Suomi muiden Pohjoismaiden tavoin liittyy tukemaan sitä kehitystoimintaa, jota käsiteltävänä olevalla sopimuksella perustetun Aasian Kehityspankin avulla tullaan suorittamaan. Ottaen lisäksi huomioon vientimme hoitamiseen liittyvät näkökohdat valiokunta ilmoittaa puoltavansa Suomen liittymistä kysymyksessä olevaan sopimukseen ja esitykseen sisältyvien sanottua asiaa koskevien hallituksen ehdotusten hyväksymistä. Lakiehdotukseen valiokunta kuitenkin ehdottaa tehtäväksi muodollisen korjauksen.

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta antaisi suostumuksensa Suomen liittymiseen Aasian Kehityspankkiin.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Manillassa 4 päivänä joulukuuta 1965 allekirjoitetun Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen säännökset olkoot, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Mainittujen säännösten täytäntöönpanemiseksi ja soveltamiseksi tarvittavat määräykset annetaan asetuksella.

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kokkola, varapuheenjohtaja Gestrin, jäsenet Kekkonen, Kuusi, Kuusinen, Leivo-Larsson, Lähteenmäki, Paasivuori, Rönkkö, A. Saarinen, T. Salo, Takki ja Tiitu sekä varajäsen Karvikko.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 1 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen ulkoasiainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 1 laiksi Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 1 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 4, on päättänyt

antaa suostumuksensa Suomen liittymiseen Aasian Kehityspankkiin.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Manilassa 4 päivänä joulukuuta 1965 allekirjoitetun Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen säännökset olkoot, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Mainittujen säännösten täytäntöönpanemiseksi ja soveltamiseksi tarvittavat määräykset annetaan asetuksella.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle työajan lyhentämisestä ja järjestelemisestä johtuviksi muutoksiksi vekseli-, shekki-, velkakirja- ja huoneenvuokralakiin.

Työajan lyhentämis- ja järjestelypyrkimykset ovat äskettäin johtaneet sellaisiin työmarkkinajärjestöjen sopimuksiin, että eräät rahalaitokset ovat suljettuina lauantaisin kesä-, heinä- ja elokuun aikana.

Rahalaitosten työolojen järjestelyä sovitulla tavalla vaikeuttaa kuitenkin se, että vekselien ja shekkien erääntymis- tai maksettavaksi esittämispäivistä ja protestoimispäivistä on asianomaisissa laeissa määräpäivä-säännökset, joiden noudattaminen edellyttää rahalaitosten työskentelyä ainakin rajoitetussa määrin myös lauantaisin. Kun edellä mainittua työolojen järjestelyä olisi pyrittävä edistämään, Hallitus esittää viitattujen lainsäännösten muuttamista.

Vekselilain (242/32) 38 §:n 1 momentin mukaan määräpäivänä tai määräaikana asettamisen tai näyttämisen jälkeen maksettava vekseli tulee haltijan esittää maksettavaksi joko sinä päivänä, jona se on maksettava tai jompanakumpana kahdesta seuraavasta arkipäivästä. Saman lain 72 §:n 1 momentissa säädetään, että milloin vekselin erääntymispäivä sattuu yleiseksi pyhäpäiväksi, saa vekselistä vaatia maksua vasta seuraavana arkipäivänä. Muihinkin vekseliä koskeviin toimiin voidaan niin ikään ryhtyä vain arkipäivänä. Saman pykälän 2 momentin mukaan, milloin jokin edellä tarkoitetuista toimista on suoritettava sellaisen määräajan kuluessa, jonka viimeinen päivä on yleinen pyhäpäivä, määräaika pitenee lähinnä seuraavaksi arkipäiväksi. Lainkohdan 3 momentin mukaan taas on voimassa, että yleisestä pyhäpäivästä säädettyä sovelletaan myös itsenäisyyspäivään. Shekkilaissa (244/32) on shekin maksettavaksi esittämisestä vastaavia säännöksiä. Edellä mainituilla perusteilla ehdotetaan, että sekä vekselilain mainittua 72 §:n 3 momenttia että shekkilain 55 §:n 3 momenttia muutetaan siten, että yleisestä pyhäpäivästä voimassa olevia säännöksiä on sovellettava itsenäisyyspäivän lisäksi lauantaipäivään kesä-, heinä- ja elokuussa.

Ehdotettu lainmuutos merkitsee mm. sitä, että vekseli, jonka erääntymispäivä sattuu kesä—elokuun perjantaipäiväksi, voidaan vielä suorittaa lähinnä seuraavana tiistaina. Niin ikään vekseliä vastaan, jonka erääntymispäivä on vastaavasti torstaipäivä, ei ole tarpeen ryhtyä protestoimistoimenpiteisiin ennen kuin lähinnä seuraavana maanantaipäivänä. Näin ollen työmarkkinajärjestöjen sopimalle järjestelylle rahalaitosten suljettuna pitämisestä kesä—elokuuksi sattuvina lauantaipäivinä ei enää olisi tätä lainsäädännössä nyt olevaa estettä. Ehdotetuista lainmuutoksista on toisaalta huomattava, ettei niissä oteta kantaa siihen, koska rahalaitokset pidetään suljettuina, vaan ainoastaan luodaan tälle edellytykset.

Voimassa olevat vekseli- ja shekkilait perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin, mutta tehdyn varauman mukaan ei tällaiselle lainmuutokselle ole estettä (yhtäläisestä vekselilaista 7 päivänä kesäkuuta 1930 tehdyn sopimuksen II liitteen 18 artikla sekä yhtäläisestä shekkilaista 31 päivänä maaliskuuta 1931 tehdyn sopimuksen II liitteen 27 artikla).

Edellä selostettuja lainkohtia vastaavia säännöksiä on velkakirjalain (622/47) 5 §:n 2 momentissa ja huoneenvuokralain (82/61) 45 §:n 1 momentissa. Kun näissä laeissa tarkoitettuja maksuja nykyisin yleisesti suoritetaan rahalaitoksiin, Hallitus käytännölliset syyt huomioon ottaen ehdottaa näiden säännösten vastaavaa muuttamista.

Kun on esiintynyt epätietoisuutta, miten vekseli- ja shekkilain määräaikoja laskettaessa on meneteltävä määräpäivän tai määräajan viimeisen päivän sattuessa vapunpäi-

väksi, ehdotetaan säädettäväksi, että sitä näissä kohdin pidetään yleiseen pyhäpäivään rinnastettavana.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki
vekselilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1932 annetun vekselilain (242/32) 72 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

72 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Mitä edellä tässä pykälässä sanotaan yleisestä pyhäpäivästä, on sovellettava myös itsenäisyyspäivään, vapunpäivään sekä kesä-, heinä- ja elokuussa olevaan lauantaipäivään.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Laki
shekkilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1932 annetun shekkilain (244/32) 55 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

55 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Mitä edellä tässä pykälässä sanotaan yleisestä pyhäpäivästä, on sovellettava myös itsenäisyyspäivään, vapunpäivään sekä kesä-, heinä- ja elokuussa olevaan lauantaipäivään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Laki
velkakirjalain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä heinäkuuta 1947 annetun velkakirjalain (622/47) 5 §:n 2 momentti näin kuuluvaksi:

5 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Jos erääntymispäivä sattuu pyhä-, itsenäisyys- tai vapunpäiväksi taikka kesä-, heinä- tai elokuussa olevaksi lauantaipäiväksi, pidettäköön seuraava arkipäivä erääntymispäivänä. Sama olkoon laki, milloin velka on maksettava määräajassa, jonka viimeinen päivä on pyhä-, itsenäisyys- tai vapunpäivä taikka kesä-, heinä- tai elokuussa oleva lauantaipäivä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Laki
huoneenvuokralain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 10 päivänä helmikuuta 1961 annetun huoneenvuokralain (82/61) 45 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

45 §.

Jos se päivä, jona jokin toimenpide, kuten vuokran maksaminen, irtisanomisen toimittaminen, vakuuden asettaminen, kehoituksen tai vastauksen antaminen taikka ilmoituksen tekeminen, on viimeistään suoritettava, sattuu yleiseksi pyhäpäiväksi, saa toimenpiteen suorittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Mitä edellä on sanottu yleisestä pyhäpäivästä, on sovellettava myös itsenäisyys- ja vapunpäivään, pääsiäis-, juhannus- ja jouluaattoon sekä kesä-, heinä- ja elokuussa olevaan lauantaipäivään.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Oikeusministeri *J. O. Söderhjelm.*

Lakivaliokunnan mietintö N:o 1 hallituksen esityksen johdosta työajan lyhentämisestä ja järjestelemisestä johtuviksi muutoksiksi vekseli-, shekki-, velkakirja- ja huoneenvuokralakiin.

Eduskunta on pöytäkirjan ottein 22 päivältä huhtikuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 2. Valiokunta on kuullut esityksen johdosta asiantuntijana lainsäädäntöneuvos Eevert Raunetsaloa.

Kuten hallituksen esityksen perusteluista käy ilmi, on esityksessä mainittujen lainsäännösten muuttaminen käynyt tarpeelliseksi sen vuoksi, että työmarkkinajärjestöjen solmimien sopimusten johdosta eräät rahalaitokset tulevat olemaan suljettuina lauantaisin kesä-, heinä- ja elokuun aikana. Hallituksen esitykseen sisältyvissä muutosehdotuksissa ei oteta kantaa siihen, koska rahalaitokset pidetään suljettuina, vaan ainoastaan luodaan tälle edellytykset. Vaikka solmitut sopimukset koskevat vain vuosia 1966 ja 1967 ja esityksen tarkoittamia lainsäännöksiä joudutaan työajan muuttuessa nyt sovitusta ehkä uudelleen muuttamaan, ei valiokunta pidä mahdollisena tässä vaiheessa muotoilla säännöksiä yleisemmiksi. Näin ollen valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Helsingissä 6 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Gestrin, varapuheenjohtaja Takki, jäsenet Gröndahl, Haukipuro, Huima, Kemppainen, Kock, Leinonen, Lillqvist, H. Linna, Lottanen, Luja, Pennanen, Pousi ja Suorttanen.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 2 hallituksen esityksen johdosta työajan lyhentämisestä ja järjestelemisestä johtuviksi muutoksiksi vekseli-, shekki-, velkakirja- ja huoneenvuokralakiin.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät neljä lakiehdotusta muuttamattomina.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen työajan lyhentämisestä ja järjestelemisestä johtuviksi muutoksiksi vekseli-, shekki-, velkakirja- ja huoneenvuokralakiin.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 2 työajan lyhentämisestä ja järjestelemisestä johtuviksi muutoksiksi vekseli-, shekki-, velkakirja- ja huoneenvuokralakiin, ja Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 1 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 2, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki
vekselilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1932 annetun vekselilain (242/32) 72 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

72 §.	heinä- ja elokuussa olevaan lauantaipäivään.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Mitä edellä tässä pykälässä sanotaan yleisestä pyhäpäivästä, on sovellettava myös itsenäisyyspäivään, vapunpäivään sekä kesä-,	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Laki
shekkilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1932 annetun shekkilain (244/32) 55 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

55 §.	näisyyspäivään, vapunpäivään sekä kesä-, heinä- ja elokuussa olevaan lauantaipäivään.
— — — — — — — — — — — — — — — —	
Mitä edellä tässä pykälässä sanotaan yleisestä pyhäpäivästä, on sovellettava myös itse-	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Laki
velkakirjalain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä heinäkuuta 1947 annetun velkakirjalain (622/47) 5 §:n 2 momentti näin kuuluvaksi:

5 §.	
— — — — — — — — — — — — — — — —	väksi, pidettäköön seuraava arkipäivä erääntymispäivänä. Sama olkoon laki, milloin velka
Jos erääntymispäivä sattuu pyhä-, itsenäisyys- tai vapunpäiväksi taikka kesä-, heinä- tai elokuussa olevaksi lauantaipäi-	on maksettava määräajassa, jonka viimeinen päivä on pyhä-, itsenäisyys- tai vapunpäivä

taikka kesä-, heinä- tai elokuussa oleva lauantaipäivä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Laki

huoneenvuokralain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 10 päivänä helmikuuta 1961 annetun huoneenvuokralain (82/61) 45 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

45 §.

Jos se päivä, jona jokin toimenpide, kuten vuokran maksaminen, irtisanomisen toimittaminen, vakuuden asettaminen, kehoituksen tai vastauksen antaminen taikka ilmoituksen tekeminen, on viimeistään suoritettava, sattuu yleiseksi pyhäpäiväksi, saa toimenpiteen suorittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Mitä edellä on sanottu yleisestä pyhäpäivästä, on sovellettava myös itsenäisyys- ja vapunpäivään, pääsiäis-, juhannus- ja jouluaattoon sekä kesä-, heinä- ja elokuussa olevaan lauantaipäivään.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun nimen muuttamisesta Jyväskylän yliopistoksi.

Nykyinen laki Jyväskylän kasvatusopillisesta korkeakoulusta on annettu 8 päivänä heinäkuuta 1958 (309/58) ja tullut voimaan saman vuoden elokuun 1 päivänä. Laki oli yksi niistä toimenpiteistä, joihin noina vuosina ryhdyttiin maamme korkeakoululaitoksen kehittämiseksi ja joiden toteuttamisella pyrittiin myös entistä enemmän sijoittamaan korkeinta akateemista opetusta ja tutkimusta Helsingin ulkopuolelle. Mainitussa laissa korkeakoulun tehtäväksi säädettiin yliopistojen esikuvan mukaisesti "edistää vapaata tutkimusta ja tieteellistä sivistystä", ja tässä mielessä korkeakouluun perustettiin filosofinen tiedekunta. Korkeakoulu pysyi kuitenkin myös uuden lain mukaan erikoiskorkeakouluna: vapaata tutkimusta ja tieteellistä sivistystä sen tuli edistää "erityisesti kasvatus- ja opetustoimen alalla". Myös kansakoulun eri asteiden opettajien valmistus, joka edelleen jäi korkeakoulun yhdeksi tehtäväksi ja jota varten sanotun lain säännöksellä korkeakouluun muodostettiin erityinen osasto, opettajainvalmistuslaitos, ylläpiti osaltaan kasvatus- ja opetustoimen keskeistä merkitystä.

Sen jälkeen kun korkeakouluun oli perustettu filosofinen tiedekunta 1 päivästä elokuuta 1958 lukien ja varsinkin sitten kun mainitun lain nojalla oli 12 päivänä elokuuta 1960 annettu korkeakoululle uusi perussääntö (365/60), jolla korkeakoulun uudistettu järjestysmuoto vahvistettiin, alkoi korkeakoulu nopeasti kasvaa ja kehittyä, nimenomaan tiedekunnan osalta. Perussäännön nojalla tiedekunta jo jaettiin kahteen osastoon, kasvatustieteelliseen ja historiallis-kielitieteelliseen. Sittemmin on tiedekuntaan perussääntöä muuttamalla (276/63) perustettu kasvatustieteellisen osaston osana liikuntakasvatuksen opintosuunta 1 päivästä elokuuta 1963 lukien, sekä samoin perussääntöä muuttamalla (227/65) uusi matemaattis-luonnontieteellinen osasto 1 päivästä elokuuta 1965 lukien. Korkeakoulun opiskelijamäärä oli syyslukukaudella 1965 kaikkiaan 3 025, josta tiedekunnassa opiskelevia 2 663.

Hallitus antoi 11 päivänä helmikuuta 1966 Eduskunnalle esityksen laiksi Yhteiskunnallisen Korkeakoulun nimen ja toimialan muuttamisesta (1965 vuoden vp. n:o 202). Esityksen perusteluissa Hallitus lausui katsovansa, että uusien korkeakoulujen perustamisesta huolimatta on pyrittävä myös nykyisten, Helsingin ulkopuolella sijaitsevien korkeakoulukeskusten voimakkaaseen laajentamiseen. Tällä perusteella Hallitus ehdotti Yhteiskunnallisen Korkeakoulun nimen muuttamista Tampereen Yliopistoksi ja sen toimialan laajentamista. Eduskunta on 11 päivänä maaliskuuta 1966 hyväksynyt Hallituksen esityksen.

Vasta mainitun Hallituksen esityksen perusteluissa esitetyillä syillä Hallitus katsoo, että myös Jyväskylän kasvatusopillinen korkeakoulu olisi muutettava yliopistoksi. Hallitus on lisäksi sitä mieltä, että Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun hallintoa olisi nykyisestä kehitettävä ja korkeakoulusta annettuun lakiin tehtävä muitakin tarpeellisiksi osoittautuneita muutoksia. Viime mainittujen järjestelyjen ja muutosten toteuttaminen edellyttää kuitenkin perusteellista valmistelua ja kannanottoa myös eräisiin yleisiin, koko korkeakoululaitostamme koskeviin kysymyksiin. Koska toisaalta Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun nimen muuttaminen on periaateratkaisu, joka osaltaan edistää vasta mainittujen kysymysten käsittelyä ja jota siksi on pidettävä kiireellisenä, on Hallitus päättänyt jo nyt antaa Eduskunnalle esi-

tyksen laiksi Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun nimen muuttamisesta Jyväskylän yliopistoksi.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun nimen muuttamisesta Jyväskylän yliopistoksi.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun nimi 1 päivästä heinäkuuta 1966 alkaen Jyväskylän yliopistoksi.

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Opetusministeri *Jussi Saukkonen.*

Sivistysvaliokunnan mietintö N:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun nimen muuttamisesta Jyväskylän yliopistoksi.

Eduskunta on pöytäkirjanottein viime huhtikuun 22 päivältä lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 3. Kuultuaan asiantuntijoina opetusministeriön korkeakoulu- ja tiedeosaston vt. osastopäällikköä, professori O. Ketosta ja Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun rehtoria, professori M. Takalaa valiokunta kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta.

Samalla valiokunta on kiinnittänyt huomiota lakiehdotuksen mukaan yliopistoksi muuttuvan Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun sisäisessä hallinnossa oleviin epäkohtiin ja todennut, että niiden poistamiseksi yliopiston sisäinen hallinto olisi uudistettava. Edelleen valiokunta on, koska sanottua uudistamista tarkoittavat toimenpiteet liittyvät läheisesti koko korkeakoululaitoksemme hallinnon uudelleenjärjestelyyn, katsonut tässä yhteydessä asianmukaiseksi kiirehtiä kysymyksen selvittämistä korkeakoululaitoksemme osalta koko laajuudessaan.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 6 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tiekso, varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Häggblom, Kalavainen, Leinonen, H. Linna, Lukkarinen, V. E. Partanen, P. Räsänen, Saalasti, Salama, A. Salo, Sillantaus, Terästö, Uusitalo ja Volotinen sekä varajäsen Honkanen.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun nimen muuttamisesta Jyväskylän yliopistoksi.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun nimen muuttamisesta Jyväskylän yliopistoksi.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 3 laiksi Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun nimen muuttamisesta Jyväskylän yliopistoksi, ja Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 1 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 3.

Eduskunta on kiinnittänyt huomiota lakiehdotuksen mukaan yliopistoksi muuttuvan Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun sisäisessä hallinnossa oleviin epäkohtiin ja todennut, että niiden poistamiseksi yliopiston sisäinen hallinto olisi uudistettava. Edelleen Eduskunta on, koska sanottua uudistamista tarkoittavat toimenpiteet liittyvät läheisesti koko korkeakoululaitoksemme hallinnon uudelleenjärjestelyyn, katsonut tässä yhteydessä asianmukaiseksi kiirehtiä kysymyksen selvittämistä korkeakoululaitoksemme osalta koko laajuudessaan.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun nimen muuttamisesta Jyväskylän yliopistoksi.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun nimi 1 päivästä heinäkuuta 1966 alkaen Jyväskylän yliopistoksi.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta myymään Savonlinnan lyseon vanha kiinteistö Savonlinnan kaupungille.

Valtion omistaman Savonlinnan lyseon vanhan kiinteistön muodostavat tontit n:ot 2 ja 3 sanotun kaupungin I kaupunginosan korttelissa n:o 11 ja koulutontilla olevat rakennukset. Lyseolle rakennetaan parhaillaan uudisrakennusta uudelle, 25 198 m²:n suuruiselle tontille. Rakennus valmistuu ensi kesään mennessä, jolloin lyseon vanha kiinteistö, jonka tontin pinta-ala on 5 392 m², vapautuu koulun käytöstä.

Savonlinnan kaupunki on halukas ostamaan lyseon vanhan kiinteistön ja suostuu maksamaan siitä 250 000 markkaa. Tontilla on 85 vuotta vanha kivinen koulurakennus, joka on erittäin huonossa kunnossa, ja myöhemmin rakennettu puinen voimistelusalisiipi, jonka kunto on myös huono. Rakennushallitus on arvioinut kivirakennuksen arvoksi enintään 350 000 markkaa ja puurakennuksen arvoksi enintään 60 000 markkaa. Kun Savonlinnan kaupunki on lahjoittanut vanhan tontin valtiolle käytettäväksi koulutarkoituksiin ja kun uusi tontti lyseota varten on saatu korvauksetta Savonlinnan kaupungin välityksellä, ei vanhalle tontille, jota valtio ei enää tarvitse koulutarkoituksiin, voitane laskea sitä kaupungille myytäessä mitään arvoa. Kiinteistön hintaa määrättäessä on myös otettava huomioon, että muinaistieteellinen toimikunta vaatii, että kivirakennusta ei saa purkaa eikä sen ulkomuotoa muuttaa, mikä rajoittaa kiinteistön vapaata käyttöä. Alue on asemakaavaehdotuksessa merkitty yleisen alueen tontiksi ja se on rakennuskiellossa, joten muuta ostajaa kiinteistölle kuin kaupunki ei löytyne. Kaikki edellä mainitut seikat huomioon otettuna on Savonlinnan kaupungin tarjoamaa hintaa pidettävä kohtuullisena. Kun tiedossa ei ole tarkoitusta, johon valtio kiinteistöä tarvitsisi, olisi se myytävä Savonlinnan kaupungille mainitusta 250 000 markan hinnasta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

valtioneuvoston oikeuttamisesta myymään Savonlinnan lyseon vanha kiinteistö Savonlinnan kaupungille.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan myymään Savonlinnan kaupungille Savonlinnan lyseon vanha kiinteistö, joka käsittää tontit n:ot 2 ja 3 Savolinnan kaupungin I kaupunginosan korttelissa n:o 11, ja tonteilla olevat rakennukset 250 000 markan hinnasta ja muutoin valtioneuvoston määrättävin ehdoin.

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Opetusministeri *Jussi Saukkonen.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta myymään Savonlinnan lyseon vanha kiinteistö Savonlinnan kaupungille.

Eduskunta on 22 päivänä viimeksi kulunutta huhtikuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 4 laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta myymään Savonlinnan lyseon vanha kiinteistö Savonlinnan kaupungille.

Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella todennut hallituksen esityksessä tarkoitetun kiinteistönmyynnin tarkoituksenmukaiseksi ja kauppahinnan kohtuulliseksi ja on sen vuoksi, esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapasalo, Hamara, Heinonen, Koivunen, Käkelä, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Pekkarinen, Rosnell, Sarjala ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Jämsén, Kiviaho, Koppanen, Lahtela, I. Linna, Puhakka, Salla, Sandelin, Silander, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 5 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta myymään Savonlinnan lyseon vanha kiinteistö Savonlinnan kaupungille.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta myymään Savonlinnan lyseon vanha kiinteistö Savonlinnan kaupungille.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 4 laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta myymään Savonlinnan lyseon vanha kiinteistö Savonlinnan kaupungille, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 1 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 5, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valtioneuvoston oikeuttamisesta myymään Savonlinnan lyseon vanha kiinteistö Savonlinnan kaupungille.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan myymään Savonlinnan kaupungille Savonlinnan lyseon vanha kiinteistö, joka käsittää tontit n:ot 2 ja 3 Savolinnan kaupungin I kaupunginosan korttelissa n:o 11, ja tonteilla olevat rakennukset 250 000 markan hinnasta ja muutoin valtioneuvoston määrättävin ehdoin.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kalastuslain muuttamisesta.

Kalastuslain 23 §:n 3 kohtaan otettiin vuonna 1964 määräys, jonka mukaan lohen ajoverkossa on solmujen välin oltava vähintään 85 mm. Tarkoituksena oli saattaa kalastuslain määräykset näiltä osin yhdenmukaisiksi Ruotsin, Tanskan ja Länsi-Saksan keskenään lohikannan suojelemiseksi Itämeressä tekemän sopimuksen määräysten kanssa. Mainitussa sopimuksessa on kuitenkin luonnonkuidusta valmistetun lohen ajoverkon solmuväliksi määrätty n. 83 mm ja keinokuidusta valmistetun n. 80 mm. Tästä johtuu, että suomalaiset lohenkalastajat ovat huonommassa asemassa kuin edellä mainittujen maiden kalastajat, koska solmuväliä ei ole porrastettu. Edellä olevan johdosta ehdotetaan kalastuslain 23 §:n 3 kohdassa olevaan määräykseen lisättäväksi, että keinokuidusta valmistetun ajoverkon solmuvälin tulee olla vähintään 80 mm.

Metallilanka- tai muusta verkosta valmistetun katiskan tai merran sallittua silmäharvuutta koskeva 25 § on yksi niistä kalastuslain säännöksistä, joiden johdosta on yleisimmin esiintynyt tyytymättömyyden ilmaisuja ja maatalousministeriön päätöksillä tehty laajimmat poikkeukset. Yleisen käsityksen mukaan nykyisen lain mukainen metallilanka- tai muusta verkosta valmistettu katiska tai merta, jonka silmien läpimitta on vähintään 25 millimetriä, ei näytä olevan läheskään yhtä tehokas pyyntiväline kuin aikaisemmin käytetty vieläkin pienisilmäisempi katiska. Sen vuoksi on silmäharvuutta koskevan määräyksen poistamista tai alimman mitan pienentämistä vaadittu voimakkaasti, joskin useimmiten vetoamalla kalastuksenhoidollisiin näkökohtiin. Maatalousministeriön toimeksiannosta suoritti maataloushallituksen kalataloudellinen tutkimustoimisto vuonna 1956 rautalankakatiskan suotavimmasta silmäharvuudesta tutkimuksen, joka valmistui vuonna 1958. Tutkimuksessa suoritettiin koekalastukset käyttämällä kolmea eri silmäharvuutta: 35 mm eli $1\,^3/_9$", 19 mm eli $^3/_4$" ja 13 mm eli ½". Tutkimuksessa tultiin siihen tulokseen, että kalastuksellisessa merkityksessä, jolloin verrattiin saadun saaliin painon ja kalojen käyttökelpoisen koon punnuslukujen yhteismäärää, 35 mm ja 19 mm osoittautuivat lähes yhtä edullisiksi silmäharvuuksiksi, kun taas kalastuksenhoidollisessa merkityksessä, jossa 13 mm oli edullisin, 19 mm osoittautui selvästi epäedullisimmaksi silmäharvuudeksi. Tutkimuksessa jouduttiin sellaiseen yleiseen toteamukseen, ettei kysymystä katiskan suotavimmasta silmäharvuudesta näytä voitavan ratkaista lainsäädännöllisesti, koska ratkaisu riippuu olosuhteista ja kalastojen kokoonpanosta eri vesistöissä sekä kalastuksenhoidollisista pyrkimyksistä kunkin vesistön kalavedenomistajien ja kalastuskuntien keskuudessa. Tämän vuoksi on Hallitus sitä mieltä, että metallilanka- tai muusta verkosta valmistetun pyydyksen silmäharvuus yleensä olisi jätettävä laissa määräämättä, jolloin kalastuskunnille jäisi mahdollisuus tarpeen vaatiessa antaa yhteistä kalavettä varten rajoittavia määräyksiä.

Sen nojalla, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kalastuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 28 päivänä syyskuuta 1951 annetun kalastuslain (503/51) 25 § ja muutetaan 23 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on 10 päivänä tammikuuta 1964 annetussa laissa (4/64), näin kuuluvaksi:

23 §.

Langasta kudotussa pyydyksessä pitää solmujen välin olla, solmujen keskipisteestä mitattuna, pyydyksen ollessa märkänä ja langan suoraksi vedettynä vähintään:

— — — — — — — — — — — — — — — —

3) lohen, taimenen ja järvitaimenen silmällä ottavassa pyydyksessä 55 millimetriä, luonnonkuidusta valmistetussa lohen ajoverkossa kuitenkin 85 millimetriä ja keinokuidusta valmistetussa 80 millimetriä sekä muussa pyydyksessä 50 millimetriä; sekä

— — — — — — — — — — — — — — — —

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Maatalousministeri *Mauno Jussila.*

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö N:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi kalastuslain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 26 päivänä huhtikuuta 1966 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 5. Käsiteltyään asian ja kuultuaan asiantuntijoina osastopäällikkö, kalastusneuvos Don Wikströmiä maataloushallituksesta, konsulentti Erkki Korhosta Suomen Kalastusyhdistyksestä, sihteeri Berndt Johanssonia Suomen Merimies-Unionista ja taloustirehtööri A. F. Aalbergia Etelä-Suomen Merikalastajain Liitosta valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on kumota kalastuslain 25 §, jonka mukaan metallilanka- tai muusta verkosta valmistetussa katiskassa tai merrassa älköön silmien läpimitta mihinkään suuntaan mitaten olko 25 millimetriä pienempi. Mainitun lain 23 §:n 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että lohen ajoverkon solmuväli olisi luonnonkuidusta valmistetussa verkossa edelleenkin 85, mutta keinokuidusta valmistetussa verkossa 80 millimetriä.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta pitää lainmuutosta tarpeellisena ja lakiehdotuksen säännöksiä asianmukaisina, minkä vuoksi valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Suorttanen, varapuheenjohtaja V. A. Virtanen, jäsenet Aalto, Berner, Friman, Kangas, L. Koskinen, Kull, Mäkelä, Mäkinen, Niskanen, Rytkönen, Saloranta ja Sinisalo sekä varajäsenet Nikkilä ja Sileäkangas.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi kalastuslain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kalastuslain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 5 laiksi kalastuslain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 1 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 1, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kalastuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 28 päivänä syyskuuta 1951 annetun kalastuslain (503/51) 25 § ja muutetaan 23 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on 10 päivänä tammikuuta 1964 annetussa laissa (4/64), näin kuuluvaksi:

23 §.

Langasta kudotussa pyydyksessä pitää solmujen välin olla, solmujen keskipisteestä mitattuna, pyydyksen ollessa märkänä ja langan suoraksi vedettynä vähintään:

— — — — — — — — — — — — — — —

3) lohen, taimenen ja järvitaimenen silmällä ottavassa pyydyksessä 55 millimetriä, luonnonkuidusta valmistetussa lohen ajoverkossa kuitenkin 85 millimetriä ja keinokuidusta valmistetussa 80 millimetriä sekä muussa pyydyksessä 50 millimetriä; sekä

— — — — — — — — — — — — — — —

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle oppisopimuslaiksi sekä laeiksi työntekijäin vuosilomalain muuttamisesta ja ammatillisista pätevyystutkinnoista.

Ammattikasvatuksen kehittämistä ja riittävien ammattikoulutusmahdollisuuksien luomista työikään tuleville nuorille on pidettävä yhteiskunnan kannalta ensiarvoisena tehtävänä. Koulumuotoisessa ammattikoulutuksessa päästiin merkittävä askel eteenpäin, kun vuonna 1958 annettiin uusi laki ammattioppilaitoksista (184/58). On kuitenkin osoittautunut tarpeelliseksi, että myös työpaikalla oppisopimuksen perusteella tapahtuvaa koulutusta koskeva, nyttemmin jo vanhentuneeksi katsottava lainsäädäntö saatetaan vastaamaan nykyaikaisen elinkeinoelämän ja ammattikasvatuksen vaatimuksia.

Voimassa oleva oppisopimuslaki on vuodelta 1923 (125/23) muutoksineen vuodelta 1934 (159/34). Paitsi ammattikoulutustavoitteisiin pyrittiin lakia säädettäessä järjestämään työnantajan ja oppilaan välinen työsuhde työsopimuslain pohjalta sekä valvomaan oppilaiden etua. Oppisopimuslaille tunnusomaisia piirteitä ovat sen toimeenpanon alueellinen rajoittuneisuus samoin kuin oppisopimuksen pakollisuus. Lakia sovelletaan tiettyihin ammatteihin paikkakunnilla, joissa on ammattioppilaslautakunta. Tällainen lautakunta tulee olla jokaisessa kaupungissa ja kauppalassa, jonka henkikirjoitettu väkiluku on yli 5 000. Muutoin kunta on velvollinen asettamaan ammattioppilaslautakunnan, kun paikkakunnalla on yleinen ammattikoulu tai muu julkisen valvonnan alainen ammattioppilaitos, taikka, jos sellaista ei ole, vähintään 25 ammattioppilasta ja lautakunta katsotaan kunnassa tarpeelliseksi. Oppisopimuksen pakollisuus taas ilmenee siinä, ettei ammatinharjoittaja saa pitää oppilasta tekemättä siitä kirjallista sopimusta määrätyssä ajassa. Oppiajan päättyessä on oppilaan suoritettava ammattikokeet, jotka osoittavat hänen tietonsa ja taitonsa siinä ammatissa, jota hänelle on opetettu.

Vuoden 1965 alussa oli ammattioppilaslautakuntia yhteensä 175, niistä kaupungeissa 40, kauppaloissa 20 ja maalaiskunnissa 115. Oppisopimuksia on lautakuntien ilmoituksien mukaan lain voimassaoloaikana solmittu noin 26 000. Vuoden 1964 lopussa oli oppisopimuksia voimassa noin 4 200, joista vuonna 1964 tehtyjä noin 1 500. Ammattikokeita suoritettiin vuonna 1964 yhteensä noin 1 300. Eniten on uusia sopimuksia viime vuosina tehty kirjapaino- ja kähertäjäalalla samoin kuin metalliteollisuuden piirissä.

Voimassa olevassa oppisopimuslaissa on todettu huomattavia puutteita ja epäkohtia. Niinpä laissa ei ole säännöksiä kuhunkin ammattiin yleisesti kuuluvien taitojen ja tietojen määrittelemisestä, so. eri ammattien oppiohjelmista ja niiden vahvistamisesta. Tästä syystä samoin kuin oppisopimuslain valvontaan käytettävissä olevien virkamiesten vähälukuisuuden vuoksi ei myöskään ole voitu antaa kaikkia sellaisia ohjeita, jotka olisivat välttämättömiä oppisopimuskoulutuksen saamiseksi riittävän tehokkaaksi ja yhdenmukaiseksi. Oppisopimusjärjestelmän kehittämistä on erityisesti haitannut lain soveltamisen rajoittuminen määrätynlaisiin kuntiin samoin kuin se, että oppisopimusasiat kuuluvat osaksi kauppa- ja teollisuusministeriön, osaksi sosiaaliministeriön toimialaan. Epäkohdaksi on niin ikään katsottu oppisopimuksen pakollisuus. Lisäksi ovat oppilaat pitäneet opissaoloa epäedullisena taloudellisessa suhteessa verrattuna muuhun työssäoloon, varsinkin kun saatu oppi on suhteellisen vähän otettu huomioon työntekijän palkkauksessa. Työnantajat puolestaan ovat katsoneet oppilaiden pitämisen taloudelliseksi rasitukseksi erityisesti ensimmäisenä oppivuotena.

Useimmilla aloilla eritoten teollisuudessa pidetäänkin nykyisin parempana ammattiin valmistautumisen keinona koulumuotoista ennakkovalmennusta, jossa sekä käytännöllinen työnohjaus että tietopuolinen opetus annetaan rinnakkain. Ammattikouluihin pyrkijöitä on kuitenkin vuosittain ollut paljon enemmän kuin niihin on voitu sijoittaa. Niinpä vuonna 1965 näihin kouluihin pyrki 33 590 nuorta, joista vain noin puolet voitiin ottaa. Ammattioppilaitokset eivät siten vielä ole pystyneet tyydyttämään nuorten henkilöiden koko ammattikasvatustarvetta. Lisäksi on ammatteja, joissa oppisopimuskoulutuksesta on tullut perinne ja joissa työehtosopimuksissa on jatkuvasti ollut määräys tällaisen koulutuksen järjestämisestä. Tämän vuoksi ja kun työpaikalla tapahtuva koulutus tulee yhteiskunnalle halvemmaksi kuin koulumuotoinen valmennus ammattiin ja kun useissa ammateissa koulumuotoista opetusta on vaikea järjestää, on järjestelmällinen ja tehokas työpaikkakoulutus välttämätöntä sekä nuorten työntekijöiden itsensä että elinkeinoelämän kannalta. Tämä edellyttää kuitenkin oppisopimuslain uudistamista kokonaisuudessaan.

Oppisopimuslain uudistaminen on ollut vireillä jo 1940 luvun alusta lähtien, ja sitä on käsitelty useissa valtion komiteoissa. Vuonna 1959 valtioneuvosto asetti oppisopimuslainsäädännön uudistamista varten komitean, jossa työnantajain ja työntekijäin järjestöt olivat edustettuina ja joka sai ehdotuksensa valmiiksi vuoden 1961 alussa. Tähän esitykseen sisältyvä lakiehdotus perustuu pääosiltaan sanotun komitean ehdotukseen.

Lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentissa määritellään oppisopimus. Kun oppisopimusta edelleenkin on pidettävä työsopimuksen eräänä lajina, määritelmä perustuu työsopimuslain 1 §:ssä olevaan vastaavaan määritelmään. Lisätunnusmerkkinä oppisopimukseen liittyy opin antaminen, mikä palkan maksamisen ohella olisikin työnantajan päävelvoite. Laki ei estäisi työnantajaa ja nuorta työntekijää tekemästä opin antamisesta muunkinlaista työsopimusta, mutta sellaiseen sopimukseen ei sovellettaisi oppisopimuslakia.

Oppisopimuksen pakollisuus on ilmeisesti herättänyt vastenmielisyyttä oppisopimuksia kohtaan ja siten osaltaan ollut syynä siihen, että näitä sopimuksia on tehty suhteellisen vähän. Sen vuoksi ja kun koulumuotoista ammattikasvatusta on voitu viime vuosina voimakkaasti kehittää, on pidetty tarkoituksenmukaisena, että uusi laki tässä suhteessa laadittaisiin vapaaehtoisuuden pohjalle ja uusien oppisopimusten aikaansaamista edistettäisiin koulutusta tehostamalla ja antamalla sekä oppilaalle että työnantajalle valtion kustannuksella tiettyjä taloudellisia etuja. Ammattikoulutusnäkökohdat ja oppilaan etu samoin kuin edellä viitattu taloudellinen tuki tekevät kuitenkin välttämättömäksi valvoa, että oppisopimukset tehdään lain mukaisesti. Tämän vuoksi olisi oppisopimuksen voimaantulon edellytykseksi asetettava, että ammattioppilaslautakunta on hyväksynyt sopimuksen.

Voimassa olevassa oppisopimuslaissa ei oppilaalle ole säädetty vähimmäisikää, mutta ylimpänä ikärajana on eräin poikkeuksin ollut 21 vuotta. Lakiehdotukseen on katsottu tarkoituksenmukaiseksi sisällyttää säännökset sekä alimmasta että ylimmästä ikärajasta. Kun on välttämätöntä, että oppilas sopimuksen tehdessään on täyttänyt oppivelvollisuutensa, vähimmäisiäksi ehdotetaan 15 vuotta. Kun toisaalta on osoittautunut, että 21 vuotta täyttäneetkin henkilöt useissa tapauksissa, esimerkiksi asevelvollisuutensa suoritettuaan haluaisivat tehdä oppisopimuksen, yläikärajaksi on esitetty 24 vuotta, josta ammattioppilaslautakunta vielä voisi erityisistä syistä myöntää poikkeuksia.

Oppisopimuskoulutusta ei voida elvyttää, ellei sen avulla saavutettu ammatillinen pätevyys ole rinnastettavissa yleisen ammattikoulun oppimäärän suorittamisen tuottamaan pätevyyteen. Oppilaan on voitava perehtyä koko ammattiin, ja hänen työpaikalla saamansa työkokemuksen on oltava yhtä monipuolista kuin koulussa annetun. Sen vuoksi on välttämätöntä, että työnantaja tai hänen edustajansa pystyy kouluttamaan oppilaita hyväksytyn oppiohjelman mukaisesti ja että työpaikka täyttää tietyt vähimmäisvaatimukset siinä suoritettavan työn samoin kuin työvälineistön osalta. Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan voisikin oppisopimuksen sopimuspuolena olla vain sellainen työnantaja, jonka ammattioppilaslautakunta on hyväksynyt kouluttamaan oppilaita.

Oppisopimuskoulutuksen ammatillisen tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää, että kutakin oppisopimusammattia varten on erityinen oppiohjelma, jossa on määräykset oppiajan

pituudesta samoin kuin hankittavasta työkokemuksesta ja sen laadusta ynnä tietopuolisen opetuksen oppiaineista sekä niiden tuntimääristä ja vähimmäisvaatimuksista. Tämän vuoksi on lakiehdotuksen 1 §:n 2 momenttiin sisällytetty säännös siitä, että kutakin sellaista ammattia varten, jossa oppisopimus voidaan tehdä, tulee olla vahvistettu oppiohjelma. Jotta opille asetettavat vaatimukset olisivat yhtenäiset koko maassa, olisi ammattikasvatushallituksen vahvistettava oppiohjelmat. Kauppa- ja teollisuusministeriö on jo nykyisen lain voimassa ollessa hyväksynyt oppiohjelmat noin 120 ammattia varten, joiden osalta uuden lain soveltamiseen saatettaisiin välittömästi ryhtyä. Sen jälkeen olisi tarkoitus vähitellen pyrkiä 150—200 oppiohjelmaan.

Oppiohjelmissa olisi oppiaika määrättävä niin pitkäksi kuin ammatin oppimisen on katsottava säännönmukaisesti vaativan, kuitenkin vähintään kahdeksi ja enintään neljäksi vuodeksi. Erityisistä syistä voitaisiin jonkin ammatin oppiaika määrätä pitemmäksikin, kuitenkin enintään viideksi vuodeksi.

Kun oppilaan ammattikehitykselle on tärkeää, että hän koko oppiajan on saman työnantajan palveluksessa, olisi oppisopimus yleensä tehtävä ammatin oppiohjelman edellyttämäksi oppiajaksi. Jos työnantaja ei yrityksen erikoistuneen toiminnan tai koneiston puutteellisuuden vuoksi voi antaa kaikkea oppiohjelmassa edellytettyä opetusta tai jos muut erityiset syyt sitä vaativat, ammattioppilaslautakunta voisi sallia oppiajan jakamisen osiin ja tällöin hyväksyä lyhyemmäksikin ajaksi tehdyn oppisopimuksen.

Lakiehdotuksen 2 lukuun sisältyvät säännökset työnantajalle ja oppilaalle oppisopimuksesta johtuvista oikeuksista ja velvollisuuksista. Tämän lisäksi olisi oppisopimussuhteeseen lakiehdotuksen 30 §:n mukaan sovellettava myös työsopimuslain 20—25 §:n säännöksiä, jotka koskevat työsopimuksesta johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia.

Voimassa olevan oppisopimuslain mukaan työnantajan tulee varata oppilaalle tarpeellinen aika opetuksen saamiseen ammatillisessa oppilaitoksessa, ja on oppilas kolmena ensimmäisenä oppivuotenaan oikeutettu saamaan täyden palkan siltäkin osalta työaikaa, minkä hän on tällaiseen koulunkäyntiin käyttänyt, kuitenkin viikottain enintään yhtä hänen työpäiväänsä vastaavalta ajalta. Lakiehdotuksen 10 §:ään on sisällytetty vastaava säännös siitä, että työnantajan on annettava oppilaalle aikaa oppiohjelmassa edellytetyn tietopuolisen koulutuksen saamiseen. Kun oppilaan osallistuminen tällaiseen koulutukseen uuden lain voimaantultua olisi tarkoitus järjestää yhtenäisten kurssien muodossa, joiden aikana oppilas ei olisi työnantajan käytettävissä, on lakiehdotuksessa omaksuttu se periaate, ettei työnantaja, ellei toisin sovita, ole velvollinen maksamaan oppilaalle palkkaa tältä ajalta. Sen sijaan annettaisiin oppilaalle tietopuolisen koulutuksen aikana tiettyjä, jäljempänä mainittavia taloudellisia etuja valtion kustannuksella.

Lakiehdotuksen 13 §:n mukaan olisi oppisopimussuhteeseen sovellettava työajasta, vuosilomasta, työturvallisuudesta ja työntekijäin muusta suojelusta voimassa olevia säännöksiä. Työneuvosto voisi kuitenkin, jos oppilaan ammatillinen kehitys sitä vaatii, määräämillään ehdoilla myöntää poikkeuksia työaikaa ja työn laatua koskevista säännöksistä.

Oppisopimuksen lakkaamista koskevat säännökset sisältyvät lakiehdotuksen 3 lukuun. Niiden mukaan oppisopimus lakkaa, kun oppiaika on päättynyt tai sopimus purettu. Purkaminen voisi tulla kysymykseen silloin, kun sekä työnantaja että oppilas ovat siitä yksimieliset. Oppisopimus voitaisiin yksipuolisesti purkaa, milloin työnantaja lopettaa liikkeensä tai joutuu konkurssitilaan. Työnantajan kuollessa olisi sekä hänen oikeudenomistajallaan että oppilaalla oikeus purkaa sopimus. Tämän lisäksi olisi oppilaalla työsopimuslain 30 §:ssä ja työnantajalla saman lain 31 §:ssä mainituilla perusteilla oikeus purkaa oppisopimus. Tällöin olisi ammattioppilaslautakunnan, jos se katsoo syytä siihen olevan, toimitettava erityinen sovittelu sopimuspuolten kesken. Jos sovittelu johtaisi tulokseen, sopimus jatkuisi niin kuin sitä ei olisi purettukaan.

Muissa kuin edellä mainituissa tapauksissa oppisopimuksen purkaminen jäisi riippumaan ammattioppilaslautakunnan harkinnasta, jolle purkamista tarkoittava vaatimus olisi esitettävä. Lautakunnan tulisi tällöin kussakin yksittäistapauksessa tutkia, onko sopimuksen purkaminen sallittava vai ei. Purkamiseen oikeuttavina syinä tulisivat kysymykseen lähinnä sellaiset henkilökohtaiset syyt kuin oppilaan vanhempien muuttaminen toiselle paikkakunnalle ja oppilaan siirtymi-

nen toiselle hänen taipumuksiaan paremmin vastaavalle elämänuralle. Myös liikkeen luovutus samoin kuin se, että työnantajan on hänestä riippumattomista syistä pakko olennaisesti vähentää palveluksessaan olevien työntekijöiden määrää, voisivat olla oppisopimuksen purkamisen hyväksyttäviä perusteita.

Lakiehdotuksen mukaan tulisi oppisopimuksiin perustuvan koulutuksen ylin johto ja valvonta kuulumaan kauppa- ja teollisuusministeriölle ja sen alaiselle ammattikasvatushallitukselle. Koulutuksen suunnittelua ja johtoa varten kauppa- ja teollisuusministeriö voisi asettaa pysyviä asiantuntijaelimiä, keskustoimikuntia, joista kukin olisi yhtä tai useampaa luonteeltaan samanlaista ammattialaa varten. Oppisopimuskoulutuksen paikallinen johto ja valvonta taasen kuuluisi kunnille.

Huomattavimpia uuden lain aiheuttamia muutoksia nykyiseen oppisopimusjärjestelmään tulisi olemaan, että oppisopimuksia saataisiin tehdä maan jokaisessa kunnassa. Kun ammattioppilaslautakunnan asettamista jokaiseen kuntaan ei kuitenkaan voitaisi pitää tarkoituksenmukaisena, olisi lautakunnat asetettava laajempia alueita varten, joilla on riittävän suuri koulutustarve. Tällaisia alueita onkin ammattioppilaitoksista annetun lain nojalla jo syntynyt yleisten ammattikoulujen piireinä, jotka muodostuvat joko suuremmista kaupungeista tai kauppaloista yksinään tai pienempien kuntien muodostamista kuntainliitoista tahi valtion keskusammattikoulujen piireistä. Kutakin tällaista piiriä varten olisi kunnallislain säännöksiä noudattaen asetettava ammattioppilaslautakunta.

Kunta, joka ammattioppilaitoksista annetun lain mukaan on perustanut oman ammattikoulun ja sitä ylläpitää, olisi velvollinen yksin asettamaan ammattioppilaslautakunnan. Ne kunnat taas, jotka ovat varanneet oppilaspaikkoja samassa valtion keskusammattikoulussa tai muussa yleisessä ammattikoulussa, asettaisivat lautakunnan yhteistoiminnassa keskenään. Siten maan jokainen kunta tulisi kuulumaan jonkin ammattioppilaslautakunnan toimialueeseen.

Kun ammattioppilaslautakuntien tehtävät uuden oppisopimuslain voimaan tultua huomattavasti lisääntyisivät, tulisi lautakunnalla olla apunaan kunnallinen virkamies, koulutustarkastaja, jonka palkkaamisesta aiheutuviin menoihin valtio osallistuisi.

Voimassa olevan oppisopimuslain toimeenpanosta ei ole aiheutunut valtiolle suoranaisia kustannuksia, ja kuntienkin menot ovat olleet vähäiset. Oppisopimuskoulutusta ei kuitenkaan voida uudistaa aiheuttamatta kustannuksia sekä valtiolle että kunnille. Tällöin on huomattava, että oppisopimuskoulutuksella tultaisiin täyttämään osa huomattavasti kalliimman koulumuotoisen ammattiopetuksen tarpeesta. Oppisopimuskoulutuksen kehittäminen tulisi ilmeisesti myös vähentämään erillisten ammattikurssien järjestämisen tarvetta.

Niin kuin edellä on todettu, lakiehdotuksen mukaan työnantaja ei olisi velvollinen maksamaan oppilaalle palkkaa siltä ajalta, jonka tämä on poissa työstä ammatin oppiohjelmassa edellytettyyn tietopuoliseen koulutukseen osallistumisen takia. Tämän vuoksi on pidetty kohtuullisena, että tietopuolinen koulutus olisi oppilaalle maksuton ja että hänelle tämän lisäksi koulutuksen aikana annettaisiin valtion varoista tiettyjä taloudellisia etuja. Tätä tarkoittavat säännökset on sisällytetty lakiehdotuksen 25 ja 26 §:ään.

Valtion varoista suoritettaisiin paitsi muonituksesta ja oppikirjojen samoin kuin koulutustarvikkeiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset myös pienehkö päiväraha. Niin ikään suoritettaisiin sellaisten oppilaiden kohtuulliset majoituskustannukset, jotka eivät asu kurssipaikkakunnalla, ja maksettaisiin matka-avustusta ja päivärahaa kaukana kurssipaikkakunnalta asuvien oppilaiden matkasta kursseille ja takaisin. Lisäksi suoritettaisiin oppilaalle, joka on perheenhuoltaja, erityistä perheavustusta. Nämä taloudelliset edut vastaavat suunnilleen niitä etuja, jotka ammattikouluiässä olevan nuorison koulutusmahdollisuuksien lisäämiseksi nykyisin toimeenpantavien kurssien oppilaille annetaan samoin kuin niitä etuja, joita työllisyyttä edistävästä ammattikurssitoiminnasta annetun lain (493/65) mukaan myönnetään tällaisten kurssien oppilaille.

Oppilaan kouluttaminen aiheuttaa työnantajalle menoja, jotka eivät välittömästi eivätkä kaikissa tapauksissa lainkaan tule korvatuiksi. Niinpä työnantajan on varattava työnopetukseen työkaluja, koneita ja tiloja, jotka ainakaan täydellä teholla eivät palvele tuotantoa. Niin ikään osa työnjohtohenkilökunnan ajasta kuluu oppilaiden ohjaamiseen. Tämän vuoksi on oppisopimusten tekemisen

edistämiseksi pidetty tarpeellisena, että työnantajalle suoritettaisiin oppisopimuskoulutuksesta aiheutuneista menoista valtion varoista korvausta, joka osittain vastaisi koulutuksesta aiheutuneita kustannuksia. Tätä koskevat säännökset on sisällytetty lakiehdotuksen 28 §:ään.

Kun oppilaan työstä työnantajalle koituva hyöty kasvaa oppiajan kuluessa, on korvauksen määrä ehdotettu oppiohjelman mukaiselta ensimmäiseltä oppivuodelta 720 markaksi ja seuraavilta vuosilta 360 markaksi vuodessa oppilasta kohti. Korvaus vastaisi keskimäärin kolmen vuoden oppiajalta noin 37 prosenttia valtion keskusammattikoulujen palkkausmenoista vuodelta 1965 oppilasta kohti laskettuna.

Kun tietopuolisen koulutuksen antamiseksi oppilaille ammattioppilaitoksissa pidettävien kurssien oppilaat yleensä tulisivat suhteellisen laajalta alueelta, on pidettävä kohtuullisena, että tällaisten kurssien kustannukset korvattaisiin valtion varoista.

Lakiehdotuksen mukaan tulisi sen toteuttamisesta aiheutuvista menoista valtio suorittamaan:

1) ammattialojen keskustoimikuntien menot;
2) kustannukset ammattioppilaslautakuntien määräämistä lääkärintarkastuksista;
3) tietopuolisen koulutuksen aikana oppilaiden kohtuulliset muonitus- ja majoituskustannukset, kustannukset oppikirjojen ja koulutustarvikkeiden hankinnasta samoin kuin päivärahan ja matkakustannukset ynnä perheavustukset;
4) oppilaiden tietopuolisen opetuksen kustannukset;
5) työnantajille maksettavat koulutuskorvaukset; sekä
6) 65 % ammattioppilaslautakuntien koulutustarkastajien palkkaus- ym. kustannuksista.

Kuntien vastattaviksi jäisivät:

1) ammattioppilaslautakuntien kokouspalkkiot ja muut menot; sekä
2) 35 % koulutustarkastajien palkkaus- ym. kustannuksista.

Jos oletetaan, että uuden oppisopimuslain voimassa olon ensimmäisenä vuonna niiden oppisopimusten luku, joihin tätä lakia sovellettaisiin, olisi noin 3 000 ja että tämä lukumäärä sen jälkeen vuosittain nousisi noin 1 000:lla, kunnes saavutettaisiin 9 000 sopimuksen raja, oppisopimustoiminnasta valtiolle ja kunnille vuosittain aiheutuvien menojen kehitys voitaisiin arvioida seuraavasti:

	Valtion osuus mmk	Kuntien osuus mmk	Yhteensä mmk
ensimmäinen vuosi	3,09	0,61	3.70
toinen „	3,94	0,65	4,59
kolmas „	4,80	0,69	5,49
neljäs „	5,65	0,72	6,37
viides „	6,49	0,75	7,24
kuudes „	7,32	0,77	8,09
seitsemäs ja sitä seuraavat vuodet	8,16	0,79	8,95

Kustannukset oppilaiden kouluttamisesta ammattioppilaitoksissa olisivat oppilasta kohti noin 2—2,5-kertaiset verrattuna edellä arvioituihin, oppisopimuskoulutuksesta aiheutuviin menoihin. Tämän lisäksi on otettava huomioon, että uusien ammattikoulujen rakennuskustannukset lasketaan nykyisin keskimäärin noin 12 000—15 000 markaksi oppilaspaikkaa kohti. Myös nuorisolle nykyisin järjestettävien ammattikurssien kustannukset ovat oppilasta kohti olleet huomattavasti suuremmat kuin oppisopimuskoulutuksesta tulisi aiheutumaan.

Lakiehdotuksen mukaan on oppilaan säännöllisesti osallistuttava oppisopimuksessa määrättyyn tietopuoliseen koulutukseen. Kun työntekijäin vuosilomalain 3 §:n 2 momentin mukaan vuosiloman pituutta määrättäessä työssäolopäivien veroisina ei pidettäisi sitä aikaa, jonka oppilas on ollut työstä poissa tietopuolisen koulutuksen takia, koska työnantaja ei enää olisi velvollinen maksamaan oppilaalle tältä ajalta palkkaa, saattaisi oppilas menettää lomaoikeutensa usealtakin kalenterikuukaudelta. Tämän vuoksi esitetään vuosilomalakia muutettavaksi siten, että työssäolopäivien veroisina vuosiloman pituutta määrättäessä pidettäisiin myös niitä työpäiviä, joina työntekijä työsuhteen kestäessä on ollut estynyt työtä suorittamasta oppisopimuksen edellyttämään tietopuoliseen koulutukseen osallistumisen takia.

Voimassa olevan oppisopimuslain mukaan on pakollisen ammattikokeen suorittaminen oppilaan tärkeimpiä velvollisuuksia. Ehdotuksessa uudeksi oppisopimuslaiksi on pyritty siihen, että oppilaan sekä työnopetus että tie-

topuolinen koulutus voidaan tehokkaasti toteuttaa ja että lain noudattamisen valvonta olisi joustavaa ja tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi ja kun oppisopimuksen tekeminenkin lakiehdotuksen mukaan olisi vapaaehtoista, ei pakollista ammattikoetta enää ole pidettävä tarpeellisena. Oppilaalle olisi kuitenkin annettava oppisopimuksen päätyttyä todistus hänen saamastaan koulutuksesta.

Oppisopimuskoulutuksen saaneilla tulisi joka tapauksessa edelleenkin olla tilaisuus suorittaa erityinen tutkinto ammattipätevyytensä osoittamiseksi. Jotta henkilöt, jotka ammattikoulun kurssin suorittamalla tai muulla tavoin ovat saavuttaneet vastaavan ammattitaidon, eivät tässä kohden tulisi huonompaan asemaan työmarkkinoilla, pitäisi heilläkin olla mahdollisuus samalla tavoin osoittaa pätevyytensä. Sen vuoksi olisikin aikaansaatava yhtenäinen ammattitutkinto, jossa tutkintovaatimukset vastaisivat lähinnä ammattikoulun oppimäärän tyydyttävää suorittamista. Ammattitutkintoja onkin jo kokeilumielessä järjestetty ompelualalla kauppa- ja teollisuusministeriön toimesta vuodesta 1958. Niin ikään on sähköalan ammattikasvatuslautakunta vuodesta 1962 lähtien järjestänyt sähköalalla vastaavia tutkintoja.

Tavallisen ammattitutkinnon lisäksi tulisi olla mahdollisuus suorittaa myös ylempiä pätevyystutkintoja, jotka edellyttävät laajempaa tietopuolista perehtymistä ammattiin ja suurempaa käytännöllistä ammattikokemusta. Tällaisiakin tutkintoja on jo käytännössä kokeiltu, kun sähköalan ammattikasvatuslautakunta on järjestänyt myös erityisiä yliasentajan tutkintoja.

Pätevyystutkintojen tutkintovaatimuksien samoin kuin niiden suorittamismenettelyn tulisi olla mahdollisimman yhdenmukainen, ja kuhunkin tutkintoon voisi liittyä oikeus sitä vastaavaa ammattiarvoa osoittavan nimityksen käyttämiseen. Tällaisten tutkintojen suorittamisen mahdollisuus lisäisi ilmeisesti pyrkimystä niiden edellytyksenä olevan koulutuksen hankkimiseen samoin kuin hankitun koulutuksen arvostusta.

Tämän vuoksi ammatillisista pätevyystutkinnoista esitetään säädettäväksi erillinen laki. Lakiehdotuksessa ei pätevyystutkintojen suorittamisen mahdollisuutta ole rajoitettu yksinomaan oppisopimusammatteihin, vaan niitä voitaisiin suorittaa muissakin teollisuus-, käsityö- tai palveluammateissa, joita koskevat asiat kuuluvat kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan. Pätevyystutkintoja olisivat ammattitutkinto ja ylempi ammattitutkinto. Tutkintojen yleiset tutkintovaatimukset sekä tutkintoihin osallistumisen ehdot vahvistaisi kauppa- ja teollisuusministeriö.

Pätevyystutkintoja toimeenpanisivat ensisijaisesti ne ammattialojen keskustoimikunnat, joita uuden oppisopimuslain mukaan tulisi asetettavaksi. Oikeus toimeenpanna tutkintoja voitaisiin kuitenkin antaa muillekin viranomaisille samoin kuin oppilaitoksille tai yhdistyksille, joilla asianomaisilla ammattialoilla on riittävä asiantuntemus.

Elinkeinoista 31 päivänä maaliskuuta 1879 annetun asetuksen kumoamisesta ja pakollisten elinkeinoyhdistysten lakkauttamisesta 28 päivänä marraskuuta 1952 annetun lain (411/52) 7 §:n mukaan oikeudesta myöntää käsityö- ja teollisuusammateissa mestarin- ja kisällinkirjoja määrää valtioneuvosto. Valtioneuvosto onkin myöntänyt tällaisen oikeuden Käsi- ja Pienteollisuuden Keskusliitolle ja samalla määrännyt ne vaatimukset, jotka ovat ehtona kisällin- ja mestarinkirjojen saamiseksi. Kun ammatillisia pätevyystutkintoja koskevan lakiehdotuksen mukaan tutkintojen tutkintovaatimukset samoin kuin niiden suorittamismenettely tulisivat yhdenmukaisesti järjestetyiksi, esitetään sanottu lainkohta ja sen nojalla annetut määräykset kumottaviksi.

Kun lakiehdotuksenkin mukaan oikeus toimeenpanna pätevyystutkintoja voidaan antaa muun muassa riittävän asiantuntemuksen omaavalle yhdistykselle ja kun tällaiseen tutkintoon voi liittyä oikeus sitä vastaavaa ammattiarvoa osoittavan nimityksen käyttämiseen, voisi myös kisällin- ja mestarinkirjojen myöntäminen jatkua kauppa- ja teollisuusministeriön myöntämän luvan perusteella.

Lain täytäntöönpanosta aiheutuisi valtiolle kustannuksia paitsi keskustoimikunnille pätevyystutkintojen järjestämisestä koituvista menoista myös sikäli kuin ammattioppilaslautakunnat ja kunnalliset ammattioppilaitokset avustaisivat keskustoimikuntia tässä tehtävässä, mistä aiheutuvat hyväksytyt kustannukset korvattaisiin valtion varoista.

Edellä sanotun nojalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Oppisopimuslaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku.

Yleisiä säännöksiä.

1 §.

Oppisopimuksella tarkoitetaan tämän lain säännöksiä noudattaen tehtyä työsopimusta, jossa toinen sopimuspuoli, oppilas, sitoutuu tekemään toiselle sopimuspuolelle, työnantajalle, työtä tämän johdon, valvonnan ja ohjauksen alaisena korvausta vastaan, jotta hän oppiaikana saisi tarpeellisen käytännöllisen ja tietopuolisen opin tietyssä ammatissa.

Asetuksella säädetään, missä ammateissa oppisopimus voidaan tehdä. Kutakin tällaista ammattia varten tulee olla vahvistettu oppiohjelma.

2 §.

Oppisopimuksen sopimuspuolena voi olla työnantaja, jonka ammattioppilaslautakunta on hyväksynyt kouluttamaan oppilaita.

Työnantaja voi asettaa sopivan henkilön johtamaan, valvomaan ja ohjaamaan oppilaan työtä.

3 §.

Oppilaana voi olla henkilö, joka sopimusta tehtäessä on täyttänyt viisitoista, mutta ei kahtakymmentäneljää vuotta. Erityisistä syistä voi ammattioppilaslautakunta hyväksyä oppilaaksi kaksikymmentäneljä vuotta täyttäneen henkilön.

4 §.

Kahdeksantoista vuotta täyttänyt alaikäinen saa oppilaana itse tehdä oppisopimuksensa. Sama oikeus on alaikäisellä, joka on täyttänyt viisitoista vuotta ja elättää itsensä omalla työllään.

Holhoojalla tai uskotulla miehellä ei ole oikeutta alaikäisen puolesta ilman tämän kirjallista suostumusta tehdä oppisopimusta, jonka mukaan oppiaika alkaisi tai jatkuisi sen jälkeen kun alaikäinen on täyttänyt kahdeksantoista vuotta.

5 §.

Oppisopimus on tehtävä kirjallisesti kolmin kappalein ammattikasvatushallituksen vahvistamalle lomakkeelle. Sopimuksessa on mainittava:

1) koulutuksessa noudatettava oppiohjelma;
2) oppiajan alkamis- ja päättymispäivä;
3) tietopuoliseen koulutukseen käytettävä aika;
4) koeajan pituus; sekä
5) oppilaan palkkauksen perusteet ja palkanmaksutapa ja -aika.

Sopimukseen voidaan ottaa muitakin määräyksiä, jotka eivät ole lain tai hyvän tavan vastaisia. Näillä määräyksillä ei kuitenkaan saa rajoittaa työnantajalle tai oppilaalle tämän lain mukaan kuuluvia oikeuksia tai velvollisuuksia.

6 §.

Ammattikasvatushallitus vahvistaa eri ammattien oppiohjelmat. Oppiohjelmassa tulee olla määräykset oppiajan pituudesta, hankittavasta työkokemuksesta ja sen laadusta samoin kuin tietopuolisen opetuksen oppiaineista sekä niiden tuntimääristä ja vähimmäisvaatimuksista.

Oppiaika on oppiohjelmassa määrättävä niin pitkäksi kuin ammatin oppimisen on katsottava säännönmukaisesti vaativan, kuitenkin vähintään kahdeksi ja enintään neljäksi vuodeksi. Erityisistä syistä voidaan jonkin ammatin oppiaika määrätä pitemmäksikin, kuitenkin enintään viideksi vuodeksi.

7 §.

Oppisopimus on tehtävä ammatin oppiohjelman mukaiseksi oppiajaksi. Ammattioppilaslautakunta voi kuitenkin erityisistä syistä sallia oppiajan jakamisen osiin ja tällöin hyväksyä lyhyemmäksikin ajaksi tehdyn sopimuksen, jossa silloin on määrättävä, minkä osan vahvistetusta oppiohjelmasta sopimus käsittää. Oppilaan ensimmäisessä oppisopimuk-

sessa on oppiaika, jolleivät erityiset syyt toisin vaadi, määrättävä vähintään yhdeksi vuodeksi.

Jos oppilas ennen oppisopimuksen tekemistä on ammatillisessa oppilaitoksessa tai todistettavasti muulla tavoin hankkinut itselleen ammattiin kuuluvia tietoja ja taitoja, voidaan tämä ammattioppilaslautakunnan harkinnan mukaan ottaa oppisopimuksessa huomioon oppiohjelman osasuorituksena ja oppiajan lyhennyksenä.

Ammattioppilaslautakunnalla on oppilaan osoittamien erityisten taipumusten ja taitavuuden perusteella oikeus työnantajaa kuultuaan sallia oppiajan päättyvän aikaisemmin kuin sopimuksessa on määrätty.

Oppiajan kolme ensimmäistä kuukautta ovat koeaikaa, jonka kuluessa kummallakin sopimuspuolella on oikeus purkaa oppisopimus sen estämättä, mitä jäljempänä 3 luvussa on oppisopimuksen lakkaamisesta säädetty. Milloin sopimuksen mukainen oppiaika ei ole pitempi kuin kaksi vuotta, ammattioppilaslautakunta voi hyväksyä lyhyemmänkin, kuitenkin vähintään kuukauden pituisen koeajan.

8 §.

Oppisopimus on tullakseen voimaan ammattioppilaslautakunnan hyväksyttävä. Työnantajan on toimitettava sopimus lautakunnan hyväksyttäväksi.

Milloin ammattioppilaslautakunta hyväksyy oppisopimuksen, on sopimus voimassa sen allekirjoittamispäivästä lukien, jos se on toimitettu lautakunnalle 30 päivän kuluessa mainitusta päivästä, muussa tapauksessa siitä päivästä lukien, jolloin se on saapunut lautakunnalle.

9 §.

Ammattioppilaslautakunta älköön hyväksykö oppisopimusta, jos:

1) sopimus ei ole tehty 1 §:n 2 momentissa tarkoitetussa ammatissa;

2) sopimuspuolena olevaa työnantajaa ei ole hyväksytty kouluttamaan oppilaita;

3) oppilas ei sopimusta tehtäessä ollut täyttänyt viittätoista vuotta;

4) oppiaika on sovittu alkavaksi ennen kuin sopimus on allekirjoitettu;

5) ammattioppilaslautakunta katsoo, ettei sopimuksen täyttämisellä voida saavuttaa siinä mainitun oppiohjelman edellyttämää ammattitaitoa; tai

6) sopimusta ei muuten ole tehty tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaan tahi sopimuksessa on rajoitettu työnantajan tai oppilaan laillisia oikeuksia.

Jollei ammattioppilaslautakunta hyväksy oppisopimusta, sen on viipymättä palautettava sopimus työnantajalle sekä annettava molemmille sopimuspuolille todistettavasti tiedoksi perusteltu päätös sopimuksen hyväksymättä jättämisestä. Jos työnantaja neljäntoista päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan palauttaa sopimuksen lautakunnalle sen vaatimalla tavalla oikaistuna, sopimuksen on katsottava tulleen voimaan 8 §:n 2 momentin mukaisesti, muussa tapauksessa sinä päivänä, jolloin sopimus asianmukaisesti oikaistuna palautettiin ammattioppilaslautakunnalle.

2 luku.

Oppisopimuksesta johtuvat oikeudet ja velvollisuudet.

10 §.

Työnantajan on huolehdittava siitä, että oppilas suorittaa ammattiin kuuluvia tehtäviä asianmukaisen valvonnan ja ohjauksen alaisena, niin että tämä voi oppiaikana saavuttaa oppiohjelman mukaisen käytännöllisen ammattitaidon. Niin ikään on työnantajan annettava oppilaalle aikaa oppiohjelmassa edellytetyn tietopuolisen koulutuksen saamiseen, huolehdittava siitä, että oppilas saa tiedon tällaisen koulutuksen alkamisesta, sekä mikäli mahdollista valvottava, että oppilas säännöllisesti osallistuu koulutukseen.

Ellei toisin ole sovittu, työnantaja ei ole velvollinen maksamaan oppilaalle palkkaa siltä ajalta, jonka tämä on poissa työstä tietopuoliseen koulutukseen osallistumisen takia.

11 §.

Oppilaan on ahkerasti tehtävä työtä ja tunnollisesti suoritettava työnantajan hänelle antamat tehtävät, täsmällisesti noudatettava työaikaa, pyrittävä harjaantumaan ammattiin kuuluvaan käytännölliseen työhön sekä säännöllisesti osallistuttava oppisopimuksessa määrättyyn tietopuoliseen koulutukseen.

Oppilaan on työssä vältettävä kaikkea, mikä voi saattaa hänen tai hänen työtoveriensa

turvallisuuden vaaranalaiseksi tai turmella työnantajan omaisuutta. Oppilas ei myöskään saa luvattomasti ilmaista, mitä hän on saanut tietoonsa työnantajan liike- tai ammattisalaisuuksista.

Oppilas on velvollinen ammattioppilaslautakunnan tai työnantajan määräyksestä alistumaan lääkärintarkastukseen ja asianomaisen viranomaisen toimeenpanemaan kokeeseen, jonka tarkoituksena on selvittää oppilaan soveltuvuus kysymyksessä olevaan ammattiin.

12 §.

Oppisopimusajan päätyttyä työnantajan on annettava oppilaalle oppitodistus. Jos oppisopimus koeajan jälkeen ennen sopimusajan päättymistä puretaan, on oppilaalle annettava erotodistus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu todistus on laadittava ammattikasvatushallituksen vahvistamalle lomakkeelle. Työnantaja älköön panko todistukseen mitään merkkiä tai laatiko sitä sellaiseen muotoon, että se antaa oppilaasta muita tietoja kuin todistuksen sanamuodosta käy ilmi. Jäljennös todistuksesta on ensi tilassa toimitettava ammattioppilaslautakunnalle.

13 §.

Oppisopimussuhteeseen on sovellettava työajasta, vuosilomasta, työturvallisuudesta ja työntekijäin muusta suojelusta voimassa olevia säännöksiä. Työneuvosto voi kuitenkin, jos oppilaan ammatillinen kehitys sitä vaatii, määräämillään ehdoilla myöntää poikkeuksia työaikaa ja työn laatua koskevista säännöksistä.

3 luku.

Oppisopimuksen lakkaaminen.

14 §.

Oppisopimus lakkaa, kun oppiaika on päättynyt tai sopimus purettu. Oppisopimus lakkaa myös, jos ammattioppilaslautakunta on 33 §:n 1 momentin nojalla peruuttanut työnantajalta oikeuden kouluttaa oppilaita sallimatta silloin voimassa olevien oppisopimuksien jatkumista.

15 §.

Jos sopimuspuolet ovat siitä yksimieliset, voivat he purkaa oppisopimuksen.

Oppisopimus voidaan yksipuolisesti purkaa silloin, kun työnantaja lopettaa liikkeensä tai joutuu konkurssitilaan. Työnantajan kuollessa on sekä hänen oikeudenomistajallaan että oppilaalla oikeus purkaa oppisopimus.

Oppilaalla on työsopimuslain 30 §:ssä ja työnantajalla saman lain 31 §:ssä mainituilla perusteilla oikeus purkaa oppisopimus. Työsopimuslain 31 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajalla on kuitenkin oikeus purkaa sopimus vasta, kun este on yhtämittaisesti kestänyt vähintään 30 päivää.

Oppisopimuksen purkamisesta tulee työnantajan neljäntoista päivän kuluessa ilmoittaa ammattioppilaslautakunnalle, jos sopimus jo on toimitettu lautakunnan hyväksyttäväksi. Lautakunnan tulee 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, jos se katsoo syytä siihen olevan, viipymättä toimittaa sovittelu sopimuspuolten kesken.

16 §.

Milloin 15 §:n 4 momentissa tarkoitettu sovittelu johtaa tulokseen, oppisopimuksen purkaminen katsotaan mitättömäksi. Ammattioppilaslautakunta voi kuitenkin pitentää sopimuksessa määrättyä oppiaikaa enintään sitä aikaa vastaavasti, jonka oppilas on sopimuksen purkamisen jälkeen ollut poissa työstä tai tietopuolisesta koulutuksesta.

Jollei sovittelu johda tulokseen, ammattioppilaslautakunnan on todettava sopimus lakanneeksi sinä päivänä, jolloin se on purettu.

17 §.

Sopimuspuoli, joka koeajan päätyttyä muulla kuin 15 §:n 2 tai 3 momentissa mainitulla perusteella haluaa purkaa oppisopimuksen, esittäköön sitä tarkoittavan vaatimuksen ammattioppilaslautakunnalle. Lautakunnan on toista sopimuspuolta kuultuaan ratkaistava, onko sopimuksen purkaminen sallittava. Päätöksestä on, milloin sitä ei sopimuspuolille julisteta, viipymättä heille kirjallisesti ilmoitettava.

Jos ammattioppilaslautakunta hyväksyy oppisopimuksen purkamista koskevan vaatimuksen, sopimus on katsottava puretuksi sinä päivänä, jolloin lautakunnan päätös on annettu, jollei lautakunta määrää muuta päättymisaikaa.

4 luku.

Viranomaiset.

18 §.

Oppisopimuksiin perustuvan koulutuksen ylin johto ja valvonta kuuluvat kauppa- ja teollisuusministeriölle ja sen alaiselle ammattikasvatushallitukselle.

Koulutuksen suunnittelua ja johtoa varten kauppa- ja teollisuusministeriö voi ammattikasvatushallituksen avuksi asettaa keskustoimikuntia, joista kukin on yhtä tai useampaa ammattialaa varten.

Periaatteellista laatua olevista kysymyksistä kauppa- ja teollisuusministeriö ja ammattikasvatushallitus voivat hankkia ammattikasvatusneuvoston lausunnon.

19 §.

Edellä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettujen keskustoimikuntien tehtävänä on valmistaa ehdotukset edustamiensa ammattialojen oppiohjelmiksi, seurata alalla vaadittavan ammattitaidon kehitystä sekä tehdä ammattikasvatushallitukselle tarpeellisiksi katsomiaan esityksiä ja antaa sanotulle keskusvirastolle sen pyytämät lausunnot.

Keskustoimikunnassa on neljä jäsentä ja kullakin jäsenellä varajäsen. Sekä jäsenistä että varajäsenistä tulee yhden edustaa ammattikasvatushallitusta, yhden sanotun keskusviraston valvonnan alaisia ammattioppilaitoksia sekä yhden työnantajia ja yhden työntekijöitä.

Keskustoimikunnan jäsenet ja varajäsenet määrää kauppa- ja teollisuusministeriö neljäksi vuodeksi kerrallaan, työnantajia ja työntekijöitä edustavat jäsenet ja varajäsenet asianomaisten keskusjärjestöjen ehdotuksesta. Kauppa- ja teollisuusministeriö määrää toimikunnan jäsenistä sen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

20 §.

Oppisopimuksiin perustuvan koulutuksen paikallinen johto ja valvonta on kunnallinen tehtävä, jota varten kunta tai kunnat yhdessä asettavat ammattioppilaslautakunnan. Lautakuntien tehtävistä säädetään tarkemmin asetuksella.

Milloin kunta ammattioppilaitoksista annetun lain (184/58) mukaan on perustanut oman ammattikoulun ja sitä ylläpitää, se on velvollinen asettamaan 1 momentissa tarkoitetun ammattioppilaslautakunnan. Jos yleistä ammattikoulua ylläpitää kuntainliitto, sen on jäsenkuntiaan varten asetettava ammattioppilaslautakunta. Muissa tapauksissa on niiden kuntien, jotka ovat varanneet ammattioppilaitoksista annetussa laissa tarkoitetut oppilaspaikat samasta yleisestä ammattikoulusta, tehtävä keskenään kunnallislain 136 §:n 1 momentissa tarkoitettu kuntien välinen sopimus tai perustettava kuntainliitto 1 momentissa mainitun tehtävän hoitamiseksi näissä kunnissa.

Kunta, joka on varannut oppilaspaikkoja kahdesta tai useammasta yleisestä ammattikoulusta, voi päättää, mikä näiden koulujen piirissä asetettu ammattioppilaslautakunta kunnassa huolehtii 1 momentissa mainitusta tehtävästä.

21 §.

Ammattioppilaslautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä vähintään neljä muuta jäsentä ja yhtä monta varajäsentä, jotka valitaan kunnallisvaltuuston jäsenten toimikautta vastaavaksi ajaksi. Puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tulee olla ammatillisen oppilaitoksen opettaja. Muiksi jäseniksi ja varajäseniksi on valittava yhtä monta työnantajiin kuin työntekijöihin kuuluvaa tai näitä edustavaa henkilöä lähinnä niiltä aloilta, joilla lautakunnan toimialueella on eniten ammattioppilaita.

Ammattioppilaslautakunnalla tulee olla ohjesääntö, jonka ammattikasvatushallitus vahvistaa.

22 §.

Ammattioppilaslautakunnalla on apunaan pää- tai sivutoiminen koulutustarkastaja. Sellaista päätoimista koulutustarkastajan virkaa, jonka palkkaukseen suoritetaan valtionapua 27 §:n mukaan, ei saa perustaa ilman kauppa- ja teollisuusministeriön lupaa.

23 §.

Valtion ja kuntien asianomaisten viranomaisten tulee, sen mukaan kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään, avustaa ammattioppilaslautakuntaa sen tehtävien suorittamisessa.

24 §.

Tämän lain noudattamista valvovalla viranomaisella on oikeus päästä työpaikalle,

jossa oppilas työskentelee, ja saada sopimuspuolilta ne tiedot sekä toimittaa ne tutkimukset, jotka valvonnan suorittamiseksi ovat tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu viranomainen älköön sivulliselle ilmaisko älköönkä hyödykseen käyttäkö, mitä hän valvontatoimessaan on saanut tietoonsa työnantajan liike- tai ammattisalaisuuksista.

5 luku.

Kustannukset.

25 §.

Valtion varoista suoritetaan sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään:

1) edellä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettujen keskustoimikuntien menot;

2) kustannukset ammattioppilaslautakuntien määräämistä lääkärintarkastuksista;

3) ammatin oppiohjelman edellyttämän tietopuolisen koulutuksen antamiseksi oppilaille järjestettyjen kurssien aikana oppilaiden kohtuulliset muonituskustannukset ja päivärahat samoin kuin kustannukset näitä kursseja varten välttämättömien oppikirjojen ja koulutustarvikkeiden hankinnasta;

4) oppilaiden, jotka eivät asu kurssipaikkakunnalla, kohtuulliset majoituskustannukset kurssin aikana, tai, mikäli ne ovat suuremmat kuin kustannukset kurssipäivinä tehdyistä matkoista asuinpaikkakunnalta kurssipaikkakunnalle ja takaisin, nämä kustannukset;

5) matka-avustusta ja päivärahaa kaukana kurssipaikkakunnalta asuvien oppilaiden matkasta asuinpaikkakunnalta kurssipaikkakunnalle ja sieltä takaisin asuinpaikkakunnalle;

6) kurssin aikana perheavustusta oppilaalle, joka on perheenhuoltaja; sekä

7) ammattikasvatushallituksen luvalla pidettävien 3 kohdassa tarkoitettujen kurssien kustannukset kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdissa tarkoitettuja kustannuksia ja päivärahaa samoin kuin 5 kohdassa tarkoitettuja matka-avustusta ja päivärahaa sekä 6 kohdassa tarkoitettua perheavustusta ei suoriteta valtion varoista, jos työnantaja maksaa oppilaalle palkkaa siltä ajalta, jonka tämä on poissa työstä tietopuoliseen koulutukseen osallistumisen takia.

26 §.

Oppilaalta ei peritä korvausta hänen osallistumisestaan ammatin oppiohjelman edellyttämän tietopuolisen koulutuksen antamiseksi toimeenpantaviin kursseihin.

27 §.

Edellä 22 §:ssä tarkoitetun koulutustarkastajan palkkauksesta, eläkkeestä ja lakisääteisistä sosiaaliturvamaksuista samoin kuin virkamatkoista aiheutuneista kustannuksista suoritetaan asianomaiselle kunnalle tai kuntainliitolle valtionapua kuusikymmentäviisi sadalta kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

28 §.

Työnantajalle suoritetaan valtion varoista korvausta voimassa olevan oppisopimuksen mukaisesta kouluttamisesta aiheutuneista menoista kutakin oppisopimuksen tehnyttä oppilasta kohti oppiohjelman mukaiselta ensimmäiseltä oppivuodelta 720 markkaa ja seuraavilta oppivuosilta 360 markkaa vuodessa. Valtioneuvosto voi, mikäli valtion keskusammattikoulujen keskimääräiset oppilasta kohti lasketut vuosimenot nousevat, korottaa edellä mainittuja korvauksen määriä enintään tätä nousua vastaavassa suhteessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus maksetaan jokaiselta kalenterikuukaudelta, jonka aikana oppilas on ollut työnantajan työssä vähintään 16 työpäivää. Korvausta ei suoriteta oppilaasta, jonka koulutus tapahtuu työnantajan omistamassa valtionapua saavassa ammattioppilaitoksessa tai joka on työnantajan lapsi tai ottolapsi.

Korvausta on kultakin kalenterivuoden puoliskolta haettava ammattikasvatushallitukselta. Hakemus on korvauksen menettämisen uhalla toimitettava ammattioppilaslautakunnalle kolmen kuukauden kuluessa asianomaisen kalenterivuoden puoliskon päättymisestä. Hakemukseen on liitettävä kertomus kunkin oppilaan koulutuksesta.

29 §.

Kunnalle tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaan kuuluvista tehtävistä aiheutuvat kustannukset suorittaa, sikäli kuin niistä ei makseta valtion varoista avustusta tai korvausta, asianomainen kunta tai ne kunnat, jotka yhteisesti hoitavat sanotut tehtävät.

6 luku.

Erinäisiä säännöksiä.

30 §.

Oppisopimukseen on sovellettava, mitä työsopimuslain 10, 14, 16, 18, 20—25, 33—36, 38 ja 40—42 §:ssä on säädetty työsopimuksesta. Mitä työsopimuslain 20 §:n 2 momentissa on säädetty työntekijän oikeudesta saada palkka ollessaan estynyt tekemästä työtä, on kuitenkin sovellettava oppilaaseen vasta koeajan päätyttyä ja siten, että oppilaalla on oikeus saada palkkansa enintään 30 päivän ajalta.

31 §.

Oppilaan 25 §:n nojalla saamat taloudelliset edut sekä työnantajan 28 §:n nojalla saama korvaus ovat vapaat veroista.

32 §.

Ammattioppilaslautakunnan tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä voidaan kirjallisesti valittaa ammattikasvatushallitukselle viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä siitä lukien, jolloin valittaja sai tiedon päätöksestä, sitä päivää lukuun ottamatta. Ammattikasvatushallituksen valituksen johdosta tekemään päätökseen älköön haettako muutosta, paitsi milloin työnantajaa ei ole hyväksytty kouluttamaan oppilaita tai työnantajalta on 33 §:n 1 momentin nojalla toistaiseksi peruutettu oikeus kouluttaa oppilaita. Valitukset on käsiteltävä kiireellisinä.

33 §.

Ammattioppilaslautakunta voi antaa työnantajalle, joka laiminlyö hänelle tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tahi oppisopimuksen mukaan kuuluvat velvollisuudet tai joka vaatii oppilaalta muuta kuin oppisopimus edellyttää, varoituksen tai määräajaksi, enintään kolmeksi vuodeksi, tahi toistaiseksi peruuttaa työnantajalta oikeuden kouluttaa oppilaita. Ennen asian ratkaisemista lautakunnan on kuultava työnantajaa ja, jos asia koskee voimassa olevaa oppisopimusta, myös oppilasta.

Peruuttaessaan työnantajalta oikeuden kouluttaa oppilaita ammattioppilaslautakunta voi sallia silloin voimassa olevien oppisopimuksien jatkumisen. Muussa tapauksessa nämä sopimukset on katsottava lakanneiksi lautakunnan päätöksen antamisesta lukien.

Milloin olosuhteet päätöksen antamisen jälkeen ovat olennaisesti muuttuneet, ammattioppilaslautakunta voi palauttaa työnantajalle oikeuden kouluttaa oppilaita.

34 §.

Jos oppilas laiminlyö hänelle tämän lain tai oppisopimuksen mukaan kuuluvat velvollisuudet tai jos hän luvatta poistuu työstään, ammattioppilaslautakunta voi varoittaa oppilasta tai määrätä, että aika, jonka hän siihen mennessä on oppisopimuksen tehtyään ollut työnantajan palveluksessa, jätetään kokonaan tai osaksi lukematta oppiajaksi.

Milloin oppilas muutoin on ollut poissa työstä niin pitkän ajan, että siitä on haittaa oppiohjelman toteuttamiselle, ammattioppilaslautakunta voi sopimuspuolia kuultuaan pitentää oppisopimuksen voimassaoloaikaa enintään poissaoloa vastaavasti niin, että oppilaalla on tilaisuus saada oppiohjelman mukainen koulutus.

35 §.

Joka rikkoo 24 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon, rangaistakoon, jollei rikoksesta ole muualla säädetty ankarampaa rangaistusta, sakolla tai enintään kuuden kuukauden vankeudella.

36 §.

Työnantaja, joka ilman laillista syytä kieltäytyy antamasta 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua todistusta tai luovuttamasta takaisin haltuunsa saamiaan oppilaan todistuksia, rangaistakoon sakolla.

Sama olkoon laki, jos oppilas rikkoo työnantajan liike- tai ammattisalaisuuksien luvattomasta ilmaisemisesta 11 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainituista rikkomuksista älköön virallinen syyttäjä nostako syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi.

37 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

38 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 , ja sillä kumotaan 28 päivänä huhtikuuta 1923 annettu oppisopimuslaki (125/23) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Ennen tämän lain voimaantuloa syntyneeseen oppisopimussuhteeseen sovelletaan aikaisempaa lakia kuitenkin siten, että aikaisemman lain perusteella asetettujen ammattioppilaslautakuntien tehtävät siirtyvät tämän lain nojalla asetetuille lautakunnille.

Tätä lakia on vastaavasti sovellettava, milloin jossakin laissa on viitattu aikaisempaan oppisopimuslakiin.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

työntekijäin vuosilomalain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 30 päivänä huhtikuuta 1960 annetun työntekijäin vuosilomalain (199/60) 3 §:n 2 momenttiin uusi 9 kohta seuraavasti:

3 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Työssäolopäivien veroisina pidetään vuosiloman pituutta määrättäessä myös niitä päiviä, joina työntekijä on ollut vuosilomalla, sekä niitä työpäiviä, joina työntekijä työsuhteen kestäessä on ollut estynyt työtä suorittamasta

— — — — — — — — — — — — — — —

7) muusta syystä, mikäli työnantaja lain mukaan poissaolosta huolimatta on ollut velvollinen maksamaan työntekijälle tällaiselta päivältä palkan;

8) työntekijöistä riippumattomasta syystä tapahtuneen työntekijäin lomauttamisen takia, joka kerrallaan kestää kauintaan kuukauden; sekä

9) oppisopimuslain (/) mukaiseen, voimassa olevan oppisopimuksen edellyttämään tietopuoliseen koulutukseen osallistumisen takia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

ammatillisista pätevyystutkinnoista.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Niissä teollisuus-, käsityö- tai palveluammateissa, joita koskevat asiat kuuluvat kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan, voidaan suorittaa ammatillisia pätevyystutkintoja sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Ammatillisia pätevyystutkintoja ovat ammattitutkinto ja ylempi ammattitutkinto. Tutkintojen yleiset tutkintovaatimukset ja tutkintoihin osallistumisen ehdot vahvistaa kauppa- ja teollisuusministeriö.

3 §.

Pätevyystutkintoja toimeenpanevat ammattikasvatushallituksen ohjeiden mukaan kauppa- ja teollisuusministeriön asettamat oppisopimuslain (/) 18 §:n 2 momentissa tarkoitetut ammattialojen keskustoimikunnat. Ammattioppilaslautakuntien ja yleisten ammattikoulujen tulee tarvittaessa avustaa keskustoimikuntia näiden tutkintojen valmistelussa ja toimeenpanossa.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi määräämillään ehdoilla myöntää muillekin kuin 1 momentissa mainituille viranomaisille sekä oppilaitokselle tai yhdistykselle, jolla asianomaisella ammattialalla on riittävä asiantuntemus, oikeuden toimeenpanna ammatillisia pätevyystutkintoja.

4 §.

Pätevyystutkinnon suorittaneelle antaa tutkinnon toimeenpanija ammattikasvatushallituksen hyväksymän mallin mukaisen todistuksen, jossa myös voidaan todeta asianomaisen oikeus tutkintoa vastaavaa ammattiarvoa osoittavan nimityksen käyttämiseen.

Osallistumisesta pätevyystutkintoon peritään kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistama maksu, jonka suuruus määräytyy tutkinnon toimeenpanosta aiheutuvien välittömien kustannusten perusteella. Tällaisesta tutkinnosta annettavasta todistuksesta älköön perittäkö maksua.

5 §.

Henkilölle, joka ennen tämän lain voimaantuloa on suorittanut ammattioppilaitoksista annetussa laissa (184/58) tarkoitetun yleisen ammattikoulun oppimäärän ja sen jälkeen saavuttanut vähintään kolmen vuoden käytännöllisen kokemuksen kysymyksessä olevassa ammatissa, voi asianomaisella alalla ammatillisia pätevyystutkintoja toimeenpaneva viranomainen, oppilaitos tai yhdistys hakemuksesta antaa todistuksen ammattitutkinnosta asianomaisen osallistumatta tällaiseen tutkintoon.

6 §.

Ammattioppilaslautakunnalle tai kunnalliselle ammattioppilaitokselle 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuista tehtävistä aiheutuvat, ammattikasvatushallituksen hyväksymät kustannukset korvataan kunnalle tai kuntainliitolle valtion varoista.

7 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

8 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 , ja sillä kumotaan elinkeinosta 31 päivänä maaliskuuta 1879 annetun asetuksen kumoamisesta ja pakollisten elinkeinoyhdistysten lakkauttamisesta 28 päivänä marraskuuta 1952 annetun lain (411/52) 7 § samoin kuin sen nojalla annetut määräykset. Näiden määräysten nojalla myönnetty kisällinkirja vastaa ammattitutkinnon suorittamisesta ja mestarinkirja ylemmän ammattitutkinnon suorittamisesta tämän lain nojalla annettua todistusta.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sosiaaliministeri *Juho Tenhiälä.*

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta.

Voimassa oleva laki kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta (606/46) on annettu 2 päivänä elokuuta 1946. Käytännössä lakia sovellettaessa on todettu, että sen säännökset kaipaavat tarkistusta. Tämän tarpeen ovat synnyttäneet lähinnä eräät kaupan alalla esiintyvät uudet myyntimuodot ja pyrkimykset, jotka saattavat vaatia kokonaan uutta lainsäädäntöäkin. Kauppa- ja teollisuusministeriön toimesta onkin valmisteltu eräitä erityismyyntimuotoja koskevaa uutta lainsäädäntöä.

Nykyisen aukiololain säännösten tarkistaminen kokonaisuudessaan on osoittautunut tarpeelliseksi.

Eräiden kuluttajapiirien ja kauppiasjärjestöjen taholta on esitetty toivomuksia kauppaliikkeiden aukioloaikojen pitentämisestä ja toisaalta taas työntekijäpuolelta toivomuksia lain alaisten yritysten työajan lyhentämisestä. Monissa maissa ovat liikkeiden aukioloajat pitempiä kuin meillä ja myös on asiakkailla mahdollisuus suorittaa jonakin tai joinakin päivinä ostoksensa normaalia sulkemisaikaa myöhemmin. Täten voivat perheen jäsenet tehdä harkintaa ja valintaa edellyttävät ostoksensa yhdessä, ja se myös helpottaa työssä käyvien ostosten tekoa. Tällaista järjestelyä voidaan myös meillä varsinkin joillakin paikkakunnilla ja määrätyillä kaupan aloilla pitää toivottavana. Lakisääteinen aukioloaika on nykyään kello 8—18, lauantaisin ja aattoina yleensä kello 8—17. Tätä aikaa esitetään lakiehdotuksen 1 §:ssä niin väljennettäväksi, että liikkeitä ja liiketoimistoja on mahdollisuus pitää avoinna kello 20:een. Lisäksi ehdotetaan, että myymälöitä sekä parturin- ja kähertäjänliikkeitä kaupungeissa ja kauppaloissa saataisiin määrättynä viikon päivänä, jonka liike itse saisi määrätä, pitää avoinna kello 21:een.

Jalankulkutunneleiden rakentamista pääkaupungin vilkkaimpiin liikenneristeyksiin on tutkinut Helsingin kaupunginhallituksen asettama komitea, joka mietinnössään 28 päivänä joulukuuta 1961 on todennut, että jalankulkutunnelit ovat tarpeellisia siellä, missä ruuhka-aikoina jalankulkijoille kadun ylittämiseen varatut ajat ovat lyhyitä. Myös Helsingin kaupungin metrotoimikunta on pitänyt jalankulkutunneleita välttämättöminä muun muassa eräissä keskustan liikennejärjestelyissä. Jalankulkijain liikkumisen turvaamiseksi ja nopeuttamiseksi joudutaan erikoisjärjestelyihin varsinkin ruuhka-aikojen liikenteessä. Jalankulkutunneli on yleisön kannalta viihtyisämpi ja turvallisemman tuntuinen, mikäli sen yhteydessä on liikehuoneita ja myymälöitä. Toiselta puolen monilla liiketoiminnan aloilla on määrätyin edellytyksin mahdollisuuksia toimia kannattavasti paikassa, jossa huomattavat jalankulkijamäärät säännöllisesti liikkuvat. Jotta jalankulkutunneleihin voitaisiin yleisöpalvelun vuoksi ja taloudellisessa mielessä sijoittaa myymälöitä, olisi niiden aukioloaikojen oltava näissä tiloissa pitempiä kuin myymälöissä yleensä. Lakiehdotuksen 1 §:n 3 momenttiin ja 4 §:n 3 momenttiin on otettu säännökset siitä, että yleistä jalankulkuliikennettä varten rakennetussa maanalaisessa tilassa kaupungissa ja kauppalassa saisi myymälää pitää avoinna kaikkina päivinä kello 7—23.

Ehdotuksen 2 § sisältää säännöksen, jonka mukaan liikkeet ja liiketoimistot saa kesäkuukausina avata jo kello 7. Kunnallisvaltuusto saisi määrätä ajan, mikäli on kysymys niin sanottujen kioskitavarain myynnistä ulkona muun kuin kioski- ja siihen verrattavan kaupan muodossa. Valtuustoille ei olisi enää tarpeellista antaa oikeutta pitentää eikä toisaalta lyhentää aukioloaikojen tuntimäärää kesäkuukausina, ei myöskään oikeutta siirtää aukioloaikoja.

Ehdotuksen 3 § sisältää nykyisen lain 2 §:ään verrattuna muodollisen tarkistuksen lisäksi kaksi asiallista muutosta. Toisen momentin sisältämään luetteloon niistä päivistä, joiden aattoina yritykset on suljettava kello

15, on lisätty helluntai. Näin tapahtuu jo nyt kauppa-alan työehtosopimusten nojalla. Kohtuussyyt puoltavat ilmeisesti säännöksen muuttamista tällä tavoin. Valokuvaamojen pitäminen avoinna aattopäivinä yhtä pitkään kuin arkipäivinä ehdotetaan sallittavaksi.

Kun aukioloaikoja ehdotetaan pitennettäviksi, ei ole enää tarpeellista säilyttää voimassa olevan lain 3 §:ään sisältyvää periaatetta, että kunnallisvaltuustoilla on oikeus määrätä aukioloajoista. Näitä säännöksiä on muutoinkin ollut aihetta huomattavasti muuttaa. Kioskikauppa muodostaa sen myyntimuodon, joka tässä kohdin on merkityksellisin. Tekeillä on erityislainsäädäntö, joka koskee kioskikauppaa. Sen vuoksi ei kauppaliikkeitä koskevaan aukiololakiin ole enää syytä ottaa säännöksiä kioskeista.

Valokuvaamojen toiminnan salliminen myös sunnuntaisin näyttää yleisön kannalta suotavalta. Lakiehdotuksen 4 §:ään onkin tämän vuoksi otettu uusi säännös, jonka mukaan valokuvaamot saisivat sunnuntaisin ja muina pyhä- tai juhlapäivinä olla avoinna kello 12—18. Tämä voisi kuitenkin tapahtua ainoastaan valokuvaamista varten, eikä valokuvaustarvikkeiden myynti siis olisi sallittua.

Kaupan myyntimuotojen kehittyessä on odotettavissa, että tähänastiset verraten selvät rajat leipä-, maito-, liha-, kala- ja siirtomaatavara-alojen välillä häviävät. Nykyään saa maito- ja leipäkaupat pitää avoinna toisena useammasta peräkkäin sattuvasta pyhä- ja juhlapäivästä. Kun tällainen säännös on joissakin tapauksissa osoittautunut käytännössä hankalaksi noudattaa, ehdotetaan nyt, että myymälät saisivat tällöin olla avoinna elintarvikkeiden myyntiä varten yhtenä päivänä, joten yritysten asiaksi jäisi päättää, minä peräkkäin sattuvana pyhä- tai juhlapäivänä elintarvikemyymälät pidettäisiin avoinna, ei vain maito- ja leipätuotteiden, vaan muidenkin elintarvikkeiden myyntiä varten.

Nykyisen lain 4 §:ään sisältyvään säännökseen, jonka mukaan muuna kuin sallittuna aukioloaikana ei lain alaisissa liikkeissä kaupan pidettävää tavaraa saa muuallakaan myydä tai tarjota myytäväksi, ellei siihen ole saatu poliisiviranomaisen lupaa, ei ehdoteta muutosta. Poliisiviranomaisen lupa voisi siis edelleenkin koskea vain muualla kuin kauppaliikkeissä tapahtuvaa myyntiä.

Voimassa olevan lain mukaan voi kauppaliikkeen avoinna pitäminen muuna kuin sallittuna aukioloaikana tulla kysymykseen vain, jos sosiaaliministeriö on myöntänyt siihen luvan. Käytännössä on hyvinkin usein sattunut, että ministeriöltä on anottu lupia erityisten näyttelyiden järjestämiseen kauppaliikkeissä. Näyttäisi kuitenkin tarkoituksenmukaiselta väljentää lain säännöksiä tässä kohdin niin, että paikallinen poliisiviranomainen voisi antaa luvan liikkeiden aukioloon muunakin kuin varsinaisena aukioloaikana sellaisen näyttelyn järjestämistä varten, jonka yhteydessä ei tapahtuisi myyntiä. Tätä tarkoittava valtuutussäännös on otettu lakiehdotuksen 5 §:n 2 momenttiin. Säännöksen sanamuodon mukaan poliisiviranomainen voisi asettaa tarpeellisiksi katsomiaan ehtoja luvan saamisen edellytykseksi, eikä lupaa voitaisi saman liikkeen osalta antaa useammaksi kuin kuudeksi sunnuntai- tai muuksi kirkolliseksi juhlapäiväksi saman kalenterivuoden aikana. Lupa voisi siis koskea vain sunnuntaiaukioloa, eikä aukioloa arkipäivisin.

Veikkauksen välittäminen muodostaa omalaatuisen kaupallisen toiminnan, jonka osalta erityissäännökset saattavat olla tarpeen. Sosiaaliministeriö on myöntänyt eräitä lupia, joiden nojalla kuponkien vastaanotto on saanut keskiviikkoisin jatkua kello 18 jälkeenkin. Periaatteena on tällaisia lupia annettaessa pidetty sitä, että lupa voidaan myöntää vain aatteelliselle yhdistykselle, useimmiten urheiluseuralle, joka vastaanottaa kuponkeja liikkeessä, jossa tavallisenakaan aukioloaikana ei harjoiteta varsinaista myyntiä. Tämä on tapahtunut ehdolla, että kuponkien vastaanottamiseen ei käytetä liikkeen henkilökuntaa. Lakiehdotuksen 5 §:n 3 momenttiin on otettu säännös, jonka mukaan poliisiviranomainen voisi myöntää veikkauksen välittämistä varten luvan poiketa lain säännöksistä sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään.

Sosiaaliministeriön valta myöntää aukioloaikaa koskevia poikkeuksia on säilytetty lakiehdotuksen 6 §:ssä. Säännös on edelleenkin kirjoitettu niin, että poikkeuksen myöntäminen voisi tulla kysymykseen vain, jos erityiset syyt sitä vaativat. Voimassa olevan lain tämän pykälän 2 momenttiin sisältyvä maito- ja leipäkauppoja koskeva erityissäännös on katsottu voitavan ehdottaa poistetta-

vaksi, koska nämä tapaukset voidaan hoitaa yleissäännöksen avulla.

Säännös työntekijöille annettavan viikkolevon vähimmäispituudesta kuuluu työsuojelumääräyksenä kauppaliikkeiden ja toimistojen työoloista annettuun lakiin (605/46), joten se on tästä yhteydestä poistettu. Sanottua lakia on muutettu 30 päivänä joulukuuta 1965 (746/65) työajan lyhentämistä tarkoittavien tavoitteiden johdosta, mutta vielä ei voi olla kokemusta siitä, miten lain muutokset alkavat vaikuttaa. Kun aukioloaikojen huomattavakin pitentäminen on aukioloaikaa koskevan lakiehdotuksen mukaan mahdollinen, on kuitenkin syytä työsuojelun näkökannalta jo nyt seurata, minkälaiseksi käytäntö liiketyöntekijäin työaikojen järjestelyssä alkaa muodostua. Tässä tarkoituksessa on lakiehdotuksen 6 §:n 2 momenttiin otettu säännös, että tietyissä tapauksissa työnantajan on tehtävä valtion ammattientarkastajalle ilmoitus työpaikalla pidettävästä työtuntiluettelosta, jolloin ammattientarkastaja voi seurata, ovatko työntekijälle määrätyt työn alkamis- ja päättymisajat sekä ruokailu- ja lepoajat lain mukaiset.

Lakiehdotuksen 7 §:ään sisältyvät säännökset myynnistä ja muusta toiminnasta, joka lain säännösten estämättä saa tapahtua muunakin kuin laissa säädettynä aukioloaikana. Tähän pykälään on lisätty säännökset siitä, ettei laki koske liikkuvaa kauppaa, josta on jo olemassa erikoislaki (389/61), ei kioski- ja automaattikauppaa eikä markkina- ja torikauppaa, joita kaupan muotoja varten on tekeillä oma lainsäädäntönsä.

Majoitus- ja ravitsemisliikkeissä tapahtuva tarvikkeiden myynti muille kuin varsinaisille asiakkaille on kehittynyt sellaiseksi, että sen ainakin osittain voidaan katsoa olevan ristiriidassa kauppaliikkeiden aukiololain 4 §:n säännösten kanssa. Kysymys tällaisen myynnin säännöstelemisestä on parhaiten järjestettävissä majoitus- ja ravitsemisliikkeistä annettuun erikoisasetukseen otettavilla säännöksillä. Sen vuoksi ehdotetaan, että majoitus- ja ravitsemisliikkeistä tapahtuvan myynnin osalta on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty. Myös on pidetty tarkoituksenmukaisena ehdottaa, ettei laki koskisi majoitusliikkeessä toimivaa, sen harjoittajalle kuuluvaa parturin- ja kähertäjänliikettä, kun se on avoinna ainoastaan majoitusliikkeen asiakkaille. Tällaista poikkeusta on pidetty tarpeellisena lähinnä suurhotelleissa vierailevien turistien vuoksi.

Teattereissa ja muissa huvittelulaitoksissa tapahtuvaa myyntiä koskeva kohta on voitu ehdottaa jätettäväksi pois laista, koska tällaista myyntiä koskevat säännökset on tarkoitus sisällyttää tekeillä olevaan kioski- ja automaattikauppaa koskevaan lakiin. Aukiolosäännösten ulkopuolelle jäisivät myös ehdotuksen mukaan teatterien ja muiden huvittelulaitosten kassat ja toimistot.

Liikenteen yhteydessä tapahtuvaa myyntiä matkustajien tarpeeksi koskevaa poikkeussäännöstä on täydennetty satamien osalta ja ottamalla liikennevälineitä koskevaan luetteloon mukaan linja-autot sekä lausumalla, että poikkeus koskee paitsi myyntiä myös rahanvaihtoa. Moottoriajoneuvoliikenteen välttämättömäksi tekemään poikkeussäännökseen on moottorien varaosien lisäksi nimenomaan otettu maininta varusteista. Myös nesteytetyn palavan kaasun myynti ulkosalla, bensiini- ja huoltoasemilla sekä autokorjaamoissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa on ehdotettu jätettäväksi aukiololain ulkopuolelle.

Säästöpankkeja ja osuuskassoja koskevaa määräystä on jonkin verran tiukennettu ehdottamalla säädettäväksi, että nämä olisivat poikkeusasemassa ainoastaan, mikäli ne toimivat maaseudulla ja edellytyksin, että pankin tai kassan palveluksessa on ainoastaan yksi kiinteää palkkaa nauttiva toimihenkilö.

Lakiehdotuksen 8 ja 9 §, jotka sisältävät rangaistus- ja valvontasäännökset, ovat asiasisällöltään samanlaisia kuin nykyisen lain 7 ja 8 §.

Voimaantulosäännöksen sisältävään 10 §:ään on katsottu aiheelliseksi ottaa määräys siitä, että vuoden 1946 lain nojalla annetut määräykset aukioloajoista jäisivät edelleenkin noudatettaviksi, kunnes niitä asianmukaisessa järjestyksessä muutetaan tai ne kumotaan. Tällaisia määräyksiä sisältävät ennen kaikkea kunnallisvaltuustojen lain 3 §:n nojalla tekemät päätökset sekä maitoja leipäkauppojen sunnuntaiaukioloa kesäaikana koskevat sosiaaliministeriön päätökset.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki
kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Myymälää, varastoa, parturin- ja kähertäjänliikettä ynnä muuta niihin verrattavaa liikettä sekä liiketoimistoa saa, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, pitää avoinna arkipäivänä kello kahdeksan ja kello kahdenkymmenen välisenä aikana. Kaupungeissa ja kauppaloissa saa myymälää sekä parturin- ja kähertäjänliikettä kuitenkin määrättynä viikon päivänä pitää avoinna kello kahteenkymmeneenyhteen.

Lauantaisin ja kirkollisten juhlapäivien sekä itsenäisyyspäivän ja vapunpäivän aattoina on muut 1 momentissa mainitut liikkeet ja toimistot, paitsi parturin- ja kähertäjänliikkeet, suljettava viimeistään tuntia aikaisemmin kuin edellä on säädetty.

Kaupungeissa ja kauppaloissa saa myymälää pitää avoinna yleistä jalankulkuliikennettä varten rakennetussa maanalaisessa käytävässä tai muussa sellaisessa tilassa, joka on asemakaavassa määrätty, kaikkina arkipäivinä kello seitsemän ja kello kahdenkymmenenkolmen välisenä aikana.

2 §.

Kesä-, heinä- ja elokuun aikana saavat 1 §:n 1 momentissa mainitut liikkeet olla avoinna kello seitsemän ja kello kahdenkymmenenyhden välisenä aikana.

Asianomainen kunnallisvaltuusto määrää ajan, mikäli koskee ulkona muun kuin kioski- ja siihen verrattavan kaupan muodossa tapahtuvaa välittömästi nautittavaksi tarkoitettujen elintarvikkeiden, tupakan, tulitikkujen, sanoma- ja aikakausilehtien, ajanvietelukemistojen, arpojen, matkamuistoesineiden, valokuvausfilmien, kukkien, leikkikalujen ja muiden edellä mainittuihin verrattavien tarvikkeiden myyntiä.

3 §.

Sunnuntaina, kirkollisena juhlapäivänä, itsenäisyyspäivänä ja vapunpäivänä on 1 §:n 1 momentissa mainitut liikkeet ja toimistot, mikäli 4 §:ssä ei toisin säädetä, pidettävä suljettuina.

Joulun, uudenvuoden, pääsiäisen, helluntain ja juhannuksen aattoina on liikkeet, valokuvaamoita lukuun ottamatta, ja toimistot, mikäli 5 §:n 3 momentin nojalla ei toisin määrätä, suljettava viimeistään kello viisitoista.

4 §.

Edellä 3 §:n 1 momentissa mainittuina päivinä saa kukkakaupat pitää avoinna kello kahdeksan ja kello kahdentoista välisenä aikana sekä valokuvaamot valokuvaamista varten kello kahdentoista ja kello kahdeksantoista välisenä aikana.

Myymälät saa pitää elintarvikkeiden myyntiä varten avoinna enintään kolme tuntia yhtenä, kahta useammasta peräkkäin sattuvasta 3 §:n 1 momentissa mainitusta päivästä kello kahdeksan ja kello kahdentoista välisenä aikana.

Edellä 1 §:n 3 momentissa tarkoitetut myymälät saa pitää avoinna edellä 3 §:n 1 momentissa mainittuina päivinä kello seitsemän ja kello kahdenkymmenenkolmen välisenä aikana.

Edellä 3 §:n 1 momentissa mainittujen päivien jälkeisinä päivinä ilmestyvien sanomalehtien toimistot saa sanotussa momentissa mainittuina päivinä pitää avoinna kello yhdeksän ja kello kahdentoista välisenä aikana.

5 §.

Sinä aikana, jolloin tämän lain alaiset liikkeet ja toimistot on pidettävä suljettuina, älköön tavaraa, jota näissä liikkeissä pidetään kaupan, muuallakaan pidettäkö myytävänä tai huutokaupassa tarjottako myytäväksi, ellei poliisiviranomainen ole antanut siihen määrättyä tilaisuutta varten erityistä lupaa.

Sellaisen näyttelyn järjestämistä varten, jonka yhteydessä ei tapahdu myyntiä, poliisiviranomainen voi määräämillään ehdoilla antaa luvan pitää 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua liikettä avoinna enintään kuutena sunnuntaina tai muuna kirkollisena juhlapäivänä kalenterivuoden aikana.

Veikkauksen välittämistä varten poliisiviranomainen voi antaa luvan poiketa tämän lain säännöksistä sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään.

6 §.

Sosiaaliministeriöllä on valta, milloin erityiset syyt sitä vaativat, kuultuaan asianomaisia työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä, hakemuksesta myöntää määrääminsä ehdoin poikkeuksia tässä laissa säädetyistä aukioloajoista.

Milloin tämän lain alaisissa liikkeissä ja toimistoissa työntekijöinä käytetään muita kuin työnantajan puolisoa ja omia lapsia ja tällaista työntekijää pidetään työssä kauppaliikkeiden ja toimistojen työoloista annetun lain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1965 annetun lain (746/65) 4, 4 a ja 4 b §:ssä tarkoitetun säännöllisen työajan ylittävänä aikana ja työ jatkuu kello kahdeksantoista jälkeen, on työnantajan tehtävä valtion ammattientarkastajalle ilmoitus työpaikalla pidettävästä työtuntiluettelosta, jossa on mainittava työn alkamis- ja päättymisajat sekä ruokailu- ja lepoajat työn aikana.

Sosiaaliministeriön päätös, jolla poikkeus on myönnetty kunnallisvaltuuston hakemuksesta, on saatettava kunnassa tiedoksi sillä tavoin, kuin kunnallisten ilmoitusten tiedoksi antamisesta on säädetty.

7 §.

Tämä laki ei koske:

1) apteekkeja;

2) kioski- ja siihen verrattavaa kauppaa eikä automaattikauppaa;

3) markkina-, tori- eikä liikkuvaa kauppaa;

4) majoitus- ja ravitsemisliikkeestä tapahtuvaa myyntiä;

5) majoitusliikkeessä toimivaa, sen harjoittajalle kuuluvaa parturin- ja kähertäjänliikettä, kun se on avoinna ainoastaan majoitusliikkeen asiakkaille;

6) liikenne- ja kuljetuslaitosten, majoitus- ja ravitsemisliikkeiden, teatterien ja muiden huvittelulaitosten sekä sairaalain ja huoltolaitosten kassoja ja toimistoja;

7) liikenneasemilla ja satamissa matkustajien käyttöön tarkoitetulla alueella sekä rautatievaunuissa, linja-autoissa, lentokoneissa ja laivoissa matkustajien tarpeeksi tapahtuvaa myyntiä ja rahanvaihtoa;

8) ulkosalla, bensiini- ja huoltoasemilla sekä autokorjaamoissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa tapahtuvaa moottorien poltto- ja voiteluaineiden, nesteytetyn palavan kaasun sekä ajoneuvojen varaosien ja varusteiden kauppaa;

9) sellaisia maaseudulla toimivia säästöpankkeja ja osuuskassoja, joiden palveluksessa on ainoastaan yksi kiinteä palkkaa nauttiva toimihenkilö; eikä

10) sairaus-, eläke-, hautaus-, työttömyys- ja muita avustuskassoja.

8 §.

Joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä, rangaistakoon enintään kahdellasadalla päiväsakolla.

9 §.

Tämän lain noudattamisen valvonta kuuluu poliisiviranomaisille.

10 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 , ja sillä kumotaan kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta 2 päivänä elokuuta 1946 annettu laki (606/46). Viimeksi mainitun lain nojalla annetut määräykset ovat kuitenkin edelleen noudatettavina, kunnes niitä asianmukaisessa järjestyksessä muutetaan tai ne kumotaan.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sosiaaliministeri *Juho Tenhiälä.*

Sosiaalivaliokunnan mietintö N:o 2 hallituksen esityksen johdosta laiksi kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 26 päivältä huhtikuuta 1966 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 7. Esityksen johdosta valiokunnassa ovat olleet asiantuntijoina kuultavina sosiaaliministeriöstä hallitussihteeri Veikko Kanerva, kauppa- ja teollisuusministeriöstä hallitusneuvos Klas Bäckström, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnasta varatuomari Heikki Niemi ja ekonomi Jorma Aaltonen, Kulutusosuuskuntien Keskusliitosta varatuomari Aarno Varheenmaa, Kesko osakeyhtiöstä osastonjohtaja Ilmari Särkkä, Vähittäiskaupan Keskusliitosta toimitusjohtaja Pauli Paaermaa, Pienliikkeenharjoittajain Liitosta puheenjohtaja Martti Ollila ja sihteeri Pauli Hirvonen, Suomen Pienliikeliitosta puheenjohtaja Mauno Pajunko ja sihteeri Juho Utriainen, Keskuskauppakamarista apulaistoimitusjohtaja Matti Mäenpää, Liiketyönantajain Keskusliitosta apulaisjohtaja Erkki Oinas, Liiketyöntekijäin Liitosta puheenjohtaja Aarre Happonen, Suomen Kähertäjätyönantajaliitosta toiminnanjohtaja Aarne Vansén, puheenjohtaja Martta Laurén-Virtakoski ja varapuheenjohtaja Kerttu Heloaro, Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta järjestösihteeri Osvald Helander, Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitosta opintosihteeri Helvi Raatikainen, Maataloustuottajain Keskusliitosta agronomi Antti Markkanen, Suomen Matkailuliitosta toimistopäällikkö Erkki Torniainen, Marttaliitosta toiminnanjohtaja Hilkka Halkilahti, Maatalousnaisten Keskuksesta kotitalousneuvoja Helvi Särkkä sekä Kuluttajat-Konsumenterna ry:stä puheenjohtaja Taina Laati. Käsiteltyään asian valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys sisältää ehdotuksen voimassa olevan kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukiololain tarkistamiseksi kokonaisuudessaan. Esityksen yleisperusteluissa mm. mainitaan, että tarkistuksen tarpeen ovat synnyttäneet lähinnä eräät kaupan alalla esiintyvät uudet myyntimuodot ja pyrkimykset. Edelleen lausutaan eräiden kuluttajapiirien ja kauppiasjärjestöjen taholta esitetyn toivomuksia kauppaliikkeiden aukioloaikojen pidentämisestä. Toisaalta sanotaan työntekijäpuolelta lausutun toivomuksia lain alaisten yritysten työajan lyhentämisestä.

Puheena olevassa lakiehdotuksessa esitetään väljennyksiä liikkeiden ja liiketoimistojen nykyisiin aukioloaikoihin ja ehdotetaan eräiden erityiskauppamuotojen, joista tärkeimmät ovat kioski- ja siihen verrattava kauppa sekä majoitus- ja ravitsemisliikkeistä muille kuin asiakkaille tapahtuva myynti, säätelemisen jättämistä aukiololain ulkopuolelle. Niin ikään ehdotetaan asianomaisen kunnan valtuuston oikeutta määrätä aukioloajoista rajoitettavaksi entisestään. Lakiehdotuksen mukaan saisi liikkeitä ja liiketoimistoja pitää avoinna arkisin kello 8—20 ja aattoina yleensä kello 8—19. Tämän lisäksi sallittaisiin myymälöitä ja parturi- ja kampaamoliikkeitä kaupungeissa ja kauppaloissa pitää avoinna määrättynä viikonpäivänä kello 8—21. Edelleen lakiehdotuksessa esitetään, että jalankulkuliikennettä varten rakennetussa maanalaisessa käytävässä olevaa myymälää saataisiin pitää avoinna kello 7—23.

Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella voinut todeta, että hallituksen esityksen perusteluissa mainittua tarvetta liikkeiden ja liiketoimistojen aukioloaikojen väljentämiseen on olemassa. Eräiden asiantuntijoina kuultujen kauppiasjärjestöjen edustajien käsitysten mukaan saattaisi lakiehdotuksen mukainen lisätty aukioloaika kuitenkin aiheuttaa käytännössä jakelukustannusten kohoamista ja siis tavaroiden hintojen nousua. Liiketyöntekijöiden taholta on puolestaan tuotu esiin pelko työhönsi-

donnaisuusajan kohtuuttomasta pidentymisestä. Kun lisäksi ei voida vielä saada selvää kuvaa siitä, millä tavoin yleisen työajan lyhenemisen luomat muuttuvat olosuhteet tulevat vaikuttamaan ostotottumuksiin, olisi valiokunnan mielestä kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloaikojen lisäämiseen mentävä varoen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa liikkeiden ja liiketoimistojen nykyistä sallittua aukioloaikaa arkisin pidennettäväksi kello kahteenkymmeneen vain kahtena, liikkeen itsensä määräämänä arkipäivänä viikossa. Tätä koskeva muutos on tehty lakiehdotuksen 1 §:ään.

Kun yleisillä työmarkkinoilla ollaan parhaillaan siirtymässä vapaaseen lauantaipäivään, valiokunta katsoo, että myös liiketyöntekijöiden kohdalla on perusteltua aihetta lyhentää lauantain työaikaa. Tätä tukee lisäksi mm. se, että ostopaine aivan ilmeisesti siirtyy lauantaisin aamutunteihin. Kun laki antaa mahdollisuuden pidennettyyn aukioloaikaan perjantaisin on tämäkin osaltaan omiaan vähentämään liikkeiden pidemmän aukiolon tarvetta lauantaisin. Näillä perusteilla valiokunta ehdottaa, että liikkeet ja liiketoimistot, paitsi parturi- ja kampaamoliikkeet, olisi suljettava lauantaisin ja kaikkina muina aattopäivinä viimeistään kello neljätoista. Lakiehdotuksen 1 §:ään on tehty tätä tarkoittava muutos ja 3 §:n 2 momentti ehdotettu samalla tarpeettomana poistettavaksi. Niin ikään ei valiokunta voi puoltaa hallituksen esityksessä olevin perustein maanalaisten ns. tunnelimyymälöiden asettamista maanpäällisiä liikkeitä parempaan kilpailuasemaan, minkä vuoksi lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentti ja 4 §:n 3 momentti, joihin sisältyvät mainittuja myymälöitä koskevat erityissäännökset, ehdotetaan myös poistettaviksi. Kun pidemmän aukiolon salliminen kesäkuukausina, jolloin yleensä pyritään lyhyempään työaikaan, ei valiokunnan käsityksen mukaan ole tarpeellista, ehdotetaan lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentti samoin poistettavaksi.

Muodollisena korjauksena valiokunta edelleen ehdottaa sanan "parturin- ja kähertäjänliike" korvattavaksi nykyistä käytäntöä paremmin vastaavalla nimityksellä "parturi- ja kampaamoliike."

Ehdottaessaan edellä liikkeiden aukioloaikaa eräiltä osin pidennettäväksi, valiokunta samalla edellyttää, että liiketyöntekijöiden työhönsidonnaisuusaika pyrittäisiin työehtosopimuksilla saamaan samaksi kuin se on muillakin työaloilla sekä, että kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen työoloista annettua lakia myös muutettaisiin niin, että mainittu työhönsidonnaisuusaika vastaisi yleisillä työmarkkinoilla vallitsevaa käytäntöä.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Myymälää, varastoa, *parturi- ja kampaamoliikettä* ynnä muuta niihin verrattavaa liikettä sekä liiketoimistoa saa, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, pitää avoinna arkipäivänä kello kahdeksan ja kello *kahdeksantoista* välisenä aikana. (*Poist.*).

Kahtena arkipäivänä viikossa saadaan 1 momentissa mainitut liikkeet ja toimistot pitää kuitenkin avoinna kello kahdeksasta kello kahteenkymmeneen.

Lauantaisin ja kirkollisten juhlapäivien sekä itsenäisyyspäivän ja vapunpäivän aattoina on 1 momentissa mainitut liikkeet ja toimistot suljettava viimestään kello neljätoista, kuitenkin siten, että parturi- ja kampaamoliikkeet saadaan pitää avoinna kello kahdeksaantoista.

2 §.

(Poist.)

Asianomainen kunnallisvaltuusto määrää ajan, mikäli koskee ulkona muun kuin kioski-

ja siihen verrattavan kaupan muodossa tapahtuvaa välittömästi nautittavaksi tarkoitettujen elintarvikkeiden, tupakan, tulitikkujen, sanoma- ja aikakausilehtien, ajanvietelukemistojen, arpojen, matkamuistoesineiden, valokuvausfilmien, kukkien, leikkikalujen ja muiden edellä mainittuihin verrattavien tarvikkeiden myyntiä.

3 §.

Sunnuntaina, kirkollisena juhlapäivänä, itsenäisyyspäivänä ja vapunpäivänä on 1 §:n 1 momentissa mainitut liikkeet ja toimistot, mikäli 4 §:ssä ei toisin säädetä, pidettävä suljettuina.

(Poist.)

4 §.

Edellä 3 §:*ssä (poist.)* mainittuina päivinä saa kukkakaupat pitää avoinna kello kahdeksan ja kello kahdentoista välisenä aikana sekä valokuvaamot valokuvaamista varten kello kahdentoista ja kello kahdeksantoista välisenä aikana.

Myymälät saa pitää elintarvikkeiden myyntiä varten avoinna enintään kolme tuntia yhtenä, kahta useammasta peräkkäin sattuvasta 3 §:*sssä (poist.)* mainitusta päivästä kello kahdeksan ja kello kahdentoista välisenä aikana.

(Poist.)

Edellä 3 §:*ssä (poist.)* mainittujen päivien jälkeisinä päivinä ilmestyvien sanomalehtien toimistot saa sanotussa *pykälässä* mainittuina päivinä pitää avoinna kello yhdeksän ja kello kahdentoista välisenä aikana.

5 ja 6 §.

(Kuten hallituksen esityksessä).

7 §.

Tämä laki ei koske:

1) apteekkeja;

2) kioski- ja siihen verrattavaa kauppaa eikä automaattikauppaa;

3) markkina-, tori- eikä liikkuvaa kauppaa;

4) majoitus- ja ravitsemisliikkeestä tapahtuvaa myyntiä;

5) majoitusliikkeessä toimivaa, sen harjoittajalle kuuluvaa *parturi- ja kampaamoliikettä,* kun se on avoinna ainoastaan majoitusliikkeen asiakkaille;

6) liikenne- ja kuljetuslaitosten, majoitus- ja ravitsemisliikkeiden, teatterien ja muiden huvittelulaitosten sekä sairaalain ja huoltolaitosten kassoja ja toimistoja;

7) liikenneasemilla ja satamissa matkustajien käyttöön tarkoitetulla alueella sekä rautatievaunuissa, linja-autoissa, lentokoneissa ja laivoissa matkustajien tarpeeksi tapahtuvaa myyntiä ja rahanvaihtoa;

8) ulkosalla, bensiini- ja huoltoasemilla sekä autokorjaamoissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa tapahtuvaa moottorien poltto- ja voiteluaineiden, nesteytetyn palavan kaasun sekä ajoneuvojen varaosien ja varusteiden kauppaa;

9) sellaisia maaseudulla toimivia säästöpankkeja ja osuuskassoja, joiden palveluksessa on ainoastaan yksi kiinteä palkkaa nauttiva toimihenkilö; eikä

10) sairaus-, eläke-, hautaus-, työttömyys- ja muita avustuskassoja.

8—10 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 22 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Matilainen, varapuheenjohtaja Pakkanen (osittain), jäsenet Apajalahti, Aro, Eskelinen (osittain), Flinck (osittain), Granvik, Haarla, Hostila (osittain), Kuusi, Lagerroos (osittain), Melin (osittain), Männistö, Perheentupa, O. Saarinen (osittain), Sääskilahti ja V. R. Virtanen sekä varajäsenet Saimo (osittain), Weckman (osittain) ja Vilponiemi (osittain).

Vastalauseita.

I

Hallituksen esitys laiksi kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta on syntynyt niiden muutosten pohjalta, jotka ovat nykyisen lain voimaantulon jälkeen ratkaisevasti vaikuttaneet ja yhä enenevässä määrin tulevat vaikuttamaan kaupankäyntimme kuvaan. Valtaosan vähittäisliikkeiden asiakaskunnasta muodostavat perheenemännät, joista nykyisin jo yli puolet käy ansiotyössä. Siirtyminen 40-tuntiseen työviikkoon tulee aiheuttamaan ostopaineen siirtymistä yhä myöhäisempiin aukiolotunteihin. Samaan suuntaan vaikuttavat yhä pitenevät matkat asumalähiöiden ja työpaikkojen välillä samoin kuin yhä lisääntyvä liikenneruuhka työajan jälkeen. Uuden lakiesityksen tarkoituksena on myös saattaa vähittäiskaupan eri muodot nykyistä tasaveroisempaan kilpailutilanteeseen keskenään ja siten karsia pois erilaisia lain kiertämismahdollisuuksia.

Emme voi yhtyä valiokunnan esittämiin, elinkeinoelämämme suotuisaa kehitystä jarruttaviin kaupankäynnin rajoituksiin, joista erityisesti lauantain aukioloaikaa koskeva, nykyisestä käytännöstä huomattavasti supistettu ehdotus on mielestämme täysin ristiriidassa lakiesityksen tavoitteen kanssa. Tämä on myös ristiriidassa niihin toimenpiteisiin nähden, joiden avulla pyritään lisäämään maahamme suuntautuvaa, meille taloudellisesti tärkeää turistiliikennettä. Muista maista saatuihin kokemuksiin nojautuvien ennusteiden mukaisesti lisääntyvä vapaa-aika tulee merkitsemään ostoksiin käytetyn ajan lisääntymistä, esim. perheiden suorittaessa pitempää aikaa vaativaa kestokulutushyödykkeiden taloudellista valintaa. Maaseutuväestölle, jonka työajat jatkuvasti tulevat olemaan pitemmät kuin kaupunkilaisväestön, lauantain sulkemisaika klo 14 on ehdottomasti liian varhainen.

Edellä esitettyyn viitaten ehdotamme,

että käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvä lakiesitys hyväksyttäisiin muuten sellaisenaan, paitsi että 7 §:n 9) kohta poistettaisiin.

Helsingissä 22 päivänä kesäkuuta 1966.

Pirkko Aro. **Katri Helena Eskelinen.** **Eino Sääskilahti.**
Jouni Apajalahti. **Sylvi Saimo.** **Ragnar Granvik.**
P. R. Haarla.

II

Koska hallituksen esitykseen sisältyvä lakiesitys merkitsisi muutoksia liikealan työntekijäin työolosuhteisiin, eikä ole selvitetty mitä muutoksia tästä johtuen olisi tehtävä lakiin kauppaliikkeiden ja toimistojen työoloista, katson, että nyt esillä ollut lakiesitys olisi käsiteltävä rinnan esityksen kanssa muutoksista kauppaliikkeiden ja toimistojen työoloista annettuun lakiin. Kun näin ei ole voinut tapahtua, ehdotan,

että Eduskunta päättäisi hylätä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 22 päivänä kesäkuuta 1966.

Olavi Saarinen.

Hallituksen kirjelmä Eduskunnalle vuoden 1966 valtiopäiville annetun Hallituksen esityksen N:o 7 laiksi kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta peruuttamisesta.

Eduskunnalle vuoden 1966 valtiopäiville annettu Hallituksen esitys N:o 7 laiksi kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta peruutetaan täten.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Ministeri *Esa Timonen.*

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi erään Ilmajoen kunnassa sijaitsevan alueen myymisestä Oy Alkoholiliike Ab:lle.

Oy Alkoholiliike Ab:n Koskenkorvan tehtaalla, joka käsittää polttimon ja puhdastislaamon, on tärkeä valtakunnallinen merkitys erilaisten alkoholijuomien raaka-aineen sekä teknillisiin tarkoituksiin käytettävän viljaja sulfiittiväkiviinan tuottajana. Tehtaan toiminnan edellytyksenä on riittävän pohjaveden saanti. Tällä perusteella yhtiö on pyytänyt saada rautatiehallitukselta ostaa noin 17 hehtaarin suuruisen, mainitun tehtaan toiminnalle ja vastaiselle laajentumiselle tärkeän pohjavesiesiintymän hyväksikäyttöä ja suojaamista varten tarpeellisen alueen.

Alue kuuluu valtionrautateille soran ottamista varten pakkolunastettuihin, maarekisteriin RN:oilla 3^{20}, 3^{21}, 3^{22}, 3^{23}, 3^{69}, 11^{1} ja 22^{14} merkittyihin rautatiealueisiin Ilmajoen kunnan Kokkolan kylässä sekä RN:oilla 1^{2} ja 1^{85} merkittyihin rautatiealueisiin saman kunnan Jouppilan kylässä. Alueella on arvioitu olevan soraa vielä n. 100 000 m³. Soran ottamisen päätyttyä jää alue valtionrautateille tarpeettomaksi. Oy Alkoholiliike Ab on ilmoittanut suostuvansa siihen, että valtionrautatiet saa ottaa alueella vielä olevan soran korvauksetta 10 vuoden aikana.

Alueesta on noin 5 hehtaaria rakennuskelpoista maata, jonka käyväksi hinnaksi on arvioitu 2,50 markkaa neliömetriltä eli yhteensä 125 000 markkaa ja noin 7 hehtaaria joutomaaksi katsottavaa sorakuoppaa, sen reunoja ja lampea, joiden käyväksi hinnaksi on arvioitu 20 penniä neliömetriltä eli yhteensä 24 000 markkaa. Täten on koko alueen arvo 149 000 markkaa.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

erään Ilmajoen kunnassa sijaitsevan alueen myymisestä Oy Alkoholiliike Ab:lle.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan Oy Alkoholiliike Ab:lle noin 17 hehtaarin suuruinen alue, joka kuuluu maarekisteriin RN:oilla 3^{20}, 3^{21}, 3^{22}, 3^{23}, 3^{69}, 11^{1} ja 22^{14} merkittyihin rautatiealueisiin Ilmajoen kunnan Kokkolan kylässä sekä RN:oilla 1^{2} ja 1^{85} merkittyihin rautatiealueisiin saman kunnan Jouppilan kylässä, yhteensä 149 000 markan suuruisesta kauppahinnasta sekä muutoin valtioneuvoston määrättävin ehdoin.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Vt. kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri *Esa Timonen.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi erään Ilmajoen kunnassa sijaitsevan alueen myymisestä Oy Alkoholiliike Ab:lle.

Eduskunta on 12 päivänä kuluvaa toukokuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 8 laiksi erään Ilmajoen kunnassa sijaitsevan alueen myymisestä Oy Alkoholiliike Ab:lle.

Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella todennut hallituksen esityksessä tarkoitetun, rautatiealueisiin kuuluvan maa-alueen myynnin tarkoituksenmukaiseksi ja kauppahinnan kohtuulliseksi ja on sen vuoksi, esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Hamara, Heinonen, Koivunen, Käkelä, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Rosnell, Sarjala, Voutilainen ja Väyrynen sekä (osittain) varajäsenet Kiviaho, I. Linna, Pesola, Puhakka, Salla, Sandelin ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 7 hallituksen esityksen johdosta laiksi erään Ilmajoen kunnassa sijaitsevan alueen myymisestä Oy Alkoholiliike Ab:lle.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi erään Ilmajoen kunnassa sijaitsevan alueen myymisestä Oy Alkoholiliike Ab:lle.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 8 laiksi erään Ilmajoen kunnassa sijaitsevan alueen myymisestä Oy Alkoholiliike Ab:lle, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 4 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 7, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

erään Ilmajoen kunnassa sijaitsevan alueen myymisestä Oy Alkoholiliike Ab:lle.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan Oy Alkoholiliike Ab:lle noin 17 hehtaarin suuruinen alue, joka kuuluu maarekisteriin RN:oilla 3^{20}, 3^{21}, 3^{22}, 3^{23}, 3^{69}, 11^{1} ja 22^{14} merkittyihin rautatiealueisiin Ilmajoen kunnan Kokkolan kylässä sekä RN:oilla 1^{2} ja 1^{85} merkittyihin rautatiealueisiin saman kunnan Jouppilan kylässä, yhteensä 149 000 markan suuruisesta kauppahinnasta sekä muutoin valtioneuvoston määrättävin ehdoin.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta.

Voimassa olevan kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloaikaa koskevan lain (606/46) mukaan asianomainen kunnallisvaltuusto määrää aukioloajan, milloin kyseessä on kioskeissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa tapahtuva myynti. Tässä laissa luetellaan myös kioskeista myytäviksi sallitut tavarat. Hallituksen eduskunnalle 22 päivänä huhtikuuta 1966 antamassa esityksessä laiksi kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta, jolla lailla kumottaisiin edellä mainittu laki, ehdotetaan, että laki ei koskisi mm. kioski- ja niihin verrattavaa kauppaa eikä automaattikauppaa. Näin ollen tulisivat aukioloaikaa koskevista säännöksistä poistumaan määräykset kioskeissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa myytävistä tavaroista sekä näiden myyntipaikkojen aukiolosta. Samoin tulisi mainitun lain soveltamisalan ulkopuolelle edelleen jäämään liikenneasemilla ja satamissa matkustajien käyttöön tarkoitetulla alueella tapahtuva myynti. Tämän lisäksi on todettava, että kioski- ja siihen verrattavaa kauppaa nykyisin koskevat säännökset ovat hajanaiset ja puutteelliset sekä osittain epäselvät ja epätyydyttävät, joten uusien määräysten aikaansaaminen on tarpeen jo tästäkin syystä. Nykyään kuluttajien ostotarve on suurempi kuin aikaisemmin ja kioskikaupassa on kuluttajille voitu tarjota eräitä välttämättömiä tavaroita sellaisinakin aikoina, joina kauppaliikkeet on aukioloaikalain mukaan pidettävä suljettuina. Kaupallisten näkökohtien lisäksi on kiinnitettävä huomiota yleistä järjestystä, liikennettä, terveydenhoitoa ja työsuojelua koskeviin näkökohtiin.

Kioskilla tarkoitetaan yleensä rakennusta tai rakennelmaa, josta myynti tapahtuu myyntiaukon kautta kioskin ulkopuolella olevalle henkilölle. Kioskiin sanan perinnäisessä mielessä rinnastettava on rakennuksessa sijaitseva erillinen kioskikauppaa varten varustettu huoneisto, josta myynti samoin tapahtuu myyntiaukon kautta ulkopuolella olevalle henkilölle. Näitä kioskintapaisia myyntipaikkoja on jo nykyisin olemassa.

Kioskikauppaan verrattavaa on vaunuista, rattailta, myyntipöydältä ja muulta näihin verrattavalta ulkona pysyvällä myyntipaikalla sijaitsevalta siirrettävältä laitteelta tapahtuva myynti. Tässä mainitut laitteet ovat usein sellaisia, että ne tuodaan myyntipaikalle joko päivittäin tahi myyntikauden alussa ja niiden päätyttyä viedään pois. Ne ovat yhä enemmän kehittyneet katoksellisiksi myyntilaitteiksi, joiden tarkoituksena on suojata myyjää ja myytäviä tavaroita.

Säännökset tulisi voida ulottaa koskemaan myös liikenneasemilla ja satamissa tapahtuvaa myyntiä, sikäli kuin myyntipaikat sijaitsevat asema- tai satamarakennuksessa, ulkona laiturilla tai muulla matkustajien käyttöön tarkoitetulla aseman tai sataman alueella. Tällainen myynti tarvitsee sääntelyä, varsinkin kun tavaravalikoima matkustajien ostotarpeen tyydyttämiseksi on suurempi kuin kioskikaupassa yleensä.

Oman ryhmänsä kioski- ja siihen verrattavassa kaupassa muodostaa se myynti, mikä tapahtuu kokoontumishuoneistoissa, joissa järjestetään erilaisia tilaisuuksia, sekä sauna-, urheilu- ja muissa yleisölle tarkoitetuissa laitoksissa.

Kioski- ja siihen verrattavaa kauppaa lähellä on tavara-automaattikauppa, joka meillä vielä nykyisin on vähäistä. Tämän kauppamuodon laajeneminen tulevaisuudessa on kuitenkin mahdollista.

Kuten edellä olevasta ilmenee, harjoitetaan kioskikauppaa monessa eri muodossa. Mikäli kauppaliikkeiden aukioloaikaa pitennetään nykyisestään tulee kioskikaupan merkitys ilmeisesti vähenemään, koska kuluttajien tarvitsemien tarvikkeiden saanti varsinaisista kauppaliikkeistä oleellisesti helpottuu. Kioski- ja siihen verrattavaa kauppaa

on kuitenkin edelleenkin pidettävä kuluttajien kannalta tarpeellisena ja kun sitä koskevia yhtenäisiä säännöksiä ei ole olemassa Hallitus, huomioonottaen tämän kaupan vastaisen kehityksen, pitää tarkoituksenmukaisena, että elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annettuun lakiin lisätään kohta, joka mahdollistaisi kyseisten säännösten antamisen asetuksella, kuten jo aikaisemmin on tapahtunut mm. majoitus- ja ravitsemisliikkeiden osalta.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27 päivänä syyskuuta 1919 annetun lain (122/19) 3 §:ään, sellaisena kuin se on 12 päivänä joulukuuta 1941, 28 päivänä tammikuuta 1944, 8 päivänä heinäkuuta 1961 ja 11 päivänä joulukuuta 1964 annetuissa laeissa (858/41, 72/44, 388/61 ja 597/64), uusi, näin kuuluva 23 kohta:

3 §.

Allamainitut elinkeinot ovat erityisissä laeissa ja asetuksissa annettujen tai vast'edes annettavien ehtojen ja määräysten alaisia, nimittäin:

— — — — — — — — — — — — — — —

23) kioski- ja siihen verrattava kauppa sekä automaattikauppa.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Kauppa- ja teollisuusministeri *T. A. Wiherheimo.*

Talousvaliokunnan mietintö N:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 3 päivältä viime toukokuuta lähettänyt talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä mainitun hallituksen esityksen n:o 9. Esityksen johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina kauppa- ja teollisuusministeriöstä hallitusneuvos Klas Bäckström ja vanhempi hallitussihteeri Tauno Heikonen, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnasta ja Yleinen Osuuskauppojen Liitto r.y:stä tarkastaja Pentti Laukkanen, Kulutusosuuskuntien Keskusliitosta varatuomari Aarno Varheenmaa, Vähittäiskaupan Keskusliitosta toimitusjohtaja Pauli Paaermaa sekä Rautatiekirjakauppa Oy:n toimitusjohtaja, kauppaneuvos Severi Saarinen ja yhtiön lakimies, varatuomari Jaakko Kari. Käsiteltyään asian valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Kioski- ja siihen verrattavaa kauppaa koskevat säännökset sisältyvät nykyisin kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta 2 päivänä elokuuta 1946 annettuun lakiin, jonka mukaan asianomainen kunnallisvaltuusto määrää kioskin aukioloajan, minkä lisäksi sanotussa laissa luetellaan kioskeista myytäviksi sallitut tavarat. Käytännössä säännökset ovat kuitenkin osoittautuneet riittämättömiksi ja muun muassa aukioloaikojen kohdalla on esiintynyt kirjavuutta. Kun kaupankäynti kioskikaupan alalla on viime vuosina jatkuvasti lisääntynyt, on säännösten vajavuus ja suoranainen puutteellisuus yhä selvemmin tullut esiin, joten säännösten uusiminen on käynyt ajankohtaiseksi. Kun tämän lisäksi hallituksen eduskunnalle 22 päivänä huhtikuuta 1966 antamassa esityksessä n:o 7 laiksi kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta on ehdotettu kioskija siihen verrattava kauppa sekä automaattikauppa jätettäväksi sanotun lain soveltamisalan ulkopuolelle, on käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksena, jotta kioskikauppa ei jäisi kokonaan lainsäädännön ulkopuolelle, muuttaa elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annettua lakia siten, että kioski- ja siihen verrattava kauppa sekä automaattikauppa lisättäisiin ohjesääntöisten elinkeinojen piiriin, jolloin puheena olevaa erityiskauppaa koskevat yhtenäiset määräykset voitaisiin vast'edes antaa asetuksella samaan tapaan kuin jo aikaisemmin on tapahtunut muun muassa majoitus- ja ravitsemisliikkeiden osalta.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei lakiehdotuksen johdosta muutoinkaan ole huomauttamista, valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Helle, varapuheenjohtaja Hanhirova, jäsenet Borg-Sundman, Eskman, Juvela, Kaarlonen, V. Mattila, Niinikoski, Paananen, Paasivuori, Paavola, Siiskonen ja Vaittinen sekä varajäsen Paaso.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 13 hallituksen esityksen johdosta laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 9 laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 1 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 13, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27 päivänä syyskuuta 1919 annetun lain (122/19) 3 §:ään, sellaisena kuin se on 12 päivänä joulukuuta 1941, 28 päivänä tammikuuta 1944, 8 päivänä heinäkuuta 1961 ja 11 päivänä joulukuuta 1964 annetuissa laeissa (858/41, 72/44, 388/61 ja 597/64), uusi, näin kuuluva 23 kohta:

3 §.

Allamainitut elinkeinot ovat erityisissä laeissa ja asetuksissa annettujen tai vast'edes annettavien ehtojen ja määräysten alaisia, nimittäin:

— — — — — — — — — — — — — — —

23) kioski- ja siihen verrattava kauppa sekä automaattikauppa.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalla laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta 11 päivänä maaliskuuta 1966 annetussa laissa (147/66) olevan soveltamissäännöksen mukaan, milloin sanotun lain mukainen syrjäseutulisä on pienempi kuin asianomaiselle välittömästi ennen saman lain voimaan tuloa maksettava syrjäseutulisä, suoritetaan aikaisemman lain ja muutetun lain mukaisten syrjäseutulisien erotus tai, jos syrjäseutulisää ei muutetun lain mukaan paikkakunnalla lainkaan suoriteta, aikaisemman syrjäseutulisän määrä suuruudeltaan muuttumattomana henkilökohtaisena lisäpalkkiona. Tämän säännöksen tarkoituksena on turvata niille aikaisemman mukaan syrjäseutulisää saaville kansakoululaitoksen viranhaltijoille maksettu palkkaus markkamäärältään entisen suuruisena, joille se uusien säännösten mukaan tulisi maksettavaksi pienempänä. Mainittu soveltamissäännös on kuitenkin saanut sellaisen sanamuodon, että aikaisemman säännöksen mukaan syrjäseutulisää saavat opettajat tulevat saamaan sellaisen korotuksen palkkaukseensa, jota ei ole tarkoitettu. Tämä johtuu siitä, että mainitun palkkauslain muutetun 6 §:n mukaan kaikki syrjäseutulisää saavat viranhaltijat tulevat saamaan myös kalliinpaikanlisän, jollaista ei aikaisemman säännöksen mukaan suoritettu syrjäseutulisää saaville. Kun mainitun soveltamissäännöksen mukaan henkilökohtainen lisäpalkkio tulisi määrättäväksi yksinomaan syrjäseutulisien erotuksen perusteella eikä, niin kuin oikeudenmukaisen tuloksen saavuttamiseksi olisi tehtävä, vertaamalla aikaisemman lain mukaista syrjäseutulisää uuden lain mukaisen syrjäseutulisän ja kalliinpaikanlisän yhteismäärään, muodostuisi aikaisemman lain mukaan syrjäseutulisää saavien kokonaispalkkaus kalliinpaikanlisää vastaavasti suuremmaksi kuin on tarkoitettu. Sen vuoksi ehdotetaan soveltamissäännöstä muutettavaksi.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta 11 päivänä maaliskuuta 1966 annetussa laissa (147/66) oleva soveltamissäännös näin kuuluvaksi:

Milloin tämän lain mukaisen syrjäseutulisän ja kalliinpaikanlisän yhteismäärä on pienempi kuin asianomaiselle välittömästi ennen tämän lain voimaan tuloa maksettava syrjäseutulisä, suoritetaan aikaisemman lain mukaisen syrjäseutulisän ja tämän lain mukaisen syrjäseutulisän ja kalliinpaikanlisän yhteismäärän erotus tai, jos syrjäseutulisää

ei tämän lain mukaan paikkakunnalla lainkaan suoriteta, aikaisemman syrjäseutulisän ja virasta maksettavan kalliinpaikanlisän erotus suuruudeltaan muuttumattomana henkilökohtaisena lisäpalkkiona. Mikäli henkilökohtaisen lisäpalkkion määräksi tulisi vähemmän kuin 24 markkaa vuodessa, ei palkkiota suoriteta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1966.

Helsingissä 6 päivänä toukokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Opetusministeri *Jussi Saukkonen.*

Sivistysvaliokunnan mietintö N:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein viime toukokuun 10 päivältä lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 10. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina hallitussihteeri V. Maarvalaa opetusministeriöstä ja varatuomari T. Närhiä Suomen Kansakoulunopettajain Liitosta, kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Näin ollen ja kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tiekso, jäsenet Backlund, Häggblom, Leinonen, H. Linna, Lukkarinen, P. Räsänen, Salama, Sillantaus, Terästö ja Volotinen sekä varajäsenet Huima ja E. Räsänen.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 12 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 6 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 10 laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 6 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 12, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetun lain muuttamisesta 11 päivänä maaliskuuta 1966 annetussa laissa (147/66) oleva soveltamissäännös näin kuuluvaksi:

Milloin tämän lain mukaisen syrjäseutulisän ja kalliinpaikanlisän yhteismäärä on pienempi kuin asianomaiselle välittömästi ennen tämän lain voimaan tuloa maksettava syrjäseutulisä, suoritetaan aikaisemman lain mukaisen syrjäseutulisän ja tämän lain mukaisen syrjäseutulisän ja kalliinpaikanlisän yhteismäärän erotus tai, jos syrjäseutulisää ei tämän lain mukaan paikkakunnalla lainkaan suoriteta, aikaisemman syrjäseutulisän ja virasta maksettavan kalliinpaikanlisän erotus suuruudeltaan muuttumattomana henkilökohtaisena lisäpalkkiona. Mikäli henkilökohtaisen lisäpalkkion määräksi tulisi vähemmän kuin 24 markkaa vuodessa, ei palkkiota suoriteta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1966.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen eräiden säännösten hyväksymisestä.

Moskovassa allekirjoitettiin 24 päivänä tammikuuta 1966 Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välinen konsulisopimus ja siihen erottamattomasti liittyvä pöytäkirja. Sopimuksen tarkoituksena on molempien valtioiden välisten konsulisuhteiden kehittäminen ja on molemmilla sopimusvaltioilla sen perusteella oikeus avata konsuliedustustoja toisen sopimuspuolen alueelle. Konsuliedustuston perustamisesta, sen luokasta, sijaintipaikasta ja toimipiiristä sovitaan sopimuspuolten kesken kussakin tapauksessa erikseen.

Konsulisopimuksen ensimmäinen osa käsittelee konsuliedustuston perustamista, konsulin nimittämistä ja tunnustamista sekä konsuliedustuston henkilökuntaa. Mainittakoon, että konsulina ja konsulivirkamiehenä voi 6 artiklan mukaan olla vain nimittäjävaltion kansalainen.

Konsulisopimuksen toiseen osaan sisältyy määräyksiä konsulivirkamiesten ja konsuliedustuston toimihenkilöiden oikeuksista, erioikeuksista ja koskemattomuudesta. Konsulivirkamies ja konsuliedustuston toimihenkilö, joka on nimittäjävaltion kansalainen, ovat vapaat asemamaan lainkäyttövallan alaisuudesta sellaisin poikkeuksin, jotka on mainittu Wienin diplomaattisia suhteita koskevan yleissopimuksen 31 artiklassa (7 art.). Samat määräykset koskevat heidän perheenjäseniään, edellyttäen, että he ovat nimittäjävaltion kansalaisia ja asuvat yhdessä heidän kanssaan. Konsuliedustuston henkilökunta sekä sen käytössä oleva kiinteä ja irtain omaisuus on vapautettu välittömistä veroista ja maksuista sekä tullimaksuista (9, 10, 11 art.). Konsulivirkamiehelle ja konsuliedustuston toimihenkilölle myönnetään vastavuoroisuuden perusteella samat tullihelpotukset kuin diplomaattisen edustuston vastaavalle henkilökunnalle (12 art.). Luvun lopussa käsitellään mainittujen henkilöiden kuulemista todistajana asemamaassa sekä virkakirjeenvaihdon, arkiston ja virkatilain loukkaamattomuutta (13, 14 art.).

Konsulisopimuksen kolmanteen osaan sisältyvät määräykset konsulin tehtävistä ja toimivallasta. Konsulin tulee myötävaikuttaa sopimuspuolten ystävällisten suhteiden vahvistumiseen ja edistää niiden keskistä kaupallista, taloudellista, sivistyksellistä ja tieteellistä vuorovaikutusta (15 art.). Edelleen hänellä on oikeus toimipiirissään suojella nimittäjävaltion ja sen kansalaisten ja oikeushenkilöiden oikeuksia ja etuja (16 art.). Hän on myös oikeutettu edustamaan asemamaan tuomioistuimissa ja hallintoviranomaisten luona nimittäjävaltion kansalaista ja oikeushenkilöä, joilla ei ole mahdollisuutta valvoa oikeuksiaan ja etujaan (17 art.). Konsuleilla on oikeus rekisteröidä nimittäjävaltion kansalaisia sekä antaa passeja ja viisumeita (18 art.), samoin kuin oikeus rekisteröidä ja saada tietoja nimittäjävaltion kansalaisten syntymästä, kuolemasta ja vastaanottaa heidän perhesuhteitaan koskevia ilmoituksia (19 art.). Konsuleille kuuluvista lukuisista notaarintehtävistä on sopimukseen sisällytetty yksityiskohtaiset luettelot (20, 21 art.). Nimittäjävaltion kansalaisten jäämistöjen selvittäminen ja tilittäminen on vanhastaan kuulunut konsulien toimivaltaan (23—27 art.).

Sopimuksen mukaan konsulivirkamiehellä on oikeus toimipiirissään tavata, avustaa ja neuvoa jokaista nimittäjävaltion kansalaista, pitää yhteyttä häneen sekä tarvittaessa hankkia hänelle oikeudenkäyntiapua. Asemamaan viranomaisten on viipymättä ilmoitettava nimittäjävaltion konsulille hänen edustamansa valtion kansalaisen vangitsemisesta ja pidä-

tyksestä (30 art.). Edellä mainitussa pöytäkirjassa on tarkemmin sovittu, minkä ajan kuluessa siitä on tiedotettava konsulille.

Konsulivirkamiehellä on myös moninaisia tehtäviä kauppamerenkulun piirissä (31, 32 art.) sekä ilmaliikenteen alalla (33 art.).

Konsulisopimus on ratifioitava ja se tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua ratifioimiskirjain vaihtamisen jälkeen.

Edellä olevan nojalla ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Moskovassa 24 päivänä tammikuuta 1966 tehdyn Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen säännökset ja määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Koska tämä sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, esitetään Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen eräiden säännösten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Moskovassa 24 päivänä tammikuuta 1966 tehdyn, Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen säännökset ja määräykset olkoot, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa, niin kuin niistä on sovittu.

Mainittujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset annetaan asetuksella.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Vt. ulkoasiainministeri *Arvo Pentti*

Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välinen

KONSULISOPIMUS

Suomen Tasavallan Presidentti ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Korkeimman Neuvoston Puhemiehistö,

lujittaakseen edelleen molempien maiden keskisiä ystävällisiä suhteita, ja

haluten kehittää Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisiä konsulisuhteita,

ovat päättäneet tehdä konsulisopimuksen ja tässä tarkoituksessa määränneet valtuutetuikseen:

Suomen Tasavallan Presidentti Suomen ulkoasiainministeriön hallinnollisen osaston päällikön Veli Heleniuksen,

Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Korkeimman Neuvoston Puhemiehistö Neuvostoliiton ulkoasiainministeriön sopimusoikeudellisen osaston päällikön O. N. Hlestovin,

jotka, esitettyään oikeassa ja asianmukaisessa muodossa olevat valtakirjansa, ovat sopineet seuraavasta.

I OSA

Konsuliedustuston perustaminen, konsulin nimittäminen ja tunnustaminen, konsuliedustuston henkilökunta

1 artikla

1. Kummallakin Sopimuspuolella on oikeus tämän sopimuksen mukaisesti avata toi-

КОНСУЛЬСКАЯ КОНВЕНЦИЯ

между Финляндской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик

Президент Финляндской Республики и Президиум Верховного Совета Союза Советских Социалистических Республик

В целях дальнейшего укрепления дружественных отношений между обоими государствами,

Руководствуясь желанием развивать консульские отношения между Финляндской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик,

Решили заключить Консульскую Конвенцию и с этой целью назначили своими Уполномоченными:

Президент Финляндской Республики — Начальника Административного Отдела Министерства Иностранных Дел Финляндии Вели Хелениуса,

Президиум Верховного Совета Союза Советских Социалистических — Заведующего Договорно-Правовым Отделом Министерства Иностранных Дел СССР Хлестова Олега Николаевича,

которые после обмена своими полномочиями, найденными в надлежащем порядке и должной форме, согласились о нижеследующем.

РАЗДЕЛ I

Учреждение консульств, назначение и допущение консулов, персонал консульств

Статья 1

1. Каждая Договаривающаяся Сторона имеет право в соответствии с нас-

sen Sopimuspuolen alueelle konsuliedustustoja.

2. Konsuliedustuston perustamisesta, sen luokasta, sijaintipaikasta ja toimipiiristä sovitaan Sopimuspuolten kesken kussakin tapauksessa erikseen.

2 artikla

Ennen konsulin nimittämistä on asianomaisen Sopimuspuolen diplomaattista tietä pyydettävä toisen Sopimuspuolen suostumus nimitykselle.

3 artikla

1. Nimittäjävaltion diplomaattisen edustuston tulee esittää asemamaansa ulkoasiainministeriölle konsulivaltakirja, jossa mainitaan konsulin täydellinen nimi, arvo sekä hänelle määrätty toimipiiri ja sijoituspaikka.

2. Konsuli voi ryhtyä hoitamaan tehtäviään vasta sen jälkeen, kun asemamaa on hänet tässä ominaisuudessa tunnustanut. Tunnustaminen tapahtuu konsulivaltakirjan esittämisen jälkeen annettavalla eksekvatuurilla.

3. Tunnustamisen tapahduttua asemamaan viranomaiset ryhtyvät tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta konsuli voisi suorittaa virkatehtävänsä sekä nauttia niitä oikeuksia, erioikeuksia ja vapauksia, joita tämä sopimus ja konsulin asemamaan lainsäädäntö edellyttävät.

4 artikla

1. Konsulin poissaolon, sairauden tai kuoleman johdosta voi nimittäjävaltio valtuuttaa diplomaattisen edustustonsa jonkin virkailijan taikka asianomaisen tai muun konsuliedustuston konsulivirkamiehen väliaikaisesti johtamaan konsuliedustustoa. Tämän henkilön nimi on etukäteen ilmoitettava asemamaan ulkoasiainministeriölle.

тоящей Конвенцией учреждать на территории другой Договаривающейся Стороны консульства.

2. Об учреждении консульств, их классе, местонахождении и округах Стороны договариваются в каждом отдельном случае.

Статья 2

До назначения консула заинтересованная Договаривающаяся Сторона испросит дипломатическим путем согласие другой Договаривающейся Стороны на такое назначение.

Статья 3

1. Дипломатическое представительство государства, назначившего консула, представляет Министерству Иностранных Дел страны пребывания консульский патент, в котором указывается фамилия и имя консула, ранг, определенный для него консульский округ и место его пребывания.

2. Консул может приступить к исполнению своих обязанностей лишь после признания его в этом качестве государством пребывания. Такое признание после представления патента будет иметь место в форме экзекватуры.

3. После признания власти страны пребывания принимают необходимые меры к тому, чтобы консул мог выполнять свои обязанности и пользоваться правами, привилегиями и иммунитетами, предусмотренными настоящей Конвенцией и законодательством страны пребывания консула.

Статья 4

1. В случае отсутствия, болезни или смерти консула государство, назначившее консула, может уполномочить для временного руководства консульством одного из сотрудников своего дипломатического представительства, консульское должностное лицо данного или другого консульства; фамилия такого лица должна быть предварительно сообщена Министерству Иностранных Дел страны пребывания консула.

2. Konsuliedustuston väliaikaisena päällikkönä toimimaan valtuutettu henkilö nauttii tämän sopimuksen edellyttämiä konsulin oikeuksia, erioikeuksia ja koskemattomuutta.

5 artikla

Tässä sopimuksessa tarkoittaa

1. nimitys "konsuliedustusto" pääkonsulinvirastoa, konsulinvirastoa tai varakonsulinvirastoa;

2. nimitys "konsuliedustuston päällikkö" pääkonsulia, konsulia tai varakonsulia, joka on konsulinedustuston päällikkönä;

3. nimitys "konsulivirkamies" jokaista henkilöä, joka hoitaa konsulitehtäviä konsuliedustuston päällikkö mukaanluettuna; ja

4. nimitys "konsuliedustuston toimihenkilö" jokaista muuta konsuliedustuston palveluksessa olevaa, jota ei ole mainittu 2 tai 3 kohdassa, mukaanluettuina palveluskunnan jäsenet.

6 artikla

Konsulina ja konsulivirkamiehenä voi olla vain nimittäjävaltion kansalainen.

II OSA

Oikeudet, erioikeudet ja koskemattomuus

7 artikla

1. Konsulivirkamies ja sellainen konsuliedustuston toimihenkilö, joka on nimittäjävaltion kansalainen, ovat vapaat asemamaan lainkäyttövallan alaisuudesta sellaisin poikkeuksin, jotka on mainittu 18 päivän huhtikuuta 1961 allekirjoitetun, diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen 31 artiklassa.

2. Konsulivirkamiehen tai konsuliedustuston toimihenkilön perheenjäsenet, jos he ovat nimittäjävaltion kansalaisia ja asuvat yhdessä hänen kanssaan, ovat vapaat asemamaan lainkäyttövallan alaisuudesta samassa määrin

2. Лицо, уполномоченное для временного руководства консульством, будет пользоваться правами, привилегиями и иммунитетами консулов, предусмотренными настоящей Конвенцией.

Статья 5

В настоящей Конвенции понимается:

1. Под термином "консульство" — генеральное консульство, консульство или вице-консульство;

2. Под термином "консул" — генеральный консул, консул или вице-консул, являющиеся руководителями консульств;

3. Под термином "консульские должностные лица" — лица, включая руководителя консульства, которые осуществляют консульские функции;

4. Под термином "сотрудники консульства" — все остальные, не подпадающие под пункты 2 и 3 лица, занятые в консульстве, включая вспомогательный персонал.

Статья 6

Консулами и консульскими должностными лицами могут быть только граждане государства, назначившего консула.

РАЗДЕЛ II

Права, привилегии и иммунитеты

Статья 7

1. Консульские должностные лица и сотрудники консульства, являющиеся гражданами государства, назначившего консула, пользуются иммунитетом от юрисдикции государства пребывания с изъятиями, предусмотренными в статье 31 Венской Конвенции о дипломатических сношениях, подписанной 18 апреля 1961 года.

2. Члены семей консульского должностного лица или сотрудника консульства, если они являются гражданами государства, назначившего консула, и проживают вместе с ними, пользуются

kuin asianomainen konsulivirkamies tai konsuliedustuston toimihenkilö.

3. Nimittäjävaltio voi jonkun 1 ja 2 kohdassa mainitun henkilön osalta luopua edellä tässä artiklassa tarkoitetusta vapaudesta. Luopumisesta on tällöin selvästi ilmoitettava.

иммунитетом от юрисдикции государства пребывания консула в той же мере, что и соответственно консул, консульское должностное лицо или сотрудник консульства.

3. Государство, назначившее консула, может отказаться в отношении указанных в пунктах 1 и 2 лиц от предусмотренного в настоящей статье иммунитета. Отказ во всех случаях должен быть определенно выраженным.

8 artikla

Konsulilla on oikeus kiinnittää konsuliedustuston rakennuksiin nimittäjävaltion valtakunnanvaakunalla varustettu kilpi, johon on merkitty edustuston nimi. Hän voi myös käyttää näissä rakennuksissa sekä kulkuneuvoissaan nimittäjävaltion lippua.

Статья 8

Консулы имеют право укреплять на зданиях консульств щиты с государственным гербом государства, назначившего консула, и названием учреждения. Они могут также вывешивать на указанных зданиях и своих средствах передвижения флаг государства, назначившего консула.

9 artikla

Konsulivirkamies ja konsuliedustuston toimihenkilö sekä hänen perheenjäsenensä, jotka asuvat yhdessä hänen kanssaan, vapautetaan, mikäli he ovat nimittäjävaltion kansalaisia, kaikista välittömistä veroista ja maksuista. Mainitut henkilöt vapautetaan myös heille kuuluvaan irtaimeen omaisuuteen kohdistuvista veroista ja maksuista.

Статья 9

Консульские должностные лица и сотрудники консульства и члены их семей, проживающие вместе с ними, поскольку они являются гражданами государства, назначившего консула, освобождаются от всех прямых налогов и сборов. Указанные лица освобождаются также от налогов и сборов на принадлежащее им движимое имущество.

10 artikla

Asemamaan alueella oleva kiinteä omaisuus, jonka omistaja tai vuokraaja on nimittäjävaltio tai sen puolesta toimiva henkilö ja joka on tarkoitettu konsuliedustustoa varten tai konsulivirkamiehen taikka konsuliedustuston toimihenkilön sekä näiden perheenjäsenten asunnoksi, on vapaa asemamaan veroista ja maksuista.

Vapautus veroista ja maksuista koskee myös nimittäjävaltion omistuksessa, hallinnassa tai käytössä olevaa konsuliedustuston käyttöön tarkoitettua irtainta omaisuutta.

Статья 10

Недвижимое имущество, находящееся на территории государства пребывания, собственником или нанимателем которого является государство, назначившее консула, или лица, действующие от его имени, и которое предназначено для размещения консульств, или для жилья консульских должностных лиц и сотрудников консульства, а также членов их семей, не облагается в стране пребывания консула налогами и сборами.

Освобождение от налогов и сборов распространяется также и на используемое для консульских целей движимое имущество, находящееся в собственности, владении, пользовании государства, назначившего консула.

Edellä mainittu vapautus ei koske erityisistä palveluksista suoritettavia maksuja.

11 artikla

Kaikki esineet, autot mukaanluettuina, jotka on tuotu maahan konsuliedustuston virkakäyttöä varten, vapautetaan asemamaassa tullimaksuista samoin perustein kuin esineet, jotka ovat tarkoitetut nimittäjävaltion diplomaattista edustustoa varten.

12 artikla

Konsulivirkamiehelle, konsuliedustuston toimihenkilölle ja näiden perheenjäsenille, mikäli he ovat konsulin nimittäjävaltion kansalaisia, myönnetään vastavuoroisuuden perusteella samat tullihelpotukset kuin diplomaattisen edustuston vastaavalle henkilökunnalle ja siihen kuuluvien perheenjäsenille.

13 artikla

1. Konsulivirkamiehen ja konsuliedustuston toimihenkilön tulee, saatuaan asemamaan tuomioistuimelta haasteen todistajaksi olla läsnä tuomioistuimessa todistajana kuulemista varten. Toimenpiteet konsulivirkamiehen tai konsuliedustuston toimihenkilön, joka on nimittäjävaltion kansalainen, pakottamiseksi saapumaan todistajaksi tuomioistuimeen tai antamaan siellä todistajalausunto eivät ole sallittuja.

Milloin konsulivirkamies tai konsuliedustuston toimihenkilö ei voi virkatehtäviensä tai asemamaan lakien mukaan hyväksyttävistä syistä saapua todistajana kuultavaksi, hänen tulee ilmoittaa siitä tuomioistuimelle ja antaa todistajalausuntonsa konsuliedustuston suojissa tai asunnossaan.

2. Konsulivirkamieheltä ja konsuliedustuston toimihenkilöltä ei vaadita valaa.

3. Konsulivirkamies ja konsuliedustuston toimihenkilö voivat kieltäytyä antamasta to-

Указанное освобождение не относится к оплате за конкретные виды обслуживания.

Статья 11

Все предметы, включая автомобили, ввезенные для служебного пользования консульства, освобождаются в государстве пребывания от всех таможенных пошлин на тех же основаниях, что и предметы, предназначенные для дипломатического представительства этого государства.

Статья 12

Консульским должностным лицам, сотрудникам консульства и членам их семей, поскольку они являются гражданами государства, назначившего консула, в отношении таможенных пошлин предоставляются на основе взаимности те же льготы, что и соответствующим категориям персонала дипломатических представительств и членам их семей.

Статья 13

1. Консульские должностные лица и сотрудники консульства по приглашению суда страны пребывания консула являются в суд для дачи свидетельских показаний. Принятие мер в целях принуждения консульского должностного лица или сотрудника консульства, являющегося гражданином государства, назначившего консула, явиться в суд в качестве свидетелей и для дачи свидетельских показаний является недопустимым.

Если консульское должностное лицо или сотрудник консульства по служебным обстоятельствам или по причинам, считающимся уважительными по законам страны пребывания, не может явиться в суд, то он должен известить об этом суд и дать свидетельские показания в помещении консульства или у себя на квартире.

2. От консульских должностных лиц и сотрудников консульства не требуется принесения присяги.

3. Консульские должностные лица и сотрудники консульства могут отка-

distajalausuntoa virkaansa kuuluvista asioista.

4. Kohtien 1 ja 3 määräyksiä sovelletaan myös hallintoviranomaisten käsiteltäviin kuuluvissa asioissa.

5. Tämän artiklan määräykset koskevat vastaavasti myös konsulivirkamiehen tai konsuliedustuston toimihenkilön perheenjäseniä, mikäli nämä asuvat yhdessä hänen kanssaan ja ovat nimittäjävaltion kansalaisia.

14 artikla

1. Konsuliedustuston virkakirjeenvaihto on käytettyyn tietojenvälitystapaan katsomatta loukkaamaton eikä sitä saa tarkastaa.

2. Konsuliedustustolla on oikeus kirjeenvaihdossaan nimittäjävaltion viranomaisten kanssa käyttää koodia ja diplomaattikuriireja. Konsuliedustustoon sovelletaan tavallisten tiedotusvälineiden käytön osalta samoja maksuja kuin diplomaattiseen edustustoon.

3. Konsuliedustuston arkisto on loukkaamaton. Muita kuin virallisia asiakirjoja ei tule säilyttää konsuliedustuston arkistossa.

4. Konsuliedustuston virkatilat ovat loukkaamattomat. Asemamaan viranomaiset eivät saa ilman konsulin lupaa suorittaa minkäänlaisia pakkotoimenpiteitä virkatiloissa eikä konsulivirkamiehen asuintiloissa.

III OSA

Konsulin tehtävät ja toimivalta

15 artikla

Konsulin tulee myötävaikuttaa Sopimuspuolten ystävällisten suhteiden vahvistumiseen sekä edistää niiden keskistä kaupallista, taloudellista, sivistyksellistä ja tieteellistä vuorovaikutusta.

заться от дачи свидетельских показаний об обстоятельствах, касающихся их служебной деятельности.

4. Положения пунктов 1 и 3 применяются также и при производстве, совершаемом административными властями.

5. Положения настоящей статьи соответственно относятся также к членам семей консульских должностных лиц и сотрудников консульств, поскольку они проживают совместно с ними и являются гражданами государства, назначившего консула.

Статья 14

1. Служебная переписка консульств независимо от того, какие средства связи используются, является неприкосновенной и не подвергается контролю.

2. При сношениях с властями страны, назначившей консула, консульства имеют право пользоваться шифром и дипломатическими курьерами. При пользовании обычными средствами связи к консульствам применяются те же тарифы, что и к дипломатическим представительствам.

3. Консульские архивы являются неприкосновенными. Неслужебные бумаги не должны храниться в консульском архиве.

4. Служебные помещения консульств неприкосновенны. В служебных помещениях, а также жилых помещениях консульских должностных лиц власти страны пребывания консула не могут предпринимать каких-либо принудительных мер без согласия консула.

РАЗДЕЛ III

Задачи и функции консулов

Статья 15

Консулы должны содействовать укреплению дружественных отношений между Договаривающимися Сторонами и способствовать развитию торговых, экономических, культурных и научных связей между ними.

16 artikla

Konsulilla on toimipiirissään oikeus suojella nimittäjävaltion sekä sen kansalaisten ja oikeushenkilöiden oikeuksia ja etuja. Tässä tarkoituksessa hän voi toimipiirissään suullisesti ja kirjallisesti kääntyä suoraan tuomioistuinten ja hallintoelinten puoleen.

17 artikla

1. Konsulilla on oikeus asemamaan tuomioistuimessa ja hallintoviranomaisten luona edustaa nimittäjävaltion kansalaista, jolla poissaolon tai muun perustellun syyn vuoksi ei ole mahdollisuutta valvoa oikeuksiaan ja etujaan. Sama koskee myös nimittäjävaltion oikeushenkilöitä.

2. Tämä edustus kestää siihen asti kunnes edustettava on määrännyt itselleen valtuutetun tai itse ryhtynyt valvomaan oikeuksiaan ja etujaan.

18 artikla

Konsulilla on oikeus mikäli nimittäjävaltion lainsäädäntö sitä edellyttää:

1. rekisteröidä nimittäjävaltion kansalaisia sekä antaa heille passeja ja muita henkilöllisyystodistuksia ja jatkaa niiden voimassaoloa; sekä
2. antaa omille tai ulkomaan kansalaisille sekä kansalaisuutta vailla oleville henkilöille nimittäjämaan maahantulo-, maastapoistumis- ja kauttakulkuviisumeja.

19 artikla

1. Konsulilla on, mikäli nimittäjävaltion lainsäädäntö sen sallii, oikeus:

a) rekisteröidä ja saada tietoja nimittäjävaltion kansalaisten syntymästä ja kuolemasta sekä vastaanottaa ilmoituksia, jotka koskevat nimittäjävaltion kansalaisten perhesuhteita;

b) pitää luetteloa asemamaan lainsäädännön mukaan päätetyistä avioliitoista ja

Статья 16

Консулы имеют право защищать в своем консульском округе права и интересы своего государства, граждан, а также юридических лиц государства, назначившего консула. Для этой цели они могут в своем консульском округе устно и письменно обращаться непосредственно в суды и административные органы.

Статья 17

1. Консулы имеют право представлять перед судами и административными властями страны пребывания граждан государства, назначившего консула, если они из-за отсутствия или по другим уважительным причинам не в состоянии защитить свои права и интересы. Это относится также к юридическим лицам государства, назначившего консула.

2. Такое представительство длится до тех пор, пока представляемые не назначат своих уполномоченных или не возьмут на себя защиту своих прав и интересов.

Статья 18

Консулы имеют право, поскольку законодательство государства, назначившего консула, это предусматривает:

1. Вести учет граждан своего государства и выдавать им или пролонгировать паспорта и иные удостоверения личности;

2. Выдавать своим или иностранным гражданам, а также лицам без гражданства въездные, выездные и транзитные визы государства, назначившего консула.

Статья 19

1. Консулы, поскольку законодательство государства, назначившего консула, уполномочивает их на это, имеют право:

а) регистрировать и получать уведомления о рождении или смерти, а также принимать заявления, касающиеся семейных отношений граждан представляемого государства;

b) вести учет совершенных согласно законодательству государства пребыва-

myönnetyistä avioeroista, mikäli ainakin toinen aviopuolisoista on nimittäjävaltion kansalainen;

c) päättää avioliittoja henkilöiden kesken, jotka kumpikin ovat nimittäjävaltion kansalaisia ja edellyttäen, että tällaisen avioliiton päättäminen on asemamaan lainsäädännön mukaan sallittu.

2. Se, mitä on määrätty tämän artiklan 1 kohdassa, ei vapauta asianomaisia henkilöitä tekemästä asemamaan lainsäädännön mukaista ilmoitusta tai rekisteröintiä.

20 artikla

Konsulilla on oikeus konsuliedustuston suojissa taikka omassa tai nimittäjävaltion kansalaisen pyynnöstä tämän asunnossa, samoin kuin nimittäjävaltion lipun alla kulkevassa aluksessa suorittaa seuraavia tehtäviä:

1. vastaanottaa ja varmentaa nimittäjävaltion kansalaisten tekemiä ilmoituksia;

2. laatia, todistaa ja ottaa talletettavaksi nimittäjävaltion kansalaisten testamentteja ja muita asiakirjoja ja tahdonilmaisuja;

3. laatia ja todistaa nimittäjävaltion kansalaisten keskisiä sopimuksia, mikäli ne eivät ole asemamaan lakien vastaisia;

4. laatia ja todistaa nimittäjävaltion kansalaisten asemamaan tai kolmannen maan kansalaisten kanssa tekemiä sopimuksia, mikäli nämä sopimukset koskevat yksinomaan omaisuutta tai oikeuksia nimittäjämaan alueella taikka asioita, jotka kuuluvat nimittäjävaltion viranomaisten toimivaltaan, eivätkä ole asemamaan lakien vastaisia;

ния браков, разводов, если, по крайней мере, одно из лиц, вступающих в брак или расторгающих брак, является гражданином представляемого государства;

с) совершать браки при условии, что оба лица, вступающие в брак, являются гражданами представляемого государства, если совершение таких браков предусматривается законодательством государства пребывания.

2. Ничто в положениях пункта 1 настоящей статьи не освобождает заинтересованных лиц от обязанностей делать соответствующие заявления или производить соответствующую регистрацию, требуемые законодательством государства пребывания.

Статья 20

Консулы имеют право производить в консульствах или в своих квартирах, а также по желанию граждан государства, назначившего консула, в их квартирах и на борту судов, плавающих под флагом этого государства, следующие действия:

1. Принимать от граждан государства, назначившего консула, заявления и удостоверять их;

2. Составлять, свидетельствовать и принимать на хранение завещания и другие акты и заявления граждан государства, назначившего консула;

3. Составлять и удостоверять сделки между гражданами государства, назначившего консула, поскольку такие сделки не противоречат законам страны пребывания консула;

4. Составлять или удостоверять сделки между гражданами государства, назначившего консула, с одной стороны, и гражданами страны пребывания консула или гражданами третьих стран, с другой стороны, поскольку эти сделки относятся исключительно к имуществу и правам на территории государства, назначившего консула, или касаются дел, которые относятся к компетенции властей государства, назначившего консула, при условии. что эти сделки не противоречат законам страны пребывания консула;

5. todistaa asiakirjoissa olevia nimittäjävaltion kansalaisten allekirjoituksia;

6. laillistaa asiakirjoja sekä todistaa asiakirjojen jäljennöksiä;

7. todistaa oikeiksi asiakirjojen käännöksiä;

8. ottaa nimittäjävaltion kansalaisilta talletettavaksi asiakirjoja, rahaa, arvoesineitä ja muuta heille kuuluvaa omaisuutta; sekä

9. suorittaa muita virallisia konsulitehtäviä, jotka eivät ole asemamaan lakien vastaisia.

5. Удостоверять подписи граждан государства, назначившего консула, на документах;

6. Легализовать документы, а также удостоверять копии документов;

7. Удостоверять переводы актов и документов;

8. Принимать на хранение от граждан государства, назначившего консула, документы, деньги, ценности и другое принадлежащее им имущество;

9. Совершать другие официальные консульские действия, если они не противоречат законам страны пребывания консула.

21 artikla

1. Edellä 20 artiklassa mainittuja todistuksia ja asiakirjoja, jotka ovat konsulin laatimia tai todistamia ja varustetut hänen virallisella leimallaan, samoin kuin tällaisista todistuksista ja asiakirjoista tehtyjä jäljennöksiä, käännöksiä ja otteita, jotka ovat hänen todistamiaan ja varustetut hänen virallisella leimallaan, käsitellään asemamaassa virallisina tai virallisesti todistettuina todistuksina, asiakirjoina, jäljennöksinä, käännöksinä tai otteina ja on niillä sama oikeudellinen pätevyys kuin jos ne olisivat asemamaan asianomaisten viranomaisten laatimia tai todistamia.

2. Edellä 1 kohdassa lueteltujen todistusten, asiakirjojen, jäljennösten, käännösten tai otteiden on asemamaan viranomaisille jätettäessä oltava, jos asemamaan laki sitä vaatii, laillistettuja.

Статья 21

1. Указанные в статье 20 акты и документы, составленные или удостоверенные консулом с приложением его официальной печати, а также удостоверенные им с приложением его официальной печати, копии, выписки и переводы подобных актов и документов будут рассматриваться в стране пребывания консула как официальные или официально засвидетельствованные акты, документы, копии, переводы и выписки и будут иметь такое же юридическое действие, как если бы они были составлены или удостоверены компетентными властями и официальными должностными лицами страны пребывания консула.

2. Перечисленные в пункте 1 акты, документы, копии, переводы или выписки, когда они будут предъявляться властям страны пребывания консула, должны быть легализованы, если это требуется по законам страны пребывания консула.

22 artikla

Asemamaan henkilörekisteriä hoitavan viranomaisen tulee kuluitta ja maksuitta toimittaa konsulille nimittäjävaltion kansalaisten kuolintodistukset.

Статья 22

Компетентное учреждение страны пребывания консула, регистрирующее акты гражданского состояния, должно бесплатно и без взимания сборов переслать консулу свидетельство о смерти гражданина государства, назначившего консула.

23 artikla

Nimittäjävaltion kansalaisten jäämistöä koskevia asioita käsittelevän tuomioistuimen tai muun asianomaisen viranomaisen tulee antaa konsulille tieto jäämistöstä, vainajan ehkä jättämästä testamentista sekä mahdollisista perillisistä.

Статья 23

Суд или другое компетентное учреждение, занимающиеся делом о наследстве гражданина государства, назначившего консула, должны уведомить консула о наследственном имуществе, о наличии завещания умершего и о возможных наследниках.

24 artikla

Nimittäjävaltion kansalaisuuden omaavien perillisten oikeuksien turvaamiseksi konsulilla on oikeus valvoa heidän oikeuksiaan pesänselvityksessä ja asettua yhteyteen asemamaan tuomioistuimen tai muun asianomaisen viranomaisen kanssa sekä ryhtyä muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin jäämistön säilyttämiseksi, sen vahingoittumisen tai pilaantumisen ehkäisemiseksi tai, jos se osoittautuu välttämättömäksi, tällaisen omaisuuden myymiseksi.

Näitä oikeuksia voi käyttää myös konsulin valtuuttama henkilö.

Статья 24

В отношении защиты прав наследников, являющихся гражданами государства, назначившего консула, консулы имеют право представлять их интересы в наследственном производстве и сноситься с судами или другими компетентными властями страны пребывания консула по вопросам принятия мер, необходимых для того, чтобы сохранить наследственное имущество, не допустить его повреждения и порчи, или для продажи такого имущества, если это представляется необходимым.

Эти права консулов могут осуществляться также лицом, уполномоченным консулом.

25 artikla

1. Jos nimittäjävaltion kansalaisella oli kuollessaan kotipaikka asemamaassa, sovelletaan hänen asemamaassa olevaan irtaimeen jäämistöönsä tämän maan oikeussäännöksiä, mikäli asemamaassa tai kolmannessa valtiossa asuvat lailliset perilliset tai testamentinsaajat sitä pyytävät kuuden kuukauden kuluessa perinnönjättäjän kuolemasta.

2. Muussa tapauksessa on irtain jäämistö, huomioonottaen 26 artiklan määräykset, luovutettava konsulille, joka menettelee tämän omaisuuden suhteen nimittäjävaltion lakien mukaisesti.

Статья 25

1. Если гражданин государства, назначившего консула, имел свое последнее местожительство в стране пребывания консула, то к его движимому наследственному имуществу, находящемуся в стране пребывания консула, применяется законодательство этой страны, поскольку наследники по закону или по завещанию, проживающие в стране пребывания консула или в третьей стране, ходатайствуют об этом в течение шести месяцев после смерти наследодателя.

2. В иных случаях движимое наследственное имущество должно передаваться консулу в соответствии со статьей 26. Последний поступает с этим имуществом согласно законам государства, назначившего консула.

26 artikla

1. Asemamaassa tai kolmannessa valtiossa koti- tai olinpaikan omaavien perillisten, velkojien tai muiden asianosaisten vaatimukset

Статья 26

1. Претензии на наследственное имущество, упомянутое в пункте 2 статьи 25, со стороны наследников, кредиторов

25 artiklan 2 kohdassa mainittuun jäämistöön on esitettävä kuuden kuukauden kuluessa.

2. Se osa jäämistöä, jota ei kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa mainitun määräajan päättymisestä lukien ole käytetty esitettyjen vaatimusten maksamiseen tai vakuudeksi taikka jonka osalta esitetyn vaatimuksen päteväksi toteamista tarkoittavaa menettelyä ei ole aloitettu, on luovutettava konsulille.

3. Jäämistöä luovutettaessa 2 kohdan mukaisesti tai sitä lähetettäessä konsulin toimesta on noudatettava asemamaan valuuttalainsäädännön määräyksiä.

27 artikla

1. Milloin nimittäjävaltion kansalainen, jolla ei ole asemamaassa kotipaikkaa, on matkallaan siellä kuollut, on hänen mukanaan olleet tavarat ilman erityistä menettelyä luovutettava konsulille.

2. Konsulin, jolle nämä tavarat on luovutettu, tulee niiden arvon määrään saakka suorittaa asemamaassa oleskelun aikana tehdyt vainajan velat.

3. Kohtien 1 ja 2 mukaan meneteltäessä on 26 artiklan 3 kohdan määräystä vastaavasti sovellettava.

28 artikla

Nimittäjävaltion kansalaisuuden omanneen perinnönjättäjän asemamaassa sijaitsevaan kiinteään omaisuuteen on asemamaan tuomioistuimen tai muun asianomaisen viranomaisen sovellettava omaisuuden sijaintipaikan lakia.

29 artikla

Konsuli voi ehdottaa asemamaan tuomioistuimelle tai muulle asianomaiselle viranomaiselle sopivia henkilöitä nimittäjävaltion kansalaisen holhoojaksi tai hänen omaisuu-

или других заинтересованных лиц, имеющих местожительство или местонахождение в стране пребывания консула или в третьем государстве, подаются в течение шести месяцев.

2. Та часть наследственного имущества, которая в течение трех месяцев после истечения указанного в пункте 1 срока не была использована для удовлетворения или обеспечения заявленных претензий или не связана с претензиями, в отношении которых начат процесс об их признании, должна быть передана консулу.

3. Передача наследственного имущества, как указано в пункте 2, или его отправка консулом производятся с соблюдением валютного законодательства страны пребывания консула.

Статья 27

1. Если гражданин государства, назначившего консула, не имевший местожительства в стране пребывания консула, умер в этой последней стране во время поездки, то находившиеся при нем предметы передаются консулу без какого-либо производства.

2. Консул, которому переданы эти предметы, должен в пределах их стоимости урегулировать долги умершего, сделанные им во время нахождения в стране пребывания консула.

3. При осуществлении пунктов 1 и 2 соответственно применяется пункт 3 статьи 26.

Статья 28

В отношении находящегося в стране пребывания консула недвижимого имущества наследодателя, являвшегося гражданином государства, назначившего консула, суды или другие компетентные власти страны пребывания консула применяют законодательство страны местонахождения имущества.

Статья 29

Консулы могут предлагать судам или другим компетентным властям страны своего пребывания подходящих для этого лиц в качестве опекунов или по-

tensa hoitajaksi, jos tämä omaisuus muuten jäisi vaille valvontaa. Mainittujen tuomioistuinten ja viranomaisten tulee noudattaa näitä ehdotuksia, elleivät tärkeät syyt ole esteenä. Tällaiset syyt on ilmoitettava konsulille, joka tällöin voi esittää muita ehdokkaita.

30 artikla

1. Konsulivirkamiehellä on oikeus toimipiirissään tavata, avustaa ja neuvoa jokaista nimittäjävaltion kansalaista, pitää yhteyttä häneen sekä tarvittaessa hankkia hänelle oikeudenkäyntiapua. Asemamaa ei saa millään tavalla rajoittaa nimittäjävaltion kansalaisten pääsyä konsuliedustustoon.

2. Asemamaan asianomaisen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava nimittäjävaltion konsulille hänen edustamansa valtion kansalaisen vangitsemisesta tai missä muodossa tahansa tapahtuneesta pidätyksestä.

3. Nimittäjävaltion konsulivirkamiehellä on oikeus viivytyksettä käydä tapaamassa vangittua tai missä muodossa tahansa pidätettyä taikka vapausrangaistusta kärsivää nimittäjämaan kansalaista tai muutoin ottaa yhteys häneen. Tässä kohdassa tarkoitettuja oikeuksia on käytettävä asemamaan lakien ja määräysten mukaisesti, edellyttäen kuitenkin, että sanotut lait ja määräykset eivät mitätöi näitä oikeuksia.

31 artikla

1. Konsulivirkamies voi antaa apua konsuliedustuston toimipiirissä olevaan satamaan saapuneelle nimittäjävaltion lipun alla kulkevalle alukselle.

2. Konsulivirkamies voi, mikäli se saattaa tapahtua loukkaamatta asemamaan viran-

печителей для граждан государства, назначившего консула, или для имущества таких граждан, когда это имущество остается без надзора. Указанные суды и власти выполняют такие предложения консулов, если этому не препятствуют важные причины. О таких причинах будет сообщаться консулам. В этом случае консулы могут предлагать других кандидатов.

Статья 30

1. Консульское должностное лицо имеет право в пределах своего округа встречаться и сноситься с любым гражданином государства, назначившего консула, оказывать ему содействие и давать советы, а в случае необходимости принимать меры для оказания ему правовой помощи. Государство пребывания никоим образом не ограничивает доступ граждан государства, назначившего консула, в его консульство.

2. Соответствующие власти государства пребывания немедленно уведомляют консула государства, назначившего консула, об аресте или задержании в иной форме гражданина этого государства.

3. Консульское должностное лицо государства, назначившего консула, имеет право незамедлительно посетить и снестись с гражданином государства, назначившего консула, находящимся под арестом или задержанным в иной форме или отбывающим срок тюремного заключения. Права, указанные в настоящем пункте, должны осуществляться в соответствии с законами и правилами государства пребывания при условии, однако, что упомянутые законы и правила не должны аннулировать этих прав.

Статья 31

1. Консульское должностное лицо может оказывать помощь и содействие судам, плавающим под флагом представляемого государства, зашедшим в порт его консульского округа.

2. Без ущеба для прав властей государства пребывания консульское долж-

omaisten oikeuksia, tutkia jokaista nimittäjävaltion lipun alla kulkevalla aluksella matkan aikana sattunutta tapahtumaa sekä, milloin nimittäjävaltion laki sitä edellyttää, ratkaista aluksen kapteenin, päällystön ja miehistön keskisiä riitoja. Konsulivirkamies voi näitä tehtäviä suorittaessaan pyytää asemamaan asianomaisten viranomaisten myötävaikutusta.

3. Milloin asemamaan tuomioistuin tai muu asianomainen viranomainen aikoo ryhtyä johonkin pakkotoimenpiteeseen nimittäjävaltion lipun alla kulkevalla aluksella sen ollessa asemamaan vesillä, on asemamaan asianomaisen viranomaisen ennen tällaiseen toimenpiteesen ryhtymistä ilmoitettava siitä nimittäjävaltion konsulille, jotta konsulivirkamies voisi olla läsnä tällaista toimenpidettä suoritettaessa. Tätä määräystä sovelletaan myös siinä tapauksessa, että sataman sijaintipaikan viranomaisen on kuulusteltava laivan miehistöön kuuluvia maissa.

4. Tämän artiklan 3 kohtaa ei sovelleta tulli-, passi- ja terveydenhoitotarkastuksiin eikä silloin kun toimenpide suoritetaan aluksen päällikön pyynnöstä tai suostumuksella.

5. Aluksella ei tässä sopimuksessa tarkoiteta sota-alusta.

32 artikla

Milloin nimittäjävaltion lipun alla kulkeva alus kärsii haaksirikon, ajaa karille, ajautuu rantaan tai muuten vaurioituu asemamaan alueella, tulee asemamaan viranomaisen viipymättä tiedottaa asiasta konsulille sekä ilmoittaa hänelle niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty ihmishenkien, aluksen ja lastin pelastamiseksi.

Konsulivirkamies voi antaa tällaiselle alukselle, sen miehistölle ja matkustajille kaikkea

ностное лицо может расследовать любые происшествия, имевшие место в пути на судах, плавающих под флагом представляемого государства, и разрешать всякого рода споры между капитаном, командным составом и матросами, поскольку это предусматривается законодательством представляемого государства. Консульское должностное лицо может обращаться за содействием к компетентным властям государства пребывания при исполнении таких обязанностей.

3. В случае, если суды или другие компетентные органы государства пребывания намерены предпринять какие-либо принудительные действия на судах, плавающих под флагом представляемого государства, в то время когда они находятся в водах государства пребывания, то до начала таких действий компетентные власти государства пребывания ставят в известность консула представляемого государства, чтобы консульское должностное лицо могло присутствовать при осуществлении этих действий. Это постановление находит применение и в том случае, если члены экипажа судна должны допрашиваться на берегу властями местонахождения порта.

4. Пункт 3 настоящей статьи не применяется к таможенному, паспортному и санитарному контролю, а также к действиям, предпринятым по просьбе или с одобрения капитана судна.

5. В понятие "судно" в смысле настоящей Конвенции не входят военные суда.

Статья 32

Если судно, плавающее под флагом представляемого государства, потерпит кораблекрушение, сядет на мель, будет выброшено на берег или потерпит какую-либо другую аварию в пределах территории государства пребывания, то компетентные власти государства пребывания незамедлительно ставят об этом в известность консула и извещают его о принятых ими мерах по спасанию людей, судна и груза.

Консульское должностное лицо может оказывать всяческую помощь та-

apua sekä ryhtyä toimenpiteisiin lastin säilyttämiseksi ja aluksen korjaamiseksi taikka pyytää asemamaan viranomaisia ryhtymään tällaisiin toimenpiteisiin.

Asemamaan asianomaiset viranomaiset antavat konsulivirkamiehelle tarpeellista apua aluksen vaurioitumisen johdosta suoritettavissa toimenpiteissä.

Vaurioituneesta aluksesta sekä sen lastista tai varastoista ei kanneta asemamaan alueella tullia, ellei niitä luovuteta käytettäviksi tässä maassa.

33 artikla

Artikloita 31 ja 32 sovelletaan vastaavasti myös ilma-aluksiin.

IV OSA

Soveltamismääräyksiä

34 artikla

1. Tämän sopimuksen määräyksiä konsulivirkamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista sovelletaan myös Sopimuspuolten diplomaattisten edustustojen siihen henkilökuntaan, joka on velvoitettu suorittamaan konsulitehtäviä ja josta diplomaattinen edustusto on ilmoittanut asemamaan ulkoasiainministeriölle.

2. Konsulitehtävien hoitaminen ei vaikuta sanotun henkilökunnan diplomaattisiin erioikeuksiin ja koskemattomuuteen.

35 artikla

1. Tämä sopimus on ratifioitava ja se tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua ratifioimiskirjojen vaihtamisen jälkeen, mikä suoritetaan Helsingissä.

2. Sopimus on voimassa kuusi kuukautta sen päivän jälkeen, jona jompikumpi Sopi-

кому судну, членам его экипажа и его пассажирам, а также принимать меры, направленные на сохранение груза и ремонт судна, либо обращаться к властям государства пребывания с просьбой принять такие меры.

Компетентные власти государства пребывания оказывают консульскому должностному лицу необходимое содействие в предпринимаемых им мерах, связанных с аварией судна.

Потерпевшее аварию судно, его груз или запасы не облагаются на территории государства пребывания таможенными пошлинами, если они не передаются для использования в этом государстве.

Статья 33

Статьи 31 и 32 применяются соответственно также и к воздушным судам.

РАЗДЕЛ IV

Заключительные постановления

Статья 34

1. Предусмотренные настоящей Конвенцией права и обязанности консульских должностных лиц распространяются также и на сотрудников дипломатических представительств Договаривающихся Сторон, на которых возложено осуществление консульских функций и о которых нотифицировано дипломатическим представительством Министерству Иностранных Дел страны пребывания.

2. Осуществление указанными лицами консульских функций не затрагивает дипломатических привилегий и иммунитетов, присвоенных этим лицам.

Статья 35

1. Настоящая Конвенция подлежит ратификации и вступит в силу по истечении тридцати дней после обмена ратификационными грамотами, который состоится в г. Хельсинки.

2. Конвенция будет действовать впредь до истечения шести месяцев со

muspuolista ilmoittaa toiselle Sopimuspuolelle haluavansa irtisanoa sen.

Edellä olevan vakuudeksi molempien Sopimuspuolten valtuutetut ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen ja vahvistaneet sen sineteillään.

Tehty Moskovassa 24 päivänä tammikuuta 1966 kahtena suomen- ja venäjänkielisenä kappaleena, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

Suomen Tasavallan Presidentin valtuuttamana

Veli Helenius

Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Korkeimman Neuvoston Puhemiehistön valtuuttamana

O. Hlestov

дня, когда одна из Договаривающихся Сторон сообщит другой Договаривающейся Стороне о своем желании прекратить ее действие.

В удостоверение чего Уполномоченные обеих Договаривающихся Сторон подписали настоящую Конвенцию и скрепили ее своими печатями.

Совершено в г. Москва, 24 января 1966 года в двух экземплярах, каждый на финском и русском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

От имени Президента Финляндской Республики

Вели Хеленius

От имени Президиума Верховного Совета Союза Советских Социалистических Республик

О. Хлестов

Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton väliseen konsulisopimukseen liittyvä

PÖYTÄKIRJA

1. Sopimuspuolet ovat sopineet siitä, että Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välillä 24 päivänä tammikuuta 1966 tehdyn konsulisopimuksen 30 artiklan 2 kohdassa mainittu tiedotus konsulille nimittäjävaltion kansalaisen vangitsemisesta tai pidätyksestä missä muodossa tahansa on tehtävä, tiedotusmahdollisuuksista riippuen, 1—3 päivän kuluessa vangitsemisen tai pidätyksen jälkeen.

2. Sopimuspuolet ovat sopineet siitä, että konsulisopimuksen 30 artiklan 3 kohdassa mainittu konsulivirkamiehen oikeus tavata vangittuna tai missä muodossa tahansa pidätettynä olevaa nimittäjävaltion kansalaista ja olla yhteydessä häneen myönnetään 2—4 päivän kuluessa tämän vangitsemisen tai pidätyksen jälkeen, hänen olinpaikastaan riippuen.

3. Sopimuspuolet ovat sopineet siitä, että konsulisopimuksen 30 artiklan 3 kohdassa mainittu konsulivirkamiehen oikeus tavata vangittuna tai missä muodossa tahansa pidätettynä olevaa taikka vapausrangaistusta kärsivää nimittäjävaltion kansalaista ja olla yhteydessä häneen myönnetään toistuvasti.

Tämä pöytäkirja on erottamaton osa Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välillä 24 päivänä tammikuuta 1966 tehtyä konsulisopimusta.

ПРОТОКОЛ

к Консульской Конвенции между Финляндской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик

1. Договаривающиеся Стороны соглашаются, что уведомление консула об аресте или задержании в иной форме гражданина государства, назначившего консула, упомянутое в пункте 2 статьи 30 Консульской Конвенции между Финляндской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик от 24 января 1966 года производится в течение одного-трех дней со времени ареста или задержания в зависимости от условий связи.

2. Договаривающиеся Стороны соглашаются, что упомянутые в пункте 3 статьи 30 Консульской Конвенции права консульского должностного лица посещать и сноситься с гражданином государства, назначившего консула, находящимся под арестом или задержанным в иной форме, предоставляются в течение двух-четырех дней после ареста или задержания такого гражданина в зависимости от его местонахождения.

3. Договаривающиеся Стороны соглашаются, что указанные в пункте 3 статьи 30 Консульской Конвенции права консульского должностного лица посещать и сноситься с гражданином государства, назначившего консула, находящимся под арестом или задержанным в иной форме или отбывающим срок тюремного заключения, предоставляются на периодической основе.

Настоящий Протокол является неотъемлемой частью Консульской Конвенции между Финляндской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик от 24 января 1966 года.

Tehty Moskovassa 24 päivänä tammikuuta 1966 kahtena suomen- ja venäjänkielisenä kappaleena, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

Suomen Tasavallan Presidentin valtuuttamana

Veli Helenius

Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Korkeimman Neuvoston Puhemiehistön valtuuttamana

O. Hlestov

Совершено в г. Москва, 24 января 1966 года в двух экземплярах, каждый на финском и русском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

От имени
Президента Финляндской
Республики

Вели Хелениус

От имени
Президиума Верховного Совета
Союза Советских Социалистических
Республик

О. Хлестов

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö N:o 2 hallituksen esityksen johdosta Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen eräiden säännösten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 17 päivältä viime toukokuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 11. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut esityksestä ministeri Veli Heleniusta ulkoasiainministeriöstä ja lakitieteentohtori Toivo Sainiota oikeusministeriöstä, kunnioittaen esittää seuraavaa.

Niinkuin käsiteltävänä olevan sopimuksen johdannosta käy ilmi, sopimuksen tarkoituksena on Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisten konsulisuhteiden kehittäminen. Molemmilla sopimusvaltioilla on sen perusteella oikeus avata konsuliedustustoja toisen sopimuspuolen alueelle. Konsuliedustuston perustamisesta, sen luokasta, sijaintipaikasta ja toimipiiristä sovitaan sopimuspuolten kesken kussakin tapauksessa erikseen. Sopimusta solmittaessa on lähdetty siitä, että molemmat sopimuspuolet perustavat yht'aikaa konsuliedustuston toisen sopimuspuolen alueelle. Konsulina tai konsulivirkamiehenä voi sopimuksen mukaan olla vain nimittäjävaltion kansalainen. Sopimukseen sisältyy määräyksiä konsulivirkamiesten ja konsuliedustuston toimihenkilöiden sekä näiden perheenjäsenten oikeuksista, erioikeuksista ja koskemattomuudesta. On todettava, että nämä määräykset menevät eräissä kohdin varsin pitkälle. Konsulin tehtävien ja toimivallan laajuus käy selville sopimukseen otetuista yksityiskohtaisista määräyksistä.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä ulkoasiainvaliokunta pitää Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välistä konsulisopimusta maamme kannalta tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena. Tämän vuoksi valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvien, kysymyksessä olevaa sopimusta koskevien ehdotusten hyväksymistä.

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Moskovassa 24 päivänä tammikuuta 1966 tehdyn Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen säännökset ja määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kokkola, varapuheenjohtaja Gestrin, jäsenet Kekkonen, Kuusi, Kuusinen, Leivo-Larsson, Lähteenmäki, Paasivuori, Rihtniemi, A. Saarinen, T. Salo, Sukselainen, Takki ja Tiitu sekä varajäsenet Borg-Sundman ja V. Mattila.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 11 hallituksen esityksen johdosta Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen eräiden säännösten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 2 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen eräiden säännösten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 11 Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen eräiden säännösten hyväksymisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 2 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 11, on päättänyt

hyväksyä ne Moskovassa 24 päivänä tammikuuta 1966 tehdyn Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen säännökset ja määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen eräiden säännösten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Moskovassa 24 päivänä tammikuuta 1966 tehdyn, Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välisen konsulisopimuksen säännökset ja määräykset olkoot, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa, niin kuin niistä on sovittu.

Mainittujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset annetaan asetuksella.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta.

Sen jälkeen kun Kööpenhaminassa oli 22 päivänä toukokuuta 1954 allekirjoitettu sopimus Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä yhteisistä työmarkkinoista, on Pohjoismaiden neuvosto kiinnittänyt erityistä huomiota lääkärien, samoin kuin eräiden muiden lääkintäalaan kuuluvien ryhmien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskeviin kysymyksiin. Tämä onkin luonnollista, kun otetaan huomioon pohjoismaiden keskinen pitkäaikainen yhteistyö tällä alalla. Yhteiset työmarkkinat antavat mahdollisuudet laajempaan erikoistumiseen ja ovat samalla omiaan asteittain poistamaan kysymyksessä olevien valtioiden kansalaisten välisiä eroavaisuuksia. Jo neuvoston viidennessä istunnossa vuonna 1957 hyväksyttiin suositus hallituksille ryhtyä toimenpiteisiin lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen aikaansaamiseksi. Asiaa käsiteltäessä Pohjoismaiden neuvoston kymmenennessä istunnossa joulukuussa 1961 Suomen hallitus esitti, että sopimus edellyttää Suomessa lainmuutoksia ja että sopimusta tehtäessä olisi otettava huomioon, että se ei saisi hidastaa tai estää toimenpiteitä Suomessa vallitsevan lääkäripulan poistamiseksi.

Lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskeva sopimus allekirjoitettiin Tukholmassa 18 päivänä kesäkuuta 1965. Voimaantuloa varten sopimus on ratifioitava. Tanska talletti ratifioimiskirjansa 27 päivänä elokuuta 1965. Ruotsi ratifioi sopimuksen 10 päivänä joulukuuta 1965. Norja puolestaan talletti ratifioimiskirjansa 25 päivänä helmikuuta 1966. Sopimuksen 10 artiklan mukaisesti se tulee voimaan vasta sen jälkeen, kun kaikki ratifioimiskirjat on talletettu, mikä tapahtuu, kun Suomikin on tallettanut ratifioimiskirjansa.

Hallitus pitääkin tärkeänä, että myös Suomi ratifioi sopimuksen ja että lainsäädäntöämme täydennetään siltä osin kuin sopimukseen liittyminen sitä edellyttää. Tällöin on erityisesti kiinnitettävä huomiota lääkärintoimen harjoittamisesta 23 päivänä tammikuuta 1925 annettuun lakiin (20/25).

Lääkärien yhteispohjoismaisista työmarkkinoista tehdyn sopimuksen 1 artiklan mukaan sopimusvaltion kansalainen, joka on jossakin Pohjoismaassa suorittanut lääketieteellisen loppututkinnon, ja sen johdosta on saanut ja hänellä edelleen on rajoittamaton oikeus lääkärintoimen harjoittamiseen siinä Pohjoismaassa, missä tutkinto on suoritettu, voi sopimuksessa määrätyin edellytyksin saada laillistetun lääkärin oikeudet muissa sopimusvaltioissa. Sama oikeus on myös sopimusvaltion kansalaisella, joka on suorittanut lääkärintutkinnon muualla kuin Pohjoismaissa ja joka on saanut ja jolla edelleen on rajoittamaton oikeus harjoittaa lääkärintointa jossakin Pohjoismaissa.

Lääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain 1 §:n 5 kohdan mukaan (sellaisena kuin se on 31 päivänä toukokuuta 1963 annetussa laissa, 268/63) voidaan ulkomaan yliopistossa tai korkeakoulussa suoritetun lääkärintutkinnon lisäksi laillistuksen tai luvan ehdoksi määrätä, että henkilö on Suomessa suorittanut lääkintöhallituksen ehkä tarpeelliseksi katsomat sairaalapalvelun ja lisäopinnot. Sopimuksen tarkoittamissa tapauksissa lääkintöhallituksella ei olisi tällaista harkintavaltaa, joten sopimus on tässä kohdin ristiriidassa lainsäädäntömme kanssa.

Laillistamisen ehdoksi sopimusvaltio voi 2 artiklan mukaan asettaa sen, että lääkäri osoittaa saavuttaneensa tarpeelliset tiedot kyseisessä valtiossa voimassa olevasta lääkintäalan lainsäädännöstä. Käytännössä tätä on meillä vaadittu myös voimassa olevan lainsäädännön mukaan.

Sopimuksen 3 artiklan mukaan hakemus laillistetun lääkärin oikeuksien saamiseksi on osoitettava asianomaisen valtion lääkintäalan keskusviranomaiselle. Meillä tämä viranomainen on lääkintöhallitus, jolle sanotunlaisten asiain käsittely on kuulunut tähänkin saakka. Uutta on kuitenkin se, että laillistuksesta on sopimuksen mukaan toimitettava ilmoitus niiden valtioiden lääkintäalan keskusviranomaisille, joissa lääkäri aikaisemmin on laillistettu.

Lääkärinoikeuksien peruuttamisesta määrätään 4 artiklan 1 kappaleessa, että sen aiheuttaa toisessakin sopimusvaltiossa tapahtunut laillistuksen peruuttaminen, mikäli se koskee alkuperäisiä oikeuksia. Muutoin jokainen sopimusvaltio arvostelee itsenäisesti, ovatko peruuttamisperusteet sen oman lainsäädännön mukaan olemassa, kuitenkin niin, että myös toisessa sopimusvaltiossa tehty rikos tai lääkärintoimessa osoitettu törkeä huolimattomuus samoin kuin ilmeinen sopimattomuus lääkäriksi voidaan tällöin ottaa huomioon. Peruuttamisperusteet ovat siis laajemmat kuin laissa lääkärintoimen harjoittamisesta (4 ja 5 §).

Puheena olevan 4 artiklan 2 kappaleessa määrätään, että muiden sopimusvaltioiden lääkintäalan keskusviranomaisille on ilmoitettava, milloin useassa sopimusvaltiossa laillistettu lääkäri joutuu oikeudellisen tai kurinpidollisen toimenpiteen kohteeksi jossakin näistä valtioista harjoittamansa lääkärintoiminnan johdosta tai hänelle annettu laillistus peruutetaan. Ilmoitus on myös tehtävä, jos tällaisen lääkärin oikeutta määrätä apteekista lääkettä tai alkoholia on rajoitettu taikka jos hän vapaaehtoisesti on luopunut sanotusta oikeudesta tahi oikeudesta harjoittaa lääkärintointa. Tällaista ilmoitusvelvollisuutta ei voimassa oleva lainsäädäntömme tunne.

Sopimuksen 5 artiklan 1 kappaleen mukaan sopimusvaltion lääkärillä, joka on laillistettu toisessa sopimusvaltiossa, on periaatteellisesti oikeus hakea lääkärinvirkaa ja saada se viimeksi mainitussa valtiossa sen estämättä, ettei hän ole tämän valtion kansalainen. Tämä määräys on ristiriidassa hallitusmuodon 84 §:n kanssa, jonka mukaan vain Suomen kansalainen voidaan nimittää sellaiseen virkaan, mihin sisältyy julkisen vallan käyttöä. Tämän säännöksen katsotaan koskevan myös kunnallisia virkoja. Sitä vastoin hallitusmuodon 84 § ei estä ulkomaalaista lääkäriä pitämästä yksityistä vastaanottoa, mikäli hänellä muutoin on siihen oikeus.

Mainitun 5 artiklan 2 kappaleen mukaan lääkärinpalvelu jossakin sopimusvaltiossa on rinnastettava palveluun siinä sopimusvaltiossa, missä virkaan nimittäminen tapahtuu. Tämä määräys sivuaa hallitusmuodon 86 §:ää, jossa puhutaan yleisistä ylennysperusteista valtionvirkoihin. Varsinaista ristiriitaa sopimusmääräyksen ja kyseisen säännöksen kesken ei kuitenkaan näytä olevan olemassa.

Sopimuksen 6 artiklan mukaan on sopimusvaltion lääkäriä, joka toimii lääkärinvirassa toisessa sopimusvaltiossa, palkan ja eläkkeen sekä muiden virkaan liittyvien etujen osalta pidettävä periaatteellisesti yhdenvertaisena viimeksi mainitun valtion lääkärin kanssa. Vaikkei lääkäri itse pääsekään nauttimaan perhe-eläkettä, on sekin ilmeisesti sellainen virkaan liittyvä etu, joka tässä yhteydessä on otettava huomioon. Näiden määräysten johdosta on todettava, että 22 päivänä joulukuuta 1942 annetussa laissa valtion viran ja toimen haltijain palkkauksesta (1030/42) ei ole mitään säädetty palkansaajan kansalaisuudesta, koska viran tai toimen haltija on hallitusmuodon 84 §:n nojalla säännönmukaisesti Suomen kansalainen. Sitä vastoin 30 päivänä syyskuuta 1950 annetussa laissa virkamieseläkkeistä (459/50) säädetään nimenomaan, että eläkkeen saajan tulee olla Suomen kansalainen (ks. 12 §:n 1 mom. 1 kohta ja 3 mom.). Myös kuntien virkamiehet ovat edellä mainitun hallitusmuodon pykälän mukaan säännöllisesti Suomen kansalaisia. Heidän eläkeoikeudestaan säädetään yleensä kunnallisissa virkasäännöissä. Joka tapauksessa sopimuksen 6 artikla merkitsee poikkeamista voimassa olevan virkamiesten eläkelain säännöksistä ja sen voimaan saattaminen vaatii siis lainsäädäntötoimenpiteitä. Viimeksi sanottu koskee myös perhe-eläkkeitä ja hautausapuja, koska valtion virkamiesten perhe-eläkkeistä ja hautausavuista 28 päivänä joulukuuta 1956 annetun lain (696/56) 14 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan edunsaajan tulee olla Suomen kansalainen.

Sopimuksen 7 artiklan mukaan jokainen sopimusvaltio sitoutuu allekirjoitettuaan sopimuksen mahdollisuuksiensa mukaan ryhtymään toimenpiteisiin niiden muutosten ai-

kaansaamiseksi voimassa oleviin säännöksiin, jotka ovat tarpeen 5 ja 6 artiklassa tarkoitettujen periaatteiden toteuttamiseksi valtion virkojen osalta sekä edistämään näiden periaatteiden soveltamista myös muiden kuin valtion virkojen kohdalta. Niin kuin edellä on todettu, sopimuksen 5 artikla on ristiriidassa hallitusmuodon 84 §:n kanssa. Näin ollen tulee harkittavaksi, millä tavoin sisäinen oikeutemme voidaan saattaa sopusointuun kyseisen kansainvälisen velvoituksen kanssa. Tämä voi tapahtua joko muuttamalla hallitusmuotoa tai saattamalla sopimus voimaan valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaisessa järjestyksessä annetulla lailla.

On todennäköistä, että lähiaikoina tehdään pohjoismaisia työmarkkinoita koskevat sopimukset myös hammaslääkäreiden ja muiden terveyden- ja sairaanhoidon alalla toimivien sekä apteekkilaitoksessa palvelevien samoin kuin psykologien sekä eräiden muidenkin ammattiryhmien osalta. Jos hallitusmuodon 84 §:ää ryhdytään muuttamaan, olisi kaikki tulevatkin tarpeet otettava huomioon yhdellä kertaa, koska hallitusmuotoa muutetaan meillä yleensä vastahakoisesti. Kun on kuitenkin mahdollista, ettei kaikilla luetelluilla aloilla saada aikaan sopimuksia, ja kun toisaalta tekeillä olevat sopimukset asettavat vain Pohjoismaiden kansalaiset erityisasemaan, ei näytä olevan aiheellista muuttaa hallitusmuotoa. Tarkoituksenmukaisimmaksi on sen vuoksi katsottava sopimuksen voimaan saattaminen perustuslain säätämisjärjestyksessä annetulla lailla. Tämän lain tulee olla sellaisessa muodossa, että se koskee muitakin kuin valtion virkoja sopimuksen 7 artiklassa lausutun periaatteen mukaan. On nimittäin otettava huomioon, että valtaosa sairaaloista kuuluu kunnille tai kuntainliitoille ja että valtion omistuksessa on enää vain kymmenkunta siviilisairaalaa ja kaksi mielisairaalaa.

Ulkomaalaisten lääkäreiden kohdalta on kiinnitettävä huomiota myös kielitaitovaatimuksiin. Joskin lääkärin ja potilaan välisessä suhteessa kielitaidolla on tärkeä merkityksensä, on kuitenkin olemassa eräitä lääketieteen aloja, joilla sanotunlainen läheinen kosketus ei ole tarpeen. Tällaisia aloja joilla erityisesti voitaisiin käyttää hyväksi ulkomaalaisten lääkäreiden palveluksia, ovat esimerkiksi anestesiologia, röntgenologia ja EEG-tutkimukset. Kun meillä kuitenkin vallitsee yleinen lääkäripula, ei Pohjoismaisten lääkäreiden tuloa maahamme saisi vaikeuttaa pitämällä muidenkaan kohdalla liian ankarasti kiinni suomen kielen taidon vaatimuksesta. Tästä olisi annettavaan lakiin sisällytettävä määräys, joka oikeuttaa tarvittavilta osin poikkeamaan valtion virkamieheltä vaadittavasta kielitaidosta 1 päivänä kesäkuuta 1922 annetusta laista (149/22).

Hallituksen käsityksen mukaan olisi näin ollen perustuslainsäädäntöjärjestyksessä säädettävä laki lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta, mihin lakiin sisällytettäisiin erityissäännökset niistä seikoista, joihin edellä on kiinnitetty huomiota.

Edellä olevan nojalla ja Hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne tähän liitettyyn lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevaan sopimukseen sisältyvät määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Kun tämä sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan ja kun lisäksi eräät sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvät säännökset ovat tarpeen, esitetään samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä lääkärien yhteispohjoismaisista työmarkkinoista 18 päivänä kesäkuuta 1965 tehtyyn sopimukseen sisältyvät määräykset ovat, mi-

käli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

2 §.

Toisen sopimusvaltion lääkäri, joka on lailistettu lääkäriksi Suomessa, voidaan täällä nimittää lääkärinvirkaan sen estämättä, ettei hän ole Suomen kansalainen.

Lääkärinvirkaa täytettäessä on lääkärinä toimiminen toisessa sopimusvaltiossa rinnastettava vastaavanlaisen viran hoitamiseen Suomessa.

3 §.

Toisen sopimusvaltion kansalaista, joka toimii lääkärin virassa Suomessa, on palkkaan ja eläkkeeseen sekä muihin virkaan liittyviin etuihin katsoen pidettävä yhdenvertaisena suomalaisen lääkärin kanssa. Hänen kuoltuaan on hänen edunsaajillaan, jotka ovat toisen sopimusvaltion kansalaisia, sama oikeus perhe-eläkkeeseen, hautausapuun ja hautauskustannusten korvaukseen kuin Suomen kansalaisilla.

4 §.

Tasavallan presidentti voi antaa erivapautta tai lievennystä valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta kesäkuun 1 päivänä 1922 annetun lain (149/22) vaatimista kelpoisuusehdoista sopimusvaltion kansalaiselle, joka hakee lääkärinvirkaa Suomessa.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Vt. ulkoasiainministeri *Arvo Pentti*

SOPIMUS

Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välillä lääkärien yhteispohjoismaisista työmarkkinoista

Sopimusvaltiot,
jotka aikaisemmin ovat tehneet sopimuksen yhteispohjoismaisista työmarkkinoista,
jotka periaatteessa katsovat lääkintäalan työvoiman vapaan siirtymisen pohjoismaasta toiseen olevan hyödyksi näiden maiden lääkinnälliselle ja sosiaaliselle kehitykselle,

jotka pitävät lääkärien peruskoulutusta asianomaisissa maissa suurin piirtein samanarvoisena,
jotka katsovat, että pohjoismaihin on aikaansaatava mahdollisimman yhtenäinen lääkärikoulutus, ja
joiden pyrkimyksenä on saada aikaan mahdollisimman yhtenäinen lääkintäalan henkilökuntaa koskeva lainsäädäntö,
ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Sopimusmaan kansalainen, joka on suorittanut
Tanskan "lægevidenskapelig embedseksamenin" ja säädetyn turnuspalvelun

Suomen lääketieteen lisensiaattitutkinnon tai
Norjan "medisinsk embetseksamenin" ja säädetyn turnuspalvelun tai
Ruotsin lääketieteen lisensiaattitutkinnon tai
ja joka sen johdosta on saanut ja jolla edelleen on rajoittamaton oikeus lääkärintoimen harjoittamiseen siinä maassa, missä tutkinto on suoritettu, voi tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin saavuttaa laillistetun lääkärin oikeudet muissa sopimusmaissa.

Sama oikeus on myös sopimusmaan kansalaisella, joka on suorittanut lääkärintutkinnon muualla kuin pohjoismaissa, ja joka on

OVERENSKOMST

mellom Danmark, Finnland, Norge og Sverige om felles nordisk arbeidsmarked for leger

De kontraherende stater
som tidligere har truffet overenskomst om et felles nordisk arbeidsmarked,
som i prinsippet mener at adgang til fri bevegelighet for medisinsk arbeidskraft mellom de nordiske land kan være til gagn for den medisinske og sosiale utvikling i disse land,
som mener at grunnutdannelsen for leger stort sett er likeverdig i de respektive land,

som mener at legeutdannelsen i de nordiske land bör utformes så ensartet som mulig,

som vil söke å få laget en så ensartet lovgivning som mulig for så vidt angår medisinsk personell,
er blitt enige om:

Artikkel 1

Statsborger i kontraherende stater som har avlagt
dansk "lægevidenskabelig embedseksamen" og har fullfört obligatorisk turnustjeneste eller
finsk medicine licentiatexamen eller

norsk "medisinsk embetseksamen" og har fullfört obligatorisk turnustjeneste eller
svensk medicine licentiatexamen

og som på dette grunnlag har fått og fremdeles innehar ubegrenset autorisasjon som lege i det land hvor eksamen ble avlagt, skal ha rett til å få autorisasjon i de övrige kontraherende stater på betingelser som angitt i denne overenskomst.

Samme rett skal også tilkomme statsborgere i de kontraherende stater som har avlagt medisinsk eksamen i en ikke-nordisk

saanut ja jolla edelleen on rajoittamaton oikeus harjoittaa lääkärintointa jossakin pohjoismaassa.

2 artikla

Sopimusvaltio voi asettaa 1 artiklan mukaisen laillistuksen ehdoksi sen, että lääkäri osoittaa saavuttaneensa tarpeelliset tiedot siinä maassa voimassa olevasta lääkintäalan lainsäädännöstä.

Edellä mainitun 1 artiklan mukaista lääkäriksi laillistamista varten vaaditaan Norjassa, että lääkäri on kuuden kuukauden ajan lääkärintutkinnon suorittamisen jälkeen palvellut lääkärin toimintaa harjoittavan virkalääkärin (offentlig lege) apulaisena.

3 artikla

Sopimusmaan kansalaisen, joka haluaa harjoittaa lääkärintointa toisessa sopimusmaassa, tulee jättää viimeksi mainitun maan lääkintöhallitukselle todistus siitä, että hän täyttää 1 ja 2 artiklojen asettamat ehdot.

Hakija, joka täyttää edellä mainitut ehdot, julistetaan laillistetuksi lääkäriksi, mikäli ei ole olemassa sellaisia seikkoja, että hakijalta, joka on ollut laillistettu lääkäri, laillistus olisi voitu peruuttaa.

Ilmoitus laillistuksesta on toimitettava sen tai niiden maiden lääkintöhallituksille, missä lääkäri on aikaisemmin laillistettu. Lääkintöhallitusten on annettava toisilleen ne lisätiedot, jotka katsotaan tarpeellisiksi laillistusta haettaessa.

4 artikla

Jos lääkäriksi laillistaminen on tapahtunut toisessa maassa myönnettyjen lääkärinoikeuksien perusteella, peruutetaan laillistus mikäli alkuperäiset oikeudet peruutetaan. Muuten voidaan laillistus peruuttaa vain niillä perusteilla, jotka ovat voimassa siinä maassa, missä laillistus on tapahtunut, kuitenkin niin, että toisessa sopimusmaassa tehty rikos tai lääkärintoimessa osoitettu törkeä huolimattomuus taikka ilmeinen sopimattomuus lääkäriksi voidaan tällöin ottaa huomioon.

Jos lääkäri, joka on laillistettu useissa sopimusmaissa, jossakin niistä joutuu oikeudellisen tai kurinpidollisen toimenpiteen

stat, og som har fått og fortsatt har ubegrenset rett til å utöve legevirksomhet i et av de nordiske land.

Artikkel 2

Som vilkår for å gi autorisasjon etter artikkel 1 kan en kontraherende stat kreve at legen har tilegnet seg nödvendige kunnskaper om den der gjeldende medisinallovgivning.

För det kan gis autorisasjon som lege i Norge etter artikkel 1, kan kreves at legen i 6 måneder etter avlagt eksamen har tjenestegjort som assistent hos praktiserande "offentlig lege".

Artikkel 3

Statsborger i en kontraherende stat, som önsker å utöve legeyrket i en annen kontraherende stat, må sende inn til den sentrale medisinalmyndighet i sistnevnte land bevis for at han oppfyller vilkårene i artiklene 1 og 2.

Söker som oppfyller ovennevnte vilkår, skal gis autorisasjon som lege, dersom det ikke foreligger slike forhold at autorisasjon ville kunne tilbakekalles hvis sökeren hadde vært autorisert lege.

Melding som slik gitt autorisasjon skal sendes til den sentrale medisinalmyndighet i det eller de land, hvor legen tidligere har fått autorisasjon. De sentrale medisinalmyndigheter skal gi hverandre ytterligere opplysninger som finnes nödvendige i anledning söknad om autrisasjon.

Artikkel 4

Er autorisasjon som lege i en kontraherende stat gitt en lege på grunnlag av autorisasjon i et annet land, skal autorisasjonen tilbakekalles dersom den opprinnelige autorisasjon tilbakekalles. For övrig kan en autorisasjon tilbakekalles bare av de grunner som gjelder i det land den er gitt, dog således at det kan tas hensyn også til at det i en annen kontraherende stat er begått straffbar handling eller lagt for dagen grov udyktighet ved utövelsen av legeyrket eller vist åpenbar uskikkethet som lege.

Blir en lege, som har fått autorisasjon som lege i flere kontraherende stater, i noen av disse gjenstand for judisiell eller disiplinær

kohteeksi siellä harjoittamansa lääkärintoiminnan johdosta, tai hänelle annettu laillistus peruutetaan, on muiden sopimusmaiden lääkintöhallituksille ilmoitettava toimenpiteestä tai peruutuksesta sekä sen syystä. Ilmoitus on myös tehtävä, jos lääkärin oikeutta määrätä apteekista lääkettä tai alkoholia on rajoitettu tai jos hän on vapaaehtoisesti luopunut sanotusta oikeudesta taikka oikeudesta harjoittaa lääkärintointa.

5 artikla

Sopimusmaan lääkäri, joka on laillistettu lääkäriksi toisessa sopimusmaassa, olkoon periaatteessa oikeutettu hakemaan lääkärinvirkaa ja saamaan sen viimeksi mainitussa maassa sen estämättä, ettei hän ole tämän maan kansalainen.

Lääkärinvirkaa täytettäessä on lääkärinä toimiminen toisessa sopimusmaassa rinnastettava vastaavanlaisen viran hoitamiseen omassa maassa.

6 artikla

Sopimusmaan lääkäriä, joka toimii lääkärinä toisessa sopimusmaassa, on palkkaan ja eläkkeeseen sekä muihin virkaan liittyviin etuihin nähden pidettävä periaatteessa yhdenvertaisena viimeksi mainitun maan lääkärin kanssa.

7 artikla

Jokainen sopimusvaltio sitoutuu, allekirjoitettuaan tämän sopimuksen, mahdollisuuksiensa mukaan ryhtymään toimenpiteisiin niiden lainsäännösten muuttamiseksi, jotka ovat tarpeen 5 ja 6 artikloissa tarkoitettujen periaatteiden toteuttamiseksi valtion virkojen osalta sekä edistämään näiden periaatteiden soveltamista myös muihin kuin valtion virkoihin nähden.

8 artikla

Sopimusvaltioiden lääkintöhallitusten on tarkoin seurattava lääkärien työmarkkinoiden kehitystä kyseisessä maassa ja, milloin aihetta toimenpiteisiin ilmenee, tehtävä siitä ilmoitus yhteisistä työmarkkinoista 22 päivänä toukokuuta 1954 tehdyn sopimuksen 5 artiklan mukaisesti asetetulle toimikunnalle.

forföyning i anledning av sin legevirksomhet der eller tilbakekalles den autorisasjon som er gitt hamn, skal den sentrale medisinalmyndighet i den eller de andre kontraherende stater underretts om forföyningen eller tilbakekallelsen samt om grunnen til dette. Slik underretning skal også gis, hvis legen har fått sin rett til å forskrive legemidler eller alkohol fra apotek innskrenket eller hvis han frivillig har gitt avkall herpå eller på retten til å utöve legevirksomhet.

Artikkel 5

Lege i en kontraherende stat, som har fått autorisasjon som lege i en annen kontraherende stat, bör i prinsippet være berettiget til å söke og få sivil tjeneste som lege i sistnevnte land uten hinder av at han ikke er statsborger i dette land.

Tjeneste som lege i en kontraherende stat bör ved tilsettning i legestilling i en annen kontraherende stat tillegges samme verdi som tjeneste av tilsvarende art utfört i sistnevnte land.

Artikkel 6

Lege i en kontraherende stat som har fått stilling som lege i en annen kontraherende stat, bör i prinsippet være likestilt med lege i sistnevnte land, for så vidt angår rett till lönn og pensjon samt övrige fordeler som följer med stillingen.

Artikkel 7

Hver av de kontraherende stater forplikter seg til etter undertegningen av denne overenskomst å vedta tiltak for i den utstrekning det er mulig å gjennomföre de endringer i gjeldende bestemmelser, som er nödvendige for å tilgodese de i artiklene 5 og 6 angitte prinsipper for så vidt angår statlige sivile stillinger, så vel som for övrig å virke for at disse prinsipper blir tillempet også når det gjelder ikke-statlige stillinger.

Artikkel 8

De sentrale medisinalmyndigheter i de kontraherende stater skal nöye följe utviklingen på arbeidsmarkedet for leger i de respektive land og, når særlige tiltak synes påkrevd, gi melding om dette til det utvalg som er nedsatt i hemhold til artikkel 5 i overenskomsten av 22. mai 1954 om felles

Lääkintöhallitusten on jatkuvasti toimitettava toisilleen tietoja ja ilmoituksia, jotka ovat tarpeen lääkärien työmarkkinoiden kehityksen arvostelemiseksi asianomaisissa maissa.

9 artikla

Islanti voi neuvottelujen jälkeen liittyä tähän sopimukseen.

10 artikla

Tämä sopimus on ratifioitava ja ratifioimiskirjat talletettava Ruotsin ulkoasiainhallituksen arkistoon.

Sopimus tulee voimaan heti kun kaikki ratifioimiskirjat on talletettu.

Kukin sopimusvaltio voi irtisanoa sopimuksen lakkaamasta olemassa voimassa joko 1 päivänä heinäkuuta tai 1 päivänä tammikuuta kuitenkin niin, että irtisanomisaika on vähintään kuusi kuukautta.

Kukin sopimusvaltio voi välittömästi lakkauttaa sopimuksen voimassaolon yhteen tai useampaan valtioon nähden sodan tai sodanvaaran tahi muiden kansallisten tai kansainvälisten erityisten syiden sitä vaatiessa. Asianomaisten maiden hallituksille on päätöksestä ilmoitettava välittömästi.

Tämän vakuudeksi ovat asianomaisten valtioiden valtuutetut allekirjoittaneet tämän sopimuksen ja varustaneet sen sineteillään.

Tehty Tukholmassa yhtenä kappaleena 18 päivänä kesäkuuta 1965 norjan-, ruotsin-, suomen- ja tanskankielisine teksteineen, josta Ruotsin ulkoasiainhallitus luovuttaa oikeaksi todistetut jäljennökset muiden sopimusmaiden hallituksille.

Ralph Enckell
(L. S.)

arbeidsmarked. De sentrale medisinalmyndigheter vil til en hver tid tilstille hverandre de oppgaver og opplysninger som er av betydning for bedömmelsen av utviklingen på arbeidsmarkedet for leger i de respektive land.

Artikkel 9

Efter forhandlinger skal Island kunne slutte seg til denne overenskomst.

Artikkel 10

Denne overenskomst skal ratifiseres og ratifikasjonsdokumentene deponeres i det svenske utenriksdepartements arkiv.

Overenskomsten trer i kraft så snart samtlige ratifikasjonsdokumenter er deponert.

Hver av de kontraherende stater kan si opp overenskomsten med en frist av 6 måneder til opphör den 1. juli eller den 1. januar.

Hver av de kontraherende stater kan med öyebliggelig virkning sette overenskomsten ut av kraft overfor ett eller flere av de övrige land i tilfelle av krig eller krigsfare eller såfremt andre særlige nasjonale eller internasjonale forhold gjör det nödvendig. De berörte lands regjeringer skal straks underrettes om vedtaket.

Til bekreftelse på dette har de respektive staters befullmektigede underskrevet nærværende overenskomst og forsynt den med sine segl.

Utferdiget i Stockholm den 18. juni 1965 i ett eksemplar på dansk, finsk, norsk og svensk hvorav det svenske utenriksdepartement skal tilstile bekreftede gjenparter til de övrige kontraherende lands regjeringer.

Arne Gunneng
(L. S.)

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö N:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 17 päivältä viime toukokuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 12. Saatuaan esityksestä talousvaliokunnalta eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytämänsä lausunnon, joka on pantu tämän mietinnön liitteeksi, sekä kuultuaan asiantuntijoina lääkintöneuvos Paavo Kuusistoa lääkintöhallituksesta ja Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan sihteeriä, varatuomari Eiler Hultinia ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan allekirjoitettua 22 päivänä toukokuuta 1954 sopimuksen yhteisistä työmarkkinoista on Pohjoismaiden neuvosto kiinnittänyt erityistä huomiota lääkärien samoin kuin eräiden muidenkin lääkintäalaan kuuluvien ammattiryhmien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskeviin kysymyksiin. Pohjoismaiden neuvoston sekä sanottujen maiden hallitusten toimenpiteitten tuloksena allekirjoitettiin 18 päivänä kesäkuuta 1965 käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvä lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskeva sopimus. Tämä sopimus edellyttää ratifioimista ja tulee voimaan, kun kaikki ratifioimiskirjat on talletettu. Tanska, Ruotsi ja Norja ovat jo suorittaneet sopimuksen voimaantuloa varten tarvittavat toimenpiteet.

Hallituksen esityksen ja talousvaliokunnan lausunnon perustelujen mukaan kysymyksessä oleva sopimus sitä koskevine lakiehdotuksineen merkitsee parannusta lääkintäviranomaistemme mahdollisuuteen seurata lääkärien työmarkkinoiden kehitystä maassamme, helpottaa lääkärien siirtymistä Pohjoismaissa maasta toiseen sekä antaa nykyistä paremmat mahdollisuudet lääkärien erikoistumiseen. Ulkoasiainvaliokunta on tässä yhteydessä kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että sopimus tekee muihin Pohjoismaihin jo siirtyneiden suomalaisten lääkärien paluun kotimaahan tähänastista helpommaksi. Sanotun perusteella ulkoasiainvaliokunta asettuu kannattamaan sopimusta koskevien ehdotusten hyväksymistä. Ulkoasiainvaliokunta on kuitenkin katsonut tarpeelliseksi täydentää lakiehdotuksen johtolausetta jäljempänä esitetyllä tavalla.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä lääkärien yhteispohjoismaisista työmarkkinoista Tukholmassa 18 päivänä kesäkuuta 1965 tehtyyn sopimukseen sisältyvät määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Samalla ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä *ja 69 §:n 1 momentissa* määrätyllä tavalla, säädetään:

1—4 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kokkola, jäsenet Kuusi, Kuusinen, Leivo-Larsson, Lähteenmäki, Paasivuori, Puntila, A. Saarinen ja Takki sekä varajäsenet Kantola, Lahtela, V. Mattila ja Tiekso.

EDUSKUNNAN
TALOUSVALIOKUNTA

Liite.

Helsingissä,
27 päivänä toukokuuta 1966.

Lausunto N:o 1.

Ulkoasiainvaliokunnalle.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti ulkoasiainvaliokunta on 17 päivänä toukokuuta 1966 päivätyssä kirjeessään pyytänyt talousvaliokuntaa antamaan lausuntonsa hallituksen esityksestä n:o 12 laiksi lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta. Kuultuaan asiantuntijoina sisäasiainministeriöstä hallitusneuvos Uuno Nevalaa, lääkintöhallituksesta lääkintöneuvos Paavo Kuusistoa, Suomen Lääkäriliiton apulaistoiminnanjohtajaa, lääketieteen lisensiaatti Tapani Kososta ja Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan sihteeriä, varatuomari Eiler Hultinia valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvä lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskeva sopimus, joka perustuu Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä yhteisistä työmarkkinoista 22 päivänä toukokuuta 1954 allekirjoitettuun sopimukseen, on ensimmäinen siitä eräiden lääkintäalaan kuuluvien ammattiryhmien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevasta sopimusten sarjasta, joka lähiaikoina on tarkoitus saada aikaan Pohjoismaiden välillä.

Maassamme tällä hetkellä vallitsevasta ja lähivuosina jatkuvasta huolestuttavasta lääkäripulasta johtuen valiokunnassa on muun muassa kiinnitetty huomiota siihen seikkaan, tulisiko puheena olevan sopimuksen hyväksyminen aiheuttamaan lääkäreiden siirtymistä Suomesta muihin Pohjoismaihin, lähinnä Ruotsiin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sopimuksen hyväksyminen sinänsä ei tule merkitsemään lääkäreiden siirtymistä, sillä niin lääkärikoulutuksen saaneilla kuin kaikilla muillakin Suomen kansalaisilla on nykyisin mahdollisuus vapaasti siirtyä ulkomaille ja erityisesti passivapaan alueen muodostamiin Pohjoismaihin. Kun käsiteltävänä olevan sopimuksen 8 artiklaan sisältyy nimenomainen säännös niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä, mikäli lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen soveltamisesta havaitaan aiheutuvan jossakin sopimusvaltiossa haittavaikutuksia, merkitsee puheena olevan sopimuksen hyväksyminen parannusta lääkintäviranomaisten mahdollisuuteen seurata lääkärien työmarkkinoiden kehitystä maassamme. Kun sitä paitsi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 4 §:n säännöksen mukaan suomen kielen taidon vaatimuksesta voidaan tinkiä, milloin sopimusvaltion kansalainen hakee lääkärinvirkaa Suomessa, on sanotun säännöksen hyväksyminen omiaan helpottamaan toisten Pohjoismaisten lääkärien siirtymistä maahamme.

Edellä olevan johdosta ja saadun selvityksen perusteella käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen ja sopimuksen määräyksiä on valiokunnan mielestä pidettävä asianmukaisina ja lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevaa järjestelyä kokonaisuudessaan Suomen kannalta tarkoituksenmukaisena pyrittäessä lieventämään maamme lääkäripulaa ja antamaan nykyistä paremmat mahdollisuudet lääkärien erikoistumiseen.

Sen perusteella, mitä edellä on sanottu, talousvaliokunta kunnioittaen lausuntonaan esittää,

että kysymyksessä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset olisi hyväksyttävä.

Talousvaliokunnan puolesta:

Veikko Helle.

Erkki Ketola.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 14 hallituksen esityksen johdosta laiksi lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 3 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen ulkoasiainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 12 laiksi lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönä N:o 3 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 14, on päättänyt

hyväksyä ne Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä lääkärien yhteispohjoismaisista työmarkkinoista Tukholmassa 18 päivänä kesäkuuta 1965 tehtyyn sopimukseen sisältyvät määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Samalla Eduskunta on valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa ja 69 §:n 1 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

lääkärien yhteispohjoismaisia työmarkkinoita koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä ja 69 §:n 1 momentissa määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä lääkärien yhteispohjoismaisista työmarkkinoista 18 päivänä kesäkuuta 1965 tehtyyn sopimukseen sisältyvät määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

2 §.

Toisen sopimusvaltion lääkäri, joka on laillistettu lääkäriksi Suomessa, voidaan täällä nimittää lääkärinvirkaan sen estämättä, ettei hän ole Suomen kansalainen.

Lääkärinvirkaa täytettäessä on lääkärinä toimiminen toisessa sopimusvaltiossa rinnastettava vastaavanlaisen viran hoitamiseen Suomessa.

3 §.

Toisen sopimusvaltion kansalaista, joka toimii lääkärin virassa Suomessa, on palkkaan ja eläkkeeseen sekä muihin virkaan liittyviin etuihin katsoen pidettävä yhdenvertaisena suomalaisen lääkärin kanssa. Hänen kuoltuaan on hänen edunsaajillaan, jotka ovat toisen sopimusvaltion kansalaisia, sama oikeus perhe-eläkkeeseen, hautausapuun ja hautauskustannusten korvaukseen kuin Suomen kansalaisilla.

4 §.

Tasavallan presidentti voi antaa erivapautta tai lievennystä valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta kesäkuun 1 päivänä 1922 annetun lain (149/22) vaatimista kelpoisuusehdoista sopimusvaltion kansalaiselle, joka hakee lääkärinvirkaa Suomessa.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita annetun lain muuttamisesta.

Ulkomaalaisten kiinteistönhankintaa Suomessa rajoittavat säännökset sisältyvät ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita 28 päivänä heinäkuuta 1939 annettuun lakiin (219/39), jonka 1 §:n mukaan ulkomaalainen tai ulkomainen yhteisö ei ilman valtioneuvoston kussakin tapauksessa antamaa lupaa saa hankkia omakseen kiinteätä omaisuutta Suomessa. Lain 5 §:ssä säädetään kuitenkin, ettei ulkomaalaiselle tai ulkomaiselle yhteisölle voida antaa lupaa omakseen hankkia kiinteätä omaisuutta Viipurin läänissä.

Viime mainittu kielto perustuu alun perin 13 päivänä helmikuuta 1920 annettuun lakiin muutoksista helmikuun 25 päivänä 1851 annettuun asetukseen, joka koskee ehtoja kiinteän omaisuuden hallitsemiselle Suomessa (27/20). Kieltosäännös siirrettiin sanotusta laista vuonna 1939 annetun lain 5 §:ksi. Tällä säännöksellä tahdottiin, niin kuin valtiopäiväasiakirjoista vuodelta 1919 ilmenee, nimenomaan estää kiinteistöjen joutuminen Karjalan kannaksella ulkomaalaisten haltuun.

Sotien päätyttyä Viipurin lääni lakkasi olemasta, paitsi alueluovutusten, myös Kymen läänin perustamisen johdosta. Valtioneuvoston päätöksellä 1 päivältä maaliskuuta 1945 (213/45) näet määrättiin, että Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton välillä 19 päivänä syyskuuta 1944 tehdyn välirauhansopimuksen mukaan Suomeen kuuluvaa Viipurin läänin osaa on nimitettävä Kymen lääniksi. Viipurin läänistä tulivat siten Kymen lääniin kuulumaan seuraavat kunnat tai niiden osat: Haapasaari, Haminan kaupunki, Joutseno, Jääski, Korpiselkä, Kotkan kaupunki, Kouvolan kauppala, Kymi, Lappee, Lappeenrannan kaupunki, Lauritsalan kauppala, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Nuijamaa, Parikkala, Pyhtää, Rautjärvi, Ruokolahti, Saari, Savitaipale, Simpele, Sippola, Suomenniemi, Säkkijärvi, Taipalsaari, Uukuniemi, Vahviala, Valkeala, Vehkalahti, Virolahti ja Ylämaa.

Muuttuneiden olosuhteiden vuoksi on edellä mainittu 5 §:ssä säädetty kielto menettänyt alkuperäisen merkityksensä. Omaksutun tulkinnan mukaan on 5 §:n katsottu kuitenkin edelleenkin estävän lupien myöntämisen ulkomaalaisille kiinteistöjen hankkimiseen niissä kunnissa tai kuntien osissa, jotka sanotun lain voimaan tullessa kuuluivat entiseen Viipurin lääniin. Kohtuussyyt puhuvat kuitenkin sen puolesta, ettei luvan myöntämistä kiinteistön hankkimiseen näiltä alueilta enää olisi ehdottomasti kiellettävä. Tämä koskee varsinkin entisiä Suomen kansalaisia. Kun sanotuilta alueilta on sotien jälkeen muuttanut lukuisia henkilöitä ulkomaille, varsinkin Ruotsiin, ja monet heistä ovat menettäneet Suomen kansalaisuuden, olisi pidettävä kohtuuttomana, ellei heillä olisi mitään mahdollisuutta saada lupaa hankkia esimerkiksi lomanviettoaluetta vaikkapa entisestä kotitilastaan sen vuoksi, että tila kuului aikaisemmin Viipurin lääniin. Nykyisissä oloissa olisikin pidettävä asianmukaisena, että ulkomaalaisen ja ulkomaisen yhteisön kiinteän omaisuuden hankintaa koskeviin hakemuksiin, jotka 25 päivänä elokuuta 1939 annetun asetuksen (236/39) mukaan käsitellään sisäasiainministeriössä, voitaisiin myös Viipurin lääniin kuuluneiden alueiden osalta soveltaa edellä selostettua lain 1 §:ää. Näin ollen, ja vaikka lain 5 §:n sovelluttamisen voitaisiin katsoa lakanneen ja edellä selostettua lain tulkintaa ei hyväksyttäisi, olisi mainittu pykälä epäselvyyksien välttämiseksi ja merkityksensä menettäneenä kumottava.

Edellä lausutun perusteella ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita 28 päivänä heinäkuuta 1939 annetun lain (219/39) 5 §.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Oikeusministeri *J. O. Söderhjelm.*

Lakivaliokunnan mietintö N:o 2 hallituksen esityksen johdosta laiksi ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjan ottein 17 päivältä toukokuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 13. Valiokunta on kuullut esityksen johdosta asiantuntijana hallitusneuvos Kai Kortetta.

Yhtyen hallituksen esityksen perusteluihin valiokunta katsoo, että muuttuneista olosuhteista johtuen ei ole syytä pitää voimassa muutettavaksi esitetyn lain 5 §:ssä säädettyä ehdotonta kieltoa myöntää ulkomaalaiselle tai ulkomaiselle yhteisölle lupaa omakseen hankkia kiinteätä omaisuutta entiseen Viipurin lääniin kuuluvissa kunnissa tai kuntien osissa vaan että näillä alueilla sijaitsevan kiinteän omaisuuden hankkiminen ulkomaalaisen toimesta olisi tehtävä valtioneuvoston kussakin tapauksessa antamasta luvasta riippuvaksi niinkuin muuallakin Suomessa. Tämän mukaisesti valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Gestrin, jäsenet Gröndahl, Haukipuro, Huima, Kemppainen, Kock, Leinonen, Lillqvist, H. Linna, M. Linna, Lottanen, Luja, Pennanen, Pousi ja Suorttanen sekä varajäsen Knuuttila.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 2 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 13 laiksi ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 2 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 6, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita 28 päivänä heinäkuuta 1939 annetun lain (219/39) 5 §.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi osakeyhtiöistä annetun lain 44 §:n muuttamisesta.

Osakeyhtiö, joka oli päättänyt alentaa osakepääomaansa tai jakaa varoja, jotka yhtiöjärjestyksen mukaan oli pantu erilleen pääoman vakauttamiseksi, tahi sulautua toiseen yhtiöön, ei osakeyhtiölain 44 §:n alkuperäisen sanamuodon mukaan voinut toteuttaa päätöstään, ennen kuin se oli hakenut vuosihaastetta tuntemattomille velkojilleen ja maksanut velkansa. Menettely oli siten tässä kohden samanlainen kuin osakeyhtiön purkautuessa (OYL 43 §). Kun tästä menettelystä aiheutui tarpeetonta viivytystä ja hankaluutta, muutettiin osakeyhtiölain 44 §:ää 28 päivänä marraskuuta 1952 annetulla lailla (410/52) siten, että sanotunlaisten toimenpiteitten toteuttaminen tuli mahdolliseksi oikeuden suostumuksella. Kun hakemus asiassa oli tehty, oikeuden tuli kuulutuksella varata yhtiön tuntemattomille velkojille tilaisuus määrättynä päivänä kuuden kuukauden kuluttua ilmoittaa saamisensa oikeudelle. Mikäli oikeudessa sittemmin näytettiin, että velkojat, jotka velallinen oli hakemuksessaan maininnut tai jotka olivat kuulutuksen johdosta ilmoittautuneet, olivat saaneet saamisistaan täyden maksun tai että saamisista oli asetettu vakuus, jonka oikeus hyväksyi, taikka että velkojat olivat myöntyneet osakeyhtiön hakemuksessa tarkoitettuun toimenpiteeseen, oikeuden tuli suostua hakemukseen.

Vuosihaaste jäi kuitenkin vaihtoehtoisena voimaan uuden menettelyn rinnalla. Nykyisen muotonsa osakeyhtiölain 44 §:n 2 momentti sai 19 päivänä maaliskuuta 1954 annetulla lailla (124/54), jolloin useihin eri lakeihin otettiin yhdenmukaiset säännökset siitä, että kuulutuksen jälkeisen valvonnan tai paikalletulon tuli tapahtua kaikissa alioikeuksissa ennen kello kahtatoista.

Uuden perintökaaren säätämisen yhteydessä muutettiin 5 päivänä helmikuuta 1965 annetulla lailla (49/65) määräajasta velkomisasioissa sekä vuosihaastosta 9 päivänä marraskuuta 1868 annettua asetusta siten, että nimitys vuosihaaste korvattiin julkisella haasteella ja aikaisempi vuoden pituinen kuulutusaika lyhennettiin kuudeksi kuukaudeksi. Mainittu laki on tullut voimaan kuluvan vuoden tammikuun 1 päivänä, kuitenkin siten, että jos julkisen haasteen antamisesta on sitä ennen tehty päätös, on aikaisempaa lakia sovellettava.

Viimeksi mainitusta lainmuutoksesta seuraa, että kun osakeyhtiö, joka on päättänyt alentaa osakepääomaansa taikka ryhtyä muuhun osakeyhtiölain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen, tämän johdosta hakee julkista haastetta tuntemattomille velkojilleen tai oikeuden suostumusta toimenpiteelle, kuulutusaika on kummassakin tapauksessa sama. Toisaalta on kuitenkin huomattava, että mainitut menettelyt eroavat toisistaan oikeusvaikutustensa puolesta. Julkisella haasteella on se vaikutus, että tuntematon velkoja, joka ei viimeistään paikalletulopäivänä ilmoita saamistaan, menettää sen osalta puhevaltansa yhtiötä kohtaan. Oikeuden suostumuksen hankkimista tarkoittavassa menettelyssä taas velkojaa, joka ei noudata kuulutuksessa annettua kehotusta saamisensa ilmoittamiseen oikeudelle, kohtaa ainoastaan se seuraamus, että osakeyhtiön päättämä toimenpide toteutetaan

häntä kuulematta. Näistä eroavaisuuksista johtuen velkojan erehdys kuulutuksen luonteesta voi johtaa oikeuden menetyksiin.

Velkojaa kohtaavaa oikeuden menettämistä voidaan pitää asianmukaisena seuraamuksena kuulutuksessa määrätyn valvonnan laiminlyönnistä ainoastaan silloin, kun yhtiön päätös koskee sen purkamista siihen liittyvine selvitysmenettelyineen. Muutoin ei tällaisen seuraamuksen liittäminen kuulutusmenettelyyn ole tarpeen. Niinpä siitä onkin uudemmissa lainsäädännöissä luovuttu, mikä ilmenee esim. 28 päivänä toukokuuta 1954 annetun osuuskuntalain (247/54) säännöksistä (150 §).

Tämän johdosta hallitus esittää, että osakeyhtiölain 44 §:ää muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin julkista haastetta koskevat määräykset, jolloin noudatettavaksi menettelyksi mainitussa pykälässä tarkoitettujen toimenpiteiden osalta jäisi vain oikeuden suostumuksen hankkiminen siihen liittyvine kuulutuksineen. Asian laatuun katsoen lienee pidettävä riittävänä, että kuulutus julkaistaan virallisessa lehdessä kaksi kertaa, ensimmäisen kerran viimeistään viisi ja toisen kerran viimeistään kaksi kuukautta ennen paikalletulopäivää. Lainkohtaan ehdotetaan samalla tehtäväksi eräitä vähäisiä, pääasiallisesti muodollista laatua olevia korjauksia.

Aikaisempaa lakia olisi kuitenkin sovellettava, milloin hakemus julkisen haasteen antamisesta on pantu vireille ennen nyt ehdotetun lainmuutoksen voimaantuloa.

Edellä lausutun nojalla ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

osakeyhtiöistä annetun lain 44 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan osakeyhtiöistä 2 päivänä toukokuuta 1895 annetun lain 44 §, sellaisena kuin sen 1, 3 ja 4 momentti on 28 päivänä marraskuuta 1952 annetussa laissa (410/52) ja 2 momentti 19 päivänä maaliskuuta 1954 annetussa laissa (124/54), näin kuuluviksi:

44 §.

Jos osakeyhtiö päättää alentaa osakepääomaansa, jakaa varoja, jotka yhtiöjärjestyksen mukaan on pantu erilleen pääoman vakauttamiseksi, taikka yhdistää yhtiön toiseen yhtiöön, on siihen hankittava oikeuden suostumus.

Oikeuden suostumusta tarkoittavaan hakemukseen on liitettävä luettelo tunnetuista velkojista. Kun hakemus on tehty, määrätköön oikeus, että tuntemattomille velkojille on kuulutuksella varattava tilaisuus määrättynä päivänä kuuden kuukauden kuluttua, ennen kello kahtatoista, ilmoittaa saamisensa oikeudelle. Kuulutus on heti pantava nähtäville oikeuden ovelle sekä oikeuden toimesta julkaistava virallisessa lehdessä kaksi kertaa, ensimmäisen kerran viimeistään viisi ja toisen kerran viimeistään kaksi kuukautta ennen paikalletulopäivää. Jos oikeudessa näytetään, että ne velkojat, jotka on mainittu luettelossa tai jotka ovat kuulutuksen johdosta ilmoittautuneet, ovat saaneet saamisistaan täyden maksun tai että saamisista on asetettu vakuus, jonka oikeus hyväksyy, taikka että mainitut velkojat ovat myöntyneet hakemuksessa tarkoitettuun toimenpiteeseen, suostukoon oikeus sanottuun hakemukseen.

Kuulutuksesta on rekisteröimisvirastolle annettava tieto, niin kuin julkisesta haasteesta on säädetty.

Jos osakeyhtiö asetetaan konkurssiin vuoden kuluessa siitä päivästä, jona oikeus antoi suostumuksensa osakepääoman alentamiseen tai sellaisten varojen jakamiseen, jotka yhtiöjärjestyksen mukaan on pantu erilleen pääoman vakauttamiseksi, olkoon mainittu toimenpide tehoton velkojaa kohtaan, jonka

saaminen on syntynyt, ennen kuin oikeuden määräämä kuulutus oli toisen kerran julkaistu, ja joka ei ollut toimenpiteeseen myöntynyt.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Aikaisempaa lakia on kuitenkin sovellettava, milloin julkista haastetta koskeva hakemus on sitä ennen pantu oikeudessa vireille.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Oikeusministeri *J. O. Söderhjelm.*

Lakivaliokunnan mietintö N:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi osakeyhtiöistä annetun lain 44 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjan ottein 17 päivältä toukokuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 14. Valiokunta on kuullut esityksen johdosta asiantuntijoina hallitusneuvos Kai Kortetta, osakeyhtiölakikomitean puheenjohtajaa, rehtori Curt Olssonia ja vanhempaa oikeusneuvosmiestä Armo Keravuorta.

Voimassa olevan osakeyhtiölain 44 §:n mukaan voi osakeyhtiö, joka on päättänyt alentaa osakepääomaansa, jakaa varoja, jotka yhtiöjärjestyksen mukaan on pantu erilleen pääoman vakauttamiseksi taikka yhdistää yhtiön toiseen yhtiöön, joko hakea, ennen kuin tämä tapahtuu, tuntemattomille velkojilleen vuosihaastetta tai pyytää toimenpiteeseen oikeuden suostumusta. Sen jälkeen kun määräajasta velkomisasioissa sekä vuosihaasteesta 9 päivänä marraskuuta 1868 annettua asetusta muutettiin 5 päivänä helmikuuta 1965 annetulla ja 1 päivänä tammikuuta 1966 voimaan tulleella lailla (49/65) siten, että julkisen haasteen, joksi vuosihaasteen nimitys muutettiin, kuulutusaika lyhennettiin kuudeksi kuukaudeksi, ovat vaihtoehtoiset menettelytavat sikäli samanlaisia, että molemmat edellyttävät kuuden kuukauden pituista tuntemattomille velkojille kuulutuksella varattua saataviensa ilmoittamisaikaa. Oikeusvaikutuksiltaan ne kuitenkin eroavat siinä suhteessa, että kun tuntematon velkoja, joka julkisesta haasteesta kysymyksen ollen ei ilmoita saatavaansa viimeistään paikalletulopäivänä, menettää sen osalta puhevaltansa yhtiötä kohtaan, niin tällaista oikeuden menetystä ei tapahdu, mikäli kuulutus koskee oikeuden suostumuksen hankkimista aiotulle toimenpiteelle.

Kahden vaihtoehtoisen menettelytavan säilyttämistä vastaan puhuu se seikka, että tuntematon velkoja, joka kysymyksen ollessa julkisesta haasteesta jättää saatavansa ilmoittamatta luullen kuulutuksen tarkoittavan oikeuden suostumuksen hankkimista, menettää puhevaltansa yhtiötä kohtaan. Kun sitä paitsi uudenaikaisissa laeissa sekä meillä että muualla on luovuttu julkisen haasteen tuottamasta oikeuden menettämisseuraamuksesta vastaavissa tapauksissa eli kysymyksen ollessa esimerkiksi osakeyhtiöiden tai osuuskuntien sulautumisesta taikka osakeyhtiön osakepääoman alentamisesta, on valiokunta sitä mieltä, että osakeyhtiölain kokonaisuudistusta odottamatta osakeyhtiölain 44 §:ää olisi muutettava hallituksen esittämällä tavalla poistamalla siitä julkista haastetta tarkoittavaa menettelyä koskeva säännös.

Asiaa käsitellessään valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että lakiehdotuksen mukaan tuntemattomille velkojille on kuulutuksella varattava tilaisuus "määrättynä päivänä kuuden kuukauden kuluttua, ennen kello kahtatoista, ilmoittaa saamisensa oikeudelle". Kun tässä osin samasanaista voimassa olevan osakeyhtiölain 44 §:n sisältämää säännöstä samoin kuin 28 päivänä toukokuuta 1954 annetun osuuskuntalain vastaavaa osuuskuntien sulautumista koskevaa säännöstä on tulkittu niin, että käytetystä sanamuodosta huolimatta velkoja voi pätevästi ilmoittaa saamisensa myös ennen paikalletulopäivää, olisi lakivaliokunnan mielestä toivottavaa, että lain sanamuodosta ja annettavasta kuulutuksesta tämä mahdollisuus kävisi selvästi ilmi. Laissa ja kuulutuksessa käytetty sanonta näet aiheuttaa helposti sen käsityksen, että saatavan paikalletulopäivää aikaisempi ilmoittaminen ei olisi mahdollista. Tämän käsityksen syntymistä on omiaan tukemaan se, että suostumuksen hankkimista tarkoittavan kuulutuksen suhteen ei muuallakaan osakeyhtiölaissa ole selvää säännöstä paikalletulopäivää aikaisemmin tapahtuvan ilmoittamisen pätevyydestä, kuten on säädetty esim. 9 päivänä marraskuuta 1868

määräajasta velkomisasioissa sekä julkisesta haasteesta velkojille annetun asetuksen 11 §:ssä julkisesta haasteesta tai 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun konkurssisäännön 24 ja 29 §:ssä konkurssivalvonnasta kysymyksen ollen.

Valiokunta ei kuitenkaan esitä tässä yhteydessä lakiehdotuksen sanamuotoon muutosta, koska osakeyhtiölain 44 §:n sanamuoto tältä osin muutettuna tulisi poikkeamaan paitsi osuuskuntalain 154 §:n sanamuodosta myöskin julkista haastetta ja konkurssivalvonnan kuuluttamista koskevista säännöksistä. Paitsi sitä, että velkoja voisi joutua ymmälle, jos samankaltaisissa kuulutuksissa eräissä tapauksissa käytettäisiin sanontaa "määrättynä päivänä" ja toisissa "viimeistään määrättynä päivänä", voitaisiin osakeyhtiölain 44 §:n sanamuodon täsmentämisestä tässä kohden kenties tehdä se virheellisenä pidettävä johtopäätös, että osuuskuntien sulautumista koskevassa kuulutusmenettelyssä saatavan ilmoittaminen ennen paikalletulopäivää ei enää olisi mahdollista, osuuskuntalaki kun ei sekään sisällä selvää sanontaa saatavan ennen paikalletulopäivää tapahtuvasta ilmoittamisesta.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Gestrin, jäsenet Gröndahl, Haukipuro, Hellsten, Huima, Kemppainen, Kock, Leinonen, Lillqvist, H. Linna, M. Linna, Lottanen, Luja, Pennanen ja Pousi sekä varajäsen Knuuttila.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi osakeyhtiöistä annetun lain 44 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 3 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi osakeyhtiöistä annetun lain 44 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 14 laiksi osakeyhtiöistä annetun lain 44 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 3 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 10, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
osakeyhtiöistä annetun lain 44 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan osakeyhtiöistä 2 päivänä toukokuuta 1895 annetun lain 44 §, sellaisena kuin sen 1, 3 ja 4 momentti on 28 päivänä marraskuuta 1952 annetussa laissa (410/52) ja 2 momentti 19 päivänä maaliskuuta 1954 annetussa laissa (124/54), näin kuuluviksi:

44 §.

Jos osakeyhtiö päättää alentaa osakepääomaansa, jakaa varoja, jotka yhtiöjärjestyksen mukaan on pantu erilleen pääoman vakauttamiseksi, taikka yhdistää yhtiön toiseen yhtiöön, on siihen hankittava oikeuden suostumus.

Oikeuden suostumusta tarkoittavaan hakemukseen on liitettävä luettelo tunnetuista velkojista. Kun hakemus on tehty, määrätköön oikeus, että tuntemattomille velkojille on kuulutuksella varattava tilaisuus määrättynä päivänä kuuden kuukauden kuluttua, ennen kello kahtatoista, ilmoittaa saamisensa oikeudelle. Kuulutus on heti pantava nähtäville oikeuden ovelle sekä oikeuden toimesta julkaistava virallisessa lehdessä kaksi kertaa, ensimmäisen kerran viimeistään viisi ja toisen kerran viimeistään kaksi kuukautta ennen paikalletulopäivää. Jos oikeudessa näytetään, että ne velkojat, jotka on mainittu luettelossa tai jotka ovat kuulutuksen johdosta ilmoittautuneet, ovat saaneet saamisistaan täyden maksun tai että saamisista on asetettu vakuus, jonka oikeus hyväksyy, taikka että mainitut velkojat ovat myöntyneet hakemuksessa tarkoitettuun toimenpiteeseen, suostukoon oikeus sanottuun hakemukseen.

Kuulutuksesta on rekisteröimisvirastolle annettava tieto, niin kuin julkisesta haasteesta on säädetty.

Jos osakeyhtiö asetetaan konkurssiin vuoden kuluessa siitä päivästä, jona oikeus antoi suostumuksensa osakepääoman alentamiseen tai sellaisten varojen jakamiseen, jotka yhtiöjärjestyksen mukaan on pantu erilleen pääoman vakauttamiseksi, olkoon mainittu toimenpide tehoton velkojaa kohtaan, jonka saaminen on syntynyt, ennen kuin oikeuden määräämä kuulutus oli toisen kerran julkaistu, ja joka ei ollut toimenpiteeseen myöntynyt.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Aikaisempaa lakia on kuitenkin sovellettava, milloin julkista haastetta koskeva hakemus on sitä ennen pantu oikeudessa vireille.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta.

Tammikuun 19 päivänä 1951 annetun yksityisoppikouluasetuksen (23/51) säännösten mukaan, sellaisina kuin ne ovat 4 päivänä tammikuuta 1963 annetussa asetuksessa (4/63), saavat valtionapua nauttivan yksityisoppikoululaitoksen toimenhaltijat samansuuruiset peruspalkat ikälisineen, kalliinpaikanlisineen ja syrjäseutulisineen sekä ylitunti- ja tuntipalkkiot kuin valtion oppikoulujen vastaavat viran- tai toimenhaltijat saavat. Heidän oikeudestaan saada eläkettä ja palkkausta sairauden sekä raskauden ja synnytyksen vuoksi myönnetyn virkavapauden ajalta on voimassa vastaavat säännökset kuin valtion viran- tai toimenhaltijoiden osalta.

Valtion virkamiesten perhe-eläkkeistä ja hautausavuista 28 päivänä joulukuuta 1956 annetun lain (696/56) nojalla suoritetaan laissa tarkemmin määritellyn valtion viran tai toimen haltijan tai hoitajan kuoltua siihen lain mukaan oikeutetulle edunsaajalle valtion varoista perhe-eläkettä, hautausapua tai hautauskustannusten korvausta. Valtion laitoksina kuuluvat valtion oppikoulut tämän lain piiriin. Samanlainen laki on nyttemmin annettu kansakouluista. Kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista 11 päivänä maaliskuuta 1966 vahvistetun ja vuoden 1967 alusta voimaan tulevan lain (148/66) mukaan myös kansakoululaitoksen viranhaltijan, jolla tarkoitetaan kunnallisen kansakoulun opettajaa, keskikoulun lehtoria tai oppilasasuntolan hoitajaa, kuoltua suoritetaan edunsaajalle valtion varoista perhe-eläkettä, hautausapua ja hautauskustannusten korvausta eräin poikkeuksin samanlaisten perusteiden mukaan kuin edellä mainitussa valtion virkamiesten perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetussa laissa on säädetty.

Vaikka yleisenä periaatteena lainsäädännössä onkin ollut myöntää yksityisoppikoulun toimenhaltijoille samat oikeudet palkkaukseen ja eläkkeisiin kuin vastaaville valtion oppikoulun viran tai toimen haltijoille, ei tätä samanveroisuutta vielä ole toteutettu perhe-eläkeoikeuden osalta. Nykyinen lainsäädäntö ei tunne yksityisoppikoululaitoksen toimenhaltijain jälkeen jääneille omaisille valtion tai muista yleisistä varoista järjestettyä perhe-eläketurvaa.

Jotta tämä epäkohta tulisi korjatuksi ja yksityisoppikoulujen toimenhaltijain oikeudellinen ja taloudellinen asema saataisiin tässäkin kohden yhdenmukaiseksi vastaavien valtion virkamiesten samoin kuin kunnallisten keskikoulujen lehtorien kanssa, Hallitus pitää tarpeellisena, että myös yksityisoppikoululaitoksen toimenhaltijain jälkeen jääneille omaisille järjestetään vastaavanlainen perhe-eläkelain mukainen turva. Tässä tarkoituksessa olisi yksityisoppikoulujen valtionavusta annettuun lakiin lisättävä uusi säännös, jonka mukaan perhe-eläke, hautausapu ja hautauskustannusten korvaus yksityisoppikoulun rehtorin, opettajan tai muun tällaiseen etuun oikeutetun toimihenkilön jälkeen suoritetaan valtion varoista, t. s. sen maksamiseksi annetaan 100 %:n suuruinen valtionapu.

Esityksen mukaan myönnettäisiin perhe-eläkettä, hautausapua ja hautauskustannusten korvausta asetuksessa lähemmin säädetyillä perusteilla niiden, joko toimessa tai eläkkeellä olevien henkilöiden jälkeen, joiden osalta yksityisoppikoulu on saanut ns. opettajakohtaista valtionapua, toimihenkilöiden ja palveluskuntaan kuuluvien osalta ns. prosentuaalista valtionapua tai ns. eläkevaltionapua. Järjestelmän toteuttamisesta aiheutuvat menot, jotka on laskettu 1 päivänä tammikuuta 1965 voimaan tulleen palkkaustason mukaisesti ja niiden tietojen pohjalta, jotka on saatu yksityisoppikouluilta vuoden 1964 keväällä nousisivat noin 144 000 markkaan vuodessa. Menojen määrä luonnollisestikin suurenee vuosien kuluessa. Valtiolle aiheutuvien menojen kehitystä lähivuosien aikana on vaikea arvioida. Kouluhallituksen

II oppikouluosastolta saadun arviolaskelman mukaan tekisivät k. o. menot vuodelta 1967 168 395 mk, vuodelta 1968 173 610 mk, vuodelta 1969 178 835 mk ja vuodelta 1970 184 055 mk. Vuoden 1971 vastaavat menot voitaneen arvioida vähintään 190 000 markaksi.

Edellä sanotun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään yksityisoppikoulujen valtionavusta 6 päivänä lokakuuta 1950 annetun lain 6 §:ään, sellaisena kuin se on 29 päivänä kesäkuuta 1962 annetussa laissa (363/62), uusi näin kuuluva 2 momentti:

6 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Niistä asetuksella säädettyjen perusteiden mukaan myönnetyistä perhe-eläkkeistä, hautausavuista ja hautauskustannusten korvauksista, jotka koulu maksaa edellä 1 momentissa tarkoitetun rehtorin, opettajan, toimihenkilön tai palveluskuntaan kuuluneen jälkeen, kouluhallitus myöntää koululle valtionapua määrän, joka vastaa kulloinkin maksettua perhe-eläkettä, hautausapua tai hautauskustannusten korvausta, ei kuitenkaan siltä osalta, joka ylittää vastaavaan palkkausluokkaan kuuluvasta valtion virasta tai toimesta kulloinkin maksettavan perhe-eläkkeen, hautausavun ja hautauskustannusten korvauksen määrän.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Vt. opetusministeri *J. O. Söderhjelm.*

Sivistysvaliokunnan mietintö N:o 8 hallituksen esityksen johdosta laiksi yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein viime toukokuun 17 päivältä lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 15. Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä ed. V. E. Partasen ym. lakialoitteen n:o 203, joka niin ikään sisältää ehdotuksen laiksi yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta. Kuultuaan asiantuntijoina kouluneuvos T. Aattosta kouluhallituksesta, rehtori S. Apajalahtea Yksityiskoulujen Keskustoimistosta, johtaja J. Jääskeläistä valtiokonttorista, hallitussihteeri Y. Salosaarta opetusministeriöstä ja hallitussihteeri L. Sinivirtaa valtiovarainministeriöstä valiokunta kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Yhtyen siihen, mitä hallituksen esityksen perusteluissa on mainittu, valiokunta pitää asianmukaisena, että lakiehdotuksessa tarkoitetut yksityisoppikoulujen toimenhaltijat saatetaan myös perhe-eläkkeiden, hautausapujen ja hautauskustannusten korvausten osalta yhdenmukaiseen asemaan vastaavien valtion virkamiesten ja kunnallisten keskikoulujen lehtorien kanssa. Tämän vuoksi valiokunta on asettunut kannattamaan hallituksen esityksessä ehdotetun järjestelyn edellyttämän säännöksen lisäämistä yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain 6 §:ään.

Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaan tultaisiin perhe-eläkkeet, hautausavut ja hautauskustannusten korvaukset suorittamaan siten, että niistä maksettaisiin 100 %:n mukainen valtionapu. Kun yksityisoppikoulujen palveluksessa olevien henkilöiden eläkkeet tullaan yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun lain (291/66) mukaan vuoden 1967 alusta lukien maksamaan suoraan valtion varoista ja kun tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat valiokunnan käsityksen mukaan puoltavat saman menettelyn soveltamista myös perhe-eläkkeiden, hautausapujen ja hautauskustannusten korvausten maksamisessa, valiokunta on tehnyt lakiehdotukseen tätä tarkoittavan muutoksen. Lisäksi valiokunta on tehnyt lakiehdotukseen ne muodolliset muutokset, jotka ovat tarpeen sen johdosta, että yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain 6 §:ää on hallituksen esityksen antamisen jälkeen muutettu.

Ed. V. E. Partasen ym. lakialoitteeseen n:o 203 sisältyvä lakiehdotus tarkoittaa samaa asiaa koskevan muutoksen aikaansaamista yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain 6 §:ään kuin hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus. Näin ollen ja kun valiokunta on asettunut kannattamaan hallituksen esitystä, valiokunta ehdottaa aloitteeseen sisälyvän lakiehdotuksen hylättäväksi.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

..

Laki

yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään yksityisoppikoulujen valtionavusta 6 päivänä lokakuuta 1950 annetun lain 6 §:ään, sellaisena kuin se on *20* päivänä *toukokuuta 1966* annetussa laissa *(291/66)*, uusi näin kuuluva 2 momentti:

6 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Perhe-eläke, hautausapu ja hautauskustannusten korvaus, joka asetuksella säädettyjen perusteiden mukaan on myönnetty edellä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rehtorin ja opettajan, saman pykälän 5 a kohdassa tarkoitetun toimihenkilön ja palveluskuntaan kuuluvan sekä 29 päivänä toukokuuta 1922 lakkautettavaksi määrätyn suomen- tai ruotsinkielisen Helsingin jatko-opiston päästötutkinnon suorittaneen yksityisoppikoulun opettajan kuoltua, suoritetaan valtion varoista.

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hylkäisi lakialoitteen n:o 203,

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Backlund, Häggblom, H. Linna, Lukkarinen, V. E .Partanen, P. Räsänen, Saalasti, Salama, Terästö, Uusitalo ja Volotinen sekä varajäsen Honkonen.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 32 hallituksen esityksen johdosta laiksi yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian ja sen yhteydessä ed. V. E. Partasen ym. lakialoitteen n:o 203, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 8 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen sivistysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 203 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 15 laiksi yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 8 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 32, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään yksityisoppikoulujen valtionavusta 6 päivänä lokakuuta 1950 annetun lain 6 §:ään, sellaisena kuin se on 20 päivänä toukokuuta 1966 annetussa laissa (291/66), uusi näin kuuluva 2 momentti:

6 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Perhe-eläke, hautausapu ja hautauskustannusten korvaus, joka asetuksella säädettyjen perusteiden mukaan on myönnetty edellä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rehtorin ja opettajan, saman pykälän 5 a kohdassa tarkoitetun toimihenkilön ja palveluskuntaan kuuluvan sekä 29 päivänä toukokuuta 1922 lakkautettavaksi määrätyn suomen- tai ruotsinkielisen Helsingin jatko-opiston päästötutkinnon suorittaneen yksityisoppikoulun opettajan kuoltua, suoritetaan valtion varoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Глава 1

Общие положения

Настоящая глава содержит основные понятия и определения, используемые в данном документе. Все термины, не определённые здесь, понимаются в соответствии с общепринятым словоупотреблением.

1.1. Настоящий документ устанавливает требования к оформлению и содержанию документов, представляемых в Комиссию.

1.2. Документы должны быть составлены на русском языке. Допускается приложение переводов на иностранные языки.

1.3. Ответственность за достоверность сведений, содержащихся в документах, несёт лицо, подписавшее документ.

1.4. Документы, не соответствующие требованиям настоящей главы, возвращаются без рассмотрения.

1.5. Сроки, установленные в днях, исчисляются в календарных днях, если иное не оговорено.

1.6. Если последний день срока приходится на нерабочий день, срок переносится на ближайший рабочий день.

1.7. Документы могут быть представлены лично, по почте или в электронной форме.

1.8. Копии документов должны быть заверены в установленном порядке.

1.9. Подлинники документов возвращаются по требованию заявителя.

1.10. Комиссия вправе запрашивать дополнительные документы и сведения.

1.11. Запрос дополнительных документов приостанавливает течение срока рассмотрения.

1.12. Документы, полученные Комиссией, регистрируются в день поступления.

1.13. Регистрация документов осуществляется в порядке их поступления.

1.14. Документы, поступившие после окончания рабочего дня, регистрируются на следующий рабочий день.

1.15. Комиссия обеспечивает сохранность документов, полученных от заявителей.

1.16. Документы, содержащие сведения, составляющие коммерческую тайну, должны быть помечены соответствующим образом.

1.17. Доступ к документам, содержащим сведения, составляющие коммерческую тайну, ограничивается.

1.18. Документы, содержащие сведения, составляющие государственную тайну, не принимаются.

1.19. Документы, представленные с нарушением требований настоящей главы, возвращаются заявителю.

1.20. Возвращённые документы могут быть представлены повторно после устранения нарушений.

1.21. Повторно представленные документы регистрируются как новые.

1.22. Комиссия вправе отказать в приёме документов, если они представлены повторно без устранения нарушений.

1.23. Отказ в приёме документов может быть обжалован в порядке, установленном законодательством.

1.24. Документы, представленные в электронной форме, должны быть подписаны электронной подписью.

1.25. Электронная подпись должна соответствовать требованиям законодательства.

1.26. Документы, представленные в электронной форме, должны быть доступны для чтения.

1.27. Комиссия вправе потребовать представления документов на бумажном носителе.

1.28. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть сброшюрованы.

1.29. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть пронумерованы.

1.30. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть подписаны.

1.31. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть скреплены.

1.32. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах формата А4.

1.33. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах белого цвета.

1.34. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без повреждений.

1.35. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без исправлений.

1.36. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без подчисток.

1.37. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без помарок.

1.38. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без зачёркиваний.

1.39. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без вставок.

1.40. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без приписок.

1.41. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без дописок.

1.42. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без вырезок.

1.43. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без склеек.

1.44. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без заплат.

1.45. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без пятен.

1.46. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без загрязнений.

1.47. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов воды.

1.48. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов огня.

1.49. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов плесени.

1.50. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов насекомых.

1.51. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов грызунов.

1.52. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов выцветания.

1.53. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов истирания.

1.54. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов сгибания.

1.55. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов складывания.

1.56. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов скручивания.

1.57. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов разрывания.

1.58. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов прокалывания.

1.59. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов перфорации.

1.60. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов обрезания.

1.61. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов склеивания.

1.62. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов ламинирования.

1.63. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов покрытия.

1.64. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов нанесения.

1.65. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов печати.

1.66. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов штампа.

1.67. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов факсимиле.

1.68. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов копирования.

1.69. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов сканирования.

1.70. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов фотографирования.

1.71. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов видеосъёмки.

1.72. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов аудиозаписи.

1.73. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов биометрических данных.

1.74. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов генетических данных.

1.75. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов химических веществ.

1.76. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов радиоактивных веществ.

1.77. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов взрывчатых веществ.

1.78. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов наркотических средств.

1.79. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов психотропных веществ.

1.80. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов ядовитых веществ.

1.81. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов сильнодействующих веществ.

1.82. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих привыкание.

1.83. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих зависимость.

1.84. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих опьянение.

1.85. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих галлюцинации.

1.86. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих бред.

1.87. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих судороги.

1.88. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих паралич.

1.89. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих смерть.

1.90. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих мутагенные изменения.

1.91. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих канцерогенные изменения.

1.92. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих тератогенные изменения.

1.93. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих эмбриотоксические изменения.

1.94. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих фетотоксические изменения.

1.95. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих репродуктивные изменения.

1.96. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих иммунотоксические изменения.

1.97. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих нейротоксические изменения.

1.98. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих гепатотоксические изменения.

1.99. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих нефротоксические изменения.

1.100. Документы, представленные на бумажном носителе, должны быть оформлены на листах без следов веществ, вызывающих кардиотоксические изменения.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion omistaman koskiosuuden luovuttamisesta Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisille yhtiöille.

Aluevaihdon toimittamisesta valtion sekä Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisten yhtiöitten välillä 8 päivänä marraskuuta 1963 annetulla lailla (480/63) valtioneuvosto oikeutettiin luovuttamaan mainituille yhtiöille Anjalan kunnan Anjalan kylässä sijaitsevaan Anjala nimiseen koskitilaan RN:o 1995 kuuluva 36.53 hehtaarin suuruinen vesialue vesivoimineen sekä noin 4 hehtaarin suuruinen maa-alue edellyttäen, että mainitut yhtiöt luovuttavat valtiolle metsätaloudellisiin tarkoituksiin käytettäviksi soveltuvista ja metsähallituksen hyväksymistä tiloista kumpikin 1 100 000 markan arvoiset metsäalueet, sekä muutoin valtioneuvoston määrättävin ehdoin. Tämä vaihto suoritettiin 9 päivänä syyskuuta 1965.

Valtioneuvoston tarkoituksena oli tällöin luovuttaa koko valtion Anjalankoskessa omistama vesivoima, niin kuin ilmenee asiaa koskevan 7 päivänä kesäkuuta 1963 Eduskunnalle annetun Hallituksen esityksen perusteluista, joissa lausuttiin muun muassa: "Anjalan kunnan Anjalan kylässä olevan Anjalankosken vesivoimasta omistaa valtio 53.48 %, mikä on keskiveden ja sitä vastaavan putouskorkeuden mukaan laskien 12 167 kW. Muun osan kosken vesivoimasta omistaa Oy Tampella Ab, joka käyttää osuutensa vuonna 1922 valmistuneessa Inkeroisten voimalaitoksessa." — — — "Valtion omistaman vesivoiman arvoksi on vesivoimatoimikunta ilmoittanut 150 markkaa kW:ltä eli yhteensä 1 825 050 markkaa. Voimalaitoksen rakentamista varten luovutettavan maa-alueen arvo on 2,50 markan neliömetrihinnan mukaan 100 000 markkaa, joten valtion koko luovutuksen arvo on 1 925 050 markkaa."

Kysymyksessä olevaa lakiehdotusta valmisteltaessa ei voitu varmistautua, sisältyykö koko valtion omistama vesivoima, niin kuin luultiin, Anjalan koskitilaan, koska sitä koskevat asiakirjat olivat sodan johdosta kadonneet Viipurin läänin maanmittauskonttorissa. Myöhemmin kuitenkin ilmeni, että valtion osuus 12 167 kW muodostuu siten, että valtion omistaman Anjalan kunnan Anjalan kylässä olevan Anjalan koskitilan RN:o 1995 osalle tulee 11 375.20 kW ja Sippolan kunnan Mämmälän kylässä olevan Inkeroisten koskitalon RN:o 12, josta valtio omistaa 0.0696 osaa, osalle tulee 791.71 kW.

Jotta Enso-Gutzeit Osakeyhtiölle ja Oy Tampella Ab:lle voitaisiin luovuttaa kaikki se vesivoima, minkä valtio omistaa Anjalan koskessa ja mistä mainitut yhtiöt ovat jo valtiolle suorittaneet maksun, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion omistaman koskiosuuden luovuttamisesta Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisille yhtiöille.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan määräämillään ehdoilla luovuttamaan korvauksetta Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisille yhtiöille se osa valtion Anjalankoskessa omistamasta vesivoimasta, joka ei sisälly aluevaihdon toimittamisesta valtion sekä

Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisten yhtiöitten välillä 8 päivänä marraskuuta 1963 annetun lain (480/63) nojalla tehtyyn aluevaihtoon, eli 0.0696 osaa Sippolan kunnan Mämmälän kylässä olevasta Inkeroisten koskitalosta RN:o 12.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Maatalousministeri *Mauno Jussila.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 7 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion omistaman koskiosuuden luovuttamisesta Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisille yhtiöille.

Eduskunta on 17 päivänä viimeksi kulunutta toukokuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen n:o 16 laiksi valtion omistaman koskiosuuden luovuttamisesta Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisille yhtiöille.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä katsonut voivansa asettua puoltamaan ehdotettua koskiosuuden luovutusta.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Hamara, Heinonen, Hietala, Käkelä, Laaksonen, Laine, Pekkarinen, Rosnell, Sarjala, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Koppanen, I. Linna, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 9 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion omistaman koskiosuuden luovuttamisesta Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisille yhtiöille.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 7 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi valtion omistaman koskiosuuden luovuttamisesta Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisille yhtiöille.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 16 laiksi valtion omistaman koskiosuuden luovuttamisesta Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisille yhtiöille, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 7 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 9, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valtion omistaman koskiosuuden luovuttamisesta Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisille yhtiöille.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan määräämillään ehdoilla luovuttamaan korvauksetta Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisille yhtiöille se osa valtion Anjalankoskessa omistamasta vesivoimasta, joka ei sisälly aluevaihdon toimittamisesta valtion sekä Enso-Gutzeit Osakeyhtiö ja Oy Tampella Ab nimisten yhtiöitten välillä 8 päivänä marraskuuta 1963 annetun lain (480/63) nojalla tehtyyn aluevaihtoon, eli 0.0696 osaa Sippolan kunnan Mämmälän kylässä olevasta Inkeroisten koskitalosta RN:o 12.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Voimassa olevan asevelvollisuuslain (452/50) 6 §:n 2 momentin mukaan upseeri kuuluu reserviin sen vuoden loppuun, jona hän täyttää kuusikymmentä vuotta. Tämä säännöstö koskee näin ollen sekä sellaisia reserviin kuuluvia upseereita, jotka ovat varusmiespalvelunsa vakinaisessa väessä suoritettuaan siirretty reserviin, että vakinaisesta palveluksesta reserviin siirtyneitä entisiä upseerinviran haltijoita.

Upseerien kuulumista reserviin sen vuoden loppuun, jona he täyttävät kuusikymmentä vuotta, voidaan pitää perusteltuna sotilasarvoltaan alempien upseerien kohdalla, koska heidän sotilasarvoaan vastaavat tehtävät varsinkin liikekannallepannuissa joukoissa eivät enää sotilaallisesti katsoen sovellu iäkkäämmille upseereille. Sitävastoin huomioon ottaen nykyisten maanpuolustuksellisten tehtävien laajuuden ja niiden moninaisuuden olisi asianmukaista, että ylempään päällystöön kuuluvista ainakin everstin tai kommodorin ja niitä ylemmän sotilasarvon omaavat upseerit kuuluisivat reserviin pitemmän ajan kuin nuorempi päällystö. Käytännössä tämä koskisi lähinnä sellaisia upseereita, jotka ovat vakinaisessa palveluksessa ollessaan suorittaneet upseerin korkeakoulun edellyttämät tutkinnot sekä saaneet käytännön kokemusta palveluksessa johtoesikunnissa ja erinäisissä joukkojen ylemmissä komentajatehtävissä. Niinpä lakiehdotuksessa on tarkoitettu, että edellä mainitut upseerit voitaisiin, milloin erityiset olosuhteet niin vaativat, aina kutsua ylimääräiseen palvelukseen taikka palvelukseen sotavoiman sekä yleisen että osittaisen liikekannallepanon aikana. Näin ollen on katsottu asialliseksi ehdottaa, että everstin tai kommodorin ja niitä ylemmän sotilasorvon omaava upseeri kuuluisi edelleen reserviin sen vuoden jälkeenkin, jona hän täyttää kuusikymmentä vuotta, kunnes hänet voidaan asevelvollisuuslain säännösten perusteella vapauttaa kokonaan asevelvollisuuden suorittamisesta.

Lakiehdotukseen on sisällytetty soveltamissäännös, jonka mukaan lain säännöksiä siitä ajasta, jonka everstin tai kommodorin ja niitä ylemmän sotilasarvon omaava upseeri kuuluu reserviin, sovelletaan myös niihin vastaavan sotilasarvon omaaviin upseereihin, jotka vuonna 1955 tai sen jälkeen ovat täyttäneet kuusikymmentä vuotta.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnalle näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä syyskuuta 1950 annetun asevelvollisuuslain (452/50) 6 §:n 2 momentti näin kuuluvaksi:

6 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Upseeri kuuluu reserviin sen vuoden loppuun, jona hän täyttää kuusikymmentä vuotta, lukuun ottamatta everstin tai kommodorin ja niitä ylemmän sotilasarvon omaa-

vaa upseeria, joka kuuluu edelleenkin reserviin, kunnes hänet vapautetaan kokonaan asevelvollisuuden suorittamisesta.

Tämän lain säännöksiä sovelletaan myös everstin tai kommodorin ja niitä ylemmän sotilasarvon omaavaan upseeriin, joka vuonna 1955 tai sen jälkeen on täyttänyt kuusikymmentä vuotta.

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Puolustusministeri *Arvo Pentti.*

Puolustusasiainvaliokunnan mietintö N:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 24 päivänä toukokuuta 1966 lähettänyt puolustusasiainvaliokunnalle valmistelevaa käsittelyä varten edellä mainitun hallituksen esityksen n:o 17. Valiokunta on asiaa käsitellessään kuullut asiantuntijoina hallitussihteeri Toivo Siivosta puolustusministeriöstä, eversti Paavo Hämäläistä pääesikunnasta sekä majuri Aimo Raassinaa reserviupseeriliitosta.

Valiokunta yhtyy lakiehdotuksen sisältämiin muutoksiin, jotka tarkoittavat ylempään päällystöön kuuluvien, reservissä olevien upseerien käyttömahdollisuuksien lisäämistä maanpuolustustehtäviin.

Valiokunta toteaa, että myöskin sotilasarvoltaan alempien upseerien ja ehkä muidenkin asevelvollisryhmien kohdalla saattaa esiintyä tarvetta reserviin kuulumisen yläikärajan tarkistamiseen. Muutoksen ulottaminen koskemaan kaikkia olisi kuitenkin tarpeettoman laajalle ulottuva ja sen rajoittaminen vain tiettyjä alemmassa arvossa olevia ryhmiä koskevaksi vaatisi vielä pitkäaikaisia ja laajoja tutkimuksia.

Kun esityksen mukainen lainmuutos sellaisenaankin on maanpuolustuksen kannalta tarkoituksenmukainen ja tarpeellinen puolustusasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Honkonen, jäsenet Asunta, Breilin, Gröndahl, Halme, Hellsten, Hjerppe, Häkkinen (osittain), Jämsén (osittain), Kinnunen, Knuutti, Linna H., Mattila M., Procopé (osittain) ja Sileäkangas sekä varajäsenet Forsius, Knuuttila ja Laiho.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 33 hallituksen esityksen johdosta laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan puolustusasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 1 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 17 laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Puolustusasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 1 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 33, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä syyskuuta 1950 annetun asevelvollisuuslain (452/50) 6 §:n 2 momentti näin kuuluvaksi:

6 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Upseeri kuuluu reserviin sen vuoden loppuun, jona hän täyttää kuusikymmentä vuotta, lukuun ottamatta everstin tai kommodorin ja niitä ylemmän sotilasarvon omaavaa upseeria, joka kuuluu edelleenkin reserviin, kunnes hänet vapautetaan kokonaan asevelvollisuuden suorittamisesta.

Tämän lain säännöksiä sovelletaan myös everstin tai kommodorin ja niitä ylemmän sotilasarvon omaavaan upseeriin, joka vuonna 1955 tai sen jälkeen on täyttänyt kuusikymmentä vuotta.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi merilain muuttamisesta.

Pohjoismaiden merilakien on aika ajoin katsottu olevan uudistuksen tarpeessa osaksi merenkulun alalla tapahtuneen kehityksen johdosta, osaksi alan lainsäädännön saattamiseksi sopusointuun kansainvälisesti hyväksyttyjen merenkulkua koskevien yleissopimusten kanssa. Meillä annettiin 9 päivänä kesäkuuta 1939 uusi merilaki (167/39), joka pohjautui muiden pohjoismaiden kanssa tapahtuneeseen yhteistyöhön. Tätä lakia on sittemmin osittain muutettu lähinnä laivanisännän vastuun rajoittamista sekä meripanttioikeutta ja merisaamisten vanhentumista koskevilta osilta, viimeksi 8 päivänä kesäkuuta 1964 annetulla lailla (316/64). Nyt ehdotetut muutokset koskevat aluksen päällikköä, haveria, pelastuspalkkiota, merioikeudellisia rikkomuksia, oikeudenkäyntiä merioikeusasioissa ja meriselityksen käsittelyä oikeudessa. Sen ohessa on 8 §:n säännöstä aluksen merikelpoisuudesta muutettu. Myös nämä muutosehdotukset eräin kansallisen lainsäädännön aiheuttamin pienehköin poikkeuksin ovat syntyneet pohjoismaisen yhteistyön pohjalla.

Kööpenhaminassa marraskuussa 1965 pidetyssä pohjoismaisessa merilakikokouksessa lausuttiin toivomus, että pohjoismaiden merilakeihin sisällytettäisiin eräitä yleisiä säännöksiä mm. aluksen kansallisuudesta, nimestä ja kotipaikasta sekä säännökset aluksen rekisteröimisestä ja kiinnityksestä. Norjan, Ruotsin ja Tanskan kannalta saattaa tällaiseen olla aihetta siihen katsoen, että niiden lainsäädäntö näillä aloilla on peräisin osaksi 1890 -luvun alkupuolelta, osaksi vuosisadan vaihteesta. Kun Suomen merilaki uudistettiin perusteellisesti vuonna 1939 ja erillinen laki aluksen rekisteröimisestä ja kiinnityksestä annettiin vuonna 1927, ei meillä ole katsottu olevan aihetta ryhtyä niin laajakantoiseen lainuudistukseen. Tähän on sitäkin vähemmän syytä, kun sanottujen määräysten sisällyttäminen merilakiin tulisi vaatimaan uutta pykäläjärjestystä mm. laivanisäntää ja päällikköä koskevissa luvuissa sekä kaikissa rahtausta koskevan luvun jälkeisissä luvuissa, mikä Suomen kannalta olisi tällä hetkellä aiheetonta, koska suurin osa säännöksistä tulisi jäämään asiallisesti muuttamatta. Lisäksi tulee vielä se, että lainsäädännössä ja merioikeudellisessa kirjallisuudessa olevat viittaukset tulisivat muutetun pykäläjärjestyksen johdosta harhaanjohtaviksi.

Tämän yleiskatsauksen jälkeen esitetään yksityiskohtaisina perusteluina seuraavaa:

Kauppamerenkulkua koskeva määritelmä 2 §:n 2 momentissa on jätetty pois, koska se tuntuu parhaiten soveltuvan muuhun yhteyteen. Määritelmän poisjättämiseen on sitäkin enemmän aihetta, kun siinä tehdään kauppamerenkulun käsite riippuvaksi siitä, että toiminta tapahtuu ansiotarkoituksessa tai muutoin korvausta vastaan. Myös alukset, joilla harjoitetaan henkilökuljetusta maksutta, kuten on laita esim. tehtaiden ja yritysten henkilökuntakuljetuksissa työpaikalle ja takaisin, kuuluvat tietyin kohdin merilainsäädännön alaisuuteen. Ottaen huomioon jatkuvan kehityksen ei myöskään ole aihetta ottaa merilakiin määritelmiä, jotka ennen pitkää voivat menettää pätevyytensä. Mainittakoon, että muiden pohjoismaiden merilaeissa ei ole määritelty kauppamerenkulun käsitettä. Myöskään pohjoismaiden ilmailulait eivät sisällä määritelmiä.

Lain 8 §:n 1 momenttiin on tehty pari muutosta. Sana *"kauppa-alus"* on vaihdettu sanaan "alus", koska säännöksen täytyy katsoa käsittävän myös muunlaatuisia aluksia, esim. aluksia, joita käytetään hallinnollisiin tarkoituksiin tai jotka varustetaan tieteellistä tutkimusretkeä varten, sekä eräitä huvialuksia. Toinen muutos on siinä, että säännöstä sovelletaan vain, milloin alusta käytetään merenkulkuun; alus, joka on otettu liikenteestä tai jota käytetään asuntona, jää niin ollen merilain soveltamisalan ulkopuolelle.

Tämän pykälän 2 momenttiin on lisätty sanat "varusteista" ja "miehityksestä" sen osoittamiseksi, että myös niiden osalta annetaan laissa valtuutus antaa säännöksiä hallinnollista tietä. Sitä paitsi on tähän momenttiin tehty sanamuotoa koskeva muutos.

Aluksen päällikköä koskevista säännöksistä on osa vanhentuneita, ja niiden on sen vuoksi katsottu olevan uudistuksen tarpeessa. Näin on ennen kaikkea meriselitystä koskevien säännösten laita, mutta myös muissa kohdin ehdotetaan muutoksia. Niinpä on säännökset, jotka oikeastaan kuuluvat hallinnolliseen lainsäädäntöön, kuten esim. yksityiskohtaiset säännökset 43 §:n 2 momentissa, 49 §:ssä ja 54 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa, jätetty pois. Systemaattisista syistä on pari merimieslain säännöstä siirretty merilakiin. Näitä muutosehdotuksia selostetaan mainittujen pykälien käsittelyn yhteydessä.

Suomalaisessa aluksessa voidaan päällikkyys 47 §:n säännöksen mukaan hätätilassa uskoa ulkomaalaiselle. Tämä poikkeus siitä säännöstä, että vain Suomen kansalainen voidaan ottaa suomalaisen aluksen päälliköksi, ei kehittyneet liikenneyhteydet huomioon ottaen ole enää tarpeellinen, minkä vuoksi 41 §:n 1 momentissa oleva viittaus 47 §:ään on poistettu.

Voimassa olevan lain 43 §:n 1 momentin säännös velvoittaa päällikön huolehtimaan siitä, että alus ennen matkan aloittamista on merikelpoisessa kunnossa. Tämä säännös on sopusoinnussa merilain 72 §:n ja niin sanotun konossementtilain 3 §:n 1 momentin 1 kohdan vastaavien säännösten kanssa. Säännös on otettu ehdotuksen 1 momenttiin pienin muutoksin. Lisäksi on lyhyesti mainittu, mitä päällikön on merikelpoisuuteen katsoen lähinnä otettava huomioon. Lain 43 §:n 2 momentissa olevat yksityiskohtaiset säännökset tästä on poistettu hallinnolliseen lainsäädäntöön kuuluvina.

Ehdotuksen 43 §:n 2 momentin säännöstä, jonka mukaan päällikön on matkan aikana valvottava, että alus pidetään asianmukaisessa kunnossa, ei ole voimassa olevassa laissa. Merilain 72 §:n säännöksestä voidaan kuitenkin tehdä se johtopäätös, että päällikön tulee myös matkan aikana valvoa aluksen merikelpoisuutta. Nimenomaisen säännöksen tästä on katsottu olevan paikallaan myös päällikköä koskevassa luvussa. Säännös ei kuitenkaan ole, niin kuin sanamuodosta käy selville, yhtä ankara kuin ehdotettu 1 momentin säännös. Päällikön on näet joskus mahdotonta matkan useinkin monivivahteisten vaiheiden aikana todeta merikelpoisuudessa ilmenevät puutteet. Niinpä on myrskyisen sään aikana jokin niitti voinut irtaantua lastilinjan alapuolella ja seurauksena siitä on sisään virtaava vesi voinut aiheuttaa vahinkoa lastille. Lasti voi myös olla vahingoittunut muista syistä, esim. sen johdosta että lastiruuman tuuletusta ei ole voitu toimittaa epäedullisten sääolosuhteiden takia.

Ehdotuksen 43 §:n 3 momentin ensimmäisen lauseen sisältämä säännös on uusi. Ottaen huomioon sen suuren arvon, jota alus ja lasti meidän päivinämme edustavat, johtuu asian luonnosta, että laivanisännälle ilmoitetaan, milloin aluksen merikelpoisuudessa on ilmaantunut huomattavaa vikaa tai puutteellisuutta, ja että hänelle suodaan tilaisuus ryhtyä olosuhteiden vaatimiin toimenpiteisiin. Momentin toinen lause vastaa nykyisen 3 momentin säännöstä.

Ehdotuksen 46 § on jaettu kolmeen momenttiin. Tämä jako on tehty yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi muiden pohjoismaiden lakiehdotusten vastaavien säännösten kanssa. Pykälän 1 momentissa on toistettu merimieslain 44 §:n 2 momentin sisällys. Pykälän 2 momentin säännös on saatu merilain 46 §:n ensimmäisestä lauseesta ja 3 momentin säännös sanotun lainkohdan toisesta ja kolmannesta lauseesta.

Ehdotuksen 47 §:n ensimmäisen lauseen sisältämä säännös vastaa merimieslain 44 §:n 2 momenttia, kun taas toisen lauseen sisällys asiallisesti vastaa merilain 47 §:n ensimmäisen lauseen sisältämää säännöstä.

Merimieslain 44 ja 45 §:stä saatujen säännösten sijoittamista ehdotuksen 46 ja 47 §:ään voidaan pitää perusteltuna sikäli kuin ne koskevat päällikön toimintaa aluksessa. Toiselta puolen puolustavat nämä säännökset edelleen paikkaansa merimieslaissa siltä osin kuin ne sääntelevät perämiehen velvollisuutta toimia päällikön sijaisena.

Ehdotuksen 49 §:n mukaan päällikön on huolehdittava siitä, että alusta kuljetetaan ja käsitellään hyvän merimiestaidon mukaisesti. Lainkohdassa, sellaisena kuin se on voimassa olevassa laissa, luetellaan joukko päälliköllä aluksen merikelpoisuuteen nähden olevia velvollisuuksia. On katsottu riittäväksi,

että merilaissa annetaan yleinen säännös päällikön merenkulullisista velvollisuuksista, kun sen sijaan tarkemmat määräykset asiassa sopivimmin annetaan hallinnollista tietä.

Ehdotuksen 51 §:n 1 ja 3 momentin säännökset eivät sisälly ehdotukseen, vaan jätetty entiselleen. Sitä vastoin on 2 momenttia muutettu siten, että sanat "siitä asianmukaisesti annettuja määräyksiä noudattaen" on tarpeettomina poistettu.

Ehdotuksen 52 §:ään lisätyssä uudessa 4 momentissa on viitattu velvollisuuteen pitää öljypäiväkirjaa. Tällä tarkoitetaan 26 päivänä elokuuta 1957 annettua asetusta toimenpiteistä alusten aiheuttamien öljyvahinkojen estämiseksi (290/57).

Ehdotuksen 54 §:n 1 momentin säännös on asiallisesti yhtäpitävä voimassa olevan lain vastaavan säännöksen kanssa. Sitä vastoin on voimassa olevan lain 1—4 kohtaan sisältyvä luettelo siitä, mitä päiväkirjaan on merkittävä, jätetty pois, koska sitä koskevat määräykset voidaan sopivimmin antaa hallinnollista tietä. Pykälän 2 momentin sisällys vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 2 momentin ensimmäisen lauseen sisältämää säännöstä. Se mitä lainkohdan toisessa lauseessa on säädetty, on laivapäiväkirjaa koskevan käsittelyn yhteydessä mainitusta syystä jätetty hallinnollisen lainsäädännön varaan. Pykälän 3 momentin sanamuotoa on korjattu. Pykälän 4 momentin mukaan on kauppa- ja teollisuusministeriön asiana antaa tarkemmat määräykset tässä tarkoitettujen päiväkirjojen pitämisestä.

Ehdotuksen 56 §:n 1 momentin ensimmäisen lauseen mukaan ei keneltäkään voida evätä päiväkirjan sisällyksestä tarpeellista tietoa, jos hänen oikeutensa riippuu siitä. Tämä säännös on asiallisesti samansisältöinen kuin voimassa olevassa laissa, mutta yhteentörmäystapauksissa omaksutun kannan mukaisesti säädetään toisessa lauseessa, että se mitä esillä olevassa momentissa sanotaan, on oleva voimassa ainoastaan oikeudenkäynnissä, jossa yhteentörmäyksen perusteella ajetaan kannetta. Tätä perustellaan tarkemmin 255 §:n yhteydessä. Esillä olevan momentin säännös on, niin kuin 2 momentista käy ilmi, ulotettu koskemaan myös norjalaisessa, ruotsalaisessa tai tanskalaisessa aluksessa pidettyä päiväkirjaa, milloin alus on Suomen satamassa.

Esillä olevan pykälän 3 momentissa on se aika, jonka kestäessä laivanisännän on säilytettävä päiväkirja, pitennetty vähintään kolmeksi vuodeksi, koska voimassa oleva säännös vähintään kahden vuoden ajasta on osoittautunut liian lyhyeksi. Muutoin toistetaan tässä momentissa voimassa olevan lain 56 §:n toisen lauseen sisällys pienin muutoksin. Kun se, mitä 1, 2 ja 3 momentissa on säädetty, ei ole tarkoitettu olemaan voimassa vain 53 §:n 1 momentissa mainitusta muistikirjasta vaan myös siitä, mitä teknisin keinoin on merkitty aluksen navigoinnista ja sen koneiston käynnistä, on tästä otettu säännös 4 momenttiin.

Merilain 57—59 §:ään sisältyvät säännökset *meriselitysinstituutista* ovat, niin kuin jo on mainittu, puutteelliset. Samoin on laita meriselityksen käsittelyä koskevien säännösten osalta.

Pohjoismaisen yhteistyön puitteissa on sovittu meriselitysinstituutin jakamisesta kahteen ryhmään, joista toinen käsittäisi ne tapaukset, joissa meriselitys olisi pakollinen, ja toinen ne tapaukset, joissa meriselitys olisi valinnainen, t.s. joissa asianomaisella viranomaisella tai asiapuolilla olisi oikeus vaatia meriselityksen antamista.

Meriselitys on päällikön oikeudelle tai asianomaiselle konsulille antama selostus haaksirikosta tai merivahingosta tai muusta onnettomuustapauksesta, joka on sattunut satamassa tai matkan aikana, sekä sen johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Sen tarkoituksena ei ole ainoastaan varata päällikölle tilaisuutta puhdistautua, vaan myös olla laivanisännälle, lastinomistajalle tai muulle asianosaiselle todistusaineistona vahingonkorvausvaatimusta varten, joka heillä ehkä on ajettavana vakuutuksenantajia tai toisiaan vastaan. Asianmukaisessa järjestyksessä annettu ja vahvistettu meriselitys on täytenä todistuksena päällikköä tai muuta vastaan, joka sen on antanut, ja sille annetaan myös muutoin todistusarvo, kunnes toisin on näytetty. Mikään ei niin ollen estä asianosaista, jonka etua merionnettomuus koskee, esittämästä vastanäyttöä. Meriselityksellä ja sen yhteydessä pidettävällä kuulustelulla on, paitsi yksityisoikeudellinen, myös julkisoikeudellinen tarkoitusperä: mm. selvittää, onko päällikkö tai joku laivaväkeen kuuluva syyllistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin tehtä-

vänsä suorittamisessa. Meriselityksen antamisen laiminlyönti säädetyssä ajassa ja asianmukaisella tavalla voi koitua päällikölle kalliiksi jo sen takia, että hän menettää sen todistusedun, minkä laillisesti annettu meriselitys hänelle tarjoaa. Sitä paitsi seuraa meriselityksen antamisen laiminlyönnistä rangaistus (234 §).

Kuulustelun (255—259 §) tarkoituksena on mahdollisimman nopeasti ja mutkattomasti koota tarjolla oleva todistusaineisto.

Ehdotuksen 57 §:n säännökset on laadittu muiden pohjoismaiden asiaa koskeviin ehdotuksiin läheisesti liittyen. On katsottu tarkoituksenmukaiseksi jakaa ne tapaukset, joissa meriselityksen antaminen on tehty *pakolliseksi*, eri kohtiin. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta laista lähinnä siinä, että meriselitys on annettava myös, milloin vahinkoa on aiheutunut aluksen ulkopuolella olevalle omaisuudelle, kuten esim. laiturille tai tukkilautalle aiheutunut vahinko tai vahinko, joka on syntynyt sen johdosta, että alus on kulkenut suurella nopeudella ahtaassa kulkuväylässä, sekä myös milloin joku on kuollut aluksessa ja haudattu mereen. Toinen poikkeaminen nykyisestä laista on, että — 2 momentin perustelujen yhteydessä mainitusta syystä — meriselityksen antaminen, milloin vahinko on kohdannut lastia, on pakollinen ainoastaan siinä tapauksessa, että lastissa on sattunut huomattava tulipalo, räjähdys tai siirtyminen. Muiden ehdotuksessa lueteltujen tapausten voidaan katsoa sisältyvän pykälään sellaisena kuin se nykyisin on voimassa. Maininta tarttuvista taudeista on jätetty säännöksestä pois, koska sellaisten esiintyessä lähinnä terveydenhoitoviranomaisten on ryhdyttävä toimenpiteisiin. Ei myöskään ole katsottu olevan aiheellista erityisesti mainita keripukkia ja beri-beri-tautia, varsinkaan kun sanottuja tauteja ei enää esiintyne aluksissamme.

Pykälän 1 momentissa käytetty sanonta "aluksen käytön yhteydessä" merkitsee, että alusta käytetään tarkoitustaan vastaavasti. Sanonta "aluksen ollessa kulussa" merkitsee sitä, ettei kuoleman tai vaikean ruumiinvamman aiheuttaneen tapauksen johdosta, joka on sattunut aluksen ollessa ankkuroituna tai kiinnitettynä satamassa tai redillä, tarvitse antaa meriselitystä, koska sellaisissa tapauksissa muu selvitys, lähinnä poliisitutkinta, on helposti aikaansaatavissa. Sitä paitsi tulisi 59 §:ssä säädetystä ilmoituksesta käymään ilmi, onko viranomaisilla aihetta ryhtyä olosuhteiden vaatimiin toimenpiteisiin.

Syynä siihen, että meriselityksen antaminen on tehty pakolliseksi 1 momentissa luetelluissa tapauksissa, on todettava, niin kuin jo mainittiin, että yleisen edun mukaista on saada selvitetyksi, onko kuolema, onnettomuustapaus tai vahinko johtunut jonkun aluksen palveluksessa olevan virheestä tai laiminlyönnistä tai muutoin aluksen käytön yhteydessä.

Esillä olevan pykälän 2 momentissa on säännöksiä *valinnaisesta meriselityksestä*. On katsottu, että sellainen on annettava, milloin tapahtuman johdosta, joka on sattunut tai jonka voidaan otaksua sattuneen aluksen käytön yhteydessä, merenkulkuhallitus antaa siitä määräyksen tai päällikkö tai laivanisäntä niin vaatii tai, milloin kysymyksessä on lastia kohdannut huomattava vahinko, lastinomistaja tai lastin vakuutuksenantaja sitä pyytää. Merenkulkuviranomaisilla saattaa olla aihetta syyttää päällikköä, joka on syyllistynyt rikokseen tai merenkulkua koskevien säädösten rikkomiseen. Asianosaisen kannalta taas voi hänen etunsa mukaista olla saada oikeudellista tietä selvitetyksi, kuinka alusta tai lastia kohdannut vahinko on syntynyt ja mitä vahinko käsittää tai, milloin kysymyksessä on henkilövahinko, syy siihen. Ei ole katsottu aiheelliseksi vaatia pakollista meriselitystä lastivahingon ollessa kysymyksessä, lukuun ottamatta 1 momentin 8 kohdassa mainittua tapausta, koska sellainen vahinko nykyisin yleisesti selvitetään katsastuksen ja sopimuksen perusteella. Sitä paitsi on käytännössä usein mahdotonta todeta siinä lyhyessä ajassa, jonka kuluessa meriselitys on annettava, onko lastia lainkaan kohdannut vahinko, vielä vähemmän vahingon syntymisen syitä. Tämä ei kuitenkaan estäne asianosaista, milloin hän niin haluaa, vaatimasta meriselityksen antamista. Jotta estettäisiin väärinkäytökset, esim. shikaanitarkoituksessa, on oikeus vaatia meriselitystä tehty riippuvaksi siitä, että lastia kohdannut vahinko on huomattava. Säännös päällikön oikeudesta antaa meriselitys, milloin hän katsoo olosuhteiden niin vaativan, vastaa voimassa olevan lain 57 §:n 2 momentin säännöstä. Säännöstä perustellaan sillä, että päällikön tulee voida saattaa asia oikeuden tut-

kittavaksi, milloin hänen etunsa on ristiriidassa laivanisännän tai muiden asianosaisten edun kanssa tai milloin hän haluaa puolustaa jotakin menettelytapaansa.

Asian luonnosta johtuu, että meriselityksen antamista koskevasta määräyksestä tai pyynnöstä on ilmoitettava päällikölle tai laivanisännälle. Tästä on otettu säännös 3 momenttiin.

Pykälän 4 momentissa viitataan niihin tapauksiin, joissa meriselityksen antamisvelvollisuudesta on tehty poikkeus.

Meriselityksen antamisvelvollisuus tulisi, niin kuin esillä olevasta pykälästä käy selville, koskemaan suomalaisen aluksen päällikköä. Kun sellaista rajoitusta ei ole tehty voimassa olevassa laissa, on ollut olemassa epätietoisuutta siitä, onko ulkomaisen aluksen päällikkö velvollinen antamaan meriselityksen Suomen tuomioistuimelle. Joissakin tapauksissa meriselitys on annettu, toisissa taas ei. Selvää on, että myös ulkomaisen aluksen päällikölle on annettava tilaisuus, milloin aihetta siihen katsotaan olevan, antaa Suomessa meriselitys. Tästä on otettu säännökset ehdotuksen 256 §:ään, jota jäljempänä perustellaan.

Voimassa olevan lain 58 §:n 1 momentissa säädetään, että meriselitys annetaan 253—258 §:ssä mainituin tavoin sen paikkakunnan raastuvanoikeudelle, missä onnettomuus on tapahtunut tai mihin alus tai päällikkö ensin saapuu, sekä, jollei näissä paikoissa ole raastuvanoikeutta, lähimmän kaupungin raastuvanoikeudelle. Tämä säännös on otettu ehdotukseen pienin muodollista laatua olevin muutoksin. Tästä pääsäännöstä on tehty poikkeus esillä olevan momentin toisessa lauseessa, jonka mukaan meriselityksen antaminen voidaan lykätä, jos siten saavutetaan meriselityksen tarkoitusta syrjäyttämättä huomattavaa kustannusten säästöä alukselle tai muita olennaisia etuja. Pääsäännön tiukka noudattaminen tulisi näet joissakin tapauksissa vaikuttamaan tarpeettoman ankaralta. Joissakin tapauksissa voi olla laivanisännän, toisissa tapauksissa taas lastinomistajan tai muun asiapuolen edun mukaista, että tapauksen selvittäminen tapahtuu muulla paikkakunnalla kuin sillä, jota laissa edellytetään. Säännönmukaisesti olisi aluksen päällikön tai laivanisännän asiana ratkaista, onko toimitus lykättävä. Esillä olevan momentin viimeisen lauseen mukaan tulisi päällikön sellaisesta lykkäyksestä ja sen syystä kirjallisesti ilmoittaa merenkulkuhallitukselle, jolla siten olisi mahdollisuus valvoa yleistä etua.

Pykälän 2 momentin säännös vastaa pääasiallisesti, mitä voimassa olevan lain 58 §:n 2 momentissa säädetään. Säännöksen loppuosa on kuitenkin jätetty pois, koska ehdotuksen 59 §:ssä säädetyn ilmoituksen voidaan edellyttää antavan riittävän selvityksen tapahtumasta. Sitä paitsi käy 253 §:n 1 momentin säännöksestä ilmi, että aluksen päiväkirjat ja muistikirjat, milloin sellaisia on pidetty ja ne ovat tallella, on alkuperäisinä esitettävä oikeudelle meriselityksen käsittelyssä. Uusi on säännös, että tässä tarkoitettu ilmoittautuminen voisi tapahtua myös oikeuden puheenjohtajalle. Säännöksen tarkoituksena on antaa päällikölle tai hänen asiamiehelleen mahdollisuus toimittaa kysymyksessä oleva ilmoittautuminen ilman ajan hukkaa. Kaikkien asiapuolten edun mukaista on, että oikeus tai sen puheenjohtaja välittömästi ilmoittautumisen tapahduttua määrää ajan istuntoa varten meriselityksen vastaanottamiseksi, mikä käy selville 253 §:n 1 momentin säännöksestä. Jokainen viivytys voi aiheuttaa asianosaisille tappiota, jota paitsi päällikkö estyy ryhtymästä kiireellisesti niihin toimenpiteisiin, joita kysymyksessä oleva tapahtuma vaatii. Tästä syystä ehdotetaan esillä olevassa momentissa säädettäväksi, että päällikön on meriselityksen antamista varten niin pian kuin mahdollista ilmoittauduttava raastuvanoikeudelle tai sen puheenjohtajalle.

Oikeuden ei voida katsoa voivan kieltäytyä ottamasta vastaan ilmoittautumista meriselityksen antamista varten, vaikka se ei tapahtuisikaan "niin pian kuin mahdollista". Epääminen voi aiheuttaa oikeudenmenetyksen päällikölle ja hänen edustamalleen laivanisännälle.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan samoin kuin muissakin pohjoismaisissa ehdotuksissa, että suomalaista alusta koskeva meriselitys annetaan Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa oikeudelle, joka asianomaisen maan lain mukaan on siihen toimivaltainen. Muutoin tulisi meriselitys ulkomailla annettavaksi sen vastaanottamiseen oikeutetulle Suomen konsulille. Paikkakunnalla, missä sellaista Suomen konsulia ei ole, tulisi olemaan mahdollista antaa meriselitys Norjan, Ruotsin tai Tanskan

konsulille, jolla kotimaansa lain mukaan on valta ottaa vastaan meriselitys.

Pykälän 4 momentin säännös vastaa pääasiallisesti voimassa olevan lain 59 §:n 2 momentin säännöstä.

Pykälän 5 momenttiin on otettu säännös sen tapauksen varalta, että alus on kadonnut tai tuhoutunut ja kaikki aluksessa olleet ovat kuolleet. Sellaisessa tapauksessa toimitetaan tutkinta tapahtuman johdosta sopivimmin aluksen kotipaikkakunnalla. Ehdotuksen mukaan merenkulkuhallitus voi kuitenkin määrätä, että tutkinta toimitetaan muualla.

Ehdotuksen 59 §:n mukaan on päällikön velvollisuutena mm. niissä tapauksissa, joissa meriselitys lain mukaan on annettava, toimittaa tapahtumasta kirjallinen ilmoitus merenkulkuhallitukselle tai, jos alus on ulkomailla, lähimmälle Suomen konsulille. Konsulilla tarkoitetaan tässä, toisin kuin mitä säädetään 58 §:ssä, myös kunniakonsulia, koska tässä vain on kysymys ilmoituksen vastaanottamisesta ja sen lähettämisestä asianomaiselle viranomaiselle. Säännöstä, joka on yhtäpitävä sen kanssa, mitä Ruotsin merilain mukaan on voimassa (40 § 1 mom., sellaisena kuin se on laissa 16.10.1914), ei ole Suomen merilaissa.

Harkittaessa kysymystä, millä keinoilla meriselitysinstituuttia voitaisiin tehostaa, on katsottu tarkoituksenmukaiseksi ottaa merilakiin säännös ilmoitusjärjestelmästä. Paitsi sitä että ilmoituskaavakkeesta olisi päällikölle arvokasta apua selontekojen laatimisessa sattuneista merionnettomuuksista ja asiaan vaikuttavista tekijöistä, antaisi ilmoitus merenkulkuhallitukselle mahdollisuuden nykyistä tehokkaammin todeta, onko meriselitys annettu silloin kun siihen on ollut velvollisuus, ja ilmoittaa päällikkö syytteeseen pantavaksi, milloin hän on laiminlyönyt antaa meriselityksen, sekä myös muutoin saattaa rikokset ja rikkomukset merenkulkua koskevia säädöksiä vastaan syytetoimenpiteiden kohteeksi. Sitä paitsi tulisivat ilmoitukset olemaan arvokkaita laadittaessa tilastoa sattuneista merionnettomuuksista ja niiden syistä.

Ilmoitusjärjestelmän aikaansaamista samaan tapaan kuin Ruotsissa ovat puoltaneet sekä merenkulkuviranomaiset että ne raastuvanoikeudet, joita asiassa on kuultu. Mainittakoon, että Ruotsissa saadut kokemukset ilmoitusjärjestelmästä ovat olleet yksinomaan myönteisiä.

Niin kuin ehdotuksen 59 §:n 2 momentin säännöksestä käy ilmi, on ilmoitus annettava myös muiden kuin 57 §:n 1 momentissa lueteltujen tapausten johdosta. Tässä mainittujen tapausten tarkoituksena on täydentää meriselitysvelvollisuutta koskevia säännöksiä. Niinpä ilmoitusvelvollisuus olisi olemassa, kun on sattunut henkilövahinko tai kun huomattavaa vahinkoa on aiheutunut alukselle tai lastille tai aluksen ulkopuolella olevalle omaisuudelle, myös siinä tapauksessa, että alus on ollut ankkuroituna tai kiinnitettynä satamassa tai redillä, tietenkin edellyttäen että vahinko on sattunut aluksen käytön yhteydessä. Samoin olisi annettava ilmoitus, kun joku on pudonnut aluksesta ja hukkunut tai kun merenkulkuhallitus niin vaatii tai kun meriselitystä on pyydetty 57 §:n 2 momentin nojalla.

Niin kuin 255 §:n perusteluissa huomautetaan, on siihen katsoen, että meriselityksen antaminen monin paikoin ulkomailla ei ole pakollinen, alusten yhteentörmäystapauksissa myönnetty poikkeus velvollisuudesta antaa meriselitys. Syystä, joka on mainittu 255 §:n yhteydessä, ehdotetaan 59 §:n 4 momenttiin otettavaksi säännös, jonka mukaan ilmoitusta, joka koskee aluksen törmäämistä toiseen alukseen, ei saisi antaa vastapuolelle tiedoksi ennen kuin tapahtuman johdosta annettava meriselitys on otettu oikeuden tai muun asianomaisen viranomaisen käsiteltäväksi. Mitään estettä tällaiseen menettelyyn ei ole, niin kuin käy ilmi yleisten asiakirjain julkisuudesta 9 päivänä helmikuuta 1951 annetun lain (83/51) 9 §:stä.

Jos konsuli kysymyksen ollessa esim. alusten yhteentörmäämisestä (255 §) on sallinut meriselityksen antamisen lykättäväksi, koska on odotettavissa, että se annetaan samanaikaisesti toista alusta koskevan meriselityksen kanssa, täytyy ilmoituksen tietenkin olla käsillä tutkintaa toimitettaessa ja vasta sen päätyttyä voidaan ilmoitus lähettää merenkulkuhallitukselle. Sitä vastoin ei hän tarvitse ilmoitusta, jos hän vain merkitsee sen vastaanotetuksi. Pykälän 4 momentin mukaan, joka on uusi, tulee hänen sellaisessa tapauksessa huolehtia siitä, että ilmoitus ulkoasiainministeriön välityksellä viipymättä lähetetään merenkulkuhallitukselle. Ainoastaan siihen valtuutetulla konsulilla on oikeus kä-

sitellä meriselitystä, niin kuin käy ilmi siitä, mitä 58 §:n 3 momentin yhteydessä on esitetty.

Lain 62 §:n 1 momentin sanamuotoa on muutettu. Toinen lause on yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi muiden pohjoismaiden ehdotusten kanssa osittain muutetussa muodossa siirretty uudeksi 2 momentiksi, minkä johdosta nykyiset 2 ja 3 momentti tulevat vastaavasti 3 ja 4 momentiksi.

Puutteena voimassa olevassa laissa on, ettei päällikköä ole velvoitettu ilmoittamaan rekisteriviranomaiselle, milloin alus on ulkomailla ulosmitattu tai pantu velasta takavarikkoon. Edellytyksenä sellaiselle velvoitukselle on kuitenkin, että laiva-asiakirjoista käy ilmi aluksen olevan velasta kiinnitetty. Tämän tiedon saa päällikkö kansallisuuskirjasta. Alusrekisterilain 36 §:n mukaan on näet rekisteriviranomainen velvollinen tekemään kansallisuuskirjaan merkinnän myönnetystä, uudistetusta tai kuoletetusta kiinnityksestä tai, milloin alus on ulkomailla, antamaan siitä erityisen todistuksen, joka sittemmin on liitettävä kansallisuuskirjaan. Edelleen on päällikön ilmoitettava nyt mainituista tapauksista kiinnityksenhaltijalle, milloin tämä on hänen tiedossaan. Tästä on ehdotettu otettavaksi säännös 64 §:n uuteen 2 momenttiin. Päällikkö, joka laiminlyö tämän velvollisuutensa, voidaan velvoittaa suorittamaan vahingonkorvausta, niin kuin ehdotuksen 67 §:n 2 momentista käy ilmi. Sitä paitsi voidaan hänet 237 §:n 1 momentin nojalla tuomita rangaistukseen.

Lain 67 §:ään on liitetty uusi 1 momentti, jossa säädetään, että päällikkö ei vastaa henkilökohtaisesti sitoumuksista, jotka hän tässä ominaisuudessaan on tehnyt laivanisännän tai lastinomistajan puolesta. Vaikka ilman nimenomaista säännöstäkin tuntuu selvältä, ettei päällikkö ole vastuussa sellaisista sitoumuksista, on tästä selvyyden vuoksi otettu säännös ehdotukseen, näin sitäkin suuremmalla syyllä kun muiden pohjoismaiden merilaeissa on samansisältöinen säännös. Voimassa olevan lain 1 momentti tulee mainitun lisäyksen johdosta 2 momentiksi.

Pykälän nykyinen 2 momentti on yhdenmukaisesti muiden pohjoismaiden ehdotusten kanssa ehdotettu kumottavaksi. Sama koskee 185 §:n säännöstä laivaneuvottelun pitämisestä ennen kuin päällikkö ryhtyy haveritoimeen. Tämä muutos ei tietenkään merkitse, etteikö päälliköllä olisi oikeus, milloin olosuhteet niin vaativat, pitää laivaneuvottelu. Jos laivaneuvottelu on pidetty, tulee hänen merkitä päiväkirjaan neuvottelussa lausutut mielipiteet, mutta hänen asianaan on vapaasti tehdä päätös ryhtymisestä toimenpiteeseen, jota hän itse pitää välttämättömänä. Laivaneuvottelun merkitys on tutkittava kussakin tapauksessa erikseen, milloin on ratkaistava kysymys päällikön vastuusta.

Esillä olevan pykälän viimeinen momentti on uusi. On katsottu kohtuulliseksi, että niiden perusteiden, jotka oikeuttavat päällikön ja merimiehen vahingonkorvausvelvollisuuden sovittelemiseen (merilain 67 § 3 mom. ja merimieslain 50 § 2 mom.), tulisi olla voimassa myös luotsin kohdalta. Myös muilla aloilla esiintyy samanlaista sovittelua. Niinpä sotaväen rikoslain 47 §:n 3 momentin mukaan aluksen tai ilma-aluksen päällikkö tietyin edellytyksin vapautetaan vahingonkorvausvelvollisuudesta sekä kolmanteen mieheen että valtioon nähden ja 21 päivänä joulukuuta 1929 annetun lain (411/29) mukaan on valtioneuvostolla oikeus kokonaan tai osaksi vapauttaa virkamies korvauksesta, joka on tuomittu sillä perusteella, että hän on toimessaan aiheuttanut valtiolle vahinkoa. Mainittakoon, että pohjoismaisen yhteistyön puitteissa on tehty ehdotus säännöksiksi mm. valtion ja kuntien vastuusta virkamiestensä toimista. Kun kuitenkin on epätietoista, tuleeko tämä ehdotus johtamaan lainsäädäntötoimenpiteeseen ja milloin, on katsottu, samoin kuin Ruotsissa, aiheelliseksi tässä yhteydessä suoda luotsille, joka on avustanut aluksen luotsauksessa ja tehtävän täyttämisessä tekemänsä virheen tai laiminlyönnin johdosta on joutunut vahingonkorvausvelvolliseksi, samanlainen oikeus sovittelemiseen kuin mikä on päälliköllä ja merimiehellä. Tämä kysymys ei varsinaisesti kuulu merilain piiriin. Luotsausta koskeva lainsäädäntö on annettu hallinnollista tietä (Asetus 5. 12. 1957/393), eikä ole mahdollista ratkaista kysymystä siinä järjestyksessä. Sen vuoksi on tuntunut sopivimmalta ottaa asiasta säännös merilakiin.

Ottaen huomioon merenkulun alalla tapahtuneen kehityksen ei ole asianmukaista kytkeä päällikön tilintekovelvollisuutta siihen ajankohtaan, jolloin alus matkan päätyttyä on tullut kotipaikkaan. Tämä nykyiseen 68 §:n 1 momenttiin sisältyvä säännös on

jäännös purjelaivojen aikakaudelta ja on sen vuoksi jätetty pois. Sen sijaan ehdotetaan sellaista muutosta, että tilitys olisi tehtävä, "milloin laivanisäntä sitä pyytää". Käytännössä tehdään tilitys säännöllisesti kuukausittain.

Voimassa olevan lain 57 §:ssä säädetään, että meriselitys on annettava mm. milloin on sattunut jokin tapahtuma, joka on aiheuttanut vahinkoa lastille. Koska velvollisuus antaa meriselitys lastin vahingoittumistapauksessa ei ehdotuksen mukaan tulisi olemaan pakollinen, on katsottu aiheelliseksi, että lastinomistajalle tai, jollei tämä ole tiedossa, laivaajalle ilmoitetaan, jos kuljetettavaksi otettu tavara on hävinnyt, vähentynyt tai vahingoittunut. Tästä ehdotetaan 101 §:ään lisättäväksi uusi toinen momentti. Mainittakoon, että käytännössä sellainen ilmoitus säännöllisesti jo annetaan.

Vuoden 1873 merilakiin sisältyneitä säännöksiä *haverista* muutettiin voimassa olevalla merilailla, koska niitä ei enää ollut käytännössä sovellettu. Silloin katsottiin, että niin sanotut Yorkin-Antwerpenin säännöt vuodelta 1924 (YAR), jotka käsittivät yhteistä haveria koskevan instituutin täydellisen sääntelyn, olisi tavalla tai toisella sisällytettävä lainsäädäntöön, näin sitäkin suuremmalla syyllä, kun konossementeissa ja rahtaussopimuksissa säännöllisesti viitattiin niihin. Merilain esitöiden aikana esitettiin kysymys, eikö instituutin sääntelyä voitaisi kokonaan jättää pois merilaista. Siihen ei kuitenkaan katsottu olevan painavia syitä. Pikemminkin olisi sekä systemaattiselta että käytännölliseltä kannalta tärkeätä, että asiasta annettaisiin säännökset. Kun kuitenkin YAR-sääntöjen yksityiskohtaisen ja teknisluontoisen laadintamuodon johdosta olisi ollut vaikeata pukea niitä tavalliseen lakikieleen, ratkaistiin kysymys niin, että lakiin otettiin niitä koskeva viittaus. Kun YAR-säännöt perustuivat kansainväliseen käytäntöön ja tapaan, joita pitkän aikaa oli noudatettu myös meillä, pidettiin sellaista menettelytapaa sopivana. Sen mukaisesti annettiin asiasta 9 päivänä kesäkuuta 1939 asetus (172/39). Tämä asetus on, kun vuoden 1924 YAR-sääntöjä sittemmin muutettiin ja niitä nyttemmin kutsutaan vuoden 1950 YAR-säännöiksi, korvattu 30 päivänä joulukuuta 1955 annetulla asetuksella (614/55).

Pohjoismaisen lainsäädäntöyhteistyön yhteydessä on ehdotettu, että haveria koskevat säännökset olisi, niin kuin on tapahtunut Suomessa, perin pohjin uudistettava. Kun yksityistä haveria ei ole katsottava tarvittavan säännellä merilaissa, voitaisiin sitä koskevat säännökset jättää pois ja yhteisen haverin osalta voitaisiin, mikäli toisin ei ole sovittu, soveltaa vuoden 1950 YAR-sääntöjä. Ehdotuksen 189 §:n säännös on laadittu tämän mukaisesti. Kuitenkin on voimassa olevan lain 183 §:n säännös yksityisestä haverista säilytetty pienin muutoksin.

Jotta suunnitelluille laivanisännän matkustajiin ja heidän matkatavaroihinsa kohdistuvaa vastuuta koskeville säännöksille saataisiin tilaa, on, kun ehdotuksen mukaan haveria koskevasta luvusta voitaisiin tarpeettomina jättää pois kuusi pykälää, johdantopykälälle varattu numero 189.

Ehdotuksen 190 §:n 1 momentin säännös vastaa osittain voimassa olevan lain 188 §:n 1 ja 2 momenttia. Se muutos on kuitenkin tehty, että merivahingonselvitys on, jollei muuta ole sovittu, toimitettava siinä maassa ja sillä paikkakunnalla, jonka laivanisäntä määrää. Voimassa olevan lain säännös, jonka mukaan merivahingonselvitys on toimitettava sillä paikkakunnalla, missä alus ja lasti erotetaan toisistaan, siellä voimassa olevan lain mukaisesti, on meidän päivinämme epäkäytännöllinen. Niinpä olisi tarkoituksetonta vaatia merivahingonselvityksen toimittamista kaikissa niissä satamissa, joissa jokin linjaliikenteessä oleva alus poikkeaa kappaletavaran purkamista varten. Ehdotetusta säännöksestä on myös se etu, että se tekee mahdolliseksi samaa alusta koskevien haveriselvitysten keskittämisen. Pykälän 2 ja 3 momentissa on täydellisyyden vuoksi viitattu, edellisessä merivahingonlaskijan korvausselvityksestä merivakuutusasioissa 16 päivänä tammikuuta 1953 annettuun lakiin (10/53) ja 3 momentissa merivahingonselvitystä koskeviin säännöksiin, t.s. merivahingonlaskijan toimesta 6 päivänä maaliskuuta 1936 annettuun asetukseen (121/36), sellaisena kuin se on osittain muutettuna 29 päivänä huhtikuuta 1960 annetulla asetuksella (208/60).

Ehdotuksen 191 §:n sisällys on otettu voimassa olevan lain 187 §:n 1 momentista sitä hieman muuttaen. Sen ehdotetun sisällyksen mukaan on, jollei muuta ole sovittu, vahinko, joka yhteisessä haverissa on kohdannut alusta

tai lastia, 243 §:ssä säädetyin tavoin valittujen katsastus- ja arviomiesten arvioitava. Muut kaksi momenttia on tarpeettomina jätetty pois.

Ehdotuksen 192 §:n 1 momentissa, joka vastaa nykyistä 190 §:n 1 momenttia, ei merivahingonselvityksen toimituttamista koskevaa velvollisuutta ole enää asetettu ensi sijassa päällikölle, vaan vallitsevan käytännön mukaisesti laivanisännälle. Uusi on myös säännös, että merivahingonselvitystä koskevaan pyyntöön on liitettävä ilmoitus tunnettujen asiapuolten nimistä ja osoitteista. Pykälän 2 momentin säännös on otettu voimassa olevan lain 190 §:n 2 momentista, johon on tehty muodollista laatua oleva muutos.

Ehdotuksen 193 §:n 1 momentin säännös käsittää nykyisen lain 193 §:n sisällyksen, sellaisena kuin se on 8 päivänä kesäkuuta 1964 annetussa laissa (316/64). Tämä merkitsee, että omistaja voi joutua vastuuseen haverimaksusta esim. moottoriajoneuvolla, jonka hän tuo lautalle mukanaan. Moottoriajoneuvohan ei ole lastia tavallisessa mielessä silloin, kun sitä ei merkitä konossementtiin. Sitä vastoin omistaja ei ole velvollinen suorittamaan haverimaksua matkatavaroista tai henkilökohtaisista esineistä, joista ei ole annettu konossementtia (YAR-sääntö XVII 2). Pykälän 2 momenttiin on otettu viittaus 113 §:ään, jonka mukaan laivanisäntä voi kieltäytyä luovuttamasta tavaraa, ennen kuin hän on saanut vakuuden haverimaksun suorittamisesta. Tämän momentin toisesta lauseesta käy selville, että laivanisäntä, joka on laiminlyönyt vaatia sitoumusta haverimaksun suorittamisesta, joutuu vahingonkorvausvelvolliseksi niille haveriosakkaille, jotka ovat kärsineet vahinkoa sen johdosta, etteivät he muiden lastinosakkaiden haverimaksuista saa sitä osuutta vahingostaan, jonka he muutoin olisivat saaneet.

Ehdotetun 194 §:n 1 momentin säännökseen, joka vastaa nykyisen lain 183 §:n 1 momenttia, on tehty sanamuotoa koskeva muutos. Pykälän 2 momentista on poistettu 183 §:n 2 momentissa olevat sanat "kohtuuden mukaan", koska kohtuuden mukaan tapahtuva jako ei ole YAR-sääntöjen mukaan mahdollinen. Samasta syystä on 184 §:n säännös jätetty pois. Pykälän 3 momentin säännös on otettu nykyisen lain 195 §:stä.

Nykyinen 191 § on ehdotuksessa 195 §:nä.

Ehdotuksen 196 § vastaa voimassa olevan lain 192 §:ää.

Kuten 67 §:n yhteydessä on huomautettu, tulisi 185 §:n säännös laivaneuvottelun pitämisestä kumottavaksi. Samoin ehdotetaan, että 186 §:ään sisältyvät säännökset päällikön velvollisuuksista, milloin tavaraa on kokonaisuuden pelastamiseksi uhrattava tai heitettävä yli laidan, jätetään pois, koska asian luonnosta johtuu, että siitä tehdään merkintä laivapäiväkirjaan tai siihen liittyvään muistikirjaan, mitä edellytetään myös YAR-säännöissä. Nykyisen lain 194 §:n säännöstä, jonka mukaan alus, joka vastaa haverimaksusta, ei saa lähteä siltä paikkakunnalta, jossa alus ja lasti erotetaan toisistaan, ennen kuin haverimaksu on suoritettu tai vakuus siitä asetettu, ei ole säilytetty ehdotuksessa, koska laivanisäntä nykyisin vastaa henkilökohtaisesti ja rajoituksitta sellaisesta maksusta. Sitä paitsi on olemassa mahdollisuus tarpeen vaatiessa panna alus tai muuta laivanisännälle kuuluvaa omaisuutta takavarikkoon.

Merilain *pelastuspalkkiota* koskevat säännökset perustuvat Brysselissä 23 päivänä syyskuuta 1910 hyväksyttyyn kansainväliseen yleissopimukseen erinäisten meriapua ja meripelastusta koskevain määräysten yhdenmukaistuttamisesta. Asiaa koskevat säännökset julkaistiin 17 päivänä helmikuuta 1923 annetulla lailla (64/23), joka koskee mm. pelastuspalkkiota, ja ne on sisällytetty voimassa olevaan merilakiin. Mainittu yleissopimus on 24 päivänä elokuuta 1923 annetulla asetuksella (219/23) saatettu meillä voimaan saman kuun 28 päivänä.

Merilain 203 §:n 1 momentin mukaan on sillä, joka pelastaa haaksirikkoutuneen tai hädässä olevan aluksen tai aluksessa olevaa tavaraa tai jotakin, joka on kuulunut sellaiseen alukseen tai tavaraan, niin myös sillä, joka pelastustyössä avustaa, oikeus saada pelastuspalkkiota. Käytännössä on kaikesta siitä avusta, jota ei voida katsoa pelastukseksi, käytetty yhteistä nimitystä avustus. Tällä erolla on suuri käytännöllinen merkitys: milloin kysymyksessä on todellinen pelastus, sovelletaan lain säännöksiä pelastuspalkkiosta, muutoin ei. Siten eivät esim. pelastuspalkkion jakamista ja meripanttioikeutta pelastettuun omaisuuteen koskevat säännökset tule sovellettaviksi avustuksen ollessa kysymyksessä.

Pohjoismaisessa lainsäädäntöyhteistyössä on ehdotettu, että eron tekeminen pelastuksen ja avustuksen välillä poistettaisiin. Tätä tarkoittavan merilain muutoksen on katsottava olevan sitäkin perustellumpi, kun edellä mainittu Brysselin yleissopimus (1 art.) tai Brysselissä 10 päivänä huhtikuuta 1926 hyväksytty yleissopimus eräiden meripanttioikeutta ja alushypoteekkia koskevien säännösten yhdenmukaistuttamisesta (2 art.), johon yleissopimukseen Suomi on yhtynyt 21 päivänä syyskuuta 1934 annetulla asetuksella (38/34), eivät tee sellaista eroa. Ei voida pitää kohtuullisena, että avustuksesta suoritettava korvaus, toisin kuin mitä on voimassa pelastuspalkkiosta, ei tule jaettavaksi eikä myöskään nauti meripanttioikeutta. Käytännössä on sitä paitsi vaikeata ratkaista, onko kysymyksessä merilain tarkoittama pelastus vai onko annettua apua pidettävä avustuksena. Kummassakin tapauksessa edellytetään, että apua tarvitseva alus on vaarassa, ja kummassakin tapauksessa voi aluksen päällikön ja laivaväen panos olla yhtä merkittävä. Tämän johdosta ehdotetaan, että lakiteksti saatetaan sopusointuun yleissopimuksen kanssa. Merilain 203 §:n 1 momentissa käytetty sana "haaksirikkoutuneen" ei esiinny yleissopimustekstissä, mutta ei ole mitään aihetta jättää sitä pois, koska sen, joka pelastaa esim. uponneen aluksen, täytyy voida esittää pelastuspalkkiovaatimus, vaikka aluksen ei enää voidakaan sanoa olevan "vaarassa".

Ehdotus edellyttää niin muodoin pienehköjä muutoksia 203 §:n 1 momentissa, 204 §:n 1 momentissa, 206 §:n 2 momentissa sekä 208 §:n 1 ja 4 momentissa. Ensin mainitussa lainkohdassa ei tarvita muuta muutosta kuin että sana "hädässä" vaihdetaan sanaan "vaarassa" ja että sanonta "hädän aikana" korvataan sanonnalla "tapahtuman yhteydessä". Lain 204 §:n 1 momentissa ja 206 §:n 2 momentissa muutetaan sana "hätään" sanaksi "vaaraan". Vastaavasti korvataan 208 §:n 1 momentissa sanat "hädän vielä kestäessä" sanoilla "vaaran kestäessä" ja 4 momentissa sana "hädän" sanalla "vaaran".

Merilain 209 § sisältää säännöksiä pelastuspalkkion jakamisesta. Milloin useat pelastukseen osallistuneet alukset tai pelastuskunnat eivät voi sopia pelastuspalkkion jakamisesta, on 1 momentin säännöksen mukaan tuomioistuimen ratkaistava asia harkinnan mukaan 206 §:ssä mainittujen seikkojen perusteella. Jos sitä vastoin alus on matkalla jotakin pelastanut, toimitetaan pelastuspalkkion jakaminen 2 momentin sisältämän normin mukaisesti. Sen mukaan on pelastuspalkkiosta, sitten kun siitä on ensin suoritettu korvaus vahingosta, mikä pelastustyön johdosta ehkä on aiheutunut alukselle tai lastille, tuleva laivanisännälle 2/3, jos alus on konekäyttöinen, mutta muutoin puolet, ja jäännös jaettava siten, että päällikkö saa siitä 1/3 ja laivaväki 2/3. Laivaväelle tuleva osuus on jaettava kunkin saaman palkkauksen mukaisessa suhteessa riippumatta yksityisten laivaväkeen kuuluvien panoksesta pelastustyössä.

Huomioon ottaen merenkulun alalla pelastuspalkkion jakamista koskevien säännösten antamisen jälkeen tapahtunut kehitys, on niiden uudistamista pidetty aiheellisena.

Ensinnäkin on laivanisännän osuuden kohdalta pidetty kohtuullisena, että se alennetaan 2/3:sta 3/5:aan, edellyttäen että laivanisäntä saa päältä päin korvauksen sekä vahingosta, jonka pelastus on aiheuttanut hänen alukselleen, että myös muista suoranaisista menoista.

Kysymyksen ollessa päällikölle tulevasta pelastuspalkkion osuudesta on sen määräämisessä otettava huomioon hänen asemansa aluksessa. Lähinnä hänestä riippuu, katsooko hän olevan laivanisännän, lastinomistajan ja aluksessa olevien edun mukaista ryhtyä pelastukseen. Virheellinen ratkaisu hänen puoleltaan voi aiheuttaa hänelle, paitsi arvostelua ja mahdollisesti erottamisenkin, myös taloudelliseen perikatoon saattavan vahingonkorvausvelvollisuuden. Tähän katsoen on päällikön osuus määrätty 1/3:ksi siitä osasta pelastuspalkkiota, mikä jää jäljelle, kun suoranaiset kustannukset ja laivanisännän osuus on siitä vähennetty. Jotta päällikön osuus ei jäisi liian pieneksi siinä tapauksessa, että laivaväki on harvalukuinen, on ehdotukseen otettu täydentävä sääntö, jonka mukaan päällikön osuuden aina tulisi olla vähintään kaksi kertaa niin suuri kuin korkeimmin palkatun merimiehen osuus.

Laivaväkeen kuuluvien osuus tulisi ehdotuksen mukaan olemaan kaksi kertaa niin suuri kuin päällikön osuus. Jakoperusteena tulisi olemaan kuukausipalkka, korvausta ylityöstä ja vapaa-ajanmenetyksestä siihen luke-

matta. Niin kuin tähänkin saakka on ollut laita, ei mitään huomiota kiinnitettäisi siihen, kuka on aktiivisesti osallistunut pelastukseen, eikä myöskään siihen seikkaan, että niille, jotka eivät ole ottaneet osaa pelastukseen, on sen sijaan annettu muunlaista ylimääräistä työtä. Tätä jakoperustetta, joka joissakin tapauksissa saattaa tuntua kohtuuttomalta, voidaan kuitenkin perustella sillä, että riippuu sattumasta, kuka on palvelusta toimittamassa pelastustyön alkaessa, ja että kaikki aluksessa olevat joutuvat tietyn vaaran alaisiksi aluksen ryhtyessä pelastukseen.

Niin kuin esillä olevan pykälän sanamuodosta käy selville, tulisi ainoastaan varsinainen laivaväki saamaan pelastuspalkkiota; niin sanottu epävarsinainen laivaväki, johon luetaan esim. ravintola- ja palvelushenkilökunta, soittajat, parturit ja aluksen lääkäri, eivät niin ollen tulisi siitä osallisiksi. Tämä ei kuitenkaan merkitse, etteikö epävarsinaiseen laivaväkeen kuuluva voisi saada pelastuspalkkiota, milloin hän osallistuu pelastukseen; se merkitsee vain, ettei hän pääsisi osalliseksi 209 §:n 2 momentin mukaisesti toimitettavaan jakoon. Sitä vastoin hänellä samoin kuin pelastukseen osallistuvalla matkustajallakin tulisi olemaan oikeus pelastuspalkkioon 203 §:n 1 momentin säännöksen mukaisesti.

Poiketen siitä, mitä nykyisen lain mukaan on voimassa, pääsisi myös pelastusta suorittavassa aluksessa oleva valtion luotsi osalliseksi pelastuspalkkion jakoon. Ehdotuksen mukaan hän saisi pelastuspalkkiota ikään kuin hän olisi laivaväkeen kuuluva ja, mikäli hän ei olisi laivanisännän palveluksessa, nauttisi palkkaa niin kuin ylin perämies. Linjaluotsin osalta, joka on kiinteästi toimessa aluksessa ja siten kuuluu varsinaiseen laivaväkeen, noudatettaisiin yleistä sääntöä, t.s. hänelle tuleva osuus laskettaisiin hänen kuukausipalkkansa mukaan.

On selvää, että valtion luotsilla tulisi olemaan oikeus pelastuspalkkion osuuteen vain niin kauan kuin hän seuraa alusta luotsin ominaisuudessa, myös siinä tapauksessa että hän luotsaa alusta piirinsä ulkopuolella. Jos pelastus tapahtuu sen jälkeen, kun hän on suorittanut luotsaustehtävänsä loppuun ja hän seuraa alusta matkustajana, ei hänellä olisi oikeutta pelastuspalkkioon luotsin ominaisuudessa; sen sijaan hän voisi vaatia pelastuspalkkiota 203 §:n 1 momentin nojalla.

Myös muussa kohden poikkeaa ehdotus siitä, mitä nykyisin on voimassa. On näet katsottu olevan oikein ja kohtuullista, että merimiehen, joka on erityisen ansiokkaasti osallistunut pelastustyöhön tai antautunut erityiselle vaaralle alttiiksi, tulisi saada erityinen korvaus. Tämä korvaus tulisi ehdotuksen mukaan samoin kuin aluksen suoranaiset menotkin suoritettavaksi pelastuspalkkiosta päältä päin.

Voimassa olevan lain 150 §:n 2 momentin mukaan on aikarahdinantajalle suoritettava hyvitys mm. polttoaineesta. Koska tätä koskeva meno on ehdotuksen 209 §:n 2 momentin mukaan otettava huomioon, ennen kuin pelastuspalkkion jako toimitetaan, on polttoainetta koskeva määräys poistettava 150 §:n 2 momentista. Sitä paitsi on tämän lainkohdan sanamuotoa tarkistettu.

Asian luonnosta johtuu, että erityistä korvausta koskevan vaatimuksen esittämiselle on asetettava määräaika. Tämä määräaika on ehdotuksessa määrätty kolmeksi kuukaudeksi siitä, kun pelastustyö on päättynyt. Vaatimus olisi esitettävä laivanisännälle tai päällikölle. Mikäli asiapuolet eivät voisi korvauskysymyksestä sopia, ehdotetaan säädettäväksi, että se olisi oikeuden ratkaistava.

Merilaissa ei ole säädetty mitään erityistä vanhentumisaikaa 209 §:n 2 momentin mukaista pelastuspalkkion osuutta koskevalle saamisvaatimukselle. Vanhentumisaika on nykyisin yleisten vanhentumissääntöjen mukaan kymmenen vuotta. Koska on katsottava olevan sekä laivanisännän että muiden asiapuolten edun mukaista, että pelastuspalkkion jakoa koskeva kysymys tulee ratkaistuksi niin pian kuin mahdollista, on tämä vanhentumisaika ehdotuksessa määrätty yhdeksi vuodeksi luettuna siitä, kun asianosainen on saanut laivanisännältä ilmoituksen pelastuspalkkion ja osuuden suuruudesta. Ehdotuksen mukaan tulisi tätä koskeva säännös otettavaksi 229 §:n 1 momentin 1 kohtaan.

Neljännen momentin säännös on uusi. Se käsittelee niitä tapauksia, joissa aluksen matkan tarkoitus tai aluksen palveluksessa työskenteleville suoritettavan palkkauksen tai korvauksen laskemistapa antaa perusteltua aihetta muulle kuin ehdotuksen 2 momentissa mainitulle jakoperusteelle. Sellainen tapaus on olemassa esim. silloin, kun kysymyksessä on kalastusaluksen suorittama pelastus. Kalastus- ja pyyntiretkillä ei näet ole sääntönä,

että kaikki aluksessa olevat saisivat palkkaa, vaan työstä suoritetaan korvaus tietyn prosentin muodossa saaliista. Sellaisessa tapauksessa tulisi palkan mukaan tapahtuvasta jaosta olemaan seurauksena, että se, jolle on taattu vain tietty prosentti saaliista, ei tulisi saamaan mitään osuutta pelastuspalkkiosta.

Voimassa olevan lain 209 §:n 2 momentin viimeinen lause on selvittävine lisäyksineen erotettu uudeksi 5 momentiksi.

Ehdotuksen 6 momentin säännöstä, joka koskee sellaista tapausta, että Suomen valtion alus on suorittanut pelastuksen, ei ole voimassa olevassa laissa. Vuoden 1910 Brysselin yleissopimusta ei sovelleta sota-aluksiin eikä sellaisiin valtion aluksiin, jotka ovat tarkoitetut käytettäviksi yksinomaan julkiseen tarkoitukseen. Tämä merkitsee sitä, että yleissopimuksessa ei ole tahdottu säännellä kysymystä, vaan jättää kansallisen lainsäädännön määrättäväksi, onko sellaiset alukset tässä kohden rinnastettava yksityisiin aluksiin. Suomessa ei kuitenkaan ole, samoin kuin lienee laita useimmissa muissakin valtioissa, merilaissa tehty mitään poikkeusta edellä mainitunlaisiin valtion aluksiin katsoen, minkä vuoksi lain on periaatteessa katsottava olevan sovellettavissa myös sellaisiin aluksiin. Tälle antaa tukea myös sanotun lain 9 §, jossa säädetään, että alus, jota ei käytetä kauppamerenkulkuun, on merilain säännösten alainen vain mikäli ne ilmaantuvissa tapauksissa sellaiseen alukseen soveltuvat.

Tämän mukaisesti tulisivat niin ollen myös valtion alukset, joita käytetään yksinomaan valtion eikä kaupalliseen tarkoitukseen, pelastuspalkkiokysymyksessä rinnastettaviksi kauppa-aluksiin; se osa pelastuspalkkiosta, joka ei tule valtiolle, t.s. 2/5 siitä, olisi siten jaettava aluksessa olevien kesken. Ehdotuksen mukaan olisi asetuksella määrättävä, millä tavoin jako olisi suoritettava.

Jos valtio syystä tai toisesta ei tulisi esittämään pelastuspalkkiovaatimusta, tulisi ehdotuksen mukaan olemaan seurauksena, että aluksessa olevat eivät voisi esittää mitään vaatimuksia valtiota kohtaan. Tästä on otettu säännös 5 momentin loppuun. Säännös ei kuitenkaan sulje pois mahdollisuutta, että valtio vaatisi korvausta niin hyvin pelastustyön aiheuttamista suoranaisista menoista, esim. polttoaineesta, kaluston kulumisesta, palkoista y.m., kuin myös kohtuullisen korvauksen jaettavaksi niille, jotka ovat ottaneet osaa pelastustyöhön. Myös tämä kysymys voidaan sopivimmin järjestää hallinnollista tietä.

Voimassa olevan lain 209 §:n 2 momentissa tehty ero kone- ja purjealusten välillä tulisi ehdotuksen mukaan poistettavaksi, koska sellaisen eron tekemisen ei enää voida katsoa olevan tarpeen vaatima.

Nykyisin voimassa olevat *rangaistussäännökset* merilain 9 luvussa ovat päällikköä koskevaan lukuun ehdotettujen muutosten ja lisäysten johdosta niin ikään uudistuksen tarpeessa. Sitä paitsi tuntuu eräissä tapauksissa olevan syytä rangaistusasteikkojen muuttamiseen.

Lain 230 §:n 3 momentissa on ehdotuksen mukaan rangaistuksena siinä tarkoitetusta rikkomuksesta sakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta. Siihen katsoen, että päällikön velvollisuutena on huolehtia siitä, että alus on merikelpoinen, on nykyistä rangaistusasteikkoa pidettävä liian lievänä.

Voimassa olevan lain 231 §:n säännös on ehdotuksessa ulotettu koskemaan myös konepäällikköä, perämiestä, konemestaria ja muuta henkilöä, joka aluksessa suorittaa meriturvallisuuden kannalta olennaisesti merkityksellistä tehtävää.

Nykyiseen 232 §:ään on lisätty kaksi uutta momenttia. Pykälän 1 momenttia on laajennettu siten, että päällikköä rangaistaan, jos hän on laiminlyönyt noudattaa, mitä 44 §:n mukaan on hänen velvollisuutenaan. Kun häntä voimassa olevan lain 232 §:n mukaan kohtaa rangaistus vain, jos hänellä ei ole aluksessa kappaletta merilakia, seuraa ehdotuksen mukaan rangaistus myös, jos hän laiminlyö pitää aluksessa 3 §:ssä säädettyjä sekä muutoin tarpeellisia todistuksia ja laiva-asiakirjoja. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan päällikön ja laivanisännän tuomitsemista sakkorangaistukseen, jos he eivät anna jollekulle, jolla on siihen oikeus, tietoa laivapäiväkirjan tai sitä varten pidetyn muistikirjan sisällyksestä tai siitä, mitä teknisin keinoin on merkitty aluksen navigoinnista tai sen koneiston käynnistä. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi rangaistus laivanisännälle, joka laiminlyö velvollisuutensa säilyttää laivapäiväkirja. Puutteena voimassa olevassa laissa on ollut, ettei näistä tapauksista ole säädetty rangaistusta.

Lain 233 §:ään on liitetty uusi 3 momentti, jossa säädetään rangaistus päällikölle, joka

muutoin kuin 2 momentissa tarkoitetulla tavalla antaa laivapäiväkirjassa väärän tai harhaanjohtavan tiedon. Nykyiseen 3 momenttiin, joka ehdotuksessa on 4 momenttina, on tehty muodollista laatua oleva muutos. Sitä paitsi on säännös ulotettu koskemaan myös radiosähköttäjää, koska myös tämä voi päiväkirjaa pitäessään syyllistyä tässä tarkoitettuun rikkomukseen.

Ehdotuksen 234 §:n 1 momenttiin on otettu rangaistussäännös päälliköstä, joka laiminlyö ilmoittautua meriselityksen antamista varten. Tämä säännös vastaa voimassa olevan lain 234 §:n säännöstä. Pykälää on täydennetty sellaisen tapauksen varalta, että päällikkö syyllistyy siinä olevan lykkäysmahdollisuuden väärinkäyttämiseen.

Huomioon ottaen 59 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen keskeinen merkitys sekä tapahtuneen merionnettomuuden selvittämiselle että merenkulkuviranomaisten meriturvallisuutta koskevalle yleiselle valvonnalle on 2 momenttiin otettu rangaistussäännös sen varalta, että päällikkö laiminlyö ilmoituksen antamisen. Niin kuin tämän momentin toisesta lauseesta käy selville, on rangaistus määrätty myös sen tapauksen varalta, että päällikkö ilmoituksessa antaa väärän tai harhaanjohtavan tiedon.

Jotta 236 §:ään ehdotetuille uusille säännöksille saataisiin tilaa, on voimassa olevan lain 235 ja 236 §:n säännökset yhdistetty. Vankeusrangaistuksen, joka on mainittu 235 §:n 2 momentissa, enimmäismäärä on korotettu kuudeksi kuukaudeksi.

Puutteena on voimassa olevassa merilaissa ollut, ettei rangaistusta ole säädetty sellaisen tapauksen varalta, että aluksen palveluksessa oleva tehtäväänsä toimittaessaan on ollut alkoholin tai muun kiihoittavan tai huumaavan aineen vaikutuksen alaisena. Erikoisen raskas vastuu on niillä, jotka kuljettavat alusta tai muutoin suorittavat aluksessa tehtävää, mistä meriturvallisuus riippuu. Sen vuoksi tulee myös rangaistuksen olla heille ankara, milloin he syyllistyvät tässä tarkoitettuun rikokseen.

Tämän mukaisesti ehdotetaan 236 §:n 1 momenttiin sisällytettäväksi rangaistussäännös, joka koskee päällikköä, ja 2 momenttiin rangaistussäännös, joka koskee konepäällikköä, perämiestä, konemestaria tai muuta henkilöä, joka aluksessa suorittaa meriturvallisuuden kannalta olennaisesti merkityksellistä tehtävää.

Ehdotuksen 238 §:n säännökset vastaavat voimassa olevan lain 238 §:ää poiketen siitä kuitenkin siten, että vapausrangaistuksen enimmäisrajaksi on 1 momentissa säädetty vankeutta enintään kaksi vuotta ja 2 momentissa vankeutta enintään yksi vuosi.

Lain 239 §:n 1 momentin säännöstä on täydennetty viittaamalla siinä uuteen 236 §:ään. Sitä paitsi on lainkohta tehty ankarammaksi siten, että päällikkö, joka siinä mainitulla teolla on osoittautunut sopimattomaksi hoitamaan aluksessa muutakaan tointa, voidaan tuomita menettämään myös sellainen pätevyys.

Uusi säännös on otettu 2 momenttiin. Sen mukaan on vastaavasti sovellettava, mitä 1 momentissa on säädetty päälliköstä, myös muuhun henkilöön, joka on tehnyt rikoksen toimiessaan aluksen kansi- tai konepäällystöön kuuluvana tai radiosähköttäjänä. Pykälän 3 momenttiin, joka vastaa voimassa olevan lain 2 momenttia, on tehty muodollista laatua oleva muutos.

Ehdotuksen 251—259 §:ään on otettu osittain korjattuja säännöksiä *merioikeusjuttujen ja meriselityksen käsittelystä tuomioistuimessa.*

Voimassa olevan lain 251 §:n 1 momentista on se osa, joka koskee syytettä tai vahingonkorvauskannetta meriteiden sääntöjen rikkomisen johdosta, jätetty pois, koska myös tämänlaatuiset jutut on tuomittava merilain nojalla.

Merioikeusjuttujen ja meriselitysten käsittelyssä tulee, niin kuin ehdotuksen 251 §:n 2 momentista käy selville, oikeudessa olla läsnä kaksi meriasioita tuntevaa ja siihen perehtynyttä esteetöntä henkilöä asiantuntijoina oikeutta avustamassa, t.s. antamassa oikeudelle tarpeellisia tietoja kysymyksissä, joista heillä tietojensa ja kokemuksensa perusteella on tuntemusta. Säännös vastaa osittain voimassa olevan lain 252 §:n 1 momenttia. Sen sanamuodon mukaan, minkä pykälä on ehdotuksessa saanut, tulee asiantuntijoiden olla jäävittömiä. On näet sattunut käytännössä, että asiantuntijoina on käytetty henkilöitä, joilla tavalla tai toisella on ollut asiassa osaa.

Sanonnalla "meriasioita tunteva" tarkoitetaan lähinnä kokemusta merenkulullisissa ja meriteknisissä kysymyksissä, kuten niissä, jotka koskevat ohjaus- ja kulkusääntöjä, aluk-

sen ohjailua, merimiestaitoa, työtä aluksessa, erilaatuisten tavaroiden käsittelyä, kaikkea mikä liittyy lastaukseen ja purkaukseen, sekä muissa sen laatuisissa käytännössä esiintyvissä kysymyksissä.

Koska asiantuntijoiden kuuleminen vähäpätöisissä asioissa aiheuttaisi tarpeettomia kustannuksia sekä valtiolle että jutun asianosaisille, on oikeuden ratkaistavaksi jätetty, onko asiantuntijoiden oltava läsnä sellaisia juttuja käsiteltäessä. Tästä on otettu säännös esillä olevan pykälän 2 momentin toiseen lauseeseen. Mainittakoon, että Ruotsissa on asiantuntijoiden läsnäolo pakollista vain meriselityksen ja merivahingonselvityksen moitetta koskevien juttujen käsittelyssä. Näillä asiantuntijoilla on, toisin kuin meillä, istunta- ja puhevalta oikeudessa.

Pykälän 3 momentin säännös on otettu voimassa olevan lain 252 §:n 2 momentista.

Ehdotuksen 252 §:ään sisältyvät säännökset vastaavat asiallisesti nykyistä 253 ja 254 §:ää, mutta sen sanamuotoa on tarkistettu. Eräissä raastuvanoikeuksissa on omaksuttu sellainen menettely, että asiantuntijoita, sitten kun juttu on jätetty ratkaistavaksi, pyydetään perehtymään sen asiakirjoihin ja antamaan siitä lausunto, joka samalla sisältää ehdotuksen jutun ratkaisuksi. Tämä merkitsee sitä, että asiantuntijat eivät sellaisessa tapauksessa esiinny pelkästään meriasiain tuntijoina, vaan myös asiantuntijoina merioikeudellisissa ja muissa juriidisissa kysymyksissä. On ilmeistä, ettei tämä ole lain kannan mukaista. Tällainen menettely on ehkä saanut alkunsa siitä, että oikeus esillä olevan lainkohdan säännöksen nojalla voi vaatia asiantuntijoiden lausuntoa "koko asiasta". Sanonta "koko asiasta" tarkoittaa kuitenkin vain sellaisia seikkoja, jotka liittyvät meriasioihin ja siten kuuluvat heidän pätevyytensä piiriin, kuten esim. onko ja miten päällikkö syyllistynyt meriteiden sääntöjen 29 artiklan rikkomiseen. Koska tuomioistuimet käytännössä joskus yhtyvät asiantuntijoiden lausumaan mielipiteeseen, vaikka tämä juriidiselta kannalta ei ole pätevä, voi kysymyksessä olevanlainen menettely helposti johtaa oikeusvaaraan. Jotta tähän epäkohtaan saataisiin korjaus, ehdotetaan 252 §:n 2 momentissa säädettäväksi, että asiantuntijoiden on annettava oikeudelle tarpeellisia tietoja merenkululli-sissa ja meriteknisissä kysymyksissä ja että, milloin oikeus haluaa asiantuntijan lausuntoa tietyssä kysymyksessä, hänen on se annettava oikeuden pöytäkirjaan otettavaksi. Saman momentin mukaan olisi asiantuntijoilla valta esittää kysymyksiä sekä todistajalle että oikeuteen tietojen antamista varten kutsutulle henkilölle.

Ehdotuksen 253 §:n 1 momenttiin, joka korvaa voimassa olevan lain 255 §:n, on tehty pienehköjä muutoksia ja lisäyksiä. Säännöstä meriselityksen vastaanottamisaikaa koskevan kuulutuksen julkaisemisesta jossakin paikkakunnalla ilmestyvässä sanomalehdessä ei ole pidetty tarpeellisena, varsinkaan kun sitä on äärimmäisen harvoin noudatettu käytännössä; sitä paitsi aiheuttaa sellainen kuuluttaminen huomattavia kustannuksia. Sen sijaan ehdotetaan, että kuulutus on kiinnitettävä oikeuden ilmoitustaululle. Säännös, jonka mukaan henkilöille, joita asia voi koskea, tai heidän asiamiehilleen on, mikäli se voi tapahtua viivytyksettä, ilmoitettava sanotusta ajasta, on säilytetty.

Esillä oleva lainkohta velvoittaa oikeuden puheenjohtajan istunnon aikaa määrätessään, mikäli mahdollista, ottamaan huomioon päällikön tässä kohden lausuman toivomuksen. Erityisesti säännöllisessä liikenteessä on näet päällikölle erittäin tärkeätä saada antaa meriselitys ilman ajan hukkaa ja sopivassa tilaisuudessa. Tarpeen vaatiessa on sen vuoksi järjestettävä ylimääräinen istunto.

Koska päiväkirjat muodostavat luonnollisen perustan meriselityksen käsittelylle ja kuulustelussa annettujen kertomusten sopivimman tarkistuskeinon, ehdotetaan säädettäväksi, että päällikkö on velvoitettava tuomaan ne kuulusteluun. Lain 255 §:n mukaan sen nykyisessä muodossaan velvoitetaan päällikkö esittämään laivapäiväkirja. Ottaen huomioon vallitseva käytäntö ja jotta väärinkäsitys vältettäisiin, on sana "laivapäiväkirja" korvattu sanonnalla "aluksen päiväkirjat ja niitä varten pidetyt muistikirjat alkuperäisinä". Sitä paitsi ehdotetaan sellaista lisäystä, että velvoittaminen voi tarkoittaa myös muita asiakirjoja tai esineitä, jotka voivat antaa valaistusta asiassa. Pykälän 2 momentista käy ilmi, että velvoittaminen voi tapahtua sakon uhalla. Edelleen velvoitetaan päällikkö ilmoittamaan ne henkilöt, joiden oletetaan parhaiten voivan antaa selvitystä asiassa. Momentin loppuun on otettu voimassa olevan lain 258 §:n 1 momentin säännös siitä, että ilmoitus kysymyksessä olevan is-

tunnon ajasta on tehtävä asianomaiselle merenkuluntarkastajalle tai, jollei häntä voida tavata, merenkulkuhallitukselle sekä viralliselle syyttäjälle. Myös lähimmän tullitoimipaikan edustaja on kutsuttava istuntoon, milloin vahinko tai onnettomuus on kohdannut ulkomailta tulevaa tai tullitavaraa kuljettavaa alusta, niin kuin käy selville 8 päivänä syyskuuta 1939 annetun tullilain (271/39) 58 §:n 3 momentista.

Ehdotuksen 57 §:lle annetun sisällyksen perusteella voidaan voimassa olevan lain 257 §:n 1 momentin säännös kumota. Viimeksi mainitun pykälän 2 momentin säännös on muutetussa muodossa siirretty 254 §:n 2 momenttiin.

Pykälän 2 momentin säännös uhkasakon asettamisesta on uusi.

Ehdotuksen 253 §:n 3 momentissa, jota vastaavaa säännöstä ei ole nykyisessä laissa, säädetään, että asiantuntijoille on viipymättä ilmoitettava, milloin meriselityksen antamista tarkoittava ilmoittautuminen on tapahtunut, jotta he voisivat perehtyä ilmoittautumiskirjaan liitettyihin asiakirjoihin. Tämän säännöksen tarkoituksena on jouduttaa asian käsittelyä. Tässä mielessä ehdotetaan edelleen, että asiantuntijoiden on ennen istuntoa, jos aika sen sallii, selostettava oikeuden puheenjohtajalle niitä olosuhteita, joista meri- tai konetekniseltä tai muulta kannalta tarvitaan tietoja onnettomuuden laadun selvittämiseksi.

Ehdotuksen 254 §:ssä on säännöksiä menettelystä meriselitystä vastaanotettaessa; ne vastaavat periaatteessa nykiysin voimassa olevia, asiaa koskevia säännöksiä. Koska säännösten nykyinen sanamuoto kuitenkin on käytännössä aiheuttanut väärinkäsityksiä, on eräitä selvennyksiä ja lisäyksiä pidetty tarpeellisina.

Meriselityksen käsittely on, niin kuin edellä on mainittu, ollut arvostelun kohteena. Arvostelu on lähinnä kohdistunut eräiden tuomioistuinten osoittamaan passiivisuuteen meriselityksen vastaanottamisessa. Yleensä rajoittuu käsittely päällikön selityksen ja todistajien kertomusten lyhyeen pöytäkirjaan merkitsemiseen. Usein tapahtuu käsittely ilman, että asiapuolille tai heidän asiamiehilleen varataan tilaisuus valvoa oikeuttaan. Jotta tässä kohden saataisiin aikaan parannusta, on, niin kuin 59 §:n yhteydessä on huomautettu, päällikölle säädetty velvollisuus antaa oikeuteen meriselityksen ohella jäljennös viimeksi mainitussa lainkohdassa säädetystä ilmoituksesta. Ilmoituskaavakkeessa olevien kysymysten ja ohjeiden avulla prosessinjohto helpottuu ja selvitys tulee täydellisemmäksi.

Usein sattuu, että päällikkö on oikeudessa läsnä, kun todistajia tai asian selvittämistä varten oikeuteen kutsuttuja henkilöitä kuullaan. Tämä ei voi olla oikein. On ymmärrettävää, että päällikkö läsnäolollaan voi painostaa alaisiaan salaamaan totuuden, milloin jotakin salattavaa on. Jotta tämä epäkohta poistettaisiin, on 1 momentin alkuosan sanamuotoa selvennetty siten, että päällikköä ja asian selvittämiseksi oikeuteen kutsuttuja henkilöitä on kuultava toisistaan erillään. Kuten tunnettua on yleisenä sääntönä, että todistajia on kuultava kutakin erikseen. Sellainen järjestely on välttämätöntä, jotta todistajat eivät saisi vaikutteita toisistaan ja myös jotta oikeus voisi yhden todistajankertomuksen avulla tarkistaa toisen todenperäisyyttä. Oikeus voi kuitenkin, jos todistajien lausumat ovat keskenään ristiriitaiset tai epäselvät, kuulustella todistajia vastakkain. On selvää, että tätä sääntöä voidaan soveltaa myös meriselityksen käsittelyssä.

Koska voidaan kysyä, onko sattunut tapahtuma aiheutunut päällikön tai jonkun laivaväkeen kuuluvan virheestä tai laiminlyönnistä, tulisivat nämä sellaisessa tapauksessa antamaan kuulustelussa kertomuksen asiassa, jonka päättymisestä heillä ilmeisesti on odotettavissa hyötyä tai vahinkoa. Sen vuoksi on jätetty oikeuden harkinnasta riippuvaksi, onko valanteko tai vakuutuksen antaminen sallittava vai ei. Valanteko tai vakuutus tulisi siten, niin kuin on laita voimassa olevan lain 256 §:n 1 momentin mukaan, tapahtumaan vasta sen jälkeen, kun kertomus on esitetty.

Oikeudella on 254 §:n 2 momentin säännöksen mukaan valta kutsua kuulusteluun myös muita laivaväkeen kuuluvia kuin ne, jotka päällikkö on esittänyt. Tähän lainkohtaan on otettu muutetussa muodossa voimassa olevan lain 257 §:n 2 momentin säännökset.

Jos virallinen syyttäjä, tullitoimipaikan edustaja tai yksityiset asiapuolet ovat kuulustelussa läsnä, on heillä tietenkin oikeus esittää puheenjohtajan välityksellä kysymyksiä kuulusteltaville henkilöille. Sitä vastoin ei kysymyksessä olevassa tilaisuudessa voida esittää rangaistus- tai korvausvaatimuksia sattuneen tapahtuman johdosta, vaan sellai-

set vaatimukset on tehtävä ja käsiteltävä erikseen.

Ehdotuksen 3 momentin sisältämä säännös on uusi; se ei kaivanne erityistä perustelua.

Ehdotuksen 255 §:n säännösten tarkoituksena on säännellä menettelyä meriselitystä vastaanotettaessa tietyissä alusten välisissä yhteentörmäystapauksissa. Tästä ei ole säännöksiä nykyisessä laissa.

Kun alukset törmäävät yhteen, ei meriselitystä niiden puolesta säännönmukaisesti anneta samanaikaisesti. Se alus, jonka puolesta meriselitys annetaan ensin, voi sen vuoksi joutua huonompaan asemaan kuin toinen alus sen johdosta, että viimeksi mainitun aluksen päällikkö saa mahdollisuuden tutustua vastapuolen esitykseen tapahtumien kulusta ja ryhtyä sen vaatimiin toimenpiteisiin. Voi myös sattua, että toisen aluksen kansallisen lain mukaan meriselitystä ei tarvitse antaa tai että meriselityksen antaminen ei tapahdu julkisesti. Sellaisessa tapauksessa joutuisi suomalainen alus, jolle meriselitys on pakollinen, esittämään todistusaineistonsa ilman vastaavaa mahdollisuutta saada tietoonsa vastapuolen todistusaineistoa.

Laivanisäntien ja merivakuutuksenantajien taholta on sekä meillä että muissa pohjoismaissa esitetty arvostelua tämän asiantilan johdosta ja vaadittu siinä kohden lainmuutosta. Vaikkakin voidaan pitää arveluttavana poiketa meriselityksen antamisvelvollisuutta koskevista yleisistä säännöksistä, on kuitenkin tuntunut aiheelliselta tehdä tässä tapauksessa poikkeus. Tässä tarkoituksessa ehdotetaan tämän pykälän 1 momentissa, seuraten muiden pohjoismaiden, lähinnä Ruotsin, ehdotuksia asiassa, että oikeuden puheenjohtaja voi antaa luvan meriselityksen antamisen lykkäämiseen, mikäli meriselitys siten tulisi annettavaksi samanaikaisesti toisen aluksen osalta annettavan meriselityksen tai vastaavan selvityksen kanssa. Samanaikaisuutta koskeva säännös on voimassa sekä silloin kun meriselitykset annetaan eri oikeuksissa että myös silloin kun se tapahtuu samassa oikeudessa. Jälkimmäisessä tapauksessa edellytetään, että annetaan kaksi erillistä meriselitystä. Kun kuitenkin sekä tietyt siviilioikeudelliset kanteet että syyteoikeus rikosasioissa ovat sidotut vanhentumisaikaan, ehdotetaan, että lykkäystä ei saisi myöntää pitemmäksi ajaksi kuin mikä on ehdottoman välttämätöntä. Sen varalta, että toimituksen lykkäämisellä ei olisi tarkoitettua vaikutusta, ehdotetaan edelleen säädettäväksi, että oikeudella, jos sen aluksen päällikkö tai laivanisäntä, jonka osalta meriselitys ensin annetaan, sitä pyytää, on valta määrätä, että käsittely kokonaan tai osaksi pidetään suljettujen ovien takana, mikäli erityiset syyt eivät ole esteenä. Jotta tämän säännöksen tarkoitus ei kävisi merkityksettömäksi, tulee sellaista käsittelyä koskevan määräyksen sisältää myös määräys siitä, ettei käsittelyssä saa olla läsnä muita yksityisiä asianosaisia kuin laivanisäntä. Tästä on sen vuoksi otettu säännös esillä olevaan momenttiin. Samasta syystä on tietenkin vastaavassa määrässä rajoitettava mahdollisuutta saada tietoa ilmoituksista sekä ilmoittautumis- ja toimitusasiakirjoista.

Ehdotuksen 255 §:n 1 momentin säännökset tarkoittavat kaikenlaatuisia alusten välisiä yhteentörmäyksiä.

Pykälän 2 momentissa säännellään sellaista tapausta, että yhteentörmäys on tapahtunut sellaisen ulkomaisen aluksen kanssa, jonka puolesta aluksen kansallisen lain mukaan ei tarvitse toimittaa meriselitystä vastaavaa selvitystä. Tällaisessa tapauksessa voidaan suomalainen alus vapauttaa meriselityksen antamisvelvollisuudesta, edellyttäen että merenkulkuhallitus ei toisin määrää. Tämän säännöksen tarkoituksena on, että meriselitys annetaan suomalaisen aluksen osalta vain, milloin meriturvallisuuteen katsoen tärkeät syyt sitä vaativat. Vapautus sanotusta velvollisuudesta ei tietenkään voi tulla kysymykseen, jos aluksen päällikkö esim. rikkomalla meriteiden sääntöjä on aiheuttanut yhteentörmäyksen tai muulla tavoin siihen myötävaikuttanut. Olisi oikeustajuntaa loukkaavaa, jos päällikkö sellaisessa tapauksessa välttäisi viranomaisten puuttumisen asiaan vain sen vuoksi, että ulkomaisen aluksen puolesta ei tarvitsisi antaa meriselitystä, kun taas vastaavanlainen yhteentörmäystapaus suomalaisten alusten kesken johtaisi rangaistusseuraamukseen. Sen kysymyksen harkitseminen, onko meriselitys annettava vai ei, on ehdotettu uskottavaksi merenkulkuhallitukselle, t.s. viranomaiselle, jonka tehtävänä on mm. valvoa merenkulkua koskevien säännösten noudattamista.

Ehdotuksen 257 §:n 1 momentista käy ilmi, että mitä 254—256 §:ssä säädetään meriselityksen antamisesta oikeudelle on soveltuvin

osin voimassa myös, milloin meriselityksen ottaa vastaan konsuli.

Ehdotuksen 57 §:n yhteydessä on käsitelty kysymystä ulkomaisen aluksen päällikön oikeudesta antaa meriselitys Suomen tuomioistuimessa. Ehdotuksen 256 §:n 1 momentissa säädetään, että Suomen tuomioistuin on velvollinen ottamaan vastaan Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa kotipaikan omaavan aluksen puolesta annettavan meriselityksen, jos aluksen päällikkö tai laivanisäntä tai aluksen kotipaikan asianomainen viranomainen sitä pyytää. Milloin kysymyksessä on alus, jonka kotipaikka on muussa vieraassa valtiossa, voitaisiin meriselitys niin ikään pyynnöstä ottaa vastaan, mikäli siihen on syytä. Edellisessä tapauksessa olisi oikeus velvollinen ottamaan vastaan meriselityksen, jälkimmäisessä tapauksessa tulisi riippumaan harkinnasta, onko siihen olemassa syytä. Sellaisen syyn voitaisiin katsoa olevan olemassa, milloin suomalaiset edunhaltijat ovat rahdanneet ulkomaisen aluksen tai milloin näiden edut muutoin ovat kysymyksessä. Samoin tulisi olemaan laita, milloin kysymyksessä on tapahtuma, joka koskee meriturvallisuutta tai joka on sattunut Suomen vesillä.

Sen sijaan että 1 momentin säännös koskee ulkomaalaisen oikeutta antaa meriselitys, tulisi merenkulkuhallituksella 2 momentin mukaan olemaan valta siinä tarkoitetussa tapauksessa vaatia meriselitystä ulkomaisen aluksen osalta.

Ulkomaalaisen opastamiseksi viitataan 3 momentissa 57 §:n 3 momentin säännökseen siitä, kuinka meriselityksen käsittely pannaan vireille Suomen tuomioistuimessa.

Meriselitystä, josta esillä olevassa pykälässä säädetään, on tietenkin käsiteltävä Suomen lain mukaan.

Ehdotuksen 257 §:n 1 momentin mukaan on 254—256 §:n säännöksiä soveltuvin osin noudatettava, milloin meriselityksen käsittelee konsuli, kuitenkin sillä erotuksella, että konsuli ei voi ottaa valaa tai vakuutusta eikä asettaa uhkasakkoa. Pykälän 2 momentin säännös käsittää nykyisen 258 §:n 2 momentin säännökset eräin muodollista laatua olevin muutoksin, eikä se kaipaa tarkempia perusteluja.

Sen jälkeen kun meriselitys on annettu, saattaa ilmaantua selvitystä, jolla on olennainen merkitys. Tästä syystä täytyy olla mahdollisuus täydentää meriselitystä. Tätä koskeva säännös on otettu 258 §:n 1 momenttiin.

Pykälän 2 momentissa säännellään sellaista tapausta, että tyydyttävä selvitys 57 §:ssä tarkoitetusta tapahtumasta on tai sen voidaan odottaa olevan saatavissa esim. tutkinnassa, jonka poliisiviranomainen on suorittanut onnettomuus- tai kuolemantapauksen johdosta. Sellaista tapausta varten ehdotetaan säädettäväksi, että merenkulkuhallituksella olosuhteista riippuen olisi valta päättää, että meriselitystä ei tarvitse antaa tai myös että se voidaan lykätä odotettaessa sellaista selvitystä.

Ehdotuksen 259 §:n 1 momentissa on säännöksiä sellaisen tapauksen varalta, että sattunut merionnettomuus on aiheuttanut suuria ihmishengen tai omaisuuden menetyksiä taikka että tapahtuma muutoin kaipaa erityisen laajaperäistä tai monimutkaista selvitystä. Kun meriselityksen käsittelyä varten säädettyä menettelyä ei ole tällaisessa tapauksessa pidetty soveliaana, on kauppa- ja teollisuusministeriölle ehdotettu annettavaksi valta asettaa tapahtuman ja sen syiden selvittämistä varten erityinen tutkintatoimikunta, johon tulisi kuulumaan tarpeellista juriidista, merenkulullista ja teknistä asiantuntemusta omaavia henkilöitä. Toimikunnan suorittama selvitys tulisi siten meriselityksen sijaan. Se seikka, että meriselityksen käsittely on jo aloitettu tai saatettu loppuun, ei estäisi sellaisen toimikunnan asettamista.

Pykälän 2 momentin mukaan tulisi kauppa- ja teollisuusministeriön asiana olemaan antaa tarkemmat määräykset siitä, miten toimikunnan on tehtävänsä suoritettava. Määräykset annettaisiin sopivimmin toimikunnan asettamisen yhteydessä.

Päällikölle 277 §:n 2 momentissa asetettu velvollisuus ilmoittaa kiinnityksenhaltijalle tässä tarkoitetuista tapauksista on poistettu. Sen sijaan on sellainen velvollisuus asetettu hänelle 64 §:n 2 momentissa vain siinä tapauksessa, että alus on ulkomailla ulosmitattu tai pantu velasta takavarikkoon. Sitä vastoin ei ole katsottu olevan aihetta velvoittaa päällikköä ilmoittamaan kiinnityksenhaltijalle muista 277 §:n 2 momentissa mainituista tapauksista, koska lähinnä laivanisännän asiana on huolehtia siitä.

Merilain 278 §:n 1 momentissa on ruotsinkielisessä tekstissä käytetty ilmaisu "färdigt att avresa" vaihdettu ilmaisuun "avgångsklart". Alus voi olla valmiina lähtemään matkalle, mutta sillä ei ole sanottu, että alus tosiasiallisesti on esteetön alkamaan matkan. Niinpä on alus, jonka määräsatama on ulkomailla, selvitettävä, ennen kuin se lähtee Suomen satamasta, ja toiselta puolen voi lähtöselvitys olla tapahtunut, ennen kuin alus on valmis lähtemään. Tämän johdosta on ehdotettu muutos katsottu aiheelliseksi, varsinkin kun se on sopusoinnussa nykyisen kielenkäytön kanssa ja se paremmin vastaa suomenkielistä sanamuotoa. Pykälän 2 momentissa on tehty vastaavanlainen muutos. Sitä paitsi on pykälän molempiin teksteihin tehty sanamuotoa koskevia muutoksia.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki
merilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 9 päivänä kesäkuuta 1939 annetun merilain (167/39) 2 §:n 2 momentti ja 67 §:n 2 momentti, muutetaan lain 8 §:n 1 ja 2 momentti, 41 §:n 1 momentti, 43, 46, 47 ja 49 §, 51 §:n 2 momentti, 54, 56—59 §, 62 §:n 1 ja 2 momentti, 68 §:n 1 momentti, 150 §:n 2 momentti, 5 luku, 203 §:n 1 momentti, 204 §:n 1 momentti, 206 §:n 2 momentti, 208 §:n 1 ja 4 momentti, 209 §, 229 §:n 1 momentin 1 kohta, 230 §:n 3 momentti, 231 ja 232 §, 233 §:n 3 momentti, 234 §, 251—259 §, 277 §:n 2 momentti ja 278 § sekä lisätään 52 §:ään, sellaisena kuin se on 13 päivänä toukokuuta 1960 annetussa laissa 223/60), uusi 4 momentti, 62 §:ään uusi 2 momentti, joten nykyiset 2 ja 3 momentti tulevat 3 ja 4 momentiksi, 64 §:ään uusi 2 momentti, 67 §:ään uudet 1 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 1 momentti siirtyy 2 momentiksi, 101 §:ään uusi 2 momentti ja 233 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

1 luku.

8 §.

Aluksen tulee, sitä merenkulkuun käytettäessä, olla niin rakennettu, varustettu, miehitetty, lastattu tai olla sellaisessa painolastissa ja vaadittavilla tarvikkeilla varattu, että ihmishenki ja omaisuus voidaan, ottaen huomioon sekä kulkuveden laatu että liikenne, johon alusta käytetään, katsoa turvatuiksi.

Aluksen rakenteesta, varusteista, miehityksestä ja katsastuksesta sekä muusta sen merikelpoisuuden valvonnasta säädetään asetuksella.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

3 luku.

41 §.

Suomalaisen kauppa-aluksen päällikkönä saa toimia vain Suomen kansalainen.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

43 §.

Päällikön on ennen matkan aloittamista huolehdittava, että alus on matkaan ja vuodenaikaan katsoen merikelpoinen. Hänen on niin muodoin huolehdittava siitä, että alus on asianmukaisesti varustettu ja miehitetty, että siihen on hankittu vaadittavat tarvikkeet, että se on hyvässä kunnossa lastin vastaanottamista, kuljettamista ja säilyttämistä varten sekä että sen vakavuus on riittävä.

Matkan aikana on päällikön valvottava, että alus pidetään asianmukaisessa kunnossa.

Jos aluksen merikelpoisuudessa on olemassa vikaa tai puutteellisuutta, jota ei heti voida korjata, on päällikön viipymättä ilmoitettava siitä laivanisännälle. Jollei laivanisäntä halua korjata vikaa tai puutteellisuutta, olkoon päälliköllä oikeus heti luopua toimestaan.

46 §.

Päällikön ollessa poissa tai estyneenä tulee ylimmän saapuvilla olevista perämiehistä tehdä ne ratkaisut, jotka eivät siedä viivytystä.

Jos päällikkö poistuu aluksesta, tulee hänen tehdä siitä tarvittava ilmoitus ylimmälle saapuvilla olevalle perämiehelle tai, jollei yh-

tään perämiestä ole paikalla, jollekin toiselle laivaväkeen kuuluvalle ja antaa tarpeelliset ohjeet.

Milloin alus ei ole kiinnitettynä satamassa tai muutoin turvallisessa ankkuripaikassa, älköön päällikkö poistuko aluksesta, ellei se ole välttämätöntä. Jos vaara uhkaa, älköön hän olko poissa aluksesta.

47 §.

Jos päällikkö kuolee tai sairauden tai muun pakottavan syyn takia tulee kykenemättömäksi kuljettamaan alusta tai jos hän jättää toimensa, tulkoon ylin perämies hänen tilalleen, kunnes uusi päällikkö on määrätty. Näistä tapauksista on viipymättä ilmoitettava laivanisännälle.

49 §.

Päällikön on huolehdittava siitä, että alusta kuljetetaan ja käsitellään hyvän merimiestaidon mukaisesti.

Tarkemmat määräykset siitä, mitä päällikön siinä kohden on noudatettava, antaa kauppa- ja teollisuusministeriö.

51 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Jos päällikkö muutoin on saanut tietää jonkun olevan merihädässä tai jos hän on saanut tietää jostakin meriliikennettä uhkaavasta vaarasta, on hän velvollinen ryhtymään toimenpiteisiin hädässä olevan pelastamiseksi tai vaaran torjumiseksi, mikäli se voi tapahtua aiheuttamatta vakavaa vaaraa omalle alukselle tai laivaväelle taikka muille aluksessa oleville.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

52 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Öljypäiväkirjan pitämisestä on erikseen säädetty.

54 §.

Laivapäiväkirjaan on tarkoin merkittävä, mitä matkan aikana tapahtuu ja minkä tietämisestä voi olla hyötyä laivanisännälle, lastinomistajalle, vakuutuksenantajalle tai muulle, jonka oikeuteen matkan kulku voi vaikuttaa.

Konepäiväkirjassa on mainittava polttoaineen ja muiden koneiston käyttöön tarvittavien aineiden varastot aluksen lähtiessä satamasta ja niiden vuorokautinen kulutus sekä muutoin kaikki tärkeät koneiston käyntiä ja hoitoa koskevat seikat.

Konepäiväkirjan aikamerkinnöissä on noudatettava samaa aikaa, jota käytetään laivapäiväkirjassa. Konehuoneen kello on vähintään kerran vuorokaudessa verrattava komentosillan kelloon.

Päiväkirjan pitämisestä antaa kauppa- ja teollisuusministeriö tarkemmat määräykset.

56 §.

Älköön keneltäkään evättäkö sellaista tietoa päiväkirjan sisällyksestä, josta hänen oikeutensa riippuu. Mitä näin on säädetty, olkoon kuitenkin, milloin kysymyksessä on törmääminen toiseen alukseen, voimassa vain oikeudenkäynnissä, jossa yhteentörmäyksen perusteella ajetaan kannetta.

Mitä 1 momentissa on säädetty, olkoon voimassa myös norjalaisessa, ruotsalaisessa tai tanskalaisessa aluksessa pidetystä päiväkirjasta, milloin alus on Suomen satamassa.

Laivanisännän on säilytettävä päiväkirja vähintään kolme vuotta sen päättämisen jälkeen ja, milloin siihen merkityn tapahtuman johdosta on sanotussa ajassa pantu vireille oikeudenkäynti, kunnes asia on lainvoimaisella tuomiolla ratkaistu.

Mitä tässä pykälässä säädetään päiväkirjasta, olkoon myös voimassa päiväkirjaa varten pidetystä muistikirjasta sekä siitä, mitä teknisin keinoin on merkitty aluksen navigoinnista ja sen koneiston käynnistä.

57 §.

Suomalaisen aluksen päällikön on annettava meriselitys:

1) kun aluksen ollessa kulussa joku sen käytön yhteydessä on kuollut tai saanut vaikean ruumiinvamman tai niin voidaan otaksua tapahtuneen;

2) kun muutoin aluksen käytön yhteydessä joku aluksessa toimessa oleva tai muu alusta seuraava henkilö on kuollut tai saanut vaikean ruumiinvamman tai niin voidaan otaksua tapahtuneen;

3) kun joku on kuollut aluksessa ja haudattu mereen;

4) kun aluksessa on sattunut tai voidaan otaksua sattuneeksi vakava myrkytys;

5) kun alus on törmännyt toiseen alukseen tai ajanut karille;

6) kun alus on hylätty merellä;

7) kun aluksen käytön yhteydessä on aiheutunut tai voidaan otaksua aiheutuneen alukselle tai, aluksen ollessa kulussa, sen ulko-

puolella olevalle omaisuudelle huomattavaa vahinkoa; tai

8) kun lastissa on sattunut huomattava tulipalo, räjähdys tai siirtyminen.

Meriselitys on suomalaisen aluksen osalta myös annettava, milloin jonkin tapahtuman johdosta, joka on sattunut tai jonka voidaan otaksua sattuneen aluksen käytön yhteydessä, merenkulkuhallitus niin määrää tai päällikkö tai laivanisäntä sitä pyytää tai, kun kysymyksessä on tavaralle aiheutunut huomattava vahinko, lastinomistaja tai lastin vakuutuksenantaja sitä pyytää.

Jos merenkulkuhallitus määrää meriselityksen annettavaksi tai lastinomistaja tai lastin vakuutuksenantaja sitä pyytää, on siitä ilmoitettava päällikölle tai laivanisännälle, jonka tulee tehdä 58 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus raastuvanoikeudelle tai sen puheenjohtajalle.

Poikkeuksista meriselitysvelvollisuuteen nähden säädetään 255 §:n 2 monemtissa, 258 §:n 2 momentissa ja 259 §:ssä.

58 §.

Meriselitys annetaan sen paikkakunnan raastuvanoikeudelle, missä tapahtuma on sattunut tai mihin alus tai sen päällikkö ensin saapuu. Jollei näissä paikoissa ole raastuvanoikeutta, on meriselitys annettava lähimmän kaupungin raastuvanoikeudelle. Meriselityksen antaminen voidaan lykätä, kunnes alus saapuu toiseen satamaan, jos sillä meriselityksen tarkoitusta syrjäyttämättä voidaan saavuttaa huomattavaa kustannusten säästöä alukselle tai muita olennaisia etuja. Sellaisesta lykkäyksestä ja sen syystä on päällikön tai laivanisännän viipymättä kirjallisesti ilmoitettava merenkulkuhallitukselle.

Meriselityksen antamista varten on päällikön itse tai asiamiestä käyttäen niin pian kuin mahdollista ilmoittauduttava raastuvanoikeudelle tai sen puheenjohtajalle. Ilmoittautumisen tulee tapahtua kirjallisesti ja ilmoittautusmiskirjaan on oheistettava jäljennös 59 §:ssä mainitusta ilmoituksesta ja tiedot koko laivaväestä ja niistä henkilöistä, joiden oletetaan voivan antaa selvitystä asiassa, sekä mikäli mahdollista kaikista niistä, joita asia voi koskea, tai heidän asiamiehistään.

Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa annetaan meriselitys suomalaisen aluksen osalta sille oikeudelle, joka maan lain mukaan on siihen toimivaltainen. Muutoin annetaan meriselitys ulkomailla sen vastaanottamiseen oikeutetulle Suomen konsulille. Milloin niin voi sopivasti tapahtua, tulee konsulia meriselityksen vastaanottamisessa avustaa kaksi konsulin kutsumaa meriasioita tuntevaa henkilöä, mieluimmin Suomen, Norjan, Ruotsin tai Tanskan kansalaista, joita vastaan ei ole olemassa tuomarin kohdalta voimassa olevaa esteellisyyttä. Sellaisella paikkakunnalla, missä tähän tehtävään oikeutettua Suomen konsulia ei ole, voidaan meriselitys antaa sille Norjan, Ruotsin tai Tanskan konsulille, jolla kotimaansa lain mukaan on oikeus vastaanottaa meriselitys.

Jos meriselitys on annettu ulkomailla tai jos ulkomaan viranomainen on toimittanut tutkinnan onnettomuuden syistä, pitäköön päällikkö huolta siitä, että asianomaisen viranomaisen oikeaksi todistama jäljennös toimituksesta laaditusta pöytäkirjasta lähetetään merenkulkuhallitukselle.

Milloin alus on kadonnut tai tuhoutunut eikä kukaan ole pelastunut, on tutkinta tapahtuman johdosta toimitettava aluksen kotipaikkakunnalla, jollei merenkulkuhallitus määrää sitä toimitettavaksi muualla.

Meriselityksen käsittelystä säädetään 11 luvussa.

59 §.

Milloin meriselitys 57 §:n mukaan on annettava, on päällikön viivytyksettä toimitettava kirjallinen ilmoitus tapahtumasta merenkulkuhallitukselle tai, aluksen ollessa ulkomailla, lähimmälle Suomen konsulille.

Päällikön on myös annettava ilmoitus:

1) kun 57 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tapahtuma on sattunut satamassa tai redillä;

2) kun joku on pudonnut aluksesta ja hukkunut tai niin voidaan otaksua tapahtuneen;

3) kun merenkulkuhallitus sitä vaatii jonkin tapahtuman johdosta, joka on sattunut tai jonka voidaan otaksua sattuneen aluksen käytön yhteydessä;

4) kun meriselitystä on 57 §:n 2 momentin nojalla pyydetty; sekä

5) kun aluksen käytön yhteydessä alukselle, lastille tai aluksen ulkopuolella olevalle omaisuudelle on aiheutunut tai voidaan otaksua aiheutuneen huomattavaa vahinkoa.

Ilmoituksen, joka on laadittava täyttämällä kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistaman kaavan mukainen lomake, tulee sisältää seikkaperäinen selostus tapahtumasta ja siitä,

mikä voi olla apuna arvosteltaessa sen syitä, sekä täydellinen jäljennös tapahtumasta laivapäiväkirjaan ja konepäiväkirjaan tehdyistä merkinnöistä.

Ilmoitusta, joka koskee aluksen törmäämistä toiseen alukseen, älköön annettako vastapuolelle tiedoksi, ennen kuin tapahtuman johdosta annettava meriselitys on otettu oikeuden tai muun asianomaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

Konsulin, joka on vastaanottanut tässä pykälässä tarkoitetun ilmoituksen, tulee heti, kun hän ei ilmoitusta enää tarvitse, huolehtia siitä, että se viipymättä lähetetään ulkoasiainministeriölle edelleen merenkulkuhallitukselle toimitettavaksi.

62 §.

Aluksen joutuesssa merihätään olkoon päällikkö velvollinen tekemään kaiken voitavansa pelastaakseen aluksessa olevat sekä suojatakseen alusta ja lastia. Hänen tulee siinä määrin kuin se on mahdollista huolehtia laivaasiakirjain talteenotosta sekä aluksen ja lastin pelastamisesta.

Päällikkö älköön muutoin kuin milloin hänen henkensä on vakavassa vaarassa jättäkö alusta niin kauan kuin on kohtuullisia toiveita sen pelastamisesta.

— — — — — — — — — — — — — — — —

64 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Jos alus ulkomailla ulosmitataan tai pannaan velasta takavarikkoon ja jos laiva-asiakirjoista käy ilmi, että alus on velasta kiinnitetty, on päällikön viipymättä ilmoitettava ulosmittauksesta tai takavarikosta sekä rekisteriviranomaiselle että kiinnityksenhaltijalle, mikäli tämä on hänen tiedossaan.

67 §.

Päällikkö ei vastaa henkilökohtaisesti sitoumuksista, jotka hän tässä ominaisuudessaan on tehnyt laivanisännän tai lastinomistajan puolesta.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Jos joku aluksen luotsauksessa avustanut on tehtävän täyttämisessä tekemänsä virheen tai laiminlyönnin takia joutunut vahingonkorvausvelvolliseksi, voidaan vahingonkorvaus 3 momentissa mainittujen perusteiden mukaan alentaa.

68 §.

Päällikön on tehtävä tili, milloin laivanisäntä sitä vaatii. Jos laivanisäntä tahtoo moittia tiliä, nostakoon siitä kanteen kuuden kuukauden kuluessa tilin vastaanottamisesta. Jos tämä aika laiminlyödään, olkoon laivanisäntä menettänyt moiteoikeutensa, milloin päällikkö ei ole menetellyt vilpillisesti.

— — — — — — — — — — — — — — — —

4 luku.

101 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Jos tavara on matkan aikana hävinnyt, vähentynyt tai vahingoittunut, on rahdinottajan siitä pikimmiten ilmoitettava lastinomistajalle tai, jos tämä ei ole tiedossa, laivaajalle.

150 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Jos alus on suorittanut pelastuksen, on 209 §:n 2 momentin ensimmäisessä lauseessa säädetty korvaus palkoista ja elatuksesta tuleva rahdinantajalle. Se osuus pelastuspalkkiosta, mikä saman momentin toisen lauseen mukaan on tuleva laivanisännälle, on jaettava tasan rahdinottajan ja rahdinantajan kesken.

5 luku.

189 §.

Yhteisestä haverista johtuvaan vahinkoon, menetykseen ja kustannukseen sekä niiden jakoon sovelletaan, jollei toisin ole sovittu, vuoden 1950 Yorkin—Antwerpenin sääntöjä sellaisina kuin ne ovat yhteisestä haverista 30 päivänä joulukuuta 1955 annetussa asetuksessa (614/55).

190 §.

Yhteisen haverin selvitys ja jakaminen on, jollei toisin ei ole sovittu, toimitettava merivahingonselvityksellä siinä maassa ja sillä paikkakunnalla, minkä laivanisäntä määrää. Tässä maassa toimittaa merivahingonselvityksen merivahingonlaskija.

Merivakuutussopimukseen perustuvasta merivahingonselvityksestä merivakuutusasioissa säädetään merivahingonlaskijan korvausselvityksestä merivakuutusasiassa 16 päivänä tammikuuta 1953 annetussa laissa (10/53).

Merivahingonlaskijasta on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

191 §.

Vahinko, joka yhteisessä haverissa on kohdannut alusta tai sen tarpeistoa, on, jollei toisin ei ole sovittu, 243 §:n mukaisesti valittujen katsastus- ja arviomiesten arvioitava sillä paikkakunnalla, missä korjaus suoritetaan, jos se tapahtuu matkan aikana, mutta muutoin sillä paikkakunnalla, missä matka päättyy. Lastivahinko on arvioitava viimeistään sillä paikkakunnalla, missä lasti puretaan.

192 §.

Laivanisännän tai sen, joka laivanisännän asemesta käyttää alusta, tulee viipymättä merivahingonlaskijalta pyytää merivahingonselvityksen toimittamista ja samalla ilmoittaa tunnettujen asianosaisten nimet ja osoitteet.

Jokainen, jota haveri koskee, olkoon velvollinen viipymättä luovuttamaan merivahingonlaskijalle kaikki asiakirjat, joita tämä pitää vahingon selvitystä ja jakamista varten tarpeellisina, sekä muutoinkin antamaan hänelle tarpeelliset tiedot.

193 §.

Jos haverimaksu on suoritettava lastista tai muusta tavarasta, vastatkoon omistaja tavaralla, mutta ei henkilökohtaisesti.

Laivanisännän oikeudesta pidättää tavara, joka vastaa haverimaksusta, säädetään 113 §:ssä. Jos sellainen tavara luovutetaan ilman, että sen omistaja sitoutuu henkilökohtaiseen vastuuseen haverimaksusta, ja ilman, että hän, milloin niin vaaditaan, asettaa siitä vakuuden, vastatkoon laivanisäntä haverimaksusta jokaiseen muuhun haveriin osalliseen nähden.

194 §.

Vahinko, menetys tai kustannus, joka tapaturmasta kohtaa alusta tai lastia eikä ole yhteiseksi haveriksi luettava tai 136 §:n mukaan samanlaisten perusteiden mukaan jaettava, pidettäköön yksityisenä haverina ja niihin esineisiin kohdistuvana, joita vahinko tai menetys on kohdannut tai joista kustannus on aiheutunut.

Jos yksityisenä haverina pidettäviä kustannuksia on kertynyt yhteisesti aluksen ja lastin tai lastin jonkin osan tai myös eri omistajille kuuluvien lastin osien puolesta, on nämä kustannukset jaettava niiden esineiden osalle, joiden takia ne ovat syntyneet, yhteisestä haverista voimassa olevien perusteiden mukaisesti. Kustannukset lastin pelastamisesta jaetaan lastin arvon ja tavarasta suoritettavan rahdin kesken.

Haverin selvitys ja jako, josta 2 momentissa säädetään, on merivahingonlaskijan toimitettava jonkun haveriin osallisen sitä vaatiessa.

195 §.

Kun merivahingonselvitystä pyydetään, merivahingonlaskija kehottakoon viipymättä virallisessa lehdessä kuuluttamalla haveriin osallisia hänen määräämässään lyhyessä ajassa kirjallisesti merivahingonlaskijalle esittämään, mitä he oikeutensa valvomiseksi pitävät tarpeellisena, sekä hänelle toimittamaan ne asiakirjat, joihin he tahtovat vedota. Jos merivahingonlaskija havaitsee hänelle toimitetut asiakirjat epätäydellisiksi, on hänen mahdollisimman pian vaadittava asianomaisilta tarpeellinen selvitys. Sitten kun kuulutuksessa määrätty aika on päättynyt tai, jollei sanotussa ajassa ole toimitettu täydellisiä asiakirjoja, niin pian kuin se on tapahtunut, on merivahingonlaskijan viipymättä ja viimeistään kahdesssa kuukaudessa sen jälkeen raastuvanoikeuden ilmoitustaululle ja virallisen lehteen pannulla kuulutuksella ilmoitettuna päivänä saatettava merivahingonselvitys valmiiksi kaksin kappalein kirjoitettuna ja varustettuna merkinnällä, missä ajassa jakoon tyytymätön saa puhevaltansa säilyttämiseksi panna kanteensa oikeudessa vireille sillä tavoin kuin 269 §:ssä säädetään.

Ensin mainitusta kuulutuksesta sekä sittemmin julkipanopäivästä on merivahingonlaskijan ilmoitettava asianomaisille tai heidän asiamiehilleen, mikäli heidän asuinpaikkansa on tiedossa.

Tämän pykälän 2 momentissa ja 270 §:n 1 momentissa tarkoitettu tiedotus saadaan toimittaa kirjeellä.

196 §.

Jos merivahingonselvitykseen hävinneenä korvattavaksi otettu tavara saadaan takaisin tai jos korvausvelvollinen on myöhemmin korvannut jakoon otetun vahingon, menetyksen tai kustannuksen, on merivahingonselvitys lisälaskelmalla sen mukaisesti oikaistava. Älköön merivahingonselvityksen toimittamista kuitenkaan viivyttäkö vain siitä syystä, että on toiveita saada uhrattu esine takaisin tai vahinko, menetys tai kustannus korvatuksi.

7 luku.

203 §.

Joka pelastaa haaksirikkoutuneen tai vaarassa olevan aluksen tai aluksessa olevaa tavaraa tai jotakin, joka on kuulunut sellaiseen alukseen tai tavaraan, ja jokainen joka pelastustyössä avustaa, olkoon oikeutettu saamaan pelastuspalkkiota. Sellaisesta pelastuksesta tulevan palkkion osuuteen olkoon oikeutettu myös se, joka pelastustyön aiheuttaneen tapahtuman yhteydessä on aluksesta pelastanut ihmisiä tai heidän pelastamisessaan avustanut.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

204 §.

Jos jonkun on sopimuksen nojalla toimitettava hinausta tai luotsausta, irroitettava alus jäistä tai suoritettava muuta sellaista työtä aluksen hyväksi, älköön hän aluksen jouduttua vaaraan saako pelastuspalkkiota sen aikana alukselle antamastaan avusta, paitsi jos apu on ollut sellaista, ettei sen voida katsoa kuuluvan sopimuksen täyttämiseen.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

206 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Jos joku pelastustyöhön osaa ottanut on syypää siihen vaaraan, johon alus oli joutunut, tai jos hän pelastustyön aikana on tehnyt itsensä syypääksi varkauteen tai näpistykseen tai pelastetun tavaran salaamiseen tahi muuhun vilpilliseen tekoon, on tuomioistuimella valta tuomita pelastuspalkkio menetetyksi tai alentaa sen määrää siitä, mikä muutoin olisi ollut kohtuullisena pidettävä.

208 §.

Kun pelastussopimus on tehty vaaran kestäessä ja sen vaikutuksen alaisena, olkoon oikeudella valta, jos sopimusehdot harkitaan kohtuuttomiksi, jommankumman sopimuspuolen vaatimuksesta julistaa sopimus kokonaan tai joltakin osaltaan mitättömäksi.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Jos pelastuspalkkio on maksettu vaaran vielä kestäessä, pankoon se, joka tahtoo saada maksamastaan jotakin takaisin, vireille moitekanteen kuuden kuukauden kuluessa suorituksen tapahtumisesta tai olkoon kannevaltansa menettänyt.

209 §.

Jos pelastajien kesken syntyy riita pelastuspalkkion jakamisesta, määrää oikeus siitä 206 §:ssä mainittujen seikkojen perusteella.

Milloin alus on matkalla jotakin pelastanut, on pelastuspalkkiosta ensin suoritettava korvaus vahingosta, mikä pelastustyön johdosta ehkä on aiheutunut alukselle, lastille tai muulle aluksessa olevalle omaisuudelle, samoin kuin sellaisista polttoaineesta sekä päällikön ja laivaväen palkoista ja elatuksesta aiheutuneista kustannuksista, jotka ovat syntyneet pelastustyön johdosta, niin myös 3 momentissa tarkoitettu korvaus. Pelastuspalkkion jäljelle jäävästä osasta saakoon laivanisäntä kolme viidesosaa sekä jäännöksestä päällikkö yhden kolmasosan ja varsinainen laivaväki kaksi kolmasosaa jaettavaksi kunkin nauttiman palkkauksen mukaisessa suhteessa. Päällikön osuuden tulee kuitenkin aina olla vähintään kaksi kertaa niin suuri kuin korkeimmin palkatun merimiehen osuus. Aluksessa oleva luotsi saakoon osuuden pelastuspalkkiosta niin kuin hän olisi laivaväkeen kuuluva ja, jollei hän ole laivanisännän palveluksessa, nauttisi palkkaa niin kuin ylin perämies.

Jos merimies on erittäin ansiokkaasti osallistunut pelastustyöhön tai antautunut erityiselle vaaralle alttiiksi, voidaan hänelle myöntää erikoiskorvaus. Merimiehen, joka esittää sellaista korvausta koskevan vaatimuksen, tulee viimeistään kolmen kuukauden kuluessa pelastustoimen päätyttyä ilmoittaa siitä laivanisännälle tai päällikölle. Korvauskysymys on, jolleivät asiapuolet siitä sovi, oikeuden ratkaistava.

Jos erityiset syyt, kuten aluksen matkan tarkoitus tai aluksen palveluksessa oleville suoritettavan palkan tai korvauksen laskemistapa antavat siihen aihetta, voidaan pelastuspalkkio jakaa muiden kuin edellä mainittujen perusteiden mukaisesti.

Sopimus, jonka mukaan aluksella ehkä ansaittavasta pelastuspalkkiosta pienempi osuus kuin mitä edellä on säädetty on tuleva päällikölle tai laivaväelle, olkoon mitätön, jollei kysymyksessä ole alus, joka harjoittaa pelastustoimintaa ja on erityisesti sitä varten varustettu, tai jollei sopimusta ole tehty ottokatselmuksen yhteydessä ja se koske tietyn pelastustyön suorittamista.

Jos pelastustyön on suorittanut Suomen valtion alus, jota käytetään yksinomaan val-

tion eikä kaupalliseen tarkoitukseen, sovelletakoon vastaavasti, mitä tässä pykälässä on säädetty; kuitenkin on se osa pelastuspalkkiosta, joka ei tule valtiolle, jaettava aluksessa olevien kesken asetuksella vahvistettavien perusteiden mukaan. Valtio voi luopua pelastuspalkkiosta joutumatta siitä vastuuseen aluksessa olevia kohtaan.

8 luku.

229 §.

Säilyttääkseen kannevaltansa on velkojan pantava kanne maksun saamiseksi vireille, olipa velallisen vastuu rajoitettu tai rajoittamaton:

1) pelastuspalkkiosaamisesta kahden vuoden kuluessa siitä, kun pelastustoimi päättyi, ja 209 §:n mukaista pelastuspalkkion osuutta koskevasta saamisesta vuoden kuluessa siitä, kun asianomainen on saanut laivanisännältä ilmoituksen pelastuspalkkion ja osuuden suuruudesta;

— — — — — — — — — — — — — — — — —

9 luku.

230 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Jos päällikkö laiminlyö 43 §:n mukaan hänelle kuuluvat velvollisuudet eikä tapaus ole sellainen kuin 1 momentissa on mainittu, tuomittakoon sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

231 §.

Jos päällikkö muutoin kuin 230 §:ssä tarkoitetulla tavalla tai konepäällikkö, perämies, konemestari tai muu, joka aluksessa suorittaa meriturvallisuuden kannalta olennaisesti merkityksellistä tehtävää, laiminlyö, mitä hyvän merimiestaidon mukaan on hänen velvollisuutenaan merionnettomuuden estämiseksi, tuomittakoon sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi, milloin teosta ei yleisessä laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta.

232 §.

Jos päällikkö on laiminlyönyt noudattaa, mitä 44 §:n mukaan on hänen velvollisuutenaan, rangaistakoon enintään kymmenellä päiväsakolla.

Jos päällikkö tai laivanisäntä ei anna jollekulle, jolla on siihen oikeus, tietoa laivapäiväkirjan tai sitä varten pidetyn muistikirjan sisällyksestä tai siitä, mitä teknisin keinoin on merkitty aluksen navigoinnista ja sen koneiston käynnistä, tuomittakoon sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Sama olkoon laki, jos laivanisäntä laiminlyö velvollisuutensa säilyttää laivapäiväkirjaa tai sitä varten pidettyä muistikirjaa taikka mitä 2 momentissa sanotuin tavoin on merkitty.

233 §

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Jos päällikkö muutoin antaa päiväkirjassa väärän tai harhaanjohtavan tiedon, tuomittakoon sakkoon, milloin teosta yleisen lain mukaan ei ole tuleva ankarampaa rangaistusta.

Konepäällikkö, perämies, konemestari tai radiosähköttäjä, joka on syyllistynyt 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun tekoon, tuomittakoon niin kuin niissä on säädetty.

234 §.

Päällikkö, joka laiminlyö ilmoittautua meriselityksen antamista varten tai joka aiheuttaa meriselityksen antaminen lykkäytymisen, ilman että 58 §:n 1 momentissa mainitut edellytykset siihen ovat olemassa, tuomittakoon sakkoon.

Jos päällikkö laiminlyö ilmoituksen antamisen sen mukaan kuin 59 §:ssä säädetään, tuomittakoon sakkoon. Jos hän sellaisessa ilmoituksessa tahallaan antaa väärän tai harhaanjohtavan tiedon, tuomittakoon niin ikään sakkoon, milloin teosta ei yleisen lain mukaan ole tuleva ankarampaa rangaistusta.

235 §.

Jos on sattunut yhteentörmäys tai 202 §:ssä mainittu tapahtuma ja päällikkö laiminlyö jotakin siitä, mihin hän 201 §:n mukaan on velvollinen sellaisessa tapauksessa, rangaistakoon vähintään kymmenellä päiväsakolla tai vankeudella; jos asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, tuomittakoon kuritushuoneeseen enintään kahdeksi vuodeksi.

Päällikkö, joka laiminlyö jotakin, mihin hän 51 §:n mukaan on velvollinen, tuomittakoon sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

236 §.

Jos päällikkö alusta kuljettaessaan on ollut alkoholin tai muun kiihoittavan tai huumaa-

van aineen vaikutuksen alaisena, niin ettei hän ole voinut turvallisesti täyttää tehtäväänsä, tuomittakoon sakkoon tai enintään yhdeksi vuodeksi vankeuteen.

Sama on voimassa konepäälliköstä, perämiehestä, konemestarista ja muusta henkilöstä, joka aluksessa suorittaa meriturvallisuuden kannalta olennaisesti merkityksellistä tehtävää ja tällöin syyllistyy 1 momentissa mainittuun tekoon.

238 §.

Jos päällikkö jättää toimensa ja hylkää hänelle uskotun aluksen, tuomittakoon sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Jos päällikkö jättää aluksen, milloin se on vaarassa, noudattamatta mitä 62 §:ssä säädetään tai mitä muutoin hyvän merimiestaidon mukaan on hänen velvollisuutenaan, tuomittakoon sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

239 §.

Päällikkö, joka on syyllistynyt 230, 231, 233, 236, 237 tai 238 §:ssä mainittuun tekoon, voidaan tuomita määräajaksi tai ainiaaksi menettämään oikeus olla laivanpäällikkönä, milloin sitä varten on säädetty erityisiä ehtoja. Jos hän on tuolla teolla osoittautunut sopimattomaksi hoitamaan aluksessa muutakaan tointa, voidaan hänet tuomita menettämään myös sellainen pätevyys.

Konepäällikköön, perämieheen, konemestariin tai radiosähköttäjään, joka on syyllistynyt 231 §:n, 233 §:n 2 momentin tai 236 §:n 2 momentin säännöksen rikkomiseen ja teolla osoittautunut sopimattomaksi tehtäväänsä, on vastaavasti sovellettava, mitä 1 momentissa on säädetty.

Tässä tarkoitetusta seuraamuksesta on oikeuden viipymättä ilmoitettava merenkulkuhallitukselle sekä, kysymyksen ollessa radiosähköttäjästä, myös posti- ja lennätinhallitukselle.

11 luku.

251 §.

Raastuvanoikeus on ensimmäinen tuomioistuin jutuissa ja asioissa, jotka on ratkaistava tämän lain mukaan.

Käsiteltäessä 1 momentissa mainittuja juttuja ja asioita tulee oikeudessa olla läsnä kaksi meriasioita tuntevaa ja niihin perehtynyttä esteetöntä henkilöä asiantuntijoina oikeutta avustamassa. Asiantuntijoiden läsnäolo ei kuitenkaan ole tarpeellista, milloin oikeus asian vähäiseen merkitykseen tai laatuun nähden niin päättää.

Ennen kunkin kalenterivuoden päättymistä määrää oikeus asiantuntijat toimeensa seuraavaksi kalenterivuodeksi. Oikeuden on samalla määrättävä kaksi varamiestä esteen sattuessa toimimaan heidän sijassaan. Jos varamiehellekin tulee este, kutsukoon oikeus kutakin tapausta varten toisen asiantuntijan. Älköön kukaan ilman laillista syytä kieltäytykö ottamasta vastaan tai suorittamasta nyt mainittua tehtävää.

252 §.

Ennen kuin asiantuntija ryhtyy toimeensa, on hänen tehtävä virkavala.

Asiantuntijan tulee, milloin oikeus vaatii tai hän itse pitää asian selvittämistä varten tarpeellisena, avustaa oikeutta tarvittavilla selvityksillä merenkulullisissa ja meriteknisissä kysymyksissä. Asiantuntijalla on siinä tarkoituksessa valta oikeuden puheenjohtajan välityksellä tai hänen suostumuksellaan itse tehdä asianosaiselle, todistajalle tai selvityksen antamista varten oikeuteen kutsutulle henkilölle kysymyksiä. Jos oikeus vaatii asiantuntijan lausuntoa tietystä kysymyksestä, on hänen se pöytäkirjaan otettavaksi annettava.

Asiantuntija saakoon jokaisesta jutusta kohtuullisen palkkion, jonka oikeus kustakin istunnosta erikseen määrää. Riitajutussa suorittaa kantaja palkkion etukäteen, mutta se jää häviävän puolen rasitukseksi. Muista jutuista ja meriselityksen käsittelyn avustamisesta suoritetaan palkkio yleisistä varoista, niin kuin asetuksella säädetään.

253 §.

Milloin ilmoittautuminen meriselityksen antamista varten on tapahtunut 58 §:ssä säädetyllä tavalla, määrätköön oikeuden puheenjohtaja, mikäli mahdollista päällikön toivomuksen mukaisesti, istunnon ajan meriselityksen antamista varten oikeudelle ja määrätköön päällikön silloin esittämään aluksen päiväkirjat ja niihin liittyvät muistikirjat alkuperäisinä, jos sellaisia on pidetty ja ne ovat tallella, niin myös muut asiakirjat tai esineet, jotka voivat valaista asiaa, sekä oikeudessa kuulemista varten ilmoittamaan ne henkilöt, joiden oletetaan voivan parhaiten

antaa selvitystä asiassa. Istunnon ajasta on puheenjohtajan ilmoitettava oikeuden ilmoitustaululle pantavalla kuulutuksella tahi, milloin se viivytyksettä voi tapahtua, erikseen annettava siitä tieto niille henkilöille, joita asia voi koskea, tai heidän paikkakunnalla oleville asiamiehilleen sekä asianomaiselle merenkuluntarkastajalle tai, jollei häntä voida tavata, merenkulkuhallitukselle, sekä myös viralliselle syyttäjälle.

Edellisessä momentissa tarkoitettu esittämisvelvollisuus voidaan määrätä sakon uhalla, milloin se katsotaan tarpeelliseksi.

Asiantuntijoille on viipymättä ilmoitettava meriselityksen antamista varten tapahtuneesta ilmoittautumisesta. Heidän tulee perehtyä ilmoittautumiskirjaan liitettyihin asiakirjoihin sekä, jos aika sen sallii, ennen istuntoa selostaa oikeuden puheenjohtajalle niitä olosuhteita, joista meri- tai konetekniseltä tai muulta kannalta tarvitaan tietoja onnettomuuden laadun selvittämiseksi.

254 §.

Meriselitystä käsiteltäessä on oikeuden koetettava saada täydellinen selvitys onnettomuudesta ja sen syistä. Käsittelyn alussa on aluksen päiväkirjojen ja muistikirjojen sisällystä tarpeellisin osin verrattava toisiinsa sekä ilmoittautumiskirjaan liitettyyn kappaleeseen 59 §:ssä mainittua ilmoitusta. Sen jälkeen on ensin päällikön ja sitten asian selvittämistä varten oikeuteen kutsuttujen henkilöiden annettava kunkin erikseen, mikäli mahdollista, yhtenäinen kertomus tapahtumasta. Jos jonkun kertomus on epätäydellinen tai epämääräinen, on oikeuden sopivin kysymyksin koetettava saada selville, mitä hän todella on tapahtumasta havainnut. Sitten kun kaikki kertomukset on annettu, on päällikölle ja läsnä oleville asiapuolille annettava tilaisuus lausua niistä mielensä. Sen jälkeen määrätköön oikeus päällikön ja asian selvitystä varten oikeuteen kutsutut henkilöt, jollei laillista estettä ole, valalla tai vakuutuksella vahvistamaan kertomuksensa niiden tultua pöytäkirjasta luetuiksi.

Oikeudella on valta kutsua kuulusteluun muitakin laivaväkeen kuuluvia kuin ne, jotka päällikkö on nimennyt, sekä siihen kuulumattomiakin henkilöitä, ja tarvittaessa toimittaa katselmus aluksessa tai onnettomuuspaikalla sekä hankkia asiantuntijain lausuntoja kysymyksistä, joiden arvosteleminen edellyttää erityistä asiantuntemusta. Henkilöt, jotka siten on kutsuttu kuultaviksi tai joiden apua on käytetty, saakoot korvauksen valtion varoista oikeuden harkinnan mukaan.

Jos meriselitys annetaan muulla kuin 58 §:n 1 momentissa mainitulla paikkakunnalla, tulee oikeuden tehdä pöytäkirjaan merkintä siihen johtaneesta syystä.

255 §.

Jos meriselitys koskee aluksen törmäämistä muuhun alukseen, voi oikeuden puheenjohtaja sallia, että meriselityksen antaminen lykätään, mikäli meriselitys siten voidaan antaa samanaikaisesti toisen aluksen osalta annettavan meriselityksen tai vastaavan selvityksen kanssa. Sellaista lykkäystä älköön myönnettäkö pitemmäksi ajaksi, kuin mikä on ehdottoman välttämätöntä. Jollei lykkäyksen tarkoitus ole saavutettavissa, tulee oikeuden, milloin sen aluksen päällikkö tai laivanisäntä, jonka osalta meriselitys ensin annetaan, sitä pyytää eikä erityisiä syitä ole esteenä, määrätä, että meriselitys osaksi tai kokonaan annetaan suljettujen ovien takana ja ettei tilaisuudessa saa olla läsnä muita kuin laivanisäntä ja virallinen syyttäjä sekä asianomainen merenkuluntarkastaja ja tulliviranomainen.

Milloin törmääminen on tapahtunut ulkomaiseen alukseen, jonka osalta ei toimiteta meriselitystä vastaavaa selvitystä, ei meriselitys ole tarpeen, ellei merenkulkuhallitus toisin määrää.

256 §.

Milloin kysymyksessä on Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa kotipaikan omaava alus, on Suomen oikeuden aluksen päällikön tai laivanisännän tai aluksen kotimaan asianomaisen viranomaisen pyynnöstä otettava vastaan meriselitys. Muussa vieraassa maassa kotipaikan omaavan aluksen osalta voidaan niin ikään pyynnöstä ottaa vastaan meriselitys niin kuin tässä on säädetty, jos syytä siihen on.

Jos merenkulkuhallitus katsoo ulkomaisen aluksen käytön yhteydessä sattuneen tapahtuman vaativan selvitystä meriturvallisuuden kannalta ja alus on Suomen satamassa, voi merenkulkuhallitus määrätä meriselityksen annettavaksi.

Jos meriselitys annetaan jonkun muun kuin aluksen päällikön tai laivanisännän pyyn-

nöstä, on 57 §:n 3 momentin säännöstä vastaavasti sovellettava.

257 §.

Mitä 254—256 §:ssä säädetään oikeudelle annettavasta meriselityksestä, on soveltuvin osin voimassa myös konsulille annettavasta meriselityksestä. Konsuli ei kuitenkaan voi ottaa valaa tai vakuutusta eikä asettaa uhkasakkoa.

Meriselitystä käsiteltäessä laaditusta pöytäkirjasta on lunastuksetta toimitettava ote merenkulkuhallitukselle. Pöytäkirjanotetta älköön annettako laivanisännälle tai päällikölle, ellei sitä ole pyydetty.

258 §.

Jos meriselitys havaitaan joltakin osin epätäydelliseksi, voi merenkulkuhallitus määrätä sitä täydennettäväksi. Sellaisessa tapauksessa on 57 §:n 3 momentin ja 58 §:n säännöksiä vastaavasti sovellettava.

Jos 57 §:ssä tarkoitetusta tapahtumasta on tai voidaan odottaa olevan saatavissa tyydyttävä selvitys, voi merenkulkuhallitus sallia, että meriselitys jätetään antamatta tai että sen antaminen lykätään sellaista selvitystä odotettaessa.

259 §.

Jos 57 §:ssä tarkoitettu tapahtuma on aiheuttanut suuria henkilö- tai omaisuusvahinkoja tai jos tapahtuman selvityksen muutoin voidaan odottaa tulevan erityisen laajaksi tai monimutkaiseksi, voi kauppa- ja teollisuusministeriö asettaa erityisen tutkintatoimikunnan tapahtuman ja sen syiden selvittämistä varten. Toimikunnassa tulee olla henkilöitä, jotka edustavat tarpeellista lainopillista, merenkulullista ja teknistä asiantuntemusta. Jos sellainen tutkintatoimikunta on asetettu, ei meriselitys ole tarpeen.

Kauppa- ja teollisuusministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, miten toimikunnan on tehtävässään meneteltävä.

277 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Jos alus ulkomailla ulosmitataan tai tuhoutuu tahi julistetaan arvottomaksi panna kuntoon, olkoon kiinnityksenhaltijalla oikeus saada heti maksu saamisestaan, vaikka se muutoin ei olisikaan erääntynyt; ja tulee laivanisännän sellaisesta tapahtumasta viipymättä ilmoittaa sekä rekisteriviranomaiselle että kiinnityksenhaltijalle. Jos hän sen laiminlyö, korvatkoon kiinnityksenhaltijalle kaiken vahingon ja kustannuksen.

278 §.

Lähtövalmista alusta älköön ulosmitattako tai pantako hukkaamiskiellon alaiseksi tai takavarikkoon muusta kuin sellaisesta velasta, joka on erääntynyt ja jonka vakuutena lain mukaan on meripanttioikeus tai kiinnitetty panttioikeus. Laki olkoon sama jo lastatusta tavarasta, mikäli sellaisesta toimenpiteestä aiheutuisi viivytystä ja se loukkaisi kolmannen oikeutta.

Sen jälkeen kun alus on selvitetty ja se muutoin on lähtövalmiina, älköön päällikköä tai ketään aluksessa palvelevaa velan tähden estettäkö matkalle lähtemästä älköönkä sellaista, mitä hän toimensa vuoksi on tuonut alukseen, ulosmitattako tai pantako takavarikkoon.

Asetuksella määrätään, milloin tämä laki tulee voimaan.

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Kauppa- ja teollisuusministeri *T. A. Wiherheimo.*

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi aluevaihdosta valtion ja Lahden kaupungin välillä.

Lahden kaupunki on 21 päivänä joulukuuta 1953 allekirjoitetulla luovutuskirjalla luovuttanut Suomen valtiolle Lahden kaupungin Salpausselän kaupunginosassa korttelissa N:o 246 sijaitsevan tontin N:o 1 pinta-alaltaan noin 13 ha Lahden keskussairaalaa varten. Sanotun alueen luovutushetkellä voimassa olleen perustamiskirjan mukaan mainitun keskussairaalan sairaansijamäärä olisi ollut 333, kun taas 6 päivänä syyskuuta 1965 tarkistetun perustamiskirjan mukaan siihen tulee 516 sairaansijaa. Tähän katsoen nykyistä tonttia kokonsa puolesta ei voida pitää parhaana mahdollisena, kun lisäksi otetaan huomioon, että keskussairaalan välittömään läheisyyteen tulisi myös rakentaa sairaanhoitoalan henkilöstön oppilaitos. Kun nykyinen keskussairaalan tontti olisi myös omiaan vaikeuttamaan Lahden kaupungin ulkoalueen suunnittelua, on Lahden kaupungin taholta esitetty, että sanottu keskussairaalan tontti vaihdettaisiin Pirttiharjun kaupunginosassa oleviin kahteen yhteensä noin 30.9 hehtaarin suuruiseen tonttiin.

Edellä lausutun johdosta ehdotetaan, että valtioneuvosto oikeutettaisiin vaihtamaan valtion omistama Lahden kaupungissa Salpausselän kaupunginosassa korttelissa N:o 246 sijaitseva tontti N:o 1 Lahden kaupungin omistamiin samassa kaupungissa oleviin Pirttiharjun kaupunginosassa korttelissa N:o 31000 sijaitseviin tontteihin N:o 2 ja 3. Vaihdossa ei kumpikaan puoli suorita toiselle välirahaa.

Sen nojalla, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

aluevaihdosta valtion ja Lahden kaupungin välillä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan vaihtamaan valtion omistama Lahden kaupungissa Salpausselän kaupunginosassa korttelissa N:o 246 sijaitseva tontti N:o 1 Lahden kaupungin omistamiin samassa kaupungissa oleviin Pirttiharjun kaupunginosassa korttelissa N:o 31000 sijaitseviin tontteihin N:o 2 ja 3 valtioneuvoston määräämin ehdoin.

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Sisäasiainministeri *Niilo Ryhtä.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi aluevaihdosta valtion ja Lahden kaupungin välillä.

Eduskunta on 25 päivänä viimeksi kulunutta toukokuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 19 laiksi aluevaihdosta valtion ja Lahden kaupungin välillä.

Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella todennut hallituksen esityksessä tarkoitetun aluevaihdon tarpeelliseksi ja valtiolle edulliseksi ja on sen vuoksi, esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Hamara, Heinonen, Hietala, Käkelä, Laaksonen, Laine, Pekkarinen, Rosnell, Sarjala, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Koppanen, I. Linna, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 8 hallituksen esityksen johdosta laiksi aluevaihdosta valtion ja Lahden kaupungin välillä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 6 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi aluevaihdosta valtion ja Lahden kaupungin välillä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 19 laiksi aluevaihdosta valtion ja Lahden kaupungin välillä, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 6 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 8, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

aluevaihdosta valtion ja Lahden kaupungin välillä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan vaihtamaan valtion omistama Lahden kaupungissa Salpausselän kaupunginosassa korttelissa N:o 246 sijaitseva tontti N:o 1 Lahden kaupungin omistamiin samassa kaupungissa oleviin Pirttiharjun kaupunginosassa korttelissa N:o 31000 sijaitseviin tontteihin N:o 2 ja 3 valtioneuvoston määräämin ehdoin.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suomessa on jo aikaisemmin saatettu voimaan vastaavia yleissopimuksia, kuten esim. kuljetussäiliöitä koskeva tulliyleissopimus (Sop.S 1961: 22—25). Siinä omaksuttuja päälinjoja noudattelee myös Euroopan taloudellisen komission toimesta Genèvessä joulukuun 9 päivänä 1960 allekirjoitettu kuormausalustojen tullikäsittelyä koskeva eurooppalainen yleissopimus. Yleissopimus on tullut kansainvälisesti voimaan kesäkuun 12 päivänä 1962. Sen on tähän mennessä ratifioinut tai siihen on liittynyt yhteensä 17 valtiota. Pohjoismaista Ruotsi ja Tanska ovat allekirjoittaneet yleissopimuksen ilman ratifiointivaraumaa vuonna 1961. Norja on liittynyt siihen vuonna 1964. Sen osapuolia ovat lisäksi Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Iso-Britannia, Itävalta, Jugoslavia, Kuuba, Luxemburg, Ranska, Romania, Saksan Liittotasavalta, Sveitsi, Tshekkoslovakia ja Unkari.

Yleissopimuksen tarkoituksena on helpottaa kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen kuljettamista valtiosta toiseen sallimalla toisten sopimusvaltioiden kuormausalustojen väliaikainen tuontitullista ja -maksuista sekä tuontikielloista ja -rajoituksista vapaa maahantuonti, edellyttäen että ne on aikaisemmin viety maasta tai tulevat myöhemmin jälleenvietäviksi tai että vastaava määrä samantyyppisiä ja suurin piirtein samanarvoisia kuormausalustoja on aikaisemmin viety tai tullaan myöhemmin viemään maasta. Tuonnin yhteydessä noudatetaan sopimusvaltioiden kansallista menettelyä, johon voi sisältyä määräyksiä sen estämiseksi, että maahan tuotaisiin pysyvästi alustoja enemmän kuin on viety tai aiotaan viedä. Kunkin sopimuspuolen on pyrittävä saamaan kuormausalustojen tullikäsittely niin yksinkertaiseksi kuin mahdollista ja erityisesti olemaan vaatimatta vakuuden asettamista tuontitullien ja -verojen maksamisesta.

Yleissopimuksessa tarkoitetaan

a) "tuontiveroilla ja -maksuilla" ei vain tulleja, vaan myös kaikkia maahantuonnin johdosta kannettavia veroja ja maksuja;

b) "kuormausalustalla" laitetta, jonka lavalle voidaan kerätä tietty määrä tavaroita kuormausyksiköksi tavaroiden kuljetusta tahi mekaanisten laitteiden avulla suoritettavaa käsittelyä tai pinoamista varten. Kuormausalusta käsittää kaksi tukien toisistaan erottamaa lavaa tai yhden jalkojen tukeman lavan; sen kokonaiskorkeus on rajoitettu minimiin, joka soveltuu kuormausalusten käsittelyyn haarukka- ja kuormausalustatrukeilla. Siinä voi olla myös päällysrakenne;

c) "henkilöillä" sekä luonnollisia että oikeushenkilöitä.

Yleissopimuksen 3 artiklan mukaan tuonnin ja viennin yhteydessä ei saa vaatia tulliasiakirjan esittämistä eikä vakuuden asettamista, kun on kysymys alustoista, joista on tehty yhteiskäyttösopimus, jonka osapuolet vaihtavat keskenään samantyyppisiä alustoja kansainvälistä tavarankuljetusta käsittävän toiminnan yhteydessä ja pitävät kustakin alustatyypistä erikseen kirjaa, joka osoittaa tällä tavalla maasta maahan vaihdettujen alustojen lukumäärän, sekä toimittavat toisilleen määrätyn ajanjakson kuluessa niin monta kuormausalustaa kutakin tyyppiä kuin on tarpeellista kirjanpidon osoittaman ylijäämän tasoittamiseksi. Näitä määräyksiä sovelletaan kuitenkin vain, mikäli kuormausalustoissa on yhteiskäyttösopimuksen mukainen merkintä ja mikäli sopimus on saatettu asianomaisten sopimuspuolten tulliviranomaisten tietoon ja nämä ovat sopimuksen hyväksyneet, tultuaan vakuuttu-

neiksi siitä, että alustatyypit ovat riittävän hyvin määritellyt ja että sopimuksen tarkka täyttäminen on asianmukaisesti turvattu.

Muut yleissopimuksen artiklat noudattavat muiden vastaavien tullisopimusten linjaa eikä niiden osalta ole erityistä huomautettavaa. Mainittakoon kuitenkin, että 12 artiklan 3 kohdan mukaan yleissopimuksen kohdalta ei voida tehdä varaumia, paitsi mikäli on kysymys riitaisuuksien ratkaisusta.

Kuormausalustoja koskeva säännös sisältyy tullilain 90 §:n 1 momentin 14 kohtaan sellaisena kuin se on heinäkuun 23 päivänä 1965 annetussa laissa (403/65). Mainitussa kohdassa säädetään, että kuormausalustat ja -siteet ovat tullivapaat ehdolla, että ne tai vastaava määrä samanlaisia välineitä on viety tai aiotaan viedä tavaranhaltijan toimesta ja että tuonti ei liity kysymyksessä olevien kuormausvälineiden ostoon tullialueen ulkopuolelta. Yleissopimukseen liittyminen ei siis tulisi tuomaan mitään uusia periaatteita tullioikeuteemme. Koska kuitenkin sopimuksen sisältönä on verovapauden myöntäminen, on hallitusmuodon 61 §:n mukaista, että Eduskunta päättää liittymisestä.

Hallitus katsoo, että yleissopimuksella on merkitystä, paitsi kansainvälisen kanssakäymisen laajentamisessa, myös yhtenäisen menettelyn luomisessa eri maihin, mikä puolestaan on omiaan helpottamaan ja edistämään tavaraliikennettä.

Edellä lausuttuun viitaten esitetään Hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti,

että Eduskunta hyväksyisi ne kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Koska kysymyksessä oleva sopimus sisältää säännöksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, esitetään samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Genèvessä 9 päivänä joulukuuta 1960 tehdyn kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen määräykset olkoot, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Vt. ulkoasiainministeri *R. H. Oittinen.*

(Suomennos)

Kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskeva

EUROOPPALAINEN YLEISSOPIMUS

Sopimuspuolet,

ottaen huomioon kuormausalustojen laajentuneen käytön kansainvälisessä kuljetuksessa erityisesti kuormausalustojen yhteiskäytön johdosta;

haluten edistää tätä laajentumista kansainvälisen kuljetuksen helpottamiseksi ja siitä aiheutuvien kustannusten alentamiseksi;

ovat sopineet seuraavasta:

I luku

Yleisiä määräyksiä

1 artikla

1. Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan:

a) "tuontiveroilla ja -maksuilla" ei vain tulleja, vaan myös kaikkia maahantuonnin johdosta kannettavia veroja ja maksuja;

b) "kuormausalustalla" laitetta, jonka lavalle voidaan kerätä tietty määrä tavaroita kuormausyksiköksi tavaroiden kuljetusta tahi mekaanisten laitteiden avulla suoritettavaa käsittelyä tai pinoamista varten. Kuormausalusta käsittää kaksi tukien toisistaan erottamaa lavaa tai yhden jalkojen tukeman lavan; sen kokonaiskorkeus on rajoitettu minimiin, joka soveltuu kuormausalustan käsittelyyn haarukka- ja kuormausalustatrukeilla. Siinä voi olla myös päällysrakenne;

c) "henkilöillä" sekä luonnollisia että oikeushenkilöitä.

2. Tätä yleissopimusta sovelletaan kuormausalustoihin, jotka tuodaan sopimuspuolen alueelle toisen sopimuspuolen alueelta.

EUROPEAN CONVENTION

on customs treatment of pallets used in international transport

The contracting parties,

Noting the extension of the use of pallets in international transport, resulting in particular from the pooling of pallets;

Desiring, as a means of facilitating international transport and reducing its cost, to encourage this extension;

Have agreed as follows:

Chapter I

General provisions

Article 1

1. For the purposes of the present Convention:

a) the term "import duties and import taxes" shall mean not only Customs duties but also all duties and taxes whatsoever chargeable by reason of importation;

b) the term "pallet" shall mean a device on the deck of which a quantity of goods can be assembled to form a unit load for the purpose of transporting it, or of handling or stacking it with the assistance of mechanical appliances. This device is made up of two decks separated by bearers, or of a single deck supported by feet; its overall height is reduced to the minimum compatible with handling by fork lift trucks and pallet trucks; it may or may not have a superstructure;

c) the term "persons" shall mean both natural and legal persons.

2. The present Convention shall apply to pallets imported into the territory of a Contracting Party from the territory of another Contracting Party.

2 artikla

1. Jokaisen sopimuspuolen tulee sallia kuormausalustojen tuontiveroista ja -maksuista sekä tuontikielloista ja -rajoituksista vapaa maahantuonti, edellyttäen,

a) että ne on aikaisemmin viety maasta tai tullaan myöhemmin jälleenviemään; tai

b) että vastaava määrä saman tyyppisiä ja suurin piirtein samanarvoisia kuormausalustoja on aikaisemmin viety tai tullaan myöhemmin viemään maasta

2. Huomioonottaen tämän yleissopimuksen 3 artiklan määräykset, määräytyy tämän artiklan 1 kohdassa säädetty kuormausalustojen maahantuontimenettely kunkin sopimuspuolen säännösten mukaan. Näihin säännöksiin voi erityisesti sisältyä määräyksiä sen estämiseksi, että tuontiveroitta ja -maksuitta tuotaisiin maahan pysyvästi kuormausalustoja enemmän kuin on viety tai tullaan viemään.

3. Kunkin sopimuspuolen on pyrittävä saattamaan muodollisuudet mahdollisimman yksinkertaisiksi ja erityisesti olemaan vaatimatta vakuuden asettamista tuontiverojen ja -maksujen suorittamisesta.

3 artikla

1. Kunkin sopimuspuolen tulee soveltaa tämän yleissopimuksen 2 artiklan 1 kohdan määräyksiä vaatimatta tulliasiakirjan esittämistä tuonnin tai viennin yhteydessä tai vakuuden asettamista tuontiverojen ja -maksujen suorittamisesta, kun on kysymys kuormausalustoista, joista on tehty yhteiskäyttösopimus, jonka mukaan sopimuksen osapuolet:

a) kansainvälistä tavarankuljetusta käsittävän toiminnan yhteydessä vaihtavat keskenään maasta maahan samantyyppisiä kuormausalustoja;

b) pitävät kustakin kuormausalustatyypistä erikseen kirjaa, joka osoittaa tällä tavalla maasta maahan vaihdettujen kuormausalustojen lukumäärän; sekä

c) sitoutuvat toimittamaan toisilleen määrätyn ajanjakson kuluessa niin monta kuormausalustaa kutakin tyyppiä kuin on tarpeellista kirjapidon osoittaman ylijäämän tasoittamiseksi säännöllisin väliajoin joko kahden- tai monenkeskisellä pohjalla.

Article 2

1. Each Contracting Party shall grant admission, without payment of import duties and import taxes, and free of import prohibitions or restrictions, to pallets on condition:

a) that they have been previously exported or that they will be subsequently re-exported; or

b) that an equal number of pallets of the same type and substantially the same value have been previously exported or will be subsequently exported.

2. Subject to the provisions of article 3 of the present Convention, the procedure for the admission of pallets as provided for in paragraph 1 of this article shall be determined by the regulations of each of the Contracting Parties. These regulations, in particular, may include provisions for preventing the permanent importation, free of import duties and import taxes, of a number of pallets greater than the number exported or to be exported.

3. Each Contracting Party shall endeavour to make the formalities as simple as possible and in particular not to require a security in respect of import duties and import taxes.

Article 3

1. Each Contracting Party shall apply the provisions of article 2, paragraph 1, of the present Convention, without requiring in respect of importation or exportation either the production of a Customs document or security in respect of import duties and import taxes, to pallets pooled under an agreement by which the parties thereto:

a) exchange among themselves, from country to country, pallets of one and the same type in the course of operations involving the international transport of goods;

b) keep accounts, for each type of pallet showing the number of pallets so exchanged from country to country; and

c) undertake to deliver to one another within a specified period the number of pallets of each type necessary to offset at regular intervals, on a bilateral or multilateral basis, the outstanding balances of the accounts so kept.

2. Tämän artiklan 1 kohdan määräyksiä sovelletaan ainoastaan, mikäli

a) kuormausalustoissa on yhteiskäyttösopimuksen mukainen merkintä; ja

b) yhteiskäyttösopimus on saatettu asianomaisten sopimuspuolten tulliviranomaisten tietoon ja nämä ovat hyväksyneet sopimuksen havaittuaan kuormausalustatyypit riittävän hyvin määritellyiksi ja sopimuksen oikean täytäntöönpanon riittävän turvatuksi.

2. The provisions of paragraph 1 of this article shall be applicable only if:

a) pallets bear a marking conforming to that laid down in the pooling agreement;

b) the pooling agreement has been communicated to the Customs administrations of the Contracting Parties concerned and these administrations have approved it, being satisfied that the types of pallet are sufficiently well defined and that the due and proper implementation of the agreement is adequately ensured.

4 artikla

Kukin sopimuspuoli pidättää itselleen oikeuden kantaa sisäisiä maksuja ja veroja sekä alueellaan mahdollisesti perittäviä tuontiveroja ja -maksuja kuormausalustoista, jotka sen alueella asuva tai vakinaisesti oleskeleva henkilö on ostanut tai hankkinut vastaavan välipuheen perusteella. Kukin sopimuspuoli pidättää lisäksi itselleen oikeuden tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti maasta vietyjen kuormausalustojen suhteen kieltäytyä palauttamasta suoritettuja veroja ja maksuja tai myöntämästä kokonaan tai osaksi mahdollisia muita etuja, joita maastavientiin nähden on säädetty.

Article 4

Each of the Contracting Parties reserves the right to levy the internal duties and taxes and the import duties and import taxes, if any, chargeable in its country in respect of pallets purchased, or subject to a similar contract entered into by persons resident or established in its territory. Each of the Contracting Parties reserves its right, in addition, to refuse in respect of pallets exported under the provisions of this Convention the refund of duties or taxes paid or the granting, wholly or in part, of such other benefits as may be provided for in the event of exportation.

5 artikla

Tämä yleissopimus ei estä suurempien helpotusten myöntämistä kuormausalustojen maahantuonnille ja maastaviennille kuin yleissopimuksessa on määrätty.

Article 5

The present Convention shall not prevent the granting in respect of importation and exportation of pallets of facilities greater than those provided therein.

II luku

Loppumääräykset

Chapter II

Final provisions

6 artikla

1. Euroopan Taloudellisen Komission jäsenvaltiot ja komission ohjeiden 8 kohdan mukaisesti komissioon neuvoa antavassa ominaisuudessa hyväksytyt valtiot voivat tulla tämän yleissopimuksen sopimuspuoliksi:

a) allekirjoittamalla sen;

b) ratifioimalla sen, allekirjoitettuaan sen ensin ratifiointia koskevin varaumin; tai

c) liittymällä siihen.

Article 6

1. Countries members of the Economic Commission for Europe and countries admitted to the Commission in a consultative capacity under paragraph 8 of the Commission's terms of reference may become Contracting Parties to the present Convention:

a) by signing it;

b) by ratifying it after signing it subject to ratification; or

c) by acceding to it.

2. Valtiot, jotka voivat osallistua tiettyyn Euroopan Taloudellisen Komission toimintaan komission ohjeiden 11 kohdan mukaisesti, voivat tulla tämän yleissopimuksen sopimuspuoliksi liittymällä siihen sen voimaantulon jälkeen.

3. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten 15 päivään maaliskuuta 1961 asti. Sen jälkeen se on avoinna liittymistä varten.

4. Ratifiointi tai liittyminen suoritetaan tallettamalla ratifiointi- tai liittymiskirja Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

7 artikla

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun viisi 6 artiklan 1 kohdassa mainituista valtioista on allekirjoittanut sen ilman ratifiointia koskevaa varaumaa tai tallettanut ratifiointi- tai liittymiskirjansa.

2. Jokaisen sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen sen jälkeen, kun viisi valtiota on allekirjoittanut sen ilman ratifiointia koskevaa varaumaa tai tallettanut ratifiointi- tai liittymiskirjansa, tämä yleissopimus tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun tämä valtio on tallettanut ratifiointi- tai liittymiskirjansa.

8 artikla

1. Jokainen sopimuspuoli voi irtisanoutua tästä yleissopimuksesta ilmoittamalla irtisanoutumisestaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille.

2. Irtisanoutuminen tulee voimaan viidentoista kuukauden kuluttua siitä päivästä lukien, jolloin pääsihteeri on vastaanottanut sitä koskevan ilmoituksen.

9 artikla

Tämä yleissopimus lakkaa olemasta voimassa, jos sen voimaantulon jälkeen sopimuspuolien lukumäärä laskee alle viiden, minkä tahansa kahdentoista peräkkäisen kuukauden muodostamana ajanjaksona.

10 artikla

1. Jokainen valtio voi, allekirjoittaessaan tämän yleissopimuksen ilman ratifiointia kos-

2. Countries which may participate in certain activities of the Economic Commission for Europe in accordance with paragraph 11 of the Commission's terms of reference may become Contracting Parties to the present Convention by acceding to it after its entry into force.

3. The present Convention shall be open for signature until 15 March 1961 inclusive. Thereafter, it shall be open for accession.

4. Ratification or accession shall be effected by the deposit of an instrument with the Secretary-General of the United Nations.

Article 7

1. The present Convention shall come into force on the ninetieth day after five of the countries referred to in article 6, paragraph 1, thereof have signed it without reservation of ratification or have deposited their instruments of ratification or accession.

2. With respect to any country which ratifies or accedes to this Convention after five countries have signed it without reservation of ratification or have deposited their instruments of ratification or accession, the present Convention shall enter into force on the ninetieth day after the said country has deposited its instrument of ratification or accession.

Article 8

1. Any Contracting Party may denounce the present Convention by giving notice of denunciation to the Secretary-General of the United Nations.

2. The denunciation shall take effect fifteen months after the date on which the Secretary-General received the notification of denunciation.

Article 9

The present Convention shall cease to have effect if, for any period of twelve consecutive months after its entry into force, the number of Contracting Parties is less than five.

Article 10

1. Any country may, at the time of signing the present Convention without re-

kevaa varaumaa tai tallettaessaan ratifiointitai liittymiskirjansa tai milloin tahansa myöhemmin, selittää Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille osoitettavalla ilmoituksella, että tätä yleissopimusta on sovellettava jokaisella tai jollakin sellaisella alueella, jonka kansainvälisistä suhteista se vastaa. Yleissopimusta on ryhdyttävä soveltamaan ilmoituksessa mainitulla yhdellä tai useammalla alueella yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä siitä lukien, kun pääsihteeri on vastaanottanut tämän ilmoituksen, tai, ellei yleissopimus vielä mainittuna päivänä ole tullut voimaan, sen voimaantulopäivästä lukien.

2. Jokainen valtio, joka on selittänyt edellisen kohdan mukaisesti tätä yleissopimusta sovellettavan alueella, jonka kansainvälisistä suhteista se vastaa, voi irtisanoutua yleissopimuksesta tämän alueen osalta 2 artiklan määräysten mukaisesti.

servation of ratification or of depositing its instrument of ratification or accession or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Secretary-General of the United Nations that the present Convention shall be applicable to all or any of the territories for the international relations of which it is responsible. The present Convention shall be applicable to the territory or territories named in the notification as from the ninetieth day after receipt of the notification by the Secretary-General or, if on that day the present Canvention has not yet entered into force, as from the date of its entry into force.

2. Any country, which has made a declaration under the preceding paragraph making the present Convention applicable to a territory for whose international relations it is responsible, may denounce the present Convention separately in respect of that territory, in accordance with the provisions of article 8 thereof.

11 artikla

1. Jokainen kahden tai useamman sopimuspuolen välinen tämän yleissopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskeva erimielisyys on, mikäli mahdollista, ratkaistava näiden sopimuspuolten välisillä neuvotteluilla.

2. Jokainen erimielisyys, jota ei saada ratkaistuksi neuvottelutietä, on alistettava välimiesmenettelyyn, mikäli jokin erimielisyyden osapuolena olevista sopimuspuolista sitä pyytää, ja on se tällöin jätettävä erimielisyyden osapuolien yhteisellä sopimuksella valitseman yhden tai useamman välimiehen ratkaistavaksi. Mikäli erimielisyyden osapuolet eivät kolmen kuukauden kuluessa välimiesmenettelypyynnön esittämispäivästä lukien voi sopia yhden tai useamman välimiehen valitsemisesta, voi jokainen osapuoli pyytää Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeriä määräämään yhden välimiehen, jonka ratkaistavaksi erimielisyys jätetään.

3. Edellisen kohdan mukaisesti valitun yhden tai useamman välimiehen päätös sitoo erimielisyyden osapuolina olevia sopimuspuolia.

Article 11

1. Any dispute between two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of the present Convention shall, so far as possible, be settled by negotiation between them.

2. Any dispute which is not settled by negotiation shall be submitted to arbitration if any one of the Contracting Parties concerned in the dispute so requests and shall be referred accordingly to one or more arbitrators selected by agreement between the Parties in dispute. If within three months from the date of the request for arbitration the Parties in dispute are unable to agree on the selection of an arbitrator or arbitrators, any of those Parties may request the Secretary-General of the United Nations to nominate a single arbitrator to whom the dispute shall be referred for decision.

3. The decision of the arbitrator or arbitrators appointed under the preceding paragraph shall be binding on the Contracting Parties in dispute.

12 artikla

1. Jokainen valtio voi tämän yleisopimuksen allekirjoittaessaan tai ratifioidessaan

Article 12

1. Any country may, at the time of signing, ratifying or acceding to the present

tai siihen liittyessään selittää, ettei se katso yleissopimuksen 11 artiklan 2 ja 3 kohdan sitovan itseään. Nämä kohdat eivät sido muita sopimuspuolia sellaiseen sopimuspuoleen nähden, joka on tehnyt tällaisen varauman.

2. Jokainen sopimuspuoli, joka on tehnyt tämän artiklan 1 kohdan mukaisen varauman, voi milloin tahansa peruuttaa sen ilmoittamalla peruuttamisestaan pääsihteerille.

3. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun varauman lisäksi tähän yleissopimukseen ei sallita tehtävän muuta varaumaa.

13 artikla

1. Kun tämä yleissopimus on ollut voimassa kolme vuotta, voi jokainen sopimuspuoli Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille annettavalla ilmoituksella pyytää, että kutsuttaisiin koolle konferenssi tarkistamaan tätä yleissopimusta. Pääsihteerin tulee ilmoittaa tästä pyynnöstä kaikille sopimuspuolille sekä kutsua tarkistuskonferenssi koolle, mikäli neljän kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona pääsihteeri lähetti ilmoituksensa vähintään kolmasosa sopimuspuolista on ilmoittanut suostuvansa pyyntöön.

2. Mikäli konferenssi edellisen kohdan mukaisesti kutsutaan koolle, on pääsihteerin ilmoitettava siitä kaikille sopimuspuolille ja pyydettävä niitä esittämään kolmen kuukauden kuluessa ehdotukset, joita ne toivovat konferenssin tutkivan. Pääsihteerin tulee lähettää kaikille sopimuspuolille konferenssin alustava esityslista sekä tehtyjen ehdotusten teksti viimeistään kolme kuukautta ennen konferenssin alkamispäivää.

3. Pääsihteerin tulee kutsua jokaiseen tämän artiklan mukaisesti järjestettävään konferenssiin kaikki tämän yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa mainitut valtiot sekä 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti sopimuspuoliksi tulleet valtiot.

Convention, declare that it does not consider itself bound by paragraphs 2 and 3 of article 11 of the present Convention. The other Contracting Parties shall not be bound by these paragraphs in respect of any Contracting Party which has entered such a reservation.

2. Any Contracting Party which has entered a reservation as provided for in paragraph 1 of this article may at any time withdraw such reservation by notifying the Secretary-General.

3. Apart from the reservation provided for in paragraph 1 of this article, no reservation to the present Convention shall be permitted.

Article 13

1. After the present Convention has been in force for three years, any Contracting Party may, by notification to the Secretary-General of the United Nations, request that a conference be convened for the purpose of reviewing the present Convention. The Secretary-General shall notify all Contracting Parties of the request and a review conference shall be convened by the Secretary-General if, within a period of four months from the date of the notification by the Secretary-General, not less than one-third of the Contracting Parties signify their assent to the request.

2. If a conference is convened in accordance with the preceding paragraph, the Secretary-General shall notify all the Contracting Parties and invite them to submit, within a period of three months, such proposals as they wish the conference to consider. The Secretary-General shall circulate to all Contracting Parties the provisional agenda for the conference, together with the text of such proposals, at least three months before the date on which the conference is to meet.

3. The Secretary-General shall invite to any conference convened in accordance with this article all the countries referred to in article 6, paragraph 1, of the present Convention and countries which have become Contracting Parties under the said article 6, paragraph 2.

14 artikla

1. Jokainen sopimuspuoli voi ehdottaa yhtä tai useampaa muutosta tähän yleissopimukseen. Jokaisen muutosehdotuksen teksti on annettava tiedoksi Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille, jonka tulee tiedottaa se kaikille sopimuspuolille sekä saattaa se kaikkien muiden tämän yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa mainittujen valtioiden tietoon.

2. Kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin muutosehdotus pääsihteerin toimesta on lähetetty sopimuspuolen tiedoksi, sopimuspuoli voi ilmoittaa pääsihteerille:

a) että se vastustaa muutosehdotusta; tai

b) että, vaikkakin se aikoo hyväksyä ehdotuksen, tällaiselle hyväksymiselle tarpeellisia edellytyksiä ei ole vielä täytetty sen alueella.

3. Jos sopimuspuoli lähettää pääsihteerille 2 b) kohdassa mainitun ilmoituksen, se voi, niin kauan kuin se ei ole ilmoittanut pääsihteerille hyväksyvänsä muutosehdotuksen, esittää vastaväitteen sen suhteen yhdeksän kuukauden kuluessa siitä kun muutosehdotuksen alkuperäisestä tiedottamisesta laskettu kuuden kuukauden määräaika on kulunut umpeen.

4. Mikäli muutosehdotuksen suhteen esitetään vastaväite tämän artiklan 2 ja 3 kohdan määräysten mukaisesti, ei muutosta ole katsottava hyväksytyksi eikä sillä ole oleva mitään vaikutusta.

5. Ellei muutosehdotuksen suhteen ole esitetty tämän artiklan 2 ja 3 kohdan mukaista vastaväitettä, on muutos katsottava hyväksytyksi alempana määritellystä päivästä lukien:

a) ellei mikään sopimuspuoli ole lähettänyt Pääsihteerille ilmoitusta tämän artiklan 2 b) kohdan mukaisesti, 2 kohdassa mainitun kuuden kuukauden määräajan päättymisestä lukien;

b) jos sopimuspuoli on lähettänyt pääsihteerille tämän artiklan 2 b) kohdan mukaisen ilmoituksen, jommastakummasta seuraavasta päivämäärästä lukien, riippuen siitä, kumpi niistä sattuu aikaisemmin;

— siitä päivästä lukien, johon mennessä kaikki tällaisen ilmoituksen lähettäneet sopimuspuolet ovat ilmoittaneet pääsihteerille

Article 14

1. Any Contracting Party may propose one or more amendments to the present Convention. The text of any proposed amendment shall be communicated to the Secretary-General of the United Nations, who shall communicate it to all Contracting Parties and inform all the other countries referred to in article 6, paragraph 1, of this Convention.

2. Within a period of six months from the date on which the proposed amendment is communicated by the Secretary-General, any Contracting Party may inform the Secretary-General:

a) that it has an objection to the amendment proposed, or

b) that, although it intends to accept the proposal, the conditions necessary for such acceptance are not yet fulfilled in its country.

3. If a Contracting Party sends the Secretary-General a communication such as is provided for in paragraph 2 b), it may, so long as it has not notified the Secretary-General of its acceptance of the proposed amendment, submit an objection to the proposed amendment within a period of 9 months following the expiry of the six-month period from its initial communication.

4. If an objection to the proposed amendment is stated in accordance with the terms of paragraphs 2 and 3 of this article, the amendment shall be deemed not to have been accepted and shall be of no effect.

5. If no objection to the proposed amendment in accordance with paragraphs 2 and 3 of the present article has been stated, the amendment shall be deemed to have been accepted as from the date specified below:

a) if no Contracting Party has sent a communication to the Secretary-General in accordance with paragraph 2 b) of this article, on the expiry of the period of six months referred to in that paragraph;

b) if any Contracting Party has sent a communication to the Secretary-General in accordance with paragraph 2 b) of this article, on the earlier of the following two dates:

— the date by which all the Contracting Parties which sent such communications have notified the Secretary-General of their

hyväksyneensä ehdotuksen, kuitenkin niin, että mikäli kaikki hyväksymisilmoitukset on tehty ennen 2 kohdassa mainitun kuuden kuukauden määräajan päättymistä, tätä päivämäärää on pidettävä mainitun kuuden kuukauden määräajan päättymispäivänä;

— siitä päivästä lukien, jona tämän artiklan 3 kohdassa mainittu yhdeksän kuukauden määräaika on päättynyt.

6. Jokainen hyväksytyksi katsottava muutos tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona se on katsottu hyväksytyksi.

7. Pääsihteerin on mahdollisimman pian ilmoitettava kaikille sopimuspuolille, onko muutosehdotuksen suhteen esitetty vastaväitteitä tämän artiklan 2 a) kohdan mukaisesti sekä, onko yksi tai useampi sopimuspuoli lähettänyt hänelle ilmoituksen tämän artiklan 2 b) kohdan mukaisesti. Mikäli yksi tai useampi sopimuspuoli on lähettänyt hänelle sellaisen ilmoituksen, tulee hänen sitten ilmoittaa kaikille sopimuspuolille, esittääkö sellaisen ilmoituksen lähettänyt yksi tai useampi sopimuspuoli vastaväitteen muutosehdotuksen suhteen vai hyväksyykö se sen.

15 artikla

Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin tulee tämän yleissopimuksen 13 ja 14 artikloissa tarkoitettujen ilmoitusten lisäksi ilmoittaa tämän yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa mainituille valtioille sekä tämän yleissopimuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti sopimuspuoliksi tulleille valtioille seuraavat seikat:

a) 6 artiklan mukaisesti tapahtuneet allekirjoittamiset, ratifioinnit ja liittymiset;

b) päivämäärät, joina tämän yleissopimus tulee voimaan 7 artiklan mukaisesti;

c) 8 artiklan mukaisesti tapahtuneet irtisanoutumiset;

d) tämän yleissopimuksen voimassaolon päättyminen 9 artiklan mukaisesti;

e) 10 artiklan mukaisesti vastaanotetut ilmoitukset;

f) 12 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti vastaanotetut selitykset ja ilmoitukset;

g) jokaisen 14 artiklan mukaisen muutoksen voimaantulo.

acceptance of the proposal, subject to the proviso that, if all the acceptances were notified before the expiry of the period of six months referred to in paragraph 2, this date shall be taken to be the date of expiry of the said six-month period;

— the date of expiry of the nine-month period referred to in paragraph 3 of this article.

6. Any amendment deemed to be accepted shall enter into force six months after the date on which it was deemed to be accepted.

7. The Secretary-General shall, as soon as possible, notify all Contracting Parties whether an objection to the proposed amendment has been stated in accordance with paragraph 2 a) of this article and whether one or more Contracting Parties have sent him a communication in accordance with paragraph 2 b) of this article. If one or more Contracting Parties have sent him such a communication, he shall subsequently inform all the Contracting Parties whether the Contracting Party or Parties which have sent such a communication raise an objection to the proposed amendment or accept it.

Article 15

In addition to the notifications provided for in articles 13 and 14 of the present Convention, the Secretary-General of the United Nations shall notify the countries referred to in article 6, paragraph 1, of the present Convention and the countries which have become Contracting Parties under article 6, paragraph 2, of the present Convention of:

a) signatures, ratifications and accessions under article 6;

b) the dates of entry into force of the present Convention, in accordance with article 7;

c) denunciations under article 8;

d) the termination of the present Convention in accordance with article 9;

e) notifications received in accordance with article 10;

f) declarations and notifications received in accordance with article 12, paragraphs 1 and 2;

g) the entry into force of any amendment in accordance with article 14.

16 artikla

Maaliskuun 15 päivän 1961 jälkeen tämän yleissopimuksen alkuperäiskappale on talletettava Yhdistyneiden Kansakuntien Pääsihteerin huostaan, joka lähettää siitä oikeiksi todistetut jäljennökset kaikille tämän yleissopimuksen 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa mainituille valtioille.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, asianmukaisesti siihen valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Genevessä yhdeksäntenä päivänä joulukuuta tuhatyhdeksänsataakuusikymmentä yhtenä ainoana englannin ja ranskan kielisenä kappaleena, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaisia.

Article 16

After 15 March 1961 the original of the present Convention shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit certified true copies to each of the countries mentioned in article 6, paragraphs 1 and 2, of the present Convention.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorized thereto, have signed the present Convention.

Done at Geneva, this ninth day of December one thousand nine hundred and sixty, in a single copy, in the English and French languages, the two texts being equally authentic.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö N:o 4 hallituksen esityksen johdosta kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 7 päivältä kuluvaa kesäkuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 20. Käsiteltyään asian ja kuultuaan sen johdosta asiantuntijoina toimistopäällikkö E. Kunnasta tullihallituksesta ja jaostosihteeri P. Krogiusta ulkoasiainministeriöstä ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Suomessa on jo aikaisemmin saatettu voimaan eräitä yleissopimuksia, jotka koskevat väliaikaisesti maahan tuotavien tavaroiden tullivapautta. Käsiteltävänä olevan yleissopimuksen tarkoituksena on helpottaa kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien, sopimuksen 1 artiklassa määriteltyjen kuormausalustojen kuljettamista valtiosta toiseen sallimalla 2 artiklan mukaan ja siinä mainituin edellytyksin toisten sopimusvaltioiden kuormausalustojen väliaikainen tuontitulleista ja -maksuista sekä tuontikielloista ja -rajoituksista vapaa maahantuonti. Sopimuksen mukaan kunkin sopimuspuolen on myös pyrittävä saamaan kuormausalustojen tullikäsittely niin yksinkertaiseksi kuin mahdollista ja erityisesti olemaan vaatimatta vakuuden antamista tuontitullien ja -maksujen suorittamisesta. Mikäli on kysymys kuormausalustoista, joista sopimuspuolten kesken on tehty 3 artiklan määräysten mukainen yhteiskäyttösopimus, ei voida vaatia tulliasiakirjan esittämistä eikä vakuuden antamista.

Kysymyksessä olevan sopimuksen tarkoittamaa kuljetusmuotoa on ryhdytty yhä enenevässä määrin käyttämään kansainvälisessä tavaraliikenteessä. Jotta myös viejämme pääsisivät osallisiksi sopimuksen tarjoamista eduista, olisi Suomen liityttävä sopimukseen. Tämän vuoksi valiokunta yhtyy kannattamaan sopimusta koskevien hallituksen ehdotusten hyväksymistä. Lakiehdotukseen valiokunta kuitenkin ehdottaa tehtäväksi muodollista laatua olevan korjauksen, jotta lakitekstin sanamuoto tulisi yhdenmukaiseksi yleissopimuksen nimikkeen kanssa.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Genèvessä 9 päivänä joulukuuta 1960 tehdyn, kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Genèvessä 9 päivänä joulukuuta 1960 tehdyn, *kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien* kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen määräykset olkoot, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kuusi, varapuheenjohtaja Gestrin, jäsenet Kekkonen, Kokkola, Kuusinen, Leivo-Larsson, Lähteenmäki, Paasivuori, Rihtniemi, A. Saarinen, T. Salo ja Tiitu sekä varajäsenet Lahtela ja V. Mattila.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 16 hallituksen esityksen johdosta kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian hallitukseen esityksen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 4 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen ulkoasiainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 20 kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 4 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 16, on päättänyt

hyväksyä ne Genèvessä 9 päivänä joulukuuta 1960 tehdyn, kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Genèvessä 9 päivänä joulukuuta 1960 tehdyn, kansainvälisessä kuljetuksessa käytettävien kuormausalustojen tullikäsittelyä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen määräykset olkoot, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rikoslain 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun muuttamisesta 1 päivänä huhtikuuta 1966 annetulla lailla (203/66) tehtiin mainitun luvun 16 §:ään sellainen asiallinen muutos, että ehdonalaiseen vapauteen päästetyn vangin, joka on koeajan kuluessa tehdyn uuden rikoksen johdosta välittömästi tuomittu uuteen vapausrangaistukseen sekä menettämään ehdonalainen vapautensa ja jonka, huomioon ottaen uuteen rikokseen johtaneet syyt, voidaan todennäköisin syin toivoa vastaisuudessa viettävän nuhteetonta elämää, päästäminen uudelleen harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen määräytyy ensi sijassa uudesta rikoksesta tuomitun rangaistuksen ajan mukaan.

Elinkaudeksi kuritushuoneeseen tuomittua vankia ei voimassa olevan lain mukaan voida päästää ehdonalaiseen vapauteen, ellei häntä armahdeta. Milloin tasavallan presidentti armosta antaa siitä määräyksen, määrätään samalla koeaika, jonka kuluessa vankiin on sovellettava rangaistusten täytäntöönpanosta annetussa asetuksessa olevia, ehdonalaiseen vapauteen päästettyjä koskevia säännöksiä. Tästä seuraa, että hänen ehdonalainen vapautensa voidaan peruuttaa koeaikana tehdyn käytösrikkomuksen tai uuden rikoksen johdosta. Sellaisessa tapauksessa hänet palautetaan rangaistuslaitokseen jälleen kärsimään elinkautista vapausrangaistusta.

Rikoslain 2 luvun 13 §:n 4 momentin mukaan elinkautista rangaistusta kärsimästä ehdonalaiseen vapauteen päästettyä ei tuomita uudesta rikoksesta, jonka johdosta ehdonalainen vapaus määrätään menetetyksi, uuteen vapausrangaistukseen, vaan pantavaksi valoisaan yksinäishuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi. Tätä rangaistusta voidaan vielä koventaa kovalla makuusijalla enintään 30 ja ravinnon vähentämisellä (vedellä ja leivällä) enintään 20 vuorokaudeksi.

Säännös elinkautista rangaistusta kärsimästä ehdonalaiseen vapauteen päässeen vangin tuomitsemisesta valoisaan yksinäishuoneeseen yleistä lajia olevan rangaistuksen asemesta lisättiin rikoslain 2 luvun 13 §:ään 19 päivänä toukokuuta 1944 annetulla lailla (337/44). Korkein oikeus oli valtioneuvostolle 3 päivänä helmikuuta 1944 antamassaan lausunnossa ehdottanut tämän säännöksen lisäämistä lakiin mainitun pykälän sanamuodon selventämiseksi ja jotta elinkautista rangaistusta kärsimästä ehdonalaiseen vapauteen päästetylle aiheutuisi uudesta rikoksesta muukin seuraamus kuin ehdonalaisen vapauden menetys.

Kuritushuonevanki, joka on menettänyt ehdonalaisen vapautensa uuden rikoksen johdosta, luetaan rangaistusajan alussa pakkoluokkaan ja on häntä rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 3 luvun 6 §:n mukaan pidettävä yksinäishuoneessa vähintään neljä kuukautta.

Vangin pitäminen pitkiä aikoja yksinäisyydessä rasittaa hänen henkisiä voimavarojaan niin, että se voi koitua vaaraksi hänen mielenterveydelleen. Pakkoluokan kuritushuonevanki voidaankin mm. terveydellisistä syistä päästää muiden vankien yhteyteen jo ennen neljän kuukauden määräajan päättymistä. Käytännössä on miltei sääntönä, että pakkoluokassa oleva vanki poistetaan yksinäishuoneesta 1—3 kuukauden kuluttua täytäntöönpanon alkamisesta. Kuitenkin on törkeään rikokseen syyllistyneitä kuritushuonevankeja useissa tapauksissa pidetty yksinäishuoneessa, niin kuin lain sanamuoto edellyttää, yli neljä kuukautta, jopa aina yhteen vuoteen asti.

Mikäli elinkautista rangaistusta kärsivää vankia ei tuomita uudesta rikoksesta pidettäväksi valoisassa yksinäishuoneessa olennaisesti pakkoluokan kuritushuonevangin yksinäishuoneessa pitämisaikaa pitemmäksi ajaksi, tuon erityisen rangaistuslajin tosiasiallinen merkitys täytäntöönpanossa on pieni. Toiselta puolen ovat yksinäishuoneessa pitämi-

sen haitalliset vaikutukset vangin mielenterveyteen sitä suuremmat, mitä pitemmän ajan tällainen eristäminen kestää. Ottaen huomioon rikoslain 2 luvun 13 §:n 2 momentissa olevan rangaistusasteikon enimmäisajan pituuden, kuusi vuotta, on tämän rangaistuslajin kovalla makuusijalla ja ravinnon vähentämisellä koventamisen käytännöllinen merkitys niin ikään vähäinen ja sen soveltaminen käytäntöön on perin harvinaista.

Selostetuista syistä pitäisi valoisan yksinäishuoneen käyttäminen erityisenä rangaistuslajina rajoittaa sellaisiin tapauksiin, joissa se yleisestävistä syistä taikka järjestyksen ja henkilökunnan tai toisten vankien turvallisuuden ylläpitämiseksi rangaistuslaitoksessa katsotaan ehdottoman välttämättömäksi. Elinkautista rangaistusta kärsimästä ehdonalaiseen vapauteen päässeiden vankien osalta tällaisia syitä ei enää nykyisenä aikana voida katsoa olevan olemassa. Sen vuoksi ehdotetaan rikoslain 2 luvun 13 §:ää siten muutettavaksi, että ehdonalaisessa vapaudessa olevan elinkautisen vangin tekemästä rikoksesta ei enää tuomittaisi valoisaa yksinäishuonetta, vaan yleistä lajia oleva asianomaisessa lainkohdassa säädetty rangaistus. Mainittu erityinen rangaistuslaji jäisi siten koskemaan yksinomaan niitä tapauksia, joissa elinkautista rangaistusta *kärsivä* kuritushuonevanki joko rangaistuslaitoksessa tai ollessaan esim. kuljetuksen, sairaanhoidon tai muun sellaisen syyn vuoksi tilapäisesti laitoksen ulkopuolella syyllistyy uuteen rikokseen. Ainoastaan tällaisissa tapauksissa voitaneen puheena olevan rangaistuslajin käyttämiseen katsoa olevan riittävästi perusteita yleisestävistä syistä sekä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi rangaituslaitoksissa.

Alussa mainitulla lailla rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun muuttamisesta tehtiin sanotun luvun 16 §:ään sellainen muutos, että ehdonalaisen vapautensa menettänyt vanki, jonka kärsittävänä on jäännösrangaistuksen lisäksi muukin välittömästi tuomittu vapausrangaistus, voidaan, jos on todennäköistä, ettei hän enää palaa rikollisuuteen, uudelleen päästää ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on kärsinyt yhteenlaskettua rangaistusta ajan, joka vastaa 13 §:ssä säädettyä osaa, puolta tai 2/3 mainitusta muusta vapausrangaistuksesta. Kun valoisaan yksinäishuoneeseen sulkeminen ei ole vapausrangaistus, vaan kuritushuonerangaistuksen kovennus, uuden rikoksen johdosta ehdonalaisen vapautensa menettänyttä ja valoisaan yksinäishuoneeseen tuomittua elinkautista kuritushuonevankia ei voida päästää uudelleen ehdonalaiseen vapauteen rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 16 §:n nojalla.

Ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskevat rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun säännökset eivät sinänsä siis koske elinkaudeksi kuritushuoneeseen tuomittua. Toiselta puolen eivät uusi rikos ja sen johdosta tuomittu rangaistus myöskään kumoa eivätkä tee mitättömäksi tasavallan presidentin armahduspäätöstä, jolla elinkautista rangaistusta on lievennetty määräyksellä vangin päästämisestä ehdonalaiseen vapauteen mainitussa luvussa säädetyin ehdoin.

Rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun muutoksen eduskuntakäsittelyn yhteydessä lakivaliokunta mietinnössään (N:o 3/1965 Vp., esitys N:o 159/1964 Vp.) ehdotti sanotun luvun 16 §:ään lisättäväksi elinkautista vankia koskevan uuden 4 momentin, jonka mukaan valoisaan yksinäishuoneeseen tuomittu ja ehdonalaisen vapautensa menettänyt elinkautinen vanki olisi voitu päästää uudelleen harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen hänen oltuaan rangaistuslaitoksessa vähintään vuoden yli sen ajan, mikä häntä on pidettävä valoisassa yksinäishuoneessa, ei kuitenkaan jos uudesta rikoksesta on tuomittu valoisaa yksinäishuonetta kuusi vuotta. Asiassa suurelle valiokunnalle hankittuun korkeimman oikeuden lausuntoon liitetyssä eriävässä mielipiteessä (S. V. M. N:o 221/1965 Vp., liite N:o 1, s. 11—12) korkeimman oikeuden jaoston vähemmistö kantaansa yksityiskohtaisesti perustellen yhtyi lakivaliokunnan ehdotukseen, mikäli vangin tekemä uusi rikos ei ole vakavaa laatua.

Sekä rikospoliittiselta kannalta että kohtuussyistä on perusteltua päästää ehdonalaisen vapautensa menettänyt elinkautinen vanki uudelleen harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 16 §:ssä säädetyssä järjestyksessä, jollei rangaistuslaitoksessa pitämiseen ole aihetta rikoksen uusimisriskin vuoksi, ja edellyttäen, että armahduspäätöksessä on määrätty laissa olevia eh-

donalaista vapautta koskevia yleisiä säännöksiä vapaaksi päästettävään sovellettavaksi. Ei ole oikein asettaa henkilöä, jonka kohdalla armahtamiseen on katsottu olevan perusteltu aihe, sellaiseen asemaan, että teoista, joista muille kansalaisille on säädetty vain määräaikaisen vapaudenmenetyksen uhka, hänet asetettaisiin eliniän kestävän vapaudenriiston uhan alaiseksi.

Rikoslain 2 luvun 13 §:n 4 momentin kumoamisesta ja 3 momentin selventämisestä ehdotetulla tavalla seuraisi, että ehdonalaisen vapautensa menettänyt elinkautinen vankikin voisi päästä harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen. Kun ehdotettua lainmuutosta on pidettävä nykyisen lain lievennyksenä, sitä olisi sovellettava myös tekoihin, jotka on tehty ennen lain voimaantuloa. Vastaava lievennys ei kuitenkaan tulisi niiden osaksi, jotka on ennen lainmuutoksen voimaantuloa tuomittu pidettäväksi valoisassa yksinäishuoneessa. On kohtuullista, että tällaisetkin vangit, jos uusi rikos ei ole vakavaa laatua, pääsisivät vastaavasta lievennyksestä osallisiksi niin kuin lakivaliokunta aikaisemmin mainitussa mietinnössään ja korkeimman oikeuden vähemmistö lausunnossaan ovat ehdottaneet. Sen vuoksi on nyt kysymyksessä olevan lainmuutoksen voimaantulosäännöksessä ehdotettu säädettäväksi, että jos uudesta, ehdonalaisessa vapaudessa tehdystä rikoksesta ennen lainmuutoksen voimaantuloa tuomittu rangaistus on enintään kaksi vuotta valoisaa yksinäishuonetta, vanki voitaisiin päästää uudelleen ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on ollut rangaistuslaitoksessa vuoden yli sen ajan, mikä hänen on oltava valoisassa yksinäishuoneessa. Käytännöllisistä syistä ehdotetaan, että puheena oleva lainmuutos saatettaisiin voimaan samana päivänä kuin rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 16 §:ään vahvistettu muutos eli 1 päivänä syyskuuta 1966.

Rikoslain 2 luvun 13 §:n 1 momentin mukaan vankia ei aseteta tuomioistuimessa syytteeseen rangaistuslaitoksessa tehdystä vähäisestä rikoksesta, josta lain mukaan tulevan seuraamuksen katsotaan olevan sakkoa, vaan häntä rangaistaan siitä kurinpidollisesti laitoksen johtokunnan tai johtajan toimesta. Säännös koskee myös irtolaisuudesta työlaitokseen tai pakkotyöhön määrättyjä. Työlaitokseen ja pakkotyöhön määrätyistä henkilöistä on nykyisin vain vähäinen osa irtolaisia. Useimmat ovat joutuneet laitokseen elatusvelvollisuuden laiminlyönnin tai maksamatta jääneen huoltoavun korvauksen vuoksi. Kaikki työlaitokseen otetut ja pakkotyöhön määrätyt ovat kuitenkin laitoksen johtokunnan ja johtajan kurinpitovallan alaisia. Kun kurinpitovalta rikoslain 2 luvun 13 §:n 1 momentin sanamuodon mukaan koskee vain irtolaisuudesta työlaitokseen tai pakkotyöhön joutuneita, ehdotetaan sanamuotoa muutettavaksi siten, että säännös selvästi koskisi kaikkia, sosiaalihuollon alaa koskevien eri lakien nojalla työlaitokseen otettuja tai pakkotyöhön määrättyjä työvelvollisia. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoa varten ylläpidettävissä huoltoloissa on voimassa saman tapainen kurinpitojärjestelmä kuin työlaitoksissa. Sen vuoksi ehdotetaan mainittuun momenttiin tässä yhteydessä lisättäväksi maininta siitä, että myös huoltoloissa tapahtuvat pienet rikkomukset voidaan jättää tuomioistuimessa syytteeseen panematta laitoksen sisäisessä kurinpitomenettelyssä rangaistaviksi.

Edellä lausutun perusteella ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

rikoslain 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain 2 luvun 13 §, sellaisena kuin se on 19 päivänä toukokuuta 1944 annetussa laissa (337/44), näin kuuluvaksi:

13 §.

Jos rangaistusvanki tekee rangaistuslaitoksessa rikoksen, josta yleisen lain mukaan tulevan seuraamuksen katsotaan olevan sakkoa, määrättäköön hänelle siitä laitoksessa kurinpitorangaistus niin kuin laissa on erikseen säädetty. Sama on voimassa työlaitokseen tai päihdyttävien aineiden väärinkäyt-

täjiä varten tarkoitettuun huoltolaan otetun sellaisessa laitoksessa sekä pakkotyöhön määrätyn pakkotyölaitoksessa tekemästä rikoksesta.

Jos katsotaan, ettei rikosta saa sakolla sovittaa, rikoksentekijä on asetettava siitä syytteeseen tuomioistuimessa ja rangaistus on tuomittava yleisen lain mukaan. Kuritushuoneeseen elinkaudeksi tuomittu on kuitenkin tuomittava uudesta rikoksesta, jollei hänen katsota ansainneen siitä kuolemanrangaistusta, pidettäväksi valoisassa yksinäishuoneessa enintään kuusi vuotta.

Jos rangaistusvanki tai pakkotyöläinen taikka työlaitokseen tai huoltolaan otettu tekee rikoksen laitoksen ulkopuolella, tuomittakoon hänet siitä tuomioistuimessa, elinkautinen vanki niin kuin edellä 2 momentissa on säädetty ja muu rikoksentekijä yleisen lain mukaan. Ehdonalaiseen vapauteen päästetty elinkautinen vanki tuomitaan ehdonalaisessa vapaudessa tekemästään rikoksesta niin ikään yleisen lain mukaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1966. Kuritushuoneeseen elinkaudeksi tuomittu, joka päästyään ehdonalaiseen vapauteen on ennen tämän lain voimaantuloa tuomittu ehdonalaisessa vapaudessa tehdystä rikoksesta pantavaksi valoisaan yksinäishuoneeseen enintään kahdeksi vuodeksi sekä menettämään ehdonalainen vapautensa, voidaan hänen oltuaan rangaistuslaitoksessa vähintään vuoden sen jälkeen, kun hänet on uuden rangaistuksensa täysin kärsineenä päästetty valoisasta yksinäishuoneesta, ja muutoin rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvussa säädetyin edellytyksin päästää harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Vt. oikeusministeri *Martti Viitanen.*

Lakivaliokunnan mietintö N:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi rikoslain 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjan ottein 7 päivältä kesäkuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 21. Valiokunta on kuullut esityksen johdosta asiantuntijoina vankeinhoitolaitoksen ylijohtajaa Valentin Soinetta ja lainsäädäntöneuvos Pekka Kurvista.

Voimassa olevan rikoslain 2 luvun 13 §:n mukaan on elinkaudeksi kuritushuoneeseen tuomittu vanki, joka rangaistuslaitoksessa tai armahduksen kautta ehdonalaiseen vapauteen päästettynä tekee uuden rikoksen, jota ei saa sakolla sovittaa, tuomittava tästä uudesta rikoksesta, ellei hän ole siitä ansainnut kuolemanrangaistusta, pantavaksi valoisaan yksinäishuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi. Jos rikos on törkeä taikka asianhaarat ovat raskauttavat, voidaan rangaistusta lisäksi koventaa kovalla makuusijalla enintään kolmeksikymmeneksi vuorokaudeksi tai vedellä ja leivällä enintään kahdeksikymmeneksi vuorokaudeksi taikka molemmilla näillä kovennuksilla yhtaikaa.

On todettu, että vangin pitäminen pitkiä aikoja valoisassa yksinäishuoneessa asettaa hänen hermojärjestelmänsä varsin kovalle koetukselle ja on siis sellaisenaan erittäin ankara rangaistus. Tämän rangaistuslajin koventaminen kovalla makuusijalla ja ravinnon vähentämisellä, mitä kovennuksia käytännössä on sovellettu perin harvoin, ei vastaa nykyajan kriminaalipoliittisia näkemyksiä eikä se ole myöskään rangaistuksen yleisestävän tehon säilyttämisen kannalta tarpeen. Tämän vuoksi valiokunta yhtyy kannattamaan hallituksen esitystä valoisan yksinäishuonerangaistuksen kovennusten poistamisesta.

Valiokunta yhtyy myöskin hallituksen esityksen perusteluihin siinä, että valoisan yksinäishuoneen käyttämimnen erityisenä rangaistuslajina tulisi rajoittaa sellaisiin tapauksiin, joissa se yleisestävistä syistä taikka järjestyksen ja henkilökunnan tai toisten vankien turvallisuuden ylläpitäimseksi rangaistuslaitoksessa on välttämätöntä. Tällaiset syyt voivat olla olemassa silloin, kun elinkautista kuritushuonerangaistusta rangaistuslaitoksessa kärsivä syyllistyy uuteen rikokseen, jota ei saa sakolla sovittaa.

Valoisan yksinäishuoneen käyttämisen puolesta erityisenä rangaistuslajina sen sijaan tuskin voidaan esittää päteviä perusteluita silloin, kun elinkaudeksi kuritushuoneeseen tuomittu ehdonalaisessa vapaudessa ollessaan syyllistyy sakolla sovittamattomaan rikokseen.

Kuritushuonevanki, joka on menettänyt ehdonalaisen vapautensa uuden rikoksen johdosta, luetaan rangaistusajan alussa pakkoluokkaan ja on häntä rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 3 luvun 6 §:n mukaan pidettävä yksinäishuoneessa säännönmukaisesti vähintään neljä kuukautta. Tällä tavoin myöskin elinkaudeksi kuritushuoneeseen tuomittu vanki, joka ehdonalaisessa vapaudessa ollessaan syyllistyy rikokseen, josta seuraa ehdonalaisen vapauden menetys, joutuu joka tapauksessa aluksi yksinäishuoneeseen, jossa häntä voidaan pitää myöskin yli neljän kuukauden, olipa hänet tuomittu rikoksen johdosta pidettäväksi valoisassa yksinäishuoneessa tai ei. Mikäli häntä ei tuomita uudesta rikoksesta pidettäväksi valoisassa yksinäishuoneessa olennaisesti pakkoluokan kuritushuonevangin yksinäishuoneessa pitämisaikaa pitemmäksi ajaksi, tuon erityisen rangaistuslajin tosiasiallinen merkitys täytäntöönpanossa on vähäinen, kuten hallituksen esityksen perusteluissa todetaan.

Nykyisen lain mukaan ei elinkautista kuritushuonevankia, joka on uuden rikoksen johdosta menettänyt ehdonalaisen vapautensa,

voida uudelleen päästää ehdonalaiseen vapauteen muuta kuin uuden armahduksen kautta. Näin nimittäin sen vuoksi, että rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun säännökset koskevat vain määräajaksi vapausrangaistukseen tuomittuja ja valoisaan yksinäishuoneeseen tuomitsemista ei rikoslaki pidä itsenäisenä vapausrangaistuksena vaan kuritushuonerangaistuksen kovennuksena. Kun toisaalta elinkautisen kuritushuonevangin tekemä uusi rikos ja sen johdosta tuomittu rangaistus eivät kumoa eivätkä tee mitättömäksi tasavallan presidentin armahduspäätöstä, jolla elinkautista rangaistusta on lievennetty, olisi asianmukaista, että myöskin tällaisella kuritushuonevangilla olisi mahdollisuus päästä uudelleen ehdonalaiseen vapauteen. Ei ole nimittäin oikein asettaa henkilöä, jonka kohdalla armahtamiseen on katsottu olevan perusteltu aihe, sellaiseen asemaan, että teoista, joista toisille vangeille ja kansalaisille yleensä on säädetty vain määräaikaisen vapaudenmenetyksen uhka, hänet asetettaisiin elinikäisen vapaudenmenetyksen uhan alaiseksi. Nykyinen järjestely kaipaa sitä enemmän muutosta, kun kokemus osoittaa, että armahduksella ehdonalaiseen vapauteen päästetyn elinkautisen kuritushuonevangin tekemällä valoisan yksinäishuonerangaistuksen aiheuttavalla rikoksella ei yleensä ole ainakaan välitöntä yhteyttä tai samankaltaisuutta elinkautisen tuomion aiheuttaneen rikoksen kanssa.

Lakivaliokunta ehdotti jo 12 päivänä maaliskuuta 1965 päivätyssä mietinnössään n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun muuttamisesta (N:o 3/1965 Vp., esitys N:o 159/1964 Vp.) lakia muutettavaksi sillä tavoin, että myöskin sellainen elinkaudeksi kuritushuoneeseen tuomittu vanki, joka ehdonalaisessa vapaudessa tekemänsä uuden rikoksen johdosta menettää vapautensa, voitaisiin määrätyin edellytyksin päästää uudelleen ehdonalaiseen vapauteen. Sama käytännöllinen tulos saavutetaan poistamalla hallituksen esityksen mukaisesti valoisaa yksinäishuonetta koskeva rangaistusseuraamus rikoksesta, johon ehdonalaisessa vapaudessa oleva kuritushuonevanki syyllistyy, ja säätämällä rangaistus tuomittavaksi tällöin yleisen lain mukaan.

Hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset siitä, että rikoslain 2 luvun 13 §:n 1 momentin sanamuotoa olisi muutettava siten, että säännös selvästi koskisi kaikkia, sosiaalihuollon alaa koskevien lakien nojalla työlaitokseen otettuja tai pakkotyöhön määrättyjä työvelvollisia ja että myös päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoa varten ylläpidettävissä huoltoloissa tapahtuvat pienet rikkomukset voidaan jättää tuomioistuimessa syytteeseen panematta laitoksen sisäisessä kurinpitomenettelyssä rangaistaviksi, ovat lakivaliokunnan käsityksen mukaan perusteltuja.

Kun lakiehdotus liittyy läheisesti rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun muuttamisesta 1 päivänä huhtikuuta 1966 annettuun lakiin (203/66), joka tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1966, olisi suotavaa, että tämä esitys voitaisiin käsitellä niin, että sen perusteella mahdollisesti hyväksyttävä laki voisi myöskin astua voimaan 1 päivänä syyskuuta 1966.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Teir, jäsenet Gröndahl, Haukipuro, Kemppainen, Kock, Lahti, Lillqvist, Lottanen, Luja, Pennanen ja Pentti sekä varajäsenet Knuuttila ja Mäki.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 22 hallituksen esityksen johdosta laiksi rikoslain 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 4 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 22 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi rikoslain 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 21 laiksi rikoslain 2 luvun 13 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 4 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 22, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

rikoslain 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain 2 luvun 13 §, sellaisena kuin se on 19 päivänä toukokuuta 1944 annetussa laissa (337/44), näin kuuluvaksi:

13 §.

Jos rangaistusvanki tekee rangaistuslaitoksessa rikoksen, josta yleisen lain mukaan tulevan seuraamuksen katsotaan olevan sakkoa, määrättäköön hänelle siitä laitoksessa kurinpitorangaistus niin kuin laissa on erikseen säädetty. Sama on voimassa työlaitokseen tai päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjiä varten tarkoitettuun huoltolaan otetun sellaisessa laitoksessa sekä pakkotyöhön määrätyn pakkotyölaitoksessa tekemästä rikoksesta.

Jos katsotaan, ettei rikosta saa sakolla sovittaa, rikoksentekijä on asetettava siitä syytteeseen tuomioistuimessa ja rangaistus on tuomittava yleisen lain mukaan. Kuritushuoneeseen elinkaudeksi tuomittu on kuitenkin tuomittava uudesta rikoksesta, jollei hänen katsota ansainneen siitä kuolemanrangaistusta, pidettäväksi valoisassa yksinäishuoneessa enintään kuusi vuotta.

Jos rangaistusvanki tai pakkotyöläinen taikka työlaitokseen tai huoltolaan otettu tekee rikoksen laitoksen ulkopuolella, tuomittakoon hänet siitä tuomioistuimessa, elinkautinen vanki niin kuin edellä 2 momentissa on säädetty ja muu rikoksentekijä yleisen lain mukaan. Ehdonalaiseen vapauteen päästetty elinkautinen vanki tuomitaan ehdonalaisessa vapaudessa tekemästään rikoksesta niin ikään yleisen lain mukaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1966. Kuritushuoneeseen elinkaudeksi tuomittu, joka päästyään ehdonalaiseen vapauteen on ennen tämän lain voimaantuloa tuomittu ehdonalaisessa vapaudessa tehdystä rikoksesta pantavaksi valoisaan yksinäishuoneeseen enintään kahdeksi vuodeksi sekä menettämään ehdonalainen vapautensa, voidaan hänen oltuaan rangaistuslaitoksessa vähintään vuoden sen jälkeen, kun hänet on uuden rangaistuksensa täysin kärsineenä päästetty valoisasta yksinäishuoneesta, ja muutoin rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvussa säädetyin edellytyksin päästää harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n 1 momentin säännöksen mukaan, sellaisena kuin se on 1 päivänä huhtikuuta 1966 annetussa laissa (203/66), määräajaksi vapausrangaistukseen tuomittu voidaan päästää harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on kärsinyt puolet tai, milloin hän on rikoksen uusija vankeinhoidollisessa mielessä, kaksi kolmannesta rangaistuksestaan ja rangaistuksen täytäntöönpano on kestänyt vähintään kuusi kuukautta, tuomioistuimen rikoslain 3 luvun 11 §:n nojalla tekemä vähennys rangaistuksen kärsittyyn osaan luettuna. Koeaikana, jonka pituus on rangaistuksen kärsimättä jäänyt osa lisättynä yhdellä vuodella, kuitenkin enintään viisi vuotta, ehdonalaiseen vapauteen päästetty on valvonnan alainen, jollei oikeusministeriö ole erityisistä syistä päättänyt, ettei valvonta ole tarpeen.

Ennen ehdonalaiseen vapauteen päästämistä rangaistuslaitoksessa täytäntöönpantavan rangaistusajan vähimmäismäärää koskevalta osalta edellä mainitut säännökset saivat asiallisen sisältönsä 19 päivänä toukokuuta 1944 annetussa laissa (339/44).

Kokemuksen mukaan on rikoksen uusimisriski suurin heti rangaistuslaitoksesta vapautumisen jälkeen. Valvonnan järjestämisellä pyritään estämään rangaistuslaitoksesta päästettyä välittömästi palaamasta rikolliseen elämäntapaan ja tukemaan häntä hänen pyrkiessään elämään nuhteettomasti. Ehdonalaiseen vapauteen päästäminen ja siihen liittyvä valvonta palvelevat siis ensi sijassa rangaistuksen erityisestävää tarkoitusta.

Rikoslainsäädännössä on rangaistuksen erityisestävän vaikutuksen rinnalla aina otettava huomioon myös rangaistuksen yleisestävä tarkoitus. Tämän vuoksi on tärkeätä, että välittömästi tuomitusta vapausrangaistuksesta, jota ei ole määrätty ehdolliseksi, riittävä osa pannaan aina täytäntöön rangaistuslaitoksessa. Viime vuosikymmenien aikana on tuomioistuinten käytäntö rangaistusten määräämisessä kehittynyt siihen suuntaan, että entistä enemmän käytetään lyhytaikaisia vapausrangaistuksia. Erittäin selvästi tämä kehitys on havaittavissa vankeusrangaistusten kohdalla. V. 1945 vain noin 45 % kaikista vankeusrangaistuksista oli alle kuuden kuukauden pituisia rangaistuksia. Vastaava prosenttimäärä oli v. 1955 58 %, v. 1960 67 %, v. 1961 yli 70 % ja v. 1962, jota viimeinen julkaistu oikeustilasto koskee, peräti 80 %. Tuomittujen kuritushuonerangaistusten ja vankeusrangaistusten lukumääräinen suhde on niin ikään muuttunut siten, että vankeusrangaistusten osuus on kasvanut 72 %:sta v. 1945 81.5 %:iin v. 1962. Kun ennen ehdonalaiseen vapauteen päästämistä rangaistuslaitoksessa kärsittävä vähimmäisaika on edelleen kuusi kuukautta, rangaistusten määräämisessä ja mittaamisessa tapahtunut kehitys on johtanut siihen, että yhä pienempi osa vapausrangaistukseen tuomituista on voitu päästää ehdonalaiseen vapauteen ja asettaa valvonnan alaiseksi. Edellä esitetyistä numerotiedoista voidaan todeta, että v. 1962 80 % vankeusrangaistukseen tuomituista ja yli 65 % kaikista välittömästi vapautusrangaistukseen tuomituista oli saanut niin lyhytaikaisen rangaistuksen, että hei-

dän oli kärsittävä rangaistuksensa loppuun rangaistuslaitoksessa, ja vain 20 % vankeusrangaistuksen saaneista sekä vajaat 35 % kaikista vapausrangaistukseen tuomituista voi päästä ehdonalaiseen vapauteen ja joutua valvottavaksi. Vielä vuonna 1945 suhde oli täysin päinvastainen. Kaikista silloin vapausrangaistukseen tuomituista vain 32 % jäi rangaistusajan lyhyyden takia ilman valvontaa, kun sitä vastoin 68 % saattoi joutua ehdonalaisesti vapautettuina valvonnan alaisiksi.

Selostetuista syistä johtuu, että huomattava osa vapausrangaistukseen tuomituista jää ilman sitä nykyaikaisessa rikollishuollossa erittäin tärkeänä pidettyä yhteiskuntaan sopeutumista edistävää ohjausta ja tukea, jota voidaan antaa ehdonalaisesti vapautettujen vankien valvonnan muodossa. Selostetun epäkohdan poistamiseksi olisi puheena oleva kuuden kuukauden minimiaika melko tuntuvasti lyhennettävä.

Sen jälkeen kun Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä on sovittu yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa ja yhteistoiminta on 20 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain (326/63) mukaisesti vuoden 1964 alusta saatu käyntiin, on kysymys rangaistusten täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisesta eri pohjoismaissa tullut erittäin ajankohtaiseksi. Kysymys vangin päästämisestä ehdonalaiseen vapauteen on nimittäin aina ratkaistava täytäntöönpanomaan lain mukaan. Jos eri maiden säännökset tässä kohden poikkeavat toisistaan, rangaistuksen täytäntöönpano muodostuu erilaiseksi, riippuen siitä, missä maassa rangaistus pannaan täytäntöön. Tätä asiantilaa ei voida pitää tyydyttävänä. Pohjoismaiden välillä onkin käyty neuvotteluja rangaistusten täytäntöönpanosta eri maissa ilmenevien erojen selvittämiseksi ja yhteisen pohjan löytämiseksi sellaisille uudistuksille, joilla mahdollisimman suuri yhdenmukaisuus saataisiin aikaan.

Tanskan lain mukaan vanki voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on kärsinyt ⅔ rangaistuksestaan, kuitenkin vähintään neljä kuukautta. Erityisistä syistä vanki voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen jo, kun puolet rangaistuksesta, silloinkin kuitenkin vähintään neljä kuukautta, on kärsitty. Ruotsissa sama järjestely on toteutettu 1 päivänä tammikuuta 1966 voimaan tulleella lailla. Norjassa on jo ennestään ollut sääntönä, että vanki voi päästä ehdonalaiseen vapauteen kärsittyään ⅔ rangaistuksestaan, vähintään neljä kuukautta, minkä lisäksi ehdonalaiseen vapauteen päästäminen on eräin edellytyksin saattanut tulla kysymykseen jo, kun puolet rangaistuksesta on kärsitty. Saatujen tietojen mukaan Norjassa valmistellaan lain muuttamista siten, että se tulee yhdenmukaiseksi Tanskan ja Ruotsin vastaavien säännösten kanssa.

Edellä selostetun järjestelyn toteuttaminen Suomessa edellyttäisi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n 1 momentin muuttamista kahdessa suhteessa. Ensinnäkin olisi rangaistuslaitoksessa täytäntöönpantava vähimmäisaika alennettava kuudesta kuukaudesta neljään kuukauteen. Niin kuin edellä on jo mainittu, tämä muutos on rikospoliittiselta kannalta perusteltu, ja Suomen edustajat pohjoismaiden välisissä neuvotteluissa ovat sitä puoltaneet. Toiseksi olisi mainitun momentin säännös, jonka mukaan puolet rangaistuksestaan kärsineenä voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen ainoastaan vankeinhoidollisesti ensikertainen vanki, kun taas rikoksen uusijaksi katsottavan vangin on aina kärsittävä vähintään ⅔ rangaistuksestaan rangaistuslaitoksessa, muutettava. Pääsäännöksi tulisi se, että sekä ensikertaisten että uusijain olisi oltava rangaistuslaitoksessa, kunnes vähintään ⅔ rangaistusajasta on kärsitty, ja vain poikkeustapauksessa saattaisi ehdonalainen vapaus tulla kysymykseen jo aikaisemmin, kun puolet rangaistuksesta on sovitettu.

Kysymystä ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä harkittaessa olisi rikoksen uusimisriski edelleen tärkeä asian ratkaisuun vaikuttava peruste. Se seikka, että vanki jo aikaisemmin, kärsittyään vapausrangaistuksen, on uudelleen palannut rikollisuuteen, on sellaisenaan jo todistusaiheena siitä, että toiveet hänen nuhteettomasta elämäntavastaan ehdonalaisessa vapaudessa eivät ole suuret. Toiselta puolen se seikka, että henkilö on ensimmäistä kertaa vankilassa, oikeuttaa vankeinhoitoviranomaisen suhtautumaan luottavasti hänen vastaiseen kehitykseensä, mikäli hänet voidaan vapautumisen

jälkeen sijoittaa tuottavaan työhön, jolla hän voi ansaita elatuksensa rehellisin keinoin. Näin ollen rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n 1 momentin muuttaminen siten, että se tulee yhdenmukaiseksi muissa pohjoismaissa voimassa olevien vastaavien säännösten kanssa, ei näytä välttämättä aiheuttavan sanottavaa muutosta nykyisen lain pohjalla vallitsevaan käytäntöön vankeinhoitolaitoksessa.

Selostetuista syistä Hallitus on katsonut asianmukaiseksi ehdottaa puheena olevan momentin muuttamista mainitulla tavalla.

Tässä yhteydessä on katsottu tarpeelliseksi eräässä kohden tarkistaa myös 13 §:n 2 momentin sanamuotoa. Pykälän 1 momentissa on nykyisin määräys siitä, että harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päästäminen edellyttää perusteltuja toiveita vangin nuhteettomasta elämästä vapauttamisen jälkeen. Nuhteettomalla elintavalla tarkoitetaan tällöin sitä, että asianomainen ei tee uutta rikosta eikä sellaisia käytösrikkomuksia, jotka antaisivat aiheen ehdonalaisen vapauden peruuttamiseen. Kun muita harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskevan kysymyksen ratkaisuun vaikuttavia seikkoja on luetteltu pykälän 2 momentissa, myös vangin elintapaa koskeva maininta on lakiehdotuksessa sijoitettu 2 momenttiin. Muutosehdotuksen rikospoliittisen tarkoitusperän huomioon ottaen harkinnanvaraisen ehdonalaisen vapauden edellytykseksi riittää uusimisriskin osalta se, että vangin voidaan olettaa vastaisuudessa viettävän nuhteetonta elämää.

Rangaistusten täytäntöönpanossa voidaan ehdotetun muutoksen jälkeen ottaa huomioon rangaistuksen sekä yleisestävät että erityisestävät tarkoitusperät. Neljän kuukauden laitoksessaolo rangaistusajan alussa on tarpeellinen ja usein myös riittävä lyhytaikaisten vapausrangaistusten yleisestävän vaikutuksen ylläpitämiseksi. Toisaalta tuo aika ei ehkä niin kohtalokkaasti kuin esim. kuuden kuukauden vapaudenmenetys katkaisisi vangin työsuhdetta tai opintoja eikä vaikuttaisi niin haitallisesti vangin perhesuhteisiin tai muuten vaikeuttaisi hänen sopeutumistaan yhteiskuntaan vapautumisen jälkeen.

Niin kuin edellä on mainittu, sellaisena erityisenä syynä, jonka nojalla hyvin käyttäytynyt vanki voisi päästä ehdonalaiseen vapauteen jo kun vain puolet rangaistusajasta on kulunut, olisi mm. vähäiseksi arvioitu uusimisriski. Muina asiaan vaikuttavina seikkoina voidaan mainita esim. vangin ikä ja tuomitun rangaistusajan pituus sekä se, että 2 luvun 13 §:n 2 momentissa luetellut perusteet ovat erityisen vahvat. Edelleen voitaisiin sellaisina syinä ottaa huomioon vangin huoltovelvollisuus hänen omaisiaan kohtaan ja perhesuhteet, työpaikan tai koulutusmahdollisuuden säilyttäminen, hänen käytöksensä rikoksen tekemisen jälkeen sekä hänen auliutensa myötävaikuttaa rikoksen selvittämiseen ja korvata sillä aiheutettu vahinko. On selvää, että vapauttaminen olisi, olipa vanki kärsinyt puolet tai 2/3 rangaistuksestaan, mahdollista ainoastaan, mikäli 13 §:n 2 momentissa luetellut harkinnanvaraisen ehdonalaisen vapauden edellytykset ovat olemassa, kun ehdonalaiseen vapauteen päästäminen tulee ajankohtaiseksi. Kysymys siitä, onko edellä mainittuja syitä olemassa ja olisiko vankilan johtokunnan sen vuoksi tehtävä esitys ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä, voitaisiin ehkä ottaa johtokunnassa harkittavaksi ensikertaisten vankien kohdalla, kun puolet rangaistusajasta tulee kärsityksi, mutta uusijain osalta sen sijaan yleensä vasta kun 2/3 rangaistuksesta tulee sovitetuksi.

Alussa mainittujen, rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 lukuun viimeksi tehtyjen muutosten voimaantulopäiväksi on määrätty 1 päivä syyskuuta 1966. Käytännöllisistä syistä ehdotetaan, että nyt kysymyksessä olevat muutokset saatettaisiin samanaikaisesti voimaan.

Edellä esitetyn perusteella ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana sekä laintarkastuskunnan annettua siitä lausunnon annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 päivänä huhtikuuta 1966 annetussa laissa (203/66), näin kuuluviksi:

2 luku.

Yleisiä määräyksiä vapausrangaistuksista.

13 §.

Määräajaksi vapausrangaistukseen tuomittu voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on kärsinyt rangaistuksestaan, tuomioistuimen rikoslain 3 luvun 11 §:n nojalla tekemä vähennys mukaan luettuna, kaksi kolmannesta tai, milloin ehdonalaiseen vapauteen päästämiseen on erityisiä syitä, puolet siitä, kummassakin tapauksessa kuitenkin vähintään neljä kuukautta *(harkinnanvarainen ehdonalainen vapaus)*. Määräyksen vangin ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä antaa oikeusministeriö rangaistuslaitoksen johtokunnan esityksestä tai johtokuntaa kuultuaan. Asiaa käsitellessään on johtokunnan kuultava vankia ja merkittävä tai liitettävä oikeusministeriölle lähetettäviin asiakirjoihin hänen esittämänsä mielipide mahdollisine perusteluineen.

Harkittaessa kysymystä vangin päästämisestä 1 momentin mukaan ehdonalaiseen vapauteen on otettava huomioon hänen rikoksensa laatu ja syyt, vangin aikaisempi elämä ja hänen käyttäytymisensä rangaistuslaitoksessa sekä ne olosuhteet, joihin hän vapaaksi päästyään joutuu, sekä selvitys siitä, että hänellä on rehellinen toimeentulo, ja voidaanko mainittujen seikkojen tai muiden syiden perusteella olettaa hänen vastaisuudessa elävän nuhteettomasti. Jos vanki on aikaisemmin päästetty ehdonalaiseen vapauteen kärsimästä täytäntöönpantavana olevaa rangaistusta, on lisäksi otettava huomioon ehdonalaisen vapauden menettämisen syy. Oikeusministeriö voi jo ennakolta ratkaista kysymyksen vangin ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä ja asettaa silloin ehdoksi, että vanki ennen vapauttamista esittää vankilanjohtajalle hyväksyttävän selvityksen toimeentulostaan ehdonalaisessa vapaudessa ja käyttäytyy rangaistuslaitoksessa moitteettomasti. Samalla oikeusministeriö voi määrätä muita ehtoja, jotka vangin on täytettävä päästäkseen ehdonalaiseen vapauteen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1966.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Vt. oikeusministeri *Martti Viitanen.*

Lakivaliokunnan mietintö N:o 5 hallituksen esityksen johdosta laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjan ottein 7 päivältä kesäkuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan valmisteltavasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 22. Valiokunta on kuullut esityksen johdosta asiantuntijoina vankeinhoitolaitoksen ylijohtajaa Valentin Soinetta ja lainsäädäntöneuvos Pekka Kurvista.

Hallituksen esitys sisältää ehdotuksen määräajaksi vapausrangaistukseen tuomittujen harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päästämisen edellytysten muuttamisesta lähinnä kahdessa suhteessa. Ensimmäinen muutosehdotus koskee rangaistuslaitoksessa täytäntöönpantavan rangaistuksen vähimmäisajan alentamista nykyisestä kuudesta kuukaudesta neljään kuukauteen. Toinen muutosehdotus taasen sisältää sen, että määräajaksi vapausrangaistukseen tuomitun tulisi joka tapauksessa kärsiä kaksi kolmannesta rangaistuksestaan, ellei ole erityisiä syitä ehdonalaiseen vapauteen päästämiseen hänen kärsittyään puolet rangaistuksesta. Nykyisin voimassa olevan lain mukaan vankeinhoidollisesti ensikertainen vanki voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen hänen kärsittyään puolet ja rikoksen uusija kaksi kolmannesta rangaistuksestaan.

Rangaistuslaitoksessa kärsittävän rangaistuksen vähimmäisajan lyhentämistä puoltavat rikospoliittiset syyt. Tuomioistuinten käytäntö rangaistuksen määräämisen suhteen on viime vuosikymmenien aikana johtanut yhä enenevään lyhytaikaisten vapausrangaistusten tuomitsemiseen sillä tavoin kuin hallituksen esityksessä elostetaan. Tästä puolestaan aiheutuu, että valtaosa vankeusrangaistukseen tuomituista joutuu nykyisin kärsimään rangaistuksensa loppuun rangaistuslaitoksessa (esim. vuonna 1962 noin 80 %). Kun rangaistuksensa loppuun suorittanutta ei voida määrätä valvontaan, merkitsee tapahtunut kehitys sitä, että yhä useammat tuomituista jäävät rangaistuslaitoksesta vapauduttuaan vaille sitä tukea ja ohjausta, jota ehdonalaiseen vapauteen päästettyjen valvonnalla rikoksen tehneille pyritään antamaan ja jota nykyaikaisessa kriminaalipolitiikassa yleisesti pidetään ensiarvoisen tärkeänä suojelutoimenpiteenä uusintarikollisuutta vastaan. Kokemus nimittäin osoittaa, että rikoksen uusimisen vaara on suurin juuri rangaistuslaitoksesta vapautumisen jälkeen.

Rangaistusminimin alentaminen kuudesta neljään kuukauteen tietäisi myöskin rangaistuslaitoksissa kärsivien vankien lukumäärän tuntuvaa alenemista, mikä puolestaan antaisi mahdollisuuksia syventää ja tehostaa pitempiaikaisten vankien yhteiskuntaan sopeuttamiseen tähtäävää käsittelyä rangaistuslaitoksissa. Lyhytaikaista vapausrangaistusta kärsivää taasen ei ehditä rangaistuslaitoksessa sanottavammin kasvattaa olkoon hän siellä kuusi tai neljä kuukautta. Valiokunnan saaman ilmoituksen mukaan on asetettu komitea tutkimaan valvonnan tehostamista, mitä valiokunta myöskin pitää ensiarvoisen tärkeänä lakiehdotuksen tultua hyväksytyksi ja valvottavien lukumäärän sitä tietä kasvaessa.

On otettava myöskin huomioon se tosiasia, että yhteiskunnan kaupunkimaistumisen vuoksi neljän kuukauden rangaistuslaitoksessa oloaikaa voidaan pitää riittävänä ranrangaistuksena, kun on kysymys pienehköistä rikoksista. Tätä pitemmän ajan rangaistuslaitoksessa pitäminen saattaa useissa tapauksissa käydä rikoksen tehneen perheen toimeentulolle ylivoimaiseksi, viedä perheolot sekaisin ja johtaa rikoksen tehneen uusien rikosten polulle. Samasta syystä voidaan katsoa, että rangaistuksen yleisestävä teho ei kärsi, jos rangaistusminimi lyhennetään neljään kuukauteen. Tässä yhteydessä lienee syytä huomauttaa siitä, että rangaistusminimin alentaminen ei suinkaan merkitse kaavamaista rangaistuslaitoksessa kärsittävän rangaistusajan lyhentämistä. Kysymyshän on harkinnanvaraisesta ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä, jolloin aina voidaan ja on

otettava huomioon ne edellytykset, jotka vangin on täytettävä päästäkseen ehdonalaiseen vapauteen.

Hallituksen esityksen perusteluissa tuodaan vielä esille eräs erittäin painava argumentti rangaistuksen vähimmäisajan lyhentämisen tueksi. Sen jälkeen kun Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä on sovittu yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa ja yhteistoiminta on 20 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain (326/63) mukaisesti vuoden 1964 alusta saakka saatu käyntiin, on kysymys rangaistusten täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisesta Pohjoismaissa tullut erittäin ajankohtaiseksi. Kun toisissa Pohjoismaissa jo noudatetaan ehdonalaiseen vapauteen päästämisen suhteen neljän kuukauden vähimmäisaikaa, ei tämä vain ole osoituksena siitä, että rangaistuksen rangaistuslaitoksessa kärsimisen vähimmäisajan lyhentäminen ehdotetulla tavalla ilmeisesti voidaan meilläkin vaaratta toteuttaa, vaan se suorastaan kehoittaa saattamaan meidän lainsäädäntömme tässä suhteessa sopusointuun muiden Pohjoismaiden lainsäädännön kanssa.

Hallituksen esitykseen sisältyvää toista pääasiallista muutosehdotusta sen sijaan tuskin voidaan pätevästi perustella pelkästään kriminaalipoliittisilla näkökohdilla. Merkitseehän muutosehdotus sitä, että vankeinhoidollisesti ensikertaisena pidettävä vanki, joka nykyisen lain mukaan ehdonalaiseen vapauteen pääsemisen aineelliset edellytykset täytettyään voisi odottaa rangaistuslaitoksesta vapauttamistaan jo kärsittyään puolet rangaistuksestaan, voisi ehdotuksen tultua hyväksytyksi säännönmukaisesti tulla ehdollisesti vapautetuksi vasta sen jälkeen, kun hän on kärsinyt kaksi kolmannesta rangaistuksestaan.

Kuitenkin on huomattava, että myös ehdotuksen mukaan vanki, joka on kärsinyt vähintään puolet mutta kuitenkin neljä kuukautta hänelle tuomitusta rangaistuksesta, voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen, jos erityisiä syitä siihen on, ja että samoin edellytyksin voidaan ehdonalaiseen vapauteen päästää myös vankeinhoidollisesti rikoksen uusijana pidettävä vanki, mikä voimassa olevan lain mukaan ei ole lainkaan mahdollista. Kun sitäpaitsi muodollisten edellytysten täyttymisen lisäksi vaaditaan nykyäänkin aineellisten edellytysten olemassa oloa ja puolen rangaistuksen kärsiminen ei siis automaattisesti aiheuta vangin päästämistä ehdonalaiseen vapauteen, ei nyt puheena olevan muutoksen vaikutus käytännössä muodostune suureksi.

Joka tapauksessa toisissa Pohjoismaissa on voimassa tässä suhteessa vastaava järjestely ja jos lakimme yhdenmukaistetaan rangaistuslaitoksessa kärsittävän minimin suhteen toisten maiden lakien kanssa, olisi myöskin tämä muutos hyväksyttävä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan vielä rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:ään tehtäväksi sellainen muutos, että uusimisvaaraa koskeva määräys, joka on sisältynyt aineellisten edellytysten päälauseena pykälän 1 momenttiin, siirrettäisiin saman pykälän 2 momenttiin. Näin tietysti voidaan menetellä, kunhan vain pidetään mielessä, että harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päästämisen pääkriteriona ja välttämättömänä edellytyksenä on, että vapauteen päästämisen muodolliset edellytykset täyttävän vangin voidaan todennäköisillä syillä olettaa vastaisuudessa viettävän nuhteetonta elämää.

Kun lakiehdotus liittyy läheisesti rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun muuttamisesta 1 päivänä huhtikuuta 1966 annettuun lakiin (203/66), joka tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta, olisi suotavaa, että tämä esitys voitaisiin käsitellä niin, että sen perusteella mahdollisesti hyväksyttävä laki voisi myöskin astua voimaan 1 päivänä syyskuuta 1966.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Teir, jäsenet Gröndahl, Haukipuro, Kemppainen, Kock, Lahti, Lillqvist, Lottanen, Luja, Pennanen ja Pentti sekä varajäsenet Knuuttila ja Mäki.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 15 hallituksen esityksen johdosta laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 5 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 22 laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 5 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 15, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun asetuksen 2 luvun 13 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 päivänä huhtikuuta 1966 annetussa laissa (203/66), näin kuuluviksi:

2 luku.

Yleisiä määräyksiä vapausrangaistuksista.

13 §.

Määräajaksi vapausrangaistukseen tuomittu voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on kärsinyt rangaistuksestaan, tuomioistuimen rikoslain 3 luvun 11 §:n nojalla tekemä vähennys mukaan luettuna, kaksi kolmannesta tai, milloin ehdonalaiseen vapauteen päästämiseen on erityisiä syitä, puolet siitä, kummassakin tapauksessa kuitenkin vähintään neljä kuukautta *(harkinnanvarainen ehdonalainen vapaus)*. Määräyksen vangin ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä antaa oikeusministeriö rangaistuslaitoksen johtokunnan esityksestä tai johtokuntaa kuultuaan. Asiaa käsitellessään on johtokunnan kuultava vankia ja merkittävä tai liitettävä oikeusministeriölle lähetettäviin asiakirjoihin hänen esittämänsä mielipide mahdollisine perusteluineen.

Harkittaessa kysymystä vangin päästämisestä 1 momentin mukaan ehdonalaiseen vapauteen on otettava huomioon hänen rikoksensa laatu ja syyt, vangin aikaisempi elämä ja hänen käyttäytymisensä rangaistuslaitoksessa sekä ne olosuhteet, joihin hän vapaaksi päästyään joutuu, sekä selvitys siitä, että hänellä on rehellinen toimeentulo, ja voidaanko mainittujen seikkojen tai muiden syiden perusteella olettaa hänen vastaisuudessa elävän nuhteettomasti. Jos vanki on aikaisemmin päästetty ehdonalaiseen vapauteen kärsimästä täytäntöönpantavana olevaa rangaistusta, on lisäksi otettava huomioon ehdonalaisen vapauden menettämisen syy. Oikeusministeriö voi jo ennakolta ratkaista kysymyksen vangin ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä ja asettaa silloin ehdoksi, että vanki ennen vapauttamista esittää vankilanjohtajalle hyväksyttävän selvityksen toimeentulostaan ehdonalaisessa vapaudessa ja käyttäytyy rangaistuslaitoksessa moitteettomasti. Samalla oikeusministeriö voi määrätä muita ehtoja, jotka vangin on täytettävä päästäkseen ehdonalaiseen vapauteen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1966.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Jo usean vuoden aikana on kultakin verovuodelta toimitettavaa verotusta varten annettu laki eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin. Tähän lakiin on otettu sellaiset verotusta koskevat säännökset, jotka ovat olleet tarpeen sodan jälkeisissä erityisissä olosuhteissa tai joita ei ole muutoin sopivasti voitu sisällyttää varsinaisiin verolakeihin. Viimeksi annettua lakia eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin (651/64) sovelletaan vuodelta 1965 toimitettavassa tulo- ja omaisuusverotuksessa sekä kunnallisverotuksessa.

Vuodelta 1966 toimitettavaa verotusta varten tarkoitetut erityissäännökset sisältyivät Hallituksen 12 päivänä marraskuuta 1965 antamaan esitykseen N:o 138 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin, minkä esityksen Hallitus kuitenkin 11 päivänä helmikuuta 1966 peruutti. Erään lakialoitteen johdosta Eduskunta sittemmin hyväksyi lain eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin sellaisessa muodossa, ettei lakia ole voitu vahvistaa. Tämän vuoksi ja kun olosuhteet kuitenkin vaativat edelleen säännöksiä, jotka ovat sisältyneet vuosittain annettuun puheena olevaan väliaikaislakiin, ja asia vuonna 1966 tapahtuvan ennakkoperinnän vuoksi on kiireellinen, Hallitus on valmistanut uuden ehdotuksen laiksi, jota olisi noudatettava vuodelta 1966 toimitettavassa verotuksessa.

Tulo- ja omaisuusverolakiin sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettuihin asetuksiin lisättiin 3 päivänä joulukuuta 1965 annetuilla laeilla (628, 630 ja 631/65) säännökset sairausvakuutuslain mukaan vakuutetulle tai hänen oikeudenomistajalleen suoritettujen korvauksien ja etuuksien verovapaudesta, minkä vuoksi asiaa koskevaa säännöstä ei ole enää otettu tähän lakiesitykseen.

Lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin 8 kohtaa, joka koskee liikenne- ja tapaturmavakuutukseen perustuvien päivärahojen ja eläkkeiden verovapautta, on täsmennetty tänä vuonna voimassa olevaan säännökseen verrattuna sikäli, että se selvästi koskee myös liikennevakuutuskorvausta saavien invaliidihuollosta annetun lain (391/65) mukaista korvausta ansiotulojen menetyksestä sekä liikennevakuutuslain nojalla henkilöön kohdistuneen vahingon johdosta suoritettua jatkuvaa korvausta samoin kuin sitä tapausta, että työtapaturman alaiseksi joutunut on saanut päivärahan tai eläkkeen työnantajaltaan palkkana tai ennakkona.

Metsäoppilaitoksista 13 päivänä maaliskuuta 1964 annetun lain (141/64) 12 §:n mukaan myönnetään sellaisille varattomille oppilaille, jotka osallistuvat metsätyömiehille järjestettäville kursseille, opintoavustusta ja perheellisille oppilaille perheavustusta. Lähemmät määräykset mainittujen avustusten suuruudesta ja niiden myöntämisen perusteista sisältyvät 19 päivänä helmikuuta 1965 metsäoppilaitoksista annetun asetuksen 29 ja 30 §:ään. Ottaen huomioon näiden avustusten luonne ja se, että työllisyyttä edistävästä ammattikurssitoiminnasta 10 päivänä syyskuuta 1965 annetun lain (493/65) 8 §:n 2 momentin nojalla eivät vastaavanlaiset avustukset ole asianomaisen verotettavaa tuloa, Hallitus ehdottaa kysymyksessä olevan väliaikaislain 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa säädettäväksi, että veronalaisena tulona ei ole pidettävä metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) mukaan myönnettäviä avustuksia.

Liikeyritystemme toiminnan, ennen muuta tuotannon ja markkinoinnin, tehostamiseen ja kehittämiseen tähtäävä tutkimustoiminta on omiaan parantamaan yritystemme kilpailuedellytyksiä ulkomaisilla samoinkuin kotimaisilla markkinoilla. Tällaisella tutkimustoiminnalla on lisäksi muitakin kansantaloudellisesti edullisia vaikutuksia. Yritysten kiinnostusta niiden toiminnan kehittämiseen täh-

täävään tutkimustoimintaan olisi sen vuoksi pyrittävä lisäämään. Verotuskäytännössä on vallinnut jonkin verran epäselvyyttä siitä, saavatko liikeyritykset vähentää tutkimustoiminnasta aiheutuneet kustannukset veronalaisesta tulostaan. Viimeaikaisessa oikeuskäytännössä ne tosin on yleensä hyväksytty vähennettäviksi, mutta kuitenkin siten, että jos tutkimukset ovat tähdänneet arvonvähennyskelpoisen käyttöomaisuuden hankintaan, kustannukset on ollut lisättävä tämän omaisuuden hankinta-arvoon tai saatu vähentää vasta sinä vuonna, jona on todettu, etteivät tutkimukset ole johtaneet tulokseen. Kun tutkimustoiminnan kustannusten vähennyskelpoisuudella on toimintaa elvyttävä vaikutus, olisi kaikki tutkimustoiminnan kustannukset nimenomaisesti säädettävä vähennyskelpoisiksi. Tutkimustoimintana olisi tällöin pidettävä tuotannon markkinoinnin kehittämiseen tähtäävää selvittely-, suunnittelu- ynnä muuta sellaista työtä. Myös koneiden, tuotteiden yms. hyödykkeiden kehittämiseksi suoritetun suunnittelutyön kustannukset olisi katsottava tutkimuskustannuksiksi. Tutkimustoiminnan tulokset näkyvät ehkä vasta vuosien kuluttua tutkimusten päättymisestä ja tutkimusten tulosten toteuttamisesta. Tutkimustoiminnan elvyttämiseksi olisi verovelvollisille kuitenkin suotava oikeus vähentää tutkimustoiminnan kustannukset veronalaisista tuloistaan jo sinä verovuonna, jona ne on suoritettu tai niiden suorittamisvelvollisuus on syntynyt. Vuosikuluina verovelvollinen ei kuitenkaan saisi vähentää suurempaa määrää kuin hän on kirjanpidossaan vastaavasti vähentänyt. Kunnes liikeverotuksen kokonaisuudistus toteutetaan, olisi asiaa koskeva säännös sijoitettava puheena olevaan lakiin eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Muutoin vastaa lakiehdotus sisällöltään vuodelta 1965 toimitettavassa verotuksessa noudatettavaa väliaikaislakia.

Edellä lausutuilla perusteilla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Vuoden 1966 tulojen ja omaisuuden perusteella toimitettavassa tulo- ja omaisuusverotuksessa sekä sanotun vuoden tulojen perusteella toimitettavassa kunnallisverotuksessa on sen estämättä, mitä voimassa olevassa verolainsäädännössä on säädetty, noudatettava tämän lain säännöksiä.

2 §.

Veronalaisena tulona ei ole pidettävä:

1) vuonna 1966 nostettua 5 päivänä toukokuuta 1945 annetun maanhankintalain (396/45) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisten valtion velkasitoumusten korkoa vuosilta 1945—1964;

2) korkoa, joka on saatu Rovaniemen kauppalan oikeudesta pakkolunastaa kauppalan alueesseen kuuluvaa maata 27 päivänä huhtikuuta 1945 annetussa laissa (381/45) tarkoitetusta valtion obligaatiosta, jonka, jos se on sidottu indeksiin, sanottu sidonnaisuus on rajoitettu indeksin nousun puoleen määrään, eikä tällaisen obligaation koron maksamisen tai lunastuksen yhteydessä suoritettua indeksin nousuun perustuvaa hyvitystä;

3) maataloustuotannon tukemiseksi annettuja valtionavustuksia;

4) stipendiä tai muuta apurahaa, joka on saatu opintoja tai tutkimuksia varten, niihin luettuina Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi 3 päivänä lokakuuta 1947 annetun lain (732/47) mukaiset apurahat sekä tieteellisessä tutkimuslaitoksessa toimivalle tieteenharjoittajalle tieteellistä työtä varten annetut apurahat;

5) tieteellisen tai taiteellisen toiminnan tunnustukseksi annettua palkkiota tai valtion samanluontoista taikka muusta ansiokkaasta toiminnasta antamaa eläkettä;

6) maksua, jonka sähkölaitos- tai puhelinlaitosliikettä harjoittava tahi vesi- tai viemärijohtoliikkeen omistava yhteisö kantaa liittymisestä liikkeen johtoverkostoon, kuitenkin enintään sellaiseen määrään saakka, että eri vuosina kertyneiden tällaisten maksujen yhteismäärä sekä yhteisön osakkaiden tai jäsenten liikkeeseen sijoittama pääoma yhteenlaskettuina eivät ylitä liikkeen verovuoden päättyessä käytössä olevan käyttöomaisuuden hankinta-arvoa;

7) palkkaa tai palkkiota, jonka Yhdistyneet Kansakunnat tai jokin sen erityisjärjestö maksaa asiantuntijatehtävästä muualla kuin Suomessa;

8) liikennevakuutusta koskevien eri lakien, liikennevakuutuskorvausta saavien invaliidihuollosta annetun lain (391/65) tai työntekijäin eri tapaturmavakuutuslakien nojalla ja niissä säädettyjen perusteiden mukaisesti moottoriajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä aiheutuneen vahingon tai työtapaturman alaiseksi joutuneelle tai hänen omaiselleen suoritettua päivärahaa, henkilövahingon johdosta suoritettua jatkuvaa korvausta, elinkorkoa tai eläkettä taikka niihin liittyviä lisiä, myös silloin, kun työtapaturman alaiseksi joutunut on saanut edellä mainitun korvauksen työnantajaltaan palkkana tai ennakkona;

9) työttömyyskorvauksesta annetussa laissa (332/63) tarkoitettua työttömyyskorvausta tai valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa (125/34) tarkoitettua työttömyysavustusta;

10) työnvälityslain (246/59) mukaan työntekijälle valtion varoista suoritettua korvausta;

11) työn tai tehtävän suorittamiseksi saatua matkakustannusten korvausta ja päivärahaa siltä osin kuin niiden on katsottava kuluneen työstä tai tehtävästä aiheutuneiden erityisten kustannusten peittämiseen; eikä

12) metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) nojalla myönnettävää avustusta.

Edellä 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetusta matkakustannusten korvauksesta ja päivärahasta, joka on saatu työn tai tehtävän suorittamiseksi vieraalla paikkakunnalla, katsotaan muun selvityksen puuttuessa kuluneen siitä aiheutuneiden erityisten kustannusten peittämiseen määrä, joka maksuperusteeltaan ja suuruudeltaan vastaa valtion kulloinkin virka- tai työmatkasta suoritettavaa matkakustannusten korvausta ja päivärahaa.

3 §.

Kesäkuun 28 päivänä 1940 annetun siirtoväen pika-asutuslain (346/40) sekä maahankintalain (396/45) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisen valtion velkasitoumuksen saajalla on oikeus näistä velkasitoumuksista saamistaan korkotuloista verovapaana vähentää niiden yhteinen määrä kolmeensataan markkaan saakka sekä mainitun määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan enempää kuin kaikkiaan tuhatviisisataa markkaa.

4 §.

Milloin Suomen rahan määräisestä velasta on vuonna 1956 tai sen jälkeen tapahtuneen hinta- tahi kustannusindeksin taikka muun vastaavan vertailuperusteen muuttumisen johdosta suoritettava koron lisäksi hyvitystä, jota muualla verolainsäädännössä olevien säännösten nojalla ei voida vähentää veronalaisesta tulosta, saadaan tämä hyvitys vähentää verovelvollisen tulojen kokonaismäärästä sellaiseen määrään saakka, joka vastaa velkapääomalle laskettavaa kahden prosentin vuotuista korkoa siltä ajalta, jolta hyvitys suoritetaan, ei kuitenkaan 1 päivää tammikuuta 1956 aikaisemmalta ajalta.

5 §.

Verovelvollisella on oikeus vähentää tulon hankkimisesta johtuneina kustannuksina tulostaan liikkeen toiminnan kehittämiseen tähtäävästä tutkimustoiminnasta aiheutuneet kustannukset sen mukaan kuin hän on ne verovuoden kirjanpidossaan vähentänyt.

6 §.

Veronalaisena omaisuutena ei ole pidettävä:

1) oikeutta 10 päivänä helmikuuta 1947 tehdyllä rauhansopimuksella luovutetulle alueelle taikka 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetussa Porkkalan palautuslaissa (341/56) tarkoitetulle Porkkalan alueelle jääneestä omaisuudesta saatavaan korvaukseen;

2) maanhankintalain (396/45) 98 §:n 1 momentissa ja maankäyttölain (353/58) 68 §:ssä tarkoitettuun hallintasopimukseen perustuvaa oikeutta; eikä

3) edellä 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua obligaatiota.

7 §.

Edellä 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa mainittu yhteisö on oikeutettu tulo- ja omaisuusverotuksessa veronalaisesta omaisuudestaan vähentämään sanotussa kohdassa tarkoitettujen eri vuosina kertyneiden maksujen yhteismäärän.

Niin ikään on 3 §:ssä tarkoitetun velkasitoumuksen saajalla oikeus omaisuuden perusteella toimitettavassa verotuksessa velkasitoumustensa arvosta verovapaana vähentää niiden yhteinen arvo viiteentuhanteen markkaan asti sekä tämän määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan enempää kuin kaikkiaan kaksikymmentätuhatta markkaa.

8 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa tarvittaessa valtiovarainministeriö.

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 8 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunta on 7 päivänä kuluvaa kesäkuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 23 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Haapasen ym. lakialoitteen n:o 38, ed. Lehmosen ym. lakialoitteen n:o 41, ed. Männistön ym. lakialoitteen n:o 42 ja ed. Silanderin ym. lakialoitteen n:o 44. Mainitut lakialoitteet eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 27 päivänä viimeksi kulunutta toukokuuta.

Hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus koskee vuodelta 1966 toimitettavaa verotusta ja on eräitä poikkeuksia lukuunottamatta samansisältöinen kuin vuodelta 1965 toimitettavassa verotuksessa noudatettava vastaava laki.

Kun tulo- ja omaisuusverolakiin sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettuihin asetuksiin on lisätty 3 päivänä joulukuuta 1965 annetuilla laeilla (628, 630 ja 631/65) säännökset sairausvakuutuslain mukaan vakuutetulle tai hänen oikeudenomistajalleen suoritettujen korvauksien ja etuuksien verovapaudesta, ei asiaa koskevaa säännöstä ole enää otettu tähän lakiehdotukseen.

Lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin 8 kohtaa, joka koskee liikenne- ja tapaturmavakuutukseen perustuvien päivärahojen ja eläkkeiden verovapautta, on täsmennetty niin, että se selvästi koskee myös liikennevakuutuskorvausta saavien invaliidihuollosta annetun lain (391/65) mukaista korvausta ansiotulojen menetyksestä sekä liikennevakuutuslain nojalla henkilöön kohdistuneen vahingon johdosta suoritettua jatkuvaa korvausta samoin kuin sitä tapausta, että työtapaturman alaiseksi joutunut on saanut päivärahan tai eläkkeen työnantajaltaan palkkana tai ennakkona.

Lakiehdotukseen on edelleen lisätty säännös (2 §:n 1 momentin 12 kohta), jonka mukaan veronalaisena tulona ei ole pidettävä metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) mukaan myönnettäviä avustuksia.

Tutkimustoiminnan elvyttämiseksi hallitus vielä ehdottaa, että verovelvollisella olisi oikeus vähentää tutkimustoiminnan kustannukset veronalaisista tuloistaan kaikissa tapauksissa, siis myös silloin, kun ne tähtäävät arvonvähennyskelpoisen käyttöomaisuuden hankintaan, jo sinä verovuonna, jona ne on suoritettu tai niiden suorittamisvelvollisuus on syntynyt. Vuosikuluina verovelvollinen ei kuitenkaan saisi vähentää suurempaa määrää kuin hän on verovuoden kirjanpidossaan vastaavasti vähentänyt.

Ed. Haapasen ym. lakialoitteessa n:o 38 ehdotetaan, että verovelvollisen tekemät arvonvähennykset, maksut ja siirrot eläkelaitokselle, eläkesäätiölle tai investointirahastoon sekä Pohjois-Suomen teollisuuden veronhuojennuksista annetun lain tarkoittamat vähennykset ja merenkulun edistämiseksi myönnettävistä veronhuojennuksista annetussa laissa tarkoitetut arvonvähennykset saisivat yhteismäärältään nousta enintään 40 prosenttiin siitä laskelmallisen tulon määrästä, joka muodostuu verovelvollisen tuloksi ennen edellä mainittujen vähennysten tekemistä. Tämä ei kuitenkaan koskisi niitä verovelvollisia, joiden laskelmallinen tulo ennen edellä tarkoitettujen vähennysten tekemistä on alle 500 000 markkaa.

Ed. Lehmosen ym. lakialoitteessa n:o 41 ehdotetut säännökset sisältyvät jo hallituksen esittämään lakiehdotukseen.

Ed. Männistön ym. lakialoitteessa n:o 42 ehdotetaan alle 21 vuotiaan verovelvollisen työ- ja palkkatulosta tehtäväksi 1 000 markan suuruinen erityisvähennys.

Ed. Silanderin ym. lakialoitteeseen n:o 44 sisältyvä lakiehdotus on samansisältöinen kuin valtiovarainvaliokunnan vuoden 1965 valtiopäivillä hyväksymä vastaava lakiehdotus.

Valiokunta on käsiteltyään hallituksen esityksen pitänyt siinä ehdotetun poikkeuslain säätämistä edelleenkin tarpeellisena ja lakia sisällöltään asianmukaisena ja on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, katsonut oikeaksi asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Edellä mainittuihin lakialoitteisiin nähden valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, on tässä vaiheessa asettunut hylkäävälle kannalle.

Valiokunta edellä sanottuun viitaten kunnioittaen ehdottaa,

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 1966.

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Haapasen ym. lakialoitteeseen n:o 38, ed. Lehmosen ym. lakialoitteeseen n:o 41, ed. Männistön ym. lakialoitteeseen n:o 42 ja ed. Silanderin ym. lakialoitteeseen n:o 44 sisältyvät lakiehdotukset.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Hamara, Heinonen, Honkonen, Karvikko, Laine, Pekkarinen, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Jämsén, Koppanen, I. Linna, Pesola, Rodén, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 23 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian sekä sen yhteydessä lakialoitteet: ed. Haapasen ym. n:o 38, ed. Lehmosen ym. n:o 41, ed. Männistön ym. n:o 42 ja ed. Silanderin ym. n:o 44, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 8 tehtyjä ehdotuksia jäljempänä näkyvin poikkeuksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla suuri valiokuntakin, joka on siirtänyt lakialoitteen n:o 42 jaoston käsiteltäväksi, puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 38, 41 ja 44 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 22 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 23 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 8 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 23.

Hyväksyessään lain eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin Eduskunta edellyttää, että Hallitus ryhtyy ensi tilassa toimenpiteisiin rajoittaakseen mm. käyttöomaisuuden arvonvähennysten, rahastonsiirtojen ja varastojen aliarvostuksen käyttöä niin, ettei veronkiertämistä pääse tapahtumaan.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Vuoden 1966 tulojen ja omaisuuden perusteella toimitettavassa tulo- ja omaisuusverotuksessa sekä sanotun vuoden tulojen perusteella toimitettavassa kunnallisverotuksessa on sen estämättä, mitä voimassa olevassa verolainsäädännössä on säädetty, noudatettava tämän lain säännöksiä.

2 §.

Veronalaisena tulona ei ole pidettävä:

1) vuonna 1966 nostettua 5 päivänä toukokuuta 1945 annetun maanhankintalain (396/45) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisten valtion velkasitoumusten korkoa vuosilta 1945—1964;

2) korkoa, joka on saatu Rovaniemen kauppalan oikeudesta pakkolunastaa kauppalan alueesseen kuuluvaa maata 27 päivänä huhtikuuta 1945 annetussa laissa (381/45) tarkoitetusta valtion obligaatiosta, jonka, jos se on sidottu indeksiin, sanottu sidonnaisuus on rajoitettu indeksin nousun puoleen määrään, eikä tällaisen obligaation koron maksamisen tai lunastuksen yhteydessä suoritettua indeksin nousuun perustuvaa hyvitystä;

3) maataloustuotannon tukemiseksi annettuja valtionavustuksia;

4) stipendiä tai muuta apurahaa, joka on saatu opintoja tai tutkimuksia varten, niihin luettuina Suomen Akatemiasta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi 3 päivänä lokakuuta 1947 annetun lain (732/47) mukaiset apurahat sekä tieteellisessä tutkimuslaitoksessa toimivalle tieteenharjoittajalle tieteellistä työtä varten annetut apurahat;

5) tieteellisen tai taiteellisen toiminnan tunnustukseksi annettua palkkiota tai valtion samanluontoista taikka muusta ansiokkaasta toiminnasta antamaa eläkettä;

6) maksua, jonka sähkölaitos- tai puhelinlaitosliikettä harjoittava tahi vesi- tai viemärijohtoliikkeen omistava yhteisö kantaa liittymisestä liikkeen johtoverkostoon, kuitenkin enintään sellaiseen määrään saakka, että eri vuosina kertyneiden tällaisten maksujen yhteismäärä sekä yhteisön osakkaiden tai jäsenten liikkeeseen sijoittama pääoma yhteenlaskettuina eivät ylitä liikkeen verovuoden päättyessä käytössä olevan käyttöomaisuuden hankinta-arvoa;

7) palkkaa tai palkkiota, jonka Yhdistyneet Kansakunnat tai jokin sen erityisjärjestö maksaa asiantuntijatehtävästä muualla kuin Suomessa;

8) liikennevakuutusta koskevien eri lakien, liikennevakuutuskorvausta saavien invaliidihuollosta annetun lain (391/65) tai työntekijäin eri tapaturmavakuutuslakien nojalla ja niissä säädettyjen perusteiden mukaisesti moottoriajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä aiheutuneen vahingon tai työtapaturman alaiseksi joutuneelle tai hänen omaiselleen suoritettua päivärahaa, henkilövahingon johdosta suoritettua jatkuvaa korvausta, elinkorkoa tai eläkettä taikka niihin liittyviä lisiä, myös silloin, kun työtapaturman alaiseksi joutunut on saanut edellä mainitun korvauksen työnantajaltaan palkkana tai ennakkona;

9) työttömyyskorvauksesta annetussa laissa (332/63) tarkoitettua työttömyyskorvausta tai valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa (125/34) tarkoitettua työttömyysavustusta;

10) työnvälityslain (246/59) mukaan työntekijälle valtion varoista suoritettua korvausta;

11) työn tai tehtävän suorittamiseksi saatua matkakustannusten korvausta ja päivärahaa siltä osin kuin niiden on katsottava kuluneen työstä tai tehtävästä aiheutuneiden erityisten kustannusten peittämiseen; eikä

12) metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) nojalla myönnettävää avustusta.

Edellä 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetusta matkakustannusten korvauksesta ja päivärahasta, joka on saatu työn tai tehtävän suorittamiseksi vieraalla paikkakunnalla, katsotaan muun selvityksen puuttuessa kuluneen siitä aiheutuneiden erityisten kustannusten peittämiseen määrä, joka maksuperusteeltaan ja suuruudeltaan vastaa valtion kulloinkin virka- tai työmatkasta suoritettavaa matkakustannusten korvausta ja päivärahaa.

3 §.

Kesäkuun 28 päivänä 1940 annetun siirtoväen pika-asutuslain (346/40) sekä maahankintalain (396/45) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisen valtion velkasitoumuksen saajalla on oikeus näistä velkasitoumuksista saamistaan korkotuloista verovapaana vähentää niiden yhteinen määrä kolmeensataan markkaan saakka sekä mainitun määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan enempää kuin kaikkiaan tuhatviisisataa markkaa.

4 §.

Milloin Suomen rahan määräisestä velasta on vuonna 1956 tai sen jälkeen tapahtuneen hinta- tahi kustannusindeksin taikka muun vastaavan vertailuperusteen muuttumisen johdosta suoritettava koron lisäksi hyvitystä, jota muualla verolainsäädännössä olevien säännösten nojalla ei voida vähentää veronalaisesta tulosta, saadaan tämä hyvitys vähentää verovelvollisen tulojen kokonaismäärästä sellaiseen määrään saakka, joka vastaa velkapääomalle laskettavaa kahden prosentin vuotuista korkoa siltä ajalta, jolta hyvitys suoritetaan, ei kuitenkaan 1 päivää tammikuuta 1956 aikaisemmalta ajalta.

5 §.

Verovelvollisella on oikeus vähentää tulon hankkimisesta johtuneina kustannuksina tulostaan liikkeen toiminnan kehittämiseen tähtäävästä tutkimustoiminnasta aiheutuneet kustannukset sen mukaan kuin hän on ne verovuoden kirjanpidossaan vähentänyt.

6 §.

Veronalaisena omaisuutena ei ole pidettävä:

1) oikeutta 10 päivänä helmikuuta 1947 tehdyllä rauhansopimuksella luovutetulle alueelle taikka 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetussa Porkkalan palautuslaissa (341/56) tarkoitetulle Porkkalan alueelle jääneestä omaisuudesta saatavaan korvaukseen;

2) maanhankintalain (396/45) 98 §:n 1 momentissa ja maankäyttölain (353/58) 68 §:ssä tarkoitettuun hallintasopimukseen perustuvaa oikeutta; eikä

3) edellä 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua obligaatiota.

7 §.

Edellä 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa mainittu yhteisö on oikeutettu tulo- ja omaisuusverotuksessa veronalaisesta omaisuudestaan vähentämään sanotussa kohdassa tarkoitettujen eri vuosina kertyneiden maksujen yhteismäärän.

Niin ikään on 3 §:ssä tarkoitetun velkasitoumuksen saajalla oikeus omaisuuden perusteella toimitettavassa verotuksessa velkasitoumustensa arvosta verovapaana vähentää

niiden yhteinen arvo viiteentuhanteen markkaan asti sekä tämän määrän ylittävältä osalta puolet, ei kuitenkaan enempää kuin kaikkiaan kaksikymmentätuhatta markkaa.

8 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa tarvittaessa valtiovarainministeriö.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain muuttamisesta.

Kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain (19.5.1925/180) 16 §:n 2 momentin nojalla valtioneuvosto voi päättäessään kunnallisen jaoituksen muuttamisesta määrätä supistuvassa tai laajentuvassa kunnassa tai kummassakin valittavaksi valtuutetut uudelleen yleisestä valtuutettujen toimikaudesta jäljellä olevaksi ajaksi. Siihen, annetaanko tällainen määräys, vaikuttavat lähinnä, aiheutuuko kunnallisen jaoituksen muutoksesta valtuutettujen lukumäärän supistuminen tai lisääntyminen, onko muutoksen kohteena olevalta alueelta ollut valtuutettuja ja tulisiko heitä todennäköisesti uusissa vaaleissa valittavaksi sekä muuttuisivatko valtuuston voimasuhteet, samoin kuin ne lausunnot, mitkä asianomaisten kuntien valtuustot tästä kysymyksestä ehkä ovat jaoituksen muutosta koskevan asian käsittelyn yhteydessä antaneet.

Laissa ei sen sijaan ole säännöstä, jonka mukaan silloin, kun uusi valtuutettujen vaali on toimitettu, myös muut luottamusmiehet olisi valittava uudelleen. Tämä olisi ainakin tärkeimpien luottamustointen kohdalta kuitenkin perusteltua ja varsinkin sellaisissa tapauksissa, joissa kunta tai huomattava osa siitä liitetään toiseen kuntaan, jonka asukasluku ei ole kovin paljon suurempi, suorastaan välttämätöntäkin. Lakia olisi tämän vuoksi täydennettävä.

Tällöin voivat tulla kysymykseen eri vaihtoehdot. Voitaisiin säätää, että milloin on määrätty toimitettavaksi valtuutettujen vaali, myös muut luottamusmiehet on valittava uudelleen. Toinen mahdollisuus olisi, että säädetään näin meneteltäväksi, mikäli joidenkin luottamustointen kohdalta ei toisin määrätä. Kolmantena vaihtoehtona olisi, että erikseen määrätään, onko ja mitkä muiden luottamusmiesten vaalit toimitettava uudelleen. Näistä vaihtoehdoista toinen on katsottava asianmukaisimmaksi. Määräyksen antaminen siitä, ettei joidenkin luottamustointen kohdalta, esim. kansakoulun johtokuntien osalta, ole toimitettava uusia vaaleja, voidaan jättää sisäasiainministeriölle. Se annettaisiin valtioneuvoston tehtyä päätöksen kunnallisen jaoituksen muuttamisesta, hyvissä ajoin ennen sen kalenterivuoden alkua, jona muutos tulee voimaan, asianomaisten kuntien valtuustojen esityksestä tai sen jälkeen kun näitä olisi kuultu.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, Eduskunnan hyväksyttäväksi annetaan seuraava lakiehdotus:

Laki

kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään kunnallisen jaoituksen muuttamisesta 19 päivänä toukokuuta 1925 annetun lain (180/25) 16 §:ään uusi näin kuuluva 3 momentti:

16 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Milloin 2 momentissa mainittu määräys on annettu, myös muiden kunnan luottamusmiesten toimet päättyvät jaoituksen muutok-

sen tullessa voimaan, ja uudet vaalit jäljellä olevaksi toimikaudeksi on toimitettava, mikäli sisäasiainministeriö ei asianomaisten kuntien valtuustojen esityksestä tai niitä kuultuaan joidenkin toimien kohdalta toisin määrää.

Helsingissä, 10 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sisäasiainministeri *Martti Viitanen.*

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö N:o 5 hallituksen esityksen johdosta laiksi kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 14 päivänä kesäkuuta 1966 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 24. Kuultuaan asiantuntijoina sisäasiainministeriön kansliapäällikköä, hallitusneuvos Arno Hannusta, apulaisjohtaja Paavo Pekkasta Maalaiskuntien Liitosta, pääsihteeri Eero Vahteraa Suomen Kaupunkiliitosta ja johtaja Gustav Grönlundia Finlands svenska landskommuners förbundista valiokunta on käsitellyt asian ja esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeen vaatimana. Valiokunta on kuitenkin todennut ehdotetun uuden säännöksen kaipaavan täydentämistä. Samassa asemassa kuin varsinaiset kunnan luottamustointen haltijat on katsottava olevan niiden jäsenten ja varajäsenten, mitkä on valittu kunnallislain 137 §:ssä tarkoitettuun toisen kunnan lautakuntaan eli ns. sopimuslautakuntaan, kuntainliittojen liittovaltuustoihin sekä niihin valtion lautakuntiin ja toimikuntiin, joihin valtuuston lain mukaan tulee valita joku tai joitakin henkilöitä, niin kuin vero- ja tutkijalautakuntiin, työvoimatoimikuntaan, eläketoimikuntaan ja sairausvakuutustoimikuntaan. Valiokunta on täydentänyt säännöstä niin, että se käsittää myös tällaiset luottamusmiehet.

Vero- ja tutkijalautakuntien jäsenistä määrää osan valtiovarainministeriö kunnallisvaltuustoa kuultuaan. Nämäkin jäsenet olisi kysymyksessä olevissa tapauksissa voitava määrätä uudestaan. Valiokunta katsoo, että verotuslakia olisi tässä tarkoituksessa muutettava. Kihlakunnanoikeuden lautamiehiä, joista valtuusto tekee vain ehdotuksen, ei lainmuutos myöskään koskisi. Heidänkin kohdallaan uusi vaali voi olla tarpeen. Näin ollen kihlakunnan-lautakunnasta vuonna 1886 annettua asetusta olisi myös muutettava.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään kunnallisen jaoituksen muuttamisesta 19 päivänä toukokuuta 1925 annetun lain (180/25) 16 §:ään uusi näin kuuluva 3 momentti:

16 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Milloin 2 momentissa mainittu määräys on annettu, myös muiden kunnan luottamusmiesten toimet päättyvät jaoituksen muutoksen tullessa voimaan, ja uudet vaalit jäljellä olevaksi toimikaudeksi on toimitettava, mikäli sisäasianministeriö ei asianomaisten kuntien valtuustojen esityksestä tai niitä kuultuaan joidenkin toimien kohdalta toisin määrää. *Luottamusmiehiksi luetaan tällöin myös kunnallislain 137 §:ssä,*

sellaisena kuin se on 20 päivänä tammikuuta 1961 annetussa laissa (20/61), tarkoitettuun toisen kunnan lautakuntaan, kuntainliiton liittovaltuustoon sekä valtion lautakuntaan tai toimikuntaan valitut jäsenet ja varajäsenet.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saloranta, varapuheenjohtaja V. A. Virtanen, jäsenet Aalto, Asunta, Berner, Friman, Kangas, L. Koskinen, Kull, Lahti, Mäkelä, Mäki, Mäkinen, Niskanen, Rytkönen, E. Räsänen ja Sinisalo.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 31 hallituksen esityksen johdosta laiksi kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 5 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 24 laiksi kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 5 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 31, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään kunnallisen jaoituksen muuttamisesta 19 päivänä toukokuuta 1925 annetun lain (180/25) 16 §:ään uusi näin kuuluva 3 momentti:

16 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Milloin 2 momentissa mainittu määräys on annettu, myös muiden kunnan luottamusmiesten toimet päättyvät jaoituksen muutoksen tullessa voimaan, ja uudet vaalit jäljellä olevaksi toimikaudeksi on toimitettava, mikäli sisäasiainministeriö ei asianomaisten kuntien valtuustojen esityksestä tai niitä kuultuaan joidenkin toimien kohdalta toisin määrää. Luottamusmieheksi luetaan tällöin myös kunnallislain 137 §:ssä, sellaisena kuin se on 20 päivänä tammikuuta 1961 annetussa laissa (20/61), tarkoitettuun toisen kunnan lautakuntaan, kuntainliiton liittovaltuustoon sekä valtion lautakuntaan tai toimikuntaan valitut jäsenet ja varajäsenet.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

Eduskunnalle annetaan Hallituksen esitys vuoden 1966 toiseksi lisämenoarvioksi.

Työllisyystilanne on kuluvana vuonna muodostunut odotettua vaikeammaksi ja sen seurauksena valtion työmaille sijoitettujen työntekijöiden määrä on ollut kuukausittain keskimäärin tuhat suurempi kuin ennalta oli arvioitu ja tuhatviisisataa suurempi kuin vastaavana aikana vuonna 1965. Työllisyys- ja muita työmäärärahoja on näin ollen jouduttu käyttämään arvioitua enemmän. Työllisyysmomenteilta, joille kuluvan vuoden menoarvioon on merkitty 175 900 000 markkaa, oli kuluneen toukokuun 15 päivään mennessä myönnetty eri viranomaisten käyttöön 187 030 391 markkaa, joten näillä momenteilla olevien määrärahojen yhteismäärää oli ylitetty 11 130 391 markkaa. Myönnetyistä määrärahoista oli mainittuun päivään mennessä käytetty 95 113 000 markkaa. Varsinaisilla työmäärärahamomenteilla olevista 191 537 000 markan työllisyysehtoisista määrärahoista oli vastaavana ajankohtana käytetty 142 119 000 markkaa. Lisäksi oli käytetty varsinaisia työmäärärahoja sekä vastaavia edellisten vuosien siirtomäärärahoja yhteensä 201 236 000 markkaa eli edellä mainittuja määrärahoja kaikkiaan 438 468 000 markkaa. Kun työllisyyskauden päätyttyä saadaan yksityiskohtainen selvitys eri määrärahojen käytöstä, on tarkoitus laatia yhtenäinen työllisyysohjelma vuoden loppupuoliskoa varten. Vasta siinä yhteydessä on todettavissa, paljonko vielä tarvitaan lisäystä työllisyys- ja muihin työmäärärahoihin. Tähän lisämenoarvioesitykseen on kuitenkin lähinnä jo tapahtuneita työllisyysmomenttien ylityksiä vastaavasti sisällytetty työllisyysmäärärahoja 24 000 000 markkaa. Eräiden alityöllisyysalueilla sijaitsevien oppikoulujen rakennustöitä on viime talven aikana suoritettu niitä varten myönnetyillä määrärahoilla. Näiden töiden jatkamiseksi ensi syksynä ehdotetaan lisäystä 1.5 milj. markkaa. Pasilan konepajan työllisyyden turvaamiseksi ehdotetaan vuonna 1965 tilattujen henkilövaunujen rakennustyön jatkamiseen 800 000 markkaa. Työllisyyttä edistävien ammattikurssien järjestämiseen myönnetyt määrärahat ovat osoittautuneet riittämättömiksi lähinnä siitä syystä, että vuoden 1965 aikana alulle pannut kurssit ovat vaatineet pääosan käytettävissä olleista määrärahoista. Tämän vuoksi ehdotetaan työllisyyskurssien määrärahoihin lisäystä 3.5 milj. markkaa. Työllisyyden turvaamiseen tarkoitettuja määrärahaehdotuksia sisältyy näin ollen tähän lisämenoarvioesitykseen yhteensä 29 800 000 markkaa.

Lisäksi ehdotetaan työttömyyskassoille annettaviin apurahoihin lisäystä 7 milj. markkaa.

Maalais- ja kauppalakansakoulujen rakennusapuihin ja kuoletuslainoihin ehdotetaan lisäystä kumpaankin 5 milj. markkaa.

Neuvostoliiton Suomelle vuonna 1959 myöntämää tavaraluottoa koskevan sopimuksen voimassaoloaikaa on viime vuoden lopulla pidennetty niin, että hankintasopimuksia voidaan tehdä heinäkuun 1 päivään 1966 saakka. Luotosta annettavia lainoja ja sillä suoritettavia hankintoja varten on tähän lisämenoarvioesitykseen ehdotettu yhteensä noin 17 milj. markkaa. Vastaava määrä on merkitty lainana tulopuolelle.

Valtionvelan kuoletuksia ja korkoja varten ehdotetaan lisäystä yhteensä 13.8 milj. markkaa.

Lähinnä viennin edistämistä varten Suomi on liittynyt jäseneksi Aasian Kehityspankkiin, jonka tänä vuonna maksettavaa jäsenosuutta varten on ehdotettu 1.6 milj. markkaa.

Valtion yhtiöiden osakepääomia ehdotetaan korotettavaksi 15 milj. markalla, josta on 10 milj. markkaa Kemijoki Oy:n osakepääoman korotusta, mikä toteutettaisiin muuttamalla yhtiön valtiolta saamista lainoista 10 milj. markkaa osakepääomaksi. Kemijärvi Oy:n rahoitustilanteen hoitamiseksi on välttämätöntä korottaa yhtiön osakepääomaa tässä vaiheessa 5 milj. markalla. Järjestely on väliaikaisratkaisu siksi kunnes kysymys yhtiön aseman kokonaisjärjestelystä on selvitetty.

Kirjastojen avustuksia koskevien hakemusten käsittelyä kouluhallituksessa on lisähenkilökunnan avulla voitu huomattavasti nopeuttaa. Siitä johtuen joudutaan kuluvan vuoden aikana suorittamaan rästissä olleita avustuksia useilta vuosilta, joten kirjastojen avustusmäärärahaan tarvitaan lisäystä 6 milj. markkaa.

Vientikorvauksiin tarvitaan aikaisemmin tehtyjen sopimusten perusteella lisäystä 4.8 milj. markkaa.

Oulun lääninsairaalaan ehdotetaan hoito- ja tutkimusmahdollisuuksien parantamiseksi ja lääketieteen opetuksen turvaamiseksi ja tehostamiseksi perustettavaksi eräitä ylimääräisiä toimia sekä otettavaksi tilapäistä henkilökuntaa.

Rauhanturvaamistoimintaa Kyproksella tullaan todennäköisesti jatkamaan. Siltä varalta, että myös Suomi edelleen osallistuisi sanottuun turvaamistoimintaan, suomalaisen valvontajoukon ylläpitoon ym. menoihin ehdotetaan yhteensä 1.9 milj. markkaa. Tulopuolelle on merkitty 2.2 milj. markkaa YK:n suorittamana korvauksena suomalaisen valvontajoukon aikaisemmasta toiminnasta aiheutuneista menoista.

Yliopistojen ja korkeakoulujen oppilasmäärien lisääntymisestä ja uusien opintosuuntien aloittamisesta johtuvia menoja koskevia esityksiä sisältyy tähän lisämenoarvioesitykseen useita. Nämä on suurimmaksi osaksi voitu hoitaa momentin sisäisin siirroin ilman menonlisäyksiä.

Lyhytaikaisten vapausrangaistusten täytäntöönpanoa on jouduttu siirtämään sen takia, että niissä laitoksissa, joissa sanottuja vapausrangaistuksia sovitetaan, ei ole ollut tilaa. Tämän vuoksi ehdotetaan työ- ja vankisiirtoloissa järjestettäviä töitä varten lisäystä 2.5 milj. markkaa.

Kun kaukopuhelinliikenteen kehittämistarve on erittäin suuri ja kun tarvittava kalusto on pääosiltaan jo hankittu ns. varastotilin varoin, on puhelin- ja lennätinverkon laajentamiseen ja parantamiseen ehdotettu lisäystä 4 milj. markkaa. Edellä mainitusta lisäyksestä tulee varastotilijärjestelmästä johtuen vain osa kassamenoksi.

Maantie- ja paikallistiealueiden lunastamisesta maksettavia korvauksia ei ole aina voitu maksaa kohtuullisessa ajassa. Tämän vuoksi ehdotetaan korvauksia varten menoarvioon otettavaksi erillinen arviomääräraha-momentti, jolle merkittäisiin menoarvioon po. tarkoitukseen jo otettuun 15 milj. markan määrärahaan lisäystä 10 milj. markkaa.

Valtion virkamiesten palkkausjärjestelmä ei insinööripulan vallitessa ole osoittautunut kaikilta osin tarkoituksenmukaiseksi. Tästä johtuen on joukko diplomi-insinöörien virkoja jäänyt vaille hoitajaa. Tilanteen korjaamiseksi on varsinkin valtion liikelaitoksissa pyritty käyttämään myös insinöörien osalta työsopimussuhdetta entistä laajemmassa mitassa. Eräitten ylempien virkojen osalta ei työsopimussuhteeseen siirtyminen kuitenkaan ole mahdollista. Jotta näiden yleensä johtavassa asemassa olevien virkamiesten palkkaus voitaisiin joustavasti sovittaa toisaalta työsopimussuhteessa olevien ja toisaalta muissa virastoissa virkasuhteessa palvelevien insinöörien palkkaukseen, olisi sopimuspalkkajärjestelmää laajennettava insinöörikunnan osalta. Tässä tarkoituksessa ehdotetaan eräitä valtionrautateiden sekä posti- ja lennätinlaitoksen insinööripätevyyttä edellyttäviä peruspalkkaisia virkoja ja ylimääräisiä toimia lakkautettavaksi ja niiden tilalle perustettavaksi sopimuspalkkaisia virkoja.

Virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun ns. menettelytapalain voimaansaattamislain (24. 7. 1964/431) mukaisesti ehdotetaan tähän lisämenoarvioon otettavaksi sanotun lain edellyttämä erillinen määräraha virkamiespalkkausten lähtötasotarkistusta varten.

Menojen lisäykset ovat yhteensä 175 374 697 markkaa, josta on lisäystä varsinaisiin menoihin 56 791 176 markkaa ja pääomamenoihin 118 583 521 markkaa.

Menojen lisäykset jakaantuvat eri pääluokkien kohdalle seuraavasti:

	mk
4 Pl.	5 666
5 Pl.	424 000
6 Pl.	33 600
7 Pl.	3 864 762
8 Pl.	492 120
9 Pl.	152 500
10 Pl.	13 233 258
11 Pl.	4 163 109
12 Pl.	982 053
13 Pl.	9 675 443
14 Pl.	7 094 415
15 Pl.	12 857 750
17 Pl.	3 782 500
18 Pl.	30 000
Lisäys varsinaisiin menoihin mk	56 791 176

	mk
19 Pl.	66 000 601
20 Pl.	52 582 920
Lisäys pääomamenoihin .... mk	118 583 521

Tuloihin on merkitty lisäystä 92 401 358 markkaa, josta varsinaisiin tuloihin 6 602 148 markkaa ja pääomatuloihin 85 799 210 markkaa.

Tulojen muutokset jakaantuvat tuloarvion eri osastojen kohdalle seuraavasti:

2 Os.	4 351 000
3 Os.	180 000
4 Os.	2 218 500
5 Os.	—147 352
Lisäys varsinaisiin tuloihin mk	6 602 148
6 Os. Lisäys pääomatuloihin mk	85 799 210

Pääomatuloista muodostavat pääosan Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta saatujen kahden tielainan nostot yhteensä 46 060 000 markkaa. Tielainat on niiden nostotavasta johtuen ehdotettu budjetoitavaksi erillisenä tulomomenttina. Noudatetun säästäväisyyslinjan johdosta voidaan menorästien ja siirrettyjen määrärahain peruutuksiin merkitä lisäystä 10 milj. markkaa. Lisäksi ministeriöt ovat ehdottamiensa menonlisäysten peittämiseksi ilmoittaneet eräille momenteille kertyvän säästöä yhteensä 26 529 181 markkaa.

Tuloarvioon merkityt lisäykset ja edellä mainitut säästöt huomioon ottaen tähän lisämenoarvioesitykseen sisältyy 56.4 milj. markkaa enemmän menonlisäyksiä kuin tulojen lisäyksiä ja säästöjä. Hallituksen toimesta on valmisteltavana ehdotus toimenpideohjelmaksi, joka osaksi menojen supistuksin ja osaksi tulojen lisäyksin pyrkii valtiontalouden tasapainottamiseen. Tarpeellisilta osin tämä ohjelma saatetaan myöhemmin Eduskunnan käsiteltäväksi.

Seuraavassa perustellaan yksityiskohtaisemmin niitä lisäyksiä ja muutoksia, joita tällä kertaa ehdotetaan tulo- ja menoarvioon tehtäväksi.

A. TULOT.

Varsinaiset tulot.

Toinen Osasto.

Maksut valtionlaitosten käyttämisestä.

I. Merenkulkumaksut.

1. Majakkamaksut. Momentille merkitään lisäystä 1 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 8 012 289,43
„ 1965 „ ..... mk 9 722 589,86
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 8 550 000,—

2. Luotsausmaksut. Momentille merkitään lisäystä 200 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 721 725,76
„ 1965 „ ..... mk 2 906 830,94
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 2 710 000,—

II. Yleisten sairaalain maksut.

2. Maksut ja korvaukset lääkärintodistuksista ja -lausunnoista. Edellyttäen, että 9 Pl:n XII luvun 10 momentille ehdotettu määräraha myönnetään, merkitään momentille lisäystä 30 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 195 303,56
„ 1965 „ ..... mk 225 828,43
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 132 500,—

V. Sekalaiset maksut.

2. Patentti-, kaupparekisteri- ja tavaraleimamaksut. Maksujen korotuksen vuoksi momentille merkitään lisäystä 100 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 535 745,50
„ 1965 „ ..... mk 1 620 821,—
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 1 623 500,—

5. Tulot Hangon valtionsatamasta. Momentille merkitään lisäystä 100 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 441 004,56
„ 1965 „ ..... mk 501 515,02
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 350 000,—

6. Tulot valtion koe- ja tarkastuslaitoksista. a) Laboratoriotutkimuksista kertyvinä tuloina momentille merkitään lisäystä 1 701 000 mk.

b) Eläinlääketieteellisen korkeakoulun klinikkamaksutuloihin merkitään momentille lisäystä 140 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 1 841 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 3 452 251,41
„ 1965 „ ..... mk 5 192 208,06
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 3 500 000,—

10. Tulot lentoliikenteestä ja lentoasemien kiinteistöjen käyttämisestä. Siviili-ilmailuun käytettävien valtion lentoasemien liikennöimisestä perittävistä maksuista 3 päivänä joulukuuta 1965 annetulla asetuksella korotettiin 1 päivästä tammikuuta 1966 alkaen lentoasemien liikennöimisestä perittäviä maksuja. Tämän johdosta ja lisääntyneen liikenteen vuoksi merkitään momentille lisäystä 700 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 333 845,36
„ 1965 „ ..... mk 2 884 954,03
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 2 400 000,—

18. Valtion maataloudellisten oppilaitosten oppilasruokaloiden tulot. Viitaten 11 Pl:n VII luvun 2 momentin perusteluihin momentille merkitään lisäystä 350 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 061 056,59
„ 1965 „ ..... mk 1 143 736,57
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 1 226 500,—

24. Maksut Oulun yliopiston tietokonekeskuksen, laitosten ja laboratorioiden suorittamista tehtävistä (uusi). Opetus- ja tutkimustehtäviä varten hankittu yliopiston tietokone sekä laitosten ja laboratorioiden koneet ja laitteet tekevät mahdolliseksi ajoittain liikenevän kapasiteetin rajoissa suorittaa tehtäviä myös ulkopuolisille, kuten teollisuus- ja muille laitoksille. Tälle uudelle momentille arvioidaan vuonna 1966 kertyvän tuloja 30 000 mk.

Momentin loppusumma on 30 000 mk.

Kolmas Osasto.

Korko- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voittoon.

I. Korot ja osingot.

1. Korot lainoista, obligaatioista ja talletuksista. Momentille merkitään lisäystä asutushallituksen korkotuottoihin 180 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 62 887 708,01
„ 1965 „ ..... mk 67 977 232,05
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 70 000 000,—

Neljäs Osasto.

Sekalaiset tulot.

XI. Muut sekalaiset tulot.

7. Satunnaiset tulot. a) Yhdistyneiden Kansakuntien toimesta on maallemme suoritettu korvausta Kyproksella toimivan suomalaisen valvontajoukon kustannuksista vuonna 1964 3 202 900 mk ja vuonna 1965 13 634 746,24 mk. Tämän vuoden ensimmäiseen lisämenoarvioon on näitä tuloja merkitty 1 600 000 mk. Tämän lisäksi nyt saadut 2 200 000 mk merkitään lisäyksenä momentille.

b) Viitaten 7 Pl:n I luvun 1 momentin perusteluihin momentille merkitään Oy Veikkaustoimisto Ab:n korvauksena 18 500 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 2 218 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 16 175 139,39
„ 1965 „ ..... mk 27 216 387,80
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 15 000 000,—
„ 1966 (I lisämenoarv.) mk 1 600 000,—

Viides Osasto.

Valtion liiketoiminta sekä metsä- ja maatalous.

Valtion liiketoiminta.

Liikennelaitokset.

I. Valtionrautatiet.

2. Tavaraliikenteen tulot. Viitaten 18 Pl:n II luvun 26 momentin perusteluihin momentille merkitään lisäystä 5 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 266 652 737,26
„ 1965 „ ..... mk 279 271 971,77
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 295 000 000,—

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on valtionrautateiden vajaus merkitty 64 625 478 markaksi. Kun tuloihin on merkitty lisäystä 5 000 000 mk ja kun menoihin 18 Pl:n kohdalla ehdotetaan lisäystä 5 030 000 mk, lisääntyy valtionrautateiden vajaus 30 000 mk ja on 64 655 478 mk.

IV. Posti- ja lennätinlaitos.

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on posti- ja lennätinlaitoksen ylijäämä merkitty 9 661 787 markaksi. Kun posti- ja lennätinlaitoksen menoihin 18 Pl:n kohdalla ehdotetaan lisäystä 113 852 mk, vähenee sarakkeeseen tulojen puolelle merkitty posti- ja lennätinlaitoksen ylijäämä samalla määrällä ja on 9 547 935 mk.

Valtion metsätalous.

XV. Metsätalous.

Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa on valtion metsätalouden ylijäämä merkitty 23 057 916 markaksi. Kun metsätalouden menoihin 18 Pl:n kohdalla ehdotetaan lisäystä 33 500 mk, vähenee sarakkeeseen tulojen puolelle merkitty metsätalouden ylijäämä samalla määrällä ja on 23 024 416 mk.

Pääomatulot.

Kuudes Osasto.

Pääomatulot.

I. Valtiolle takaisin maksetut lainapääomat.

1. Valtion varoista myönnettyjen lainojen lyhennykset. a) Viitaten 19 Pl:n I luvun uuden 28 a momentin perusteluihin merkitään momentille tulona 10 000 000 mk.

b) Asutushallitukseen suoritettaviin lyhennyksiin momentille merkitään lisäystä 570 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 10 570 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 79 817 509,87
„ 1965 „ ..... mk 91 313 545,58
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 89 000 000,—

3. Maankäyttölain ja maanhankintalain mukaan muodostettujen tilain lunastushintain takaisinmaksut. Momentille merkitään lisäystä 1 200 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 3 918 728,04
„ 1965 „ ..... mk 5 327 438,12
„ 1966 (tuloarv.) .....: mk 4 200 000,—

IV. Menorästien ja siirrettyjen määrärahain peruutukset.

1. Menorästien ja siirrettyjen määrärahain peruutukset. Koska virastot ja laitokset ovat ilmoittaneet peruuttavansa arvioitua enemmän siirrettyjä määrärahoja toteuttaakseen nykyisin kiireellisiä hankkeita, momentille merkitään lisäystä 10 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 21 672 858,83
„ 1965 „ ..... mk 40 370 137,24
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 21 000 000,—

VI. Valtionlainat.

3. Neuvostoliiton Suomelle myöntämä tavaraluotto (uusi). Viitaten 19 Pl:n II luvun uuden 33 a ja 20 Pl:n I luvun uuden 52 c ja 93 momentin perusteluihin merkitään Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa 22 päivänä joulukuuta 1959 tehdyn sopimuksen mukaisina tavaraluottoina tälle uudelle momentille tulona 17 164 210 mk.

Momentin loppusumma on 17 164 210 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 72 347 049,69
„ 1965 „ ..... mk 14 719 635,77

4. Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta saadut lainat (uusi). a) Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki on tänä vuonna myöntänyt valtiolle eri valuutoissa vasta-arvoltaan 20 000 000 Yhdysvaltain dollarin määräisen

lainan. Huhtikuun 27 päivänä 1966 allekirjoitetun lainasopimuksen mukaisesti käytetään lainavarat lähinnä neljäkaistaisen moottoritien rakentamiseen Tampereen ja Kuljun välille, sillan ja sen liittymäteiden rakentamiseen Savonlinnassa (Kyrönsalmen silta) ja eri tieosuuksien kestopäällystämiseen yhteensä noin 2 000 km:n pituudelta vuosina 1966 ja 1967. Näillä lainavaroilla voidaan rahoittaa noin puolet sanottujen töiden kokonaiskustannuksista. Valtioneuvosto on päättänyt tämän lainan ottamisesta sille vuodeksi 1966 annettujen lainanottovaltuuksien nojalla, mutta kun lainavarat saadaan nostaa töiden edistymisen mukaan, on asianmukaista, että eri vuosien tulo- ja menoarviossa myönnettävillä määrärahoilla suoritettavien töiden edellyttämät lainamäärät merkitään näiden määrärahojen myöntämisvuoden tuloksi. Näillä perusteilla merkitään tälle uudelle momentille tuloksi kuluvan vuoden varsinaisessa tulo- ja menoarviossa myönnetyillä määrärahoilla suoritettavien töiden osalta 7 093 750 Yhdysvaltain dollaria vastaavat 22 700 000 mk.

b) Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki on vuonna 1964 myöntänyt valtiolle eri valuutoissa vasta-arvoltaan 28 500 000 Yhdysvaltain dollarin määräisen lainan. Lainasopimuksen mukaan käytetään lainavarat neljäkaistaisen moottoritieosuuden rakentamiseen Gumbölen—Veikkolan välille, eri tieosuuksien kestopäällystämiseen yhteensä noin 2 400 km:n pituudelta, teiden kunnossapitokaluston hankintaan sekä valtakunnan kuljetustutkimuksen suorittamiseen. Kun lainavarat saadaan nostaa töiden edistymisen mukaan, on asianmukaista, että eri vuosien tulo- ja menoarvioissa myönnettävillä määrärahoilla suoritettavien töiden ja hankintojen edellyttämät lainamäärät merkitään näiden määrärahojen myöntämisvuoden tuloksi. Tämän mukaisesti on vuoden 1964 toiseen lisämenoarvioon merkitty tuloksi 6 Osaston VI luvun 4 momentille 61 300 000 mk ja vuoden 1965 tulo- ja menoarvioon 6 Osaston VI luvun 3 momentille 23 360 000 mk. Kun lainavaroja ei vielä vuonna 1964 nostettu, on vuoden 1964 tilinpäätöksessä merkitty tulorästiksi 61 300 000 mk ja vuosina 1965 ja 1966 nostetuilla lainamäärillä hyvitetty sanottua tulorästiä niin, että tulorästina tällä hetkellä on noin 20,9 milj. mk. Koska vuoden 1965 tulo- ja menoarviossa tuloksi merkitty 23 360 000 mk on jäänyt kirjaamatta tileissä tulorästiksi, merkitään tälle momentille tuloksi sanotusta tielainasta täten tulorästiksi merkitsemättä jäänyt osa eli 7 300 000 Yhdysvaltain dollaria vastaava määrä 23 360 000 mk.

Momentin loppusumma on 46 060 000 mk.

5. Aasian Kehityspankin jäsenosuuden suorittamiseksi otettava laina (uusi). Viitaten 19 Pl:n V luvun uuden 7 momentin perusteluihin merkitään tälle uudelle momentille tulona 805 000 mk.

Momentin loppusumma on 805 000 mk.

B. MENOT.

Varsinaiset menot.

Neljäs Pääluokka.

Valtioneuvoston kanslia ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Valtioneuvoston kanslia.

1. Kanslian palkkaukset. Valtioneuvoston lähettämön lisääntyneen työmäärän tähden ehdotetaan tilapäisen apulaiskanslistin palkkaamiseksi lähettämöön momentille myönnettäväksi 5 666 mk.

V. 1964	(tilinp.)	mk 234 724,30
„ 1965	„	mk 256 540,74
„ 1966	(menoarv.)	mk 303 674,—

Viides Pääluokka.

Ulkoasiainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

II. Vakinainen edustus ulkomailla.

Lähetystöt ja lähetettyjen konsulien virastot.

1. Palkkaukset. Eri maissa tapahtuneen kustannustason nousun johdosta ehdotetaan paikalliskorotuksien tarkistamista varten momentille lisäystä 200 000 mk.

V. 1964	(tilinp.)	mk 9 569 377,74
„ 1965	„	mk 10 352 130,02
„ 1966	(menoarv.)	mk 10 889 414,—

IV. Erinäiset määrärahat.

6. Suomen osallistuminen kehitysaputoimintaan (siirtomääräraha). Suomen osallistumiseksi Intian elintarvikepulan lieventämiseen suunnitellun 200 000 kg:n kuivamaitojauhe-erän hankinta- ja lähetyskustannuksiin ehdotetaan myönnettäväksi 224 000 mk.

V. 1964	(tilinp.)	mk 780 000,—
„ 1965	„	mk 1 025 000,—
„ 1966	(menoarv.)	mk 1 713 000,—

Kuudes Pääluokka.

Oikeusministeriö, tuomioistuimet ja oikeusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

II. Korkein oikeus.

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot. Momentilla on ollut vuodesta 1961 lukien määräraha, josta voidaan palkata vuosittain enintään kuuden kuukauden ajaksi yksi ylimääräinen oikeusneuvos sairauden tai muun syyn johdosta virantoimituksesta poissa olevan jäsenen tilalle tahi oikeusneuvoksen viran ollessa avoinna. Ehdotetaan, että tarkoi-

tukseen varattua määrärahaa saataisiin tarvittaessa käyttää useammankin kuin yhden ylimääräisen oikeusneuvoksen palkkaamiseen samanaikaisesti. Tämän vuoksi ei momentille tarvita lisäystä.

3. Tarverahat ja sekalaiset menot. Vuonna 1965 tapahtuneiden lainmuutosten johdosta, jotka koskivat korkeimman oikeuden tuomioiden ja päätösten kirjoittamistapaa, joudutaan muutoksenhaunalaisista tuomioista ja päätöksistä usein kirjoittamaan jäljennöksiä liitettäväksi korkeimman oikeuden tuomion tai päätöksen konseptiin ja taltioon sekä asianosaisille annettaviin kappaleisiin tuomiota tai päätöstä. Valojäljentämismenetelmällä otettujen jäljennösten käyttöön ottamista varten ehdotetaan momentille valokopiokoneen vuokraamiseksi lisäystä 5 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 33 654,58
„ 1965 „ ..... mk 39 855,14
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 30 692,—

III. Korkein hallinto-oikeus.

1. Palkkaukset. Patentti- ja rekisterihallituksesta 30 päivänä joulukuuta 1965 annetun, 1 päivänä maaliskuuta 1966 voimaan tulleen lain (749/65) 10 §:n mukaan korkeimmassa hallinto-oikeudessa on patenttiasioita käsiteltäessä mukana kaksi yli-insinöörineuvosta. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistaviksi tulevien patenttiasiain vähäisen lukumäärän vuoksi olisi virat hoidettava sivutoimisina siten, että yli-insinöörineuvokselle suoritettaisiin 60 markkaa palkkiona jokaiselta istunnolta, johon hän osallistuu. Tämän vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 600 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 466 310,31
„ 1965 „ ..... mk 1 555 544,92
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 605 300,—

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot. Momentilla on ollut vuodesta 1961 lukien määräraha, josta voidaan palkata vuosittain enintään kuuden kuukauden ajaksi yksi ylimääräinen hallintoneuvos sairauden tai muun syyn johdosta virantoimituksesta poissa olevan jäsenen tilalle tahi hallintoneuvoksen viran ollessa avoinna. Ehdotetaan, että tarkoitukseen varattua määrärahaa saataisiin tarvittaessa käyttää useammankin kuin yhden ylimääräisen hallintoneuvoksen palkkaamiseen samanaikaisesti. Tämän vuoksi ei momentille tarvita lisäystä.

IX. Erinäiset määrärahat.

10. Kansainvälisen yhteistyön kustannukset (arviomääräraha). International Law Association -nimisen järjestön kansainvälinen yleiskokous järjestetään Suomessa kuluvan vuoden elokuussa. Kun valtiovallan taholta olisi järjestettävä vastaanotto yleiskokouksen arviolta lähes tuhannelle osanottajalle, ehdotetaan momentille lisäystä 28 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 50 910,24
„ 1965 „ ..... mk 58 609,46
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 54 000,—

Seitsemäs Pääluokka.

Sisäasiainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Sisäasiainministeriö.

1. Palkkaukset. Sisäasiainministeriön määräämien veikkaustoiminnan valvojien palkkioiden maksamiseen, jotka palkkiot Oy Veikkaustoimisto Ab on myönnetyssä toimiluvassa määrätty korvaamaan valtiolle, tarvitaan momentille lisäystä 18 500 mk. Vastaava tulo on merkitty 4 Os:n XI luvun 7 momentille.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 217 424,98
„ 1965 „ ..... mk 1 348 953,31
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 466 548,—

III. Kihlakuntain hallinto ja maaseutupoliisi.

Maaseudun poliisitoimi.

8. Nimismiesten ja muun maaseutupoliisin palkkaukset. Ehdotetaan, että momentin sääs-

töstä saataisiin käyttää tilapäisen henkilökunnan palkkaamiseen, johon on varattu 551 000 mk, vielä 50 000 mk. Momentille ei tämän vuoksi ehdoteta lisäystä.

IV. Kaupunkien poliisilaitokset.

1. Palkkaukset. Ehdotetaan, että momentin määrärahasta saataisiin käyttää 50 000 mk Helsingin poliisilaitokseen 1. 5.—30. 9. 1966 väliseksi ajaksi passintarkastusta varten tarvittavien tilapäisten toimihenkilöiden palkkauksen suorittamiseen. Momentille ei tämän vuoksi ehdoteta lisäystä.

VII. Poliisikoulutus.

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot. Poliisiopiston oppilasvahvuuden lisääntymisen johdosta tarvitaan yhden lisäluokan opetuksesta aiheutuvien ylitunti- ja tuntiopetuspalkkioiden maksamiseen momentille lisäystä 15 500 mk. Edellyttäen, että tarkoitukseen saadaan käyttää täyttämättä olevan ylimääräisen psykologin toimen (A 25) palkkaukseen varattua määrärahaa, ei momentille tarvita lisäystä.

VIII. Poliisikoiralaitos.

1. Toimihenkilöiden palkkiot. Sivutoimisen eläinlääkärin palkkaamisen ja siivoojan palkan nousun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 500 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäysten suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 38 365,23
„ 1965 „ ..... mk 39 861,10
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 47 120,—

2. Muut menot. Polttoaineen lisääntyneen kulutuksen, jäätyneiden vesi- ja viemärijohtojen avaamisen sekä pentujen ruokinta- ja hoitokustannusten lisääntymisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 9 036,58
„ 1965 „ ..... mk 11 090,51
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 10 100,—

IX. Erinäiset poliisimenot.

Liikkuva poliisi.

3. Moottorikulkuneuvojen käyttö- ja kunnossapitokustannukset. Moottorikulkuneuvojen lisääntyneen käytön, kulkuneuvojen määrän kasvun ja työpalkkojen ja hintojen nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 130 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 771 036,81
„ 1965 „ ..... mk 793 959,03
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 870 000,—

Poliisivarikot.

Poliisiautovarikko.

9. Sekalaiset menot. Vuokrien noususta ja varikon muuttamisesta uuteen huoneistoon aiheutuvien lisäkustannusten vuoksi momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 17 821,01
„ 1965 „ ..... mk 118 557,65
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 86 015,—

XII. Lääkintöhallitus.

1. Palkkaukset. a) Vuoden 1965 neljännessä lisämenoarviossa myönnettiin oikeus käyttää momentin määrärahaa tilapäisen henkilökunnan palkkaamiseen farmaseuttisten erikoisvalmisteiden tarkastuksesta aiheutuvia töitä varten. Työruuhkan selvittämiseen tarvitaan edelleen mainittua tilapäistä henkilökuntaa. Momentille ehdotetaan lisäystä 15 360 mk.

b) Pääjohtajan ja kuuden lääkintöneuvoksen palkkauksiin momentille tarvitaan lisäystä 65 072 mk.

c) Hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain mukaan on lääkintöhallituksen velvollisuutena jatkokurssien järjestäminen sellaisille hammasteknikoille, jotka haluavat itsenäisesti valmistaa ja sovittaa irrallisia kokoproteeseja suoraan niiden käyttäjille. Kursseista aiheutuviin menoihin on vuoden 1966 menoarviossa varattu 40 000 mk. Koska kurssit joudutaan järjestämään arvioitua pitempinä ja laajamuotoisempina, momentille ehdotetaan tarkoitukseen lisäystä 160 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 240 432 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 617 201,09
„ 1965 „ ..... mk 1 825 720,33
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 914 717,—

3. Tarverahat ja sekalaiset menot. Talousosaston huoneiston vuokran korotuksen joh-

dosta momentille ehdotetaan lisäystä 2 070 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 179 290,—
„ 1965 „ ..... mk 188 660,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 151 970,—

XIII. Terveydenhoito.

4. Lääninlääkärien ja apulaislääninlääkärien kanslioiden kanslistien palkkaaminen. Ikä- ja kalliinpaikanlisiin momentille tarvitaan lisäystä 780 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 118 105,—
„ 1965 „ ..... mk 126 036,25
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 127 490,—

5. Lääninlääkärien, apulaislääninlääkärien, lääninkätilöiden ja lääninterveyssisarten kansliat. Vuokrien nousun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 321 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 213 709,54
„ 1965 „ ..... mk 203 715,05
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 246 750,—

7. Valtionapu kaupungin-, kauppalan- ja kunnanlääkärien palkkaamiseksi sekä kunnanlääkärien virkatalojen rakentamiseen (arviomääräraha). Kuluvan vuoden menoarvion tämän momentin lisäysten c-kohdassa olevaa 150 000 markan määrärahaa saadaan perustelujen mukaan käyttää muun muassa avustusten suorittamiseen Pohjois-Suomen kunnille entisten aluelääkäreiden virkatalojen laajentamiseen ja peruskorjauksiin. Ehdotetaan, että sanottuja avustuksia myönnetään samojen perusteiden mukaan kuin valtionapua annetaan yleisestä lääkärinhoidosta 9 päivänä maaliskuuta 1951 annetun lain 20 §:n mukaan, sellaisena kuin se on 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetussa laissa (218/64). Momentille ei tarvita lisäystä.

XIV. Läänin- ja yleiset sekä ortopediasairaalat.

1. Palkkaukset. a) Sairaalalisien maksamiseen Oulun lääninsairaalassa työskenteleville Oulun yliopiston professoreille tarvitaan momentille lisäystä 21 451 mk.

b) Vuoden 1965 neljännessä lisämenoarviossa myönnettiin määräraha ylimääräisen apulaislääkärin toimen (A 22) perustamiseksi Oulun lääninsairaalan hermo- ja mielitautien osastoon. Palkkauksen maksamiseen vuodelta 1966 momentille ehdotetaan lisäystä 11 660 mk ja sairaalalisään 7 952 mk eli yhteensä 19 612 mk.

c) Vuoden 1965 neljännessä lisämenoarviossa myönnettiin määrärahat osavuotta varten tilapäisen henkilökunnan palkkaamiseen Oulun lääninsairaalan leikkausosastoon ja lastentautien osastoon. Palkkioiden maksamiseksi 15. 2. 1966 lukien momentille ehdotetaan 96 071 mk, sairaalalisiin 4 321 mk ja pukuavustuksiin 792 mk eli lisäystä yhteensä 101 184 mk.

d) Kun Oulun lääninsairaalaa käytetään Oulun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opetussairaalana, on sen toimintaa järjestettäessä otettava huomioon lääketieteen kandidaattien opetuksesta johtuvat tarpeet samaan tapaan kuin yliopistollisissa keskussairaaloissa. Henkilökunnan lukumäärä ei nykyisin kuitenkaan vastaa tarvetta niin, että hoitomahdollisuudet voitaisiin tehokkaasti käyttää hyväksi, vaikka tiloja vuokrattaessa onkin saatu myös henkilökuntaa käytettäväksi. Tämän johdosta ja lääninsairaalan toiminnan tarpeelliseksi kehittämiseksi ehdotetaan 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

		Palkkausluokka
1	apulaisylilääkäri (synnytysos.) ..	A 30
6	apulaislääkäriä (1 ihot. pkl., 2 naistent. ja synn.os., 1 nukutus, 1 korva-, nenä- ja kurkkut.os., 1 silmät.os.)	A 22
1	farmaseutti	A 17
3	osastonhoitajatarta (1 ihot.pkl., 1 synn.os., 1 tehostetun hoidon os.)	A 16
4	apulaisosastonhoitajaa (1 toiminnan lis., 2 synn.os., 1 tehostetun hoidon os.)	A 14
2	erikoissairaanhoitajaa (tehostetun hoidon os.)	A 14
11	hoitajatarta (3 toiminnan lis., 1 ihot. pkl., 7 tehostetun hoidon os.)	A 13
7	laboratoriohoitajaa (laboratorio) ..	A 13
7	kätilöä (synnytysos.)	A 13
1	lääkintävahtimestari (tehostetun hoidon os.)	A 10
25	apuhoitajatarta (5 toiminnan lis., 2 ihot. pkl., 8 synn.os., 7 tehostetun hoidon os., 3 kir. vuodeos.) ...	A 9
7	lastenhoitajatarta (synnytysos.) ..	A 9

	Palkkausluokka
5 toimistoapulaista (1 toiminnan lis., 1 ihot. pkl., 2 synn.os., 1 tehostetun hoidon os.)	A 8
1 välinehuoltoapulainen (toiminnan lis.)	A 5
5 sairaala-apulaista (1 ihot. pkl., 4 tehostetun hoidon os.)	A 3

Lisäys on palkkioina 320 355 mk, sairaalalisinä 21 502 mk ja pukuavustuksina 3 168 mk eli yhteensä 345 025 mk.

e) Eräiden sairaaloiden käyttämisestä lääkärikoulutukseen annetun asetuksen (427/65) 7 §:n mukaan nuoremmalle amanuenssille, joksi voidaan ottaa kotimaassa lääketieteen kandidaatin tai ulkomailla sitä vastaavan tutkinnon suorittanut henkilö, suoritetaan palkkiona neljäsosa apulaislääkärin peruspalkan ja sairaalalisän yhteismäärästä sekä vanhemmalle amanuenssille, joksi voidaan ottaa edellä tarkoitetun opinnäytteen lisäksi kaikki kliiniset kurssit palvellut henkilö, suoritetaan palkkiona puolet apulaislääkärin peruspalkan ja sairaalalisän yhteismäärästä. Näin ollen myös Oulun lääninsairaalan 42 amanuenssille olisi suoritettava palkkiot edellä selostettujen perusteiden mukaan. Tämän vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 37 321 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 524 593 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 16 959 113,86
„ 1965 „ ..... mk 13 454 892,49
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 8 277 380,—

7. Puhtaanapito ja sekalaiset menot. Koska on osoittautunut välttämättömäksi tarkistaa Oulun diakonissalaitoksen Oulun lääninsairaalaa varten luovuttamien silmätautien sekä lastentautien ja keskososastojen vuokria diakonissalaitoksen käytettäväksi asettaman henkilökunnan osalta, ehdotetaan momentille lisäystä 1. 7.—31. 12. 1966 väliseltä ajalta 105 592 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 937 169,30
„ 1965 „ ..... mk 2 575 876,86
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 3 675 940,—

XVI. Sairaanhoitajaopetus.

1. Palkkaukset. Savonlinnan sairaanhoitajakoulun uusi koulurakennus valmistuu kesällä 1966. Rakennuksen huoltoa varten ehdotetaan kouluun 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien palkattavaksi tilapäisinä kaksi puhelunvälittäjää, yksi vahtimestarin apulainen ja kaksi sairaala-apulaista. Palkkioiden maksamiseen 1. 7.—31. 12. 1966 väliseltä ajalta momentille ehdotetaan lisäystä 13 339 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 5 354 560,91
„ 1965 „ ..... mk 6 299 223,73
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 7 551 958,—

XVIII. Lääkintölaitoksen laboratoriot.

Valtion seerumlaitos.

1. Palkkaukset. Lokakuun 1 päivästä 1965 voimaan tullut asetus seerumlaitoksessa suoritetuista tutkimuksista perittävistä maksuista on lisännyt seerumlaitoksen maksavien asiakkaiden lukumäärän entisestään moninkertaiseksi. Laskutustyötä ei ehditä tehdä nykyisellä työvoimalla. Tämän johdosta ehdotetaan seerumlaitokseen perustettavaksi 1. 7. 1966 lukien seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
1 toimistonhoitaja	A 16
2 apulaiskanslistia	A 9
2 toimistoapulaista	A 8

Palkkioiden maksamiseen 1. 7.—31. 12. 1966 väliseltä ajalta momentille ehdotetaan lisäystä 17 171 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 638 981,79
„ 1965 „ ..... mk 1 860 165,26
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 066 127,—

Serobakteriologiset laboratoriot.

7. Kemikaalit ja koneet. Seinäjoen serobakteriologisen laboratorion saatua lisätilaa kuluvan vuoden alussa momentille ehdotetaan vuokran nousun johdosta lisäystä 2 244 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 231 403,08
„ 1965 „ ..... mk 268 045,45
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 303 000,—

XIX. Valtionavut yleissairauksien, mielisairauksien, kaatumataudin, tuberkuloosin ja reumatautien hoitoon ja vastustamiseen.

6. Valtionapu keskussairaaloiden laajentamiseen, peruskorjauksiin ja perushankintoihin. Sairaanhoidon järjestämiseksi tarkoituk-

senmukaisesti Kuopion keskussairaalapiirin kuntainliitto on ostanut Mannerheimin Lastensuojeluliitolta entisen Savon lastenlinnan kiinteistöt irtaimistoineen. Kauppahinta 2 100 000 mk kuntainliiton on heti suoritettava. Tähän annettavaa valtionapua varten momentille ehdotetaan lisäystä 1 400 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 891 258,14
„ 1965 „ ..... mk 3 394 679,84
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 3 000 000,—

XX. Muut lääkintölaitoksen menot.

3. Kuntien ja yksityiset sairaalat. Lapin lastensairaalalle on suoritettu valtionapua 110 sairaansijan osalta 50 % hyväksytyistä kunnossapito- ja käyttökustannuksista edellyttäen, että maksut sairaalassa eivät ylitä keskussairaaloissa perittäviä maksuja. Vuonna 1965 valtionapuun oikeuttavat kustannukset olivat 2 482 233,40 mk ja valtionapu 1 241 120 mk. Kun momentilla oli tarkoitukseen käytettävänä vain 1 055 000 mk, ehdotetaan lisäystä 186 120 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 760 665,62
„ 1965 „ ..... mk 3 880 283,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 3 854 200,—

6. Lääkintölaitoksen viransijaisten palkkiot. a) Henkilökunnan lisääntymisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä vuosilomasijaisten palkkioiden osalta 100 000 mk ja sairaslomasijaisten osalta 100 000 mk eli yhteensä 200 000 mk.

b) Eräiden keskussairaalapiirien kuntainliitoille siirtyvien valtion sairaaloiden henkilökunnan aseman järjestämisestä annetun lain (320/65) 6 §:n 1 momentin mukaan loma-ajan palkka tai lomakorvaus, joka suoritetaan asianomaisille kuntainliiton palveluksessa oleville kuuluvan palkkauksen mukaisesti, mikäli vuosilomaa vuonna 1965 ei ole annettu ennen valtion sairaalan siirtymistä kuntainliitolle, korvataan kuntainliitolle valtion varoista. Tällaisten loma-ajan palkkojen tai lomakorvausten suorittamiseen vuodelta 1965 momentille ehdotetaan lisäystä 730 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 930 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 734 058,61
„ 1965 „ ..... mk 1 736 597,20
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 400 000,—

23. Eräiden sairaaloiden käyttäminen lääkärikoulutukseen (uusi). Eräiden sairaaloiden käyttämisestä lääkärikoulutukseen annetussa laissa (322/65) ja sen nojalla annetussa asetuksessa (427/65) tarkoitetusta lisäopetuksesta johtuvat palkkaus- ja palkkiomenot, opetukseen ja siihen liittyvään tieteelliseen tutkimustyöhön tarvittavan tieteellisen kirjaston hankinta- ja hoitokustannukset sekä tieteellistä tutkimustyötä tai opetusta varten hankittavista välineistä aiheuvat kustannukset on valtion suoritettava. Kuluvan vuoden aikana tullaan joissakin sairaaloissa järjestämään tässä tarkoitettua opetusta. Tarkoitusta varten ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi 5 000 mk.

Momentin loppusumma on 5 000 mk.

24. Korvaus eräille kunnille Porin yleisen sairaalan sairaansijojen käyttöoikeuden menetyksestä (uusi). Vuoden 1965 neljännessä lisämenoarviossa myönnettiin 997 000 mk korvauksena eräille kunnille Porin yleisen sairaalan sairaansijojen käyttöoikeuden menetyksestä 6 prosentin vuotuisine korkoineen 1. 7. 1965 lukien. Kun korvaukset korkoineen kuitenkin nousevat 1 004 600 markkaan, ehdotetaan tarkoitukseen tälle uudelle momentille myönnettäväksi 7 600 mk.

Momentin loppusumma on 7 600 mk.

V. 1965 (tilinp.) ..... mk 997 000,—

XXI. Väestönsuojelu.

5. Väestönsuojelukoulut. Momentilla oleva määräraha ehdotetaan käytettäväksi seuraavasti: henkilökunnan palkat, luentopalkkiot ja johtokunnan kokouspalkkiot 229 900 mk, matkakustannukset 15 000 mk, oppilaille maksettavat matka- ja muut korvaukset 130 000 mk, oppilaiden huolto 70 000 mk sekä muut menot 145 000 mk. Momentille ei ehdoteta lisäystä.

XXII. Rakennus- ja kaavoitustoimi.

8. Rakennus- ja kaavoitusasiain neuvottelukunta. Jotta neuvottelukunnan jaostoissa toimitettavina olevat selvitykset saataisiin suoritetuiksi, momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk.

V. 1965 (tilinp.) ..... mk 25 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 25 000,—

XXIII. Erinäiset määrärahat.

2. Oikeuslääkeopilliset tutkimukset (arviomääräraha). Oikeuslääkeopillisten, verenalkoholi- ja isyystutkimusten jatkuvan lisääntymisen ja tutkimuksesta suoritettavien korvausten nousun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 808 121,19
„ 1965 „ ..... mk 1 066 946,73
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 853 000,—

Kahdeksas Pääluokka.

Valtiovarainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Valtiovarainministeriö.

1. Palkkaukset. a) Vero-osastoon ehdotetaan perustettavaksi 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien sopimuspalkkainen osastopäällikön virka (S 17). Lisäys on 18 453 mk.

b) Järjestelyosaston tilapäisen toimistotyövoiman lisäämiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 3 820 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 22 273 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 271 324,88
„ 1965 „ ..... mk 2 601 070,10
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 969 195,—

4. Sekalaiset menot. Ministeriön vero-osaston tarkastustoimiston ja perimistoimiston muuttaessa kuluvan vuoden syksyllä yhteisiin tiloihin virastotalossa Bulevardi 21 ehdotetaan momentille muuttokustannuksia varten lisäystä 6 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 127 263,17
„ 1965 „ ..... mk 199 049,70
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 237 250,—

II. Valtiokonttori.

1. Palkkaukset. a) Liikevaihtoveron palautusjärjestelyn johdosta tarvitaan valtiokonttoriin vuoden 1966 ajaksi tilapäinen kamreeri ja kaksi tilapäistä kirjanpitäjää. Lisäksi on adrematöistä vastuussa olevalle toimenhaltijalle suoritettava korvausta tehtävien lisääntymisen vuoksi 100 mk kuukaudessa. Näitä palkkauksia varten tarvitaan momentille lisäystä yhteensä 28 110 mk.

b) Valtiokonttorin eläkeosaston töiden lisääntymisen vuoksi sekä uuden valtion eläkelain sekä kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetun lain vuoden 1967 alusta lukien tapahtuvaa voimaantuloa varten suoritettavaa valmistelutyötä varten ehdotetaan tilapäisiä töitä varten varattuun määrärahaan lisäystä 20 000 mk.

c) Valtiontalouteen liittyviä selvityksiä varten 1. 9. 1966 lukien palkattavan tilapäisen tutkijan palkkioon momentille ehdotetaan lisäystä 5 328 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 53 438 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 340 229,38
„ 1965 „ ..... mk 1 524 789,80
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 715 152,—

III. Tullihallitus.

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot. Vuonna 1965 tilapäisinä toimihenkilöinä palkattujen kahden kielenkääntäjän ja yhden teknillisen tarkastajan palkkioita varten ehdotetaan momentille lisäystä 38 014 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 678 506,—
„ 1965 „ ..... mk 702 963,23
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 716 776,—

9. Tietojen koneellinen käsittely. Ulkomaankaupan tilastoajojen suorittamista varten valtion tietokonekeskuksen kanssa tehtyjen sopimusten edellyttämällä tavalla tarvitaan momentille lisäystä 177 500 mk.

V 1966 (menoarv.) ..... mk 300 000,—

IX. Liikevaihtoverokonttori.

Piirihallinto.

11. Tarverahat. Helsingin liikevaihtoverotoimiston posti- ja puhelinkuluja varten ehdotetaan momentille lisäystä 6 000 mk, Vaasan liikevaihtoverotoimiston uuteen vuokrahuoneistoon muuttamisen johdosta syntyvien kustannusten suorittamiseksi 6 510 mk eli yhteensä 12 510 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 139 801,39
„ 1965 „ ..... mk 135 896,99
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 250 000,—

12. Vuokra ja valaistus. Turun, Tampereen, Vaasan, Kuopion ja Kotkan liikevaihtoverotoimistojen vuokrien indeksinoususta johtuen ehdotetaan momentille lisäystä 17 796 mk, Vaasan liikevaihtoverotoimiston muuttamisesta uuteen huoneistoon 6 303 mk ja Tampereen liikevaihtoverotoimiston valaistusta varten 500 mk eli yhteensä 24 599 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 311 069,25
„ 1965 „ ..... mk 386 264,17
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 439 920,—

X. Tilastollinen päätoimisto.

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot. Tilastotietojen lisääntyneen kysynnän tyydyttämiseksi on tilastollinen päätoimisto joutunut huomattavasti laajentamaan useita tilastojaan, mm. opetus- ja teollisuustilastoa. Töiden ruuhkautumisen välttämiseksi ehdotetaan ylityöpalkkioita sekä tilapäisen henkilökunnan palkkausta varten lisäystä 25 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 764 768,86
„ 1965 „ ..... mk 904 477,26
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 986 203,—

4. Tarverahat. Päätoimiston toiminnassa tapahtunut kehitys on lisännyt varsinkin toimistotarvike-, puhelin-, kalusto- ja kuljetusmenoja, minkä vuoksi momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 48 340,75
„ 1965 „ ..... mk 54 754,94
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 44 160,—

8. Osallistuminen kansainväliseen yhteistyöhön. Pohjoismaiden Neuvosto antoi vuonna 1965 suosituksen tilastollisen yhteistyön tehostamisesta. Tämän takia, ja koska kokousmatkojen aiheuttamat menot ovat lisääntyneet päivärahojen ja hotellikorvausten noususta johtuen, ehdotetaan momentille lisäystä 2 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 8 143,93
„ 1965 „ ..... mk 8 648,14
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 8 900,—

XIII. Erinäiset määrärahat.

3. Suomen osuus Brysselin kansainvälisen tullitariffitoimiston kustannuksiin (arviomääräraha). Vuosimaksun korotuksen vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 6 286 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 6 286,—
„ 1965 „ ..... mk 6 286,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 6 286,—

6. Valtion virkamiespalkkausten tarkistusmenettelystä aiheutuvat menot (arviomääräraha). Virkamiespalkkausten uusi tarkistusmenettely edellyttää yksityiskohtaisia tietoja ja laskelmia virkamiespalkkausmenoista. Laskelmien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot sisältyvät valtion tietokonekeskuksessa laadittavaan virkamiesrekisteriin. Virkamiesrekisterin muodostamiseen liittyvää tietojenkäsittelyä ja tarkistusmenettelyssä tarvittavien tilastotaulujen laatimista varten ehdotetaan momentille lisäystä 119 000 mk.

V. 1966 (menoarv.) ..... mk 50 000,—

Yhdeksäs Pääluokka.

Puolustusministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

Puolustuslaitoksen ylin johto.

I. Puolustusministeriö ja pääesikunta.

1. Peruspalkat. Joukko-osastosairaaloissa toimivien sekä muiden joukko-osastolääkärien saamiseksi tehokkaammin palvelemaan maan yleistä sairaanhoitoa hyväksyttiin vuoden 1965 neljännessä lisämenoarviossa puolustuslaitoksen sotilaslääkäritoimen uudelleenjärjestely. Tämän johdosta merkitään momentille lisäystä peruspalkkoihin 58 944 mk. Edellyt-

täen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäysten suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 6 308 354,60
„ 1965 „ ..... mk 6 851 750,76
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 7 050 496,—

3. Erinäiset lisäsuoritukset ja viransijaisuuspalkkiot (arviomääräraha). Viitaten tämän luvun 1 momentin perusteluihin momentille merkitään lisäystä ikä- ja kalliinpaikanlisiin 6 000 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäysten suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 157 633,56
„ 1965 „ ..... mk 2 376 697,34
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 691 255,—

Puolustuslaitoksen joukkoyhtymien esikunnat, joukko-osastot, koulut ja laitokset.

II. Palkkausmenot.

1. Peruspalkat. Viitaten tämän pääluokan I luvun 1 momentin perusteluihin merkitään momentille säästöä 64 344 mk.

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot. Sotilaslääkäritoimen uudelleenjärjestelyyn liittyvien kolmen sivutoimisen lääkärin edelleen palkkaamiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 28 800 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäysten suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 14 876 292,—
„ 1965 „ ..... mk 16 624 859,78
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 18 488 303,—

3. Erinäiset lisäsuoritukset ja viransijaisuuspalkkiot. a) Viitaten tämän pääluokan I luvun 1 momentin perusteluihin ehdotetaan momentille lisäystä paikallissairaalalääkäreihin rinnastettaville sotilaslääkäreille suoritettavia lähinnä sairaalalisää vastaavia lisiä varten 208 800 mk.

b) Viitaten tämän pääluokan I luvun 1 momentin perusteluihin ehdotetaan momentille lisäystä kunnanlääkäreihin rinnastettaville sotilaslääkäreille suoritettavia yleisestä lääkärinhoidosta 9 päivänä maaliskuuta 1951 annetun lain (141/51) 16 §:n mukaisia palkkioita varten 156 000 mk.

c) Viitaten tämän pääluokan I luvun 1 momentin perusteluihin ehdotetaan momentille lisäystä päivystys- ja varuillaanolokorvauksiin 70 080 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 434 880 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäysten suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 18 994 192,55
„ 1965 „ ..... mk 20 154 817,72
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 22 038 683,—

4. Asevelvollisten ja kadettien päivärahat (arviomääräraha). Yleisen hintatason nousun johdosta ehdotetaan kadettien päivärahat korotettavaksi 50 pennillä vuorokaudessa, mitä varten momentille ehdotetaan lisäystä 114 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 11 184 182,—
„ 1965 „ ..... mk 10 153 501,35
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 14 620 000,—

VII. Taistelu- ja kuormastovälineet.

2. Ampumatarvikkeet ja räjähdysaineet. Viitaten tämän pääluokan XII luvun 8 momentin perusteluihin, merkitään momentille säästöä 8 000 mk.

XII. Erinäiset määrärahat.

8. Miinojen ja ammusten raivaus (arviomääräraha). Uudenkylän räjähdysalueen raivaustöitä varten ehdotetaan momentille lisäystä 8 000 mk, mitä vastaava säästö on merkitty tämän pääluokan VII luvun 2 momentille.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 11 251,33
„ 1965 „ ..... mk 22 039,86
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 8 000,—

10. Palkkiot lääkäreille lääkärintodistuksista ja -lausunnoista, joista peritään maksu tai korvaus (arviomääräraha). Sotilaslääkäritoimen uudelleenjärjestelyyn liittyen ehdo-

tetaan momentille lisäystä 30 000 mk, mitä vastaava tulo on merkitty lisäyksenä 2 Os:n II luvun 2 momentille.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 31 632,51
„ 1965 „ ..... mk 37 417,05
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 30 000,—

Kymmenes Pääluokka.

Opetusministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Opetusministeriö.

1. Palkkaukset. Opetusministeriön kouluosastossa ei ole riittävää työvoimaa uuden koulujärjestelmän toimeenpanon laajakantoisia valmistelutöitä varten. Lähinnä näitä tehtäviä hoitamaan ehdotetaan palkattavaksi 1 päivästä syyskuuta lukien yksi tilapäinen esittelijä (B 1). Tämän ja muun tilapäisen henkilökunnan palkkauksien suorittamiseen ehdotetaan momentille tilapäisen henkilökunnan palkkauksiin varattuun 8 207 markan määrärahaan lisäystä 25 563 mk. Edellyttäen, että momentille muihin palkkauksiin varatuista määrärahoista avoimien virkojen ja toimien johdosta jäävästä säästöstä saadaan käyttää edellä selostettuun tarkoitukseen 25 563 mk, momentille ei ehdoteta lisäystä.

IV. Helsingin yliopisto.

1. Palkkaukset. a) Lääketieteellisen tiedekunnan siirtyminen uuteen opetusohjelmaan tapahtuu vuosina 1963—1966. Viimeiset ylimääräiset kurssit mielitautiopissa, kulkutautiopissa ja hammaslääketieteellisen linjan materiaaliopissa järjestetään kevätlukukaudella 1966. Näitä kursseja varten momentille ehdotetaan myönnettäväksi 20 956 mk.

b) Vuoden 1965 toisessa lisämenoarviossa myönnettiin määräraha yhden tilapäisen assistentin yp. palkkaamiseksi vuodeksi 1965 hammaslääketieteen laitoksen röntgenosastolle. Vastaava ylimääräinen toimi perustettiin 1 päivästä syyskuuta 1966 lukien. Kun tehtävät on hoidettava keskeytyksittä, yhden tilapäisen assistentin yp. palkkaamiseksi ajaksi 1. 1.—31. 8. 1966 momentille ehdotetaan myönnettäväksi 8 587 mk.

c) Kuluvan vuoden alussa siirrettiin sisätautiopin opetus Kivelän sairaalasta ja sisätautiopin ruotsinkielinen opetus Marian sairaalasta kokonaan sekä osa tuberkuloosiopin opetuksesta Laakson sairaalasta Helsingin yliopistolliseen keskussairaalaan. Näihin klinikoihin on kuluvan vuoden alusta lukien perustettu apulaisylilääkärin virat, joiden haltijat tulevat antamaan opetusta lääketieteen kandidaateille kuten muidenkin klinikoiden apulaisylilääkärit. Edellä olevan johdosta ehdotetaan apulaisylilääkäreille opetustehtävistä maksettaviin palkkioihin myönnettäväksi lisäystä yhteensä 10 800 mk.

d) Biokemian laitosrakennuksen tilapäisen huoltoinsinöörin palkkioon varattuun 14 373 markan määrärahaan ehdotetaan lisäystä 2 427 mk.

e) Fysiikan laitoksen neutronigeneraattoria varten rakennetut laboratoriotilat ovat valmistuneet ja generaattorikoneiston asennustyöt aloitettiin maaliskuussa. Koneiston asennusta ja kunnossapitoa valvomaan ja johtamaan sekä avustamaan koneistolla suoritettavassa tutkimustyössä tarvittavan tilapäisen laboratorioinsinöörin palkkaamiseksi kesäkuun 1 päivästä 1966 alkaen ehdotetaan myönnettäväksi 9 892 mk.

f) Kouluhallituksen aloitteesta järjestetään kesällä 1966 Helsingin yliopistossa fysiikan, kemian ja matematiikan kesäkurssit epäpäteville oppikoulujen opettajille. Kursseja varten ehdotetaan myönnettäväksi 38 000 mk.

g) Ylioppilaiden lukumäärän lisääntymisen johdosta tarvittavien uusien kurssien järjestämisestä aiheutuvien menojen johdosta tilapäisten opettajien palkkaamista varten varattuun 1 442 223 markan määrärahaan ehdotetaan lisäystä 300 000 mk.

h) Ensi heinä—elokuun vaihteessa muuttavat hygienian laitos, kolme patologisen anatomian laitosta, sero-bakteriologian laitos ja virusopin laitos lääketieteellisten teoreettisten laitosten uudisrakennukseen. Laitoksiin 1 päivästä syyskuuta lukien työsopimussuhteeseen palkattavien viiden eläintenhoitajan (patologisen anatomian laitoksen I, II ja III osasto, serobakteriologian laitos, virusopin laitos) palkkaamiseksi momentille ehdotetaan myönnettäväksi 9 770 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 400 432 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäysten suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 19 791 690,24
„ 1965 „ ..... mk 22 183 063,41
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 24 112 773,—

5. Tieteelliset laitokset. a) Fysiikan, ydinfysiikan, matematiikan, meteorologian sekä eräiden muiden laitosten tietokonekäsittelystä aiheutuvia kustannuksia varten momentille ehdotetaan myönnettäväksi 120 000 mk.

b) Kuluvan vuoden menoarviossa on momentin määräraha, joka aikaisemmin on ollut siirtomääräraha, muutettu kiinteäksi ja näin ollen ei määrärahasta voida maksaa edellisiin vuosiin kohdistuvia menoja. Kun edellisiltä vuosilta on maksamattomia laskuja lähes 100 000 mk, ehdotetaan, että yliopistolle myönnettäisiin oikeus käyttää kuluvan vuoden määrärahaa 100 000 markkaan asti edellisiin vuosiin kohdistuvien maksamattomien laskujen suorittamiseen.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 104 300,—
„ 1965 „ ..... mk 2 200 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 201 000,—

6. Vuokrat. a) Momentin perusteluja ehdotetaan muutettavaksi siten, että maataloustieteellisten laitosten (Hallituskatu 3) vuokraan varatusta 19 440 markan määrärahasta saadaan siirtää säästyvä osa 4 857 mk opetusministeriön käytettäväksi. Järjestely ei aiheuta momentille lisäystä.

b) Suunniteltujen uudisrakennusten toteuttaminen vie runsaasti aikaa ja yliopiston olisi mitä kiireellisimmin saatava lisätilaa opiskelijamäärän jatkuvan kasvun johdosta. Yliopisto olisi tilaisuudessa vuokraamaan Suomen Pankilta 1 päivästä kesäkuuta 1966 lukien talosta Vironkatu 1 900 m² 4 500 markan kuukausivuokrasta. Edellä mainitun vuokran suorittamista varten ajalta 1. 6.—31. 12. 1966 momentille ehdotetaan myönnettäväksi 31 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 582 405,83
„ 1965 „ ..... mk 563 112,44
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 594 431,—

7. Korjauskustannukset (siirtomääräraha). a) Ensi heinä—elokuun vaihteessa patologisen anatomian laitoksen I ja II osasto muuttavat lääketieteellisten teoreettisten laitosten uudisrakennukseen. Mainittujen laitosten nykyisistä tiloista kaikki muut paitsi rakennuksessa oleva ruumishuone ja eräät siihen liittyvät tilat on suunniteltu annettavaksi kasvatustieteen laitoksen ja psykologian laitoksen lapsipsykologian osaston käyttöön. Rakennuksessa suoritettavia muutos- ja korjaustöitä varten ehdotetaan myönnettäväksi 80 000 mk.

b) Ensi heinä—elokuun vaihteessa serobakteriologian ja virusopin laitokset muuttavat lääketieteellisten teoreettisten laitosten uudisrakennukseen. Näiden laitosten nykyiset tilat talossa Fabianinkatu 24 on suunniteltu luovutettaviksi hammaslääketieteen laitoksen käyttöön. Näissä lisätiloissa, yhteensä 857 m², suoritettavia korjaus- ja kunnostamistöitä varten ehdotetaan myönnettäväksi 160 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 240 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 100 000,—
„ 1965 „ ..... mk 1 310 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 170 000,—

14. Lääketieteellisen opetuksen tehostaminen (arviomääräraha). Kuluvan vuoden alussa siirrettiin sisätautiopin opetus Kivelän sairaalasta ja sisätautiopin ruotsinkielinen opetus Marian sairaalasta kokonaan ja osa tuberkuloosiopin opetuksesta Laakson sairaalasta Helsingin yliopistolliseen keskussairaalaan. Edellä mainittujen siirtojen tapahduttua Helsingin yliopistollinen keskussairaala kustantaa apulaislääkäreiden palkkaukset. Sen sijaan yliopiston tulisi edelleenkin maksaa apulaisopettajien ja amanuenssien palkat. Näiden yliopiston suoritettaviksi jäävien palkkausten maksamista varten momentin perusteluja ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentin määrärahoja saadaan käyttää myös Helsingin yliopistollisessa keskussairaalassa tapahtuvasta opetuksesta aiheutuvia menoja varten. Järjestely ei aiheuta momentille lisäystä.

22. Laskentakeskus. a) Ydinfysiikan laitoksessa olevan tietokoneen vuokran, 7 001,33 mk kuukaudessa, suorittamiseksi momentille ehdotetaan lisäystä 45 500 mk.

b) Kun matematiikan laitoksen laskentatoimistossa on kaksi IBM 1311 levymuistiyksikköä ja yksi IBM 1443 printeri, joista on suoritettava vuodessa vuokraa 33 845,76

mk, momentille ehdotetaan lisäystä 19 744 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 65 244 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 114 860,79
„ 1965 „ ..... mk 318 088,36
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 328 100,—

27. Helsingin yliopiston teoreettisen fysiikan tutkimuslaitos. Helsingin yliopiston teoreettisen fysiikan tutkimuslaitoksen tarkoituksena on kuluvan vuoden elokuun 1—6 päivinä järjestää Joensuussa Pohjois-Karjalan kesäyliopiston yhteydessä kansainvälinen ydinfysiikan seminaari. Seminaarin menot nousevat arvion mukaan 14 000 markkaan. Ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan käyttää seminaariin luennoitsijoiksi kutsuttujen ulkomaisten tiedemiesten matkakustannuksia varten 6 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 49 891,06
„ 1965 „ ..... mk 150 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 150 000,—

V. Jyväskylän kasvatusopillinen korkeakoulu.

1. Palkkaukset. a) Syksyllä 1965 lisättiin valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan filosofisen tiedekunnan uusien opiskelijain määrää 220:llä. Korkeakoulun opetuksen pysyttämiseksi syksyllä 1965 aloitetun laajuisena ehdotetaan momentille myönnettäväksi tilapäisten toimihenkilöiden palkkioihin, viikko- ja ylituntipalkkioihin sekä apuhenkilökunnan palkkioihin varattuun 516 000 markan määrärahaan lisäystä 36 200 mk.

b) Kun matematiikan opettajien tarve on suuri ja kun matemaattis-luonnontieteelliseen osastoon voidaan syksyllä 1966 ottaa noin 100 uutta, matematiikkaa pääaineenaan opiskelevaa ylioppilasta osastoon normaalisti otettavien opiskelijoiden lisäksi, ehdotetaan oppilasmäärän lisäämiseksi yhden assistentin yp. ja yhden assistentin ap. palkkaamiseksi matematiikan opetusta varten tilapäisinä 1 päivästä syyskuuta 1966 lukien myönnettäväksi 7 949 mk.

c) Opiskelijamäärän lisääntymisen takia on kirjaston varsinaisen lukusalin lisäksi perustettu kolme erillistä lukusalia. Näihin 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien järjestettävää valvontaa varten ehdotetaan kirjastoharjoittelijain ja kirjaston tilapäisen työvoiman palkkaamiseen varattuun 15 880 markan määrärahaan lisäystä 3 000 mk.

d) Kun palveluskunnan palkkoihin varattu määräraha on tarkoitukseen riittämätön ja kun korkeakoulu tarvitsee uusiin vuokrattaviin tiloihin 1 päivästä syyskuuta alkaen kaksi siivoojaa, ehdotetaan palvelusväen palkkauksiin varattuun 191 380 markan määrärahaan lisäystä 24 887 mk.

e) Kansalaiskoulunopettajien kelpoisuudesta ja valmistuksesta annetun asetuksen (225/64) 26 §:n mukaan korkeakoulun tehtävänä on kansalaiskoulun sekä yleisaineiden että maatilatalouden opettajien valmistus. Kun näiden valmistuskurssien palkkioihin varattu 70 000 markan määräraha ei riitä kurssien järjestämiseen syksystä 1966 alkaen, ehdotetaan momentille myönnettäväksi tarkoitukseen lisäystä 12 500 mk.

f) Kun ruotsin ja englannin kielen aineopettajien kiinteät kesäkurssit on järjestetty kolme lukukautta käsittäviksi, ehdotetaan momentille myönnettäväksi ruotsin ja englannin kielen aineopettajakurssien palkkioihin varattuun 45 000 markan määrärahaan kesällä toimeenpantavaa kolmatta lukukautta varten lisäystä 8 800 mk.

g) Kun korkeakoulu joutuu virkoja täytettäessä vuoden 1966 aikana pyytämään tavallista enemmän asiantuntijalausuntoja, ehdotetaan momentille asiantuntijanlausunnoista maksettaviin palkkioihin varattuun 4 000 markan määrärahaan lisäystä 16 000 mk.

Edellyttäen, että momentin määrärahoissa jäävää säästöä saadaan käyttää edellä mainittujen menojen suorittamiseen, momentille ei ehdoteta lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 791 822,55
„ 1965 „ ..... mk 3 403 418,28
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 4 374 881,—

8. Sekalaiset menot. Liikuntakasvatuksen opintosuunnan kolmas vuosikurssi alkoi syksyllä 1965, ja opintosuunnan alkaessa sen uinninopetusta varten myönnettiin 2 000 mk. Tarkoitukseen ehdotetaan momentille lisäystä 3 400 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 226 858,88
„ 1965 „ ..... mk 134 259,71
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 122 917,—

VI. Oulun yliopisto.

1. Palkkaukset. a) Hallintotehtävien hoitamiseksi ehdotetaan yhden tilapäisen apulaiskassanhoitajan (A 12) ja yhden tilapäisen apulaiskanslistin (A 9) palkkaamiseksi 1 päivästä syyskuuta 1966 lukien momentille myönnettäväksi 4 626 mk.

b) Jottei filosofiseen tiedekuntaan otettavien opiskelijoiden määrää jouduttaisi supistamaan, ehdotetaan perustettavaksi yksi professorin virka (B 3) (epäorgaaninen kemia) ja palkattavaksi yksi tilapäinen lehtori yp. (A 28) (englantilainen filologia) 1 päivästä syyskuuta 1966 lukien. Lisäys on 15 760 mk.

c) Lääketieteellisessä tiedekunnassa on vuoden 1966 alusta lähtien opetus käynnissä kaikissa lisensiaatintutkintoon vaadittavissa aineissa. Oikeuslääketieteen opetusta hoitaa kuitenkin alan professori yksin eikä kirjastossa ole alan ammattihenkilöä. Edellä olevan johdosta yhden tilapäisen assistentin yp. (oikeuslääketiede) palkkaamiseksi 1 päivästä ensi syyskuuta lukien ja yhden tilapäisen nuoremman alikirjastonhoitajan (lääketieteellisen tiedekunnan kirjasto) palkkaamiseksi 1 päivästä ensi elokuuta lukien momentille ehdotetaan myönnettäväksi 9 661 mk.

d) Vuoden 1965 toisessa lisämenoarviossa myönnettiin yhden tilapäisen assistentin ap. (biokemia) ja neljännessä lisämenoarviossa tilapäisinä yhden isotooppilaboratorion röntgenteknillisen apulaisen, yhden tietokonekeskuksen päällikön, yhden ohjelmoijan, yhden operaattorin ja yhden lävistäjän palkkaamiseksi varat. Kun sanotut toimet ovat edelleen tarpeelliset, momentille ehdotetaan myönnettäväksi palkkausten suorittamiseksi kuluvalta vuodelta 61 796 mk.

e) Kansalaiskoulun yleisaineiden ja kaupallisten aineiden opettajien valmistuskurssin johtajien sekä muihin näistä kursseista johtuviin palkkioihin tarvitaan 1 800 mk sekä kansalaiskoulunopettajain valmistuksen tunti- ja ylituntipalkkioihin 70 200 mk. Kun momentille on tarkoitukseen varattu vain 20 000 mk, määrärahaan ehdotetaan lisäystä 52 000 mk.

f) Vuoden 1965 neljännessä lisämenoarviossa myönnettiin varat yliopiston käytössä olevaa kaupunkikiinteistöä ja Oulangan biologista asemaa varten tarvittujen tilapäisten talonmiesten palkkaamiseen. Kuluvan vuoden palkkauksiin ehdotetaan myönnettäväksi 8 573 mk. Siivoustyön ohjauksen ja valvonnan järjestämistä varten tarvitaan 20 000 mk. Lisäys on 28 573 mk.

Ehdotetaan, että momentin määrärahoista jäävää säästöä saadaan käyttää edellä mainittujen menojen suorittamiseen.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 4 329 152,60
„ 1965 „ ..... mk 5 119 788,06
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 6 627 030,—

7. Oulun yliopiston alueen kunnossapito- ja hoitokustannukset. Uusien kiinteistöjen vuoksi ja ankarasta talvesta johtuen momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 19 652,06
„ 1965 „ ..... mk 19 969,66
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 21 500,—

8. Laitokset. Humanististen aineiden opetuksen alettua tarvitsee pääkirjasto erikoisesti mikrofilmaustarvikkeita ja lainauskortteja. Biokemian ja kemian laitokset pääsevät syksyllä uusiin parakkitiloihin. Uusien kone- ja sähköinsinööriosastojen laboratoriot tarvitsevat laitosmäärärahaa ja toimintansa aloittanut tietokonekeskus arvioitua enemmän kulutustarvikkeita. Jotta uudet laitokset voisivat toimia tehokkaasti, momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 356 999,74
„ 1965 „ ..... mk 408 908,75
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 450 000,—

15. Yliopiston tietokonekeskuksen, laitosten ja laboratorioiden asiakaspalvelumenot (arviomääräraha) (uusi). Opetus- ja tutkimustehtäviä varten hankituilla yliopiston tietokoneella sekä laitosten ja laboratorioiden koneilla ja laitteilla voidaan ajoittain liikenevän kapasiteetin rajoissa suorittaa myös ulkopuolisille, kuten teollisuus- ja muille laitoksille tehtäviä, joista peritään hallintokollegion vahvistaman taksan mukainen maksu. Kun mainitusta asiakaspalvelusta aiheutuu huomattavia lisäkustannuksia, ja kun näin ollen on välttämätöntä, että tietokonekeskus, laitokset ja laboratoriot saavat käyttää asiakaspalvelustehtävien suorittamisesta saadut tulot niistä aiheutuvien menojen peittämiseksi, tälle uudelle momentille ehdotetaan tarkoitukseen myönnettäväksi arviomäärärahana 30 000 mk. 2 Os:n V luvun uudelle 24 momentille on vastaavasti merkitty tuloina 30 000 mk.

Momentin loppusumma on 30 000 mk.

VII. Yksityiset yliopistot ja korkeakoulut.

Turun yliopisto.

1. Lääketieteellisen tiedekunnan menot (arviomääräraha). a) Eräiden sairaaloiden käyttämisestä lääkärikoulutukseen annetun asetuksen (427/65) 6 ja 7 §:ien mukaan suoritetaan vanhemmalle amanuenssille palkkiona puolet ja nuoremmalle amanuenssille neljäsosa apulaislääkärin peruspalkan ja sairaalalisän yhteismäärästä. Kun Turun yliopiston 45 amanuenssin toimesta noin 30 on vanhemman ja 15 nuoremman amanuenssin tointa,joiden palkkiot ovat kuluvana vuonna yhteensä 305 505 mk, palkkioihin varattuun 171 180 markan määrärahaan ehdotetaan lisäystä 134 325 mk.

b) Patologisen anatomian laitoksen käytössä olevien tilojen lisääntymisen johdosta myönnettiin vuoden 1965 neljännessä lisämenoarviossa määräraha siivoojan palkkaamiseksi. Siivoojan palkkaamiseksi edelleen momentille ehdotetaan myönnettäväksi 5 095 mk.

c) Kun Turun yliopistollisessa keskussairaalassa ei ole psykiatrian klinikkaa, on Turun kaupungin kanssa tehtävän sopimuksen mukaisesti Turun yliopiston palkattava kaupungin yliopistolle klinikaksi luovuttamaan, 126 sairaansijaa käsittävään sairaalaan vielä tarvittavat yksi apulaisylilääkäri (A 30), yksi apulaisopettaja (A 29) ja kolme apulaislääkäriä (A 22). Jotta klinikka voisi aloittaa toimintansa kesäkuun 1 päivänä, momentille ehdotetaan myönnettäväksi edellä mainittujen lääkärien palkkaamiseen sanotusta päivästä lukien palkkioina 39 669 mk.

d) Turun yliopisto suorittaa klinikan vuokrana Turun kaupungille c-kohdassa mainituille lääkäreille kaupungin toimesta maksettavia sairaalalisää ja sosiaaliturvamaksua vastaavasti 29 723 mk, mikä määrä ehdotetaan myönnettäväksi momentille.

e) Tämän momentin lisäysten a—c-kohdissa ehdotetuista palkoista suoritettavaan sosiaaliturvamaksuun momentille ehdotetaan 9 850 mk.

f) Vuonna 1965 myönnettyjen uusien eläkkeiden ja perhe-eläkkeiden vuoksi tarvitaan eläkkeitä varten varattuun määrärahaan lisäystä 3 643 mk ja perhe-eläkkeisiin varattuun määrärahaan 7 098 mk eli yhteensä 10 741 mk.

g) Lääketieteellisen laitosrakennuksen hoito- ja kunnossapitomääräraha vuodelle 1965 ei ole ollut riittävä, vaan lämmitys-, sähköym. kulujen nousun johdosta on 22 500 markan laskut jouduttu maksamaan kuluvan vuoden määrärahasta. Tästä johtuen ja kun ankara talvi on aiheuttanut suuret ylimääräiset lumenpoisto- ja lämmityskustannukset, laitosrakennusten hoito- ja kunnossapitomäärärahaan ehdotetaan lisäystä 35 000 mk.

h) Kun hammaslääketieteen laitosrakennuksen kunnossapito- ja hoitokustannukset ovat yhteensä noin 300 000 mk, tarkoitukseen varattuun 200 000 markan määrärahaan ehdotetaan lisäystä 100 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 364 403 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäysten suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 5 463 957,—
„ 1965 „ ..... mk 5 717 757,30
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 6 526 188,—

2. Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan menot (arviomääräraha). a) Seilin tutkimuslaitoksen talonmiehen syrjäseutulisän suorittamiseksi ehdotetaan myönnettäväksi 373 mk ja sosiaaliturvamaksuun 21 mk eli yhteensä 394 mk.

b) Kun ylimääräisen ja apuopetuksen luento-, harjoitus- ja demonstraatiopalkkioita on kuluvan vuoden alussa korotettu ja kun lisäksi eräissä oppiaineissa olisi ylimääräiseen opetukseen saatava joitakin kursseja lisää, momentille ehdotetaan lisäystä palkkioina 24 259 mk ja sosiaaliturvamaksuna 1 334 mk eli yhteensä 25 593 mk.

c) Seilin tutkimuslaitokselle myönnettiin vuoden 1965 neljännessä lisämenoarviossa sanotun vuoden menoja varten laitosmäärärahaa 4 500 mk. Kuluvan vuoden laitosmäärärahana momentille ehdotetaan myönnettäväksi 5 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 30 987 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäysten suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 3 741 175,—
„ 1965 „ ..... mk 3 585 803,27
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 3 836 284,—

3. Avustus muihin menoihin (arviomääräraha). a) Humanistisen tiedekunnan eläkkeisiin varattuun 39 610 markan määrärahaan tarvitaan lisäystä 1 068 mk, josta valtion 70 %:n osuuden suorittamista varten momentille ehdotetaan myönnettäväksi lisäystä 748 mk.

b) Opiskelijamäärän huomattavan lisääntymisen johdosta ylimääräiseen ja apuopetukseen tarvitaan lisäystä palkkioina 1 560 mk ja sosiaaliturvamaksuna 86 mk eli yhteensä 1 646 mk. Valtion 70 %:n osuuden suorittamiseksi momentille ehdotetaan myönnettäväksi 1 152 mk.

c) Kun musiikkitieteen opetus on saatu käyntiin ja kun opetuksessa tarvittavien välineiden hankintakustannukset ovat 1 750 mk, valtion 70 %:n osuuden suorittamiseksi ehdotaan myönnettäväksi 1 225 mk.

d) Turun Yliopisto on saanut Saksan liittotasavallasta Alexander von Humboldt-säätiöltä lahjaksi kielilaboratorion laitteet ja kalusteet. Kun laboratorio on aloittanut toimintansa, se tarvitsee kulutustarvikkeita varten laitosmäärärahaa 3 000 mk. Valtion 70 %:n osuuden suorittamiseksi momentille ehdotetaan myönnettäväksi 2 100 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 5 225 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäysten suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 460 000,—
„ 1965 „ ..... mk 2 529 541,05
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 3 118 000,—

IX. Kouluhallitus.

1. Palkkaukset. Kiireelliseksi ja suuritöiseksi osoittautuneen koulusuunnittelun tehostamista varten ehdotetaan tilapäisen henkilökunnan palkkaamiseen varattuun määrärahaan lisäystä 8 000 mk sekä kouluhallituksen toimitalon siivouksesta johtuviin palkkauksiin 2 000 mk. Edellyttäen, että momentille jäävästä säästöstä saadaan käyttää edellä mainittuihin palkkauksiin 3 000 mk, ehdotetaan momentille lisäystä 7 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 786 372,16
„ 1965 „ ..... mk 1 959 417,48
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 139 982,—

3. Tarverahat. Kouluhallituksen tilapäisen suunnittelutoimiston ja valtionaputoimiston uuden henkilökunnan käyttöön tulevan kaluston ja konttorikoneiden hankintaan sekä rakennustoimistossa koulujen rakennuskustannuksia koskevien tilastomatemaattisten laskelmien suorittamista varten tarpeellisen yleislaskukoneen hankintaan momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 58 890,79
„ 1965 „ ..... mk 60 355,37
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 60 420,—

X. Oppikoulut.

Normaalilyseot.

1. Palkkaukset. Valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun asetuksen muuttamisesta 17 päivänä joulukuuta 1965 annetulla asetuksella (654/65) on mainitun asetuksen 6 §:ää muutettu siten, että valtion oppilaitoksen viran tai toimen haltija saa ikälisää varten lukea hyväkseen yksityisessä valtion avustusta nauttivassa oppilaitoksessa palvelemansa ajan. Tämän vuoksi ikälisiin ja kalliinpaikanlisiin momentille tarvitaan lisäystä 182 841 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 6 445 715,80
„ 1965 „ ..... mk 7 071 134,11
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 7 495 875,—

Muut oppikoulut.

5. Palkkaukset. Viitaten tämän luvun 1 momentin perusteluihin ikälisiin ja kalliinpaikanlisiin momentille tarvitaan lisäystä 785 175 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 58 039 576,73
„ 1965 „ ..... mk 62 439 764,80
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 65 318 333,—

Muut oppikoulujen menot.

13. Oppilaiden terveydentarkastus ja terveydenhoito sekä erikoistarkastukset ja -tutkimukset. Ammatinvalinnan ohjaukseen liittyvistä lääkärinlausunnoista maksettaviin tarkastuskertapalkkioihin ehdotetaan momentille lisäystä 13 580 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 241 235,70
„ 1965 „ ..... mk 263 653,39
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 287 400,—

XI. Kansakoululaitos.

Kansakoulunopettajaseminaarit.

1. Palkkaukset. a) Viitaten edellä X luvun 1 momentin perusteluihin ikälisiä ja kal-

liinpaikanlisiä varten momentille tarvitaan lisäystä 347 742 mk.

b) Rauman seminaarissa tapahtuvan poikien käsityönopettajien valmistuksen työtoiminta laajenee oppilasmäärän kasvun takia. Tähän toimintaan tarvittavien työkoneiden ja työvälineiden huolto vaatii poikien käsityönopettajien valmistamisesta Rauman seminaarissa 3 päivänä toukokuuta 1963 annetun asetuksen (217/63) 7 §:ssä tarkoitetut työpajojen vastuunalaiset hoitajat. Edellä olevan johdosta Rauman seminaariin ehdotetaan palkattavaksi 1 päivästä elokuuta 1966 lukien sivutoimisina puutyöpajojen ja metallityöpajojen hoitaja, kummankin kuukausipalkkio 100 mk. Tarkoitukseen ehdotetaan myönnettäväksi 1 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 348 742 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 6 160 946,85
„ 1965 „ ..... mk 6 694 964,14
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 6 700 374,—

Erinäiset seminaarien ja opettajanvalmistuksen menot.

12. Rinnakkaisluokkien ylläpitäminen ja ylimääräinen opettajien valmistaminen. Kansakoulun kielten tuntiopettajien valmistuskursseille on ilmoittautunut noin 1 700 kansakoulunopettajaa. Kun kansakoulun kielenopetuksen järjestämisen kannalta on tärkeätä saada kursseille mahdollisimman suuri osanottajamäärä, ehdotetaan kurssien järjestämiseen momentille varattuun 80 000 markan määrärahaan lisäystä 50 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 446 928,68
„ 1965 „ ..... mk 1 614 104,86
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 829 397,—

Kansakoululaitoksen valtion avustus.

22. Maalais- ja kauppalakansakoulujen rakennusavut (arviomääräraha). Jotta kuluvana vuonna voitaisiin myöntää uusia rakennuslupia koulurakennusten tarpeen tyydyttämiseksi ja työllisyyden ylläpitämiseksi, momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 32 023 249,14
„ 1965 „ ..... mk 15 102 699,09
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 17 500 000,—

XII. Kuurojen- ja sokeainkoulut.

1. Palkkaukset. Helsingin sokeainkoulun ruotsinkielinen osasto on jo yli kahdenkymmenen vuoden ajan toiminut erillään suomenkielisestä osastosta. Kun kansakoululain (247/57) 8 §:n mukaan kansakoulu, joka sokeainkoulu on, on joko suomen- tai ruotsinkielinen, perustettiin vuoden 1965 menoarviossa ruotsinkieliselle osastolle asuntolanjohtajan virka siinä tarkoituksessa, että osasto muodostettaisiin itsenäiseksi kouluksi jolloin asuntolanjohtaja voisi toimia koulun johtajana. Tarkoituksen toteuttamiseksi ehdotetaan Helsingin sokeainkoulu muutettavaksi siten, että sanotun koulun ruotsinkielisestä osastosta muodostetaan erillinen ruotsinkielinen sokeainkoulu, jonka nimenä tulee olemaan Svenska blindskolan, ja että yksi asuntolan johtajan virka (A 22), yksi opettajan virka (A 21), yksi lastenhoitajan toimi (A 9), yksi ylimääräinen emännän toimi (A 9) ja yksi ylimääräinen siivoojan toimi (A 3) siirretään 1 päivästä elokuuta 1966 lukien näin muodostettuun uuteen kouluun. Järjestely aiheuttaa lisäkustannuksia 350 mk lukuvuodessa kouluun asetettavan johtokunnan palkkioina. Momentille ei nyt ehdoteta lisäystä.

XIII. Valtion kirjastotoimi.

5. Kirjastojen avustukset (arviomääräraha). Momentin määrärahasta on kuluvana vuonna maksettu vuosien 1963 ja 1964 kirjastomenoihin myönnettyjä valtionavustuksia sekä vuoden 1966 kirjastomenoja varten myönnettyjä ennakkoja ja avustuksia yhteensä 7 058 639 mk. Kun kuluvana vuonna on vielä maksettava jo myönnettyjen ennakoiden toinen maksuerä noin 2 600 000 mk ja vuosien 1964 ja 1965 kirjastomenoihin myönnettäviä avustuksia arviolta 3 600 000 mk, momentille ehdotetaan myönnettäväksi lisäystä 6 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 3 361 129,54
„ 1965 „ ..... mk 7 835 975,21
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 7 241 000,—

XIV. Yhteiskunnallinen sivistystyö.

7. Kansantajuisten tieteellisten luentojen avustaminen. Opintokeskuksia on aikaisempina vuosina ollut viisi, joiden kesken menoarvioon otettu määräraha on jaettu. Kun

vuoden 1966 alusta lukien Kansan sivistystyön liitto on hyväksytty uudeksi opintokeskukseksi sanotun opintokeskuksen avustukseen ehdotetaan myönnettäväksi 2 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 20 500,—
„ 1965 „ ..... mk 20 500,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 20 500,—

XVII. Muinaistieteellinen toimikunta.

3. Tarverahat. Kun Kansallismuseolle vuokrattujen lisätilojen vuokrat ovat kuluvana vuonna 42 888 mk, vuokriin varattuun 39 912 markan määrärahaan ehdotetaan lisäystä 2 976 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 88 191,78
„ 1965 „ ..... mk 98 043,20
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 100 762,—

6. Kansallismuseon osastojen määrärahat. Kun työturvallisuuslain (299/58) perusteella Kansallismuseon esihistorialliselle osastolle on hankittava tehokas pölynimuri, momentille ehdotetaan sen hankkimiseksi myönnettäväksi 1 900 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 464 320,31
„ 1965 „ ..... mk 377 374,18
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 575 670,—

XVIII. Tieteen, taiteen, urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen.

Valtion tieteelliset toimikunnat.

7. Valtion tieteellisten toimikuntien palkkaukset ja stipendit. Valtion luonnontieteellinen toimikunta asetti vuonna 1965 asiantuntijavaliokuntia eri luonnontieteiden aloille arvioimaan näiden alojen tutkimustarvetta ja valmistamaan kehityssuunnitelmia näillä aloilla harjoitettavaa tutkimusta varten. Työmäärän huomattavan lisääntymisen johdosta on toimikuntiin palkattu kaksi osapäivätoimista kanslistia, toinen 1 päivästä helmikuuta, toinen 1 päivästä maaliskuuta alkaen. Näiden palkkauksiin tarvitaan 6 713 mk. Kun valtion tieteellisten toimikuntien yhteisen taloustoimiston henkilökunta on liian pieni huomioon ottaen toimikuntien lisääntyneet maksusuoritukset, tarvitaan kansliahenkilökunnan palkkioihin lisäystä 6 036 mk. Edellyttäen että momentille ikälisissä jäävästä noin 50 000 markan säästöstä saadaan käyttää edellä selostettuihin tarkoituksiin 12 749 mk, momentille ei ehdoteta lisäystä.

10. Valtion tieteellisten toimikuntien sekalaiset menot. a) Momentille on merkitty Suomen jäsenmaksun suorittamiseksi yhteispohjoismaiselle tutkimusjärjestölle Nordforskille 19 900 mk. Koska Suomen jäsenmaksu Nordforskin nyttemmin hyväksytyn budjetin mukaan on 30 300 mk, ehdotetaan momentille myönnettäväksi lisäystä sanotun jäsenmaksun suorittamista varten 10 400 mk.

b) Nordforsk on päättänyt perustaa käyttöönsä yhteistyörahaston, jonka varoin on tarkoitus koordinoida yhteispohjoismaista tutkimustyötä. Varsinainen tutkimustyö tapahtuisi eri pohjoismaiden tutkimuslaitoksissa näiden vuosibudjettien puitteissa, mutta tehtävät jaettaisiin laitosten kesken Nordforskin piirissä toimivien työryhmien järjestämänä ja ohjaamana. Tämä toiminta on jo nyt osoittautunut tehokkaaksi ja eri maiden tutkimuskuluja säästäväksi. Suomen osuuden suorittamiseksi vuodelta 1966 yhteistyörahastoon ehdotetaan momentille myönnettäväksi 47 300 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 57 700 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 32 792,27
„ 1965 „ ..... mk 44 619,60
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 72 930,—

XIX. Erinäiset määrärahat.

2. Sekalaiset menot. a) Kun tieteellisten kirjastojen lautakunnan menot nousevat kuluvana vuonna 5 000 markkaan, tarkoitukseen varattuun 3 800 markan määrärahaan ehdotetaan lisäystä 1 200 mk.

b) Vieraskielisten oppikoulujen avustamiseen varattuun 100 000 markan määrärahaan ehdotetaan lisäystä 150 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 151 200 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 491 653,05
„ 1965 „ ..... mk 891 226,93
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 377 415,—

3. Elokuvien tarkastus (arviomääräraha). a) Valtion elokuvatarkastamo on kolmen kuukauden aikana alkuvuodesta joutunut suorittamaan töiden ruuhkautumisen johdosta yhdelle tarkastamon sivutoimiselle tarkastajalle 2/3 päivän työstä lisäpalkkiota yhteensä 759 mk, josta on suoritettu sosiaaliturvamaksua 41,70 mk. Edellyttäen, että momentille jäävästä säästöstä saadaan käyttää yhteensä 800,70 mk edellä selostettuun tarkoitukseen, momentille ei ehdoteta lisäystä.

b) Ehdotetaan, että momentille jäävästä säästöstä saadaan käyttää elokuvatarkastamolle tarvittavan sähkökäyttöisen kertolaskukoneen hankkimiseksi 1 589 mk. Järjestely ei aiheuta momentille lisäystä.

9. Suomen UNESCO-toimikunta. Vuonna 1965 on Unescon toimesta aloitettu laaja kansainvälinen yhteistyöohjelma hydrologian alalla. Suomen osallistumista varten hydrologisen vuosikymmenen tutkimusohjelmaa hoitavan asiantuntijajaoston kustannuksiin on vuonna 1965 myönnetty 4 077,70 mk. Suomen osallistumista varten vastaavaan ohjelmaan vuonna 1966 ehdotetaan momentille myönnettäväksi 6 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 106 327,90
„ 1965 „ ..... mk 103 935,80
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 74 170,—

12. Suomen osuus pohjoismaisesta yhteistyöstä aiheutuvista menoista. Pohjoismaiden saamelaisneuvoston toimesta on ryhdytty luomaan lapinkielistä yhteistä sivistyssanastoa, joka on tarkoitus julkaista painettuna. Ehdotetaan, että Suomen osuuden suorittamiseksi tästä työstä aiheutuvista menoista saadaan momentille jäävästä säästöstä käyttää 3 160 mk.

24. Pohjoismaisen rauhantutkimusinstituutin perustaminen. Kun pohjoismaista rauhantutkimusinstituuttia ei tultane toistaiseksi perustamaan, vaan pohjoismainen yhteistyö kansainvälisen politiikan, myös rauhan- ja konfliktintutkimuksen, alalla on tarkoitus toteuttaa toisin muodoin, ehdotetaan momentin perusteluja muutettavaksi siten, että määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisesta yhteistyöstä kansainvälisen politiikan, myös rauhan- ja konfliktintutkimuksen, alalla Suomelle aiheutuviin menoihin. Perustelujen muutos ei aiheuta momentille lisäystä.

25. Kieli-instituuttien valtionavustus (arviomääräraha) (uusi). Joulukuun 30 päivänä 1965 on annettu laki kieli-instituuttien valtionavustuksesta (756/65). Kun kahden kieli-instituutin toiminta on tarkoitus aloittaa syksyllä 1966, ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi arviomäärärahana alussa mainitun lain mukaisen valtionavustuksen ennakoiden suorittamista varten 100 000 mk.

Momentin loppusumma on 100 000 mk.

Yhdestoista Pääluokka.

Maatalousministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

II. Asutushallitus.

1. Palkkaukset. Asutushallinnon uudelleenjärjestelyn johdosta ehdotetaan yksi ylimääräinen toimistoinsinöörin, toimistopäällikkönä, toimi (A 30), muutettavaksi 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien ylimääräiseksi toimistoinsinöörin toimeksi (A 30). Muutoksesta ei aiheudu momentille lisäystä.

V. Maanmittausinsinöörikunta ja maanmittauskustannukset.

Maanmittausinsinöörikunta.

1. Palkkaukset. a) Kun maanmittauskonttorien tilapäistä henkilökuntaa varten momentille varattu 32 900 markan määräraha on osoittautunut riittämättömäksi ja kun momentille tilapäisten maanmittausauskultanttien palkkaamiseen varattua 82 920 markan määrärahaa ei maanmittausauskultanttien nykyisen vähäisen määrän vuoksi ainakaan kokonaan tarvita tarkoitukseensa, ehdotetaan, että sanottua 82 920 markan määrärahaa saataisiin käyttää myös maanmittauskonttorien tilapäisen henkilökunnan palkkaamiseen. Muutoksen johdosta ei momentille tarvita lisäystä.

b) Kun kuukausipalkkatoimistojen tilapäisen henkilökunnan ja siihen verrattavien tilapäisten toimihenkilöiden palkkaamiseen varattu 2 511 361 markan määräraha on osoittautunut riittämättömäksi, ehdotetaan momentille lisäystä 600 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 7 562 727,80
„ 1965 „ ..... mk 9 297 246,17
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 12 698 215,—

Maanmittauskustannukset.

5. Valtion maksettavat maanmittauskustannukset (arviomääräraha). Momentille merkitään säästöä 707 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 6 947 711,48
„ 1965 „ ..... mk 6 264 483,90
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 5 823 639,—

6. Takaisin perittävät maanmittausinsinöörinpalkkiot (arviomääräraha). Momentille ehdotetaan lisäystä 107 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 3 268 085,71
„ 1965 „ ..... mk 3 220 223,08
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 3 900 000,—

VI. Maataloushallitus.

1. Palkkaukset. Maataloushallituksen tilitoimistoon 1 päivästä heinäkuuta 1966 alkaen otettavan tilapäisen reviisorin palkkausta varten ehdotetaan momentille lisäystä 5 551 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 703 594,94
„ 1965 „ ..... mk 2 995 497,02
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 3 298 016,—

7. Vuokrat. a) Indeksikorotusten ja lisääntyneen pinta-alan johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 8 700 mk.

b) Kolmen pysäköimispaikan ja Suomen Pankilta vuokratun seitsemälle autolle varatun autotallin vuokra, joka on aikaisemmin maksettu tämän luvun 2 momentilta, ehdotetaan suoritettavaksi tältä momentilta ja sitä varten momentille myönnettäväksi lisäystä 4 488 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 13 188 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 166 809,15
„ 1965 „ ..... mk 178 164,25
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 181 600,—

VII. Valtion maataloudelliset oppilaitokset.

1. Palkkaukset. Maatalousnormaalikoulun luonnontieteiden lehtorin virka (A 27) ehdotetaan muutettavaksi 1 päivästä lokakuuta 1966 lukien koneopin lehtorin viraksi (A 27). Muutoksesta ei aiheudu momentille lisäystä.

2. Ruoanpito (arviomääräraha). Oppilasmäärän lisääntymisen ja kohonneiden ruoka- ja muiden kustannusten johdosta ehdotetaan momentille lisäystä maatalousoppilaitosten osalta 350 000 mk. Vastaava lisäys syntyy maataloudellisten oppilaitosten oppilasruokaloiden tuloissa 2 Os:n V luvun 18 momentilla.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 332 667,77
„ 1965 „ ..... mk 2 566 068,09
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 681 790,—

3. Lämmitys, valaistus, voima ja vesi (arviomääräraha). Poikkeuksellisen ankaran talven sekä hintojen nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä maatalousoppilaitoksia varten 200 000 mk ja kotitalousoppilaitoksia varten 40 000 mk eli yhteensä 240 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 806 541,48
„ 1965 „ ..... mk 1 955 475,14
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 053 990,—

8. Oppilaitosten kurssitoiminta. Valtion kouluissa talvikautena järjestettäviä pitkäaikaisia työllisyyttä edistäviä kursseja varten myönnetystä 400 000 markan määrärahasta jää säästöä 200 000 mk, kun kursseja ei tilanpuutteen vuoksi voida riittävästi järjestää.

VIII. Yksityiset maataloudelliset oppilaitokset.

Kotiteollisuusoppilaitokset.

5. Palkkaukset (arviomääräraha). a) Kouvolan mieskotiteollisuuskoululle on valmistunut uusi koulurakennus, kuutiotilavuudeltaan 19 000 m³. Jotta nämä koulutilat saataisiin tehokkaaseen käyttöön, ehdotetaan kouluun 1 päivästä elokuuta 1966 alkaen perustettavaksi kaksivuotiset maatalouskoneenkorjausosasto, putki- ja levytyöosasto ja pukuompeluosasto sekä niitä ja puutyöosastoa varten 4 ammattiopettajan (koneenkorjaus, putki- ja levytyö, pukuompelu, puutyö) tointa (A 18). Lisäys on palkkioina 16 957 mk ja ylituntipalkkioina 6 625 mk eli lisäys yhteensä 23 582 mk.

b) Juvalla toimivat kolme erillistä kunnan omistamaa kotiteollisuuskoulua ehdotetaan 1 päivästä elokuuta 1966 lukien yhdistettäväksi siten, että Juvan kotiteollisuuskouluun

yhdistetään Mikkelin läänin I kiertävä mieskotiteollisuuskoulu metallityöosastona ja Mikkelin läänin III kiertävä mieskotiteollisuuskoulu puutyöosastona sekä kiertävien koulujen ammattiopettajien toimet (A 13) muutettaviksi ammattiopettajan (metallityö) (A 18) ja ammattiopettajan (puutyö) (A 18) toimiksi. Palkkauksiin tarvitaan momentille lisäystä 1 944 mk ja ylituntipalkkioihin 270 mk eli lisäystä yhteensä 2 214 mk.

c) Valtioneuvoston 27 päivänä tammikuuta 1966 tekemällä päätöksellä on Oulun läänin I kiertävä mieskotiteollisuuskoulu siirretty Piippolan kunnan omistukseen. Koska Piippolan mieskotiteollisuuskoulussa on jo ennestään puutyöosasto ja kun kahden puutyökoulun toimintaa samassa kunnassa ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, ehdotetaan 1 päivästä elokuuta 1966 lukien Oulun läänin I kiertävä mieskotiteollisuuskoulu yhdistettäväksi Piippolan mieskotiteollisuuskouluun metalli- ja koneenkorjausosastona ja kiertävän koulun ammattiopettajan toimi (A 13) muutettavaksi ammattiopettajan (metalli- ja koneenkorjaustyö) (A 18) toimeksi. Palkkauksiin tarvitaan momentille lisäystä 972 mk ja ylituntipalkkioihin 140 mk eli yhteensä lisäystä 1 112 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 26 908 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 786 064,61
„ 1965 „ ..... mk 3 059 210,85
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 3 674 216,—

6. Muut ylläpitomenot (arviomääräraha). Uusien osastojen perustamisen, oppilasmäärien lisääntymisen, palkkojen nousun sekä uusien koulurakennuksien aiheuttamien vuokra-arvojen lisäkustannusten johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 650 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 535 705,07
„ 1965 „ ..... mk 2 785 052,83
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 189 135,—

Muut menot.

10. Oppilaitosten kurssitoiminta (arviomääräraha). Työllisyyttä edistävien ammattikurssien järjestämiseen myönnettyyn 800 000 markan määrärahaan ehdotetaan momentille lisäystä 500 000 mk. Sen sijaan tämän pääluokan VII luvun 8 momentin kohdalla myönnetystä kurssimäärärahasta jää säästöä 200 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 465 828,55
„ 1965 „ ..... mk 437 356,10
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 295 000,—

IX. Maataloudelliset tarkastuslaitokset.

Valtion maatalouskemian laitos.

4. Sekalaiset menot. Kun laboratorion tehtäväksi määrättyjen kasvinsuojeluaineiden ja niiden jäämien tutkimukset sekä tavanomaisten näytteiden määrät ovat huomattavasti lisääntyneet ja kun myös kulutustarvikkeiden hinnat ovat nousseet, ehdotetaan momentille lisäystä 10 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 61 297,11
„ 1965 „ ..... mk 72 290,04
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 74 300,—

Valtion siementarkastuslaitos.

10. Sekalaiset menot. Valtion työssä olevien työntekijäin terveyden- ja sairaanhoidon ohjesäännön tarkastusapulaisille ja muille työntekijöille määräämän lääkärinhoidon aiheuttamia kustannuksia varten ehdotetaan lisäystä 2 000 mk ja toimistotehtävien rationalisoinnin edellyttämiä hankintoja varten 2 400 mk eli lisäystä momentille yhteensä 4 400 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 39 689,56
„ 1965 „ ..... mk 43 266,03
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 46 000,—

X. Maankuivatustoiminta.

Valtion avustukset.

7. Kuivatustyöt (siirtomääräraha). Kun maataloushallituksessa tutkittavina olleissa vesistöjärjestelytöissä vesiensuojelusäännöstelyn merkityksen on todettu olevan huomattavan, ehdotetaan momentin perusteluja muutettavaksi siten, että vesiensuojelusäännöstelytöiden tutkimukset ja suunnittelu saadaan rahoittaa tältä momentilta. Muutoksen johdosta ei momentille ehdoteta lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 10 000 000,—
„ 1965 „ ..... mk 9 853 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 6 053 000,—

Muut kustannukset.

12. Vesiensuojelun tutkimus- ja suunnittelukustannukset (uusi). Maataloushallituksessa ja maanviljelysinsinööripiireissä suoritettavasta vesiensuojelun valvonnasta ja ohjauksesta sekä sitä varten tarvittavista maatalousministeriön erikseen määrättävillä ehdoilla suoritettavista tutkimuksista ja yleissuunnittelusta aiheutuvien kustannusten suorittamista varten ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi 20 000 mk.

Momentin loppusumma on 20 000 mk.

XII. Hevostalous.

Valtion hevosjalostuslaitos.

1. Palkkaukset. Ikälisiin tarvitaan momentille lisäystä 350 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 31 102,10
„ 1965 „ ..... mk 34 411,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 34 411,—

XIII. Kalastus.

2. Valtion kalanviljelytoiminta. a) Kun varsinaiseen menoarvioon ei ole otettu kalanviljelylaitosten hoitajille jo viime vuonna suoritetun palkantarkistuksen edellyttämää korotusta, ehdotetaan momentille lisäystä 7 929 mk.

b) Kalanviljelylaitoksille tarvittavan mädin hankintakustannukset ovat lähinnä siian mädin kohdalla nousseet. Tätä varten myönnettiin vuoden 1965 neljännessä lisämenoarviossa lisäystä 10 000 mk. Jotta tulevanakin syksynä voitaisiin hankkia riittävästi mätiä valtion kalanviljelylaitoksille, ehdotetaan momentille lisäystä 10 000 mk.

c) Kalanviljelylaitoksilla talven aikana sattuneiden pakkas- ja lumivaurioiden korjaamiseen ehdotetaan momentille lisäystä 20 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 37 929 mk.

V. 1966 (menoarv.) ..... mk 154 153,—

XIV. Maatalouden koe- ja tutkimustoiminta.

Maatalouden tutkimuskeskus.

5. Vuokra, lämmitys, sähkö ja vesi (arviomääräraha). Lisääntyneiden lämmityskustannusten sekä vuokrasta, sähköstä ja vedestä aiheutuneiden menojen lisääntymisen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 30 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 194 235,27
„ 1965 „ ..... mk 256 594,58
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 231 600,—

Koeasemat.

13. Koeasemien muut menot (arviomääräraha). a) Lounais-Suomen koeaseman laboratoriorakennus tuhoutui tulipalossa 26 päivänä tammikuuta 1966 ja siinä yhteydessä myös kalustoa 8 000 markan arvosta. Uuden kaluston hankkimista varten ehdotetaan momentille lisäystä 8 000 mk.

b) Kohonneiden hintojen johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 26 500 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 34 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 499 242,95
„ 1965 „ ..... mk 500 479,86
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 476 500,—

XV. Maatalouden tukeminen.

Muut valtion avustukset.

33. Bensiinikäyttöisten maataloustraktorien polttoaineen hinnan osittainen palauttaminen (arviomääräraha) (uusi). Aikaisemmin on maatalouskoneissa käytetystä bensiinistä suoritettu hinnanpalautusta vuosina 1951—1962. Hyväksyessään vuoden 1965 valtiopäivillä lain moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta ja lain moottoripetroolin väliaikaisesta vapauttamisesta nestemäisten polttoaineiden valmisteveron lisäverosta Eduskunta edellytti hallituksen ryhtyvän sellaisiin toimenpiteisiin, että maatalouden käytössä olevat bensiiniä polttoaineena käyttävät traktorit tulevat polttoaineen hintaan nähden tasavertaiseen asemaan moottoripetroolia polttoaineena käyttävien traktorien kanssa. Näiden 1 päivänä heinäkuuta 1965 voimaan tulleiden lakien johdosta sekä dieselkäyttöisten että moottoripetroolikäyttöisten maataloustraktoreiden polttoainekustannukset huomattavasti alenivat, joten on tarkoituksenmukaista, että myös bensiinikäyttöiset maataloustraktorit saavat osittaisen hinnanpalautuksen käyttämästään polttoaineesta. Koska tämän hinnanpalautuksen katsotaan olevan maatalouden hintapoliittista

tukea, olisi viranomaisten antamiin palautuspäätöksiin soveltuvin kohdin noudatettava, mitä maatalouden hintapoliittisen tuen jakamiseen liittyvien tehtävien hoitamisesta 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa (434/65) on säädetty. Tämän vuoksi ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi 1 päivän heinäkuuta ja 31 päivän joulukuuta 1965 välisenä aikana maataloustraktoreissa käytetystä bensiinistä suoritettavaa osittaista hinnanpalautusta varten valtioneuvoston tarkemmin määräämien ohjeiden mukaisesti arviomäärärahana 350 000 mk.

Momentin loppusumma on 350 000 mk.

XVI. Asutustoiminta.

1. Asutustoimistojen menot. Momentille tarvitaan lisäystä ikälisiin 230 238 mk, kalliinpaikanlisiin 23 597 mk, syrjäseutulisiin 1 600 mk ja työnantajan sosiaaliturvamaksuun 14 045 mk eli lisäystä yhteensä 269 480 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 550 790,72
„ 1965 „ ..... mk 2 791 356,80
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 6 258 277,—

8. Maankäyttölainsäädännön ja maanhankintalain nojalla valtiolle hankituista alueista aiheutuvat menot (arviomääräraha). Momentilta maksettavien verojen ja metsänhoitomaksujen lisääntymisen vuoksi momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 202 467,52
„ 1965 „ ..... mk 368 207,73
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 250 000,—

22. Asutus- ja vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaiset alennukset ja vapaavuodet (arviomääräraha). Valtion maista muodostettujen maankäyttölain mukaisten tilojen myyntihinnoista ja vuokra-alueiden lunastamislain mukaisista lunastushinnoista annettavien vapaavuosien lisääntymisen vuoksi momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) (15 Pl. II: 30) ..... mk 319 993,22
„ 1965 (tilinp.) (15 Pl. II: 30) ..... mk 699 982,75
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 450 000,—

XVII. Metsähallitus.

1. Palkkaukset. Tilapäisen työvoiman palkkaamiseen ehdotetaan metsänparannusvarojen sekä yksityismetsätaloutta varten osoitettujen muiden avustus- ja lainavarojen käytön valvonnan tehostamista varten lisäystä 3 665 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 352 489,10
„ 1965 „ ..... mk 492 199,13
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 591 608,—

8. Sekalaiset menot. Metsähallituksen insinööriosastoa varten jouduttiin vuonna 1965 vuokraamaan toimistotilat rakennuksesta, joka sijaitsee noin puolen kilometrin päässä metsähallituksen muista osastoista. Tässä yhteydessä oli insinööriosastolle perustettava oma puhelinkeskus, mistä aiheutuviin vuotuismenoihin sekä muiden puhelinkustannusten kasvun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 12 898,13
„ 1965 „ ..... mk 15 050,23
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 17 500,—

XIX. Yksityismetsätalous.

1. Yksityismetsätalouden edistäminen ja valvonta. Valtion omistaman ja Vaasan metsänhoitolautakunnan käyttöön annetun Lapväärtin keskustaimitarhan hoitajan palkkaamiseen 1 päivästä toukokuuta 1965 lukien myönnettiin varat vuoden 1965 neljännessä lisämenoarviossa. Kun metsänhoitolautakunnalla ei ilman valtion avustusta ole toistaiseksi mahdollisuuksia mainittujen menojen suorittamiseen, ehdotetaan momentille lisäystä 12 830 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 8 259 619,—
„ 1965 „ ..... mk 8 763 234,76
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 8 767 002,—

XX. Metsätieteellinen tutkimustoiminta.

Metsäntutkimuslaitos.

1. Palkkaukset. Kun arvioitua suuremmasta sijaisten käytöstä johtuen peruspalkkoihin ja vuosipalkkioihin tarvitaan lisää varoja, mutta ikälisiin varatusta määrärahasta jää vastaavasti säästöä, ehdotetaan, että ikälisiin myönnetystä määrärahasta saadaan

käyttää 6 421 mk peruspalkkojen ja vuosipalkkioiden maksamiseen. Muutoksen johdosta ei momentille tarvita lisäystä.

3. Tarverahat. Toisen puhelinvaihteen käyttöön oton johdosta lisääntyneisiin puhelinmenoihin sekä kohonneisiin muihin tarvemenoihin momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 30 953,30
„ 1965 „ ..... mk 36 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 32 900,—

6. Sekalaiset menot. Ruotsinkylän jalostusasemalle on valmistunut harjoittelijoiden asuntola- ja ruokalarakennus ja aseman tarpeisiin on lisäksi jouduttu hankkimaan lisätiloja. Rakennusten lämmitykseen, vuokraan ja lisätiloista aiheutuvien muiden sekalaisten menojen suorittamiseksi momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 129 631,62
„ 1965 „ ..... mk 134 988,76
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 162 000,—

7. Koeasemien ja luonnonsuojelualueiden hoito. Punkaharjun kokeilualuetta varten ostetusta kansakoulurakennuksesta on kunnostettu kokeilualueen asuntola- ja laboratoriorakennus, jonka lämmityksestä ja valaistuksesta aiheutuviin ja muihin hoitomenoihin momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 54 463,95
„ 1965 „ ..... mk 61 433,76
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 59 000,—

Erinäiset tutkimukset.

9. Metsien inventointi-, hakkuumäärä- ja puunkäyttötutkimukset (siirtomääräraha). Jatkuvissa investointitutkimuksissa toimivien tutkijain, ryhmänjohtajien sekä apulaisten palkkauksiin ja matkakustannuksiin tarvitaan lisäystä 20 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 338 116,—
„ 1965 „ ..... mk 640 696,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 570 000,—

10. Metsien tuoton kohottamistutkimukset (siirtomääräraha). Punkaharjun uuden metsäpuiden jalostusaseman hoito- ja ylläpitomenoihin, taimien kasvatuksessa tarvittavien lannoitteiden ja muiden tarvikkeiden hankkimiseen sekä henkilökunnan palkkauksiin ja matkakustannuksiin tarvitaan lisäystä 30 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 308 700,—
„ 1965 „ ..... mk 689 900,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 656 200,—

15. Koe- ja tutkimusasemilla suoritettavat tutkimukset. a) Länsi-Lapin koeaseman käytössä olevan Teuravuoman tilan korkeajännitelinja muuntamoineen ehdotetaan linjan heikon kunnon vuoksi myytäväksi Tornionlaakson Sähköosakeyhtiölle, jonka sähkönkuluttajaksi tila sen jälkeen siirtyisi. Valtion maksettavan sähkönkuluttajan liittymismaksun suorittamista varten momentille ehdotetaan lisäystä **7 800 mk.**

b) Teuravuoman suoviljelmän alueella suoritettavia metsägeneettisiä ja muita yhteispohjoismaisia metsäntutkimuksia varten ehdotetaan metsäpuiden jälkeläiskoekenttien perustamistöiden jatkamiseen, koemateriaalin hankkimiseen sekä koeaseman ja koekenttien hoito- ja ylläpitomenoihin momentille lisäystä 30 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 37 800 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 293 930,—
„ 1965 „ ..... mk 174 977,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 166 500,—

XXI. Ilmatieteellinen keskuslaitos.

1. Palkkaukset. S ä ä s t y y: Sen johdosta, että ilmatieteelliselle keskuslaitokselle vuodeksi 1966 perustettuja toimia ei ole voitu täyttää vuoden alusta alkaen, jää momentille säästöä 49 500 mk.

L i s ä ä n t y y: Ilmatieteellisen keskuslaitoksen arkisto ja kirjasto on jouduttu tilanpuutteen takia huomattavalta osalta varastoimaan puulaatikkoihin pakattuna kellaritiloihin. Kun keskuslaitos muuttaa syksyllä 1966 valtion virastotaloon Vuorikatu 24, joudutaan kirjasto ja arkisto järjestämään käyttökuntoon. Tämän työn suorittamista varten ehdotetaan momentille tilapäisen työvoiman palkkaamiseen lisäystä 3 000 mk.

Lisäys huomioon ottaen momentille jää säästöä 46 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 948 210,89
„ 1965 „ ..... mk 2 144 006,11
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 579 833,—

4. Tarverahat. Kun valtion virastotalo Vuorikatu 24, johon ilmatieteellisen keskuslaitoksen koko Helsingissä olevalle osalle on varattu työskentelytilat, valmistuu urakkasopimuksen mukaan 30 päivänä syyskuuta 1966, siirretään siihen keskuslaitoksen Hämeentie 31:ssä toimineet yksiköt, Ilmalan entiseen observatorioon sijoitettu aerologinen osasto, laitoksen kojehuolto työpajoineen, laboratorioineen ja varastoineen sekä Liisankatu 27:een varastoitu osa kirjastoa. Siirrosta aiheutuvia muuttokustannuksia varten ehdotetaan momentille lisäystä 6 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 18 726,67
„ 1965 „ ..... mk 19 259,25
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 26 542,—

11. Säätiedotus ja kansainvälinen ilmatieteellinen toiminta. Puhelinmaksujen, kotimaisten kaukokirjoitinkaapeleiden vuokrien, havaintopalkkioiden ja sääkarttojen painatuskustannusten nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 40 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 390 503,72
„ 1965 „ ..... mk 430 839,16
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 417 143,—

XXII. Geodeettinen laitos.

4. Käytännölliset työt. a) Ahvenanmaan—Rauman kolmioketjuun kuuluvan Finströmin perusviivan mittaaminen on kiireellinen siitä syystä, että perusviivalle rakennettavat rakennukset tulevat tekemään perusviivan mittaamisen myöhemmin mahdottomaksi. Finströmin perusviivan rakentamiseen ja mittaamiseen ehdotetaan momentille lisäystä 17 000 mk.

b) Geodeettinen laitos on hankkinut vuosien 1965 ja 1966 menoarvioissa myönnetyillä varoilla 69 380 mk maksaneen tellurometrin, mutta laitteen kokeiluihin ja sen säännölliseen käyttöön ei ole osoitettu varoja. Jotta tellurometri saataisiin säännölliseen mittaustyöhön vuonna 1967, ehdotetaan tellurometrin kenttäkokeiden vaatimiin matka- ja rakennuskustannuksiin momentille lisäystä 9 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 26 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 81 355,87
„ 1965 „ ..... mk 82 949,87
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 79 522,—

7. Vuokra. Geodeettisen laitoksen vuokraaman toisen konttorihuoneiston vuokra on sidottu elinkustannusindeksiin. Indeksikorotuksen aiheuttamaa vuokranlisäystä varten momentille ehdotetaan lisäystä 408 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 36 000,—
„ 1965 „ ..... mk 47 010,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 47 280,—

XXIV. Valtion eläinlääketieteellinen laitos.

5. Ulkomaisten seerumien ja rokotusaineiden hankkiminen (arviomääräraha). Sen johdosta, että rokotteiden tuotantoa on laitoksessa suoritettujen uudistusten takia voitu huomattavasti lisätä ja ulkomailta tuotavien rokotteiden määrää vastaavasti vähentää, voidaan momentin määrärahasta säästää 30 000 mk.

8. Koneiden ja kojeiden huolto (arviomääräraha). Päärakennuksen peruskorjauksen yhteydessä vuosina 1964—1965 täydennettiin vuoden 1965 perushankintamäärärahoilla laitoksen koneistoa. Kun momentille kuluvana vuonna myönnetty määräraha on vain neljännes siitä, mitä koneiden ja kojeiden huoltoon käytettiin vuonna 1965, ja kun kuluvan vuoden perushankintamäärärahoilla hankitaan laitoksen toiminnan laajentamista ja tehostamista varten tarpeellisia uusia kojeita, joiden toiminta edellyttää säännöllistä huoltoa ja korjauksia, ehdotetaan huoltokustannuksia varten momentille lisäystä 10 000 mk.

V. 1966 (menoarv.) ..... mk 3 000,—

XXV. Eläinlääketieteellinen korkeakoulu.

1. Palkkaukset. a) Vuoden 1965 toisessa ja neljännessä lisämenoarviossa myönnettiin määräraha vuoden 1965 syyslukukautta varten eläinlääketieteellisen korkeakoulun 1 päivänä syyskuuta 1965 alkanutta klinikkatoimintaa varten tarpeellisten tilapäisten toimihenkilöiden palkkaamiseen. Jotta klinikkatoimintaa voitaisiin jatkaa myös kuluvana vuonna, ehdotetaan tilapäisten toimihenkilöiden ja tuntiopettajien palkkioihin varattuun 75 900 markan määrärahaan lisäystä 100 000 mk.

b) Ensimmäisen suurten eläinten sairasosaston valmistuttua vuoden 1966 alusta sekä ottaen huomioon huonetilojen lisääntyminen ja vuorotyö tarvitaan kaikkia eläinosastoja varten lisää eläintenhoitajia ja siivoojia, joiden palkkaamiseksi ehdotetaan momentille työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan palkkaamiseen varattuun 140 800 markan määrärahaan lisäystä 22 600 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 122 600 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 878 888,06
„ 1965 „ ..... mk 1 094 942,09
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 168 493,—

XXVI. Erinäiset määrärahat.

1. Viransijaisten palkkiot. Kun viransijaisten palkkioihin tarvitaan varoja arvioitua enemmän, ehdotetaan momentille lisäystä 15 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 49 844,92
„ 1965 „ ..... mk 68 582,33
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 65 000,—

7. Suomen osanotto kansainvälisten yhtymäin vuotuisiin kustannuksiin (arviomääräraha). Kun määräraha erityisesti FAO:n jäsenmaksun huomattavan kohoamisen vuoksi on osoittautunut riittämättömäksi, momentille ehdotetaan lisäystä 140 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 306 392,08
„ 1965 „ ..... mk 314 984,76
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 338 730,—

12. Poroaitojen kunnossapito (arviomääräraha). Porojen kulun estämiseksi poronhoitoalueen ulkopuolelle ehdotetaan momentin perusteluja muutettavaksi siten, että määrärahasta saadaan käyttää 88 800 mk poroaidan rakentamiseksi Pudasjärven paliskunnan etelärajalle. Muutoksen johdosta ei momentille tarvita lisäystä.

15. Suomen kansainvälisen maatalous- ja elintarviketoimikunnan menot. Työnantajan sosiaaliturvamaksuihin tarvitaan lisäystä 161 mk. Kun ehdotetaan, että maatalousministeriön käytettäväksi varattua määrärahaa saadaan käyttää tarkoitukseen, momentille ei ehdoteta lisäystä.

23. Kunnille ja kauppaliikkeille maksettavat erinäiset korvaukset sekä voinäytemaksut (arviomääräraha). Momentin määrärahasta ehdotetaan maksettavaksi myös kauppaliikkeille kananmunien lisähinnan suorittamisesta tuottajille satovuodelta 1961/62 aiheutuneista kustannuksista maksettavat valtioneuvoston päättämät korvaukset.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 321 208,62
„ 1965 „ ..... mk 593 588,74
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 660 000,—

41. Pohjoismaisen kalastuskonferenssin järjestäminen (uusi). Kuluvan vuoden elokuussa maassamme järjestettävän kymmenennen pohjoismaisen kalastuskonferenssin menoja varten ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi 13 000 mk.

Momentin loppusumma on 13 000 mk.

Kahdestoista Pääluokka.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö sekä siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö.

5. Asuntotuotantotoimikunta. a) Työmäärän lisääntymisen vuoksi ehdotetaan momentille tilapäisen henkilökunnan palkkaamista varten lisäystä 9 460 mk.

b) Lisääntyvän toimistotilan vuokraan ehdotetaan momentille lisäystä 20 500 mk sekä toimistokaluston hankkimiseen ja kansliakuluihin 10 000 mk eli yhteensä 30 500 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 39 960 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 041 021,60
„ 1965 „ ..... mk 1 143 847,70
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 235 182,—

Tie- ja vesirakennuslaitos.

II. Tie- ja vesirakennushallitus.

5. Tarverahat. a) Tie- ja vesirakennuslaitoksen töiden lisääntymisen vuoksi keskusviraston yleisten hallinto- ja konttorikustannusten suorittamiseen momentille ehdotetaan lisäystä 55 000 mk.

b) Uusien vuokratilojen valaistus- ja puhelinlaitteiden hankinta- ja asennustöitä sekä muuttokustannusten suorittamista varten ehdotetaan myönnettäväksi 41 500 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 96 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 309 197,38
„ 1965 „ ..... mk 282 664,90
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 283 000,—

7. Vuokra ja valaistus (arviomääräraha). Tie- ja vesirakennushallitus on saanut oikeuden vuokrata uusia yhtenäisiä toimistotiloja noin 3 500 m² kahdessa vaiheessa edellyttäen, että se samanaikaisesti luopuu eräistä pienistä eri puolilla kaupunkia sijaitsevista tiloista. Uusien tilojen vuokra- ja valaistusmenojen suorittamiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 105 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 574 799,60
„ 1965 „ ..... mk 639 948,91
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 653 000,—

V. Hydrologinen toimisto.

6. Tarverahat. a) Suomen vesistöjen vedenkorkeuksia koskevaa perusaineistoa saatetaan parastaikaa siihen muotoon, että sitä voidaan käsitellä tietokoneella. Matemaattiseen tietojenkäsittelyyn siirtymisen johdosta tarvitaan vedenkorkeusaineiston osalta lisäystä 3 304 mk.

b) Veden virtaama-aineiston tietokonekäsittelyä varten ehdotetaan lisäystä 25 840 mk.

Lisäykset ovat 29 144 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 29 923,99
„ 1965 „ ..... mk 20 799,81
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 110 800,—

9. Koneiden ja työvälineiden hankinta ja kunnossapito. Helsingin kaupungissa talossa Vuorikatu 24 rakenteilla olevaa tarkistuslaitosta varten tarpeellinen koneisto maksaa noin 200 000 mk. Sen hankkimista varten myönnettiin vuoden 1965 toisessa lisämenoarviossa 150 000 mk. Hankinnan loppuerää varten ehdotetaan myönnettäväksi 50 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 29 980,65
„ 1965 „ ..... mk 189 447,03
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 22 600,—

VII. Rakennushallitus.

11. Vuokra. Rakennusosaston laajentumisesta johtuvan lisätilatarpeen vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä uuden toimistotilan vuokran maksamiseksi 22 050 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 73 576,—
„ 1965 „ ..... mk 11 740,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 5 214,—

VIII. Lääninrakennustoimistot sekä erinäisten valtion kiinteistöjen hoitomenot.

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot. Uusien virastotalojen käyttöönottamisesta aiheutuviin kiinteistöjen hoitohenkilökunnan palkkoihin ehdotetaan momentille lisäystä yhteensä 55 650 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 372 290,44
„ 1965 „ ..... mk 1 573 505,53
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 645 364,—

7. Sekalaiset menot. Valtioneuvoston juhlahuoneiston siivoojien palkkojen suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 20 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 7 752,97
„ 1965 „ ..... mk 9 714,92
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 11 500,—

XI. Ilmailu.

1. Palkkaukset. S ä ä s t y y: Edellyttäen, että tämän momentin lisäysten a-kohdassa ehdotettu ilmailuviesti-insinöörin sopimuspalkkainen virka perustetaan, ehdotetaan yksi ilmailuviesti-insinöörin ylimääräinen toimi (A 30) lakkautettavaksi 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien. Säästö on 10 938 mk.

Lisääntyy: a) Ilmailuviestitoimintaa varten posti- ja lennätinlaitokseen ehdotetaan viitaten tämän momentin vähennyksen perusteluun 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien perustettavaksi ilmailuviesti-insinöörin sopimuspalkkainen virka (S 13). Lisäys on 13 423 mk.

b) Ilmailuosaston vaativampia valvonta-, tarkastus- ym. lentoturvallisuuteen liittyviä tehtäviä varten ehdotetaan yhden tilapäisen ilmailun tarkastajan palkkaamista varten 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien momentille tilapäisen henkilökunnan palkkaukseen osoitettuun määrärahaan lisäystä 13 423 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 26 846 mk. Säästö vähennettynä on lisäys 15 908 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 536 421,56
„ 1965 „ ..... mk 3 220 614,81
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 3 487 985,—

3. Lentoasemien ja lentoreittien kunnossapito. a) Helsingin lentoasemalle vuonna 1956 valmistuneen lentokonesuojan ja siihen liittyvän korjaamo-osan vesikatteessa on viime vuosina syntynyt lukuisia vuotokohtia, joista vuosittain on aiheutunut huomattavia korjauskustannuksia. Lisäksi vuotovesi on vahingoittanut lentokoneita ja arvokkaita varaosavarastoja. Vuoden 1965 kesällä suoritettiin lentoaseman vuosikorjausten yhteydessä korjaamo-osan vesikaton uusiminen. Vahinkojen välttämiseksi olisi lentokonesuojaosan vesikatto korjattava ensi kesänä. Kun momentin kunnossapitomääräraha on varattu muihin tarkoituksiin ehdotetaan Helsingin lentoaseman lentokonesuojan vesikaton uusimista varten myönnettäväksi 200 000 mk.

b) Ilmailuviestitoiminnan käyttöhenkilökunnan lisäyksen sekä hintojen, huoltomenojen ja vuokrakustannusten nousun vuoksi samoin kuin uusien puhelin- ja kaukokirjoitinyhteyksien maksujen suorittamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 300 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 500 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 7 620 436,56
„ 1965 „ ..... mk 7 924 674,49
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 8 299 450,—

6. Sekalaiset menot. Kun Suomen jäsenyydestä kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä (ICAO) aiheutuvat maksut ovat yhteensä 30 195,20 US-dollaria, jäsenmaksuun varattuun 63 009 markan määrärahaan tarvitaan lisäystä 34 341 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 132 821,47
„ 1965 „ ..... mk 129 584,66
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 200 000,—

9. Valtionapu lentotoiminnan ylläpitämistä varten eräillä saaristoalueilla. Momentin nimike on muutettu. Kun Saimaan saaristossa ja Hailuodon—Oulun välillä ao. paikkakuntien asukkaille elintärkeitä liikenneyhteyksiä erityisesti kelirikkokauden aikana sekä sairaankuljetuksia voidaan useasti hoitaa vain lentokoneilla tai helikoptereilla ja kun tämä kuljetus olisi voitava järjestää tuottamatta sitä käyttäville kohtuuttomia kustannuksia, ehdotetaan momentille myönnettäväksi lentotoiminnan tukemista varten Saimaan saaristossa ja Hailuodon—Oulun välillä yhteensä 13 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 13 464,55
„ 1965 „ ..... mk 11 251,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 20 000,—

XII. Työnvälitys- ja ammatinvalinnanohjaustoiminta sekä työvoimatoimikunnat.

2. Ammatinvalinnanohjaustoiminnasta aiheutuvat palkkaukset. Äitiys- ja sairaslomasijaisten palkkaamiseen ammatinvalinnanohjauksen piiri- ja paikallishallintoon kuuluvissa toimistoissa tarvitaan 30 000 mk. Edellyttäen, että momentin muista määrärahoista jäävää säästöä saadaan käyttää edellä mainittuun tarkoitukseen, ei momentille tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 692 364,70
„ 1965 „ ..... mk 1 908 771,57
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 996 929,—

5. Sekalaiset menot (arviomääräraha). Ammatinvalinnanohjaustoimisto on käyttänyt Jyväskylän kasvatustieteiden tutkimuskeskuksen testienkorjauskonetta. Kun tutkimuskeskus on luopunut koneesta, ammatinvalinnanohjaustoimistoon ehdotetaan vuokrattavaksi IBM:ltä testien luku- ja korjauskone, jota myös puolustuslaitos voisi käyttää. Vuokrauskustannukset ovat 1. 11. 1966 lukien

eli 2 kuukaudelta 2 840 mk, sekä maahantuontikustannukset 1 500 mk. Testien konekäsittelyn väliaikaiseen järjestelyyn 1. 4.—31. 10. 1966 tarvitaan 1 400 mk eli yhteensä 5 740 mk. Edellyttäen, että tarkoitukseen saadaan vuonna 1966 käyttää tämän momentin säästöä, ei tämän pääluokan I luvun 8 momentille ehdoteta lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 779 791,58
„ 1965 „ ..... mk 897 980,56
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 811 000,—

Kolmastoista Pääluokka.

Kauppa- ja teollisuusministeriö sekä siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Kauppa- ja teollisuusministeriö.

1. Palkkaukset. a) Teollisuusosaston voimataloustoimiston, kemian teollisuuden toimiston ja pienteollisuustoimiston lähetin palkkiota varten tarvitaan momentille lisäystä 3 600 mk.

b) Siivoojien palkkoihin varattuun määrärahaan ehdotetaan lähinnä siivottavan pinta-alan lisääntymisen johdosta lisäystä 4 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 7 600 mk.

Edellyttäen, että momentin muista määrärahoista kertyvää säästöä saadaan käyttää edellä mainittujen menojen suorittamiseen, ei momentille ehdoteta lisäystä.

II. Merenkulkuhallitus.

2. Ylimääräisen ja tilapäisen henkilökunnan palkkaukset. Kun Saimaan väylien harausta varten keväällä 1966 valmistuu harausalus, ehdotetaan 1 päivästä toukokuuta 1966 lukien perustettavaksi merenmittauspäällikön 3 l. (A 22) ja radioteknikon (A 16) ylimääräiset toimet. Lisäys on palkkauksina 14 946 mk ja virkapukuavustuksena 47 mk eli yhteensä 14 993 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 376 266,28
„ 1965 „ ..... mk 421 233,41
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 467 750,—

IV. Merenkulkulaitoksen alukset.

1. Palkkaukset. a) Kun Saimaan väylien harausta varten valmistuu harausalus keväällä 1966, ehdotetaan 1 päivästä toukokuuta 1966 lukien perustettavaksi ylimääräinen konemestarin 2 l. toimi (A 14). Lisäys on palkkauksena 6 035 mk, toimirahoina 378 mk ja virkapukuavustuksena 47 mk eli yhteensä 6 460 mk.

b) Viikottaisen työajan ylityksestä lain mukaan myönnettäviä vastikeaikalomia ei jäänmurtajilla voida järjestää talvisaikana, vaan ne on siirrettävä kesäkauteen tavallisesti vuosilomien yhteydessä pidettäviksi. Jäänmurtajaväen lomien näin pitentyessä ei jäänmurtajista enää voida siirtää konemestareita muihin aluksiin lomasijaisiksi jäänmurtajain korjaustöitä vaarantamatta. Päälliköitten lomasijaisuudet vielä osaksi voidaan hoitaa jäänmurtajista siirrettävillä perämiehillä, mutta tällaisten sijaisuuksien ajalta heille olisi oman palkkansa lisäksi maksettava lisäpalkkio, joka turvaisi heille päällikön säännönmukaista palkkausta vastaavan kokonaispalkan. Sen vuoksi ehdotetaan vuosilomasijaisina toimivien tilapäisten päälliköiden ja konemestarien palkkaamista varten momentille myönnettäväksi 21 000 mk.

c) Kun päällystöä koskevien vuosilomasäännösten uuden tulkinnan johdosta on päällystölle maksettava luontoisetukorvaus myös vuosiloman ajalta, ehdotetaan näitä korvauksia varten momentille lisäystä 32 000 mk.

d) Merenmittausretkikuntien virkamiesten päivärahoihin varattuun määrärahaan ehdotetaan uuden harausaluksen käyttöön ottamisen vuoksi lisäystä 36 000 mk.

e) Palkkojen nousun vuoksi ehdotetaan lisäystä miehistön kuukausipalkkoihin 200 000 mk, ikälisiin 20 000 mk, ylityö- ja vastikeaikakorvauksia sekä muita työehtosopimuksen

mukaisia menoja varten 468 000 mk sekä valtion maksettavaa osuutta varten merimieseläkemaksuista 10 000 mk eli yhteensä 698 000 mk.

f) Laivaväen työehtosopimukseen perustuvan vapaa-ajan tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksua varten ehdotetaan myönnettäväksi 11 570 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 805 030 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 5 040 854,17
„ 1965 „ ..... mk 5 913 781,49
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 6 265 346,—

3. Varustus- ja kunnossapitokulut sekä sekalaiset käyttökulut. Kuluneen talven vaikeissa jääolosuhteissa osoittautui satamajäänmurtaja Perämeri liian heikoksi kyetäkseen tyydyttävästi avustamaan laivoja Hangon valtionsatamassa. Tämän vuoksi ja jottei varsinaista jäänmurtajaa olisi tarvinnut sitoa satamatehtäviin, vuokrattiin yksityisen osakeyhtiön pelastushinaaja avustamaan Hangossa. Vuokrakustannuksia varten ehdotetaan myönnettäväksi 2 475 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 808 339,83
„ 1965 „ ..... mk 3 020 442,04
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 892 500,—

4. Polttо- ja voiteluaineet (arviomääräraha). Poikkeuksellisen vaikean jäätalven vuoksi on jäänmurtajain polttoaineen kulutus ollut tavallista suurempi, minkä johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 650 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 595 441,32
„ 1965 „ ..... mk 1 784 443,66
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 900 000,—

VII. Teknillinen korkeakoulu.

1. Palkkaukset. a) Oppilasmäärän lisääntymisen ja opetuksen tehostamisen johdosta ehdotetaan tuntiassistenttien palkkaamista varten varattuun määrärahaan lisäystä 168 155 mk sekä kesäassistenttien palkkaamista varten 32 740 mk eli yhteensä 200 895 mk.

b) Kun korkeakoulun järjestämille karsintakursseille otettaneen oppilaita enemmän kuin edellisenä kesänä, lisääntyvät karsintakurssien järjestämisestä aiheutuvat menot huomattavasti. Tämän vuoksi momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk.

Edellyttäen, että momentin muista määrärahoista kertyvää säästöä saadaan käyttää edellä mainittujen menojen suorittamiseen, ei momentille ehdoteta lisäystä.

5. Sekalaiset menot. Korkeakoulun laajentamisen ja puhelinkustannusten sekä hissien ja konttorikoneiden ym. huoltokustannusten nousun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 8 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 64 931,47
„ 1965 „ ..... mk 86 967,75
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 82 000,—

16. Teknillisen korkeakoulun Tampereen alaosasto. Tampereen teknillisen korkeakoulun suunnittelutöitä varten ehdotetaan momentille lisäystä 10 000 mk.

V. 1965 (tilinp.) ..... mk 17 833,24
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 574 005,—

VIII. Ammattikasvatushallitus.

1. Palkkaukset. Ammattikasvatushallituksen alaisten oppilaitosten tilapäisen tarkastusavun palkkaamista varten oli vuoden 1965 menoarviossa varattu 4 852 mk, mitä vastaavaa määrärahaa ei ole kuluvan vuoden menoarviossa. Kun tarkastustoimintaa olisi jatkettava, ehdotetaan momentille tarkoitukseen 5 000 mk.

V. 1966 (menoarv.) ..... mk 770 233,—

3. Tarverahat. Lähinnä puhelinmenojen kasvun johdosta ehdotetaan momentille lisäystä 15 000 mk.

V. 1966 (menoarv.) ..... mk 25 500,—

X. Teknilliset oppilaitokset.

Valtion teknilliset oppilaitokset.

1. Palkkaukset. Lisääntyneiden opetustilojen vuoksi ehdotetaan momentille siivoojien palk-

kauksiin varattuun 205 140 markan määrärahaan lisäystä 25 000 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäyksen suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 10 695 301,99
„ 1965 „ ..... mk 11 878 892,76
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 16 229 228,—

XI. Ammattiopetus.

Ammattikoulujen opettajaopistot.

1. Palkkaukset. Jyväskylän opettajaopiston kurssitoiminnan lisääntymisen johdosta ehdotetaan momentille tunti- ja ylituntipalkkioihin sekä kotityökorvauksiin varattuun 151 280 markan määrärahaan lisäystä 20 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 302 880,85
„ 1965 „ ..... mk 356 000,69
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 415 027,—

Valtion keskusammattikoulut.

7. Palkkaukset. a) Lapin keskusammattikoulussa on tarkoitus aloittaa tulevana syksynä kartanpiirtäjän opintolinja, minkä vuoksi momentille ehdotetaan lisäystä tilapäisen ammattiaineiden opettajan palkkaamiseksi 1 päivästä elokuuta 1966 lukien 5 106 mk.

b) Pohjois-Karjalan keskusammattikoulussa on tarkoitus aloittaa tulevana syksynä laboratorio-osastolla teknisen apteekkiapulaisen opintolinja ja piirustusosastolla kartanpiirtäjän opintolinja. Tämän vuoksi ehdotetaan kahden tilapäisen ammattiaineiden opettajan palkkaamiseksi 1 päivästä elokuuta 1966 lukien momentille lisäystä 9 909 mk.

c) Pohjois-Karjalan keskusammattikoulun tyttöjen asuntola on valmistunut kuluvan vuoden alussa. Helmikuun 1 päivästä 1966 lukien palkatun tilapäisen oppilasasuntolan hoitajan palkkioon ehdotetaan momentille lisäystä 5 220 mk.

d) Etelä-Hämeen keskusammattikoulun lisätilojen valmistuttua odotettua aikaisemmin voidaan koulun opetustoimintaa laajentaa jo kuluvan vuoden syksyllä. Tämän vuoksi ehdotetaan 1 päivästä elokuuta 1966 lukien yhden tilapäisen ammattiaineiden opettajan (A 23) ja kolmen tilapäisen työnopettajan (A 18) palkkausta varten momentille lisäystä 16 530 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 36 765 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäysten suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 5 653 598,25
„ 1965 „ ..... mk 6 299 773,09
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 7 444 963,—

Valtion merimiesammattikoulut.

17. Palkkaukset. Turun merimiesammattikoulun tilapäisen kanslia-avun palkkaamiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 1 100 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäysten suorittamiseen, momentille ei tarvita lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 199 284,80
„ 1965 „ ..... mk 212 866,70
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 375 955,—

21. Kirjasto, opetusvälineet ja tarverahat. Momentin määrärahasta ehdotetaan käytettäväksi 1 100 mk oppilaiden terveydenhoitokuluihin. Momentille ei ehdoteta lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 11 360,30
„ 1965 „ ..... mk 12 402,93
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 22 000,—

Taideteollinen oppilaitos.

30. Vuokrat. Taideteollinen oppilaitos toimii puutteellisissa ja opetuksen kannalta epätarkoituksenmukaisissa tiloissa Ateneumin vanhassa rakennuksessa. Kun sen tarvetta varten on ollut välttämätöntä vuokrata tilapäistiloja siihen asti, kunnes oppilaitokselle saadaan uusi talo, ehdotetaan momentille lisäystä 47 000 mk.

V. 1965 (tilinp.) ..... mk 13 643,55
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 28 000,—

XIII. Ammattikasvatuksen yhteiset menot.

2. Ammattikurssien järjestäminen työllisyyttä edistävää perus-, täydennys- ja uudelleenkoulutusta varten. Kuluvan vuoden alusta ammattikasvatushallituksen järjestettäväksi siirtyneeseen ammattikurssitoimintaan käytettiin vuonna 1965 kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön toimesta varoja noin 14 604 000 mk, joiden avulla toimeenpantiin 539 kurssia oppilasmäärän ollessa 9 020. Kauppa- ja teollisuusministeriön toimesta järjestettiin 505 kurssia, joiden oppilasmäärä oli 9 107 ja joihin varoja käytettiin noin 1 635 000 mk. Kuluvan vuoden määrärahasta on jouduttu käyttämään 7 576 130 mk viime vuonna alkaneiden mutta tänä vuonna päättyvien kurssien rahoittamiseksi. Jotta kurssitoimintaa voitaisiin kuluvana vuonna jatkaa riittävän laajana sekä ottamalla huomioon työllisyyttä edistävästä ammattikurssitoiminnasta annetun lain aiheuttamat lisävelvoitteet, ehdotetaan momentille lisäystä 3 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 571 411,33
„ 1965 „ ..... mk 1 635 075,50
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 11 600 000,—

XIV. Geologinen tutkimuslaitos.

2. Matkakustannukset (arviomääräraha). Malminetsinnän sekä teollisuuskivilajien ja -mineraalien teknillisiä käyttömahdollisuuksia koskevien tutkimusten tehostamiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 71 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 387 913,12
„ 1965 „ ..... mk 496 937,44
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 505 000,—

XV. Merentutkimuslaitos.

9. Jää- ym. tiedotukset. Kun poikkeuksellisen ankaran talven vuoksi jääosaston tiedotustoimintaa on ollut lisättävä ja laajennettava, ehdotetaan tiedotuspalvelun tehostamista varten hankittujen konttorikoneiden maksamiseksi momentille lisäystä 7 060 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 16 998,75
„ 1965 „ ..... mk 16 995,02
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 21 500,—

XVI. Patentti- ja rekisterihallitus.

1. Palkkaukset. Maaliskuun 1 päivänä 1966 voimaan tulleen patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (749/65) mukaisesti ehdotetaan 14 nuoremman tutkijainsinöörin virkaa (A 27) muutettavaksi nimeltään samaan palkkausluokkaan kuuluviksi tutkijainsinöörin viroiksi. Muutoksesta ei aiheudu momentille lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 876 733,80
„ 1965 „ ..... mk 2 128 820,75
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 378 966,—

2. Tarverahat. Viraston käyttöön tulevien lisätilojen kalustamiseen ehdotetaan momentille lisäystä 15 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 64 162,43
„ 1965 „ ..... mk 69 328,18
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 137 780,—

4. Painatus- ja sitomiskustannukset. Viraston lakisääteisten painatusten lisääntymisen ja kustannusten nousun vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 30 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 189 922,34
„ 1965 „ ..... mk 234 973,62
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 240 000,—

6. Osanotto pohjoismaiseen yhteistyöhön patentti- ja rekisterihallituksen toimialalla. Kun kuluvan vuoden syyskuussa pidettävien pohjoismaisten kartelliviranomaisten neuvottelupäivien isäntämaana on Suomi, ehdotetaan momentille järjestelykustannuksia varten lisäystä 2 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 322,—
„ 1965 „ ..... mk 6 538,30
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 5 000,—

XVII. Valtion teknillinen tutkimuslaitos.

7. Tutkimuslaitoksen käytettäväksi. Betonin koetustoiminnan voimakkaan laajentu-

misen johdosta on osoittautunut välttämättömäksi ryhtyä suorittamaan betonin koetusta myös Tampereella, jonne on päätetty perustaa betoniteknillisen laboratorion osasto, minkä johdosta ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan käyttää 150 000 mk osaston perustamiskustannuksiin ja toiminnan ylläpitämiseen. Momentille ei ehdoteta lisäystä.

XX. Erinäiset määrärahat.

17. Jalometallituotteiden tarkastuskustannukset. a) Kun kulta- ja hopeateosten tarkastuslaitoksen laboratorio siirretään kuluvan vuoden keväällä erilleen muista laitoksen tiloista teknillisen korkeakoulun kemianosaston tiloihin ja kun laboratoriossa suoritettavien jalometallianalyysien määrä on suuresti lisääntynyt, ehdotetaan laitokseen 1 päivästä huhtikuuta 1966 lukien perustettavaksi ylimääräinen laboratoriomestarin toimi (A 15). Lisäys on 7 155 mk.

b) Leimauksen valvonnan tehostamiseksi eri leimauspaikkakunnille tehtävien neuvontaja tarkastusmatkojen kustannuksia varten ehdotetaan momentille lisäystä 2 000 mk.

c) Hintojen nousun vuoksi, laboratoriolaitteiden siirtämiseen uusiin tiloihin, siirron yhteydessä tehtävään suuremman kaasumuhveliuunin sisämuurausten uusimiseen sekä laboratoriovälineistön täydentämiseen ehdotetaan tarverahoihin lisäystä 3 730 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 12 885 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 100 869,58
„ 1965 „ ..... mk 109 110,15
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 117 043,—

22. Elintarvikelainsäädännön täytäntöönpano. Kun ensi syyskuussa pidetään Pohjoismaisen elintarvikkeiden metodiikkakomitean 20. vuosikokous Helsingissä, aiheutuu tämän järjestelystä Suomen osastolle kuluvana vuonna ylimääräisiä kuluja, minkä vuoksi ehdotetaan edellä mainitun komitean Suomen osasto r. y:n toiminnan tukemiseen varattuun määrärahaan lisäystä 3 500 mk. Edellyttäen, että momentille tilapäistä henkilökuntaa varten varatun määrärahan säästöä saadaan käyttää tarkoitukseen, ei momentille ehdoteta lisäystä.

48. Vientikorvaukset ja niihin liittyvät hallintomenot (arviomääräraha). Kun kotimaisen kustannustason nousun johdosta joudutaan voimassa olevien vientikorvaussopimusten nojalla suorittamaan arvioitua enemmän vientikorvauksia, ehdotetaan momentille lisäystä 4 800 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) (15 Pl. II: 35) ..... mk 9 749 585,57
„ 1965 (tilinp.) (15 Pl. II: 34) ..... mk 7 000 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 500 000,—

51. Savon Sellu Oy:n toiminnan tukeminen (arviomääräraha) (uusi). Laki Savon Sellu Oy:n toiminnan tukemiseksi (11. 3. 1966/129) oikeuttaa valtioneuvoston myöntämään Savon Sellu Oy:n ottamille yhteensä enintään 60 000 000 markan lainoille korkohyvitystä ja suorittamaan lainojen mahdolliset indeksikorotukset valtion varoista. Vuonna 1966 otettujen lainojen valtiolle aiheuttamien menojen suorittamiseksi ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi arviomäärärahana 160 000 mk.

Momentin loppusumma on 160 000 mk.

(41/1965). *Suomen teollisuusnäyttelyt Moskovassa ja Tukholmassa vuonna 1966* (siirtomääräraha). Vuoden 1965 menoarviossa tälle momentille myönnetystä 1 400 000 markan määrärahasta on 800 000 mk varattu käytettäväksi Suomen teollisuusnäyttelyn järjestämiseksi Moskovaan. Teollisuusnäyttelyn järjestämistä oli pidetty tarkoituksenmukaisena, koska vientiteollisuudellemme ei tarjoutunut muita mahdollisuuksia esittäytyä laajemmissa puitteissa Neuvostoliitossa. Vuodesta 1965 lähtien on Neuvostoliitossa kuitenkin ryhdytty järjestämään kansainvälisiä näyttelyjä ja laadittu ohjelma seuraavillekin vuosille useampien näyttelyjen järjestämiseksi vuosittain. Suomi osallistuu kuluvana vuonna virallisesti sekä Moskovassa 16—29. 5. 1966 pidettävään maatalouskoneiden ja -laitteiden kansainväliseen näyttelyyn että 1—15. 9. 1966 pidettävään kansainväliseen näyttelyyn teknillisen suunnittelun ja toimistotyön tehostamiseksi. Kun toisaalta kansainvälisten näyttelyiden järjestämisen johdosta Suomen oman teollisuusnäyttelyn järjestäminen Moskovassa ei enää ole ajankohtainen ja kun toisaalta Suomen osallistumisesta kuluvan vuo-

den Moskovan näyttelyihin syntyvät kustannukset, jotka arvion mukaan nousevat 400 000 markkaan, ovat niin suuret, ettei mainittuja osallistumisia voida rahoittaa kuluvan vuoden vientinäyttelytoimintaan osoitetulla määrärahalla, ehdotetaan, että Suomen teollisuusnäyttelyn järjestämiseen myönnettyä määrärahaa saadaan käyttää Suomen osallistumisiin edellämainittuihin kuluvana vuonna Moskovassa järjestettäviin kansainvälisiin näyttelyihin. Momentille ei ehdoteta lisäystä.

Neljästoista Pääluokka.

Sosiaaliministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Sosiaaliministeriö.

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot. Säästyy: Huoneenvuokrien sovitteluelimen kustannuksiin varatusta 50 000 markan määrärahasta säästyy 42 000 mk.

Lisääntyy: Sosiaaliministeriön työosastolle 1 päivästä marraskuuta 1965 perustettujen tilapäisten toimihenkilöiden palkkioita varten ehdotetaan momentille lisäystä 55 542 mk.

Kun säästö vähennetään, on lisäys 13 542 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 000 842,83
„ 1965 „ ..... mk 1 168 500,93
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 156 343,—

5. Tarverahat. Paineastiatoimiston siirtojäljennöskoneen jäljennösarkkien hankintaan ehdotetaan myönnettäväksi 200 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 76 049,82
„ 1965 „ ..... mk 86 286,38
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 81 000,—

9. Vuokra. Kun vuokramenot ovat vuodessa 75 087 mk, ehdotetaan momentille lisäystä 10 894 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 74 568,36
„ 1965 „ ..... mk 83 897,44
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 64 193,—

III. Työtuomioistuin.

1. Palkkaukset. Työtuomioistuimeen saapuvien juttujen lukumäärä on siinä määrin lisääntynyt, ettei työtuomioistuimen sivutoiminen sihteeri ole voinut hoitaa ratkaisujen julkaisutyötä, joten ratkaisut vuosilta 1961—1964 ovat vielä julkaisematta. Tämän vuoksi ehdotetaan työtuomioistuimen ratkaisujen julkaisemistyötä varten momentille lisäystä 1 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 36 492,35
„ 1965 „ ..... mk 45 142,80
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 30 067,—

VI. Sosiaalivakuutus.

8. Apurahat työttömyyskassoille (arviomääräraha). Huomioon ottaen 1 päivänä heinäkuuta 1965 tapahtunut päiväavustuksen korottaminen sekä työttömyyden lisääntyminen lähinnä rakennusalalla tarvitaan momentilla lisäystä 7 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 11 249 791,11
„ 1965 „ ..... mk 11 994 002,95
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 10 000 000,—

VII. Ammattientarkastus sekä työväensuojelu- ja huoltonäyttely.

Ammattientarkastus.

3. Tarverahat. a) Paineastiain tarkastajille välttämättömien tarkistuspainemittareiden ja muiden tarpeellisten työvälineiden hankintaa varten ehdotetaan momentille lisäystä 4 000 mk.

b) Vaasan ammattientarkastuskanslia sijaitsee Suomen Pankin talossa. Kun Suomen Pankki lopettaa puhelinkeskuksen, ehdotetaan ammattientarkastuskansliaan hankittavaa puhelinosaketta ja koneita varten myönnettäväksi 900 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 4 900 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 20 571,22
„ 1965 „ ..... mk 31 090,09
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 23 540,—

IX. Sosiaalihuollon tarkastus.

1. Palkkaukset. Mikkelin läänin piiritarkastajan virastotalossa sijaitsevan uuden toimiston siivoojan palkkaan ehdotetaan momentille lisäystä 720 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 251 141,45
„ 1965 „ ..... mk 271 939,99
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 278 400,—

X. Ammattikasvatuksen edistäminen sekä työ- ja invalidihuolto.

Työhuolto.

16. Invalidien huolto (arviomääräraha). Eduskunnan 28. 4. 1964 antaman lausuman mukaisesti ehdotetaan, että Suitian kuntouttamisosaston käyttökustannukset saadaan korvata tämän momentin määrärahasta samoja periaatteita noudattaen kuin invalidien erityishuoltolaitosten menot korvataan. Momentille ei ehdoteta lisäystä.

XI. Vajaamielislaitokset.

Valtion vajaamielislaitokset.

1. Palkkaukset. Nastolan hoitokotiin vaikeahoitoisia huollettavia varten 1 päivästä elokuuta 1965 lukien palkatun tilapäisen sairaanhoitajan palkkaukseen ehdotetaan myönnettäväksi 7 458 mk ja pukuavustusta varten 96 mk eli lisäystä yhteensä 7 554 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 252 169,67
„ 1965 „ ..... mk 1 360 637,03
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 447 720,—

XII. Koulukodit.

Valtion koulukodit.

1. Palkkaukset. Kun Pernasaaren koulukotiin on uusien rakennusten valmistumisen jälkeen jouduttu lisäämään tilapäistä henkilökuntaa, tarvitaan tilapäisen henkilökunnan ja apulaisten palkkaukseen sekä yli- ja hätätyökorvauksiin varattuun 27 600 markan määrärahaan lisäystä 10 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 820 009,82
„ 1965 „ ..... mk 2 009 461,13
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 156 457,—

XIII. Lastensuojelun avustaminen.

6. Lastentarhanopettajaseminaarien ylläpitäminen. Lastentarhanopettajien koulutuskapasiteetin riittämättömyyden vuoksi ehdotetaan Jyväskylän lastentarhaseminaari laajennettavaksi kuluvan vuoden syyslukukauden alusta lukien 25-oppilaspaikkaisesta 50-oppilaspaikkaa käsittäväksi. Seminaarin valtionapuun ehdotetaan tämän vuoksi lisäystä 6 900 mk. Edellyttäen, että momentin säästöä saadaan käyttää lisäyksen suorittamiseen, ei momentille ehdoteta lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 251 626,—
„ 1965 „ ..... mk 265 200,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 313 700,—

9. Kodinhoitajatoiminnan avustaminen (arviomääräraha). Momentin 5 820 000 markan määrärahasta saadaan käyttää kodinhoitajien koulutukseen viidessä jo toiminnassa olevassa kodinhoitajakoulussa 400 000 mk. Kun Mannerheimin Lastensuojeluliitto on perustanut syksyllä 1965 uuden, välttämättömäksi osoittautuneen kodinhoitajakoulun Tampereelle, ehdotetaan, että tälle kodinhoitajakoululle saataisiin myöntää valtionapua samojen perusteiden mukaan kuin aikaisemmin perustetuille kodinhoitajakouluille ja että kodinhoitajakoulutukseen saataisiin momentin määrärahasta käyttää 500 000 mk. Momentille ei ehdoteta lisäystä.

XIV. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta aiheutuvat menot.

Muut menot.

19. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltolaitosten ylläpitokustannusten avustaminen. Ehdotetaan, että momentilla suljettua huoltolaa varten varattuun 50 000 markan määrärahaan myönnettäisiin Lammin huoltolan vuoden 1965 ylläpitokustannusten suorittamista varten lisäystä 13 105 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 366 000,—
„ 1965 „ ..... mk 359 222,23
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 440 000,—

XVIII. Erinäiset määrärahat.

6. Kansainvälisen työjärjestön kustannukset ja muu kansainvälinen toiminta. Kansainvälisen työjärjestön (ILO) jäsenmaksun nousun vuoksi ehdotetaan momentille lisäystä 10 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 200 351,34
„ 1965 „ ..... mk 222 539,02
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 233 300,—

10. Metsäpalkkatarkkailumenot. S ä ä s t y y: Kun metsäpalkkatoimiston huoneiston vuokra on 17 880 mk vuodessa, arvioidaan vuokraan ja valaistukseen varatusta 32 000 markan määrärahasta jäävän säästöä 9 000 mk.

L i s ä ä n t y y: a) Tilapäisten toimihenkilöiden palkkauksiin ehdotetaan lisäystä 3 000 mk.

b) Siivoojien palkkoihin ehdotetaan lisäystä 1 100 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 4 100 mk. Säästö huomioon ottaen momentille ei ehdoteta lisäystä.

V. 1966 (menoarv.) ..... mk 650 000,—

23. Sairausvakuutuslain ja kansaneläkelain mukaisen tarkastuslautakunnan menot (arviomääräraha). a) Konekirjoituslisiin tarvitaan momentille lisäystä 725 mk.

b) Kun tarkastuslautakunnalle on myönnetty oikeus teettää ylityötä kertyneen asiaruuhkansa selvittämiseksi, ehdotetaan tilapäisen henkilökunnan palkkauksiin lisäystä 21 275 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 22 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 144 572,08
„ 1965 „ ..... mk 317 019,33
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 293 600,—

Viidestoista Pääluokka.

Sekalaiset yleiset menot.

I. Valtion rakennusten korjausmenot ja uusimiskustannukset.

1. Korjaus- ja pienehköt uusimistyöt (siirtomääräraha). Vuoden 1963 menoarviossa myönnettiin tämän momentin määrärahasta käytettäväksi Olavinlinnan perustusten vahvistamisiin enintään 350 000 mk. Koska näihin töihin tarvitaan vielä kuluvan ja vuoden 1967 aikana yhteensä 250 000 mk, ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan käyttää tarkoitukseen tämän vuoden aikana enintään 100 000 mk. Momentille ei ehdoteta lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 12 999 996,42
„ 1965 „ ..... mk 12 999 996,03
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 14 000 000,—

II. Erinäiset määrärahat.

4. Valtion viran tai toimen haltijoille maksettavat lisäpalkkiot. Teknillisen henkilökun-

nan saamiseksi valtion palvelukseen ja siinä pysyttämiseksi suoritetaan virkasuhteessa oleville diplomi- ja opistoinsinööreille yhä laajemmassa määrin lisäpalkkioita. Tämän johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 814 706,—
„ 1965 „ ..... mk 2 081 581,39
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 350 000,—

21. Maksut posti- ja lennätinlaitokselle virastojen lähettämistä postiennakkolähetyksistä (arviomääräraha). Moottoriajoneuvoasetuksen mukaan rekisteriote lähetetään ajoneuvon omistajalle postitse, perimättä lähetys- ja postimaksua. Autorekisterikeskuksen näistä postiennakkolähetyksistä posti- ja lennätinlaitokselle suoritettavia maksuja varten ehdotetaan momentille lisäystä 270 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 132 181,49
„ 1965 „ ..... mk 128 635,92
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 150 000,—

36. YK:n suomalaisen valvontajoukon menot (siirtomääräraha). Koska on mahdollista, että rauhanturvaamistoimintaa Kyproksella tullaan edelleenkin jatkamaan ja että Suomen hallitukselle tullaan esittämään pyyntö valvontajoukkojen käyttöön asettamisesta uutta kolmen kuukauden jaksoa varten, ehdotetaan siltä varalta, että hallitus katsoo tarkoituksenmukaiseksi suostua tällaiseen pyyntöön, myönnettäväksi suomalaisen valvontajoukon toimikauden pidentämisestä syyskuun loppuun 1966 aiheutuviin ylläpitomenoihin sekä koulutus-, huoltokuljetus- ja kotiuttamismenoihin aikaisemmin myönnettyjen määrärahojen lisäksi 1 900 000 mk. Eduskunnan lausuman kehotuksen mukaisesti hallitus on jatkanut toimenpiteitä, jotta suomalaisen valvontajoukon menot korvattaisiin Yhdistyneiden Kansakuntien toimesta maallemme samojen perusteiden mukaan kuin aikanaan ns. Suezin joukkojen menot. Näitä korvauksia on aikaisemmin tuloarvioon merkittyjen korvausten lisäksi saatu 2 200 000 mk, jotka nyt merkitään tulona 4 Os:n XI luvun 7 momentille.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 16 136 000,—
„ 1965 „ ..... mk 13 900 000,—
„ 1966 (I lisämenoarv.) . mk 2 550 000,—

37. Eräiden varallisuusvahinkojen korvaaminen Itävallan valtiolle (uusi). Itävallan ja Suomen valtioiden välillä parafoidun sopimuksen perusteella suorittaa Suomen valtio Itävallan valtiolle korvausta itävaltalaisten Suomessa vuosina 1944—1946 kärsimistä varallisuusvahingoista. Korvauksia varten ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi 57 000 mk.

Momentin loppusumma on 57 000 mk.

38. Suomen itsenäisyysjuhlavuosi 1967 (uusi). Valtioneuvoston asettama neuvottelukunta on laatinut ehdotuksen vuoden 1967 viettämisestä maamme 50-vuotisen itsenäisyyden sekä suomalaisen työn, kulttuurin ja kansanvaltaisen yhteiskunnan juhlavuotena. Juhlavuoden valmisteluihin, kuten neuvottelukunnan toimisto- ja palkkausmenoihin, juhlavuoden mitalin aikaansaamiseen, ohjelmakilpailun järjestämiseen, opetuselokuvien ja näyttelytoiminnan valmistelutöihin yms., ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi 205 750 mk.

Momentin loppusumma on 205 750 mk.

39. Kotimaisen tuotannon valtuuskunnan menot (uusi). Valtioneuvoston vuonna 1965 asettama valtuuskunta, jonka tehtävänä on suunnitella ja suorittaa toimenpiteitä kotimaisen tuotannon suosimiseksi, on järjestänyt eri tiedotusvälineitä hyväksi käyttäen kampanjan, joka vetoaa sekä yksityisiin ostajiin että elinkeinoelämään. Teollisuuden järjestöt rahoittavat osan kampanjan menoista. Tämän toiminnan jatkamisesta aiheutuvien menojen suorittamiseksi ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi 300 000 mk.

Momentin loppusumma on 300 000 mk.

V. 1965 (tilinp.) ..... mk 235 000,—

40. Tampereen Yliopiston opiskelijoiden ja muiden harjoittelijoiden palkkiot (uusi). Tampereen Yliopiston hallintovirkamiestutkintoon sisältyy viiden kuukauden harjoittelu valtion virastoissa ja laitoksissa. Harjoittelijoista, jotka ovat saaneet vuoden ajan teoreettista koulutusta ja joita voidaan käyttää vaativammissa toimisto- ja tilinpitotehtävissä, on valtiolle hyötyä varsinkin sen vuoksi, että harjoittelu lähinnä tapahtuu

vuosilomien aikana. Kun lisäksi olisi saatavissa osaksi koulutettua harjoittelijatyövoimaa muiden yliopistojen ja korkeakoulujen oppilaiden keskuudesta, ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi harjoittelijoiden palkkioita varten 25 000 mk.

Momentin loppusumma on 25 000 mk.

41. Virkamiespalkkausten lähtötason tarkistaminen (arviomääräraha) (uusi). Kuten vuoden 1966 varsinaisen tulo- ja menoarvion yleisperusteluissa on selostettu, on tilastollinen päätoimisto suorittanut valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun lain voimaansaattamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1964 annetun lain (431/64) perusteella tutkimuksen virkamiesten vuoden 1963 viimeisen neljänneksen ansiotason toteamiseksi ja sen selvittämiseksi, onko tämän ansiotason ja yleisten työmarkkinain ansiotason välillä epäsuhdetta huomioon ottaen virkasuhteeseen palkkauksen lisäksi liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Tutkimuksen tuloksen mahdollisesti edellyttämä virkamiespalkkausten ns. lähtötason tarkistus on suoritettava valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1964 annetussa laissa (427/64) säädettyä menettelyä soveltuvin osin noudattaen enintään viidessä osassa ottamalla sitä varten vuoden 1966 alusta lukien erillinen määräraha valtion tulo- ja menoarvioihin.

Edellä mainitun tutkimuksen sekä suoritettujen lisäselvitysten perusteella on todettu, että valtion virkamiesten ja yleisten työmarkkinain vuoden 1963 viimeisen neljänneksen ansiotasoissa on epäsuhdetta, joten valtion virkamiespalkkauksia on alussa mainitun lain (431/64) mukaan tarkistettava. Tarkistus on tarkoitus toteuttaa viidessä osassa vuosina 1966—1970. Valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annettuun lakiin ja sen voimaansaattamislakiin viitaten ehdotetaan tälle uudelle momentille virkamiesten lähtötason tarkistusta varten myönnettäväksi arviomäärärahana valtioneuvoston käytettäväksi vuoden 1966 osuutena 10 000 000 mk.

Momentin loppusumma on 10 000 000 mk.

Seitsemästoista Pääluokka.

Valtionvelan korot ja kustannukset.

II. Kotimaisen velan korko.

1. Kotimaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha). Joulukuussa vuonna 1965 liikkeeseen laskettujen vuoden 1965 II vakuutuslaitoslainan, vuoden 1965 II kansaneläkelaitoslainan ja vuoden 1965 postisäästöpankkilainan korkojen suorittamista varten tarvitaan yhteensä 5 882 500 mk. Momentille on vuoden 1966 menoarvioesityksen antamisen jälkeen otettavien lainojen korkojen suorittamista varten merkitty 2 100 000 mk, joten momentille tarvitaan lisäystä 3 782 500 mk.

V. 1964	(tilinp.) (mom. 1 —95, 97, 99)	mk 77 573 890,56
„ 1965	(tilinp.) (mom. 1 —111, 113, 115) .	mk 82 797 315,18
„ 1966	(menoarv.)	mk 96 761 470,—

Kahdeksastoista Pääluokka.

Valtion liiketoiminta sekä metsä- ja maatalous.

Valtion liiketoiminta.

Liikennelaitokset.

Valtionrautatiet.

I. Rautatiehallitus.

1. Palkkaukset (arviomääräraha). Sääs-tyy: a) Edellyttäen, että tämän momentin lisäysten a-kohdassa ehdotettu sopimuspalkkainen talousosaston johtajan virka perustetaan, lakkautetaan avoinna oleva peruspalkkainen talousosaston johtajan virka (B 3) 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien. Säästö on 15 648 mk.

b) Edellyttäen, että tämän momentin lisäysten b-kohdassa ehdotetut seitsemän yli-insinöörin, kolme apulaisjohtajan, joiden kelpoisuusvaatimuksena on teknillisessä korkeakoulussa suoritettu loppututkinto, yhdeksän apulaisosastopäällikön, neljätoista koneinsinöörin, yksi geologi-insinöörin, yksi kemisti-insinöörin, kaksitoista ratainsinöörin ja yksi arkkitehdin sopimuspalkkaista virkaa perustetaan, ehdotetaan seitsemän yli-insinöörin virkaa (B 2), kolme apulaisjohtajan virkaa (B 1), yhdeksän apulaisosastopäällikön virkaa (B 1), neljä koneinsinöörin 1 l. yp. virkaa (B 1), kymmenen koneinsinöörin 1 l. yp. virkaa (A 30), yksi geologi-insinöörin virka (A 30), yksi kemisti-insinöörin virka (A 30), yksi ratainsinöörin 1 l. yp. virka (B 1), yksitoista ratainsinöörin 1 l. yp. virkaa (A 30) ja yksi arkkitehdin 1 l. virka (B 1) lakkautettavaksi 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien. Säästö on 630 282 mk.

Säästöt ovat yhteensä 645 930 mk.

Lisääntyy: a) Huomioon ottaen, että suurin osa rautatiehallituksen johtajan viroista on sopimuspalkkaisia, ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen talousosaston johtajan virka (S 15) 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien, jolloin peruspalkkainen talousosaston johtajan virka (B 3) lakkautetaan. Lisäys on 15 648 mk.

b) Rautatiehallitukseen ehdotetaan viitaten tämän momentin vähennysten b-kohtaan 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien perustettavaksi seuraavat sopimuspalkkaiset virat:

		Palkkausluokka
7	yli-insinööriä	S 14
3	apulaisjohtajaa	S 13
9	apulaisosastopäällikköä	S 13
4	koneinsinööriä	S 13
10	koneinsinööriä	S 12
1	geologi-insinööri	S 12
1	kemisti-insinööri	S 12
1	ratainsinööri	S 13
11	ratainsinööriä	S 12
1	arkkitehti	S 13

Lisäys on 630 282 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 645 930 mk. Momentin loppusumma jää entiselleen.

11. Sekalaiset menot. Rautatiekonferenssej a, tariffikomissioita, ulkomaanmatkoja yms. varten myönnetystä 164 000 markan määrärahasta, josta 10 000 mk on varattu kertamenona Suomessa järjestettävän Kansainvälisen Rautatieliiton (UIC:n) hankintaryhmän kokouksen kuluihin, tarvitaan noin 145 000 mk kansainvälisten rautatieyhdistysten jäsenmaksuja varten, sillä jäsenmaksut ovat tuntuvasti nousseet edellisestä vuodesta. Kun lisäksi ulkomailla tehtyjen virkamatkojen korvaamisesta helmikuun 27 päivänä 1965 annetun asetuksen johdosta matkakustannusten korvaukset nousivat, ehdotetaan momentille lisäystä 30 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 013 301,39
„ 1965 „ ..... mk 1 069 139,40
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 136 340,—

II. Rautatielaitoksen linjahallinto ja käyttömenot.

Henkilömenot.

1. Palkkaukset (arviomääräraha). Sääs-tyy: Edellyttäen, että tämän momentin lisäyksen kohdalla ehdotetut neljätoista ratainsinöörin ja seitsemän koneinsinöörin sopimuspalkkaista virkaa perustetaan, ehdotetaan neljä ratainsinöörin 1 l. yp. virkaa (B 1), kymmenen ratainsinöörin 1 l. yp. virkaa (A 30), kolme koneinsinöörin 1 l. virkaa (B 1) ja neljä koneinsinöörin 1 l. virkaa (A 30) lakkautettavaksi 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien. Säästö on 268 880 mk.

Lisääntyy: Rautatielaitoksen linjahallintoon ehdotetaan viitaten tämän momentin vähennyksen perusteluun 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien perustettavaksi seuraavat sopimuspalkkaiset virat:

	Palkkausluokka
4 ratainsinööriä	S 13
10 ratainsinööriä	S 12
3 koneinsinööriä	S 13
4 koneinsinööriä	S 12

Lisäys on 268 880 mk.
Momentin loppusumma jää entiselleen.

Muut asiamenot.

26. Kuljetusmaksuista myönnettävät alennukset (arviomääräraha). Tälle momentille vuodesta 1966 alkaen on kirjattu aikaisemmasta käytännöstä poiketen ja valtiontilintarkastajain vaatimuksesta myös muita kuin kokonaisrahtisopimuksella myönnettyjä alennuksia. Kun kuluvana vuonna tilinpitoon merkittävät alennukset ennakkoarvion mukaan ovat yhtä suuret kuin vuonna 1965 eli kokonaisrahtisopimusten mukaiset 13 334 000 mk, perusmääräsopimusten osalta 1 074 000 mk, vaunuryhmäalennusten osalta 1 315 000 mk ja muiden alennusten osalta 1 245 000 mk eli yhteensä 16 968 000 mk, on määrärahan lisätarve 5 000 000 mk, mikä määrä ehdotetaan myönnettäväksi lisäyksenä momentille. Vastaavansuuruiset tulot on merkitty 5 Os:n I luvun 2 momentille.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 11 007 742,91
„ 1965 „ ..... mk 16 968 290,56
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 12 000 000,—

III. Pääkonepajat.

1. Palkkaukset (arviomääräraha). Sääs-tyy: Edellyttäen, että tämän momentin lisäyksen kohdalla ehdotetut yhdeksän koneinsinöörin sopimuspalkkaista virkaa perustetaan, ehdotetaan kaksi koneinsinöörin virkaa (B 2), kaksi koneinsinöörin 1 l. virkaa (B 1) ja viisi koneinsinöörin 1 l. virkaa (A 30) lakkautettavaksi 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien. Säästö on 118 262 mk.

Lisääntyy: Rautatielaitoksen pääkonepajoihin ehdotetaan viitaten tämän momentin vähennyksen perusteluun 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien perustettavaksi seuraavat sopimuspalkkaiset virat:

	Palkkausluokka
2 koneinsinööriä	S 14
2 koneinsinööriä	S 13
5 koneinsinööriä	S 12

Lisäys on 118 262 mk.
Momentin loppusumma jää entiselleen.

Posti- ja lennätinlaitos.

V. Posti- ja lennätinhallitus.

1. Palkkaukset (arviomääräraha). Sääs-tyy: Edellyttäen, että tämän momentin lisäyksen kohdalla ehdotetut kolme johtajan, yhdeksän yli-insinöörin ja seitsemän apulaistoimistopäällikön sopimuspalkkaista virkaa perustetaan, ehdotetaan yksi johtajan virka (B 4) ja kaksi johtajan virkaa (B 3), joiden kelpoisuusvaatimuksena on teknillisessä korkeakoulussa suoritettu lop-

pututkinto sekä kuusi yli-insinöörin virkaa (B 2), kolme yli-insinöörin virkaa (B 1) ja seitsemän toimistoinsinöörin yp. virkaa (A 30) lakkautettavaksi 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien. Säästö on 263 457 mk.

L i s ä ä n t y y: Posti- ja lennätinhallitukseen ehdotetaan viitaten tämän momentin vähennyksen perusteluun 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien perustettavaksi seuraavat sopimuspalkkaiset virat:

	Palkkausluokka
1 johtaja	S 16
2 johtajaa	S 15
9 yli-insinööriä	S 14
7 apulaistoimistopäällikköä	S 13

Lisäys on 272 473 mk.
Säästö vähennettynä on lisäys 9 016 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 4 632 822,93
„ 1965 „ ..... mk 4 294 253,88
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 4 871 694,—

VI. Posti- ja lennätinlaitoksen linjahallinto ja hoitomenot.

Henkilömenot.

1. Palkkaukset (arviomääräraha). Posti- ja lennätinlaitoksen linjahallintoon ehdotetaan viitaten tämän luvun 2 momentin perusteluun 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien perustettavaksi yhdeksän puhelinpiirin päällikön sopimuspalkkaista virkaa (S 11). Lisäys on 104 836 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 81 654 870,55
„ 1965 „ ..... mk 85 589 783,36
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 85 686 334,—

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot ja satunnaisten töiden suorittaminen (arviomääräraha). Edellyttäen, että tämän luvun 1 momentin kohdalla ehdotetut yhdeksän puhelinpiirin päällikön sopimuspalkkaista virkaa perustetaan, ehdotetaan 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien lakkautettavaksi yhdeksän ylimääräistä puhelinpiirin päällikön tointa (A 29). Säästö on 103 337 mk.

Valtion metsätalous.

XVII. Metsähallitus.

4. Tarverahat (arviomääräraha). Virkamiespalkkojen tietokonelaskentaan siirtymistä varten ehdotetaan myönnettäväksi suunnittelu-, ohjelmointi-, tarvike-, materiaali- ja muihin kertakustannuksiin sekä varsinaisiin laskentamenoihin momentille lisäystä 20 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 119 798,04
„ 1965 „ ..... mk 160 842,10
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 174 660,—

XVIII. Aluehallinto ja hoitoalueiden talous.

9. Piirikuntakonttorien vuokra, lämmitys ja valaistus (arviomääräraha). Metsätyöpalkkojen tietokonelaskentaan siirtymisestä aiheutuvan toimistotilatarpeen tyydyttämiseksi on metsähallitus vuokrannut Pohjanmaan piirikuntakonttoria varten lisätiloja. Tämän johdosta ehdotetaan momentille lisäystä vuokra- ja valaistusmenoihin 13 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 86 314,89
„ 1965 „ ..... mk 85 372,73
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 100 550,—

Pääomamenot.

Yhdeksästoista Pääluokka.

Tuloa tuottavat pääomamenot.

I. Sijoitukset valtion liiketoimintaan, metsätalouteen ja maatiloihin.

Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

4 a. Venäläisen Koulun Kannatusosakeyhtiön osakkeiden lunastus (uusi). Venäläisen Koulun Kannatusosakeyhtiö omistaa kiinteistön, joka sijaitsee valtion omistaman Malminkartanon maista vuokratulla tontilla Helsingin kaupungissa. Tämän kiinteistön on osakeyhtiö vuokrannut Helsingin Suomalais-Venäläisen Koulun Kannatusyhdistys r.y. -nimiselle yhdistykselle, joka ylläpitää venäjänkielistä yhtenäiskoulua, suomenkielistä yhteiskoulua sekä lastentarhaa. Kun Venäläisen Koulun Kannatusosakeyhtiö on joutunut taloudellisiin vaikeuksiin eikä voi selviytyä koulukiinteistöä rasittavista veloista, ovat eräät yhtiön osakkeenomistajat koulujen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi tarjonneet valtiolle yhteensä 79 prosenttia koko yhtiön osakekannasta sitä vastaan, että valtio sitoutuu vastaamaan kannatusosakeyhtiön veloista. Toukokuun 12 päivänä 1966 kannatusosakeyhtiön velat olivat kaikkiaan noin 2 320 000 mk. Lisäksi oli vuodelta 1965 suorittamatta erääntyneitä korkoja 66 503 mk. Vuoden 1966 aikana erääntyy kuoletuksia ja korkoja sekä takaajien saamisia maksettavaksi yhteensä noin 1 165 000 mk. Osakkeiden lunastamista varten ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi 1 232 000 mk, mikä määrä käytetään jo erääntyneiden sekä vuoden 1966 aikana erääntyvien kuoletusten, korkojen ja indeksikorotusten sekä takaajien saamisten maksamiseen. Tulevina vuosina olisi menoarviossa myönnettävä määrärahat jäljelle jäävistä 1 315 000 markan veloista aiheutuvien kuoletusten sekä korkojen ja indeksikorotusten suorittamiseen.

Momentin loppusumma on 1 232 000 mk.

Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

12. Irtaimiston hankkiminen koulutiloille. Pohjois-Karjalan karjatalouskoulun sijoituspaikaksi vuonna 1961 ostetulle Kiteen koulutilalle, jota tähän asti on hoidettu karjattomana, ovat juuri valmistuneet kotieläinrakennukset. Niihin voidaan sijoittaa 40 lypsylehmää ja 40 nuorta eläintä käsittävä nautakarja sekä 30 emakkoa ja 200 kanaa. Koulutilalla olisi myös ensi kylvökautena aloitettava juurikasvien viljely. Kotieläinten ja maitotalous-, navetta-, sikala- ja kanalakaluston sekä juurikasviljelyssä tarvittavien koneiden hankintaan ehdotetaan momentille lisäystä 50 000 mk.

V. 1964	(tilinp.)	.....	mk 165 000,—
„ 1965	„	.....	mk 160 000,—
„ 1966	(menoarv.)	.....	mk 128 000,—

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

16. Uudet rautatierakennukset (siirtomääräraha). Momentille ehdotetaan lisäystä 270 410 mk, sillä tuomioistuinten ja lääninhallitusten päätöksillä sekä rautatiehallituksen ja asianomaisten kesken tehdyillä sopimuksilla on valtionrautatiet velvoitettu suorittamaan pakkolunastuskorvauksia ja -kuluja lunastetuista alueista seuraavasti:

Oriveden—Jämsän radan osalta ..	59 414
Kontiomäen — Taivalkosken radan osalta	833
Suolahden — Haapajärven radan osalta	6 936
Joensuun—Ilomantsin radan osalta	105 502
Siilinjärven — Juankosken radan osalta	9 588
Jyväskylän—Suolahden radan muutostyön osalta	85 137
Lahden — Loviisan radan muutostyön osalta	2 000
Tampereen — Parkanon—Seinäjoen radan osalta	1 000
Yhteensä mk	270 410

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 11 363 858,—
„ 1965 „ ..... mk 12 919 027,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 30 000 000,—

18. Rautateiden liikkuvan kaluston lisääminen (siirtomääräraha). Vuonna 1965 tilattuja 15 henkilövaunua varten on vuosina 1965—1966 myönnetty yhteensä 3 200 000 mk. Kun hankinnan kokonaiskustannukset ovat 5 000 000 mk, ehdotetaan loppuosan maksamiseen vuonna 1966 800 000 mk ja vuonna 1967 1 000 000 mk. Parannettujen työmenetelmien johdosta on vaunujen valmistus nopeutunut siinä määrin, että edellä mainituista vaunuista suurin osa valmistuu lähiaikoina. Rautatiehallitus on Pasilan konepajan työllisyyden turvaamiseksi tehnyt periaatepäätöksen 100 lämmintavaravaunun rakentamisesta, mikä sopii suoritettavaksi henkilövaunujen rakennuslinjassa. Kun näiden vaunujen rakentamiseen päästään vasta vuoden 1967 alussa, johon mennessä piirustukset valmistuvat, olisi täystyöllisyyden ylläpitämiseksi jatkettava henkilövaunujen rakentamista. Tämän vuoksi vuonna 1965 tilattuja henkilövaunuja varten ehdotetaan myönnettäväksi 800 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 75 580 000,—
„ 1965 „ ..... mk 56 250 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 52 100 000,—

24. Puhelin- ja lennätinverkon laajentaminen ja parantaminen (siirtomääräraha). Kaukopuhelinyhteyksien parantamiseksi momentille ehdotetaan avojohtokantoaaltolaitteiden hankkimiseen lisäystä 4 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 21 000 000,—
„ 1965 „ ..... mk 26 200 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 30 300 000,—

Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

28 a. Kemijoki Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha) (uusi). Vuoden 1964 kolmannessa lisämenoarviossa myönnettiin Kemijoki Oy:n osakepääoman korottamiseen 10 200 000 mk. Yhtiön osakepääoma on 79.5 milj. mk, josta valtion osuus on 70.11 %. Yhtiön kokonaisinvestoinnit ovat noin 760 milj. mk ja kasvavat vuosittain 60—70 milj. markalla. Kemijoki Oy:n osakepääoma on siten vain noin 11 % yhtiöön sijoitetusta koko pääomasta. Kun yhtiön muut osakkaat osallistuvat yhtiön rahoitukseen ostamalla sen kehittämää virtaa käypää hintaa korkeammalla hinnalla ja kun Kemijoen säännöstelytöillä ja voimalaitosten rakentamisella on suuri merkitys Pohjois-Suomen työllisyyden ylläpitämiselle, olisi valtion osallistuttava yhtiön rahoitukseen osakepääoman korotuksella, mikä ehdotetaan suoritettavaksi siten, että yhtiö vastaavasti lyhentää velkaansa valtiolle. Edellä olevan perusteella ehdotetaan valtiolle tulevien Kemijoki Oy:n osakkeiden merkitsemistä varten tälle uudelle momentille myönnettäväksi siirtomäärärahana 10 000 000 mk. Vastaava tulo on merkitty 6 Os:n I luvun 1 momentille.

Momentin loppusumma on 10 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 10 200 000,—

28 b. Kemijärvi Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha) (uusi). Kemijärvi Oy, jonka osakepääomasta 35 000 000 markasta valtio omistaa 94.1 %, on rakentanut Kemijärvelle noin 110 000 tonnia valkaistua sulfaattiselluloosaa vuodessa valmistavan tehtaan. Tehdas on aloittanut toimintansa tammikuussa 1965. Tehtaan rakentamispäätöksen pohjana olevat rakennus- ja rahoitussuunnitelmat perustuivat vuoden 1961 kesäkuun alun kustannus- ja hintatasoon. Vuoden 1965 päättyessä tehdyn arvion mukaan tehtaan rakennuskustannukset ovat asuntoineen ja koekäyttökustannuksineen noin 121 700 000 mk. Tehtaan rakennuskus-

tannuksia ovat nostaneet yleisen kustannustason nousu ja rahoituksen vaikeutumisesta aiheutunut rakennusajan pidentyminen sekä koekäyttökustannusten aktivoiminen käyttöomaisuuteen. Edelleen puuraaka-aineen hinnannousun vaatima vaihtopääoman lisäys aiheuttaa yhtiön toiminnan tulosta rasittavien pääomakustannusten kasvua. Lisäksi tapahtui rakennusaikana muutakin tuotannon tekijöihin kohdistuvaa kustannusten nousua. Raaka-aineena käytettävän männyn hinta tehtaalla on noussut vuoden 1961 arvion perustana olevasta hinnasta noin 45 % ja koivun noin 35 %. Kun otetaan kaikkien valmistuskustannusten nousu huomioon, saadaan keskimääräiseksi nousuksi noin 30 %. Vuoden 1965 lopulla oli valkaistun mäntysulfaattiselluloosan hinta noin 4.5 % alempi kuin kesäkuussa 1961 ja valkaistun koivusulfaattiselluloosan hinta vastaavasti noin 11 % alempi. Tehtaan ensimmäisen tuotantovuoden aikana on esiintynyt selluloosan menekkivaikeuksia, jo tämän kuten muidenkin sulfaattiselluloosatehtaiden tuotantoa on supistettu yleisillä tuotannon rajoituksilla. Yhtiön saama rahoitus vuoden 1965 loppuun mennessä oli 132 365 234 mk, josta osakepääoma 35 000 000 mk ja luotot 97 365 234 mk. Lisäksi yhtiöllä oli lyhytaikaisia koneluottoja 10 333 000 mk. Luottoehtojen mukaiset indeksikorotukset edellä mainituille velkapääomille vuoden 1965 lopussa olivat 1 667 373 mk, joten yhtiön luotot pääomien indeksikorotuksineen olivat vuoden 1965 lopussa 109 365 607 mk. Arvion mukaan yhtiö tarvitsee vuonna 1966 lisärahoitusta noin 12 000 000 mk, josta käytetään koneluottojen ja muiden luottojen lyhennyksiin noin 4 400 000 mk. Kun yhtiön rahoitustilanne edellä mainituista syistä on muodostunut erittäin vaikeaksi ja kun yhtiön lainapääoman lisääminen ei paranna sen taloudellista asemaa, olisi kuluvana vuonna tarvittavasta lisärahoituksesta osa saatava osakepääoman lisäyksenä. Yhtiö on arvioinut saavansa luottolaitoksilta lainoja vuoden 1966 aikana noin 7 000 000 mk, joten rahoituksesta puuttuu noin 5 000 000 mk. Vuoden 1966 rahoitusjärjestelyt on kuitenkin katsottava väliaikaisiksi, sillä yhtiön taloudellisen aseman vakauttaminen edellyttää vielä kuluvana vuonna toimeenpantavaa perusteellista selvittelyä. Huomioon ottaen, että yhtiön velkojen aiheuttama rasitus on jo muodostunut erittäin vaikeaksi, ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi Kemijärvi Oy:lle osakepääoman korottamiseen siirtomäärärahana 5 000 000 mk.

Momentin loppusumma on 5 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 10 200 000,—

II. Avustuslainat.

Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

3. Kuoletuslainat maalais- ja kauppalakuntien kansakoulurakennuksia varten (arviomääräraha). Viitaten 10 Pl:n XI luvun 22 momentin perusteluihin uusien rakennuslupien myöntämistä varten momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 32 116 248,68
„ 1965 „ ..... mk 15 946 454,60
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 20 000 000,—

10. Rakennuslainat ylioppilasjärjestöille (siirtomääräraha). Tampereen kaupunki, Yhteiskunnallisen Korkeakoulun Opiskelijain Asuntola-Säätiö, Yhteiskunnallisen Korkeakoulun Ylioppilaskunta ja Yhteiskunnallisen Korkeakoulun Oppilaskunta ovat perustaneet Härmälän Opiskelijatalo Oy. -nimisen yhtiön asuntolan rakennuttamiseksi ja ylläpitämiseksi Tampereella mainitun korkeakoulun opiskelijoita varten. Åbo Akademis Studentkår r. f. nimiselle yhdistykselle on Turussa vuonna 1965 valmistunut opiskelija-asuntola. Ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan myöntää pitkäaikaista, halpakorkoista lainaa myös edellä mainituille Härmälän Opiskelijatalo Oy:lle Tampereelle tulevan opiskelija-asuntolan rakennuttamiseksi ja Åbo Akademis Studentkår r. f:lle jo valmistuneen opiskelija-asuntolan lainojen vakauttamiseksi. Järjestely ei aiheuta momentille lisäystä.

Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

16. Vuokra-alueiden lunastushinnat (arviomääräraha). Kun eräiden vuokra-alueiden lunastamisesta maalaiskunnissa annetussa laissa (361/58) ja vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppaloissa an-

netussa laissa (218/62) tarkoitettuja kauppaja lunastushintoja sekä muita momentilta maksettavia menoja arvioidaan vuonna 1966 jouduttavan suorittamaan 1 000 000 mk, momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 949 981,55
„ 1965 „ ..... mk 954 390,84
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 700 000,—

20. Laina metsäpuiden siementen hankintaa varten. Momentin perusteluja ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuosien 1965 ja 1966 menoarvioissa tarkoitukseen myönnettyjä määrärahoja saadaan käyttää myös Neuvostoliitosta suoritettavien siemenhankintojen rahoittamiseen siinä laajuudessa kuin on välttämätöntä siementarpeen tyydyttämiseksi. Muutoksen johdosta ei momentille tarvita lisäystä.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

(27/1965). Lainat vientisatamia ylläpitäville kunnille satamien rakentamista varten (siirtomääräraha). Momentin määrärahasta on siirretty kuluvaan vuoteen sitomattomana 500 000 mk. Ehdotetaan, että tätä määrärahaa saataisiin käyttää Saimaan vesistöalueen kunnille satamien rakentamiseen annettavia avustuslainoja varten.

Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

33 a. Neuvostoliiton Suomelle myöntämästä tavaraluotosta edelleen myönnettävät lainat (arviomääräraha) (uusi). Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa 22 päivänä joulukuuta 1959 tehdyn sopimuksen mukaan myöntää SNT-Liiton hallitus Suomen hallituksen käytettäväksi luottoja paitsi valtion laitosten tarpeisiin hankittujen, myös Suomen hallituksen valtuuttamien julkisten yhteisöjen ja yksityisten SNT-liitosta ostamien täydellisten tehdaslaitosten, koneiden ja laitteiden maksamiseksi. Sopimuksen voimassaoloaikaa on Moskovassa 31. 12. 1965 suoritetulla kirjeenvaihdolla pidennetty siten, että siinä tarkoitettuja hankintasopimuksia voidaan tehdä vielä heinäkuun 1 päivään 1966 saakka. Valtion kuluvan vuoden varsinaiseen menoarvioon ei ole sisällytetty määrärahaa ko. ruplaluottosopimuksen puitteissa Neuvostoliitosta tapahtuvia hankintoja varten. Koska edelleen käydään neuvotteluja edellä mainitun sopimuksen puitteissa tapahtuvista hankinnoista, joiden yhteisarvo saattaa nousta 15 milj. markkaan, ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi 15 000 000 mk, josta määrästä Rautaruukki Oy:lle vakuuksitta myönnettäviä lainoja varten enintään 5.7 milj. mk. Vastaava tulo on merkitty 6 Os:n VI luvun uudelle 3 momentille.

Momentin loppusumma on 15 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 55 093 586,64
„ 1965 „ ..... mk 4 719 635,77

IV. Kotimaisen velan kuoletus.

1. Kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha). Rikkihappo Oy ja Outokumpu Oy ovat sanoneet irti vuonna 1964 valtiolle myöntämänsä lainat maksettavaksi kuluvan vuoden huhti- ja toukokuussa. Näiden lainojen suorittamiseksi momentille tarvitaan lisäystä 10 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) (mom. 1—87) ..... mk 197 895 946,17
„ 1965 (tilinp.) (mom. 1—100) ..... mk 333 266 196,95
„ 1966 (menoarv.) .... mk 408 676 360,—

V. Siirrot tulo- ja menoarvion ulkopuolella oleviin rahastoihin.

2. Siirto valtionrautateiden uudistusrahastoon. Valtionrautateiden talouden hoidon yleisistä perusteista 19 päivänä toukokuuta 1950 annetun lain (242/50) 6 §:n mukaan valtionrautateiden uudistusrahastoon siirretään vuosittain mm. liikenteestä poistetun, alkuperäiseen tarkoitukseen kelpaamattoman kaluston ja muun omaisuuden myynnistä saatuja tuloja vastaava rahamäärä. Kun sanotun omaisuuden myynnistä saatavat tulot on arvioitu vuoden 1966 menoarviossa 2 500 000 markaksi ja kun niitä on kertynyt vuoden 1965 tilinpäätöksen mukaan 3 938 191 mk, ehdotetaan momentille lisäystä 1 438 191 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 25 421 965,—
„ 1965 „ ..... mk 29 026 106,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 31 589 746,—

3. Siirto posti- ja lennätinlaitoksen uudistusrahastoon. Posti- ja lennätinlaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista 24 päivänä marraskuuta 1950 annetun lain (565/50) nojalla uudistusrahastoon siirretään vuosittain mm. määräraha, joka suuruudeltaan vastaa kunakin vuonna erikseen määrättävää osaa mahdollisesta ylijäämästä. Vuoden 1965 tilinpäätöksen mukaan posti- ja lennätinlaitoksen ylijäämä oli 18 535 472,52 mk. Tästä ehdotetaan uudistusrahastoon siirrettäväksi 300 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 17 512 297,—
„ 1965 „ ..... mk 19 531 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 21 757 400,—

5. Siirto vientitakuurahastoon (arviomääräraha). Kustannustason nousun johdosta joudutaan takuista, joita myönnetään valmistuskustannusten kohoamisesta viejille aiheutuvien tappioiden varalta, suorittamaan korvauksia arvioitua enemmän, minkä vuoksi momentille ehdotetaan lisäystä siirtona vientitakuurahastoon 1 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 101 524,67
„ 1965 „ ..... mk 3 300 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 5 000 000,—

7. Aasian Kehityspankin jäsenosuus (uusi). Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys laiksi Aasian Kehityspankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä (1/1966). Suomen valtio on päättänyt liittyä Aasian Kehityspankin jäseneksi ja merkitä pankin osakepääomaa 5 miljoonaa US-dollaria. Merkitty pääoma on suoritettava viitenä vuotuiseränä. Jokaisesta vuotuiserästä on 50 % maksettava erääntymisaikana puoleksi kultana tai vaihdettavina valuuttoina ja puoleksi jäsenmaan omana valuuttana. Viimeksi mainittu osa voidaan suorittaa jäsenmaan hallituksen tai sen osoittaman talletuspankin antamilla velkakirjoilla tai muilla maksusitoumuksilla ellei pankki tällöin tarvitse sellaista valuuttaa. Velkakirjojen tai maksusitoumusten on oltava ei-siirrettäviä, korottomia ja pankille vaadittaessa nimellisarvostaan maksettavia. Sitä vastoin toinen puoli eli 50 % vuotuiserästä tulee maksettavaksi vain, mikäli pankki vaatii suoritusta voidakseen täyttää oman sitoumuksensa. Tämä osa, jonka maksaminen ei nyt ole ajankohtainen, maksetaan jäsenen valinnan mukaan kultana, vaihdettavina valuuttoina tai valuuttana, jota pankki em. sitoumuksen täyttämiseksi tarvitsee. Kuluvana vuonna maksettavaa 500 000 US-dollarin suuruista jäsenosuutta varten ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi 1 610 000 mk. Huomioon ottaen, että tästä määrästä edellä olevan mukaisesti voidaan 805 000 mk suorittaa korottomilla, ei-siirrettävillä ja vaadittaessa maksettavilla velkakirjoilla tai muilla maksusitoumuksilla, on sanottu määrä merkitty tulona 6 osaston VI luvun uudelle 5 momentille.

Momentin loppusumma on 1 610 000 mk.

VI. Työllisyyden turvaaminen.

1. Tuloa tuottavat pääomamenot työllisyyden turvaamiseksi, valtioneuvoston käytettäväksi (arviomääräraha). Momentin määrärahaa on 12. 5. 1966 mennessä ylitetty 9 474 700 mk. Tämä huomioon ottaen ehdotetaan momentille lisäystä 10 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 44 814 830,94
„ 1965 „ ..... mk 61 623 776,59
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 10 000 000,—

Kahdeskymmenes Pääluokka.

Tuloa tuottamattomat pääomamenot.

I. Perushankinnat.

Valtioneuvoston kansliaan kohdistuvat hallinnonhaarat.

2. Kalustojen uusiminen valtioneuvoston linnassa ja juhlahuoneistossa sekä kaluston ja irtaimiston hankkiminen Königstedtin kartanoon. Välttämättömästä kaluston korjauksesta ja hankinnasta valtioneuvoston juhlahuoneistoon aiheutuvien menojen suorittamiseen momentille ehdotetaan lisäystä 35 500 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 135 000,—
„ 1965 „ ..... mk 140 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 55 000,—

Ulkoasiainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

4. Ulkomaanedustustojen kaluston ja konttorikoneiden uusiminen ja täydentäminen (siirtomääräraha). Useiden edustustojen osalta joudutaan kuluvan vuoden aikana siirtymään uusiin huonetiloihin. Mm. Pariisin, Buenos Airesin, Hampurin, Göteborgin ja Beogradin edustustojen kalustamiseksi ehdotetaan momentille myönnettäväksi lisäystä 150 000 mk. Vastaava määrä peruutetaan vuoden 1965 menoarvion tämän pääluokan II luvun 2 momentin siirtomäärärahasta.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 340 000,—
„ 1965 „ ..... mk 240 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 140 000,—

Sisäasiainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

15. Erinäisten sairaalain, sairaanhoitajakoulujen ja laboratorioiden kaluston ja koneiden perushankinnat ja uusiminen (siirtomääräraha). Lääkärinkojeiden ja instrumenttien, opetusvälineiden, tekstiilien ja kalustojen perushankintoihin ja uusimiseen momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 837 350,—
„ 1965 „ ..... mk 1 180 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 400 000,—

Valtiovarainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

20. Kaluston hankkiminen valtiovarainministeriölle. Ministeriön vero-osaston tarkastustoimiston ja perimistoimiston muuttaessa kuluvan vuoden syksyllä yhteisiin tiloihin virastotaloon Bulevardi 21 ehdotetaan momentille myönnettäväksi lisäystä 20 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 3 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 30 000,—

21. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen valtiokonttoriin. Uuden valtion eläkelain sekä kansakoululaitoksen viranhaltijain perheeläkkeistä ja hautausavuista annetun lain ensi vuoden alussa tapahtuvaa voimaantuloa varten kuluvana vuonna tehtävän valmistelutyön suorittamiseksi tarvitaan momentille uusien konttorikoneiden hankkimiseksi lisäystä 3 950 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 33 570,—
„ 1965 „ ..... mk 30 438,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 30 000,—

Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

48. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen Jyväskylän kasvatusopilliselle korkeakoululle (siirtomääräraha). Korkeakoulu vuokraa 1 päivästä syyskuuta 1966 lähtien uutta opetustilaa Jyväskylässä Sammonkatu 6:ssa sijaitsevasta kiinteistöstä. Mainittuun vuokratilaan tarvittavan luentosali- ja laitoshuonekaluston hankkimista varten momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk.

V. 1966 (menoarv.) ..... mk 80 000,—

50. Oulun yliopiston kaluston hankkiminen (siirtomääräraha). Yliopiston biokemian,

eläintieteen, fysiikan, kemian ja maantieteen laitokset ovat saaneet uutta huonetilaa. Uudet insinööriosastot ovat kokonaan ilman kalustoja ja rakennusinsinööriosasto joutunee antamaan kalustetut tilansa opettajainvalmistuslaitoksella lähinnä humanististen aineiden opetusta varten. Edellä mainittujen sekä tietokonekeskuksen tilojen kalustamista varten momentille ehdotetaan myönnettäväksi lisäystä 50 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 146 500,—
„ 1965 „ ..... mk 109 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 150 000,—

52 a. Kaluston hankkiminen Helsingin yliopiston sosiologian, sosiaalipsykologian ja sosiaalipolitiikan laitoksille (siirtomääräraha) (uusi). Vuoden 1965 neljännessä lisämenoarviossa myönnettiin kaluston hankkimista varten Helsingin yliopiston sosiologian, sosiaalipsykologian ja sosiaalipolitiikan laitoksiin 150 000 mk. Kun mainitun kaluston hankkimiseksi tarvitaan noin 200 000 mk, tälle uudelle momentille ehdotetaan myönnettäväksi siirtomäärärahana 50 000 mk.

Momentin loppusumma on 50 000 mk.

V. 1965 (tilinp.) ..... mk 150 000,—

52 b. Helsingin yliopiston fysiikan laitoksen neutronigeneraattorikoneiston säteilysuojaus (siirtomääräraha) (uusi). Fysiikan laitoksen neutronigeneraattorirakennus on valmistunut vuoden 1965 lopulla. Kesällä 1965 määriteltiin hankittavan generaattorin malli ja vasta tällöin pystyttiin arvioimaan säteilysuojauksen vaatimat toimenpiteet. Generaattori asennettiin viime helmikuussa. Sitä ei kuitenkaan saa ottaa käyttöön ennen lakisääteisen säteilysuojauksen valmistumista, mikä suojaus laskelmien mukaan tulee maksamaan noin 60 000 mk. Edellä olevan johdosta tälle uudelle momentille ehdotetaan fysiikan laitoksen neutronigeneraattorikoneiston säteilysuojauksen järjestämiseksi myönnettäväksi siirtomäärärahana 60 000 mk.

Momentin loppusumma on 60 000 mk.

52 c. Tieteellisten kojeiden hankkiminen Helsingin yliopiston seismologian ja meteorologian laitoksille (siirtomääräraha) (uusi). Neuvostoliiton myöntämällä tavaraluotolla Helsingin yliopiston seismologian ja meteorologian laitoksille Neuvostoliitosta hankittavia tieteellisiä kojeita ja laitteita varten ehdotetaan tälle uudelle momentille siirtomäärärahana myönnettäväksi 1 995 670 mk. 6 Os:n VI luvun uuden 3 momentin kohdalle on merkitty vastaava tulo tavaraluottona.

Momentin loppusumma on 1 995 670 mk.

52 d. Kaluston hankkiminen Helsingin yliopiston vuokraamiin lisätiloihin (siirtomääräraha) (uusi). Viitaten 10 pääluokan IV luvun 6 momentin b-kohdan perusteluihin kaluston hankkimiseksi perusteluissa mainittuihin vuokratiloihin tälle uudelle momentille ehdotetaan siirtomäärärahana myönnettäväksi 40 000 mk.

Momentin loppusumma on 40 000 mk.

Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

57. Kaluston ja kojeiden hankinta ilmatieteelliselle keskuslaitokselle (siirtomääräraha). Sademittauskaluston täydentämiseksi ehdotetaan momentille lisäystä 3 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 92 500,—
„ 1965 „ ..... mk 150 500,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 583 000,—

63. Eläinlääketieteellisen korkeakoulun perushankinnat (siirtomääräraha). Kuluvan vuoden menoarviossa sisältyy tämän pääluokan II luvun 33 momentilla myönnettyyn 4 130 000 markan määrärahaan myös röntgenlaitteiden hankkimisesta aiheutuneet kustannukset 370 000 mk. Kun puheena olevien laitteiden hankinnan on kuitenkin katsottava kuuluvan perushankintoihin, ehdotetaan momentille näiden laitteiden hankkimista varten lisäystä 370 000 mk. Vastaavasti säästyy tämän pääluokan II luvun 33 momentin määrärahasta 370 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 300 000,—
„ 1965 „ ..... mk 450 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 310 000,—

64. Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen perushankinnat (siirtomääräraha). Kun valtion eläinlääketieteellisellä laitoksella on mahdollisuus kuluvan vuoden kesästä alkaen suo-

rittaa Helsingin yliopiston virusopin laitoksen uusissa laboratoriotiloissa suu- ja sorkkatautia koskevaa virologista tutkimustyötä ja myös taudin diagnostisoimista, ehdotetaan tätä tutkimustyötä varten tarpeellisten kojeiden ja välineiden hankkimiseen momentille lisäystä 20 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 40 000,—
„ 1965 „ ..... mk 130 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 100 000,—

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

74. Tie- ja vesirakennuslaitoksen konttorikoneiden ja kaluston hankinta (siirtomääräraha). Tie- ja vesirakennuslaitoksen käyttöön tulevien uusien vuokratilojen aiheuttamasta huonelukumäärän lisääntymisestä johtuviin kalusto- ja sisustuskustannuksiin ehdotetaan myönnettäväksi 30 000 mk sekä Mikkelin tie- ja vesirakennuspiirikonttorin valtion virastotalosta saamien virastotilojen käyttöönottamisen yhteydessä suoritettaviin kalustohankintoihin 15 000 mk eli lisäystä yhteensä 45 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk —
„ 1965 „ ..... mk 450 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 380 000,—

74 a. Mikkelin virastotalon kokous- ja aamiaishuoneiston kaluston hankinta (uusi). Mikkelin virastotalon kokous- ja aamiaishuoneiston kaluston hankintaa varten ehdotetaan tälle uudelle momentille myönnettäväksi 20 000 mk.

Momentin loppusumma on 20 000 mk.

Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

75. Merenkulkulaitoksen alusten erinäiset perushankinnat. Kaikuluotausperiaatteella toimivan kaikuharan hankkimista varten on vuoden 1962 menoarviossa myönnetty 150 000 mk. Hintatason nousun johdosta ja laitteiden rakenteessa tarpeelliseksi havaittujen parannusten vuoksi hankinnan kokonaiskustannukset ovat jonkin verran arvioitua suuremmat, minkä johdosta ehdotetaan momentille hankinnan loppukustannuksia varten vielä myönnettäväksi 30 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 830 000,—
„ 1965 „ ..... mk 1 600 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 749 000,—

83. Teknillisen korkeakoulun Otaniemeen siirtyneiden osastojen ja laboratorioiden kaluston, tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kojeiden hankkiminen (siirtomääräraha). Teknillisen korkeakoulun koneinsinööriosaston päärakennuksen, virtauslaboratorion ja konelaboratorion, puunjalostusosaston päärakennuksen ja puun mekaanisen teknologian laboratorion, sähköteknillisen osaston rakennuksen, kemian osaston rakennuksen ja rakennusinsinööriosaston maatalouden vesirakennuksen laboratorion rakennustyöt aloitetaan tai niitä jatketaan vuoden 1966 aikana. Koska näiden tilojen kalusteiden, tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kojeiden hankinta on suoritettava samanaikaisesti rakennustöiden edistymisen kanssa, ehdotetaan momentille lisäystä 1 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 4 500 000,—
„ 1965 „ ..... mk 3 950 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 2 500 000,—

86. Helsingin merimiesammattikoulun kaluston, koneistojen ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha). Helsingin merimiesammattikoulun, joka aloittaa toimintansa kuluvan vuoden kesällä valmistuvissa opetustiloissa, kaluston, koneistojen ja opetusvälineiden hankintoja varten on vuosien 1965—1966 menoarvioissa myönnetty yhteensä 600 000 mk. Hankintojen jatkamiseen ehdotetaan momentille myönnettäväksi lisäystä 300 000 mk.

V. 1965 (tilinp.) ..... mk 400 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 200 000,—

89. Geologisen tutkimuslaitoksen tutkimusvälineiden uusiminen (siirtomääräraha). Vuosien 1962—1964 menoarvioissa on tutkimuslaitokselle myönnetty elektronisen röntgenmikroanalysaattorin hankintaa varten yhteensä noin 235 000 mk. Kun tutkimuslaitos joutui laitteen rakentamisvaiheen lopulla maksamaan hankintamäärärahasta kahden virkamiehensä välttämättömän hankintaan liittyvän virkamatkan Englantiin ja kun laitteeseen kuuluvia spektrometrejä on vastaanotet-

taessa havaittujen vikojen vuoksi jouduttu kahdesti korjauttamaan Englannissa, on tästä aiheutunut tutkimuslaitokselle sellaisia ylimääräisiä menoja 11 000 mk, joita ei määrärahan tarvetta arvioitaessa voitu ottaa huomioon. Edellyttäen, että vuoden 1963 menoarviossa tutkimusvälineiden uusimiseen myönnettyä siirtomäärärahaa saadaan käyttää ehdotettuun tarkoitukseen, momentille ei ehdoteta lisäystä.

91. Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen kojeiston ja koneistojen hankinta (siirtomääräraha). Puuteknillisen, lahosuojaus- ja paloteknillisen laboratorion kojeistojen ja koneistojen siirtämisestä ja uudelleen asentamisesta Otaniemessä aiheutuvien kustannusten suorittamiseksi ehdotetaan momentin määrärahasta käytettäväksi 40 000 mk. Momentille ei ehdoteta lisäystä.

Valtion laitoksille yhteisesti.

93. Moottorikulkuneuvojen hankinta valtion virastoille. Kun moottoriajoneuvoliikenne on viime aikoina maanteillä kasvanut ja tästä on aiheutunut onnettomuustapausten huomattava lisääntyminen, olisi liikennevalvonnan tehostamiseksi poliisille hankittava lisää autoja. Tämän johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 487 600 mk. Tarkoituksena on ostaa tällä määrällä venäläisiä autoja, joiden hankinnasta maksetaan Neuvostoliiton myöntämällä tavaraluotolla 168 540 mk, joka vastaa autojen hintaa vapaasti rajalla. Luottoa vastaava tulo on merkitty 6 Os:n VI luvun uudelle 3 momentille.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 800 000,—
„ 1965 „ ..... mk 1 800 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 640 000,—

II. Uudisrakennukset.

Sisäasiainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

6. Helsingin yliopistollisen keskussairaalan rakentaminen (siirtomääräraha). Helsingin yliopistollisen keskussairaalan sisätautien ja kirurgian klinikkarakennuksen tarkistettu kustannusarvio on 57 150 000 mk ja talousrakennuksen tarkistettu kustannusarvio 15 500 000 mk. Kustannusten nousun johdosta ja koska ensiksi mainitun rakennuksen rakennustöiden ja hankintojen loppulaskut ovat erääntyneet maksettaviksi, momentille ehdotetaan lisäystä 1 980 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 26 700 000,—
„ 1965 „ ..... mk 25 400 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 400 000,—

8. Kainuun keskussairaalan rakentaminen (siirtomääräraha). Kainuun keskussairaalan varsinaisen sairaalarakennuksen, talous- ja lämpökeskuksen ja asuinrakennusten yhteinen tilavuus on noin 153 000 m³ aikaisemmin ilmoitetun 132 000 m³ asemesta. Tarkistetun kustannusarvion mukaan nousevat kustannukset noin 40 000 000 markkaan ilmoitetun 28 000 000 markan asemesta. Momentille ei nyt ehdoteta lisäystä.

11. Keski-Pohjanmaan keskussairaalan rakentaminen (siirtomääräraha). Tarkistettu kustannusarvio on varsinaisen sairaalarakennuksen osalta noin 19 670 100 mk aikaisemmin ilmoitetun 15 003 800 markan asemesta ja asuntoloiden osalta noin 3 850 000 mk ilmoitetun 3 327 400 markan asemesta. Momentille ei tässä vaiheessa tarvita lisäystä.

Valtiovarainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

15. Tullitalojen hankkiminen ja korjaaminen (siirtomääräraha). a) Maanselkävaaran tullitalon rakennustyö alkoi vuoden 1965 elokuussa ja rakennus valmistuu urakkasopimuksen mukaisesti kuluvana vuonna. Vuonna 1962 rakennustyöhön varatusta määrärahasta vanheni vuoden 1965 lopussa 4 000 mk. Tästä johtuen rakennustyön loppuun saattamiseksi ehdotetaan momentille myönnettäväksi 4 000 mk.

b) Syrjäisestä seudusta johtuen tarvitaan Maanselkävaaran tullitalossa autotalli- ja varastotiloja. Kun tullitalon rakentaminen on paraillaan käynnissä ja kun nämä tilat saadaan tässä yhteydessä pienimmillä kustannuksilla, ehdotetaan tarkoitusta varten momentille myönnettäväksi lisäystä 37 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 41 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 309 000,—
„ 1965 „ ..... mk 796 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 509 000,—

Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

19. Helsingin yliopiston rakennukset (siirtomääräraha). Kuluvan vuoden menoarviossa on myönnetty Helsingin yliopiston kemian laitoksen suunnitteluun 100 000 mk. Valtioneuvoston käsiteltävänä on parhaillaan Malminkartanotoimikunnan mietintö helmikuun 2 päivältä 1966. Mietinnössä on ehdotettu Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellistä osastoa varten varattavaksi kampusalue Malminkartanosta. Myös kemian laitos on suunniteltu sijoitettavaksi tälle alueelle. Tämän vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä suunnittelemaan laitoksen rakentamista aikaisemmin aiotulle paikalle. Nyt kyseessä olevaa määrärahaa ei siis tässä vaiheessa tarvita aiottuun suunnitteluun. Kun Malminkartanon alueella olisi sen tulevaa käyttöä silmällä pitäen suoritettava maaperätutkimuksia sekä muita valmistelu- ja suunnittelutöitä, ehdotetaan momentin perusteluja muutettavaksi siten, että momentilla kemian laitoksen suunnitteluun osoitettu määräraha saadaan käyttää Malminkartanon alueen tulevaa käyttöä varten tarpeellisten valmisteluja suunnittelutöiden suorittamiseen. Järjestely ei aiheuta momentille lisäystä.

21. Oulun yliopiston rakennukset (siirtomääräraha). Vuoden 1965 menoarvion 20 Pl. II luvun 29 momentin a- ja c-kohtien perusteluja ehdotetaan muutettavaksi siten, että mainituissa kohdissa myönnettyjä siirtomäärärahoja, yhteensä 1 800 000 mk, saadaan käyttää Oulun yliopiston alueen rakennusten, vesijohto-, viemäri-, lämpökanaali-, tie- ja maastotöiden suunnitteluun ja varsinaisten töiden suorittamiseen. Järjestely ei aiheuta momentille lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 468 000,—
„ 1965 „ ..... mk 7 895 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 921 000,—

23. Oppikoulujen rakennustyöt (siirtomääräraha). a) Kuluvan vuoden menoarviossa on myönnetty Simon keskikoulun uudisrakennuksen rakennustöiden aloittamiseksi 800 000 mk. Uudisrakennuksen tilavuus on 15 200 m³ ja tarkistettu kustannusarvio 2 420 000 mk. Rakennustyöt on aloitettu, ja määrärahalla voidaan työt pitää käynnissä kuluvan vuoden toukokuun loppuun. Rakennustöiden jatkamiseksi 1 päivästä lokakuuta lukien vuoden loppuun momentille ehdotetaan myönnettäväksi 600 000 mk.

b) Lehtimäen keskikoulun uudisrakennuksen, tilavuus 10 000 m³ ja tarkistettu kustannusarvio 1 450 000 mk, rakennustöiden aloittamiseksi on kuluvan vuoden menoarviossa myönnetty 600 000 mk. Rakennustyöt on aloitettu, ja ne voidaan pitää käynnissä myönnetyllä määrärahalla toukokuun loppuun. Rakennustöiden jatkamista varten momentille ehdotetaan myönnettäväksi 400 000 mk.

c) Tohmajärven yhteislyseon lisärakennuksen rakentamista varten on vuosien 1962, 1963, 1965 ja 1966 menoarvioissa myönnetty työllisyyden turvaamiseksi varatuista määrärahoista yhteensä 1 730 000 mk. Myönnetyillä määrärahoilla saadaan lisärakennuksen, tilavuus 11 300 m³, rakennustyöt suoritetuksi ja rakennuksen on oltava urakkasopimuksen mukaan valmiina tulevan elokuun loppuun mennessä. Urakkasopimukseen sisältyvät myös vanhan osan korjaustyöt. Vuoden 1965 kesällä on jo suoritettu töitä lämpökeskuksen laajentamiseksi, lämpöjohtojen johtamiseksi lisärakennukseen ja uusien sisäänkäyntien järjestämiseksi. Vanhan osan tilavuus on 5 000 m³ sekä sen ja lisärakennuksen yhteinen kokonaiskustannusarvio 2 230 000 mk. Kun vanhan osan korjaustyöt olisi välttämättä voitava suorittaa kuluvan vuoden kesällä, momentille ehdotetaan myönnettäväksi 500 000 mk.

Lisäykset ovat yhteensä 1 500 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 6 310 000,—
„ 1965 „ ..... mk 10 755 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 13 753 800,—

27 a. Seilin yliopistollisen tutkimuslaitoksen rakennusten muutostyöt (siirtomääräraha) (uusi). Vuoden 1964 ensimmäisessä lisämenoarviossa ja vuoden 1965 varsinaisessa menoarviossa myönnettiin momentin nimikkeessä mainittujen rakennusten muutostöihin yhteensä 450 000 mk. Muutostyöt käsittävät väliseinien, uunien, ikkunakaltereiden poista-

misen, sähköjohtojen ja valaisimien uusimisen, merivesi- ja kaasujohtojen sekä keskuslämmityksen asentamisen. Työt aloitetaan kuluvana keväänä, ja tarkoitus on saada ne suoritetuiksi hyvissä ajoin ennen talven tuloa. Kun selostettujen muutostöiden tarkistettu kustannusarvio on 630 000 mk, Seilin yliopistollisen tutkimuslaitoksen rakennustöiden loppuun saattamiseksi tälle uudelle momentille ehdotetaan siirtomäärärahana myönnettäväksi 180 000 mk.

Momentin loppusumma on 180 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 200 000,—
„ 1965 „ ..... mk 250 000,—

27 b. Helsingin yliopiston Lapin seismologisen aseman rakentaminen (siirtomääräraha) (uusi). Helsingin yliopiston Lapin seismologinen asema on rakennettu työllisyyden turvaamiseksi varatuilla määrärahoilla. Jäljellä olevia rakennustöitä, joiden kustannusarvio on 58 200 mk, ei voida suorittaa työllisyystöinä. Lapin seismologisen aseman rakennustöiden loppuun saattamiseksi tälle uudelle momentille ehdotetaan myönnettäväksi siirtomäärärahana 58 200 mk.

Momentin loppusumma on 58 200 mk.

(33/1965). *Rauman seminaarin uudisrakennukset* (siirtomääräraha). Rauman seminaarin oppilasruokalan rakennustöiden aloittamista varten on vuoden 1964 menoarviossa myönnetty 200 000 mk ja vuoden 1965 menoarviossa töiden loppuun saattamiseksi 286 000 mk. Huonetilaohjelman muutoksen mukaan uudisrakennuksen tilavuus on 3 850 m³ ja kustannusarvio 840 000 mk. Tarkoitukseen ei nyt ehdoteta lisäystä.

Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

28. Maatalouden tutkimuskeskuksen uudisrakennukset (siirtomääräraha). Lounais-Suomen koeaseman koepuimala- ja laboratoriorakennus tuhoutui tulipalossa 26 päivänä tammikuuta 1966. Uuden osittain tiilestä ja osittain puusta rakennettavan noin 2 500 m³:n suuruisen koepuimala- ja laboratoriorakennuksen rakentamista varten, jonka kustannukset ovat kuutiometriltä noin 60 mk, ehdotetaan momentille myönnettäväksi 150 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 834 000,—
„ 1965 „ ..... mk 681 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 604 000,—

33. Eläinlääketieteellisen korkeakoulun rakennustyöt (siirtomääräraha). Edellyttäen, että tämän pääluokan I luvun 63 momentin kohdalla tehty ehdotus määrärahan myöntämisestä röntgenlaitteiden hankkimiseen hyväksytään, säästetään momentin määrärahasta 370 000 mk.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

35. Lentokentät ja lentoreitit (siirtomääräraha). a) Tie- ja vesirakennushallituksen lentokenttäosastoon on 1. 2. 1966 alkaen perustettu Helsingin lentoaseman liikennerakennusten suunnittelutoimisto ja siihen tarvittavat tilapäiset toimet. Perustelujen lisäyksenä ehdotetaan, että näiden tilapäisten toimihenkilöiden palkkausten suorittamiseen ja välttämättömiin henkilökuluihin saadaan käyttää Helsingin lentoaseman liikennerakennusten suunnitteluun ja rakentamiseen myönnettyä ja myönnettäviä määrärahoja.

b) Helsingin lentoaseman liikennerakennusten, niitä varten tarvittavan kaukolämpökeskuksen laajennuksen ja väestönsuojan sekä liikennerakennusten yhteyteen tulevien ajosiltojen paikoitustasojen ja muiden rakenteiden suunnittelua varten ehdotetaan myönnettäväksi lisäystä 400 000 mk.

c) Kajaanin lentokentän pääkiitotie ja siltä asematasolle johtava yhdystie on työllisyystyönä vahvistettu kestopäällystämistä silmälläpitäen. Pääkiitotie on samalla jatkettu 2 000 m pituiseksi sekä valmistettu kantavan kerroksen yläosan viimeistelyä ja pinnan sidontaa varten tarvittavat sepelilajitteet. Sen jälkeen kun työllisyystyönä parhaillaan rakenteilla olevan Lappeenrannan lentokentän kiitotien kantava kerros on sidottu ensi kesän aikana bitumisoralla, on säännöllisessä vuorolentoliikenteessä olevista lentokentistämme Kajaanin lentokenttä ainoa, jolle ei voida lentää kotimaisessa liikenteessä käytettävillä Convair Metropolitan lentokoneilla. Kun Aero Oy. ei voi pitää yhden lentokentän takia yllä DC-3 kalustoaan, ehdotetaan Kajaanin lentokentän kiitotien kesänaikaisia viimeistelytöitä ja kantavan kerroksen sitomista

varten bitumisoralla myönnettäväksi 800 000 mk.

d) Ivalon lentokentän pääkiitotien rakentamista varten on työluvan perusteella otettu valtion haltuun 109 hehtaarin laajuiset lisäalueet. Samoin on Helsingin lentokentän pääkiitotien lounaisesta sektorista kaadettu lentoliikennettä vaarantava metsä. Näiden ja eräiden muilla lentokentillä välttämättömien lisäalueiden lunastamisesta sekä metsän, rakennusten ja rakenteiden poistamisesta aiheutuvien korvausten suorittamiseksi ehdotetaan myönnettäväksi lisäystä yhteensä 200 000 mk.

e) Lentokenttien ja -reittien viestitys- ja lentoturvallisuusjärjestelyihin momentille ehdotetaan myönnettäväksi lisäystä yhteensä 165 000 mk seuraavasti:

	mk
1) Porin lähestymisradiomajakan siirtämiseen uuteen paikkaan ...	3 000
2) Helsingistä Poriin siirrettävä ILS	120 000
3) Kuopion lentoaseman lähestymisradiomajakan siirtoon	21 000
4) Lappeenrannan lentoaseman lähestymisradiomajakan siirtoon ..	21 000
Yhteensä mk	165 000

Kuluvan vuoden menoarviossa on Jyväskylän lentokentän kiitotien jatkeen suurtehovalojen asentamiseen myönnetty 35 000 mk. Kun kentän viime vuonna tehdyn päällystetyön vuoksi nämä valot asennettiin tämän työn yhteydessä, ehdotetaan, että määräraha saataisiin käyttää edellä selostettujen töiden suorittamiseen. Tämä huomioon ottaen momentille ehdotetaan lisäystä 1 530 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 10 345 736,—
„ 1965 „ ..... mk 8 496 426,20
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 15 550 000,—

38. Virastotalojen rakentaminen (siirtomääräraha). Vuoden 1965 menoarviossa on Kiuruveden virastotalon tilavuudeksi ilmoitettu 10 200 m³ ja kustannusarvioksi 1 580 000 mk ja myönnetty rakennustyön aloittamista varten 600 000 mk. Virastotaloon sijoitetun kaukovalintakeskuksen laitesuojan tiloja on laitteistojen teknillisten vaatimusten muututtua jouduttu pinta-alaltaan suurentamaan ja huonetilojen korkeutta lisäämään, joten rakennustilavuus on lopullisten työpiirustusten mukaan laskettu 10 800 m³:ksi. Samaten on urakkatarjousten perusteella laadittu kokonaiskustannusarvio suunnittelupalkkioineen noussut 1 870 000 markkaan. Työhön käytetään vuoden 1966 aikana noin 1 100 000 mk ja rahoitetaan työ kuluvan kevään aikana työllisyysvaroin ja käytetään työhön kuluvan vuoden syksyllä alussa mainittua 600 000 markan määrärahaa. Perustelujen muutos ei aiheuta momentille vuonna 1966 lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 7 132 000,—
„ 1965 „ ..... mk 18 865 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 12 850 000,—

Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

43. Merenkulun turvallisuuslaitteiden parantaminen (siirtomääräraha). Useissa majakoissa on havaittu meriveden ja jäitten aiheuttamia syöpymiä, jotka suurempien vahinkojen välttämiseksi olisi kiireesti korjattava. Korjaustöitä varten momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 1 857 000,—
„ 1965 „ ..... mk 600 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 900 000,—

47. Teknillisen korkeakoulun uudisrakennustyöt Otaniemessä (siirtomääräraha). Teknillisen korkeakoulun sähköteknillisen osaston I rakennusvaiheen suunnittelua ja rakentamista varten on vuosien 1963, 1964 ja 1966 menoarvioissa myönnetty yhteensä 2 800 000 mk. Rakennuksen tilavuus on noin 47 000 m³ ja kustannusarvio 8 500 000 mk. Rakennustyöstä voidaan lähiaikoina pyytää urakkatarjoukset. Kun sähköteknillisen osaston 44 000 m³ suuruisen II rakennusvaiheen, jonka kustannusarvio on 8 000 000 mk, luonnospiirustukset ovat jo valmistuneet, olisi edullista liittää II vaihe samaan urakkaan I vaiheen kanssa, jolloin kaikki sähköteknillisen osaston laboratorion osastot voitaisiin siirtää Otaniemeen noin 2—3 vuotta aikaisemmin ja toteuttaa saman verran aikaisemmin osaston suunniteltu 50 uuden oppilaan lisäys, minkä vuoksi ehdotetaan, että II rakennusvaiheen rakentaminen saataisiin liittää I rakennusvaiheen rakentamiseen. Järjestelystä ei aiheudu momentille lisäystä.

48. Teknillisten oppilaitosten uudisrakennukset (siirtomääräraha). Puolustusministeriö on ilmoittanut luovuttavansa Karkilammen uusien kasarmirakennusten valmistuttua Mikkelin teknillisen koulun hallintaan Savon prikaatin vanhat kasarmirakennukset, jotka ovat sopivia koulutuskäyttöön. Prikaatin vanha sairastupa vapautui puolustusministeriön käytöstä 1. 4. 1966 lukien. Jotta rakennusta, joka on tilavuudeltaan 2 468 m³, voitaisiin käyttää laajentuvan Mikkelin teknillisen koulun tilantarpeen tyydyttämiseksi jo syksyllä 1966, ehdotetaan momentille myönnettäväksi rakennuksen muutostöitä ja peruskorjauksia varten 130 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 2 380 000,—
„ 1965 „ ..... mk 9 400 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 9 602 000,—

53. Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen uudisrakennustyöt Otaniemessä (siirtomääräraha). a) Paloteknillisen laboratorion, jonka tilavuus on noin 7 400 m³, suunnittelua ja rakentamista varten on vuosien 1963 ja 1966 menoarvioissa myönnetty yhteensä 1 350 000 mk. Kun koepolttouunien erikoissavupiippujen rakentaminen tulee arvioitua kalliimmaksi ja kun laboratorion tarkistettu kokonaiskustannusarvio on 1 410 000 mk, ehdotetaan momentille lisäystä 60 000 mk.

b) Puolijohdelaboratorion oli aikaisempien suunnitelmien mukaan tarkoitus muuttaa Otaniemeen radioteknillisen laboratorion kellarikerrokseen, jonka kunnostamiseksi tätä tarkoitusta varten kuluvan vuoden menoarviossa on myönnetty 45 000 mk. On kuitenkin osoittautunut tarkoituksenmukaisemmaksi, että puolijohdelaboratorio toimii yhtenäisenä yksikkönä teknillisen korkeakoulun Helsingissä sijaitsevissa laboratoriotiloissa. Koska radioteknillinen laboratorio tarvitsee välttämättä lisätiloja toimintaansa varten Otaniemessä, ehdotetaan, että määräraha saataisiin käyttää ko. tilojen kunnostamiseksi radioteknillistä laboratoriota varten. Muutoksen johdosta ei momentille ehdoteta lisäystä.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 905 000,—
„ 1965 „ ..... mk 710 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 1 245 000,—

Sosiaaliministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

55. Kotiniemen koulukodin ammattiverstasrakennus (siirtomääräraha). Kun Kotiniemen koulukodin vanhaan koulurakennukseen liittyvän lisärakennustyön yhteydessä joudutaan suorittamaan myös eräitä vanhan koulurakennuksen lämpökeskuksen muutostöitä ja uusimaan sähköpääkeskus, jotta siihen voitaisiin liittää rakenteilla oleva lisärakennus, nousee työn kustannusarvio 240 000 markkaan. Rakennustöiden loppuun saattamista varten ehdotetaan momentille lisäystä 43 000 mk.

V. 1966 (menoarv.) ..... mk 197 000,—

III. Erinäiset yleiset työt.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

4. Yleisten teiden tekeminen (siirtomääräraha). Viitaten tämän luvun uuden 10 momentin perusteluihin momentille merkitään säästöä 25 000 000 mk, josta 10 000 000 mk eri tietöihin myönnetyistä määrärahoista.

5. Vesistötyöt (siirtomääräraha). Tie- ja vesirakennushallituksessa on laadittavana useita laajoja vesistösuunnitelmia, joista tärkein ja kiireellisin on Etelä-Suomen käyttöveden hankintaa koskeva yleissuunnitelma. Erityisesti Helsingin alueen osalta tehtävä on kiireellinen ja vuoden 1966 loppuun mennessä on välttämätöntä saada aikaan yleisehdotus po. vedenhankinnan ratkaisemiseksi. Tämän edellytyksenä on, että maastossa voidaan suorittaa välttämättömät syväkairaukset kallioperän aseman ja laadun selville saamiseksi Puujoen ja Silvolan välille suunniteltua kalliotunnelia varten. Jotta suunnittelutyössä ei tapahtuisi viivytystä, ehdotetaan tutkimusten suorittamista ja suunnitelmien laatimista varten osoitettuun määrärahaan lisäystä 100 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 4 000 000,—
„ 1965 „ ..... mk 6 200 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 8 000 000,—

7. Työsiirtoloille, työleireille ja vankisiirtoloille järjestettävät työt (siirtomääräraha). Nykyisin odottaa huomattava määrä lähinnä liikennerikoksista tuomittuja henkilöitä sekä vankeja pääsyä työ- ja vankisiirtoloihin saamiaan rangaistuksia sovittamaan. Työtilaisuuksien lisäämiseksi ehdotetaan momentille myönnettäväksi 2 500 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 22 000 000,—
„ 1965 „ ..... mk 22 000 000,—
„ 1966 (menoarv.) ..... mk 26 000 000,—

10. Maantie- ja paikallistiealueiden lunastaminen (arviomääräraha) (uusi). Tämän luvun 4 momentin kohdalla on 15 000 000 mk maantie- ja paikallistiealueiden lunastamista varten. Koska määrärahan suuruutta on vaikeata ennakolta arvioida ja jotta maanlunastuskorvausten maksamisessa ei syntyisi viivästystä, ehdotetaan tarkoitukseen tälle uudelle momentille arviomäärärahana myönnettäväksi 15 000 000 mk. Yleisten teiden tekemiseen tämän luvun 4 momentilla olevasta siirtomäärärahasta säästetään vastaavasti 15 000 000 mk ja siitä tähän mennessä suoritetut lunastusmaksut siirretään tämän momentin rasitukseksi. Tielain mukaisiin korvauksiin tarvitaan määrärahaan vielä lisäystä 10 000 000 mk.

Momentin loppusumma on 25 000 000 mk.

IV. Työllisyyden turvaaminen.

1. Tuloa tuottamattomat pääomamenot työllisyyden turvaamiseksi, valtioneuvoston käytettäväksi (arviomääräraha). Momentin määrärahaa on ylitetty 12. 5. 1966 mennessä 13 104 509 mk. Tästä johtuen momentille ehdotetaan lisäystä 14 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 288 138 568,21
„ 1965 „ ..... mk 331 172 811,14
„ 1966 (menoarv.) .... mk 113 000 000,—

Edellä esitetyn nojalla ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä seuraavat lisäykset ja muutokset vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon:

Lisäyksiä ja muutoksia vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

A. TULOT.

Varsinaiset tulot.

Toinen Osasto.

Maksut valtionlaitosten käyttämisestä.

I. Merenkulkumaksut.

1.	Majakkamaksut, lisäystä	1 000 000
2.	Luotsausmaksut, lisäystä	200 000

I luku: 1 200 000.

II. Yleisten sairaalain maksut.

2.	Maksut ja korvaukset lääkärintodistuksista ja -lausunnoista, lisäystä	30 000

II luku: 30 000.

V. Sekalaiset maksut.

2.	Patentti-, kaupparekisteri- ja tavaraleimamaksut, lisäystä	100 000
5.	Tulot Hangon valtionsatamasta, lisäystä	100 000
6.	Tulot valtion koe- ja tarkastuslaitoksista, lisäystä	1 841 000
10.	Tulot lentoliikenteestä ja lentoasemien kiinteistöjen käyttämisestä, lisäystä	700 000
18.	Valtion maataloudellisten oppilaitosten oppilasruokaloiden tulot, lisäystä	350 000
24.	Maksut Oulun yliopiston tietokonekeskuksen, laitosten ja laboratorioiden suorittamista tehtävistä	30 000

V luku: 3 121 000.
2 Os.: 4 351 000.

Kolmas Osasto.

Korko- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voittoon.

I. Korot ja osingot.

1. Korot lainoista, obligaatioista ja talletuksista, lisäystä		180 000
I luku: 180 000.		
3 Os.: 180 000.		

Neljäs Osasto.

Sekalaiset tulot.

XI. Muut sekalaiset tulot.

7. Satunnaiset tulot, lisäystä		2 218 500
XI luku: 2 218 500.		
4 Os.: 2 218 500.		

Viides Osasto.

Valtion liiketoiminta sekä metsä- ja maatalous.

Valtion liiketoiminta.

Liikennelaitokset.

I. Valtionrautatiet.

1. Henkilöliikenteen tulot		80 000 000
2. Tavaraliikenteen tulot		300 000 000
3. Muut liikennetulot		8 600 000
4. Lennätintulot		6 000
5. Korvaus postinkuljetuksesta		6 500 000
6. Sekalaiset tulot		18 000 000
7. Korvaus alennuskuljetuksista		8 500 000
	Yhteensä	421 606 000
Valtionrautateiden menot	„	486 261 478
	Vajaus	64 655 478

IV. Posti- ja lennätinlaitos.

Posti- ja lennätinlaitoksen menot yhteensä		343 133 465
	Ylijäämä	9 547 935

Valtion metsätalous.

XV. Metsätalous.

Metsätalouden menot yhteensä	147 975 584	
Ylijäämä		23 024 416

5 Os.: tulojen vähennys: 147 352.

Lisäystä varsinaisiin tuloihin: 6 602 148

Pääomatulot.

Kuudes Osasto.

Pääomatulot.

I. Valtiolle takaisin maksetut lainapääomat.

1.	Valtion varoista myönnettyjen lainojen lyhennykset, lisäystä	10 570 000
3.	Maankäyttölain ja maanhankintalain mukaan muodostettujen tilain lunastushintain takaisinmaksut, lisäystä	1 200 000

I luku: 11 770 000.

IV. Menorästien ja siirrettyjen määrärahain peruutukset.

1.	Menorästien ja siirrettyjen määrärahain peruutukset, lisäystä	10 000 000

IV luku: 10 000 000.

VI. Valtionlainat.

3.	Neuvostoliiton Suomelle myöntämä tavaraluotto	17 164 210
4.	Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta saadut lainat	46 060 000
5.	Aasian Kehityspankin jäsenosuuden suorittamiseksi otettava laina	805 000

VI luku: 64 029 210.
6 Os.: 85 799 210.

Lisäystä pääomatuloihin: 85 799 210.

Lisäystä tuloihin: 92 401 358

B. MENOT.

Varsinaiset menot.

Neljäs Pääluokka.

Valtioneuvoston kanslia ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Valtioneuvoston kanslia.

1.	Kanslian palkkaukset, lisäystä	5 666
	I luku: 5 666.	
	4 Pl.: 5 666.	

Viides Pääluokka.

Ulkoasiainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

II. Vakinainen edustus ulkomailla.

Lähetystöt ja lähetettyjen konsulien virastot.

1.	Palkkaukset, lisäystä	200 000
	II luku: 200 000.	

IV. Erinäiset määrärahat.

6.	Suomen osallistuminen kehitysaputoimintaan (siirtomääräraha), lisäystä	224 000
	IV luku: 224 000.	
	5 Pl.: 424 000.	

Kuudes Pääluokka.

Oikeusministeriö, tuomioistuimet ja oikeusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

II. Korkein oikeus.

3.	Tarverahat ja sekalaiset menot, lisäystä	5 000
	II luku: 5 000.	
	Siirto	434 666

Siirto	434 666

III. Korkein hallinto-oikeus.

1. Palkkaukset, lisäystä	600
III luku: 600.	

IX. Erinäiset määrärahat.

10. Kansainvälisen yhteistyön kustannukset (arviomääräraha), lisäystä	28 000
IX luku: 28 000.	
6 Pl.: 33 600.	

Seitsemäs Pääluokka.

Sisäasiainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Sisäasiainministeriö.

1. Palkkaukset, lisäystä	18 500
I luku: 18 500	

VIII. Poliisikoiralaitos.

2. Muut menot, lisäystä	1 000
VIII luku: 1 000.	

IX. Erinäiset poliisimenot.

Liikkuva poliisi.

3. Moottorikulkuneuvojen käyttö- ja kunnossapitokustannukset, lisäystä	130 000

Poliisivarikot.

Poliisiautovarikko.

9. Sekalaiset menot, lisäystä	20 000
IX luku: 150 000.	

XII. Lääkintöhallitus.

1. Palkkaukset, lisäystä	240 432
3. Tarverahat ja sekalaiset menot, lisäystä	2 070
XII luku: 242 502.	

XIII. Terveydenhoito.

4. Lääninlääkärien ja apulaislääninlääkärien kanslioiden kanslistien palkkaaminen, lisäystä	780
5. Lääninlääkärien, apulaislääninlääkärien, lääninkätilöiden ja lääninterveyssisarten kansliat, lisäystä	321
XIII luku: 1 101.	
Siirto	876 369

	Siirto	876 369
XIV. Läänin- ja yleiset sekä ortopediasairaalat.		
1. Palkkaukset, lisäystä		524 593
7. Puhtaanapito ja sekalaiset menot, lisäystä		105 592
XIV luku: 630 185.		
XVI. Sairaanhoitajaopetus.		
1. Palkkaukset, lisäystä		13 339
XVI luku: 13 339.		
XVIII. Lääkintölaitoksen laboratoriot.		
Valtion seerumlaitos.		
1. Palkkaukset, lisäystä		17 171
Serobakteriologiset laboratoriot.		
7. Kemikaalit ja koneet, lisäystä		2 244
XVIII luku: 19 415.		
XIX. Valtionavut yleissairauksien, mielisairauksien, kaatumataudin, tuberkuloosin ja reumatautien hoitoon ja vastustamiseen.		
6. Valtionapu keskussairaaloiden laajentamiseen, peruskorjauksiin ja perushankintoihin, lisäystä		1 400 000
XIX luku: 1 400 000.		
XX. Muut lääkintölaitoksen menot.		
3. Kuntien ja yksityiset sairaalat, lisäystä		186 120
6. Lääkintölaitoksen viransijaisten palkkiot, lisäystä		930 000
23. Eräiden sairaaloiden käyttäminen lääkärikoulutukseen		5 000
24. Korvaus eräille kunnille Porin yleisen sairaalan sairaansijojen käyttöoikeuden menetyksestä		7 600
XX luku: 1 128 720.		
XXII. Rakennus- ja kaavoitustoimi.		
8. Rakennus- ja kaavoitusasiain neuvottelukunta, lisäystä		10 000
XXII luku: 10 000.		
	Siirto	4 078 028

Siirto 4 078 028

XXIII. Erinäiset määrärahat.

2. Oikeuslääkeopilliset tutkimukset (arviomääräraha), lisäystä 250 000

XXIII luku: 250 000.
7 Pl.: 3 864 762.

Kahdeksas Pääluokka.

Valtiovarainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Valtiovarainministeriö.

1. Palkkaukset, lisäystä 22 273
4. Sekalaiset menot, lisäystä 6 000

I luku: 28 273.

II. Valtiokonttori.

1. Palkkaukset, lisäystä 53 438

II luku: 53 438.

III. Tullihallitus.

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot, lisäystä 38 014
9. Tietojen koneellinen käsittely, lisäystä 177 500

III luku: 215 514.

IX. Liikevaihtoverokonttori.

Piirihallinto.

11. Tarverahat, lisäystä 12 510
12. Vuokra ja valaistus, lisäystä 24 599

IX luku: 37 109.

X. Tilastollinen päätoimisto.

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot, lisäystä 25 000
4. Tarverahat, lisäystä 5 000
8. Osallistuminen kansainväliseen yhteistyöhön, lisäystä 2 500

X luku: 32 500.

Siirto 4 694 862

Siirto 4 694 862

XIII. Erinäiset määrärahat.

3. Suomen osuus Brysselin kansainvälisen tullitariffitoimiston kustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä 6 286
6. Valtion virkamiespalkkausten tarkistusmenettelystä aiheutuvat menot (arviomääräraha), lisäystä 119 000

XIII luku: 125 286.
8 Pl.: 492 120.

Yhdeksäs Pääluokka.

Puolustusministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

Puolustuslaitoksen joukkoyhtymien esikunnat, joukko-osastot, koulut ja laitokset.

II. Palkkausmenot.

4. Asevelvollisten ja kadettien päivärahat (arviomääräraha), lisäystä 114 500

II luku: 114 500.

XII. Erinäiset määrärahat.

8. Miinojen ja ammusten raivaus (arviomääräraha), lisäystä 8 000
10. Palkkiot lääkäreille lääkärintodistuksista ja -lausunnoista, joista peritään maksu tai korvaus (arviomääräraha), lisäystä 30 000

XII luku: 38 000.
9 Pl.: 152 500.

Kymmenes Pääluokka.

Opetusministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

IV. Helsingin yliopisto.

5. Tieteelliset laitokset, lisäystä 120 000
6. Vuokrat, lisäystä 31 500
7. Korjauskustannukset (siirtomääräraha), lisäystä 240 000
22. Laskentakeskus, lisäystä 65 244

IV luku: 456 744.

V. Jyväskylän kasvatusopillinen korkeakoulu.

8. Sekalaiset menot, lisäystä 3 400

V luku: 3 400.

Siirto 5 432 792

	Siirto	5 432 792
VI. Oulun yliopisto.		
7.	Oulun yliopiston alueen kunnossapito- ja hoitokustannukset, lisäystä	4 000
8.	Laitokset, lisäystä	20 000
15.	Yliopiston tietokonekeskuksen, laitosten ja laboratorioiden asiakaspalvelumenot (arviomääräraha)	30 000
	VI luku: 54 000.	
IX. Kouluhallitus.		
1.	Palkkaukset, lisäystä	7 000
3.	Tarverahat, lisäystä	10 000
	IX luku: 17 000.	
X. Oppikoulut.		
	Normaalilyseot.	
1.	Palkkaukset, lisäystä	182 841
	Muut oppikoulut.	
5.	Palkkaukset, lisäystä	785 175
	Muut oppikoulujen menot.	
13.	Oppilaiden terveydentarkastus ja terveydenhoito sekä erikoistarkastukset ja -tutkimukset, lisäystä	13 580
	X luku: 981 596.	
XI. Kansakoululaitos.		
	Kansakoulunopettajaseminaarit.	
1.	Palkkaukset, lisäystä	348 742
	Erinäiset seminaarien ja opettajanvalmistuksen menot.	
12.	Rinnakkaisluokkien ylläpitäminen ja ylimääräinen opettajien valmistaminen, lisäystä	50 000
	Kansakoululaitoksen valtion avustus.	
22.	Maalais- ja kauppalakansakoulujen rakennusavut (arviomääräraha), lisäystä	5 000 000
	XI luku: 5 398 742.	
XIII. Valtion kirjastotoimi.		
5.	Kirjastojen avustukset (arviomääräraha), lisäystä	6 000 000
	XIII luku: 6 000 000.	
	Siirto	17 884 130

Siirto 17 884 130

XIV. Yhteiskunnallinen sivistystyö.

7. Kansantajuisten tieteellisten luentojen avustaminen, lisäystä 2 000

XIV luku: 2 000.

XVII. Muinaistieteellinen toimikunta.

3. Tarverahat, lisäystä 2 976
6. Kansallismuseon osastojen määrärahat, lisäystä 1 900

XVII luku: 4 876.

XVIII. Tieteen, taiteen, urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen.

Valtion tieteelliset toimikunnat.

10. Valtion tieteellisten toimikuntien sekalaiset menot, lisäystä 57 700

XVIII luku: 57 700.

XIX. Erinäiset määrärahat.

2. Sekalaiset menot, lisäystä 151 200
9. Suomen UNESCO-toimikunta, lisäystä 6 000
25. Kieli-instituuttien valtionavustus (arviomääräraha) 100 000

XIX luku: 257 200.

10 Pl.: 13 233 258.

Yhdestoista Pääluokka.

Maatalousministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

V. Maanmittausinsinöörikunta ja maanmittauskustannukset.

Maanmittausinsinöörikunta.

1. Palkkaukset, lisäystä 600 000

Maanmittauskustannukset.

6. Takaisin perittävät maanmittausinsinöörinpalkkiot (arviomääräraha), lisäystä 107 000

V luku: 707 000.

VI. Maataloushallitus.

1. Palkkaukset, lisäystä 5 551
7. Vuokrat, lisäystä 13 188

VI luku: 18 739.

Siirto 18 931 645

	Siirto	18 931 645
VII. Valtion maataloudelliset oppilaitokset.		
2. Ruoanpito (arviomääräraha), lisäystä		350 000
3. Lämmitys, valaistus, voima ja vesi (arviomääräraha), lisäystä		240 000
VII luku: 590 000.		
VIII. Yksityiset maataloudelliset oppilaitokset.		
Kotiteollisuusoppilaitokset.		
5. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		26 908
6. Muut ylläpitomenot (arviomääräraha), lisäystä		650 000
Muut menot.		
10. Oppilaitosten kurssitoiminta (arviomääräraha), lisäystä		500 000
VIII luku: 1 176 908.		
IX. Maataloudelliset tarkastuslaitokset.		
Valtion maatalouskemian laitos.		
4. Sekalaiset menot, lisäystä		10 000
Valtion siementarkastuslaitos.		
10. Sekalaiset menot, lisäystä		4 400
IX luku: 14 400.		
X. Maankuivatustoiminta.		
Muut kustannukset.		
12. Vesiensuojelun tutkimus- ja suunnittelukustannukset		20 000
X luku: 20 000.		
XII. Hevostalous.		
Valtion hevosjalostuslaitos.		
1. Palkkaukset, lisäystä		350
XII luku: 350.		
XIII. Kalastus.		
2. Valtion kalanviljelytoiminta, lisäystä		37 929
XIII luku: 37 929.		
	Siirto	20 771 232

	Siirto	20 771 232

XIV. Maatalouden koe- ja tutkimustoiminta.

Maatalouden tutkimuskeskus.

5.	Vuokra, lämmitys, sähkö ja vesi (arviomääräraha), lisäystä	30 000

Koeasemat.

13.	Koeasemien muut menot (arviomääräraha), lisäystä	34 500

XIV luku: 64 500.

XV. Maatalouden tukeminen.

Muut valtion avustukset.

33.	Bensiinikäyttöisten maataloustraktorien polttoaineen hinnan osittainen palauttaminen (arviomääräraha)	350 000

XV luku: 350 000.

XVI. Asutustoiminta.

1.	Asutustoimistojen menot, lisäystä	269 480
8.	Maankäyttölainsäädännön ja maanhankintalain nojalla valtiolle hankituista alueista aiheutuvat menot (arviomääräraha), lisäystä	150 000
22.	Asutus- ja vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaiset alennukset ja vapaavuodet (arviomääräraha), lisäystä	250 000

XVI luku: 669 480.

XVII. Metsähallitus.

1.	Palkkaukset, lisäystä	3 665
8.	Sekalaiset menot, lisäystä	10 000

XVII luku: 13 665.

XIX. Yksityismetsätalous.

1.	Yksityismetsätalouden edistäminen ja valvonta, lisäystä	12 830

XIX luku: 12 830.

XX. Metsätieteellinen tutkimustoiminta.

Metsäntutkimuslaitos.

3.	Tarverahat, lisäystä	8 000
6.	Sekalaiset menot, lisäystä	10 000
7.	Koeasemien ja luonnonsuojelualueiden hoito, lisäystä	8 000
	Siirto	21 907 707

	Siirto	21 907 707
	Erinäiset tutkimukset.	
9.	Metsien inventointi-, hakkuumäärä- ja puunkäyttötutkimukset (siirtomääräraha), lisäystä	20 000
10.	Metsien tuoton kohottamistutkimukset (siirtomääräraha), lisäystä	30 000
15.	Koe- ja tutkimusasemilla suoritettavat tutkimukset, lisäystä	37 800
	XX luku: 113 800.	
	XXI. Ilmatieteellinen keskuslaitos.	
4.	Tarverahat, lisäystä	6 500
11.	Säätiedotus ja kansainvälinen ilmatieteellinen toiminta, lisäystä	40 000
	XXI luku: 46 500.	
	XXII. Geodeettinen laitos.	
4.	Käytännölliset työt, lisäystä	26 000
7.	Vuokra, lisäystä	408
	XXII luku: 26 408.	
	XXIV. Valtion eläinlääketieteellinen laitos.	
8.	Koneiden ja kojeiden huolto (arviomääräraha), lisäystä	10 000
	XXIV luku: 10 000.	
	XXV. Eläinlääketieteellinen korkeakoulu.	
1.	Palkkaukset, lisäystä	122 600
	XXV luku: 122 600.	
	XXVI. Erinäiset määrärahat.	
1.	Viransijaisten palkkiot, lisäystä	15 000
7.	Suomen osanotto kansainvälisten yhtymäin vuotuisiin kustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä	140 000
41.	Pohjoismaisen kalastuskonferenssin järjestäminen	13 000
	XXVI luku: 168 000.	
	11 Pl.: 4 163 109.	
	Siirto	22 369 015

Siirto 22 369 015

Kahdestoista Pääluokka.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö sekä siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö.

5. Asuntotuotantotoimikunta, lisäystä 39 960

I luku: 39 960.

Tie- ja vesirakennuslaitos.

II. Tie- ja vesirakennushallitus.

5. Tarverahat, lisäystä 96 500
7. Vuokra ja valaistus (arviomääräraha), lisäystä 105 000

II luku: 201 500.

V. Hydrologinen toimisto.

6. Tarverahat, lisäystä 29 144
9. Koneiden ja työvälineiden hankinta ja kunnossapito, lisäystä 50 000

V luku: 79 144.

VII. Rakennushallitus.

11. Vuokra, lisäystä 22 050

VII luku: 22 050.

VIII. Lääninrakennustoimistot sekä erinäisten valtion kiinteistöjen hoitomenot.

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot, lisäystä 55 650
7. Sekalaiset menot, lisäystä 20 000

VIII luku: 75 650.

XI. Ilmailu.

1. Palkkaukset, lisäystä 15 908
3. Lentoasemien ja lentoreittien kunnossapito, lisäystä 500 000
6. Sekalaiset menot, lisäystä 34 341
9. Valtionapu lentotoiminnan ylläpitämistä varten eräillä saaristo-alueilla, lisäystä 13 500

XI luku: 563 749.
12 Pl.: 982 053.

Siirto 23 351 068

Siirto 23 351 068

Kolmastoista Pääluokka.

Kauppa- ja teollisuusministeriö sekä siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

II. Merenkulkuhallitus.

2. Ylimääräisen ja tilapäisen henkilökunnan palkkaukset, lisäystä .. 14 993

II luku: 14 993.

IV. Merenkulkulaitoksen alukset.

1. Palkkaukset, lisäystä 805 030
3. Varustus- ja kunnossapitokulut sekä sekalaiset käyttökulut, lisäystä 2 475
4. Poltto- ja voiteluaineet (arviomääräraha), lisäystä 650 000

IV luku: 1 457 505.

VII. Teknillinen korkeakoulu.

5. Sekalaiset menot, lisäystä 8 000
16. Teknillisen korkeakoulun Tampereen alaosasto, lisäystä 10 000

VII luku: 18 000.

VIII. Ammattikasvatushallitus.

1. Palkkaukset, lisäystä 5 000
3. Tarverahat, lisäystä 15 000

VIII luku: 20 000.

XI. Ammattiopetus.

Ammattikoulujen opettajaopistot.

1. Palkkaukset, lisäystä 20 000

Taideteollinen oppilaitos.

30. Vuokrat, lisäystä 47 000

XI luku: 67 000.

XIII. Ammattikasvatuksen yhteiset menot.

2. Ammattikurssien järjestäminen työllisyyttä edistävää perus-, täydennys- ja uudelleenkoulutusta varten, lisäystä 3 000 000

XIII luku: 3 000 000.

Siirto 27 928 566

	Siirto	27 928 566

XIV. Geologinen tutkimuslaitos.

2.	Matkakustannukset (arviomääräraha), lisäystä	71 000
	XIV luku: 71 000.	

XV. Merentutkimuslaitos.

9.	Jää- ym. tiedotukset, lisäystä	7 060
	XV luku: 7 060.	

XVI. Patentti- ja rekisterihallitus.

2.	Tarverahat, lisäystä	15 000
4.	Painatus- ja sitomiskustannukset, lisäystä	30 000
6.	Osanotto pohjoismaiseen yhteistyöhön patentti- ja rekisterihallituksen toimialalla, lisäystä	2 000
	XVI luku: 47 000.	

XX. Erinäiset määrärahat.

17.	Jalometallituotteiden tarkastuskustannukset, lisäystä	12 885
48.	Vientikorvaukset ja niihin liittyvät hallintomenot (arviomääräraha), lisäystä	4 800 000
51.	Savon Sellu Oy:n toiminnan tukeminen (arviomääräraha)	160 000
	XX luku: 4 972 885.	
	13 Pl.: 9 675 443.	

Neljästoista Pääluokka.

Sosiaaliministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Sosiaaliministeriö.

2.	Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot, lisäystä	13 542
5.	Tarverahat, lisäystä	200
9.	Vuokra, lisäystä	10 894
	I luku: 24 636.	

III. Työtuomioistuin.

1.	Palkkaukset, lisäystä	1 500
	III luku: 1 500.	
	Siirto	33 052 647

Siirto	33 052 647
VI. Sosiaalivakuutus.	
8. Apurahat työttömyyskassoille (arviomääräraha), lisäystä	7 000 000
VI luku: 7 000 000.	
VII. Ammattientarkastus sekä työväensuojelu- ja huoltonäyttely.	
Ammattientarkastus.	
3. Tarverahat, lisäystä	4 900
VII luku: 4 900.	
IX. Sosiaalihuollon tarkastus.	
1. Palkkaukset, lisäystä	720
IX luku: 720.	
XI. Vajaamielislaitokset.	
Valtion vajaamielislaitokset.	
1. Palkkaukset, lisäystä	7 554
XI luku: 7 554.	
XII. Koulukodit.	
Valtion koulukodit.	
1. Palkkaukset, lisäystä	10 000
XII luku: 10 000.	
XIV. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta aiheutuvat menot.	
Muut menot.	
19. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltolaitosten ylläpitokustannusten avustaminen, lisäystä	13 105
XIV luku: 13 105.	
XVIII. Erinäiset määrärahat.	
6. Kansainvälisen työjärjestön kustannukset ja muu kansainvälinen toiminta, lisäystä	10 000
23. Sairausvakuutuslain ja kansaneläkelain mukaisen tarkastuslautakunnan menot (arviomääräraha), lisäystä	22 000
XVIII luku: 32 000.	
14 Pl.: 7 094 415.	
Siirto	40 120 926

Siirto 40 120 926

Viidestoista Pääluokka.

Sekalaiset yleiset menot.

II. Erinäiset määrärahat.

4.	Valtion viran tai toimen haltijoille maksettavat lisäpalkkiot, lisäystä	100 000
21.	Maksut posti- ja lennätinlaitokselle virastojen lähettämistä postiennakkolähetyksistä (arviomääräraha), lisäystä	270 000
36.	YK:n suomalaisen valvontajoukon menot (siirtomääräraha)	1 900 000
37.	Eräiden varallisuusvahinkojen korvaaminen Itävallan valtiolle	57 000
38.	Suomen itsenäisyysjuhlavuosi 1967	205 750
39.	Kotimaisen tuotannon valtuuskunnan menot	300 000
40.	Tampereen Yliopiston opiskelijoiden ja muiden harjoittelijoiden palkkiot	25 000
41.	Virkamiespalkkausten lähtötason tarkistaminen (arviomääräraha)	10 000 000

II luku: 12 857 750.
15 Pl.: 12 857 750.

Seitsemästoista Pääluokka.

Valtionvelan korot ja kustannukset.

II. Kotimaisen velan korko.

1.	Kotimaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha), lisäystä	3 782 500

II luku: 3 782 500.
17 Pl.: 3 782 500.

Kahdeksastoista Pääluokka.

Valtion liiketoiminta sekä metsä- ja maatalous.

Valtion liiketoiminta.

Liikennelaitokset.

Valtionrautatiet.

I. Rautatiehallitus.

11.	Sekalaiset menot, lisäystä	30 000	

I luku: 30 000.

Siirto 30 000 56 761 176

Siirto	30 000	56 761 176

II. Rautatielaitoksen linjahallinto ja käyttömenot.

Muut asiamenot.

26. Kuljetusmaksuista myönnettävät alennukset (arviomääräraha), lisäystä 5 000 000
II luku: 5 000 000.

Lisäystä valtionrautateiden vajaukseen 30 000

Posti- ja lennätinlaitos.

V. Posti- ja lennätinhallitus.

1. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 9 016
V luku: 9 016.

VI. Posti- ja lennätinlaitoksen linjahallinto ja hoitomenot.

Henkilömenot.

1. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 104 836
VI luku: 104 836.

Valtion metsätalous.

XVII. Metsähallitus.

4. Tarverahat (arviomääräraha), lisäystä 20 000
XVII luku: 20 000.

XVIII. Aluehallinto ja hoitoalueiden talous.

9. Piirikuntakonttorien vuokra, lämmitys ja valaistus (arviomääräraha), lisäystä 13 500
XVIII luku: 13 500.
18 Pl.: 5 177 352.

Lisäystä varsinaisiin menoihin:
56 791 176

Siirto	56 791 176

	Siirto	56 791 176

Pääomamenot.

Yhdeksästoista Pääluokka.

Tuloa tuottavat pääomamenot.

I. Sijoitukset valtion liiketoimintaan, metsätalouteen ja maatiloihin.

Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

4 a.	Venäläisen Koulun Kannatusosakeyhtiön osakkeiden lunastus	1 232 000

Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

12.	Irtaimiston hankkiminen koulutiloille, lisäystä	50 000

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

16.	Uudet rautatierakennukset (siirtomääräraha), lisäystä	270 410
18.	Rautateiden liikkuvan kaluston lisääminen (siirtomääräraha), lisäystä	800 000
24.	Puhelin- ja lennätinverkon laajentaminen ja parantaminen (siirtomääräraha), lisäystä	4 000 000

Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

28 a.	Kemijoki Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha) ..	10 000 000
28 b.	Kemijärvi Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha) ..	5 000 000

I luku: 21 352 410.

II. Avustuslainat.

Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

3.	Kuoletuslainat maalais- ja kauppalakuntien kansakoulurakennuksia varten (arviomääräraha), lisäystä	5 000 000

Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

16.	Vuokra-alueiden lunastushinnat (arviomääräraha), lisäystä	300 000

Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

33 a.	Neuvostoliiton Suomelle myöntämästä tavaraluotosta edelleen myönnettävät lainat (arviomääräraha)	15 000 000

II luku: 20 300 000.

IV. Kotimaisen velan kuoletus.

1.	Kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000

IV luku: 10 000 000.

	Siirto	108 443 586

	Siirto	108 443 586

V. Siirrot tulo- ja menoarvion ulkopuolella oleviin rahastoihin.

2.	Siirto valtionrautateiden uudistusrahastoon, lisäystä	1 438 191
3.	Siirto posti- ja lennätinlaitoksen uudistusrahastoon, lisäystä	300 000
5.	Siirto vientitakuurahastoon (arviomääräraha), lisäystä	1 000 000
7.	Aasian Kehityspankin jäsenosuus	1 610 000

V luku: 4 348 191.

VI. Työllisyyden turvaaminen.

1.	Tuloa tuottavat pääomamenot työllisyyden turvaamiseksi, valtioneuvoston käytettäväksi (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000

VI luku: 10 000 000.
19 Pl.: 66 000 601.

Kahdeskymmenes Pääluokka.

Tuloa tuottamattomat pääomamenot.

I. Perushankinnat.

Valtioneuvoston kansliaan kohdistuvat hallinnonhaarat.

2.	Kalustojen uusiminen valtioneuvoston linnassa ja juhlahuoneistossa sekä kaluston ja irtaimiston hankkiminen Königstedtin kartanoon, lisäystä	35 500

Ulkoasiainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

4.	Ulkomaanedustustojen kaluston ja konttorikoneiden uusiminen ja täydentäminen (siirtomääräraha), lisäystä	150 000

Sisäasiainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

15.	Erinäisten sairaalain, sairaanhoitajakoulujen ja laboratorioiden kaluston ja koneiden perushankinnat ja uusiminen (siirtomääräraha), lisäystä	300 000

Valtiovarainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

20.	Kaluston hankkiminen valtiovarainministeriölle, lisäystä	20 000
21.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen valtiokonttoriin, lisäystä	3 950

Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

48.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen Jyväskylän kasvatusopilliselle korkeakoululle (siirtomääräraha), lisäystä	30 000
	Siirto	123 331 227

	Siirto	123 331 227
50.	Oulun yliopiston kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	50 000
52 a.	Kaluston hankkiminen Helsingin yliopiston sosiologian, sosiaalipsykologian ja sosiaalipolitiikan laitoksille (siirtomääräraha) ...	50 000
52 b.	Helsingin yliopiston fysiikan laitoksen neutronigeneraattorikoneiston säteilysuojaus (siirtomääräraha)	60 000
52 c.	Tieteellisten kojeiden hankkiminen Helsingin yliopiston seismologian ja meteorologian laitoksille (siirtomääräraha)	1 995 670
52 d.	Kaluston hankkiminen Helsingin yliopiston vuokraamiin lisätiloihin (siirtomääräraha)	40 000
	Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.	
57.	Kaluston ja kojeiden hankinta ilmatieteelliselle keskuslaitokselle (siirtomääräraha), lisäystä	3 000
63.	Eläinlääketieteellisen korkeakoulun perushankinnat (siirtomääräraha), lisäystä	370 000
64.	Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen perushankinnat (siirtomääräraha), lisäystä	20 000
	Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.	
74.	Tie- ja vesirakennuslaitoksen konttorikoneiden ja kaluston hankinta (siirtomääräraha), lisäystä	45 000
74 a.	Mikkelin virastotalon kokous- ja aamiaishuoneiston kaluston hankinta	20 000
	Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.	
75.	Merenkulkulaitoksen alusten erinäiset perushankinnat, lisäystä ..	30 000
83.	Teknillisen korkeakoulun Otaniemeen siirtyneiden osastojen ja laboratorioiden kaluston, tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kojeiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	1 000 000
86.	Helsingin merimiesammattikoulun kaluston, koneistojen ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	300 000
	Valtion laitoksille yhteisesti.	
93.	Moottorikulkuneuvojen hankinta valtion virastoille, lisäystä	487 600
	I luku: 5 010 720.	
	Siirto	127 802 497

	Siirto	127 802 497
II. Uudisrakennukset.		
Sisäasiainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
6.	Helsingin yliopistollisen keskussairaalan rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä	1 980 000
Valtiovarainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
15.	Tullitalojen hankkiminen ja korjaaminen (siirtomääräraha), lisäystä	41 000
Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
23.	Oppikoulujen rakennustyöt (siirtomääräraha), lisäystä	1 500 000
27 a.	Seilin yliopistollisen tutkimuslaitoksen rakennusten muutostyöt (siirtomääräraha)	180 000
27 b.	Helsingin yliopiston Lapin seismologisen aseman rakentaminen (siirtomääräraha)	58 200
Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
28.	Maatalouden tutkimuskeskuksen uudisrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä	150 000
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
35.	Lentokentät ja lentoreitit (siirtomääräraha), lisäystä	1 530 000
Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
43.	Merenkulun turvallisuuslaitteiden parantaminen (siirtomääräraha), lisäystä	300 000
48.	Teknillisten oppilaitosten uudisrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä	130 000
53.	Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen uudisrakennustyöt Otaniemessä (siirtomääräraha), lisäystä	60 000
Sosiaaliministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
55.	Kotiniemen koulukodin ammattiverstasrakennus (siirtomääräraha), lisäystä	43 000
	II luku: 5 972 200.	
	Siirto	133 774 697

	Siirto	133 774 697

III. Erinäiset yleiset työt.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

5.	Vesistötyöt (siirtomääräraha), lisäystä	100 000
7.	Työsiirtoloille, työleireille ja vankisiirtoloille järjestettävät työt (siirtomääräraha), lisäystä	2 500 000
10.	Maantie- ja paikallistiealueiden lunastaminen (arviomääräraha)	25 000 000

III luku: 27 600 000.

IV. Työllisyyden turvaaminen.

1.	Tuloa tuottamattomat pääomamenot työllisyyden turvaamiseksi, valtioneuvoston käytettäväksi (arviomääräraha), lisäystä	14 000 000

IV luku: 14 000 000.
20 Pl.: 52 582 920.

Lisäystä pääomamenoihin:
118 583 521.

Lisäystä menoihin:
175 374 697.

Yhteensä mk	175 374 697

Lisäksi ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa Valtioneuvoston edellä mainittujen menojen suorittamiseen käyttämään valtiolle vuoden 1966 aikana kertyviä tuloja.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 14 hallituksen esityksen johdosta lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

Eduskunta on 14 päivänä kuluvaa kesäkuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen n:o 25 lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

Valiokunta on käsitellyt asian ja päättänyt asettua puoltamaan esityksen hyväksymistä, kuitenkin seuraavin huomautuksin ja muutoksin.

Yleisperustelut.

Valiokunnan tietoon on saatettu, että valtioneuvosto ja valtion virkamiehiä edustavat keskusjärjestöt ovat valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1964 annetun lain (427/64) 12 §:n 1 momentin sekä valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun lain voimaansaattamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1964 annetun lain (431/64) 2 §:n nojalla 12 päivänä kesäkuuta 1966 tehneet sopimuksen valtion virkamiespalkkausten lähtötaso- ja vuotuistarkistuksesta vuonna 1966. Valiokunta on todennut edellä mainitusta sopimuksesta johtuvat eräiden virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoittelun tarkistukset ja tehnyt jäljempänä mainitut, palkkausluokkia koskevat muutosehdotukset lisämenoarvion menomomenttien kohdalla. Tehdyt korjaukset eivät aiheuta muutoksia momenttien loppusummiin.

Lisämenoarvioesityksessä on ehdotettu, eräiden yleensä johtavassa asemassa olevien, insinööripätevyyden omaavien virkamiesten palkkauksen sovittamiseksi joustavasti toisaalta työsuhteessa olevien ja toisaalta muissa virastoissa virkasuhteessa palvelevien insinöörien palkkaukseen, että sopimuspalkkajärjestelmää laajennettaisiin lakkauttamalla valtion liikelaitosten eräitä, insinööripätevyyttä edellyttäviä peruspalkkaisia virkoja ja ylimääräisiä toimia sekä perustamalla niiden tilalle sopimuspalkkaisia virkoja.

Valiokunta on katsonut voivansa asettua puoltamaan ehdotettua järjestelyä. Valiokunta katsoo kuitenkin tarpeelliseksi tässä yhteydessä kehoittaa hallitusta kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että palkanmäärittely muu virkamieskunta huomioon ottaen tapahtuu tiukkaa harkintaa noudattaen, että sopimuksen määräysten ehdotonta noudattamista vaaditaan ja valvotaan ja että sopimuspalkkajärjestelmää ei tarpeettomasti laajenneta.

Menot.

7 Pl. VII:2. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta toteaa ylimääräisen psykologin toimen palkkausluokan olevan A 27.

7 Pl. XIV:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa tehtäväksi palkkausluokkia koskevat muutokset 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi ehdotettujen seuraavien ylimääräisten tointen osalta:

	Muutettu palkkausluokka
6 apulaislääkäriä (1 ihot.pkl., 2 naistent. ja synn.os., 1 nukutus, 1 korva-, nenä- ja kurkkut.os., 1 silmät.os.)	A 24
1 farmaseutti	A 18
3 osastonhoitajatarta (1 ihot.pkl., 1 synn.os., 1 tehostetun hoidon os.)	A 17
4 apulaisosastonhoitajaa (1 toiminnan lis., 2 synn.os., 1 tehostetun hoidon os.)	A 15
1 lääkintävahtimestari (tehostetun hoidon os.)	A 11

7 Pl. XVIII:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa, että 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi ehdotetun kahden apulaiskanslistin ylimääräisen toimen palkkausluokka on oleva A 10.

8 Pl.:I:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa, että vero-osastoon 1 päivästä

heinäkuuta 1966 perustettavaksi ehdotetun sopimuspalkkaisen osastopäällikön viran sopimuspalkkaluokka on oleva S 19.

10 Pl. I:1. Valiokunta ehdottaa saamansa lisäselvityksen perusteella momentin perustelut hyväksyttäväksi tilapäisen esittelijän palkkausluokkaa mainitsematta.

10 Pl. VI:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa, että 1 päivästä syyskuuta 1966 palkattavaksi ehdotetun yhden tilapäisen apulaiskanslistin palkka on suoritettava A 10 palkkausluokan mukaisesti ja että samasta päivämäärästä lukien filosofiseen tiedekuntaan perustettavaksi ehdotetun yhden professorin (epäorgaaninen kemia) viran palkkausluokka on oleva B 5.

11 Pl. II:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta toteaa, että yhden ylimääräisen toimistoinsinöörin, toimistopäällikönä, toimen, joka on ehdotettu 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien muutettavaksi ylimääräiseksi toimistoinsinöörin toimeksi, palkkausluokka on B 1.

12 Pl. XI:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa, että ilmailuviestitoimintaa varten posti- ja lennätinlaitokseen 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien perustettavaksi ehdotetun sopimuspalkkaisen ilmailuviesti-insinöörin viran sopimuspalkkaluokka on oleva S 14.

13 Pl. IV:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa, että 1 päivästä toukokuuta 1966 lukien perustettavaksi ehdotetun ylimääräisen konemestarin 2 l. toimen palkkausluokka on oleva A 16.

13 Pl. XVI:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta toteaa, että 14 nuoremman tutkijainsinöörin viran, jotka on ehdotettu muutettavaksi nimeltään tutkijainsinöörin viroiksi, palkkausluokka on A 28.

18 Pl. I:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta on todennut 1 päivästä heinäkuuta 1966 lakkautettavaksi ehdotetun, avoinna olevan talousosaston peruspalkkaisen johtajan viran palkkausluokan olevan B 4. Edelleen valiokunta on todennut 1 päivästä heinäkuuta 1966 lakkautettavaksi ehdotettujen peruspalkkaisten seitsemän yli-insinöörin viran palkkausluokan olevan B 3, kolmen apulaisjohtajan viran B 2, yhdeksän apulaisosastopäällikön viran B 2, neljän koneinsinöörin 1 l. yp. viran B 2, yhden ratainsinöörin 1 l. yp. viran B 2 ja yhden arkkitehdin 1 l. viran B 2.

Samoin yleisperusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa tehtäväksi palkkausluokkia koskevat muutokset 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi ehdotettujen seuraavien sopimuspalkkaisten virkojen osalta:

	Muutettu palkkausluokka
1 talousosaston johtaja	S 16
7 yli-insinööriä	S 15
3 apulaisjohtajaa	S 14
9 apulaisosastopäällikköä	S 14
4 koneinsinööriä	S 14
1 ratainsinööri	S 14
1 arkkitehti	S 14

18 Pl. II:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta on todennut 1 päivästä heinäkuuta 1966 lakkautettavaksi ehdotettujen peruspalkkaisten neljän ratainsinöörin 1 l. yp. ja kolmen koneinsinöörin 1 l. virkojen palkkausluokan olevan B 2.

Samoin yleisperusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa tehtäväksi palkkausluokkia koskevat muutokset 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi ehdotettujen seuraavien sopimuspalkkaisten virkojen osalta:

	Muutettu palkkausluokka
4 ratainsinööriä	S 14
3 koneinsinööriä	S 14

18 Pl. III:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta on todennut 1 päivästä heinäkuuta 1966 lakkautettavaksi ehdotettujen peruspalkkaisten kahden koneinsinöörin viran palkkausluokan olevan B 3 ja kahden koneinsinöörin 1 l. viran B 2.

Samoin yleisperusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa tehtäväksi palkkausluokkia koskevat muutokset 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi ehdotettujen seuraavien sopimuspalkkaisten virkojen osalta:

	Muutettu palkkausluokka
2 koneinsinööriä	S 15
2 koneinsinööriä	S 14

18 Pl. V:1. Yleisperusteluihin viitaten valiokunta on todennut 1 päivästä heinäkuuta 1966 lakkautettavaksi ehdotettujen peruspalkkaisten johtajan virkojen, joiden kelpoisuusvaatimuksena on teknillisessä korkeakoulussa suoritettu loppututkinto, palkkausluokan olevan, yhden johtajan B 5 ja kahden

johtajan B 4 sekä kuuden yli-insinöörin viran B 3 ja kolmen yli-insinöörin viran B 2.

Samoin yleisperusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa tehtäväksi palkkausluokkia koskevat muutokset 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi ehdotettujen sopimuspalkkaisten virkojen osalta seuraavasti:

	Muutettu palkkausluokka
1 johtaja	S 17
2 johtajaa	S 16
9 yli-insinööriä	S 15
7 apulaistoimistopäällikköä	S 14

19 Pl. I:28 b. Hyväksyessään tällä kohdalla tehdyn ehdotuksen Kemijärvi Oy:n osakepääoman korottamisesta valiokunta samalla lausuu edellyttävänsä, että hallituksen toimesta viipymättä suoritetaan selvitys yhtiön taloudellisesta tilasta ja myös ryhdytään niihin toimenpiteisiin, joihin tämä selvitys antaa aihetta.

Edellä lausuttuun viitaten ja muissa kohdin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä seuraavat lisäykset ja muutokset vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon:

Numerotaulukko.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston edellä mainittujen menojen suorittamiseen käyttämään valtiolle vuoden 1966 aikana kertyviä tuloja.

Helsingissä 22 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, varapuheenjohtaja Sarjala, jäsenet Antila, Haapanen, Haapasalo, Hamara, Heinonen, Hietala, Honkonen, Jussila, Karvikko, Käkelä, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Huurtamo, Jämsén, Kiviaho, Koppanen, Lahtela, I. Linna, Lukkarinen, Pesola, Puhakka, Rodén, Salla, Sandelin, Silander, Siltanen ja Tallgren.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 25 lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon, ja Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 14.

Eduskunta on hyväksynyt Hallituksen esityksen seuraavin muutoksin ja huomautuksin.

Yleisperustelut.

Eduskunnan tietoon on saatettu, että valtioneuvosto ja valtion virkamiehiä edustavat keskusjärjestöt ovat valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1964 annetun lain (427/64) 12 §:n 1 momentin sekä valtion virkamiespalkkausten tarkistamisesta annetun lain voimaansaattamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1964 annetun lain (431/64) 2 §:n nojalla 12 päivänä kesäkuuta 1966 tehneet sopimuksen valtion virkamiespalkkausten lähtötaso- ja vuotuistarkistuksesta vuonna 1966. Eduskunta on todennut edellä mainitusta sopimuksesta johtuvat eräiden virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoittelun tarkistukset ja tehnyt jäljempänä mainitut, palkkausluokkia koskevat muutokset lisämenoarvion menomomenttien kohdalla. Tehdyt korjaukset eivät aiheuta muutoksia momenttien loppusummiin.

Lisämenoarvioesityksessä on ehdotettu eräiden yleensä johtavassa asemassa olevien, insinööripätevyyden omaavien virkamiesten palkkauksen sovittamiseksi joustavasti toisaalta työsuhteessa olevien ja toisaalta muissa virastoissa virkasuhteessa palvelevien insinöörien palkkaukseen, että sopimuspalkkajärjestelmää laajennettaisiin lakkauttamalla valtion liikelaitosten eräitä, insinööripätevyyttä edellyttäviä peruspalkkaisia virkoja ja ylimääräisiä toimia sekä perustamalla niiden tilalle sopimuspalkkaisia virkoja.

Eduskunta on katsonut voivansa hyväksyä ehdotetun järjestelyn. Eduskunta katsoo kuitenkin tarpeelliseksi tässä yhteydessä kehoittaa Hallitusta kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että palkanmäärittely muu virkamieskunta huomioon ottaen tapahtuu tiukkaa harkintaa noudattaen, että sopimuksen määräysten ehdotonta noudattamista vaaditaan ja valvotaan ja että sopimuspalkkajärjestelmää ei tarpeettomasti laajenneta.

Menot.

7 Pl. VII: 2. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on todennut ylimääräisen psykologin toimen palkkausluokan olevan A 27.

7 Pl. XIV: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on suorittanut palkkausluokkia koskevat muutokset 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi ehdotettujen seuraavien ylimääräisten tointen osalta:

	Muutettu palkkausluokka
6 apulaislääkäriä (1 ihot. pkl., 2 naistent. ja synn.os., 1 nukutus, 1 korva-, nenä- ja kurkkut.os., 1 silmät. os.)	A 24
1 farmaseutti	A 18
3 osastonhoitajatarta (1 ihot. pkl., 1 synn. os., 1 tehostetun hoidon os.)	A 17
4 apulaisosastonhoitajaa (1 toiminnan lis., 2 synn. os., 1 tehostetun hoidon os.)	A 15
1 lääkintävahtimestari (tehostetun hoidon os.)	A 11

7 Pl. XVIII: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on päättänyt, että 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi ehdotetun kahden apulaiskanslistin ylimääräisen toimen palkkausluokka on oleva A 10.

8 Pl. I: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on päättänyt, että vero-osastoon 1 päivästä heinäkuuta 1966 perustettavaksi ehdotetun sopimuspalkkaisen osastopäällikön viran sopimuspalkkaluokka on oleva S 19.

10 Pl. I: 1. Eduskunta on nyt saamansa lisäselvityksen perusteella hyväksynyt momentin perustelut tilapäisen esittelijän palkkausluokkaa mainitsematta.

10 Pl. VI: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on päättänyt, että 1 päivästä syyskuuta 1966 palkattavaksi ehdotetun yhden tilapäisen apulaiskanslistin palkka on suoritettava A 10 palkkausluokan mukaisesti ja että samasta päivämäärästä lukien filosofiseen tiedekuntaan perustettavaksi ehdotetun yhden professorin (epäorgaaninen kemia) viran palkkausluokka on oleva B 5.

11 Pl. II: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on todennut, että yhden ylimääräisen toimistoinsinöörin, toimistopäällikkönä, toimen, joka on ehdotettu 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien muutettavaksi ylimääräiseksi toimistoinsinöörin toimeksi, palkkausluokka on B 1.

12 Pl. XI: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on päättänyt, että ilmailuviestitoimintaa varten posti- ja lennätinlaitokseen 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien perustettavaksi ehdotetun sopimuspalkkaisen ilmailuviesti-insinöörin viran sopimuspalkkaluokka on oleva S 14.

13 Pl. IV: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on päättänyt, että 1 päivästä toukokuuta 1966 lukien perustettavaksi ehdotetun ylimääräisen konemestarin 2 l. toimen palkkausluokka on oleva A 16.

13 Pl. XVI: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on todennut, että 14 nuoremman tutkijainsinöörin viran, jotka on ehdotettu muutettavaksi nimeltään tutkijainsinöörin viroiksi, palkkausluokka on A 28.

18 Pl. I: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on todennut 1 päivästä heinäkuuta 1966 lakkautettavaksi ehdotetun, avoinna olevan talousosaston peruspalkkaisen johtajan viran palkkausluokan olevan B 4. Edelleen Eduskunta on todennut 1 päivästä heinäkuuta 1966 lakkautettavaksi ehdotettujen peruspalkkaisten seitsemän yli-insinöörin viran palkkausluokan olevan B 3, kolmen apulaisjohtajan viran B 2, yhdeksän apulaisosastopäällikön viran B 2, neljän koneinsinöörin 1 l. yp. viran B 2, yhden ratainsinöörin 1 l. yp. viran B 2 ja yhden arkkitehdin 1 l. viran B 2.

Samoin yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on suorittanut palkkausluokkia koskevat muutokset 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi ehdotettujen seuraavien sopimuspalkkaisten virkojen osalta:

	Muutettu palkkausluokka
1 talousosaston johtaja	S 16
7 yli-insinööriä	S 15
3 apulaisjohtajaa	S 14
9 apulaisosastopäällikköä	S 14
4 koneinsinööriä	S 14
1 ratainsinööri	S 14
1 arkkitehti	S 14

18 Pl. II: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on todennut 1 päivästä heinäkuuta 1966 lakkautettavaksi ehdotettujen peruspalkkaisten neljän ratainsinöörin 1 l. yp. ja kolmen koneinsinöörin 1 l. virkojen palkkausluokan olevan B 2.

Samoin yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on suorittanut palkkausluokkia koskevat muutokset 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi ehdotettujen seuraavien sopimuspalkkaisten virkojen osalta:

	Muutettu palkkausluokka
4 ratainsinööriä	S 14
3 koneinsinööriä	S 14

18 Pl. III: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on todennut 1 päivästä heinäkuuta 1966 lakkautettavaksi ehdotettujen peruspalkkaisten kahden koneinsinöörin viran palkkausluokan olevan B 3 ja kahden koneinsinöörin 1 l. viran B 2.

Samoin yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on suorittanut palkkausluokkia koskevat muutokset 1. 7. 1966 lukien perustetta-

vaksi ehdotettujen seuraavien sopimuspalkkaisten virkojen osalta:

	Muutettu palkkausluokka
2 koneinsnööriä	S 15
2 koneinsinööriä	S 14

18 Pl. V: 1. Yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on todennut 1 päivästä heinäkuuta 1966 lakkautettavaksi ehdotettujen peruspalkkaisten johtajan virkojen, joiden kelpoisuusvaatimuksena on teknillisessä korkeakoulussa suoritettu loppututkinto, palkkausluokan olevan, yhden johtajan B 5 ja kahden johtajan B 4 sekä kuuden yli-insinöörin viran B 3 ja kolmen yli-insinöörin viran B 2.

Samoin yleisperusteluihin viitaten Eduskunta on suorittanut palkkausluokkia koskevat muutokset 1. 7. 1966 lukien perustettavaksi ehdotettujen sopimuspalkkaisten virkojen osalta seuraavasti:

	Muutettu palkkausluokka
1 johtaja	S 17
2 johtajaa	S 16
9 yli-insinööriä	S 15
7 apulaistoimistopäällikköä	S 14

19 Pl. I: 28 b. Hyväksyessään tällä kohdalla tehdyn ehdotuksen Kemijärvi Oy:n osakepääoman korottamisesta Eduskunta samalla lausuu edellyttävänsä, että Hallituksen toimesta viipymättä suoritetaan selvitys yhtiön taloudellisesta tilasta ja myös ryhdytään niihin toimenpiteisiin, joihin tämä selvitys antaa aihetta.

Edellä lausuttuun viitaten ja muissa kohdin Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen Eduskunta on päättänyt

hyväksyä seuraavat lisäykset ja muutokset vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon:

Lisäyksiä ja muutoksia vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

A. TULOT.

Varsinaiset tulot.

Toinen Osasto.

Maksut valtionlaitosten käyttämisestä.

I. Merenkulkumaksut.

1.	Majakkamaksut, lisäystä	1 000 000
2.	Luotsausmaksut, lisäystä	200 000

I luku: 1 200 000.

II. Yleisten sairaalain maksut.

2.	Maksut ja korvaukset lääkärintodistuksista ja -lausunnoista, lisäystä	30 000

II luku: 30 000.

V. Sekalaiset maksut.

2.	Patentti-, kaupparekisteri- ja tavaraleimamaksut, lisäystä	100 000
5.	Tulot Hangon valtionsatamasta, lisäystä	100 000
6.	Tulot valtion koe- ja tarkastuslaitoksista, lisäystä	1 841 000
10.	Tulot lentoliikenteestä ja lentoasemien kiinteistöjen käyttämisestä, lisäystä	700 000
18.	Valtion maataloudellisten oppilaitosten oppilasruokaloiden tulot, lisäystä	350 000
24.	Maksut Oulun yliopiston tietokonekeskuksen, laitosten ja laboratorioiden suorittamista tehtävistä	30 000

V luku: 3 121 000.
2 Os.: 4 351 000.

Kolmas Osasto.

Korko- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voittoon.

I. Korot ja osingot.

1. Korot lainoista, obligaatioista ja talletuksista, lisäystä		180 000
I luku: 180 000.		
3 Os.: 180 000.		

Neljäs Osasto.

Sekalaiset tulot.

XI. Muut sekalaiset tulot.

7. Satunnaiset tulot, lisäystä		2 218 500
XI luku: 2 218 500.		
4 Os.: 2 218 500.		

Viides Osasto.

Valtion liiketoiminta sekä metsä- ja maatalous.

Valtion liiketoiminta.

Liikennelaitokset.

I. Valtionrautatiet.

1. Henkilöliikenteen tulot		80 000 000
2. Tavaraliikenteen tulot		300 000 000
3. Muut liikennetulot		8 600 000
4. Lennätintulot		6 000
5. Korvaus postinkuljetuksesta		6 500 000
6. Sekalaiset tulot		18 000 000
7. Korvaus alennuskuljetuksista		8 500 000
	Yhteensä	421 606 000
Valtionrautateiden menot	„	486 261 478
	Vajaus	64 655 478

IV. Posti- ja lennätinlaitos.

Posti- ja lennätinlaitoksen menot yhteensä		343 133 465
	Ylijäämä	9 547 935

Valtion metsätalous.

XV. Metsätalous.

Metsätalouden menot yhteensä	147 975 584	
Ylijäämä		23 024 416

5 Os.: tulojen vähennys: 147 352.

Lisäystä varsinaisiin tuloihin: 6 602 148

Pääomatulot.

Kuudes Osasto.

Pääomatulot.

I. Valtiolle takaisin maksetut lainapääomat.

1.	Valtion varoista myönnettyjen lainojen lyhennykset, lisäystä	10 570 000
3.	Maankäyttölain ja maanhankintalain mukaan muodostettujen tilain lunastushintain takaisinmaksut, lisäystä	1 200 000

I luku: 11 770 000.

IV. Menorästien ja siirrettyjen määrärahain peruutukset.

1.	Menorästien ja siirrettyjen määrärahain peruutukset, lisäystä	10 000 000

IV luku: 10 000 000.

VI. Valtionlainat.

3.	Neuvostoliiton Suomelle myöntämä tavaraluotto	17 164 210
4.	Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta saadut lainat	46 060 000
5.	Aasian Kehityspankin jäsenosuuden suorittamiseksi otettava laina	805 000

VI luku: 64 029 210.
6 Os.: 85 799 210.

Lisäystä pääomatuloihin: 85 799 210.

Lisäystä tuloihin: 92 401 358

B. MENOT.

Varsinaiset menot.

Neljäs Pääluokka.

Valtioneuvoston kanslia ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Valtioneuvoston kanslia.

1. Kanslian palkkaukset, lisäystä 5 666

I luku: 5 666.
4 Pl.: 5 666.

Viides Pääluokka.

Ulkoasiainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

II. Vakinainen edustus ulkomailla.

Lähetystöt ja lähetettyjen konsulien virastot.

1. Palkkaukset, lisäystä 200 000

II luku: 200 000.

IV. Erinäiset määrärahat.

6. Suomen osallistuminen kehitysaputoimintaan (siirtomääräraha), lisäystä 224 000

IV luku: 224 000.
5 Pl.: 424 000.

Kuudes Pääluokka.

Oikeusministeriö, tuomioistuimet ja oikeusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

II. Korkein oikeus.

3. Tarverahat ja sekalaiset menot, lisäystä 5 000

II luku: 5 000.

Siirto 434 666

	Siirto	434 666
III. Korkein hallinto-oikeus.		
1. Palkkaukset, lisäystä		600
III luku: 600.		
IX. Erinäiset määrärahat.		
10. Kansainvälisen yhteistyön kustannukset (arviomääräraha), lisäystä		28 000
IX luku: 28 000.		
6 Pl.: 33 600.		

Seitsemäs Pääluokka.

Sisäasiainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Sisäasiainministeriö.		
1. Palkkaukset, lisäystä		18 500
I luku: 18 500		
VIII. Poliisikoiralaitos.		
2. Muut menot, lisäystä		1 000
VIII luku: 1 000.		
IX. Erinäiset poliisimenot.		
Liikkuva poliisi.		
3. Moottorikulkuneuvojen käyttö- ja kunnossapitokustannukset, lisäystä		130 000
Poliisivarikot.		
Poliisiautovarikko.		
9. Sekalaiset menot, lisäystä		20 000
IX luku: 150 000.		
XII. Lääkintöhallitus.		
1. Palkkaukset, lisäystä		240 432
3. Tarverahat ja sekalaiset menot, lisäystä		2 070
XII luku: 242 502.		
XIII. Terveydenhoito.		
4. Lääninlääkärien ja apulaislääninlääkärien kanslioiden kanslistien palkkaaminen, lisäystä		780
5. Lääninlääkärien, apulaislääninlääkärien, lääninkätilöiden ja lääninterveyssisarten kansliat, lisäystä		321
XIII luku: 1 101.		
	Siirto	876 369

	Siirto	876 369
XIV. Läänin- ja yleiset sekä ortopediasairaalat.		
1. Palkkaukset, lisäystä		524 593
7. Puhtaanapito ja sekalaiset menot, lisäystä		105 592
XIV luku: 630 185.		
XVI. Sairaanhoitajaopetus.		
1. Palkkaukset, lisäystä		13 339
XVI luku: 13 339.		
XVIII. Lääkintölaitoksen laboratoriot.		
Valtion seerumlaitos.		
1. Palkkaukset, lisäystä		17 171
Serobakteriologiset laboratoriot.		
7. Kemikaalit ja koneet, lisäystä		2 244
XVIII luku: 19 415.		
XIX. Valtionavut yleissairauksien, mielisairauksien, kaatumataudin, tuberkuloosin ja reumatautien hoitoon ja vastustamiseen.		
6. Valtionapu keskussairaaloiden laajentamiseen, peruskorjauksiin ja perushankintoihin, lisäystä		1 400 000
XIX luku: 1 400 000.		
XX. Muut lääkintölaitoksen menot.		
3. Kuntien ja yksityiset sairaalat, lisäystä		186 120
6. Lääkintölaitoksen viransijaisten palkkiot, lisäystä		930 000
23. Eräiden sairaaloiden käyttäminen lääkärikoulutukseen		5 000
24. Korvaus eräille kunnille Porin yleisen sairaalan sairaansijojen käyttöoikeuden menetyksestä		7 600
XX luku: 1 128 720.		
XXII. Rakennus- ja kaavoitustoimi.		
8. Rakennus- ja kaavoitusasiain neuvottelukunta, lisäystä		10 000
XXII luku: 10 000.		
	Siirto	4 078 028

	Siirto	4 078 028

XXIII. Erinäiset määrärahat.

2.	Oikeuslääkeopilliset tutkimukset (arviomääräraha), lisäystä	250 000
	XXIII luku: 250 000.	
	7 Pl.: 3 864 762.	

Kahdeksas Pääluokka.

Valtiovarainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Valtiovarainministeriö.

1.	Palkkaukset, lisäystä	22 273
4.	Sekalaiset menot, lisäystä	6 000
	I luku: 28 273.	

II. Valtiokonttori.

1.	Palkkaukset, lisäystä	53 438
	II luku: 53 438.	

III. Tullihallitus.

2.	Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot, lisäystä	38 014
9.	Tietojen koneellinen käsittely, lisäystä	177 500
	III luku: 215 514.	

IX. Liikevaihtoverokonttori.

Piirihallinto.

11.	Tarverahat, lisäystä	12 510
12.	Vuokra ja valaistus, lisäystä	24 599
	IX luku: 37 109.	

X. Tilastollinen päätoimisto.

2.	Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot, lisäystä	25 000
4.	Tarverahat, lisäystä	5 000
8.	Osallistuminen kansainväliseen yhteistyöhön, lisäystä	2 500
	X luku: 32 500.	
	Siirto	4 694 862

Siirto 4 694 862

XIII. Erinäiset määrärahat.

3. Suomen osuus Brysselin kansainvälisen tullitariffitoimiston kustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä 6 286
6. Valtion virkamiespalkkausten tarkistusmenettelystä aiheutuvat menot (arviomääräraha), lisäystä 119 000

XIII luku: 125 286.
8 Pl.: 492 120.

Yhdeksäs Pääluokka.

Puolustusministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

Puolustuslaitoksen joukkoyhtymien esikunnat, joukko-osastot, koulut ja laitokset.

II. Palkkausmenot.

4. Asevelvollisten ja kadettien päivärahat (arviomääräraha), lisäystä 114 500

II luku: 114 500.

XII. Erinäiset määrärahat.

8. Miinojen ja ammusten raivaus (arviomääräraha), lisäystä 8 000
10. Palkkiot lääkäreille lääkärintodistuksista ja -lausunnoista, joista peritään maksu tai korvaus (arviomääräraha), lisäystä 30 000

XII luku: 38 000.
9 Pl.: 152 500.

Kymmenes Pääluokka.

Opetusministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

IV. Helsingin yliopisto.

5. Tieteelliset laitokset, lisäystä 120 000
6. Vuokrat, lisäystä 31 500
7. Korjauskustannukset (siirtomääräraha), lisäystä 240 000
22. Laskentakeskus, lisäystä 65 244

IV luku: 456 744.

V. Jyväskylän kasvatusopillinen korkeakoulu.

8. Sekalaiset menot, lisäystä ..... - 3 400

V luku: 3 400.

Siirto 5 432 792

	Siirto	5 432 792
VI. Oulun yliopisto.		
7. Oulun yliopiston alueen kunnossapito- ja hoitokustannukset, lisäystä		4 000
8. Laitokset, lisäystä		20 000
15. Yliopiston tietokonekeskuksen, laitosten ja laboratorioiden asiakaspalvelumenot (arviomääräraha)		30 000
VI luku: 54 000.		
IX. Kouluhallitus.		
1. Palkkaukset, lisäystä		7 000
3. Tarverahat, lisäystä		10 000
IX luku: 17 000.		
X. Oppikoulut.		
Normaalilyseot.		
1. Palkkaukset, lisäystä		182 841
Muut oppikoulut.		
5. Palkkaukset, lisäystä		785 175
Muut oppikoulujen menot.		
13. Oppilaiden terveydentarkastus ja terveydenhoito sekä erikoistarkastukset ja -tutkimukset, lisäystä		13 580
X luku: 981 596.		
XI. Kansakoululaitos.		
Kansakoulunopettajaseminaarit.		
1. Palkkaukset, lisäystä		348 742
Erinäiset seminaarien ja opettajanvalmistuksen menot.		
12. Rinnakkaisluokkien ylläpitäminen ja ylimääräinen opettajien valmistaminen, lisäystä		50 000
Kansakoululaitoksen valtion avustus.		
22. Maalais- ja kauppalakansakoulujen rakennusavut (arviomääräraha), lisäystä		5 000 000
XI luku: 5 398 742.		
XIII. Valtion kirjastotoimi.		
5. Kirjastojen avustukset (arviomääräraha), lisäystä		6 000 000
XIII luku: 6 000 000.		
	Siirto	17 884 130

	Siirto	17 884 130

XIV. Yhteiskunnallinen sivistystyö.

7.	Kansantajuisten tieteellisten luentojen avustaminen, lisäystä	2 000
	XIV luku: 2 000.	

XVII. Muinaistieteellinen toimikunta.

3.	Tarverahat, lisäystä	2 976
6.	Kansallismuseon osastojen määrärahat, lisäystä	1 900
	XVII luku: 4 876.	

XVIII. Tieteen, taiteen, urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen.

Valtion tieteelliset toimikunnat.

10.	Valtion tieteellisten toimikuntien sekalaiset menot, lisäystä	57 700
	XVIII luku: 57 700.	

XIX. Erinäiset määrärahat.

2.	Sekalaiset menot, lisäystä	151 200
9.	Suomen UNESCO-toimikunta, lisäystä	6 000
25.	Kieli-instituuttien valtionavustus (arviomääräraha)	100 000
	XIX luku: 257 200.	
	10 Pl.: 13 233 258.	

Yhdestoista Pääluokka.

Maatalousministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

V. Maanmittausinsinöörikunta ja maanmittauskustannukset.

Maanmittausinsinöörikunta.

1.	Palkkaukset, lisäystä	600 000

Maanmittauskustannukset.

6.	Takaisin perittävät maanmittausinsinöörinpalkkiot (arviomääräraha), lisäystä	107 000
	V luku: 707 000.	

VI. Maataloushallitus.

1.	Palkkaukset, lisäystä	5 551
7.	Vuokrat, lisäystä	13 188
	VI luku: 18 739.	
	Siirto	18 931 645

	Siirto	18 931 645
VII. Valtion maataloudelliset oppilaitokset.		
2. Ruoanpito (arviomääräraha), lisäystä		350 000
3. Lämmitys, valaistus, voima ja vesi (arviomääräraha), lisäystä		240 000
VII luku: 590 000.		
VIII. Yksityiset maataloudelliset oppilaitokset.		
Kotiteollisuusoppilaitokset.		
5. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		26 908
6. Muut ylläpitomenot (arviomääräraha), lisäystä		650 000
Muut menot.		
10. Oppilaitosten kurssitoiminta (arviomääräraha), lisäystä		500 000
VIII luku: 1 176 908.		
IX. Maataloudelliset tarkastuslaitokset.		
Valtion maatalouskemian laitos.		
4. Sekalaiset menot, lisäystä		10 000
Valtion siementarkastuslaitos.		
10. Sekalaiset menot, lisäystä		4 400
IX luku: 14 400.		
X. Maankuivatustoiminta.		
Muut kustannukset.		
12. Vesiensuojelun tutkimus- ja suunnittelukustannukset		20 000
X luku: 20 000.		
XII. Hevostalous.		
Valtion hevosjalostuslaitos.		
1. Palkkaukset, lisäystä		350
XII luku: 350.		
XIII. Kalastus.		
2. Valtion kalanviljelytoiminta, lisäystä		37 929
XIII luku: 37 929.		
	Siirto	20 771 232

	Siirto	20 771 232
XIV. Maatalouden koe- ja tutkimustoiminta.		
Maatalouden tutkimuskeskus.		
5. Vuokra, lämmitys, sähkö ja vesi (arviomääräraha), lisäystä		30 000
Koeasemat.		
13. Koeasemien muut menot (arviomääräraha), lisäystä		34 500
XIV luku: 64 500.		
XV. Maatalouden tukeminen.		
Muut valtion avustukset.		
33. Bensiinikäyttöisten maataloustraktorien polttoaineen hinnan osittainen palauttaminen (arviomääräraha)		350 000
XV luku: 350 000.		
XVI. Asutustoiminta.		
1. Asutustoimistojen menot, lisäystä		269 480
8. Maankäyttölainsäädännön ja maanhankintalain nojalla valtiolle hankituista alueista aiheutuvat menot (arviomääräraha), lisäystä		150 000
22. Asutus- ja vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaiset alennukset ja vapaavuodet (arviomääräraha), lisäystä		250 000
XVI luku: 669 480.		
XVII. Metsähallitus.		
1. Palkkaukset, lisäystä		3 665
8. Sekalaiset menot, lisäystä		10 000
XVII luku: 13 665.		
XIX. Yksityismetsätalous.		
1. Yksityismetsätalouden edistäminen ja valvonta, lisäystä		12 830
XIX luku: 12 830.		
XX. Metsätieteellinen tutkimustoiminta.		
Metsäntutkimuslaitos.		
3. Tarverahat, lisäystä		8 000
6. Sekalaiset menot, lisäystä		10 000
7. Koeasemien ja luonnonsuojelualueiden hoito, lisäystä		8 000
	Siirto	21 907 707

	Siirto	21 907 707
	Erinäiset tutkimukset.	
9.	Metsien inventointi-, hakkuumäärä- ja puunkäyttötutkimukset (siirtomääräraha), lisäystä	20 000
10.	Metsien tuoton kohottamistutkimukset (siirtomääräraha), lisäystä	30 000
15.	Koe- ja tutkimusasemilla suoritettavat tutkimukset, lisäystä	37 800
	XX luku: 113 800.	
	XXI. Ilmatieteellinen keskuslaitos.	
4.	Tarverahat, lisäystä	6 500
11.	Säätiedotus ja kansainvälinen ilmatieteellinen toiminta, lisäystä	40 000
	XXI luku: 46 500.	
	XXII. Geodeettinen laitos.	
4.	Käytännölliset työt, lisäystä	26 000
7.	Vuokra, lisäystä	408
	XXII luku: 26 408.	
	XXIV. Valtion eläinlääketieteellinen laitos.	
8.	Koneiden ja kojeiden huolto (arviomääräraha), lisäystä	10 000
	XXIV luku: 10 000.	
	XXV. Eläinlääketieteellinen korkeakoulu.	
1.	Palkkaukset, lisäystä	122 600
	XXV luku: 122 600.	
	XXVI. Erinäiset määrärahat.	
1.	Viransijaisten palkkiot, lisäystä	15 000
7.	Suomen osanotto kansainvälisten yhtymäin vuotuisiin kustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä	140 000
41.	Pohjoismaisen kalastuskonferenssin järjestäminen	13 000
	XXVI luku: 168 000.	
	11 Pl.: 4 163 109.	
	Siirto	22 369 015

Siirto 22 369 015

Kahdestoista Pääluokka.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö sekä siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö.

5. Asuntotuotantotoimikunta, lisäystä 39 960

I luku: 39 960.

Tie- ja vesirakennuslaitos.

II. Tie- ja vesirakennushallitus.

5. Tarverahat, lisäystä 96 500
7. Vuokra ja valaistus (arviomääräraha), lisäystä 105 000

II luku: 201 500.

V. Hydrologinen toimisto.

6. Tarverahat, lisäystä 29 144
9. Koneiden ja työvälineiden hankinta ja kunnossapito, lisäystä 50 000

V luku: 79 144.

VII. Rakennushallitus.

11. Vuokra, lisäystä 22 050

VII luku: 22 050.

VIII. Lääninrakennustoimistot sekä erinäisten valtion kiinteistöjen hoitomenot.

2. Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot, lisäystä 55 650
7. Sekalaiset menot, lisäystä 20 000

VIII luku: 75 650.

XI. Ilmailu.

1. Palkkaukset, lisäystä 15 908
3. Lentoasemien ja lentoreittien kunnossapito, lisäystä 500 000
6. Sekalaiset menot, lisäystä 34 341
9. Valtionapu lentotoiminnan ylläpitämistä varten eräillä saaristo-alueilla, lisäystä 13 500

XI luku: 563 749.
12 Pl.: 982 053.

Siirto 23 351 068

	Siirto	23 351 068

Kolmastoista Pääluokka.

Kauppa- ja teollisuusministeriö sekä siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

II. Merenkulkuhallitus.

2.	Ylimääräisen ja tilapäisen henkilökunnan palkkaukset, lisäystä ..	14 993
	II luku: 14 993.	

IV. Merenkulkulaitoksen alukset.

1.	Palkkaukset, lisäystä	805 030
3.	Varustus- ja kunnossapitokulut sekä sekalaiset käyttökulut, lisäystä	2 475
4.	Poltto- ja voiteluaineet (arviomääräraha), lisäystä	650 000
	IV luku: 1 457 505.	

VII. Teknillinen korkeakoulu.

5.	Sekalaiset menot, lisäystä	8 000
16.	Teknillisen korkeakoulun Tampereen alaosasto, lisäystä	10 000
	VII luku: 18 000.	

VIII. Ammattikasvatushallitus.

1.	Palkkaukset, lisäystä	5 000
3.	Tarverahat, lisäystä	15 000
	VIII luku: 20 000.	

XI. Ammattiopetus.

Ammattikoulujen opettajaopistot.

1.	Palkkaukset, lisäystä	20 000

Taideteollinen oppilaitos.

30.	Vuokrat, lisäystä	47 000
	XI luku: 67 000.	

XIII. Ammattikasvatuksen yhteiset menot.

2.	Ammattikurssien järjestäminen työllisyyttä edistävää perus-, täydennys- ja uudelleenkoulutusta varten, lisäystä	3 000 000
	XIII luku: 3 000 000.	
	Siirto	27 928 566

	Siirto	27 928 566

XIV. Geologinen tutkimuslaitos.

2.	Matkakustannukset (arviomääräraha), lisäystä	71 000
	XIV luku: 71 000.	

XV. Merentutkimuslaitos.

9.	Jää- ym. tiedotukset, lisäystä	7 060
	XV luku: 7 060.	

XVI. Patentti- ja rekisterihallitus.

2.	Tarverahat, lisäystä	15 000
4.	Painatus- ja sitomiskustannukset, lisäystä	30 000
6.	Osanotto pohjoismaiseen yhteistyöhön patentti- ja rekisterihallituksen toimialalla, lisäystä	2 000
	XVI luku: 47 000.	

XX. Erinäiset määrärahat.

17.	Jalometallituotteiden tarkastuskustannukset, lisäystä	12 885
48.	Vientikorvaukset ja niihin liittyvät hallintomenot (arviomääräraha), lisäystä	4 800 000
51.	Savon Sellu Oy:n toiminnan tukeminen (arviomääräraha)	160 000
	XX luku: 4 972 885.	
	13 Pl.: 9 675 443.	

Neljästoista Pääluokka.

Sosiaaliministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Sosiaaliministeriö.

2.	Ylimääräisen henkilökunnan palkkiot, lisäystä	13 542
5.	Tarverahat, lisäystä	200
9.	Vuokra, lisäystä	10 894
	I luku: 24 636.	

III. Työtuomioistuin.

1.	Palkkaukset, lisäystä	1 500
	III luku: 1 500.	
	Siirto	33 052 647

	Siirto	33 052 647
VI. Sosiaalivakuutus.		
8. Apurahat työttömyyskassoille (arviomääräraha), lisäystä		7 000 000
VI luku: 7 000 000.		
VII. Ammattientarkastus sekä työväensuojelu- ja huoltonäyttely.		
Ammattientarkastus.		
3. Tarverahat, lisäystä		4 900
VII luku: 4 900.		
IX. Sosiaalihuollon tarkastus.		
1. Palkkaukset, lisäystä		720
IX luku: 720.		
XI. Vajaamielislaitokset.		
Valtion vajaamielislaitokset.		
1. Palkkaukset, lisäystä		7 554
XI luku: 7 554.		
XII. Koulukodit.		
Valtion koulukodit.		
1. Palkkaukset, lisäystä		10 000
XII luku: 10 000.		
XIV. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta aiheutuvat menot.		
Muut menot.		
19. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltolaitosten ylläpitokustannusten avustaminen, lisäystä		13 105
XIV luku: 13 105.		
XVIII. Erinäiset määrärahat.		
6. Kansainvälisen työjärjestön kustannukset ja muu kansainvälinen toiminta, lisäystä		10 000
23. Sairausvakuutuslain ja kansaneläkelain mukaisen tarkastuslautakunnan menot (arviomääräraha), lisäystä		22 000
XVIII luku: 32 000.		
14 Pl.: 7 094 415.		
	Siirto	40 120 926

		Siirto	40 120 926

Viidestoista Pääluokka.

Sekalaiset yleiset menot.

II. Erinäiset määrärahat.

4.	Valtion viran tai toimen haltijoille maksettavat lisäpalkkiot, lisäystä	100 000
21.	Maksut posti- ja lennätinlaitokselle virastojen lähettämistä postiennakkolähetyksistä (arviomääräraha), lisäystä	270 000
36.	YK:n suomalaisen valvontajoukon menot (siirtomääräraha)	1 900 000
37.	Eräiden varallisuusvahinkojen korvaaminen Itävallan valtiolle	57 000
38.	Suomen itsenäisyysjuhlavuosi 1967	205 750
39.	Kotimaisen tuotannon valtuuskunnan menot	300 000
40.	Tampereen Yliopiston opiskelijoiden ja muiden harjoittelijoiden palkkiot	25 000
41.	Virkamiespalkkausten lähtötason tarkistaminen (arviomääräraha)	10 000 000

II luku: 12 857 750.
15 Pl.: 12 857 750.

Seitsemästoista Pääluokka.

Valtionvelan korot ja kustannukset.

II. Kotimaisen velan korko.

1.	Kotimaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha), lisäystä	3 782 500

II luku: 3 782 500.
17 Pl.: 3 782 500.

Kahdeksastoista Pääluokka.

Valtion liiketoiminta sekä metsä- ja maatalous.

Valtion liiketoiminta.

Liikennelaitokset.

Valtionrautatiet.

I. Rautatiehallitus.

11.	Sekalaiset menot, lisäystä	30 000	

I luku: 30 000.

		Siirto	30 000	56 761 176

Siirto	30 000	56 761 176

II. Rautatielaitoksen linjahallinto ja käyttömenot.

Muut asiamenot.

26. Kuljetusmaksuista myönnettävät alennukset (arviomääräraha), lisäystä 5 000 000

II luku: 5 000 000.

Lisäystä valtionrautateiden vajaukseen 30 000

Posti- ja lennätinlaitos.

V. Posti- ja lennätinhallitus.

1. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 9 016

V luku: 9 016.

VI. Posti- ja lennätinlaitoksen linjahallinto ja hoitomenot.

Henkilömenot.

1. Palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä 104 836

VI luku: 104 836.

Valtion metsätalous.

XVII. Metsähallitus.

4. Tarverahat (arviomääräraha), lisäystä 20 000

XVII luku: 20 000.

XVIII. Aluehallinto ja hoitoalueiden talous.

9. Piirikuntakonttorien vuokra, lämmitys ja valaistus (arviomääräraha), lisäystä 13 500

XVIII luku: 13 500.
18 Pl.: 5 177 352.

Lisäystä varsinaisiin menoihin: 56 791 176

Siirto	56 791 176

	Siirto	56 791 176

Pääomamenot.

Yhdeksästoista Pääluokka.

Tuloa tuottavat pääomamenot.

I. Sijoitukset valtion liiketoimintaan, metsätalouteen ja maatiloihin.

Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

4 a.	Venäläisen Koulun Kannatusosakeyhtiön osakkeiden lunastus	1 232 000

Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

12.	Irtaimiston hankkiminen koulutiloille, lisäystä	50 000

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

16.	Uudet rautatierakennukset (siirtomääräraha), lisäystä	270 410
18.	Rautateiden liikkuvan kaluston lisääminen (siirtomääräraha), lisäystä	800 000
24.	Puhelin- ja lennätinverkon laajentaminen ja parantaminen (siirtomääräraha), lisäystä	4 000 000

Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

28 a.	Kemijoki Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha) ..	10 000 000
28 b.	Kemijärvi Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha) ..	5 000 000

I luku: 21 352 410.

II. Avustuslainat.

Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

3.	Kuoletuslainat maalais- ja kauppalakuntien kansakoulurakennuksia varten (arviomääräraha), lisäystä	5 000 000

Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

16.	Vuokra-alueiden lunastushinnat (arviomääräraha), lisäystä	300 000

Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

33 a.	Neuvostoliiton Suomelle myöntämästä tavaraluotosta edelleen myönnettävät lainat (arviomääräraha)	15 000 000

II luku: 20 300 000.

IV. Kotimaisen velan kuoletus.

1.	Kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000

IV luku: 10 000 000.

	Siirto	108 443 586

	Siirto	108 443 586

V. Siirrot tulo- ja menoarvion ulkopuolella oleviin rahastoihin.

2.	Siirto valtionrautateiden uudistusrahastoon, lisäystä	1 438 191
3.	Siirto posti- ja lennätinlaitoksen uudistusrahastoon, lisäystä	300 000
5.	Siirto vientitakuurahastoon (arviomääräraha), lisäystä	1 000 000
7.	Aasian Kehityspankin jäsenosuus	1 610 000

V luku: 4 348 191.

VI. Työllisyyden turvaaminen.

1.	Tuloa tuottavat pääomamenot työllisyyden turvaamiseksi, valtioneuvoston käytettäväksi (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000

VI luku: 10 000 000.
19 Pl.: 66 000 601.

Kahdeskymmenes Pääluokka.

Tuloa tuottamattomat pääomamenot.

I. Perushankinnat.

Valtioneuvoston kansliaan kohdistuvat hallinnonhaarat.

2.	Kalustojen uusiminen valtioneuvoston linnassa ja juhlahuoneistossa sekä kaluston ja irtaimiston hankkiminen Königstedtin kartanoon, lisäystä	35 500

Ulkoasiainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

4.	Ulkomaanedustustojen kaluston ja konttorikoneiden uusiminen ja täydentäminen (siirtomääräraha), lisäystä	150 000

Sisäasiainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

15.	Erinäisten sairaalain, sairaanhoitajakoulujen ja laboratorioiden kaluston ja koneiden perushankinnat ja uusiminen (siirtomääräraha), lisäystä	300 000

Valtiovarainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

20.	Kaluston hankkiminen valtiovarainministeriölle, lisäystä	20 000
21.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen valtiokonttoriin, lisäystä	3 950

Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

48.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen Jyväskylän kasvatusopilliselle korkeakoululle (siirtomääräraha), lisäystä	30 000
	Siirto	123 331 227

	Siirto	123 331 227
50.	Oulun yliopiston kaluston hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	50 000
52 a.	Kaluston hankkiminen Helsingin yliopiston sosiologian, sosiaalipsykologian ja sosiaalipolitiikan laitoksille (siirtomääräraha) ...	50 000
52 b.	Helsingin yliopiston fysiikan laitoksen neutronigeneraattorikoneiston säteilysuojaus (siirtomääräraha)	60 000
52 c.	Tieteellisten kojeiden hankkiminen Helsingin yliopiston seismologian ja meteorologian laitoksille (siirtomääräraha)	1 995 670
52 d.	Kaluston hankkiminen Helsingin yliopiston vuokraamiin lisätiloihin (siirtomääräraha)	40 000
	Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.	
57.	Kaluston ja kojeiden hankinta ilmatieteelliselle keskuslaitokselle (siirtomääräraha), lisäystä	3 000
63.	Eläinlääketieteellisen korkeakoulun perushankinnat (siirtomääräraha), lisäystä	370 000
64.	Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen perushankinnat (siirtomääräraha), lisäystä	20 000
	Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.	
74.	Tie- ja vesirakennuslaitoksen konttorikoneiden ja kaluston hankinta (siirtomääräraha), lisäystä	45 000
74 a.	Mikkelin virastotalon kokous- ja aamiaishuoneiston kaluston hankinta	20 000
	Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.	
75.	Merenkulkulaitoksen alusten erinäiset perushankinnat, lisäystä ..	30 000
83.	Teknillisen korkeakoulun Otaniemeen siirtyneiden osastojen ja laboratorioiden kaluston, tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kojeiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	1 000 000
86.	Helsingin merimiesammattikoulun kaluston, koneistojen ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha), lisäystä	300 000
	Valtion laitoksille yhteisesti.	
93.	Moottorikulkuneuvojen hankinta valtion virastoille, lisäystä	487 600
	I luku: 5 010 720.	
	Siirto	127 802 497

	Siirto	127 802 497
II. Uudisrakennukset.		
Sisäasiainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
6.	Helsingin yliopistollisen keskussairaalan rakentaminen (siirtomääräraha), lisäystä	1 980 000
Valtiovarainministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
15.	Tullitalojen hankkiminen ja korjaaminen (siirtomääräraha), lisäystä	41 000
Opetusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
23.	Oppikoulujen rakennustyöt (siirtomääräraha), lisäystä	1 500 000
27 a.	Seilin yliopistollisen tutkimuslaitoksen rakennusten muutostyöt (siirtomääräraha)	180 000
27 b.	Helsingin yliopiston Lapin seismologisen aseman rakentaminen (siirtomääräraha)	58 200
Maatalousministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
28.	Maatalouden tutkimuskeskuksen uudisrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä	150 000
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
35.	Lentokentät ja lentoreitit (siirtomääräraha), lisäystä	1 530 000
Kauppa- ja teollisuusministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
43.	Merenkulun turvallisuuslaitteiden parantaminen (siirtomääräraha), lisäystä	300 000
48.	Teknillisten oppilaitosten uudisrakennukset (siirtomääräraha), lisäystä	130 000
53.	Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen uudisrakennustyöt Otaniemessä (siirtomääräraha), lisäystä	60 000
Sosiaaliministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.		
55.	Kotiniemen koulukodin ammattiverstasrakennus (siirtomääräraha), lisäystä	43 000
	II luku: 5 972 200.	
	Siirto	133 774 697

	Siirto	133 774 697

III. Erinäiset yleiset työt.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

5.	Vesistötyöt (siirtomääräraha), lisäystä	100 000
7.	Työsiirtoloille, työleireille ja vankisiirtoloille järjestettävät työt (siirtomääräraha), lisäystä	2 500 000
10.	Maantie- ja paikallistiealueiden lunastaminen (arviomääräraha)	25 000 000

III luku: 27 600 000.

IV. Työllisyyden turvaaminen.

1.	Tuloa tuottamattomat pääomamenot työllisyyden turvaamiseksi, valtioneuvoston käytettäväksi (arviomääräraha), lisäystä	14 000 000

IV luku: 14 000 000.
20 Pl.: 52 582 920.

Lisäystä pääomamenoihin:
118 583 521.

Lisäystä menoihin:
175 374 697.

	Yhteensä mk	175 374 697

Samalla Eduskunta on päättänyt

oikeuttaa valtioneuvoston edellä mainittujen menojen suorittamiseen käyttämään valtiolle vuoden 1966 aikana kertyviä tuloja.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1966 aikana.

Eduskunta on 20 päivänä joulukuuta 1965 päättänyt oikeuttaa valtioneuvoston vuonna 1966 ottamaan valtioneuvoston tarkemmin määräämillä ehdoilla pitkäaikaista lainaa 650 milj. markan nimellismäärään asti. Valtuuden perusteella on tähän mennessä päätetty 578,9 miljoonan markan määräisten lainojen ottamisesta tai liikkeeseen laskemisesta. Tämä määrä jakaantuu seuraavasti:

veronmaksuobligaatiolainaa	119,9	milj. mk
muita yleisölainoja	335,0	„
rahalaitoslainoja	45,0	„
Maailmanpankilta saatua tielainaa	64,0	„
muita lainoja	15,0	„
yhteensä	578,9	milj. mk

Edellä tarkoitettuja lainoja on kuluneen toukokuun loppuun mennessä otettu tai liikkeeseen laskettuja lainoja tilitetty valtiokonttorille noin 412,9 milj. markkaa. Aikaisempina vuosina on veronmaksuobligaatiolainat katsottu lyhytaikaiseksi luotoksi. Huhtikuun 27 päivänä 1966 liikkeeseen laskettu veronmaksuobligaatiolaina on sen sijaan sisällytetty pitkäaikaisiin lainoihin, joten sanotun lainan takaisinmaksuun tarvittava määräraha otetaan vuoden 1967 tulo- ja menoarvioon.

Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin (Maailmanpankin) valtiolle eri valuutoissa myöntämä vasta-arvoltaan 20 000 000 Yhdysvaltain dollarin määräinen laina käytetään huhtikuun 27 päivänä 1966 allekirjoitetun lainasopimuksen mukaisesti lähinnä nelikaistaisen moottoritien rakentamiseen Tampereen ja Kuljun välille, sillan ja sen liittymäteiden rakentamiseen Savonlinnan kaupungissa ja eräiden yhteensä noin 2 000 kilometrin pituisten tieosuuksien kestopäällystämiseen vuosina 1966 ja 1967. Valtioneuvosto on päättänyt tämän lainan ottamisesta sille vuodeksi 1966 annetun lainanottovaltuuden nojalla, vaikka lainavarat saadaankin nostaa useamman vuoden aikana töiden edistymisen mukaan. Eri vuosien tulo- ja menoarvioissa myönnettävillä määrärahoilla suoritettavien töiden edellyttämät lainamäärät merkitään näiden määrärahojen myöntämisvuoden tuloksi. Tämän mukaisesti on Eduskunnalle annetussa esityksessä kuluvan vuoden toiseksi lisämenoarvioksi merkitty uudelle 6 Osaston VI luvun 4 momentille tuloksi kuluvan vuoden osalta 22 700 000 markkaa.

Kun lainanottoa valtion menotalouden hoitamiseksi on välttämättä jatkettava, on lisävaltuuksien saaminen siihen tarpeen. Lainanottovaltuuksien tarvetta lisää myös se, että käytännössä niitä tarvitaan tosiasiallista lainanottoa enemmän. Tämä johtuu siitä, että lainanottovaltuudesta katsotaan lainan myyntiajan päättymiseen asti sidotuksi liikkeeseen lasketun obligaatiolainan koko enimmäismäärää vastaava osa, jollei valtioneuvosto sitä ennen ole tehnyt päätöstä lainan enimmäismäärän alentamisesta lainan merkintää tai menekkiä vastaavasti.

Hallitus tulee myös edelleen tutkimaan ulkomaisten lainojen saantimahdollisuuksia.

Edellä lausutun perusteella ehdotetaan,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston vuonna 1966 ottamaan valtioneuvoston tarkemmin määräämillä eh-

doilla pitkäaikaista lainaa 200 000 000 markan nimellismäärään asti niiden pitkäaikaisten lainojen lisäksi, jotka Eduskunta on jo valtioneuvoston oikeuttanut vuoden 1966 aikana ottamaan.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 12 hallituksen esityksen johdosta lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1966 aikana.

Eduskunta on 14 päivänä kuluvaa kesäkuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 26 lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1966 aikana.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen todennut ehdotetut lisälainavaltuudet tässä vaiheessa tarpeellisiksi.

Valiokunta siten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston vuonna 1966 ottamaan valtioneuvoston tarkemmin määrättämillä ehdoilla pitkäaikaista lainaa 200 000 000 markan nimellismäärään asti niiden pitkäaikaisten lainojen lisäksi, jotka Eduskunta on jo valtioneuvoston oikeuttanut vuoden 1966 aikana ottamaan.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Hamara, Heinonen, Hietala, Jussila, Karvikko, Käkelä, Laine, Lähteenmäki, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Lahtela, Puhakka, Sandelin, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 20 hallituksen esityksen johdosta lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1966 aikana.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 12 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston vuonna 1966 ottamaan valtioneuvoston tarkemmin määräämillä ehdoilla pitkäaikaista lainaa 200 000 000 markan nimellismäärään asti niiden pitkäaikaisten lainojen lisäksi, jotka Eduskunta on jo valtioneuvoston oikeuttanut vuoden 1966 aikana ottamaan.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1966 aikana.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 26 lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1966 aikana, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 12 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 20, on päättänyt

oikeuttaa valtioneuvoston vuonna 1966 ottamaan valtioneuvoston tarkemmin määräämillä ehdoilla pitkäaikaista lainaa 200 000 000 markan nimellismäärään asti niiden pitkäaikaisten lainojen lisäksi, jotka Eduskunta on jo valtioneuvoston oikeuttanut vuoden 1966 aikana ottamaan.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Auto- ja moottoripyöräverosta 13 päivänä heinäkuuta 1962 annettu laki (370/62) on 30 päivänä joulukuuta 1965 auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä annetulla lailla (739/65) säädetty olemaan edelleen voimassa 1 päivästä tammikuuta 1966 saman vuoden loppuun. Autoveroa suoritetaan auton verotusarvon määrä vähennettynä 1 500 markalla veron määrän ollessa kuitenkin aina vähintään 35 prosenttia verotusarvosta. Kun henkilöautojen tuonti on suuresti rasittanut ulkomaista maksutasettamme on henkilöautojen kysynnän rajoittaminen välttämätöntä. Tämän vuoksi ja kun samalla on tarkoitus palata henkilöautojen automaattiseen lisenssiointiin, Hallitus esittää, että autovero kannettaisiin heinäkuun 1 päivästä lukien siten korotettuna, että autoveroa olisi suoritettava verotusarvon määrä korotettuna 50 prosentilla ja vähennettynä 2 250 markalla, kuitenkin niin, että vero on aina vähintään 50 prosenttia verotusarvosta. Säännös merkitsisi autoveron korottamista 50 prosentilla.

Ehdotetun autokohtaisen veron korotuksen johdosta autoveron kokonaistuoton lasketaan kohoavan noin 10 miljoonaa markkaa. Tähän nähden ja kun asuntotuotantolainsäädäntö on kuluvana vuonna uudistettu, Hallitus esittää, että auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä 30 päivänä joulukuuta 1965 annetun lain säännöstä siitä, että autoveron tuoton lisääntymistä vastaava määräraha on otettava vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon käytettäväksi asuntotuotannon edistämiseen, ei sovellettaisi nyt kysymyksessä olevaan autoveron korotukseen.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan auto- ja moottoripyöräverosta 13 päivänä heinäkuuta 1962 annetun lain 3 §, sellaisena kuin se on 4 päivänä kesäkuuta 1965 annetussa laissa (297/65), näin kuuluvaksi:

3 §.

Autoveroa suoritetaan auton verotusarvon määrä korotettuna 50 prosentilla ja vähennettynä 2 250 markalla, kuitenkin niin, että veron määrä aina on vähintään 50 prosenttia verotusarvosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1966 ja sitä sovelletaan ajoneuvoihin, jotka luovutetaan tullivalvonnasta tai toimitetaan sanottuna päivänä tai sen jälkeen. Niihin varoihin, jotka tämän lain mukaan korotetun veron osalta kertyvät, ei sovelleta

auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä 30 päivänä joulukuuta 1965 annetun lain (739/65) säännöstä määrärahan ottamisesta tulo- ja menoarvioon käytettäväksi asuntotuotannon edistämiseen.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 9 hallituksen esityksen johdosta laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 14 päivänä kuluvaa kesäkuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 27 laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetun lainmuutoksen välittömänä tarkoituksena ei ole valtion verotulojen lisääminen, vaan sillä pyritään jälleen rajoittamaan henkilöautojen kysyntää ja siten osaltaan keventämään sitä rasitusta, minkä lisääntynyt henkilöautojen tuonti on ulkomaisen maksutaseemme kohdalla aiheuttanut.

Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ehdotetaan voimassa olevaa autoverojärjestelmää muutettavaksi siten, että autoveroa olisi 1 päivästä tulevaa heinäkuuta lukien suoritettava verotusarvon määrä korotettuna 50 prosentilla ja vähennettynä 2 250 markalla, kuitenkin niin, että vero on aina vähintään 50 prosenttia verotusarvosta. Uusi verojärjestelmä merkitsisi autoveron korottamista 50 prosentilla ja veron tuoton on sen johdosta laskettu nousevan noin 10 milj. markalla. Tätä lisätuottoa ei enää ohjattaisi asuntotuotannon edistämiseen, vaan se saisi kertyä suoraan valtiovarastoon.

Valiokunta on käsiteltyään asian todennut, että sitä tavoitetta, johon hallitus esityksellään pyrkii, on pidettävä nykyisissä oloissa oikeana. Valiokunta on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Kun tässä vaiheessa ei ole varmuutta siitä, voidaanko uusi verojärjestely ottaa käyttöön jo 1 päivästä tulevaa heinäkuuta, valiokunta ehdottaa, että lain voimaantulopäivä jätettäisiin avoimeksi.

Valiokunta, edellä sanottuun viitaten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan auto- ja moottoripyöräverosta 13 päivänä heinäkuuta 1962 annetun lain 3 §, sellaisena kuin se on 4 päivänä kesäkuuta 1965 annetussa laissa (297/65), näin kuuluvaksi:

3 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Tämä laki tulee voimaan *(poist.)* päivänä heinäkuuta 1966 ja sitä sovelletaan ajoneuvoihin, jotka luovutetaan tullivalvonnasta tai toimitetaan sanottuna päivänä tai sen jälkeen. Niihin varoihin, jotka tämän lain mukaan korotetun veron osalta kertyvät, ei so-

velleta auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä 30 päivänä joulukuuta 1965 annetun lain (739/65) säännöstä määrärahan ottamisesta tulo- ja menoarvioon käytettäväksi asuntotuotannon edistämiseen.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Rasunio, jäsenet Antila, Haapanen, Hamara, Heinonen, Hietala, Jussila, Karvikko, Käkelä, Laine, Lähteenmäki, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Lahtela, Puhakka, Sandelin, Siltanen ja Tallgren.

Vastalause.

Autoveron nykyinen taso on poikkeuksellisen korkea, huomattavasti pohjoismaista tasoa korkeampi. Tavoitteena pitää olla tämän veron asteittainen alentaminen. Sen sijaan nykyinen hallitus on esittänyt autoveron huomattavaa korotusta. Tätä suunnitelmaa me emme voi hyväksyä. Auto on välttämätön välikappale taloudellisten arvojen luomisessa. Nyt vireillä oleva korotussuunnitelma on omansa nostamaan kustannustasoa ja edistämään inflatoorista kehitystä.

Edellä sanotun johdosta ehdotammekin,

että autovero pysytettäisiin nykyisen suuruisena ja että käsiteltävänä oleva lakiehdotus siten hylättäisiin.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1966.

Irma Karvikko. **Olavi Lähteenmäki.**
Toivo Hietala. **Carl Olof Tallgren.**
Irma Hamara.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 17 hallituksen esityksen johdosta laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 9 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 27 laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 9 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 17, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan auto- ja moottoripyöräverosta 13 päivänä heinäkuuta 1962 annetun lain 3 §, sellaisena kuin se on 4 päivänä kesäkuuta 1965 annetussa laissa (297/65), näin kuuluvaksi:

3 §.

Autoveroa suoritetaan auton verotusarvon määrä korotettuna 50 prosentilla ja vähennettynä 2 250 markalla, kuitenkin niin, että veron määrä aina on vähintään 50 prosenttia verotusarvosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä heinäkuuta 1966 ja sitä sovelletaan ajoneuvoihin, jotka luovutetaan tullivalvonnasta tai toimitetaan sanottuna päivänä tai sen jälkeen. Niihin varoihin, jotka tämän lain mukaan korotetun veron osalta kertyvät, ei sovelleta auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä 30 päivänä joulukuuta 1965 annetun lain (739/65) säännöstä määrärahan ottamisesta tulo- ja menoarvioon käytettäväksi asuntotuotannon edistämiseen.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta.

Vuoden 1965 alusta tuli voimaan nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annettu laki (652/64), jonka nojalla nestemäisistä polttoaineista ryhdyttiin kantamaan korotettuina vieläkin voimassa olevina veroina valmisteveron lisäveroa bensiinistä 11,24 penniä normaalilitralta ja dieselöljystä 14,45 penniä normaalilitralta dieselindeksin ollessa enintään 56, ja 13,95 penniä normaalilitralta dieselindeksin ollessa yli 56. Nämä korotukset johtuivat merkittävässä määrin uuteen moottoriajoneuvoverojärjestelmään siirtymisestä. Valtiontalouden nykyisen tilan ja eritoten sen tulotalouden parantamiseksi on hallitus joutunut harkitsemaan erilaisia ratkaisumahdollisuuksia. Eräänä näistä se on päätynyt lisätulojen hankkimiseen nestemäisten polttoaineiden valmisteverojen korottamisen avulla. Hallituksen esityksen mukaan olisi moottoribensiinin vähittäismyyntihintaa nostettava 5 pennillä litralta, jolloin tavallisen eli alempioktaanisen moottoribensiinin vähittäismyyntihinta mm. Helsingissä nousisi nykyisestä 56,4 pennistä 61,4 penniin litralta ja korkeaoktaanisen moottoribensiinin 59,4 pennistä 64,4 penniin litralta. Hallituksen käsityksen mukaan on asiallista, että myös dieselautojen verotusta nostetaan vastaavasti siten, että dieselöljyn vähittäismyyntihinnoissa tapahtuisi vastaavaa suuruusluokkaa oleva nousu. Dieselöljyn vähittäismyyntihintaa olisi hallituksen mielestä nostettava 3,5 pennillä litralta, jolloin sen ns. Helsingin hinta nousisi nykyisestä 33 pennistä 36,5 penniin.

Edellä mainittujen vähittäismyyntihintojen korotuksen avulla voitaisiin moottoribensiinistä kannettava valmisteveron lisävero korottaa 11,24 pennistä 15,07 penniin normaalilitralta ja dieselöljystä normaalilitralta kannettavat valmisteveron lisäverot 14,45 pennistä 17,21 penniin ja 13,95 pennistä 16,71 penniin dieselindeksistä riippuen.

Voimassa oleva nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettu laki (462/59) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1960 ja sitä on viimeksi muutettu 30 päivänä joulukuuta 1965 annetulla lailla (725/65). Hallitus pitää asiallisena, että säädökset nyt koottaisiin uudeksi laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta. Kuluvan vuoden alusta voimaan tulleessa nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetussa laissa (725/65) siirryttiin järjestelmään, jossa moottoribensiini tuli valmisteverolliseksi furfuraalilla tunnistettavaksi tehtävän teollisuusbensiinin jäädessä verovapaaksi. Niitä teollisuuden haaroja varten, jotka eivät voi käyttää tunnistettavaksi tehtyä teollisuusbensiiniä, säädettiin moottoribensiini teollisuuden raaka- tai apuaineena käytettynä vapaaksi verosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto lähemmin määrää. Nyttemmin on ilmennyt, että muun muassa sähköenergian kehittämisessä tarvittavissa kaasuturbiinimoottoreissa ei voida polttoaineena käyttää furfuraalilla tunnistettavaksi tehtyä teollisuusbensiiniä. Tämän vuoksi olisi juuri mainittu moottoribensiinin verovapautus laajennettava koskemaan teollisessa tuotannossa myös polttoaineena käytettävää moottoribensiiniä.

Yllä esitettyjen nestemäisten polttoaineiden valmisteveron lisäveron korotusten johdosta kertyisi valmisteveron lisäveroa 12 kuukaudessa noin 68 000 000 markkaa nykyistä enemmän ja liikevaihtoveroa ns. Helsingin hintoja laskuperusteena käyttäen noin 9 000 000 markkaa enemmän kuin nyt voimassa olevien valmisteverojen lisäverojen ja vähittäismyyntihintojen vallitessa. Jos verojen korotukset toteutetaan 1 päivästä heinäkuuta 1966 lukien, olisi mainittujen verojen tuottojen kasvu kuluvana vuonna yhteensä noin 32 000 000 markkaa.

Edellä lausutun nojalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maassa valmistetusta ja maahan tuodusta nestemäisestä polttoaineesta on suoritettava valmisteveroa, sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Veron suorittaa maassa valmistetusta nestemäisestä polttoaineesta valmistaja ja maahan tuodusta tuoja.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on suoritettava vero maassa valmistettuun ja maahan tuotuun nestemäiseen polttoaineeseen lisäämistään apuaineista.

2 §.

Maassa valmistetusta nestemäisestä polttoaineesta suoritetaan perusveroa ja lisäveroa, maahan tuodusta vain lisäveroa.

Perusveroa maksetaan saman perusteen mukaan kuin vastaavasta maahan tuotavasta valmisteesta kannetaan tullia, ja veron määrä on 95 prosenttia voimassa olevasta yleisestä tullista.

Lisäveroa on suoritettava:

1) moottoribensiinistä 15,69 penniä normaalilitralta;

2) dieselöljystä 17,57 penniä normaalilitralta, milloin dieselindeksi on enintään 56, ja 17,07 penniä normaalilitralta, milloin dieselindeksi on yli 56.

Lisäverosta vapaat ovat kuitenkin polttoöljy, lentokonebensiini ja teollisuusbensiini.

Jos valtiovarainministeriö tullilain 89 §:n mukaisesti on määrännyt, että lentoliikenteessä käytettävän polttoaineen saa tuoda maahan tullitta tai alennetuin tullein, on tämä polttoaine vapaa myös perusverosta tai, milloin tullia on alennettu, tullin alennuksen suuruisesta määrästä perusveroa.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on suoritettava nestemäisiin polttoaineisiin lisäämistään apuaineista sama perusvero ja lisävero kuin siitä nestemäisestä polttoaineesta on suoritettava, johon lisäys on tapahtunut.

Korvauksena valmistuspaikalta eräisiin satamiin tapahtuvista kuljetuksista alennetaan kaikelle valmistuspaikalta toimitetulle bensiinille ja dieselöljylle valmisteveroa maksuunpantaessa 3 momentissa mainittuja lisäveron määriä moottoribensiinistä 0,4 pennillä ja dieselöljystä 0,37 pennillä normaalilitralta.

3 §.

Nestemäinen polttoaine on vapaa verosta, kun se viranomaisen valvonnassa viedään maasta.

Moottoribensiini, jota käytetään teollisessa tuotannossa poltto-, raaka- tai apuaineena, on vapaa verosta niillä ehdoilla, jotka valtioneuvosto lähemmin määrää.

Milloin maasta viedään sellaisenaan tai vientitavaran valmistukseen käytettynä nestemäistä polttoainetta, josta vero jo on suoritettu, on viejällä oikeus saada vero takaisin.

Veron takaisinmaksua on haettava siinä ajassa ja siinä järjestyksessä kuin asetuksella säädetään.

Ulkovaltojen Suomessa toimiville diplomaattisille ja muille samassa asemassa oleville edustustoille virkakäyttöön ja ulkomaisten diplomaattisten virkamiesten, lähetettyjen konsulien taikka mainittujen edustustojen ulkomaan kansalaisuutta olevien kansliavirkamiesten henkilökohtaiseen käyttöön luovutettu nestemäinen polttoaine on valmisteverokonttorin määräämin ehdoin verosta vapaa, jos Suomen edustustoilla ja virkamiehillä on vastaavat edut vieraassa valtiossa.

4 §.

Valmistajan on maksettava vero viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa nestemäinen polttoaine on viety valmistuspaikalta muualle kuin valmisteverovalvonnassa valmistajan hallitsemaan valmisteverokonttorin hyväksymään varastoon tahi sellaiselle valmisteverokonttorin hyväksymälle nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavalle liikkeelle, jolla on tulliviranomaisen hyväksymä tullivarasto, tässä varastossa säilytettäväksi taikka valtion varmuusvarastoon. Edellä sanotuissa varastoissa nestemäistä polttoainetta säilyttävää sanotaan tässä laissa varastossapitäjäksi.

Milloin valmistaja on luovuttanut nestemäistä polttoainetta valmistuspaikalta varastossapitäjän varastossa säilytettäväksi, valmistajan on maksettava vero tästä nestemäisestä polttoaineesta valmistuspaikalta luovutettujen määrien perusteella viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa nestemäistä polttoainetta on viety varastossapitäjän varastosta muualle kuin valmisteverovalvonnassa tämän lain mukaisen valmistajan valmistuspaikalle tai varastossapitäjän varastossa säilytettäväksi.

Varastossapitäjän on maksettava vero valmistajalle kunkin kuukauden 1—10 päivinä varastosta otetusta nestemäisestä polttoaineesta viimeistään saman kuukauden 18 päivänä, 11—20 päivinä otetuista määristä viimeistään saman kuukauden 28 päivänä ja 21 päivänä tai sen jälkeen saman kuukauden aikana otetuista määristä viimeistään seuraavan kuukauden 8 päivänä. Valmisteverokonttorin tulee kuukausittain ilmoittaa valmistajalle varastossapitäjän varastosta otetut määrät.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on maksettava vero nestemäisiin polttoaineisiin lisäämistään apuaineista viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa apuaine on lisätty nestemäiseen polttoaineeseen.

Vero on suoritettava valtiolle valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille postisäästöpankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan tahi myös Suomen Pankin, liike- tai säästöpankin, Osuuskassojen Keskus Oy:n taikka osuuskassan konttoriin.

Muun rahalaitoksen kuin postisäästöpankin on suoritettava kunakin päivänä kantamansa verot viimeistään seuraavana arkipäivänä valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille. Valtiovarainministeriö määrää koron, joka rahalaitoksen on maksettava, jos verovarojen suorittaminen viivästyy.

Maahan tuodusta nestemäisestä polttoaineesta on vero maksettava tullitoimipaikalla tullin yhteydessä noudattamalla vastaavasti, mitä tullista on säädetty.

5 §.

Valmistajan luovuttamasta veronalaisesta nestemäisestä polttoaineesta annettavaan laskuun tai muuhun sitä vastaavaan todistukseen on merkittävä, sisältyykö valmistevero ja minkä suuruisena laskun summaan, tavaran luovuttamispäivä sekä ne muutkin tiedot, jotka valvonnan kannalta katsotaan tarpeellisiksi.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on käyttämällä myyntitoiminnassaan 2 §:n 3 ja 4 momentissa mainittuja nestemäisten polttoaineiden lajinimikkeitä tai muulla valmisteverokonttorin hyväksymällä tavalla ilmaistava yleisölle, onko liikkeen kaupan pitämä nestemäinen polttoaine valmisteveron lisäveron alaista vai ei.

6 §.

Valmistaja ja nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittava liike, joka laiminlyö veron suorittamisen määräaikana, on velvollinen maksamaan valtiolle suorittamatta olevan veron lisäksi kultakin täydeltä markalta tai sen osalta yhden pennin jokaiselta maksumääräpäivästä lukien kuluneelta kuukaudelta tai sen osalta.

7 §.

Sen, joka ryhtyy harjoittamaan tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistusta, on sitä ennen toimitettava valmisteverokonttorille kirjallinen selvitys valmistettavien tuotteiden lajeista sekä niiden valmistus- ja varastopaikoista. Jos olosuhteissa tapahtuu muutos tai liike lopetetaan, on siitäkin viivytyksettä annettava ilmoitus valmisteverokonttorille.

8 §.

Valmistaja on velvollinen pitämään liikkeestään kirjaa, josta käy selville raaka-aineiden tuonti- ja jalostusmäärät, tuotteiden oma käyttö sekä kotimaahan luovutettujen ja maasta vietyjen verollisten nestemäisten polttoaineiden määrät normaalilitroina ilmoitettuina.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on pidettävä kirjaa valmistajalta ja varastossapitäjän varastosta vastaanotetuista, varastoimatta kulutukseen luovutetuista sekä varastoon pannuista ja sieltä otetuista määristä kaikkine liikkeen niihin mahdollisesti lisäämine apuaineineen.

Valmistajan ja nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on annettava edellä mainituista seikoista asetuksella määrättävät tiedot.

9 §.

Valmistaja ja nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittava liike ovat velvollisia tarkastusta varten asianomaisille viranomaisille näyttämään hallussaan olevat raaka-aineiden ja valmisteiden varastot, esittämään liikekirjat, kirjeenvaihdon ja kauppalaskut ja antamaan muut tarpeelliset tiedot sekä välineet ja apulaiset tarkastuksessa käytettäviksi.

10 §.

Maassa valmistettavaa veronalaista nestemäistä polttoainetta ei saa valmistaa eikä säilyttää muissa kuin 7 §:n mukaisesti ilmoitetuissa paikoissa ja 4 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa varastoissa.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittava liike saa lisätä nestemäiseen polttoaineeseen apuaineita tai väriaineita ainoastaan valmisteverokonttorin luvalla ja määräämillä ehdoilla.

11 §.

Jos varastoa tarkastettaessa havaitaan vajausta eikä asiaa voida tyydyttävästi selvittää, on puuttuvasta määrästä suoritettava säädetty vero.

12 §.

Tämän lain noudattamisen valvonnasta huolehtii valmisteverokonttori.

Valmisteveroviranomainen ei saa sivullisille ilmaista, mitä hänen tietoonsa on valvontaa suorittaessaan tullut.

Jokaisen, joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettujen valmisteiden kauppaa tai myy tuotteitaan tämän lain tarkoittamien tuotteiden valmistajalle tai niiden kauppaa harjoittavalle liikkeelle, on valmisteverokonttorin tai valtiovarainministeriön kehotuksesta määräajassa annettava toisen verotusta tai siitä johtunutta valitusasiaa varten tietoja ostamistaan tai myymistään tuotteista, mikäli vaaditut tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta hänellä lain mukaan on oikeus kieltäytyä todistamasta.

13 §.

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä, antamalla väärän ilmoituksen tai muun verotuksen ohjeeksi tarkoitetun tiedon taikka muulla vilpillä pidättää tai yrittää pidättää valtiolta veroa, rangaistakoon, niin kuin rikoslaissa säädetään, ja voidaan verolliset valmisteet pakkauksineen tai niiden arvo, puolivalmisteet, raaka-aineet, tarvikkeet, työvälineet, laitteet ja koneet tuomita veronkavaltamisen tai sen yrittämisen vuoksi valtiolle menetetyiksi.

Joka muulla tavoin rikkoo tämän lain säännöksiä tai sen soveltamisesta annettuja määräyksiä, tuomittakoon sakkoon.

Edellä 12 §:n 2 momentissa säädetyn vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta rangaistaan, niin kuin siitä rikoslaissa on säädetty.

14 §.

Jos vero on jätetty aikanaan maksamatta tai jos muu tämän lain mukainen velvollisuus on laiminlyöty, on valmisteverokonttorilla oikeus kieltää laiminlyöjän varastossa olevan veronalaisen nestemäisen polttoaineen kuljettaminen sieltä, kunnes laiminlyöty velvollisuus on täytetty. Laiminlyöjän on korvattava valtiolle tämän kiellon noudattamisen valvonnasta aiheutuneet kustannukset.

15 §.

Muutoksenhausta valmisteverokonttorin päätökseen on säädetty erikseen.

16 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1966 ja sillä kumotaan nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta 11 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki (462/59) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta.

Eduskunta on 14 päivänä kuluvaa kesäkuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 28 laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta.

Esityksessään hallitus toteaa, että se on valtiontalouden nykyisen tilan ja eritoten sen tulotalouden parantamiseksi joutunut harkitsemaan erilaisia ratkaisumahdollisuuksia. Ensimmäisenä näistä mahdollisuuksista hallitus on päätynyt ehdottamaan lisätulojen hankkimista nestemäisten polttoaineiden valmisteverojen korottamisen avulla. Esityksen mukaan korotettaisiin siten moottoribensiinistä kannettava valmisteveron lisävero nykyisestä 11,24 pennistä 15,69 penniin normaalilitralta sekä dieselöljystä kannettavat lisäverot 14,45 pennistä 17,57 penniin ja 13,95 pennistä 17,07 penniin normaalilitralta. (Esityksen perusteluissa mainitut korotusluvut eivät vastaa hallituksen lopullista ehdotusta, joka ilmenee vasta esityksen lakitekstiosasta.) Näiden veronkorotusten johdosta nousisi moottoribensiinin vähittäismyyntihinta 5 pennillä ja dieselöljyn vähittäismyyntihinta 3,5 pennillä litralta. — Mikäli veronkorotukset toteutettaisiin 1 päivästä tulevaa heinäkuuta alkaen, lisääntyisivät valtion verotulot (kun otetaan huomioon myös liikevaihtoveron tuoton lisäys) kuluvana vuonna noin 32 milj. markalla.

Hallitus ehdottaa samalla, että nestemäisten polttoaineiden valmisteveroa koskevat nykyiset, eri lakeihin sisältyvät väliaikaiset säännökset koottaisiin niiden sisältöä muuttamatta uudeksi pysyväksi tarkoitetuksi laiksi. Teollisessa tuotannossa käytettävän moottoribensiinin verovapaus ehdotetaan kuitenkin samalla laajennettavaksi koskemaan myös polttoaineena käytettävää moottoribensiiniä.

Valiokunta on käsiteltyään asian päätynyt siihen tulokseen, että valtiontalouden nykyisistä vaikeuksista ei pystytä selviämään ilman valtion verotulojen lisäämistä. Kun nyt ehdotetut veronkorotukset nopeasti tuovat lisätuloja valtiolle, ei valiokunta ole katsonut voivansa asettua vastustamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta, joka tässä vaiheessa jättää uuden lain voimaantulopäivän avoimeksi, kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki
nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—16 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Tämä laki tulee voimaan *(poist.)* päivänä heinäkuuta 1966 ja sillä kumotaan nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta 11 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki (462/59) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Hamara, Heinonen, Hietala, Jussila, Karvikko, Käkelä, Laine, Lähteenmäki, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Lahtela, Puhakka, Sandelin, Siltanen ja Tallgren.

Vastalause.

Nestemäisten polttoaineiden valmisteveron korotus muodostuu seurauksiltaan varsin kauskantoiseksi. Verotus heijastuu monitahoisesti hintoihin kustannuksia lisäävänä tekijänä. Täten se rasittaa kuluttajapiirejä, lisää painetta palkkarintamalla ja vaikuttaa inflatorisesti. Olemme näistä syistä sitä mieltä, että toistaiseksi pysytellään nykyisessä hintatasossa, ja mahdollisuuksien siihen avautuessa pyritään alentamaan hintoja.

Ammattimainen autoliikenne on monenlaisissa vaikeuksissa, joita eivät suinkaan lievennä hintojen aiheuttama alituinen muuttuvuus ja siitä seuraava epävarmuus. Tarvitaan kokonaisratkaisua. Tästä syystä lakiehdotusta ei olisi hyväksyttävä pysyvänä lakina vaan ainoastaan tämän vuoden loppuun. Tänä aikana olisi selvitettävä ammattimaiseen autoliikenteeseen sisältyvät epäkohdat.

Ehdotamme,

että käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentti ja voimaantulosäännös hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

2 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Lisäveroa on suoritettava:

1) moottoribensiinistä *11,24* penniä normaalilitralta;

2) dieselöljystä *14,45* penniä normaalilitralta, milloin dieselindeksi on enintään 56, ja *13,95* penniä normaalilitralta, milloin dieselindeksi on yli 56.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä heinäkuuta 1966 ja *on voimassa vuoden 1966 loppuun. Tämä laki kumoaa* nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta 11 päivänä joulukuuta 1959 *annetun lain* (462/59) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1966.

Irma Karvikko. **Carl Olof Tallgren.**
Toivo Hietala. **Irma Hamara.**
Olavi Lähteenmäki.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 18 hallituksen esityksen johdosta laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 10 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 28 laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 10 sekä Suuri Valiokunta mietintönsä N:o 18, on valtiopäiväjärjestyksen 68 §:ssä säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maassa valmistetusta ja maahan tuodusta nestemäisestä polttoaineesta on suoritettava valmisteveroa, sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Veron suorittaa maassa valmistetusta nestemäisestä polttoaineesta valmistaja ja maahan tuodusta tuoja.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on suoritettava vero maassa valmistettuun ja maahan tuotuun nestemäiseen polttoaineeseen lisäämistään apuaineista.

2 §.

Maassa valmistetusta nestemäisestä polttoaineesta suoritetaan perusveroa ja lisäveroa, maahan tuodusta vain lisäveroa.

Perusveroa maksetaan saman perusteen mukaan kuin vastaavasta maahan tuotavasta valmisteesta kannetaan tullia, ja veron määrä on 95 prosenttia voimassa olevasta yleisestä tullista.

Lisäveroa on suoritettava:

1) moottoribensiinistä 15,69 penniä normaalilitralta;

2) dieselöljystä 17,57 penniä normaalilitralta, milloin dieselindeksi on enintään 56, ja 17,07 penniä normaalilitralta, milloin dieselindeksi on yli 56.

Lisäverosta vapaat ovat kuitenkin polttoöljy, lentokonebensiini ja teollisuusbensiini.

Jos valtiovarainministeriö tullilain 89 §:n mukaisesti on määrännyt, että lentoliikenteessä käytettävän polttoaineen saa tuoda maahan tullitta tai alennetuin tullein, on tämä polttoaine vapaa myös perusverosta tai, milloin tullia on alennettu, tullin alennuksen suuruisesta määrästä perusveroa.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on suoritettava nestemäisiin polttoaineisiin lisäämistään apuaineista sama perusvero ja lisävero kuin siitä nestemäisestä polttoaineesta on suoritettava, johon lisäys on tapahtunut.

Korvauksena valmistuspaikalta eräisiin satamiin tapahtuvista kuljetuksista alennetaan kaikelle valmistuspaikalta toimitetulle bensiinille ja dieselöljylle valmisteveroa maksuunpantaessa 3 momentissa mainittuja lisäveron määriä moottoribensiinistä 0,4 pennillä ja dieselöljystä 0,37 pennillä normaalilitralta.

3 §.

Nestemäinen polttoaine on vapaa verosta, kun se viranomaisen valvonnassa viedään maasta.

Moottoribensiini, jota käytetään teollisessa tuotannossa poltto-, raaka- tai apuaineena, on vapaa verosta niillä ehdoilla, jotka valtioneuvosto lähemmin määrää.

Milloin maasta viedään sellaisenaan tai vientitavaran valmistukseen käytettynä nes-

temäistä polttoainetta, josta vero jo on suoritettu, on viejällä oikeus saada vero takaisin.

Veron takaisinmaksua on haettava siinä ajassa ja siinä järjestyksessä kuin asetuksella säädetään.

Ulkovaltojen Suomessa toimiville diplomaattisille ja muille samassa asemassa oleville edustustoille virkakäyttöön ja ulkomaisten diplomaattisten virkamiesten, lähetettyjen konsulien taikka mainittujen edustustojen ulkomaan kansalaisuutta olevien kansliavirkamiesten henkilökohtaiseen käyttöön luovutettu nestemäinen polttoaine on valmisteverokonttorin määräämin ehdoin verosta vapaa, jos Suomen edustustoilla ja virkamiehillä on vastaavat edut vieraassa valtiossa.

4 §.

Valmistajan on maksettava vero viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa nestemäinen polttoaine on viety valmistuspaikalta muualle kuin valmisteverovalvonnassa valmistajan hallitsemaan valmisteverokonttorin hyväksymään varastoon tahi sellaiselle valmisteverokonttorin hyväksymälle nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavalle liikkeelle, jolla on tulliviranomaisen hyväksymä tullivarasto, tässä varastossa säilytettäväksi taikka valtion varmuusvarastoon. Edellä sanotuissa varastoissa nestemäistä polttoainetta säilyttävää sanotaan tässä laissa varastossapitäjäksi.

Milloin valmistaja on luovuttanut nestemäistä polttoainetta valmistuspaikalta varastossapitäjän varastossa säilytettäväksi, valmistajan on maksettava vero tästä nestemäisestä polttoaineesta valmistuspaikalta luovutettujen määrien perusteella viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa nestemäistä polttoainetta on viety varastossapitäjän varastosta muualle kuin valmisteverovalvonnassa tämän lain mukaisen valmistajan valmistuspaikalle tai varastossapitäjän varastossa säilytettäväksi.

Varastossapitäjän on maksettava vero valmistajalle kunkin kuukauden 1—10 päivinä varastosta otetusta nestemäisestä polttoaineesta viimeistään saman kuukauden 18 päivänä, 11—20 päivinä otetuista määristä viimeistään saman kuukauden 28 päivänä ja 21 päivänä tai sen jälkeen saman kuukauden aikana otetuista määristä viimeistään seuraavan kuukauden 8 päivänä. Valmisteverokonttorin tulee kuukausittain ilmoittaa valmistajalle varastossapitäjän varastosta otetut määrät.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on maksettava vero nestemäisiin polttoaineisiin lisäämistään apuaineista viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa apuaine on lisätty nestemäiseen polttoaineeseen.

Vero on suoritettava valtiolle valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille postisäästöpankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan tahi myös Suomen Pankin, liike- tai säästöpankin, Osuuskassojen Keskus Oy:n taikka osuuskassan konttoriin.

Muun rahalaitoksen kuin postisäästöpankin on suoritettava kunakin päivänä kantamansa verot viimeistään seuraavana arkipäivänä valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille. Valtiovarainministeriö määrää koron, joka rahalaitoksen on maksettava, jos verovarojen suorittaminen viivästyy.

Maahan tuodusta nestemäisestä polttoaineesta on vero maksettava tullitoimipaikalla tullin yhteydessä noudattamalla vastaavasti, mitä tullista on säädetty.

5 §.

Valmistajan luovuttamasta veronalaisesta nestemäisestä polttoaineesta annettavaan laskuun tai muuhun sitä vastaavaan todistukseen on merkittävä, sisältyykö valmistevero ja minkä suuruisena laskun summaan, tavaran luovuttamispäivä sekä ne muutkin tiedot, jotka valvonnan kannalta katsotaan tarpeellisiksi.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on käyttämällä myyntitoiminnassaan 2 §:n 3 ja 4 momentissa mainittuja nestemäisten polttoaineiden lajinimikkeitä tai muulla valmisteverokonttorin hyväksymällä tavalla ilmaistava yleisölle, onko liikkeen kaupan pitämä nestemäinen polttoaine valmisteveron lisäveron alaista vai ei.

6 §.

Valmistaja ja nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittava liike, joka laiminlyö veron suorittamisen määräaikana, on velvollinen maksamaan valtiolle suorittamatta olevan

veron lisäksi kultakin täydeltä markalta tai sen osalta yhden pennin jokaiselta maksumääräpäivästä lukien kuluneelta kuukaudelta tai sen osalta.

7 §.

Sen, joka ryhtyy harjoittamaan tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistusta, on sitä ennen toimitettava valmisteverokonttorille kirjallinen selvitys valmistettavien tuotteiden lajeista sekä niiden valmistus- ja varastopaikoista. Jos olosuhteissa tapahtuu muutos tai liike lopetetaan, on siitäkin viivytyksettä annettava ilmoitus valmisteverokonttorille.

8 §.

Valmistaja on velvollinen pitämään liikkeestään kirjaa, josta käy selville raaka-aineiden tuonti- ja jalostusmäärät, tuotteiden oma käyttö sekä kotimaahan luovutettujen ja maasta vietyjen verollisten nestemäisten polttoaineiden määrät normaalilitroina ilmoitettuina.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on pidettävä kirjaa valmistajalta ja varastossapitäjän varastosta vastaanotetuista, varastoimatta kulutukseen luovutetuista sekä varastoon pannuista ja sieltä otetuista määristä kaikkine liikkeen niihin mahdollisesti lisäämine apuaineineen.

Valmistajan ja nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittavan liikkeen on annettava edellä mainituista seikoista asetuksella määrättävät tiedot.

9 §.

Valmistaja ja nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittava liike ovat velvollisia tarkastusta varten asianomaisille viranomaisille näyttämään hallussaan olevat raaka-aineiden ja valmisteiden varastot, esittämään liikekirjat, kirjeenvaihdon ja kauppalaskut ja antamaan muut tarpeelliset tiedot sekä välineet ja apulaiset tarkastuksessa käytettäviksi.

10 §.

Maassa valmistettavaa veronalaista nestemäistä polttoainetta ei saa valmistaa eikä säilyttää muissa kuin 7 §:n mukaisesti ilmoitetuissa paikoissa ja 4 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa varastoissa.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittava liike saa lisätä nestemäiseen polttoaineeseen apuaineita tai väriaineita ainoastaan valmisteverokonttorin luvalla ja määräämillä ehdoilla.

11 §.

Jos varastoa tarkastettaessa havaitaan vajausta eikä asiaa voida tyydyttävästi selvittää, on puuttuvasta määrästä suoritettava säädetty vero.

12 §.

Tämän lain noudattamisen valvonnasta huolehtii valmisteverokonttori.

Valmisteveroviranomainen ei saa sivullisille ilmaista, mitä hänen tietoonsa on valvontaa suorittaessaan tullut.

Jokaisen, joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettujen valmisteiden kauppaa tai myy tuotteitaan tämän lain tarkoittamien tuotteiden valmistajalle tai niiden kauppaa harjoittavalle liikkeelle, on valmisteverokonttorin tai valtiovarainministeriön kehotuksesta määräajassa annettava toisen verotusta tai siitä johtunutta valitusasiaa varten tietoja ostamistaan tai myymistään tuotteista, mikäli vaaditut tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta hänellä lain mukaan on oikeus kieltäytyä todistamasta.

13 §.

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä, antamalla väärän ilmoituksen tai muun verotuksen ohjeeksi tarkoitetun tiedon taikka muulla vilpillä pidättää tai yrittää pidättää valtiolta veroa, rangaistakoon, niin kuin rikoslaissa säädetään, ja voidaan verolliset valmisteet pakkauksineen tai niiden arvo, puolivalmisteet, raaka-aineet, tarvikkeet, työvälineet, laitteet ja koneet tuomita veronkavaltamisen tai sen yrittämisen vuoksi valtiolle menetetyiksi.

Joka muulla tavoin rikkoo tämän lain säännöksiä tai sen soveltamisesta annettuja määräyksiä, tuomittakoon sakkoon.

Edellä 12 §:n 2 momentissa säädetyn vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta rangaistaan, niin kuin siitä rikoslaissa on säädetty.

14 §.

Jos vero on jätetty aikanaan maksamatta tai jos muu tämän lain mukainen velvollisuus on laiminlyöty, on valmisteverokontto-

rilla oikeus kieltää laiminlyöjän varastossa olevan veronalaisen nestemäisen polttoaineen kuljettaminen sieltä, kunnes laiminlyöty velvollisuus on täytetty. Laiminlyöjän on korvattava valtiolle tämän kiellon noudattamisen valvonnasta aiheutuneet kustannukset.

15 §.

Muutoksenhausta valmisteverokonttorin päätökseen on säädetty erikseen.

16 §.

Tarkemmista määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä heinäkuuta 1966 ja sillä kumotaan nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta 11 päivänä joulukuuta 1959 annettu laki (462/59) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Hallitus on 10 päivänä kesäkuuta 1966 antanut Eduskunnalle esityksen laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta. Koska lakiehdotus edellyttää, että teollisessa tuotannossa polttoaineena käytettävä kotimaassa valmistettu bensiini voidaan antaa valmisteverotta myös lisäämättä siihen tunnistamisainetta, on tullitariffia ulkomailta tuodun bensiinin saattamiseksi samaan asemaan myös muutettava.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tullitariffiin, joka sisältyy 20 päivänä toukokuuta 1960 annettuun tullitariffilakiin, sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä heinäkuuta 1962 annetussa laissa (381/62) ja 14 päivänä joulukuuta 1962 annetussa laissa (599/62) sekä 30 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (726/65), tehdään seuraavat muutokset:

TUONTITAVARAT

Nimikkeen n:o		Yksikkö	Tulli
	V OSA		
	KIVENNÄISTUOTTEET		
	27. Ryhmä		
	Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat		
27.10	Maaöljyt ja bitumisista kivennäisistä saadut öljyt, muut kuin raa'at; muualle kuulumattomat tuotteet, joissa on luonteenantavana perusaineosana maaöljyä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä vähintään 70 % painosta:		
100	— raakaöljy, esitislattu		vapaa

	— bensiini:		
204	— — teollisuusbensiini		vapaa
208	— — moottoribensiini	11+15° C	—,20
	Muist. alanimikkeeseen 27.10.208. Tähän nimikkeeseen kuuluva bensiini, jota käytetään teollisessa tuotannossa poltto-, raaka- tai apuaineena, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
300	— raskasbensiini		vapaa
400	— moottori- ja valopetroli		vapaa
500	— kaasuöljy ja polttoöljyt		vapaa
800	— muut, myös voiteluöljyt ja voitelurasvat		10 %

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1966 ja sitä sovelletaan tavaraan, joka on luovutettu tullivalvonnasta mainittuna päivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 11 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunta on 14 päivänä kuluvaa kesäkuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 29 laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Käsiteltävänä oleva esitys liittyy hallituksen esitykseen n:o 28 laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta ja siinä ehdotetaan tullitariffiin tehtäväksi sama muutos teollisessa tuotannossa käytettävän moottoribensiinin osalta, jota on ehdotettu mainitussa uudessa valmisteverolaissa.

Valiokunta, joka mietinnössään n:o 10 on asettunut puoltamaan hallituksen esityksen n:o 28 hyväksymistä, on katsonut voivansa hyväksyä myös käsiteltävänä olevaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen. Tämänkin lainmuutoksen voimaantulopäivän valiokunta kuitenkin jättää avoimeksi.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki
tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tullitariffiin, joka sisältyy 20 päivänä toukokuuta 1960 annettuun tullitariffilakiin, sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä heinäkuuta 1962 annetussa laissa (381/62) ja 14 päivänä joulukuuta 1962 annetussa laissa (599/62) sekä 30 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (726/65), tehdään seuraavat muutokset:

TULLITARIFFITAULUKKO.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Tämä laki tulee voimaan *(poist.)* päivänä heinäkuuta 1966 ja sitä sovelletaan tavaraan, joka on luovutettu tullivalvonnasta mainittuna päivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Hamara, Heinonen, Hietala, Jussila, Karvikko, Käkelä, Laine, Lähteenmäki, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Lahtela, Puhakka, Sandelin, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 19 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 11 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 29 laiksi tullitariffin muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 11 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 19, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tullitariffiin, joka sisältyy 20 päivänä toukokuuta 1960 annettuun tullitariffilakiin, sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä heinäkuuta 1962 annetussa laissa (381/62) ja 14 päivänä joulukuuta 1962 annetussa laissa (599/62) sekä 30 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (726/65), tehdään seuraavat muutokset:

TUONTITAVARAT

Nimikkeen n:o		Yksikkö	Tulli
	V OSA		
	KIVENNÄISTUOTTEET		
	27. Ryhmä		
	Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat		
27.10	Maaöljyt ja bitumisista kivennäisistä saadut öljyt, muut kuin raa'at; muualle kuulumattomat tuotteet, joissa on luonteenantavana perusaineosana maaöljyä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä vähintään 70 % painosta:		
100	— raakaöljy, esitislattu		vapaa

	— bensiini:		
204	— — teollisuusbensiini		vapaa
208	— — moottoribensiini	11+15° C	—,20
	M u i s t. alanimikkeeseen 27.10.208. Tähän nimikkeeseen kuuluva bensiini, jota käytetään teollisessa tuotannossa poltto-, raaka- tai apuaineena, on tullivapaa ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
300	— raskasbensiini		vapaa
400	— moottori- ja valopetroli		vapaa
500	— kaasuöljy ja polttoöljyt		vapaa
800	— muut, myös voiteluöljyt ja voitelurasvat		10 %

Tämä laki tulee voimaan päivänä heinäkuuta 1966 ja sitä sovelletaan tavaraan, joka on luovutettu tullivalvonnasta mainittuna päivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta.

Kuluvan vuoden huhtikuun 22 päivänä on annettu asuntotuotantolaki (247/66) ja huhtikuun 29 päivänä laki asuntohallituksesta (251/66). Asuntotuotantolaki, joka kumoaa 4 päivänä joulukuuta 1953 annetun asuntotuotantolain (488/53), tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967. Laki asuntohallituksesta tulee voimaan jo 1 päivänä joulukuuta 1966.

Uudessa asuntotuotantolaissa edellytetty lainoitusjärjestelmä eroaa eräissä tärkeissä kohdissa olennaisesti nykyisin voimassa olevasta. Tästä aiheutuu vaikeuksia ja epävarmuutta uuteen järjestelmään siirryttäessä. Nämä vaikeudet ovat tulleet esille jo uuden asuntotuotantolain nojalla annettavaa asetusta valmisteltaessa. Jotta asuntotuotantoon ja työllisyyden turvaamiseen vaikuttavilta häiriöiltä lainoitusjärjestelmässä voitaisiin välttyä, olisi lainoituksen vielä vuonna 1967 tapahduttava entisten perusteiden mukaan kuitenkin niin, että lainojen, lukuun ottamatta nykyisin voimassa olevan asuntotuotantolain 6 a §:ssä tarkoitettuja lisä- ja asunto-osakelainoja, koron tulisi määräytyä uuden asuntotuotantolain 11 §:n mukaisesti. Lainoja ja asuntotakuita olisi tällöin myönnettävä myös maaseudulla muillakin kuin vanhan asuntotuotantolain 1 §:ssä tarkoitetuilla alueilla. Opiskelija-asuntoloiden rakentamiseen ja laajentamiseen vanhan asuntotuotantolain mukaan myönnettäviin lainoihin olisi vuonna 1967 käytettävä, niin kuin uuden asuntotuotantolain 21 §:ssä vastaavasti on edellytetty, vähintään 10 000 000 markkaa.

Ennen uuden asuntotuotantolain voimaantuloa on ryhdyttävä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin. Tällöin olisi Aravan suoritettava asuntohallitukselle kuuluvat tehtävät siksi kunnes viimeksi mainittu on aloittanut toimintansa. Asuntotuotannon jatkuvuutta silmällä pitäen ja jotta työllisyys rakennusalalla voitaisiin ensi syys- ja talvikautena turvata, olisi jo kuluvan kesän aikana voitava myöntää, niin kuin aikaisemminkin on tapahtunut, seuraavana vuonna annettavia lainoja koskevia varauksia. Näistä olisi Aravan voitava päättää valtioneuvoston määräämissä rajoissa.

Sen nojalla, mitä edellä on lausuttu, Eduskunnan hyväksyttäväksi annetaan seuraava lakiehdotus:

Laki

asuntotuotantolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 22 päivänä huhtikuuta 1966 annetun asuntotuotantolain (247/66) 24 §:n 2 momentti ja lisätään sanottuun pykälään uusi 6 momentti seuraavasti:

24 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Tämän lain mukaisia asunto- ja lisälainoja sekä ensisijaisia lainoja saadaan myöntää 1 päivästä tammikuuta 1968 lukien sekä 13 §:n mukaisia valtion takauksia antaa ja 14 §:n mukaisia korvauksia suorittaa luottolaitosten sanotun päivän jälkeen myöntämien lainojen osalta. Vuonna 1967 annetaan edelleen lainoja ja asuntotakuita 1 momentissa mainitun asuntotuotantolain mukaisina, kuitenkin myös muualla kuin sanotun lain 1§:n 1 momentissa tarkoitetuilla alueilla ja siten, että lainojen, lukuun ottamatta 1 momentissa

mainitun asuntotuotantolain 6 a §:ssä tarkoitettuja lisä- ja asunto-osakelainoja, korosta on voimassa, mitä tämän lain 11 §:ssä on säädetty. Mainituin korkoa koskevin poikkeuksin voidaan vuosina 1968 ja 1969 myöntää 1 momentissa mainitun auntotuotantolain mukaan ja siinä säädetyin ehdoin asuntolainoja asunto-osakeyhtiötalojen rakentamista varten. Tässä momentissa tarkoitettujen lainojen myöntämiseen käytetään 2 §:ssä mainittuja varoja.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Tällöin suorittaa tämän lain mukaan asuntohallitukselle kuuluvat tehtävät 1 päivään joulukuuta 1966 saakka asuntotuotantotoimikunta, josta on säädetty 1 momentissa mainitussa asuntotuotantolaissa. Asuntotuotantotoimikunnalla on oikeus valtioneuvoston määräämissä rajoissa ennakolta myöntää 2 momentin mukaan vuonna 1967 annettavia lainoja koskevia varauksia.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sisäasiainministeri *Martti Viitanen.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 13 hallituksen esityksen johdosta laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta.

Eduskunta on 17 päivänä kuluvaa kesäkuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 30 laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että uudessa asuntotuotantolaissa (247/66) edellytettyyn lainoitusjärjestelmään siirtyminen tulee aiheuttamaan vaikeuksia ja epävarmuutta ja siten myös tuottamaan häiriöitä asuntotuotannolle ja työllisyyden turvaamiselle. Esityksessä ehdotetaan sen vuoksi uuden asuntotuotantolain voimaantuloa siirrettäväksi niin, että lainoitus vielä vuoden 1967 aikana eräin poikkeuksin saisi tapahtua entisten perusteiden mukaan. Samalla ehdotetaan, asuntotuotannon jatkuvuutta silmällä pitäen, että ensi vuonna annettavia lainoja koskevien varauksien myöntäminen annettaisiin nykyisen Aravan tehtäväksi.

Valiokunta on käsiteltyään asian todennut hallituksen ehdottamat lainmuutokset tässä vaiheessa tarpeellisiksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Valiokunta sen vuoksi, esityksen perusteluihin myös yhtyen, kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Haapasalo, Hamara, Heinonen, Hietala, Jussila, Käkelä, Laaksonen, Laine, Pekkarinen, Rosnell ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Lahtela, Sandelin, Silander ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 21 hallituksen esityksen johdosta laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 13 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 30 laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 13 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 21, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
asuntotuotantolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 22 päivänä huhtikuuta 1966 annetun asuntotuotantolain (247/66) 24 §:n 2 momentti ja lisätään sanottuun pykälään uusi 6 momentti seuraavasti:

24 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Tämän lain mukaisia asunto- ja lisälainoja sekä ensisijaisia lainoja saadaan myöntää 1 päivästä tammikuuta 1968 lukien sekä 13 §:n mukaisia valtion takauksia antaa ja 14 §:n mukaisia korvauksia suorittaa luottolaitosten sanotun päivän jälkeen myöntämien lainojen osalta. Vuonna 1967 annetaan edelleen lainoja ja asuntotakuita 1 momentissa mainitun asuntotuotantolain mukaisina, kuitenkin myös muualla kuin sanotun lain 1§:n 1 momentissa tarkoitetuilla alueilla ja siten, että lainojen, lukuun ottamatta 1 momentissa mainitun asuntotuotantolain 6 a §:ssä tarkoitettuja lisä- ja asunto-osakelainoja, korosta on voimassa, mitä tämän lain 11 §:ssä on säädetty. Mainituin korkoa koskevin poikkeuksin voidaan vuosina 1968 ja 1969 myöntää 1 momentissa mainitun asuntotuotantolain mukaan ja siinä säädetyin ehdoin asuntolainoja asunto-osakeyhtiötalojen rakentamista varten. Tässä momentissa tarkoitettujen lainojen myöntämiseen käytetään 2 §:ssä mainittuja varoja.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Tällöin suorittaa tämän lain mukaan asuntohallitukselle kuuluvat tehtävät 1 päivään joulukuuta 1966 saakka asuntotuotantotoimikunta, josta on säädetty 1 momentissa mainitussa asuntotuotantolaissa. Asuntotuotantotoimikunnalla on oikeus valtioneuvoston määräämissä rajoissa ennakolta myöntää 2 momentin mukaan vuonna 1967 annettavia lainoja koskevia varauksia.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vientitakuulain muuttamisesta.

Syyskuun 14 päivänä 1962 annetun vientitakuulain (479/62) 1 §:n mukaan lakia sovelletaan teollisuustuotteiden vientiin. Lain 2 §:n mukaan vientitakuu voidaan myöntää myös silloin, kun kysymyksessä on valmistus- ja patenttioikeuden siirto ulkomaille sekä suunnittelu- tai muun työn suorittaminen ulkomailla. Hallituksen esityksessä vientitakuulaiksi ei viennin alaa oltu rajoitettu koskemaan pelkästään teollisuustuotteita, koska vientimme yleensä tarvitsee vientitakuulain antamaa vientitakuusuojaa ja koska lain soveltaminen rajoitettuna tulisi ilmeisesti aiheuttamaan tulkintavaikeuksia. Eduskunta kuitenkin lisäsi lakiin käsitteen teollisuustuote erotukseksi ja rajoitukseksi maataloustuotteiden viennille, jota vientiä varten oli valmistumassa oma lainsäädäntönsä. Vientitakuulakia sovellettaessa on todettu, että lain soveltamisalan ulkopuolelle jää nykyään sellaista vientiä, joka tuotanto- ja vientipoliittisesti on läheisesti rinnastettavissa varsinaisten teollisuustuotteiden vientiin, esim. turkisnahkojen ja turpeen vienti. Mainittakoon, että vastaavaa teollisuustuoterajoitusta ei ole otettu vientitakuujärjestelmiin muissa maissa, joiden kanssa vientimme joutuu kilpailemaan.

Hallituksen mielestä on tärkeätä, että valtion vientitakuita voitaisiin yleensä myöntää viennin yhteydessä syntyvän tappionvaaran varalta ja siten tarjota suomalaisille viejille myös tässä suhteessa tasavertainen asema ulkomaisiin kilpailijoihin nähden. Varsinaisten maataloustuotteiden vienti jäisi edelleen tämän lain soveltamisalan ulkopuolelle. Eduskunta on äskettäin hyväksynyt kaksi teollisen tuotannon edistämiseksi ja elinkeinoelämämme monipuolistamiseksi annettua lakiesitystä, jotka merkitsevät teollisuustuotannon käsitteen huomattavaa laajentamista. Hyväksyessään lain kehitysalueiden teollisuuden sekä eräiden muiden elinkeinoalojen investointiluotoista (246/22. 4. 1966) Eduskunta on katsonut, että uuden investointiluottojärjestelmän piiriin tässä rahoitusjärjestelyssä kuuluvat mm. sellaiset elinkeinoalat kuten turkistarhaus ja turvetuotanto sekä niiden kehitystä välittömästi edistävä muukin tuotannollinen tai siihen verrattava toiminta. Hyväksyessään lain pienteollisuuden ja keskisuuren teollisuuden sekä työliikkeiden valtiontakauksista annetun lain muuttamisesta (210/1. 4. 1966) Eduskunta on sisällyttänyt uusia elinkeinoaloja mainitun lain piiriin Hallituksen esityksen mukaisesti. Esityksen perusteluissa todettiin, että esim. turkistarhaus, kalanviljely, puutarhaviljely ja turvetuotanto ovat aloja, joilla yritysten toiminta on kehittymässä yhä enemmän luonteeltaan taloudelliseksi ja kaupalliseksi elinkeinotoiminnaksi, joka monelta puolelta on verrattavissa teollisuuteen, joten valtion olisi tuettava tällaista yritystoimintaa samantapaisilla järjestelyillä kuin teollisuustoimintaa.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

vientitakuulain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä syyskuuta 1962 annetun vientitakuulain (479/62) 1 § näin kuuluvaksi:

1 §.

Teollisuustuotteiden sekä kotimaassa tuotettujen turkisten ja turveteollisuustuotteiden viennin yhteydessä syntyvän tappiovaaran varalta voidaan myöntää valtion vientitakuu sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, että tässä laissa tarkoitettu vientitakuu voidaan myöntää muidenkin kuin 1 momentissa tarkoitettujen tuotteiden, ei kuitenkaan varsinaisten maataloustuotteiden viennin yhteydessä syntyvän tappionvaaran varalta.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Vt. kauppa ja teollisuusministeri *A. Simonen.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 32 hallituksen esityksen johdosta laiksi vientitakuulain muuttamisesta.

Eduskunta on 21 päivänä viime kesäkuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 31 laiksi vientitakuulain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan vientitakuulakia niin muutettavaksi, että laissa säädetty vientitakuu voitaisiin myöntää, paitsi tähänastisten teollisuustuotteiden, myös kotimaassa tuotettujen turkisten ja turveteollisuustuotteiden viennin yhteydessä syntyvän tappionvaaran varalta. Samalla ehdotetaan, että asetuksella voitaisiin säätää vientitakuujärjestelmän laajentamisesta muiden kuin edellä mainittujen tuotteiden (ei kuitenkaan varsinaisten maataloustuotteiden) vientiä koskevaksi.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä katsonut voivansa asettua puoltamaan esityksessä tehtyä ehdotusta kotimaassa tuotettujen turkisten ja turveteollisuustuotteiden viennin saattamisesta samaan asemaan teollisuustuotteiden viennin kanssa.

Hallituksen pyytämää asetuksenantovaltuutta valiokunta ei sensijaan ole pitänyt tässä vaiheessa välttämättömän tarpeen vaatimana. Valiokunta katsoo siten asianmukaisemmaksi nykyisen järjestelmän, jonka mukaan kysymykset vientitakuulain soveltamisalan laajentamisesta, sitä mukaa kuin ne tulevat ajankohtaisiksi (kuten lähivuosina ilmeisesti mm. kaupallisen kalankasvatuksen osalta tapahtuu) jäävät eduskunnan ratkaistaviksi.

Valiokunta edellä lausuttuun viitaten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki
vientitakuulain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä syyskuuta 1962 annetun vientitakuulain (479/62) 1 § näin kuuluvaksi:

1 §.

Teollisuustuotteiden sekä kotimaassa tuotettujen turkisten ja turveteollisuustuotteiden viennin yhteydessä syntyvän tappionvaaran varalta voidaan myöntää valtion vientitakuu sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

(Poist.)

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapasalo, Heinonen, Hietala, Honkonen, Jussila, Käkelä, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, I. Linna, Pesola ja Silander.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 58 hallituksen esityksen johdosta laiksi vientitakuulain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 32 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi vientitakuulain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys n:o 31 laiksi vientitakuulain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 32 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 58, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

vientitakuulain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä syyskuuta 1962 annetun vientitakuulain (479/62) 1 § näin kuuluvaksi:

1 §.

Teollisuustuotteiden sekä kotimaassa tuotettujen turkisten ja turveteollisuustuotteiden viennin yhteydessä syntyvän tappiovaaran varalta voidaan myöntää valtion vientitakuu sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetun lain muuttamisesta.

Kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista 11 päivänä maaliskuuta 1966 annetun lain (148/66) 6 §:n 1 momentin mukaan kassaeläkkeen saajalla on oikeus säilyttää kassaeläkkeensä entisten ehtojen mukaisena, jos hän kuuden kuukauden kuluessa sanotun lain antamisesta siitä kirjallisesti ilmoittaaa. Vastaavasti on kassan osakkaalla, jonka vakuutus 4 §:n mukaan lakkaisi, oikeus säilyttää kassavakuutuksensa entisellään, kuitenkin sanotun lain 7 §:ssä säädetyin rajoituksin. Kun kysymyksessä oleva laki on annettu, kuten edellä on jo mainittu, 11 päivänä maaliskuuta 1966, päättyy puheena oleva määräaika 11 päivänä syyskuuta kuluvana vuonna. Kun on ilmeistä, että sanottu määräaika on käytännössä liian lyhyt, olisi kohtuussyistä määräaikaa pidennettävä siten, että määräaika jatkuu kuusi kuukautta lain voimaantulosta.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista 11 päivänä maaliskuuta 1966 annetun lain (148/66) 6 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

6 §.

Kassaeläkkeen saajalla on oikeus säilyttää kassaeläkkeensä entisten ehtojen mukaisena, jos hän viimeistään kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta siitä kirjallisesti ilmoittaa valtiokonttorille. Vastaavasti on kassan osakkaalla, jonka vakuutus 4 §:n mukaan lakkaisi, oikeus säilyttää kassavakuutuksensa entisellään, kuitenkin 7 §:ssä säädetyin rajoituksin.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Opetusministeri *R. H. Oittinen.*

Sivistysvaliokunnan mietintö N:o 7 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein viime kesäkuun 21 päivältä lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 32. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut asiantuntijoina hallitussihteeri V. Maarvalaa opetusministeriöstä ja pääsihteeri P. Vapaavuorta Suomen Opettajain Liitosta, kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on asettunut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Näin ollen ja kun valiokunnalla ei ole huomautettavaa myöskään lakiehdotuksen muodollisen puolen johdosta, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Linkola, jäsenet Backlund, Häggblom, Kalavainen, Leinonen, H. Linna, Lukkarinen, V. E. Partanen, P. Räsänen, Saalasti, Salama, Terästö ja Volotinen sekä varajäsen Honkonen.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 25 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sivistysvaliokunnan mietinnössä n:o 7 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 32 laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sivistysvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 7 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 25, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansakoululaitoksen viranhaltijain perhe-eläkkeistä ja hautausavuista 11 päivänä maaliskuuta 1966 annetun lain (148/66) 6 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

6 §.

Kassaeläkkeen saajalla on oikeus säilyttää kassaeläkkeensä entisten ehtojen mukaisena, jos hän viimeistään kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta siitä kirjallisesti ilmoittaa valtiokonttorille. Vastaavasti on kassan osakkaalla, jonka vakuutus 4 §:n mukaan lakkaisi, oikeus säilyttää kassavakuutuksensa entisellään, kuitenkin 7 §:ssä säädetyin rajoituksin.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967.

Helsingissä 4 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain muuttamisesta.

Säädettyjen määräaikain laskemisesta 25 päivänä huhtikuuta 1930 annetun lain (150/30) 5 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 31 päivänä toukokuuta 1938 annetussa laissa (211/38), säädetään, että kun lain 1 §:ssä tarkoitettu määräaika tai määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt tuomioistuimissa ja muissa virastoissa on keskeytettävä taikka jona postitoimipaikat pidetään suljettuina niin kuin pyhäpäivinä, tehtävän saa toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Yleisten pyhäpäivien lisäksi itsenäisyyspäivä ja vapunpäivä ovat sellaisia päiviä, joina työt virastoissa ja tuomioistuimissa keskeytetään ja postitoimipaikat pidetään osittain suljettuina. Itsenäisyyspäivän viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaapäivänä 26 päivänä marraskuuta 1937 annetun lain (388/37) 2 §:n mukaan on itsenäisyyspäivän sattuessa arkipäiväksi työt muun muassa virastoissa ja tuomioistuimissa keskeytettävä niin kuin sunnuntaina. Vapunpäivän järjestämisestä työntekijäin vapaapäiväksi eräissä tapauksissa 27 päivänä huhtikuuta 1944 annettu laki (272/44) koskee varsinaisesti vain työntekijöitä. Posti- ja lennätinhallituksen virantoimitusohjesäännön mukaan postitoimipaikat on pidettävä suljettuina toukokuun 1 päivänä. Myös muut valtion viranomaiset ja tuomioistuimet pitävät silloin vakiintuneen käytännön nojalla vapaapäivän, mutta kirjaamot ja puhelinkeskukset ovat avoinna keskellä päivää.

Kehitys on viime aikoina kulkenut viisipäiväistä työviikkoa kohti, mikä merkitsee sitä, että myös arkilauantait ovat vapaapäiviä. Työmarkkinajärjestöjen kesken on sovittu, että liike-elämän ja teollisuuden alalla viisipäiväinen työviikko toteutetaan asteittain, niin että vuonna 1970 sitä sovelletaan kautta vuoden.

Myös valtion virastoissa ja laitoksissa aloitetaan tänä vuonna siirtyminen viisipäiväiseen työviikkoon työajasta ja vuosilomista valtion virastoissa ja laitoksissa annettuun asetukseen 20 päivänä toukokuuta 1966 tehdyn muutoksen mukaan (301/66).

Laissa on kuitenkin edelleen säännöksiä, joiden mukaan eräissä virastoissa on työskenneltävä kaikkina arkipäivinä. Eräs tällainen säännös on oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 23 §, jonka mukaan veto- tai valituskirja, jonka sisäänjättöpäivä sattuu sunnuntaiksi, juhlapäiväksi tai muuksi pyhäpäiväksi, on jätettävä ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Määräpäivän sattuessa arkipäiväksi on toimenpide siis suoritettava sinä päivänä. Tämä ja muut vastaavat säännökset ovat aiheuttaneet sen, että tuomioistuinten kirjaamoissa ja kanslioissa on työskenneltävä lauantaisinkin. (Asetus työajasta ja vuosilomista valtion virastoissa ja laitoksissa 1 §:n 4 momentti). Samoin on meneteltävä sellaisissa virastoissa, joiden tehtäviin kuuluu muutoksenhakukirjojen jättäminen tuomioistuimeen tai muuhun viranomaiseen. Esim. 12 päivänä joulukuuta 1957 annetun oikeuskanslerin ohjesäännön (416/57) 9 §:n mukaan oikeuskanslerin on itse tahi määräämänsä viran- tai toimenhaltijan välityksellä annettava korkeimpaan oikeuteen tai korkeimpaan hallintooikeuteen syyttäjäin ja valtionasiamiesten muutoksenhakua tarkoittavat asiakirjat.

Edellä mainittu oikeudenkäymiskaaren säännös ja muut vastaavat määräykset ulottavat vaikutuksensa myös valtion virkamiesten piirin ulkopuolelle. Esim. asianajotoimistojen ja oikeusaputoimistojen tulee toimia lauantaisinkin puhevallan valvomista varten. Välillinen vaikutus ulottuu yksityisiin kansalaisiin saakka.

Kun tällainen asiaintila vaikeuttaa useilla aloilla viisipäiväiseen työviikkoon siirtymistä,

olisi lainsäädäntöä tarkistettava. Sopivimmin tämä käynee siten, että säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain 5 §:n 1 momentti muutetaan niin, että määräpäivän sattuessa arkilauantaiksi sanotussa lainkohdassa tarkoitetun toimen saa suorittaa vielä seuraavana arkipäivänä. Samoin olisi syytä tässä yhteydessä vahvistaa sanottu menettely siinäkin tapauksessa, että määräpäivä sattuu vapunpäiväksi tahi joulu- tai juhannusaatoksi. Työajasta ja vuosilomista valtion virastoissa ja laitoksissa annetun asetuksen 12 §:n nojalla on jo nyt voimassa, ettei mm. vapunpäivää ja juhannusaattoa lueta työpäiviksi vuosilomaa annettaessa ja käytännössä on jouluaattokin muodostunut vapaapäiväksi. Pääsiäisaattoa ei ole tarpeen mainita erikseen, koska se aina sattuu lauantaipäiväksi.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan säädettyjen määräaikain laskemisesta 25 päivänä huhtikuuta 1930 annetun lain 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä toukokuuta 1938 annetussa laissa (211/38), näin kuuluvaksi:

5 §.

Kun määräpäivä tai määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tahi arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 20 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

Rafael Paasio.

Oikeusministeri *A. Simonen.*

Lakivaliokunnan mietintö N:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjan ottein 21 päivältä kesäkuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä mainitun esityksen n:o 33. Valiokunta on kuullut esityksen johdosta asiantuntijana lainsäädäntöneuvos Pekka Kurvista.

Lakivaliokunta yhtyy hallituksen esityksen perusteluihin siinä, että määräaikain laskemista koskevat säännökset eivät saisi vaikeuttaa viisipäiväiseen työviikkoon siirtymisen toteuttamista. Vaikka viisipäiväinen työviikko on voimassa toistaiseksi vain kolmena kesäkuukautena ja siihen siirtyminen on suunniteltu toteutettavaksi asteittain, niin että sitä vuonna 1970 sovelletaan kautta vuoden, on lakiehdotus ulotettu koskemaan arkilauantaita koko vuoden, koska arkilauantain asettaminen eri asemaan vuoden ajasta riippuen olisi omiaan synnyttämään erehtymisen vaaraa määräaikojen laskemisen suhteen. Kun ehdotettua järjestelyä olisi voitava toteuttaa jo kuluvana kesänä, valiokunta ehdottaa, että laki säädettäisiin tulevaksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1966.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan säädettyjen määräaikain laskemisesta 25 päivänä huhtikuuta 1930 annetun lain 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä toukokuuta 1938 annetussa laissa (211/38), näin kuuluvaksi:

5 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Tämä laki tulee voimaan *1* päivänä *heinä*kuuta 1966.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Teir, jäsenet Gröndahl, Haukipuro, Huima, Kock, Lahti, Leinonen, Lillqvist, M. Linna, Lottanen, Luja, Pennanen, Pentti ja Pousi.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 24 hallituksen esityksen johdosta laiksi säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 6 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen lakivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 33 laiksi säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 6 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 24, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan säädettyjen määräaikain laskemisesta 25 päivänä huhtikuuta 1930 annetun lain 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä toukokuuta 1938 annetussa laissa (211/38), näin kuuluvaksi:

5 §.

Kun määräpäivä tai määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tahi arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1966.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lapsen elatusapua koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä yleissopimuksen soveltamisesta.

Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin 8. istunnossa vuonna 1956 hyväksyivät edustettuina olleiden valtioiden valtuutetut ehdotuksen yleissopimukseksi lapsen elatusapua koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Ehdotuksen mukainen yleissopimus tehtiin 15 päivänä huhtikuuta 1958. Mainittu yleissopimus tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1962. Yleissopimuksen ovat toistaiseksi ratifioineet Alankomaat, Belgia, Italia, Itävalta, Ranska, Saksan liittotasavalta ja Sveitsi sekä Norja 2 päivänä syyskuuta 1965, Tanska 2 päivänä marraskuuta 1965 ja Ruotsi 31 päivänä joulukuuta 1965. Suomi allekirjoitti yleissopimuksen 10 päivänä helmikuuta 1966. Lisäksi sen ovat allekirjoittaneet Kreikka, Luxemburg ja Unkari.

Tämän yleissopimuksen tarkoituksena on helpottaa sopimukseen liittyneissä valtioissa tapahtuvaa toisessa sopimusvaltiossa annetun elatusapupäätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa. Sama tarkoitus oli Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä vuonna 1931 tehdyllä sopimuksella elatusavun perimisestä pakkotoimin. Tämä sopimus korvattiin 23 päivänä maaliskuuta 1962 tehdyllä uudella sopimuksella, joka tuli Suomen osalta voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1963.

Suomi on myöskin liittynyt New Yorkissa 20 päivänä kesäkuuta 1956 tehtyyn elatusavun perimistä ulkomailla koskevaan yleissopimukseen, joka on muotoiltu siten, että se turvaa nopean ja tehokkaan oikeusavun saamisen kansainvälisluontoisissa elatusapuasioissa. Tähän yleissopimukseen ei ole sisällytetty määräyksiä vieraassa valtiossa annetun elatusapupäätöksen täytäntöönpanosta, vaan on edellytetty, että siltä osin tehtäisiin erillisiä — joko monenkeskisiä tai kahdenkeskisiä — sopimuksia asiasta kiinnostuneiden valtioiden kesken.

Edellämainitun Haagin yleissopimuksen piiriin kuuluvat sen 1 artiklan mukaan eräät yleissopimuksessa lähemmin määritellyt lapsen elatusapua koskevat päätökset, jotka on annettu luonteeltaan joko kansainvälisten tai valtionsisäisten kanteiden johdosta. Tämä merkitsee sitä, että myös sellaiset päätökset, jotka on annettu vailla kansainvälistä liittymää olevissa asioissa valtion sisäisen lainsäädännön mukaisesti, voidaan panna täytäntöön yleissopimuksen määräyksiä soveltamalla. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi, milloin elatusvelvollinen ja lapsi asuivat samassa valtiossa kun elatusapupäätös annettiin, mutta jompikumpi heistä on sen jälkeen muuttanut toiseen valtioon.

Tässä artiklassa rajoitetaan sopimuksen soveltuvuus päätöksiin, jotka koskevat naimattoman ja 21 vuotta nuoremman avioliitossa tai sen ulkopuolella syntyneen lapsen tai ottolapsen elatusvelvollisuutta. Mikäli päätöksessä on kysymys muustakin kuin elatusvelvollisuudesta, kuten esimerkiksi lapsen huollosta, tapaamisoikeudesta tai isyydestä, eivät nämä määräykset ole täytäntöönpantavissa yleissopimusta soveltamalla. Sanotun artiklan viimeisestä kappaleesta ilmenee, että yleissopimusta ei myöskään voida soveltaa sivusukuisten keskistä elatusapua koskeviin päätöksiin. Yleissopimuksen 1 artiklassa käytetty sana "decision" ei tarkoita ainoastaan tuomioistuimessa annettuja tuomioita ja päätöksiä, vaan myös hallinnollisten viranomaisten päätöksiä elatusapua koskevissa asioissa. Avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista 27 päivänä heinäkuuta 1922 annetun lain 34 a §:ssä tarkoitettua elatusvelvollisuuden täyttämisestä tehtyä sopimusta ei voitaisi sellaisenaan panna täytäntöön Haagin yleissopimuksen mukaan, koska tällainen sopimus ei sisällä mitään varsinaista päätöstä. Yleissopimuksen voimaansaattaminen Suomen osalta ei 1 artiklan kohdalta vaadi sisäisen lainsäädäntömme muuttamista.

Yleissopimuksen 2 artiklassa määritellään millaisin edellytyksin toisessa sopimusvaltiossa annetut päätökset on tunnustettava ja

määrättävä täytäntöönpantaviksi. Ensimmäisen kohdan mukaan tulee ratkaisun antaneen viranomaisen olla toimivaltainen antamaan tällaisia päätöksiä. Artiklan 2 kohdan mukaan on edellytyksenä, että vastaaja on haastettu tai ollut edustettuna sen valtion lakien mukaisesti, johon päätöksen antanut viranomainen kuuluu. Tämä sopimusmääräys merkitsee sitä, että täytäntöönpano voidaan myöntää siinäkin tapauksessa, että vastaaja on jäänyt saapumatta, kunhan hänet vain on haastettu. Myös kuuluttamalla tai vastaavanlaisella eihenkilökohtaisella tiedoksiantotavalla tapahtuva haastaminen voidaan siis hyväksyä. Jos täytäntöönpanoviranomainen, kun on kysymys jotakuta vastaan hänen poissaollessaan annetusta päätöksestä, kuitenkin havaitsee, ettei poissaoloa asianhaarat huomioon ottaen voida lukea saapumatta jääneen viaksi, voidaan täytäntöönpano evätä. Mainitun artiklan 3 kohdan mukaan edellytetään, että päätös ennenkuin se voidaan panna täytäntöön, on saanut lainvoiman siinä valtiossa, jossa se on annettu. Siihen nähden, että tällaiset täytäntöönpanoasiat usein ovat luonteeltaan kiireellisiä, on kuitenkin väliaikaisesti täytäntöönpantavissa olevat päätökset ja määräykset, vaikka niihin voitaisiinkin hakea muutosta, määrättävä täytäntöönpanoviranomaisen toimesta pantaviksi täytäntöön, jos tällaisia päätöksiä voidaan antaa ja panna täytäntöön siinä valtiossa, johon sanottu viranomainen kuuluu. Mainitun artiklan 4 kohdassa säännellään sitä tilannetta, että täytäntöönpantava päätös kilpailee täytäntöönpanovaltiossa annetun päätöksen kanssa. Säännös perustuu siihen, että yleissopimus myöntää toimivallan eri valtioiden viranomaisille. Tällaisessa konkurenssitapauksessa päätöstä ei voida panna täytäntöön, jos täytäntöönpantava ulkomainen päätös on ristiriidassa täytäntöönpanovaltiossa samaa asiaa ja samoja asianosaisia koskevan päätöksen kanssa. Täytäntöönpano voidaan niinikään kieltää, jos sanotunlainen asia oli päätöstä annettaessa vireillä siinä valtiossa, missä päätökseen vedotaan.

Mainitun artiklan 5 kohdan mukaan on täytäntöönpano kiellettävä, jos päätös on ilmeisesti ristiriidassa sen valtion oikeusjärjestyksen perusteiden (ordre public) kanssa, missä päätökseen vedotaan. Sanonnalla "ilmeisesti" on pyritty siihen, että tähän kohtaan vedottaisiin vain äärimmäisissä poikkeustapauksissa. Tämän artiklan osalta on vielä todettava, että siinä puhutaan, paitsi päätösten määräämisestä täytäntöönpantaviksi, myös niiden tunnustamisesta. Kun yleissopimuksen tarkoituksena on järjestellä yksinomaan täytäntöönpanokysymyksiä, on päätösten tunnustamisen katsottava olevan vain eräs vaihe täytäntöönpanomenettelystä. Sopimuksen 2 artiklaan sisältyvien määräysten johdosta ei ole tarpeen muuttaa sisäistä lainsäädäntöämme.

Yleissopimuksen 3 artiklassa määritellään ne viranomaiset, jotka katsotaan kelpoisiksi antamaan päätöksiä elatusapuasioissa. Niin kuin jo on mainittu, rakentuu yleissopimus tässä suhteessa "kaksinkertaisen kompetenssin" periaatteelle, mikä merkitsee sitä, että päätös on täytäntöönpantavissa toisessa sopimusvaltiossa, jos päätöksen on antanut sen valtion viranomainen, jossa elatusvelvollisella oli vakinainen asuinpaikka (kohta 1) tai jonka alueella elatukseen oikeutetulla oli vakinainen asuinpaikka (kohta 2) asian tullessa vireille. Artiklan 3 kohdan mukaan on kelpoinen antamaan päätöksiä myös se viranomainen, jonka toimivaltaan elatusvelvollinen on alistunut joko nimenomaisesti tai ryhtymällä toimivaltaväitettä tekemättä vastaamaan pääasiassa (ns. prorogatio). Suomen sisäistä lainsäädäntöä ei tämänkään artiklan johdosta ole tarpeen muuttaa.

Yleissopimuksen 4 artiklassa luetellaan ne asiakirjat, jotka asianosaisen on esitettävä täytäntöönpanon saamiseksi. Artiklan 1 kohdan mukaan on esitettävä kappale päätöksestä, joka täyttää sen oikeaperäisenä pitämiselle asetettavat ehdot. Alkuperäisen asiakirjan esittämistä on tietenkin aina pidettävä riittävänä. Mutta myös asianomaisen viranomaisen oikeaksi todistama jäljennös siitä on hyväksyttävä. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä huomiota ulosottolain 3 luvun 23 §:ään, jonka mukaan ulosottomies ei ilman ulosotonhaltijan lupaa saa panna täytäntöön tuomiota tai päätöstä jäljennöksen nojalla, ellei sitä ole itse tuomiossa tahi päätöksessä myönnetty. Jos, niin kuin jäljempänä tullaan esittämään, ulkomailla annettujen päätösten täytäntöönpanosta päättäminen uskotaan Turun hovioikeudelle, on sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annettavassa laissa nimenomaan säädettävä, että hovioikeus voi, milloin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu päätös esitetään

jäljennöksenä, määrätä päätöksen täytäntöönpantavaksi tuon jäljennöksen nojalla, milloin sen on todistanut oikeaksi päätöksen antanut tai muu asianomaisen valtion lainsäädännön mukaan siihen oikeutettu viranomainen. Kun ulosottolain edellä mainitun säännöksen nojalla tapahtuvassa menettelyssä täytäntöönpanoluvan saamiseksi ulosotonhaltijalta aina on kuultava velallista, jotta tällä olisi tilaisuus tarkistaa se seikka, ettei hän jo ole suorittanut jotakin alkuperäisen tuomion tai päätöksen perusteella, on tarpeen myös tämän yleissopimuksen mukaan hovioikeudessa tapahtuvasta menettelystä säätää, että vastapuolelle on varattava tilaisuus selityksen antamiseen, ennenkuin hakemukseen täytäntöönpanosta suostutaan. Kysymys vastapuolen kuulemisesta on näet yleissopimuksessa jätetty avoimeksi, joten kullakin sopimusvaltiolla lienee oikeus järjestää asia harkintansa mukaan. Asianmukaisinta näyttää olevan, että tilaisuus selityksen antamiseen on varattava riippumatta siitä, esitetäänkö täytäntöönpantava päätös alkuperäisenä vai jäljennöksenä.

Tämän artiklan 2 kohdan mukaan on täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen liitettävä todistus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta. Tällä tarkoitetaan sitä, että päätös voidaan panna täytäntöön siinä valtiossa, missä se on annettu. Artiklan 3 kohdassa käsitellään tapauksia, joissa on kysymys vastaajan poissaollessa annettujen päätösten täytäntöönpanosta. Hakijan tulee tällöin esittää oikeaksi todistettu jäljennös vireillepanokirjelmästä sekä todistus sen asianmukaisesta tiedoksiantamisesta.

Yleissopimuksen 4 artiklan yhteydessä on myös käsiteltävä kysymystä hakemukseen liitettyjen asiakirjojen kääntämisestä. Yleissopimuksessa ei ole tätä asiaa koskevia nimenomaisia määräyksiä. Jos kuitenkin sopimusvaltio haluaa lainsäädännössään määrätä, että täytäntöönpanoa koskevaa hakemusta seuraavista asiakirjoista on liitettävä mukaan käännös maan viralliselle kielelle, ei tätä voida pitää sopimuksen vastaisena. Kun näyttää tarkoituksenmukaiselta, että täytäntöönpanon hakija itse huolehtii asiakirjojen käännättämisestä, olisi myös säädettävä, että milloin hakemukseen kuuluvat asiakirjat on laadittu jollakin muulla kielellä, niistä on liitettävä mukaan asianmukaisesti oikeaksi todistettu käännös joko suomen- tai ruotsinkielelle.

Yleissopimuksen 5 artiklassa määritellään täytäntöönpanoviranomaisen tehtävien laajuus. Muutoksia sisäiseen lainsäädäntöömme ei 5 artiklan määräysten vuoksi tarvitse tehdä.

Sopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen mukaan on täytäntöönpanoa koskevan asian käsittelyyn sovellettava, mikäli tässä yleissopimuksessa ei toisin sanota, sen valtion lakia, johon täytäntöönpanoviranomainen kuuluu. Jokainen sopimusvaltio saa itse tarkoituksenmukaisimmaksi katsomallaan tavalla säätää kysymyksessä olevien asioiden käsittelyjärjestyksestä. Yleissopimuksen mukaan joutuu asianomainen viranomainen tutkimaan eräitä täytäntöönpanon edellytyksiä, ennen kuin täytäntöönpanoon voidaan suostua. Näitten edellytysten tutkiminen ei ole mikään helposti suoritettavissa oleva tehtävä. Näyttää ilmeiseltä, että paras lopputulos saavutetaan keskittämällä vahvistamismenettely yhden viranomaisen tehtäväksi, missä suhteessa Turun hovioikeus lähinnä tulee kysymykseen. Tätä puoltaa se seikka, että tämän hovioikeuden tehtäväksi jo on uskottu eräs kansainvälisluontoisesta oikeussuhteesta johtuva vahvistamismenettely. Turun hovioikeus vahvistaa nimittäin vieraassa valtiossa annetun päätöksen Suomen kansalaisen avioliiton purkamisesta, ennen kuin sitä voidaan pitää täällä pätevänä. Kansainvälisluontoisista oikeussuhteista johtuvien eri vahvistamismenettelyjen keskittämisestä samaan hovioikeuteen olisi ilmeisesti etua yhtenäisen käytännön aikaansaamisen kannalta. Yleissopimuksen 6 artiklan 2 kappaleen mukaan on päätöksellä, joka määrätään täytäntöönpantavaksi, sama voima ja vaikutus kuin olisi sellaisella päätöksellä, jonka on antanut sen valtion asianomainen viranomainen, missä täytäntöönpanoa pyydetään. Yleissopimuksen 6 artiklan johdosta on näin ollen säädettävä, että sopimuksessa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoa koskeva hakemus on tehtävä Turun hovioikeudelle, jonka tulee tutkia hakemus sopimuksen 5 artiklassa tarkoitetuin tavoin. Muita säännöksiä ei 6 artiklan vuoksi ole tarpeen antaa.

Yleissopimuksen 7 artiklassa määrätään, että jos päätöksessä, jonka täytäntöönpanoa pyydetään, elatusapua on määrätty maksettavaksi määräajoin, täytäntöönpano myönnetään sekä erääntyneiden että vastaisuudessa erääntyvien elatusapuerien osalta. Riittää siis, että hovioikeus, kun on kysymys tällai-

sesta elatusapupäätöksestä, kerran myöntää täytäntöönpanoluvan, minkä jälkeen täytäntöönpano voi tapahtua sitä mukaan kuin eri erät erääntyvät. Yleissopimuksen 8 artiklassa taasen määrätään, että sopimusta on sovellettava myös pantaessa täytäntöön sellaista päätöstä, jolla aikaisempaa elatusapua koskevaa päätöstä on muutettu muuttuneiden olojen vuoksi. Uutta muutettua päätöstä on pidettävä täysin alkuperäisestä päätöksestä erillisenä ja itsenäisenä päätöksenä. Sisäistä lainsäädäntöämme ei 7 ja 8 artiklan määräysten johdosta tarvitse muuttaa tai täydentää.

Yleissopimuksen 9 artiklan 1 kappaleen mukaan asianosainen, jolle on myönnetty maksuton oikeusapu siinä valtiossa, jossa päätös on annettu, saa hyväkseen saman edun päätöksen täytäntöönpanoa koskevassa menettelyssä. Tämä käsittää sekä ne tapaukset, joissa asianosainen näyttää asiassa, jota päätös koskee, saaneensa maksutonta oikeusapua, että ne, joissa asianosainen näyttää olleensa oikeutettu sellaiseen apuun asianomaisessa vieraassa valtiossa. Kun meillä voimassa oleva maksuttomasta oikeudenkäynnistä 6 päivänä toukokuuta 1955 annettu laki (212/55) koskee asianosaista vain riita- tai rikosasiassa (1 §), ei tuota lakia ilman nimenomaista määräystä voida soveltaa yleissopimuksen tarkoittamissa tapauksissa. Sen vuoksi on tätä koskeva määräys tarpeen.

Yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleessa määrätään, että yleissopimuksen tarkoittamissa menettelyissä ei voida vaatia vakuuden asettamista oikeudenkäyntikuluista. Artiklan 3 kappaleen mukaan esitetyt asiakirjat ovat vapaat virallisesta oikeaksitodistamisesta ja laillistamisesta. Tällä ei tarkoiteta sitä, että asiakirjat olisivat leimaverosta vapaat, vaan voidaan sellainen maksu täytäntöönpanoasian yhteydessä tavallisessa järjestyksessä periä. Mainittujen 2 ja 3 kappaleessa olevien määräysten johdosta ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää sisäistä lainsäädäntöämme.

Yleissopimuksen 11 artiklan mukaan eivät sopimukseen sisältyvät määräykset saa estää elatusapuun oikeutettua vetoamasta muuhun elatusapupäätöksen täytäntöönpanoa koskevaan säännökseen täytäntöönpanoviranomaisen toimipaikan lain tai muun sopimusvaltioiden välillä voimassaolevan sopimuksen mukaisesti. Puheena olevaan artiklaan sisältyvän määräyksen tarkoituksena on muun muassa tehdä luvallisiksi Haagin yleissopimuksesta poikkeavat erikoisjärjestelyt sellaiseen yhteenliittymään kuuluvien valtioiden kesken, jollaisen esimerkiksi pohjoismaat muodostavat. Pohjoismaitten kesken ollaankin yksimielisiä siitä, että niiden välisissä suhteissa on edelleen sovellettava vuoden 1962 pohjoismaista sopimusta elatusavun perimisestä pakkotoimin. Nimenomaista säännöstä siitä, että puheena olevaa pohjoismaista sopimusta edelleen on sovellettava pohjoismaitten välisissä suhteissa, ei tarvitse antaa.

Sopimuksen 12 artiklassa rajoitetaan sopimuksen soveltuvuus päätöksiin, jotka annetaan sen jälkeen kun yleissopimus on tullut voimaan. Yleissopimuksen 13 artiklan mukaan tulee sopimusvaltioiden Alankomaiden hallituksen välityksellä ilmoittaa toisilleen niistä viranomaisista, jotka ovat oikeutetut antamaan päätöksiä elatusapua koskevissa asioissa ja julistamaan ulkomailla annetut päätökset täytäntöönpantaviksi. Yleissopimuksen 14, 15, 16 ja 17 artikloissa on määräyksiä, jotka koskevat sopimuksen alueellista vaikutuspiiriä, allekirjoittamista, ratifiointia ja voimaantuloa sekä sopimukseen liittymistä. Sopimus on avoinna ainoastaan niille valtioille jotka olivat edustettuina Haagin konferenssin kahdeksannessa istunnossa ja sovellettavissa vain niiden emämaan alueella.

Hallituksen käsityksen mukaan olisi säädettävä laki lapsen elatusapua koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä yleissopimuksen soveltamisesta, mihin lakiin sisällytettäisiin erityissäännökset niistä seikoista, joihin edellä on kiinnitetty huomiota.

Edelläolevan nojalla ja Hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne tähän liitettyyn lapsen elatusapua koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta koskevaan yleissopimukseen sisältyvät määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Kun tämä sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan ja kun lisäksi eräät sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvät säännökset ovat tarpeen, esitetään samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

lapsen elatusapua koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä yleissopimuksen soveltamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Lapsen elatusapua koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta Haagissa 15 päivänä huhtikuuta 1958 tehtyyn yleissopimukseen sisältyvät määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

2 §.

Hakemus 1 §:ssä mainitussa yleissopimuksessa tarkoitetun elatusapupäätöksen täytäntöönpanosta on tehtävä Turun hovioikeudelle.

Hakemukseen on liitettävä:

päätös alkuperäisenä tai viranomaisen oikeaksi todistamana jäljennöksenä,

todistus siitä, että päätös voidaan panna täytäntöön siinä valtiossa, missä se on annettu, ja,

kun elatusvelvollisuus on määrätty asianosaiselle, joka ei ole tullut kuultavaksi tai joka muuten ei ole vastannut elatusapuvaatimukseen, oikeaksi todistettu jäljennös vireillepanokirjelmästä ja todistus siitä, että tämä asiakirja on ennen asian ratkaisemista annettu tiedoksi asianmukaisessa järjestyksessä, sekä

oikeaksi todistettu käännös suomen- tai ruotsinkielelle hakemukseen kuuluvista asiakirjoista.

Hovioikeuden asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

3 §.

Ennen kuin täytäntöönpanohakemukseen suostutaan, on elatusvelvolliselle varattava tilaisuus selityksen antamiseen.

4 §.

Hovioikeuden suostuttua 2 §:ssä tarkoitettuun hakemukseen on elatusapua koskevan päätöksen täytäntöönpanossa noudatettava, mitä on säädetty Suomen tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta.

Jos täytäntöönpantava päätös on esitetty jäljennöksenä, hovioikeuden on määrättävä, että ulosottomiehellä on valta panna päätös täytäntöön ilman ulosotonhaltijan lupaa.

5 §.

Asianosaisen, joka haluaa saada yleissopimuksen 9 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua maksutonta oikeusapua, on esitettävä hovioikeudelle selvitys siitä, että hänelle kysymyksessä olevassa elatusapua koskevassa asiassa on myönnetty maksuton oikeusapu tai että hänellä sen valtion lainsäädännön mukaan, johon päätöksen antanut viranomainen kuuluu, olisi ollut oikeus saada sellaista apua.

Tällaisen maksuttoman oikeusavun osalta on muutoin soveltuvin osin noudatettava, mitä maksuttomasta oikeudenkäynnistä 6 päivänä toukokuuta 1955 annetussa laissa (212/55) on säädetty.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Ulkoasiainministeri *Ahti Karjalainen.*

(Suomennos)

YLEISSOPIMUS

lapsen elatusapua koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta

Tämän yleissopimuksen allekirjoittajavaltiot,

haluten aikaansaada lapsen elatusapua koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta yhteiset määräykset,

ovat päättäneet tässä tarkoituksessa tehdä yleissopimuksen ja ovat sopineet seuraavista määräyksistä:

1 artikla

Tämän yleissopimuksen tarkoituksena on turvata sopimusvaltioissa sellaisten päätösten molemminpuolinen tunnustaminen ja täytäntöönpano, jotka on annettu naimattoman ja 21-vuotta nuoremman avioliitossa tai sen ulkopuolella syntyneen lapsen tai ottolapsen kansainvälisluontoisen tai valtionsisäisen elatusapuvaatimuksen johdosta.

Jos päätöksessä on kysymys muustakin kuin elatusvelvollisuudesta, rajoittuu yleissopimuksen vaikutus elatusvelvollisuuteen.

Yleissopimusta ei sovelleta sivusukuisten keskistä elatusapua koskeviin päätöksiin.

2 artikla

Jossakin sopimusvaltiossa annetut elatusapupäätökset on tunnustettava ja määrättävä täytäntöönpantaviksi muissa sopimusvaltioissa, asiaa uudelleen tutkimatta, mikäli

1. päätöksen antanut viranomainen on ollut toimivaltainen tämän yleissopimuksen mukaan;

2. vastaaja on haastettu tai ollut edustettuna sen valtion lakien mukaisesti, johon päätöksen antanut viranomainen kuuluu;

CONVENTION

concernant la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière d'obligations alimentaires envers les enfants

Les Etats signataires de la présente Convention;

Désirant établir des dispositions communes pour régler la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière d'obligations alimentaires envers les enfants;

Ont résolu de conclure une Convention à cet effet et sont convenus des dispositions suivantes:

Article premier

La présente Convention a pour objet d'assurer la reconnaissance et l'exécution réciproques, par les Etats contractants, des décisions rendues à l'occasion de demandes, à caractère international ou interne, portant sur la réclamation d'aliments par un enfant légitime, non légitime ou adoptif, non marié et âgé de moins de 21 ans accomplis.

Si la décision contient des dispositions sur un point autre que l'obligation alimentaire, l'effet de la Convention reste limité à cette dernière.

La Convention ne s'applique pas aux décisions en matière alimentaire entre collatéraux.

Article 2

Les décisions rendues en matière d'aliments dans un des Etats contractants devront être reconnues et déclarées exécutoires, sans révision au fond, dans les autres Etats contractants, si

1. l'autorité qui a statué a été compétente en vertu de la présente Convention;

2. la partie défenderesse a été régulièrement citée ou représentée selon la loi de l'Etat dont relève l'autorité ayant statué;

kuitenkin niin, että päätöksen tunnustaminen ja täytäntöönpano, milloin se on annettu asianosaisen poissaollessa, voidaan evätä, jos täytäntöönpanoviranomainen asianhaarat huomioon ottaen katsoo, että poissaollut on omatta syyttään jäänyt tietämättömäksi vireille pannusta menettelystä tai tilaisuudetta käyttää siinä asianosaisen puhevaltaa;

3. päätös on saanut lainvoiman siinä valtiossa, jossa se on annettu;

kuitenkin on väliaikaisesti täytäntöönpantavissa olevat päätökset ja väliaikaiset määräykset, vaikka niihin voitaisiinkin hakea muutosta, määrättävä täytäntöönpanoviranomaisen toimesta pantaviksi täytäntöön, jos tällaisia päätöksiä voidaan antaa ja panna täytäntöön siinä valtiossa, johon sanottu viranomainen kuuluu;

4. päätös ei ole ristiriidassa samaa asiaa ja samoja asianosaisia koskevan päätöksen kanssa, joka on annettu siinä valtiossa, missä päätökseen vedotaan;

tunnustaminen ja täytäntöönpano voidaan evätä, jos sanotunlainen asia oli päätöstä annettaessa vireillä siinä valtiossa, missä päätökseen vedotaan;

5. päätös ei ole ilmeisesti ristiriidassa sen valtion oikeusjärjestyksen perusteiden (ordre public) kanssa, missä päätökseen vedotaan.

toutefois, en cas de décision par défaut, la reconnaissance et l'exécution pourront être refusées si, au vu des circonstances de la cause, l'autorité d'exécution estime que c'est sans faute de la partie défaillante que celle-ci n'a pas eu connaissance de la procédure ou n'a pu s'y défendre;

3. la décision est passée en force de chose jugée dans l'Etat où elle a été rendue;

toutefois, les décisions exécutoires par provision et les mesures provisionnelles seront, quoique susceptibles de recours, déclarées exécutoires par l'autorité d'exécution si pareilles décisions peuvent être rendues et exécutées dans l'Etat dont relève cette autorité;

4. la décision n'est pas contraire à une décision rendue sur le même objet et entre les mêmes parties dans l'Etat où elle est invoquée;

la reconnaissance et l'exécution pourront être refusées si, avant le prononcé de la décision, il y a avait litispendance dans l'Etat où elle est invoquée;

5. la décision n'est pas manifestement incompatible avec l'ordre public de l'Etat où elle est invoquée.

3 artikla

Tämän yleissopimuksen mukaan katsotaan seuraavat viranomaiset kelpoisiksi antamaan päätöksiä elatusapuasioissa:

1. sen valtion viranomaiset, jonka alueella elatusvelvollisella oli vakinainen asuinpaikka asian tullessa vireille;

2. sen valtion viranomaiset, jonka alueella elatukseen oikeutetulla oli vakinainen asuinpaikka asian tullessa vireille;

3. viranomainen, jonka toimivaltaan elatusvelvollinen on alistunut joko nimenomaisesti tai ryhtymällä toimivaltaväitettä tekemättä vastaamaan pääasiassa.

Article 3

Aux termes de la présente Convention, sont compétentes pour rendre des décisions en matière d'aliments les autorités suivantes:

1. les autorités de l'Etat sur le territoire duquel le débiteur d'aliments avait sa résidence habituelle au moment où l'instance a été introduite;

2. les autorités de l'Etat sur le territoire duquel le créancier d'aliments avait sa résidence habituelle au moment où l'instance a été introduite;

3. l'autorité à la compétence de laquelle le débiteur d'aliments s'est soumis soit expressément, soit en s'expliquant sur le fond sans réserves touchant la compétence.

4 artikla

Asianosaisen, joka vetoaa päätökseen tai vaatii sitä täytäntöönpantavaksi, on esitettävä:

1. kappale päätöksestä, joka täyttää sen oikeaperäisenä pitämiselle asetettavat ehdot;

Article 4

La partie qui se prévaut d'une décision ou qui en demande l'exécution doit produire:

1. une expédition de la décision réunissant les conditions nécessaires à son authenticité;

2. todistus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta;

3. kun kysymys on päätöksestä, joka on annettu asianosaisen poissaollessa, oikeaksi todistettu jäljennös vireillepanokirjelmästä sekä todistus sen asianmukaisesta tiedoksiantamisesta.

5 artikla

Täytäntöönpanoviranomaisen on tutkittava ainoastaan ne ehdot, jotka on mainittu 2 artiklassa, sekä 4 artiklassa sanotut asiakirjat.

6 artikla

Täytäntöönpanomääräyksen antamisessa noudatettavaan menettelyyn sovelletaan, mikäli tässä yleissopimuksessa ei toisin sanota, sen valtion lakia, johon täytäntöönpanoviranomainen kuuluu.

Päätöksellä, joka määrätään täytäntöönpantavaksi, on sama voima ja vaikutus kuin olisi sellaisella päätöksellä, jonka on antanut sen valtion asianomainen viranomainen, missä täytäntöönpanoa pyydetään.

7 artikla

Jos päätöksessä, jonka täytäntöönpanoa pyydetään, elatusapua on määrätty maksettavaksi määräajoin, täytäntöönpano myönnetään sekä erääntyneiden että vastaisuudessa erääntyvien elatusapuerien osalta.

8 artikla

Edellisissä artikloissa mainittuja, tässä yleissopimuksessa tarkoitettujen päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon ehtoja on sovellettava myös 3 artiklassa tarkoitetun viranomaisen päätöksiin, joilla muutetaan aikaisemmalla päätöksellä vahvistettua elatusavun maksamisvelvollisuutta.

9 artikla

Asianosainen, jolle on myönnetty maksuton oikeusapu siinä valtiossa, jossa päätös on annettu, saa hyväkseen saman edun päätöksen täytäntöönpanoa koskevassa menettelyssä.

Tämän yleissopimuksen tarkoittamissa menettelyissä ei voida vaatia vakuuden asettamista oikeudenkäyntikuluista (cautio judicatum solvi).

2. les pièces de nature à établir que la décision est exécutoire;

3. en cas de décision par défaut, une copie authentique de l'acte introductif d'instance et les pièces de nature à établir que cet acte a été dûment signifié.

Article 5

L'examen de l'autorité d'exécution se bornera aux conditions visées dans l'article 2 et aux documents énumérés à l'article 4.

Article 6

La procédure d'exequatur est régie, en tant que la présente Convention n'en dispose autrement, par la loi de l'Etat dont relève l'autorité d'exécution.

Toute décision déclarée exécutoire a la même force et produit les mêmes effets que si elle émanait d'une autorité compétente de l'Etat où l'exécution est demendée.

Article 7

Si la décision dont l'exécution est demandée, a ordonné la prestation des aliments par paiements périodiques, l'exécution sera accordée tant pour les paiements déjà échus que pour les paiements à échoir.

Article 8

Les conditions établies par les articles précédents en ce qui concerne la reconnaissance et l'exécution des décisions visées par la présente Convention, s'appliquent également aux décisions émanant de l'une des autorités visées à l'article 3, modifiant la condamnation relative à une obligation alimentaire.

Article 9

La partie admise à l'assistance judiciaire gratuite dans l'Etat où la décision a été rendue en bénéficiera dans la procédure tendant à obtenir l'exécution de la décision.

Dans les procédures visées par la présente Convention, il n'y a pas lieu à cautio judicatum solvi.

Niissä menettelyissä, joihin tätä yleissopimusta on sovellettava, ovat esitetyt asiakirjat vapaat virallisesta oikeaksitodistamisesta ja laillistamisesta.

Les pièces produites sont dispensées, dans les procédures régies par la présente Convention, de visa et de légalisation.

10 artikla

Sopimusvaltiot sitoutuvat helpottamaan lapsiin kohdistuvan elatusvelvollisuuden perusteella myönnettyjen rahaerien siirtämistä toiseen valtioon.

Article 10

Les Etats contractants s'engagent à faciliter le transfert du montant des sommes allouées en raison d'obligations alimentaires envers les enfants.

11 artikla

Mikään tämän yleissopimuksen määräyksistä ei estä elatukseen oikeutettua vetoamasta muuhun elatusapupäätöksen täytäntöönpanoa koskevaan säännökseen täytäntöönpanoviranomaisen toimipaikan lain taikka muun sopimusvaltioiden välillä voimassaolevan sopimuksen mukaisesti.

Article 11

Aucune disposition de la présente Convention ne peut faire obstacle au droit du créancier d'aliments d'invoquer toute autre disposition applicable à l'exécution des décisions en matière d'aliments soit en vertu de la loi interne du pays où siège l'autorité d'exécution, soit aux termes d'une autre Convention en vigueur entre les Etats contractants.

12 artikla

Tätä yleissopimusta ei sovelleta ennen sen voimaantuloa annettuihin päätöksiin.

Article 12

La présente Convention ne s'applique pas aux décisions rendues avant son entrée en vigueur.

13 artikla

Jokaisen sopimusvaltion on ilmoitettava Alankomaiden hallitukselle ne viranomaiset, jotka ovat oikeutetut antamaan päätöksiä elatusapuasioissa sekä määräämään ulkomaiset päätökset täytäntöönpantaviksi.

Alankomaiden hallitus saattaa nämä ilmoitukset muiden sopimusvaltioiden tietoon.

Article 13

Chaque Etat contractant indiquera au Gouvernement des Pays-Bas les autorités compétentes pour rendre des décisions en matière d'aliments et pour rendre exécutoires les décisions étrangères.

Le Gouvernement des Pays-Bas portera ces communications à la connaissance des autres Etats contractants.

14 artikla

Tätä yleissopimusta sovelletaan sopimusvaltioiden varsinaisilla alueilla.

Jos sopimusvaltio haluaa yleissopimuksen saatettavaksi voimaan sopimusvaltion kaikilla muilla alueilla tai sellaisilla muilla alueilla, joiden kansainvälisistä suhteista se huolehtii, tulee sen ilmoittaa tästä aikomuksestaan asiakirjalla, joka on talletettava Alankomaiden ulkoasianministeriöön. Ministeriön on diplomaattista tietä lähetettävä jokaiselle sopimusvaltiolle oikeaksi todistettu jäljennös asiakirjasta.

Article 14

La présente Convention s'applique de plein droit aux territoires métropolitains des Etats contractants.

Si un Etat contractant en désire la mise en vigueur dans tous les autres territoires ou dans tels des autres territoires dont les relations internationales sont assurées par lui, il notifiera son intention à cet effet par un acte qui sera déposé auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas. Celui-ci en enverra, par la voie diplomatique, une copie, certifiée conforme, à chaucun des Etats contractants.

Tämä ilmoitus on voimassa varsinaisten alueiden ulkopuolella oleviin alueihin ainoastaan ilmoituksen tehneen valtion ja niiden valtioiden välillä, jotka ovat ilmoittaneet hyväksyvänsä sen. Tällainen ilmoitus on talletettava Alankomaiden ulkoasiainministeriöön, jonka on lähetettävä oikeaksi todistettu jäljennös siitä diplomaattista tietä kullekin sopimusvaltiolle.

15 artikla

Tämän yleissopimuksen voivat allekirjoittaa valtiot, jotka ovat olleet edustettuina kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin kahdeksannessa istunnossa.

Yleissopimus on ratifioitava ja ratifioimiskirjat talletettava Alankomaiden ulkoasiainministeriöön.

Jokaisesta ratifioimiskirjan tallettamisesta on laadittava pöytäkirja, josta on diplomaattista tietä toimitettava kullekin allekirjoittajavaltiolle asianmukaisesti oikeaksi todistettu jäljennös.

16 artikla

Tämä yleissopimus tulee voimaan kuudentenakymmenentenä päivänä siitä lukien kun neljäs ratifioimiskirja 15 artiklassa mainitulla tavalla on talletettu.

Jokaiseen allekirjoittajavaltioon nähden, joka ratifioi yleissopimuksen myöhemmin, yleissopimus tulee voimaan kuudentenakymmenentenä päivänä siitä lukien, kun sen valtion ratifioimiskirja on talletettu.

Tämä yleissopimuksen 14 artiklan toisessa kappaleessa edellytetyssä tapauksessa sitä sovelletaan kuudennestakymmenennestä päivästä alkaen siitä lukien, kun hyväksymisilmoitus on talletettu.

17 artikla

Kaikilla valtioilla, jotka eivät ole olleet edustettuina kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin kahdeksannessa istunnossa, on oikeus liittyä tähän yleissopimukseen. Valtion, joka haluaa sopimukseen liittyä, tulee ilmoittaa tästä aikomuksetaan asiakirjalla, joka on talletettava Alankomaiden ulkoasiainministeriöön. Viimeksi mainitun on lähetettävä oikeaksi todistettu jäljennös siitä diplomaattista tietä kullekin sopimusvaltiolle.

Cette déclaration n'aura d'effet relativement aux territoires non métropolitains que dans les rapports entre l'Etat qui l'aura faite et les Etats qui auront déclaré l'accepter. Cette dernière déclaration sera déposée auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas; celui-ci en enverra, par la voie diplomatique, une copie, certifiée conforme, à chacun des Etats contractants.

Article 15

La présente Convention est ouverte à la signature Etats représentés à la Huitième Session de la Conférence de La Haye de Droit International Privé.

Elle sera ratifiée et les instruments de ratification seront déposés auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas.

Il sera dressé de tout dépôt d'instruments de ratification un procèsverbal dont une copie, certifiée conforme, sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Etats signataires.

Article 16

La présente Convention entrera en vigueur le soixantième jour à partir du dépôt du quatrième instrument de ratification prévu par l'article 15.

Pour chaque Etat signataire, ratifiant postérieurement la Convention, celle-ci entrera en vigueur le soixantième jour à partir de la date du dépôt de son instrument de ratification.

Dans l'hypothèse visée par l'article 14, alinéa 2, de la présente Convention, celle-ci sera applicable le soixantième jour à partir de la date du dépôt de la déclaration d'acceptation.

Article 17

Tout Etat, non représenté à la Huitième Session de la Conférence de La Haye de Droit International Privé, pourra adhérer à la présente Convention. L'Etat désirant adhérer notifiera son intention par un acte qui sera déposé auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas. Celui-ci en enverra, par la voie diplomatique, une copie, certifiée conforme, à chacun des Etats contractants.

Yleissopimus tulee voimaan liittyvän valtion ja sellaisen valtion, joka on ilmoittanut hyväksyvänsä liittymisen, välillä kuudentenakymmenentenä päivänä liittymisilmoituksen sisältävän asiakirjan tallettamisesta.

Liittyminen vaikuttaa ainoastaan liittyvän valtion ja niitten sopimusvaltioiden välisissä suhteissa, jotka ovat ilmoittaneet hyväksyvänsä liittymiseen. Tämä ilmoitus on talletettava Alankomaiden ulkoasiainministeriöön, jonka on lähetettävä asianmukaisesti oikeaksi todistettu jäljennös siitä diplomaattista tietä kullekin sopimusvaltiolle.

On sovittu, että liittymiskirjan tallettaminen voi tapahtua vasta sitten kun tämä yleissopimus on tullut voimaan 16 artiklan mukaan.

La Convention entrera en vigueur, entre l'Etat adhérant et l'Etat ayant déclaré accepter cette adhésion, le soixantième jour après la date du dépôt de l'acte d'adhésion.

L'adhésion n'aura d'effet que dans les rapports entre l'Etat adhérant et les Etats contractants qui auront déclaré accepter cette adhésion. Cette déclaration sera déposée auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas; celui-ci en enverra, par la voie diplomatique, une copie, certifiée conforme, à chacun des Etats contractants.

Il est entendu que le dépôt de l'acte d'adhésion ne pourra avoir lieu qu'après l'entrée en vigueur de la présente Convention en vertu de l'article 16.

18 artikla

Jokainen sopimusvaltio voi allekirjoittaessaan tai ratifioidessaan tämän yleissopimuksen tai siihen liittyessään tehdä varauman sellaisen päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, jonka on antanut toimivaltansa elatusapuun oikeutetun asuinpaikkaan perustanut viranomainen toisessa sopimusvaltiossa.

Valtio, joka on tehnyt tällaisen varauman, ei voi vaatia omien viranomaistensa päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa, kun näiden toimivalta perustuu elatusapuun oikeutetun asuinpaikkaan.

Article 18

Chaque Etat contractant, en signant ou ratifiant la présente Convention ou en y adhérant, pourra faire une réserve quant à la reconnaissance et à l'exécution des décisions rendues par une autorité d'un autre Etat contractant, qui aurait été compétente en raison de la résidence du créancier d'aliments.

L'Etat qui aura fait usage de cette réserve ne pourra prétendre à l'application de la Convention aux décisions rendues par ses autorités lorsque celles-ci auront été compétentes en raison de la résidence du créancier d'aliments.

19 artikla

Tämä yleissopimus on oleva voimassa viisi vuotta tämän yleissopimuksen 16 artiklan ensimmäisessä kappaleessa mainitusta päivästä lukien. Tämä aika alkaa mainitusta päivästä myös niihin valtioihin nähden, jotka myöhemmin ovat ovat ratifioineet yleissopimuksen tai ovat siihen liittyneet.

Sopimus on katsottava ilman muuta uudistetuksi viideksi vuodeksi kerrallaan, ellei sitä sanota irti.

Irtisanominen on vähintään kuusi kuukautta ennen määräajan päättymistä ilmoitettava Alankomaiden ulkoasiainministeriölle, jonka tulee antaa siitä tieto kaikille muille sopimusvaltioille.

Irtisanominen voidaan rajoittaa koskemaan 14 artiklan toisen kappaleen mukaisesti teh-

Article 19

Le présente Convention aura une durée de cinq ans à partir de la date indiquée dans l'article 16, alinéa premier, de la présente Convention. Ce délai commencera à courir de cette date, même pour les Etats qui l'auront ratifiée ou y auront adhéré postérieurement.

La Convention sera renouvelée tacitement de cinq ans en cinq ans, sauf dénonciation.

La dénonciation devra, au moins six mois avant l'expiration du délai, être notifiée au Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas, qui en donnera connaissance à tous les Etats contractants.

La dénonciation peut se limiter aux territoires ou à certains territoires indiqués dans

dyssä ilmoituksessa tarkoitettuja alueita tai joitakin niistä.

Irtisanominen vaikuttaa ainoastaan siihen valtioon nähden, joka sen on ilmoittanut. Muihin sopimusvaltioihin nähden yleissopimus pysyy voimassa.

Tämän vakuudeksi ovat allekirjoittaneet henkilöt, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, nimikirjoituksellaan vahvistaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Haagissa 15 päivänä huhtikuuta 1958 yhtenä kappaleena, joka talletetaan Alankomaiden hallituksen arkistoon ja josta asianmukaisesti oikeaksi todistettu jäljennös toimitetaan diplomaattista tietä kullekin valtiolle, joka on ollut edustettuna kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin kahdeksannessa istunnossa, sekä sopimukseen myöhemmin liittyville valtioille.

(Allekirjoitukset)

une notification faite conformément à l'article 14, alinéa 2.

La dénonciation ne produira son effet qu'à l'égard de l'Etat qui l'aura notifiée. La Convention restera en vigueur pour les autres Etats contractants.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés, ont signé la présente Convention.

Fait à La Haye, le 15 avril 1958, en un seul exemplaire, qui sera déposé dans les archives du Gouvernement des Pays-Bas, et dont une copie, certifiée conforme, sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Etats représentés à la Huitième Session de la Conférence de La Haye de Droit International Privé ainsi qu'aux Etats adhérant ultérieurement.

(Signatures)

Hallituksen esitys Eduskunnalle julkaisujen kansainvälistä vaihtoa koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön (UNESCO) kymmenennessä yleiskokouksessa hyväksyttiin 3 päivänä joulukuuta 1958 julkaisujen kansainvälistä vaihtoa koskeva yleissopimus, jonka tarkoituksena on korvata Brysselissä vuonna 1886 tehty vastaavanlainen, mutta jo täysin vanhentunut yleissopimus. Käsiteltävänä oleva yleissopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 23 päivänä marraskuuta 1961. Tähän yleissopimukseen ovat liittyneet seuraavat 22 valtiota: Brasilia, Bulgaria, Ecuador, Espanja, Ghana, Guatemala, Israel, Iso-Britania, Italia, Kiinan tasavalta, Kuuba, Panama, Ranska, Romania, Sosialististen Neuvostotasavaltain Liitto, Ukrainan SNL, Valkovenäjän SNL, Unkari, Uusi Seelanti, Tanska, Tšekkoslovakia ja Yhdistynyt Arabitasavalta. Edellä mainitussa yleiskokouksessa hyväksyttiin myös virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskeva yleissopimus, jota koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle samanaikaisesti kuin tämä hallituksen esitys.

Julkaisujen vaihtoa koskevan yleissopimuksen 1 artiklan mukaan sillä pyritään edistämään ja helpottamaan julkaisujen vaihtoa sekä valtioelinten että muiden, luonteeltaan kasvatuksellisten, tieteellisten ja teknisten tai sivistyksellisten laitosten välillä, jotka eivät tavoittele taloudellista hyötyä. Vaihtotoiminnan kehittämistä, yhtenäistämistä ja sitä koskevien ohjeiden antamista varten suositellaan perustettavaksi erityisiä kansallisia vaihtokeskuksia. Nämä tehtävät voidaan kuitenkin uskoa muillekin viranomaisille tai laitoksille, milloin vaihtokeskusten perustamista ei pidetä suotavana.

Julkaisujen vaihdon helpottamiseksi sopimusvaltioiden on myönnettävä sekä yleissopimuksen mukaisesti maahantuodulle että maastaviedylle aineistolle tullivapaus sekä edullisin tulli- ym. helpotuksia koskeva käsittely samoin kuin huolehdittava siitä, että vaihtoviranomaiset pääsevät osallisiksi kaikkein edullisimmista kuljetusmaksuista ja -ehdoista sopimusvaltiossa. Yleissopimuksen tarkoittamana julkaisuaineistona pidetään kaikkia kasvatuksellisia, oikeudellisia, tieteellisiä, teknisiä, sivistyksellisiä tai tiedotusluonteisia julkaisuja. Vaihto saa kuitenkin tapahtua ainoastaan julkaisujen käyttöä, mutta ei jälleenmyyntiä varten.

On ilmeistä, että Suomen liittyminen tähän yleissopimukseen olisi omiaan edistämään julkaisujen vaihtoa Suomen ja ulkomaiden kirjastojen välillä ja siten helpottamaan ulkomaisen kirjallisuuden hankkimista kirjastoihimme. Erityisen edullista olisi, että Suomi saisi yleissopimukseen perustuvan oikeuden käyttää muiden sopimusvaltioiden vaihtokeskuksia hyväkseen samoin kuin sitä apua, jota UNESCO on yleissopimuksen mukaan velvollinen antamaan sen soveltamisessa esiintyviä kysymyksiä ratkaistaessa. Hallitus katsoo, että Suomen vaihtokeskukseksi olisi tarkoituksenmukaisinta määrätä Tieteellisten seurain kirjasto, joka tähänkin saakka on toiminut Suomen julkaisuvaihtotoiminnan keskuksena. Taloudellisesti yleissopimukseen liittyminen tulisi Suomen osalta johtamaan eräisiin säästöihin. Hyötyä olisi myös siitä, että nykyisin kuljetuskustannusten suorittamiseen liittyvät monet varsin kirjavat määräykset voitaisiin yhtenäistää.

Huomattava osa yleissopimuksen tarkoittamasta vaihtoaineistosta on jo muulla perusteella vapautettu tullista. Tullilain 90 §:n 8 kohdassa, sellaisena kuin se on 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa (403/65), säädetään, että "kasvatus-, tiede-, uutis- ja kulttuuriaineisto" on tullivapaa. Edellä mainitun kansallisen määräyksen lisäksi on mainittava, että Suomi on liittynyt Lake Successissa, New Yorkissa, marraskuun 22 päivänä 1950 tehtyyn kasvatus-, tiede- ja kulttuuriaineiston maahantuontia koskevaan yleis-

sopimukseen (SopS 9/1956), jossa sopimusvaltiot ovat sitoutuneet olemaan kantamatta tullia tai muita tuontiveroja toisesta sopimusvaltiosta saapuvista kirjoista sekä sanomalehdistä ja aikakausjulkaisuista, joissa ilmoitukset eivät ylitä 70 % koko alasta, sekä virallisista parlamentaarisista ja hallinnollisista asiakirjoista, jotka on julkaistu niiden alkuperämaassa, ja eräistä muista yleissopimuksessa tarkemmin luetelluista julkaisuista.

Suomen liittyminen julkaisujen kansainvälistä vaihtoa koskevaan yleissopimukseen ei siten tulisi sanottavasti vaikuttamaan tullituloihin. Yleissopimus merkitsee kuitenkin jossain määrin laajempaa tullivapautta kuin Suomessa nykyisin voimassa olevat lainsäännökset ja kansainväliset sopimukset edellyttävät. Tämän johdosta ja koska yleissopimuksen sisältönä on verovapauden myöntäminen, on hallitusmuodon 61 §:n mukaista, että Eduskunta päättää liittymisestä.

Edellä lausuttuun viitaten esitetään Hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti,

että Eduskunta hyväksyisi ne Pariisissa 5 päivänä joulukuuta 1958 tehdyn julkaisujen kansainvälistä vaihtoa koskevan yleissopimuksen säännökset ja määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Koska kysymyksessä oleva yleissopimus sisältää säännöksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, esitetään samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

julkaisujen kansainvälistä vaihtoa koskevan yleissopimuksen eräiden säännösten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Pariisissa 5 päivänä joulukuuta 1958 tehdyn, julkaisujen kansainvälistä vaihtoa koskevan yleissopimuksen säännökset ja määräykset olkoot, mikäli kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa, niin kuin niistä on sovittu.

2 §.

Mainittujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset annetaan asetuksella.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Ulkoasiainministeri *Ahti Karjalainen.*

(Suomennos)

Julkaisujen kansainvälistä vaihtoa koskeva

YLEISSOPIMUS

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokous on ollessaan koolla kymmenennessä istunnossaan Pariisissa marraskuun 4 päivästä lukien joulukuun 5 päivään 1958,

vakuuttuneena siitä, että julkaisujen kansainvälisen vaihdon kehittäminen on välttämätöntä aatteiden ja tietojen vapaalle vaihdolle maailman kansojen kesken,

ottaen huomioon arvon, jonka Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön perussääntö antaa julkaisujen kansainväliselle vaihdolle,

todeten uuden, julkaisujen vaihtoa koskevan kansainvälisen yleissopimuksen tarpeellisuuden,

tuntien ne julkaisujen kansainvälistä vaihtoa koskevat ehdotukset, jotka sisältyvät istunnon päiväjärjestyksen kohtaan 15.4.1,

ja päätettyään yhdeksännessä istunnossaan, että nämä ehdotukset on kansainvälisellä yleissopimuksella kansainvälisesti säänneltävä,

tänä joulukuun kolmantena päivänä 1958 hyväksynyt seuraavan yleissopimuksen.

1 artikla

Julkaisujen vaihto

Sopimusvaltiot sitoutuvat tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti edistämään ja helpottamaan julkaisujen vaihtoa sekä valtioelinten että muiden, luonteeltaan kasvatuksellisten, tieteellisten ja teknisten tai sivistyksellisten laitosten välillä, jotka eivät tavoittele taloudellista hyötyä.

CONVENTION

concerning the international exchange of publications

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Paris from 4 November to 5 December 1958, at its tenth session,

Convinced that development of the international exchange of publications is essential to the free exchange of ideas and knowledge among the peoples of the world,

Considering the importance accorded to the international exchange of publications by the Constitution of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization,

Recognizing the need for a new international convention concerning the exchange of publications,

Having before it proposal concerning the international exchange of publications constituting item 15.4.1 on the agenda of the session,

Having decided, at its ninth session, that these proposals should be made the subject of international regulation by way of an international convention,

Adopts this third day of December 1958, the present Convention.

Article 1

Exchange of Publications

The Contracting States undertake to encourage and facilitate the exchange of publications between both governmental bodies and non-governmental institutions of an educational, scientific and technical, or cultural nature, which are non-profit-making in character, in accordance with the provisions of the present Convention.

2 artikla

Julkaisujen vaihdon kohde

1. Tämän yleissopimuksen tarkoituksen mukaan voidaan seuraavien julkaisujen vaihtoa tämän yleissopimuksen 1 artiklassa mainittujen elinten ja laitosten välillä pitää sopivana käyttöä, mutta ei jälleenmyyntiä varten:

a) kasvatukselliset, oikeudelliset, tieteelliset, tekniset, sivistykselliset tai tiedotusluonteiset julkaisut kuten kirjat, sanoma- ja aikakauslehdet, kartat ja pohjapiirrokset, painokuvat, valokuvat, mikrojäljenteet, nuotit, sokeainkirjat ja muu graafinen aineisto;

b) niitä julkaisuja, joita tarkoitetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksessa joulukuun kolmantena päivänä 1958 hyväksytyssä virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskevassa yleissopimuksessa.

2. Tällä yleissopimuksella ei ole mitään vaikutusta Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksessa joulukuun 3 päivänä 1958 hyväksytyn virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskevan yleissopimuksen mukaisiin vaihtoihin.

3. Tätä yleissopimusta ei sovelleta luottamuksellisiin asiakirjoihin, kiertokirjeisiin ja muihin painatteisiin, joita ei ole julkaistu.

Article 2

Scope of the Exchange of Publications

1. For the purpose of the present Convention, the following publications may be considered appropriate articles to be exchanged, for use but not for resale, between the bodies and institutions referred to in Article 1 of the present Convention:

a) publications of an educational, legal, scientific and technical, cultural and informational nature, such as books, newspapers and periodicals, maps and plans, prints, photographs, microcopies, musical works, Braille publications and other graphic material;

b) publications covered by the Convention concerning the exchange of official publications and government documents between States, adopted by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization on the third day of December 1958.

2. The present Convention in no way affects exchanges carried out under the convention concerning the exchange of official publications and government documents between States, adopted by the general Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization on the third day of December 1958.

3. The present Convention does not apply to confidential documents, circulars and other items which have not been made public.

3 artikla

Vaihtopalvelu

1. Sopimusvaltiot voivat uskoa kansalliselle vaihtokeskukselle tai mikäli sellaista ei ole, sille keskusviranomaiselle tai niille keskusviranomaisille, joiden tehtävänä on huolehtia kyseisestä vaihdosta, seuraavat tehtävät, jotka liittyvät tämän yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettujen elinten ja laitosten välisen julkaisujen vaihdon kehittämiseen ja yhtenäistämiseen.

a) helpottaa julkaisujen vaihtoa erityisesti lähettämällä tarpeen tullen vaihtojulkaisuaineistoa;

Article 3

Exchange Services

1. The Contracting States may entrust the national exchange service or, where no such national exchange service exists, the central exchange authority or authorities with the following functions in connexion with the development and co-ordination of the exchange of publications among bodies and institutions referred to in Article 1 of the present Convention:

a) facilitating the international exchange of publications, in particular by transmitting, when appropriate, the material to be exchanged;

b) antaa neuvoja ja tietoja koti- ja ulkomaisille elimille ja laitoksille tarjona olevista vaihtomahdollisuuksista;

c) helpottaa tarvittaessa kaksoiskappaleiden vaihtoa.

2. Mikäli ei kuitenkaan pidetä suotavana tämän yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettujen elinten ja laitosten välisten vaihtojen kehittämisen ja yhtenäistämisen keskittämistä kansalliselle vaihtoelimelle tai keskusviranomaisille, tämän artiklan 1 kohdassa luetellut tehtävät voidaan uskoa kokonaan tai osaksi muulle tai muille viranomaisille.

b) supplying advice and information on exchange possibilities for bodies and institutions at home and abroad;

c) encouraging, when appropriate, the exchange of duplicate material.

2. However, when it is deemed undesirable to centralize in the national exchange service or in central authorities the development and co-ordination of exchanges among bodies and institutions referred to in Article 1 of the present Convention, any or all of the functions enumerated in paragraph 1 of the present article may be entrusted to other authority or authorities.

4 artikla

Lähettäminen

Lähettäminen voi tapahtua joko suoraan asianomaisten elinten tai laitosten välillä tai kansallisen vaihtokeskuksen tai vaihtoviranomaisten välityksellä.

Article 4

Method of Transmission

The transmission may be made either directly between the bodies and institutions concerned, or through the national exchange service or exchange authorities.

5 artikla

Kuljetuskustannukset

Milloin lähetykset tapahtuvat suoraan vaihto-osapuolten välillä, sopimusvaltioiden ei tarvitse vastata niistä aiheutuvista kustannuksista. Mikäli lähetys tapahtuu vaihtoviranomaisen tai -viranomaisten välityksellä, sopimusvaltiot vastaavat lähetyskustannuksista määräpaikkaan asti, mutta merikuljetuksesta pakkaus- ja kuljetuskustannukset maksetaan vain määräsataman tullivirastoon asti.

Article 5

Transport Charges

When transmissions are made directly between exchange partners, the Contracting States shall not be required to bear the cost thereof. If the transmission is made through the exchange authority or authorities, the Contracting States shall bear the cost of the transmission as far as destination, but for transport by sea, the cost of packing and carriage shall be paid only as far as the customs office of the port of arrival.

6 artikla

Kuljetusmaksut ja -ehdot

Sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin varmistuakseen siitä, että vaihtoviranomaiset hyötyvät kaikkein edullisimmista voimassaolevista kuljetusmaksuista ja -ehdoista riippumatta siitä, miten kuljetus tapahtuu postitse, maanteitse, rautateitse, sisämaa- tai merikuljetuksena, lentopostitse tai lentorahtina.

Article 6

Rates and Conditions of Transport

The Contracting States shall take all the necessary measures to ensure that the exchange authorities benefit from the most favourable existing rates and transport conditions, whatever the means of transport chosen: post, road, rail, inland or sea transport, airmail or air cargo.

7 artikla

Tulli- ja muut helpotukset

Jokainen sopimusvaltio myöntää vaihtoviranomaisilleen tullivapauden sekä tämän

Article 7

Customs and Other Facilities

Each Contracting State shall grant its exchange authorities exemption from customs

yleissopimuksen määräysten tai minkä hyvänsä sen soveltamista koskevan sopimuksen mukaisesti maahantuodulle että maastaviedylle aineistolle ja myöntää sille edullisimman tulli- ym. helpotuksia koskevan käsittelyn.

8 artikla

Vaihtojen kansainvälinen yhtenäistäminen

Auttaakseen Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestöä suorittamaan sille sen peruskirjassa määrätyt vaihtojen kansainvälistä yhtenäistämistä koskevat tehtävät, sopimusvaltiot lähettävät järjestölle vuosittain selostuksia tämän yleissopimuksen soveltamisesta samoin kuin jäljennökset 12 artiklan mukaisesti solmituista kahdenkeskisistä sopimuksista.

9 artikla

Tiedonannot ja tutkimukset

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö julkaisee sopimusvaltioilta 8 artiklan määräysten mukaisesti saamansa tiedonannot sekä laatii ja julkaisee tutkimuksia tämän yleissopimuksen soveltamisesta.

10 artikla

Unescon antama apu

1. Sopimusvaltiot voivat kääntyä Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön puoleen saadakseen teknistä apua minkä tahansa tätä yleissopimusta sovellettaessa esille tulevan kysymyksen yhteydessä. Järjestö antaa tällaista apua ohjelmansa ja mahdollisuuksiensa rajoissa erityisesti kansallisia vaihtoelimiä perustettaessa ja järjesteltäessä.

2. Järjestöllä on oikeus omasta aloitteestaan tehdä tässä asiassa ehdotuksia sopimusvaltioille.

11 artikla

Aikaisemmat sopimukset

Tämä yleissopimus ei vaikuta niihin velvoituksiin, joihin sopimusvaltiot ovat aikaisemmin solmittujen kansainvälisten sopimusten nojalla sitoutuneet.

duties for both imported and exported material under the provisions of the present Convention or under any agreement in implementation thereof and shall accord them the most favourable treatment as regards customs and other facilities.

Article 8

International Co-ordination of Exchange

To assist the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization in the performance of the functions assigned to it by its Constitution concerning the international co-ordination of exchange, the Contracting States shall send to the Organization annual reports on the working of the present convention and copies of bilateral agreements entered into in accordance with Article 12.

Article 9

Information and Studies

The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall publish information received from the Contracting States in application of Article 8 and shall prepare and publish studies on the working of the present Convention.

Article 10

Assistance of Unesco

1. The Contracting States may call upon the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization for technical assistance in connexion with any problem arising out of the application of the present Convention. The Organization shall accord such assistance, within the limits fixed by its programme and its resources, in particular for the creation and organization of national exchange services.

2. The Organization is authorized to make, on its own initiative, proposals on this matter to the Contracting States.

Article 11

Relation to Previous Agreements

The present Convention shall not affect obligations previously intered into by the Contracting States by virtue of international agreements.

12 artikla

Kahdenkeskiset sopimukset

Milloin osoittautuu tarpeelliseksi tai toivottavaksi, sopimusvaltiot solmivat kahdenkeskisiä sopimuksia täydentääkseen tätä yleissopimusta ja järjestääkseen sen soveltamisesta aiheutuvia yhteisiä kysymyksiä.

13 artikla

Kielet

Tämä yleissopimus on laadittu englannin, espanjan, ranskan ja venäjän kielillä, jotka kaikki neljä ovat yhtä todistusvoimaiset.

14 artikla

Ratifiointi ja hyväksyminen

1. Tämä yleissopimus on Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön jäsenvaltioiden ratifioitava tai hyväksyttävä niiden perustuslain säätämässä järjestyksessä.

2. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat on talletettava Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan huostaan.

15 artikla

Liittyminen

1. Tämä yleissopimus on avoinna kaikkien niiden maiden liittymistä varten, jotka eivät ole järjestön jäseniä, mutta jotka saavat liittymiskutsun Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön toimeenpanevalta neuvostolta.

2. Tähän yleissopimukseen liittyminen tapahtuu tallettamalla liittymiskirja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan huostaan.

16 artikla

Voimaantulo

Tämä yleissopimus tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä päivästä lukien, jolloin kolmas ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, mutta vain niiden valtioiden osalta, jotka ovat tal-

Article 12

Bilateral Agreements

Whenever necessary or desirable, the Contracting States shall enter into bilateral agreements for the purpose of supplementing the present Convention and regulating matters of common concern arising out of its application.

Article 13

Languages

The present Convention is drawn up in English, French, Russian and Spanish, the four texts being equally authoritative.

Article 14

Ratification and Acceptance

1. The present Convention shall be subject to ratification or acceptance by States members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, in accordance with their respective constitutional procedures.

2. The instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 15

Accession

1. The present Convention shall be open for accession by all States not members of the Organization invited to do so by the Executive Board of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

2. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 16

Entry into Force

The present Convention shall enter into force twelve months after the date of the deposit of the third instrument of ratification,acceptance or accession, but only with respect to those States which have deposited

lettaneet asianomaisen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa sinä päivänä tai aikaisemmin. Kunkin muun ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettaneen valtion osalta se tulee voimaan kaksitoista kuukautta sen jälkeen kun sen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu.

their respective instruments on or before that date. It shall enter into force for each other State which deposits its instrument of ratification, acceptance or accession, twelve months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance or accession.

17 artikla

Yleissopimuksen alueellinen laajentaminen

Jokainen sopimusvaltio voi tämän yleissopimuksen ratifioidessaan tai hyväksyessään tai siihen liittyessään tai milloin hyvänsä myöhemmin ilmoittaa Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajalle, että tämä yleissopimus ulotetaan koskemaan kaikkia niitä alueita yhteisesti tai mitä tahansa niistä alueista erikseen, joiden kansainvälisistä suhteista mainittu valtio vastaa. Mainittu ilmoitus tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua sen vastaanottamispäivästä lukien.

Article 17

Territorial Extension of the Convention

Any Contracting State may, at the time of ratification, acceptance or accession, or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization that the present Convention shall extend to all or any of the territories for whose international relations it is responsible. The said notification shall take effect twelve months after the date of its receipt.

18 artikla

Irtisanoutuminen

1. Jokainen sopimusvaltio voi irtisanoutua tästä yleissopimuksesta omalta osaltaan tai minkä hyvänsä alueen osalta, jonka kansainvälisistä suhteista se vastaa.

2. Irtisanoutumisesta on ilmoitettava kirjallisesti asiakirjalla, joka talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön puheenjohtajan huostaan.

3. Irtisanoutuminen tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua irtisanomiskirjan vastaanottamisesta lukien.

Article 18

Denunciations

1. Each Contracting State may denounce the present Convention on its own behalf or on behalf of any territory for whose international relations it is responsible.

2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

3. The denunciation shall take effect twelve months after the receipt of the instrument of denunciation.

19 artikla

Ilmoitukset

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtaja ilmoittaa järjestön jäsenvaltioille sekä niille 15 artiklassa mainituille valtioille, jotka eivät ole sen jäseniä, samoin kuin myös Yhdistyneille Kansakunnille kaikkien 14 ja 15 artiklassa mainittujen ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjojen tallettamisista sekä 17 ja 18 artiklassa mainituista ilmoituksista ja irtisanoutumisista.

Article 19

Notifications

The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall inform the States members of the Organization, States not members of the Organization referred to in Article 15, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance and accession provided for in Articles 14 and 15 and of the notifications and denunciations provided for respectively in Articles 17 and 18.

20 artikla

Yleissopimuksen tarkistus

Tämän yleissopimuksen voi Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokous tarkistaa. Tällainen tarkistus sitoo kuitenkin vain niitä valtioita, jotka tulevat tarkistetun yleissopimuksen sopimuspuoliksi.

Mikäli yleiskokous hyväksyy uuden yleissopimuksen, jossa tämä yleissopimus kokonaisuudessaan tai osaksi tarkistetaan, ja jollei uudessa yleissopimuksessa toisin määrätä tämä yleissopimus lakkaa olemasta avoinna ratifioimista, hyväksymistä tai liittymistä varten siitä päivästä lukien, jolloin uusi tarkistettu yleissopimus tulee voimaan.

21 artikla

Rekisteröinti

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti tämä yleissopimus rekisteröidään Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan pyynnöstä.

Tehty Pariisissa tänä viidentenä päivänä joulukuuta 1958 kahtena alkuperäiskappaleena, jotka kymmenennen istunnon yleiskokouksen puheenjohtaja ja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtaja ovat allekirjoittaneet ja jotka talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön arkistoon ja joista virallisesti oikeiksi todistetut jäljennökset toimitetaan kaikille 14 ja 15 artiklassa mainituille valtioille sekä Yhdistyneille Kansakunnille.

Edelläoleva on Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön Pariisissa pidetyn ja 5 päivänä joulukuuta 1958 päättyneen yleiskokouksen kymmenennen istunnon hyväksymän yleissopimuksen alkuperäisteksti.

Tämän vakuudeksi olemme allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen 5 päivänä joulukuuta 1958.

(Allekirjoitukset)

Article 20

Revision of the Convention

1. The present Convention may be revised by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, any such revision, however, binding only those States which shall become parties to the revising convention.

2. Should the General Conference adopt a new convention revising the present Convention in whole or in part, and unless the new convention otherwise provides, the present Convention shall cease to be open to ratification, acceptance or accession as from the date when the new revising convention enters into force.

Article 21

Registration

In accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations, the present Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Done at Paris, this fifth day of December 1958, in two authentic copies bearing the signatures of the President of the tenth session of the General Conference and of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, which shall be deposited in the Archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and certified true copies of which shall be delivered to all the States referred to in Articles 14 and 15 as well as to the United Nations.

The foregoing is the authentic text of the Convention duly adopted by the General Conference of the United Nations Educational, scientific and Cultural Organization during its tenth session, which was held in Paris and declared closed the fifth day of December 1958.

In faith whereof we have appended our signatures this fifth day of December 1958.

(Signatures)

Hallituksen esitys Eduskunnalle virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön (UNESCO) kymmenennessä yleiskokouksessa hyväksyttiin 3 päivänä joulukuuta 1958 virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskeva yleissopimus, jonka tarkoituksena on korvata Brysselissä vuonna 1886 tehty vastaavanlainen, mutta jo täysin vanhentunut yleissopimus. Kysymyksessä oleva yleissopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 30 päivänä toukokuuta 1961. Tähän yleissopimukseen ovat liittyneet seuraavat 22 valtiota: Bulgaria, Ceylon, Ecuador, Espanja, Ghana, Guatemala, Israel, Iso-Britannia, Italia, Kiinan tasavalta, Kuuba, Panama, Ranska, Romania, Sosialististen Neuvostotasavaltain Liitto, Ukrainan SNL, Valkovenäjän SNL, Unkari, Uusi Seelanti, Tanska, Tšekkoslovakia ja Yhdistynyt Arabitasavalta. Edellä mainitussa yleiskokouksessa hyväksyttiin myös julkaisujen kansainvälistä vaihtoa koskeva yleissopimus, jota koskeva hallituksen esitys annetaan Eduskunnalle samanaikaisesti kuin tämä hallituksen esitys.

Virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskeva yleissopimus ei nimenomaan velvoita vaihtamaan kyseessä olevia julkaisuja. Yleissopimuksen 1 artiklassa todetaan, että sopimuspuolet ovat halukkaita vaihtamaan tällaisia julkaisuja vastavuoroisuuden nojalla. 2 artiklan mukaan sopimusvaltiot saavat vapaasti määrätä, mitkä julkaisut kuuluvat vaihdettavaan aineistoon. Saman artiklan viimeisessä kohdassa määrätään, ettei yleissopimus koske sellaisia virallisjulkaisuja, jotka ovat luottamuksellisia eivätkä ole julkisia. Yleissopimuksen määräykset vaihdettavista julkaisuista ovat näin ollen erittäin väljät.

Yleissopimuksen 4 artiklan mukaan jokaisessa sopimusvaltiossa huolehtii vaihtotehtävistä kansallinen vaihtokeskus tai, jollei sellaista ole, tähän tehtävään määrätty vaihtoviranomainen. Jokaisen sopimusvaltion on huolehdittava siitä, että vaihtokeskuksella on oikeus saada vaihtoon tarvittavat julkaisut ja että sille myönnetään vaihtoa varten tarvittavat määrärahat. Yleissopimuksen kuljetuskustannuksia koskeva 7 artikla merkitsee nykyisin käytännössä noudatettujen verraten kirjavien määräysten yhtenäistämistä. Muut yleissopimuksen määräykset eivät anna aihetta erityisiin huomautuksiin.

Suomessa on Eduskunnan kirjasto jo pitkän ajan toiminut virallisjulkaisujen vaihtoelimenä. Kirjastosta annettu laki sisältääkin määräyksen, joka tavallaan antaa Eduskunnan kirjastolle virallisjulkaisujen vaihtokeskuksen aseman. Mainitun lain 10 §:n mukaan on nimittäin Valtion julkaisutoimisto velvollinen maksutta luovuttamaan kirjastolle sen työssä ja parlamenttien välisessä asiakirjain vaihdossa tarpeelliset julkaisut. Hallitus katsookin, että Eduskunnan kirjasto olisi määrättävä tämän yleissopimuksen mukaiseksi vaihtokeskukseksi.

Huomattava osa yleissopimuksen tarkoittamasta julkaisuaineistosta on jo muulla perusteella vapautettu tullista. Tullilain 90 §:n 8 kohdassa, sellaisena kuin se on 23 päivänä heinäkuuta 1965 annetussa laissa (403/65), säädetään, että "kasvatus-, tiede-, uutis- ja kulttuuriaineisto" on tullivapaa. Edellä mainitun kansallisen määräyksen lisäksi on mainittava, että Suomi on liittynyt Lake Successissa, New Yorkissa, marraskuun 22 päivänä 1950 tehtyyn kasvatus-, tiede- ja kulttuuriaineiston maahantuontia koskevaan yleissopimukseen (SopS 9/1956), jossa sopimusvaltiot ovat sitoutuneet olemaan kantamatta tullia tai muita tuontiveroja toisesta sopimusvaltiosta saapuvista kirjoista sekä sanomalehdistä ja aikakausjulkaisuista, joissa ilmoitukset eivät ylitä 70 % koko alasta, sekä virallisista, parlamentaarisista ja hallinnollisista asiakirjoista, jotka on julkaistu niiden

alkuperämaassa ja eräistä muista yleissopimuksessa tarkemmin luetelluista julkaisuista.

Suomen liittyminen virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskevaan yleissopimukseen ei siten tulisi sanottavasti vaikuttamaan tullituloihin. Yleissopimus merkitsee kuitenkin jossain määrin laajempaa tullivapautta kuin Suomessa nykyisin voimassa olevat lainsäännökset ja kansainväliset sopimukset edellyttävät. Tämän johdosta ja koska yleissopimuksen sisältönä on verovapauden myöntäminen, on hallitusmuodon 61 §:n mukaista, että Eduskunta päättää liittymisestä.

Edellä lausuttuun viitaten esitetään Hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti,

että Eduskunta hyväksyisi ne Pariisissa 5 päivänä joulukuuta 1958 tehdyn virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskevan yleissopimuksen säännökset ja määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Koska kysymyksessä oleva yleissopimus sisältää säännöksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, esitetään samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskevan yleissopimuksen eräiden säännösten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Pariisissa 5 päivänä joulukuuta 1958 tehdyn, virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskevan yleissopimuksen säännökset ja määräykset olkoot, mikäli kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa, niin kuin niistä on sovittu.

2 §.

Mainittujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset annetaan asetuksella.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Ulkoasiainministeri *Ahti Karjalainen.*

(Suomennos)

Virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskeva

YLEISSOPIMUS

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokous on ollessaan koolla kymmenennessä istunnossaan Pariisissa 4 päivästä marraskuuta 5 päivään joulukuuta 1958,

vakuuttuneena siitä, että julkaisujen kansainvälisen vaihdon kehittäminen on välttämätöntä aatteiden ja tietojen vapaalle vaihdolle maailman kansojen kesken,

ottaen huomioon arvon, jonka Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön perussääntö antaa julkaisujen kansainväliselle vaihdolle,

tietoisena virallisjulkaisujen vaihtoa koskevista määräyksistä, jotka sisältyvät virallisten asiakirjojen sekä tieteellisten ja kaunokirjallisten julkaisujen vaihtoa koskevaan yleissopimukseen sekä myös virallisia lehtiä ja valtiopäivien julkaisusarjoja sekä asiakirjojen välittömästi tapahtuvaa vaihtoa koskevaan yleissopimukseen, jotka yleissopimukset on solmittu Brysselissä 15 päivänä maaliskuuta 1886, samoin kuin erinäisiin julkaisujen vaihtoa koskeviin alueellisiin sopimuksiin,

todeten uusien virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa koskevan kansainvälisen yleissopimuksen tarpeellisuuden, tuntien ne ehdotukset, jotka koskevat virallisjulkaisujen valtioidenvälistä vaihtoa ja jotka sisältyvät istunnon päiväjärjestyksen kohtaan 15.4.1,

ja päätettyään yhdeksännessä istunnossaan, että nämä ehdotukset on kansainvälisellä yleissopimuksella säänneltävä,

CONVENTION

concerning the exchange of official publications and government documents between states

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Paris from 4 November to 5 December 1958, at its tenth session,

Convinced that development of the international exchange of publications is essential to the free exchange of ideas and knowledge among the peoples of the world,

Considering the importance accorded to the international exchange of publications by the Constitution of the United Nations Educational, Scientific and Cultur Organization.

Being aware of the provisions for the exchange of official publications set forth in the Convention for the International Exchange of Official Documents, Scientific and Literary Publications and in the Convention for the Immediate Exchange of Official Journals, Public Parlamentary Annals and Documents, concluded in Brussels on 15 March 1886 and in various regional agreements for the exchange of publications.

Recognizing the need for a new international convention concerning the exchange of official publications and government documents between States,

Having before it proposals concerning the exchange of official publications and government documents between States constituting item 15.4.1 on the agenda of the session,

Having decided, at its ninth session, that these proposals should be made the subject of international regulation by way of an international convention,

tänä joulukuun kolmantena päivänä 1958 hyväksynyt seuraavan yleissopimuksen.

1 artikla

Virallisjulkaisujen vaihto

Sopimusvaltiot ilmoittavat haluavansa vaihtaa virallisjulkaisujaan vastavuoroisuuden nojalla tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

2 artikla

Virallisjulkaisujen määritelmä

1. Tämän yleissopimuksen tarkoituksen mukaisesti seuraavia pidetään virallisjulkaisuina, milloin ne on julkaistu jonkin kansallisen valtionviranomaisen määräyksestä ja kustannuksella: valtiopäiväasiakirjoja, -kertomuksia ja -pöytäkirjoja ja muita lainsäädännöllisiä asiakirjoja; keskus-, liitto- tai paikalliselinten hallinnollisia julkaisuja ja kertomuksia, kansallisbibliografioita, hallinnollisia hakuteoksia, lakikokoelmia, tuomioistuinten päätöksiä sekä muita julkaisuja, joista on sovittu.

2. Tätä yleissopimusta sovellettaessa sopimusvaltiot saavat vapaasti määrätä, mitkä virallisjulkaisut kuuluvat vaihdettavaan aineistoon.

3. Tätä yleissopimusta ei sovelleta luottamuksellisiin asiakirjoihin, kiertokirjeisiin ja muihin painatteisiin, jotka eivät ole julkisia.

3 artikla

Kahdenkeskiset sopimukset

Sopimusvaltioiden tulee, pitäessään sitä tarkoituksenmukaisena, tehdä kahdenkeskisiä sopimuksia täydentääkseen tätä yleissopimusta ja järjestääkseen sen soveltamisesta aiheutuvia yhteisiä kysymyksiä.

4 artikla

Kansalliset vaihtoviranomaiset

1. Jokaisessa sopimusvaltiossa huolehtii vaihtotehtävistä kansallinen vaihtokeskus tai

Adopts, this third day of December 1958, the present Convention.

Article 1

Exchange of Official Publications and Government Documents

The Contracting States express their willingness to exchange their official publications and government documents, on a reciprocal basis, in accordance with the provisions of the the present Convention.

Article 2

Definition of Official Publications and Government Documents

1. For the purpose of the present Convention, the following are considered official publications and government documents when they are executed by the order and at the expense of any national governmental authority: parliamentary documents, reports and journals and other legislative papers; administrative publications and reports from central, federal and regional governmental bodies; national bibliographies, State handbooks, bodies of law, decisions of the Courts of Justice; and other publications as may be agreed.

2. However, in the application of the present Convention, the Contracting States shall be free to determine the official publications and government documents which shall constitute exchange material.

3. The present Convention does not apply to confidential documents, circulars and other items which have not been made public.

Article 3

Bilateral Agreements

The Contracting States, whenever they deem it appropriate, shall enter into bilateral agreements for the purpose of implementing the present Convention and regulating matters of common concern arising out of its application.

Artickle 4

National Exchange Authorities

1. In each Contracting State, the national exchange service or, where no such service

mikäli sellaista ei ole, tarkoitusta varten määrätty keskusviranomainen tai keskusviranomaiset.

2. Jokaisessa sopimusvaltiossa vaihtoviranomaiset vastaavat tämän yleissopimuksen ja, mikäli se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, 3 artiklassa mainittujen kahdenkeskisten sopimusten soveltamisesta. Jokainen valtio valtuuttaa kansallisen vaihtokeskuksen tai keskusviranomaisen hankkimaan vaihdettavan aineiston ja myöntää sille vaihdosta aiheutuvien tehtävien suorittamiseen tarvittavat varat.

exists, the central authority or authorities designated for the purpose, shall carry out the functions of exchange.

2. The exchange authorities shall be responsible within each Contracting State for the implementation of the present Convention and of bilateral agreements as referred to in Article 3, whenever appropriate. Each Contracting State shall give its national exchange service or the central exchange authorities the powers required to obtain the material to be exchanged and sufficient financial means to carry out the functions of exchange.

5 artikla

Vaihdettavien julkaisujen luettelo ja lukumäärä

Vaihdettavien virallisjulkaisujen luettelosta ja lukumäärästä sovitaan sopimusvaltioiden vaihtoviranomaisten kesken. Tätä virallisjulkaisujen luetteloa ja niiden lukumäärää voidaan muuttaa tällaisten viranomaisten välisillä järjestelyillä.

Article 5

List and Number of Publications for Exchange

The list and number of official publications and government documents for exchange shall be agreed between the exchange authorities of the Contracting States. This list and the number of official publications and government documents for exchange may be modified by arrangements between such authorities.

6 artikla

Lähettäminen

Lähetys voidaan toimittaa joko suoraan vaihdosta huolehtiville viranomaisille tai niiden määräämille vastaanottajille. Lähetysten luettelointitavasta vaihtoviranomaiset voivat sopia.

Article 6

Method of Transmission

Transmissions may be made directly to exchange authorities or to recipients named by them. The method of listing consignments may be agreed between exchange authorities.

7 artikla

Kuljetuskustannukset

Ellei toisin sovita, suorittaa lähettävä vaihtoviranomainen lähetyskulut määräpaikkaan saakka, mutta lähetysten tapahtuessa meritse pakkaus- ja kuljetuskustannukset maksetaan vain määräsataman tullivirastoon asti.

Article 7

Transport Charges

Unless otherwise agreed, the exchange authority which undertakes the transmission shall bear the cost thereof as far as destination, but for transport by sea, the cost of packing and carriage shall be paid only as far as the customs office of the port of arrival.

8 artikla

Kuljetusmaksut ja -ehdot

Sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin varmistautuakseen siitä, että vaihdosta huolehtivat viranomaiset hyö-

Article 8

Rates and Conditions of Transport

The Contracting States shall take all the necessary measures to ensure that the exchange authorities benefit from the most

tyvät kaikkein edullisimmista voimassa olevista kuljetusmaksuista ja -ehdoista riippumatta siitä, miten kuljetus tapahtuu: postitse, maanteitse, rautateitse, sisämaa- tai merikuljetuksena, lentopostitse tai lentorahtina.

9 artikla

Tulli- ja muut helpotukset

Jokainen sopimusvaltio myöntää vaihtoviranomaisilleen tullivapauden sekä tämän yleissopimuksen määräysten tai minkä hyvänsä sen soveltamista koskevan sopimuksen mukaisesti maahantuodulle että maastaviedylle aineistolle ja myöntää sille edullisimman tulli- ym. helpotuksia koskevan käsittelyn.

10 artikla

Vaihtojen kansainvälinen yhtenäistäminen

Auttaakseen Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestöä suorittamaan sille sen peruskirjassa määrätyt, vaihtojen kansainvälistä yhtenäistämistä koskevat tehtävät, sopimusvaltiot lähettävät järjestölle vuosittain selostuksia tämän yleissopimuksen soveltamisesta samoin kuin jäljennökset kaikista 3 artiklan mukaisesti solmituista kahdenkeskisistä sopimuksista.

11 artikla

Tiedonannot ja tutkimukset

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö julkaisee sopimusvaltioilta 10 artiklan mukaisesti saamansa tiedonannot sekä laatii ja julkaisee tutkimuksia tämän yleissopimuksen soveltamisesta.

12 artikla

Unescon antama apu

1. Sopimusvaltiot voivat kääntyä Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön puoleen saadakseen teknistä apua tätä yleissopimusta sovellettaessa esiintyvien kysymysten ratkaisemiseksi. Järjestö antaa tällaista apua ohjelmansa ja mahdollisuuksiensa rajoissa erityisesti vaihdosta huolehtivia kansainvälisiä elimiä perustettaessa ja järjestettäessä.

favourable existing rates and transport conditions, whatever the means of transport chosen: post, road, rail, inland or sea transport, airmail or air cargo.

Article 9

Customs and Other Facilities

Each Contracting State shall grant its exchange authorities exemption from customs duties for both imported and exported material under the provisions of the present Convention or under any agreement in implementation thereof and shall accord them the most favourable treatment as regards customs and other facilities.

Article 10

International Co-ordination of Exchange

To assist the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization in the performance of the functions concerning the international co-ordination of exchange assigned to it by its Constitution, the Contracting States shall send to the Organization annual reports on the working of the present Convention and copies of bilateral agreements entered into in accordance with Article 3.

Article 11

Information and Studies

The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall publish information received from the Contracting States in conformity with Article 10 and shall prepare and publish studies on the working of the present Convention.

Article 12

Assistance of Unesco

1. The Contracting States may call upon the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization for technical assistance in connexion with any problem arising out of the application of the present Convention. The Organization shall accord such assistance within the limits fized by its programme and its resources, in particular, for the creation and organization of national exchange services.

2. Järjestöllä on oikeus omasta aloitteestaan tehdä tässä asiassa ehdotuksia sopimusvaltioille.

2. The Organization is authorized to make, on its own initiative, proposals on these matters to the Contracting States.

13 artikla

Aikaisemmat sopimukset

Tämä yleissopimus ei vaikuta niihin velvoituksiin, joihin sopimusvaltiot ovat aikaisemmin solmittujen kansainvälisten sopimusten nojalla sitoutuneet. Sitä ei ole käsitettävä niin, että se vaatisi jo voimassa olevien sopimusten perusteella suoritettujen vaihtojen uudelleen suorittamista.

Article 13

Relation to Previous Agreements

The present Convention shall not affect obligations previously entered into by the Contracting States by virtue of international agreements. It shall not be construed as requiring a duplication of exchanges conducted under existing agreements.

14 artikla

Kielet

Tämä yleissopimus on laadittu englannin, espanjan, ranskan ja venäjän kielillä, jotka neljä tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia.

Article 14

Languages

The present Convention is drawn up in English, French, Russian and Spanish, the four texts being equally authoritative.

15 artikla

Ratifiointi ja hyväksyminen

1. Tämä yleissopimus on Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön jäsenvaltioiden ratifioitava tai hyväksyttävä niiden perustuslain säätämässä järjestyksessä.

2. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat on talletettava Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan huostaan.

Article 15

Ratification and Acceptance

1. The present Convention shall be subject to ratification or acceptance by States members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, in accordance with their respective constitutional procedures.

2. The instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

16 artikla

Liittyminen

1. Tämä yleissopimus on avoinna kaikkien niiden valtioiden liittymiselle, jotka eivät ole järjestön jäseniä, mutta jotka saavat liittymiskutsun Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön toimeenpanevalta neuvostolta.

2. Tähän yleissopimukseen liittyminen tapahtuu tallettamalla liittymiskirja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan huostaan.

Article 16

Accession

1. The present Convention shall be open for accession by all States not menmbers of the Organization invited to do so by the Executive Board of the United Nations Educational, Scientific and Cultur Organization.

2. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

17 artikla

Voimaantulo

Tämä yleissopimus tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä päivästä lukien, jolloin kolmas ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, mutta vain niiden valtioiden osalta, jotka ovat tallettaneet asianomaisen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa sinä päivänä tai aikaisemmin. Kunkin muun ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettaneen valtion osalta se tulee voimaan kaksitoista kuukautta sen jälkeen kun kyseinen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu.

Article 17

Entry into Force

The present Convention shall enter into force twelve months after the date of the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or accession, but only with respect to those States which have deposited their respective instruments on or before that date. It shall enter into force for each other State which deposits its instrument of ratification, acceptance or accession, twelve months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance or accession.

18 artikla

Yleissopimuksen alueellinen laajentaminen

Jokainen sopimusvaltio voi tämän yleissopimuksen ratifioidessaan tai hyväksyessään tai siihen liittyessään tai milloin hyvänsä myöhemmin ilmoittaa Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajalle, että tämä yleissopimus ulotetaan koskemaan kaikkia niitä alueita yhteisesti tai jotakin niistä alueista erikseen, joiden kansainvälisistä suhteista mainittu valtio vastaa. Mainittu ilmoitus tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua sen vastaanottamispäivästä lukien.

Article 18

Territorial Extension of the Convention

Any Contracting State may, at the time of ratification, acceptance or accession, or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization that the present Convention shall extend to all or any of the territories for whose international relations it is responsible. The said notification shall take effect twelve months after the date of its receipt.

19 artikla

Irtisanoutuminen

1. Jokainen sopimusvaltio voi irtisanoutua tästä yleissopimuksesta omalta osaltaan tai minkä hyvänsä alueen osalta, jonka kansainvälisistä suhteista se vastaa.

2. Irtisanoutumisesta on ilmoitettava kirjallisesti asiakirjalla, joka talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan huostaan.

3. Irtisanoutuminen tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua irtisanomiskirjan vastaanottamisesta lukien.

Article 19

Denunciation

1. Each Contracting State may denonuce the present Convention on its own behalf or on behalf of any territory for whose international relations it is responsible.

2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

3. The denunciation shall take effect twelve months after the receipt of the instrument of denunciation.

20 artikla

Ilmoitukset

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtaja

Article 20

Notifications

The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural

ilmoittaa järjestön jäsenvaltioille sekä niille 16 artiklassa mainituille valtioille, jotka eivät ole sen jäseniä, samoin kuin myös Yhdistyneille Kansakunnille kaikkien 15 ja 16 artiklassa mainittujen ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjojen tallettamisista ja 18 ja 19 artiklassa mainituista ilmoituksista ja irtisanoutumisista.

Organization shall inform the States members of the Organization, States not members of the Organization referred to in Article 16, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance and accession provided for in Articles 15 and 16 and of the notifications and denunciations provided for respectively in Articles 18 and 19.

21 artikla

Yleissopimuksen tarkistus

1. Tämän yleissopimuksen voi Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokous tarkistaa. Tällainen tarkistus sitoo kuitenkin vain niitä valtioita, jotka tulevat tarkistetun yleissopimuksen osapuoliksi.

2. Mikäli yleiskokous hyväksyisi uuden yleissopimuksen, jossa tämä yleissopimus kokonaisuudessaan tai osaksi tarkistetaan, ja jollei uudessa sopimuksessa toisin määrätä, tämä yleissopimus lakkaa olemasta avoinna ratifioimista, hyväksymistä tai liittymistä varten siitä päivästä lukien, jolloin uusi tarkistettu yleissopimus tulee voimaan.

Article 21

Revision of the Convention

1. The present Convention may be revised by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, any such revision, however, binding only those States which shall become parties to the revising convention.

2. Should the General Conference adopt a new convention revising the present Convention in whole or in part, and unless the new convention otherwise provides, the present Convention shall cease to be open to ratification, acceptance or accession as from the date when the new revising convention enters into force.

22 artikla

Rekisteröinti

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102. artiklan mukaisesti on tämä sopimus rekisteröitävä Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan pyynnöstä.

Article 22

Registration

In accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations, the present Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of the United Nations Educational ,Scientific and Cultural Organization.

Tehty Pariisissa tänä viidentenä päivänä joulukuuta 1958 kahtena alkuperäiskappaleena, jotka kymmenennen istunnon yleiskokouksen puheenjohtaja ja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtaja ovat allekirjoittaneet ja jotka talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön arkistoon ja joista virallisesti oikeiksi todistetut jäljennökset toimitetaan kaikille 15 ja 16 artiklassa mainituille valtioille sekä Yhdistyneille Kansakunnille.

Done at Paris, this fifth day of December 1958, in two authentic copies bearing the signatures of the President of the tenth session of the General Conference and of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, which shall be deposited in the Archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and certified true copies of which shall be delivered to all the States referred to in Articles 15 and 16 as well as to the United Nations.

Edelläoleva on Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön Pariisissa pidetyn ja 5 päivänä joulukuuta 1958 päättyneen yleiskokouksen kymmenennen istunnon hyväksymän yleissopimuksen alkuperäisteksti.

Tämän vakuudeksi olemme allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen 5 päivänä joulukuuta 1958.

(Allekirjoitukset)

The foregoing is the authentic text of the Convention duly adopted by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization during its tenth session which was held in Paris and declared closed the fifth day of December 1958.

In faith whereof we have appended our signatures this fifth day of December 1958.

(Signatures)

Hallituksen esitys Eduskunnalle kaupallisten ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia koskevan tulliyleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suomessa on jo aikaisemmin saatettu voimaan vastaavia yleissopimuksia, kuten esim. yksityisten ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia koskeva tulliyleissopimus (SopS 1962: 33). Siinä omaksuttuja päälinjoja noudattelee myös Euroopan taloudellisen komission toimesta Genèvessä 18 päivänä toukokuuta 1956 allekirjoitettu kaupallisten ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia koskeva tulliyleissopimus. Tämä yleissopimus ja edellä mainittu yksityisten ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia koskeva tulliyleissopimus yhdessä käsittävät kaikki maanteitä käyttävät moottoriajoneuvot.

Tulliyleissopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 8 päivänä huhtikuuta 1959. Sen on tähän mennessä ratifioinut tai siihen on liittynyt yhteensä 23 valtiota niiden joukossa myös Ruotsi ja Tanska. Näin ollen olisi Suomenkin etujen mukaista liittyä tähän yleissopimukseen.

Yleissopimuksen pyrkimyksenä on helpottaa kansainvälisessä maantieliikenteessä toisen sopimuspuolen alueella rekisteröityjen kaupallisten ajoneuvojen tuontitullitta ja -veroitta sekä tuontikielloitta ja -rajoituksitta jälleenvientiehdoin ja muilla yleissopimuksessa määrätyillä ehdoilla tapahtuvaa väliaikaista maahantuontia.

Yleissopimuksessa tarkoitetaan:

a) "tuontitullilla ja -veroilla" ei ainoastaan tullia, vaan myös kaikenlaisia tuonnin johdosta kannettavia veroja ja maksuja;

b) "ajoneuvoilla" kaikkia moottorikäyttöisiä maantiekulkuneuvoja sekä yhdessä niiden kanssa tai erikseen maahantuotuja perävaunuja, jotka voidaan yhdistää sellaisiin kulkuneuvoihin, samoin kuin tällaisen kulkuneuvon mukana maahantuotuja varaosia, tavanmukaisia lisälaitteita ja varusteita;

c) "kaupallisella käytöllä" henkilöiden kuljetusta korvausta, palkkiota tai muuta hyötyä vastaan taikka tavaroiden kuljettamista teollista tai kaupallista tarkoitusta varten maksusta tai maksutta;

d) "väliaikaista maahantuontia koskevalla tuontiluvalla" sellaista tulliasiakirjaa, joka yksilöi ajoneuvon ja osoittaa, että vakuus on asetettu tai talletus suoritettu tuontitullin ja -verojen osalta;

e) "liikeyrityksellä" kauppa- tai teollisuusliikettä riippumatta sen oikeudellisesta asemasta, mukaan luettuna kaupallista tai teollista toimintaa harjoittava luonnollinen henkilö;

f) "henkilöllä" sekä luonnollista henkilöä että oikeushenkilöä, mikäli asiayhteydestä ei muuta johdu.

Tullilain 91 §:n nojalla on muun muassa jälleenvietäväksi tarkoitettu kulkuneuvo, jota käytetään matkustajien tai tavaran kuljetukseen tullialueelle tai tullialueelta, väliaikaisesti tullivapaa kulkuneuvoa tullialueelle tuotaessa samoin kuin varaosat ja korjaustarvikkeetkin, edellyttäen, että tavarat viedään maasta vuoden kuluessa tuontipäivästä lukien. Tämän perusteella on Suomen kansallinen ajoneuvojen tullivapautta koskeva järjestelmä joustavampi ja vapaampi kuin tulliyhteistyösopimuksen sisältämä järjestelmä siinäkin suhteessa, ettei lainsäädännön puitteissa vaadita mitään vakuutta tullin ja muiden tuontiverojen maksamisesta silloin kun väliaikainen tullivapaus myönnetään. Näin ollen ei yleissopimuksen tarkoittama takausjärjestelmä, sisällä parannusta voimassa olevaan järjestelmään verrattuna. Tilanne saattaisi muuttua siinä tapauksessa, että maan kansallista menettelyä myöhemmin muutettaisiin ja takausjärjestelmä sen johdosta tulisi tarpeelliseksi. Takausjärjestelmällä on kuitenkin nytkin merkitystä kysymyksen ollessa ulkomaille suuntautuvasta liikenteestä. Yleissopimukseen liittymistä puoltaakin erikoisesti se seikka, että suomalaiset ulkomaille suuntautuvassa liikenteessä käytettävät ajoneuvot yleissopimukseen liittymisen jälkeen olisivat huomattavasti edullisemmassa asemassa. Ensiksikin on todettava, että niissä valtioissa, joissa kansallisen lainsäädännön määräykset ovat

yleissopimuksen määräyksiä ankarammat, ovat suomalaiset ajoneuvot joutuneet Suomen ollessa sopimuksen ulkopuolella ankaramman kohtelun alaisiksi. Toiseksi on huomattava, että tilanne saattaa olla vielä pahempi niiden valtioiden alueelle suuntautuvan liikenteen osalta, joilla ei ehkä ole sopimuksen piiriin kuuluvina lainkaan erityisiä kansallisia määräyksiä.

Kun on kysymys tullivapaan väliaikaisen tuonnin yhteydessä käytettävistä asiakirjoista, joille on maahan tuotaessa myönnettävä vapaus tuontiveroista yleissopimuksen 6 artiklan perusteella, todettakoon, että väliaikaiseen tullivapaaseen maahantuontiin oikeuttavat tullitakuukirjat laaditaan normaalisti kulkuneuvojen tuontimaan asianomaisten järjestöjen lomakkeille, ja tätä varten ne lähettävät lomakkeitaan muiden jäsenmaiden vastaaville järjestöille niiden täytettäviksi. Tällaiset tullitakuu- ja tullitakuulehtiölomakkeet kuuluvat tullitariffin nimikkeen 49.11 mukaan tullattaviin. Mainittu nimike on nykyään tullivapaa. Kuitenkin ovat tällaiset lomakkeet liikevaihtoveron alaisia. Yleissopimuksen tultua voimaan lienee katsottava, että lomakkeiden tullivapaus perustuu yleissopimukseen ja tästä seuraa, että ne ovat liikevaihtoverolain 26 §:n nojalla liikevaihtoverovapaita.

Yleissopimus noudattaa muutoin muiden vastaavien tulliyleissopimusten linjaa eikä niiden osalta ole erityistä huomautettavaa. Mainittakoon kuitenkin, että yleissopimuksen 39 artiklan mukaan yleissopimuksen osalta ei voida tehdä varaumia, paitsi mikäli on kysymys riitaisuuksien ratkaisusta. Yleissopimukseen liittyminen ei siis tulisi tuomaan mitään uusia periaatteita tullioikeuteemme, vaikka eräät yleissopimuksen määräykset edellä mainitun 6 artikan osalta ja yleissopimuksen takausjärjestelmän osalta menevät kansallista lainsäädäntöämme pitemmälle.

Edellä lausuttuun viitaten esitetään Hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti,

että Eduskunta hyväksyisi ne kaupallisten ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia koskevan tulliyleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta.

Koska kysymyksessä oleva yleissopimus sisältää säännöksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, esitetään samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

kaupallisten ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia koskevan tulliyleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Genèvessä 18 päivänä toukokuuta 1956 tehdyn kaupallisten ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia koskevan tulliyleissopimuksen määräykset olkoot, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Ulkoasiainministeri *Ahti Karjalainen.*

(Suomennos)

Kaupallisten ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia koskeva

TULLIYLEISSOPIMUS

Sopimuspuolet,

haluten helpottaa kansainvälistä maantieliikennettä,

ottaen huomioon New Yorkissa 4 päivänä kesäkuuta 1954 tehdyn yksityisten ajoneuvojen väliaikaista maahantuontia koskevan tulliyleissopimuksen määräykset,

haluten mahdollisuuksien mukaan soveltaa samanlaisia määräyksiä kaupallisiin tarkoituksiin käytettävien ajoneuvojen väliaikaiseen maahantuontiin ja erityisesti sallia näitä ajoneuvoja varten niiden tulliasiakirjojen käytön, jotka on määrätty yksityisiä ajoneuvoja varten,

ovat sopineet seuraavasta:

I luku

Määritelmiä

1 artikla

Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan:

a) "tuontitullilla ja -veroilla" ei ainoastaan tullia vaan myös kaikenlaisia tuonnin johdosta kannettavia veroja ja maksuja;

b) "ajoneuvoilla" kaikkia moottorikäyttöisiä maantiekulkuneuvoja sekä yhdessä niiden kanssa tai erikseen maahantuotuja perävaunuja, jotka voidaan yhdistää sellaisiin kulkuneuvoihin, samoinkuin tällaisen kulkuneuvon mukana maahantuotuja varaosia ja tavanmukaisia lisälaitteita ja varusteita;

c) "kaupallisella käytöllä" henkilöiden kuljetusta korvausta, palkkiota tai muuta hyötyä vastaan taikka tavaroiden kuljettamista teollista tai kaupallista tarkoitusta varten maksusta tai maksutta;

d) "väliaikaista maahantuontia koskevalla tuontiluvalla" sellaista tulliasiakirjaa, joka

CUSTOMS CONVENTION

on the Temporary Importation of Commercial Road Vehicles

The Contracting Parties,

Desiring to facilitate international road traffic,

Having regard to the provisions of the Customs Convention on the Temporary Importation of Private Road Vehicles, done at New York on 4 June 1954,

Desiring to apply similar provisions, so far as possible, to the temporary importation of commercial road vehicles and, in particular, to provide for the use, for those vehicles, of the Customs documents prescribed for private road vehicles,

Have agreed as follows:

Chapter I

Definitions

Article 1

For the purpose of this Convention:

a) The term "import duties and import taxes" shall mean not only Customs duties but also all duties and taxes whatever chargeable by reason of importation;

b) the term "vehicles" shall mean all road motor vehicles and all trailers which can be coupled to such vehicles (whether imported with the vehicle or separately), together with their spare parts and their normal accessories and equipment, when imported with the vehicle;

c) The term "commercial use" shall mean use for the transport of persons for remuneration, reward or other consideration or for the industrial or commercial transport of goods with or without remuneration;

d) The term "temporary importation papers" shall mean the Customs document

yksilöi ajoneuvon ja osoittaa, että vakuus on asetettu tai talletus suoritettu tuontitullin ja -verojen osalta;

e) "liikeyrityksellä" kauppa- tai teollisuusliikettä riippumatta sen oikeudellisesta asemasta, mukaan luettuna kaupallista tai teollista toimintaa harjoittava luonnollinen henkilö;

f) "henkilöllä" sekä luonnollista henkilöä että oikeushenkilöä, mikäli asiayhteydestä ei muuta johdu.

identifying the vehicle and providing evidence of the guarantee or deposit of import duties and import taxes;

e) The term "undertakings" shall mean commercial or industrial concerns, whatever their legal status, and shall include natural persons engaged in commercial or industrial activities;

f) The term "persons" shall mean both natural and legal persons unless the context otherwise requires.

II luku

Tuontitullitta ja -veroitta tapahtuva väliaikainen maahantuonti, johon ei kohdistu tuontikieltoja tai -rajoituksia

2 artikla

1. Jokaisen sopimuspuolen on tuontitullitta ja -veroitta sekä tuontikielloitta ja -rajoituksitta jälleenvientiehdoin ja muilla tässä yleissopimuksessa määrätyillä ehdoilla sallittava tuoda väliaikaisesti maahan toisen sopimuspuolen alueella rekisteröityjä ajoneuvoja, joita siltä alueelta käsin toimivat liikeyritykset käyttävät kansainvälisessä maantieliikenteessä kaupallisiin tarkoituksiin ja ja jotka sellaisessa tarkoituksessa tuodaan maahan.

2. Tällaisista ajoneuvoista on oltava väliaikaista maahantuontia koskevat tuontiluvat, jotka takaavat tuontitullin ja -verojen sekä mahdollisten sakkotullien suorittamisen, jollei 27 artiklan 4 kohdan erityismääräyksistä muuta johdu.

3. Vuokralleantotarkoituksessa maahantuodut ajoneuvot eivät nauti tämän yleissopimuksen mukaisia etuja.

3 artikla

1. Ajoneuvon kuljettaja sekä sen muu miehistö saa tulliviranomaisten määräämillä ehdoilla väliaikaisesti tuoda maahan kohtuullisen määrän henkilökohtaisia tavaroitaan, jolloin otetaan huomioon oleskeluaika tuontimaassa.

2. Matkaa varten tarvittavia elintarvikkeita sekä henkilökohtaiseen kulutukseen tarkoitettuja pieniä tupakka-, sikari- ja savukemääriä saadaan tuoda maahan tuontitullitta ja -veroitta.

Chapter II

Temporary importation without payment of import duties and import taxes and free of import prohibitions and restrictions

Article 2

1. Each of the Contracting Parties shall grant temporary admission without payment of import duties and import taxes and free of import prohibitions and restrictions, subject to re-exportation and to the other conditions laid down in this Convention, to vehicles registered in the territory of any of the other Contracting Parties and imported and used in international road traffic for commercial use by undertakings operating from that territory.

2. Such vehicles shall be covered by temporary importation papers guaranteeing payment of import duties and import taxes, and if the case should arise, of any Customs penalties incurred, subject to the special provisions of paragraph 4 of article 27.

3. Vehicles which are imported with a view to their being hired out after importation shall not be entitled to the benefits of this Convention.

Article 3

1. Subject to such conditions as the Customs authorities may impose, the driver and other members of the crew of the vehicle shall be allowed to import temporarily a reasonable quantity of personal effects, having regard to the period of stay in the country of importation.

2. Provisions for the journey and small quantities of tobacco, cigars and cigarettes for personal consumption, shall be admitted free of import duties and import taxes.

4 artikla

Väliaikaisesti maahantuotujen ajoneuvojen tavallisissa säiliöissä oleva polttoaine saadaan tuoda maahan tuontitullitta ja -veroitta sekä tuontikieltojen tai -rajoitusten estämättä. Jokainen sopimuspuoli voi kuitenkin antaa määräyksiä väliaikaisesti maahan tuotavien moottoriajoneuvojen säiliöissä olevan polttoaineen sallittavasta enimmäismäärästä.

Article 4

The fuel contained in the ordinary supply tanks of vehicles temporarily imported shall be admitted without payment of import duties and import taxes and free of import prohibitions and restrictions. Each Contracting Party may however fix maximum quantities for the fuel so admitted into its territory in the supply tanks of the vehicles temporarily imported.

5 artikla

1. Väliaikaisesti jo maahan tuodun ajoneuvon korjausta varten tarvittavat osat saadaan tuoda maahan tuontitullitta ja -veroitta sekä tuontikieltojen tai -rajoitusten estämättä. Sopimuspuolet voivat vaatia, että näistä osista on oltava väliaikaista maahantuontia koskeva tuontilupa.

2. Vaihdetut osat, joita ei jälleenviedä maasta, ovat tuontitullin ja -verojen alaisia, jollei niitä asianomaisen maan määräysten mukaisesti voida kuluitta luovuttaa valtiolle tai asianomaisten kustannuksella hävittää julkisen valvonnan alaisena.

Article 5

1. Component parts imported for the repair of a particular vehicle already temporarily imported shall be admitted temporarily without payment of import duties and import taxes and free of import prohibitions and restrictions. Contracting Parties may require these parts to be covered by temporary importation papers.

2. Replaced parts which are not re-exported shall be liable to import duties and import taxes except where, in conformity with the regulations of the country concerned, they may be abandoned free of all expense to the Exchequer or destroyed, under official supervision, at the expense of the parties concerned.

6 artikla

Väliaikaista maahantuontia koskevien tuontilupien ja kansainvälisten liikennelupien lomakkeet, jotka on lähetetty tällaisia asiakirjoja antamaan oikeutetulle yhdistykselle vastaavien ulkomaisten yhdistysten, kansainvälisten järjestöjen tai sopimuspuolten tulliviranomaisten toimesta, saadaan tuoda maahan tuontitullitta ja -veroitta sekä tuontikieltojen ja -rajoitusten estämättä.

Article 6

Temporary importation papers and international circulation papers sent to associations authorized to issue the papers in question by the corresponding foreign associations, by international organizations or by the Customs authorities of the Contracting Parties, shall be admitted without payment of import duties and import taxes and free of import prohibitions and restrictions.

III luku

Väliaikaista maahantuontia koskevien tuontilupien antaminen

Chapter III

Issue of temporary importation papers

7 artikla

1. Jokainen sopimuspuoli voi määräämäänsä takuuta vastaan ja vahvistamillaan ehdoilla myöntää etenkin johonkin kansainväliseen järjestöön kuuluville yhdistyksille oikeuden antaa tässä yleissopimuksessa tarkoitettuja väliaikaista maahantuontia koskevia tuontilupia joko suoraan tai vastaavien yhdistysten välityksellä.

Article 7

1. Subject to such guarantees and under such conditions as it may determine, each Contracting Party may authorize associations, such as those affiliated to an international organization, to issue either directly or through corresponding associations the temporary importation papers covered by this Convention.

2. Väliaikaista maahantuontia koskevat tuontiluvat voivat olla voimassa yhtä tai useampaa maata tai tullialuetta varten.

3. Näiden lupien voimassaoloaika ei saa olla yhtä vuotta pitempi luettuna niiden antopäivästä.

8 artikla

1. Kaikkien tai useiden sopimuspuolten alueilla voimassaolevia väliaikaista maahantuontia koskevia tuontilupia nimitetään tullitakuulehtiöiksi (carnet de passage en douane) ja niiden tulee olla tämän yleissopimuksen 1 liitteessä olevan mallin mukaisia.

2. Jos tullitakuulehtiö ei ole voimassa yhtä tai useampaa aluetta varten, on vihon antavan yhdistyksen merkittävä tämä seikka sen kanteen ja maahantuontilehtien irroteosiin.

3. Ainoastaan yhden sopimuspuolen aluetta varten voimassa olevat väliaikaista maahantuontia koskevat tuontiluvat voivat olla tämän yleissopimuksen 2 ja 3 liitteissä olevien mallien mukaisia. Sopimuspuolet voivat käyttää myös muita lakiensa tai määräystensä mukaisia asiakirjoja.

4. Jokainen sopimuspuoli vahvistaa lakiensa tai määräystensä mukaan muiden kuin 7 artiklassa tarkoitettujen hyväksyttyjen yhdistysten antamien väliaikaista maahantuontia koskevien tuontilupien voimassaoloajan.

5. Jokaisen sopimuspuolen tulee pyynnöstä toimittaa muille sopimuspuolille alueellaan voimassa olevien muiden kuin tämän yleissopimuksen liitteissä esitettyjen väliaikaista maahantuontia koskevien tuontilupien mallit.

IV luku

Väliaikaista maahantuontia koskeviin tuontilupiin tehtävät merkinnät

9 artikla

Hyväksyttyjen yhdistysten antamat väliaikaista maahantuontia koskevat tuontiluvat on laadittava sen yrityksen nimiin, joka liikettä harjoittaa ja tuo ajoneuvon väliaikaisesti maahan.

10 artikla

1. Väliaikaista maahantuontia koskevissa tuontiluvissa ilmoitettava paino on ajoneuvon

2. Temporary importation papers may be valid for a single country or Customs territory, or for several countries or Customs territories.

3. The period of validity of these papers shall not exceed one year from the date of issue.

Article 8

1. Temporary importation papers valid for the territories of all or several of the Contracting Parties shall be known as "carnets de passages en douane" and shall conform to the standard form contained in Annex 1 to this Convention.

2. If a carnet de passages en douane is not valid for one or several territories, the issuing association shall indicate the fact on the cover and on the importation vouchers of the carnet.

3. Temporary importation papers valid only for the territory of a single Contracting Party may conform to the standard form contained in Annex 2 or in Annex 3 to this Convention. Contracting Parties may also use other documents, in accordance with their legislation or regulations.

4. The period of validity of temporary importation papers, other than those issued by authorized associations as provided for in article 7, shall be laid down by each Contracting Party in accordance with its legislation or regulations.

5. Each Contracting Party shall, upon request, supply the other Contracting Parties with models of temporary importation papers valid for its territory, other than those appearing in the annexes to this Convention.

Chapter IV

Particulars on temporary importation papers

Article 9

Temporary importation papers issued by authorized associations shall be made out in the name of the undertakings operating and temporarily importing the vehicles.

Article 10

1. The weight to be declared on temporary importation papers is the net weight

nettopaino. Se on merkittävä metrijärjestelmän mukaisesti. Milloin kysymyksessä on vain yhtä maata varten voimassa oleva lupa, voivat tämän maan tulliviranomaiset määrätä, että on käytettävä toista järjestelmää.

2. Yhtä maata varten voimassa olevissa väliaikaista maahantuontia koskevissa tuontiluvissa ilmoitettava arvo on merkittävä tämän maan rahassa. Tullitakuulehtiössä ilmoitettava arvo on merkittävä lehtiön antaneen maan rahassa.

3. Tarvikkeita ja työkaluja, jotka kuuluvat ajoneuvojen tavallisiin varusteisiin, ei tarvitse erikseen ilmoittaa väliaikaista maahantuontia koskevissa tuontiluvissa.

4. Tulliviranomaisten niin vaatiessa on varaosat (kuten pyörät ja ulko- ja sisärenkaat) sekä sellaiset tarvikkeet, joiden ei katsota kuuluvan ajoneuvon tavallisiin varusteisiin (kuten radiolaitteet ja matkatavaravaunut) ilmoitettava paino-, arvo- ja muine tarpeellisine merkintöineen väliaikaista maahantuontia koskevassa tuontiluvassa ja esitettävä lähdettäessä matkan kohteena olevasta maasta.

5. Perävaunuista vaaditaan erilliset tuontiluvat.

of the vehicles. It shall be expressed in the metric system. In the case of papers valid for one country only, the Customs authorities of that country may prescribe the use of another system.

2. The value to be declared on temporary importation papers valid for one country only shall be expressed in the currency of that country. The value to be declared on a carnet de passages en douane shall be expressed in the currency of the country where the carnet is issued.

3. The articles and tool-kit which form the normal equipment of vehicles need not be specially declared on the temporary importation papers.

4. When the Customs authorities so require, spare parts (such as wheels, tyres and inner tubes) and accessories not considered as constituting the normal equipment of the vehicle (such as radio sets and luggage carriers) shall be declared on the temporary importation papers with the necessary particulars (such as weight and value) and shall be produced on exit from the country visited.

5. Trailers shall be covered by separate importation papers.

11 artikla

Antajayhdistyksen väliaikaista maahantuontia koskeviin tuontilupiin tekemiä merkintöjä saadaan muuttaa ainoastaan asianomaisen antaja- tai takaajayhdistyksen suostumuksella. Mitään muutosta ei saada tehdä asiakirjoihin sen jälkeen kun ne ovat olleet tuontimaan tulliviranomaisten käsiteltävinä, ilman sanottujen viranomaisten suostumusta.

Article 11

Any particulars inserted on temporary importation papers by the issuing associations may be altered only with the approval of the issuing or guaranteeing association. No alteration to the papers may be made after they have been passed by the Customs authorities of the country of importation except with the consent of those authorities.

V luku

Väliaikaisen maahantuonnin ehdot

Chapter V

Conditions of temporary importation

12 artikla

Estämättä sellaisen kansallisen lainsäädännön soveltamista, joka oikeuttaa sopimuspuolen tulliviranomaiset kieltämään väliaikaista maahantuontia koskevalla tuontiluvalla maahan tuodun ajoneuvon kuljettamisen sellaiselta henkilöltä, joka on törkeästi rikkonut tuontimaan tulli- tai valuuttasäännöksiä, voi ajoneuvoa, joka on tuotu maahan väliaikaista maahantuontia koskevalla tuontiluvalla, kuljettaa tuontiluvan haltijan asianmukaisesti

Article 12

Without prejudice to the application of the provisions of national legislations enabling the Customs authorities of the Contracting Parties to refuse to allow vehicles admitted under cover of temporary importation papers to be driven by persons who have been guilty of serious offences against the Customs or fiscal laws or regulations of the country of temporary importation, vehicles admitted under cover of temporary

siihen valtuuttama henkilö. Sopimusvaltioiden tulliviranomaisilla on oikeus vaatia selvityksen esittämistä siitä, että nämä henkilöt ovat luvanhaltijoiden asianmukaisesti valtuuttamia; jos esitetty selvitys ei näytä olevan riittävä, tulliviranomaiset voivat kieltää ajoneuvon käytön maassaan sellaisen asiakirjan nojalla.

importation papers may be driven by persons duly authorized by the holders of the papers. The Customs authorities of the Contracting Parties shall have the right to require evidence that such persons have been duly authorized by the holders of the papers; if this evidence does not appear sufficient, the Customs authorities may refuse use of these vehicles in their country under cover of the papers.

13 artikla

1. Väliaikaista maahantuontia koskevassa tuontiluvassa mainittu ajoneuvo on jälleenvietävä luvan voimassaolon aikana samassa yleiskunnossa, tavanmukaista kulumista lukuunottamatta.

2. Selvityksenä jälleenviennistä on ajoneuvon väliaikaisen tuontimaan tulliviranomaisten väliaikaista maahantuontia koskevaan tuontilupaan asianmukaisesti tekemä vientimerkintä.

3. Jokaisella sopimuspuolella on oikeus evätä tai peruuttaa väliaikainen maahantuonti tuontitullitta ja -veroitta sekä tuontikielloitta ja -rajoituksitta niiltä ajoneuvoilta, joihin, vaikka vain tilapäisestikin, otetaan tuontimaan rajojen sisäpuolella kuljetettaviksi matkustajia tai tavaroita, joiden määräpaikka on saman maan rajojen sisäpuolella.

4. Tämän yleissopimuksen mukaisesti väliaikaisesti maahantuotua vuokrattua ajoneuvoa ei saa tuontimaassa vuokrata edelleen muulle kuin alkuperäiselle vuokraajalle, ja sopimuspuolten tulliviranomaisilla on oikeus vaatia sellaisen ajoneuvon jälleenviemistä sen jälkeen kun kuljetustoimet, joita varten ajoneuvo on väliaikaisesti tuotu maahan, on suoritettu loppuun.

Article 13

1. Vehicles mentioned in temporary importation papers shall be re-exported in the same general state, except for wear and tear, within the period of validity of such papers.

2. Evidence of re-exportation shall be provided by the exit visa properly appended to the temporary importation papers by the Customs authorities of the country into which the vehicle was temporarily imported.

3. Each Contracting Party shall have the right to deny the benefit of temporary importation without payment of import duties and import taxes and free of import prohibitions and restrictions to, or to withdraw that benefit from, vehicles which are used, even occasionally, for the purpose of picking up passengers or goods within the frontiers of the country into which the vehicle is imported, for deposit within those frontiers.

4. A hired vehicle temporarily imported under the terms of this Convention shall not be re-hired in the country of temporary importation to any persons other than the persons who hired it originally, and the Customs authorities of the Contracting Parties shall have the right to require that such a vehicle shall be re-exported when the transport operations for which it has been temporarily imported have been completed.

14 artikla

1. Asianmukaisesti todetussa onnettomuudessa pahasti vaurioituneiden ajoneuvojen jälleenvientiä ei vaadita, 13 artiklassa tarkoitetusta jälleenvientivelvollisuudesta huolimatta edellyttäen että tulliviranomaisten määräysten mukaisesti:

a) ajoneuvosta kannetaan säädetyt tuontitullit ja -verot; tai

Article 14

1. Notwithstanding the requirement of re-exportation laid down in article 13, the re-exportation of badly damaged vehicles shall not be required, in the case of duly authenticated accidents, provided that the vehicles:

a) Are subjected to the import duties and import taxes to which they are liable; or

b) ajoneuvo luovutetaan kuluitta valtiolle siinä maassa, jonne se väliaikaisesti on tuotu; tai

c) ajoneuvo hävitetään asianomaisten kustannuksella ja julkisen valvonnan alaisena, jolloin kuitenkin talteenotetuista osista ja tarveaineista kannetaan tuontitulli ja -verot, sen mukaan kuin tulliviranomaiset vaativat.

2. Milloin väliaikaisesti maahantuotua ajoneuvoa ei voida jälleenviedä maasta muun kuin yksityisten henkilöiden vaatiman takavarikon johdosta, velvollisuus jälleenviedä ajoneuvo maasta väliaikaista maahantuontia koskevan tuontiluvan voimassaolon aikana keskeytyy takavarikon ajaksi.

3. Tulliviranomaisten on mahdollisuuksiensa mukaan ilmoitettava takaajayhdistykselle suorittamistaan tai toimestaan suoritetuista, tämän yhdistyksen takaamalla väliaikaista maahantuontia koskevalla tuontiluvalla tuotuihin ajoneuvoihin kohdistuvista takavarikoista sekä toimenpiteistä, joihin he aikovat ryhtyä.

15 artikla

Väliaikaisen maahantuonnin suomiin helpotuksiin oikeutetut henkilöt saavat väliaikaista maahantuontia koskevien tuontilupien voimassaolon aikana tuoda maahan luvissa mainitut ajoneuvot niin usein kuin on tarpeellista, edellyttäen että tulliviranomaisten sitä vaatiessa tehdään asianomaisten tullimiesten toimesta merkintä jokaisesta rajanylityksestä (maahantulosta ja maastalähdöstä). Väliaikaista maahantuontia koskeva tuontilupa voidaan kuitenkin antaa vain yhtä matkaa varten.

16 artikla

Käytettäessä väliaikaista maahantuontia koskevia tuontilupia, joissa ei ole jokaista rajanylitystä varten irrotelehtiä, ovat tullimiesten ensimmäisen maahantulon ja viimeisen maastalähdön välillä tekemät merkinnät väliaikaisia. Jos viimeinen merkintä on väliaikainen vientimerkintä, se hyväksytään kuitenkin selvityksenä ajoneuvon tai väliaikaisesti maahantuotujen osien jälleenviennistä.

17 artikla

Käytettäessä jokaista rajanylitystä varten irrotelehdin varustettuja väliaikaista maahantuontia koskevia tuontilupia tarkoittaa jokainen tuontimerkintä, että lupa on ollut

b) Are abandoned free of all expense to the Exchequer of the country into which they were imported temporarily; or

c) Are destroyed, under official supervision, at the expense of the parties concerned, any salvaged parts and materials being subjected to the import duties and import taxes to which they are liable, as the Customs authorities may require.

2. When a vehicle temporarily imported cannot be re-exported as a result of a seizure, other than a seizure made at the suit of private persons, the requirement of re-exportation within the period of validity of the temporary importation papers shall be suspended for the duration of the seizure.

3. The Customs authorities shall notify, so far as possible, to the guaranteeing association, seizures made by or on behalf of those Customs authorities of vehicles admitted under cover of temporary importation papers guaranteed by that association and shall advise it of the measures they intend to take.

Article 15

Persons entitled to temporary importation facilities may, during the period of validity of temporary importation papers, import the vehicles covered by those papers as often as necessary, on condition that they have each passage (entry and exit) established by a visa of the Customs officers concerned if the Customs authorities so require. Temporary importation papers may however be made valid for a single journey only.

Article 16

When temporary importation papers without detachable vouchers for each passage are used, the visas given by the Customs officers between the first entry and the final exit are provisional. Nevertheless, when the last visa is a provisional exit visa, it will be admitted as proof of the re-exportation of the vehicle or component parts temporarily imported.

Article 17

When temporary importation papers with a detachable voucher for each passage are used, each entry visa implies the passing of the document by the Customs authorities and

tulliviranomaisten käsiteltävänä, ja jokainen myöhemmin tehty vientimerkintä, että lupa on lopullisesti mitätöity, huomioon ottaen kuitenkin 18 artiklan määräykset.

18 artikla

Kun jonkin maan tulliviranomaiset ovat lopullisesti ja ehdoitta mitätöineet väliaikaista maahantuontia koskevan tuontiluvan, he eivät enää voi vaatia takaajayhdistystä suorittamaan tuontitullia ja -veroja, ellei mitätöintiä koskeva todistus ole saatu väärinkäytön tai vilpillisen menettelyn avulla.

19 artikla

Tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti käytettyihin väliaikaista maahantuontia koskeviin tuontilupiin tehdyistä merkinnöistä ei ole suoritettava toimitusmaksua, mikäli merkintöjen tekeminen tapahtuu tullitoimipaikkojen tai -asemien virka-aikana.

VI luku

Väliaikaista maahantuontia koskevien tuontilupien voimassaoloajan pidentäminen ja uusiminen

20 artikla

Määräajan kuluessa tapahtunutta väliaikaisesti maahan tuotujen ajoneuvojen jälleenvientiä koskevan selvityksen puuttumiseen ei ole kiinnitettävä huomiota, mikäli ajoneuvot esitetään tulliviranomaisille maasta vietäviksi neljäntoista päivän kuluessa luvan voimassaoloajan päättymisestä ja myöhästymisestä annetaan tyydyttävä selitys.

21 artikla

Jokainen sopimuspuoli tunnustaa päteväksi toisen sopimuspuolen tämän yleissopimuksen 4 liitteessä mainitun menettelyn mukaisesti myöntämän pidennyksen tullitakuulehtiöiden voimassaoloaikaan.

22 artikla

1. Väliaikaista maahantuontia koskevien tuontilupien voimassaoloajan pidentämispyynnöt on esitettävä asianomaisille tulliviranomaisille ennen lupien voimassaoloajan päättymistä, jollei ylivoimainen este tee sitä mahdottomaksi. Jos väliaikaisen tuontiluvan

each subsequent exit visa constitutes its final discharge, except as provided in article 18.

Article 18

When the Customs authorities of a country have finally and unconditionally discharged temporary importation papers they can no longer claim from the guaranteeing association payment of import duties and import taxes, unless the certificate of discharge was obtained improperly or fraudulently.

Article 19

Visas on temporary importation papers used under the conditions laid down in this Convention shall not be subject to the payment of charges for Customs attendance provided such visas are issued at a Custom office or post during authorized hours.

Chapter VI

Extension of validity and renewal of temporary importation papers

Article 20

The lack of proof of re-exportation within the time allowed of vehicles temporarily imported shall be disregarded when the vehicles are presented to the Customs authorities for re-exportation within fourteen days from the expiry of the papers and statisfactory explanations of the delay are given.

Article 21

Each of the Contracting Parties shall recognize as valid extensions of validity of carnets de passages en douane granted by another Contracting Party in accordance with procedure laid down in Annex 4 to this Convention.

Article 22

1. Requests for extension of validity of temporary importation papers shall be presented to the competent Customs authorities before the expiry of the period of validity of these papers, unless this is rendered impossible by force majeure. If the temporary

on antanut hyväksytty yhdistys, on pidentämispyyntö esitettävä luvan taanneen yhdistyksen toimesta.

2. Väliaikaisesti maahantuotujen ajoneuvojen tai osien vientiä varten tarvittavat määräaikojen pidennykset on myönnettävä, mikäli asianomaiset henkilöt voivat tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla selvittää, että ylivoimainen este tekee heille mahdottomaksi jälleenviedä sanotut ajoneuvot tai osat määräajan kuluessa.

23 artikla

Jokaisen sopimuspuolen tulee sallia, tarpeellisiksi katsomiensa valvontatoimenpiteiden puitteissa, että sen alueelle väliaikaisesti tuotuja ajoneuvoja tai osia koskevat, hyväksyttyjen yhdistysten antamat väliaikaista maahantuontia koskevat tuontiluvat voidaan uusia, jollei väliaikaisen tuonnin edellytyksiä enää ole olemassa. Uudistamispyyntö on esitettävä takaajayhdistyksen toimesta.

importation papers have been issued by an authorized association, the request for extension shall be made by the association which guarantees the papers.

2. Extensions of time necessary for the re-exportation of vechicles or component parts imported temporarily shall be granted when the persons concerned can establish to the satisfaction of the Customs authorities that they are prevented by force majeure from re-exporting the said vehicles or component parts within the time allowed.

Article 23

Each of the Contracting Parties shall, unless the conditions of temporary admission are no longer satisfied, authorize, subject to whatever measures of control it may consider necessary, the renewal of temporary importation papers issued by the authorized associations and relating to vehicles or component parts temporarily imported into its territory. Requests for renewal shall be presented by the guaranteeing association.

VII luku

Väliaikaista maahantuontia koskevien tuontilupien pätevöiminen

24 artikla

1. Mikäli väliaikaista maahantuontia koskevaa tuontilupaa ei ole säännönmukaisessa järjestyksessä mitätöity, tulee tuontimaan tulliviranomaisten hyväksyä (riippumatta siitä onko luvan voimassaoloaika päättynyt vai ei) selvityksenä ajoneuvon tai osien jälleenviennistä tämän yleissopimuksen 5 liitteessä olevan mallin mukaisen, julkisen viranomaisen (konsulin, tulliviranomaisen, poliisiviranomaisen, pormestarin, täytäntöönpanoviranomaisen jne.) antaman todistuksen esittäminen, josta käy selville, että kysymyksessä oleva ajoneuvo tai osat on esitetty tälle viranomaiselle ja että ne ovat tuontimaan ulkopuolella. Sanotut tulliviranomaiset voivat myös hyväksyä jokaisen muun kirjallisen selvityksen siitä, että ajoneuvo tai osat ovat tuontimaan ulkopuolella. Asiakirjan, tullitakuulehtiöitä lukuun ottamatta, jonka voimassaoloaika ei ole päättynyt, voivat mainitut viranomaiset vaatia luovutettavaksi haltuunsa ennen sitä päivää, jona näytetään,

Chapter VII

Regularization of temporary importation papers

Article 24

1. If temporary importation papers have not been regularly discharged, the Customs authorities of the country of importation shall (whether the papers have expired or not) accept as evidence of re-exportation of the vehicle or component parts the presentation of a certificate based on the standard form shown in Annex 5 to this Convention, issued by an official authority (consul, Customs, police, mayor, judicial officer, etc.), attesting the facts that the vehicle or component parts in question have been presented to it and are outside the country of importation. The said Customs authorities may also accept any other documentary evidence that the vehicle or component parts are outside the country of importation. In the case of papers, other than carnets de passages en douane, which have not expired, the said Customs authorities may require the papers to be surrendered to them before the date on which the vehicles in question were certified to be out-

että kysymyksessäoleva ajoneuvo on väliaikaisen tuontimaan ulkopuolella. Tullitakuulehtiöiden osalta on ajoneuvon tai osien jälleenvientiä koskevana selvityksenä otettava huomioon niiden maiden tulliviranomaisten tekemät merkinnät, joissa asianomainen myöhemmin on käynyt.

2. Mikäli jälleenvietyä ajoneuvoa tai osia koskevat tuontiluvat, joita ei ole säännönmukaisessa järjestyksessä mitätöity, tuhoutuvat, joutuvat hukkaan tai varastetaan, tulee tuontimaan tulliviranomaisten hyväksyä jälleenvientiä koskevana selvityksenä tämän yleissopimuksen 5 liitteessä olevan mallin mukaiset, julkisen viranomaisen (konsulin, tulliviranomaisen, poliisiviranomaisen, pormestarin, täytäntöönpanoviranomaisen jne.) antamat todistukset, joista käy selville, että kysymyksessä oleva ajoneuvo tai osat on esitetty tälle viranomaiselle ja että ne ovat tuontimaan ulkopuolella lupien voimassaolon päättymisen jälkeisenä ajankohtana. He voivat myös hyväksyä jokaisen muun kirjallisen selvityksen siitä, että ajoneuvot tai osat ovat tuontimaan ulkopuolella.

3. Mikäli jonkin sopimuspuolen alueella olevaa ajoneuvoa tai osia koskevat tullitakuulehtiöt tuhoutuvat, joutuvat hukkaan tai varastetaan, tulee tämän sopimuspuolen tulliviranomaisten asianomaisen yhdistyksen pyynnöstä hyväksyä niiden tilalle vastinasiakirjat, joiden voimassaoloaika päättyy ensiksi mainittujen lehtiöiden voimassaoloajan päättyessä. Tämä hyväksyminen tekee pätemättömäksi tuhoutuneiden, hukkaan joutuneiden tai varastettujen lehtiöiden aikaisemman hyväksymisen. Mikäli ajoneuvon tai osien jälleenvientiä varten annetaan vastinasiakirjojen asemesta vientilupia tai muita vastaavia asiakirjoja, on näihin vientilupiin tai asiakirjoihin tehtyä vientimerkintää pidettävä riittävänä selvityksenä jälleenviennistä.

4. Jos ajoneuvo varastetaan sen jälkeen kun ne on jälleenviety väliaikaisesta tuontimaasta väliaikaista maahantuontia koskevan tuontiluvan ollessa vailla asianmukaista vientimerkintää ja vailla niiden maiden tulliviranomaisten tekemiä tuontimerkintöjä, joihin matka myöhemmin on suuntautunut, tämä lupa voidaan kuitenkin pätevöidä mikäli takaajayhdistys esittää luvan sekä riittäväksi katsottavan selvityksen varkaudesta.

side the country of temporary importation. In the case of carnets, account shall be taken, as evidence of re-exportation of the vehicles or component parts, of the visas entered thereon by the Customs authorities of countries subsequently visited.

2. In the case of the destruction, loss or theft of temporary importation papers not regularly discharged but relating to vehicles or component parts which have been re-exported, the Customs authorities of the country of importation shall accept as proof of re-exportation the presentation of certificates based on the standard form shown in Annex 5 to this Convention issued by an official authority (consul, Customs, police, mayor, judicial officer, etc.), attesting the facts that the vehicles or component parts in question have been presented to it and are outside the country of importation after the date of expiry of the papers. They may also accept any other documentary evidence that the vehicles or component parts are outside the country of importation.

3. In the case of the destruction, loss or theft of carnets de passages en douane while vehicles or component parts to which they refer are in the territory of one of the Contracting Parties, the Customs authorities of that Party shall, at the request of the association concerned, accept replacement documents, the validity of which shall expire on the date of expiry of the validity of the carnets which they replace. This acceptance will annul the previous acceptance of the carnets destroyed, lost or stolen. If, instead of replacement documents, export licences or similar documents are issued for the re-exportation of the vehicles or component parts, the exit visas on these licences or documents shall be considered as sufficient proof of re-exportation.

4. If vehicles are stolen after having been re-exported from the country of temporary importation, without the exit having been regularly endorsed on the temporary importation papers and in the absence of entry visas on the papers entered thereon by the Customs authorities of countries subsequently visited, the papers may nevertheless be regularized provided that the guaranteeing association furnishes the papers together with

Mikäli väliaikaista maahantuontia koskeva tuontilupa ei ole lakannut olemasta voimassa, tulliviranomaiset voivat vaatia sen luovutettavaksi.

25 artikla

Tulliviranomaisilla on oikeus 24 artiklassa mainituissa tapauksissa periä maksu pätevöimisestä.

26 artikla

Tulliviranomaisilla ei ole oikeutta vaatia takaajayhdistystä suorittamaan tuontitullia ja -veroja väliaikaisesti maahan tuoduista ajoneuvoista ja osista, jos tälle yhdistykselle ei ole ilmoitettu väliaikaista maahantuontia koskevan tuontiluvan mitätöimättä jättämisestä vuoden kuluessa tämän luvan voimassaoloajan päättymispäivästä lukien.

27 artikla

1. Takaajayhdistyksen tulee vuoden määräajan kuluessa siitä päivästä, jona niille on ilmoitettu väliaikaista maahantuontia koskevan tuontiluvan mitätöimättä jättämisestä, esittää selvitys kysymyksessä olevan ajoneuvon tai osien jälleenviennistä tämän yleissopimuksen edellyttämällä tavalla.

2. Jollei tällaista selvitystä esitetä vahvistetun määräajan kuluessa, on takaajayhdistyksen viipymättä talletettava tai väliaikaisesti suoritettava maksettaviksi langenneet tuontitulli ja -verot. Tämä talletus tai maksu tulee lopulliseksi vuoden kuluttua talletus- tai maksupäivästä. Takaajayhdistys voi edelleen viimeksi mainitun määräajan kuluessa, talletettujen tai suoritettujen rahamäärien takaisin saamiseksi, käyttää hyväkseen edellisessä kohdassa mainittua menettelyä.

3. Niissä maissa, joiden määräykset eivät tunne tuontitullin ja -verojen tallettamista tai väliaikaista maksamista, katsotaan edellisen kohdan mukaiset maksutoimenpiteet lopullisiksi, kuitenkin niin, että suoritetut rahamäärät voidaan palauttaa kun tässä artiklassa mainitut ehdot on täytetty.

4. Mikäli väliaikaista maahantuontia koskeva tuontilupa on jätetty mitätöimättä, ei takaajayhdistystä voida vaatia suorittamaan summaa, joka on suurempi kuin jälleen-

such evidence of theft as may be considered sufficient. If the temporary importation papers have not expired, the Customs authorities may require their surrender.

Article 25

In the cases referred to in article 24, the Customs authorities shall have the right to charge a regularization fee.

Article 26

Customs authorities shall not have the right to require from the guaranteeing association payment of import duties and import taxes on vehicles or component parts temporarily imported when the non-discharge of the temporary importation papers has not been notified to the guaranteeing association within one year of the date of expiry of the validity of those papers.

Article 27

1. The guaranteeing associations shall have a period of one year from the date of notification of the non-discharge of temporary importation papers in which to furnish proof of the re-exportation of the vehicles or component parts in question under the conditions laid down in this Convention.

2. If such proof is not furnished within the time allowed, the guaranteeing assosiation shall forthwith deposit or pay provisionally the import duties and import taxes payable. This deposit or payment shall become final after a period of one year from the date of the deposit or provisional payment. During the latter period, the guaranteeing association may still avail itself of the facilities provided by the preceding paragraph with a view to repayment of the sums deposited or paid.

3. For countries whose regulations do not provide for the deposit or provisional payment of import duties and import taxes, payments made in conformity with the provisions of the preceding paragraph will be regarded as final, it being understood that the sums paid may be refunded when the conditions laid down in this article are fulfilled.

4. In the case of the non-discharge of temporary importation papers, the guaranteeing association shall not be required to pay a sum greater than the total of the

viemättä jääneistä ajoneuvoista tai osista kannettavien tuontitullin ja -verojen yhteismäärä mahdollisesti sovellettavine korkoineen.

28 artikla

Petoksen, muun rikkomuksen tai väärinkäytön sattuessa sopimuspuolilla on oikeus, tämän yleissopimuksen määräysten estämättä, ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin väliaikaista maahantuontia koskevia tuontilupia käyttäviä henkilöitä vastaan tuontitullin ja -verojen takaisin saamiseksi sekä rangaistusten määräämiseksi rikoksista, joihin nämä ovat syyllistyneet. Näissä tapauksissa takaajayhdistysten on annettava apua tulliviranomaisille.

import duties and import taxes applicable to the vehicles or component parts not re-exported, together with interest if applicable.

Article 28

The provisions of this Convention do not affect the right of the Contracting Parties, in the event of fraud, contravention or abuse, to take proceedings against holders of, or the persons using, temporary importation papers, for the recovery of the import duties and import taxes and also to impose any penalties to which such persons have rendered themselves liable. In such cases, the guaranteeing associations shall lend their assistance to the Customs authorities.

VIII luku

Erinäisiä määräyksiä

29 artikla

Sopimuspuolten tulee pyrkiä olemaan saattamatta voimaan tullimenettelyjä, jotka voisivat vaikuttaa haitallisesti kansainvälisen kaupallisen maantieliikenteen kehitykseen.

30 artikla

Tullimenettelyn jouduttamiseksi tulee toisiinsa rajoittuvien sopimuspuolten pyrkiä sijoittamaan tullitoimipaikkansa tai -asemansa lähelle toisiaan sekä määräämään niille samat aukioloajat.

31 artikla

Tämän yleissopimuksen määräysten jokainen rikkominen, jokainen vaihtaminen, väärä ilmoitus tai toimenpide, jonka seurauksena henkilö tai tavara oikeudenvastaisesti hyötyy tämän yleissopimuksen vahvistamasta tuontijärjestelmästä, saattaa syyllisen siinä maassa, missä rikkomus on tapahtunut, tämän maan lainsäädännön edellyttämien rangaistusseuraamusten alaiseksi.

32 artikla

Mikään tämän yleissopimuksen määräys ei estä sopimuspuolia, jotka ovat muodostaneet tulli- tai talousliiton, vahvistamasta erityisiä määräyksiä, joita on sovellettava tällaisen liiton muodostavista maista käsin toimiviin liikeyrityksiin.

Chapter VIII

Miscellaneous provisions

Article 29

The Contracting Parties shall endeavour not to introduce Customs procedures which might have the effect of impeding the development of international commercial road traffic.

Article 30

In order to expedite Customs procedures contiguous Contracting Parties shall endeavour to place their respective Customs offices and posts close together and to keep them open during the same hours.

Article 31

Any breach of the provisions of this Convention, any substitution, false declaration or act having the effect of causing a person or an article improperly to benefit from the system of importation laid down in this Convention, may render the offender liable in the country where the offence was committed to the penalties prescribed by the laws of that country.

Article 32

Nothing in this Convention shall prevent Contracting Parties which form a Customs or economic union from enacting special provisions applicable to undertakings operating from the countries forming that union.

IX luku

Loppumääräykset

33 artikla

1. Valtiot, jotka ovat Euroopan taloudellisen komission jäseniä, ja valtiot, jotka komission johtosäännön 8 kohdan mukaan voivat osallistua komission työhön neuvoa-antavassa mielessä, voivat tulla tämän yleissopimuksen sopimuspuoliksi —

a) allekirjoittamalla sen,
b) ratifioimalla sen ensin allekirjoitettuaan sen ratifiointivaraumin,
c) liittymällä siihen.

2. Valtiot, jotka Euroopan taloudellisen komission johtosäännön 11 kohdan mukaan voivat osallistua määrättyyn komission työhön, voivat tulla tämän yleissopimuksen sopimuspuoliksi liittymällä siihen sen tultua voimaan.

3. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten elokuun 31 päivään 1956 asti, mainittu päivä mukaan luettuna, ja sen jälkeen liittymistä varten.

4. Ratifiointi tai liittyminen tapahtuu tallettamalla ratifiointi- tai liittymiskirja Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

34 artikla

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona viisi 33 artiklan 1 kohdassa mainittua valtiota on allekirjoittanut sen ratifiointivaraumitta tai on tallettanut ratifiointi- tai liittymiskirjansa.

2. Jokaiseen maahan nähden, joka ratifioi tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen sen jälkeen kun viisi valtiota on allekirjoittanut sen ratifiointivaraumitta tai tallettanut ratifiointi- tai liittymiskirjansa, on yleissopimus tuleva voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä tämän valtion ratifiointi- tai liittymiskirjan tallettamisen jälkeen.

35 artikla

1. Jokainen sopimuspuoli voi irtisanoa tämän yleissopimuksen tekemällä sitä koskevan ilmoituksen Yhdistyneiden Kansakuntien Pääsihteerille.

2. Irtisanominen tulee voimaan viidentoista kuukauden kuluttua siitä päivästä lu-

Chapter IX

Final provisions

Article 33

1. Countries members of the Economic Commission for Europe and countries admitted to the Commission in a consultative capacity under paragraph 8 of the Commission's Terms of Reference, may become Contracting Parties to this Convention:

a) By signing it;
b) By ratifying it after signing it subject to ratification;
c) By acceding to it.

2. Such countries as may participate in certain activities of the Economic Commission for Europe in accordance with paragraph 11 of the Commission's Terms of Reference may become Contracting Parties to this Convention by acceding thereto after its entry into force.

3. The Convention shall be open for signature until 31 August 1956 inclusive. Thereafter, it shall be open for accession.

4. Ratification or accession shall be effected by the deposit of an instrument with the Secretary-General of the United Nations.

Article 34

1. This Convention shall come into force on the ninetieth day after five of the countries referred to in article 33, paragraph 1, have signed it without reservation of ratification or have deposited their instruments of ratification or accession.

2. For any country ratifying or acceding to it after five countries have signed it without reservation of ratification or have deposited their instrument of ratification or accession, this Convention shall enter into force on the ninetieth day after the said country has deposited its instrument of ratification or accession.

Article 35

1. Any Contracting Party may denounce this Convention by so notifying the Secretary-General of the United Nations.

2. Denunciation shall take effect fifteen months after the date of receipt by the

kien, jona Pääsihteeri on vastaanottanut sitä koskevan ilmoituksen.

3. Ennen irtisanomisen voimaantulopäivää annettujen väliaikaista maahantuontia koskevien tuontilupien voimassaolo ei riipu tästä irtisanomisesta ja asianomaisen yhdistyksen antama takuu jää voimaan. Tämän yleissopimuksen 21 artiklassa mainituilla ehdoilla myönnetyt pidennykset jäävät samoin voimaan.

36 artikla

Tämä yleissopimus lakkaa olemasta voimassa, jos sen voimaantulon jälkeen sopimuspuolien lukumäärä laskee alle viiden minkä tahansa kahdentoista peräkkäisen kuukauden muodostamana ajanjaksona.

37 artikla

1. Jokainen valtio voi, allekirjoittaessaan tämän yleissopimuksen ratifiointivaraumitta tai tallettaessaan ratifiointi- tai liittymiskirjansa tai milloin tahansa myöhemmin, selittää Yhdistyneiden Kansakuntien Pääsihteerille osoittamallaan ilmoituksella, että tätä yleissopimusta on sovellettava myös jokaisella tai jollakin sellaisella alueella, jonka kansainvälisistä suhteista se vastaa. Yleissopimusta on sovellettava ilmoituksessa mainitulla alueella tai mainituilla alueilla yhdeksännestäkymmenennestä päivästä siitä lukien, kun Pääsihteeri sai vastaanottaa tämän ilmoituksen, tai, ellei yleissopimus ole vielä tullut voimaan, siitä lukien, kun se tulee voimaan.

2. Jokainen valtio, joka on antanut edellisen kohdan mukaisesti ilmoituksen, jonka mukaan tätä yleissopimusta on sovellettava alueella, jonka kansainvälisistä suhteista se vastaa, voi irtisanoa yleissopimuksen erikseen tämän alueen osalta 35 artiklan mukaisesti.

38 artikla

1. Jokainen kahden tai useamman sopimuspuolen välinen tämän yleissopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskeva erimielisyys on, mikäli mahdollista, ratkaistava sopimuspuolten välisillä neuvotteluilla.

2. Jokainen erimielisyys, jota ei ole ratkaistu neuvottelutietä, on alistettava välimiesmenettelyyn, mikäli jokin erimielisyyden osapuolena olevista sopimuspuolista sitä pyytää ja on se tällöin jätettävä yhden tai

Secretary-General of the notification of denunciation.

3. The validity of temporary importation papers issued before the date when the denunciation takes effect shall not be affected thereby and the guarantee of the association shall hold good. Extensions granted in accordance with the conditions laid down in article 21 of this Convention shall similarly remain valid.

Article 36

This Convention shall cease to have effect if, for any period of twelve consecutive months after its entry into force, the number of Contracting Parties is less than five.

Article 37

1. Any country may, at the time of signing this Convention without reservation of ratification or of depositing its instrument of ratification or accession or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Secretary-General of the United Nations that this Convention shall extend to all or any of the territories for the international relations of which it is responsible. The Convention shall extend to the territory or territories named in the notification as from the ninetieth day after its receipt by the Secretary-General, or, if on that day the Convention has not yet entered into force, at the time of its entry into force.

2. Any country which has made a declaration under the preceding paragraph extending this Convention to any territory for whose international relations it is responsible may denounce the Convention separately in respect of that territory in accordance with the provisions of article 35.

Article 38

1. Any dispute between two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Convention shall so far as possible be settled by negotiation between them.

2. Any dispute which is not settled by negotiation shall be submitted to arbitration if any one of the Contracting Parties in dispute so requests and shall be referred accordingly to one or more arbitrators selected

useamman, erimielisyyden osapuolten yhteisellä sopimuksella valitseman välimiehen ratkaistavaksi. Mikäli erimielisyyden osapuolet eivät kolmen kuukauden kuluessa välimiesmenettelypyynnöstä lukien voi sopia yhden tai useamman välimiehen valitsemisesta, voi jokainen osapuoli pyytää Yhdistyneiden Kansakuntien Pääsihteeriä määräämään yhden välimiehen, jonka ratkaistavaksi erimielisyys jätetään.

3. Edellisen kohdan määräysten mukaisesti valitun välimiehen tai valittujen välimiesten päätös on erimielisyyden osapuolina oleviin sopimuspuoliin nähden sitova.

39 artikla

1. Jokainen sopimuspuoli voi allekirjoittaessaan tai ratifioidessaan tämän yleissopimuksen tai liittyessään siihen ilmoittaa, ettei se katso yleissopimuksen 38 artiklan sitovan itseään. 38 artikla ei sido muita sopimuspuolia sellaiseen sopimuspuoleen nähden, joka on tehnyt tällaisen varauman.

2. Jokainen sopimuspuoli, joka on tehnyt 1 kohdan mukaisen varauman, voi milloin tahansa peruuttaa tämän varauman antamalla siitä ilmoituksen Yhdistyneiden Kansakuntien Pääsihteerille.

3. Mitään muuta tätä yleissopimusta koskevaa varaumaa ei sallita.

40 artikla

1. Kun tämä yleissopimus on ollut voimassa kolme vuotta, voi jokainen sopimuspuoli Yhdistyneiden Kansakuntien Pääsihteerille annettavalla ilmoituksella pyytää, että kutsuttaisiin koolle konferenssi tarkistamaan tätä yleissopimusta. Pääsihteerin tulee ilmoittaa tästä pyynnöstä kaikille sopimuspuolille ja kutsua tarkistuskonferenssi koolle, mikäli neljän kuukauden kuluessa hänen lähettämästään tiedotuksesta lukien vähintään kolmasosa sopimuspuolista on ilmoittanut suostuvansa tähän pyyntöön.

2. Mikäli edellisen kohdan mukaisesti konferenssi kutsutaan koolle, on Pääsihteerin ilmoitettava siitä kaikille sopimuspuolille ja pyydettävä niitä esittämään kolmen kuukauden kuluessa ehdotukset, joita ne toivoisivat konferenssin tutkivan. Pääsihteerin tulee lähettää kaikille sopimuspuolille ehdotus kon-

by agreement between the Parties in dispute. If within three months from the date of the request for arbitration the Parties in dispute are unable to agree on the selection of an arbitrator or arbitrators, any of those Parties may request the Secretary-General of the United Nations to nominate a single arbitrator to whom the dispute shall be referred for decision.

3. The decision of the arbitrator or arbitrators appointed under the preceding paragraph shall be binding on the Contracting Parties in dispute.

Article 39

1. Each Contracting Party may, at the time of signing, ratifying, or acceding to, this Convention, declare that it does not consider itself as bound by article 38 of the Convention. Other Contracting Parties shall not be bound by article 38 in respect of any Contracting Party which has entered such a reservation.

2. Any Contracting Party having entered a reservation as provided for in paragraph 1 may at any time withdraw such reservation by notifying the Secretary-General of the United Nations.

3. No other reservation to this Convention shall be permitted.

Article 40

1. After this Convention has been in force for three years, any Contracting Party may, by notification to the Secretary-General of the United Nations, request that a conference be convened for the purpose of reviewing the Convention. The Secretary-General shall notify all Contracting Parties of the request and a review conference shall be convened by the Secretary-General if, within a period of four months following the date of notification by the Secretary-General, not less than one third of the Contracting Parties notify him of their concurrence with the request.

2. If a conference is convened in accordance with the preceding paragraph, the Secretary-General shall notify all the Contracting Parties and invite them to submit within a period of three months such proposals as they may wish the Conference to consider. The Secretary-General shall circu-

ferenssin päiväjärjestykseksi sekä esitettyjen ehdotusten teksti ainakin kolme kuukautta ennen konferenssin alkamispäivää.

3. Pääsihteerin tulee kutsua jokaiseen tämän artiklan mukaisesti järjestettävään konferenssiin kaikki 33 artiklan 1 kohdassa mainitut valtiot sekä kaikki 33 artiklan 2 kohdan mukaisesti sopimuspuoliksi tulleet valtiot.

41 artikla

1. Jokainen sopimuspuoli voi ehdottaa yhtä tai useampaa muutosta tähän yleissopimukseen. Jokaisen muutosehdotuksen teksti on lähetettävä Yhdistyneiden Kansakuntien Pääsihteerille, jonka tulee lähettää se kaikille sopimuspuolille sekä ilmoittaa siitä kaikille muille 33 artiklan 1 kohdassa mainituille valtioille.

2. Jokainen edellisen kohdan mukaisesti sopimuspuolille lähetetty muutosehdotus katsotaan hyväksytyksi ellei yksikään sopimuspuoli esitä vastaväitteitä kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jona Pääsihteeri on lähettänyt muutosehdotuksen.

3. Pääsihteerin on mahdollisimman pian lähetettävä kaikille sopimuspuolille ilmoitus siitä, onko muutosehdotuksen suhteen esitetty vastaväitteitä. Jos muutosehdotuksen suhteen on esitetty vastaväite, katsotaan, että muutosehdotusta ei ole hyväksytty, eikä sillä ole oleva mitään vaikutusta. Ellei vastaväitteitä esitetä, tulee muutos voimaan kaikkien sopimuspuolien osalta kolmen kuukauden kuluttua edellisessä kohdassa mainitun kuuden kuukauden määräajan päättymisestä lukien.

4. Riippumatta tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdissa esitetystä muutosmenettelystä voidaan tämän yleissopimuksen liitteitä muuttaa kaikkien sopimuspuolien asianomaisten viranomaisten tekemällä sopimuksella. Pääsihteeri määrää näistä muutoksista aiheutuvien uusien tekstien voimaantulopäivän.

42 artiklan

Yhdistyneiden Kansakuntien Pääsihteerin tulee 40 ja 41 artikloissa tarkoitettujen ilmoitusten lisäksi ilmoittaa kaikille sopimuspuolille

late to all Contracting Parties the provisional agenda for the conference together with the texts of such proposals at least three months before the date on which the conference is to meet.

3. The Secretary-General shall invite to any conference convened in accordance with this article all countries referred to in article 33, paragraph 1, and countries which have become Contracting Parties under article 33, paragraph 2.

Article 41

1. Any Contracting Party may propose one or more amendments to this Convention. The text of any proposed amendments shall be transmitted to the Secretary-General of the United Nations who shall transmit it to all Contracting Parties and inform all other countries referred to in article 33, paragraph 1.

2. Any proposed amendment circulated in accordance with the preceding paragraph shall be deemed to be accepted if no Contracting Party expresses an objection within a period of six months following the date of circulation of the proposed amendment by the Secretary-General.

3. The Secretary-General shall, as soon as possible, notify all Contracting Parties whether an objection to the proposed amendment has been expressed. If an objection to the proposed amendment has been expressed, the amendment shall be deemed not to have been accepted and shall be of no effect whatever. If no such objection has been expressed the amendment shall enter into force for all Contracting Parties three months after the expiry of the period of six months referred to in the preceding paragraph.

4. Independently of the amendment procedure laid down in paragraphs 1, 2 and 3 of this article, the annexes to this Convention may be modified by agreement between the competent Administrations of all the Contracting Parties. The Secretary-General shall fix the date of entry into force of the new texts resulting from such modifications.

Article 42

In addition to the notifications provided for in articles 40 and 41, the Secretary-

moitusten lisäksi ilmoittaa 33 artiklan 1 kohdassa mainituille valtioille sekä 33 artiklan 2 kohdan mukaisesti sopimuspuoliksi tulleille valtioille seuraavat seikat:

a) 33 artiklan mukaisesti tapahtuneet allekirjoittamiset, ratifioinnit ja liittymiset;

b) päivämäärät, joina tämä yleissopimus tulee voimaan 34 artiklan mukaisesti;

c) 35 artiklan mukaisesti tapahtuneet irtisanomiset;

d) tämän yleissopimuksen voimassaolon lakkaaminen 36 artiklan mukaisesti;

e) 37 artiklan nojalla vastaanotetut ilmoitukset;

f) 39 artiklan 1 ja 2 kohtien mukaisesti vastaanotetut ilmoitukset;

g) jokaisen 41 artiklan mukaisen muutoksen voimaantulo.

General of the United Nations shall notify the countries referred to in article 33, paragraph 1, and the countries which have become Contracting Parties under article 33, paragraph 2, of:

a) signatures, ratifications and accessions under article 33;

b) the dates of entry into force of this Convention in accordance with article 34;

c) denunciation under article 35;

d) the termination of this Convention in accordance with article 36;

e) notifications received in accordance with article 37;

f) declarations and notifications received in accordance with article 39, paragraphs 1 and 2;

g) the entry into force of any amendment in accordance with article 41.

43 artikla

Niin pian kuin Genèvessä 16 päivänä kesäkuuta 1949 tehdyn, matkailua, kaupallisia maantiekulkuneuvoja ja kansainvälisiä maantiekuljetuksia koskevien kansainvälisten tulliyleissopimusluonnosten väliaikaista soveltamista koskevan sopimuksen sopimuspuoli tulee tämän yleissopimuksen sopimuspuoleksi, on sen ryhdyttävä tämän sopimuksen IV artiklassa mainittuihin toimenpiteisiin sen irtisanomiseksi kaupallisiin tarkoituksiin käytettäviä maantiekulkuneuvoja koskevaan kansainväliseen tulliyleissopimusluonnokseen nähden.

Article 43

As soon as a country which is a Contracting Party to the Agreement providing for the Provisional Application of the Draft International Customs Conventions on Touring, on Commercial Road Vehicles, and on the International Transport of Goods by Road done at Geneva on 16 June 1949 becomes a Contracting Party to this Convention, it shall take the measures required by article IV of that Agreement to denounce it as regards the Draft International Customs Convention on Commercial Road Vehicles.

44 artikla

Tämän yleissopimuksen allekirjoituspöytäkirjalla on oleva sama voima, pätevyys ja voimassaoloaika kuin yleissopimuksella itsellään, jonka oleelliseksi osaksi se katsotaan.

Article 44

The Protocol of Signature of this Convention shall have the same force, effect and duration as the Convention itself of which it shall be considered to be an integral part.

45 artikla

Elokuun 31 päivän 1956 jälkeen tämän yleissopimuksen alkuperäiskappale on talletettava Yhdistyneiden Kansakuntien Pääsihteerin huostaan, joka lähettää siitä oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille 33 artiklan 1 ja 2 kohdissa mainituille valtioille.

Article 45

After 31 August 1956, the original of this Convention shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit certified true copies to each of the countries mentioned in article 33, paragraphs 1 and 2.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, asianmukaisesti siihen valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Genèvessä kahdeksantenatoista päivänä toukokuuta tuhatyhdeksänsataaviisikymmentäkuusi yhtenä ainoana englannin ja ranskan kielisenä kappaleena, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaisia.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Convention.

Done at Geneva, this eighteenth day of May one thousand nine hundred and fifty-six, in a single copy in the English and French languages, each text being equally authentic.

Allekirjoituspöytäkirja

Allekirjoittaessaan tänä päivänä tehdyn yleissopimuksen allekirjoittaneet, asianmukaisesti siihen valtuutettuina, antavat seuraavat selitykset:

1. Tämän yleissopimuksen määräykset tarkoittavat vähimmäishelpotuksia. Sopimuspuolten tarkoituksena ei ole rajoittaa niitä kansainvälistä maantiekuljetusta koskevia laajempia helpotuksia, joita jotkut sopimuspuolista myöntävät tai tulevat ehkä myöntämään.

2. Tämän yleissopimuksen määräykset eivät estä soveltamasta muita maantieliikennettä koskevia kansallisia tai yleissopimuksiin sisältyviä säännöksiä.

3. Sopimuspuolet varaavat oikeuden myöntää samat edut muulta kuin sopimuspuolen alueelta käsin toimivien yritysten maahantuomille ajoneuvoille.

4. Sopimuspuolet myöntävät, että tämän yleissopimuksen tyydyttävä toimeenpano edellyttää, että tiettyjä helpotuksia myönnetään hyväksytyille yhdistyksille:

a) tarpeellisen valuutan siirtämiseksi tuontitullin ja -verojen suorittamista varten, jotka sopimuspuolen tulliviranomainen vaatii tässä yleissopimuksessa tarkoitetun väliaikaista maahantuontia koskevan tuontiluvan jäädessä mitätöimättä;

b) valuutan siirtämiseksi tämän yleissopimuksen 27 artiklan määräysten mukaisesti tapahtuvan tuontitullin ja -verojen palauttamisen yhteydessä; ja

c) valuutan siirtämiseksi maksun suorittamista varten väliaikaista maahantuontia koskevasta tuontiluvasta tai kansainvälisestä liikenneluvasta, jonka hyväksytty yhdistys vastaanottaa vastaavalta yhdistykseltä tai yhteisöltä.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, asianmukaisesti siihen valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Genèvessä kahdeksantenatoista päivänä toukokuuta tuhatyhdeksänsataaviisikymmentäkuusi yhtenä ainoana englannin ja ranskan kielisenä kappaleena, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

Protocol of Signature

At the time of signing the Convention of this day's date, the undersigned, duly authorized, make the following declarations:

1. The terms of this Convention set out minimum facilities. It is not the intention of the Contracting Parties to restrict the wider facilities which are granted or may be granted by certain of them in respect of international road transport.

2. The terms of this Convention shall not preclude the application of other national or conventional provisions concerning road transport.

3. The Contracting Parties reserve the right to grant the same advantages to vehicles imported by undertakings operating from territories other than those of the Contracting Parties.

4. The Contracting Parties recognize that the satisfactory operation of this Convention requires the provision of facilities to the authorized associations for:

a) The transfer of the currency necessary for the payment of import duties and import taxes claimed by Customs authorities of one of the Contracting Parties for non-discharge of the temporary importation papers covered by this Convention;

b) The transfer of currency when repayment of import duties or import taxes is made in accordance with the arrangements laid down in article 27 of this Convention; and

c) The transfer of currency for payment for temporary importation or international circulation papers sent to the authorized associations by the corresponding associations or federations.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Protocol.

Done at Geneva, this eighteenth day of May one thousand nine hundred and fifty-six, in a single copy in the English and French languages, each text being equally authentic.

Hallituksen esitys Eduskunnalle työpalkkasaatavan ja lapsen elatusavun perimisen turvaamiseksi konkurssissa ja ulosotossa tarpeellisista muutoksista velkojain etuoikeutta koskevaan lainsäädäntöön.

Kysymys velkojain keskinäisestä etuoikeudesta saada suoritus konkurssissa ja ulosotossa on erittäin tärkeä niissä tapauksissa, joissa velallisen omaisuus ei riitä hänen kaikkien velkojensa maksamiseen ja osa velkojista joutuu sen vuoksi kärsimään vahinkoa luottotappion muodossa. Johtavana periaatteena etuoikeuslainsäädännössämme, jonka keskeisen osan muodostaa 9 päivänä marraskuuta 1868 annettu, lainsäädäntöjärjestyksessä syntynyt ja siis lain luontoinen etuoikeusasetus, voitaneen katsoa olevan asianomaisten toimeentulon kannalta elintärkeiden saamisten turvaaminen. Niinpä etuoikeusasetuksen alkuperäisen sanamuodon mukaan säädettiin sen 4 §:ssä, että "palkollisten ja muiden käskyläisten" palkat kulumassa olevalta ja viimeiseltä vuodelta oli velallisen kuoltua maksettava pesästä hautaus- ja perunkirjoituskustannusten jälkeen samalla etuoikeudella kuin lääkärin palkkio ja kustannukset velallisen hoitamisesta hänen viimeisellä sairausajallansa.

Työsopimuslain säätämisen yhteydessä puheena oleva etuoikeus laajennettiin etuoikeusasetuksen 4 §:n muutoksella (1. 6. 1922/143) koskemaan kaikkien työntekijöiden työsuhteesta johtuvia palkka- ja muita saatavia. Mainittuun pykälään lisättiin 9 päivänä huhtikuuta 1954 annetulla lailla (185/54) 2 momentti. Siinä säädettiin työntekijän saatavalle, joka perustuu työnantajan hänen palkastaan tai eläkkeestään huoltotarkoituksia varten toimittamiin pidätyksiin, sama etuoikeus kuin palkkasaatavalle.

Sosiaaliturvaa ja verotusta koskevan lainsäädännön kehittyessä on erilaisille työsuhteeseen liittyville maksuille säädetty työpalkkasaatavan etuoikeus. Niinpä eläkesäätiölain säätämisen yhteydessä annettiin etuoikeusasetuksen 4 §:n muutoksella (2. 12. 1955/470) eläkesäätiön työantajaan kohdistuvalle saatavalle tämä etuoikeus. Työeläkelainsäädännön yhteydessä taas saatettiin myös työeläkelaitosten, eläketurvakeskuksen ja työeläkekassojen saatavat samaan asemaan (EtuoikeusA 4 §:n 3 mom., laissa 9. 2. 1962/137). Uuden perintökaaren yhteydessä säädettiin työpalkkasaatavan etuoikeus kuolinpesän omaisuuden hoitamisesta, omaisuuden osituksesta tai perinnönjaosta aiheutuville palkkioille ja kuluille (EtuoikeusA 4 §:n 4 mom., laissa 5. 2. 1965/48).

Verolainsäädännön alalla on työpalkkasaatavan etuoikeus säädetty ennakkoperintälain (28. 11. 1959/418) 27 §:n 2 momentissa veroennakon pidätyksen tai suorittamisen laiminlyömisen johdosta työnantajan maksettavaksi maksuunpantujen määrien kohdalta, merimiesverolain (16. 5. 1958/208) 12 §:n 2 momentissa merimiesveron osalta ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (4. 7. 1963/366) 10 §:n 2 momentissa sosiaaliturvamaksun kohdalta.

Eläkesäätiön jouduttua konkurssiin tai suoritustilaan on eläkesäätiölain (2. 12. 1955/469) 23 §:n mukaan sen varoista samoin työpalkkasaatavan etuoikeudella suoritettava eräitä eläke- ja muiden etujen saajien sekä säätiön toimintapiiriin kuuluvien työntekijöiden saatavia.

Akorditoimitsijan ja -neuvoston palkkiot ja korvaukset on akordilain (10. 5. 1932/148) 39 §:n 2 momentin mukaan maksettava lähinnä etuoikeusasetuksen 4 §:ssä mainittujen saatavien jälkeen.

Julkisoikeudelliset saatavat ja työeläkesaatavat, jotka konkurssissa ja ulosotossa kilpailevat työpalkkasaatavien kanssa, ovat usein määriltään varsin suuria. Niitä valvotaan myös enimmäismäärinä ja niiden lopullisen suuruuden selvittäminen on usein paljon aikaa vaativa tehtävä. Tästä johtuu, että osa työpalkkasaatavista jää konkurssissa ja ulos-

otossa usein kertymättä tai niiden suoritus viivästyy. Kun työntekijän toimeentulo on työpalkan varassa, ehdotetaan työpalkkasaatavan etuoikeuden parantamista siten, että puheena olevat julkisoikeudelliset saatavat ja työeläkesaatavat suoritettaisiin vasta työpalkkasaatavien jälkeen.

Useat edellä mainitut etuoikeutta koskevat säännökset ovat hajallaan asianomaisissa erikoislaeissa. Tästä on havaittu olevan haittaa lain soveltamisessa. Sen vuoksi ehdotetaan, että etuoikeutta koskevat lainsäännökset kootaan etuoikeusasetukseen.

Erillisissä laeissa olevat, työpalkkasaatavien etuoikeudella suoritettavien julkisoikeudellisten saatavien etuoikeutta koskevat säännökset ehdotetaan sijoitettaviksi etuoikeusasetukseen lisättävän 4 a §:n 1 momenttiin. Näille saataville ehdotetaan säädettäväksi etuoikeus viimeiseltä ja kuluvalta vuodelta. Nykyisen lain pohjalta muodostunut oikeuskäytäntö on omaksunut saman kannan.

Työeläkesaatavien etuoikeutta koskevat säännökset ehdotetaan sijoitettaviksi etuoikeusasetuksen 4 a §:n 2 momenttiin. Kun 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/56) tarkoittaman merimieseläkekassan työnantajalta olevat saatavat on syytä rinnastaa muihin työeläkesaataviin, ehdotetaan niille säädettäväksi sama etuoikeus kuin muillekin työeläkesaataville. Tässä yhteydessä ei työeläkesaatavien etuoikeuteen ehdoteta muuta muutosta.

Lakiehdotuksen mukaan säädettäisiin etuoikeusasetuksen 4 §:ssä, paitsi työpalkkasaatavien sekä kuolinpesästä suoritettavien hautaus- ja perunkirjoituskustannusten, lääkärinpalkkion sekä lääke- ja hoitokulujen etuoikeudesta, myös eräiden kuolinpesän omaisuuden hoitamisesta, omaisuuden osituksesta tai perinnönjaosta aiheutuvien kulujen ja palkkioiden etuoikeudesta. Pykälä ehdotetaan samalla saatettavaksi nykyaikaiseen kieliasuun. Nykyisen lain mukaan suoritetaan kuolinpesästä työpalkkasaatavia paremmalla etuoikeudella asianomaiselle kunnalle 1/8 penniä markalta pesän bruttovaroista ns. vaivaisten osana, joka on kunnallinen jäämistövero. Kunnan "vaivaisille" annettavan huollon määrään tai laatuun vaivaisten osan nimellä kannetut rahamäärät eivät lainkaan vaikuta. Eduskunta on 25 päivänä maaliskuuta 1966 erään toivomusaloitteen johdosta lausunut toivomuksen tämän veron lakkauttamisesta aineellisen verolainsäädännön uudistamisen yhteydessä. Kun vaivaisten osa maksetaan jakamattoman kuolinpesän varoista ja se on suoritettava siinäkin tapauksessa, että pesän velat ovat varoja suuremmat, käytännölliset syyt puoltavat kuitenkin vaivaisten osan etuoikeusaseman säilyttämistä toistaiseksi ennallaan. Sen vuoksi vaivaisten osan etuoikeutta koskeva määräys on edelleen ehdotettu otettavaksi etuoikeusasetuksen 4 §:ään.

Samalla tavoin kuin työpalkan saaminen on elintärkeätä työntekijälle, lapsen toimeentulo riippuu elatusavun täsmällisestä suorittamisesta kaikissa niissä tapauksissa, joissa elatusvelvollinen ei välittömästi itse huolla lasta, vaan täyttää velvollisuutensa lasta kohtaan määräaikaisin rahasuorituksin. Milloin elatusvelvollinen on myös lapsen tosiasiallinen huoltaja, lapsen toimeentulon turvaavat ulosmittauksesta erotettavaa omaisuutta koskevat ulosottolain 4 luvun 5 ja 6 §:ssä olevat säännökset. Konkurssissa taas velallinen ja hänen perheensä voivat saada elatusta konkurssipesän varoista.

Avioliittolain 108 §:n ja avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetun lain 24 §:n mukaan voidaan velallisen palkasta määrätä pidätettäväksi osa asianmukaiseen kirjalliseen sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen perustuvan elatusavun suorittamiseksi. Kun pidätettäväksi määrättyä palkan osaa ei saa ulosmitata, elatusavulla on palkanpidätysmenettelyssä parempi etuoikeus kuin millään muulla saamisella, jota peritään ulosmittauksen nojalla elatusvelvollisen palkasta. Palkanpidätys voidaan toimittaa, aviolapsen osalta eräin varauksin, myös elatusvelvollisen ollessa konkurssitilassa.

Edellä mainittu palkanpidätysmenettely on erinäisistä syistä käytännössä jäänyt harvinaiseksi. Useimmiten tapahtuu elatusavun periminen velallisen palkasta ulosmittauksen nojalla. Lapsi, joka saa toimeentulonsa määräajoin suoritettavien elatusapumaksujen muodossa, on kuitenkin ulosotossa ja konkurssissa etuoikeussäännöksen puuttuessa elatuksen turvaa vailla. Sen vuoksi ehdotetaan etuoikeusasetuksen 4 §:n 2 momentissa säädettäväksi, että ulosoton perusteeksi kelpaavaan sopimukseen tai päätökseen perustuva, konkurssin alkamisen ja konkurssituomion antamisen välistä aikaa vastaava elatusapu suoritetaan konkurssipesän varoista työpalkan etuoikeudella, sikäli kuin lapsen toimeen-

tulo on elatusavun varassa. Jos elatusavun määrä on huomattavan suuri, etuoikeutettuna maksettaisiin siis ainoastaan kohtuulliseen toimeentuloon tarvittava osa siitä. Rikoksen johdosta lasta varten määräaikaisina elatusmaksuina suoritettavalla vahingonkorvauksella olisi sama etuoikeus. Ulosmittauksen osalta etuoikeussäännös ehdotetaan lisättäväksi 20 §:ään.

Akordilain 39 §:n 2 momentissa oleva säännös eräiden arkordikulujen etuoikeudesta ehdotetaan sijoitettavaksi etuoikeusasetuksen 4 §:ään viimeiseksi momentiksi. Näillä saatavilla olisi etuoikeus muiden 4 §:ssä mainittujen saatavien jälkeen.

Uuden 4 a §:n lisäämisestä etuoikeusasetukseen johtuu, että asetuksen 15 §:n ja 20 §:n 2 momentin sanamuotoa on muutettava siten, että niissä 4 §:n lisäksi mainitaan myös 4 a §. Samalla on 15 ja 20 §:n sanontaa tarkistettu. Viimeksi mainittuun pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi säännös siitä, että elatusavulla on ulosmittauksessa edellä selostetuin rajoituksin työpalkan etuoikeus yhdeltä kuukaudelta, palkan ulosmittauksessa kuitenkin palkanmaksukautta vastaavalta ajalta.

Sen johdosta, että tähän saakka erillisissä laeissa olleet etuoikeutta koskevat säännökset nyt ehdotetaan koottaviksi etuoikeusasetukseen, ehdotetaan vastaavasti ennakkoperintälain 27 §:n 2 momentti, työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 10 §:n 2 momentti, merimiesverolain 12 §:n 2 momentti, eläkesäätiölain 23 § ja akordilain 39 §:n 2 momentti kumottaviksi.

Etuoikeutta koskevien säännösten muuttaminen vaikuttaa velkojan mahdollisuuksiin saada suoritus saatavalleen. Velkojain keskinäisen oikeusaseman muuttaminen lain voimaan tullessa vireillä olevissa konkurssi- ja ulosottoasioissa aiheuttaisi vaikeuksia käytännössä. Sellaisen muutoksen voitaisiin sitäpaitsi katsoa loukkaavan sen velkojan oikeutta, jonka mahdollisuudet suorituksen saamiseen heikkenevät. Lain voimaantullessa vireillä oleviin konkursseihin sekä jo toimitettuihin ulosmittauksiin olisi sen vuoksi sovellettava aikaisempaa lainsäädäntöä. Määräys tästä on otettu etuoikeusasetuksen muutosehdotuksen voimaantulosäännökseen. Vastaavasti olisi ennen lain voimaantuloa alkaneissa konkursseissa ja toimitetuissa ulosmittauksissa edelleen noudatettava erillisissä laeissa olevia, nyt kumottaviksi ehdotettuja etuoikeussäännöksiä.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki
etuoikeusasetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun etuoikeusasetuksen 4 §, sellaisena kuin sen 1 momentti on 1 päivänä kesäkuuta 1922 annetussa laissa (143/22), 2 momentti 9 päivänä huhtikuuta 1954 annetussa laissa (185/54), 3 momentti 9 päivänä helmikuuta 1962 annetussa laissa (137/62) ja 4 momentti 5 päivänä helmikuuta 1965 annetussa laissa (48/65), sekä 15 ja 20 §, sellaisina kuin ne ovat 17 päivänä helmikuuta 1923 annetussa laissa (58/23), ja lisätään asetukseen uusi 4 a § seuraavasti:

4 §.

Sen jälkeen kun edellä mainittu tavara on erotettu, maksetaan luovutetuista varoista työntekijäin työsuhteesta johtuneet palkka- ja muut saatavat viimeiseltä ja kuluvalta vuodelta. Jos velallinen on kuollut, suoritetaan kuitenkin ensin hänen hautaamisestaan aiheutuneet kohtuulliset menot sekä sen jälkeen perunkirjoituskulut ja vaivaisten osa.

Jos velallinen on tuomioistuimen päätöksellä velvoitettu tai asianmukaisesti vahvistetulla kirjallisella sopimuksella sitoutunut määräajoin suorittamaan elatusapua lapselleen tai avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annettuun lakiin perustuvan elatusvelvollisuuden täyttämiseksi, suoritetaan samalla etuoikeudella kuin työpalkka maksamatta oleva, konkurssin alkamisen ja kon-

kurssituomion antamisen välistä aikaa vastaava elatusapu, sikäli kuin lapsen toimeentulo on elatusavun varassa. Sama on voimassa vahingonkorvauksesta, jota joku on lainvoiman saaneella tuomioistuimen päätöksellä velvoitettu suorittamaan elatusapuna lapselle rikoslain 9 luvun 3 §:n nojalla.

Jos työnantaja on järjestämänsä huoltotoiminnan puitteissa työntekijän suostumuksella erottanut työsuhteesta johtuneesta palkasta tai eläkkeestä määräosan työntekijän tiettyjen maksujen suorittamiseen, on näin kertyneihin, työnantajan huostaan jääneihin varoihin kohdistuvalla työntekijän saatavalla, mikäli siihen ei voida soveltaa 2 §:n 1 momentin säännöstä, sama etuoikeus kuin työpalkkasaatavalla siitä riippumatta, milloin erottaminen on toimitettu. Eläkesäätiön ollessa suoritus- tai konkurssitilassa on eläkkeen ja muiden etujen saajilla sekä säätiön toimintapiiriin kuuluvilla työntekijöillä eläkesäätiölain (469/55) 22 §:ssä säädetyistä eläkkeistä ja muista eduista säätiön varoihin yhteisesti samanlainen etuoikeus.

Samalla etuoikeudella suoritetaan kuolinpesän konkurssissa lääkärinpalkkio sekä lääkeja hoitokulut vainajan viimeiseltä sairausajalta sekä sille tuleva palkkio ja kustannusten korvaus, joka lain nojalla tai oikeuden tahi tuomarin määräyksestä on hoitanut tai hallinnut kuolinpesän omaisuutta osakasten sijasta taikka toimittanut omaisuuden osituksen tai perinnönjaon tahi avustanut tällaisessa toiminnassa tai toimituksessa.

Edellä 1—4 momentissa mainittujen saatavien jälkeen suoritetaan arkordilain (148/32) 39 §:ssä tarkoitetut akorditoimitsijan ja -neuvoston palkkiot ja kustannukset.

4 a §.

Tämän jälkeen maksetaan ennakkoperintälain (418/59) 27 §:n, työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/63) 10 §:n ja merimiesverolain (208/58) 12 §:n tarkoittamat saamiset viimeiseltä ja kuluvalta vuodelta.

Samalla etuoikeudella suoritetaan eläkesäätiön, työntekijäin eläkelaissa tarkoitetun muun eläkelaitoksen, eläketurvakeskuksen, työeläkekassan ja merimieseläkekassan työnantajalta oleva saatava, mikäli sitä ei saada sen vakuutena olevasta kiinnityksestä tai pantista.

15 §.

Velkoja, jolla 4 §:n tai 4 a §:n mukaan on etuoikeus velallisen kaikkeen omaisuuteen, ei saa etuoikeutta siihen, johon toisella on erityinen, vaikkakin huonompi etuoikeus, enemmältä osalta kuin mitä muusta omaisuudesta puuttuu. Vajaus täytetään toisten velkojain etuoikeuksien järjestyksen mukaan niin, että huonompi etuoikeus väistyy paremman tieltä.

Laki on sama, jos irtaimeen omaisuuteen myönnetty kiinnitys käsittää eri ryhmiä sellaista omaisuutta ja näistä johonkin on lisäksi erikseen vahvistettu huonomman etuoikeuden tuottava kiinnitys.

20 §.

Kun ulosmitattu kiinteä omaisuus, laiva tahi laivassa oleva tavara myydään, on panttisaaminen sekä, kysymyksen ollessa kiinteästä omaisuudesta, vero, maksu ja palkkasaatava, jolla on parempi etuoikeus kuin panttisaamisella, ensin maksettava, siinä keskinäisessä järjestyksessä ja sillä tavalla kuin siitä on erikseen säädetty.

Muutoin on velkoja myös ulosmittauksessa, joka toimitetaan toisen velkojan hakemuksesta, oikeutettu maksun saamiseen ulosmitatusta omaisuudesta samalla etuoikeudella, mikä hänellä edellä olevien säännöksien mukaan olisi konkurssissa. Maanomistajalle tuleva rakennusten tai tilusten rappion korvaus, 7 §:ssä tarkoitetut verot ja maksut, saaminen, joka on mainittu 4, 4 a, 9 tahi 10 §:ssä, sekä 13 §:ssä tarkoitetut korvaukset ja varat suoritetaan etuoikeudella kuitenkin vain siinä tapauksessa, että omaisuus on siitäkin saamisesta ulosmitattu taikka maanomistajalla on ulosmitattuun omaisuuteen korvaussaamisestaan pidätysoikeus.

Elatusavulla, jota 4 §:n 2 momentissa tarkoitetaan, on ulosmittauksessa etuoikeus yhden kuukauden ajalta. Milloin periminen tapahtuu velalliselle määrätyltä ajalta tulevasta palkasta, etuoikeus koskee kunkin palkanmaksukauden aikaa vastaavaa elatusavun määrää.

Omaisuuden ulosmittaamisesta ja myymisestä, kauppahinnan jakamisesta sekä muusta ulosoton loppuun saattamista varten määrätystä toimesta syntyvät kulut on ensin kauppahinnasta maksettava. Jos jokin kuluerä on

syntynyt vain määrätyn saamisen eduksi, sellainen erä on maksettava lähinnä ennen mainittua saamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Laki
ennakkoperintälain 27 §:n 2 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 27 §:n 2 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Laki
työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 10 §:n 2 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/63) 10 §:n 2 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Laki
merimiesverolain 12 §:n 2 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 16 päivänä toukokuuta 1958 annetun merimiesverolain (208/58) 12 §:n 2 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Laki

eläkesäätiölain 23 §:n kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 2 päivänä joulukuuta 1955 annetun eläkesäätiölain (469/55) 23 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Laki

akordilain 39 §:n 2 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 10 päivänä toukokuuta 1932 annetun akordilain (148/32) 39 §:n 2 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Oikeusministeri *A. Simonen.*

Lakivaliokunnan mietintö N:o 7 hallituksen esityksen johdosta työpalkkasaatavan ja lapsen elatusavun perimisen turvaamiseksi konkurssissa ja ulosotossa tarpeellisista muutoksista velkojain etuoikeutta koskevaan lainsäädäntöön.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 13 päivältä syyskuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 38. Valiokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Pekka Kurvinen oikeusministeriöstä, hallitusneuvos Toivo Kasanen ja hallitussihteeri Eero Saini valtiovarainministeriöstä, varatuomarit Klaus Ekholm ja Tor Wikström Työeläkelaitosten Liiton edustajina sekä Helsingin kaupungin ensimmäinen lastenvalvoja, varatuomari Aili Koskenkylä.

Työpalkkasaatavan etuoikeus konkurssissa ja ulosotossa on muodostunut huonommaksi kuin lainsäätäjä oli alunperin tarkoittanut. Työpalkkasaatavan kanssa samoin etuoikeuksin kilpailevan julkisoikeudelliset saatavat ja työeläkesaatavat ovat usein konkursseissa niin suuria, että työpalkkasaataville riittää vain osittainen suoritus, mikä sekin yleensä viivästyy enimmäismäärinä valvottujen julkisoikeudellisten saatavien ja työeläkesaatavien lopullisen suuruuden selvittämisen vaatiessa pitkähkön ajan. Sen vuoksi on paikallaan parantaa työpalkkasaatavan asemaa antamlla sille julkisoikeudellisia ja työeläkesaatavia parempi etuoikeus.

Oikeana on pidettävä myöskin hallituksen esitykseen sisältyvää pyrkimystä saattaa velallisen talouden ulkopuolella elävä lapsi elatuksen turvaamisen suhteen samaan asemaan kuin velallisen taloudessa elävä lapsi. Elatusvelvollisen ollessa lapsen huoltaja turvaavat ulosottolain ulosmittauksesta erottavaa omaisuutta koskevat määräykset ulosotossa ja velallisen ja hänen perheensä oikeus saada tiettyä elatusta konkurssipesän varoista konkurssissa lapsen toimeentuloa. Sen sijaan lapsi, joka ei elä elatusvelvollisen taloudessa, on ulosotto- ja konkurssitapauksissa turvaa vailla, koska elatusapusaatavat ovat etuoikeudettomia.

Samalla kun edellä sanottu pyrkimys lapsen elatusavun yhdenmukaiseen turvaamiseen puhuu sen puolesta, että elatusapusaatavalle tulisi antaa sama etuoikeus kuin palkkasaatavalle, se asettaa tietyt rajat elatusavun etuoikeudelle. Elatusavun etuoikeutta ei pitäisi ajallisessa eikä määrällisessä suhteessa ulottaa pidemmälle kuin mikä vastaa velallisen huollossa olevalle lapselle myönnettyä elatuksen turvaa. Elatusavun ehdotettua laajempaa etuoikeutta vastaan on myöskin se seikka, että etuoikeuksien antamisen suhteen tulee yleensä noudattaa suurta varovaisuutta, koska etuoikeuden myöntäminen jollekin saatavaryhmälle huonontaa toisten saman tai huonomman etuoikeuden omaavien saatavien asemaa, koska myös etuoikeutta vailla oleviin saataviin saattaa kuulua velkojan toimeentulon kannalta ensiarvoisia saatavia ja koska laajan etuoikeuden myöntäminen elatusapusaatavalle avaisi mahdollisuudet jopa toisten saamamiesten vahingoksi koituviin järjestelyihin. Näin ollen ja kun myöntämällä elatusavulle ehdotettu etuoikeus lapsen elatusapu tulisi turvatuksi samalla tavoin kuin hallituksen esityksessä selostetulla käytännössä harvinaiseksi jääneellä palkanpidätysmenettelyllä, valiokunta kannattaa hallituksen esitystä myös elatusavun etuoikeuden suhteen.

Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös ehdotuksen 4 a §:n 2 momentin säännökseen. Kun työeläkesaatavan etuoikeus ei tämän mukaan ulotu ainoastaan maksamatta jääneisiin vakuutusmaksuihin vaan jopa eläkelaitosten sijoituslainoihin, olisi järjestelyä tässä kohden syytä tarkistaa. Kun etuoikeuslakikomitea ei kuitenkaan vielä ole ottanut kantaa työeläkesaatavan etuoikeuteen ja hallituksen esitys kohdistuu asiallisesti vain työpalkkasaatavan

ja lapsen elatusapusaatavan etuoikeuden muuttamiseen, ei lakivaliokunta katso voitavan tässä yhteydessä puuttua työeläkesaatavan etuoikeutta koskeviin kysymyksiin.

Kun lakivaliokunta pitää myöskin lakitekstiin tehtyjä kielellisiä korjauksia onnistuneina ja oikeana sitä, että etuoikeutta koskevat eri laeissa hajallaan olevat säännökset sisällytetään kaikki etuoikeusasetukseen, niin se kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Teir, varapuheenjohtaja Takki, jäsenet Gröndahl, Haukipuro, Huima, Kemppainen, Kock, Leinonen, Lillqvist, M. Linna, Lottanen, Luja, Pennanen, Pentti ja Pousi sekä varajäsen Knuuttila.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 26 hallituksen esityksen johdosta työpalkkasaatavan ja lapsen elatusavun perimisen turvaamiseksi konkurssissa ja ulosotossa tarpeellisista muutoksista velkojain etuoikeutta koskevaan lainsäädäntöön.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 7 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät kuusi lakiehdotusta muuttamattomina.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen työpalkkasaatavan ja lapsen elatusavun perimisen turvaamiseksi konkurssissa ja ulosotossa tarpeellisista muutoksista velkojain etuoikeutta koskevaan lainsäädäntöön.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 38 työpalkkasaatavien ja lapsen elatusavun perimisen turvaamiseksi konkurssissa ja ulosotossa tarpeellisista muutoksista velkojain etuoikeutta koskevaan lainsäädäntöön, ja Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 7 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 26, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki
etuoikeusasetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun etuoikeusasetuksen 4 §, sellaisena kuin sen 1 momentti on 1 päivänä kesäkuuta 1922 annetussa laissa (143/22), 2 momentti 9 päivänä huhtikuuta 1954 annetussa laissa (185/54), 3 momentti 9 päivänä helmikuuta 1962 annetussa laissa (137/62) ja 4 momentti 5 päivänä helmikuuta 1965 annetussa laissa (48/65), sekä 15 ja 20 §, sellaisina kuin ne ovat 17 päivänä helmikuuta 1923 annetussa laissa (58/23), ja lisätään asetukseen uusi 4 a § seuraavasti:

4 §.

Sen jälkeen kun edellä mainittu tavara on erotettu, maksetaan luovutetuista varoista työntekijäin työsuhteesta johtuneet palkkaja muut saatavat viimeiseltä ja kuluvalta vuodelta. Jos velallinen on kuollut, suoritetaan kuitenkin ensin hänen hautaamisestaan aiheutuneet kohtuulliset menot sekä sen jälkeen perunkirjoituskulut ja vaivaisten osa.

Jos velallinen on tuomioistuimen päätöksellä velvoitettu tai asianmukaisesti vahvistetulla kirjallisella sopimuksella sitoutunut määräajoin suorittamaan elatusapua lapselleen tai avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annettuun lakiin perustuvan elatusvelvollisuuden täyttämiseksi, suoritetaan samalla etuoikeudella kuin työpalkka maksamatta oleva, konkurssin alkamisen ja konkurssituomion antamisen välistä aikaa vastaava elatusapu, sikäli kuin lapsen toimeentulo on elatusavun varassa. Sama on voimassa vahingonkorvauksesta, jota joku on lainvoiman saaneella tuomioistuimen päätöksellä velvoitettu suorittamaan elatusapuna lapselle rikoslain 9 luvun 3 §:n nojalla.

Jos työnantaja on järjestämänsä huoltotoiminnan puitteissa työntekijän suostumuksella erottanut työsuhteesta johtuneesta palkasta tai eläkkeestä määräosan työntekijän tiettyjen maksujen suorittamiseen, on näin kertyneihin, työnantajan huostaan jääneihin varoihin kohdistuvalla työntekijän saatavalla, mikäli siihen ei voida soveltaa 2 §:n 1 momentin säännöstä, sama etuoikeus kuin työ-

palkkasaatavalla siitä riippumatta, milloin erottaminen on toimitettu. Eläkesäätiön ollessa suoritus- tai konkurssitilassa on eläkkeen ja muiden etujen saajilla sekä säätiön toimintapiiriin kuuluvilla työntekijöillä eläkesäätiölain (469/55) 22 §:ssä säädetyistä eläkkeistä ja muista eduista säätiön varoihin yhteisesti samanlainen etuoikeus.

Samalla etuoikeudella suoritetaan kuolinpesän konkurssissa lääkärinpalkkio sekä lääkeja hoitokulut vainajan viimeiseltä sairausajalta sekä sille tuleva palkkio ja kustannusten korvaus, joka lain nojalla tai oikeuden tahi tuomarin määräyksestä on hoitanut tai hallinnut kuolinpesän omaisuutta osakasten sijasta taikka toimittanut omaisuuden osituksen tai perinnönjaon tahi avustanut tällaisessa toiminnassa tai toimituksessa.

Edellä 1—4 momentissa mainittujen saatavien jälkeen suoritetaan akordilain (148/32) 39 §:ssä tarkoitetut akorditoimitsijan ja -neuvoston palkkiot ja kustannukset.

4 a §.

Tämän jälkeen maksetaan ennakkoperintälain (418/59) 27 §:n, työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/63) 10 §:n ja merimiesverolain (208/58) 12 §:n tarkoittamat saamiset viimeiseltä ja kuluvalta vuodelta.

Samalla etuoikeudella suoritetaan eläkesäätiön, työntekijäin eläkelaissa tarkoitetun muun eläkelaitoksen, eläketurvakeskuksen, työeläkekassan ja merimieseläkekassan työnantajalta oleva saatava, mikäli sitä ei saada sen vakuutena olevasta kiinnityksestä tai pantista.

15 §.

Velkoja, jolla 4 §:n tai 4 a §:n mukaan on etuoikeus velallisen kaikkeen omaisuuteen, ei saa etuoikeutta siihen, johon toisella on erityinen, vaikkakin huonompi etuoikeus, enemmältä osalta kuin mitä muusta omaisuudesta puuttuu. Vajaus täytetään toisten velkojain etuoikeuksien järjestyksen mukaan niin, että huonompi etuoikeus väistyy paremman tieltä.

Laki on sama, jos irtaimeen omaisuuteen myönnetty kiinnitys käsittää eri ryhmiä sellaista omaisuutta ja näistä johonkin on lisäksi erikseen vahvistettu huonomman etuoikeuden tuottava kiinnitys.

20 §.

Kun ulosmitattu kiinteä omaisuus, laiva tahi laivassa oleva tavara myydään, on panttisaaminen sekä, kysymyksen ollessa kiinteästä omaisuudesta, vero, maksu ja palkkasaatava, jolla on parempi etuoikeus kuin panttisaamisella, ensin maksettava, siinä keskinäisessä järjestyksessä ja sillä tavalla kuin siitä on erikseen säädetty.

Muutoin on velkoja myös ulosmittauksessa, joka toimitetaan toisen velkojan hakemuksesta, oikeutettu maksun saamiseen ulosmitatusta omaisuudesta samalla etuoikeudella, mikä hänellä edellä olevien säännöksien mukaan olisi konkurssissa. Maanomistajalle tuleva rakennusten tai tilusten rappion korvaus, 7 §:ssä tarkoitetut verot ja maksut, saaminen, joka on mainittu 4, 4 a, 9 tahi 10 §:ssä, sekä 13 §:ssä tarkoitetut korvaukset ja varat suoritetaan etuoikeudella kuitenkin vain siinä tapauksessa, että omaisuus on siitäkin saamisesta ulosmitattu taikka maanomistajalla on ulosmitattuun omaisuuteen korvaussaamisestaan pidätysoikeus.

Elatusavulla, jota 4 §:n 2 momentissa tarkoitetaan, on ulosmittauksessa etuoikeus yhden kuukauden ajalta. Milloin periminen tapahtuu velalliselle määrätyltä ajalta tulevasta palkasta, etuoikeus koskee kunkin palkanmaksukauden aikaa vastaavaa elatusavun määrää.

Omaisuuden ulosmittaamisesta ja myymisestä, kauppahinnan jakamisesta sekä muusta ulosoton loppuun saattamista varten määrätystä toimesta syntyvät kulut on ensin kauppahinnasta maksettava. Jos jokin kuluerä on syntynyt vain määrätyn saamisen eduksi, sellainen erä on maksettava lähinnä ennen mainittua saamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Laki

ennakkoperintälain 27 §:n 2 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 27 §:n 2 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Laki

työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 10 §:n 2 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/63) 10 §:n 2 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Laki

merimiesverolain 12 §:n 2 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 16 päivänä toukokuuta 1958 annetun merimiesverolain (208/58) 12 §:n 2 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Laki

eläkesäätiölain 23 §:n kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 2 päivänä joulukuuta 1955 annetun eläkesäätiölain (469/55) 23 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Laki

akordilain 39 §:n 2 momentin kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 10 päivänä toukokuuta 1932 annetun akordilain (148/32) 39 §:n 2 momentti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Jos konkurssi on alkanut tai ulosmittaus toimitettu ennen tämän lain voimaantuloa, asiassa sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle uskontorikoksia ja kirkollisten järjestysmääräysten rikkomista koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Uskontorikoksia koskevat rangaistussäännökset ovat rikoslain 10 luvussa ja kirkollisten järjestysmääräysten rikkomista koskevat rangaistussäännökset saman lain 41 luvussa. Rikoslain 10 luvun 1 § koskee jumalanpilkkaa, 2 § Jumalan sanan tai sakramentin pilkkaa, 3 ja 4 § jumalanpalveluksen, kirkollisen toimituksen tai uskonnonharjoituksen estämistä tai häiritsemistä, 5 § toisen laittomin keinoin käännyttämistä uskonnosta toiseen tai toisen saattamista uskontokuntaan otetuksi, johon hän ei ollut laillisesti kuuluva, sekä 6 § talonväen estämistä käymästä jumalanpalveluksessa. Rikoslain 41 luvun 1—5 §:ssä on kysymys kirkollisten järjestysmääräysten rikkomisesta, johon vain evankelisluterilaisen seurakunnan jäsen voi syyllistyä, sekä 6 ja 7 §:ssä sapattirikoksista. Rikoslain 41 luvun 8 §:n mukaan taas sitä seikkaa, että rikos on tehty sapattina, pidetään raskauttavana, jollei rikos ole sitä laatua, että sen voi ainoastaan sapattina tehdä. Kysymyksessä olevat säännökset ovat, rikoslain 10 luvun 5 §:n osittaista, 10 päivänä kesäkuuta 1921 tapahtunutta muuttamista (174/21) lukuun ottamatta, edelleen alkuperäisessä niille 19 päivänä joulukuuta 1889 annetussa muodossa.

Olosuhteiden ja katsomustapojen yhteiskunnassa aikojen kuluessa muuttuessa on uskontoon kohdistuvien rikosten sisältö ja merkitys vastaavasti vaihdellut.

Tieteisopissa oli jo rikoslain säätämisen aikaan riitainen kysymys siitä, mikä on uskontorikosten suojelukohde. Rikoslaissa omaksuttiin melko nykyaikainen mielipide. Rikoslain valmistelutyöt nimittäin osoittavat uskontorikoksia koskevien rangaistussäännösten tarkoituksena olevan suojella kansalaisten uskonnollisia tunteita. Kuitenkin on rikoslaista katsottu vielä löytyvän jälkiä aikaisemmin ja vielä lakia säädettäessäkin laajoissa piireissä vallinneesta käsityksestä, jonka mukaan toiset uskontorikokset kohdistuvat Jumalaan itseensä, samoin kuin siitäkin, että rikoslain asia olisi suojella oikeaa uskoa harhaopeilta. Uskontorikoksia koskevien rangaistussäännösten perustana voidaan katsoa olevan myös sen ajatuksen, että uskonto sinänsä on yhteiskuntajärjestyksen kulmakivi ja että kysymyksessä olevien rangaistussäännösten yhtenä tarkoituksena on niiden tekojen kriminalisointi, jotka jäytävät yleisen uskonnollisuuden perustuksia.

Kysymys uskontorikosten suojelukohteesta on edelleenkin tieteisopissa riitainen. Niissä maissa, joissa kirkon asema ja suhtautuminen uskontoon on likimain samanlainen kuin meillä, ollaan kuitenkin yksimielisiä siitä, että rikosoikeudellisen suojan kohteena ei ole Jumala, joka korkeimpana olentona ei tällaista suojaa kaipaa. Niin ikään katsotaan, ettei myöskään uskonto sellaisenaan vastaavanlaisilla perusteilla ole näiden rikosten suojelukohde. Suojelukohteena on ilmeisesti uskonnollinen tunne ja sen kautta uskonrauha yhteiskunnassa.

Rikoslain uskontorikoksia koskeviin rangaistussäännöksiin on viime aikoina julkisuudessa kiinnitetty paljon huomiota. Rikoslain jumalanpilkkaa koskeva säännös on antanut aihetta moneen väärinkäsitykseen. Mainitun rangaistussäännöksen mukaan tuomittava rangaistus johtaa ankaruutensa takia helposti tulokseen, joka tuskin vastaa nykypäivinä vallitsevaa oikeudentuntoa. Kirkollisten järjestysmääräysten rikkomista koskevien rangaistussäännösten osalta on mainittava, että Suomen evankelisluterilaisen kirkon 19 varsinainen kirkolliskokous on kirjeessään 25 päivältä marraskuuta 1963 pyytänyt valtioneuvoston toimenpidettä rikoslain 41 luvun 1—5 §:n kumoamiseksi. Kun rikoslain 10 ja

41 luvun rangaistussäännökset ovat huomattavalta osaltaan vanhentuneita eivätkä enää vastaa muuttuneiden olosuhteiden asettamia vaatimuksia, on lainvalmistelukunnassa keväällä 1965 laadittu ehdotus kysymyksessä olevan lainsäädännön uudistamisesta. Laintarkastuskunnan annettua ehdotuksesta lausuntonsa ja lainvalmistelukunnan tarkistettua ehdotuksen tämän lausunnon pohjalta, annettiin vuoden 1965 valtiopäivillä 15 päivänä lokakuuta 1965 Eduskunnalle asiaa koskeva Hallituksen esitys n:o 119. Esitystä ei kuitenkaan ehditty käsitellä loppuun ennen Eduskunnan vaalikauden päättymistä, joten se raukesi. Jotta puheena oleva rikoslainsäädännön uudistaminen voisi viivytyksettä toteutua, Hallitus saattaa täten asian uudelleen Eduskunnan käsiteltäväksi esityksellä, joka sisällöltään vastaa edellä mainittua aikaisempaa esitystä.

Hallitusmuodon 8 ja 9 §:ssä on taattu uskonnonvapaus ja hallitusmuodossa siten lausutun uskonnonvapauden periaatteen toteuttamiseksi on 10 päivänä marraskuuta 1922 annettu uskonnonvapauslaki (267/22). Uskonnonvapaus käsittää uskonnon ja sen harjoittamisen jättämisen kunkin yksityisen kansalaisen omantunnon asiaksi. Siihen sisältyy oikeus olla mitään uskontoa tunnustamatta. Uskonnonvapauteen kuuluu myös uskonnollisesta yhdyskunnasta eroamis- ja siihen liittymisoikeus. Niin ikään se käsittää oikeuden julkisesti ja yksityisesti kenenkään estämättä tai häiritsemättä harjoittaa uskontoa. Uskonnonharjoittamista rajoittaa vain säännös, jonka mukaan se ei saa loukata lakia tai hyviä tapoja. Uskonnonvapaus, niin kuin vapaus yleensäkin, edellyttää vastuuta. Se ei merkitse eikä saakaan merkitä oikeutta loukata toisinajattelevia kansalaisia, vaan vaatii vastavuoroista suvaitsevaisuutta ja toisen vakaumuksen kunnioittamista. Se edellyttää myös, ettei yksilön ole pakko alistua uskonnollisen vakaumuksensa julkisuudessa tapahtuvaan pilkkaamiseen tai ivaamiseen. Uskonnonvapaudesta on täten edellä sanotun nojalla johdettavissa vaatimus uskonrauhan turvaamiseen, mikä käytännössä voidaan toteuttaa vain rangaistusuhkan avulla.

Ulkomaisen lainsäädännön osalta on todettava, että periaatteessa ateistisilla valtioilla ei luonnollisestikaan ole säännöksiä, jotka vastaisivat uskontorikostemme rangaistussäännöksiä. Katolisissa maissa ja maissa, joissa valtionkirkon asema on toinen kuin meillä, on tietysti paljon ankaramman sisältöiset säännökset puheena olevista rikoksista. Sellaisten maiden lainsäädännöstä, joissa yhteiskuntakäsitys on lähes samanlainen kuin meillä, voidaan mainita, että pohjoismaiden ja Sveitsin rikoslaeissa on uskontorikosten kriminalisointi järjestetty pääasiallisesti tässä esityksessä ehdotetulla tavalla. Rangaistukseksi uskonrauhan rikkomisesta on mainittujen maiden rikoslaeissa säädetty enintään kuusi kuukautta vankeutta tai sakkoa. Ainoastaan Tanskan rikoslain mukaan vaaditaan, jotta sakkorangaistus voitaisiin tuomita, lieventäviä olosuhteita.

Koska uskonnonvapaus hallitusmuodon mukaan kuuluu Suomen kansalaisen perusoikeuksiin, on ehdotuksessa — uudistuksen osittaisluonteestakin johtuen — uskontorikokset pysytetty rikoslain 10 luvussa. Sen sijaan ehdotetaan luvun nimike saatettavaksi paremmin vastaamaan lukuun otettujen tunnusmerkistöjen sisältöä ja ilmentämään näiden rikosten suojelukohdetta.

Kun uskontorikoksia koskevien rangaistussäännösten säilyttämistä on pidettävä tarpeellisena vain siinä laajuudessa, kuin se on välttämätöntä uskonrauhan turvaamisen kannalta, on voimassa olevan rikoslain sangen lukuisista tällaisista rangaistussäännöksistä ehdotukseen sisällytetty vain ne, jotka lähinnä vastaavat rikoslain 10 luvun 2 ja 3 §:ää.

Ehdotuksen mukaan on uskonrauhan rikkomisesta tuomittava rangaistukseen henkilö, joka julkisesti törkeällä tavalla herjaa tai häpäisee sitä, mitä Suomessa toimivassa uskontokunnassa pidetään pyhänä. "Pyhän" käsite, vaikka se ei olekaan aivan tarkka, ilmaisee kuitenkin, että kysymys on sellaisesta, jota kohtaan uskovaiset tuntevat suurta kunnioitusta. Käsitteen voitaneen katsoa saaneen käytännössä riittävän kiinteän merkityksen; sen piiriin kuuluisi, paitsi Jumalaa ja Jumalan pyhää sanaa, sellaisia uskonnollisen tunteen kohteita ja uskonnollisia menoja, joiden kohdalla voidaan puhua pyhyydestä. Sanontaa "mitä uskontokunnassa pidetään pyhänä" on käytetty sen osoittamiseksi, että sen ratkaiseminen, mitä on pidettävä pyhänä, täytyy tapahtua uskontokunnan tavallisten jäsenten käsityksen mukaan. Jonkin uskontokunnan asiallisen arvostelun ei voida katsoa toteuttavan ehdotuk-

sessa tarkoitetun teon tunnusmerkistöä. Ensinnäkin on vaadittava, että on ilmaistu kohdetta koskeva käsitys, joka on omiaan alentamaan kohteen arvoa toisen henkilön silmissä. Toiseksi on rangaistavuuden edellytykseksi asetettu vaatimus, että loukkaus tapahtuu törkeällä tavalla. Tällä tavalla on loukkaus katsottava tehdyksi, kun herjauksen tai häpäisyn loukkaavuuden tajuavat myös sellaiset henkilöt, jotka eivät ehkä itse pidä herjauksen tai häpäisyn kohdetta pyhänä, mutta antavat arvoa toisen henkilön vakaumukselle. Ollakseen rangaistava tulee loukkauksen ehdotuksen mukaan tapahtua julkisesti eli sellaisessa paikassa ja sellaisissa olosuhteissa, että se on luvultaan ja kokoonpanoltaan määräämättömän ihmisjoukon havaittavissa. Tahallisuus on tietenkin teon rangaistavuuden edellytyksenä.

Uskontokunnan pitämän jumalanpalveluksen, kirkollisen toimituksen ja uskonnonharjoituksen estämistä tai häiritsemistä koskevat rangaistussäännökset on ehdotuksessa pysytetty sisällöltään voimassa olevan oikeuden mukaisina. Koska kuitenkin jumalanpalveluksen, muun kirkollisen toimituksen ja uskonnonharjoituksen häiritsemistä koskevassa nykyisen lain rangaistussäännöksessä sakkorangaistus on rajoitettu 30 päiväsakkoon eikä tällainen rajoitus näytä asianmukaiselta, on sanottu rajoitus poistettu.

Hautajaisten häiritsemisestä, kun kysymyksessä ei ole kirkollinen toimitus, voidaan nykyisin rikoslain 42 luvun 7 §:n nojalla tuomita enintään 30 päiväsakkoa tai vankeutta korkeintaan kolme kuukautta. Samasta teosta hautajaisten ollessa kirkollinen toimitus voidaan rikoslain 10 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan tuomita, paitsi sanotun suuruinen sakkorangaistus, vankeutta enintään kuusi kuukautta. Kun molemmat edellä mainitut tapaukset on syytä saattaa saman rangaistusuhkan alaisiksi, on hautajaisten häiritseminen silloinkin, kun kysymyksessä ei ole kirkollinen toimitus, ehdotettu erityisenä rikoksena kriminalisoitavaksi.

Jumalanpilkkaa koskevaa rikoslain 10 luvun 1 §:ää vastaavaa säännöstä ei ehdotukseen sisälly. Kun sanotussa pykälässä tarkoitettu Jumalan pilkkaaminen toteuttaa uskonrauhan rikkomisen nimellä rangaistavaksi ehdotetun teon tunnusmerkistön, ei ole tarvetta pysyttää jumalanpilkkaa erityisenä rikoksena. Ehdotuksen mukaan uskonrauhan rikkomisesta voidaan tuomita sakkoon tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen, mikä rangaistusasteikko vastaa nykyajan käsityksiä kysymyksessä olevan rikoksen ansaitsemasta rangaistuksesta.

Henkilö, joka väkivallalla tai väkivaltaa uhaten tahallansa estää uskontokunnan jäsenien hartaudenharjoitusta yksityisessä kokouksessa tai joka meluamalla tai muulla tavoin pahennusta aikaan saattamalla tahallansa häiritsee sellaista kokousta, voidaan nykyään rikoslain 10 luvun 4 §:n mukaan tuomita rangaistukseen. Näiden tekojen julistaminen erityisinä rikoksina rangaistaviksi ei näytä asianmukaiselta sen vuoksi, että kysymyksessä olevien hartaustilaisuuksien häirintä voidaan rangaista, siltä osin kuin se on katsottava aiheelliseksi, rikoslain 24 luvun 1 §:n 1 momentin, 3 §:n 1 momentin ja 3 a §:n sekä 25 luvun 12 §:n, 42 luvun 7 §:n ja 43 luvun 6 §:n nojalla. Laintarkastuskunta on tosin ehdottanut rikoslain 10 luvun 4 §:n ennalleen jättämistä ja uudistamista yleisiä kokouksia koskevien vastaavien rangaistussäännösten muuttamisen yhteydessä. Hallitus katsoo kuitenkin, että kysymyksessä olevassa lainkohdassa tarkoitettujen hartaustilaisuuksien erikoisasema on jo tässä vaiheessa poistettava ja nämä hartaustilaisuudet asetettava samaan asemaan kuin muutkin julkiset ja yksityiset kokoukset. Näin ollen ei ehdotukseen ole otettu rikoslain 10 luvun 4 §:ää vastaavaa säännöstä.

Ehdotuksesta puuttuu niin ikään rikoslain 10 luvun 5 ja 6 §:ää vastaavat pykälät. Ensiksi mainitussa lainkohdassa säädetään rangaistus toisen henkilön taivuttamisesta kääntymään uskonnosta toiseen sekä toisen saattamisesta kasteella tai muulla toimella, vaikkei se lain mukaan ollut sallittua, otetuksi uskontokuntaan, johon hän ei ollut laillisesti kuuluva. Rikoslain 10 luvun 6 §:n kriminalisointi taas käsittää palvelijan tai muun talonväen estämisen käymästä jumalanpalveluksessa niin, että heille tähän varataan tilaisuus harvoin tai ei milloinkaan. Sellaisten tekojen julistaminen erityisinä rikoksina rangaistaviksi, joista näissä pykälissä on kysymys, ei uskonrauhan kannalta asiaa tarkasteltaessa ole nyky-yhteiskunnassa tarpeellista. Kysymyksessä olevat rikoslain rangaistussäännökset ovat lisäksi osoittautuneet käytännöllistä merkitystä vailla oleviksi.

Rikoslain 10 luvun 5 §:stä todettakoon vielä, että se on ainoa lainpaikka, jossa tuomioistuimelle on annettu oikeus määrätä ulkomaalainen rikoksentekijä maasta karkoitettavaksi. Tämä säännös on nykyisessä rikoslaissa tarpeeton, koska valtiolla on kansainvälisen oikeuden mukaan valta karkoittaa epämieluisia ulkomaalaisia alueeltaan hallinnollisin keinoin.

Rikoslain 41 luku ehdotetaan kokonaisuudessaan kumottavaksi. Tässä luvussa olevia rangaistussäännöksiä vastaavia säännöksiä ei ole muiden pohjoismaiden voimassa olevissa rikoslaeissa.

Suomen evankelisluterilaisen kirkon 19 varsinaisen kirkolliskokouksen edellä mainitussa kirjeessä tarkoitetussa, 23 päivänä joulukuuta 1964 annetussa uudessa kirkkolaissa (635/64) ei enää ole rikoslain 41 luvun 1—4 §:ssä kriminalisoituja tekoja vastaavia kirkkokurisäännöksiä eikä saman luvun 5 §:ssä edellytettyjä määräyksiä sanottujen tekojen oikeuden käsiteltäviksi saattamisesta. Täten on siis rikoslain 41 luvun edellä mainitut pykälät uudella kirkkolailla jo asiallisesti kumottu. Kysymys tältä osalta on vain mainittujen lainkohtien muodollisesta kumoamisesta.

Alunperin kirkolliseen järjestykseen kohdistuviksi katsottuja sapattirikoksia koskevia, rikoslain 41 luvun 6 ja 7 §:ssä olevia rangaistussäännöksiä ei myöskään voida pitää tarpeellisina. Rikoslain 41 luvun 6 §:n kielto sapattina tehdä käsi- tahi muuta työtä, jonka "sopii tuonnemmaksi jättää" ja jota ei tehdä omaksi tahi toisen hätätarpeeksi, on menettänyt yhteiskuntapoliittisen merkityksensä työaikalainsäädännön täyttäessä viikkolepoa koskevilla yksityiskohtaisilla säännöksillään (Ks. TyöaikaL 2. 8. 1946/604, 15 § ja L kauppaliikkeiden ja toimistojen työoloista 2.8.1946/605, 8 §) melkoiselta osalta ne tehtävät, jotka rikoslain 41 luvun 6 §:llä tässä kohden on ollut. Sunnuntairauha voidaan paitsi riittävän tehokkaasti turvata rikoslain 24 luvun 3 a §:n, 42 luvun 7 §:n ja tämän ehdotuksen 10 luvun 3 §:n avulla.

Rikoslain 41 luvun 7 §:n kiellolla rihkamakaupan tai muun senkaltaisen kauppapuodin avoinna pitämisestä sapattina ei ole mitään merkitystä sunnuntaikaupan sallittavuuden tultua kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukioloajasta elokuun 2 päivänä 1946 annetulla lailla (606/46) järjestetyksi. Sama koskee kieltoa torikaupan harjoittamisesta sapattina, josta on säännöksiä elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27 päivänä syyskuuta 1919 annetussa laissa (122/19, 23 ja 27 §) sekä maaseudun yleisen järjestyssäännön sisältävässä 1 päivänä kesäkuuta 1928 annetussa asetuksessa (219/28, 31 ja 44 §).

Rikoslain 41 luvun 8 §:n mukaan on sitä seikkaa, että rikos on tehty sapattina, pidettävä raskauttavana, ellei rikos ole sitä laatua, että sen voi ainoastaan sapattina tehdä. Tätäkään säännöstä ei ole syytä säilyttää. Säännöksen, jonka mukaan rikos sapattina tehtynä on tavallista paheksuttavampi, voidaan tuskin katsoa vastaavan vallitsevaa oikeuskäsitystä ja säännös onkin kauan sitten jäänyt kuolleeksi kirjaimeksi.

Jäännöksenä uskontorikoksille aikaisemmin annetusta merkityksestä on se poikkeuksellinen järjestys, mikä oikeudenkäymiskaaren 8 luvun 2 §:n 5 kohdassa on säädetty törkeää Jumalan ja hänen pyhän nimensä pilkkaamista koskevien asioiden käsittelemiselle oikeudenkäynnissä. Tällaiset asiat on mainitun lainkohdan mukaan hovioikeuden tuomittava alioikeuden toimitettua niistä tutkinnan. Hovioikeuden tuomittavia olivat vuoden 1869 kirkkolain mukaan myös eräät uskontorikoksiin liittyvät politiarikokset sen jälkeen kun niiden alustava käsittely kirkollisissa elimissä oli tapahtunut. Edellä mainitusta uudesta kirkkolaista on tätä käsittelyjärjestystä koskevat säännökset jätetty pois. Kun oikeudenkäymiskaaren 8 luvun 2 §:n 5 kohdassa säädetyn käsittelyjärjestyksen säilyttämiseenkään ei ole mitään syytä, ehdotetaan kysymyksessä oleva säännös kumottavaksi.

Tämän lakiesityksen käsittelyjärjestyksen osalta Hallitus on katsonut, ettei esitys, joka rikoslain 41 luvun 1—5 §:n osalta perustuu kirkolliskokouksen ehdotukseen, vaadi uuden kirkkolain 15 §:ssä tarkoitetun lausunnon hankkimista kirkolliskokoukselta.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi näin kuuluvat lakiehdotukset:

Laki

rikoslain 41 luvun kumoamisesta sekä sanotun lain 10 luvun muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan rikoslain 41 luku sekä muutetaan sanotun lain 10 luvun nimike ja mainittu luku näin kuuluviksi:

10 luku.

Rikoksista uskonrauhaa vastaan.

1 §.

Joka julkisesti törkeällä tavalla herjaa tai häpäisee sitä, mitä Suomessa toimivassa uskontokunnassa pidetään pyhänä, tuomittakoon uskonrauhan rikkomisesta sakkoon tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen.

2 §.

Joka väkivallalla tai väkivaltaa uhaten estää jonkin Suomessa toimivan uskontokunnan pitämästä jumalanpalvelusta, kirkollista toimitusta tai uskonnonharjoitusta, tuomittakoon uskonnonharjoituksen estämisestä enintään kahdeksi vuodeksi vankeuteen.

Yritys on rangaistava.

3 §.

Joka meluamalla tai muulla tavoin pahennusta aikaan saattamalla tahallansa häiritsee 2 §:ssä mainittua jumalanpalvelusta, kirkollista toimitusta tai uskonnonharjoitusta, tuomittakoon uskonnonharjoituksen häiritsemisestä sakkoon tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen.

Joka sanotulla tavalla häiritsee hautajaisia, kun tämä ei ole kirkollinen toimitus, tuomittakoon hautajaisten häiritsemisestä 1 momentissa säädettyyn rangaistukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

oikeudenkäymiskaaren 8 luvun 2 §:n 5 kohdan kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan oikeudenkäymiskaaren 8 luvun 2 §:n 5 kohta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 . Kuitenkin on aikaisempaa lakia sovellettava niihin juttuihin, joiden tutkimisen alioikeus on ennen sanottua päivää päättänyt.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Oikeusministeri *A. Simonen.*

Lakivaliokunnan mietintö N:o 12 hallituksen esityksen johdosta uskontorikoksia ja kirkollisten järjestysmääräysten rikkomista koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 13 päivältä syyskuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistavaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 39. Valiokunta on esityksen yhteydessä käsitellyt sen valmisteltavaksi 27 päivänä toukokuuta 1966 lähetetyt, ed. Gestrinin ym. lakialoitteen n:o 11, joka sisältää ehdotukset laeiksi rikoslain muuttamisesta ja oikeudenkäymiskaaren 8 luvun 2 §:n 5 kohdan kumoamisesta, ed. Kockin ym. lakialoitteen n:o 12, joka sisältää ehdotuksen laiksi rikoslain 10 luvun 1 ja 2 §:n kumoamisesta sekä ed. Mäen ym. lakialoitteen n:o 13, joka sisältää ehdotukset laeiksi rikoslain 41 luvun kumoamisesta sekä sanotun lain 10 luvun muuttamisesta ja oikeudenkäymiskaaren 8 luvun 2 §:n 5 kohdan kumoamisesta. Valiokunnassa ovat asiassa olleet kuultavina kansliapäällikkö Olavi Merimaa, osastopäällikkö Kai Korte ja oikeustieteen tohtori Erkki Ailio oikeusministeriöstä, arkkipiispa Martti Simojoki, kirkkoneuvos Esko Kekomäki kirkkohallituksesta, varatuomari Simo Härkönen Suomen Ortodoksisen Kirkkokunnan kirkollishallituksesta, ent. kihlakunnantuomari Väinö Voipio Suomen Vapaa-ajattelijain Liitosta, professorit Bruno A. Salmiala, Mikko Juva, Inkeri Anttila, Lauri Haikola, Osmo Tiililä ja Reino Ellilä, kirjailijat Martti Larni ja Lassi Nummi Suomen Kirjailijaliitosta, kirkkoherra Kauko Mäntylä ja saarnaaja Heikki Saari Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistyksestä, Oulun hiippakunnan ent. piispa L. P. Tapaninen sekä Helsingin rikospoliisin rikososaston johtajan apulainen Kaarlo Veikko Korkealehto.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan rikoslain 10 luvun muuttamista sekä rikoslain 41 luvun ja oikeudenkäymiskaaren 8 luvun 2 §:n 5 kohdan kumoamista. Rikoslain 10 luvun nimike tulisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaan muutettavaksi käsittämään rikoksia uskonrauhaa vastaan. Jumalanpilkka erityisenä rikoksena poistettaisiin rikoslaista. Jumalan pilkkaaminen ja rikoslain 10 luvun 2 §:ssä määritelty uskontorikos sisällytettäisiin uskonrauhan rikkomisena 10 luvun 1 §:ään ja rangaistus tästä rikoksesta tulisi olemaan sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta. Lähinnä rikoslain 10 luvun 3 §:ään sisältyvät teot rangaistaisiin osittain uuden 2 §:n mukaan uskonnonharjoituksen estämisenä ja osittain 3 §:n mukaan uskonnonharjoituksen häiritsemisenä. Rikoslain 10 luvun 4—6 §:iä vastaavia säännöksiä ei lakiehdotukseen sisälly, joten nämä rangaistussäännökset tulisivat kumotuiksi.

Ed. Gestrinin ym. lakialoitteeseen n:o 11 sisältyvät lakiehdotukset ovat samansisältöisiä kuin hallituksen esityksessä olevat.

Ed. Kockin ym. lakialoitteessa n:o 12 ehdotetaan, että rikoslain 10 luvun 1 ja 2 § olisi kumottava.

Ed. Mäen ym. lakialoitteeseen n:o 13 sisältyvät lakiehdotukset ovat muutoin saman sisältöisiä kuin hallituksen lakiehdotukset paitsi, että rikoslain 10 luvun 1 §:ään ehdotetaan 1 momenttina otettavaksi erityinen jumalanpilkkaa koskeva rangaistussäännös, jossa rangaistusseuraamuksena olisi sakko tai enintään kahden vuoden vankeusrangaistus. Myöskin hallituksen ehdottamaa rikoslain 10 luvun 1 §:ää vastaavassa uskonrauhan rikkomissäännöksessä, joka ed. Mäen ym. lakialoitteeseen sisältyvässä lakiehdotuksessa on 10 luvun 1 §:n 2 momenttina, ehdotetaan rangaistukseksi sakkoa tai enintään yhden vuoden vankeusrangaistusta. Vielä ehdotetaan nyt puheena olevassa lakiehdotuksessa rikoslain 10 luvun 4 §:ään otettavaksi ko-

kousrauhan rikkomista koskeva rangaistussäännös, mikä vastaa nykyisen rikoslain 10 luvun 4 §:ssä olevaa yksityisen hartaustilaisuuden suojelemiseksi tarkoitettua erikoissäännöstä.

Lakivaliokunta on ottanut käsittelyn pohjaksi hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset.

Kysymykseen, mitä on pidettävä voimassaolevan rikoslain mukaan uskontorikosten ja erittäinkin jumalanpilkan suojelukohteena on vaikea antaa ehdotonta vastausta.

Vuoden 1888 valtiopäivillä asetetun rikoslakivaliokunnan mietinnössä sanotaan kylläkin valiokunnan enemmistön olevan sitä mieltä, että jumalanpilkan rankaiseminen riippuu siitä, "että semmoinen pilkkaaminen loukkaa yhteiskunnan jäsenten uskonnollista tunnetta ja että näillä jäsenillä on oikeus vaatia lain suojaa sellaista häiritsemistä vastaan". Samalla kuitenkin todettiin, että "mielipiteet po. rikoksesta yhteiskunnan eri piireissä ovat toisistaan suuresti eroavia". Perehdyttäessä säätyjen pöytäkirjoihin mainituilla valtiopäivillä huomataankin, etteivät säädyt suinkaan olleet yksimielisiä asiasta. Erittäinkin pappis- ja talonpoikaissäädyissä oli voimakkaasti edustettuna käsitys, jonka mukaan jumalanpilkkarikos kohdistuu Jumalaan ja siitä sen vuoksi olisi säädettävä ankarampi rangaistus kuin mitä rikoslakivaliokunta oli ehdottanut. Varsinkin se seikka, että rikoslain aikaansaamista pidettiin välttämättömänä, näyttää aiheuttaneen sen, että uskontorikoksia koskevat säännökset kuitenkin hyväksyttiin rikoslakivaliokunnan ehdottamassa muodossa.

Rikoslain kantaa jumalanpilkkaan ja muihin uskontorikoksiin selviteltäessä on otettava huomioon myös uskontorikosten sijoitus rikoslakiin ja varsinaisten uskontorikosten saama sanamuoto. Uskontorikosten sijoittaminen rikoslain erityisiä rikoksia käsittelevän osan ensimmäiseen lukuun edelle lukuja, jotka käsittelevät valtiopetosta, maanpetosta ja muita rikoksia, sekä rikosten tunnusmerkistön muotoaminen osoittavat, että lainsäätäjä ei ole voinut perustaa uskontorikosten rangaistavuutta pelkästään ihmisten uskonnollisten tunteiden suojelemiseen. Sitä paitsi sekä uskontorikosten rikoslakiin sijoittaminen että niiden sanamuoto peräytyvät 1734 vuoden lakiin. Kun tällöin oli yleisesti vallalla käsitys, että uskontorikokset kohdistuivat Jumalaan, voidaan päätetllä, että voimassa olevassa rikoslaissa tuskin on voitu ainakaan täydelleen luopua 1734 vuoden lain käsityksestä uskontorikosten suojelukohteesta.

Lakivaliokunta on tietoinen siitä, että kansamme keskuudessa yhä elää uskonnollinen tunne erittäin voimakkaana ja että uskonnolliselle vakaumukselle tahdotaan edelleen erikoista suojaa. Kun kuitenkin yleisesti on hylätty rikoslaista heijastuva vanha käsitys, että uskontorikokset kohdistuvat Jumalaan joko välittömästi siten, että pilkataan Jumalan omaa persoonaa, tai välillisesti siten, että tehdään pilkkaa Jumalan pyhästä sanasta, uskontokunnan opista, sakramenteista tai kirkollisista tavoista, katsoo lakivaliokunta, että uskontorikosten tarkistamiseen on perusteltua aihetta.

Lainsäätäjä ei voi myöskään jättää huomioon ottamatta sitä tosiasiaa, että ulkonaisissa olosuhteissa on rikoslain säätämisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia. Rikoslain säätämisen aikoihin ei Suomessa ollut uskonnonvapautta, Suomen kansalaisen piti tunnustaa evankelisluterilaista uskoa, ellei hän poikkeuksellisesti saattanut kuulua toiseen kristilliseen uskontokuntaan. Silloin ei Suomen kansalainen lain mukaan saanut tunnustaa ei-kristillistä uskontoa tai olla ateisti.

Enää ei katsota julkisen edun vaativan, että Suomen kansalainen kuuluu johonkin uskontokuntaan. Hallitusmuodon 9 §:n mukaan kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet ovat riippumattomia siitä, mihin uskonnolliseen yhdyskuntaan hän kuuluu tai kuuluuko hän mihinkään sellaiseen yhdyskuntaan. Vuonna 1922 annettu uskonnonvapauslaki täsmentää perustuslain takaaman uskonnonvapauden, mikä käsittää uskonnon ja sen harjoittamisen jättämisen jokaisen kansalaisen omantunnon asiaksi sekä sisältää myös oikeuden olla mitään uskontoa tunnustamatta.

Lainsäätäjän on tämän vuoksi pidettävä uskonkysymyksiä koskevassa lainsäädännössä johtotähtenään uskonnonvapauden periaatteen asettamia vaatimuksia. Väheksymättä millään tavoin sitä merkitystä, mikä kirkolla ja uskonnolla on myöskin nyky-yhteiskunnassa, sen tulee noudattaa puolueettomuutta ihmisten vakaumuksen ja omantunnon kysymyksissä.

Valtiovallan on kuitenkin turvattava kansalaisilleen vapaus harjoittaa julkisesti ja yksityisesti uskontoa tai toteuttaa muuta maailmankatsomuksellista vakaumustaan. Tämän hallitusmuodon 8 §:stä johtuvan velvollisuuden mukaisesti uskontorikosten suojelukohteena tulee olla ihmisten uskonnollisen vakaumuksen, uskonnollisten tunteiden suojeleminen, mikä voidaan lyhyesti ilmaista myös käsitteellä uskonrauhan suojeleminen.

Tässä yhteydessä voidaan huomauttaa siitä, että johdonmukaisuus vaatisi suojan antamista myöskin ei-uskovaisten vakaumukselle. Kun kysymys kuitenkin nyt on vain uskontorikosten tarkistamiseen tähtäävästä rikoslain osittaisuudistuksesta, ei lakivaliokunta pidä aiheellisena tähän kysymykseen kajoamista.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta pitää oikeana sitä, että rikoslain 10 luvun otsikkoa muutetaan ehdotetulla tavalla käsittämään rikokset uskonrauhaa vastaan sekä että jumalanpilkka erikseen määriteltynä rikoksena poistetaan rikoslaista.

Koska hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen mukaan Jumalan pilkkaaminen toteuttaa uskonrauhan rikkomisen nimellä rangaistavaksi ehdotetun teon tunnusmerkistön, valiokunta katsoo, että Jumalan pilkkaaminen olisi nimenomaan mainittava laissa uskonrauhan rikkomisen tekomuotona.

Mitä sitten tulee esityksen sisältämien ehdotusten yksityiskohtiin, voidaan ensiksi todeta, että ehdotus rikoslain 41 luvun kumoamisesta on lakivaliokunnan käsityksen mukaan oikeaan osunut, 1—5 §:n kohdalta pelkästään siksi, että näiden evankelisluterilaisen kirkon opin ja kirkkojärjestyksen suojaksi annettujen säännösten kumoamista on mainittu kirkkokunta itse pyytänyt, 6 ja 7 §:n kohdalla siksi, että ne eivät ole sopusoinnussa myöhemmin annettujen työaikaa ja liikkeiden aukioloaikaa koskevien säännösten kanssa, sekä 8 §:n kohdalta siksi, että säännös on maan tapaan verrattavan käyttämättömyytensä vuoksi tullut asiallisesti kumotuksi.

Mitä lakiehdotuksen 10 luvun 1 §:ään tulee, kannattaa lakivaliokunta säännöksen hyväksymistä edellä kerrotuin Jumalan pilkkaamisen rangaistavuutta koskevin selvennyksin.

Asiaa valiokunnassa käsiteltäessä on kuitenkin kiinnitetty huomiota siihen, että kun kotietsintä takavarikoitavan esineen löytämiseksi voidaan takavarikosta ja etsinnästä rikosasioissa 12. 6. 1959 annetun lain (260/59) 12 §:n mukaan suorittaa vain, jos rikoksesta saattaa seurata kovempi rangaistus kuin kuusi kuukautta vankeutta, voi uskonrauhan rikkomisen johdosta mahdollisesti määrätty takavarikko jäädä käytännössä ainakin osittain tehottomaksi. Tämän vuoksi valiokunta edellyttää, että erikseen tutkitaan, olisiko ehkä syytä tehostaa takavarikkoa uskonrauhan rikkomistapauksissa ulottamalla kotietsintäoikeus koskemaan myös näitä rikoksia.

Lakiehdotuksen 10 luvun 2 §:n suhteen lakivaliokunta katsoo, että nykykielen mukaan oikeampana on pidettävä sanontoja "väkivalloin" ja "väkivallalla uhaten" kuin ehdotuksessa käytettyjä.

Edellä olevan perusteella ja muutoin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

rikoslain 41 luvun kumoamisesta sekä sanotun lain 10 luvun muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan rikoslain 41 luku sekä muutetaan sanotun lain 10 luvun nimike ja mainittu luku näin kuuluviksi:

10 luku.

Rikoksista uskonrauhaa vastaan.

1 §.

Joka julkisesti törkeällä tavalla pilkkaa *Jumalaa (poist.) tai (poist.)* sitä, mitä Suomessa toimivassa uskontokunnassa *muutoin* pidetään pyhänä, tuomittakoon uskonrauhan rikkomisesta sakkoon tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeutteen.

2 §.

Joka väkival*loin* tai väkival*lalla* uhaten estää jonkin Suomessa toimivan uskontokun-

nan pitämästä jumalanpalvelusta, kirkollista toimitusta tai uskonnonharjoitusta, tuomittakoon uskonnonharjoituksen estämisestä enintään kahdeksi vuodeksi vankeuteen.

Yritys on rangaistava.

3 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Edelleen valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Lopuksi valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hylkäisi ed. Gestrinin ym. lakialoitteeseen n:o 11, ed. Kockin ym. lakialoitteeseen n:o 12 ja ed. Mäen ym. lakialoitteeseen n:o 13 sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Teir, varapuheenjohtaja Takki, jäsenet Gröndahl, Eskelinen, Haukipuro, Hellsten, Huima, Kemppainen, Kock, Leinonen, M. Linna, Lottanen (osittain), Luja, Pennanen ja Pousi sekä varajäsenet Friman, Knuuttila ja Mäki (osittain).

Vastalauseita.

I.

Me allekirjoittaneet katsomme, että edellä olevan ensimmäisen lakiehdotuksen 1 §:ssä olevat sanat "törkeällä tavalla" ovat omiaan aiheuttamaan käytännössä sekavuutta ja epätietoisuutta. Se on mielestämme muutenkin sopimaton sanontamuoto tässä yhteydessä. Tämän vuoksi jo valiokunnassa ehdotimme mainittujen sanojen poistamista.

Kun sanotussa lain kohdassa valiokunnan enemmistö on korkeimmaksi rangaistukseksi päättänyt kuusi kuukautta vankeutta, jää mainitun lainkohdan rikkomisen johdosta määrätty takavarikko ja etsintä käytännössä ainakin osittain tehottomaksi, koska takavarikosta ja etsinnästä rikosasioina 12. 6. 1959 annetun lain mukaan mainitut toimenpiteet ovat sallittuja vain, jos rikoksesta saattaa seurata kovempi rangaistus kuin kuusi kuukautta vankeutta. Jotta ei tarvitsisi muuttaa viimeksimainittua lakia, kuten perusteluissa edellytetään, ehdotimme korkeimmaksi rangaistukseksi yhden vuoden vankeutta.

Kun katsomme, että edellä mainitut muutokset selventävät lain tulkintaa ja ovat käytännön tarpeen sanelemia, ehdotamme kunnioittaen,

että ensimmäisen lakiehdotuksen 1 § hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1 §.

Joka julkisesti *(poist.)* pilkkaa Jumalaa taikka sitä, mitä Suomessa toimivassa uskontokunnassa muutoin pidetään pyhänä, tuomittakoon uskonhauhan rikkomisesta sakkoon tai enintään y h d e k s i v u o d e k s i vankeuteen.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1966.

Armas Leinonen.
Jaakko Kemppainen.
Eino Lottanen.
Erkki Haukipuro.
Katri Helena Eskelinen.
Sakari Huima.

II.

Hallituksen esitys tässä asiassa on täysin sellainen kuin edellisenkin hallituksen esitys, jonka esityksen käsittely viime valtiopäivillä jäi kesken. Esityksessä ei lainkaan oltu huomioitu niitä epäkohtia, joita lakivaliokunnassa kuullut asiantuntijat esityksessä silloin totesivat olevan. Nyt on lakivaliokunta muutoin täysin hyväksynyt hallituksen esityksen, paitsi, että rikoslain 10 luvun 1 §:n sanontaan on lisätty maininta jumalanpilkasta.

Lakivaliokunnan perusteluissakin todetaan, ettei hallituksen esityksen mukainen rangaistusasteikko oikeuta kotietsintään ja sitä seuraavaan takavarikkoon. Näinollen ratkaisu ei anna keinoja estää jumalanpilkan jatkumista esim. painotuotteen avulla. Myös voi täten laiton ja hylättävä ansainti jatkua, koska oikeudenkäynti saattaa viedä kauankin aikaa, kuten jo meillä esimerkit osoittavat. Hyväksytty rangaistusasteikko on siis liian pieni yläpäässä. Koska meillä yleensä tuomioistuinkäytännöstä rangaistuksissa mieluummin kuljetaan rangaistusminimin kuin maksimin lähellä, ei ole perusteltua vaaraa, että rangaistusasteikon korottaminen esim. kahteen vuoteen aiheuttaisi kohtuuttomia rangaistuksia.

On korostettava Jumalan arvoa muihin pyhiin arvoihin verraten. Siihen viittaa myös valiokunnan tekemä lisäys. Jos tämä mainitaan erikseen, silloin myös on asteikossa huomioitava asiain eriarvoisuus, muutoin Jumalan erikseen maininta ei ole systemaattisesti perusteltu. Yleensäkin rikoslaissa varsin eriarvoiset oikeushyvät asetetaan eri rangaistusasteikkojen puitteisiin.

Kun edelläviitatusta syystä normaalisten rikosprosessuaalisten turvatoimenpiteiden käytämismahdollisuus vaatii 1 vuoden rangaistusmaksimia, olisi se yleensä tultava maksimiksi rikoslain 10 luvun 1 §:n rikoksesta. Kun meidän on tehostettava Jumalan eriarvoisuutta, on tältä osin päädyttävä 2 vuoden maksimiin. Kun kaikissa tapauksissa minimi on sakkoa, ei tästä pitäisi syntyä mitään perusteltua vaaraa.

Erinomaisen epäonnistunut on lain hyväksytyssä muodossa oleva törkeysvaatimus. Tulee väkisinkin kysyneeksi, missä kulkee raja, kun tällaisessa asiassa ratkaisu on kokonaan subjektiivisen käsityksen varassa. Onko sinänsä oikein, että niin Jumalaa kuin muita pyhiä asioita saa pilkata, kunhan ei ylitetä törkeän rajaa. Tämä ei vastanne kansan enemmistön oikeustajuntaa.

Mainitun luvun 2 §:n sanonnassa on sanontavirhe, kun siinä jumalanpalvelusta ei pidetä kirkollisena toimituksena.

Kun uskontokunnan jäsenten yksityinen hartaudenharjoitus on myös turvattava estävältä ja häiritsevältä toiminnalta, on tarpeen säätää rangaistus myös tästä.

Lakialoite n:o 13 perustuu siihen ratkaisuun, johon lakivaliokunnan enemmistö edellisillä valtiopäivillä päätyi. Asian käsittelyhän ennätti silloin niin pitkälle, että mietintö oli valmiiksi kirjoitettu. Se, ettei tämä mietintö nyt ole edes pääosiltaan kelvannut ratkaisun perusteeksi, on yllättävää.

Sanotun lakialoitteen sisältämä lakiehdotus oikeudenkäymiskaaren muuttamiseksi tarkoitti sitä, ettei jo ylioikeudessa olevaa asiaa voitaisi palauttamalla saada uuden käsittelyjärjestyksen alaiseksi. Kun tämä tarkoitus edelleen lienee oikea, on myös toinen lakiesitys aloitteen mukaisena asianmukainen.

Kaiken edelläesitetyn ja lakialoitteen n:o 13 perusteluihin viitaten kunnioittaen ehdotan,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvät lakiesitykset sellaisina kuin ne ovat lakialoitteessa n:o 13.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1966.

Timo Mäki.

III.

Lakivaliokunnan käsitellessä edellä olevaa Hallituksen esitystä uskontorikoksia koskevaksi lainsäädännöksi katsoimme me allekirjoittaneet että voimassaolevan rikoslain 10 luvun 1 ja 2 §:ssä mainitut ja kriminalisoidut teot ovat lainkohtien vanhentuneisuuden johdosta soveltumattomia nyky-yhteiskuntaan. Tätä soveltumattomuutta osoittaa se, ettei niitä vuosikymmeniin ole käytetty. Pykälien soveltamisen esilletulo joitakin aikoja sitten erään kirjan julkaisemisen yhteydessä on mielestämme provokatorisen prosessin luontoista.

Edellä olevan perusteella katsommekin, viitaten myös Suomen Kirjailijaliiton lakivaliokunnalle antamaan lausuntoon, että rikoslain 10 luvun 1 ja 2 pykälät olisi kumottava, kuten lakivaliokunnan vähemmistö esitti.

Tämän johdosta ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi ensimmäisen lakiehdotuksen lakialoitteeseen n:o 12 sisältyvän lakiehdotuksen mukaisena.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1966.

Osmo Kock. **Kelpo Gröndahl.** **Viljo Pousi.**

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 22 päivänä helmikuuta 1955 käsitellessään edustaja Kytän ym. lakialoitetta (n:o 10 1954 vp.) lausunut toivomuksen, että hallituksen toimesta tutkittaisiin, onko hallintovalitusasioissa sellaisia ohjeluontoisia määräyksiä, joiden laiminlyömisestä ei ole oleva seurauksena valituksen tutkimatta jääminen, sekä annettaisiin Eduskunnalle tarpeelliseksi osoittautuva esitys asiasta. Eduskunnan toivoma tutkimus on toimitettu ja sen perusteella on pidetty tarpeellisena valmistaa ehdotus muutoksenhausta hallintoasioissa 24 päivänä maaliskuuta 1950 annetun lain (154/50) muuttamisesta.

Muutoksenhausta hallintoasioissa annettu laki eli hallintovalituslaki on ensimmäinen meillä voimaansaatettu valitusmenettelyä hallintopäätöksistä koskeva yleislaki, joskin se on jättänyt voimaan mm. perustevalitusta, kunnallisvalitusta ja ortodoksisesta kirkkokunnasta annettujen säännösten mukaan tehtävää valitusta koskevat säännökset. Hallintovalituslain säännökset valituksen tekemisestä sisältävät muutoksenhakuvaatimusta ja valituskirjan allekirjoittamista, sen liitteitä ja perille toimittamista koskevia edellytyksiä. Nuo valitusmenettelyn edellytykset eivät ole sellaisia, että niiden noudattamisesta voitaisiin jossakin tapauksessa luopua, vaan periaatteessa pakottavia ja sitovia. Edellytysten joukossa on eräitä, jotka viranomaisen on välttämättä tunnettava, jotta valitus voitaisiin tutkia. Sellainen on esim. tarpeeksi selvän muutoksenhakuvaatimuksen esittäminen tai sen päätöksen selvittäminen, johon haetaan muutosta. Tässä kohden ovat toisessa asemassa esim. säännös valituskirjan laatijan asuinpaikan ilmoittamisesta tai säännös valituskirjan allekirjoittamisesta.

Siitä huolimatta, että kaikkien valitusmenettelyn edellytysten on periaatteessa katsottava olevan sitovia, oikeuskäytännössä on eri edellytysten noudattamatta jättämisestä ollut erilainen seuraamus (sanktio). Niiden edellytysten puuttuminen, joiden tunteminen on välttämätöntä, jotta valitus voitaisiin tutkia, on aiheuttanut valituksen jäämisen tutkimatta (esim. KHO 1951 II 277). Sama seuraamus on ollut allekirjoituksen puuttumisesta (esim. KHO 1952 II 273). Sen sijaan asuinpaikan ilmoittamatta jättäminen ei ole johtanut tuollaiseen ankaraan seuraamukseen (KHO välipäätös 9. 10. 1952). Eräiden edellytysten, esim. valituksenalaisen päätöksen tiedoksisaantia koskevan todistuksen valituskirjaan liittämisen osalta ei ole ollut aina selvää, onko valitus siinä olevan puutteen takia jätettävä tutkimatta. Oikeuskäytännössä on siis esiintynyt pyrkimystä suhtautua puheena olevien vaatimusten laiminlyöntiin lievemmin kuin säännösten periaatteellinen laatu itse asiassa edellyttää.

Oikeuskäytännön omaksuttua edellä selostetun linjan on puheena olevia säännöksiä eri viranomaisissa sovellettaessa aiheutunut epävarmuutta. Toisinaan on säännöksiä tulkittu muodollisesti ja ankarasti, niin kuin alussa mainitussa lakialoitteessa on esitetty. Oikeuskäytännön edellä valotetut kannanotot tukevat käsitystä, ettei ainakaan merkityksetön ja helposti korjattavissa oleva puutteellisuus valituksen tekemisessä saisi johtaa siihen, että valitus heti jätetään tutkimatta.

Lähtökohtana eduskunnan toivomuksen mukaisen muutoksen aikaansaamiseksi on se, että hallintovalitusasiassa valittajalla pitää olla oikeus saada oikein tehty valituksensa viranomaisen tutkittavaksi. Yleisenä pyrkimyksenä tulisi olla, jos valitus on tehty valitusajassa, että tutkimatta jää ainoastaan niin vaillinainen valitus, ettei se kelpaa asian käsittelyn perustaksi. Tuon pyrkimyksen toteuttaminen edellyttää, että valituksen tekemistä koskevat säännökset ovat niin joustavia, ettei valitus niiden mukaan jää yksinomaan muodollisesta syystä, puutteellisuuden itsensä vuoksi tutki-

matta. Oikeusvarmuuden kannalta ei voida pitää välttämättömänä, että sellaisenkaan säännöksen, joka sisältää edellytyksen valituksen tutkimiselle, noudattamatta jättämisestä on heti seuraamuksena valituksen jääminen tutkimatta.

Parhaana keinona Eduskunnan toivomuksen mukaisen muutoksen toteuttamiseen, kun valituksen tekemistä koskevien säännösten jakaminen seuraamusten perusteella eri ryhmiin ei ole johdonmukaisesti toteutettavissa ja lisäksi saattaisi johtaa joustamattomuuteen ja lainkäytön muodollisuuden lisääntymiseen, olisi se, että hallintovalitusmenettelyssä otetaan käytäntöön mahdollisuus varata valittajalle tilaisuus täydentää määräajassa ja muodolliselta kannalta muutoin oikein tehtyä, mutta joiltakin osin puutteellista valitusta.

Tällainen täydentämismenettely on jo toteutettu lainsäädännössämme. Oikeudenkäymiskaaren 15 lukua muutettaessa otettiin nimittäin lain 4 §:ään (150/58) säännöksiä asiakirjain täydentämisestä. Sanotun lainkohdan mukaan oikeudenkäyntiasiamieheksi ilmoittautuneelle, jota ei ole suullisesti valtuutettu ja joka ei voi heti esittää valtuutustaan, on varattava tilaisuus selvityksen esittämiseen. Asiaa ei siis ole valtuutuksen puuttumisen takia heti jätettävä tutkittavaksi ottamatta.

Edellä olevan perusteella hallitus ehdottaa hallintovalituslakia muutettavaksi siten, että valittajan sallittaisiin täydentää valituksessa olevia tiettyjä puutteellisuuksia viranomaisen hänelle varaamassa määräajassa. Seikat, joiden täydentäminen tulisi kysymykseen, ovat enimmäkseen sellaisia, että valituksen tutkiminen niitä tuntematta ei ole mahdollista. Ehdotuksen 11 §:n mukaan saataisiin valitusta täydentää, milloin siinä ei ole ilmoitettu valittajan nimeä tai päätöstä, johon haetaan muutosta, taikka siinä ei ole mainittu, miltä osin päätöksestä valitetaan tai mikä muutos siihen vaaditaan tehtäväksi taikka vaatimuksen perusteena olevia seikkoja. Valituksen täydentäminen olisi niin ikään mahdollista, jos valituskirjasta puuttuu allekirjoitus tai siihen ei ole liitetty valituksenalaista päätöstä alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä taikka todistusta päätöksen tiedoksisaannista tai, jos valitusaika on luettava muutoin erityisesti määrätystä ajankohdasta, selvitystä siitä.

Hallintovalituslain ehdotettu muutos on laadittu siten, että täydentämismenettely tulisi sovellettavaksi myös niihin hallintovalituslain piiriin kuuluviin tapauksiin, joissa osa valituksen tekemistä koskevista perussäännöksistä on erityislaissa tai -asetuksessa. Näiden monilukuisten säädösten välitön muuttaminen ei käytännössä ole vaikeuksitta mahdollista.

Täydentämismenettely olisi syytä ulottaa koskemaan myös perustevalitusta, kunnallisvalitusta ja ortodoksisesta kirkkokunnasta annettujen säännösten perusteella tehtävää valitusta, joihin valituksiin hallintovalituslakia on sovellettu toissijaisesti. Tämän johdosta olisi lain 1 §:ään lisättävä uusi kolmas momentti. Ehdotettu muutos ei muutoin vaikuttaisi aikaisempaan käytäntöön hallintovalituslain toissijaisesta sovelluttamisesta mainittuihin valituksiin.

Jos valittaja, saatuaan tilaisuuden täydentää puutteellisuuden, on asianmukaisesti suorittanut täydentämisen, hänellä on oikeus saada valituksensa tutkittavaksi. Jollei valittaja sensijaan ole täydentänyt valitusasiakirjoja tai hän on tehnyt sen vain osaksi ja valitus tämän jälkeen on niin vaillinainen, ettei se kelpaa asian käsittelyn perustaksi, valitusta ei voida tutkia. Tätä koskeva säännös on selvyyden vuoksi ehdotettu otettavaksi uudeksi 11 a §:ksi, joka myös olisi ulotettava koskemaan perustevalitusta, kunnallisvalitusta ja ortodoksisesta kirkkokunnasta annettujen säännösten perusteella tehtyä valitusta.

Muiden kuin edellä täydennettäviksi ehdotettujen puutteellisuuksien osalta, joita ovat ilmoitukset valittajan ja valituskirjan laatijan ammatista, asuinkunnasta ja postiosoitteesta, muutosehdotus on laadittu tarkoituksin, ettei täydentämismenettely niissä tulisi kysymykseen. Niin kuin oikeuskäytäntö on osoittanut, nämä seikat ovat merkityksettömiä valituksen tutkimisen kannalta, ja on pidettävä liian muodollisena, että puheena olevien, usein yksinkertaisemmalla tavalla korjattavien puutteiden täydentämisen tulisi tapahtua erityisessä menettelyssä.

Edellä selostetun kaltainen muutoksenhaun täydentäminen on mahdollista ulkomailla, muun muassa Ruotsissa. Uudistetun oikeudenkäymiskaaren mukaan saadaan useita muutoksenhakukirjelmässä olevia puutteita myöhemmin täydentää (RB 50:7, 51:7, 52:6,

55:7 ja 56:7). Niin ikään on Ruotsissa äskettäin valmistuneessa ehdotuksessa hallintomenettelylaiksi (SOU 1964:27) esitetty vastaavan uudistuksen käytäntöön ottamista.

Valituksen täydentämisen mahdollisuus edellyttää, että hallintovalituslaissa määritellään, mitä valituskirjassa on ilmoitettava, miten se on laadittava ja mitä siihen on liitettävä. Tämän vuoksi on lakiehdotuksessa esitetty uudistettaviksi hallintovalituslain 9 ja 10 §. Muutoksen laatuun nähden on ehdotukseen jouduttu ottamaan uudet 9 a ja 9 b §. Ehdotuksen 9 a §:ssä on ehdotettu säädettäväksi, mitä valituskirjassa on ilmoitettava. Tällöin on soveltuvin kohdin noudatettu samaa järjestystä kuin oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 §:ssä (362/60) haastehakemuksessa ilmoitettavien seikkojen osalta. Ehdotuksen 9 b §:ään on koottu valituskirjan liitteitä koskevat määräykset. Muutokset olisivat tässä kappaleessa kosketelluilta osin enimmäkseen täsmennyksiä ja sisältäisivät asiallisesti samoja oikeusohjeita kuin voimassa oleva laki.

Edellä olevan perusteella ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana sekä korkeimman hallinto-oikeuden annettua liitteenä olevan lausunnon annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan muutoksenhausta hallintoasioissa 24 päivänä maaliskuuta 1950 annetun lain (154/50) 9, 10 ja 11 § sekä 12 §:n 1 momentti ja lisätään lakiin uudet 1 §:n 3 momentti sekä 9 a, 9 b ja 11 a § seuraavasti:

Lain soveltamisala.

1 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, on siinä tarkoitettuihin muihin paitsi hallintoviranomaisen ulosottopäätöksestä ja kirkkolain mukaan tehtyihin valituksiin sovellettava, mitä 11, 11 a ja 13 §:ssä säädetään.

Valituksen tekeminen.

9 §.

Valitus on tehtävä kirjallisesti, jollei erityisessä tapauksessa suullinen valitus ole sallittu.

9 a §.

Valituskirjassa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

1) valittajan nimi;

2) päätös, johon haetaan muutosta;

3) miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, jota siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä

4) vaatimuksen perusteet, jolleivät ne ilmene siitä, mitä valittaja aikaisemmin on asiassa esittänyt.

Valituskirja on valittajan tai laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Siinä on mainittava valittajan ja, jos valittaja ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

9 b §.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä, minä päivänä tiedoksisaanti on tapahtunut, tai, jos valitusaika on luettava muutoin erityisesti määrätystä ajankohdasta, selvitys tästä.

Mitä 1 momentissa on säädetty valituskirjan liitteistä, ei ole sovellettava virkanimitysasiassa tehtyyn valitukseen eikä muulloinkaan, milloin erityissäännöksestä tai erityisestä syystä niin johtuu.

Valituskirjan mukana tulee olla myös todisteet, joihin valittaja haluaa nojautua ja joita ei ole esitetty aikaisemmin.

10 §.

Valituskirja on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen annettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Mikäli erikseen niin on säädetty, saadaan valituskirja, sen toimittamiseksi valitusviranomaiselle, antaa muullekin viranomaiselle, ja

katsotaan valitus tehdyksi silloin, kun se on annettu viimeksi mainitulle viranomaiselle. Samoin vaikutuksin voi henkilö, jota säilytetään vankilassa tai muussa suljetussa laitoksessa, antaa valituskirjansa laitoksen johtajalle, jonka on toimitettava se edelleen asianomaiselle viranomaiselle.

Valituskirja saadaan valitusajan kuluessa toimittaa viranomaiselle myös postitse tai lähetin välityksellä, sillä tavoin kuin siitä on erikseen säädetty.

11 §.

Jollei valitusajan kuluessa tehdyssä valituksessa ole ilmoitettu 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja seikkoja tai jollei valituskirjaa ole sanotun pykälän 2 momentissa säädetyllä tavalla allekirjoitettu tahi jos valituskirjaan ei ole liitetty, milloin liittäminen on tarpeen, 9 b §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä taikka todistusta tiedoksisaantipäivästä tai selvitystä valitusajan muusta alkamisesta, on valitusviranomaisen varattava valittajalle tilaisuus hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa poistaa puutteellisuus, jollei sitä katsota niin vähäiseksi, ettei sen poistaminen ole tarpeen.

Samaa menettelyä on soveltuvin osin noudatettava, milloin valitusta ei ole tehty 1 momentissa mainittua säännöstä vastaavan muussa laissa tai asetuksessa olevan säännöksen mukaisesti.

Milloin viranomaisen laiminlyönnistä on johtunut, ettei todistusta tiedoksisaantipäivästä tai selvitystä valitusajan muusta alkamisesta ole voitu liittää valituskirjaan, on selvitys ajankohdasta, josta valitusaika on luettava, hankittava virkateitse.

11 a §.

Valitus, jota ei ole tehty ajoissa, on jätettävä tutkimatta. Laki on sama, jos valitus on niin vaillinainen, ettei se kelpaa asian käsittelyn perustaksi, eikä valittaja, vaikka hänelle on 11 §:n mukaisesti varattu siihen tilaisuus, ole poistanut puutteellisuutta, niin myös, milloin muu seikka on valituksen tutkimisen esteenä.

Valitusosoitus.

12 §.

Päätökseen, johon saadaan hakea muutosta, on liitettävä valitusosoitus. Valtioneuvoston ja sen ministeriöiden päätöksiin on liitettävä valitusosoitus ainoastaan silloin kun niin on erikseen säädetty. Valitusosoituksessa on mainittava valitusviranomainen ja, jos valituksen saa toimittaa muullekin viranomaiselle, mikä tämä on, sekä valitusaika ja mitä valituskirjaan 9 b §:n 1 momentin mukaisesti on liitettävä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Tämän lain säännökset eivät, mikäli 1 §:n 3 momentin ja 11 §:n 2 momentin säännöksistä ei muuta johdu, vaikuta muutosta siihen, mitä muussa laissa tai asetuksessa on säädetty valituksen tekemisestä.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Oikeusministeri *A. Simonen.*

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS *Liite.*

Helsingissä,
15 päivänä kesäkuuta 1966.

N:o 2919 a

Viite: Oikeusministeriön kirje LsD n:o 9/201 Oik.m. 1966/26. 5. 1966.

Asia: Ehdotus hallituksen esitykseksi Eduskunnalle laiksi muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta.

Valtioneuvosto.

Valtioneuvoston 26 päivänä toukokuuta 1966 tekemän päätöksen mukaisesti Oikeusministeriö on viitteessä mainitussa kirjeessä pyytänyt Korkeimmalta hallinto-oikeudelta lausuntoa ehdotuksesta laiksi muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta.

Lausuntonaan Korkein hallinto-oikeus, jolla jo ehdotuksen valmisteluvaiheessa on ollut käytettävänään eräitä asiaa koskevia alustavia ehdotuksia, kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Laki muutoksenhausta hallintoasioissa, nk. hallintovalituslaki, on ollut muuttamattomana voimassa 15 vuotta. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa, jolle ylimpänä valitusasteena kuuluu tämän lain soveltaminen ja hallintoviranomaisten valituksenalaisten päätösten lainmukaisuuden tutkiminen, on voitu todeta lain sisältävän tarpeelliset ja pääosiltaan nykyistä oikeuskäsitystä vastaavat menettelysäännökset. Kuitenkin on todettava, niin kuin muutosehdotuksen perusteluistakin käy ilmi, hallintovalituslain valituksen tekemistä koskevien säännösten toisinaan johtaneen valituksen jättämiseen tutkimatta sellaisten puutteellisuuksien vuoksi, joiden johdosta näin ankaraa seuraamusta ei ole pidettävä asianmukaisena. Kun oikeuskäytännön muuttaminen ei näissä kohdin ole mahdollista ilman lainmuutosta, on kyseessä olevaa lakiesitystä pidettävä tarpeellisena.

Lain soveltamisala.

Lakiehdotuksessa ei ole esitetty muutoksia hallintovalituslain ensimmäiseen, lain soveltamisalaa koskevaan lukuun. Tarkoituksena lienee ollut, että lain 1 §:n 2 momenttiin sisältyvät soveltamisalaa koskevat poikkeukset olisivat voimassa myös muutettuja säännöksiä sovellettaessa. Niin ollen valituksen tekemistä koskevia uusia säännöksiä, joista 11 §:n säännökset puutteellisuuksien poistamisesta ovat tärkeimmät, ei olisi sovellettava valitettaessa hallintoviranomaisen ulosottopäätöksestä tai perustevalituksin veron tahi maksun maksuunpanosta, ja sanottujen säännösten estämättä olisi noudatettava, mitä kunnallislaissa tai muussa laissa taikka asetuksessa on säädetty valituksen tekemisestä kunnallisen viranomaisen päätöksestä sekä ortodoksisesta kirkkokunnasta annetuissa säännöksissä valituksen tekemisestä sanotun kirkkokunnan viranomaisen päätöksestä. Myöskään kirkkolakiin perustuviin valituksiin lainmuutoksen vaikutus ei ulottuisi.

Korkeimman hallinto-oikeuden mielestä ei kuitenkaan ole suotavaa, että veroja ja maksuja koskevat sekä edellä mainitut kunnallis-

ten ja ortodoksisen kirkkokunnan viranomaisten päätöksistä tehtävät valitukset, mitä tulee tilaisuuden varaamiseen valituksissa todettavien puutteellisuuksien poistamiseen, jäävät mainittuun erityisasemaan. Sellainen rajoitus tulisi aiheuttamaan sekaannusta. Erilaiseen menettelyyn olisi sitäkin vähemmän aihetta, kun lakiehdotuksen 11 §:n 2 momentin mukaan oikeus puutteellisuuden poistamiseen muutoin tulisi ulotettavaksi koskemaan myös tapauksia, joissa valituksen tekemisestä on säädetty jossakin erityislaissa tai asetuksessa. Tämän vuoksi olisi puutteellisuuden poistamista koskevat säännökset ulotettava koskemaan mainittuja veroista ja maksuista sekä kunnallisten ja ortodoksisen kirkkokunnan viranomaisten päätöksistä tehtäviä valituksia. Lisäksi Korkein hallinto-oikeus katsoo, että sanottu lain soveltamisalan laajentaminen olisi tässä yhteydessä ulotettava vastaavasti olemaan voimassa myös 13 §:n säännöksiä sovellettaessa.

Sitävastoin Korkein hallinto-oikeus katsoo, että puheena olevia uusia säännöksiä ja mainittua hallintovalituslain 13 §:ää ei olisi ulotettava koskemaan hallintoviranomaisen ulosottopäätöksestä tehtävää valitusta eikä tässä yhteydessä kirkkolain mukaan tehtävää valitusta.

Edellä olevan perusteella Korkein hallinto-oikeus katsoo, että lain 1 §:ään olisi lisättävä uusi 3 momentti, jonka mukaan 11, 11 a ja 13 §:n säännöksiä olisi sovellettava 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin muihin paitsi edellä mainittuihin hallintoviranomaisen ulosottopäätöksestä ja kirkkolain mukaan tehtyihin valituksiin.

Valituksen tekeminen.

Lakiehdotuksen 9 §:n suhteen, jota vastaava säännös nykyisin sisältyy lain 9 §:n 1 momenttiin, ei Korkeimmalla hallinto-oikeudella ole huomautettavaa. Jäljempänä 9 a §:ään ehdotettavat muutokset ovat pelkästään lain sanamuotoa koskevia.

Lakiehdotuksen 9 b §:n 1 ja 2 momentin johdosta Korkeimmalla hallinto-oikeudella ei ole huomautettavaa. Pykälän 3 momentin osalta on Korkeimmassa hallinto-oikeudessa epäilty, että uusi säännös rajoittaisi valittajan mahdollisuuksia esittää uusia todisteita sen jälkeen, kun valitusaika on kulunut umpeen. Mikäli katsottaisiin, niin kuin lainvalmistelukunnassa laaditussa erillisessä muistiossa on sanottu, säännöksen sisältävän sen, että selvitystä voitaisiin myöhemmin toimittaa valitusviranomaiselle vain suullisesta kuulustelusta voimassa olevia muotoja noudattaen, olisi lainkohtaan kohdistuvaan epäilyyn aihetta, koska valitusviranomaiset, Korkein hallinto-oikeus niihin luettuna, nykyisin yleisesti sallivat uusien todisteiden esittämisen, paitsi suullisessa kuulustelussa, myös kun valittaja, valitusviranomaisen päätettyä kuulla häntä uudelleen, antaa asiassa uuden kirjoituksen. Ehdotettua säännöstä on kuitenkin pidettävä tarpeellisena, koska siinä todetaan, että valittajalla on oikeus hallinto-asiassa vedota ylimmässäkin asteessa uusiin todisteisiin. Sen ohessa on katsottava, että vaikkakaan hallintovalituslakiin ei sisälly säännöstä uusien todisteiden esittämisestä valitusajan päättymisen jälkeen, nykyinen käytäntö perustuu oikeudenkäymiskaaren säännöksiin. Uuden säännöksen estämättä Korkein hallinto-oikeus voi näin ollen OK 30:15 ja 30:21 mukaisesti, päätettyään uudesta kirjoitusten vaihdosta tai suullisesta kuulustelusta, ottaa vastaan uusia todisteita.

Lakiehdotuksen 10 § vastaa nykyistä 9 §:n 2 ja 3 momenttia sekä 10 §:ää. Tältä kohdin Korkeimmalla hallinto-oikeudella ei ole huomauttamista.

Lakiehdotukseen sisältyvistä muutoksista tärkein on valitusviranomaiselle 11 §:ssä säädetty velvollisuus varata valittajalle tilaisuus hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa poistaa valituksen tekemisessä todettu puutteellisuus, mikäli se on sen laatuinen kuin laissa erikseen on sanottu. Ehdotus merkitsee lainsäädäntömme kehittämistä sitä vapaampaa käsitystä vastaavaksi, mikä mm. Ruotsissa on vallalla muutoksenhaussa olevan puutteellisuuden poistamisesta. Korkein hallinto-oikeus, jossa on voimassa olevan lainsäädännön ja vakiintuneen käytännön mukaisesti usein jouduttu jättämään valitus tutkimatta silloinkin, kun valituskirjaan liittämättä jääneen päätöksen hankkiminen tai valituskirjan täydentäminen olisi voitu helposti suorittaa yksityistä tai julkista etua vaarantamatta, pitää lakiehdotusta tässä kohdin tarpeellisena ja oikeana. Niin ikään on pidettävä tarpeellisena 11 §:n 2 momentissa olevaa säännöstä, jonka mukaan puutteellisuus voitaisiin poistaa myös, milloin noudat-

tamatta jätetty valitusta koskeva säännös on muussa laissa tai asetuksessa.

Lakiin oli valmisteluvaiheessa, niin kuin Korkein hallinto-oikeus on saanut tietää, ehdotettu otettavaksi säännös, josta olisi käynyt selville, missä tapauksissa valituksessa oleva puutteellisuus aiheuttaa valituksen tutkimatta jättämisen, mutta sellaista säännöstä ei ole puheena olevassa lainvalmistelukunnan ehdotuksessa. On näet epäilty, että nimenomaisen seuraamussäännöksen ottaminen lakiin olisi omiaan johtamaan, vastoin lainmuutoksen tarkoitusta, valittajaa kohtaan nykyistä ankarampaan käytäntöön. Seuraamuksesta on tämän vuoksi mainittu ainoastaan lakiehdotuksen perusteluissa. Jollei valittaja olisi täydentänyt valitusasiakirjoja tai hän olisi tehnyt sen vain osaksi ja valitus edelleenkin olisi siksi vaillinainen, ettei se kelpaisi asian käsittelyn perustaksi, niin perustelujen mukaan valitusta ei voitaisi tutkia. Korkein hallinto-oikeus on kuitenkin sitä mieltä, että täydentämisen laiminlyömisestä johtuva seuraamus olisi mainittava itse laissa eikä ainoastaan perusteluissa.

Korkeimman hallinto-oikeuden käsityksen mukaan hallintovalituslakiin olisi paitsi mainittujen täydentämissäännösten johdosta muutoinkin tarpeellista sisällyttää yleisluontoinen säännös valitusviranomaisen velvollisuudesta jättää valitus määrättyjen syiden vuoksi tutkimatta. Tällainen säännös, vaikkakaan siinä ei olisi mahdollista luetella kaikkia niitä tapauksia, joissa tutkimatta jättäminen tulee kysymykseen, olisi omiaan selventämään käsityksiä valitusviranomaisten menettelyn lainmukaisuudesta. Sen ohessa, samalla kun toisaalta pyrittäisiin välttämään puutteellisuuksista hallintoalamaiselle johtuvia vahingollisia seuraamuksia, sellainen säännös saattaisi johdattaa valittajia entistä suurempaan huolellisuuteen valitusasiansa hoitamisessa.

Mainituista syistä Korkein hallinto-oikeus esittää, että lakiin olisi 11 a §:ksi otettava valmisteluvaiheessa siihen ehdotettuna ollut yleinen säännös siitä, että valitus määrätyin edellytyksin on jätettävä tutkimatta. Tutkimatta jättäminen olisi seuraamuksena silloin, kun valitusta ei ole tehty ajoissa tai kun valitus on niin vaillinainen, ettei se kelpaa asian käsittelyn perustaksi, eikä valittaja, vaikka hänelle on varattu siihen tilaisuus, ole poistanut puutteellisuutta, niin myös silloin, kun muu seikka on valituksen tutkimisen esteenä.

Ehdotettu 11 a § olisi mainittava myös lain johtolauseessa.

Valitusosoitus.

Lainvalmistelukunnan 12 §:ään ehdottama muutos johtuu siitä, että lakiin tulisi uusi 9 b §.

Voimaantulosäännökset.

Voimaantulosäännöksen 2 momentin tarkoituksena on todeta, että muissa laeissa ja asetuksissa olevia valitusta koskevia erityissäännöksiä on edelleenkin noudatettava. Kun valitusmenettely kuitenkin muuttuisi lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentin ja 11 §:n 2 momentin johdosta myös niissä tapauksissa, joissa erityissäännöksiä on sovellettava, niin loppusäännöksen 2 momenttia olisi selvennettävä lausumalla, etteivät uuden lain säännökset, ellei edellä mainituissa lainkohdissa ole toisin säädetty, aiheuta muutosta siihen, mitä muussa laissa tai asetuksessa on erikseen säädetty valituksen tekemisestä.

Lausuntoa, joka on annettu erimielisyydettä, seuraa liitteenä sen mukaisesti laadittu lakiehdotus, johon Korkeimman hallinto-oikeuden ehdottamat muutokset on kirjoitettu harventamalla.

Korkeimman hallinto-oikeuden puolesta:

Aarne Nuorvala.

B. E. Sjöholm.

Laki

muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan muutoksenhausta hallintoasioissa 24 päivänä maaliskuuta 1950 annetun lain (154/50) 9, 10 ja 11 § sekä 12 §:n 1 momentti ja lisätään lakiin uudet 1 §:n 3 momentti sekä 9 a, 9 b ja 11 a § seuraavasti:

Lain soveltamisala.

1 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, on siinä tarkoitettuihin muihin paitsi hallintoviranomaisen ulosottopäätöksestä ja kirkkolain mukaan tehtyihin valituksiin sovellettava, mitä 11, 11 a ja 13 §:ssä säädetään.

Valituksen tekeminen.

9 §.

Valitus on tehtävä kirjallisesti, jollei erityisessä tapauksessa suullinen valitus ole sallittu.

9 a §.

Valituskirjassa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

1) valittajan nimi;
2) päätös, johon haetaan muutosta;
3) miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, jota siihen vaaditaan tehtäväksi, sekä
4) vaatimuksen perusteet, jolleivät ne ilmene siitä, mitä valittaja aikaisemmin on asiassa esittänyt.

Valituskirja on valittajan tai (poist.) laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Siinä on mainittava valittajan ja, jos valittaja ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

9 b §.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä, minä päivänä tiedoksisaanti on tapahtunut, tai, jos valitusaika on luettava muutoin erityisesti määrätystä ajankohdasta, selvitys tästä.

Mitä 1 momentissa on säädetty valituskirjan liitteistä, ei ole sovellettava virkanimitysasiassa tehtyyn valitukseen eikä muulloinkaan, milloin erityissäännöksestä tai erityisestä syystä niin johtuu.

Valituskirjan mukana tulee olla myös todisteet, joihin valittaja haluaa nojautua ja joita ei ole esitetty aikaisemmin.

10 §.

Valituskirja on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen annettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Mikäli erikseen niin on säädetty, saadaan valituskirja, sen toimittamiseksi valitusviranomaiselle, antaa muullekin viranomaiselle, ja katsotaan valitus tehdyksi silloin, kun se on annettu viimeksi mainitulle viranomaiselle. Samoin vaikutuksin voi henkilö, jota säilytetään vankilassa tai muussa suljetussa laitoksessa, antaa valituskirjansa laitoksen johtajalle, jonka on toimitettava se edelleen asianomaiselle viranomaiselle.

Valituskirja saadaan valitusajan kuluessa toimittaa viranomaiselle myös postitse tai lähetin välityksellä, sillä tavoin kuin siitä on erikseen säädetty.

11 §.

Jollei valitusajan kuluessa tehdyssä valituksessa ole ilmoitettu 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja seikkoja tai jollei valituskirjaa ole sanotun pykälän 2 momentissa säädetyllä tavalla allekirjoitettu tahi jos valituskirjaan ei ole liitetty, milloin liittäminen on tarpeen, 9 b §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä taikka todistusta tiedoksisaantipäivästä tai

selvitystä valitusajan muusta alkamisesta, on valitusviranomaisen varattava valittajalle tilaisuus hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa poistaa puutteellisuus, jollei sitä katsota niin vähäiseksi, ettei sen poistaminen ole tarpeen.

Samaa menettelyä on soveltuvin osin noudatettava, milloin valitusta ei ole tehty 1 momentissa mainittuja säännöksiä vastaavan muussa laissa tai asetuksessa olevan säännöksen mukaisesti.

Milloin viranomaisen laiminlyönnistä on johtunut, ettei todistusta tiedoksisaantipäivästä tai selvitystä valitusajan muusta alkamisesta ole voitu liittää valituskirjaan, on selvitys ajankohdasta, josta valitusaika on luettava, hankittava virkateitse.

11 a §.

Valitus, jota ei ole tehty ajoissa, on jätettävä tutkimatta. Laki on sama, jos valitus on niin vaillinainen, ettei se kelpaa asian käsittelyn perustaksi, eikä valittaja, vaikka hänelle on 11 §:n mukaisesti varattu siihen tilaisuus, ole poistanut puuttellisuutta, niin myös, milloin muu seikka on valituksen tutkimisen esteenä.

Valitusosoitus.

12 §.

Päätökseen, johon saadaan hakea muutosta, on liitettävä valitusosoitus. Valtioneuvoston ja sen ministeriöiden päätöksiin on liitettävä valitusosoitus ainoastaan silloin, kun niin on erikseen säädetty. Valitusosoituksessa on mainittava valitusviranomainen ja, jos valituksen saa toimittaa muullekin viranomaiselle, mikä tämä on, sekä valitusaika ja mitä valituskirjaan 9 b §:n 1 momentin mukaisesti on liitettävä.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Tämän lain säännökset eivät, mikäli 1 §:n 3 momentin ja 11 §:n 2 momentin säännöksistä ei muuta johdu, vaikuta muutosta siihen, mitä muussa laissa tai asetuksessa on säädetty valituksen tekemisestä.

Lakivaliokunnan mietintö N:o 9 hallituksen esityksen johdosta laiksi muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 13 päivältä syyskuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan edellä mainitun hallituksen esityksen n:o 40. Lakivaliokunta on esityksen johdosta kuullut asiantuntijoina osastopäällikkö Kai Kortetta ja lainsäädäntöneuvos Eevert Raunetsaloa.

Lakivaliokunta hyväksyy hallituksen esitykseen sisältyvän pyrkimyksen saada aikaan muutoksenhaussa hallintoasioissa sellainen järjestely, että määräajassa oikealle viranomaiselle tehtyä valitusta ei siinä esiintyvän muodollisen puutteen vuoksi jätetä tutkimatta vaan valittajalle suodaan tilaisuus sitä tarvittaessa täydentää. Lakivaliokunnalla ei myöskään ole mitään huomauttamista esityksen perusteluihin nähden.

Tässä yhteydessä valiokunta lausuu toivomuksen, että leimaverolakia uudistettaessa pidettäisiin huolta myöskin siitä, että valittaja, jonka asiakirjat eivät ole asianmukaisesti leimamerkeillä varustetut, ei tämän yleensä tietämättömyydestä tai erehdyksestä johtuvan puutteellisuuden vuoksi menettäisi muutoksenhakua varten säädettyä määräaikaa.

Edellä olevan perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Teir, varapuheenjohtaja Takki, jäsenet Gröndahl, Eskelinen, Haukipuro, Hellsten, Huima, Kock, Leinonen, M. Linna, Lottanen, Luja, Pennanen, Pentti ja Pousi sekä varajäsenet Knuuttila ja Mäki.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 52 hallituksen esityksen johdosta laiksi muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 9 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 40 laiksi muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta, ja Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 9 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 52.

Eduskunta lausuu käsityksenään, että leimaverolakia uudistettaessa olisi pidettävä huolta myöskin siitä, että valittaja, jonka asiakirjat eivät ole asianmukaisesti leimamerkeillä varustetut, ei tämän yleensä tietämättömyydestä tai erehdyksestä johtuvan puutteellisuuden vuoksi menettäisi muutoksenhakua varten säädettyä määräaikaa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan muutoksenhausta hallintoasioissa 24 päivänä maaliskuuta 1950 annetun lain (154/50) 9, 10 ja 11 § sekä 12 §:n 1 momentti ja lisätään lakiin uudet 1 §:n 3 momentti sekä 9 a, 9 b ja 11 a § seuraavasti:

Lain soveltamisala.

1 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, on siinä tarkoitettuihin muihin paitsi hallintoviranomaisen ulosottopäätöksestä ja kirkkolain mukaan tehtyihin valituksiin sovellettava, mitä 11, 11 a ja 13 §:ssä säädetään.

Valituksen tekeminen.

9 §.

Valitus on tehtävä kirjallisesti, jollei erityisessä tapauksessa suullinen valitus ole sallittu.

9 a §.

Valituskirjassa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

1) valittajan nimi;
2) päätös, johon haetaan muutosta;
3) miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, jota siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
4) vaatimuksen perusteet, jolleivät ne ilmene siitä, mitä valittaja aikaisemmin on asiassa esittänyt.

Valituskirja on valittajan tai laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Siinä on mainittava valittajan ja, jos valittaja ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

9 b §.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä, minä päivänä tiedoksisaanti on tapahtunut, tai, jos valitusaika on luettava muutoin erityisesti määrätystä ajankohdasta, selvitys tästä.

Mitä 1 momentissa on säädetty valituskirjan liitteistä, ei ole sovellettava virkanimitysasiassa tehtyyn valitukseen eikä muulloinkaan, milloin erityissäännöksestä tai erityisestä syystä niin johtuu.

Valituskirjan mukana tulee olla myös todisteet, joihin valittaja haluaa nojautua ja joita ei ole esitetty aikaisemmin.

10 §.

Valituskirja on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen annettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Mikäli erikseen niin on säädetty, saadaan valituskirja, sen toimittamiseksi valitusviranomaiselle, antaa muullekin viranomaiselle, ja katsotaan valitus tehdyksi silloin, kun se on annettu viimeksi mainitulle viranomaiselle. Samoin vaikutuksin voi henkilö, jota säilytetään vankilassa tai muussa suljetussa laitoksessa, antaa valituskirjansa laitoksen johtajalle, jonka on toimitettava se edelleen asianomaiselle viranomaiselle.

Valituskirja saadaan valitusajan kuluessa toimittaa viranomaiselle myös postitse tai lähetin välityksellä, sillä tavoin kuin siitä on erikseen säädetty.

11 §.

Jollei valitusajan kuluessa tehdyssä valituksessa ole ilmoitettu 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja seikkoja tai jollei valituskirjaa ole sanotun pykälän 2 momentissa säädetyllä tavalla allekirjoitettu tahi jos valituskirjaan ei ole liitetty, milloin liittäminen on tarpeen, 9 b §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä taikka todistusta tiedoksisaantipäivästä tai selvitystä valitusajan muusta alkamisesta, on valitusviranomaisen varattava valittajalle tilaisuus hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa poistaa puutteellisuus, jollei sitä katsota niin vähäiseksi, ettei sen poistaminen ole tarpeen.

Samaa menettelyä on soveltuvin osin noudatettava, milloin valitusta ei ole tehty 1 momentissa mainittua säännöstä vastaavan muussa laissa tai asetuksessa olevan säännöksen mukaisesti.

Milloin viranomaisen laiminlyönnistä on johtunut, ettei todistusta tiedoksisaantipäivästä tai selvitystä valitusajan muusta alkamisesta ole voitu liittää valituskirjaan, on selvitys ajankohdasta, josta valitusaika on luettava, hankittava virkateitse.

11 a §.

Valitus, jota ei ole tehty ajoissa, on jätettävä tutkimatta. Laki on sama, jos valitus on niin vaillinainen, ettei se kelpaa asian käsittelyn perustaksi, eikä valittaja, vaikka hänelle on 11 §:n mukaisesti varattu siihen tilaisuus, ole poistanut puutteellisuutta, niin myös, milloin muu seikka on valituksen tutkimisen esteenä.

Valitusosoitus.

12 §.

Päätökseen, johon saadaan hakea muutosta, on liitettävä valitusosoitus. Valtioneuvoston ja sen ministeriöiden päätöksiin on liitettävä valitusosoitus ainoastaan silloin kun niin on erikseen säädetty. Valitusosoituksessa on mainittava valitusviranomainen ja, jos valituksen saa toimittaa muullekin viranomaiselle, mikä tämä on, sekä valitusaika ja mitä valituskirjaan 9 b §:n 1 momentin mukaisesti on liitettävä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Tämän lain säännökset eivät, mikäli 1 §:n 3 momentin ja 11 §:n 2 momentin säännöksistä ei muuta johdu, vaikuta muutosta siihen, mitä muussa laissa tai asetuksessa on säädetty valituksen tekemisestä.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta.

Rikoslain 3 luvun 11 § oikeutti alkuaan tuomioistuimen aina, kun rikoksen tehnyttä oli hänen omatta syyttään kauan pidetty tutkintavankeudessa, vähentämään tuomitusta rangaistuksesta asianhaarain mukaan laskettavan kohtuullisen määrän. Kesäkuun 21 päivänä 1954 annetulla lailla täsmennettiin säännöstä siinä tarkoituksessa, että vähennystä ei enää voitaisi vapaan harkinnan perusteella evätä. Sen nykyinen sanamuoto on seuraava: "Milloin rikoksen tehnyt on sen rikoksen johdosta, josta hänet on tuomittu rangaistukseen, tai muun samassa asiassa valmistavan tutkinnan tai syytteen alaisena olleen rikoksen johdosta ennen ensimmäisessä oikeusasteessa annettua tuomiota menettänyt vapautensa, on määräaikaisesta vapausrangaistuksesta, virantoimituserosta tai sakosta kohtuuden mukaan harkiten vähennettävä vapaudenmenetystä vastaava määrä, jollei ole perusteltua aihetta jättää vähennystä tekemättä tai katsoa, että vapaudenmenetys on pidettävä hänen tekonsa täytenä rangaistuksena. Laki on sama, milloin vangittu on hakenut muutosta tuomioonsa ja saanut siihen lievennystä."

Lainkohta on muutetussa muodossaan aiheuttanut soveltamisvaikeuksia varsinkin ylempien tuomioistuimien, hovioikeuksien ja korkeimman oikeuden osalta. Nykyisen sanamuotonsa mukaan laki sallii muutoksenhakutuomioistuimen tehdä vähennyksen vain, jos sen tuomio on valittajalle alioikeuden päätöstä lievempi, ja se siis estää vähentämisen niissä tapauksissa, joissa vangittuna oleva valittaja ei ole saanut tuomiota muutetuksi edukseen. Tämä vähennysoikeuden järjestely johtaa epätyydyttäviin tuloksiin erityisesti milloin jutun ratkaisun viipyminen ylemmässä tuomioistuimessa on johtunut syistä, joista valittajan ei voida katsoa olleen millään tavoin vastuussa. Milloin hovioikeus tai korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 45 §:n nojalla määrää syytetyn mielentilan tutkittavaksi, tällainen toimenpide saattaa viivyttää asian ratkaisua useita kuukausia ja pitäisi viivytysaika, kun valittaja on vangittuna, voida lukea rangaistuksen vähennykseksi, vaikka tuomiota ei muutettaisikaan.

Viivytystä voi tapahtua myös sen johdosta, että juttua, joka koskee eri hovioikeuksien alaisten alioikeuksien tuomiopiireissä tehtyjä rikoksia ja jossa on oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 21 §:n mukaisesti toimitettu tutkimus ja annettu ratkaisu vuorollaan kussakin alioikeudessa, ei voida ratkaista kerrallaan yhdessä ylioikeudessa syystä, että muutosta on samalla haettu toisenkin ylioikeuden alaisen alioikeuden päätökseen. Ylioikeuden, johon valitukset on tehty, on tällöin siirrettävä asia sen tai niiden ylioikeuksien tutkittavaksi, joiden alaisten alioikeuksien ratkaisuista on kysymys, ja vasta sen tapahduttua voidaan valitusten johdosta antaa lopullinen päätös. Tällaisissa tapauksissa asian siirtäminen ylioikeudesta toiseen saattaa aiheuttaa niin paljon ajanhukkaa, ettei sitä kohtuuden mukaan saisi jättää ottamatta huomioon vangittuna olevan valittajan rangaistusaikaa määrättäessä. Niin ikään voi jutussa, jossa on useita vangittuja asianosaisia, jonkin valituksen aikaaviepä käsittely aiheuttaa tutkintavankeusajan pitentymisen niidenkin valittajien osalta, joiden valitukset olisi muutoin voitu käsitellä nopeasti. Näissä ja muissa tapauksissa, joissa valitusasian käsittely vangittuna olevasta valittajasta riippumattomista syistä viivästyy, pitäisi siis ylioikeudella olla laaja harkintavalta päättäes-

sään, onko tutkintavankeusajan pitentyminen otettava huomioon rangaistuksen vähennyksenä.

Kun rikoslain 3 luvun 11 § nykyisessä sanamuodossaan säätää, että „laki on sama milloin vangittu on hakenut muutosta tuomioonsa ja saanut siihen lievennystä", lainkohdasta ei selvästi ilmene, onko ylemmällä tuomioistuimella oikeus vähentää paitsi ennen ensimmäisessä oikeusasteessa annettua tuomiota kohdannutta myös sen jälkeistä vapaudenmenetystä vastaava määrä. Kuitenkin hovioikeudella tulee tietenkin olla mahdollisuus tuomiota lieventäessään oikaista alioikeuden vähennystä koskevaa ratkaisua sekä myös vähentää ensimmäisessä oikeusasteessa annetun tuomion jälkeistä vapaudenmenetystä vastaava kohtuullinen määrä. Samoin korkeimmalla oikeudella pitää olla oikeus sekä puuttua alioikeuden ja hovioikeuden vähentämisestä tekemiin ratkaisuihin että vähentää hovioikeuden tuomion jälkeistä vapaudenmenetystä vastaava määrä. Korkeimman oikeuden päätöksen päiväyksen ja täytäntöönpanon alkamisen välillä vangittua kohdanneen vapaudenmenetyksen hyväksi lukeminen sitä vastoin ei kuulu tuomioistuimelle, niin kuin rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 3 §:n 3 momentista ilmenee.

On myös tapauksia, joissa syytteessä oleva henkilö määrätään vangittavaksi vasta ylemmässä tuomioistuimessa, jolloin muutetussa lainkohdassa oleva sanonta „ennen ensimmäisessä oikeusasteessa annettua tuomiota menettänyt vapautensa" saattaa estää tuomioistuinta tekemästä vähennystä. Lainkohta ei liioin suoranaisesti oikeuta tekemään vähennystä, jos rikoksen tehnyt on ennen ensimmäisessä oikeusasteessa annettua tuomiota menettänyt vapautensa, mutta syyte alioikeuden päätöksellä hylätään ja hänet vasta ylemmässä oikeusasteessa tuomitaan rangaistukseen eikä hän tällöin ole vangittuna. Se seikka, että syytetty ei ole ylemmässä oikeusasteessa, jolloin hänet tuomitaan rangaistukseen, vangittuna, ei siis saa olla esteenä vähennyksen tekemiselle, kunhan syytetty vain sen rikoksen johdosta, josta hänet on tuomittu rangaistukseen, tai muun samassa asiassa valmistavan tutkinnan tai syytteen alaisena olleen rikoksen johdosta on ollut vapautensa menettäneenä.

Rikospoliittiselta kannalta on paikallaan, ettei rikoksentekijän omasta syystä pitkittynyttä tutkintavankeusaikaa vähennetä rangaistuksesta. Niin ikään on katsottava asianmukaiseksi, että tuloksettomasta muutoksenhausta johtuva tutkintavankeusajan pitennys jätetään rangaistusajan vähennyksenä huomioon ottamatta, ellei sen hyväksi lukemiseen ole sellaisia erityisiä syitä, joista edellä on selostettu eräitä käytännössä useimmin toistuvia esimerkkejä. Jos muutoksenhaun aika säännönmukaisesti luettaisiin rangaistusajaksi, pitäisi nimittäin siitä seurata, että vangittu heti alioikeuden päätöksen julistamisen jälkeen pantaisiin kärsimään rangaistustaan, toisin sanoen, että päätös pantaisiin täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Oikeuskäytännössä vakiintunut, vaikkakin kirjoitettuun lakiin perustumaton kielto muuttaa tuomiota muutoksenhakijan vahingoksi (reformatio in pejus-kielto) on kuitenkin, niin kauan kuin kielto on nykyisessä muodossaan voimassa, esteenä sellaisen järjestelyn omaksumiselle. Jos nimittäin tuomittu, ryhdyttyään rangaistusta kärsimään tai tietäen saavansa koko tutkintavankeusajan rangaistusaikana hyväkseen, voisi saattaa kysymyksen rangaistuksen lieventämisestä ylemmän oikeusasteen tutkittavaksi varmana siitä, että rangaistusta ei koroteta, olipa se rikoksen törkeyteen verrattuna miten lievä tahansa, tuomittujen olisi vaikea vastustaa kiusausta hakea aina muutosta, vaikka he itsekin pitäisivät rangaistusta kohtuullisena tai jopa lievempänä kuin he olisivat ansainneet.

Rikoslain 3 luvun 11 §:ää muutettaessa ei tarkoituksena ollut, että mahdollisuutta vähentää rangaistusta vapaudenmenetyksen johdosta entisestään supistettaisiin, vaan päinvastoin tarkoitettiin takeiden saamista siitä, että vapaudenmenetystä vastaava määrä yleensä luettaisiin tuomitun hyväksi. Koska laki kuitenkin johtaa toisenlaiseen tulokseen estäen tutkintavankeusajan vähentämisen eräissä sellaisissa tapauksissa, joissa vähennyksen tekemättä jättäminen on kohtuutonta, säännöksen asiallinen ja muodollinen tarkistaminen on tarpeen.

Sen nojalla mitä edellä on lausuttu ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana sekä laintarkastuskunnan ja korkeimman oikeuden annettua siitä lausuntonsa, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain 3 luvun 11 §, sellaisena kuin se on 21 päivänä kesäkuuta 1954 annetussa laissa (275/54), näin kuuluvaksi:

11 §.

Milloin rikoksen tehnyt on sen rikoksen johdosta, josta hänet tuomitaan rangaistukseen, tai muun samassa asiassa valmistavan tutkinnan tai syytteen alaisena olleen rikoksen johdosta ennen ensimmäisessä oikeusasteessa annettua tuomiota menettänyt vapautensa, on määräaikaisesta vapausrangaistuksesta, virantoimituserosta tai sakosta vähennettävä kohtuullinen määrä, jollei ole perusteltua aihetta jättää vähennystä tekemättä tai katsoa, että vapaudenmenetys on pidettävä hänen tekonsa täytenä rangaistuksena.

Jos vangittu on hakenut muutosta tuomioonsa ja saa siihen lievennyksen tai jos vähennyksen tekemiseen muutoksenhaun johdosta pitentyneen tutkintavankeusajan perusteella on muuten erityisiä syitä, on laki sama.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Oikeusministeri *A. Simonen.*

Lakivaliokunnan mietintö N:o 8 hallituksen esityksen johdosta laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 13 päivältä syyskuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 41. Valiokunta on samassa yhteydessä käsitellyt sen valmisteltavaksi 27 päivänä toukokuuta 1966 lähetetyn ed. Gestrinin ym. lakialoitteen n:o 10, joka myöskin sisältää ehdotuksen laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta. Lakivaliokunta on kuullut asiantuntijoina oikeusneuvos Östen Elfvingiä ja lainsäädäntöneuvos Lars Salosta.

Kun rikoksen tehnyt on menettänyt vapautensa ennen ensimmäisessä oikeusasteessa annettua tuomiota, on voimassa olevan lain mukaan määräaikaisesta vapausrangaistuksesta, virantoimituserosta tai sakosta kohtuuden mukaan vähennettävä vapaudenmenetystä vastaava määrä, jollei ole perusteltua aihetta jättää vähennystä tekemättä tai katsoa, että vapaudenmenetystä on pidettävä hänen tekonsa täytenä rangaistuksena. Sen sijaan silloin kun vangittu on hakenut muutosta tuomioonsa, voidaan ensimmäisessä oikeusasteessa annetun tuomion jälkeinen tutkintavankeusaika ottaa rangaistusta määrättäessä edelläkerrotuin tavoin huomioon vain, mikäli muutoksenhakija on saanut lievennystä tuomioonsa.

Voimassa olevan lain järjestely on aiheuttanut arvostelua nimenomaan muutoksenhaun johdosta pitentyneen tutkintavankeuden tuomitun hyväksi lukemisen suhteen. Lähtien siitä tosiasiasta, että tutkintavankeuteen sisätyvä vapaudenmenetys tuntuu vangitun itsensä kohdalla samanlaiselta pahalta kuin itse rangaistuksen sovitus, katsotaan, että rangaistusjärjestelmämme pohjana oleva sovitusajatus vaatii tutkintavankeuden aiheuttaman pahan huomioon ottamista kärsityn rangaistuksen veroisena rangaistuksen sovittamista silmällä pitäen. Kun voimassa oleva laki sallii muutoksenhakuasteessa suoritettavan kompensation vain silloin, kun tuomittu saa lievennystä tuomioonsa, ei tutkintavankeuden aiheuttamaa pahaa ole voitu ottaa huomioon tuomion jäädessä muuttumattomaksi silloinkaan, kun valitusasian käsittely on viivästynyt valittajasta riippumattomista syistä tai kun tuomitulla objektiivisesti arvostellen on ollut päteviä syitä saattaa asia ylemmän oikeuden ratkaistavaksi. On katsottu myöskin, että tutkintavankeuden vähentämisoikeuden kytkeminen muutoksenhaun tulokseen on ristiriidassa oikeusturvallisuuden vaatimusten kanssa, koska vangittuna olevan tuomitun on aina muutoksenhausta päättäessään otettava huomioon se mahdollisuus, että muutoksenhaku ei johda tulokseen ja että tuomion jälkeinen tutkintavankeusaika tällöin vastaavasti pitentää rikoksen hänelle aiheuttamaa vapaudenmenetyksen aikaa.

Nyt käsiteltävinä olevissa ehdotuksissa asetutaan ed. Gestrinin ym. lakialoitteessa sille kannalle, että rikoslain 3 luvun 11 §:ää olisi niin muutettava, että tutkintavankeusaika muutoksenhakutapauksissa olisi luettava tuomitun hyväksi samalla tavoin kuin ennen ensimmäisessä oikeusasteessa annettua tuomiota tapahtunut vapaudenmenetys eli siis, että vähennys olisi tehtävä, ellei ole perusteltua aihetta jättää sitä tekemättä. Hallituksen esitys taasen sisältää ehdotuksen tutkintavankeuden vähentämisoikeuden laajentamisesta siten, että vähennys olisi tehtävä paitsi silloin kun valittaja on saanut lievennyksen tuomioonsa, myöskin silloin kun muutoksenhaun johdosta pitentyneen tutkintavankeusajan perusteella vähennyksen tekemiseen on muuten erityisiä syitä.

Siihen, että hallituksen esityksessä asetutaan tutkintavankeusajan vähentämisoikeuden suhteen muutoksenhakuasteessa vastakkaiselle periaatteelliselle kannalle kuin

ed. Gestrinin ym. lakialoitteessa, on ollut vaikuttamassa pelko siitä, että pääsääntöisen vähentämisoikeuden lakiin ottamisesta ilmeisesti olisi seurauksena aiheettomien muutoksenhakemuksien luvun huomattava lisääntyminen. On huomautettu, että samat oikeuspoliittiset syyt, jotka aiheuttivat rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisen vuonna 1954, ovat edelleen olemassa ja vaativat, että tutkintavankeusajan huomioon ottaminen säännöllisesti tuomitun rangaistuksen vähennyksenä on rajoitettava vain ensimmäisessä oikeusasteessa tapahtuvaan ratkaisuun. Hallituksen ehdotuksen takana on ajatus, että tämän vähentämissäännöksen ulottamista muutoksenhausta johtuvaan tutkintavankeusaikaan ei voida ratkaista pelkästään kompensatioperiaatteen vaatimusten mukaisesti ja vetoamalla siihen, että oikeus vähennyksen saamiseen kuuluu oikeusturvan edellyttämiin perusoikeuksiin. Vastakkaisena intressinä on otettava huomioon, ei ainoastaan se, että aiheettomat muutoksenhakemukset lisäisivät muutoksenhakuasteiden työtaakkaa ja siten hidastaisivat yleensä asioitten käsittelyä ylioikeuksissa ja korkeimmassa oikeudessa, vaan myöskin se, että oikeuspoliittiselta kannalta yleensäkin on arveluttavaa, jos vangittu periaatteessa oikeutetaan saamaan hyväkseen rangaistusajan lyhennyksenä vaikkapa vain osankin siitä ajasta, minkä hän aiheettoman muutoksenhakemuksensa johdosta joutuu olemaan vangittuna.

Hallituksen esityksessä ehdotetun järjestelyn puoltajat katsovat, että punnittaessa vastakkain edelläselostettuja intressejä tyydyttävin tulos saadaan aikaan laajentamalla tutkintavankeuden vähentämisoikeutta muutoksenhakuasteessa ehdotetulla tavalla, mutta pitäytymällä kuitenkin periaatteessa, että vangitulla ei ole vähennyksen saamiseen itsestään lankeavaa oikeutta.

Lakivaliokunta katsoo, että säännöksen sanamuoto hallituksen esittämässä muodossa antaa tuomioistuimille mahdollisuuden lukea tutkintavankeusaika tai osa siitä rangaistuksen vähennykseksi kaikissa niissä tapauksissa, joissa muutoksenhakuun on ollut perusteltua aihetta, sekä ottaa vähennyksenä huomioon pitentynyt tutkintavankeusaika tapauksissa, joissa valitusasian käsittely vangittuna olevasta valittajasta riippumattomista syistä viivästyy, sekä että sen mukaan tulevat myöskin riittävästi huomioon otetuiksi ne oikeuspoliittiset syyt, joiden nykyisin voimassa olevaa vuoden 1954 lakia laadittaessa katsottiin vaativan muutoksenhauan johdosta pitentyneen tutkintavankeusajan vähentämisoikeuden rajoittamista.

Edellä esitetyn johdosta valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Lisäksi valiokuntaa ehdottaa,

että Eduskunta hylkäisi ed. Gestrinin ym. lakialoitteeseen n:o 10 sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottanett osaa puheenjohtaja Teir, varapuheenjohtaja Takki, jäsenet Gröndahl, Eskelinen, Haukipuro, Hellsten, Huima, Kemppainen, Kock, Leinonen ja M. Linna sekä varajäsenet Knuuttila ja Kuusi.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 50 hallituksen esityksen johdosta laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian ja sen yhteydessä ed. Gestrinin ym. lakialoitteen n:o 10, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 8 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 10 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 41 laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 8 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 50, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain 3 luvun 11 §, sellaisena kuin se on 21 päivänä kesäkuuta 1954 annetussa laissa (275/54), näin kuuluvaksi:

11 §.

Milloin rikoksen tehnyt on sen rikoksen johdosta, josta hänet tuomitaan rangaistukseen, tai muun samassa asiassa valmistavan tutkinnan tai syytteen alaisena olleen rikoksen johdosta ennen ensimmäisessä oikeusasteessa annettua tuomiota menettänyt vapautensa, on määräaikaisesta vapausrangaistuksesta, virantoimituserosta tai sakosta vähennettävä kohtuullinen määrä, jollei ole perusteltua aihetta jättää vähennystä tekemättä tai katsoa, että vapaudenmenetys on pidettävä hänen tekonsa täytenä rangaistuksena.

Jos vangittu on hakenut muutosta tuomioonsa ja saa siihen lievennyksen tai jos vähennyksen tekemiseen muutoksenhaun johdosta pitentyneen tutkintavankeusajan perusteella on muuten erityisiä syitä, on laki sama.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi ulosottolain muuttamisesta ja oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 27 §:n kumoamisesta.

Ulosottolain 4 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan, sellaisena kuin se on 26 päivänä toukokuuta 1941 annetussa laissa (364/41), on velallisen palkasta jätettävä ulosmittaamatta "sen verran, mikä vastaa kahta kolmannesta siitä, mitä palkasta tulee ulosmittauksen ja seuraavan maksuajan väliselle ajalle". Veron ennakkoperinnän toteuttamisen yhteydessä muutettiin ulosottolain voimaanpanemisesta 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun asetuksen 27 §:ää siten, että verojen ja maksujen ulosotossa oli palkasta ulosmittaamatta jätettävä osa laskettava siitä määrästä, joka oli jäänyt jäljelle, kun pidätys veron ennakkoperintää varten oli toimitettu.

Ulosottolain voimaanpanemisesta annetun asetuksen 27 § kumottiin sittemmin 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetulla lailla verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin (367/61). Tämän lain 4 §:n 2 momentissa on verojen ja maksujen ulosoton osalta ulosmittaamatta jätettävän palkan osan suuruudesta säännös, joka on asiallisesti yhtäpitävä ulosottolain voimaanpanemisesta annetun asetuksen 27 §:ssä olleen vastaavan säännöksen kanssa.

Sakon ja valtiolle maksettavaksi tuomitun korvauksen täytäntöönpanossa on palkasta ulosmittaamatta jätettävä osa 20 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain (318/63) 9 §:n 2 momentin mukaan laskettava samalla tavoin kuin verojen ja maksujen ulosotossa.

Riita-asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa on sen sijaan jätettävä ulosmittaamatta kaksi kolmannesta velallisen kokonaispalkasta, ennakkopidätys mukaan luettuna. Ennakkoperintää valmisteltaessa lähdettiin siitä ajatuksesta, että pidätys verotusta varten oli rinnastettavissa ulosmittaukseen (Hallituksen esitys n:o 150/1943 Vp., s. 1). Lainsäätäjän tarkoituksena näyttää siten aikanaan olleen, että palkasta tuomion nojalla ulosmitattava osa ja veron ennakkopidätys saisivat yhteenlaskettuina nousta enintään kolmannekseen velallisen palkasta. Verorasitus on kuitenkin noussut niin korkeaksi, että ennakkopidätys on yksinään monessa tapauksessa yli kolmanneksen kokonaispalkasta. Mainittua periaatetta soveltaen olisi palkan ulosmittaus tuomion nojalla sellaisissa tapauksissa vastoin ulosottolain 4 luvun 6 §:ää. Tämä lopputulos on sikäli nurinkurinen, että nimenomaan suuret palkat, joista myös veronpidätys on suuri, olisivat tuomioiden täytäntöönpanossa ulosottotoimenpiteiden saavuttamattomissa.

Ulosottokäytännössä on lainsäätäjän alkuperäisestä tarkoituksesta poiketen kuitenkin yleensä katsottu, että tuomioiden täytäntöönpanossa saadaan palkasta verotusta varten pidätettävän määrän lisäksi ulosmitata kolmannes, vaikkakin myös päinvastaiseen suuntaan käyviä ratkaisuja voidaan osoittaa. Veron ennakkopidätys voi suurten palkkojen osalta olla lähes puolet kokonaispalkasta. Velalliselle itselleen jäävä palkan osa, johon sitä paitsi toisinaan sisältyy asuntoetu tai muita luontoisetuja, voi rajatapauksissa siten olla vain noin viidennes palkan bruttomäärästä.

Lakivaliokunnan mietinnössä keisarillisen esityksen johdosta uudeksi ulosottolaiksi ja sen vaatimiksi muutoksiksi (mietintö n:o 5, esitys n:o 4/1894 Vp.) on velallisen palkasta ulosmittauksen kohteena lausuttu mm. seuraavaa:

"Velallinen, joka nauttii palkkaa tahi eläkettä yleisestä tahi yksityisestä palveluksesta, saa lakiehdotuksen mukaan ulosmittauksessa pitää hyvänänsä kaksi kolmannesta palkkatahi eläkemäärästä. Koska velallinen palkan maksajalta kantaa palkkansa ainoastaan sitä velvollisuutta vastaan, jonka hän on ottanut täyttääksensä, vaatii viimemainitun oikeus, ettei palkasta voida ottaa velkojain tyydyttämiseksi enempää, kuin että velallinen voipi

jäännöksellä elää ja kunnollisesti täyttää virkatehtävänsä." — Jos velalliselta ulosmittauksessa riistetään liian suuri osa palkasta, toimenpide on omiaan alentamaan velallisen työpanoksen laatua ja määrää ja siten loukkaamaan palkan maksajaa, koska työpanos on palkan vastike.

Selostetun tulkinnanvaraisuuden poistamiseksi ja epäkohdan korjaamiseksi ehdotetaan ulosottolain 4 luvun 6 §:ään lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan palkasta ulosmittaamatta jätettävä osa olisi myös tuomioiden täytäntöönpanossa kaksi kolmannesta palkansaajalle rahassa tai luontoisetuina maksettavasta palkan osasta. Menettely olisi siten sama kuin verojen ja maksujen ulosotossa sekä sakkojen täytäntöönpanossa. Näin on käytännössä joskus menetelty jo nykyisen lain mukaan niissä tapauksissa, joissa samassa toimituksessa on ulosmitattu velallisen palkkaa sekä veron tai sakon perimiseksi että tuomion nojalla.

Ulosottolain 6 luvun 20 ja 21 §:ssä olevat, ulosottomiehen vastuuta toimituksen viipymisestä koskevat säännökset poikkeavat niin ikään veronulosotossa noudatettavien, verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 5 ja 7 §:ssä sekä vastaavan asetuksen (29.6.1961/368) 18 §:ssä olevista säännöksistä sekä niiden kanssa yhtäpitävistä sakkojen täytäntöönpanossa noudatettavista säännöksistä (laki 20.6.1963/318, 7 §:n 2 mom. ja 8 §:n 2 mom.). Ulosottolain mukaan on ulosottomies, joka ei säädetyssä ajassa toimita täytäntöönpanoasiaa, vastuussa velalliselta perittävästä rahamäärästä. Milloin velallisella on niin paljon muita etuoikeutettuja velkojia, että täytäntöönpanon hakija ei missään tapauksessa olisi saanut suoritusta saatavastaan, on kohtuutonta asettaa ulosmittauksen laiminlyönyttä ulosottomiestä vastuuseen tuosta saatavasta. Vaikka katsottaisiin, ettei ulosottomiestä nykyisenkään lain mukaan voitaisi asettaa vastuuseen mainitunlaisesta, alun perin arvottomasta saatavasta, on ulosottomiehen vastuulta välttyäkseen kuitenkin kyettävä todistamaan, että toimituksen viipymisestä ei ole aiheutunut vahinkoa. Veronulosotossa ja sakkojen täytäntöönpanossa sen sijaan ulosottoviranomainen on vastuussa ainoastaan siitä vahingosta, minkä hänen laiminlyöntinsä havaitaan aiheuttaneen. Ulosottolain puheena olevat säännökset ehdotetaan saatettaviksi asiallisesti yhtäpitäviksi vastaavien, verojen ja maksujen ulosotosta voimassa olevien säännösten kanssa.

Määräaika, jonka kuluessa ulosmittaus on toimitettava ja ulosmitattu irtain omaisuus ulosottolain 6 luvun 20 §:n mukaan ulosottomiehen henkilökohtaisen vastuun uhalla myytävä, on maalla kaksi kuukautta ja kaupungissa yksi kuukausi. Milloin saaminen tai muu oikeus taikka laiva tai siinä oleva tavara on ulosmitattu, on puheena oleva määräaika 6 luvun 21 §:n mukaan maalla kolme ja kaupungissa kaksi kuukautta. Kun valitusaika ulosmittauksesta on 20 päivää ja pakkohuutokaupan säännönmukainen kuuluttamisaika on kaupungissa 8 päivää, yhden kuukauden määräajan noudattaminen on kaupunginvoudille monessa tapauksessa ylivoimaista. Sen vuoksi ehdotetaan tässä yhteydessä säädettäväksi, että ulosmittauksen ja irtaimen omaisuuden myymisen määräaika olisi sekä maalla että kaupungissa kaksi kuukautta. Saamisen, muun oikeuden, laivan tai siinä olevan tavaran rahaksi muuttamiselle ei näytä olevan enää tarpeen säätää erityistä, poikkeuksellisen pitkää määräaikaa.

Ulosottolain 9 luvun 8 §:n mukaan ulosotonhaltija voi velvoittaa ulosottomiehen maksamaan velan, josta tämä 6 luvun 20 tai 21 §:n mukaan on joutunut vastuuseen, sekä korvausta virkavirheen aiheuttamasta vahingosta, mikäli ulosottomiehen vastuu tai korvausvelvollisuus on ilmeinen. Muussa tapauksessa korvausvaatimus ulosottomiestä vastaan on ajettava tuomioistuimessa. Viimeksi mainittuihin lainkohtiin ehdotetun muutoksen jälkeen voitaisiin ulosottomiestä vastaan esittää ainoastaan vaatimus tämän laiminlyönnillään tai virheellään tuottaman vahingon korvaamisesta. Vastuu perittävästä velasta sellaisenaan, riippumatta siitä, onko laiminlyönnistä aiheutunut vahinkoa vai ei, ei siis enää tulisi kysymykseen.

Vahingonkorvausvaatimus tapahtuneen virheen tai laiminlyönnin johdosta voidaan kohdistaa, paitsi ulosottomieheen, myös ulosottoapulaiseen, jos vahinko on aiheutunut tämän rikkomuksesta ulosottoasiassa. Tässä yhteydessä ehdotetaan ulosottolain 9 luvun 8 §:ään otettavaksi siitä nimenomainen maininta.

Ulosotonhaltijan toimivalta määrätä vahingonkorvaus maksettavaksi jäisi siten asiallisesti ennalleen.

Oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 27 §:n mukaan, sellaisena kuin se on 27 päivänä

huhtikuuta 1868 annetussa laissa, voidaan maalla ulosottomiestä vastaan nostaa kanne vääryyden tekemisestä ulosottoasiassa, paitsi rikoksen tekopaikan tuomioistuimessa, myös sillä paikkakunnalla, missä kantaja asuu. Tuomioistuimien alueellista toimivaltaa koskevien yleisten säännösten mukaan ajetaan virkavastuun toteuttamista tarkoittava kanne asianomaisessa tuomioistuimessa sillä paikkakunnalla, missä vahingon aiheuttanut virkatoimi on tehty. Ulosottoviranomaisten virkatoimet eivät sillä tavoin poikkea muusta virkatoiminnasta, että niiden osalta olisi erityissäännös tuomioistuimen alueellisesta toimivallasta enää tarpeen. Kysymyksen ollessa ulosottomiehen virkavastuun toteuttamiseksi nostetusta korvauskanteesta on tuomioistuimien yleisten toimivaltasäännösten soveltaminen paikallaan. Muitten oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 27 §:ssä tarkoitettujen tapausten (omavaltainen rasituksen asettaminen, kyydin ja maksujen epätasainen määrääminen sekä pantin laiton myyminen) kohdalta säännös on olojen ja lainsäädännön kehittyessä menettänyt merkityksensä. Näin ollen ehdotetaan mainittu pykälä tässä yhteydessä kumottavaksi.

Edellä olevan perusteella ja asian oltua lainvalmistelukunnan valmisteltavana annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi näin kuuluvat lakiehdotukset:

Laki
ulosottolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ulosottolain 6 luvun 20 ja 21 §, sellaisina kuin ne ovat, 20 § 4 päivänä maaliskuuta 1927 ja 24 päivänä elokuuta 1955 annetuissa laeissa (68/27 ja 382/55) ja 21 § ensiksi mainitussa laissa (68/27), ja 9 luvun nimike ja 8 § sekä lisätään 4 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin sen 1 ja 2 momentti ovat 26 päivänä toukokuuta 1941 annetussa laissa (374/41) ja 3 momentti 24 päivänä elokuuta 1955 annetussa laissa (382/55), uusi 4 momentti seuraavasti:

4 luku.

Ulosmittauksesta.

6 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Ulosmittaamatta jätettävä palkan tai eläkkeen osa lasketaan siitä määrästä, joka on jäänyt jäljelle, kun laissa säädetty pidätys veron ennakkoperintää varten on toimitettu.

6 luku.

Ulosmittauksesta kertyneitten varain tilityksestä ja jakamisesta.

20 §.

Ulosmittaus on toimitettava ja, jos irtainta omaisuutta on ulosmitattu, se on myytävä kahdessa kuukaudessa siitä, kun ulosottomies on ottanut vastaan 3 luvun 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut asiakirjat. Jos velkoja antaa velalliselle maksuaikaa taikka täytäntöönpanoa kohtaa este, myyminen on toimitettava mainitussa määräajassa maksuajan päättymisestä tai esteen lakkaamisesta lukien. Maksuajasta sekä esteestä on heti tehtävä merkintä ulosottoasiain päiväkirjaan.

Milloin ulosottomies säädetyssä järjestyksessä panee toisen sijaansa ulosottomieheksi erityisessä asiassa, hänen on kolmessa päivässä siitä, kun hän on ottanut vastaan asiaa koskevat asiakirjat, annettava tai lähetettävä asiakirjat sijaiselleen.

21 §.

Jos ulosottomies laiminlyö velvollisuutensa toimittaa täytäntöönpanon 20 §:ssä säädetyssä määräajassa, hän on vastuussa täytäntöönpanon viipymisestä aiheutuvasta vahingosta.

Milloin ulosottomies erityisessä asiassa panee toisen sijaansa ulosottomieheksi, hän on itse vastuussa täytäntöönpanon viipymisestä aiheutuvasta vahingosta, jollei hän ole antanut asiakirjoja sijaiselleen 20 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa.

9 luku.

Muutoksen hakemisesta ulosottomiehen menettelyyn.

8 §.

Jos ulosotonhaltijan luona esitetään vaatimus ulosottomiehen tai ulosottoapulaisen velvoittamisesta korvaamaan vahinko, joka on aiheutunut näiden virheestä tai laiminlyönnistä ulosottoasiassa, ja hakijan oikeus korvaukseen on ilmeinen, velvoittakoon ulosotonhaltija syyllisen maksamaan vaaditun korvauksen. Jos ulosotonhaltija ryhtyy toimenpiteisiin syytteen nostamiseksi tuomioistuimessa virheen tai laiminlyönnin johdosta taikka jos hakijan korvausvaatimus havaitaan perusteeltaan tai määrältään epäselväksi tai riitaiseksi, ulosotonhaltijan tulee osoittaa hakija ajamaan vaatimuksestaan kannetta asianomaisessa tuomioistuimessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 27 §:n kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 27 §, sellaisena kuin se on 27 päivänä huhtikuuta 1868 annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Oikeusministeri *A. Simonen.*

Lakivaliokunnan mietintö N:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi ulosottolain muuttamisesta ja oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 27 §:n kumoamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 13 päivältä syyskuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 42. Valiokunta on kuullut asiantuntijoina hallitusneuvos Toivo Kasasta valtiovarainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Pekka Kurvista, Suomen Kaupunginvoutien Yhdistyksen puheenjohtajaa, johtavaa kaupunginvoutia Juho Ståhlbergia ja nimismies Kuno Ahlstedtia Suomen Nimismiesyhdistyksen edustajana.

Tässä uudistamisen tarpeessa olevan ulotottolainsäädännön osittaisuudistusta koskevassa esityksessä on lähinnä kysymys palkan ulosmittauksesta ja ulosottomiehen vastuusta toimituksen viivästyessä.

Ulosottolain 4 luvun 6 §:n 1 momentissa lähdetään siitä, että riita-asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa on velallisen kokonaispalkasta jätettävä ulosmittaamatta kaksi kolmannesta. Säännöksen saadessa nykyisen muotonsa 25 päivänä toukokuuta 1941 annetulla lailla (364/41) ei verojen ennakkoperintä vielä ollut käytännössä eikä sen vaikutusta palkan ulosmittaukseen näin ollen voitu ottaa siinä huomioon. Kun palkasta tehtävä ennakkopidätys nykyisin useasti nousee yli kolmanneksen siitä, merkitsee tämä, että tällaisissa tapauksissa palkasta ei voitaisi ulosmittausta laisinkaan suorittaa. Käytännössä onkin yleensä poikettu tästä säännöksestä ja katsottu, että tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanossa saadaan palkasa ennakkopidätyksen lisäksi ulosmitata yksi kolmannes. Poikkeukseton tämä käytäntö ei kuitenkaan ole.

Verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin 29. 6. 1961 annetun lain (367/61) 4 §:n 2 momentissa säädetään nimenomaan, että ulosottolain 4 luvun 6 §:n mukaan ulosmittaamatta jätettävä palkan tai eläkkeen osa lasketaan siitä määrästä, joka on jäänyt jäljelle, kun laissa säädetty pidätys veron ennakkoperintää varten on toimitettu. Sama sääntö sisältyy 20. 6. 1963 annetun sakkorangaistuksen täytäntöönpanolain (318/63) 9 §:n 2 momenttiin.

Yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi täytäntöönpanon eri lajien kohdalla ja myöskin selvyyden saamiseksi siihen, miten palkasta ja eläkkeistä ulosmittaamatta jätettävä kaksi kolmannesta on laskettava kysymyksen ollessa riita-asiassa annetun tuomion täytäntöönpanosta, on paikallaan, että ulosottolain 4 luvun 6 §:ään lisätään hallituksen esityksessä ehdotettu uusi 4 momentti.

Voimassa olevan ulosottolain 6 luvun 20 §:n mukaan on irtaimen omaisuuden ulosmittaus saatettava loppuun maalla kahdessa ja kaupungissa yhdessä kuukaudessa asiakirjojen vastaanottamisesta uhalla, että ulosottomies muutoin vastaa itse ulosmitattavasta summasta.

Mitä tulee määräaikaan, jonka kuluessa ulosmittaus on toimitettava ja ulosmitattu irtain omaisuus myytävä, katsoo lakivaliokunta, että ei ole syytä pitää voimassa eri pitkiä määräaikoja maaseudun ja kaupunkien suhteen. Näiden väliset eroavuudet ovat yhteiskunnan kehittyessä pienenemistään pienentyneet. Eron voimassa pitämiseen on sitäkin vähemmän syytä, kun viime aikoina perustetut uudet kaupungit ovat poikkeuksetta jääneet maalaisoikeuden alaisiksi vanhempien pientenkin kaupunkien ollessa eräitä poikkeuksia lukuunottamatta kaupunkioikeuden alaisia.

Määräajan pituuden suhteen on todettava, että joskin ulosottomiesten työtaakka on ajanmittaan kasvanut, niin toisaalta ulosottomiesten virkapiirit ovat pienentyneet ja liikenneyhteyksien ja kulkuneuvojen kehityksen johdosta voidaan maaseudullakin paremmin kuin ulosottolain säätämisen aikoihin suorittaa täytäänpanon vaatimat

matkat ulosottomiehen toimialueen eri osiin. Tämän vuoksi lakivaliokunta pitää oikeana sitä, että yhtenäiseksi määräajaksi säädetään kahden kuukauden aika. Täytäntöönpanoaikojen yleinen pitentäminen olisi lakivaliokunnan mielestä olojen kehityksestä johtuvan yleisen toimitusaikojen lyhentämispyrkimysten vastaista.

Määräajan yhdenmukaistaminen irtaimen omaisuuden ulosmittauksen suhteen edellyttää sitä, että irtaimen omaisuuden pakkohuutokaupan kuulutusaika, joka nykyisin on ulosottolain 5 luvun 7 §:n mukaan kaupungissa kahdeksan ja maalla neljätoista päivää, mahdollisimman pian myöskin säädetään samaksi sekä kaupungissa että maaseudulla.

Ulosottomiehen vastuu on ulosottolain 6 luvun 20 §:ssä ulotettu pitemmälle kuin virkamiehen vastuu yleensä laiminlyönnistä ja virheellisesti suoritetusta virkatoimesta. Se ei ole vahingonkorvausvastuuta viivästyksen aiheuttamasta vahingosta vaan ulosottomies joutuu säännöksen mukaan viivästystapauksissa vastuuseen ulosmitattavasta määrästä, ellei velkoja tule tyydytetyksi, aivan siitä riippumatta, onko viivästys aiheuttanut velkojalle vahingoa vai ei. Oikeuskäytäntö on tosin lieventänyt tätä ulosottomiehen ankaraa vastuuta siten, että ulosottomies voidaan tuomita korvausvelvolliseksi vain, jollei hän voi näyttää, että viivytyksestä ei ole aiheutunut velkojalle vahinkoa. Tämä käytäntö ei ole kuitenkaan yhtenäinen.

Lakivaliokunta katsoo, että ei ole olemassa mitään syytä, minkä vuoksi ulosottomies olisi virkatoimen suhteen asetettava ankarampaan vastuuseen kuin virkamies yleensä. Vaikka haluttaessa saattaa ulosottomies korvausvelvollisuuteen nähden yleisen virkamiehiä koskevan vahingonkorvausvelvollisuuden alaiseksi, tästä ei eri säännöstä tarvittaisi, voidaan ehdotettua ulosottolain 6 luvun 21 §:n 1 momentin säännöstä lakiteknillisistä syistä ja selvyyden vaatimana perustella.

Edellä esitetyn perusteella ja muutoin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 1 päivänä marraskuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Teir, varapuheenjohtaja Takki, jäsenet Gröndahl, Eskelinen, Haukipuro, Hellsten, Huima, Kemppainen, Kock, Leinonen, Lillqvist, M. Linna, Lottanen, Luja, Pennanen, Pentti ja Pousi.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 68 hallituksen esityksen johdosta laiksi ulosottolain muuttamisesta ja oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 27 §:n kumoamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan lakivaliokunnan mietinnössä n:o 10 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät kaksi lakiehdotusta muuttamattomina.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laeiksi ulosottolain muuttamisesta ja oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 27 §:n kumoamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 42 laeiksi ulosottolain muuttamisesta ja oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 27 §:n kumoamisesta, ja Eduskunta, jolle Lakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 10 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 68, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki
ulosottolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ulosottolain 6 luvun 20 ja 21 §, sellaisina kuin ne ovat, 20 § 4 päivänä maaliskuuta 1927 ja 24 päivänä elokuuta 1955 annetuissa laeissa (68/27 ja 382/55) ja 21 § ensiksi mainitussa laissa (68/27), ja 9 luvun nimike ja 8 § sekä lisätään 4 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin sen 1 ja 2 momentti ovat 26 päivänä toukokuuta 1941 annetussa laissa (374/41) ja 3 momentti 24 päivänä elokuuta 1955 annetussa laissa (382/55), uusi 4 momentti seuraavasti:

4 luku.

Ulosmittauksesta.

6 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ulosmittaamatta jätettävä palkan tai eläkkeen osa lasketaan siitä määrästä, joka on jäänyt jäljelle, kun laissa säädetty pidätys veron ennakkoperintää varten on toimitettu.

6 luku.

Ulosmittauksesta kertyneitten varain tilityksestä ja jakamisesta.

20 §.

Ulosmittaus on toimitettava ja, jos irtainta omaisuutta on ulosmitattu, se on myytävä kahdessa kuukaudessa siitä, kun ulosottomies on ottanut vastaan 3 luvun 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut asiakirjat. Jos velkoja antaa velalliselle maksuaikaa taikka täytäntöönpanoa kohtaa este, myyminen on toimitettava mainitussa määräajassa maksuajan päättymisestä tai esteen lakkaamisesta lukien. Maksuajasta sekä esteestä on heti tehtävä merkintä ulosottoasiain päiväkirjaan.

Milloin ulosottomies säädetyssä järjestyksessä panee toisen sijaansa ulosottomieheksi erityisessä asiassa, hänen on kolmessa päivässä siitä, kun hän on ottanut vastaan asiaa koskevat asiakirjat, annettava tai lähetettävä asiakirjat sijaiselleen.

21 §.

Jos ulosottomies laiminlyö velvollisuutensa toimittaa täytäntöönpano 20 §:ssä säädetyssä määräajassa, hän on vastuussa täytäntöönpanon viipymisestä aiheutuvasta vahingosta.

Milloin ulosottomies erityisessä asiassa panee toisen sijaansa ulosottomieheksi, hän on itse vastuussa täytäntöönpanon viipymisestä aiheutuvasta vahingosta, jollei hän ole antanut asiakirjoja sijaiselleen 20 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa.

9 luku.

Muutoksen hakemisesta ulosottomiehen menettelyyn.

8 §.

Jos ulosotonhaltijan luona esitetään vaatimus ulosottomiehen tai ulosottoapulaisen velvoittamisesta korvaamaan vahinko, joka on aiheutunut näiden virheestä tai laiminlyönnistä ulosottoasiassa, ja hakijan oikeus korvaukseen on ilmeinen, velvoittakoon ulosotonhaltija syyllisen maksamaan vaaditun korvauksen. Jos ulosotonhaltija ryhtyy toimenpiteisiin syytteen nostamiseksi tuomioistuimessa virheen tai laiminlyönnin johdosta taikka jos hakijan korvausvaatimus havaitaan perusteeltaan tai määrältään epäselväksi tai riitaiseksi, ulosotonhaltijan tulee osoittaa hakija ajamaan vaatimuksestaan kannetta asianomaisessa tuomioistuimessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 27 §:n kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 27 §, sellaisena kuin se on 27 päivänä huhtikuuta 1868 annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Hammasteknikon toimen harjoittamisesta 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun lain (220/64) 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu ensimmäinen jatkokurssi on suunniteltu alkavaksi kuluvan vuoden elokuun 1 päivänä ja saman lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu kurssitoiminta vuoteen 1969 mennessä. Kursseilla annettava opetus edellyttää, että kurssien koulutusohjelmaan kuuluvia hammasteknillisiä töitä valmistetaan niitä tarvitseville. Ei voida pitää oikeana eikä tarkoituksenmukaisena, että mainitut hammasteknilliset työt asianomaisille suoritettaisiin maksutta. Tämän vuoksi ehdotetaan edellä mainitun lain 1 §:ään lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan näistä töistä saataisiin valtiolle periä asianomaiselta henkilöltä työn ja käytettyjen tarveaineiden mukaan määräytyvä maksu.

Sen nojalla, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään hammasteknikon toimen harjoittamisesta 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun lain (220/64) 1 §:ään uusi näin kuuluva 5 momentti:

1 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tässä laissa tarkoitettujen erikois- ja jatkokurssien opetus- ja harjoitustehtävinä valmistetuista hammasteknillisistä töistä saadaan henkilöltä, jolle työ on suoritettu, valtiolle periä työn ja käytettyjen tarveaineiden mukaan määräytyvä maksu niin kuin asetuksella erikseen säädetään.

Naantalissa 30 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Vt. Sisäasiainministeri *A. Simonen.*

Talousvaliokunnan mietintö N:o 3 hallituksen esityksen johdosta hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 13 päivältä viime syyskuuta lähettänyt talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä mainitun hallituksen esityksen n:o 43. Valiokunta on käsitellyt asian, jonka johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina sisäasiainministeriöstä hallitusneuvos Uuno Nevala, lääkintöhallituksesta ylijohtaja Aatto Virta ja ylilääkäri Helmer Nordling, hammasteknikkojen jatkokurssien johtaja, odontologian lisensiaatti Ingmar Långholm sekä mainittujen kurssien opetusteknikko, hammasteknikko Mauno Elomaa. Saatuaan asiassa vielä muutakin selvitystä valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen tarkoituksena on muuttaa hammasteknikon toimen harjoittamisesta annettua lakia siten, että hammasteknikkojen erikois- ja jatkokurssien opetus- ja harjoitustehtävinä valmistetuista hammasteknillisistä töistä saataisiin valtiolle periä henkilöltä, jolle työ on suoritettu, työn ja käytettyjen tarveaineiden mukaan määräytyvä, asetuksella tarkemmin säädettävä maksu.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1966.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyvää lakiehdotusta asiallisena ja tarkoituksenmukaisena. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei lakiehdotuksen johdosta muutoinkaan ole huomauttamista, valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Kuten hallituksen esityksen perusteluista käy ilmi, ensimmäinen hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu jatkokurssi on alkanut vasta viime elokuussa, vaikka hammasteknikon toimen harjoittamisesta 30 päivänä huhtikuuta 1964 annettu laki tuli voimaan jo 1 päivänä tammikuuta 1965. Valiokunnassa onkin kiinnitetty huomiota puheena olevien kurssien käyntiin saattamisessa tapahtuneeseen viivästymiseen.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Helle, jäsenet Borg-Sundman, Eskman, Granvik, Juvela, Kaarlonen, Lehmonen, Niinikoski, Paananen, Paasivuori, Paavola, Sileäkangas, Vaittinen ja Weckman.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 46 hallituksen esityksen johdosta hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan talousvaliokunnan mietinnössä n:o 3 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 43 hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 3 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 46, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään hammasteknikon toimen harjoittamisesta 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun lain (220/64) 1 §:ään uusi näin kuuluva 5 momentti:

1 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Tässä laissa tarkoitettujen erikois- ja jatkokurssien opetus- ja harjoitustehtävinä valmistetuista hammasteknillisistä töistä saadaan henkilöltä, jolle työ on suoritettu, valtiolle periä työn ja käytettyjen tarveaineiden mukaan määräytyvä maksu niin kuin asetuksella erikseen säädetään.

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtioneuvoston oikeudesta myydä Tornion yleinen sairaala siihen kuuluvine alueineen perustettavalle kuntainliitolle.

Tornion kaupungissa toimii Tornion yleisen sairaalan nimisenä 65 sairaansijaa käsittävä valtion sairaala, jonka vastaanottoalueeseen kuuluvat Tornion kaupunki sekä Alatornion, Karungin ja Ylitornion kunnat. Sairaalalailla luotu järjestelmä kuitenkin edellyttää, että maassamme yleistä sairaanhoitoa varten toimii vain kuntainliittojen omistamia keskus- ja aluesairaaloita sekä paikallissairaaloita. Tornion yleisen sairaalan ylläpitäminen nykyisessä muodossaan merkitsisi näin ollen valtakunnan eri osien asettamista keskenään erilaiseen asemaan. Tämän johdosta lääkintöhallitus on keväällä 1965 tehnyt aloitteen, että edellä mainittuun vastaanottoalueeseen kuuluvat kunnat ryhtyisivät toimenpiteisiin kuntainliiton perustamiseksi, joka kuntainliitto jatkaisi Tornion yleisen sairaalan toimintaa sairaalalain 24 §:ssä tarkoitettuna paikallissairaalana. Kuntainliiton perustamiseksi tarvittavia toimenpiteitä valmistelee kuntien edustajainkokouksen asettama toimikunta.

Valtio luovuttaisi perustettavalle kuntainliitolle Tornion yleisen sairaalan rakennukset irtaimistoineen ja tontteineen 444 120 markan kauppahinnasta, josta vähennettäisiin kuntainliitolle sairaalalain 24 §:n mukaan tuleva sekä jäsenkuntien merkitsemien sairaansijojen lukumäärän ja niiden taloudellisen kantokyvyn perusteella määräytyvä valtionapu, joka kysymyksessä olevien kuntien osalta on 31.5—38.3 % rajoissa. Luovutushintaa määrättäessä ei ole huomioitu tonttia, jonka Tornion kaupunki on vuonna 1875 luovuttanut valtiolle sairaalakäyttöön korvauksetta eikä myöskään synnytysosastoa, entistä keittiörakennusta, ruumis- ja obduktiorakennusta eikä vajarakennusta niiden huonon kunnon vuoksi. Kauppahinta näin ollen muodostuisi sairaalarakennuksen, talous- ja asuinrakennuksen, pesulan sekä irtaimiston arvioiduista nykyarvoista.

Edellä lausutun nojalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtioneuvoston oikeudesta myydä Tornion yleinen sairaala siihen kuuluvine alueineen perustettavalle kuntainliitolle.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvostolla on oikeus määräämillään kauppaehdoilla myydä Tornion yleinen sairaala siihen kuuluvine alueineen perustettavalle kuntainliitolle.

Helsingissä 19 päivänä elokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sisäasiainministeri *Martti Viitanen.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 36 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtioneuvoston oikeudesta myydä Tornion yleinen sairaala siihen kuuluvine alueineen perustettavalle kuntainliitolle.

Eduskunta on 13 päivänä viime syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen n:o 44 laiksi valtioneuvoston oikeudesta myydä Tornion yleinen sairaala siihen kuuluvine alueineen perustettavalle kuntainliitolle.

Hallituksen esityksessä on ehdotettu, että kysymyksessä olevan sairaalan kauppahinta olisi 444 120 markkaa, josta esityksessä mainituin tavoin vähennettäisiin sairaalalain 24 §:n mukainen valtionapu. Mainittu kauppahinta on laskettu siten, että sairaalarakennuksen arvo on merkitty 141 310 markaksi, talous- ja asuinrakennuksen arvo 220 220 markaksi, pesularakennuksen arvo 21 590 markaksi ja irtaimiston arvo 61 000 markaksi.

Kun mainitut arvot kuitenkin on todettu liian kaavamaisiksi, eikä niitä vahvistettaessa ole otettu huomioon kiinteistön käyttöteknillisiä puutteitä, on ne tarkistettu rakennushallituksessa ja tällöin päädytty 302 000 markan kauppahintaan, joka koostuu siten, että sairaalan talous- ja asuinrakennuksen arvona on pidetty 220 000 markkaa, pesularakennuksen arvona 21 000 markkaa ja irtaimiston arvona 61 000 markkaa, (muut rakennukset on katsottu arvottomiksi ja maa-alue vastikkeettomaksi). Tämän arvion ovat molemmat osapuolet, lääkintöhallitus ja rakennushallitus toiselta puolen, asianomaiset kunnat toiselta puolen, hyväksyneet.

Valiokunta on käsiteltyään asian todennut hallituksen esityksessä tarkoitetun kiinteistönmyynnin tarkoituksenmukaiseksi ja tarkistetun 302 000 markan kauppahinnan kohtuulliseksi ja on sen vuoksi, esityksen perusteluihin muilta osin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, varapuheenjohtaja Sarjala, jäsenet Haapanen, Haapasalo, Hamara, Heinonen, Hietala, Honkonen, Jussila, Karvikko, Käkelä, Laine, Nordström, J. E. Partanen, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Huurtamo, Jämsén, Lahtela ja Siltanen.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 82 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtioneuvoston oikeudesta myydä Tornion yleinen sairaala siihen kuuluvine alueineen perustettavalle kuntainliitolle.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 36 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi valtioneuvoston oikeudesta myydä Tornion yleinen sairaala siihen kuuluvine alueineen perustettavalle kuntainliitolle.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 44 laiksi valtioneuvoston oikeudesta myydä Tornion yleinen sairaala siihen kuuluvine alueineen perustettavalle kuntainliitolle ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 36 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 82, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valtioneuvoston oikeudesta myydä Tornion yleinen sairaala siihen kuuluvine alueineen perustettavalle kuntainliitolle.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvostolla on oikeus määräämillään kauppaehdoilla myydä Tornion yleinen sairaala siihen kuuluvine alueineen perustettavalle kuntainliitolle.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräistä toimenpiteistä kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Tarkoituksenmukaisen yhdyskuntamuodostuksen edistämiseksi sekä kunnallishallinnon ja -talouden edellytysten parantamiseksi kuntien kohdalta, joissa nämä edellytykset eivät kunnan pienuudesta johtuen ole riittävät, kunnallista jaotusta olisi kehitettävä yhdistämällä kuntia ja tarkistamalla tällöin jaotusta muutoinkin sen mukaan kuin on katsottava tarpeelliseksi ja mahdolliseksi. Siltä osin, kuin kuntia ei voida saattaa riittävän kokoisiksi, jotta ne pystyisivät selviytymään kunnille yleisesti kuuluvista tehtävistä ja turvaamaan jatkuvan yhteiskunnallisen kehityksen kohdaltaan, se suppeammissa puitteissa eri aloilla tarpeellinen yhteistoiminta, mihin niiden tällöin on turvauduttava, olisi järjestettävä mahdollisuuksien mukaan alueellisesti yhtenäisenä ja toiminnallisesti riittävän keskitettynä.

Tätä tarkoittavista toimenpiteistä on tehty ehdotukset vuonna 1965 valmistuneessa pien kuntakomitean mietinnössä, jossa tarpeellisiin uudistuksiin liittyviä näkökohtia on yksityiskohtaisesti selvitetty.

Mietinnöstä asianomaisilta viranomaisilta ja yhteisöiltä hankituissa lausunnoissa on verraten yleisesti pidetty ehdotettua uudistusta tarpeellisena ja kiireellisenä. Siitä, missä laajuudessa uudistus olisi toteutettava, miten pitkä valmisteluaika sitä varten on tarpeen, minkä kokoisia kuntien ja yhteistoiminta-alueiden eli kuntaryhmien tulisi olla, onko pyrittävä lähinnä kuntien yhdistämiseen vai kuntaryhmien muodostamiseen, minkälainen kuntien yhteistoiminnan järjestysmuodon pitäisi kuntaryhmän puitteissa olla ja tulisiko uudistus toteuttaa pakollisena vai jättää se vapaaehtoisuuden varaan, samoin kuin eräistä muistakin keskeisistä uudistukseen liittyvistä kysymyksistä on lausunnoissa kuitenkin esitetty erilaisia käsityksiä. Kuntien itsensä taholla on maalaiskuntien osalta uudistukseen verraten laajalti suhtauduttu vastustavasti tai epäröiden.

Alussa mainittuihin päämääriin pyrkivästä uudistuksesta ei voida luopua, vaikka sen sisällöstä vielä ei olekaan päästy riittävään selvyyteen ja yksimielisyyteen. Lausunnoista ilmenevät mielipiteet huomioon ottaen on tässä vaiheessa kuitenkin rajoituttava lähinnä siihen, että tarpeellisten suunnitelmien laatiminen uudistusta varten saatetaan mahdollisimman pian käyntiin ja myös päätökseen. Se, missä laajuudessa ja järjestyksessä ryhdytään toimenpiteisiin suunnitelmien toteuttamiseksi, millä edellytyksillä toteuttamisen ehkä tulee tapahtua pakollisena, minkälainen kuntien yhteistoiminnan järjestysmuodon tulee yhteistoiminta-alueiden puitteissa olla, samoin kuin muutkin toteuttamisvaiheessa esille tulevat kysymykset voidaan jättää tuonnempana ratkaistaviksi.

Eduskunnalle nyt annettava lakiehdotus on laadittu tältä pohjalta. Siihen on otettu ainoastaan säännökset kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittämistä edellä mainitussa tarkoituksessa koskevien suunnitelmien laatimisesta. Ehdotus on saman sisältöinen kuin Eduskunnalle 17 päivänä joulukuuta 1965 annettu hallituksen esitys (1965 Vp. N:o 175), jota viime valtiopäivillä ei ehditty käsitellä ja joka sen johdosta raukesi.

Lakiehdotuksessa on pääasiassa seurattu pienkuntakomitean ehdotuksia niistä periaatteista, joita olisi noudatettava laadittaessa suunnitelmia kuntien yhdistämisestä ja kuntaryhmien muodostamisesta. Nämä periaatteet on lausunnoissa yleisesti hyväksytty. Säännökset siitä väestöllisestä koosta, mihin olisi pyrittävä, on muotoiltu jonkin verran toisin kuin komitea on ehdottanut, mutta

asiallisesti ne ovat jokseenkin samanlaiset. Se, että olisi pyrittävä väestömäärän kannalta riittävään kokoon, on kuitenkin tuotu selvemmin esiin, mutta korostettu samalla, että asiaan tietenkin vaikuttavat muutkin kuin väestömäärään liittyvät näkökohdat. Lisäksi on lähdetty siitä, että laadittaessa suunnitelmia kuntien yhdistämisestä olisi useammissa tapauksissa, kuin pienkuntakomitean mietinnössä on edellytetty, otettava huomioon tarve joidenkin alueiden siirtämiseen muuhun kuntaan tai kunnan jakamiseen. Tällaisten järjestelyjen olisi kuitenkin rajoituttava vain niihin, joita selvästi on pidettävä tarpeellisina, niin ettei suunnitelmien laatiminen liiaksi vaikeudu tai viivästy.

Suunnitelmat kuntien yhdistämisestä ja yhteistoiminta-alueiden muodostamisesta olisi lakiehdotuksen mukaan laadittava toisiinsa liittyvinä ja tarpeen mukaan vaihtoehtoisina siten, että kunnat, joiden yhdistäminen olisi tarkoituksenmukaista, tulevat siinä tapauksessa, ettei niitä syystä tai toisesta kuitenkaan voitaisi yhdistää, kuulumaan samaan yhteistoiminta-alueeseen. Näin ei siihen, olisiko kunnat yhdistettävä vai olisiko rajoituttava niiden yhteistoiminnan järjestämiseen riittävän yhtenäiseksi, tarvitse suunnitelmia laadittaessa vielä ottaa lopullista kantaa.

Myös se menettely ja järjestys, missä suunnitelmat olisi laadittava, olisi pääasiassa pienkuntakomitean ehdotuksen mukainen. Tältä kohdin komitean ehdotusta on lausunnoissa yleisesti pidetty asianmukaisena. Seutukaavallisten taajama- ja vaikutusalue- sekä eräiden muidenkin tutkimusten tarpeellisuus suunnitelmien pohjana on ilmeinen, mutta koska seutukaavoitus tai seutusuunnittelukaan ei ole maassamme vielä edistynyt niin pitkälle, että tarpeelliset tutkimukset kaikilta kohdin voitaisiin saada suunnitelmien perustaksi, ja suunnitelmien aikaansaamisella toiselta puolen on kiire, sitä ei voida asettaa näistä tutkimuksista riippuvaksi. Silti on luonnollista, että seutukaava- ja seutusuunnitteluliittojen osuus suunnitelmien laatimisessa on erittäin keskeinen.

Lakiehdotuksen mukaan uudistusta koskevien suunnitelmien laatimiseen jäisi kussakin läänissä aikaa noin kaksi vuotta edellyttäen, että laki hyväksyttäisiin ja tulisi voimaan kuluvan vuoden aikana, niin kuin olisi tarpeen. Tämä merkitsisi, ettei suunnitelmien nojalla voitaisi tehdä päätöksiä kuntien yhdistämisestä niillä edellytyksillä, joista erikseen myöhemmin säädettäisiin, vielä vuoden 1969 alusta, jolloin kunnallinen vaalikausi vaihtuu. Vuoden 1973 alkuun asti, jolloin uusi vaalikausi jälleen alkaisi, uudistuksen toteuttamista, sikäli ja siltä osin kuin sen katsottaisiin pitävän tapahtua pakollisena, ei ilmeisesti kuitenkaan voida lykätä. Yhteiskunnallisen kehityksemme asianmukainen turvaaminen ja niiden monien keskeisten uudistusten toteuttaminen, jotka eri aloilla ovat tarpeen, vaatii selvyyden saamista siihen, missä puitteissa kunnallishallinto samoin kuin siitä riippuen monet muutkin yhteiskunnalliset toiminnot on järjestettävä, niin pian kuin tätä koskevan suunnittelun riittävän huolellisuuden kärsimättä on mahdollista.

Sen estämättä, että kunnallisen jaotuksen tarkistamisesta laadittaisiin edellä tarkoitetut suunnitelmat, jaotusta olisi tällä aikaa voitava muuttaa yleisten sitä koskevien säännösten nojalla. Tällöin luonnollisesti kuitenkin olisi pidettävä silmällä erillisten jaotuksen muutosten vaikutusta suunniteltuun uudistukseen.

Sen suunnittelun järjestämistä, ohjaamista ja koordinoimista varten, mistä lääninhallitusten olisi lakiehdotuksen mukaan pidettävä huolta, sekä suunnitelmien laatimista varten kuhunkin lääninhallitukseen ehdotetaan asetettavaksi toimikunta. Vastaavasti olisi sisäasiainministeriön avuksi asetettava sille lakiehdotuksen mukaan tulevia tehtäviä varten neuvottelukunta. Toimikuntien ja neuvottelukunnan kokoonpanosta ja toiminnasta säädettäisiin asetuksella.

Laki ei koskisi Ahvenanmaata. Senkin kohdalta kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittäminen on katsottava tarpeelliseksi, mutta tätä tarkoittava valmistelu on järjestettävä erikseen, Ahvenanmaan erityisolosuhteiden mukaan sovitettuna.

Samalla kun nyt kysymyksessä oleva lakiehdotus annetaan Eduskunnalle, Hallituksen toimesta ryhdytään ja on osittain jo ryhdyttykin selvittämään uudistuksen toteuttamisvaiheessa esille tulevia kysymyksiä, jotka vielä kaipaavat tutkimista ja harkitsemista. Tässä tarkoituksessa selvitetään muun muassa, minkälaisin toimenpitein voitaisiin edistää ja helpottaa tarpeellisen yhteistoiminnan aikaan saamista ja erityisesti yksimielisyyteen pääsemistä yhteisen laitoksen tai vi-

ranhaltijan sijoituskunnasta sekä miten yhteistoiminta edellä tarkoitettujen yhteistoiminta-alueiden puitteissa voitaisiin tehokkaimmin ja joustavimmin järjestää. Tarkoitus on myös tutkia tarvetta sellaisiin järjestelyihin, joiden avulla pyrittäisiin lieventämään kuntien yhdistämisestä luottamusmieshallinnon rakenteeseen ja asemaan aiheutuvia muutoksia sekä helpottamaan sopeutumista yhdistetyn kunnan puitteissa uudistuvaan kunnallishallintoon muutoinkin.

Pienkuntakomitean mietinnöstä annetuissa useissa lausunnoissa on korostettu uudistuksen yhteyttä valtion sekä kuntien ja kuntainliittojen välisen kustannusten jaon perusteiden tarkistamiseen riittävästi kuntien taloudellisen kantokyvyn mukaan porrastetuiksi ja kuntamuodosta riippumattomaksi. Vaikka onkin lähdettävä siitä, ettei kuntien pienuudesta aiheutuvia vaikeuksia ole asianmukaista ryhtyä tasottamaan erityisen valtion tuen avulla silloin, kun nämä haitat ovat poistettavissa saattamalla kuntakoko riittäväksi, mainittu kustannusten jaon perusteiden uudistaminen on myös niistä syistä, mitkä liittyvät kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittämiseen, pyrittävä toteuttamaan niin pian kuin mahdollista. Tällöin on ehdotetun kuntien yleisen kantokykyluokituksen käytäntöön ottaminen kustannusosuuksia määrättäessä avainasemassa. Hallitus tulee myös selvityttämään kysymyksen vanhojen kaupunkien erityisrasituksina olevien tehtävien hoidon ja niistä aiheutuvan kustannusrasituksen uudelleen järjestämisestä niin, etteivät nämä muodostu esteeksi tarkoituksenmukaiselle kunnallisen jaotuksen muuttamiselle, ja tässä tarkoituksessa antamaan ehkä tarpeelliset väliaikaisluontoisetkin säännökset.

Jo tässä vaiheessa olisi pyrittävä ehkäisemään tai ainakin rajoittamaan kuntien yhteistoiminta-alueiden muodostumista entistä epäyhtenäisemmiksi sekä erilaisten laitosten rakentamista ja sijoittamista niin, että siitä voi aiheutua huomattavaa haittaa vastaiselle kunnallisen jaotuksen tarkistamiselle ja yhteistoiminta-alueiden järjestämiselle. Tämä edellyttäisi kuitenkin, jotta valvonta voisi muodostua tehokkaaksi, erityisiä säännöksiä, jotka rajoittavat kunnallista itsehallintoa siinä määrin, ettei niiden antaminen voine tulla kysymykseen, varsinkaan kun vielä ei ole olemassa suunnitelmia siitä, mitä kuntia olisi yhdistettävä ja minkälaisia yhteistoiminta-alueita muodostettava. Tarkoituksena on kuitenkin pyrkiä valtionhallinnon sisäisin määräyksin siihen, että valtion viranomaisten määrätessä tai hyväksyessä voimassa olevien säännösten nojalla kuntien yhteistoiminta-alueen taikka kunnallisen laitoksen perustamissuunnitelman tai sijoituspaikan samoin kuin tehdessä erinäisiä näihin verrattavia muita ratkaisuja täst'edes kiinnitettäisiin erityistä huomiota niihin näkökohtiin, mitkä liittyvät kunnallisen jaotuksen uudistamisen ja kuntien yhteistoiminta-alueiden yhtenäistämisen tarpeeseen ja mahdollisuuksiin.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, Eduskunnan hyväksyttäväksi annetaan seuraava lakiehdotus:

Laki

eräistä toimenpiteistä kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Kunnallisen jaotuksen tarkistamista ja kuntien yhteistoiminnan järjestämistä varten laaditaan kunkin läänin kohdalta suunnitelmat sen mukaan, kuin tässä laissa säädetään.

Suunnitelmissa selvitetään, mitä kuntia olisi tarkoituksenmukaisen yhdyskuntamuodostuksen edistämiseksi sekä kunnallishallinnon ja -talouden edellytysten parantamiseksi yhdistettävä ja miten kunnallista jaotusta tällöin olisi muutoin muutettava.

Lisäksi suunnitelmissa selvitetään tarkoituksenmukaiset yhteistoiminta-alueet suppeammissa puitteissa, joidenkin kuntien välisenä, eri aloilla tarpeellista yhteistoimintaa varten pyrkien siihen, että tällaisen yhteistoiminnan alueet mahdollisuuksien mukaan saataisiin yhtenäisiksi.

2 §.

Laadittaessa suunnitelmaa kunnallisen jaotuksen tarkistamisesta on kiinnitettävä huomiota kuntien mielipiteisiin, perinteiden luomiin ja muihin siteisiin sekä kuntien tähänastisen yhteistoiminnan alueellisiin puitteisiin ja muihin aluejaotuksiin. Väestön kielisuhteiden huomioon ottamisesta on säädetty hallitusmuodon 50 §:n 3 momentissa.

Suunnitelmassa on otettava huomioon maantieteelliset ja liikenteelliset olosuhteet sekä pyrittävä siihen, että kunnat muodostuvat alueiltaan riittävän yhtenäisiksi ja että niiden puitteissa on taloudellisia voimavaroja, asutusmuodon ja elinkeinorakenteen tasapainoisuutta sekä elinvoimaisten keskusten ja tarkoituksenmukaisten taloudellisten ja muiden vaikutusalueiden muodostumista silmällä pitäen riittävät edellytykset jatkuvan yhteiskunnallisen kehityksen turvaamiseen.

Suunnitelmassa on myös selvitettävä, olisiko kuntia yhdistettäessä joitakin alueita siirrettävä muuhun kuntaan tai olisiko kunta jaettava kahteen tai useampaan kuntaan liitettäväksi.

Suunnitelmaa laadittaessa on pyrittävä siihen, että kunnat muodostuvat väestömäärältään riittävän kokoisiksi, mahdollisuuksien mukaan yleensä vähintään noin 8 000 asukasta käsittäviksi, mikäli muut asiaan vaikuttavat näkökohdat eivät muuta aiheuta. Kunta voi yleensä jäädä noin 4 000 asukasta pienemmäksi vain, milloin erityiset syyt sitä vaativat. Tällöin pidetään perusteena väestömääriä, mitkä kunnissa voidaan arvioida olevan vuonna 1980.

3 §.

Suunnitelma kuntien yhteistoiminta-alueista laaditaan soveltaen vastaavasti, mitä 2 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty, ja ottaen huomioon, että yhteistoiminta-alueen kuntien yhteenlaskettu väestömäärä tulee, vuoden 1980 arvioitujen väestömäärien mukaan laskettuna, olemaan vähintään noin 8 000 asukasta, mikäli muut asiaan vaikuttavat näkökohdat eivät toisin vaadi.

4 §.

Edellä 2 ja 3 §:ssä mainitut suunnitelmat laaditaan toisiinsa liittyvinä ja tarpeen mukaan vaihtoehtoisina siten, että kunnat, joiden yhdistäminen olisi tarkoituksenmukaista, tulevat siinä tapauksessa, ettei niitä syystä tai toisesta kuitenkaan voitaisi yhdistää, kuulumaan samaan yhteistoiminta-alueeseen.

5 §.

Lääninhallituksen asiana on huolehtia suunnitelmien laatimisesta.

Suunnitelmien laatimista varten on koottava ja hankittava tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Asianomaisten viranomaisten tulee toimialallaan antaa siinä lääninhallitukselle apua.

Kunnille, seutukaava- tai seutusuunnitteluliitoille ja maakuntaliitoille on varattava tilaisuus suunnitelmia koskevien ehdotusten tekemiseen. Suunnitelmia laadittaessa on pidettävä tarpeellista yhteyttä kuntainliittoihin, asianomaisiin maakunnan taloudellisiin ja muihin järjestöihin, valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisiin sekä seurakuntiin ja tuomiokapituleihin. Erilaisten näkökantojen selville saamiseksi ja toisiinsa sovittelemiseksi on käytävä neuvotteluja erityisesti kuntien viranomaisten kanssa.

6 §.

Edellä 5 §:ssä mainitun valmistelun pohjalta lääninhallituksen on laadittava alustava ehdotuksensa suunnitelmiksi 1 päivään heinäkuuta 1968 mennessä, mikäli sisäasiainministeriö ei erityisestä syystä myönnä lykkäystä.

Alustava ehdotus on lääninhallituksen toimesta saatettava kunnissa yleisesti nähtäväksi varaamalla niille, joita asia saattaa koskea, tilaisuus muistutusten esittämiseen. Sen ohessa lääninhallituksen on pyydettävä ehdotuksesta lausunnot kuntien valtuustoilta sekä niiltä 5 §:n 3 momentissa tarkoitetuilta muilta viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden kuulemista on pidettävä tarpeellisena.

Tarkastettuaan 2 momentissa mainitut muistutukset ja lausunnot sekä hankittuaan niiden johdosta ehkä vielä tarvittavat selvitykset lääninhallituksen on tehtävä sisäasiainministeriölle ehdotuksensa suunnitelmiksi 1 päivään tammikuuta 1969 mennessä, jollei ministeriö erityisestä syystä myönnä lykkäystä. Ehdotus on samanaikaisesti toimitettava tiedoksi kunnille sekä niille muille viranomaisille ja yhteisöille, joita asiassa on kuultu.

7 §.

Lääninhallitusten ehdotusten perusteella sisäasiainministeriön asiana on, hankittuaan

tarpeelliset lisäselvitykset ja varattuaan asianomaisille valtion keskushallinnon viranomaisille, kirkkohallitukselle ja kuntien keskusjärjestöille sekä tarpeen mukaan muillekin viranomaisille ja yhteisöille, joita asia saattaa koskea, tilaisuuden lausunnon antamiseen, tehdä suunnitelmiin ne tarkistukset, joihin on aihetta. Tarkistetut suunnitelmat on toimitettava kuntien sekä niiden muiden viranomaisten ja yhteisöjen tiedoksi, joilta on hankittu asiasta lausunnot.

8 §.

Lääninhallitukselle ja sisäasiainministeriölle tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten asetetaan kunkin lääninhallituksen avuksi toimikunta ja sisäasiainministeriön avuksi neuvottelukunta, joiden koonpanosta ja toiminnasta säädetään asetuksella.

9 §.

Kunnallisen jaotuksen tarkistamisesta 7 §:ssä mainittujen suunnitelmien nojalla säädetään erikseen.

Mitä 1 momentissa on sanottu, ei estä kunnallisen jaotuksen muuttamista sitä koskevien kunnallisen jaoituksen muuttamisesta 19 päivänä toukokuuta 1925 annetun lain (180/25) säännösten mukaan.

Myös kuntien yhteistoiminta-alueiden määräämisestä 7 §:ssä mainittujen suunnitelmien nojalla ja sitä koskevien määräysten oikeusvaikutuksista säädetään erikseen.

10 §.

Tämä laki ei koske Ahvenanmaan lääniä.

Helsingissä 19 päivänä elokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sisäasiainministeri *Martti Viitanen.*

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö N:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä toimenpiteistä kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 13 päivänä syyskuuta 1966 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 45. Kuultuaan asiantuntijoina kansliapäällikkö Arno Hannusta sisäasiainministeriöstä, Vaasan läänin maaherraa K. G. R. Ahlbäckia, Turun ja Porin läänin maaherraa Esko Kulovaaraa, lakitieteen lisensiaatteja L. O. Johanssonia Suomen Kaupunkiliitosta ja Tapani Jatkolaa Maalaiskuntien Liitosta, varatuomari Gustav Grönlundia Finlands Svenska Landskommuners Förbundista, kanslianeuvos Väinö Paavilaista Valtakunnansuunnittelutoimistosta, kirkkoneuvos Mauno Saloheimoa kirkkohallituksesta ja varatuomareita Simo Härköstä ortodoksisesta kirkollishallituksesta ja Leo Virkkusta Seutusuunnitelmien Liitosta sekä saatuaan Ahvenanmaan maakuntahallintoviranomaisilta selvityksen hallituksen edellä mainitussa esityksessä tarkoitettuihin päämääriin pyrkivän uudistuksen toteuttamismahdollisuuksista ja -edellytyksistä Ahvenanmaalla, valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittämistä tarkoittavaa lakia on pidettävä tarpeen vaatimana ja sen aikaansaamista huomattavana edistysaskeleena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin muutosehdotuksin ja huomautuksin:

2 §. Valiokunta on 4 momentin toisesta lauseesta poistanut "yleensä"-sanan, koska se on ristiriidassa sivulauseen kanssa. Kun alle 4 000 asukkaan kuntia valiokunnan mielestä ei enää voida pitää riittävän suurina, saisi tätä pienemmän asukasmäärän salliminen tulla kysymykseen vain milloin erityisen painavat syyt sitä vaativat. Valiokunta on tehnyt tätä tarkoittavan lisäyksen momenttiin. Momentin viimeiseen lauseeseen on valiokunta tehnyt muodollisen korjauksen.

3 §. Valiokunta katsoo, että laadittaessa suunnitelmia kuntien yhteistoiminta-alueista on syytä esitettyä selvemminkin korostaa pyrkimystä riittävään väestökokoon. Tämän vuoksi valiokunta on muuttanut pykälän sanamuotoa.

8 §. Valiokunta pitää tärkeänä, että eri mielipidesuunnat tulevat edustetuksi lääninhallitusten avuksi asetettavissa toimikunnissa ja sisäasiainministeriön avuksi asetettavassa neuvottelukunnassa ja että tätä tarkoitusta varten otetaan määräykset toimikuntia ja neuvottelukuntaa asettavasta viranomaisesta lakiin. Valiokunnan mielestä on tarkoituksenmukaista, että toimikunnat asettaa sisäasiainministeriö ja neuvottelukunnan valtioneuvosto. Valiokunta on tehnyt tämän mukaisen lisäyksen pykälään.

Valiokunta edellyttää, että 8 §:ssä mainittuja toimikuntia ja neuvottelukuntaa kokoonpantaessa otetaan alueellisten näkökohtien ohella huomioon ne kansanvaltaiset periaatteet, joiden varaan kunnallinen itsehallintomme rakentuu.

Valiokunta katsoo tarpeelliseksi korostaa, ettei tämän lain mukaisten kokonaissuunnitelmien toteuttamismahdollisuuksia nykyisestään heikennetä. Kunnallisten jaotusmuutosten osalta se merkitsee sitä, että ennen kokonaissuunnitelmien valmistumista muutoksia hyväksytään vain sellaisissa tapauksissa, kun voidaan päätellä niiden hyvin sopeutuvan kokonaissuunnitelmiin.

Laki ei koskisi Ahvenanmaata. Senkin osalta on kuitenkin ilmeisesti tarpeen selvit-

tää, millä tavoin voitaisiin päästä vastaaviin tavoitteisiin. Tällöin saattaa tarjoutua käytettäväksi muitakin mahdollisuuksia kuin kuntien yhdistäminen tai kuntien yhteistoiminta-alueiden muodostaminen lähinnä sen ansiosta, että Ahvenanmaalla on voimassa maakuntahallinto. Kunnallisesta jaotuksesta voidaan säätää ja sen muuttamisesta päättää Ahvenanmaan osalta samassa järjestyksessä kuin valtakunnassa muutoinkin, mutta kuntien yhteistoimintaa koskevien säännösten kehittäminen kuuluu maakunnan lainsäädäntövallan piiriin. Tämän vuoksi ja Ahvenanmaan itsehallinnosta johtuvat ja muut erityisolosuhteet huomioon ottaen on asianmukaisinta, että kysymys kunta-uudistuksesta tai vastaaviin tavoitteihin pyrkivästä muusta uudistuksesta selvittävät Ahvenanmaan kohdalta erikseen maakuntahallitus ja lääninhallitus yhteistoiminnassa. Tätä tarkoittaviin toimenpiteisiin on valiokunnan saaman tiedon mukaan ryhdyttykin sisäasiainministeriön kevättalvella 1966 tekemän aloitteen johdosta.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

eräistä toimenpiteistä kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

2 §.

(1—3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Suunnitelmaa laadittaessa on pyrittävä siihen, että kunnat muodostuvat väestömäärältään riittävän kokoisiksi, mahdollisuuksien mukaan yleensä vähintään noin 8 000 asukasta käsittäviksi, mikäli muut asiaan vaikuttavat näkökohdat eivät muuta aiheuta. Kunta voi *(poist.)* jäädä noin 4 000 asukasta pienemmäksi vain, milloin erityisen *painavat* syyt sitä vaativat. *Perusteena pidetään* väestömääriä, mitkä kunnissa voidaan arvioida olevan vuonna 1980.

3 §.

Suunnitelma kuntien yhteistoiminta-alueista laaditaan soveltaen vastaavasti, mitä 2 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty, ja ottaen huomioon, että yhteistoiminta-alueen kuntien yhteenlaskettu väestömäärä tulee, vuoden 1980 arvioitujen väestömäärien mukaan laskettuna olemaan vähintään noin 8 000 asukasta, *mikäli erityiset syyt eivät toisin vaadi.*

4—7 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

8 §.

Lääninhallitukselle ja sisäasianministeriölle tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten asetetaan kunkin lääninhallituksen avuksi toimikunta ja sisäasiainministeriön avuksi neuvottelukunta, joiden kokoonpanosta ja toiminnasta säädetään asetuksella. *Puheenjohtajan ja jäsenet nimittää toimikuntaan sisäasiainministeriö ja neuvottelukuntaan valtioneuvosto.*

9 ja 10 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saloranta, varapuheenjohtaja V. A. Virtanen, jäsenet Aalto, Asunta, Friman, Kangas, L. Koskinen, Kull, Mäkelä, Mäkinen, Niskanen, E. Räsänen ja Sinisalo sekä varajäsenet Lillqvist ja Sileäkangas.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 112 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä toimenpiteistä kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 10 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1966.

E 1082/66

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräistä toimenpiteistä kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 45 laiksi toimenpiteistä kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittämiseksi, ja Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 10 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 112.

Eduskunta lausuu edellyttävänsä, että lakiehdotuksen 8 §:ssä mainittuja toimikuntia ja neuvottelukuntaa kokoonpantaessa otetaan alueellisten näkökohtien ohella huomioon ne kansanvaltaiset periaatteet, joiden varaan kunnallinen itsehallintomme rakentuu.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräistä toimenpiteistä kunnallisen jaotuksen ja kuntien yhteistoiminnan kehittämiseksi.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Kunnallisen jaotuksen tarkistamista ja kuntien yhteistoiminnan järjestämistä varten laaditaan kunkin läänin kohdalta suunnitelmat sen mukaan, kuin tässä laissa säädetään.

Suunnitelmissa selvitetään, mitä kuntia olisi tarkoituksenmukaisen yhdyskuntamuodostuksen edistämiseksi sekä kunnallishallinnon ja -talouden edellytysten parantamiseksi yhdistettävä ja miten kunnallista jaotusta tällöin olisi muutoin muutettava.

Lisäksi suunnitelmissa selvitetään tarkoituksenmukaiset yhteistoiminta-alueet suppeammissa puitteissa, joidenkin kuntien välisenä, eri aloilla tarpeellista yhteistoimintaa varten pyrkien siihen, että tällaisen yhteistoiminnan alueet mahdollisuuksien mukaan saataisiin yhtenäisiksi.

2 §.

Laadittaessa suunnitelmaa kunnallisen jaotuksen tarkistamisesta on kiinnitettävä huomiota kuntien mielipiteisiin, perinteiden luomiin ja muihin siteisiin sekä kuntien tähänastisen yhteistoiminnan alueellisiin puitteisiin ja muihin aluejaotuksiin. Väestön kielisuhteiden huomioon ottamisesta on säädetty hallitusmuodon 50 §:n 3 momentissa.

Suunnitelmassa on otettava huomioon maantieteelliset ja liikenteelliset olosuhteet sekä pyrittävä siihen, että kunnat muodostuvat alueiltaan riittävän yhtenäisiksi ja että niiden puitteissa on taloudellisia voimavaroja, asutusmuodon ja elinkeinorakenteen tasapainoisuutta sekä elinvoimaisten keskusten ja tarkoituksenmukaisten taloudellisten ja muiden vaikutusalueiden muodostumista silmällä pitäen riittävät edellytykset jatkuvan yhteiskunnallisen kehityksen turvaamiseen.

Suunnitelmassa on myös selvitettävä, olisiko kuntia yhdistettäessä joitakin alueita siirrettävä muuhun kuntaan tai olisiko kunta jaettava kahteen tai useampaan kuntaan liitettäväksi.

Suunnitelmaa laadittaessa on pyrittävä siihen, että kunnat muodostuvat väestömäärältään riittävän kokoisiksi, mahdollisuuksien mukaan yleensä vähintään noin 8 000 asukasta käsittäviksi, mikäli muut asiaan vaikuttavat näkökohdat eivät muuta aiheuta. Kunta voi jäädä noin 4 000 asukasta pienemmäksi

vain, milloin erityisen painavat syyt sitä vaativat. Perusteena pidetään väestömääriä, mitkä kunnissa voidaan arvioida olevan vuonna 1980.

3 §.

Suunnitelma kuntien yhteistoiminta-alueista laaditaan soveltaen vastaavasti, mitä 2 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty, ja ottaen huomioon, että yhteistoiminta-alueen kuntien yhteenlaskettu väestömäärä tulee, vuoden 1980 arvioitujen väestömäärien mukaan laskettuna olemaan vähintään noin 8 000 asukasta, mikäli erityiset syyt eivät toisin vaadi.

4 §.

Edellä 2 ja 3 §:ssä mainitut suunnitelmat laaditaan toisiinsa liittyvinä ja tarpeen mukaan vaihtoehtoisina siten, että kunnat, joiden yhdistäminen olisi tarkoituksenmukaista, tulevat siinä tapauksessa, ettei niitä syystä tai toisesta kuitenkaan voitaisi yhdistää, kuulumaan samaan yhteistoiminta-alueeseen.

5 §.

Lääninhallituksen asiana on huolehtia suunnitelmien laatimisesta.

Suunnitelmien laatimista varten on koottava ja hankittava tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Asianomaisten viranomaisten tulee toimialallaan antaa siinä lääninhallitukselle apua.

Kunnille, seutukaava- tai seutusuunnitteluliitoille ja maakuntaliitoille on varattava tilaisuus suunnitelmia koskevien ehdotusten tekemiseen. Suunnitelmia laadittaessa on pidettävä tarpeellista yhteyttä kuntainliittoihin, asianomaisiin maakunnan taloudellisiin ja muihin järjestöihin, valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisiin sekä seurakuntiin ja tuomiokapituleihin. Erilaisten näkökantojen selville saamiseksi ja toisiinsa sovittelemiseksi on käytävä neuvotteluja erityisesti kuntien viranomaisten kanssa.

6 §.

Edellä 5 §:ssä mainitun valmistelun pohjalta lääninhallituksen on laadittava alustava ehdotuksensa suunnitelmiksi 1 päivään heinäkuuta 1968 mennessä, mikäli sisäasiainministeriö ei erityisestä syystä myönnä lykkäystä.

Alustava ehdotus on lääninhallituksen toimesta saatettava kunnissa yleisesti nähtäväksi varaamalla niille, joita asia saattaa koskea, tilaisuus muistutusten esittämiseen. Sen ohessa lääninhallituksen on pyydettävä ehdotuksesta lausunnot kuntien valtuustoilta sekä niiltä 5 §:n 3 momentissa tarkoitetuilta muilta viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden kuulemista on pidettävä tarpeellisena.

Tarkastettuaan 2 momentissa mainitut muistutukset ja lausunnot sekä hankittuaan niiden johdosta ehkä vielä tarvittavat selvitykset lääninhallituksen on tehtävä sisäasiainministeriölle ehdotuksensa suunnitelmiksi 1 päivään tammikuuta 1969 mennessä, jollei ministeriö erityisestä syystä myönnä lykkäystä. Ehdotus on samanaikaisesti toimitettava tiedoksi kunnille sekä niille muille viranomaisille ja yhteisöille, joita asiassa on kuultu.

7 §.

Lääninhallitusten ehdotusten perusteella sisäasiainministeriön asiana on, hankittuaan tarpeelliset lisäselvitykset ja varattuaan asianomaisille valtion keskushallinnon viranomaisille, kirkkohallitukselle ja kuntien keskusjärjestöille sekä tarpeen mukaan muillekin viranomaisille ja yhteisöille, joita asia saattaa koskea, tilaisuuden lausunnon antamiseen, tehdä suunnitelmiin ne tarkistukset, joihin on aihetta. Tarkistetut suunnitelmat on toimitettava kuntien sekä niiden muiden viranomaisten ja yhteisöjen tiedoksi, joilta on hankittu asiasta lausunnot.

8 §.

Lääninhallitukselle ja sisäasiainministeriölle tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten asetetaan kunkin lääninhallituksen avuksi toimikunta ja sisäasiainministeriön avuksi neuvottelukunta, joiden kokoonpanosta ja toiminnasta säädetään asetuksella. Puheenjohtajan ja jäsenet nimittää toimikuntaan sisäasiainministeriö ja neuvottelukuntaan valtioneuvosto.

9 §.

Kunnallisen jaotuksen tarkistamisesta 7 §:ssä mainittujen suunnitelmien nojalla säädetään erikseen.

Mitä 1 momentissa on sanottu, ei estä kunnallisen jaotuksen muuttamista sitä koskevien kunnallisen jaoituksen muuttamisesta 19 päivänä toukokuuta 1925 annetun lain (180/25) säännösten mukaan.

Myös kuntien yhteistoiminta-alueiden määräämisestä 7 §:ssä mainittujen suunnitelmien nojalla ja sitä koskevien määräysten oikeusvaikutuksista säädetään erikseen.

10 §.

Tämä laki ei koske Ahvenanmaan lääniä.

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tuulaakimaksun perusteesta vuosina 1967—1969.

Eräille kaupungille vanhastaan kuuluvaa tuulaakimaksun kantamisoikeutta, joka on ollut tarkoitettu korvaukseksi erinäisistä kaupunkien erityisrasituksista, on jo kauan pidetty vanhentuneena ja epäoikeudenmukaisena järjestelmänä, josta olisi päästävä. Tämä edellyttää kuitenkin, että mainitut erityisrasituksetkin poistetaan tai että niihin liittyvien tehtävien hoitaminen ja niistä aiheutuva kustannusrasitus ainakin järjestetään kokonaan uudelleen.

Asia on viimeksi ollut vuonna 1959 asetetun kuntien valtionavustuskomitean selvitettävänä, mutta koska komitean oli keskityttävä päätehtäväänsä, valtion sekä kuntien ja kuntainliittojen välisen kustannusten kysymysten selvittämiseen, komitea ei kevääseen 1965 mennessä, jolloin sen toimeksiantoa ja kokoonpanoa tarkistettiin ja täydennettiin, ollut ennättänyt siihen juuri puuttua. Vuonna 1965 onkin nyt asetettu kaksi komiteaa, joiden tehtävänä on toimittaa selvitykset vanhojen kaupunkien erityisrasituksia koskevien säännösten tarkistamisesta ja kysymyksessä olevien tehtävien hoidon uudelleen järjestämisestä, jolloin on otettava huomioon pyrkimys eri kuntamuotoihin kuuluvien kuntien asemassa vallitsevien, lainsäädäntöön perustuvien erojen poistamiseen. Toisen näistä komiteoista toimialaan kuuluvat tuomioistuin- ja syyttäjälaitoksen ylläpitämiseen liittyviä ja toisen muita erityisrasituksia koskevat kysymykset. Jälkimmäisen komitean tehtäväksi on määrätty myös ehdotuksen laatiminen tuulaakimaksun kantamisoikeuden poistamisesta. Komiteoiden on toimitettava selvityksensä ja tehtävä ehdotuksensa vuoden 1967 loppuun mennessä.

Vaikka mainituille komiteoille on asetettu verraten lyhyt määräaika ja niille on annettu yhteinen päätoiminen sihteerikin, on selvitettävien kysymysten laajuus ja vaikeus huomioon ottaen varauduttava siihen, etteivät ne uudistukset, mitkä selvitysten nojalla katsotaan olevan syytä toteuttaa, juuri saata tulla voimaan ennen vuoden 1970 alkua.

Tuulaakimaksutulojen sekä pääasiallisista erityisrasituksista asianomaisissa kaupungeissa aiheutuneiden menojen kehitys viime vuosina on ollut seuraava:

Vuosi	Tuulaakimaksutulot		Menot pääasiallisista erityisrasituksista		Erotus	
1961	9 974 000	nmk	24 736 000	„	15 761 000	„
1962	8 449 000	„	27 498 000	„	19 048 000	„
1963	6 330 000	„	30 893 000	„	24 562 000	„
1964	7 344 000	„	34 530 000	„	27 186 000	„
1965	7 254 000		..		..	

Eduskunta on hyväksyessään hallituksen esityksen laiksi tuulaakimaksun laskemisen perusteesta vuosina 1964—1966 lausunut hallitukselle toivomuksen ryhtymisestä toimenpiteisiin niiden menetysten korvaamiseksi, mitkä tuulaakimaksun kantamisoikeuden omaaville kaupungeille ovat aiheutuneet maataloustuotteiden tuontimaksujärjestelmään siirtymisen johdosta. Asianmukaista ratkaisua näiden menetysten korvaamiseksi ei kuitenkaan näytä voitavan esittää mm. siitä syystä, että tuulaakimaksutulot ovat jakautuneet ja jakautuvat edelleen varsin epäoikeudenmukaisesti asianomaisten kaupunkien kesken. Tämän johdosta ja ottaen huomioon, että kysymys tuulaakimaksun kantamisoikeuden lakkauttamisesta ja tähän liittyvistä järjestelyistä parhaillaan on selvityksen alai-

sena, hallitus ei ole katsonut tässä vaiheessa voitavan ryhtyä enempiin toimenpiteisiin asiassa.

Koska tuulaakimaksun kantamisjärjestelmästä ei edellä mainituista syistä vielä voida luopua, ehdotetaan tuulaakimaksun perusteesta säädettäväksi vuosiksi 1967—1969 samansisältöinen laki kuin nykyisin on voimassa. Lain nojalla säädettäisiin, niin kuin tähänkin asti on ollut voimassa, että tuulaakimaksun suurin määrä on 2 prosenttia tuulaakin alaisen tavaran tullimaksusta.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, Eduskunnan hyväksyttäväksi annetaan seuraava lakiehdotus:

Laki

tuulaakimaksun perusteesta vuosina 1967—1969.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tuulaakimaksun perusteeksi on, niin kuin tähänkin asti, vuosiksi 1967—1969 vahvistettava määräprosentti tuulaakimaksun alaisten tavaroiden tullimaksusta.

Tarkemmat määräykset asiasta annetaan asetuksella.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sisäasiainministeri *Martti Viitanen.*

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö N:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi tuulaakimaksun perusteesta vuosina 1967—1969.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 13 päivänä kuluvaa syyskuuta lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 46. Kuultuaan asiantuntijoina sisäasiainministeriön kansliapäällikköä, hallitusneuvos Arno Hannusta, pääsihteeri Eero Vahteraa Suomen Kaupunkiliitosta ja maisteri Tauno Terästä ja Suomen Satamaliitosta valiokunta on käsitellyt asian ja esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä.

Puoltaessaan lakiehdotuksen hyväksymistä valiokunta edellyttää, että selvitykset ns. vanhojen kaupunkien erityisrasitusten poistamisesta ja tuulaakimaksun kantamisoikeudesta kiireellisesti saatettaisiin päätökseen ja asiaa koskevat esitykset annettaisiin eduskunnalle.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saloranta, varapuheenjohtaja V. A. Virtanen, jäsenet Aalto, Asunta, Berner, Friman, Kangas, L. Koskinen, Kull, Lahti, Mäkelä, Mäki, Mäkinen, Niskanen, Rytkönen, E. Räsänen ja Sinisalo.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 30 hallituksen esityksen johdosta laiksi tuulaakimaksun perusteesta vuosina 1967—1969.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 4 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi tuulaakimaksun perusteesta vuosina 1967—1969.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 46 tuulaakimaksun perusteesta vuosina 1967—1969, ja Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 4 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 30.

Hyväksyessään lain Eduskunta edellyttää, että selvitykset ns. vanhojen kaupunkien erityisrasitusten poistamisesta ja tuulaakimaksun kantamisoikeudesta kiireellisesti saatettaisiin päätökseen ja asiaa koskevat esitykset annettaisiin Eduskunnalle.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

tuulaakimaksun perusteesta vuosina 1967—1969.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tuulaakimaksun perusteeksi on, niin kuin tähänkin asti, vuosiksi 1967—1969 vahvistettava määräprosentti tuulaakimaksun alaisten tavaroiden tullimaksusta.

Tarkemmat määräykset asiasta annetaan asetuksella.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Erinäisten valtion myöntämien lainojen sekä etukäteen suorittamien korvausten maksattamatta olevan pääoman perimisestä kerta kaikkiaan 12 päivänä toukokuuta 1950 annetun lain (241/50) mukaan on sellaiset valtion tai sen hoidossa olevien rahastojen myöntämät lainat sekä valtion etukäteen suorittamat korvaukset, joiden maksamaton pääoma on vähemmän kuin 50 markkaa tai vuotuismaksu pienempi kuin 5 markkaa, suoritettava valtiolle kerta kaikkiaan lähinnä seuraavassa kannossa. Lääninhallituksille on kuitenkin annettu valta erityisistä syistä myöntää oikeus maksun suorittamiseen kahden tai useamman vuoden, ei kuitenkaan yli viiden vuoden kuluessa. Mainitun lain samoin kuin sitä edeltäneen 7 päivänä heinäkuuta 1944 annetun lain (465/44) nojalla on jo saatu perityksi ja poistetuksi valtion tileistä sellaiset lainat ja korvaukset, joiden vuotuismaksut ovat olleet niin pieniä, etteivät ne ole riittäneet peittämään edes niiden perimiskustannuksia. Tällä toimenpiteellä on voitu vähentää erityisesti lääninhallitusten työtä, sillä niiden toimesta kannetuista maksuista on huomattava määrä ollut juuri po. pieniä maksuja.

Rahanarvon muutosten vuoksi ja entistä suuremman työnsäästön aikaansaamiseksi valtion kanto- ja tiliviranomaisten toiminnassa, on hallitus Eduskunnalle 25 päivänä elokuuta 1962 antamassaan esityksessä ehdottanut, että edellä selostettu laki (241/50) korvattaisiin uudella lailla. Eduskunta hyväksyi 23 päivänä huhtikuuta 1963 lakiehdotuksen jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin. Kun laki hyväksyttiin tällöin siinä muodossa, että se olisi tullut voimaan 1 päivänä tammikuuta 1964, ei lakia vaalien jälkeisillä valtiopäivillä enää voitu hyväksyä. Tämän vuoksi hallitus antoi 6 päivänä syyskuuta 1963 samansisältöisen esityksen uudelleen Eduskunnalle, mutta esitystä ei ehditty käsitellä ennen viimeksi toimitettuja vaaleja, joten se raukesi.

Lakiehdotuksen mukaan ne valtion tai sen hoidossa olevan rahaston varoista annetut lainat sekä valtion tai rahaston muut saamiset, joiden maksamaton pääoma on enintään 100 markkaa tai vuotuismaksu enintään 10 markkaa, olisi kokonaisuudessaan maksettava seuraavassa kannossa. Tasapuolisuuden vuoksi olisi laki nyt ulotettava koskemaan myös niitä valtion varoista kuntien tai rahalaitosten välityksellä myönnettyjä lainoja, jotka jäivät aikaisempien lakien soveltamisalan ulkopuolelle. Kun näitä lainoja, joiden vuotuismaksuksi olisi katsottava niistä vuosittain suoritettavien lyhennysten ja korkojen yhteismäärä riippumatta siitä, maksetaanko ne yhdessä tai useammassa erässä, ei peritä takaisin kantomenettelyllä, olisi niiden kertakaikkiselle takaisinmaksulle säädettävä erityinen määräaika. Mikäli näiden lainojen pääoma tai vuotuismaksu on edellä selostettua pienempi, olisi lainat määrättävä maksettavaksi kokonaisuudessaan takaisin kunkin lainan ensiksi sattuvana maksupäivänä, eli sinä päivänä, jolloin lainasta ensiksi on suoritettava korkoa tai lyhennystä.

Kun ehdotettujen perusteiden mukaan kerta kaikkiaan perittävä saamisen pääomamäärä voisi eräissä tapauksissa nousta 100 markkaa suuremmaksi, on lakiehdotukseen sisällytetty säännös, jonka mukaan saaminen perittäisiin tällöin velalliselta kahden vuoden aikana pääomamääriltään yhtä suurina erinä.

Uusittavaksi ehdotetussa laissa olisi edelleenkin säilytettävä mahdollisuus maksuhelpotusten myöntämiseen. Kantomenettelyssä perittävien lainojen ja saamisten osalta ehdotetaan helpotusten myöntäminen edelleenkin jätettäväksi lääninhallituksille, mutta

kuntien ja rahalaitosten välityksellä myönnettyjen lainojen osalta annettavaksi asianomaisen keskusviraston tai ministeriön tehtäväksi. Samoin valtiokonttorilla olisi lakiehdotuksen mukaan mahdollisuus myöntää vastaavia helpotuksia sen hoidossa olevien lainojen osalta.

Kun eräiden pääomamääriltään vähäisten saamisten suorittamisesta yhdellä kertaa on erikseen säädetty 16 päivänä elokuuta 1958 annetussa maankäyttölaissa (353/58), eräiden vuokra-alueiden lunastamisesta maalaiskunnissa samana päivänä annetussa laissa (361/58) ja valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin 30 päivänä elokuuta 1963 annetussa laissa (433/63) sekä niiden täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetuissa asetuksissa, on lakiehdotukseen otettu säännös siitä, ettei lakia sovelleta sanotuissa laeissa tarkoitettuihin saamisiin. Valtioneuvostolle ehdotetaan lisäksi annettavaksi valta päättää, että lakia ei ole myöskään sovellettava valtioneuvoston erikseen määrättäviin lainoihin. Tällöin edellytetään lain soveltamisalan ulkopuolelle jätettäväksi sellaiset lyhytaikaiset lainat samoin kuin sellaiset erinäisiin sosiaalisiin avustamis- tai tukemistarkoituksiin myönnetyt lainat, joiden alkuperäinen tarkoitus jäisi saavuttamatta, jos ne perittäisiin kerta kaikkiaan takaisin.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Valtion ja sen hoidossa olevan rahaston varoista myönnetty laina ja valtion tai rahaston muu saaminen on kokonaisuudessaan maksettava seuraavassa kannossa, jos

a) maksamaton pääoma on enintään 100 markkaa tai

b) vuotuismaksu enintään 10 markkaa.

Jos 1 momentin b kohdan mukaan perittävä pääoma on 100 markkaa suurempi, maksettakoon saaminen kuitenkin kahdessa kannossa pääomamääriltään yhtä suurina erinä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu laina on myönnetty kunnan tai rahalaitoksen välityksellä, on laina mainitun momentin mukaisesti maksettava ensiksi sattuvana maksupäivänä, kuitenkin niin, että jos maksettava lainapääoma on 100 markkaa suurempi, saaminen on maksettava takaisin kahden vuoden aikana pääomamääriltään yhtä suurina erinä. Kunnan tai rahalaitoksen on suoritettava sille kalenterikuukauden aikana täten kertyneet varat viimeistään seuraavan kalenterikuukauden 15 päivään mennessä asianomaiselle valtion tilivirastolle tai rahastolle.

Asianomainen lääninhallitus tai valtiokonttori voi hoidossaan olevan lainan tai muun saamisen osalta erityisistä syistä hakemuksesta sallia 1 ja 2 momentissa tarkoitetun maksun suorittamisen yhtenä tai useampana eränä myöhemminkin kuin mainituissa momenteissa on säädetty, kuitenkin enintään viiden vuoden kuluessa ja alkuperäisestä takaisinmaksuajasta jäljellä olevaa aikaa pitentämättä. Edellä 3 momentissa tarkoitetun lainan maksamisessa voi asianomainen keskusvirasto tai ministeriö myöntää vastaavan helpotuksen.

2 §.

Jos lainaa tai muuta saamista ei suoriteta tässä laissa säädetyssä tai sen nojalla asetetussa määräajassa tai jos kunta tai rahalaitos laiminlyö määräajassa suorittaa sille 1 §:n 3 momentin mukaan kertyneet varat tahi jättää huolehtimatta sanotun lainkohdan nojalla tapahtuvasta lainan kertakaikkisesta perimisestä, noudatettakoon vastaavasti, mitä saamisen takaisinmaksamisessa tapahtuneen laiminlyönnin tai lainaehtojen täyttämättä jättämisen varalta on saamisen perusteena olevassa asiakirjassa sovittu tai muualla säädetty.

3 §.

Tätä lakia älköön sovellettako 16 päivänä elokuuta 1958 annetussa maankäyttölaissa (353/58), eräiden vuokra-alueiden lunastamisesta maalaiskunnissa samana päivänä annetussa laissa (361/58) ja valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin 30 päivänä elokuuta 1963 annetussa laissa (433/63) tarkoitettuihin lainoihin tai muihin saamisiin. Valtioneuvostolla on valta erityisistä syistä päättää, ettei tätä lakia ole myöskään sovellettava erikseen määrättäviin muihin lainoihin.

4 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

5 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 ja sillä kumotaan erinäisten valtion myöntämien lainojen sekä etukäteen suorittamien korvausten maksamatta olevan pääoman perimisestä kerta kaikkiaan 12 päivänä toukokuuta 1950 annettu laki (241/50).

Naantalissa 12 päivänä elokuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 47 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Eduskunta on 13 päivänä viime syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen n:o 47 laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaan, jolla on tarkoitus korvata erinäisten valtion myöntämien lainojen sekä etukäteen suorittamien korvausten maksamatta olevan pääoman perimisestä kerta kaikkiaan annettu laki (241/50), valtion ja sen hoidossa olevan rahaston varoista myönnetty laina ja valtion tai rahaston muu saaminen on kokonaisuudessaan maksettava seuraavassa kannossa, jos maksamaton pääoma on enintään 100 markkaa tai vuotuismaksu enintään 10 markkaa, kuitenkin niin, että jos viimeksi mainitussa tapauksessa perittävä pääoma on 100 markkaa suurempi, saaminen on maksettava kahdessa kannossa, eräissä tapauksissa kahden vuoden kuluessa, pääomamääriltään yhtä suurina erinä.

Esityksessä ehdotetaan edelleen, että lääninhallituksella sekä eräissä tapauksissa asianomaisella keskusvirastolla, ministeriöllä ja valtiokonttorilla olisi erityisistä syistä mahdollisuus hakemuksesta myöntää maksuhelpotuksia siten, että maksun saisi suorittaa yhtenä tai useampana eränä myöhemminkin kuin on selostettu, kuitenkin enintään viiden vuoden kuluessa ja alkuperäisestä takaisinmaksuajasta jäljellä olevaa aikaa pitentämättä. Kun pääomamääriltään vähäisten saamisten suorittamisesta yhdellä kertaa on eräissä tapauksissa erikseen säädetty, ei lakia sovellettaisi näihin saamisiin. Valtioneuvostolla olisi myös valta päättää, ettei lakia ole sovellettava erikseen määrättäviin sellaisiin lainoihin, joiden alkuperäinen tarkoitus jäisi saavuttamatta, jos laina perittäisiin kerta kaikkiaan takaisin.

Esityksen toteutuminen tietäisi sitä, että vuonna 1967 valtiolle kertyisi varoja arviolta 2 milj. markkaa ja se koskisi noin 20 000 vähäistä saatavaa.

Valiokunta on käsiteltyään asian pitänyt ehdotetun lain säätämistä tarpeellisena ja on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, katsonut oikeaksi asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, varapuheenjohtaja Sarjala, jäsenet Antila, Haapanen, Hamara, Heinonen, Hietala, Honkonen, Jussila, Käkelä, Laaksonen, Laine, J. E. Partanen ja Rosnell sekä varajäsenet Jämsén, I. Linna, Pesola, Sandelin ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 106 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 47 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1966.

Samalla suuri valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 47 laiksi eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 47 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 106, on valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräiden saamisten perimisestä kerta kaikkiaan.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Valtion ja sen hoidossa olevan rahaston varoista myönnetty laina ja valtion tai rahaston muu saaminen on kokonaisuudessaan maksettava seuraavassa kannossa, jos

a) maksamaton pääoma on enintään 100 markkaa tai

b) vuotuismaksu enintään 10 markkaa.

Jos 1 momentin b kohdan mukaan perittävä pääoma on 100 markkaa suurempi, maksettakoon saaminen kuitenkin kahdessa kannossa pääomamääriltään yhtä suurina erinä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu laina on myönnetty kunnan tai rahalaitoksen välityksellä, on laina mainitun momentin mukaisesti maksettava ensiksi sattuvana maksupäivänä, kuitenkin niin, että jos maksettava lainapääoma on 100 markkaa suurempi, saaminen on maksettava takaisin kahden vuoden aikana pääomamääriltään yhtä suurina erinä. Kunnan tai rahalaitoksen on suoritettava sille kalenterikuukauden aikana täten kertyneet varat viimeistään seuraavan kalenterikuukauden 15 päivään mennessä asianomaiselle valtion tilivirastolle tai rahastolle.

Asianomainen lääninhallitus tai valtiokonttori voi hoidossaan olevan lainan tai muun saamisen osalta erityisistä syistä hakemuksesta sallia 1 ja 2 momentissa tarkoitetun maksun suorittamisen yhtenä tai useampana eränä myöhemminkin kuin mainituissa momenteissa on säädetty, kuitenkin enintään viiden vuoden kuluessa ja alkuperäisestä takaisinmaksuajasta jäljellä olevaa aikaa pitentämättä. Edellä 3 momentissa tarkoitetun lainan maksamisessa voi asianomainen keskusvirasto tai ministeriö myöntää vastaavan helpotuksen.

2 §.

Jos lainaa tai muuta saamista ei suoriteta tässä laissa säädetyssä tai sen nojalla asetetussa määräajassa tai jos kunta tai rahalaitos laiminlyö määräajassa suorittaa sille 1 §:n 3 momentin mukaan kertyneet varat tahi jättää huolehtimatta sanotun lainkohdan nojalla tapahtuvasta lainan kertakaikkisesta perimisestä, noudatettakoon vastaavasti, mitä saamisen takaisinmaksamisessa tapahtuneen laiminlyönnin tai lainaehtojen täyttämättä jättämisen varalta on saamisen perusteena olevassa asiakirjassa sovittu tai muualla säädetty.

3 §.

Tätä lakia älköön sovellettako 16 päivänä elokuuta 1958 annetussa maankäyttölaissa (353/58), eräiden vuokra-alueiden lunastamisesta maalaiskunnissa samana päivänä annetussa laissa (361/58) ja valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin 30 päivänä elokuuta 1963 annetussa laissa (433/63) tarkoitettuihin lainoihin tai muihin saamisiin. Valtioneuvostolla on valta erityisistä syistä päättää, ettei tätä lakia ole myöskään sovellettava erikseen määrättäviin muihin lainoihin.

4 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

5 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 ja sillä kumotaan erinäisten valtion myöntämien lainojen sekä etukäteen suorittamien korvausten maksamatta olevan pääoman perimisestä kerta kaikkiaan 12 päivänä toukokuuta 1950 annettu laki (241/50).

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Rikkihappo Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Suomen malmit ovat yleensä rikkipitoisia, joten eräänä edellytyksenä kaivosteollisuutemme laajennuksille on malmien sisältämän rikin taloudellinen käyttö. Kehitys onkin sodan jälkeisinä vuosina johtanut siihen, että rinnan kaivosteollisuuden laajennuksien kanssa on myös rikkihapon tuotantoa lisätty. Viimeisenä vaiheena tässä kehityksessä on Rikkihappo Oy:n toimesta ryhdytty rakentamaan Kokkolaan kolmatta rikkihappotehdasta malmirikasteen käsittelyssä syntyvien rikkidioksidikaasujen talteenottamiseksi. Tehtaan vuosituotannoksi tulee 240 000 tonnia rikkihappoa ja toiminta alkaa keväällä 1967. Näin suurta rikkihappomäärää ei kuitenkaan voida käyttää ilman, että samanaikaisesti luodaan uutta ja laajennetaan jo toimivaa rikkihappoon perustuvaa kemian teollisuutta. Ensisijaisesti tulee kysymykseen tässä vaiheessa väkevien rakeisten seoslannoitteiden tuotannon aloittaminen Kokkolaan rakennettavilla uusilla tehtailla.

Rikkihappo Oy:n laatima suunnitelma käsittää rikkihappotehtaan lisäksi fosforihappotehtaan, typpihappotehtaan ja seoslannoitetehtaan sekä höyryvoima-aseman rakentamisen Kokkolaan. Suunniteltujen tehtaiden tuotanto tulisi rikkihapon ohella olemaan 45 000 tonnia fosforihappoa, 33 000 tonnia typpihappoa ja 180 000 tonnia väkeviä rakeisia seoslannoitteita vuodessa. Yhtiön suunnitelmat edellyttävät eräitä muitakin laajennuksia, joista ei vielä ole tehty päätöstä. Edellä mainittujen tehtaiden tuotteiden yhteinen vuotuinen myyntiarvo olisi noin 50 milj. markkaa. Laitokset tulisivat tarjoamaan työtä noin 300—350 henkilölle. Suunnitelman mukaan aloittavat tehtaat toimintansa vuoden 1967 loppuun mennessä.

Helsingissä 24 päivänä elokuuta 1966.

Edellä selostetun rakennusohjelman vaatimien pääomien tarpeen Rikkihappo Oy on ilmoittanut yhteensä 80 000 000 markaksi, josta vieraan pääoman tarve olisi noin 40 000 000 markkaa. Kotimaisilla luottomarkkinoilla vallitsevan pääomien niukkuuden vuoksi on rahoituksessa turvauduttava myös ulkomaisiin lainoihin, joita yhtiöllä on tähän mennessä käytyjen neuvottelujen perusteella mahdollisuus saada 8 000 000 US-dollarin yhteismäärään asti. Ulkomaisten lainojen saamisen edellytyksenä on kuitenkin valtion takaus.

Kun Rikkihappo Oy:n edellä selostetun suunnitelman samoin kuin yhtiön muidenkin tuotannon laajennussuunnitelmien toteuttaminen on maamme kemiallisen teollisuuden laajentamiseksi ja uusien työtilaisuuksien hankkimiseksi tarpeellista, Hallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että yhtiön ottamille ulkomaisille lainoille voitaisiin myöntää valtion omavelkaisia takauksia.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan määräämillään ehdoilla omavelkaisia takauksia Rikkihappo Oy nimisen yhtiön ottamien, pääomamäärältään yhteensä enintään 40 000 000 markkaan nousevien ulkomaisten lainojen ja niiden korkojen sekä lainojen hoidosta johtuvien muiden kustannusten maksamisen vakuudeksi ja siten, että kunkin lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olleen virallisen kurssin mukaan sekä että takauksia voidaan antaa vuoden 1968 loppuun saakka.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 23 hallituksen esityksen johdosta Rikkihappo Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Eduskunta on 13 päivänä viimeksi kulunutta syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 48 Rikkihappo Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Hallituksen esityksen perusteluja täsmentäen valiokunta toteaa, että sitä esityksessä mainittua 40 000 000 markan lainamäärää, jonka saamisen edellytyksenä on valtion takaus, on tarkoitus käyttää, paitsi Kokkolaan, myös muualle suunniteltujen Rikkihappo Oy:n uusien tuotantolaitosten rakennustöiden rahoittamiseen.

Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella katsonut voivansa asettua puoltamaan esitettyjen takausvaltuuksien myöntämistä. Valiokunta siten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi oikeuttaa valtioneuvoston antamaan määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Rikkihappo Oy nimisen yhtiön ottamien, pääomamäärältään yhteensä enintään 40 000 000 markkaan nousevien ulkomaisten lainojen ja niiden korkojen sekä lainojen hoidosta johtuvien muiden kustannusten maksamisen vakuudeksi ja siten, että kunkin lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olevan virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan antaa vuoden 1968 loppuun saakka.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Heinonen, Jussila, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Puhakka, Rodén, Silander, Siltanen ja Tallgren.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Rikkihappo Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 48 Rikkihappo Oy:n ulkomaisten lainojen vakuudeksi annettavista valtion takauksista, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 23, on päättänyt

oikeuttaa valtioneuvoston antamaan määräämillään ehdoilla valtion omavelkaisia takauksia Rikkihappo Oy nimisen yhtiön ottamien, pääomamäärältään yhteensä enintään 40 000 000 markkaan nousevien ulkomaisten lainojen ja niiden korkojen sekä lainojen hoidosta johtuvien muiden kustannusten maksamisen vakuudeksi ja siten, että kunkin lainan määrä tällöin lasketaan takausta annettaessa voimassa olevan virallisen kurssin mukaan sekä siten, että takauksia voidaan antaa vuoden 1968 loppuun saakka.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valuutan säännöstelystä annetun lain muuttamisesta.

Joulukuun 4 päivänä 1959 annetulla lailla (441/59) annettiin hallitukselle valuutan säännöstelyvaltuudet. Sanotun lain voimassaoloaika päättyy kuluvan vuoden viimeisenä päivänä. Kun ne olosuhteet, joita varten laki säädettiin, edelleenkin ovat olemassa, hallitus pitää tarpeellisena, että valuutan säännöstelystä annetun lain voimassaoloaikaa jatkettaisiin kahdella vuodella. Tässä tarkoituksessa esitetään mainitun lain 5 §:ää siten muutettavaksi, että laki olisi voimassa vuoden 1968 loppuun.

Laki olisi säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla ja käsiteltävä kiireellisenä.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valuutan säännöstelystä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, muutetaan valuutan säännöstelystä 4 päivänä joulukuuta 1959 annetun lain (441/59) 5 § näin kuuluvaksi:

5 §.

Tämä laki on voimassa vuoden 1968 loppuun, jolloin myös sen nojalla annetut määräykset lakkaavat olemasta voimassa. Asetuksella voidaan kuitenkin määrätä, että lain sekä sen nojalla annettujen määräysten soveltaminen on jo ennen sitä lakkaava.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Perustuslakivaliokunnan mietintö N:o 7 hallituksen esityksen johdosta laiksi valuutan säännöstelystä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on pöytäkirjanottein 13 päivältä syyskuuta 1966 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 49. Kuultuaan asiassa vanhempaa hallitussihteeriä Osmo Kallialaa valtiovarainministeriöstä valiokunta esittää seuraavaa.

Esitys tarkoittaa valuutan säännöstelystä 4 päivänä joulukuuta 1959 annetun lain (441/59) voimassaoloajan, joka 13 päivänä marraskuuta 1964 annetulla lailla (544/64) on jatkettu päättyväksi kuluvan vuoden lopussa, pitentämistä jälleen kahdella vuodella eli vuoden 1968 loppuun.

Esityksen perusteluissa on mainittu niiden olosuhteiden, joita varten puheena oleva laki säädettiin, olevan edelleenkin olemassa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan niissä ei myöskään lähimpien kahden vuoden aikana ole odotettavissa olennaisia muutoksia. Kun lakiehdotusta niin ollen on pidettävä tarpeellisena perustuslakivaliokunta, joka on tehnyt lakiehdotuksen johtolauseeseen mahdollisen täydennyksen, kunnioittaen ohdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuulvana:

Laki

valuutan säännöstelystä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, muutetaan valuutan säännöstelystä 4 päivänä joulukuuta 1959 annetun lain *(poist.) 5 §, sellaisena kuin se on 13 päivänä marraskuuta 1964 annetussa laissa (544/64),* näin kuuluvaksi:

5 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakiehdotus käsiteltäisiin valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häikiö, varapuheenjohtaja Tainio, jäsenet Ehrnrooth, Hykkäälä, Juvela, Kantola, Kosola, Pentti, Saarto, Savela ja Vilponiemi sekä varajäsen Niskanen.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 40 hallituksen esityksen johdosta laiksi valuutan säännöstelystä annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä perustuslakivaliokunnan mietinnössä n:o 7 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen perustuslakivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi valuutan säännöstelystä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 49 laiksi valuutan säännöstelystä annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Perustuslakivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 7 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 40, on valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyn käsittelyn jälkeen hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valuutan säännöstelystä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, muutetaan valuutan säännöstelystä 4 päivänä joulukuuta 1959 annetun lain 5 §, sellaisena kuin se on 13 päivänä marraskuuta 1964 annetussa laissa (544/64), näin kuuluvaksi:

5 §.

Tämä laki on voimassa vuoden 1968 loppuun, jolloin myös sen nojalla annetut määräykset lakkaavat olemasta voimassa. Asetuksella voidaan kuitenkin määrätä, että lain sekä sen nojalla annettujen määräysten soveltaminen on jo ennen sitä lakkaava.

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Valtakunnallisen eläkejärjestelmän rakentamisessa on viime vuosina ollut etualalla palkansaajien vanhuus- ja työkyvyttömyyseläketurva, jota on kehitetty kansaneläkkeen antamaa perusturvaa täydentävien työ- ja virkaeläkkeiden avulla. Täydelliseen eläkejärjestelmään kuuluu kuitenkin myös perheeläke, joka turvaa perheen toimeentulon huoltajan kuoltua. Perhe-eläkevakuutuksen aikaansaaminen onkin muodostunut ajankohtaiseksi.

Asian hoitamiseen heti on mahdollisuudet työeläkejärjestelmän puitteissa. Tässä järjestelmässä eläke määräytyy niiden ansioiden mukaan, joiden menetystä se korvaa. Saman periaatteen pohjalta muodostuu myös perheeläke tehokkaaksi. Perhe-eläketurva onkin kitkattomasti liitettävissä voimassa olevaan työeläkejärjestelmään, jossa se voidaan toteuttaa nykyistä organisaatiomuotoa ja eläkelaitosten nykyistä rekisteriaineistoa hyväksi käyttäen. Tämän ratkaisun etuna on vielä se, että julkista taloutta ei ole tarpeen kuormittaa uusilla menoilla ja työnantajille tästä uudistuksesta koituva rasitus voidaan siirtää 1970-luvulle ja siten tasoittaa 1960-luvun alkupuoliskolla nopeasti kohonnutta yritysten sosiaalikuormitusta.

Kysymys perhe-eläketurvan ulottamisesta koskemaan muita kuin palkansaajia on parhaillaan valmisteltavana yrittäjien eläkejärjestelmää suunnittelemaan asetetussa komiteassa. Palkansaajien perhe-eläkkeiden toteuttaminen antaa välittömästi myös aiheen täydentää vastaavasti julkisia eläkejärjestelmiä. Se seikka, että näitä uudistuksia käytännöllisistä syistä on vielä tässä vaiheessa jäätävä odottamaan, ei kuitenkaan estä järjestämästä työntekijäin perhe-eläketurvaa, jonka toteuttamiseen jo vuoden 1967 alusta on olemassa teknilliset edellytykset. Sen vuoksi esitetään nyt työntekijäin eläkelakia (TEL) ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelakia (LEL) muutettaviksi siten, että laeissa säädettyihin pakollisen eläketurvan etuuksiin sisältyisi myös oikeus perhe-eläkkeeseen.

Perhe-eläkettä esitetään TEL:n perusteella maksettavaksi omaisille, kun tämän lain mukaan vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutettu työntekijä on kuollut. Vakuutettujen piiri olisi siten perhe-eläketurvan osalta sama kuin lain pakollisen vanhuus- ja työkyvyttömyyseläketurvankin osalta. Tätä varten lain 4 §:n 1 momenttiin olisi lisättävä maininta perhe-eläkkeestä sekä uuteen 5 momenttiin otettava itse eläketapahtuman määrittely.

TEL:n 1 §:n 3 momentin mukaan työnantajalla on oikeus sisällyttää itsensä lain mukaan työntekijöitään varten järjestämäänsä eläketurvaan. Koska tällöin on kysymyksessä yksilöllinen vakuutus, ehdotetaan mainittuun momenttiin säädettäväksi lisäys, jonka mukaan työnantaja voisi sisällyttää itsensä eläketurvaan erikseen työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeen ja erikseen perhe-eläkkeen osalta ja siten, jos esimerkiksi hän ei ole perheellinen, jättäytyä perhe-eläketurvan ulkopuolelle.

Perhe-eläketurvan tarvetta on varsinkin niillä lapsilla, jotka eivät vielä ole sijoittuneet työmarkkinoille, sekä sellaisilla naispuolisilla leskillä, joiden on vaikea hakeutua ansiotyöhön joko ikänsä tai perheensä hoidon takia. Sitä vastoin esiintyy vain harvoin tapauksia, joissa miespuolinen leski voisi olla perhe-eläketurvan tarpeessa. Yleensä hän

joko pystyy elättämään itsensä työllään tai saa toimeentulonsa turvaamiseksi tarkoitettua työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkettä. Tämä huomioon ottaen ehdotetaan, että perhe-eläkkeeseen oikeutettuja omaisia olisivat (TEL 4 §:n 5 mom.) naispuolinen leski sekä edunjättäjän lapsi ja lesken sellainen lapsi, jonka elatuksesta edunjättäjä ja leski ovat yhteisesti huolehtineet. Lesken ja hänen lapsensa osalta olisi edellytettävä, että he ovat kuuluneet edunjättäjän perheeseen jo sinä aikana, kun edunjättäjä oli TEL:n piirissä vakuutettuna eli, että avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjättäjä oli täyttänyt TEL:ssa säädetyn vanhuuseläkeiän.

Koska nuoren lapsettoman lesken voidaan edellyttää työllään pystyvän huolehtimaan toimeentulostaan, yleistä perhe-eläkkeen tarvetta ei tällaisessa tapauksessa ole. Tämän takia tulisi lesken oikeuden eläkkeeseen olla ensinnäkin riippuvainen siitä, onko edunjättäjän jälkeen jäänyt perhe-eläkkeeseen oikeutettu lapsi. Tällöin leski saisi aina perhe-eläkkeen. Jollei lapsia ole, vaadittaisiin, että leski edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 40 vuotta. Vaikka leski edunjättäjän kuollessa olisi 40 vuotta vanhempikin, olisi lisäksi syytä eläkkeen saamisen ehtona vaatia, että avioliitto oli jatkunut vähintään kolme vuotta. Muussa tapauksessa lesken ei yleensä voida katsoa joutuneen siinä määrin syrjään työmarkkinoilta, etteikö hän voisi hakeutua uudelleen työhön, vaikka hän avioliiton solmittuaan olisi jo jäänytkin pois ansiotyöstä. Ilman tällaista yleistä rajoitusta jouduttaisiin keinottelutapausten estämiseksi asettamaan edunjättäjän terveyttä koskevia ehtoja eläkkeen antamiselle sellaisissa tapauksissa, joissa avioliitto on solmittu vain vähän aikaa ennen edunjättäjän kuolemaa. — Lapsen osalta tulisi eläkkeen saamisen ehtona olla, että hän edunjättäjän kuollessa oli 18 vuotta nuorempi tai, jos hän on työkyvytön, ettei hän edunjättäjän kuollessa ollut täyttänyt 21 vuotta ja että työkyvyttömyys oli alkanut jo hänen täyttäessään 18 vuotta. Edunsaajana ei kuitenkaan pidettäisi lasta, joka on annettu ottolapseksi (TEL 4 a §).

Perhe-eläke alkaisi yleensä edunjättäjän kuolemaa seuraavan kuukauden alusta. Jos lapsi syntyy vasta edunjättäjän kuoltua, alkaisi eläke hänen osaltaan syntymää seuraavan kuukauden alusta. Kummassakaan tapauksessa eläkettä ei kuitenkaan ilman erityistä syytä maksettaisi takautuvasti vuotta pitemmältä ajalta ennen sen hakemista. Lesken eläke jatkuisi hänen kuolemaansa asti, jollei hän solmi uutta avioliittoa. Uudelleen avioituessaan hän menettäisi eläkeoikeutensa, mutta hänelle maksettaisiin eläkkeen asemesta kertasuoritus, joka vastaisi yksinäisen lesken perhe-eläkkeen määrää kahden vuoden ajalta. Lapsen eläke lakkaisi hänen täytettyään 18 vuotta, johon ikään mennessä useimmat lapset jo ovat hakeutuneet ansiotyöhön. Jos lapsi 18 vuotta täyttäessään on työkyvytön, jatkettaisiin kuitenkin eri hakemuksesta eläkkeen maksamista niin kauan kuin työkyvyttömyys jatkuu. Lapsen eläke lakkaisi myös, jos hänet annetaan ottolapseksi (TEL 4 b §).

Perhe-eläkkeen tarkoituksena on korvata sitä tulon menetystä, joka perheelle aiheutuu edunjättäjän kuolemasta. Usein edunjättäjä kuollessaan jo saa vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä, jolloin perhe-eläke on edunjättäjän oman eläkkeen jatkoa. Tämän vuoksi ja jotta perhe-eläke muutoinkin luontevasti liittyisi vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkejärjestelmään, olisi perhe-eläke mitoitettava sanotun eläkkeen mukaan, jota se korvaa. Jos edunjättäjän jälkeen on jäänyt vain yksi tai kaksi edunsaajaa, voidaan perheen kulutustarpeen katsoa vähentyneen edunjättäjän kuoleman johdosta siten, että perhe-eläke voi olla aikaisempaa eläkettä pienempi. On arvioitu, että lapsen kulutustarve täysorpoa lukuun ottamatta on noin puolet lesken kulutustarpeesta. Edellä sanottu huomioon ottaen esitetään säädettäväksi (TEL 7 a §), että täysi perhe-eläke on yhtä suuri kuin se vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke, jota edunjättäjä kuollessaan sai tai jonka saamiseen hänellä olisi ollut oikeus, jos hän kuolinhetkellään olisi tullut työkyvyttömäksi. Jos edunsaajia on kaksi, suoritettaisiin perhe-eläkkeenä ¾ tästä määrästä, ja jos heitä on yksi, puolet. Esitettyjen säännösten mukaan täysiä eläkevuosia vastaavan perhe-eläkkeen tavoitetasona tulisi olemaan leskeneläkkeelle noin 20 prosenttia edunjättäjän palkasta. Jos edunsaajia on kaksi, olisi yhteisen perhe-eläkkeen tavoite noin 30 prosenttia ja jos heitä on kolme tai useampia, noin 40 prosenttia. Viimeksi mainittu määrä on sama kuin täysi vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke, jota suurempi perhe-eläkkeen määrä ei voi olla, koska muutoin jouduttaisiin sellaiseen

työeläkejärjestelmän kokonaisuutta rikkovaan epäjohdonmukaisuuteen, että vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen vaihtuessa edunjättäjän kuollessa perhe-eläkkeeksi, eläkkeen määrä nousisi perheen pienentymisestä huolimatta.

Perhe-eläkkeen suuruutta määrättäessä ei luonnollisestikaan otettaisi huomioon eläkkeeseen sen johdosta suoritettavaa korotusta, että eläkkeelle siirtyminen on lykkäytynyt, koska tällainen korotus on hyvitystä lykkäytymisen ajalta saamatta jääneistä eläkeeristä. Koska perhe-eläkkeen yhteensovittamisesta muiden eläkkeiden kanssa esitetään eri säännökset, ei perhe-eläkkeen määrää laskettaessa olisi otettava huomioon edunjättäjän eläkkeestä mahdollisesti tehtyä yhteensovitusvähennystä. Perhe-eläke jakautuisi edunsaajien kesken siten, että leski saisi siitä kaksi osaa ja kukin lapsi yhden yhtä suuren osan.

Perhe-eläke olisi yhteensovitettava edunjättäjän kuoleman johdosta maksettavien muiden eläkkeiden kanssa. Siinä tulisivat sovellettaviksi samat periaatteet, joita noudatetaan edunjättäjän työ- tai virkasuhteeseen perustuvan oman eläkkeen yhteensovituksessa (TEL 8 §:n 6 mom.).

Niin kuin muutkin pakollisiksi säädetyt työeläkkeet rahoitettaisiin perhe-eläkkeet työnantajien suorittamilla maksuilla. Eläkemenot muodostuisivat laskelmien mukaan järjestelmän saavutettua tasapainotilansa noin 3,5—4 prosentiksi vakuutettujen palkkasummasta. Alkuvuosina kustannukset olisivat kuitenkin huomattavasti pienemmät. Yritysten sosiaalikuormituksen tasoittamiseksi ehdotetaan, että laissa edellytettyä tulevaa rahastoimisastetta alennettaisiin säätämällä pysyväksi se nykyisen lain mukaan tietyn siirtymäkauden kuluessa vähitellen häviämään tarkoitettu menettely, että vanhuuseläkkeet eräiltä osin rahoitetaan jaoitusperiaatetta noudattaen. Siten voitaisiin alkuvuosina kustantaa perhe-eläkkeet järjestelmän nykyisistä vakuutusmaksuista. Vuodesta 1971 lukien olisi vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkettä varten tarvittavaa työeläkevakuutusmaksua korotettava nykyisestä 5 prosentin tasosta asteittain 1970-luvun puoliväliin mennessä noin 7 prosentin tasolle. Tästä määrästä perhe-eläkkeen osuutta olisi noin 1 ½ prosenttiyksikköä muun osan korotuksesta johtuessa kasvavista vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkemenoista. Säännökset rahoitusmenettelystä sisältyvät lakiehdotuksen 12 §:ään sekä voimaantulosäännöksen 2 momenttiin.

Tässä yhteydessä ehdotetaan korjattavaksi myös se puute, ettei TEL:iin samalla tavoin kuin LEL:iin jo nykyisin sisälly nimenomaista säännöstä työntekijän kuntouttamisesta. Esitetyn säännöksen (TEL 4 §:n 6 mom.) mukaan voitaisiin työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi antaa työntekijälle lääkintähuoltoa, koulutusta ja työhuoltoa sekä myös työntekijän kuoltua hänen leskelleen lainaa työhuoltoa ja koulutusta varten.

Kun työeläkkeisiin liitetään perhe-eläke, tulee järjestelmää toimeenpantaessa esiintymään entistä runsaammin sellaisia tapauksia, joissa etuuteen on oikeutettu alaikäinen tai yleisten säännösten mukaan muutoin oikeustoimikelvoton henkilö. Hänen eläkeasiansa nopean ja joustavan käsittelyn mahdollistamiseksi ehdotetaan lakiin otettavaksi (TEL 19 b §) samanlainen erityissäännös kuin kansaneläkelaissakin. Sen mukaan, mikäli tällaisessa tapauksessa ei ole holhoojaa eikä tarkoitusta varten määrättyä uskottua miestä, eläkelaitoksen hyväksymä hakijan lähiomainen tai muu henkilö, joka pääasiallisesti on huolehtinut hänestä, voisi toimia hakijan edunvalvojana. Jos hakija on täyttänyt 18 vuotta, voisi hän myös itse tehdä eläkehakemuksensa. Samoja periaatteita noudatettaisiin myös eläkettä maksettaessa sekä muutoksenhaussa (TEL 21 §:n 3 mom.).

Edellä mainitun lisäksi ehdotetaan TEL:n 5, 7, 8, 8 a, 8 b ja 11 §:ään eräitä lähinnä muodollisia muutoksia, jotka johtuvat perhe-eläkkeen sisällyttämisestä laissa säädettyihin etuihin.

Samalla olisi tehtävä vastaavat, perhe-eläkkeen sisällyttämistä tarkoittavat muutokset myös LEL:iin. Tämä aiheuttaa muutoksia lain 1 §:ssä oleviin viittauksiin TEL:n säännöksiin. Myös olisi tehtävä TEL:n muutoksia vastaavat lisäykset LEL:n 4, 9, 11 ja 13 §:ään. LEL:n 4 §:n 4 momentissa oleva kuntouttamista koskeva säännös esitetään tarpeettomana poistettavaksi, koska vastaava säännös, johon nyt LEL:ssa viitattaisiin, sisällytettäisiin TEL:n 4 §:n 6 momenttiin. Lisäksi olisi lakiin otettava erityissäännös

(LEL 5 §:n 3 mom.) niitä tapauksia varten, joissa edunjättäjällä saman työsuhteensa perusteella on ollut oikeus myös valtion eläkkeeseen. Koska työntekijän omaisilla ei voimassa olevien säännösten mukaan ole oikeutta perhe-eläkkeeseen valtiolta, olisi tällaisestakin työsuhteesta saatu palkka, josta valtio on suorittanut vakuutusmaksun työeläkelaitokselle, toistaiseksi aina otettava rajoituksitta huomioon perhe-eläkkeeseen oikeuttavana. Säännös on tarkistettava, kun valtion eläkejärjestelmään liitetään työntekijän omaisille oikeus perhe-eläkkeeseen. LEL:n 5 §:n 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, milloin sellaisen edunjättäjän katsotaan sairastuneen, joka ei kuollessaan saanut työkyvyttömyyseläkettä. Tämä ajankohta on tarpeen määritellä LEL:n 5 §:n 3 momentin, 7 §:n 1 momentin ja 9 §:n 1 momentin 2 kohdan soveltamista silmällä pitäen. Jotta tätä varten ei tarvittaisi edunjättäjän sairautta koskevia selvityksiä, esitetään säädettäväksi, että sairastumishetkenä pidettäisiin edunjättäjän kuolinhetkeä, jollei edunsaaja muuta selvitä. Jos kuitenkin edunjättäjä kuollessaan sai eläkettä, eläkelaitoksella on jo perhe-eläkkeen suuruuden määräämistä varten tarvittavat tiedot, minkä vuoksi mainittua erityissäännöstä ei siinä tapauksessa sovellettaisi. Lain 10 §:n 2 momenttiin esitetyn lisäyksen tarkoituksena on aikaansaada sekä TEL- että LEL-järjestelmissä yhdenmukainen vakuutusmaksukehitys ja rahastoimisaste. Samaa tarkoittaa myös vakuutusmaksuprosenttia koskeva erityismaininta, joka esitetään otettavaksi voimaantulosäännökseen.

Uudet säännökset esitetään tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967 ja ne koskisivat niitä kuolemantapauksia, jotka sattuvat sanottuna päivänä tai sen jälkeen. Selvyyden vuoksi TEL:n muutoksen voimaantulosäännökseen olisi myös sisällytettävä määräykset siitä, miten jo voimassa olevat, vapaaehtoiset perhe-eläkejärjestelyt voidaan uudet säännökset huomioon ottaen mukauttaa niin, että pakollisten perhe-eläkkeiden vaikutus otetaan huomioon. Aikaisemmin kertynyt perhe-eläketurva voitaisiin sosiaaliministeriön antamien ohjeiden mukaan sulauttaa lainsäätämiin eläkkeisiin kuitenkin niin, ettei työntekijän eläketurva kokonaisuutena otettuna alene.

Sen nojalla, mitä edellä on sanottu, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 1 §:n 3 momentti, 4 §, 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 8 a §, 8 b §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 ja 21 §, näistä 1 §:n 3 momentti, 7 §:n 2 momentti ja 21 § sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (707/65), 4 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 22 päivänä marraskuuta 1963 ja 30 päivänä joulukuuta 1965 annetuissa laeissa (525/63), 5 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1964 annetussa laissa (696/64), 8 §:n 1 momentti ja 8 a § sellaisina kuin ne ovat 20 päivänä toukokuuta 1966 annetussa laissa (299/66), 8 b §:n 1 ja 2 momentti sellaisina kuin ne ovat 22 päivänä marraskuuta 1963 annetussa laissa ja 12 § sellaisena kuin se on 9 päivänä helmikuuta 1962 annetussa laissa (135/62), sekä lisätään lakiin uudet 4 a, 4 b, 7 a ja 19 b § ja lain 8 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti:

1 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Työnantajalla on oikeus asetuksella säädettävin ehdoin sisällyttää itsensä tämän lain mukaisesti työntekijöitään varten järjestämäänsä eläketurvaan, erikseen vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen ja erikseen perhe-eläkkeen osalta.

— — — — — — — — — — — — — — —

4 §.

Työntekijällä on oikeus vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä hänen omaisillaan oikeus perhe-eläkkeeseen tämän lain mukaisesti. Jos oikeus eläkkeen saamiseen perustuu kahteen tai useampaan työsuhteeseen, lasketaan kuhunkin työsuhteeseen perustuvat eläkkeet yhteen siten kuin jäljempänä säädetään.

Oikeus saada vanhuuseläkettä on työntekijällä hänen täytettyään 65 vuotta, edellyttäen, että hän ei enää ole tämän lain alaisessa työsuhteessa.

Työntekijällä, joka sairauden, vian tai vamman takia on kykenemätön suorittamaan entistä työtään tai muuta työtä, mitä on pidettävä ikä, ammattitaito ja muut seikat huomioon ottaen hänelle sopivana ja kohtuullisen toimeentulon turvaavana, ja jonka työkyvyttömyyden, sen alkamisesta kulunut aika huomioon ottaen, voidaan arvioida jatkuvan yhdenjaksoisesti vähintään vuoden ajan, on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä sen kuukauden alusta, joka lähinnä seuraa työkyvyttömyyden alkamista, ei kuitenkaan takautuvasti vuotta pitemmältä ajalta ennen eläkkeen hakemista. Jos työntekijälle myönnetään eläkettä takautuvasti, suoritetaan, mikäli hänelle on maksettu samalta ajalta päivärahaa saman sairauden, vian tai vamman johdosta sairausvakuutuslain nojalla, päivärahaa vastaava osa eläkkeestä sairausvakuutusrahastolle. Oikeus työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen lakkaa eläkkeen saajan työkyvyn palauduttua. Työkyvyttömyyseläkkeen saajan täyttäessä vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän muuttuu työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi.

Milloin työkyvyttömyys aiheutuu sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka työntekijällä oli työsuhteen alkaessa, hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen tämän työsuhteen perusteella vain, jos hän on tullut työkyvyttömäksi aikaisintaan vuoden kuluttua työsuhteen alkamisesta.

Jos työntekijällä kuollessaan oli oikeus tämän lain vähimmäisehtojen mukaiseen vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeeseen taikka jos hän sai mainittua eläkettä, on tällaisen edunjättäjän jälkeen miespuolisen edunjättäjän leskellä, jonka avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjättäjä oli täyttänyt 65 vuotta, sekä edunjättäjän lapsella ja mainitun lesken sellaisella lapsella, jonka elatuksesta edunjättäjä ja leski ovat yhteisesti huolehtineet, 4 a §:ssä säädetyin rajoituksin edunsaajina oikeus saada perhe-eläkettä. Lapsena pidetään tällöin myös ottolasta sekä avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta, jonka edunjättäjä on laillisesti tunnustanut tai jota koskeva edunjättäjän elatusvelvollisuus on sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu.

Työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi voidaan työntekijälle antaa lääkintähuoltoa, koulutusta ja työhuoltoa sekä miespuolisen työntekijän kuoltua hänen leskelleen antaa lainaa koulutusta ja työhuoltoa varten. Edellä sanotun mukaisesti myönnetty laina saadaan sosiaaliministeriön vahvistamin ehdoin käyttää vakuutusrahaston ja eläkevastuun katteena vaatimatta eläkelaitoksia koskevassa lainsäädännössä edellytettyä vakuutta. Samoin edellytyksin laina saadaan sen estämättä, mitä 19 a §:ssä säädetään, periä takaisin lainan saajan perhe-eläkkeestä.

4 a §.

Leskeä pidetään edunsaajana, jos edunjättäjän jälkeen on jäänyt perhe-eläkkeeseen oikeutettu joko lesken oma lapsi tai sellainen muu lapsi, jonka elatuksesta edunjättäjä ja leski ovat yhteisesti huolehtineet, tai jos leski edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 40 vuotta ja avioliitto oli jatkunut vähintään kolme vuotta.

Lasta pidetään edunsaajana, jos hän edunjättäjän kuollessa ei ollut täyttänyt 18 vuotta. Niin ikään pidetään edunsaajana sellaista edunjättäjän kuollessa 18, mutta ei 21 vuotta täyttänyttä, 4 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla pitkäaikaisesti työkyvytöntä lasta, jonka työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin hän täytti 18 vuotta.

Edunsaajana ei kuitenkaan pidetä lasta, joka on annettu kolmannelle henkilölle ottolapseksi, eikä henkilöä, joka rikollisella teollaan tahallisesti on aiheuttanut edunjättäjän kuoleman.

4 b §.

Oikeus perhe-eläkkeen saamiseen alkaa edunjättäjän kuolemaa seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin edunjättäjän kuoleman jälkeen syntyneen lapsen osalta syntymää

seuraavan kuukauden alusta. Eläkettä ei ilman erityistä syytä makseta takautuvasti vuotta pitemmältä ajalta ennen sen hakemista.

Oikeus perhe-eläkkeen saamiseen lakkaa, lesken osalta, kun hän on solminut uuden avioliiton, ja lapsen osalta, kun hän on täyttänyt 18 vuotta tai, milloin on kysymys edunjättäjän kuollessa 18 vuotta täyttäneelle lapselle myönnetystä eläkkeestä, kun hänen työkykynsä on palautunut. Niin ikään lapsen oikeus perhe-eläkkeen saamiseen lakkaa, kun hänet on annettu kolmannelle henkilölle ottolapseksi.

Leskelle, jonka oikeus eläkkeen saamiseen 2 momentin mukaan lakkaa, maksetaan kertasuorituksena määrä, joka on yhtä suuri kuin perhe-eläke kahden vuoden ajalta olisi ollut, jos hän yksin olisi ollut edunsaajana.

Jos lapsi täyttäessään 18 vuotta on 4 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla pitkäaikaisesti työkyvytön, jatketaan sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty eläkkeen lakkaamisesta lapsen täyttäessä sanotun iän, eri hakemuksesta eläkkeen maksamista niin kauan kuin työkyvyttömyys yhdenjaksoisesti jatkuu.

5 §.

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen määrä on jokaiselta täydeltä eläkkeeseen oikeuttavalta palvelusajan kuukaudelta 1/12 prosenttia eläkkeen perusteena olevan palkan määrästä. Jos eläkkeensaaja on syntynyt vuonna 1916 tai sitä ennen, korotetaan näin laskettua eläkettä siltä osin, kuin se perustuu 30 päivän kesäkuuta 1962 jälkeen tapahtuneeseen palvelukseen, seuraavien prosenttilukujen mukaisesti:

Syntymävuosi	Korotusprosentti
1916	3
1915	6
1914	9
1913	13
1912	17
1911	21
1910	27
1909	33
1908	41
1907	50
1906	61
1905	75
1904	93
1903	117
1902	147
1901	183
1900	225
1899	275
1898	347
1897	470

7 §.

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetyksi, että eläkkeen perusteena oleva palkka työntekijän tai edunjättäjän viimeisessä tämän lain alaisessa työsuhteessa on poikkeuksellisesta syystä ollut alhaisempi kuin hänen 9 §:n mukaisesti tarkistettu palkkansa samassa työsuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on olennainen vaikutus eläketurvaan, pidetään eläkkeen perusteena olevana palkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Jos tulee selvitetyksi, että eläkkeen perusteena oleva palkka poikkeuksellisesta syystä on vastaavalla tavalla korkeampi kuin edellä mainittu vakiintunut työansio, voidaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa samalla tavoin alentaa.

7 a §.

Perhe-eläke on, jos edunsaajia on vähintään kolme, yhtä suuri kuin se tämän lain vähimmäisehtojen mukainen vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke, jota edunjättäjä kuollessaan sai tai, jollei hän silloin saanut eläkettä, jonka saamiseen hänellä olisi ollut oikeus, jos hän kuolinhetkellään olisi tullut työkyvyttömäksi. Eläkkeen määrää laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon 5 §:n 2 momentin mukaista korotusta edunjättäjän eläkkeeseen eikä siitä mahdollisesti tehtävää 8 §:n mukaista vähennystä. Jos edunsaajia on kaksi, suoritetaan edellä mainitusta perhe-eläkkeestä kolme neljännestä, ja jos edunsaajia on yksi, puolet.

Perhe-eläke jakautuu edunsaajien kesken siten, että leski saa siitä kaksi ja kukin lapsi yhden yhtä suuren osan.

Jos edunsaajien lukumäärässä tapahtuu muutoksia, perhe-eläkkeen määrä ja sen jakautuminen edunsaajien kesken tarkistetaan muutosta seuraavan maksukauden alusta.

8 §.

Jos tämän lain vähimmäisehtojen mukainen vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke taikka, milloin työntekijä lisäksi saa vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä merimieseläkelain nojalla, tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuvaa elinkorkoa, liikennevakuutuslain nojalla myönnettyä omaan vammaan perustuvaa jatkuvaa korvausta, sotilasvammalain nojalla myönnettyä elinkorkoa tai 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tahi muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä, näiden suoritusten yhteismäärä ylittää 2 momentissa säädetyn yhteensovitusrajan, vähennetään tämän lain mukaisesta vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeestä määrä, joka on yhtä suuri osa ylitteestä kuin tämän lain vähimmäisehtojen mukainen eläke on kaikista peruseläkkeistä.

— — — — — — — — — — — — — —

Jos saman edunjättäjän kuoleman johdosta edunsaajille myönnetyt tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke sekä eläke tai jatkuva korvaus muun lain tai julkisen eläkesäännön nojalla yhteensä ylittävät yhteensovitusrajan, vähennetään ylittävä osa tämän lain mukaisesta eläkkeestä. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon edunsaajalle muun lain tai julkisen eläkesäännön nojalla myönnettyyn eläkkeeseen tai jatkuvaan korvaukseen sisältyvää määräaikaista korotusta. Yhteensovitusraja on 60 prosenttia perhe-eläkkeen perusteena olevan edunjättäjän eläkkeen 2 ja 3 momentin mukaisesti lasketusta yhteensovitusperusteesta. Jos perhe-eläkettä on 7 a §:n 1 momentin mukaisesti pienennetty edunsaajien lukumäärän perusteella, alennetaan yhteensovitusrajaa samassa suhteessa.

8 a §.

Paitsi 2 momentissa mainituissa tapauksissa 8 §:n mukainen yhteensovitus toimitetaan uudelleen vain, jos vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen saajalle uuden eläketapahtuman johdosta myönnetään tässä laissa tarkoitettu vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke tai muu 8 §:n 4 momentissa tarkoitettu peruseläke tai jos tällaisen eläkkeen määrä valituksen johdosta muuttuu, ei kuitenkaan silloin, kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi eläkkeen määrään vaikuttavien perusteiden sen johdosta muuttumatta.

Jos tämän lain tai lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaisen vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen saajalle myönnetään 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläke, elinkorko tai jatkuva korvaus taikka jos sanottujen lakien mukaisen perhe-eläkkeen saajalle myönnetään 8 §:n 6 momentissa tarkoitettu eläke tai jatkuva korvaus, toimitetaan 8 §:n mukainen yhteensovitus uudelleen. Hakemuksesta toimitetaan 8 §:n 1 momentin mukainen yhteensovitus myös uudelleen, jos siihen vaikuttaneen muun eläkkeen, elinkoron tai jatkuvan korvauksen määrä on olennaisesti muuttunut.

8 b §.

Työkyvyttömyyseläke sekä 4 a ja 4 b §:ssä tarkoitettu perhe-eläke työkyvyttömälle lapselle on evättävä tai niitä vähennettävä, jos työntekijä tai sanottu lapsi on aiheuttanut työkyvyttömyytensä tahallaan. Niin ikään eläkkeen maksaminen voidaan keskeyttää, jos sen saaja ilman hyväksyttävää syytä ei ole suostunut eläkelaitoksen määräämään ja kustannettavaan tutkimukseen tai hoitoon, hengenvaaralliseksi katsottavaa tutkimus- tai hoitotoimenpidettä lukuun ottamatta, taikka jos hän ilman pätevää syytä on kieltäytynyt työhuollosta tai koulutuksesta.

Eläketurvaa järjestettäessä voidaan määrätä:

1) että 1 momentissa tarkoitettua eläkettä voidaan vähentää, jos sen saaja on aiheuttanut työkyvyttömyytensä törkeällä tuottamuksella tai saanut sairautensa, vikansa tai vammansa rikollisella teolla; ja

2) että tämän lain mukainen eläke tai osa siitä voidaan jättää maksamatta siltä ajalta, jonka eläkkeensaaja on kärsimässä vapausrangaistusta taikka on pakkolaitoksessa tai pakkotyölaitoksessa.

— — — — — — — — — — — — — —

11 §.

Jos työnantaja eläkevakuutusta tai eläkesäätiötä käyttäen järjestää tämän lain mukaiset vähimmäisehdot täyttävän eläketurvan sellaisille työntekijöille, jotka työsuhteen ly-

hytaikaisuuden vuoksi tai muutoin 1 §:n säännöksistä johtuen eivät ole tämän lain alaisia, taikka järjestää muutoin paremman eläketurvan kuin edellä 4—9 §:ssä on säädetty, tai sisällyttää järjestämäänsä eläketurvaan hautausavustuksen tai muun sellaisen edun suorittamisen, jota ei edellytetä vähimmäisehdoissa, on hänellä oikeus niillä ehdoilla, jotka sosiaaliministeriö määrää, saattaa tällainen eläkejärjestelmänsä tämän lain alaiseksi rekisteröimällä se eläketurvakeskuksessa, minkä jälkeen sen kohdalta noudatetaan soveltuvin osin tämän lain säännöksiä.

— — — — — — — — — — — — — —

12 §.

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä määräytyy ja eläkkeistä eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

1) vanhuuseläkkeestä työntekijälle, joka 1 päivänä heinäkuuta 1962 ei ollut täyttänyt 50 vuotta, siltä osin kuin se perustuu palvelusaikaan ennen sitä kalenterivuotta, jona työntekijä täyttää 55 vuotta, on kukin eläkelaitos vastuussa määrästä, joka vastaa sosiaaliministeriön vahvistamien yleisten perusteiden mukaan eläkkeen myöntämistä edeltävältä ajalta laitokselle suoritettavia eläkevakuutusmaksuja tai laskettavaa eläkevastuuta;

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 6 §:n 3 momenttia soveltaen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjättäjän 6 §:n 3 momenttia soveltaen laskettu työkyvyttömyyseläke, siltä osin kuin sitä on maksettu ajalta ennen sen kuukauden loppua, jona edunjättäjä olisi saavuttanut eläkeiän, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei eläkkeen alkamisen jälkeen 9 §:n perusteella annettuja korotuksia, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä tai edunjättäjä kuului sanotussa momentissa tarkoitetun työsuhteen perusteella;

3) edellä 11 §:ssä tarkoitetuista lisäeduista on vastuussa se eläkelaitos, joka on ne myöntänyt, siltä osin kuin etu vastaa sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti laitokselle suoritettavia vakuutusmaksuja tahi laskettavaa eläkevastuuta;

4) muista eläkkeistä, lukuun ottamatta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 9 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti maksettavaa määrää, samoin kuin eläkkeiden niistä osista, jotka ylittävät 1—3 kohdan mukaiset määrät, sekä maksujen tai rahastojen laskuperusteiden yleisestä muutoksesta johtuvista kustannuksista ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta sanottuun lakiin perustuvan eläketurvan aiheuttamien kulujen osuudesta vastaavat eläkelaitokset yhteisesti sosiaaliministeriön eri kululajeja varten antamien perusteiden mukaisesti; sekä

5) eläketurvakeskuksen kustannuksista niiltä osin, kuin ne eivät aiheudu luottovakuutuksen harjoittamisesta eivätkä eläkelaitoksille erityistä korvausta vastaan suoritettavista töistä, vastaavat eläkelaitokset yhteisesti tämän lain alaisen toimintansa laajuuden mukaisessa suhteessa, kuitenkin siten, että näistä kustannuksista on ensin vähennettävä, mitä eläketurvakeskus on jäljempänä 15 §:ssä säädettynä hyvikkeenä saanut.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu eläke samanaikaisista työsuhteista johtuen on kahden tai useamman eläkelaitoksen vastuulla, jakautuu vastuu eläkkeestä näiden kesken sanottuihin työsuhteisiin perustuvien eläkkeen osien suhteessa.

Kustannuksista, jotka johtuvat 4 §:n 6 momentista ja 4 b §:n 3 momentista, vastaavat eläkelaitokset noudattaen soveltuvin osin, mitä työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeestä aiheutuvista kustannuksista on säädetty.

Mikäli eläkelaitoksen konkurssin johdosta eläke tai 9 §:n mukainen lisä tahi 11 §:ssä tarkoitettu lisäetu jäisi kokonaan tai osittain turvaamatta, vastaavat siitä tai sen osasta eläkelaitokset yhteisesti sosiaaliministeriön antamien perusteiden mukaisesti.

Vakuutusyhtiöiden ja eläkekassojen maksettava osuus 1 momentin 4 ja 5 kohdassa sekä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista kuluista otetaan huomioon vuosittain sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukaan eläkevakuutuksen maksun suuruutta määrättäessä. Sosiaaliministeriön asettamin ehdoin ja vahvistamin perustein voidaan kuitenkin käyttää myös ennakolta rahastoivaa menetelmää mainittujen kulujen suorittamista varten. Sama koskee myös eläkesäätiön eläkevastuun laskemista.

Eläketurvakeskus antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet vastuun jakamisesta ja, jos eläkelaitosten kesken syntyy erimielisyyttä, ratkaisee asian.

Eläkkeen hakeminen ja maksaminen.

19 b §.

Jos eläkkeen hakija on alaikäinen taikka jos hän sairauden tai muun syyn takia ei pysty itse hakemaan eläkettä ja jos hänellä ei ole holhoojaa tai tätä tarkoitusta varten määrättyä uskottua miestä, eläkelaitoksen hyväksymä hakijan lähiomainen tai muu henkilö, joka pääasiallisesti on huolehtinut hänestä, voi edunvalvojana käyttää hänen puhevaltaansa tämän lain mukaista eläkettä koskevassa asiassa. Henkilö, joka on täyttänyt 18 vuotta, voi myös, jollei erityistä estettä ole, itse tehdä eläkettään koskevan hakemuksen.

Edellä 1 momentissa säädetyin edellytyksin eläkelaitos voi myös suorittaa eläkkeen sen saajan lähiomaiselle tai muulle henkilölle taikka 18 vuotta täyttäneelle alaikäiselle eläkkeen saajalle itselleen.

21 §.

Asianosainen, joka ei tyydy eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen eläkettä taikka eläkelaitokselle tai työnantajalle tässä laissa säädettyjä velvoituksia koskevaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta kirjallisella valituksella eläkelautakunnalta viimeistään ennen kello 12 kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona valittaja sai tiedon eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen päätöksestä.

Joka ei tyydy eläkelautakunnan edellä mainitussa asiassa antamaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusoikeudelta kirjallisella valituksella edellä säädetyssä ajassa päätöksestä tiedon saatuaan.

Mitä edellä 19 b §:ssä on säädetty eläkkeen hakemisesta, on vastaavasti voimassa haettaessa muutosta eläkelaitoksen, eläketurvakeskuksen tai eläkelautakunnan päätökseen.

Milloin eläkelautakunnan päätöksestä tehtyä valitusta ei ole heti jätettävä tutkimatta tai hylättävä, on vastapuolelta vaadittava vastaus viran puolesta.

Jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, katsotaan valittajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on eläkelaitoksesta, eläketurvakeskuksesta tai eläkelautakunnasta hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna pantu postiin.

Eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967.

Mitä 12 §:n 1 momentin 2 kohdassa on säädetty eläkelaitoksen vastuusta perhe-eläkkeestä, sovelletaan kuitenkin vasta niihin tapauksiin, joissa edunjättäjä on kuollut vuonna 1971 tai sen jälkeen.

Jos työnantaja ennen tämän lain voimaantuloa on järjestänyt työntekijöilleen perhe-eläketurvan, voidaan sen estämättä, mitä muualla laissa on säädetty, tätä koskevan vakuutuksen ehtoja tahi eläkekassan tai eläkesäätiön sääntöjä muuttamalla muuntaa aikaisempi perhe-eläketurva tämän lain säännöksiä vastaavaksi tai suorittaa aikaisempaan perhe-eläketurvaan tämän lain mukaisia perhe-eläkkeitä vastaava vähennys edellyttäen, ettei perhe-eläketurvan kokonaisuutena voida katsoa raha-arvoltaan alentuneen. Tällöin saa aikaisemmasta perhe-eläkejärjestelmästä vapautuvia varoja sosiaaliministeriön antamien ohjeiden mukaisesti käyttää työntekijäin eläkelaissa tarkoitetun eläketurvan kustantamiseen. Sosiaaliministeriö voi muutoinkin antaa tarkempia ohjeita tämän momentin soveltamisesta.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 4 momentti, 5 ja 9 §, 10 §:n 2 momentti ja 13 §, näistä 1 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 22 päivänä marraskuuta 1963 annetussa laissa (526/63) ja 5 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 22 päivänä marraskuuta 1963, 30 päivänä joulukuuta 1964 ja 30 päivänä joulukuuta 1965 annetuissa laeissa (695/64 ja 708/65), sekä lisätään lain 11 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §.

Työntekijälle, joka työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatila- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tahi kotimaanliikenteen aluksessa taikka, sikäli kuin asetuksella säädetään, muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteenomaisia, on työnantajan kustannettava eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaisille perhe-eläketurva tämän lain mukaan. Mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työntekijän eläkelain 3 §:n 2—4 momentissa, 4 §:n 1, 3, 5 ja 6 momentissa, 4 a §:ssä, 4 b §:ssä, 7 a §:ssä, 8—10 §:ssä, 12 §:ssä, 13 §:n 3 momentissa, 14 §:ssä, 16—18 §:ssä ja 19 a—23 §:ssä on säädetty.

— — — — — — — — — — — — — — —

4 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos työntekijällä kuollessaan oli oikeus vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeeseen taikka jos hän sai mainittua eläkettä, on tällaisen edunjättäjän jälkeen miespuolisen edunjättäjän leskellä, jonka avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjättäjä oli täyttänyt 65 vuotta, sekä edunjättäjän lapsella ja mainitun lesken sellaisella lapsella, jonka elatuksesta edunjättäjä ja leski ovat yhteisesti huolehtineet, työntekijäin eläkelain 4 a §:ssä säädetyin rajoituksin edunsaajina oikeus saada perhe-eläkettä.

5 §.

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen vuotuinen määrä on yksi sadalta työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti korjattujen ja työntekijäin 23 ikävuoden täyttämisen jälkeen ansaitsemien niiden palkkojen yhteismäärästä, joiden perusteella on suoritettu vakuutusmaksu tämän lain mukaan. Jos työntekijä on jonakin kalenterivuonna ansainnut tässä laissa tarkoitetuissa töissä vähemmän kuin 800 markkaa, ei sinä vuonna ansaittua palkkaa kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen oikeuttavana. Myöskään ei oteta huomioon palkkaa, jonka työntekijä on ansainnut saadessaan tämän lain mukaista eläkettä. Jos työntekijä on syntynyt vuonna 1916 tai sitä ennen, korotetaan edellä sanotulla tavalla laskettua eläkettä seuraavien prosenttilukujen mukaisesti:

Syntymävuosi	Korotusprosentti
1916	5
1915	11
1914	18
1913	25
1912	33
1911	43
1910	54
1909	67
1908	82
1907	100
1906	122
1905	150
1904	185
1903	228
1902	280
1901	345
1900	427
1899	530
1898	655
1897	800

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavana ei oteta huomioon työntekijän ansaitsemaa palkkaa sellaisessa työsuhteessa, jonka perusteella hän on oikeutettu saamaan samanaikaisesti eläkettä myös valtiolta, ellei hän ole tästä oikeudestaan luopunut. Perhe-

eläkkeeseen oikeuttavana sanottu palkka kuitenkin otetaan huomioon. Jos mainittu palkka jätetään vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä myönnettäessä huomioon ottamatta, suoritetaan palkkaa laskennallisesti vastaavan eläkkeen sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukainen pääoma-arvo valtiolle.

Työkyvyttömyyseläkkeen suuruutta määrättäessä ei oteta huomioon työntekijän ansaitsemaa palkkaa sellaisessa työsuhteessa, jonka alkaessa hänellä jo oli työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä oleva sairaus, vika tai vamma. Tämä ei kuitenkaan koske palkkaa, joka on ansaittu vähintään vuotta ennen työkyvyttömyyden syntymistä alkaneessa työsuhteessa.

Jos perhe-eläke myönnetään edunjättäjän jälkeen, joka kuollessaan ei saanut eläkettä, pidetään sovellettaessa 3 momenttia sekä 7 §:n 1 momenttia ja 9 §:n 1 momentin 2 kohtaa sairauden, vian tai vamman alkamispäivänä kuolinpäivää, jollei edunsaaja muuta selvitä.

Työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 ja 6 momentin säännöksiä sovellettaessa tämän lain mukainen eläke on rinnastettava työntekijäin eläkelain perusteella saatavaan eläkkeeseen ja tämän lain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttava palkka laskettuna aikayksikköä kohden otettava huomioon sanottujen säännösten edellyttämää korkeinta eläkkeen perusteena olevaa palkkaa valittaessa. Ensiksi mainittu palkka on, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, määrättävä siten, että se vastaa keskimäärin maksettavia palkkoja sen työeläkekassan tai 2 §:ssä tarkoitetun muun eläkelaitoksen vakuutettujen piiriin kuuluvissa vastaavissa töissä, jossa työntekijä on ollut vakuutettuna, mikäli ei näytetä, että hänen palkkansa on ollut oleellisesti tästä poikkeava, jolloin todellinen palkka on otettava määräämisperusteeksi.

9 §.

Tässä laissa säädetystä eläketurvasta vastaavat 2 §:ssä tarkoitetut eläkelaitokset, sikäli kuin ne eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

1) vanhuuseläkkeestä, siihen luettuna työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaiset muutokset, vastaa kukin eläkelaitos siltä osalta kuin eläke perustuu työntekijäin puolesta eläkelaitokselle suoritettujen maksujen perusteena olleisiin palkkoihin;

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 7 §:n 1 momenttia soveltaen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjättäjän 7 §:n 1 momenttia soveltaen laskettu työkyvyttömyyseläke, siltä osin kuin sitä on maksettu ajalta ennen sen kuukauden loppua, jona edunjättäjä olisi saavuttanut eläkeiän, näihin eläkkeisiin luettuna myös työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei eläkkeen alkamisen jälkeen sanotun lain 9 §:n perusteella annettuja korotuksia, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä tai edunjättäjä kuului saadessaan 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairauden, vian tai vamman tai, jos hän ei silloin enää ollut tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa, se eläkelaitos, jonka piiriin hän viimeksi oli kuulunut;

3) muista työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeistä, lukuun ottamatta työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti maksettavaa määrää, samoin kuin eläkkeen osista, jotka ylittävät 2 kohdassa mainitut määrät, sekä työntekijäin eläkelain perusteella maksettavista vastaavista vähimmäiseläketurvan mukaisista eläkkeistä ja eläkkeen osista ja eläketurvakeskuksen kustannuksista vastaavat eläkelaitokset yhdessä työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten kanssa, niin kuin on säädetty työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdissa; sekä

4) jos työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentin mukaisesti on vähennettävä tähän lakiin perustuvaa eläkettä, josta vastaavat kaksi tai useampi eläkelaitos, jaetaan vähennys näiden kesken niiden vastuulla olevien eläkkeen osien suhteessa.

Eläketurvakeskus antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet vastuun jakamisesta ja, jos eläkelaitosten kesken syntyy erimielisyyttä, ratkaisee asian.

10 §.

Vakuutusmaksuprosentti on määrättävä niin, että sen voidaan vakiosuuruisena pysy-

tettynä todennäköinen korkokanta ja muut vakuutusteknilliset seikat huomioon ottaen olettaa tuottavan tulon, joka riittää eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen, kuitenkin siten, että 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja menoja sekä muita työntekijäin eläkelain 9 §:n perusteella annettavia korotuksia varten tarvittava maksutulon osa voidaan periä vasta sitten, kun näitä menoja erääntyy maksettavaksi.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

11 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty ei koske lainaa, joka myönnetään työntekijäin eläkelain 4 §:n 6 momentin mukaan.

13 §.

Työntekijä ja edunsaaja menettävät oikeutensa tämän lain mukaan maksettavaan eläke-erään, jota he eivät ole nostaneet kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä lukien, jonka aikana se on erääntynyt maksettavaksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967.

Poiketen 10 §:n 2 momentin säännöksistä toteutetaan perhe-eläkkeiden aiheuttama vakuutusmaksujen korotus siten, että vakuutusmaksuprosenttia korotetaan asteittain vuoden 1971 alusta lukien viiden vuoden aikana.

Tätä lakia sovellettaessa pidetään 5 §:ssä säädettyä markkamääräistä rajamäärää vuoden 1962 yleistä palkkatasoa vastaavana.

Naantalissa 30 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sosiaaliministeri *Matti Koivunen.*

Sosiaalivaliokunnan mietintö N:o 4 hallituksen esityksen johdosta laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 16 päivältä syyskuuta 1966 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevaa käsittelyä varten edellä mainitun hallituksen esityksen n:o 50. Valiokunta on sen yhteydessä samaa asiaa koskevina käsitellyt ed. Hostilan ym. lakialoitteen n:o 276 ja ed. Silanderin ym. lakialoitteen n:o 278, jotka molemmat sisältävät ehdotukset laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta, ed. Rihtniemen ym. lakialoitteen n:o 279 laeiksi työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta, ed. Linkolan ym. lakialoitteen n:o 376 laiksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta, ed. Gestrinin ym. toivomusaloitteen n:o 877 työeläkelakeihin liittyvästä pakollisesta perhe-eläkejärjestelmästä, ed. O. Saarisen ym. toivomusaloitteen n:o 888 työntekijäin perhe-eläkelainsäädännön aikaansaamisesta sekä ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteen n:o 889 esityksen antamisesta työ- ja eläkejärjestelmiin liittyvän perhe-eläketurvan järjestämisestä. Kuultuaan asiantuntijoina hallitusneuvos Olavi Alankoa sosiaaliministeriöstä, toimitusjohtaja Tauno Jylhää sekä johtajia Heimer Sundbergia ja Markku Kaikkosta Eläketurvakeskuksesta, johtaja Tapani Virkkusta Suomen Työnantajain Keskusliitosta, sihteeri Kauno Liukkosta Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitosta, sihteeri Aarre Mannista Suomen Ammattijärjestöstä, tutkimussihteeri Bjarne Lindholmia Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta, apulaisjohtaja Erkki Oinasta Liiketyönantajain Keskusliitosta, lainopin kandidaatti Juhani Salmista ja varatuomari Raimo Lehtistä Työeläkelaitosten Liitosta sekä toiminnanjohtaja Olli Simoista Eläkesäätiöyhdistyksestä valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa:

Käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta tarkoittavat perhe-eläkkeen liittämistä sanottujen lakien mukaisiin pakollisiin eläketurvamuotoihin. Hallituksen esityksen yleisperusteluissa mm. todetaan, että perhe-eläketurva on kitkattomasti sopeutettavissa voimassa olevaan työeläketurvajärjestelmään, ilman että maksuja on tämän uudistuksen johdosta tarpeen korottaa ennen kuin vasta 1970-luvulla. Niin ikään mainitaan perusteluissa, ettei se seikka, että muiden kuin palkansaajien perhe-eläketurvan järjestämistä ja julkisten eläkejärjestelmien täydentämistä on käytännöllisistä syistä vielä tässä vaiheessa jäätävä odottamaan, estä järjestämästä työntekijäin perhe-eläketurvaa, jonka toteuttamiseen jo vuoden 1967 alusta on olemassa teknilliset mahdollisuudet.

Perhe-eläke tulisi hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten mukaan maksettavaksi omaisille, kun mainittujen lakien piiriin kuulunut työntekijä kuolee 1 päivänä tammikuuta 1967 tai sen jälkeen. Perhe-eläkkeeseen oikeutettuja omaisia olisivat naispuolinen leski sekä edunjättäjän lapsi ja lesken sellainen lapsi, jonka elatuksesta edunjättäjä ja leski ovat yhteisesti huolehtineet. Jos edunjättäjän jälkeen on jäänyt perhe-eläkkeeseen oikeutettu lapsi, olisi leski aina iästään riippumatta oikeutettu eläkkeeseen. Muulloin vaadittaisiin, että leski edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 40 vuotta ja avioliitto oli jatkunut vähintään kolme vuotta. Lapsen osalta olisi eläkkeen saamisn ehtona, että hän edunjättäjän kuollessa oli 18 vuotta nuorempi tai, jos hän on työkyvytön, ettei

hän edunjättäjän kuollessa ollut täyttänyt 21 vuotta ja että työkyvyttömyys oli alkanut jo hänen täyttäessään 18 vuotta. Täysi perhe-eläke olisi ehdotusten mukaan yhtä suuri kuin se vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke, jota edunjättäjä kuollessaan sai tai johon hänellä olisi ollut oikeus, jos hän kuolinhetkellään olisi tullut työkyvyttömäksi. Perhe-eläke olisi puolet täydestä määrästä, jos edunsaajia olisi yksi, kolmeneljäsosaa edunsaajien lukumäärän ollessa kaksi ja täysimääräinen, jos edunsaajia olisi kolme tai useampia. Työntekijäin eläkelakiin ehdotetaan tässä yhteydessä sisällytettäväksi samanlainen säännös työnkejäin kuntouttamisesta, joka jo sisältyy lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelakiin sekä lisäksi mahdollisuus antaa leskelle lainaa työhuoltoa ja koulutusta varten.

Ed. Hostilan ym., ed. Silanderin ym., ed. Rihtniemen ym. sekä ed. Linkolan ym. lakialoitteet sisältävät kaikki ehdotuksen pakollisen perhe-eläkevakuutuksen liittämiseksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain piiriin. Ed. Gestrinin ym., ed. O. Saarisen ym. sekä ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteissa tähdätään jokaisessa työntekijäin perhe-eläkejärjestelmän aikaansaamiseen.

Ed. Hostilan ym. lakialoitteessa n:o 276 pyritään laajempiin uudistuksiin ja siinä ehdotetaan mm. kaikkien työeläelakien mukaisten eläkkeiden tasoa korotettavaksi. Eroavuutena hallituksen esitykseen nähden voidaan vielä todeta, että aloitteessa ehdotetaan eräissä tapauksissa perhe-eläkettä suoritettavaksi myös naispuolisen työntekijän leskelle.

Ed. Silanderin ym. lakialoitteessa n:o 278 ehdotetaan samoin työeläkelakien eri etuisuuksien määriä lisättäviksi sekä ansaitsemisajan lyhentämistä. Lakiehdotus poikkeaa hallituksen esityksestä lisäksi mm. siinä, että perhe-eläkettä ehdotetaan määrätyin edellytyksin suoritettavaksi myös naispuolisen työntekijän laskelle.

Ed. Rihtniemen ym. lakialoitteen n:o 279 mukaiset etuudet ovat suunnilleen samat kuin hallituksen esityksessä. Eroavaisuutena on kuitenkin se, että siinä eläketurvan mitoitus on jonkin verran varovaisempi. Niinpä perhe-eläke olisi tosin puolet täydestä eläkkeestä, jos omaisia olisi yksi, mutta sen sijaan omaisten lukumäärän ollessa kaksi tai useampia korotettaisiin perhe-eläkkeen määrää 20 prosentilla toisen ja kunkin sitä seuraavan omaisen osalta, kuitenkin enintään työntekijän eläkkeen määräiseksi.

Ed. Linkolan ym. lakialoitteessa n:o 376 ehdotetaan hallituksen esityksestä poiketen, että alle 40 vuotiaalle lapsettomalle leskelle suoritettaisiin perhe-eläkettä vuoden ajan. Lisäksi ehdotetaan aloitteessa, että leskelle, joka on edunsaaja, annettaisiin tarvittaessa riittävä koulutus tai valmennus sellaiseen ammattiin tai työhön, jolla hänen harkitaan voivan hankkia pääasiallinen toimeentulonsa sekä elinkeinon tai ammatin tukemiseksi avustusta tai korotonta lainaa työvälineiden ja -koneiden sekä oman yrityksen perustamista varten.

Ed. Gestrinin ym. toivomusaloite n:o 877 rakentuu samoille periaatteille kuin hallituksen esitys.

Ed. O. Saarisen ym. toivomusaloite n:o 888 eroaa hallituksen esityksestä mm. siten, että siinä työeläkevakuutusjärjestelmän puitteissa toimivan perhe-eläkejärjestelmän toteuttamisessa ehdotetaan pyrittäväksi siihen, että kaikki toisen palveluksessa olevat saisivat samanlaiset edut, jotka lain mukaan koskevat nykyisin valtion vakinaisia virkamiehiä.

Ed. Mäkelän ym. toivomusaloitteessa n:o 889 ehdotetaan, että tapaturmavakuutuslain mukainen korvausjärjestelmä perhe-eläkkeen osalta laajennettaisiin koskemaan myös työeläkelakien mukaisia eläkejärjestelmiä.

Hallituksen esitystä sekä laki- ja toivomusaloitteita käsitellessään valiokunta on työntekijäin perhe-eläkejärjestelmän toteuttamista harkitessaan yhtynyt esityksen ja aloitteiden perusteluissa lausuttuun käsitykseen mainitun perhe-eläketurvan tarpeellisuudesta ja sen hoitamisesta työeläkejärjestelmän puitteissa. Valiokunta on asiantuntijoita kuultuaan voinut todeta, että hallituksen esitys perustuu työmarkkinajärjestöjen kuluvan vuoden kesäkuun 9 päivänä hyväksymään ehdotukseen, jonka Eläketurvakeskus oli valmistellut. Vertaillessaan esillä olevia lakiehdotuksia toisiinsa valiokunta pitää nykytilanteen huomioon ottaen hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia tarkoituksenmukaisimpina. Tämän vuoksi valiokunta on esityksen perusteluihin yhtyen päättänyt yksimielisesti asettua puoltamaan siihen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Kuten hallituksen esityksen yleisperusteluissa mainitaan, on kysymys muiden kuin palkansaajien perhe-eläketurvasta parhaillaan käsiteltävänä yrittäjien eläketurvaa suunnittelemaan asetetussa eläketurvakomiteassa. Samoin on yleistä perhe-eläke-etuutta koskeva lainsäädännön valmistelutyö vireillä sosiaaliministeriön asettamassa sosiaalipoliittisessa ohjelmatoimikunnassa. Edellä olevan johdosta valiokunta lausuu käsityksenään, että sen mielestä olisi mainittuja toimenpiteitä kiirehdittävä, jotta lakisääteisen perhe-eläketurvan piiriin saadaan nopeasti ja aukottomasti kaikki perheet.

Niin ikään valiokunta toteaa aikaisemmin mainittuun työmarkkinajärjestöjen keskeiseen sopimuksen liittyvien pöytäkirjamerkintöjen mukaisesti, että vaikkakin hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten mukaan edunsaajana voi olla vain naispuolinen leski, käytännössä saattaa kuitenkin esiintyä tapauksia, joissa perhe-eläkkeen suorittaminen miespuoliselle leskelle hänen olosuhteensa huomioon ottaen olisi perusteltua. Tästä syystä valiokunta katsoo, että olisi syytä perusteellisesti selvittää, missä määrin perhe-eläkkeen ulottaminen myös miespuoliseen leskeen olisi aiheellista ja että tämän selvityksen perusteella ryhdyttäisiin ehkä tarpeellisiksi osoittautuviin toimenpiteisiin. Samoin valiokunta pitää välttämättömänä tukimuksen ulottamista koskemaan myös sitä, missä määrin 40 vuotta nuorempia miespuolisten edunjättäjäin leskiä on perhe-eläkkeen tarpeessa.

Valiokunta on lisäksi kiinnittänyt huomiota siihen, että hallituksen esityksen mukaan jäisivät perhe-eläketurvan ulkopuolelle työeläkelakien piiriin kuuluneiden, mutta ennen 1 päivää tammikuuta 1967 kuolleiden työntekijäin omaiset. Tämän epäkohtana pidettävän asian korjaamiseksi valiokunta lausuu edellyttävänsä, että kiireellisesti suoritettaisiin tutkimus siitä, olisiko ja millä tavoin teknillisesti ja taloudellisesti mahdollista saattaa mainitut työntekijäin omaiset osallisiksi perhe-eläketurvasta.

Edellä lausuttuun viitaten valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että käsiteltävinä oleviin lakialoitteisiin n:ot 276, 278, 279 ja 376 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Edelleen valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 877, 888, ja 889 hylättäisiin.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Matilainen, varapuheenjohtaja Pakkanen, jäsenet Apajalahti, Aro (osittain), Flinck Granvik, Haarla, Hostila, Kuusi, Lagerroos, Melin, Männistö, Perheentupa, O. Saarinen, Sääskilahti ja Tenhiälä sekä varajäsenet Saimo (osittain) ja Weckman.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 51 hallituksen esityksen johdosta laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian sekä sen yhteydessä lakialoitteet: ed. Hostilan ym. n:o 276, ed. Silanderin ym. n:o 278, ed. Rihtniemen ym. n:o 279 ja ed. Linkolan ym. n:o 376, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 4 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät kaksi lakiehdotusta muuttamattomina.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 276, 278, 279 ja 376 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 50 laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta, ja Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 4 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 51.

Hyväksyessään lait Eduskunta lausuu edellyttävänsä, että kiireellisesti suoritettaisiin tutkimus siitä, olisiko ja millä tavoin teknillisesti ja taloudellisesti mahdollista saattaa työeläkelakien piiriin kuuluneiden, mutta ennen 1 päivää tammikuuta 1967 kuolleiden työntekijäin omaiset osallisiksi perhe-eläketurvasta.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 1 §:n 3 momentti, 4 §, 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 8 a §, 8 b §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 ja 21 §, näistä 1 §:n 3 momentti, 7 §:n 2 momentti ja 21 § sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (707/65), 4 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 22 päivänä marraskuuta 1963 ja 30 päivänä joulukuuta 1965 annetuissa laeissa (525/63), 5 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1964 annetussa laissa (696/64), 8 §:n 1 momentti ja 8 a § sellaisina kuin ne ovat 20 päivänä toukokuuta 1966 annetussa laissa (299/66), 8 b §:n 1 ja 2 momentti sellaisina kuin ne ovat 22 päivänä marraskuuta 1963 annetussa laissa ja 12 § sellaisena kuin se on 9 päivänä helmikuuta 1962 annetussa laissa (135/62), sekä lisätään lakiin uudet 4 a, 4 b, 7 a ja 19 b § ja lain 8 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti:

1 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Työnantajalla on oikeus asetuksella säädettävin ehdoin sisällyttää itsensä tämän lain mukaisesti työntekijöitään varten järjestämäänsä eläketurvaan, erikseen vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen ja erikseen perhe-eläkkeen osalta.

— — — — — — — — — — — — — — — —

4 §.

Työntekijällä on oikeus vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä hänen omaisillaan oikeus perhe-eläkkeeseen tämän lain mukaisesti. Jos oikeus eläkkeen saamiseen perustuu kahteen tai useampaan työsuhteeseen, lasketaan kuhunkin työsuhteeseen perustuvat eläkkeet yhteen siten kuin jäljempänä säädetään.

Oikeus saada vanhuuseläkettä on työntekijällä hänen täytettyään 65 vuotta, edellyttäen, että hän ei enää ole tämän lain alaisessa työsuhteessa.

Työntekijällä, joka sairauden, vian tai vamman takia on kykenemätön suorittamaan entistä työtään tai muuta työtä, mitä on pidettävä ikä, ammattitaito ja muut seikat huomioon ottaen hänelle sopivana ja kohtuullisen toimeentulon turvaavana, ja jonka työkyvyttömyyden, sen alkamisesta kulunut aika huomioon ottaen, voidaan arvioida jatkuvan yhdenjaksoisesti vähintään vuoden ajan, on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä sen kuukauden alusta, joka lähinnä seuraa työkyvyttömyyden alkamista, ei kuitenkaan takautuvasti vuotta pitemmältä ajalta ennen eläkkeen hakemista. Jos työntekijälle myönnetään eläkettä takautuvasti, suoritetaan, mikäli hänelle on maksettu samalta ajalta päivärahaa saman sairauden, vian tai vamman johdosta sairausvakuutuslain nojalla, päivärahaa vastaava osa eläkkeestä sairausvakuutusrahastolle. Oikeus työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen lakkaa eläkkeen saajan työkyvyn palauduttua. Työkyvyttömyyseläkkeen saajan täyttäessä vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän muuttuu työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi.

Milloin työkyvyttömyys aiheutuu sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka työntekijällä oli työsuhteen alkaessa, hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen tämän työsuhteen perusteella vain, jos hän on tullut työkyvyttömäksi aikaisintaan vuoden kuluttua työsuhteen alkamisesta.

Jos työntekijällä kuollessaan oli oikeus tämän lain vähimmäisehtojen mukaiseen vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeeseen taikka jos hän sai mainittua eläkettä, on tällaisen edunjättäjän jälkeen miespuolisen edunjättäjän leskellä, jonka avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjättäjä oli täyttänyt 65 vuotta, sekä edunjättäjän lapsella ja mainitun lesken sellaisella lapsella, jonka elatuksesta edunjättäjä ja leski ovat yhteisesti huolehtineet, 4 a §:ssä säädetyin rajoituksin edunsaajina oikeus saada perhe-eläkettä. Lapsena pidetään tällöin myös ottolasta sekä avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta, jonka edunjättäjä on laillisesti tunnustanut tai jota koskeva edunjättäjän elatusvelvollisuus on sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu.

Työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi voidaan työntekijälle antaa lääkintähuoltoa, koulutusta ja työhuoltoa sekä miespuolisen työntekijän kuoltua hänen leskelleen antaa lainaa koulutusta ja työhuoltoa varten. Edellä sanotun mukaisesti myönnetty laina saadaan sosiaaliministeriön vahvistamin ehdoin käyttää vakuutusrahaston ja eläkevastuun katteena vaatimatta eläkelaitoksia koskevassa lainsäädännössä edellytettyä vakuutta. Samoin edellytyksin laina saadaan sen estämättä, mitä 19 a §:ssä säädetään, periä takaisin lainan saajan perhe-eläkkeestä.

4 a §.

Leskeä pidetään edunsaajana, jos edunjättäjän jälkeen on jäänyt perhe-eläkkeeseen oikeutettu joko lesken oma lapsi tai sellainen muu lapsi, jonka elatuksesta edunjättäjä ja leski ovat yhteisesti huolehtineet, tai jos leski edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 40 vuotta ja avioliitto oli jatkunut vähintään kolme vuotta.

Lasta pidetään edunsaajana, jos hän edunjättäjän kuollessa ei ollut täyttänyt 18 vuotta. Niin ikään pidetään edunsaajana sellaista edunjättäjän kuollessa 18, mutta ei 21 vuotta täyttänyttä, 4 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla pitkäaikaisesti työkyvytöntä lasta, jonka työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin hän täytti 18 vuotta.

Edunsaajana ei kuitenkaan pidetä lasta, joka on annettu kolmannelle henkilölle ottolapseksi, eikä henkilöä, joka rikollisella teollaan tahallisesti on aiheuttanut edunjättäjän kuoleman.

4 b §.

Oikeus perhe-eläkkeen saamiseen alkaa edunjättäjän kuolemaa seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin edunjättäjän kuoleman jälkeen syntyneen lapsen osalta syntymää seuraavan kuukauden alusta. Eläkettä ei ilman erityistä syytä makseta takautuvasti vuotta pitemmältä ajalta ennen sen hakemista.

Oikeus perhe-eläkkeen saamiseen lakkaa, lesken osalta, kun hän on solminut uuden avioliiton, ja lapsen osalta, kun hän on täyttänyt 18 vuotta tai, milloin on kysymys edunjättäjän kuollessa 18 vuotta täyttäneelle lapselle myönnetystä eläkkeestä, kun hänen

työkykynsä on palautunut. Niin ikään lapsen oikeus perhe-eläkkeen saamiseen lakkaa, kun hänet on annettu kolmannelle henkilölle ottolapseksi.

Leskelle, jonka oikeus eläkkeen saamiseen 2 momentin mukaan lakkaa, maksetaan kertasuorituksena määrä, joka on yhtä suuri kuin perhe-eläke kahden vuoden ajalta olisi ollut, jos hän yksin olisi ollut edunsaajana.

Jos lapsi täyttäessään 18 vuotta on 4 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla pitkäaikaisesti työkyvytön, jatketaan sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty eläkkeen lakkaamisesta lapsen täyttäessä sanotun iän, eri hakemuksesta eläkkeen maksamista niin kauan kuin työkyvyttömyys yhdenjaksoisesti jatkuu.

5 §.

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen määrä on jokaiselta täydeltä eläkkeeseen oikeuttavalta palvelusajan kuukaudelta 1/12 prosenttia eläkkeen perusteena olevan palkan määrästä. Jos eläkkeensaaja on syntynyt vuonna 1916 tai sitä ennen, korotetaan näin laskettua eläkettä siltä osin, kuin se perustuu 30 päivän kesäkuuta 1962 jälkeen tapahtuneeseen palvelukseen, seuraavien prosenttilukujen mukaisesti:

Syntymävuosi	Korotusprosentti
1916	3
1915	6
1914	9
1913	13
1912	17
1911	21
1910	27
1909	33
1908	41
1907	50
1906	61
1905	75
1904	93
1903	117
1902	147
1901	183
1900	225
1899	275
1898	347
1897	470

7 §.

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetyksi, että eläkkeen perusteena oleva palkka työntekijän tai edunjättäjän viimeisessä tämän lain alaisessa työsuhteessa on poikkeuksellisesta syystä ollut alhaisempi kuin hänen 9 §:n mukaisesti tarkistettu palkkansa samassa työsuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on olennainen vaikutus eläketurvaan, pidetään eläkkeen perusteena olevana palkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Jos tulee selvitetyksi, että eläkkeen perusteena oleva palkka poikkeuksellisesta syystä on vastaavalla tavalla korkeampi kuin edellä mainittu vakiintunut työansio, voidaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa samalla tavoin alentaa.

7 a §.

Perhe-eläke on, jos edunsaajia on vähintään kolme, yhtä suuri kuin se tämän lain vähimmäisehtojen mukainen vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke, jota edunjättäjä kuollessaan sai tai, jollei hän silloin saanut eläkettä, jonka saamiseen hänellä olisi ollut oikeus, jos hän kuolinhetkellään olisi tullut työkyvyttömäksi. Eläkkeen määrää laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon 5 §:n 2 momentin mukaista korotusta edunjättäjän eläkkeeseen eikä siitä mahdollisesti tehtävää 8 §:n mukaista vähennystä. Jos edunsaajia on kaksi, suoritetaan edellä mainitusta perhe-eläkkeestä kolme neljännestä, ja jos edunsaajia on yksi, puolet.

Perhe-eläke jakautuu edunsaajien kesken siten, että leski saa siitä kaksi ja kukin lapsi yhden yhtä suuren osan.

Jos edunsaajien lukumäärässä tapahtuu muutoksia, perhe-eläkkeen määrä ja sen jakautuminen edunsaajien kesken tarkistetaan muutosta seuraavan maksukauden alusta.

8 §.

Jos tämän lain vähimmäisehtojen mukainen vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke taikka,

milloin työntekijä lisäksi saa vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä merimieseläkelain nojalla, tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuvaa elinkorkoa, liikennevakuutuslain nojalla myönnettyä omaan vammaan perustuvaa jatkuvaa korvausta, sotilasvammalain nojalla myönnettyä elinkorkoa tai 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tahi muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä, näiden suoritusten yhteismäärä ylittää 2 momentissa säädetyn yhteensovitusrajan, vähennetään tämän lain mukaisesta vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeestä määrä, joka on yhtä suuri osa ylitteestä kuin tämän lain vähimmäisehtojen mukainen eläke on kaikista peruseläkkeistä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos saman edunjättäjän kuoleman johdosta edunsaajille myönnetyt tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke sekä eläke tai jatkuva korvaus muun lain tai julkisen eläkesäännön nojalla yhteensä ylittävät yhteensovitusrajan, vähennetään ylittävä osa tämän lain mukaisesta eläkkeestä. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon edunsaajalle muun lain tai julkisen eläkesäännön nojalla myönnettyyn eläkkeeseen tai jatkuvaan korvaukseen sisältyvää määräaikaista korotusta. Yhteensovitusraja on 60 prosenttia perhe-eläkkeen perusteena olevan edunjättäjän eläkkeen 2 ja 3 momentin mukaisesti lasketusta yhteensovitusperusteesta. Jos perhe-eläkettä on 7 a §:n 1 momentin mukaisesti pienennetty edunsaajien lukumäärän perusteella, alennetaan yhteensovitusrajaa samassa suhteessa.

8 a §.

Paitsi 2 momentissa mainituissa tapauksissa 8 §:n mukainen yhteensovitus toimitetaan uudelleen vain, jos vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen saajalle uuden eläketapahtuman johdosta myönnetään tässä laissa tarkoitettu vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke tai muu 8 §:n 4 momentissa tarkoitettu peruseläke tai jos tällaisen eläkkeen määrä valituksen johdosta muuttuu, ei kuitenkaan silloin, kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi eläkkeen määrään vaikuttavien perusteiden sen johdosta muuttumatta.

Jos tämän lain tai lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaisen vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen saajalle myönnetään 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläke, elinkorko tai jatkuva korvaus taikka jos sanottujen lakien mukaisen perhe-eläkkeen saajalle myönnetään 8 §:n 6 momentissa tarkoitettu eläke tai jatkuva korvaus, toimitetaan 8 §:n mukainen yhteensovitus uudelleen. Hakemuksesta toimitetaan 8 §:n 1 momentin mukainen yhteensovitus myös uudelleen, jos siihen vaikuttaneen muun eläkkeen, elinkoron tai jatkuvan korvauksen määrä on olennaisesti muuttunut.

8 b §.

Työkyvyttömyyseläke sekä 4 a ja 4 b §:ssä tarkoitettu perhe-eläke työkyvyttömälle lapselle on evättävä tai niitä vähennettävä, jos työntekijä tai sanottu lapsi on aiheuttanut työkyvyttömyytensä tahallaan. Niin ikään eläkkeen maksaminen voidaan keskeyttää, jos sen saaja ilman hyväksyttävää syytä ei ole suostunut eläkelaitoksen määräämään ja kustannettavaan tutkimukseen tai hoitoon, hengenvaaralliseksi katsottavaa tutkimus- tai hoitotoimenpidettä lukuun ottamatta, taikka jos hän ilman pätevää syytä on kieltäytynyt työhuollosta tai koulutuksesta.

Eläketurvaa järjestettäessä voidaan määrätä:

1) että 1 momentissa tarkoitettua eläkettä voidaan vähentää, jos sen saaja on aiheuttanut työkyvyttömyytensä törkeällä tuottamuksella tai saanut sairautensa, vikansa tai vammansa rikollisella teolla; ja

2) että tämän lain mukainen eläke tai osa siitä voidaan jättää maksamatta siltä ajalta, jonka eläkkeensaaja on kärsimässä vapausrangaistusta taikka on pakkolaitoksessa tai pakkotyölaitoksessa.

— — — — — — — — — — — — — — —

11 §.

Jos työnantaja eläkevakuutusta tai eläkesäätiötä käyttäen järjestää tämän lain mukaiset vähimmäisehdot täyttävän eläketurvan sellaisille työntekijöille, jotka työsuhteen lyhytaikaisuuden vuoksi tai muutoin 1 §:n säännöksistä johtuen eivät ole tämän lain alaisia, taikka järjestää muutoin paremman eläketurvan kuin edellä 4—9 §:ssä on sää-

detty, tai sisällyttää järjestämäänsä eläketurvaan hautausavustuksen tai muun sellaisen edun suorittamisen, jota ei edellytetä vähimmäisehdoissa, on hänellä oikeus niillä ehdoilla, jotka sosiaaliministeriö määrää, saattaa tällainen eläkejärjestelmänsä tämän lain alaiseksi rekisteröimällä se eläketurvakeskuksessa, minkä jälkeen sen kohdalta noudatetaan soveltuvin osin tämän lain säännöksiä.

— — — — — — — — — — — — — —

12 §.

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä määräytyy ja eläkkeistä eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

1) vanhuuseläkkeestä työntekijälle, joka 1 päivänä heinäkuuta 1962 ei ollut täyttänyt 50 vuotta, siltä osin kuin se perustuu palvelusaikaan ennen sitä kalenterivuotta, jona työntekijä täyttää 55 vuotta, on kukin eläkelaitos vastuussa määrästä, joka vastaa sosiaaliministeriön vahvistamien yleisten perusteiden mukaan eläkkeen myöntämistä edeltävältä ajalta laitokselle suoritettavia eläkevakuutusmaksuja tai laskettavaa eläkevastuuta;

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 6 §:n 3 momenttia soveltaen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjättäjän 6 §:n 3 momenttia soveltaen laskettu työkyvyttömyyseläke, siltä osin kuin sitä on maksettu ajalta ennen sen kuukauden loppua, jona edunjättäjä olisi saavuttanut eläkeiän, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei eläkkeen alkamisen jälkeen 9 §:n perusteella annettuja korotuksia, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä tai edunjättäjä kuului sanotussa momentissa tarkoitetun työsuhteen perusteella;

3) edellä 11 §:ssä tarkoitetuista lisäeduista on vastuussa se eläkelaitos, joka on ne myöntänyt, siltä osin kuin etu vastaa sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti laitokselle suoritettavia vakuutusmaksuja tahi laskettavaa eläkevastuuta;

4) muista eläkkeistä, lukuun ottamatta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 9 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti maksettavaa määrää, samoin kuin eläkkeiden niistä osista, jotka ylittävät 1—3 kohdan mukaiset määrät, sekä maksujen tai rahastojen laskuperusteiden yleisestä muutoksesta johtuvista kustannuksista ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta sanottuun lakiin perustuvan eläketurvan aiheuttamien kulujen osuudesta vastaavat eläkelaitokset yhteisesti sosiaaliministeriön eri kululajeja varten antamien perusteiden mukaisesti; sekä

5) eläketurvakeskuksen kustannuksista niiltä osin, kuin ne eivät aiheudu luottovakuutuksen harjoittamisesta eivätkä eläkelaitoksille erityistä korvausta vastaan suoritettavista töistä, vastaavat eläkelaitokset yhteisesti tämän lain alaisen toimintansa laajuuden mukaisessa suhteessa, kuitenkin siten, että näistä kustannuksista on ensin vähennettävä, mitä eläketurvakeskus on jäljempänä 15 §:ssä säädettynä hyvikkeenä saanut.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu eläke samanaikaisista työsuhteista johtuen on kahden tai useamman eläkelaitoksen vastuulla, jakautuu vastuu eläkkeestä näiden kesken sanottuihin työsuhteisiin perustuvien eläkkeen osien suhteessa.

Kustannuksista, jotka johtuvat 4 §:n 6 momentista ja 4 b §:n 3 momentista, vastaavat eläkelaitokset noudattaen soveltuvin osin, mitä työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeestä aiheutuvista kustannuksista on säädetty.

Mikäli eläkelaitoksen konkurssin johdosta eläke tai 9 §:n mukainen lisä tahi 11 §:ssä tarkoitettu lisäetu jäisi kokonaan tai osittain turvaamatta, vastaavat siitä tai sen osasta eläkelaitokset yhteisesti sosiaaliministeriön antamien perusteiden mukaisesti.

Vakuutusyhtiöiden ja eläkekassojen maksettava osuus 1 momentin 4 ja 5 kohdassa sekä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista kuluista otetaan huomioon vuosittain sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukaan eläkevakuutuksen maksun suuruutta määrättäessä. Sosiaaliministeriön asettamin ehdoin ja vahvistamin perustein voidaan kuitenkin käyttää myös ennakolta rahastoivaa menetelmää mainittujen kulujen suorittamista varten. Sama koskee myös eläkesäätiön eläkevastuun laskemista.

Eläketurvakeskus antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet vastuun jakamisesta ja, jos eläkelaitosten kesken syntyy erimielisyyttä, ratkaisee asian.

Eläkkeen hakeminen ja maksaminen.

19 b §.

Jos eläkkeen hakija on alaikäinen taikka jos hän sairauden tai muun syyn takia ei pysty itse hakemaan eläkettä ja jos hänellä ei ole holhoojaa tai tätä tarkoitusta varten määrättyä uskottua miestä, eläkelaitoksen hyväksymä hakijan lähiomainen tai muu henkilö, joka pääasiallisesti on huolehtinut hänestä, voi edunvalvojana käyttää hänen puhevaltaansa tämän lain mukaista eläkettä koskevassa asiassa. Henkilö, joka on täyttänyt 18 vuotta, voi myös, jollei erityistä estettä ole, itse tehdä eläkettään koskevan hakemuksen.

Edellä 1 momentissa säädetyin edellytyksin eläkelaitos voi myös suorittaa eläkkeen sen saajan lähiomaiselle tai muulle henkilölle taikka 18 vuotta täyttäneelle alaikäiselle eläkkeen saajalle itselleen.

21 §.

Asianosainen, joka ei tyydy eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen eläkettä taikka eläkelaitokselle tai työnantajalle tässä laissa säädettyjä velvoituksia koskevaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta kirjallisella valituksella eläkelautakunnalta viimeistään ennen kello 12 kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona valittaja sai tiedon eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen päätöksestä.

Joka ei tyydy eläkelautakunnan edellä mainitussa asiassa antamaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusoikeudelta kirjallisella valituksella edellä säädetyssä ajassa päätöksestä tiedon saatuaan.

Mitä edellä 19 b §:ssä on säädetty eläkkeen hakemisesta, on vastaavasti voimassa haettaessa muutosta eläkelaitoksen, eläketurvakeskuksen tai eläkelautakunnan päätökseen.

Milloin eläkelautakunnan päätöksestä tehtyä valitusta ei ole heti jätettävä tutkimatta tai hylättävä, on vastapuolelta vaadittava vastaus viran puolesta.

Jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, katsotaan valittajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on eläkelaitoksesta, eläketurvakeskuksesta tai eläkelautakunnasta hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna pantu postiin.

Eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967.

Mitä 12 §:n 1 momentin 2 kohdassa on säädetty eläkelaitoksen vastuusta perhe-eläkkeestä, sovelletaan kuitenkin vasta niihin tapauksiin, joissa edunjättäjä on kuollut vuonna 1971 tai sen jälkeen.

Jos työnantaja ennen tämän lain voimaantuloa on järjestänyt työntekijöilleen perhe-eläketurvan, voidaan sen estämättä, mitä muualla laissa on säädetty, tätä koskevan vakuutuksen ehtoja tahi eläkekassan tai eläkesäätiön sääntöjä muuttamalla muuntaa aikaisempi perhe-eläketurva tämän lain säännöksiä vastaavaksi tai suorittaa aikaisempaan perhe-eläketurvaan tämän lain mukaisia perhe-eläkkeitä vastaava vähennys edellyttäen, ettei perhe-eläketurvan kokonaisuutena voida katsoa raha-arvoltaan alentuneen. Tällöin saa aikaisemmasta perhe-eläkejärjestelmästä vapautuvia varoja sosiaaliministeriön antamien ohjeiden mukaisesti käyttää työntekijäin eläkelaissa tarkoitetun eläketurvan kustantamiseen. Sosiaaliministeriö voi muutoinkin antaa tarkempia ohjeita tämän momentin soveltamisesta.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 4 momentti, 5 ja 9 §, 10 §:n 2 momentti ja 13 §, näistä 1 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 22 päivänä marraskuuta 1963 annetussa laissa (526/63) ja 5 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 22 päivänä marraskuuta 1963, 30 päivänä joulukuuta 1964 ja 30 päivänä joulukuuta 1965 annetuissa laeissa (695/64 ja 708/65), sekä lisätään lain 11 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §.

Työntekijälle, joka työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatila- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tahi kotimaanliikenteen aluksessa taikka, sikäli kuin asetuksella säädetään, muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteenomaisia, on työnantajan kustannettava eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaisille perhe-eläketurva tämän lain mukaan. Mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työntekijän eläkelain 3 §:n 2—4 momentissa, 4 §:n 1, 3, 5 ja 6 momentissa, 4 a §:ssä, 4 b §:ssä, 7 a §:ssä, 8—10 §:ssä, 12 §:ssä, 13 §:n 3 momentissa, 14 §:ssä, 16—18 §:ssä ja 19 a—23 §:ssä on säädetty.

— — — — — — — — — — — — — — —

4 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos työntekijällä kuollessaan oli oikeus vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeeseen taikka jos hän sai mainittua eläkettä, on tällaisen edunjättäjän jälkeen miespuolisen edunjättäjän leskellä, jonka avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjättäjä oli täyttänyt 65 vuotta, sekä edunjättäjän lapsella ja mainitun lesken sellaisella lapsella, jonka elatuksesta edunjättäjä ja leski ovat yhteisesti huolehtineet, työntekijäin eläkelain 4 a §:ssä säädetyin rajoituksin edunsaajina oikeus saada perhe-eläkettä.

5 §.

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen vuotuinen määrä on yksi sadalta työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti korjattujen ja työntekijäin 23 ikävuoden täyttämisen jälkeen ansaitsemien niiden palkkojen yhteismäärästä, joiden perusteella on suoritettu vakuutusmaksu tämän lain mukaan. Jos työntekijä on jonakin kalenterivuonna ansainnut tässä laissa tarkoitetuissa töissä vähemmän kuin 800 markkaa, ei sinä vuonna ansaittua palkkaa kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen oikeuttavana. Myöskään ei oteta huomioon palkkaa, jonka työntekijä on ansainnut saadessaan tämän lain mukaista eläkettä. Jos työntekijä on syntynyt vuonna 1916 tai sitä ennen, korotetaan edellä sanotulla tavalla laskettua eläkettä seuraavien prosenttilukujen mukaisesti:

Syntymävuosi	Korotusprosentti
1916	5
1915	11
1914	18
1913	25
1912	33
1911	43
1910	54
1909	67
1908	82
1907	100
1906	122
1905	150
1904	185
1903	228
1902	280
1901	345
1900	427
1899	530
1898	655
1897	800

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavana ei oteta huomioon työntekijän ansaitsemaa palkkaa sellaisessa työsuhteessa, jonka perusteella hän on oikeutettu saamaan samanaikaisesti eläkettä myös valtiolta, ellei hän ole tästä oikeudestaan luopunut. Perhe-

eläkkeeseen oikeuttavana sanottu palkka kuitenkin otetaan huomioon. Jos mainittu palkka jätetään vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä myönnettäessä huomioon ottamatta, suoritetaan palkkaa laskennallisesti vastaavan eläkkeen sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukainen pääoma-arvo valtiolle.

Työkyvyttömyyseläkkeen suuruutta määrättäessä ei oteta huomioon työntekijän ansaitsemaa palkkaa sellaisessa työsuhteessa, jonka alkaessa hänellä jo oli työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä oleva sairaus, vika tai vamma. Tämä ei kuitenkaan koske palkkaa, joka on ansaittu vähintään vuotta ennen työkyvyttömyyden syntymistä alkaneessa työsuhteessa.

Jos perhe-eläke myönnetään edunjättäjän jälkeen, joka kuollessaan ei saanut eläkettä, pidetään sovellettaessa 3 momenttia sekä 7 §:n 1 momenttia ja 9 §:n 1 momentin 2 kohtaa sairauden, vian tai vamman alkamispäivänä kuolinpäivää, jollei edunsaaja muuta selvitä.

Työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 ja 6 momentin säännöksiä sovellettaessa tämän lain mukainen eläke on rinnastettava työntekijäin eläkelain perusteella saatavaan eläkkeeseen ja tämän lain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttava palkka laskettuna aikayksikköä kohden otettava huomioon sanottujen säännösten edellyttämää korkeinta eläkkeen perusteena olevaa palkkaa valittaessa. Ensiksi mainittu palkka on, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, määrättävä siten, että se vastaa keskimäärin maksettavia palkkoja sen työeläkekassan tai 2 §:ssä tarkoitetun muun eläkelaitoksen vakuutettujen piiriin kuuluvissa vastaavissa töissä, jossa työntekijä on ollut vakuutettuna, mikäli ei näytetä, että hänen palkkansa on ollut oleellisesti tästä poikkeava, jolloin todellinen palkka on otettava määräämisperusteeksi.

9 §.

Tässä laissa säädetystä eläketurvasta vastaavat 2 §:ssä tarkoitetut eläkelaitokset, sikäli kuin ne eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

1) vanhuuseläkkeestä, siihen luettuna työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaiset muutokset, vastaa kukin eläkelaitos siltä osalta kuin eläke perustuu työntekijäin puolesta eläkelaitokselle suoritettujen maksujen perusteena olleisiin palkkoihin;

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 7 §:n 1 momenttia soveltaen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjättäjän 7 §:n 1 momenttia soveltaen laskettu työkyvyttömyyseläke, siltä osin kuin sitä on maksettu ajalta ennen sen kuukauden loppua, jona edunjättäjä olisi saavuttanut eläkeiän, näihin eläkkeisiin luettuna myös työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei eläkkeen alkamisen jälkeen sanotun lain 9 §:n perusteella annettuja korotuksia, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä tai edunjättäjä kuului saadessaan 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairauden, vian tai vamman tai, jos hän ei silloin enää ollut tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa, se eläkelaitos, jonka piiriin hän viimeksi oli kuulunut;

3) muista työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeistä, lukuun ottamatta työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti maksettavaa määrää, samoin kuin eläkkeen osista, jotka ylittävät 2 kohdassa mainitut määrät, sekä työntekijäin eläkelain perusteella maksettavista vastaavista vähimmäiseläketurvan mukaisista eläkkeistä ja eläkkeen osista ja eläketurvakeskuksen kustannuksista vastaavat eläkelaitokset yhdessä työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten kanssa, niin kuin on säädetty työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdissa; sekä

4) jos työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentin mukaisesti on vähennettävä tähän lakiin perustuvaa eläkettä, josta vastaavat kaksi tai useampi eläkelaitos, jaetaan vähennys näiden kesken niiden vastuulla olevien eläkkeen osien suhteessa.

Eläketurvakeskus antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet vastuun jakamisesta ja, jos eläkelaitosten kesken syntyy erimielisyyttä, ratkaisee asian.

10 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Vakuutusmaksuprosentti on määrättävä niin, että sen voidaan vakiosuuruisena pysy-

tettynä todennäköinen korkokanta ja muut vakuutusteknilliset seikat huomioon ottaen olettaa tuottavan tulon, joka riittää eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen, kuitenkin siten, että 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja menoja sekä muita työntekijäin eläkelain 9 §:n perusteella annettavia korotuksia varten tarvittava maksutulon osa voidaan periä vasta sitten, kun näitä menoja erääntyy maksettavaksi.

— — — — — — — — — — — — — — — —

11 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty ei koske lainaa, joka myönnetään työntekijäin eläkelain 4 §:n 6 momentin mukaan.

13 §.

Työntekijä ja edunsaaja menettävät oikeutensa tämän lain mukaan maksettavaan eläke-erään, jota he eivät ole nostaneet kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä lukien, jonka aikana se on erääntynyt maksettavaksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967.

Poiketen 10 §:n 2 momentin säännöksistä toteutetaan perhe-eläkkeiden aiheuttama vakuutusmaksujen korotus siten, että vakuutusmaksuprosenttia korotetaan asteittain vuoden 1971 alusta lukien viiden vuoden aikana.

Tätä lakia sovellettaessa pidetään 5 §:ssä säädettyä markkamääräistä rajamäärää vuoden 1962 yleistä palkkatasoa vastaavana.

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä annetun lain ja kansaneläkelain muuttamisesta.

Kansaneläkkeeseen suoritettavan tukilisän suuruus on nykyisin 300 markkaa vuodessa. Jos molemmilla puolisoilla on oikeus tukilisään, on tukilisän suuruus 480 markkaa vuodessa ja suoritetaan se puoleksi kummallekin puolisolle. Tukilisän saajien aseman parantamiseksi ehdotetaan, että tukilisän määrä korotettaisiin 600 markaksi vuodessa ja aviopuolisoille 960 markaksi vuodessa. Lisäksi ehdotetaan tukilisän saajien piiriä laajennettavaksi siten, että niille täyden tukiosan saajille, joiden omaisuus tai tulot ylittävät voimassa olevassa laissa säädetyt raja-arvot, mutta omaisuuden arvo ei kuitenkaan ylitä 5 000 markkaa tai puolisoiden yhteisen omaisuuden arvo 8 000 markkaa eikä vuositulo ylitä 600 markkaa tai puolisoiden yhteinen vuositulo 960 markkaa, suoritettaisiin tukilisä nykyisen suuruisena.

Ehdotetusta tukilisän korotuksesta ja tukilisän saajien piirin laajentamisesta johtuen tulevat tukilisäkustannukset nousemaan noin 75 miljoonaan markkaan vuodessa. Kun kansaneläkelaitos voi rahoittaa sanotuista kustannuksista noin 45 miljoonaa markkaa, on katsottu tarpeelliseksi ehdottaa, että työnantajan kansaneläkemaksu, jonka suuruus on 1½ % ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä, korotettaisiin 1¾ %:ksi, jolloin kansaneläkelaitoksen tulot lisääntyisivät noin 31 miljoonalla markalla vuodessa. Työnantajan kansaneläkemaksun korottaminen sisältyy ehdotukseen laiksi kansaneläkelain muuttamisesta.

Kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä annettua lakia ehdotetaan muodollisesti muutettavaksi vielä niin, että voimassa olevan lain 3 §:ssä olevat säännökset siirrettäisiin lain 2 §:ään ja viimeksi mainitun pykälän 3 momentissa olevat säännökset vuositulosta ja omaisuudesta sen sijaan lain 3 §:ään.

Sen nojalla, mitä edellä on sanottu, annetaan Eduskunnalle hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä 26 päivänä marraskuuta 1965 annetun lain (619/65) 2 ja 3 § näin kuuluviksi:

2 §.

Tukilisä suoritetaan täysimääräisen tukiosan saajalle, jos hänellä tai hänen puolisollaan ei ole omaisuutta eikä kansaneläkkeen lisäksi muuta tuloa.

Tukilisä suoritetaan myös taloudellisen tuen tarpeessa olevalle täyden tukiosan saajalle, jollei hänen omaisuutensa arvo ylitä 2 500 markkaa taikka, milloin hän on naimisissa, hänen ja hänen puolisonsa yhteisen omaisuuden arvo ylitä 4 000 markkaa eikä hänen vuositulonsa ylitä 300 markkaa tai, milloin hän on naimisissa, puolisoiden yhteinen vuositulo ylitä 480 markkaa.

Tukilisä on 600 markkaa vuodessa. Milloin molemmilla puolisoilla on oikeus tukilisään, on tukilisä 960 markkaa vuodessa ja maksetaan se puoleksi kummallekin puolisoista.

Jos täyden tukiosan saajan omaisuuden arvo ylittää 2 500 markkaa, mutta ei 5 000 markkaa taikka, milloin hän on naimisissa, hänen ja hänen puolisonsa yhteisen omaisuuden arvo ylittää 4 000 markkaa, mutta ei 8 000 markkaa ja hänen vuositulonsa ylittää 300 markkaa, mutta ei 600 markkaa tai, milloin hän on naimisissa, puolisoiden yhteinen vuositulo ylittää 480 markkaa, mutta ei 960 markkaa, suoritetaan tukilisänä kuitenkin ainoastaan 300 markkaa vuodessa. Milloin molemmilla puolisoilla on oikeus tukilisään, on

tukilisä tällöin 480 markkaa vuodessa ja maksetaan se puoleksi kummallekin puolisoista.

3 §.

Vuosituloila tarkoitetaan sitä tosiasiallista tuloa, jota asianomaisen henkilön voidaan kohtuullisen arvion mukaan edellyttää jatkuvasti vuosittain saavan.

Omaisuudeksi ei lueta eläkkeensaajan tai hänen puolisonsa omistaman ja heidän käytössään olevan asunnon arvoa. Vuosituloksi ei lueta kansaneläkelain mukaan maksettavaa kansaneläkettä mahdollisine lisineen, lapsilisälain (541/48) mukaan maksettavaa lapsilisää, erityislapsilisälain (538/60) mukaan maksettavaa erityislapsilisää, perhelisälain (375/43) mukaan maksettavaa perhelisää, kunnan huoltoapulain (116/56) mukaan antamaa huoltoapua, etua omaan tarpeeseen käytetystä asunnosta eikä valtion tai kunnan varoista suoritettavaa asumistukea.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1966. Tukilisä, joka myönnetään ennen 1 päivää toukokuuta 1967 tehdyn hakemuksen perusteella, suoritetaan saajalle lain voimaantulosta lukien, mikäli tämä silloin oli siihen oikeutettu.

Laki
kansaneläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain 3 §, sellaisena kuin se on 12 päivänä elokuuta 1957 annetussa laissa (288/57), näin kuuluvaksi:

3 §.

Vakuutetun on suoritettava vakuutusmaksu, sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

Työnantaja suorittaa, niin kuin siitä erikseen säädetään, työnantajan kansaneläkemaksuna yksi ja kolmeneljäsosaa sadalta ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1966, ja sitä sovelletaan niihin palkkoihin, jotka suoritetaan sanottuna päivänä tai sen jälkeen.

Naantalissa 30 päivänä kesäkuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sosiaaliministeri *Matti Koivunen.*

Sosiaalivaliokunnan mietintö N:o 3 hallituksen esityksen johdosta laeiksi kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä annetun lain ja kansaneläkelain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 16 päivältä syyskuuta 1966 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 51. Valiokunta on kuullut asiantuntijoina hallitusneuvos Olavi Alankoa sosiaaliministeriöstä, osastopäälliköitä Altti Aurelaa ja Kaarlo Saarta kansaneläkelaitoksesta sekä johtaja Tapani Virkkusta Suomen Työnantajain Keskusliitosta. Käsiteltyään asian valiokunta on yhtyen hallituksen esityksen perusteluihin päättänyt asettua puoltamaan esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä, kuitenkin eräin muodollista laatua olevin korjauksin, jotka on tehty kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä annetun lain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 2 §:n 4 momenttiin.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä 26 päivänä marraskuuta 1965 annetun lain (619/65) 2 ja 3 § näin kuuluviksi:

2 §.

(1—3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Jos täyden tukiosan saajan omaisuuden arvo *(poist.) ei ylitä* 5 000 markkaa taikka, milloin hän on naimisissa, hänen ja hänen puolisonsa yhteisen omaisuuden arvo *(poist.) ei ylitä* 8 000 markkaa ja hänen vuositulonsa *(poist.) ei ylitä* 600 markkaa tai, milloin hän on naimisissa, puolisoiden yhteinen vuositulo *(poist.) ei ylitä* 960 markkaa *eikä hakija ole oikeutettu 2 momentin mukaan tukilisään,* suoritetaan tukilisänä kuitenkin ainoastaan 300 markkaa vuodessa. Milloin molemmilla puolisoilla on oikeus tukilisään, on tukilisä tällöin 480 markkaa vuodessa ja maksetaan se puoleksi kummallekin puolisoista.

3 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Matilainen, varapuheenjohtaja Pakkanen (osittain), jäsenet Apajalahti, Aro, Eskelinen (osittain), Flinck, Granvik, Haarla, Hostila, Kuusi (osittain), Lagerroos, Melin, Männistö, Perheentupa, Sääskilahti (osittain), V. R. Virtanen sekä varajäsenet Saimo, Weckman ja Volotinen (osittain).

Vastalause.

Kannatamme, että tukilisien saajien piiriä laajennetaan ja että tukilisän suuruutta nostetaan. Rahoitussuunnitelman osalta emme kuitenkaan ole voineet yhtyä hallituksen esitykseen ja valiokunnan enemmistön kantaan. Työnantajien suorittama sosiaaliturvamaksu koostuu kansaneläkkeitä, lapsilisiä ja sairausvakuutusta varten koottavista maksuista. Nämä varat kootaan nimenomaan siinä tarkoituksessa, että ne käytetään asianomaisten lakien mukaisen sosiaaliturvan rahoittamiseen. Vuonna 1965 kertyi lapsilisämaksuista 417 miljoonaa markkaa, ja lapsilisiä maksettiin kuitenkin vain 303 miljoonaa markkaa. Valtiolle jäi näin ollen 114 miljoonan markan ylijäämä sosiaaliturvamaksuina kerätyistä varoista tältä osin. Tässä vaiheessa tehtävissä olevan arvion mukaan näyttää ilmeiseltä, että kuluvana vuonna tulee ylijäämää olemaan n. 150 miljoonaa markkaa.

Tukilisän lisärahoitustarpeeksi on esityksen perusteluissa ilmoitettu 30 miljoonaa markkaa. Kun sosiaaliturvamaksua jo nyt peritään noin 150 miljoonaa markkaa enemmän kuin mitä sosiaaliturvan rahoittamiseen todellisuudessa käytetään, on työnantajien sosiaaliturvamaksun korottaminen siten kuin lakiesityksessä kansaneläkelain muuttamisesta on esitetty säädettäväksi tarpeeton ja perusteeton toimenpide. Koska sosiaaliturvamaksujen perimisessä ja niillä katettavien etuuksien kustannuksissa on näin ilmeinen epäsuhde, jota esilläoleva lakiesitys edelleen kärjistäisi, olisi perittävien maksujen korottamisen asemesta suoritettava ensi tilassa seikkaperäinen tutkimus sosiaaliturvamaksujen tuotosta ja etuuksien kustannuksista. Lisäksi on todettava, että hallituksen esitys on syntynyt vakiintuneesta tavasta poiketen ilman, että asiasta on hankittu tarpeellisia lausuntoja. Kun katsomme, että tukilisien korotus voidaan rahoittaa kansaneläkelaitoksen rahastoista tai muuten nykyisen sosiaaliturvamaksun tuotosta, ehdotamme,

että Eduskunta päättäisi hylätä hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen laiksi kansaneläkelain muuttamisesta.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 1966.

P. R. Haarla. **Pirkko Aro.** **Ragnar Granvik.**
Jouni Apajalahti. **Ingvar S. Melin.**

Suuren valiokunnan mietintö N:o 27 hallituksen esityksen johdosta laeiksi kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä annetun lain ja kansaneläkelain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan sosiaalivaliokunnan mietinnössä n:o 3 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen sosiaalivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti; ja

että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laeiksi kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä annetun lain ja kansaneläkelain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 51 laeiksi kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä annetun lain ja kansaneläkelain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Sosiaalivaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 3 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 27, on hyväksynyt seuraavat lait, niistä jälkimmäisen valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin:

Laki

kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä 26 päivänä marraskuuta 1965 annetun lain (619/65) 2 ja 3 § näin kuuluviksi:

2 §.

Tukilisä suoritetaan täysimääräisen tukiosan saajalle, jos hänellä tai hänen puolisollaan ei ole omaisuutta eikä kansaneläkkeen lisäksi muuta tuloa.

Tukilisä suoritetaan myös taloudellisen tuen tarpeessa olevalle täyden tukiosan saajalle, jollei hänen omaisuutensa arvo ylitä 2 500 markkaa taikka, milloin hän on naimisissa, hänen ja hänen puolisonsa yhteisen omaisuuden arvo ylitä 4 000 markkaa eikä hänen vuositulonsa ylitä 300 markkaa tai, milloin hän on naimisissa, puolisoiden yhteinen vuositulo ylitä 480 markkaa.

Tukilisä on 600 markkaa vuodessa. Milloin molemmilla puolisoilla on oikeus tukilisään, on tukilisä 960 markkaa vuodessa ja maksetaan se puoleksi kummallekin puolisoista.

Jos täyden tukiosan saajan omaisuuden arvo ei ylitä 5 000 markkaa taikka, milloin hän on naimisissa, hänen ja hänen puolisonsa yhteisen omaisuuden arvo ei ylitä 8 000 markkaa ja hänen vuositulonsa ei ylitä 600 markkaa tai, milloin hän on naimisissa, puolisoiden yhteinen vuositulo ei ylitä 960 markkaa eikä hakija ole oikeutettu 2 momentin mukaan tukilisään, suoritetaan tukilisänä kuitenkin ainoastaan 300 markkaa vuodessa. Milloin molemmilla puolisoilla on oikeus tukilisään, on tukilisä tällöin 480 markkaa vuodessa ja maksetaan se puoleksi kummallekin puolisoista.

3 §.

Vuositulolla tarkoitetaan sitä tosiasiallista tuloa, jota asianomaisen henkilön voidaan kohtuullisen arvion mukaan edellyttää jatkuvasti vuosittain saavan.

Omaisuudeksi ei lueta eläkkeensaajan tai hänen puolisonsa omistaman ja heidän käytössään olevan asunnon arvoa. Vuosituloksi ei lueta kansaneläkelain mukaan maksettavaa kansaneläkettä mahdollisine lisineen, lapsilisälain (541/48) mukaan maksettavaa lapsilisää, erityislapsilisälain (538/60) mukaan maksettavaa erityislapsilisää, perhelisälain (375/43) mukaan maksettavaa perhelisää, kunnan huoltoapulain (116/56) mukaan antamaa huoltoapua, etua omaan tarpeeseen käytetystä asunnosta eikä valtion tai kunnan varoista suoritettavaa asumistukea.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1966. Tukilisä, joka myönnetään ennen 1 päivää toukokuuta 1967 tehdyn hakemuksen perusteella, suoritetaan saajalle lain voimaantulosta lukien, mikäli tämä silloin oli siihen oikeutettu.

Laki
kansaneläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain 3 §, sellaisena kuin se on 12 päivänä elokuuta 1957 annetussa laissa (288/57), näin kuuluvaksi:

3 §.

Vakuutetun on suoritettava vakuutusmaksu, sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

Työnantaja suorittaa, niin kuin siitä erikseen säädetään, työnantajan kansaneläkemaksuna yksi ja kolmeneljäsosaa sadalta ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1966, ja sitä sovelletaan niihin palkkoihin, jotka suoritetaan sanottuna päivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä.

Vuonna 1962 tehdyn vienti- ja tuontimaiden välisen kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloaika, jota on jatkettu vuonna 1965 tehdyllä pöytäkirjalla, päättyi 31 päivänä heinäkuuta 1966. Viime vuoden marraskuussa pidetyssä Kansainvälisen Vehnäneuvoston 44. kokouksessa sovittiin, että sopimusta jatketaan edelleen yhdellä vuodella eli 31 päivään heinäkuuta 1967 asti. Sopimuksen asiasisältöön ei näin ollen tässä vaiheessa tehdä muutoksia.

Suomi allekirjoitti sopimuksen edelleen pitentämistä koskevan pöytäkirjan 21 päivänä huhtikuuta 1966. Allekirjoituksen yhteydessä jätettiin Suomen puolesta pöytäkirjan mukainen ilmoitus, että Suomen hallitus ryhtyy hankkimaan pöytäkirjan hyväksymiseen tarvitsemansa valtuuden niin pian kuin se Suomen perustuslakien mukaan on mahdollista. Tällaisen ennakkoilmoituksen tehneen hallituksen edellytetään väliaikaisesti soveltavan pöytäkirjaa, ja sitä pidetään väliaikaisesti pöytäkirjan sopimuspuolena.

Kansainvälisten viljamarkkinoiden ja hintatason pitäminen mahdollisimman vakaana on kaikille kansainväliseen viljakauppaan osallistuville maille tärkeätä ja sillä on huomattava merkitys myös oman maamme viljapolitiikan kannalta. Samat syyt, jotka aikoinaan puolsivat sopimukseen liittymistä, vaativat, että Suomi edelleen osallistuu sanottuun sopimukseen.

Tämän vuoksi annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Genevessä 10 päivänä maaliskuuta 1962 tehtyyn kansainväliseen vehnäsopimukseen ja sen edelleen pitentämisestä Washingtonissa 4 päivänä huhtikuuta 1966 tehtyyn pöytäkirjaan sisältyvät määräykset, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, ovat voimassa 31 päivään heinäkuuta 1967 asti niin kuin niistä on sovittu.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Ulkoasiainministeri *Ahti Karjalainen.*

PÖYTÄKIRJA

vuoden 1962 kansainvälisen vehnäsopimuksen edelleen pitentämiseksi

Ottaen huomioon, että vuoden 1962 kansainvälisen vehnäsopimuksen, jota on pitennetty vuonna 1965 tehdyllä pöytäkirjalla, voimassaoloaika päättyy heinäkuun 31 päivänä 1966 sekä

haluten edelleen pitentää sopimuksen voimassaoloaikaa kansainvälisen vehnäneuvoston ko. sopimuksen 36 artiklan 2 kappaleessa tekemien suositusten mukaisesti ovat tämän pöytäkirjan allekirjoittaneet hallitukset sopineet seuraavasta:

1 artikla

Vuoden 1962 kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloajan pitentäminen

Vuonna 1965 tehdyllä pöytäkirjalla pitennetty vuoden 1962 kansainvälinen vehnäsopimus (jota jäljempänä sanotaan "sopimukseksi") on edelleen voimassa tämän pöytäkirjan osapuolten kesken heinäkuun 31 päivään 1967 asti.

2 artikla

Allekirjoittaminen, hyväksyminen ja liittyminen

1) Tämän pöytäkirjan voivat allekirjoittaa Washingtonissa huhtikuun 4 päivän ja 29 päivän 1966 välisenä aikana viimemainittu päivä mukaanluettuna sopimukseen liittyneet tai 4 päivään huhtikuuta 1966 mennessä siihen väliaikaisesti liittyneiksi katsotut hallitukset.

2) Tämä pöytäkirja alistetaan allekirjoittajahallituksien hyväksyttäväksi kunkin maan perustuslain edellytysten mukaisesti. Hyväksymisasiakirja talletetaan Amerikan Yhdysvaltain hallituksen huostaan viimeistään heinäkuun 15 päivänä 1966.

PROTOCOL

for the further extension of the International Wheat Agreement, 1962

The Governments signatory to this Protocol,

Considering that the International Wheat Agreement, 1962 which was extended by protocol in 1965, expires on 31 July 1966, and

Desiring to extend the Agreement in accordance with the recommendations of the International Wheat Council under paragraph (2) of Article 36 of the Agreement, for a further period,

Have agreed as follows:

Article 1

Extension of the International Wheat Agreement, 1962

The International Wheat Agreement, 1962 as extended by the 1965 Protocol (hereinafter called "the Agreement") shall continue in force between the parties to this Protocol until 31 July 1967.

Article 2

Signature, Acceptance, Approval and Accession

1) This Protocol shall be open for signature in Washington from 4 April 1966 until and including 29 April 1966 by the Governments parties to the Agreement, or which are provisionally regarded as parties to the Agreement, on 4 April 1966.

2) This Protocol shall be subject to acceptance or approval by the signatory Governments in accordance with their constitutional procedures. Instruments of acceptance or approval shall be deposited with the Government of the United States of America not later than 15 July 1966.

3) Tähän pöytäkirjaan voivat liittyä:

a) heinäkuun 15 päivään 1966 asti minkä hyvänsä maan hallitus, joka viimeistään tuona päivänä sopimuksessa määritellyin edellytyksin tai siten, kuin neuvosto ennen ko. valtion liittymistä määrää, on merkitty sopimuksen B- tai C-liitteen luetteloihin, tai

b) sopimuksen 35 artiklan 4 kappaleen edellyttämin tavoin.

4) Sopimuspuoleksi liittyminen tapahtuu tallettamalla liittymiskirja Amerikan Yhdysvaltain hallituksen huostaan.

5) Mille hyvänsä hallitukselle, joka heinäkuun 15 päivään 1966 mennessä ei ole tämän artiklan 2- tai 3 a-kohdan mukaisesti hyväksynyt tätä pöytäkirjaa tai liittynyt siihen, voi neuvosto myöntää pitennetyn määräajan hyväksymis- tai liittymiskirjan talletusta varten.

3) This Protocol shall be open for accession:

a) until 15 July 1966 by the Government of any country listed in Annex B or C to the Agreement as of that date, in accordance with the conditions specified in the Agreement or prescribed by the Council before its accession to the Agreement, or

b) as provided in paragraph (4) of Article 35 of the Agreement.

4) Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Government of the United States of America.

5) Any Government which has not accepted, approved or acceded to this Protocol by 15 July 1966 in accordance with paragraph (2) or (3) (a) of this Article may be granted by the Council an extension of time for depositing its instrument of acceptance, approval or accession.

3 artikla

Voimaantulo

1) Tämä pöytäkirja tulee voimaan hyväksymis- tai liittymiskirjansa pöytäkirjan 2 artiklan mukaisesti heinäkuun 15 päivään 1966 mennessä tallettaneiden hallitusten kohdalla seuraavasti:

a) sopimuksen I ja III—VII osiin nähden 16 päivänä heinäkuuta 1966 ja

b) sopimuksen II osaan nähden 1 päivänä elokuuta 1966

edellyttäen, että mainituilla hallituksilla ja tämän artiklan 3 kappaleen mukaisesti 15 päivään heinäkuuta 1966 mennessä ilmoituksen toimittaneilla hallituksilla oli tuona päivämääränä vähintään kaksi kolmasosaa viejämaiden äänistä ja vähintään kaksi kolmasosaa tuojamaiden äänistä tai että niillä olisi ollut nuo äänimäärät mikäli ne olisivat tuona päivämääränä olleet sopimuspuolia.

2) Tämä pöytäkirja tulee 15 päivän heinäkuuta 1966 jälkeen voimaan jokaisen hallituksen kohdalla sinä päivänä, jolloin se tallettaa hyväksymis- tai liittymiskirjansa, kuitenkin niin, että pöytäkirja sopimuksen II osaan nähden ei astu voimaan ennen kuin 1 päivänä elokuuta 1966.

3) Tämän pöytäkirjan voimaantuloa varten tämän artiklan 1 kappaleen mukaisesti mikä hyvänsä allekirjoittajahallitus tai tämän pöy-

Article 3

Entry into Force

1) This Protocol shall enter into force among those Governments which have deposited instruments of acceptance, approval or accession in accordance with Article 2 of this Protocol by 15 July 1966, as follows:

a) on 16 July 1966, with respect to Part I and Parts III to VII of the Agreement, and

b) on 1 August 1966, with respect to Part II of the Agreement,

provided, that such Governments and the Governments which have deposited notifications in accordance with paragraph (3) of this Article by 15 July 1966 are Governments which held not less than two-thirds of the votes of exporting countries and not less than two-thirds of the votes of importing countries under the Agreement on that date, or would have held such votes if they had been parties to the Agreement on that date.

2) This Protocol shall enter into force for any Government which deposits an instrument of acceptance, approval or accession after 15 July 1966 on the date of such deposit exept that the Protocol shall not enter into force with respect to Part II of the Agreement earlier than 1 August 1966.

3) For the purposes of entry into force of this Protocol in accordance with paragraph (1) of this Article, any signatory Government

täkirjan 2 artiklan 3 a-kohdan mukaisesti osapuoleksi liittymään oikeutettu hallitus tai mikä hyvänsä hallitus, jonka liittymishakemuksen neuvosto on tämän pöytäkirjan 2 artiklan 3 b-kohdassa määritellyin ehdoin hyväksynyt, voi 15 päivään heinäkuuta 1966 mennessä toimittaa Amerikan Yhdysvaltain hallitukselle ilmoituksen, että ko. hallitus ryhtyy hankkimaan pöytäkirjan hyväksymiseen tai siihen liittymiseen tarvitsemansa valtuudet niin pian kuin se on asianomaisen maan perustuslakien mukaan mahdollista. Edellytetään, että tällaisen ilmoituksen toimittanut hallitus väliaikaisesti soveltaa pöytäkirjaa ja sitä pidetään väliaikaisesti, neuvoston määräämän ajan, pöytäkirjan sopimuspuolena.

4) Jos tämän artiklan edellisissä kohdissa asetetut ehdot tämän pöytäkirjan voimaan astumiselle eivät ole 15 päivään heinäkuuta 1966 mennessä täytetyt, voivat ne hallitukset, jotka tuohon päivänmäärään mennessä ovat pöytäkirjan 2 artiklan mukaisesti sen hyväksyneet tai liittyneet siihen, yhteisesti päättää pöytäkirjan voimaantulosta niiden kesken tai ryhtyä mihin tahansa tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin.

4 artikla

Loppumääräykset

1) Sopimusta ja tätä pöytäkirjaa sovellettaessa tulee, kun viitataan maihin, joiden hallitukset ovat neuvoston sopimuksen 35 artiklan 4 kappaleen mukaisesti määräämin ehdoin liittyneet sopimukseen, sisällyttää myös maa, joka on liittynyt tähän pöytäkirjaan sen 2 artiklan 3 b-kohdan mukaisesti.

2) Amerikan Yhdysvaltain hallituksen tulee viipymättä ilmoittaa jokaiselle hallitukselle, joka on tai jonka katsotaan väliaikaisesti olevan tämän pöytäkirjan sopimuspuolena taikka joka 4 päivänä huhtikuuta 1966 on tai jonka silloin katsotaan väliaikaisesti olevan sopimuksen sopimuspuolena, jokaisesta tämän pöytäkirjan allekirjoittamisesta, sen hyväksymisestä tai siihen liittymisestä, jokaisesta tämän pöytäkirjan 3 artiklan 3 kappaleen mukaisesti toimitetusta ilmoituksesta sekä tämän pöytäkirjan voimaan astumisen päivämäärästä.

or any Government entitled to accede in accordance with paragraph (3) (a) of Article 2 of this Protocol or any Government whose application for accession has been approved by the Council on conditions established under paragraph (3) (b) of Article 2 of this Protocol may deposit a notification with the Government of the United States of America not later than 15 July 1966 containing an undertaking to seek acceptance, approval or accession to this Protocol as rapidly as possible in accordance vith its constitutional procedures. It is understood that a Government wich gives such a notification will provisionally apply the Protocol and be provisionally regarded as a party thereto for a period to be determined by the Council.

4) If by 15 July 1966 the conditions laid down in the preceding paragraphs of this Article for the entry into force of this Protocol are not fulfilled, the Governments of those countries which by that date have accepted, approved or acceded in accordance with Article 2 of this Protocol may decide by mutual consent that it shall enter into force among them, or they may take whatever other action they consider the situation requires.

Article 4

Final Provisions

1) For the purposes of the operation of the Agreement and this Protocol, any reference to countries the respective Governments of which have acceded to the Agreement on conditions prescribed by the Council in accordance with paragraph (4) of Article 35 of the Agreement shall include a country which has acceded to this Protocol in accordance with paragraph (3) (b) of Article 2 of this Protocol.

2) The Government of the United States of America shall promptly inform each Government which is a party or is provisionally regarded as a party to this Protocol, or which on 4 April 1966 is a party or is provisionally regarded as a party to the Agreement, of each signature, acceptance or approval of, or accession to this Protocol, of each notification made in accordance with paragraph (3) of Article 3 of this Protocol, and of the date of entry into force of this Protocol.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, kukin hallituksensa asianmukaisesti valtuuttamana, ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan kukin nimikirjoituksensa kohdalle merkittynä päivämääränä.

Tämän pöytäkirjan englannin-, ranskan-, venäjän- ja espanjankieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset. Alkuperäiset kappaleet talletetaan Amerikan Yhdysvaltain hallituksen arkistoon, joka lähettää jokaiselle pöytäkirjan allekirjoittaneelle ja siihen sopimuspuoleksi liittyneelle hallitukselle oikeiksi todistetut jäljennökset tekstistä.

Tehty Washingtonissa 4 päivänä huhtikuuta 1966.

(Allekirjoitukset)

In witness whereof the undersigned, duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Protocol on the dates appearing opposite their signatures.

The texts of this Protocol in the English, French, Russian and Spanish languages shall be equally authentic. The originals shall be deposited with the Governement of the United States of America, which shall transmit certified copies thereof to each signatory and acceding Government.

Done at Washington this fourth day of April nineteen hundred and sixty-six.

(Signatures)

7396/66/22

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö N:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 20 päivältä viime syyskuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 52. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut esityksestä Valtion viljavaraston toimitusjohtajaa Risto Vasaraa ja ulkoasiainministeriön jaostosihteeriä Eero Kekomäkeä, kunnioittaen esittää seuraavaa.

Käsiteltävänä olevaan esitykseen sisältyvällä pöytäkirjalla on sovittu vuoden 1962 kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä 31 päivään heinäkuuta 1967 asti. Esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta katsoo, että samoista syistä, jotka aikoinaan puolsivat Suomen liittymistä mainittuun vehnäsopimukseen, Suomen olisi edelleen oltava sopimuksen sopimuspuolena. Tämän vuoksi valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä, kuitenkin eräin muodollisin korjauksin. Sopimus sen voimassaoloajan pitentämisestä tehtyine pöytäkirjoineen olisi valiokunnan mielestä lisäksi käsiteltävä siinä järjestyksessä kuin jäljempänä on esitetty.

Edellä lausutun perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne vuonna 1962 tehtyyn kansainväliseen vehnäsopimukseen ja sen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä 4 päivänä huhtikuuta 1966 tehtyyn pöytäkirjaan sisältyvät määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta, olemaan voimassa sanotun pöytäkirjan mukaisesti.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

vuonna 1962 tehdyn kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Genevessä 10 päivänä maaliskuuta 1962 tehtyyn kansainväliseen vehnäsopimukseen ja sen *voimassaoloajan* edelleen pitentämisestä Washingtonissa 4 päivänä huhtikuuta 1966 tehtyyn pöytäkirjaan sisältyvät määräykset, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, ovat voimassa 31 päivään heinäkuuta 1967 asti niin kuin niistä on sovittu.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kuusi, varapuheenjohtaja Korsbäck, jäsenet Aitio, Lähteenmäki, Puntila, Rihtniemi, A. Saarinen, Takki ja Tiitu sekä varajäsenet Borg-Sundman, Kantola, Karvikko, Lahtela ja V. Mattila.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 73 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 6 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen ulkoasiainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 52 laiksi kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 6 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 73, on päättänyt

hyväksyä ne vuonna 1962 tehtyyn kansainväliseen vehnäsopimukseen ja sen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä 4 päivänä huhtikuuta 1966 tehtyyn pöytäkirjaan sisältyvät määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumusta, olemaan voimassa sanotun pöytäkirjan mukaisesti.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

vuonna 1962 tehdyn kansainvälisen vehnäsopimuksen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Genevessä 10 päivänä maaliskuuta 1962 tehtyyn kansainväliseen vehnäsopimukseen ja sen voimassaoloajan edelleen pitentämisestä Washingtonissa 4 päivänä huhtikuuta 1966 tehtyyn pöytäkirjaan sisältyvät määräykset, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, ovat voimassa 31 päivään heinäkuuta 1967 asti niin kuin niistä on sovittu.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi asuntohallituksesta annetun lain muuttamisesta.

Asuntohallitukseen ehdotetaan perustettavaksi 1 päivästä joulukuuta 1966, jolloin asuntohallitus aloittaa toimintansa, asuntosihteerin virkoja. Asuntohallituksesta 29 päivänä huhtikuuta 1966 annetun lain (251/66) 3 §:n 1 momentti olisi tämän johdosta täydennettävä. Lain 1 §:n 2 momentin mukaan asuntohallituksen viroista vain pääjohtajan ja johtajan virat ovat sopimuspalkkaisia. Koska kuitenkin myös niiden toimistopäällikön virkojen, joihin kelpoisuusehtona on arkkitehdin tai diplomi-insinöörin tutkinto, tulisi olla sopimuspalkkaisia, 2 momenttia olisi tämän mukaisesti muutettava.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, Eduskunnan hyväksyttäväksi annetaan seuraava lakiehdotus:

Laki

asuntohallituksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan asuntohallituksesta 29 päivänä huhtikuuta 1966 annetun lain (251/66) 3 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

3 §.

Asuntohallitukseen voidaan perustaa pääjohtajan, johtajan, toimistopäällikön, asuntosihteerin, ylikamreerin, kamreerin, toimistoinsinöörin, toimistoarkkitehdin, tutkijan, tarkastajan ja aktuaarin virkoja sekä rakennusmestarin, osastosihteerin, toimistosihteerin, reviisorin, kirjaajan, kanslistin, kirjanpitäjän, apulaiskirjaajan, apulaiskanslistin, konekirjoittajan, toimistoapulaisen, puhelunvälittäjän, ylivahtimestarin, vahtimestarin ja nuoremman vahtimestarin toimia. Näitä virkoja ja toimia voi olla eriluokkaisia.

Pääjohtajan ja johtajan virat sekä toimistopäällikön virka, johon kelpoisuusehtona on arkkitehdin tai diplomi-insinöörin tutkinto, voivat olla sopimuspalkkaisia.

— — — — — — — — — — — — — —

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sisäasiainministeri *Martti Viitanen.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 27 hallituksen esityksen johdosta laiksi asuntohallituksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 20 päivänä viimeksi kulunutta syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen n:o 53 laiksi asuntohallituksesta annetun lain muuttamisesta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä asettanut kannattamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä, kuitenkin eräin, muodollista laatua olevin korjauksin.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

asuntohallituksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan asuntohallituksesta 29 päivänä huhtikuuta 1966 annetun lain (251/66) 3 §:n 1 ja 2 momentti *näin kuuluviksi:*

3 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, varapuheenjohtaja Sarjala, jäsenet Haapanen, Hamara, Hietala, Honkonen, Jussila, Käkelä, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Pesola, Puhakka, Sandelin ja Siltanen.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 44 hallituksen esityksen johdosta laiksi asuntohallituksesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 27 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi asuntohallituksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 53 laiksi asuntohallituksesta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 27 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 44, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

asuntohallituksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan asuntohallituksesta 29 päivänä huhtikuuta 1966 annetun lain (251/66) 3 §:n 1 ja 2 momentti näin kuuluviksi:

3 §.

Asuntohallitukseen voidaan perustaa pääjohtajan, johtajan, toimistopäällikön, asuntosihteerin, ylikamreerin, kamreerin, toimistoinsinöörin, toimistoarkkitehdin, tutkijan, tarkastajan ja aktuaarin virkoja sekä rakennusmestarin, osastosihteerin, toimistosihteerin, reviisorin, kirjaajan, kanslistin, kirjanpitäjän, apulaiskirjaajan, apulaiskanslistin, konekirjoittajan, toimistoapulaisen, puhelunvälittäjän, ylivahtimestarin, vahtimestarin ja nuoremman vahtimestarin toimia. Näitä virkoja ja toimia voi olla eriluokkaisia.

Pääjohtajan ja johtajan virat sekä toimistopäällikön virka, johon kelpoisuusehtona on arkkitehdin tai diplomi-insinöörin tutkinto, voivat olla sopimuspalkkaisia.

— — — — — — — — — — — — — —

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

Eduskunnalle annetaan esitys vuoden 1966 kolmanneksi lisämenoarvioksi.

On odotettavissa, että rauhanturvaamistoimintaa Kyproksella edelleenkin jatketaan. Sen varalta, että Suomen hallitukselle esitetään pyyntö toiminnan jatkamisesta ja että hallitus katsoo tarkoituksenmukaiseksi siihen suostua, ehdotetaan suomalaisen valvontajoukon toiminnan jatkamista varten kolmella kuukaudella ensi lokakuun alusta kuluvan vuoden loppuun saakka myönnettäväksi valvontajoukon ylläpito- ja varustamismenoihin sekä koulutus-, huolto-, kuljetus- sekä kotiuttamismenoihin aikaisemmin myönnettyjen määrärahojen lisäksi 2 400 000 markkaa.

Asuntohallituksesta annetun lain (29. 4. 1966/251) mukaisesti perustetaan 1 päivästä joulukuuta 1966 lukien sisäasiainministeriön alaiseksi keskusvirastoksi asuntohallitus. Asuntohallituksen menoja varten joulukuulta 1966 ehdotetaan lisämenoarvioon otettavaksi 162 000 markkaa.

Huomattava määrä lähinnä liikennerikoksista tuomittuja henkilöitä odottaa edelleen pääsyä työsiirtolaan rangaistustaan suorittamaan. Samoin on puutetta vankisiirtolapaikoista. Jotta lisättäisiin mahdollisuuksia rangaistusten suorittamiseen työ- ja vankisiirtoloissa, ehdotetaan työsiirtoloille, työleireille ja vankisiirtoloille järjestettäviin töihin varattuun määrärahaan lisäystä 6 500 000 markkaa.

Tuloihin ehdotetaan tässä lisämenoarvioesityksessä lisäystä tupakkavalmisteveroon 10 000 000 markkaa ja nestemäisten polttoaineiden valmisteveroon samoin 10 000 000 markkaa sekä Yhdistyneiden Kansakuntien suorittamana korvauksena suomalaisen valvontajoukon rauhanturvaamistoiminnasta Kyproksella 3 209 000 markkaa. Säästöä on merkitty 12 Pl:n I luvun 5 momentin kohdalla 1 päivästä joulukuuta 1966 lukien lakkautettavan asuntotuotantotoimikunnan menoista 106 000 markkaa.

Kuluvan vuoden budjetoitujen tulojen ja menojen määrät tulisivat tämä lisämenoarvioesitys mukaan luettuna olemaan seuraavat:

	Tulot mk	Menot mk
Varsinainen tulo- ja menoarvio	6 962 832 900	6 962 660 995
Lisämenoarviot	117 210 358	186 986 697
Yhteensä	7 080 043 258	7 149 647 692

Sekä edellisessä että tässä lisämenoarvioesityksessä on lisäksi ilmoitettu eri momenteille kertyvän säästöä yhteensä 26 635 181 markkaa.

Seuraavassa perustellaan niitä lisäyksiä ja muutoksia, joita tällä kertaa ehdotetaan tulo- ja menoarvioon tehtäväksi.

A. TULOT.

Varsinaiset tulot.

Ensimmäinen Osasto.

Verot.

II. Välilliset verot.

Valmisteverot.

3. Tupakkavalmistevero. Viitaten valtioneuvoston päätökseen (29. 6. 1966/389) momentille merkitään lisäystä 10 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 291 116 783,20
„ 1965 „ ..... mk 308 708 654,61
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 350 000 000,—

8. Nestemäisten polttoaineiden valmistevero. Viitaten lakiin nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta (30. 6. 1966/372) momentille merkitään lisäystä 10 000 000 mk.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 209 337 630,51
„ 1965 „ ..... mk 345 325 669,37
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 425 000 000,—

Neljäs Osasto.

Sekalaiset tulot.

XI. Muut sekalaiset tulot.

7. Satunnaiset tulot. Hallitus on jatkanut toimenpiteitä suomalaisen valvontajoukon menojen korvaamiseksi maallemme Yhdistyneiden Kansakuntien toimesta samojen perusteiden mukaan kuin aikanaan ns. Suezin joukkojen menot korvattiin. Näitä korvauksia on aikaisemmin tuloarvioon merkittyjen korvausten lisäksi saatu 3 209 000 mk, mikä määrä merkitään tuloksi tälle momentille.

V. 1964 (tilinp.) ..... mk 16 175 139,39
„ 1965 „ ..... mk 27 216 387,80
„ 1966 (tuloarv.) ..... mk 15 000 000,—
„ 1966 (I lisämenoarv.) . mk 1 600 000,—
„ 1966 (II „) . mk 2 218 500,—

B. MENOT.

Varsinaiset menot.

Seitsemäs Pääluokka.

Sisäasiainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

XXIV. Asuntohallinto (uusi).

Asuntohallituksesta annetun lain (29. 4. 1966/251) mukaisesti perustetaan 1 päivästä joulukuuta 1966 lukien sisäasiainministeriön alaiseksi keskusvirastoksi asuntohallitus. Asuntohallituksen menoja varten joulukuulta 1966 ehdotetaan määrärahat otettaviksi tähän uuteen lukuun.

1. Palkkaukset. a) Asuntohallitukseen ehdotetaan perustettavaksi 1 päivästä joulukuuta 1966 lukien seuraavat virat ja peruspalkkaiset toimet:

	Palkkausluokka
1 pääjohtaja	S 19
Yleinen osasto	
1 johtaja	S 16
1 asuntosihteeri	A 29
1 asuntosihteeri	A 28
1 kamreeri	A 26
Rahoitusosasto	
1 johtaja	S 16
2 toimistopäällikköä	A 30
Teknillinen osasto	
1 johtaja	S 16
2 toimistopäällikköä	S 14
1 toimistoarkkitehti	A 30
2 toimistoinsinööriä	A 30
Tutkimus- ja suunnittelutoimisto	
1 toimistopäällikkö	B 1
1 tutkija	A 28
1 aktuaari	A 25
Osastojen yhteiset	
1 tarkastaja	A 25
2 rakennusmestaria	A 24
2 rakennusmestaria	A 22
3 osastosihteeriä	A 15
1 kirjaaja	A 15
4 kanslistia	A 12
3 konekirjoittajaa	A 9
3 toimistoapulaista	A 8
3 toimistoapulaista	A 7
1 ylivahtimestari	A 12
1 vahtimestari yp.	A 10

Vakinaisten virkojen ja toimien palkkauksiin ehdotetaan myönnettäväksi joulukuun ajaksi 59 696 mk.

b) Joulukuun 1 päivästä 1966 lukien ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
2 toimistoarkkitehtiä	A 30
2 toimistoinsinööriä	A 30
3 esittelijää	A 29
3 esittelijää	A 28
2 esittelijää	A 27
2 esittelijää	A 26
3 rakennusmestaria	A 22
1 kirjanpitäjä	A 14
2 kanslistia	A 11
1 vahtimestari yp.	A 10
2 konekirjoittajaa	A 9
2 toimistoapulaista	A 8
1 toimistoapulainen	A 7

Ylimääräisten toimien palkkauksiin ehdotetaan myönnettäväksi joulukuun ajaksi 35 494 mk.

c) Tilapäisen henkilökunnan palkkaamiseksi asuntohallitukseen joulukuun ajaksi ehdotetaan myönnettäväksi 10 110 mk.

d) Siivoojien ja lähettien palkkoja varten ehdotetaan myönnettäväksi 1 700 mk.

Momentin loppusumma on 107 000 mk.

2. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen. Kaluston ja konttorikoneiden hankkimista varten asuntohallitukseen ehdotetaan myönnettäväksi 15 000 mk.

Momentin loppusumma on 15 000 mk.

3. Sekalaiset menot. Asuntohallituksen matkakustannuksia, vuokra- ja valaistusmenoja, painatuskuluja ja sekalaisia menoja sekä asuntohallituksen yhteyteen perustettavan asuntotuotantoneuvottelukunnan menoja varten ehdotetaan myönnettäväksi 40 000 mk.

Momentin loppusumma on 40 000 mk.

Kahdestoista Pääluokka.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö sekä siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

I. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö.

5. Asuntotuotantotoimikunta. Asuntohallituksesta annetun lain (29. 4. 1966/251) mukaisesti sisäasiainministeriön alaiseksi keskusvirastoksi perustetaan 1 päivästä joulukuuta 1966 lukien asuntohallitus, jolle asuntotuotantotoimikunnan tehtävät siirtyvät. Tämän vuoksi asuntotuotantotoimikunta lakkautetaan sanotusta päivästä lukien, jolloin momentille jää säästöä 106 000 mk.

XIII. Erinäiset määrärahat.

5. Asuntorakennustoiminnan tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha). Viitaten siihen, mitä I luvun 5 momentin kohdalla on mainittu, ehdotetaan, että momentin määrärahaa joulukuun alusta 1966 lukien saadaan käyttää entisin perustein asuntohallituksen toimesta.

7. Lapsiperheiden asumistuki (arviomääräraha). Viitaten siihen, mitä I luvun 5 momentin kohdalla on mainittu, ehdotetaan, että momentin määrärahaa joulukuun alusta 1966 lukien saadaan käyttää entisin perustein asuntohallituksen toimesta.

Viidestoista Pääluokka.

Sekalaiset yleiset menot.

II. Erinäiset määrärahat.

36. YK:n suomalaisen valvontajoukon menot (siirtomääräraha). Sen varalta, että Suomen hallitukselle esitetään pyyntö rauhanturvaamistoiminnan jatkamisesta Kyproksella ja että hallitus katsoo tarkoituksenmukaiseksi siihen suostua, ehdotetaan suomalaisen valvontajoukon toiminnan jatkamista varten kolmella kuukaudella ensi lokakuun alusta kuluvan vuoden loppuun saakka myönnettäväksi YK:n suomalaisen valvontajoukon toimikauden pidentämisestä aiheutuviin ylläpito- ja varustamismenoihin sekä koulutus-, huolto-, kuljetus- sekä kotiuttamismenoihin siirtomäärärahana aikaisemmin myönnettyjen määrärahojen lisäksi 2 400 000 mk.

V. 1964	(tilinp.)	mk	16 136 000,—
„ 1965	„	mk	13 900 000,—
„ 1966	(I lisämenoarv.)..	mk	2 550 000,—
„ 1966	(II „)..	mk	1 900 000,—

Pääomamenot.

Kahdeskymmenes Pääluokka.

Tuloa tuottamattomat pääomamenot.

III. Erinäiset yleiset työt.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

7. Työsiirtoloille, työleireille ja vankisiirtoloille järjestettävät työt (siirtomääräraha). Tarpeellisiksi osoittautuneiden työ- ja vankisiirtolapaikkojen varaamiseksi vuoden 1966 heinäkuun puolivälistä alkaen ehdotetaan huomioon ottaen, että työntekijämäärä on lisääntynyt 900:lla ja vankimäärä 600:lla, momentille lisäystä 6 500 000 mk. Huomioon ottaen, että oikeusministeriön vankeinhoito-osaston käytettävissä olevat 6 pääluokan määrärahat eivät riitä uusien työsiirtoloiden tilapäisen henkilökunnan palkkaukseen, virkapukujen hankintaan eikä kalusto-, vaatetus- ja kansliamenoihin, ehdotetaan samalla, että määrärahasta saataisiin käyttää näihin tarkoituksiin tämän vuoden aikana enintään 200 000 mk.

V.	1964	(tilinp.)	mk 22 000 000,—
„	1965	„	mk 22 000 000,—
„	1966	(menoarv.)	mk 26 000 000,—
„	1966	(II lisämenoarv.)	mk 2 500 000,—

Edellä esitetyn nojalla ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä seuraavat lisäykset ja muutokset vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon:

Lisäyksiä ja muutoksia vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

A. TULOT.

Varsinaiset tulot.

Ensimmäinen Osasto.

Verot.

II. Välilliset verot.

Valmisteverot.

3.	Tupakkavalmistevero, lisäystä	10 000 000
8.	Nestemäisten polttoaineiden valmistevero, lisäystä	10 000 000

II luku: 20 000 000.
1 Os.: 20 000 000.

Neljäs Osasto.

Sekalaiset tulot.

XI. Muut sekalaiset tulot.

7.	Satunnaiset tulot, lisäystä	3 209 000

XI luku: 3 209 000.
4 Os.: 3 209 000.

Lisäystä tuloihin:
23 209 000.

B. MENOT.

Varsinaiset menot.

Seitsemäs Pääluokka.

Sisäasiainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

XXIV. Asuntohallinto.

1.	Palkkaukset	107 000
2.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen	15 000
3.	Sekalaiset menot	40 000

XXIV luku: 162 000.
7 Pl.: 162 000.

Viidestoista Pääluokka.

Sekalaiset yleiset menot.

II. Erinäiset määrärahat.

36.	YK:n suomalaisen valvontajoukon menot (siirtomääräraha)	2 400 000

II luku: 2 400 000.
15 Pl.: 2 400 000.

Lisäystä varsinaisiin menoihin:
2 562 000.

Pääomamenot.

Kahdeskymmenes Pääluokka.

Tuloa tuottamattomat pääomamenot.

III. Erinäiset yleiset työt.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

7. Työsiirtoloille, työleireille ja vankisiirtoloille järjestettävät työt (siirtomääräraha), lisäystä 6 500 000

III luku: 6 500 000.
20 Pl.: 6 500 000.

Lisäystä pääomamenoihin:
6 500 000.

Lisäystä menoihin:
9 062 000.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 28 hallituksen esityksen johdosta lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

Eduskunta on 23 päivänä viimeksi kulunutta syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen n:o 54 lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

Valiokunta on käsitellyt asian ja päättänyt asettua puoltamaan esityksen hyväksymistä, kuitenkin seuraavin huomautuksin.

7 Pl. XXIV:1. Valiokunta lausuu pitävänsä oikeudenmukaisena ja kohtuullisena, että niille ARAVAn toimihenkilöille, jotka siirtyvät asuntohallituksen uusiin virkoihin ja toimiin, myönnettäisiin samat oikeudet, jotka nimittämiskirjalain (202/1926) 17 §:n mukaan kuuluvat peruspalkkaisille viran ja toimen haltijoille heidän virkasuhteensa muuttuessa. Valiokunta edellyttää sen vuoksi, että hallitus voi henkilökohtaisia palkkauksenlisiä myöntämällä järjestää asian niin, että asuntohallituksen virkoihin ja toimiin siirrettävien ARAVAn toimihenkilöiden palkkaus ei tämän uudelleenjärjestelyn johdosta pienene.

Edellä lausuttuun viitaten ja muissa kohdin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä seuraavat lisäykset ja muutokset vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon:

Numerotaulukko.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, varapuheenjohtaja Sarjala, jäsenet Antila, Haapanen, Haapasalo, Hamara, Heinonen, Hietala, Honkonen, Jussila, Karvikko, Käkelä, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Jämsén, Kiviaho, Koppanen, Lahtela, Lukkarinen, Pesola, Puhakka, Rodén, Salla, Sandelin, Silander, Siltanen ja Tallgren.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 54 lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon, ja Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 28.

Eduskunta on hyväksynyt Hallituksen esityksen seuraavin huomautuksin.

7 Pl. XXIV: 1. Eduskunta lausuu pitävänsä oikeudenmukaisena ja kohtuullisena, että niille ARAVAn toimihenkilöille, jotka siirtyvät asuntohallituksen uusiin virkoihin ja toimiin, myönnettäisiin samat oikeudet, jotka nimittämiskirjalain (202/1926) 17 §:n mukaan kuuluvat peruspalkkaisille viran ja toimen haltijoille heidän virkasuhteensa muuttuessa. Eduskunta edellyttää sen vuoksi, että Hallitus voi henkilökohtaisia palkkauksenlisiä myöntämällä järjestää asian niin, että asuntohallituksen virkoihin ja toimiin siirrettävien ARAVAn toimihenkilöiden palkkaus ei tämän uudelleenjärjestelyn johdosta pienene.

Edellä lausuttuun viitaten ja muissa kohdin Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen Eduskunta on päättänyt

hyväksyä seuraavat lisäykset ja muutokset vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon:

Lisäyksiä ja muutoksia vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon.

A. TULOT.

Varsinaiset tulot.

Ensimmäinen Osasto.

Verot.

II. Välilliset verot.

Valmisteverot.

3.	Tupakkavalmistevero, lisäystä	10 000 000
8.	Nestemäisten polttoaineiden valmistevero, lisäystä	10 000 000

II luku: 20 000 000.

1 Os.: 20 000 000.

Neljäs Osasto.

Sekalaiset tulot.

XI. Muut sekalaiset tulot.

7.	Satunnaiset tulot, lisäystä	3 209 000

XI luku: 3 209 000.

4 Os.: 3 209 000.

Lisäystä tuloihin: 23 209 000.

B. MENOT.

Varsinaiset menot.

Seitsemäs Pääluokka.

Sisäasiainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat.

XXIV. Asuntohallinto.

1.	Palkkaukset	107 000
2.	Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen	15 000
3.	Sekalaiset menot	40 000

XXIV luku: 162 000.
7 Pl.: 162 000.

Viidestoista Pääluokka.

Sekalaiset yleiset menot.

II. Erinäiset määrärahat.

36.	YK:n suomalaisen valvontajoukon menot (siirtomääräraha)	2 400 000

II luku: 2 400 000.
15 Pl.: 2 400 000.

Lisäystä varsinaisiin menoihin:
2 562 000.

Pääomamenot.

Kahdeskymmenes Pääluokka.

Tuloa tuottamattomat pääomamenot.

III. Erinäiset yleiset työt.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön kohdistuvat hallinnonhaarat.

7. Työsiirtoloille, työleireille ja vankisiirtoloille järjestettävät työt (siirtomääräraha), lisäystä 6 500 000

III luku: 6 500 000.
20 Pl.: 6 500 000.

Lisäystä pääomamenoihin:
6 500 000.

Lisäystä menoihin:
9 062 000.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi uusien virkojen perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Hallituksen esitykseen 10 päivältä kesäkuuta 1966 lisäyksiksi ja muutoksiksi vuoden 1966 tulo- ja menoarvioon (No 25/1966 Vp.) sisältyi ehdotuksia eräiden uusien sopimuspalkkaisten virkojen perustamisesta. Kun tällaisten ehdotusten hyväksyminen tietäisi eräiden virastojen ja yleisten laitosten menosääntöjen perusteiden muuttamista ja tästä hallitusmuodon 65 §:n mukaan on säädettävä lailla ja kun näiden virkojen osalta ei vielä näin ole menetelty, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

uusien virkojen perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Muuttaen eräiden virastojen ja yleisten laitosten menosääntöjen perusteita säädetään Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

1 §.

Jäljempänä mainittuihin virastoihin ja yleisiin laitoksiin voidaan perustaa seuraavat sopimuspalkkaiset virat:

rautatiehallitukseen talousosaston johtajan, apulaisosastopäällikön, koneinsinöörin, geologi-insinöörin, kemisti-insinöörin, ratainsinöörin ja arkkitehdin virat;

rautatielaitoksen linjahallintoon ratainsinöörin ja koneinsinöörin virat;

pääkonepajoihin koneinsinöörin virka;

posti- ja lennätinhallitukseen johtajan, yli-insinöörin ja apulaistoimistopäällikön virat;

posti- ja lennätinlaitoksen linjahallintoon puhelinpiirin päällikön virka; sekä

posti- ja lennätinlaitokseen ilmailuviestitoimintaa varten ilmailuviesti-insinöörin virka.

2 §.

Tätä lakia sovelletaan päivästä kuuta 1966 lukien.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 29 hallituksen esityksen johdosta laiksi uusien virkojen perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Eduskunta on 20 päivänä viimeksi kulunutta syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen n:o 55 laiksi uusien virkojen perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen todennut ehdotetun uuden lain tarpeelliseksi. Valiokunta siten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, varapuheenjohtaja Sarjala, jäsenet Hamara, Hietala, Honkonen, Käkelä, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Pesola, Puhakka, Sandelin, Silander ja Siltanen.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 45 hallituksen esityksen johdosta laiksi uusien virkojen perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 29 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi uusien virkojen perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 55 laiksi uusien virkojen perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 29 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 45, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

uusien virkojen perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Muuttaen eräiden virastojen ja yleisten laitosten menosääntöjen perusteita säädetään Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

1 §.

Jäljempänä mainittuihin virastoihin ja yleisiin laitoksiin voidaan perustaa seuraavat sopimuspalkkaiset virat:

rautatiehallitukseen talousosaston johtajan, apulaisosastopäällikön, koneinsinöörin, geologi-insinöörin, kemisti-insinöörin, ratainsinöörin ja arkkitehdin virat;

rautatielaitoksen linjahallintoon ratainsinöörin ja koneinsinöörin virat;

pääkonepajoihin koneinsinöörin virka;

posti- ja lennätinhallitukseen johtajan, yli-insinöörin ja apulaistoimistopäällikön virat;

posti- ja lennätinlaitoksen linjahallintoon puhelinpiirin päällikön virka; sekä

posti- ja lennätinlaitokseen ilmailuviestitoimintaa varten ilmailuviesti-insinöörin virka.

2 §.

Tätä lakia sovelletaan päivästä kuuta 1966 lukien.

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Auto- ja moottoripyöräverosta vuonna 1962 annetun lain (370/62) mukaan, sellaisena kuin sanottu laki on siihen viime kesäkuun 30 päivänä annetulla lailla (357/66) tehdyn muutoksen jälkeen voimassa, autoveroa suoritetaan auton verotusarvon määrä korotettuna 50 prosentilla ja vähennettynä 2 250 markalla, kuitenkin niin, että veron määrä on aina vähintään 50 prosenttia verotusarvosta.

Valtion tulojen ja menojen tasapainottaminen edellyttää muun ohessa, että auto- ja moottoripyöräveroa kannetaan myös vuoden 1967 aikana. Tähän nähden ja kun henkilöautojen kysynnän rajoittaminen ottaen huomioon ulkomainen maksutaseemme on edelleen tarpeellista, Hallitus esittää, että auto- ja moottoripyöräverosta annettu laki, sellaisena kuin se on muutettuna voimassa, säädettäisiin olemaan voimassa edelleen 1 päivästä tammikuuta 1967 saman vuoden loppuun.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Auto- ja moottoripyöräverosta 13 päivänä heinäkuuta 1962 annettu laki (370/62), sellaisena kuin se on osittain muutettuna 22 päivänä marraskuuta 1963, 30 päivänä joulukuuta 1964, 22 päivänä lokakuuta ja 30 päivänä joulukuuta 1965 sekä 30 päivänä kesäkuuta 1966 annetuilla laeilla (513/63, 649/64, 547/65, 739/65 ja 357/66), on edelleen voimassa 1 päivästä tammikuuta 1967 saman vuoden loppuun ja sitä sovelletaan myös, milloin ajoneuvo on luovutettu tullivalvonnasta tai toimitettu vuoden 1967 aikana.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 24 hallituksen esityksen johdosta laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunta on 20 päivänä viimeksi kulunutta syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 56 laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta pitää auto- ja moottoripyöräveron kantamista nykyisten perusteiden mukaan myös ensi vuoden aikana välttämättömänä ja on sen vuoksi asettunut puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Heinonen, Jussila, Karvikko, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Koppanen, Puhakka, Rodén, Silander, Siltanen ja Tallgren.

Vastalause.

Autot ja moottoripyörät ovat joutuneet jatkuvasti kiristyvän verotuksen kohteeksi. Tällainen menettely on kansantaloudellisesti epäviisasta. Auto ei nyky-yhteiskunnassa ole mikään ylellisyysesine, vaan välikappale kasvavien taloudellisten arvojen luomiseksi. Yrittäjätoiminnan ja erilaisten palveluelinkeinojen toiminnan tehostamiseksi on välttämätöntä ryhtyä asteettain alentamaan nykyistä autoveroa. Moottoripyörä puolestaan on nuorten ja vähävaraisten kulkuneuvo, minkä vuoksi se olisi vapautettava kokonaan moottoripyöräverosta.

Edellä sanotun johdosta ehdotamme,

että käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen perusteella hyväksyttäisiin seuraava lakiehdotus:

Autoverolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Henkilöautosta ja sellaisesta muusta autosta, jonka oma paino on alle 1 800 kiloa, on maahan tuotaessa tai mikäli kysymyksessä on maassa valmistettu edellä mainittu ajoneuvo, kun valmistaja ensi kerran luovuttaa ajoneuvon, suoritettava valtiolle autoveroa, sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Siitä, millaista ajoneuvoa on pidettävä 1 momentissa tarkoitettuna autona ja mihin ryhmään ajoneuvo on luettava, on voimassa, mitä tieliikennelain (143/57) nojalla on erikseen säädetty.

2 §.

Velvollinen suorittamaan autoveroa on ulkomailta tuodusta autosta maahantuoja sekä maassa valmistetusta ajoneuvosta sen valmistaja.

Valmistamisella tarkoitetaan myös maassa tapahtuvaa kokoonpanoa, jollei ajoneuvosta ole jo maahan tuotaessa ollut autoveroa suoritettava.

Veronalaisena luovutuksena pidetään myös ajoneuvon ottamista verovelvollisen omaan tai hänen toisen liikkeensä käyttöön sekä sen antamista vuokralle tai muuta ajoneuvon hallinnan ensimmäistä siirtämistä toiselle.

3 §.

Autoveroa suoritetaan auton verotusarvon määrä vähennettynä 1 500 markalla, kuitenkin niin, että veron määrä aina on vähintään 35 % verotusarvosta.

4 §.

Maahan tuodun auton verotusarvo on sen tullilaissa tarkoitettu normaalihinta lisättynä tullilla ja valmisteverolla, jos niitä on ajoneuvosta maksettava.

Maassa valmistetun auton verotusarvo on se myyntihinta, jolla valmistaja myymästään autosta ostajaa veloittaa, kuitenkin siten, että veloitushinnasta vähennetään autovero ynnä liikevaihtovero sekä erillisinä veloitetut vakuutusmaksut ja rahtikulut, jotka ovat valmistajalle aiheutuneet ajoneuvon lähettämisestä ostajalle. Milloin kysymyksessä on muu veronalainen luovutus kuin myynti, verotusarvo on mainituin tavoin laskettua myyntihintaa vastaava arvo.

Ajoneuvon verotusarvoa määrättäessä katsotaan ajoneuvoon kuuluvan vähintään ne varusteet, jotka siinä, sen mukaan kuin erikseen on säädetty, tulee olla, jotta se voitaisiin hyväksyä liikenteeseen, tuulilasinpesijää, takaheijastimia, ulkopeilejä ja roiskesuojia sekä tieliikennelaissa tarkoitettua erityistä laitetta ajoneuvon luvattoman käytön estämiseksi ja, mikäli auto tuodaan maahan ilman akkua, akkua kuitenkaan lukuun ottamatta, sekä sellaiset muut varusteet, joita, sen mukaan kuin kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö määrää, on pidettävä Suomen oloissa tavanomaisina.

5 §.

Liikevaihtoveroa laskettaessa ei autoveroa lueta veloitushintaan tai ajoneuvon muuhun arvoon, jonka perusteella liikevaihtovero määrätään.

6 §.

Autoverosta on vapaa palo-, sairas- ja ruumisauto sekä kuorma-auto samoin kuin sellainen pakettiauto, jota sen rakenteeseen ja varusteisiin katsoen on pidettävä ensisijaisesti vain tavaran kuljetukseen tarkoitettuna ja jonka kokonaispaino on vähintään 1 700 kiloa. Verosta on myös vapaa sellainen auto, jossa on maastossa kulkemista varten nelipyöräveto, maastovaihdelaatikko ja erityinen voimansiirtoakseli työkoneiden käyttämistä varten. Autoverosta on niin ikään vapaa sellainen auto, jonka valmistaja myy ulkomaille tai maastaviejälle. Veroa ei ole suoritettava myöskään autosta, joka maahan tuotaessa on muulla perusteella kuin tullitariffilain tai siihen verrattavan tulleja koskevan sopimuksen mukaan tullivapaa, eikä ajoneuvosta, joka on viety ulkomaille korjattavaksi ja vuoden kuluessa sen jälkeen tuodaan sieltä takaisin. Jos vieraan valtion Suomessa olevan lähetystön tai lähetetyn konsulin viraston tai niihin verrattavan muun ulkomaisen edustuston henkilökuntaan kuuluva henkilö myy maahan tullivapaasti tuomansa auton, on siitä suoritettavasta autoverosta voimassa, mitä tullista on säädetty tai muutoin määrätty.

Mikäli veronalaisena maahan tuotu auto on sitä ensi kertaa rekisteröitäessä merkitty rekisteriin pakettiautona tai ammattimaiseen liikenteeseen käytettäväksi tahi milloin autoa ensi kertaa rekisteröitäessä rekisteriin on tehty merkintä auton käyttämisestä koululajoon, on se, joka tällöin on rekisteröity auton omistajaksi tai haltijaksi ja joka käyttää sitä pääasiallisesti pakettiautona tai mainittuihin tarkoituksiin, oikeutettu, auton oltua haltijan käytössä kuitenkin vasta tämän tultua rekisteröidyksi auton omistajaksi, hakemuksesta saamaan tullihallitukselta takaisin maahan tuotaessa suoritetun autoveron määrän. Palautusta on uhalla, että oikeus sen saamiseen on menetetty,

haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija on merkitty autorekisteriin auton omistajaksi.

Mitä 2 momentissa on säädetty, noudatettakoon myös, milloin kysymyksessä on maassa valmistettu veronalaisena hankittu auto, kuitenkin siten, että palautusta on tällöin haettava asianomaiselta liikevaihtoverotoimistolta.

Jos 1 momentin nojalla verosta vapaan palo-, sairas- tai ruumisauton, kuorma-auton tahi pakettiauton rakennetta on muutettu siten, että ajoneuvo ei enää ole sellainen kuin mainitussa momentissa, ottaen huomioon 1 §:n 2 momentin ja 21 §:n säännökset, tarkoitetaan, on ajoneuvon omistaja velvollinen tekemään tästä ilmoituksen kahden viikon kuluessa autorekisterikeskukselle. Samoin on se, joka 2 tai 3 momentin nojalla on saanut autoveron takaisin tai omistaa auton, josta vero on palautettu tai 10 §:n 3 momentin mukaisesti jätetty maksuunpanematta, velvollinen, jos autoa ei enää käytetä pääasiallisesti pakettiautona tai ammattimaiseen liikenteeseen tahi kouluajoon, tekemään tästä edellä mainitussa ajassa ilmoituksen autorekisterikeskukselle. Milloin tässä momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus on laiminlyöty, on poliisiviranomaisen estettävä auton käyttö, kunnes sanottu velvollisuus on täytetty.

7 §.

Valmistajan verotuksessa on verokautena kalenterivuoden neljännes.

8 §.

Valmistajan suoritettava autovero lasketaan:

1) niiden 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen määrien perusteella, joilla valmistaja on ostajaa verokauden kunkin kalenterikuukauden aikana veloittanut; ja

2) verokauden kunkin kalenterikuukauden aikana 2 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla käyttöön otettujen tai luovutettujen ajoneuvojen yhteisestä verotusarvosta.

9 §.

Maahan tuodusta ajoneuvosta kannetaan vero tulliviranomaisen toimesta tullauksen yhteydessä, ennen kuin ajoneuvo luovutetaan vapaaseen liikkeeseen.

Maassa valmistetusta ajoneuvosta on vero suoritettava kultakin verokauteen sisältyvältä kalenterikuukaudelta seuraavan kalenterikuukauden kuluessa.

10 §.

Mikäli ammattimaiseen liikenteeseen tai kouluajoon käytetty auto, josta vero on 6 §:n 2 tai 3 momentin nojalla palautettu, ilmoitetaan tai olisi ilmoitettava merkittäväksi autorekisteriin muun omistajan tai haltijan kuin autosta veronpalautuksen saaneen käyttäjän, hänen kuoltuaan hänen oikeudenomistajansa tai toisen, veronpalautukseen oikeutetun ammattimaisen liikenteen harjoittajan tai autokoulun pitäjän nimiin, tulee autorekisterikeskuksen maksuunpanna autovero sanotun käyttäjän tai auton luovuttaneen oikeudenomistajan maksettavaksi.

Mitä 1 momentissa on säädetty autoveron maksuunpanosta, on myös noudatettava, jos käy ilmi, että autoa, vaikka se on vielä liikenteessä, ei enää käytetä pääasiallisesti mainittuihin tarkoituksiin. Sanotun 1 momentin säännöksiä on myös sovellettava ammattimaisen liikenteen harjoittajaan ja autokoulun pitäjään, joka, sen mukaan kuin edellä on säädetty, on auton verotta saaneelta hankkinut auton, ilman, että veroa on maksuunpantu.

Autorekisterikeskuksen on myös maksuunpantava autovero, milloin autosta tehdään tai olisi tehtävä 6 §:n 4 momentissa tarkoitettu auton rakenteen muutosta koskeva ilmoitus. Veroa ei ole kuitenkaan ilmoituksen johdosta maksuunpantava pakettiautosta, jota sen rakenteeseen tehdystä muutoksesta huolimatta edelleen käytetään pääasiallisesti tavaran kuljetukseen. Autorekisterikeskuksen on niin ikään maksuunpantava vero, jos pakettiauto, josta vero on 6 §:n 2 tai 3 momentin nojalla palautettu tai edellä olevan mukaisesti jätetty maksuunpanematta, ilmoitetaan tai olisi ilmoitettava merkittäväksi autorekisteriin muuna autona tai jos sitä, vaikka se on vielä liikenteessä, lakataan käyttämästä pääasiallisesti pakettiautona.

11 §.

Milloin 10 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa ajoneuvon luovutushetkellä tai ajoneuvon veronpalautuksen tahi verovapauden edellytysten muutoin lakatessa olemasta voimassa ei ole kulunut puolta vuotta siitä, kun auto

ensi kertaa rekisteröitiin, maksuunpantava vero on koko palautetun veron määrä tai se määrä, mikä ajoneuvosta olisi tullut sitä tullattaessa tai toimitettaessa verona kantaa, jollei se tällöin olisi ollut verosta vapaa. Jos ajoneuvon ensimmäisestä rekisteröimisestä on sen veronpalautuksen tai verovapauden edellytysten lakatessa olemasta voimassa kulunut puoli vuotta tai enemmän, alennetaan veroa edellä tarkoitetusta täydestä määrästä kuudellatoista ja kahdella kolmasosa veroprosentilla jokaista täyttä puolta vuotta kohti.

12 §.

Autorekisterikeskuksen maksuunpannessa autoveron on maksulippuun merkittävä, paitsi tietoja maksuvelvollisesta, mitä veroa maksulippu koskee, suoritettavan veron määrä sekä maksun suoritustapa ja -aika.

Maksuunpannulle veromäärälle suoritettavasta veronlisäyksestä noudatetaan, mitä siitä on säädetty veronmaksun laiminlyömisen johdosta suoritettavasta veronlisäyksestä annetussa laissa (1077/43), sellaisena kuin se on siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Jollei maksuunpantua veroa ole suoritettu maksulippuun merkittynä maksuaikana, ulosotetaan vero säädettyine veronlisäyksineen tehdyn valituksen estämättä ja ilman tuomiota ja päätöstä, niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin on säädetty.

13 §.

Milloin ajoneuvon valmistaja on ostajalle autoveron suorittamisen jälkeen antamansa ostoalennuksen tai hinnan palautuksen johdosta joutunut maksamaan autoveroa enemmän ,kuin mitä ajoneuvon hinta mainittu ostoalennus tai palautus huomioon ottaen olisi edellyttänyt, valmistaja on oikeutettu, esitettyään tarvittavan selvityksen, saamaan liikaa suorittamansa veron takaisin.

Takaisinsaantia on haettava asianomaiselta liikevaihtoverotoimistolta sitä verokautta koskevan veroilmoituksen yhteydessä, jonka aikana hinnan palautus tai ostoalennus on annettu.

14 §.

Jos moottoriajoneuvoa tullattaessa ajoneuvon havaitaan kuljetuksen aikana tai sen ollessa tullivalvonnan alaisena olennaisesti vahingoittuneen, tullihallitus voi harkinnan mukaan alentaa veron perusteena olevaa arvoa.

15 §.

Milloin veronalainen ajoneuvo tulee sellaisen invalidin henkilökohtaiseen käyttöön, jonka liikuntavammasta aiheutuva pysyvä haitta-aste on vähintään 80 prosenttia, tai invalidin käyttöön, jonka pysyvä haitta-aste on vähintään 60 prosenttia ja jolle ajoneuvon hankinta on toimensa tai työnsä hoitamiseksi olennaisen tarpeellinen, on tullihallituksen hakemuksesta määräämillään ehdoilla myönnettävä vapautus tässä laissa tarkoitetun veron suorittamisesta hinnaltaan kohtuullisesta ja asianomaisen invalidin tarvetta vastaavasta ajoneuvosta tahi määrättävä valtion varoista maksettavaksi takaisin maahantuonnin yhteydessä suoritettu tai ajoneuvon hintaan sisältyvä vero edellä tarkoitetusta ajoneuvosta.

Joka 1 momentin nojalla on vapautettu veron suorittamisesta tai on saanut veron takaisin, on, mikäli ajoneuvo luovutetaan muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun käyttöön, velvollinen suorittamaan tässä laissa tarkoitetun veron ja tekemään luovutuksesta ilmoituksen kahden viikon kuluessa autorekisterikeskukselle.

Autorekisterikeskuksen on saatuaan 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen maksuunpantava vero 10, 11 ja 12 §:n säännöksiä soveltuvin osin noudattaen ajoneuvon luovuttajan maksettavaksi.

16 §.

Mikäli kohtuussyyt tahi säälittävät tai muut erityisen painavat syyt vaativat, valtioneuvosto voi hakemuksesta määräämillään ehdoilla myöntää vapautuksen tässä laissa tarkoitetun veron suorittamisesta tahi määrätä valtion varoista maksettavaksi takaisin maahantuonnin yhteydessä suoritetun tai ajoneuvon hintaan sisältyneen veron.

Milloin poistettavaksi tai palautettavaksi anottu määrä on enintään 5 000 markkaa, on valtiovarainministeriöllä oikeus ratkaista 1 momentissa tarkoitettu hakemus.

17 §.

Tämän lain mukaisesta veron suorittamisesta samoin kuin veroviranomaisista, ilmoittamisvelvollisuudesta, veron määräämisestä, muutoksen hakemisesta ja veron takaisinmaksamisesta sekä muutoinkin on, mikäli tässä laissa ei ole toisin säädetty, soveltuvin osin voimassa, mitä liikevaihtoverosta on sää-

detty tai muutoin määrätty. Maahantuonnin ja maahantuojan verotuksen osalta on vastaavasti, mikäli tässä laissa ei ole toisin säädetty, soveltuvin osin noudatettava voimassa olevan tullilainsäädännön säännöksiä.

18 §.

Myydystä veronalaisesta ajoneuvosta annettavaan laskuun tai muuhun sitä vastaavaan todisteeseen on ajoneuvoa maassa kuluttajalle ensi kertaa luovutettaessa merkittävä ajoneuvosta suoritettu autovero.

19 §.

Jos joku tässä laissa tarkoitetussa asiassa laiminlyö velvollisuutensa toimittaa moottoriajoneuvon rekisteriotteen poliisiviranomaiselle, voi asianomainen lääninhallitus pakottaa hänet velvollisuutensa täyttämiseen uhkasakolla, niin kuin siitä on erikseen säädetty.

20 §.

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antaa tässä laissa tarkoitetuissa asioissa väärän ilmoituksen tai tiedon tahi jättää antamatta 6 §:n 4 momentissa tarkoitetun ilmoituksen taikka muulla tavoin rikkoo tämän lain säännöksiä taikka sen nojalla annettua määräyksiä, rangaistakoon, jollei muualla ole ankarampaa rangaistusta säädetty, enintään kahdellasadalla päivämaksolla ja olkoon, jos vero on menettelyn johdosta jäänyt valtiolle suorittamatta, velvollinen kaksinkertaisesti korvaamaan puuttuvan määrän.

21 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö antaa kuitenkin tarpeelliset määräykset siitä, minkälaista autoa on tätä lakia sovellettaessa pidettävä pakettiautona ja minkälaista pakettiautoa on 6 §:n 1 momentin mukaisesti pidettävä ensisijaisesti vain tavaran kuljetukseen tarkoitettuna.

22 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967 ja sitä sovelletaan ajoneuvoihin, jotka tullataan tai toimitetaan vuoden 1967 aikana.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1966.

Irma Karvikko. **Olavi Lähteenmäki.**
T. E. Nordström. **Carl O. Tallgren.**
Esko J. Koppanen.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 47 hallituksen esityksen johdosta laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 24 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 56 laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintöntä N:o 24 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 47, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Auto- ja moottoripyöräverosta 13 päivänä heinäkuuta 1962 annettu laki (370/62), sellaisena kuin se on osittain muutettuna 22 päivänä marraskuuta 1963, 30 päivänä joulukuuta 1964, 22 päivänä lokakuuta ja 30 päivänä joulukuuta 1965 sekä 30 päivänä kesäkuuta 1966 annetuilla laeilla (513/63, 649/64, 547/65, 739/65 ja 357/66), on edelleen voimassa 1 päivästä tammikuuta 1967 saman vuoden loppuun ja sitä sovelletaan myös, milloin ajoneuvo on luovutettu tullivalvonnasta tai toimitettu vuoden 1967 aikana.

Helsingissä 1 päivänä marraskuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetussa laissa (342/61) on säädetty, että veronalaisena satunnaisen luovutuksen tuottamana voittona ei ole pidettävä sitä voittoa, joka on saatu, kun kiinteä omaisuus, toisen maalla oleva rakennus tai niiden pysyvä käyttöoikeus otetaan verovelvolliselta pakkolunastuksella tai muulla siihen rinnastettavalla menettelyllä. Laki on sama, milloin sanottu omaisuus tai pysyvä käyttöoikeus ilman, että edellä tarkoitettuun menettelyyn on ryhdytty, tai menettelyn alettua on kaupoin tai muutoin vapaaehtoisesti luovutettu sellaiseen tarkoitukseen, johon vastaanottaja on oikeutettu lunastamaan kysymyksessä olevan laatuista omaisuutta tai saamaan sen pysyvän käyttöoikeuden mainitulla menettelyllä. Samat säännökset ovat voimassa, milloin verovelvollinen, kysymyksen ollessa vesistön patoamisesta tai säännöstelystä, on vapaaehtoisesti luovuttanut omaisuuden tai pysyvän käyttöoikeuden mainituista toimenpiteistä hyötyä saavalle voimalaitoksen omistajalle sellaiseen tarkoitukseen, johon valtiolle on annettu pakkolunastusoikeus.

Puheena olevan lain muuttamisesta 20 päivänä joulukuuta 1963 annetun lain (578/63) mukaan sovelletaan mainittuja säännöksiä vuosilta 1960—1966 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa. Kun kysymyksessä olevan lain säätämiseen johtaneet syyt ovat yhä olemassa, Hallitus pitää tarpeellisena lain voimassaoloajan jatkamista siten, että sitä sovellettaisiin edelleen vuodelta 1967 toimitettavassa valtion- ja kunnallisverotuksessa.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetun lain 4 §, sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1963 annetussa laissa (578/63), näin kuuluvaksi:

4 §.

Tätä lakia sovelletaan vuosien 1960—1967 tulojen perusteella toimitettavissa verotuksissa. Milloin vuosilta 1958—1959 on määrätty maksettavaksi veroa 1 §:ssä tarkoitetusta sellaisesta omaisuuden tai pysyvän käyttöoikeuden lunastamisesta tai luovuttamisesta, joka on tapahtunut vesistön patoamista tai säännöstelyä välittömästi palveleviin tarkoituksiin, on verotus hakemuksesta oikaistava tämän lain mukaiseksi ja liiaksi kannettu määrä suoritettava takaisin. Vero-

tuksen oikaisemista ja veron palauttamista on, verotuksen saatua lainvoiman, haettava asianomaiselta lääninhallitukselta 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain 94 §:ssä säädetyssä ajassa ja järjestyksessä. Korkoa ei palautettavalle määrälle tällöin makseta.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 15 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta on 20 päivänä kuluvaa syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen n:o 57 laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen todennut, että ne syyt, jotka ovat johtaneet kysymyksessä olevan veronhuojennuslain säätämiseen, edelleen ovat olemassa. Valiokunta on sen vuoksi katsonut voivansa asettua puoltamaan esityksessä tehtyä ehdotusta lain soveltamisajan jatkamisesta yhdellä vuodella.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Haapanen, Haapasalo, Hamara, Heinonen, Jussila, Karvikko, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Rosnell ja Voutilainen sekä varajäsenet Holopainen, Jämsén, Kiviaho, Koppanen, Lahtela, Rodén ja Siltanen.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 28 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 15 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 57 laiksi eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 15 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 28, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräistä omaisuuden luovutuksista saadun voiton väliaikaisesta verovapaudesta 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetun lain 4 §, sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1963 annetussa laissa (578/63), näin kuuluvaksi:

4 §.

Tätä lakia sovelletaan vuosien 1960—1967 tulojen perusteella toimitettavissa verotuksissa. Milloin vuosilta 1958—1959 on määrätty maksettavaksi veroa 1 §:ssä tarkoitetusta sellaisesta omaisuuden tai pysyvän käyttöoikeuden lunastamisesta tai luovuttamisesta, joka on tapahtunut vesistön patoamista tai säännöstelyä välittömästi palveleviin tarkoituksiin, on verotus hakemuksesta oikaistava tämän lain mukaiseksi ja liiaksi kannettu määrä suoritettava takaisin. Verotuksen oikaisemista ja veron palauttamista on, verotuksen saatua lainvoiman, haettava asianomaiselta lääninhallitukselta 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain 94 §:ssä säädetyssä ajassa ja järjestyksessä. Korkoa ei palautettavalle määrälle tällöin makseta.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi makeisvalmisteverosta.

Kuluvan vuoden alusta tuli voimaan makeisvalmisteverosta 30 päivänä joulukuuta 1965 annettu laki (688/65), jota sovelletaan kuluvan vuoden aikana valmistuspaikalta vietyihin tai maahan tuotuihin makeisvalmisteisiin.

Makeisvalmisteisiin on vuoden 1964 alusta lähtien sovellettu yhdistettyä valmisteverotus- ja makeisvalmisteiden raaka-aineiden hintaerojen tasausjärjestelmää, jolla on ratkaistu maamme makeisteollisuuden EFTA-konvention mukaan tullinalennusten kohteena oleviin tuotteisiinsa käyttämien, maataloudesta saatavien raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erosta aiheutuva ongelma. Myös kuluvana vuonna sovellettava laki makeisvalmisteverosta sisältää mainitun tasausjärjestelmän.

Hallituksen käsityksen mukaan on kotimaisen makeistuotannon menekin turvaamiseksi ja tuotteiden hintatason vakaana säilyttämiseksi jatkettava makeisvalmisteisiin sovellettavaa yhdistettyä valmisteverotus- ja hintaerojen tasausjärjestelmää. Tämän vuoksi hallitus esittääkin makeisvalmisteisiin kohdistuvan verotuksen saattamista pysyvälle kannalle makeisvalmisteverosta annettavalla lailla.

Kuluvana vuonna sovellettavaan lakiin verraten lakiehdotus sisältää aineellisia muutoksia marsipaanituotteiden kohdalla, joiden käsitettä on laajennettu (2 § 3 mom. 10 kohta). Veron suoritusta koskevia säännöksiä on täsmennetty veron maksuja vastaanottavien rahalaitosten kohdalta.

Makeisvalmisteveron arvioidaan vuonna 1967 tuottavan 40 000 000 markkaa.

Edellä lausutun nojalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

makeisvalmisteverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maassa valmistetuista ja maahan tuoduista makeisvalmisteista on suoritettava valtiolle valmisteveroa tämän lain säännösten mukaan.

2 §.

Veroa on suoritettava seuraavista valmisteista 2,50 markkaa kilolta, laskettuna nettopainon mukaan:

1) sokerilla tai muilla makeuttamisaineilla makeutetusta, kappaleiksi muodostetusta suklaasta;

2) suklaakonvehdeista, suklaapäällysteisistä rakeista ja karamelleista samoin kuin muista suklaapäällysteisistä makeisista;

3) makeutetusta kaakaojauheesta;

4) muista voimassa olevaan tullitariffilakiin liittyvän tullitariffin nimikkeeseen 18.06

kuuluvista, kaakaota sisältävistä ravintovalmisteista; sekä

5) leipomotuotteista, joiden suklaapitoisuusmäärä on yli viisikymmentä sadalta niiden painosta.

Veroa on suoritettava leipomoille tai jäätelön valmistajille valmisteverovalvonnassa myytävästä, leivonnaisten ja jäätelön valmistukseen käytettävästä kuorrutussuklaasta 1,10 markkaa kilolta, laskettuna nettopainon mukaan.

Veroa on suoritettava seuraavista valmisteista, mikäli niitä ei ole luettava 1 momentissa tarkoitettuihin valmisteisiin, 1,10 markkaa kilolta, laskettuna nettopainon mukaan:

1) karamelleista;
2) sokeripäällysteisistä rakeista;
3) toffeista;
4) pastilleista;
5) halvavalmisteista;
6) purukumeista;
7) 1—6 kohdassa tarkoitettuihin valmisteisiin rinnastettavista makeisista;
8) kuvioiksi, palasiksi tai tangoiksi muodostetuista marmeladeista;
9) makeisista, jotka on joko osittain tai kokonaan tehty sokeroiduista tai sokerilla kuorrutetuista hedelmistä, marjoista tai muista kasvinosista;
10) jauhetuista manteleista ja muista pähkinöistä tai hedelmänsiemenistä sokerin tahi hunajan kera tehdystä massasta ja siitä tehdyistä makeisista; sekä
11) tullitariffin nimikkeeseen 17.04 kuuluvista, vähemmän kuin 80 painoprosenttia lisättyä makeuttamisainetta sisältävistä fondanteista, tahnoista, tahtaista ja niiden kaltaisista välivalmisteista.

Veroa on suoritettava leipomoille valmisteverovalvonnassa myytävistä, leivonnaisten valmistukseen käytettävistä 3 momentin 10 ja 11 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 0,80 markkaa kilolta, laskettuna nettopainon mukaan.

Veroa on suoritettava seuraavista valmisteista 1 markka kilolta, laskettuna nettopainon mukaan:

1) lakritsivalmisteista ja lakritsin kaltaisista makeisista; sekä
2) arabikumivalmisteista.

Veroa on suoritettava tullitariffin nimikkeisiin 18.06, 19.02 ja 21.07 kuuluvista jäätelöjä vanukasjauheista, laskettuna nettopainon mukaan seuraavat määrät:

jäätelö- ja vanukasjauheen rasvapitoisuusmäärä	vero
— alle 1,5 sadalta	0,90 markkaa kilolta;
— vähintään 1,5 sadalta, mutta alle 26 sadalta	2,25 markkaa kilolta; sekä
— vähintään 26 sadalta	2,50 markkaa kilolta.

3 §.

Kotimaiselle valmistajalle suoritetaan valtion varoista 2 §:ssä mainittujen valmisteiden raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotuksena seuraavat määrät:

1) 1 momentin 1, 2 ja 5 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 1,33 markkaa kilolta;
2) 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 1,07 markkaa kilolta;
3) 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 2,31 markkaa kilolta;
4) 2 momentissa tarkoitetuista valmisteista 1,04 markkaa kilolta;
5) 3 momentissa tarkoitetuista valmisteista 0,67 markkaa kilolta;
6) 4 momentissa tarkoitetuista valmisteista 0,66 markkaa kilolta;
7) 5 momentissa tarkoitetuista valmisteista 0,67 markkaa kilolta; sekä
8) 6 momentissa tarkoitettujen jäätelö- ja vanukasjauheiden osalta seuraavasti:

jäätelö- ja vanukasjauheen rasvapitoisuusmäärä	
— alle 1,5 sadalta	0,67 markkaa kilolta;
— vähintään 1,5 sadalta, mutta alle 26 sadalta	1,94 markkaa kilolta; sekä
— vähintään 26 sadalta	2,30 markkaa kilolta.

Edellä 1 momentissa mainittujen hintaerojen määrän valmistaja on oikeutettu vähentämään kaikkien valmistuspaikalta vietyjen valmisteiden osalta kultakin kalenterikuukaudelta maksettavasta valmisteverosta. Mikäli mainittujen vähennysten määrä on suurempi kuin valmistajan kalenterikuukaudelta maksettava vero, suorittaa valmisteverokonttori näiden erotuksen valmistajalle hakemuksesta.

Milloin 1 momentissa tarkoitettujen valmisteiden raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotus on yhden kalenterikuukauden pituisena aikana ollut keski-

määrin ainakin kymmenen sadalta korkeampi tai alempi kuin vuoden 1966 heinäkuun tasoon perustuva edellä mainittu erotus, valtioneuvosto voi valmisteverokonttorin esityksestä muuttaa 1 momentissa mainittuja määriä vastaavasti. Sama oikeus valtioneuvostolla on, milloin sanottujen raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotuksessa on tapahtunut 1 momentissa mainittujen määrien muuttamisen jälkeen ainakin edellä sanotun suuruinen muutos.

4 §.

Tämän lain mukaan valmisteverollisia eivät ole leivokset, kaakut, keksit, vohvelit ja niihin verrattavat valmisteet, 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainittuja tuotteita lukuun ottamatta, eikä raakalakritsi. Valmisteverollisia eivät myöskään ole sellaiset makeisvalmisteet, jotka voidaan katsoa lääkkeiksi ja joita saa myydä ainoastaan apteekeissa.

Vapautettuja verosta ovat ne valmisteet, jotka valmisteverovalvonnassa siirretään käytettäviksi sellaisten valmisteiden valmistukseen, joista maksetaan veroa tämän lain mukaisesti.

5 §.

Vapautettuja verosta ovat ne makeisvalmisteet, jotka asianomaisen viranomaisen valvonnassa viedään maasta tai tuodaan maahan, jos ne ovat tullivapaat muiden lakien, asetusten tai määräysten kuin tullitariffilain perusteella.

Samoin ovat vapautettuja verosta ne valmisteet, jotka siirretään tullilain 65 §:n 4 momentin mukaiseen tullivarastoon käytettäviksi tullilain 90 §:n 2 kohdan edellyttämään tarkoitukseen.

Milloin maasta viedään valmisteita, joista vero jo on suoritettu, on viejällä oikeus saada takaisin kutakin maasta vietyjen valmisteiden kiloa kohti 2 §:ssä mainitut veron määrät, mikäli vienti on tapahtunut kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun vero on suoritettu. Takaisinmaksua on haettava valmisteverokonttorilta tai, jos tulliviranomainen on kantanut veron, tullihallitukselta.

6 §.

Vapautettuja verosta ovat ne makeisvalmisteet, jotka valmistaja on luovuttanut näytteiksi tai mainostarkoituksiin, mikäli luovutettujen makeisvalmisteiden määrää voidaan pitää valmistukseen verrattuna kohtuullisena.

7 §.

Veron suorittaa Suomessa tuotetuista makeisvalmisteista valmistaja ja maahan tuoduista tuoja.

8 §.

Kotimaisista valmisteista on vero suoritettava viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa valmisteet on viety valmistuspaikalta, valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille postisäästöpankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan tahi myös Suomen Pankin, liike- tai säästöpankin, Osuuskassojen Keskus Oy:n taikka osuuskassan konttoriin.

Muun rahalaitoksen kuin postisäästöpankin on suoritettava kunakin päivänä kantamansa verot valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille viimeistään seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin rahalaitos on yleisölle avoinna. Valtiovarainministeriö määrää koron, joka rahalaitoksen on maksettava, jos verovarojen suorittaminen viivästyy.

Postisäästöpankin on suoritettava ja tilitettävä vastaanottamansa verovarat päivittäin valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille maksupäivää seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin postisäästöpankki suorittaa postisiirtotilien kirjauksen.

9 §.

Valmistaja, joka laiminlyö veron suorittamisen määräaikana, on velvollinen maksamaan suorittamatta olevan veron lisäksi erääntyneen veron määrän kultakin täydeltä markalta tai sen osalta yhden pennin jokaiselta maksumääräpäivästä lukien kuluneelta kuukaudelta tai sen osalta.

10 §.

Valmistajan on viimeistään viisitoista päivää ennen valmistuksen alkamista toimitettava valmisteverokonttorille liikkeestään kirjallinen ilmoitus, jossa mainitaan liikkeen nimi ja sijainti, omistajan nimi ja osoite, verollisten valmisteiden lajit ja niiden nettopainot myytävää kiloa tai kappaletta kohti sekä annettava yksityiskohtainen selvitys kaikista liikkeen valmistus-, myynti-, varasto- ja muista huoneistoista.

Jos jossakin 1 momentissa mainitussa olosuhteessa tapahtuu muutos tai jos liike lopettaa toimintansa, on siitä viipymättä ilmoitettava valmisteverokonttorille. Samoin on ilmoitettava liikkeen toiminnan keskeytyksestä, jos se kestää kuukautta kauemmin, sekä toiminnan jälleen aloittamisesta.

11 §.

Valmistaja on velvollinen pitämään kirjoja, joista käy selville liikkeessä valmistettujen ja sieltä vietyjen eri valmisteiden määrät, viimeksi mainituista suoritettava vero sekä valmistuksessa syntyneiden, makeisvalmisteisiin kelpaamattomien jätteiden määrä.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan erityisiä syitä, se voi määrätä, että valmistajan on pidettävä kirjanpitoa myös raaka-aineista ja puolivalmisteista.

12 §.

Verollisia valmisteita älköön valmistettako tai valmistajan lukuun säilytettäkö muissa kuin 10 §:n mukaisesti ilmoitetuissa huoneistoissa.

13 §.

Valmistaja on velvollinen asianomaiselle viranomaiselle tarkastusta varten vaadittaessa näyttämään hallussaan olevat raaka-aine- ja valmistevarastot, esittämään liikekirjat, kirjeenvaihdon ja kauppalaskut sekä antamaan muut tarpeelliset tiedot samoin kuin asettamaan käytettäviksi tarkastuksessa tarvittavat henkilöt ja välineet.

Raaka-aineet ja valmisteet on pidettävä varastossa siten, että viranomainen saattaa todeta varaston suuruuden.

14 §.

Jos tarkastuksessa havaitaan vajausta eikä sitä voida tyydyttävästi selvittää, on valmistajan suoritettava puuttuvista määristä vero sen mukaan kuin valmisteverokonttori, ottaen huomioon asianhaarat, harkitsee oikeaksi määrätä.

15 §.

Jokaisen joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettujen valmisteiden kauppaa tai myy tuotteitaan tämän lain tarkoittamien tuotteiden valmistajalle, on valmisteverokonttorin tai valtiovarainministeriön kehotuksesta määräajassa annettava toisen verotusta tai siitä johtunutta valitusasiaa varten tietoja ostamistaan tai myymistään tuotteista, mikäli vaaditut tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta hänellä lain mukaan on oikeus kieltäytyä todistamasta.

16 §.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonta on valmisteverokonttorin ja sen alaisten tarkastajien sekä tulli- ja poliisiviranomaisten asiana, ja sanotuilla viranomaisilla on tässä toimessa samat oikeudet kuin tulliviranomaisilla luvattoman tavarankuljetuksen estämiseksi.

17 §.

Tämän lain noudattamista valvova virkamies älköön muulle kuin asianomaiselle viranomaiselle ilmaisko, mitä hänen tietoonsa on tässä toimessa tullut.

18 §.

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä, antamalla väärän ilmoituksen tai muun verotuksen ohjeeksi tarkoitetun tiedon taikka muulla vilpillä pidättää tai yrittää pidättää valtiolta veroa, rangaistakoon, niin kuin rikoslaissa säädetään, ja voidaan verolliset valmisteet pakkauksineen tai niiden arvo, puolivalmisteet, raaka-aineet, tarvikkeet, työvälineet, laitteet ja koneet tuomita veronkavaltamisen tai sen yrittämisen vuoksi valtiolle menetetyiksi.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan ilmeistä, että on ryhdytty 1 momentissa tarkoitettuun tekoon, on valmisteverokonttorilla oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien valmisteiden, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen harkitsemakseen ajaksi, ja on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

19 §.

Jos vero on jätetty aikanaan maksamatta tai jos jotakin siitä on laiminlyöty, mitä 10, 11 ja 13 §:ssä on säädetty, valmisteverokonttorilla on oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien valmisteiden, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen, kunnes laiminlyödyt velvollisuudet on täytetty, ja on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

20 §.

Joka rikkoo tässä laissa säädetyn vaitiolovelvollisuuden, rangaistakoon sellaisesta virkarikoksesta niin kuin rikoslaissa on säädetty.

21 §.

Muutoksenhausta viranomaisen päätökseen valmisteveroa koskevassa asiassa on voimassa, mitä siitä erikseen on säädetty.

22 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 18 hallituksen esityksen johdosta laiksi makeisvalmisteverosta.

Eduskunta on 20 päivänä viimeksi kulunutta syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 58 laiksi makeisvalmisteverosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, kotimaisen makeistuotannon menekin turvaamiseksi ja tuotteiden hintatason vakaana säilyttämiseksi, että makeisvalmisteisiin tähän asti sovellettu yhdistetty valmisteverotus- ja hinnantasausjärjestelmä saatettaisiin makeisvalmisteverosta säädettävällä lailla pysyvälle kannalle. Esitykseen sisältyvä lakiehdotus poikkeaa kuluvana vuonna voimassa olevasta makeisvalmisteverolaista siinä, että marsipaanituotteiden käsitettä on laajennettu ja veron suoritusta koskevia säännöksiä täsmennetty veron maksuja vastaanottavien rahalaitosten osalta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen katsonut voivansa asettua puoltamaan ehdotetun pysyvän valmisteverolain säätämistä.

Lakiehdotuksen 8 §:ään valiokunta kuitenkin ehdottaa (uutena 2 momenttina) lisättäväksi tähänastisiinkin valmisteverolakeihin sisältyvän säännöksen siitä, että maahantuoduista valmisteista suoritettavasta verosta ja viennin tai tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veronpalauttamisesta on, mikäli laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty.

Makeisvalmisteveron tuoton vuoden 1967 aikana valiokunta arvioi sanotun vuoden tulo- ja menoarviota koskevassa mietinnössään.

Valiokunta edellä lausuttuun viitaten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

makeisvalmisteverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—7 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

8 §.

Kotimaisista valmisteista on vero suoritettava viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa valmisteet on viety valmistuspaikalta, valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille postisäästöpankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan tahi myös Suomen Pankin, liike- tai säästöpankin, Osuuskassojen Keskus Oy:n taikka osuuskassan konttoriin.

Maahantuoduista valmisteista suoritettavasta verosta ja viennin tai tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veronpalauttamisesta on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty.

Muun rahalaitoksen kuin postisäästöpankin on suoritettava kunakin päivänä kantamansa verot valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille viimeistään seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin rahalaitos on yleisölle avoinna. Valtiovarainministeriö määrää koron, joka rahalaitoksen on maksettava, jos verovarojen suorittaminen viivästyy.

Postisäästöpankin on suoritettava ja tili-

tettävä vastaanottamansa verovarat päivittäin valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille maksupäivää seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin postisäästöpankki suorittaa postisiirtotilien kirjauksen.

9—22 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Heinonen, Jussila, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Puhakka, Rodén, Silander, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 34 hallituksen esityksen johdosta laiksi makeisvalmisteverosta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 18 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi makeisvalmisteverosta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 58 laiksi makeisvalmisteverosta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 18 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 34, on valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
makeisvalmisteverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maassa valmistetuista ja maahan tuoduista makeisvalmisteista on suoritettava valtiolle valmisteveroa tämän lain säännösten mukaan.

2 §.

Veroa on suoritettava seuraavista valmisteista 2,50 markkaa kilolta, laskettuna nettopainon mukaan:

1) sokerilla tai muilla makeuttamisaineilla makeutetusta, kappaleiksi muodostetusta suklaasta;

2) suklaakonvehdeista, suklaapäällysteisistä rakeista ja karamelleista samoin kuin muista suklaapäällysteisistä makeisista;

3) makeutetusta kaakaojauheesta;

4) muista voimassa olevaan tullitariffilakiin liittyvän tullitariffin nimikkeeseen 18.06 kuuluvista, kaakaota sisältävistä ravintovalmisteista; sekä

5) leipomotuotteista, joiden suklaapitoisuusmäärä on yli viisikymmentä sadalta niiden painosta.

Veroa on suoritettava leipomoille tai jäätelön valmistajille valmisteverovalvonnassa myytävästä, leivonnaisten ja jäätelön valmistukseen käytettävästä kuorrutussuklaasta 1,10 markkaa kilolta, laskettuna nettopainon mukaan.

Veroa on suoritettava seuraavista valmisteista, mikäli niitä ei ole luettava 1 momentissa tarkoitettuihin valmisteisiin, 1,10 markkaa kilolta, laskettuna nettopainon mukaan:

1) karamelleista;
2) sokeripäällysteisistä rakeista;
3) toffeista;
4) pastilleista;
5) halvavalmisteista;
6) purukumeista;
7) 1—6 kohdassa tarkoitettuihin valmisteisiin rinnastettavista makeisista;
8) kuvioiksi, palasiksi tai tangoiksi muodostetuista marmeladeista;
9) makeisista, jotka on joko osittain tai kokonaan tehty sokeroiduista tai sokerilla kuorrutetuista hedelmistä, marjoista tai muista kasvinosista;
10) jauhetuista manteleista ja muista pähkinöistä tai hedelmänsiemenistä sokerin tahi hunajan kera tehdystä massasta ja siitä tehdyistä makeisista; sekä
11) tullitariffin nimikkeeseen 17.04 kuuluvista, vähemmän kuin 80 painoprosenttia lisättyä makeuttamisainetta sisältävistä fondanteista, tahnoista, tahtaista ja niiden kaltaisista välivalmisteista.

Veroa on suoritettava leipomoille valmisteverovalvonnassa myytävistä, leivonnaisten valmistukseen käytettävistä 3 momentin 10 ja 11 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 0,80 markkaa kilolta, laskettuna nettopainon mukaan.

Veroa on suoritettava seuraavista valmisteista 1 markka kilolta, laskettuna nettopainon mukaan:

1) lakritsivalmisteista ja lakritsin kaltaisista makeisista; sekä
2) arabikumivalmisteista.

Veroa on suoritettava tullitariffin nimikkeisiin 18.06, 19.02 ja 21.07 kuuluvista jäätelö- ja vanukasjauheista, laskettuna nettopainon mukaan seuraavat määrät:

jäätelö- ja vanukasjauheen rasvapitoisuusmäärä	vero
— alle 1,5 sadalta	0,90 markkaa kilolta;
— vähintään 1,5 sadalta, mutta alle 26 sadalta	2,25 markkaa kilolta; sekä
— vähintään 26 sadalta	2,50 markkaa kilolta.

3 §.

Kotimaiselle valmistajalle suoritetaan valtion varoista 2 §:ssä mainittujen valmisteiden raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotuksena seuraavat määrät:

1) 1 momentin 1, 2 ja 5 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 1,33 markkaa kilolta;

2) 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 1,07 markkaa kilolta;

3) 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista valmisteista 2,31 markkaa kilolta;

4) 2 momentissa tarkoitetuista valmisteista 1,04 markkaa kilolta;

5) 3 momentissa tarkoitetuista valmisteista 0,67 markkaa kilolta;

6) 4 momentissa tarkoitetuista valmisteista 0,66 markkaa kilolta;

7) 5 momentissa tarkoitetuista valmisteista 0,67 markkaa kilolta; sekä

8) 6 momentissa tarkoitettujen jäätelö- ja vanukasjauheiden osalta seuraavasti:

jäätelö- ja vanukasjauheen rasvapitoisuusmäärä	
— alle 1,5 sadalta	0,67 markkaa kilolta;
— vähintään 1,5 sadalta, mutta alle 26 sadalta	1,94 markkaa kilolta; sekä
— vähintään 26 sadalta	2,30 markkaa kilolta.

Edellä 1 momentissa mainittujen hintaerojen määrän valmistaja on oikeutettu vähentämään kaikkien valmistuspaikalta vietyjen valmisteiden osalta kultakin kalenterikuukaudelta maksettavasta valmisteverosta. Mikäli mainittujen vähennysten määrä on suurempi kuin valmistajan kalenterikuukaudelta maksettava vero, suorittaa valmisteverokonttori näiden erotuksen valmistajalle hakemuksesta.

Milloin 1 momentissa tarkoitettujen valmisteiden raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotus on yhden kalenterikuukauden pituisena aikana ollut keskimäärin ainakin kymmenen sadalta korkeampi tai alempi kuin vuoden 1966 heinäkuun tasoon perustuva edellä mainittu erotus, valtioneuvosto voi valmisteverokonttorin esityksestä muuttaa 1 momentissa mainittuja määriä vastaavasti. Sama oikeus valtioneuvostolla on, milloin sanottujen raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotuksessa on tapahtunut 1 momentissa mainittujen määrien muuttamisen jälkeen ainakin edellä sanotun suuruinen muutos.

4 §.

Tämän lain mukaan valmisteverollisia eivät ole leivokset, kaakut, keksit, vohvelit ja niihin verrattavat valmisteet, 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainittuja tuotteita lukuun ottamatta, eikä raakalakritsi. Valmisteverollisia eivät myöskään ole sellaiset makeisvalmisteet, jotka voidaan katsoa lääkkeiksi ja joita saa myydä ainoastaan apteekeissa.

Vapautettuja verosta ovat ne valmisteet, jotka valmisteverovalvonnassa siirretään käytettäviksi sellaisten valmisteiden valmistukseen, joista maksetaan veroa tämän lain mukaisesti.

5 §.

Vapautettuja verosta ovat ne makeisvalmisteet, jotka asianomaisen viranomaisen valvonnassa viedään maasta tai tuodaan maahan, jos ne ovat tullivapaat muiden lakien, asetusten tai määräysten kuin tullitariffilain perusteella.

Samoin ovat vapautettuja verosta ne valmisteet, jotka siirretään tullilain 65 §:n 4 momentin mukaiseen tullivarastoon käytettäviksi tullilain 90 §:n 2 kohdan edellyttämään tarkoitukseen.

Milloin maasta viedään valmisteita, joista vero jo on suoritettu, on viejällä oikeus saada takaisin kutakin maasta vietyjen valmisteiden kiloa kohti 2 §:ssä mainitut veron määrät, mikäli vienti on tapahtunut kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun vero on suoritettu. Takaisinmaksua on haettava valmisteverokonttorilta tai, jos tulliviranomainen on kantanut veron, tullihallitukselta.

6 §.

Vapautettuja verosta ovat ne makeisvalmisteet, jotka valmistaja on luovuttanut näytteiksi tai mainostarkoituksiin, mikäli luovutettujen makeisvalmisteiden määrää voidaan pitää valmistukseen verrattuna kohtuullisena.

7 §.

Veron suorittaa Suomessa tuotetuista makeisvalmisteista valmistaja ja maahan tuoduista tuoja.

8 §.

Kotimaisista valmisteista on vero suoritettava viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa valmisteet on viety valmistuspaikalta, valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille postisäästöpankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan tahi myös Suomen Pankin, liike- tai säästöpankin, Osuuskassojen Keskus Oy:n taikka osuuskassan konttoriin.

Maahantuoduista valmisteista suoritettavasta verosta ja viennin tai tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veronpalauttamisesta on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty.

Muun rahalaitoksen kuin postisäästöpankin on suoritettava kunakin päivänä kantamansa verot valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille viimeistään seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin rahalaitos on yleisölle avoinna. Valtiovarainministeriö määrää koron, joka rahalaitoksen on maksettava, jos verovarojen suorittaminen viivästyy.

Postisäästöpankin on suoritettava ja tilitettävä vastaanottamansa verovarat päivittäin valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille maksupäivää seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin postisäästöpankki suorittaa postisiirtotilien kirjauksen.

9 §.

Valmistaja, joka laiminlyö veron suorittamisen määräaikana, on velvollinen maksamaan suorittamatta olevan veron lisäksi erääntyneen veron määrän kultakin täydeltä markalta tai sen osalta yhden pennin jokaiselta maksumääräpäivästä lukien kuluneelta kuukaudelta tai sen osalta.

10 §.

Valmistajan on viimeistään viisitoista päivää ennen valmistuksen alkamista toimitettava valmisteverokonttorille liikkeestään kirjallinen ilmoitus, jossa mainitaan liikkeen nimi ja sijainti, omistajan nimi ja osoite, verollisten valmisteiden lajit ja niiden nettopainot myytävää kiloa tai kappaletta kohti sekä annettava yksityiskohtainen selvitys kaikista liikkeen valmistus-, myynti-, varasto- ja muista huoneistoista.

Jos jossakin 1 momentissa mainitussa olosuhteessa tapahtuu muutos tai jos liike lopettaa toimintansa, on siitä viipymättä ilmoitettava valmisteverokonttorille. Samoin on ilmoitettava liikkeen toiminnan keskeytyksestä, jos se kestää kuukautta kauemmin, sekä toiminnan jälleen aloittamisesta.

11 §.

Valmistaja on velvollinen pitämään kirjoja, joista käy selville liikkeessä valmistettujen ja sieltä vietyjen eri valmisteiden määrät, viimeksi mainituista suoritettava vero sekä valmistuksessa syntyneiden, makeisvalmisteisiin kelpaamattomien jätteiden määrä.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan erityisiä syitä, se voi määrätä, että valmistajan on pidettävä kirjanpitoa myös raaka-aineista ja puolivalmisteista.

12 §.

Verollisia valmisteita älköön valmistettako tai valmistajan lukuun säilytettäkö muissa kuin 10 §:n mukaisesti ilmoitetuissa huoneistoissa.

13 §.

Valmistaja on velvollinen asianomaiselle viranomaiselle tarkastusta varten vaadittaessa näyttämään hallussaan olevat raaka-aine- ja valmistevarastot, esittämään liikekirjat, kirjeenvaihdon ja kauppalaskut sekä antamaan muut tarpeelliset tiedot samoin kuin asettamaan käytettäviksi tarkastuksessa tarvittavat henkilöt ja välineet.

Raaka-aineet ja valmisteet on pidettävä varastossa siten, että viranomainen saattaa todeta varaston suuruuden.

14 §.

Jos tarkastuksessa havaitaan vajausta eikä sitä voida tyydyttävästi selvittää, on valmistajan suoritettava puuttuvista määristä vero sen mukaan kuin valmisteverokonttori, ottaen huomioon asianhaarat, harkitsee oikeaksi määrätä.

15 §.

Jokaisen joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettujen valmisteiden kauppaa tai myy tuotteitaan tämän lain tarkoittamien tuotteiden valmistajalle, on valmisteverokonttorin tai valtiovarainministeriön kehotuksesta määräajassa annettava toisen verotusta tai siitä johtunutta valitusasiaa varten tietoja ostamistaan tai myymistään tuotteista, mikäli vaa-

ditut tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta hänellä lain mukaan on oikeus kieltäytyä todistamasta.

16 §.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonta on valmisteverokonttorin ja sen alaisten tarkastajien sekä tulli- ja poliisiviranomaisten asiana, ja sanotuilla viranomaisilla on tässä toimessa samat oikeudet kuin tulliviranomaisilla luvattoman tavarankuljetuksen estämiseksi.

17 §.

Tämän lain noudattamista valvova virkamies älköön muulle kuin asianomaiselle viranomaiselle ilmaisko, mitä hänen tietoonsa on tässä toimessa tullut.

18 §.

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä, antamalla väärän ilmoituksen tai muun verotuksen ohjeeksi tarkoitetun tiedon taikka muulla vilpillä pidättää tai yrittää pidättää valtiolta veroa, rangaistakoon, niin kuin rikoslaissa säädetään, ja voidaan verolliset valmisteet pakkauksineen tai niiden arvo, puolivalmisteet, raaka-aineet, tarvikkeet, työvälineet, laitteet ja koneet tuomita veronkavaltamisen tai sen yrittämisen vuoksi valtiolle menetetyiksi.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan ilmeistä, että on ryhdytty 1 momentissa tarkoitettuun tekoon, on valmisteverokonttorilla oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien valmisteiden, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen harkitsemakseen ajaksi, ja on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

19 §.

Jos vero on jätetty aikanaan maksamatta tai jos jotakin siitä on laiminlyöty, mitä 10, 11 ja 13 §:ssä on säädetty, valmisteverokonttorilla on oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien valmisteiden, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen, kunnes laiminlyödyt velvollisuudet on täytetty, ja on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

20 §.

Joka rikkoo tässä laissa säädetyn vaitiolovelvollisuuden, rangaistakoon sellaisesta virkarikoksesta niin kuin rikoslaissa on säädetty.

21 §.

Muutoksenhausta viranomaisen päätökseen valmisteveroa koskevassa asiassa on voimassa, mitä siitä erikseen on säädetty.

22 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi virvoitusjuomaverosta.

Vuoden 1965 alusta tuli voimaan virvoitusjuomaverosta 30 päivänä joulukuuta 1964 annettu laki (665/64), jota sovellettiin vuoden 1965 aikana. Lain mukaan verollisia tuotteita olivat paitsi varsinaiset virvoitusjuomat myös tullitariffin nimikkeeseen 22.02 kuuluvat maitoon ja kaakaoon perustuvat juomat sekä lisäksi tullitariffin nimikkeisiin 21.07 ja 22.09 kuuluvat juomien valmistukseen soveltuvat tuotteet. Sen sijaan luonnonmehut ja alkoholipitoiset juomat jäivät mainitun verotuksen ulkopuolelle.

EFTA-konvention mukaan niin sanotulle finanssitullilistalle aikanaan ilmoitetuista, eräistä virvoitusjuomaveron alaisista tuotteista oli tullit poistettava 1 päivästä heinäkuuta 1965, eräistä muista taasen tullit poistuvat 31.12.1967. Tullisuojan poistuessa maahan tuotavien virvoitusjuomien osalta kotimainen virvoitusjuomateollisuus, joka joutuu hankkimaan tuotteisiinsa käyttämät raaka-aineet kotimarkkinahintaan ja siten huomattavasti kalliimmalla kuin sen kanssa kilpaileva ulkomainen teollisuus, olisi ilman erityistoimenpiteitä joutunut kestämättömään tilanteeseen. Tämän vuoksi vuoden 1965 alusta voimaan tulleella virvoitusjuomaverosta annetulla lailla turvattiin kotimaisen teollisuuden tuotantoedellytykset siten, että kotimainen valmistaja sai mahdollisuuden hankkia tärkeimmän raaka-aineensa, sokerin, maailmanmarkkinahintaan. Tämä toteutettiin siten, että valmistaja oikeutettiin vähentämään maksettavastaan valmisteverosta sokerin kotimaisen ja maailmanmarkkinahinnan erotus. Kun varsinaiset luonnonmehut jätettiin verotuksen ulkopuolelle, voitiin myös kotimaisen hedelmän- ja marjanviljelyksen sekä niistä luonnonmehuja valmistavan teollisuuden kilpailuasema turvata keinomehujen kilpailulta.

Edellä sanottua järjestelmää jatkettiin myös kuluvaksi vuodeksi virvoitusjuomaverosta 30 päivänä joulukuuta 1965 annetulla lailla (689/65). Hallituksen käsityksen mukaan ei ole odotettavissa, että ne olosuhteet, jotka olivat syynä vuoden 1965 alusta voimaan tulleen lain syntyyn, tulisivat lähivuosien aikana muuttumaan. Tämän vuoksi hallitus esittää virvoitusjuomien valmisteverotuksen jatkamista nykyisessä muodossaan, ja olisi tämä järjestettävä pysyvällä virvoitusjuomaverosta annettavalla lailla.

Hallitus on katsonut tarkoituksenmukaiseksi esittää eräitä teknillisluontoisia muutoksia voimassa olevaan lakiin verrattuna.

Kotimaiselle valmistajalle maksetaan valtion varoista sokerin kotimaisen ja maailmanmarkkinahinnan erotus. Ettei syntyisi väärää suhdetta maksettavan veron ja sokerin hinnanerokorvauksen välillä, hallitus ehdottaa, että valmisteiden myyntipäällysteissä ilmoitettavat laimennussuhteet määriteltäisiin laissa siten, että ilmoitettavan laimennussuhteen mukaan laimennetussa tuotteessa sokerin määrä saa olla enintään 10 painoprosenttia (2 § 2 mom.). Tavallisten virvoitusjuomien sokeripitoisuus on jonkin verran alle 10 painoprosenttia.

Veron suoritusta koskevia säännöksiä on täsmennetty veron maksuja vastaan ottavien rahalaitosten kohdalla.

Virvoitusjuomaveron arvioidaan vuonna 1967 tuottavan 14 500 000 markkaa.

Edellä lausutun nojalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

virvoitusjuomaverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maassa valmistetuista ja maahan tuoduista virvoitusjuomista on suoritettava valtiolle valmisteveroa tämän lain säännösten mukaan.

2 §.

Veroa on suoritettava:

1) tullitariffin nimikkeeseen 22.01 kuuluvista luonnollisista ja keinotekoisista kiven-

näisvesistä sekä hiilihappoisesta vedestä 7,5 penniä litralta;

2) tullitariffin nimikkeeseen 22.02 kuuluvista maitoon ja kaakaoon perustuvista juomista 7,5 penniä litralta;

3) tullitariffin nimikkeeseen 22.02 kuuluvista limonaateista, maustetuista kivennäis- ja hiilihappoisista vesistä sekä muista nimikkeeseen kuuluvista alkoholittomista juomista, ei kuitenkaan maitoon ja kaakaoon perustuvista juomista, 15 penniä litralta;

4) tullitariffin nimikkeeseen 21.07 kuuluvista juomien valmistukseen soveltuvista tuotteista 15 penniä litralta kerrottuna tuotteen laimennusosien lukumäärällä; sekä

5) tullitariffin nimikkeeseen 22.09 kuuluvista juomien valmistukseen soveltuvista alkoholipitoisista valmisteista eli niin sanotuista tiivistetyistä ekstrakteista 15 penniä litralta kerrottuna tuotteen laimennusosien lukumäärällä.

Ilmoitettavan laimennussuhteen mukaan laimennetussa tuotteessa sokerin määrä saa olla enintään 10 painoprosenttia.

Jos sokeri on kokonaan tai osittain korvattu keinotekoisella makeuttamisaineella, ilmoitettavan laimennussuhteen mukaan laimennetun tuotteen makeusaste ei saa ylittää edellisessä momentissa mainittua makeutta.

3 §.

Kotimaiselle valmistajalle suoritetaan valtion varoista hänen 2 §:ssä mainittuihin tuotteisiin käyttämänsä sokerin kotimaisen ja maailmanmarkkinahinnan erotusta vastaavana määränä 72 penniä kilolta.

Edellä 1 momentissa mainittujen hintojen erotusta vastaavan määrän valmistaja on oikeutettu vähentämään kaikkien valmistuspaikalta vietyjen tuotteiden osalta kultakin kalenterikuukaudelta maksettavasta valmisteverosta. Mikäli mainittujen vähennysten määrä on suurempi kuin valmistajan kalenterikuukaudelta maksettava vero, suorittaa valmisteverokonttori näiden erotuksen valmistajalle hakemuksesta.

Milloin 1 momentissa tarkoitettu sokerin kotimaisen ja maailmanmarkkinahinnan erotus on yhden kalenterikuukauden pituisena aikana ollut keskimäärin ainakin kymmenen sadalta korkeampi tai alempi kuin vuoden 1966 heinäkuun tasoon perustuva edellä mainittu erotus, valtioneuvosto voi valmisteverokonttorin esityksestä muuttaa 1 momentissa mainittua määrää vastaavasti. Sama oikeus valtioneuvostolla on, milloin erotuksessa on tapahtunut 1 momentissa mainitun määrän muuttamisen jälkeen ainakin edellä sanotun suuruinen muutos.

4 §.

Vapautettuja verosta ovat ne 2 §:ssä mainitut tuotteet, jotka asianomaisen viranomaisen valvonnassa viedään maasta tai tuodaan maahan, jos ne ovat tullivapaat muiden lakien, asetusten tai määräysten kuin tullitariffilain perusteella.

Vapautettuja verosta ovat myös ne 2 §:ssä mainitut tuotteet, jotka valmisteverovalvonnassa siirretään käytettäviksi sellaisten tuotteiden valmistukseen, joista maksetaan veroa tämän lain mukaisesti tai makeisvalmisteverosta annetun lain perusteella.

Samoin ovat vapautettuja verosta valmisteet, jotka siirretään tullilain 65 §:n 4 momentin mukaiseen tullivarastoon käytettäviksi tullilain 90 §:n 2 kohdan edellyttämään tarkoitukseen.

Milloin maasta viedään 2 §:ssä mainittuja tuotteita, joista vero jo on suoritettu, on viejällä oikeus saada takaisin kutakin maasta vietyjen tuotteiden litraa kohti 2 §:ssä mainitut veron määrät, mikäli vienti on tapahtunut kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun vero on suoritettu. Takaisinmaksua on haettava valmisteverokonttorilta tai, jos tulliviranomainen on kantanut veron, tullihallitukselta.

5 §.

Veron suorittaa Suomessa valmistetuista tuotteista teollinen valmistaja ja maahan tuoduista tuoja.

6 §.

Kotimaisista tuotteista on vero suoritettava viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa tuotteet on viety valmistuspaikalta, valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille postisäästöpankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan tahi myös Suomen Pankin, liike- tai säästöpankin, Osuuskassojen Keskus Oy:n taikka osuuskassan konttoriin.

Muun rahalaitoksen kuin postisäästöpankin on suoritettava kunakin päivänä kantamansa verot valmisteverokonttorin postisiirtotulo-

tilille viimeistään seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin rahalaitos on yleisölle avoinna. Valtiovarainministeriö määrää koron, joka rahalaitoksen on maksettava, jos verovarojen suorittaminen viivästyy.

Postisäästöpankin on suoritettava ja tilitettävä vastaanottamansa verovarat päivittäin valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille maksupäivää seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin postisäästöpankki suorittaa postisiirtotilien kirjauksen.

7 §.

Tuotteen myyntipäällyksen merkinnöistä tulee käydä selville tuotteen valmistaja, valmistuspaikka sekä mahdollinen laimennusosien lukumäärä. Juomia päällysteettä myytäessä on tarjoilupaikalla pidettävä näkyvissä luettelo, josta edellä mainitut tiedot ilmenevät.

8 §.

Valmistaja, joka laiminlyö veron suorittamisen määräaikana, on velvollinen maksamaan suorittamatta olevan veron lisäksi erääntyneen veron määrän kultakin täydeltä markalta tai sen osalta yhden pennin jokaiselta maksumääräpäivästä lukien kuluneelta kuukaudelta tai sen osalta.

9 §.

Virvoitusjuomien valmistajan on viimeistään viisitoista päivää ennen valmistuksen alkamista toimitettava valmisteverokonttorille liikkeestään kirjallinen ilmoitus, jossa mainitaan liikkeen laatu, nimi ja sijainti, omistajan nimi ja osoite sekä valmistettavien juomien laatu ja annetaan yksityiskohtainen selvitys kaikista liikkeen valmistus-, myynti-, varasto- ja muista huoneistoista.

Jos jossakin 1 momentissa mainitussa olosuhteessa tapahtuu muutos tai jos liike lopettaa toimintansa, on siitä viipymättä ilmoitettava valmisteverokonttorille. Samoin on ilmoitettava liikkeen toiminnan keskeytyksestä, jos se kestää kuukautta kauemmin, sekä toiminnan jälleen aloittamisesta.

10 §.

Valmistaja on velvollinen pitämään kirjoja, joista käy selville liikkeessä valmistettujen ja sieltä vietyjen tuotteiden määrät, viimeksi mainituista suoritettava vero sekä valmistuksessa syntyneiden jätteiden määrä.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan erityisiä syitä, se voi määrätä, että valmistajan on pidettävä kirjanpitoa myös raaka-aineista ja puolivalmisteista.

11 §.

Valmistaja, joka vaatii, ettei tuotteelle ole pantava virvoitusjuomaveroa, on velvollinen toteennäyttämään 10 §:ssä mainitun kirjanpidon avulla sekä muilla tarkastusviranomaisten sopiviksi katsomilla tavoilla, ettei tuote ole tämän lain tarkoittamaa virvoitusjuomaa.

12 §.

Verollisia tuotteita älköön valmistettako tai valmistajan lukuun säilytettäkö muissa kuin 9 §:n mukaisesti ilmoitetuissa huoneistoissa.

13 §.

Valmistaja on velvollinen asianomaiselle viranomaiselle tarkastusta varten vaadittaessa näyttämään hallussaan olevat raaka-aine- ja valmistevarastot, esittämään liikekirjat, kirjeenvaihdon ja kauppalaskut sekä antamaan muut tarpeelliset tiedot, samoin kuin asettamaan käytettäviksi tarkastuksessa tarvittavat henkilöt ja välineet.

Raaka-aineet ja valmisteet on pidettävä varastossa siten, että viranomainen saattaa todeta varaston suuruuden.

14 §.

Jokaisen, joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettujen valmisteiden kauppaa tai myy tuotteitaan tämän lain tarkoittamien tuotteiden valmistajalle, on valmisteverokonttorin tai valtiovarainministeriön kehotuksesta määräajassa annettava toisen verotusta tai siitä johtunutta valitusasiaa varten tietoja ostamistaan tai myymistään tuotteista, mikäli vaaditut tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta hänellä lain mukaan on oikeus kieltäytyä todistamasta.

15 §.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonta on valmisteverokonttorin ja sen alaisten tarkastajien sekä tulli- ja poliisiviranomaisten asiana, ja sanotuilla viranomaisilla on tässä toimessa samat oikeudet kuin tulliviranomaisilla luvattoman tavarankuljetuksen estämiseksi.

16 §.

Tämän lain noudattamista valvova virkamies älköön muulle kuin asianomaiselle viranomaiselle ilmaisko, mitä hänen tietoonsa on tässä toimessa tullut.

17 §.

Jos tarkastuksessa havaitaan vajausta eikä sitä voida tyydyttävästi selvittää, on valmistajan suoritettava puuttuvista määristä vero sen mukaan kuin valmisteverokonttori, ottaen huomioon asianhaarat, harkitsee oikeaksi määrätä.

18 §.

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä, antamalla väärän ilmoituksen tai muun verotuksen ohjeeksi tarkoitetun tiedon taikka muulla vilpillä pidättää tai yrittää pidättää valtiolta veroa, rangaistakoon, niin kuin rikoslaissa säädetään, ja voidaan verolliset tuotteet päällysteineen tai niiden arvo, puolivalmisteet, raaka-aineet, tarvikkeet, työvälineet, laitteet ja koneet tuomita veronkavaltamisen tai sen yrittämisen vuoksi valtiolle menetetyiksi.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan ilmeistä, että on ryhdytty 1 momentissa tarkoitettuun tekoon, on valmisteverokonttorilla oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien verollisten tuotteiden, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen harkitsemakseen ajaksi, ja on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

19 §.

Jos vero on jätetty aikanaan maksamatta tai jos on laiminlyöty jotakin siitä, mitä 9, 10 ja 13 §:ssä on säädetty, valmisteverokonttorilla on oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien virvoitusjuomien, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen, kunnes laiminlyödyt velvollisuudet on täytetty, ja on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

20 §.

Joka rikkoo tässä laissa säädetyn vaitiolovelvollisuuden, rangaistakoon sellaisesta virkarikoksesta, niin kuin rikoslaissa on säädetty.

21 §.

Muutoksenhausta viranomaisen päätökseen valmisteveroa koskevassa asiassa on voimassa, mitä siitä erikseen on säädetty.

22 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 19 hallituksen esityksen johdosta laiksi virvoitusjuomaverosta.

Eduskunta on 20 päivänä viimeksi kulunutta syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 59 laiksi virvoitusjuomaverosta.

Kun hallituksen käsityksen mukaan ei ole odotettavissa, että ne olosuhteet, jotka olivat syynä vuoden 1965 alusta voimaan tulleen virvoitusjuomaverolain syntyyn, tulisivat lähivuosien aikana muuttumaan, hallitus esityksessään ehdottaa virvoitusjuomien valmisteverotuksen jatkamista nykyisessä muodossaan. Tämä verotusjärjestelmä ehdotetaan samalla saatettavaksi pysyvälle kannalle. Voimassa olevaan virvoitusjuomaverolakiin verrattuna sisältää hallituksen nyt esittämä lakiehdotus vain eräitä teknillisluontoisia muutoksia.

Valiokunta on käsiteltyään asian todennut virvoitusjuomaverotuksen edelleenkin tarpeelliseksi ja esitetyn uuden valmisteverolain sisällöltään asianmukaiseksi. Valiokunta on sen vuoksi, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Lakiehdotuksen 2 §:n 2 ja 3 momenttiin on kuitenkin, niiden asiasisältöä muuttamatta, tehty lakiteknillinen korjaus.

Samoin on lakiehdotuksen 6 §:ään lisätty (uutena 2 momenttina) tähänastisiinkin valmisteverolakeihin sisältyvä säännös veron suorittamisen järjestelystä ja veron palauttamisesta viennin ja tuonnin yhteydessä.

Virvoitusjuomaveron tuoton vuoden 1967 aikana valiokunta arvioi sanotun vuoden tuloja menoarviota koskevassa mietinnössään.

Valiokunta, edellä sanottuun viitaten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

virvoitusjuomaverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

2 §.

Veroa on suoritettava:

1) — 5) (Kuten hallituksen esityksessä.)

Laimennussuhteeksi hyväksytään enintään 10 painoprosentin sokeripitoisuuteen laimennetussa tuotteessa johtava suhde.

Milloin sokeri on kokonaan tai osaksi korvattu keinotekoisella makeuttamisaineella, *laimennussuhteeksi hyväksytään enintään 10 painoprosentin sokeripitoisuutta vastaavaan makeusasteeseen johtava laimennussuhde.*

3—5 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

6 §.

Kotimaisista tuotteista on vero suoritettava viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa tuotteet on viety valmistuspaikalta, valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille postisäästöpankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan tahi myös Suomen Pankin, liike- tai säästöpankin, Osuuskassojen Keskus Oy:n taikka osuuskassan konttoriin.

Maahantuoduista valmisteista suoritettavasta verosta ja viennin tai tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veronpalauttamisesta on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty.

Muun rahalaitoksen kuin postisäästöpankin on suoritettava kunakin päivänä kantamansa verot valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille viimeistään seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin rahalaitos on yleisölle avoinna. Valtiovarainministeriö määrää koron, joka rahalaitoksen on maksettava, jos verovarojen suorittaminen viivästyy.

Postisäästöpankin on suoritettava ja tilitettävä vastaanottamansa verovarat päivittäin valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille maksupäivää seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin postisäästöpankki suorittaa postisiirtotilien kirjauksen.

7—22 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingisäs 5 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Heinonen, Jussila, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Puhakka, Rodén, Silander, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 35 hallituksen esityksen johdosta laiksi virvoitusjuomaverosta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 19 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi virvoitusjuomaverosta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 59 laiksi virvoitusjuomaverosta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 19 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 35, on valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
virvoitusjuomaverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maassa valmistetuista ja maahan tuoduista virvoitusjuomista on suoritettava valtiolle valmisteveroa tämän lain säännösten mukaan.

2 §.

Veroa on suoritettava:

1) tullitariffin nimikkeeseen 22.01 kuuluvista luonnollisista ja keinotekoisista kivennäisvesistä sekä hiilihappoisesta vedestä 7,5 penniä litralta;

2) tullitariffin nimikkeeseen 22.02 kuuluvista maitoon ja kaakaoon perustuvista juomista 7,5 penniä litralta;

3) tullitariffin nimikkeeseen 22.02 kuuluvista limonaateista, maustetuista kivennäis- ja hiilihappoisista vesistä sekä muista nimikkeeseen kuuluvista alkoholittomista juomista, ei kuitenkaan maitoon ja kaakaoon perustuvista juomista, 15 penniä litralta;

4) tullitariffin nimikkeeseen 21.07 kuuluvista juomien valmistukseen soveltuvista tuotteista 15 penniä litralta kerrottuna tuotteen laimennusosien lukumäärällä; sekä

5) tullitariffin nimikkeeseen 22.09 kuuluvista juomien valmistukseen soveltuvista alkoholipitoisista valmisteista eli niin sanotuista tiivistetyistä ekstrakteista 15 penniä litralta kerrottuna tuotteen laimennusosien lukumäärällä.

Laimennussuhteeksi hyväksytään enintään 10 painoprosentin sokeripitoisuuteen laimennetussa tuotteessa johtava suhde.

Milloin sokeri on kokonaan tai osaksi korvattu keinotekoisella makeuttamisaineella, laimennussuhteeksi hyväksytään enintään 10 painoprosentin sokeripitoisuutta vastaavaan makeusasteeseen johtava laimennussuhde.

3 §.

Kotimaiselle valmistajalle suoritetaan valtion varoista hänen 2 §:ssä mainittuihin tuotteisiin käyttämänsä sokerin kotimaisen ja maailmanmarkkinahinnan erotusta vastaavana määränä 72 penniä kilolta.

Edellä 1 momentissa mainittujen hintojen erotusta vastaavan määrän valmistaja on oikeutettu vähentämään kaikkien valmistuspaikalta vietyjen tuotteiden osalta kultakin kalenterikuukaudelta maksettavasta valmisteverosta. Mikäli mainittujen vähennysten määrä on suurempi kuin valmistajan kalenterikuukaudelta maksettava vero, suorittaa valmisteverokonttori näiden erotuksen valmistajalle hakemuksesta.

Milloin 1 momentissa tarkoitettu sokerin kotimaisen ja maailmanmarkkinahinnan erotus on yhden kalenterikuukauden pituisena aikana ollut keskimäärin ainakin kymmenen sadalta korkeampi tai alempi kuin vuoden 1966 heinäkuun tasoon perustuva edellä mai-

nittu erotus, valtioneuvosto voi valmisteverokonttorin esityksestä muuttaa 1 momentissa mainittua määrää vastaavasti. Sama oikeus valtioneuvostolla on, milloin erotuksessa on tapahtunut 1 momentissa mainitun määrän muuttamisen jälkeen ainakin edellä sanotun suuruinen muutos.

4 §.

Vapautettuja verosta ovat ne 2 §:ssä mainitut tuotteet, jotka asianomaisen viranomaisen valvonnassa viedään maasta tai tuodaan maahan, jos ne ovat tullivapaat muiden lakien, asetusten tai määräysten kuin tullitariffilain perusteella.

Vapautettuja verosta ovat myös ne 2 §:ssä mainitut tuotteet, jotka valmisteverovalvonnassa siirretään käytettäviksi sellaisten tuotteiden valmistukseen, joista maksetaan veroa tämän lain mukaisesti tai makeisvalmisteverosta annetun lain perusteella.

Samoin ovat vapautettuja verosta valmisteet, jotka siirretään tullilain 65 §:n 4 momentin mukaiseen tullivarastoon käytettäviksi tullilain 90 §:n 2 kohdan edellyttämään tarkoitukseen.

Milloin maasta viedään 2 §:ssä mainittuja tuotteita, joista vero jo on suoritettu, on viejällä oikeus saada takaisin kutakin maasta vietyjen tuotteiden litraa kohti 2 §:ssä mainitut veron määrät, mikäli vienti on tapahtunut kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun vero on suoritettu. Takaisinmaksua on haettava valmisteverokonttorilta tai, jos tulliviranomainen on kantanut veron, tullihallitukselta.

5 §.

Veron suorittaa Suomessa valmistetuista tuotteista teollinen valmistaja ja maahan tuoduista tuoja.

6 §.

Kotimaisista tuotteista on vero suoritettava viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa tuotteet on viety valmistuspaikalta, valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille postisäästöpankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan tahi myös Suomen Pankin, liike- tai säästöpankin, Osuuskassojen Keskus Oy:n taikka osuuskassan konttoriin.

Maahantuoduista valmisteista suoritettavasta verosta ja viennin tai tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veronpalauttamisesta on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty.

Muun rahalaitoksen kuin postisäästöpankin on suoritettava kunakin päivänä kantamansa verot valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille viimeistään seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin rahalaitos on yleisölle avoinna. Valtiovarainministeriö määrää koron, joka rahalaitoksen on maksettava, jos verovarojen suorittaminen viivästyy.

Postisäästöpankin on suoritettava ja tilitettävä vastaanottamansa verovarat päivittäin valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille maksupäivää seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin postisäästöpankki suorittaa postisiirtotilien kirjauksen.

7 §.

Tuotteen myyntipäällyksen merkinnöistä tulee käydä selville tuotteen valmistaja, valmistuspaikka sekä mahdollinen laimennusosien lukumäärä. Juomia päällysteettä myytäessä on tarjoilupaikalla pidettävä näkyvissä luettelo, josta edellä mainitut tiedot ilmenevät.

8 §.

Valmistaja, joka laiminlyö veron suorittamisen määräaikana, on velvollinen maksamaan suorittamatta olevan veron lisäksi eräänty neen veron määrän kultakin täydeltä markalta tai sen osalta yhden pennin jokaiselta maksumääräpäivästä lukien kuluneelta kuukaudelta tai sen osalta.

9 §.

Virvoitusjuomien valmistajan on viimeistään viisitoista päivää ennen valmistuksen alkamista toimitettava valmisteverokonttorille liikkeestään kirjallinen ilmoitus, jossa mainitaan liikkeen laatu, nimi ja sijainti, omistajan nimi ja osoite sekä valmistettavien juomien laatu ja annetaan yksityiskohtainen selvitys kaikista liikkeen valmistus-, myynti-, varasto- ja muista huoneistoista.

Jos jossakin 1 momentissa mainitussa olosuhteessa tapahtuu muutos tai jos liike lopettaa toimintansa, on siitä viipymättä ilmoitettava valmisteverokonttorille. Samoin on ilmoitettava liikkeen toiminnan keskeytyksestä, jos se kestää kuukautta kauemmin, sekä toiminnan jälleen aloittamisesta.

10 §.

Valmistaja on velvollinen pitämään kirjoja, joista käy selville liikkeessä valmistettujen ja sieltä vietyjen tuotteiden määrät, viimeksi mainituista suoritettava vero sekä valmistuksessa syntyneiden jätteiden määrä.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan erityisiä syitä, se voi määrätä, että valmistajan on pidettävä kirjanpitoa myös raaka-aineista ja puolivalmisteista.

11 §.

Valmistaja, joka vaatii, ettei tuotteelle ole pantava virvoitusjuomaveroa, on velvollinen toteennäyttämään 10 §:ssä mainitun kirjanpidon avulla sekä muilla tarkastusviranomaisten sopiviksi katsomilla tavoilla, ettei tuote ole tämän lain tarkoittamaa virvoitusjuomaa.

12 §.

Verollisia tuotteita älköön valmistettako tai valmistajan lukuun säilytettäkö muissa kuin 9 §:n mukaisesti ilmoitetuissa huoneistoissa.

13 §.

Valmistaja on velvollinen asianomaiselle viranomaiselle tarkastusta varten vaadittaessa näyttämään hallussaan olevat raaka-aine- ja valmistevarastot, esittämään liikekirjat, kirjeenvaihdon ja kauppalaskut sekä antamaan muut tarpeelliset tiedot, samoin kuin asettamaan käytettäviksi tarkastuksessa tarvittavat henkilöt ja välineet.

Raaka-aineet ja valmisteet on pidettävä varastossa siten, että viranomainen saattaa todeta varaston suuruuden.

14 §.

Jokaisen, joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettujen valmisteiden kauppaa tai myy tuotteitaan tämän lain tarkoittamien tuotteiden valmistajalle, on valmisteverokonttorin tai valtiovarainministeriön kehotuksesta määräajassa annettava toisen verotusta tai siitä johtunutta valitusasiaa varten tietoja ostamistaan tai myymistään tuotteista, mikäli vaaditut tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta hänellä lain mukaan on oikeus kieltäytyä todistamasta.

15 §.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonta on valmisteverokonttorin ja sen alaisten tarkastajien sekä tulli- ja poliisiviranomaisten asiana, ja sanotuilla viranomaisilla on tässä toimessa samat oikeudet kuin tulliviranomaisilla luvattoman tavarankuljetuksen estämiseksi.

16 §.

Tämän lain noudattamista valvova virkamies älköön muulle kuin asianomaiselle viranomaiselle ilmaisko, mitä hänen tietoonsa on tässä toimessa tullut.

17 §.

Jos tarkastuksessa havaitaan vajausta eikä sitä voida tyydyttävästi selvittää, on valmistajan suoritettava puuttuvista määristä vero sen mukaan kuin valmisteverokonttori, ottaen huomioon asianhaarat, harkitsee oikeaksi määrätä.

18 §.

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä, antamalla väärän ilmoituksen tai muun verotuksen ohjeeksi tarkoitetun tiedon taikka muulla vilpillä pidättää tai yrittää pidättää valtiolta veroa, rangaistakoon, niin kuin rikoslaissa säädetään, ja voidaan verolliset tuotteet päällysteineen tai niiden arvo, puolivalmisteet, raaka-aineet, tarvikkeet, työvälineet, laitteet ja koneet tuomita veronkavaltamisen tai sen yrittämisen vuoksi valtiolle menetetyiksi.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan ilmeistä, että on ryhdytty 1 momentissa tarkoitettuun tekoon, on valmisteverokonttorilla oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien verollisten tuotteiden, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen harkitsemakseen ajaksi, ja on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

19 §.

Jos vero on jätetty aikanaan maksamatta tai jos on laiminlyöty jotakin siitä, mitä 9, 10 ja 13 §:ssä on säädetty, valmisteverokonttorilla on oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien virvoitusjuomien, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen, kunnes laiminlyödyt velvollisuudet on täytetty, ja on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

20 §.

Joka rikkoo tässä laissa säädetyn vaitiolovelvollisuuden, rangaistakoon sellaisesta virkarikoksesta, niin kuin rikoslaissa on säädetty.

21 §.

Muutoksenhausta viranomaisen päätökseen valmisteveroa koskevassa asiassa on voimassa, mitä siitä erikseen on säädetty.

22 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Vuoden 1964 alusta lukien tuli voimaan eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta 30 päivänä joulukuuta 1963 annettu laki (621/63), jonka sisältämällä yhdistetyllä valmisteverotus- ja raaka-aineiden hintaerojen tasausjärjestelmällä saatiin ratkaistuksi EFTA-konventiossa tullinalennusten kohteina oleviin, eräisiin leipomotuotteisiin käytettävien, maataloudesta saatavien raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erosta aiheutuva ongelma. Laki säädettiin olemaan voimassa vain vuoden 1964 aikana. Sitä jatkettiin eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta 30 päivänä joulukuuta 1964 annetulla lailla (666/64) sovellettavaksi vuonna 1965 ja 30 päivänä joulukuuta 1965 annetulla lailla (687/65) eräin muutoksin sovellettavaksi myös kuluvana vuonna.

Hallituksen käsityksen mukaan on kotimaisen leipomotuotannon menekin turvaamiseksi ja tuotteiden hintatason vakaana säilyttämiseksi jatkettava edellä mainittua yhdistettyä valmisteverotus- ja hinnantasausjärjestelmää. Eräiden leipomotuotteiden ohella kuuluu EFTA-konventiossa tullinalennusten piiriin myös muitakin elintarviketeollisuuden tuotteita, joiden valmistuksessa käytettävien, maataloudesta saatavien raaka-aineiden hintataso on meillä maailmanmarkkinahintoja olennaisesti korkeampi. Tämän vuoksi olisi myös näihin tuotteisiin sovellettava samanlaista järjestelmää kuin edellä tarkoitettuihin leipomotuotteisiinkin, jotta niiden nykyinen hintataso ja samalla niitä valmistavan kotimaisen teollisuuden kilpailukyky tullien ja määrällisten tuontirajoitusten poistamisen jälkeen säilyisivät. Mainittuja tuotteita, joista EFTA-konvention mukaisesti on tullit poistettava kokonaisuudessaan 31 päivänä joulukuuta 1967, ovat tullitariffin nimikkeeseen 18.06.401 kuuluva suklaajäätelö, joka toisin kuin tullitariffin nimikkeessä 21.07.021 tullattava, EFTA-konvention D-liitteeseen sisällytetty tavallinen jäätelö, kuuluu tullinalennusten piiriin, sekä tullitariffin nimikkeissä 21.04 ja 21.05 mainitut kastikkeet, keitot ja liemet.

Suklaajäätelön tärkeimpien raaka-aineiden, maitorasvan, rasvattoman maitojauheen sekä sokerin osuus valmiissa tuotteessa on keskimäärin noin 35 prosenttia. Tullitariffin nimikkeisiin 21.04 ja 21.05 kuuluvien, kotimaassa valmistettujen kastikkeiden, keittojen ja liemien pääraaka-aineiden, sokerin, vehnäjauhon, kananmunien, naudan- ja sianlihan sekä rasvojen osuus on noin 25 prosenttia valmiin tuotteen painosta. Mainittujen raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotukset niitä valmiisiin tuotteisiin sovellettaessa olivat meillä kuluvan vuoden heinäkuun hintatason perusteella laskettuna suklaajäätelön osalta 0,52 markkaa kilolta sekä kastikkeiden, keittojen ja liemien osalta 0,33 markkaa kilolta.

Eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta annetussa laissa on kunkin tuotteen valmistevero säädetty yhtä suureksi kuin vastaavan tuotteen raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen välinen erotus. Käytännössä ei kotimainen valmistaja, joka lain perusteella saa maksettavasta valmisteverostaan vähentää raaka-ainehintojen erotuksen, ole toistaiseksi joutunut valmisteveroa lainkaan maksamaan.

Hallituksen käsityksen mukaan olisi myös suklaajäätelön sekä kastikkeiden, keittojen ja liemien raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erosta aiheutuva ongelma ratkaistava samanlaisella yhdistetyllä valmisteverotus- ja hinnantasausjärjestelmällä, jota on sovellettu eräisiin leipomotuotteisiin nähden. Tämä voidaan hallituksen mielestä tarkoituksenmukaisimmin toteuttaa siten, että toisaalta leipomotuotteet ja toisaalta suklaajäätelö ja tullitariffin nimikkeisiin 21.04 ja 21.05 kuuluvat kastikkeet, keitot ja liemet sijoitetaan samaan lakiin eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta, jota sovellettaisiin vuoden 1967 aikana.

Verrattuna eräiden leipomotuotteiden valmisteverosta annettuun lakiin on lakiehdotuksessa täsmennetty veron suoritusta koskevia säännöksiä veron maksuja vastaan ottavien rahalaitosten kohdalla.

Eräiden elintarviketuotteiden valmisteveron arvioidaan vuonna 1967 tuottavan 24 700 000 markkaa.

Edellä lausutun nojalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maassa valmistetuista ja maahan tuoduista eräistä elintarviketuotteista on suoritettava valtiolle valmisteveroa tämän lain säännösten perusteella.

2 §.

Veroa on suoritettava nettopainon mukaan laskettuna:

1) korpuista, korppujauhosta, rinkeleistä ja rinkelitaikinasta tehdyistä tangoista, joissa ei ole sokeri-, huna-, muna-, rasva-, juusto- tai hedelmälisäyksiä 0,93 markkaa kilolta;
2) muista kuin 1 kohdassa mainituista korpuista, korppujauhosta, rinkeleistä ja rinkelitaikinasta tehdyistä tangoista 1,08 markkaa kilolta;
3) kaakuista ja tanskalaisista wienerleivistä 1,08 markkaa kilolta; sekä
4) kekseistä ja vohveleista 1,12 markkaa kilolta.

Veroa on suoritettava suklaajäätelöstä 0,52 markkaa kilolta laskettuna nettopainon mukaan.

Veroa on suoritettava tullitariffin nimikkeisiin 21.04 ja 21.05 kuuluvista kastikkeista sekä keitoista ja liemistä 0,33 markkaa kilolta, laskettuna nettopainon mukaan.

3 §.

Kotimaiselle valmistajalle suoritetaan valtion varoista 2 §:ssä mainittujen valmisteiden raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotuksena seuraavat määrät:

1) 1 momentin 1 kohdassa mainituista valmisteista 0,93 markkaa kilolta;
2) 1 momentin 2 ja 3 kohdassa mainituista valmisteista 1,08 markkaa kilolta;
3) 1 momentin 4 kohdassa mainituista valmisteista 1,12 markkaa kilolta;
4) 2 momentissa mainitusta valmisteesta 0,52 markkaa kilolta; sekä
5) 3 momentissa mainituista valmisteista 0,33 markkaa kilolta.

Edellä 1 momentissa mainittujen hintaerojen määrän valmistaja on oikeutettu vähentämään kaikkien valmistuspaikalta vietyjen valmisteiden osalta kultakin kalenterikuukaudelta maksettavasta valmisteverosta. Mikäli mainittujen vähennysten määrä on suurempi kuin valmistajan kalenterikuukaudelta maksettava vero, suorittaa valmisteverokonttori näiden erotuksen valmistajalle hakemuksesta.

Milloin 1 momentissa tarkoitettujen valmisteiden raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotus on yhden kalenterikuukauden pituisena aikana ollut keskimäärin ainakin kymmenen sadalta korkeampi tai alempi kuin vuoden 1966 heinäkuun tasoon perustuva edellä mainittu erotus, valtioneuvosto voi valmisteverokonttorin esityksestä muuttaa 1 momentissa mainittuja määriä vastaavasti. Sama oikeus valtioneuvostolla on, milloin sanottujen raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotuksessa on tapahtunut 1 momentissa mainittujen määrien muuttamisen jälkeen ainakin edellä sanotun suuruinen muutos.

4 §.

Vapautettuja verosta ovat ne 2 §:ssä mainitut valmisteet, jotka asianomaisen viranomaisen valvonnassa viedään maasta tai tuo-

daan maahan, jos ne ovat tullivapaat muiden lakien, asetusten tai määräysten kuin tullitariffilain perusteella.

Samoin ovat vapautettuja verosta ne 2 §:ssä mainitut valmisteet, jotka siirretään tullilain 65 §:n 4 momentin mukaiseen tullivarastoon käytettäviksi tullilain 90 §:n 2 kohdan edellyttämään tarkoitukseen.

Milloin maasta viedään valmisteita, joista vero jo on suoritettu, on viejällä oikeus saada takaisin kutakin maasta vietyjen valmisteiden kiloa kohti 2 §:ssä mainitut veron määrät, mikäli vienti on tapahtunut kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun vero on suoritettu. Takaisinmaksua on haettava valmisteverokonttorilta tai, jos tulliviranomainen on kantanut veron, tullihallitukselta.

5 §.

Veron suorittaa Suomessa valmistetuista elintarviketuotteista valmistaja ja maahan tuoduista tuoja.

6 §.

Kotimaisista valmisteista on vero suoritettava viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa valmisteet on viety valmistuspaikalta, valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille postisäästöpankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan tahi myös Suomen Pankin, liike- tai säästöpankin, Osuuskassojen Keskus Oy:n taikka osuuskassan konttoriin.

Muun rahalaitoksen kuin postisäästöpankin on suoritettava kunakin päivänä kantamansa verot valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille viimeistään seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin rahalaitos on yleisölle avoinna. Valtiovarainministeriö määrää koron, joka rahalaitoksen on maksettava, jos verovarojen suorittaminen viivästyy.

Postisäästöpankin on suoritettava ja tilitettävä vastaanottamansa verovarat päivittäin valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille maksupäivää seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin postisäästöpankki suorittaa postisiirtotilien kirjauksen.

7 §.

Valmistaja, joka laiminlyö veron suorittamisen määräaikana, on velvollinen maksamaan suorittamatta olevan veron lisäksi erääntyneen veron määrän kultakin täydeltä markalta tai sen osalta yhden pennin jokaiselta maksumääräpäivästä lukien kuluneelta kuukaudelta tai sen osalta.

8 §.

Valmistajan on viimeistään viisitoista päivää ennen valmistuksen alkamista toimitettava valmisteverokonttorille liikkeestään kirjallinen ilmoitus, jossa mainitaan liikkeen nimi ja sijainti, omistajan nimi ja osoite, verollisten valmisteiden lajit ja niiden nettopainot myytävää kiloa kohti, sekä annettava yksityiskohtainen selvitys kaikista liikkeen valmistus-, myynti-, varasto- ja muista huoneistoista.

Jos jossakin 1 momentissa mainitussa olosuhteessa tapahtuu muutos tai jos liike lopettaa toimintansa, on siitä viipymättä ilmoitettava valmisteverokonttorille. Samoin on ilmoitettava liikkeen toiminnan keskeytyksestä, jos se kestää kuukautta kauemmin, sekä toiminnan jälleen aloittamisesta.

9 §.

Valmistaja on velvollinen pitämään kirjoja, joista käy selville liikkeessä valmistettujen ja sieltä vietyjen valmisteiden määrät, viimeksi mainituista suoritettava vero sekä valmistuksessa syntyneiden jätteiden määrä.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan erityisiä syitä, se voi määrätä, että valmistajan on pidettävä kirjanpitoa myös raaka-aineista ja puolivalmisteista.

10 §.

Verollisia valmisteita älköön valmistettako tai valmistajan lukuun säilytettäkö muissa kuin 8 §:n mukaisesti ilmoitetuissa huoneistoissa.

11 §.

Valmistaja on velvollinen asianomaiselle viranomaiselle tarkastusta varten vaadittaessa näyttämään hallussaan olevat raaka-aine- ja valmistevarastot, esittämään liikekirjat, kirjeenvaihdon ja kauppalaskut sekä antamaan muut tarpeelliset tiedot samoin kuin asettamaan käytettäviksi tarkastuksessa tarvittavat henkilöt ja välineet.

Raaka-aineet ja valmisteet on pidettävä varastossa siten, että viranomainen saattaa todeta varaston suuruuden.

12 §.

Jos tarkastuksessa havaitaan vajausta eikä sitä voida tyydyttävästi selvittää, valmista-

jan on suoritettava puuttuvista määristä vero sen mukaan kuin valmisteverokonttori, ottaen huomioon asianhaarat, harkitsee oikeaksi määrätä.

13 §.

Jokaisen, joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettujen valmisteiden kauppaa tai myy tuotteitaan tämän lain tarkoittamien tuotteiden valmistajalle, on valmisteverokonttorin tai valtiovarainministeriön kehotuksesta määräajassa annettava toisen verotusta tai siitä johtunutta valitusasiaa varten tietoja ostamistaan tai myymistään tuotteista, mikäli vaaditut tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta hänellä lain mukaan on oikeus kieltäytyä todistamasta.

14 §.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonta on valmisteverokonttorin ja sen alaisten tarkastajien sekä tulli- ja poliisiviranomaisten asiana, ja sanotuilla viranomaisilla on tässä toimessa samat oikeudet kuin tulliviranomaisilla luvattoman tavarankuljetuksen estämiseksi.

15 §.

Tämän lain noudattamista valvova virkamies älköön muulle kuin asianomaiselle viranomaiselle ilmaisko, mitä hänen tietoonsa on tässä toimessa tullut.

16 §.

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä, antamalla väärän ilmoituksen tai muun verotuksen ohjeeksi tarkoitetun tiedon taikka muulla vilpillä pidättää tai yrittää pidättää valtiolta veroa, rangaistakoon, niin kuin rikoslaissa säädetään, ja voidaan verolliset valmisteet pakkauksineen tai niiden arvo, puolivalmisteet, raaka-aineet, tarvikkeet, työvälineet, laitteet ja koneet tuomita veronkavaltamisen tai sen yrittämisen vuoksi valtiolle menetetyiksi.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan ilmeistä, että on ryhdytty 1 momentissa tarkoitettuun tekoon, on valmisteverokonttorilla oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien valmisteiden, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen harkitsemakseen ajaksi, ja valmistaja on velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

17 §.

Jos vero on jätetty aikanaan maksamatta tai jos jotakin siitä on laiminlyöty, mitä 8, 9 ja 11 §:ssä on säädetty, valmisteverokonttorilla on oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien valmisteiden, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen, kunnes laiminlyödyt velvollisuudet on täytetty, ja on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

18 §.

Joka rikkoo tässä laissa säädetyn vaitiolovelvollisuuden, rangaistakoon sellaisesta virkarikoksesta, niin kuin rikoslaissa on säädetty.

19 §.

Muutoksenhausta viranomaisen päätökseen valmisteveroa koskevassa asiassa on voimassa, mitä siitä erikseen on säädetty.

20 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

Tätä lakia sovelletaan elintarviketuotteisiin, jotka on viety valmistuspaikalta tai tuotu maahan vuoden 1967 aikana.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 20 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Eduskunta on 20 päivänä viimeksi kulunutta syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 60 laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Esityksessään hallitus ehdottaa kotimaisen leipomotuotannon menekin turvaamiseksi ja tuotteiden hintatason vakaana säilyttämiseksi, että eräiden leipomotuotteiden yhdistettyä valmisteverotus- ja hinnantasausjärjestelmää jatkettaisiin vuonna 1967. Kun suklaajäätelön sekä kastikkeiden, keittojen ja liemien valmistuksessa käytettävien, maataloudesta saatavien raaka-aineiden hintataso on meillä maailmanmarkkinahintoja olennaisesti korkeampi, ehdotetaan samalla, että myös näihin tuotteisiin sovellettaisiin samaa järjestelmää kuin laissa tarkoitettuihin leipomotuotteisiinkin, jotta niiden nykyinen hintataso ja samalla niitä valmistavan kotimaisen teollisuuden kilpailukyky tullien ja määrällisten tuontirajoitusten poistamisen jälkeen säilyisivät. Esitykseen sisältyvä lakiehdotus poikkeaa kuluvana vuonna voimassa olevasta leipomotuotteiden valmisteverolaista vielä siinä, että veron suoritusta koskevia säännöksiä on täsmennetty veron maksuja vastaanottavien rahalaitosten osalta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen päättänyt asettua puoltamaan ehdotetun yksivuotisen valmisteverolain säätämistä.

Lakiehdotuksen 6 §:ään valiokunta kuitenkin ehdottaa lisättäväksi tähänastisiinkin valmisteverolakeihin sisältyvän säännöksen siitä, että maahantuoduista valmisteista suoritettavasta verosta ja viennin tai tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veronpalauttamisesta on, mikäli laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty.

Valmisteveron tuoton vuoden 1967 aikana valiokunta arvioi sanotun vuoden tulo- ja menoarviota koskevassa mietinnössään.

Valiokunta edellä lausuttuun viitaten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—5 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

6 §.

Kotimaisista valmisteista on vero suoritettava viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa valmisteet on viety valmistuspaikalta, valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille postisäästöpankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan tahi myös Suomen Pankin, liike- tai säästöpankin, Osuuskassojen Keskus Oy:n taikka osuuskassan konttoriin.

Maahantuoduista valmisteista suoritettavasta verosta ja viennin tai tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veronpalauttamisesta on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty.

Muun rahalaitoksen kuin postisäästöpan-

kin on suoritettava kunakin päivänä kantamansa verot valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille viimeistään seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin rahalaitos on yleisölle avoinna. Valtiovarainministeriö määrää koron, joka rahalaitoksen on maksettava, jos verovarojen suorittaminen viivästyy.

Postisäästöpankin on suoritettava ja tilitettävä vastaanottamansa verovarat päivittäin valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille maksupäivää seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin postisäästöpankki suorittaa postisiirtotilien kirjauksen.

7—20 §.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Soveltamissäännös.
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Heinonen, Jussila, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Puhakka, Rodén, Silander, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 36 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 20 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 60 laiksi eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiassa antanut mietintönsä N:o 20 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 36, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräiden elintarviketuotteiden valmisteverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Maassa valmistetuista ja maahan tuoduista eräistä elintarviketuotteista on suoritettava valtiolle valmisteveroa tämän lain säännösten perusteella.

2 §.

Veroa on suoritettava nettopainon mukaan laskettuna:

1) korpuista, korppujauhosta, rinkeleistä ja rinkelitaikinasta tehdyistä tangoista, joissa ei ole sokeri-, huna-, muna-, rasva-, juusto- tai hedelmälisäyksiä 0,93 markkaa kilolta;
2) muista kuin 1 kohdassa mainituista korpuista, korppujauhosta, rinkeleistä ja rinkelitaikinasta tehdyistä tangoista 1,08 markkaa kilolta;
3) kaakuista ja tanskalaisista wienerleivistä 1,08 markkaa kilolta; sekä
4) kekseistä ja vohveleista 1,12 markkaa kilolta.

Veroa on suoritettava suklaajäätelöstä 0,52 markkaa kilolta laskettuna nettopainon mukaan.

Veroa on suoritettava tullitariffin nimikkeisiin 21.04 ja 21.05 kuuluvista kastikkeista sekä keitoista ja liemistä 0,33 markkaa kilolta, laskettuna nettopainon mukaan.

3 §.

Kotimaiselle valmistajalle suoritetaan valtion varoista 2 §:ssä mainittujen valmisteiden raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotuksena seuraavat määrät:

1) 1 momentin 1 kohdassa mainituista valmisteista 0,93 markkaa kilolta;
2) 1 momentin 2 ja 3 kohdassa mainituista valmisteista 1,08 markkaa kilolta;
3) 1 momentin 4 kohdassa mainituista valmisteista 1,12 markkaa kilolta;
4) 2 momentissa mainitusta valmisteesta 0,52 markkaa kilolta; sekä
5) 3 momentissa mainituista valmisteista 0,33 markkaa kilolta.

Edellä 1 momentissa mainittujen hintaerojen määrän valmistaja on oikeutettu vähentämään kaikkien valmistuspaikalta vietyjen valmisteiden osalta kultakin kalenterikuukaudelta maksettavasta valmisteverosta. Mikäli mainittujen vähennysten määrä on suurempi kuin valmistajan kalenterikuukaudelta mak-

settava vero, suorittaa valmisteverokonttori näiden erotuksen valmistajalle hakemuksesta.

Milloin 1 momentissa tarkoitettujen valmisteiden raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotus on yhden kalenterikuukauden pituisena aikana ollut keskimäärin ainakin kymmenen sadalta korkeampi tai alempi kuin vuoden 1966 heinäkuun tasoon perustuva edellä mainittu erotus, valtioneuvosto voi valmisteverokonttorin esityksestä muuttaa 1 momentissa mainittuja määriä vastaavasti. Sama oikeus valtioneuvostolla on, milloin sanottujen raaka-aineiden kotimaisten ja maailmanmarkkinahintojen erotuksessa on tapahtunut 1 momentissa mainittujen määrien muuttamisen jälkeen ainakin edellä sanotun suuruinen muutos.

4 §.

Vapautettuja verosta ovat ne 2 §:ssä mainitut valmisteet, jotka asianomaisen viranomaisen valvonnassa viedään maasta tai tuodaan maahan, jos ne ovat tullivapaat muiden lakien, asetusten tai määräysten kuin tullitariffilain perusteella.

Samoin ovat vapautettuja verosta ne 2 §:ssä mainitut valmisteet, jotka siirretään tullilain 65 §:n 4 momentin mukaiseen tullivarastoon käytettäviksi tullilain 90 §:n 2 kohdan edellyttämään tarkoitukseen.

Milloin maasta viedään valmisteita, joista vero jo on suoritettu, on viejällä oikeus saada takaisin kutakin maasta vietyjen valmisteiden kiloa kohti 2 §:ssä mainitut veron määrät, mikäli vienti on tapahtunut kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun vero on suoritettu. Takaisinmaksua on haettava valmisteverokonttorilta tai, jos tulliviranomainen on kantanut veron, tullihallitukselta.

5 §.

Veron suorittaa Suomessa valmistetuista elintarviketuotteista valmistaja ja maahan tuoduista tuoja.

6 §.

Kotimaisista valmisteista on vero suoritettava viimeistään sen kalenterikuukauden viimeisenä arkipäivänä, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka kuluessa valmisteet on viety valmistuspaikalta, valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille postisäästöpankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan tahi myös Suomen Pankin, liike- tai säästöpankin, Osuuskassojen Keskus Oy:n taikka osuuskassan konttoriin.

Maahantuoduista valmisteista suoritettavasta verosta ja viennin tai tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veronpalauttamisesta on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty.

Muun rahalaitoksen kuin postisäästöpankin on suoritettava kunakin päivänä kantamansa verot valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille viimeistään seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin rahalaitos on yleisölle avoinna. Valtiovarainministeriö määrää koron, joka rahalaitoksen on maksettava, jos verovarojen suorittaminen viivästyy.

Postisäästöpankin on suoritettava ja tilitettävä vastaanottamansa verovarat päivittäin valmisteverokonttorin postisiirtotulotilille maksupäivää seuraavana sellaisena arkipäivänä, jolloin postisäästöpankki suorittaa postisiirtotilien kirjauksen.

7 §.

Valmistaja, joka laiminlyö veron suorittamisen määräaikana, on velvollinen maksamaan suorittamatta olevan veron lisäksi erääntyneen veron määrän kultakin täydeltä markalta tai sen osalta yhden pennin jokaiselta maksumääräpäivästä lukien kuluneelta kuukaudelta tai sen osalta.

8 §.

Valmistajan on viimeistään viisitoista päivää ennen valmistuksen alkamista toimitettava valmisteverokonttorille liikkeestään kirjallinen ilmoitus, jossa mainitaan liikkeen nimi ja sijainti, omistajan nimi ja osoite, verollisten valmisteiden lajit ja niiden nettopainot myytävää kiloa kohti, sekä annettava yksityiskohtainen selvitys kaikista liikkeen valmistus-, myynti-, varasto- ja muista huoneistoista.

Jos jossakin 1 momentissa mainitussa olosuhteessa tapahtuu muutos tai jos liike lopettaa toimintansa, on siitä viipymättä ilmoitettava valmisteverokonttorille. Samoin on ilmoitettava liikkeen toiminnan keskeytyksestä, jos se kestää kuukautta kauemmin, sekä toiminnan jälleen aloittamisesta.

9 §.

Valmistaja on velvollinen pitämään kirjoja, joista käy selville liikkeessä valmistet-

tujen ja sieltä vietyjen valmisteiden määrät, viimeksi mainituista suoritettava vero sekä valmistuksessa syntyneiden jätteiden määrä.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan erityisiä syitä, se voi määrätä, että valmistajan on pidettävä kirjanpitoa myös raaka-aineista ja puolivalmisteista.

10 §.

Verollisia valmisteita älköön valmistettako tai valmistajan lukuun säilytettäkö muissa kuin 8 §:n mukaisesti ilmoitetuissa huoneistoissa.

11 §.

Valmistaja on velvollinen asianomaiselle viranomaiselle tarkastusta varten vaadittaessa näyttämään hallussaan olevat raaka-aine- ja valmistevarastot, esittämään liikekirjat, kirjeenvaihdon ja kauppalaskut sekä antamaan muut tarpeelliset tiedot samoin kuin asettamaan käytettäviksi tarkastuksessa tarvittavat henkilöt ja välineet.

Raaka-aineet ja valmisteet on pidettävä varastossa siten, että viranomainen saattaa todeta varaston suuruuden.

12 §.

Jos tarkastuksessa havaitaan vajausta eikä sitä voida tyydyttävästi selvittää, valmistajan on suoritettava puuttuvista määristä vero sen mukaan kuin valmisteverokonttori, ottaen huomioon asianhaarat, harkitsee oikeaksi määrätä.

13 §.

Jokaisen, joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettujen valmisteiden kauppaa tai myy tuotteitaan tämän lain tarkoittamien tuotteiden valmistajalle, on valmisteverokonttorin tai valtiovarainministeriön kehotuksesta määräajassa annettava toisen verotusta tai siitä johtunutta valitusasiaa varten tietoja ostamistaan tai myymistään tuotteista, mikäli vaaditut tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta hänellä lain mukaan on oikeus kieltäytyä todistamasta.

14 §.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonta on valmisteverokonttorin ja sen alaisten tarkastajien sekä tulli- ja poliisiviranomaisten asiana, ja sanotuilla viranomaisilla on tässä toimessa samat oikeudet kuin tulliviranomaisilla luvattoman tavarankuljetuksen estämiseksi.

15 §.

Tämän lain noudattamista valvova virkamies älköön muulle kuin asianomaiselle viranomaiselle ilmaisko, mitä hänen tietoonsa on tässä toimessa tullut.

16 §.

Joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä, antamalla väärän ilmoituksen tai muun verotuksen ohjeeksi tarkoitetun tiedon taikka muulla vilpillä pidättää tai yrittää pidättää valtiolta veroa, rangaistakoon, niin kuin rikoslaissa säädetään, ja voidaan verolliset valmisteet pakkauksineen tai niiden arvo, puolivalmisteet, raaka-aineet, tarvikkeet, työvälineet, laitteet ja koneet tuomita veronkavaltamisen tai sen yrittämisen vuoksi valtiolle menetetyiksi.

Milloin valmisteverokonttori katsoo olevan ilmeistä, että on ryhdytty 1 momentissa tarkoitettuun tekoon, on valmisteverokonttorilla oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien valmisteiden, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen harkitsemakseen ajaksi, ja valmistaja on velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

17 §.

Jos vero on jätetty aikanaan maksamatta tai jos jotakin siitä on laiminlyöty, mitä 8, 9 ja 11 §:ssä on säädetty, valmisteverokonttorilla on oikeus sulkea valmistuspaikka ja kieltää siellä ja sen varastossa olevien valmisteiden, puolivalmisteiden, raaka-aineiden, tarvikkeiden, työvälineiden, laitteiden ja koneiden poiskuljettaminen, kunnes laiminlyödyt velvollisuudet on täytetty, ja on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle tästä aiheutuvat kustannukset.

18 §.

Joka rikkoo tässä laissa säädetyn vaitiolovelvollisuuden, rangaistakoon sellaisesta virkarikoksesta, niin kuin rikoslaissa on säädetty.

19 §.

Muutoksenhausta viranomaisen päätökseen valmisteveroa koskevassa asiassa on voimassa, mitä siitä erikseen on säädetty.

20 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtioneuvosto.

Tätä lakia sovelletaan elintarviketuotteisiin, jotka on viety valmistuspaikalta tai tuotu maahan vuoden 1967 aikana.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Toukokuun 20 päivänä 1960 annettuun tullitariffilakiin (235/60) liittyvää tullitariffia siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen olisi talouselämässä tapahtuneesta kehityksestä johtuen muutettava. Edelleen olisi eräiden tullitariffin nimikkeiden sanamuodot saatettava yhdenmukaisiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista joulukuun 30 päivänä 1965 annetussa laissa (698/65) vahvistettujen tullitariffinimikkeiden kanssa. Myös Brysselissä toimiva tulliyhteistyöneuvosto on tehnyt Brysselin nimikkeistön tekstiin eräitä tarkistuksia, jotka Suomi nimikkeistöä koskevaan yleissopimukseen liittyneenä maana on velvollinen ottamaan huomioon kansallisessa tullitariffissaan. Lisäksi tullitariffin nimikkeistön teksti vaatisi eräitä täsmennyksiä alkuperäiseen englanninkieliseen tekstiin verrattuna.

A. Talouselämän kehityksestä johtuvat muutokset.

3. Ryhmä. Kalat, äyriäiset ja nilviäiset. Tullitariffin nimikkeeseen 05.05 kuuluva kalanjäte, jota käytetään mm. eläinten rehuksi, on tullivapaata, kun taas samaan käyttöön tulevasta nimikkeeseen 03.01 kuuluvasta kokonaisesta kalasta kannetaan tullia 15 penniä kilolta. Tarkoituksenmukaista olisi, että myös viimeksi mainittu säädettäisiin tullivapaaksi, kun se tuodaan nimenomaan rehuna käytettäväksi. Kotimaisen kalastuselinkeinon turvaamiseksi olisi kuitenkin silakka ja muutkin sillikalat sekä lohi jätettävä tämän tullivapauden ulkopuolelle. Eläinten rehuksi tarkoitetun kalan estämiseksi tulemasta käytettäväksi ihmisravinnoksi olisi samalla säädettävä se värjättäväksi. Edellä olevaan katsoen esitetään, että nimikkeeseen 03.01 kuuluva rehuksi tuleva kala, lukuun ottamatta lohta ja sillikalaa, säädettäisiin tullivapaaksi ehdolla, että se värjätään tullihallituksen määräämällä tavalla.

Tullitariffin nimikkeeseen 03.02 kuuluva teollisuuden raaka-aineeksi tarkoitettu tynnyreissä oleva turskanmäti on tullivapaata. Kun raaka-aineena on nyttemmin alettu käyttää myös nimikkeeseen 16.04 kuuluvaa sokerisuolattua turskanmätiä, jonka tulli on 20 markkaa kilolta, esitetään johdonmukaisuuden vuoksi tullivapautta myös tälle turskanmädille, kun se tuodaan maahan nettopainoltaan yli 45 kilon astioissa. Yhdenmukaisuuden vuoksi olisi myös nimikkeeseen 03.01 kuuluva tuore turskanmäti säädettävä tullivapaaksi. Kun turskanmädin erottaminen muiden turskakalojen mädistä on käytännössä vaikeaa, esitetään turskanmädin tullivapaus ulotettavaksi koskemaan yleensä turskakalojen mätiä muuttamalla tullitariffin tekstiä siten, että nimikkeissä 03.01 ja 03.02 turskanmädin asemesta käytettäisiin sanaa turskakalanmäti.

Tullitariffin johdonmukaisuuden kannalta olisi aiheellista yhdenmukaistaa myös eri nimikkeisiin kuuluvien mädin ja mätituotteiden tullit vastaaviin nimikkeisiin kuuluvien muiden kalatuotteiden tullien kanssa. Kaviaari olisi kuitenkin jätettävä tämän järjestelyn ulkopuolelle sen erityisluonteen johdosta, minkä vuoksi sampikalojen mädin tulli nimikkeissä 03.01 ja 03.02 säilyisi nykyisellään eli 10 markkana kilolta sekä aidon kaviaarin tulli nimikkeessä 16.04 pysyisi 40 markkana kilolta. Tähän katsoen esitetään, että nimikkeeseen 03.01 kuuluvalle muulle tuoreelle kalanmädille tulisi tulliksi 15 pen-

niä kilolta ja nimikkeeseen 03.02 kuuluvalle vastaavalle suolatulle tai savustetulle kalanmädille tulisi tulliksi 30 penniä kilolta sekä nimikkeeseen 16.04 kuuluville kalanmätituotteille 4 markkaa 60 penniä kilolta.

22. Ryhmä. Juomat, etyylialkoholi ja etikka. Tullitariffin nimikkeeseen 21.07 kuuluvat alkoholittomat valmisteet, jotka teollisuus käyttää virvoitusjuomaveron alaisten tuotteiden valmistukseen, ovat virvoitusjuomateollisuuden tarkoituksiin maahan tuotuina tullivapaita eli t-tullivapaita. Vastaavat samaan tarkoitukseen käytettävät alkoholipitoiset valmisteet kuuluvat nimikkeeseen 22.09, jossa niiden tulli on 40 % arvosta. Tarkoituksenmukaista olisi, että myös viimeksimainitut valmisteet teollisuuden raaka-aineina säädettäisiin tullivapaiksi.

29. Ryhmä. Orgaaniset kemikaalit. Tullitariffin nimikkeeseen 29.23 kuuluvia etanoliamiineja, joiden tulli on nykyään 20 % arvosta, käytetään raaka-aineena kemiallisessa, teknokemiallisessa, väriaine- ym. teollisuudessa. Kun etanoliamiineja ei enää valmisteta kotimaassa, esitetään niiden säätämistä tullivapaiksi.

38. Ryhmä. Erinäiset kemialliset tuotteet. Teollisuus käyttää valmistuksessaan tullitariffin nimikkeeseen 38.19 kuuluvia ionivaihtimia, valmistettuja katalysaattoreita, aerosolipakkauksissa käytettäviä ponnekaasuseoksia, raakojen nafteeni- ja sulfonafteenihappojen veteen liukenemattomia suoloja sekä seostettuja alkeeneja, joiden tulli on 10 % arvosta. Kun nämä ovat teollisuudelle tärkeitä aineita eikä niitä valmisteta kotimaassa, esitetään ne säädettäviksi tullivapaiksi.

Tekstiili-, paperi-, nahka-, turkisnahka-, kautsu-, muovi-, vuori- ja valimoteollisuuden valmistusprosessissa käytetään eräitä nimikkeeseen 38.19 kuuluvia lisä- ja apuaineita, jotka eivät tule sisältymään varsinaisina aineosina valmiisiin tuotteisiin. Kun nämä lisä- ja apuaineet ovat mainituille teollisuudenaloille välttämättömiä eikä niitä valmisteta kotimaassa, esitetään tällaisten tärkkelystä sisältämättömien aineiden nykyinen 10 % suuruinen tulli poistettavaksi.

AIV-happo on yli 10 kiloa painavissa pakkauksissa tullivapaa. Kun ei ole perusteltua syytä säilyttää mainittua 10 kilon rajaa, esitetään, että AIV-happo pakkausten painosta riippumatta säädettäisiin tullivapaaksi.

Käyttämätön kaasunpuhdistusmassa oli kesäkuun 1 päivään 1960 saakka voimassa olleen tullitariffin mukaan tullivapaata, mutta joutui se uudessa tariffissa kuulumaan nimikkeeseen 38.19, jossa sille vahvistettiin 10 % tulli. Kun ei ole tarkoituksenmukaista rasittaa tätä kaasulaitosten tarveainetta tullilla, esitetään myös kaasunpuhdistusmassan säätämistä tullivapaaksi.

39. Ryhmä. Muovit, myös tekohartsit, selluloosaesterit ja -eetterit, sekä niistä valmistetut tuotteet. 48. Ryhmä. Paperi ja pahvi; paperivanuke-, paperi- ja pahviteokset. Muoviset tekosuolet kuuluivat kesäkuun 1 päivään 1960 saakka voimassa olleessa tullitariffissa yhteen nimikkeeseen, jossa niiden tulli oli 5 markkaa 21 penniä kilolta ja sopimustulli 15 % arvosta. Nykyisessä tullitariffissa tekosuolet sijoitetaan valmistusaineesta riippuen useihin eri nimikkeisiin, jolloin niiden tulli saattaa nousta jopa 30 %:iin, yleisimmän tullin ollessa kuitenkin 15 %. Kun tekosuolia käytetään niiden laadusta riippumatta samaan tarkoitukseen eli makkaran kuoriksi, esitetään nimikkeisiin 39.01, 39.02, 39.03, 39.05, 39.06, 39.07 ja 48.21 kuuluville tekosuolille säädettäväksi yhtenäinen 15 % arvotulli.

51. Ryhmä. Katkomattomat tekokuidut. 62. Ryhmä. Muut sovitetut tekstiilitavarat. 66. Ryhmä. Sateen- ja päivänvarjot, kävelykepit, ratsastus- ja muut piiskat sekä niiden osat. Sateenvarjojen tulli on tullitariffin nimikkeessä 66.01 40 % arvosta, jota vastoin sateenvarjojen valmistukseen käytettävän kankaan tulli nimikkeessä 51.04 on 50 % arvosta, kuitenkin vähintään 6 markkaa 50 penniä kilolta. Kun sateenvarjojen raaka-aineen tulli näin ollen on valmiin tuotteen tullia korkeampi, olisi tämä epäsuhde poistettava alentamalla raaka-aineen tullia. Tähän katsoen esitetään, että nimikkeeseen 51.04 kuuluvalle sateenvarjojen valmistukseen käytettävälle synteettistä tekokuituainetta olevalle kankaalle säädettäisiin kohtuullinen 20 % suuruinen t-tulli.

Polkumyynninomaisen tuonnin varalta olisi sateenvarjoille lisäksi määrättävä kappaletulli. Verrattaessa nykyistä sateenvarjojen tullia muissa pohjoismaissa voimassa oleviin tulleihin ja näissä maissa sovellettuihin kappaletulleihin on katsottu tarkoituksenmukaiseksi esittää sateenvarjojen vähimmäistul-

liksi nimikkeessä 66.01 4 markkaa kappaleelta.

Tämän vähimmän kappaletullin kiertämisen estämiseksi olisi sama vähin tulli säädettävä myös nimikkeeseen 62.05 kuuluville sateenvarjojen valmiiksi sovitetuille ja ommelluille kangaspäällisille, joista nykyään peritään tullia 40 % arvosta.

70. Ryhmä. Lasi- ja lasiteokset. Nykyisessä tullitariffissa on puristettujen tai valettujen uunin-, tulen- tai iskunkestävien pöytä- ja keittiötavaroiden tulli 1 markkaa kilolta, kun sen sijaan vastaavanlaisten puhaltamalla valmistettujen tavaroiden tulli on 2 markkaa 50 penniä kilolta. Kun olisi tarkoituksenmukaista, että tällaisilla erikoislasia olevilla tavaroilla olisi sama tulli valmistusmenetelmästä riippumatta, esitetään alanimikkeen 70.13.101 sanamuodon muuttamista siten, että kaikki uunin-, tulen- ja iskunkestävät pöytä- ja keittiötavarat kuuluisivat tähän alanimikkeeseen, jossa niiden tulliksi tulisi alanimikkeen nykyinen tulli 1 markkaa kilolta. Muutoksen johdosta alentuisi mm. pikkulasten ruokintaan käytettävien maitopullojen tulli nykyisestä 2 markasta 50 pennistä 1 markkaan, mikä olisi kohtuullista, koskei näitä pulloja valmisteta kotimaassa.

73. Ryhmä. Rauta ja teräs sekä rauta- ja terästeokset. Dynamo- ja muuntajalevyt tullataan nimikkeisiin 73.13 ja 73.15 niiden tullin ollessa paksuudesta riippuen 6 tai 7 %, osan ollessa GATT-sopimuksen nojalla tullivapaita. Kun niin ollen osa näistä teollisuuden tarvitsemista ja käyttötavaltaan samanlaisista levyistä jo on tullivapaita eikä niitä valmisteta kotimaassa, esitetään kaikkien mainittuihin nimikkeisiin kuuluvien dynamo- ja muuntajalevyjen säätämistä tullivapaiksi.

B. Maataloustuotteiden tuontimaksuista annetun lain aiheuttamat muutokset tullitariffiin.

Maataloustuotteiden tuontimaksuista 30 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (698/65) on tullitariffin nimikkeitä 11.02, 15.04, 15.07 ja 15.12 vastaavissa nimikkeissä toteutettu eräitä tarpeellisia sanamuodon selvennyksiä. Kun on luonnollista, että mainitussa laissa ja tullitariffissa käytetään samanlaisia sanontoja, esitetään tullitariffin nimikkeissä 11.02, 15.04, 15.07 ja 15.12 vastaavia muutoksia.

C. Brysselin nimikkeistön alkuperäistekstiin tehtyjen korjausten aiheuttamat muutokset sekä käännösten täsmennykset.

Tullitariffin XI osan huomautuksiin sekä nimikkeisiin 59.03, 87.03 ja 98.07 esitetään eräitä sanamuodon muutoksia, jotka aiheutuvat tulliyhteistyöneuvoston tekemistä Brysselin nimikkeistön tarkistuksista, mitkä neuvosto on ilmoittanut jäsenmaiden tiedoksi korjauksilla n:o 11 ja 14.

Tullitariffia käytännössä sovellettaessa on havaittu Suomen tariffinimikkeistön tekstin vaativan eräitä täsmennyksiä verrattuna alkuperäiseen englanninkieliseen tekstiin. Tämän vuoksi esitetään sanamuodon muutoksia tullitariffin 32. ryhmän alkuhuomautukseen sekä nimikkeisiin 25.06, 25.14, 25.15, 25.16, 25.18, 38.14, 46.02, 73.34, 87.02 ja 97.04. Näihin nimikkeisiin ehdotetut muutokset eivät tullien osalta aiheuta muita muutoksia kuin moottorikelkkojen tullauksessa. Moottorikelkat on tähän asti tullattu moottoripyöriin rinnastettuina tullitariffin nimikkeen 87.09 mukaan, jossa tulli on 15 % arvosta ja johon nimikkeeseen, mopedeja lukuun ottamatta, ei sovelleta EFTA-tullia. Ehdotetun muutoksen jälkeen moottorikelkat tulisivat moottoriajoneuvoina kohdistettaviksi nimikkeeseen 87.02, jossa yleinen tulli on tosin sama kuin nimikkeessä 87.09, mutta siinä on myös 14 %:n sopimustulli. Lisäksi nimikkeeseen 87.02 kohdistettavat moottoriajoneuvot, henkilöautoja lukuun ottamatta, nauttivat EFTA-kohtelua, joten moottorikelkkoihinkin muutoksen jälkeen voidaan EFTA-maista tuotaessa soveltaa alennettua tullia ja siten helpottaa niiden hankkimista mm. käytettäväksi poronhoidossa ja kalastuksen harjoittamisessa.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tullitariffiin, joka liittyy 20 päivänä toukokuuta 1960 annettuun tullitariffilakiin (235/60), tehdään seuraavat muutokset:

Tuontitavarat

Nimikkeen n:o		Yksikkö	Tulli
	I OSA		
	ELÄVÄT ELÄIMET; ELÄINTUOTTEET		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	3. Ryhmä		
	Kalat, äyriäiset ja nilviäiset		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
03.01	Kala, tuore (elävä tai kuollut), jäähdytetty tai jäädytetty:		
001	— lohi	1 kg	—,75
002	— sillikalat	1 kg	—,20
009	— muu kala ..... (Muist.)	1 kg	—,15
	M u i s t. alanimikkeeseen 03.01.009. Tähän alanimikkeeseen kuuluva eläinten rehuksi käytettävä kokonainen tai perattu kala on tullivapaa ehdolla, että se on värjätty tullihallituksen määräämällä tavalla.		
	— mäti:		
011	— — sampikalojen	1 kg	10,—
012	— — turskakalojen		vapaa
019	— — muun kalan	1 kg	—,15
050	— kalanmaksa ja sen kaltaiset kalan osat	1 kg	—,15
090	— kalanviljelystarkoituksiin käytettävät kalat; akvaariokalat		vapaa
03.02	Kala, suolattu, suolavedessä, kuivattu tai savustettu:		
001	— lohi	1 kg	1,50
009	— muu kala	1 kg	—,30
	— mäti:		
011	— — sampikalojen	1 kg	10,—
012	— — turskakalojen, tynnyreissä		vapaa
019	— — muu	1 kg	—,30
050	— kalanmaksa ja sen kaltaiset kalan osat	1 kg	—,30
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		

	II OSA		
	KASVITUOTTEET		
	11. Ryhmä		
	Myllytystuotteet; maltaat; tärkkelys; gluteeni; inuliini		
11.02	Viljaryynit ja -rouheet; muu jalostettu vilja (esim. valssattu, hiutaleiksi valmistettu, kiillotettu, pyöristetty tai rakeiksi rouhittu, mutta ei enempää valmistettu), ei kuitenkaan kuorittu, lasitettu, kiillotettu tai musertunut riisi; viljanjyvien alkiot, myös valssatut, hiutaleiksi valmistetut tai jauhetut		vapaa
	III OSA		
	ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN HAJOITTAMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT		
	15. Ryhmä		
	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden hajoittamistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat		
15.04	Kala- ja merinisäkäsrasvat ja -öljyt, myös raffinoidut:		
400	— valasöljy, spermaseettiöljy, hyljeöljy ja silliöljy, raaka		10 %
600	— runsaasti vitamiineja sisältävä traani ja öljy sekä lääke-, myös eläinlääketraani	1 kg	—,35
	— muut:		
901	— — sellaisenaan ihmisravinnoksi soveltumattomat		10 %
909	— — muut		16 %
15.07	Rasvaiset kasviöljyt, juoksevat tai jähmeät, raa'at, raffinoidut tai puhdistetut:		
006	— risiiniöljy, kiinanpuuöljy (tungoil) ja oiticicaöljy	1 kg	—,10
	— pellavaöljy, sellaisenaan ihmisravinnoksi soveltumaton:		
010	— — valkaisematon	1 kg	—,10
015	— — valkaistu	1 kg	—,12
	— muut:		
490	— — sellaisenaan ihmisravinnoksi soveltumattomat		10 %
990	— — muut		16 %
15.12	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt, kokonaan tai osittain vedytetyt, tai jollakin muulla menetelmällä jähmetetyt tai kovetetut, myös raffinoidut, mutta ei enempää valmistetut		20 %
	IV OSA		
	ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTTEET; JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI JA ETIKKA; TUPAKKA		
	16. Ryhmä		
	Liha-, kala-, äyriäis- ja nilviäisvalmisteet		

16.04	Kala, valmistettu tai säilötty, myös kaviaari ja kaviaarin korvikkeet:		
	— kala, kokonaisena tai paloina:		
001	— — hermeettisesti suljetuissa astioissa ..... p.	1 kg	4,60
	— — muissa pakkauksissa:		
003	— — — silli, josta enintään pää on poistettu, kalajalosteiden tehdasmaiseen valmistukseen raaka-aineena käytettävä, valtioneuvoston määräämillä ehdoilla		t vapaa
009	— — — muu ..... P.	1 kg	—,21
	— kalanmäti:		
011	— — aito kaviaari ..... p.	1 kg	40,—
012	— — turskakalojen mäti puolivalmisteena, astioissa, joiden nettopaino on yli 45 kg, teollisuuden raaka-aineena käytettävä		vapaa
019	— — muu ..... p.	1 kg	4,60
	— muut kalatuotteet:		
091	— — hermeettisesti suljetuissa astioissa ..... p.	1 kg	4,60
099	— — muissa pakkauksissa ..... P.	1 kg	—,21
	— —		
	22. Ryhmä		
	Juomat, etyylialkoholi ja etikka		
	— —		
22.09	Etyylialkoholi, denaturoimaton, alkoholipitoisuus alle 80 tilavuusprosenttia; viina, likööorit ja muut alkoholipitoiset juomat; alkoholipitoiset valmisteet (ns. tiivistetyt ekstraktit) juomien valmistusta varten:		
010	— etyylialkoholi ..... P.	1 kg	2,10
	— likööorit, katkerot, punssi ja niiden kaltaiset juomat:		
021	— — enintään 10 litraa vetävissä astioissa	1 l	3,50
029	— — muissa astioissa ..... P.	1 kg	4,15
	— muut alkoholipitoiset juomat:		
081	— — enintään 10 litraa vetävissä astioissa	1 l	5,—
089	— — muissa astioissa ..... P.	1 kg	3,—
	— alkoholipitoiset valmisteet (ns. tiivistetyt ekstraktit) juomien valmistusta varten:		
091	— — valmisteet, jotka teollisuus käyttää virvoitusjuomaveron alaisten tuotteiden valmistukseen, vakuus- tai vakuutusmenetelmää käyttäen		t vapaa
099	— — muut		40 %
	— —		
	V OSA		
	KIVENNÄISTUOTTEET		
	25. Ryhmä		
	Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti		
	— —		
25.06	Kvartsi (ei kuitenkaan luonnon hiekka); kvartsiitti, myös karkeasti lohottu tai karkeasti hakattu tai sahattu suorakulmaisiksi kappaleiksi, mutta ei enempää valmistettu		vapaa
	— —		
25.14	Liuskekivi, myös karkeasti lohottu tai karkeasti hakattu tai sahattu suorakulmaisiksi kappaleiksi, mutta ei enempää valmistettu		vapaa
25.15	Marmori, travertiini ja muu muistomerkki- ja rakennuskalkkikivi, jonka näennäinen ominaispaino on vähintään 2.5 sekä alabasteri, myös karkeasti lohottu tai karkeasti hakattu tai sahattu suorakulmaisiksi kappaleiksi, mutta ei enempää valmistettu		vapaa

25.16	Graniitti, porfyyri, basaltti, hiekkakivi ja muu muistomerkki- ja rakennuskivi, myös karkeasti lohottu tai karkeasti hakattu tai sahattu suorakulmaisiksi kappaleiksi, mutta ei enempää valmistettu		vapaa
— — —

040	— — raaka nafteeni- ja sulfonafteenihappo sekä niiden veteen liukenemattomat suolat; seostetut alkyylibenseenit, seostetut alkyylinaftaleenit ja seostetut alkeenit; metallikarbideja sisältävät sintraamattomat seokset metallikarbiditeosten valmistukseen; laastit; shellakkaan perustuva äänilevymassa; elektrodimassa; ioninvaihtimet; kemian teollisuuden valmistetut katalysaattorit; aerosolipakkauksissa käytettävät ponnekaasuseokset		vapaa
050	— — AIV-happo		vapaa
	— — muut:		
060	— — — tekstiili-, selluloosa-, paperi-, nahka-, turkisnahka-, kautsu-, muovi-, vuori- ja valimoteollisuuden valmistusprosessin lisä- tai apuaineina käytettävät tuotteet ja valmisteet, ei kuitenkaan tärkkelystä tai tärkkelystuotteita sisältävät		vapaa
080	— — — muut		10 %
090	— kemian ja siihen liittyvän teollisuuden jätetuotteet		vapaa

VII OSA

MUOVIT, MYÖS TEKOHARTSIT, SELLULOOSAESTERIT JA -EETTERIT, SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TUOTTEET; LUONNONKAUTSU, SYNTEETTINEN KAUTSU JA FAKTIS SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TUOTTEET

39. Ryhmä

Muovit, myös tekohartsit, selluloosaesterit ja -eetterit, sekä niistä valmistetut tuotteet

— —

39.01	Kondensaatio-, polykondensaatio- ja polyadditiotuotteet, myös modifioidut tai polymeroidut sekä myös suoraketjuiset (esim. fenolimuovit, aminomuovit, alkydit, polyallyyliesterit ja muut tyydyttämättömät polyesterit, silikonit):		
	— valmistamattomat:		
001	— — raakavalanteet, vaahtomuovia, pisimmät sivut leikkaamattomat		10 %
	— — muut:		
150	— — — fenoli- ja aminomuovit		vapaa
	— — — alkydit, myös modifioidut:		
201	— — — — ilmakuivuvien alkydien liuokset		10 %
209	— — — — muut		vapaa
600	— — — muut nimikkeeseen 39.01 kuuluvat muovit sekä jätteet ja romu		vapaa
	— valmistetut:		
601	— — tekosuoli		15 %
605	— — teippi ja muut takertuvalla liimalla sivellyt tuotteet, myös pintakäsiteltyinä		20 %
	— — muut:		
700	— — — laatat, levyt ja kaistaleet		25 %
	vähin tulli p.	1 kg	1,—
800	— — — kelmu, myös letkuna		20 %
	— — — yksikuitulanka, putket, letkut ja tangot:		
910	— — — — vahvistetut		25 %
990	— — — — muut		10 %
39.02	Polymeraatio- ja sekapolymeraatiotuotteet (esim. polyetyleeni, polytetrahalogeenietyleenit, polyisobutyleeni, polystyreeni, polyvinyylikloridi, polyvinyyliasetaatti, polyvinyyliklooriasetaatti ja muut polyvinyylijohdannaiset, polyakryyli- ja polymetakryylijohdannaiset, kumaroni-indeenihartsit):		
	— valmistamattomat:		
001	— — raakavalanteet, vaahtomuovia, pisimmät sivut leikkaamattomat		10 %
600	— — muut sekä jätteet ja romu		vapaa

	— valmistetut:		
601	— — tekosuoli		15 %
605	— — teippi ja muut takertuvalla liimalla sivellyt tuotteet, myös pintakäsiteltyinä		20 %
	— — muut:		
	— — — laatat, levyt ja kaistaleet:		
720	— — — — lattialaatat; vaahtomuovilevyt vähin tulli p.	1 kg	25 % 1,—
	— — — — muut:		
794	— — — — — akryylimuovia		10 %
	— — — — — vinyylimuovia:		
795	— — — — — — levyt, kerrostetun varmuuslasin valmistukseen käytettävät, valtioneuvoston määräämillä ehdoilla		t vapaa
796	— — — — — — muut		20 %
799	— — — — — muuta muovia		20 %
800	— — — kelmu, myös letkuna		20 %
	— — — yksikuitulanka, putket, letkut ja tangot:		
901	— — — — akryylimuovia		10 %
909	— — — — muuta muovia		25 %
39.03	Regeneroitu selluloosa; selluloosanitraatti, selluloosa-asetaatti ja muut selluloosaesterit, selluloosaeetterit ja muut kemialliset selluloosajohdannaiset, myös pehmennetyt (esim. kollodiumi, selluloidi); vulkaanikuitu:		
	— valmistamattomat:		
001	— — raakavalanteet, vaahtomuovia, pisimmät sivut leikkaamattomat		10 %
	— — muut:		
	— — — selluloosanitraatti:		
120	— — — — kollodiumvilla ja puuvillaruuti ..... (Muist.)		40 % t 15 %
	Muist. alanimikkeeseen 39.03.120. Tähän alanimikkeeseen kuuluvasta kollodiumvillasta, jonka teollisuus käyttää raaka-aineenaan lakkojen valmistukseen, kannetaan tullia 15 % arvosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		
130	— — — — liuokset		30 %
190	— — — — muu		vapaa
	— — — selluloosa-asetaatti:		
201	— — — — liuokset		25 %
209	— — — — muu		vapaa
	— — — selluloosapropionaatti, selluloosabutyraatti, niiden sekaesterit, myös selluloosa-asetaatin kanssa sekoitettuna, korkeaetyloitu etyyliselluloosa sekä bensyyliselluloosa:		
301	— — — — liuokset		25 %
309	— — — — muut		vapaa
400	— — — vesiliukoiset selluloosaeetterit		25 %
490	— — — muut nimikkeeseen 39.03 kuuluvat muovit		vapaa
500	— — — jätteet ja romu		vapaa
	— valmistetut:		
601	— — tekosuoli		15 %
605	— — teippi ja muut takertuvalla liimalla sivellyt tuotteet, myös pintakäsiteltyinä		20 %
	— — muut:		
	— — — selluloosamuovit:		
	— — — — laatat, levyt ja kaistaleet:		
610	— — — — — vaahtomuovia, myös viskoosisieni		25 %
	— — — — — muut:		
691	— — — — — — selluloosanitraattia		vapaa
	— — — — — — selluloosa-asetaattia:		
695	— — — — — — — levyt, kerrostetun varmuuslasin valmistukseen käytettävät, valtioneuvoston määräämillä ehdoilla		t vapaa

696	— — — — — — — — muut		10 %
699	— — — — — — — — muuta selluloosamuovia		10 %
	— — — — kelmu, myös letkuna:		
701	— — — — — — muovilla päällystetty tai painettu		25 %
	vähin tulli p.	1 kg	3,50
709	— — — — — — muu		25 %
	vähin tulli p.	1 kg	1,35
800	— — — — yksikuitulanka, putket, letkut ja tangot		25 %
	— — — vulkaanikuitu:		
910	— — — — pinta värjäämätön ja lakkaamaton		5 %
990	— — — — muu		6 %
	— — — — — — — —

	X OSA		
	PAPERINVALMISTUSAINEET; PAPERI JA PAHVI SEKÄ TEOKSET NIISTÄ		
	48. Ryhmä		
	Paperi ja pahvi; paperi- ja pahviteokset		
48.21	Muut paperivanuke-, paperi-, pahvi- ja selluloosavanuteokset:		
100	— teknilliset tavarat		10 %
901	— kananmunien pakkauskennot		vapaa
902	— tekosuolet		15 %
909	— muut		25 %
	XI OSA		
	TEKSTIILIAINEET JA TEKSTIILITAVARAT		
	Huomautuksia.		
	2. A. Ryhmiin 50.—57. kuuluvat tavarat, jotka ovat kahden tai useamman erilaisen tekstiiliaineen seoksia, tariffoidaan seuraavien sääntöjen mukaan:		
	a) tavarat, jotka sisältävät yli 10 % painosta luonnonsilkkiä, shappesilkkiä tai bourettesilkkiä tai niiden seoksia, sijoitetaan 50. ryhmään ja tariffoidaan sen puitteissa niin kuin ne olisi valmistettu yksinomaan siitä näistä aineista, jota niissä on painon puolesta eniten;		
	b) kaikki muut tavarat tullataan niin kuin ne olisi valmistettu kokonaan siitä tekstiiliaineesta, jota niissä on painon puolesta eniten.		
	51. Ryhmä		
	Katkomattomat tekokuidut		
51.04	Kankaat katkomattomista tekokuiduista, myös nimikkeeseen 51.01 tai 51.02 kuuluvista yksikuitulangoista tai kaistaleista valmistetut:		
010	— cordkangas		10 %
020	— konehihnojen, konetiivisteiden tai letkujen tehdasmaiseen valmistukseen käytettävä kangas, paino yli 300 g/m², vakuus- tai vakuutusmenetelmää käyttäen		t 10 %
	— muut:		
	— — synteettistä tekokuituainetta:		
040	— — — sateen- ja päivänvarjojen tehdasmaiseen valmistukseen käytettävä kangas, leveys enintään 60 cm, vakuus- tai vakuutusmenetelmää käyttäen		t 20 %
	— — — muut:		
491	— — — — painetut tai kuosiinkudotut, joissa on näkyvä sidoskuosi ja kuosikuvion lankaluku yli 12		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	7,50
499	— — — — muut (Muist.)		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	6,50
			t 25 %

	— — muuntokuituainetta:		
	— — — joissa on yhteensä yli 85 % painosta luonnonsilkkiä ja/tai nimikkeeseen 51.01 kuuluvaa tekokuitua:		
920	— — — — painetut tai kuosiinkudotut, joissa on näkyvä sidoskuosi ja kuosikuvion lankaluku yli 12		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	9,50
930	— — — — muut ..... (Muist.)		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	8,—
	— — — muut:		t 25 %
950	— — — — painetut tai kuosiinkudotut, joissa on näkyvä sidoskuosi ja kuosikuvion lankaluku yli 12		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	7,—
990	— — — — muut ..... (Muist.)		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	6,50
	Muist. alanimikkeisiin 51.04.499, 51.04.930 ja 51.04.990. Näihin alanimikkeisiin kuuluvasta kankaasta, joka käytetään purjeiden valmistukseen tai metritavarana, kaistaleina tai koristekuvioina myytävien koruompelusten valmistamiseen, kannetaan tullia 25 % arvosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		t 25 %
	— — — —

	XIII OSA		
	TEOKSET KIVESTÄ, KIPSISTÄ, SEMENTISTÄ, ASBESTISTA, KIILTEESTÄ TAI NIIDEN KALTAISESTA AINEESTA; KERAAMISET TUOTTEET; LASI JA LASITAVARAT		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	70. Ryhmä		
	Lasi ja lasiteokset		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
70.13	Pöytä-, keittiö-, toaletti- ja toimistoesineet sekä sisäkoristeluun tai sen kaltaiseen tarkoitukseen käytettävät esineet, lasista (nimikkeeseen 70.19 kuulumattomat):		
001	— uunin-, tulen- tai iskunkestävät pöytä- ja keittiötavarat ..... p.	1 kg	1,—
	— muut:		
	— — koristamattomat:		
002	— — — puristetut tai valetut ..... p.	1 kg	1,—
009	— — — muut ..... p.	1 kg	2,50
050	— — koristetut ..... p.	1 kg	10,—
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	XV OSA		
	EPÄJALOT METALLIT JA EPÄJALOSTA METALLISTA VALMISTETUT TAVARAT		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	73. Ryhmä		
	Rauta ja teräs sekä rauta- ja terästeokset		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
73.13:sta	Rauta- ja teräslevy, kuuma- tai kylmävalssattu:		
	— dynamo- ja muuntajalevy		vapaa
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
73.15:sta	Seostettu teräs ja runsashiilinen teräs, nimikkeissä 73.06—73.14 mainituissa muodoissa:		
	— dynamo- ja muuntajalevy		vapaa
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
73.34	Nuppineulat, säppineulat, hiusneulat ja -pinteet, papiljotit ja niiden kaltaiset tavarat (ei kuitenkaan hattu- eikä muut koristeneulat), rautaa tai terästä:		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	XVII OSA		
	KULJETUSVÄLINEET		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
	87. Ryhmä		
	Ajoneuvot, muut kuin rauta- tai raitioteiden liikkuvaan kalustoon kuuluvat, sekä niiden osat		
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —		
87.02	Moottoriajoneuvot henkilö- tai tavarakuljetukseen tarkoitetut (myös urheilumoottoriajoneuvot, nimikkeeseen 87.09 kuulumattomat):		

	— autot, osina, kokoonpanoteollisuutta varten tarkoitetut, valtioneuvoston määräämillä ehdoilla:	
525	— — kumirenkaat ja kumirenkaiset pyörät	13 %
575	— — muut	10 %
600	— muut	15 %
87.03	Erikoisautot (kuten hinausautot, paloautot, tikapuuautot, kadunlakaisuautot, lumiaura-autot, ruiskutusautot, nosturiautot, valonheitinautot, työpaja-autot ja röntgenautot), nimikkeeseen 87.02 kuulumattomat:	
	XX OSA	
	ERINÄISET TAVARAT	
	97. Ryhmä	
	Lelut, pelit ja urheiluvälineet sekä niiden osat	
97.04	Seurapelivälineet aikuisia tai lapsia varten (myös moottorikäyttöiset tai mekaaniset pelilaitteet yleistä käyttöä varten, pöytätennisvarusteet, biljardipöydät ja muut erityisesti pelejä varten suunnitellut huonekalut)	15 %
	98. Ryhmä	
	Erinäiset tavarat	
98.07	Päiväys-, sinetöimis-, numeroimis- ja niiden kaltaiset leimasimet (nimilappujen painamis- ja kohokirjoituslaitteet mukaan luettuina), käsikäyttöiset; käsikäyttöiset latomahaat, myös niihin kuuluvine käsinpainamistarvikkeineen	10 %

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 25 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunta on 20 päivänä viimeksi kulunutta syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 61 laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tullitariffilakiin liittyvää tullitariffia muutettavaksi talouselämässä tapahtuneen kehityksen vuoksi kahdeksaan eri tuontitavararyhmään kuuluvien tuotteiden ja tavaroiden osalta. Edelleen ehdotetaan eräiden tullitariffin nimikkeiden sanamuodot saatettaviksi yhdenmukaisiksi maataloustuotteiden tuontimaksuista annetussa laissa (698/65) vahvistettujen nimikkeiden kanssa. Kun Brysselissä toimiva tulliyhteistyöneuvosto on tehnyt ns. Brysselin nimikkeistön tekstiin eräitä tarkistuksia, jotka Suomi nimikkeistöä koskevaan yleissopimukseen liittyneenä maana on velvollinen ottamaan huomioon kansallisessa tullitariffissaan, ehdotetaan tullitariffia myös tämän vuoksi muutettavaksi. Vielä ehdotetaan tullitariffin nimikkeistön tekstiä täsmennettäväksi englanninkieliseen tekstiin verrattuna.

Tullihallituksessa suoritettujen laskelmien mukaan tietäisivät ehdotetut tariffinmuutokset tuontitullin vuotuisen tuoton alenemista nykyisin voimassa olevan tariffin mukaiseen tuottoon verrattuna noin 650 000 markalla, mikä johtuisi ehdotuksessa mainittujen teollisuuden raaka-aineiden vapauttamisesta tullinalaisuudesta.

Valiokunta on käsiteltyään asian katsonut voivansa hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä asettua puoltamaan ehdotettuja tariffinmuutoksia. Valiokunta sen vuoksi kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, varapuheenjohtaja Sarjala, jäsenet Haapanen, Hamara, Hietala, Honkonen, Jussila, Käkelä, Laine, Lähteenmäki, J. E. Partanen, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Lahtela, Pesola, Puhakka, Sandelin, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 42 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 25 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 61 laiksi tullitariffin muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 25 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 42, on valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin hyväksynyt seuraavan lain:

Laki
tullitariffin muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tullitariffiin, joka liittyy 20 päivänä toukokuuta 1960 annettuun tullitariffilakiin (235/60), tehdään seuraavat muutokset:

Tuontitavarat

Nimikkeen n:o		Yksikkö	Tulli
	I OSA ELÄVÄT ELÄIMET; ELÄINTUOTTEET		
	3. Ryhmä Kalat, äyriäiset ja nilviäiset		
03.01	Kala, tuore (elävä tai kuollut), jäähdytetty tai jäädytetty:		
001	— lohi	1 kg	—,75
002	— sillikalat	1 kg	—,20
009	— muu kala (Muist.)	1 kg	—,15
	Muist. alanimikkeeseen 03.01.009. Tähän alanimikkeeseen kuuluva eläinten rehuksi käytettävä kokonainen tai perattu kala on tullivapaa ehdolla, että se on värjätty tullihallituksen määräämällä tavalla.		
	— mäti:		
011	— — sampikalojen	1 kg	10,—
012	— — turskakalojen		vapaa
019	— — muun kalan	1 kg	—,15
050	— kalanmaksa ja sen kaltaiset kalan osat	1 kg	—,15
090	— kalanviljelystarkoituksiin käytettävät kalat; akvaariokalat		vapaa
03.02	Kala, suolattu, suolavedessä, kuivattu tai savustettu:		
001	— lohi	1 kg	1,50
009	— muu kala	1 kg	—,30
	— mäti:		
011	— — sampikalojen	1 kg	10,—
012	— — turskakalojen, tynnyreissä		vapaa
019	— — muu	1 kg	—,30
050	— kalanmaksa ja sen kaltaiset kalan osat	1 kg	—,30

	II OSA		
	KASVITUOTTEET		
	11. Ryhmä		
	Myllytystuotteet; maltaat; tärkkelys; gluteeni; inuliini		
11.02	Viljaryynit ja -rouheet; muu jalostettu vilja (esim. valssattu, hiutaleiksi valmistettu, kiillotettu, pyöristetty tai rakeiksi rouhittu, mutta ei enempää valmistettu), ei kuitenkaan kuorittu, lasitettu, kiillotettu tai musertunut riisi; viljanjyvien alkiot, myös valssatut, hiutaleiksi valmistetut tai jauhetut		vapaa
	III OSA		
	ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN HAJOITTAMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT		
	15. Ryhmä		
	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden hajoittamistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat		
15.04	Kala- ja merinisäkäsrasvat ja -öljyt, myös raffinoidut:		
400	— valasöljy, spermaseettiöljy, hyljeöljy ja silliöljy, raaka		10 %
600	— runsaasti vitamiineja sisältävä traani ja öljy sekä lääke-, myös eläinlääketraani	1 kg	—,35
	— muut:		
901	— — sellaisenaan ihmisravinnoksi soveltumattomat		10 %
909	— — muut		16 %
15.07	Rasvaiset kasviöljyt, juoksevat tai jähmeät, raa'at, raffinoidut tai puhdistetut:		
006	— risiiniöljy, kiinanpuuöljy (tungoil) ja oiticicaöljy	1 kg	—,10
	— pellavaöljy, sellaisenaan ihmisravinnoksi soveltumaton:		
010	— — valkaisematon	1 kg	—,10
015	— — valkaistu	1 kg	—,12
	— muut:		
490	— — sellaisenaan ihmisravinnoksi soveltumattomat		10 %
990	— — muut		16 %
15.12	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt, kokonaan tai osittain vedytetyt, tai jollakin muulla menetelmällä jähmetetyt tai kovetetut, myös raffinoidut, mutta ei enempää valmistetut		20 %
	IV OSA		
	ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTTEET; JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI JA ETIKKA; TUPAKKA		
	16. Ryhmä		
	Liha-, kala-, äyriäis- ja nilviäisvalmisteet		

16.04	Kala, valmistettu tai säilötty, myös kaviaari ja kaviaarin korvikkeet:		
	— kala, kokonaisena tai paloina:		
001	— — hermeettisesti suljetuissa astioissa ..... p.	1 kg	4,60
	— — muissa pakkauksissa:		
003	— — — silli, josta enintään pää on poistettu, kalajalosteiden tehdasmaiseen valmistukseen raaka-aineena käytettävä, valtioneuvoston määräämillä ehdoilla		t vapaa
009	— — — muu ..... P.	1 kg	—,21
	— kalanmäti:		
011	— — aito kaviaari ..... p.	1 kg	40,—
012	— — turskakalojen mäti puolivalmisteena, astioissa, joiden nettopaino on yli 45 kg, teollisuuden raaka-aineena käytettävä		vapaa
019	— — muu ..... p.	1 kg	4,60
	— muut kalatuotteet:		
091	— — hermeettisesti suljetuissa astioissa ..... p.	1 kg	4,60
099	— — muissa pakkauksissa ..... P.	1 kg	—,21

22. Ryhmä

Juomat, etyylialkoholi ja etikka

22.09	Etyylialkoholi, denaturoimaton, alkoholipitoisuus alle 80 tilavuusprosenttia; viina, likööorit ja muut alkoholipitoiset juomat; alkoholipitoiset valmisteet (ns. tiivistetyt ekstraktit) juomien valmistusta varten:		
010	— etyylialkoholi ..... P.	1 kg	2,10
	— likööorit, katkerot, punssi ja niiden kaltaiset juomat:		
021	— — enintään 10 litraa vetävissä astioissa	1 l	3,50
029	— — muissa astioissa ..... P.	1 kg	4,15
	— muut alkoholipitoiset juomat:		
081	— — enintään 10 litraa vetävissä astioissa	1 l	5,—
089	— — muissa astioissa ..... P.	1 kg	3,—
	— alkoholipitoiset valmisteet (ns. tiivistetyt ekstraktit) juomien valmistusta varten:		
091	— — valmisteet, jotka teollisuus käyttää virvoitusjuomaveron alaisten tuotteiden valmistukseen, vakuus- tai vakuutusmenetelmää käyttäen		t vapaa
099	— — muut		40 %

V OSA

KIVENNÄISTUOTTEET

25. Ryhmä

Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti

25.06	Kvartsi (ei kuitenkaan luonnon hiekka); kvartsiitti, myös karkeasti lohottu tai karkeasti hakattu tai sahattu suorakulmaisiksi kappaleiksi, mutta ei enempää valmistettu		vapaa
25.14	Liuskekivi, myös karkeasti lohottu tai karkeasti hakattu tai sahattu suorakulmaisiksi kappaleiksi, mutta ei enempää valmistettu		vapaa
25.15	Marmori, travertiini ja muu muistomerkki- ja rakennuskalkkikivi, jonka näennäinen ominaispaino on vähintään 2.5 sekä alabasteri, myös karkeasti lohottu tai karkeasti hakattu tai sahattu suorakulmaisiksi kappaleiksi, mutta ei enempää valmistettu		vapaa

25.16	Graniitti, porfyyri, basaltti, hiekkakivi ja muu muistomerkki- ja rakennuskivi, myös karkeasti lohottu tai karkeasti hakattu tai sahattu suorakulmaisiksi kappaleiksi, mutta ei enempää valmistettu	vapaa
25.18	Dolomiitti, myös karkeasti lohottu tai karkeasti hakattu tai sahattu suorakulmaisiksi kappaleiksi, mutta ei enempää valmistettu; poltettu dolomiitti; dolomiittisullomassa (myös tervadolomiitti):	

VI OSA

KEMIAN TEOLLISUUDEN JA SIIHEN LIITTYVÄN TEOLLISUUDEN TUOTTEET

29. Ryhmä

Orgaaniset kemikaalit

29.23	Yksinkertaiset tai kompleksiset happifunktioiset aminoyhdisteet	vapaa

32. Ryhmä

Parkitusaine- ja väriaineuutteet; parkkihapot ja niiden johdannaiset; väriaineet, värit, maalit ja lakat; kitti, täyte- ja tiivistysaineet; painovärit, muste ja tushi

Huomautuksia.

1. Tähän ryhmään eivät kuulu:

a) erilliset kemialliset alkuaineet ja erilliset kemiallisesti määritellyt yhdisteet (lukuun ottamatta nimikkeisiin 32.04 ja 32.05 kuuluvia, nimikkeeseen 32.07 kuuluvia epäorgaanisia tuotteita, jollaisia käytetään luminoforeina sekä nimikkeeseen 32.09 kuuluvia vähittäiskauppamuodoissa tai -pakkauksissa olevia liukoisia värejä);

38. Ryhmä

Erinäiset kemialliset tuotteet

38.14	Nakutusta, hapettumista, hartsaantumista tai syöpymistä estävät, viskositeettia parantavat ja muut niiden kaltaiset kivennäisöljyihin lisättävät valmisteet	vapaa
38.19	Kemian ja siihen liittyvän teollisuuden tuotteet ja valmisteet (mukaan luettuina ne, jotka ovat luonnontuotteiden seoksia), muualle kuulumattomat; kemian ja siihen liittyvän teollisuuden jätetuotteet, muualle kuulumattomat:	
	— kemian ja siihen liittyvän teollisuuden tuotteet ja valmisteet:	
020	— — rasvahappopohjaiset vaahdotusaineet	10 %
030	— — jarru- ja pakkasnesteet	10 %

040	— — raaka nafteeni- ja sulfonafteenihappo sekä niiden veteen liukenemattomat suolat; seostetut alkyylibenseenit, seostetut alkyylinaftaleenit ja seostetut alkeenit; metallikarbideja sisältävät sintraamattomat seokset metallikarbiditeosten valmistukseen; laastit; shellakkaan perustuva äänilevymassa; elektrodimassa; ioninvaihtimet; kemian teollisuuden valmistetut katalysaattorit; aerosolipakkauksissa käytettävät ponnekaasuseokset		vapaa
050	— — AIV-happo		vapaa
	— — muut:		
060	— — — tekstiili-, selluloosa-, paperi-, nahka-, turkisnahka-, kautsu-, muovi-, vuori- ja valimoteollisuuden valmistusprosessin lisä- tai apuaineina käytettävät tuotteet ja valmisteet, ei kuitenkaan tärkkelystä tai tärkkelystuotteita sisältävät		vapaa
080	— — — muut		10 %
090	— kemian ja siihen liittyvän teollisuuden jätetuotteet		vapaa

VII OSA

MUOVIT, MYÖS TEKOHARTSIT, SELLULOOSAESTERIT JA -EETTERIT, SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TUOTTEET; LUONNONKAUTSU, SYNTEETTINEN KAUTSU JA FAKTIS SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TUOTTEET

39. Ryhmä

Muovit, myös tekohartsit, selluloosaesterit ja -eetterit, sekä niistä valmistetut tuotteet

— —

39.01	Kondensaatio-, polykondensaatio- ja polyadditiotuotteet, myös modifioidut tai polymeroidut sekä myös suoraketjuiset (esim. fenolimuovit, aminomuovit, alkydit, polyallyyliesterit ja muut tyydyttämättömät polyesterit, silikonit):		
	— valmistamattomat:		
001	— — raakavalanteet, vaahtomuovia, pisimmät sivut leikkaamattomat		10 %
	— — muut:		
150	— — — fenoli- ja aminomuovit		vapaa
	— — — alkydit, myös modifioidut:		
201	— — — — ilmakuivuvien alkydien liuokset		10 %
209	— — — — muut		vapaa
600	— — — muut nimikkeeseen 39.01 kuuluvat muovit sekä jätteet ja romu		vapaa
	— valmistetut:		
601	— — tekosuoli		15 %
605	— — teippi ja muut takertuvalla liimalla sivellyt tuotteet, myös pintakäsiteltyinä		20 %
	— — muut:		
700	— — — laatat, levyt ja kaistaleet ..... vähin tulli p.	1 kg	25 % / 1,—
800	— — — kelmu, myös letkuna		20 %
	— — — yksikuitulanka, putket, letkut ja tangot:		
910	— — — — vahvistetut		25 %
990	— — — — muut		10 %
39.02	Polymeraatio- ja sekapolymeraatiotuotteet (esim. polyetyleeni, polytetrahalogeenietyleenit, polyisobutyleeni, polystyreeni, polyvinyylikloridi, polyvinyyliasetaatti, polyvinyyliklooriasetaatti ja muut polyvinyylijohdannaiset, polyakryyli- ja polymetakryylijohdannaiset, kumaroni-indeenihartsit):		
	— valmistamattomat:		
001	— — raakavalanteet, vaahtomuovia, pisimmät sivut leikkaamattomat		10 %
600	— — muut sekä jätteet ja romu		vapaa

	— valmistetut:		
601	— — tekosuoli		15 %
605	— — teippi ja muut takertuvalla liimalla sivellyt tuotteet, myös pintakäsiteltyinä		20 %
	— — muut:		
	— — — laatat, levyt ja kaistaleet:		
720	— — — — lattialaatat; vaahtomuovilevyt vähin tulli p.	1 kg	25 % 1,—
	— — — — muut:		
794	— — — — — akryylimuovia		10 %
	— — — — — vinyylimuovia:		
795	— — — — — — levyt, kerrostetun varmuuslasin valmistukseen käytettävät, valtioneuvoston määräämillä ehdoilla		t vapaa
796	— — — — — — muut		20 %
799	— — — — — muuta muovia		20 %
800	— — — kelmu, myös letkuna		20 %
	— — — yksikuitulanka, putket, letkut ja tangot:		
901	— — — — akryylimuovia		10 %
909	— — — — muuta muovia		25 %
39.03	Regeneroitu selluloosa; selluloosanitraatti, selluloosa-asetaatti ja muut selluloosaesterit, selluloosaeetterit ja muut kemialliset selluloosajohdannaiset, myös pehmennetyt (esim. kollodiumi, selluloidi); vulkaanikuitu:		
	— valmistamattomat:		
001	— — raakavalanteet, vaahtomuovia, pisimmät sivut leikkaamattomat		10 %
	— — muut:		
	— — — selluloosanitraatti:		
120	— — — — kollodiumvilla ja puuvillaruuti (Muist.) Muist. alanimikkeeseen 39.03.120. Tähän alanimikkeeseen kuuluvasta kollodiumvillasta, jonka teollisuus käyttää raaka-aineenaan lakkojen valmistukseen, kannetaan tullia 15 % arvosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		40 % t 15 %
130	— — — — liuokset		30 %
190	— — — — muu		vapaa
	— — — selluloosa-asetaatti:		
201	— — — — liuokset		25 %
209	— — — — muu		vapaa
	— — — selluloosapropionaatti, selluloosabutyraatti, niiden sekaesterit, myös selluloosa-asetaatin kanssa sekoitettuna, korkeaetyloitu etyyliselluloosa sekä bensyyliselluloosa:		
301	— — — — liuokset		25 %
309	— — — — muut		vapaa
400	— — — vesiliukoiset selluloosaeetterit		25 %
490	— — — muut nimikkeeseen 39.03 kuuluvat muovit		vapaa
500	— — — jätteet ja romu		vapaa
	— valmistetut:		
601	— — tekosuoli		15 %
605	— — teippi ja muut takertuvalla liimalla sivellyt tuotteet, myös pintakäsiteltyinä		20 %
	— — muut:		
	— — — selluloosamuovit:		
	— — — — laatat, levyt ja kaistaleet:		
610	— — — — — vaahtomuovia, myös viskoosisieni		25 %
	— — — — — muut:		
691	— — — — — — selluloosanitraattia		vapaa
	— — — — — — selluloosa-asetaattia:		
695	— — — — — — — levyt, kerrostetun varmuuslasin valmistukseen käytettävät, valtioneuvoston määräämillä ehdoilla		t vapaa

696	— — — — — — — — muut		10 %
699	— — — — — — — — muuta selluloosamuovia		10 %
	— — — — kelmu, myös letkuna:		
701	— — — — — — muovilla päällystetty tai painettu		25 %
	vähin tulli p.	1 kg	3,50
709	— — — — — — muu		25 %
	vähin tulli p.	1 kg	1,35
800	— — — — — yksikuitulanka, putket, letkut ja tangot		25 %
	— — — vulkaanikuitu:		
910	— — — — — pinta värjäämätön ja lakkaamaton		5 %
990	— — — — — muu		6 %
	— — — — — — — —

	X OSA		
	PAPERINVALMISTUSAINEET; PAPERI JA PAHVI SEKÄ TEOKSET NIISTÄ		
	48. Ryhmä		
	Paperi ja pahvi; paperi- ja pahviteokset		
48.21	Muut paperivanuke-, paperi-, pahvi- ja selluloosavanuteokset:		
100	— tekniliset tavarat		10 %
901	— kananmunien pakkauskennot		vapaa
902	— tekosuolet		15 %
909	— muut		25 %
	XI OSA		
	TEKSTIILIAINEET JA TEKSTIILITAVARAT		
	Huomautuksia.		
	2. A. Ryhmiin 50.—57. kuuluvat tavarat, jotka ovat kahden tai useamman erilaisen tekstiiliaineen seoksia, tariffoidaan seuraavien sääntöjen mukaan:		
	a) tavarat, jotka sisältävät yli 10 % painosta luonnonsilkkiä, shappesilkkiä tai bourettesilkkiä tai niiden seoksia, sijoitetaan 50. ryhmään ja tariffoidaan sen puitteissa niin kuin ne olisi valmistettu yksinomaan siitä näistä aineista, jota niissä on painon puolesta eniten;		
	b) kaikki muut tavarat tullataan niin kuin ne olisi valmistettu kokonaan siitä tekstiiliaineesta, jota niissä on painon puolesta eniten.		
	51. Ryhmä		
	Katkomattomat tekokuidut		
51.04	Kankaat katkomattomista tekokuiduista, myös nimikkeeseen 51.01 tai 51.02 kuuluvista yksikuitulangoista tai kaistaleista valmistetut:		
010	— cordkangas		10 %
020	— konehihnojen, konetiivisteiden tai letkujen tehdasmaiseen valmistukseen käytettävä kangas, paino yli 300 g/m², vakuus- tai vakuutusmenetelmää käyttäen		t 10 %
	— muut:		
	— — synteettistä tekokuituainetta:		
040	— — — sateen- ja päivänvarjojen tehdasmaiseen valmistukseen käytettävä kangas, leveys enintään 60 cm, vakuus- tai vakuutusmenetelmää käyttäen		t 20 %
	— — — muut:		
491	— — — — painetut tai kuosiinkudotut, joissa on näkyvä sidoskuosi ja kuosikuvion lankaluku yli 12		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	7,50
499	— — — — muut (Muist.)		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	6,50
			t 25 %

	— — muuntokuituainetta:		
	— — — joissa on yhteensä yli 85 % painosta luonnonsilkkiä ja/tai nimikkeeseen 51.01 kuuluvaa tekokuitua:		
920	— — — — painetut tai kuosiinkudotut, joissa on näkyvä sidoskuosi ja kuosikuvion lankaluku yli 12		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	9,50
930	— — — — muut ..... (Muist.)		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	8,—
	— — — muut:		t 25 %
950	— — — — painetut tai kuosiinkudotut, joissa on näkyvä sidoskuosi ja kuosikuvion lankaluku yli 12		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	7,—
990	— — — — muut ..... (Muist.)		50 %
	vähin tulli p.	1 kg	6,50
	Muist. alanimikkeisiin 51.04.499, 51.04.930 ja 51.04.990. Näihin alanimikkeisiin kuuluvasta kankaasta, joka käytetään purjeiden valmistukseen tai metritavarana, kaistaleina tai koristekuvioina myytävien koruompelusten valmistamiseen, kannetaan tullia 25 % arvosta ehdoilla, jotka valtioneuvosto määrää.		t 25 %
	59. Ryhmä		
	Vanu ja vanutettu huopa; side- ja purjelanka, nuora ja köysi; erikoiskudelmat; kyllästetyt tai päällystetyt kudelmat; tekniset tekstiilitavarat		
59.03	Kuitukangas, kuiduista tai langoista muuten kuin huopauttamalla yhteen liitetty, ja siitä valmistetut tavarat, myös kyllästetyt tai päällystetyt:		
	62. Ryhmä		
	Muut sovitetut tekstiilitavarat		
62.05	Muut sovitetut tekstiilitavarat (myös vaatteiden leikkuukaaviot):		
	— sovitetut tekstiilitavarat, metritavarana:		
001	— — luonnonsilkkiä ja/tai nimikkeeseen 51.01 kuuluvaa tekokuitua		40 %
	vähin tulli p.	1 kg	6,50
005	— — muuta tekstiiliainetta		40 %
	vähin tulli p.	1 kg	4,—
006	— sateen- ja päivänvarjojen sovitetut päälliset		40 %
	vähin tulli	1 kpl	4,—
009	— muut		40 %
	XII OSA		
	JALKINEET, PÄÄHINEET, SATEEN- JA PÄIVÄNVARJOT, RATSASTUS- JA MUUT PIISKAT SEKÄ NIIDEN OSAT; VALMISTETUT HÖYHENET JA NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT; TEKOKUKAT; HIUSTEOKSET; VIUHKAT		
	66. Ryhmä		
	Sateen- ja päivänvarjot, kävelykepit, ratsastus- ja muut piiskat sekä niiden osat		
66.01	Sateen- ja päivänvarjot (myös kävelykeppisateenvarjot, päivänvarjoteltat sekä puutarha- ja niiden kaltaiset päivänvarjot)		40 %
	vähin tulli	1 kpl	4,—

	XIII OSA		
	TEOKSET KIVESTÄ, KIPSISTÄ, SEMENTISTÄ, ASBESTISTA, KIILTEESTÄ TAI NIIDEN KALTAISESTA AINEESTA; KERAAMISET TUOTTEET; LASI JA LASITAVARAT		
	70. Ryhmä		
	Lasi ja lasiteokset		
70.13	Pöytä-, keittiö-, toaletti- ja toimistoesineet sekä sisäkoristeluun tai sen kaltaiseen tarkoitukseen käytettävät esineet, lasista (nimikkeeseen 70.19 kuulumattomat):		
001	— uunin-, tulen- tai iskunkestävät pöytä- ja keittiötavarat ..... p.	1 kg	1,—
	— muut:		
	— — koristamattomat:		
002	— — — puristetut tai valetut ..... p.	1 kg	1,—
009	— — — muut ..... p.	1 kg	2,50
050	— — koristetut ..... p.	1 kg	10,—
	XV OSA		
	EPÄJALOT METALLIT JA EPÄJALOSTA METALLISTA VALMISTETUT TAVARAT		
	73. Ryhmä		
	Rauta ja teräs sekä rauta- ja terästeokset		
73.13:sta	Rauta- ja teräslevy, kuuma- tai kylmävalssattu:		
	— dynamo- ja muuntajalevy		vapaa
73.15:sta	Seostettu teräs ja runsashiilinen teräs, nimikkeissä 73.06—73.14 mainituissa muodoissa:		
	— dynamo- ja muuntajalevy		vapaa
73.34	Nuppineulat, säppineulat, hiusneulat ja -pinteet, papiljotit ja niiden kaltaiset tavarat (ei kuitenkaan hattu- eikä muut koristeneulat), rautaa tai terästä:		
	XVII OSA		
	KULJETUSVÄLINEET		
	87. Ryhmä		
	Ajoneuvot, muut kuin rauta- tai raitioteiden liikkuvaan kalustoon kuuluvat, sekä niiden osat		
87.02	Moottoriajoneuvot, henkilö- tai tavarakuljetukseen tarkoitetut (myös urheilumoottoriajoneuvot, nimikkeeseen 87.09 kuulumattomat):		

	— autot, osina, kokoonpanoteollisuutta varten tarkoitetut, valtioneuvoston määräämillä ehdoilla:		
525	— — kumirenkaat ja kumirenkaiset pyörät		13 %
575	— — muut		10 %
600	— muut		15 %
87.03	Erikoisautot (kuten hinausautot, paloautot, tikapuuautot, kadunlakaisuautot, lumiaura-autot, ruiskutusautot, nosturiautot, valonheitinautot, työpaja-autot ja röntgenautot), nimikkeeseen 87.02 kuulumattomat:		
	— —		
	XX OSA		
	ERINÄISET TAVARAT		
	— —		
	97. Ryhmä		
	Lelut, pelit ja urheiluvälineet sekä niiden osat		
	— —		
97.04	Seurapelivälineet aikuisia tai lapsia varten (myös moottorikäyttöiset tai mekaaniset pelilaitteet yleistä käyttöä varten, pöytätennisvarusteet, biljardipöydät ja muut erityisesti pelejä varten suunnitellut huonekalut)		15 %
	— —		
	98. Ryhmä		
	Erinäiset tavarat		
	— —		
98.07	Päiväys-, sinetöimis-, numeroimis- ja niiden kaltaiset leimasimet (nimilappujen painamis- ja kohokirjoituslaitteet mukaan luettuina), käsikäyttöiset; käsikäyttöiset latomahaat, myös niihin kuuluvine käsinpainamistarvikkeineen		10 %
	— —		

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi mallasjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Muun ohella maahan tuotavien mallasjuomien saattamiseksi valmisteveron alaisiksi ja mallasjuomien valmistukseen käytettävien maltaiden kotimaisen hinnan ja niiden maailmanmarkkinahinnan välisen erotuksen tasoittamiseksi valtion toimenpitein tuli vuoden 1965 alusta voimaan laki mallasjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (684/64). Mainittu laki oli voimassa vuoden 1965 ajan. Tämän vuoksi annettiin uusi edellisen lain kanssa pääasiassa samansisältöinen laki mallasjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (691/65), jonka voimassaoloaika päättyy vuoden 1966 lopussa. Ennen mahdollista alkoholilainsäädännön ja siihen liittyvien verolakien kokonaisuudistusta on edellä mainituista syistä tarpeen säätää vuoden 1967 ajan voimassa oleva järjestyksessä kolmas laki mallasjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Tähän esitykseen hallitus on ottanut veron maksuaikaa ja maltaiden hinnaneron tasoittamista koskevia säännöksiä lukuunottamatta samansisältöisiä muutosehdotuksia, jotka jo ovat voimassa kuluvana vuonna. Tällaisia ovat veron määrä, eräiden diplomaattien oikeus ostaa verotta mallasjuomia ja valmistajan vapauttaminen asettamasta vakuutta suoritettavan veron määrästä sekä valtion valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamisesta.

Mallasjuomaveron maksuaikaa on ehdotettu pitennettäväksi mallasjuomien viemistä panimosta seuraavan kuukauden 15 päivästä 25 päivään. Syynä tähän muutokseen ovat mallasjuomien myynnin noususta johtuvat käytännölliset laskemis- ja tarkastustoimitukset, joiden suorittamiseen tarvitaan väkijuomayhtiön saamien kokemusten perusteella enemmän aikaa kuin tähän asti.

Eduskunnan alkoholivaliokunta, joka käsitteli vuoden 1965 valtiopäivillä rauennutta hallituksen esitystä n:o 48 alkoholilaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi, totesi mietinnössään n:o 1, että maltaiden koti- ja maailmanmarkkinahinnan jatkuvaa tarkistamista ohran vastaavien hintojen erotuksen avulla ei aikaa myöten voida pitää tyydyttävänä. Koska on tarpeen saada aikaan mahdollisimman pian järjestelmä, joka voi jäädä pysyväksi, on paikallaan korvata nykyisessä väliaikaisessa mallasjuomaverolaissa oleva menettely, joka on samantapainen kuin Eduskunnan alkoholivaliokunnan tarkoittama menettely, uudella järjestelmällä, jossa suoraan verrataan maltaiden maailmanmarkkinahintaa ja maassa valmistettujen panimomaltaiden hintaa toisiinsa.

Ohran hintojen erotukseen perustuva tarkistusmenettely otettiin käytäntöön alunperin mm. sen vuoksi, ettei kansainvälisistä lähteistä ollut saatavissa riittävän edustavaa, jatkuvaa maltaiden maailmanmarkkinahintanoteerausta. Kuitenkin on sittemmin voitu todeta, että Tanskan vientitilastossa oleva maltaiden vientihinta osoittaa riittävän luotettavasti maailmanmarkkinahintatason. Näin ollen perustuu uusi ehdotettu järjestelmä siihen, että maailmanmarkkinahintana pidetään Tanskasta vietyjen maltaiden keskimääräistä hintaa.

Maassa valmistettujen maltaiden raaka-aineena on ollut ensisijaisesti kotimainen mallasohra, paitsi milloin sitä ei ole voitu saada riittävästi. Viime vuosina on mallasohran kotimainen sato epäedullisten sääolosuhteiden vuoksi jäänyt verraten pieneksi,

arviolta noin 20 prosentiksi maltaiden valmistukseen käytetyn ohran kokonaismäärästä vuonna 1965. Myös kuluvana vuonna joudutaan maahan tuomaan ulkomaista mallasohraa.

Vuoden 1966 maaliskuun tason mukainen 34 pennin suuruinen maassa valmistettujen panimomaltaiden ja maltaiden maailmanmarkkinahinnan välinen erotus perustuu siihen, että maassa valmistettujen panimomaltaiden punnittu keskihinta on ollut mainitun edustavaksi katsottavan kuukauden aikana 81 penniä kilolta ja maltaiden maailmanmarkkinahinnaksi katsottavien tanskalaisten maltaiden keskimääräinen vientihinta samana aikana on ollut 47 penniä kilolta.

Mallastamot myöntävät laskutetusta hinnasta panimoille määrä- ja eräitä muita alennuksia, joiden myöntäminen osittain tapahtuu jälkikäteen vuosineljänneksittäin, puolivuosittain ja vuosittain. Alennuksia, joiden enimmäismäärää lienee pidettävä vakiintuneena, ei oteta lukuun laskettaessa markkinahintojen erotusta ehdotetussa uudessa järjestelmässä. Sen sijaan mallastamoille tuleva ohran ostoihin alkutuottajalta tai ohran maahantuontiin perustuva liikevaihtoverolain 18 §:n 1 momentissa tarkoitettu verotusarvon vähennys otetaan huomioon laskettaessa kotimaista maltaan hintaa.

Säännös, jonka mukaan maahantuonnin yhteydessä suoritettavasta verosta on soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty, on sisällytetty lakiehdotukseen.

Suoritettujen arvioiden mukaan tuottaisi mallasjuomavero vuonna 1967 20.4 milj. markkaa. Maltaiden hinnanerona suoritettava määrä arvioidaan vastaavana aikana 5.4 milj. markaksi, josta Oy Alkoholiliike Ab:n ylijäämän muodossa palautuu pääosa valtiolle.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

mallasjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan väliaikaisesti mallasjuomaverosta 20 päivänä joulukuuta 1934 annetun lain (456/34) 9 ja 16 § ja muutetaan väliaikaisesti mainitun lain 1, 2, 4, 5, 6, 17 ja 18 §, 4 § sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1948 annetussa laissa (912/48), sekä lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 4 a § seuraavasti:

1 §.

Maassa tehdasmaisesti valmistetusta ja maahan tuodusta mallasjuomasta, jonka kantavierteen väkevyys on viittä prosenttia suurempi tai jonka alkoholipitoisuus on yli 1,4 painoprosenttia, on suoritettava valtiolle valmisteveroa tämän lain säännösten mukaan.

2 §.

Veroa ei suoriteta edellä 1 §:ssä tarkoitetuista juomista, jotka:

1) myydään ulkovaltojen Suomessa toimiville diplomaattisille ja muille samassa asemassa oleville edustustoille virkakäyttöön ja ulkomaisten diplomaattisten virkamiesten, lähetettyjen konsulien taikka mainittujen edustustojen ulkomaan kansalaisuutta olevien kansliavirkamiesten henkilökohtaiseen käyttöön;

2) viedään maasta asianomaisen viranomaisen valvonnassa; tai

3) ovat tullivapaita muiden lakien, asetusten tai määräysten kuin tullitariffin perusteella.

Mikäli vero on jo suoritettu, on:

1) viejällä maastavietyjen juomien osalta;

2) valmistajalla väkijuomayhtiön valmistajalle palauttamien tai hävittämien juomien osalta; sekä

3) väkijuomayhtiöllä edellä ensimmäisen momentin 1 kohdassa tarkoitetuille edustustoille tai henkilöille myymiensä, niin myös maahantuotujen, mutta ulkomaiselle myyjälle takaisin palautettujen tai väkijuomayhtiön

täällä hävittämien juomien osalta oikeus saada takaisin mainituista juomista suoritetun veron määrä. Takaisinmaksua on haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun vero suoritettiin, sosiaaliministeriöltä, tai, jos tulliviranomainen on kantanut veron, tullihallitukselta.

Väkijuomayhtiöllä tarkoitetaan tässä laissa väkijuomista 9 päivänä helmikuuta 1932 annetun lain 2 §:ssä mainittua osakeyhtiötä.

4 §.

Veroa on suoritettava:

ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvista juomista 9 penniä litralta, toiseen veroluokkaan luettavista 18 penniä litralta sekä kolmanteen veroluokkaan kuuluvista 27 penniä litralta.

4 a §.

Kotimaisella valmistajalla on oikeus saada tämän lain tarkoittaman mallasjuoman valmistukseen käytettyjen, maassa valmistettujen panimomaltaiden hinnan ja maltaiden maailmanmarkkinahinnan erotuksen tasauksena 34 penniä kilolta, mikä määrä maksetaan valtion tulo- ja menoarviossa osoitetusta määrärahasta.

Maassa valmistettujen panimomaltaiden hintana pidetään kotimaisten mallastamoiden panimomaltaista perimää punnittua keskihintaa. Tätä varten mallastamot ovat velvollisia kuukausittain ilmoittamaan panimoille myytyjen maltaiden määrän ja hinnan valmisteverokonttorille.

Maltaiden maailmanmarkkinahintana pidetään Tanskasta vietyjen maltaiden kunkin kuukauden keskimääräistä fob-hintaa.

Milloin 1 momentissa tarkoitettujen hintojen erotus on yhden kalenterikuukauden pituisena aikana ollut keskimäärin ainakin kymmenen sadalta korkeampi tai alempi kuin vuoden 1966 maaliskuun tasoon perustuva edellä mainittu erotus, valtioneuvosto voi valtiovarainministeriön esityksestä muuttaa mainittua määrää joko vastaavasti tai vähemmän. Sama oikeus valtioneuvostolla on, milloin erotuksessa on tapahtunut 1 momentissa mainitun määrän muuttamisen jälkeen ainakin edellä sanotun suuruinen muutos.

Valmistajalla on oikeus vähentää edellä 1 momentissa mainittujen hintojen erotusta vastaava määrä kalenterikuukausittain suoritettavasta valmisteverosta. Vähennyksen määrää laskettaessa otetaan lukuun mainittuna aikana panimosta viedyt mallasjuomat. Jos mainitun vähennyksen määrä on suurempi kuin valmistajan kalenterikuukaudelta suoritettava vero, sosiaaliministeriö suorittaa erotuksen valmistajalle hakemuksesta.

5 §.

Veron suorittaa Suomessa valmistetuista juomista valmistaja ja maahantuoduista tuoja.

Mallasjuomien maahantuonnissa suoritettavasta verosta ja niiden viennin tai tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veronpalauttamisesta on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty.

Jos juoma sosiaaliministeriön luvalla siirretään valmistusvaiheen kuluessa panimosta toiseen, on vero jälkimmäisen, valmistajaksi katsottavan panimon maksettava.

6 §.

Mallasjuomavero niistä juomista, jotka panimosta on kalenterikuukauden aikana viety, on maksettava asianomaiseen lääninrahastoon viimeistään seuraavan kuukauden 25 päivänä. Maksajan vastuulla voidaan vero myös lähettää postitse.

17 §.

Jos valmistaja jättää täyttämättä jonkin 6, 8, 10, 11, 13 tai 15 §:ssä säädetyn velvoituksen, on tämän lain noudattamista valvovalla viranomaisella oikeus kieltää mallasjuoman valmistus ja vienti panimosta, kunnes laiminlyöty velvollisuus on tullut täytetyksi.

Milloin mallasjuoman valmistus tai vienti panimosta on 1 momentin nojalla kielletty, on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle kiellon toimeenpanemiseksi järjestetystä vartioinnista aiheutuneet kustannukset.

18 §.

Sosiaaliministeriön päätökseen, joka koskee tämän lain mukaan suoritettavaa veroa taikka 17 §:n 1 momentissa mainittua toimenpidettä, voidaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kol-

menkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaamisesta.

Tätä lakia sovelletaan juomiin, jotka on viety panimosta tai on tuotu maahan vuoden 1967 aikana.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21 hallituksen esityksen johdosta laiksi mallasjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunta on 20 päivänä viimeksi kulunutta syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen n:o 62 laiksi mallasjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan kuluvana vuonna voimassa olevaa mallasjuomien yhdistettyä valmisteverotus- ja hinnantasausjärjestelmää jatkettavaksi vuonna 1967 aina siihen saakka, kunnes mallasjuomien verotus tulee pysyvästi järjestetyksi uuden alkoholilainsäädännön yhteydessä. Järjestelmän mukaan olisi maassa tehdasmaisesti valmistetusta ja maahan tuodusta mallasjuomasta suoritettava valtiolle valmisteveroa, joka ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvista juomista olisi 9 penniä litralta, toiseen veroluokkaan luettavista 18 penniä ja kolmanteen veroluokkaan kuuluvista 27 penniä litralta. Kotimaisella valmistajalla olisi esityksen mukaan oikeus saada mallasjuomien valmistukseen käyttämiensä maltaiden koti- ja maailmanmarkkinahinnan erotuksen tasauksena 34 penniä käytetyltä mallaskilolta, mikä määrä maksettaisiin tulo- ja menoarviossa osoitetusta määrärahasta.

Kuluvana vuonna voimassa olevaan verotusjärjestelmään ehdotetaan kuitenkin eräitä muutoksia. Veron maksuaikaa on siten ehdotettu pitennettäväksi mallasjuomien viemistä panimosta seuraavan kuukauden 15 päivästä 25 päivään. Maltaiden koti- ja maailmanmarkkinahinnan tarkistamista ohran vastaavien hintojen erotuksen avulla koskeva menettely on myös ehdotettu korvattavaksi uudella järjestelmällä, jossa suoraan verrataan maltaiden maailmanmarkkinahintaa ja maassa valmistettujen panimomaltaiden hintaa toisiinsa.

Valiokunta on käsitellyt asian ja, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Heinonen, Jussila, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Puhakka, Rodén, Silander, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 37 hallituksen esityksen johdosta laiksi mallasjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 21 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi mallasjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 62 laiksi mallasjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 21, sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 37, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

mallasjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan väliaikaisesti mallasjuomaverosta 20 päivänä joulukuuta 1934 annetun lain (456/34) 9 ja 16 § ja muutetaan väliaikaisesti mainitun lain 1, 2, 4, 5, 6, 17 ja 18 §, 4 § sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1948 annetussa laissa (912/48), sekä lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 4 a § seuraavasti:

1 §.

Maassa tehdasmaisesti valmistetusta ja maahan tuodusta mallasjuomasta, jonka kantavierteen väkevyys on viittä prosenttia suurempi tai jonka alkoholipitoisuus on yli 1,4 painoprosenttia, on suoritettava valtiolle valmisteveroa tämän lain säännösten mukaan.

2 §.

Veroa ei suoriteta edellä 1 §:ssä tarkoitetuista juomista, jotka:

1) myydään ulkovaltojen Suomessa toimiville diplomaattisille ja muille samassa asemassa oleville edustustoille virkakäyttöön ja ulkomaisten diplomaattisten virkamiesten, lähetettyjen konsulien taikka mainittujen edustustojen ulkomaan kansalaisuutta olevien kansliavirkamiesten henkilökohtaiseen käyttöön;

2) viedään maasta asianomaisen viranomaisen valvonnassa; tai

3) ovat tullivapaita muiden lakien, asetusten tai määräysten kuin tullitariffin perusteella.

Mikäli vero on jo suoritettu, on:

1) viejällä maastavietyjen juomien osalta;

2) valmistajalla väkijuomayhtiön valmistajalle palauttamien tai hävittämien juomien osalta; sekä

3) väkijuomayhtiöllä edellä ensimmäisen momentin 1 kohdassa tarkoitetuille edustustoille tai henkilöille myymiensä, niin myös maahantuotujen, mutta ulkomaiselle myyjälle takaisin palautettujen tai väkijuomayhtiön täällä hävittämien juomien osalta oikeus saada takaisin mainituista juomista suoritetun veron määrä. Takaisinmaksua on haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun vero suoritettiin, sosiaaliministeriöltä, tai, jos tulliviranomainen on kantanut veron, tullihallitukselta.

Väkijuomayhtiöllä tarkoitetaan tässä laissa väkijuomista 9 päivänä helmikuuta 1932 annetun lain 2 §:ssä mainittua osakeyhtiötä.

4 §.

Veroa on suoritettava:

ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvista juomista 9 penniä litralta, toiseen veroluokkaan luettavista 18 penniä litralta sekä kolmanteen veroluokkaan kuuluvista 27 penniä litralta.

4 a §.

Kotimaisella valmistajalla on oikeus saada tämän lain tarkoittaman mallasjuoman valmistukseen käytettyjen, maassa valmistettujen panimomaltaiden hinnan ja maltaiden maailmanmarkkinahinnan erotuksen tasauksena 34 penniä kilolta, mikä määrä maksetaan valtion tulo- ja menoarviossa osoitetusta määrärahasta.

Maassa valmistettujen panimomaltaiden hintana pidetään kotimaisten mallastamoiden

panimomaltaista perimää punnittua keskihintaa. Tätä varten mallastamot ovat velvollisia kuukausittain ilmoittamaan panimoille myytyjen maltaiden määrän ja hinnan valmisteverokonttorille.

Maltaiden maailmanmarkkinahintana pidetään Tanskasta vietyjen maltaiden kunkin kuukauden keskimääräistä fob-hintaa.

Milloin 1 momentissa tarkoitettujen hintojen erotus on yhden kalenterikuukauden pituisena aikana ollut keskimäärin ainakin kymmenen sadalta korkeampi tai alempi kuin vuoden 1966 maaliskuun tasoon perustuva edellä mainittu erotus, valtioneuvosto voi valtiovarainministeriön esityksestä muuttaa mainittua määrää joko vastaavasti tai vähemmän. Sama oikeus valtioneuvostolla on, milloin erotuksessa on tapahtunut 1 momentissa mainitun määrän muuttamisen jälkeen ainakin edellä sanotun suuruinen muutos.

Valmistajalla on oikeus vähentää edellä 1 momentissa mainittujen hintojen erotusta vastaava määrä kalenterikuukausittain suoritettavasta valmisteverosta. Vähennyksen määrää laskettaessa otetaan lukuun mainittuna aikana panimosta viedyt mallasjuomat. Jos mainitun vähennyksen määrä on suurempi kuin valmistajan kalenterikuukaudelta suoritettava vero, sosiaaliministeriö suorittaa erotuksen valmistajalle hakemuksesta.

5 §.

Veron suorittaa Suomessa valmistetuista juomista valmistaja ja maahantuoduista tuoja.

Mallasjuomien maahantuonnissa suoritettavasta verosta ja niiden viennin tai tuonnin yhteydessä tapahtuvasta veronpalauttamisesta on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty.

Jos juoma sosiaaliministeriön luvalla siirretään valmistusvaiheen kuluessa panimosta toiseen, on vero jälkimmäisen, valmistajaksi katsottavan panimon maksettava.

6 §.

Mallasjuomavero niistä juomista, jotka panimosta on kalenterikuukauden aikana viety, on maksettava asianomaiseen lääninrahastoon viimeistään seuraavan kuukauden 25 päivänä. Maksajan vastuulla voidaan vero myös lähettää postitse.

17 §.

Jos valmistaja jättää täyttämättä jonkin 6, 8, 10, 11, 13 tai 15 §:ssä säädetyn velvoituksen, on tämän lain noudattamista valvovalla viranomaisella oikeus kieltää mallasjuoman valmistus ja vienti panimosta, kunnes laiminlyöty velvollisuus on tullut täytetyksi.

Milloin mallasjuoman valmistus tai vienti panimosta on 1 momentin nojalla kielletty, on valmistaja velvollinen korvaamaan valtiolle kiellon toimeenpanemiseksi järjestetystä vartioinnista aiheutuneet kustannukset.

18 §.

Sosiaaliministeriön päätökseen, joka koskee tämän lain mukaan suoritettavaa veroa taikka 17 §:n 1 momentissa mainittua toimenpidettä, voidaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaamisesta.

Tätä lakia sovelletaan juomiin, jotka on viety panimosta tai on tuotu maahan vuoden 1967 aikana.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi väkiviinaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Vuoden 1965 alusta tuli voimaan laki väkijuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (683/64), jonka voimassaoloaika päättyi vuoden 1965 lopussa. Mainitun lain jatkoksi annettiin mainitun lain kanssa samanniminen ja samansisältöinen laki (690/65), jonka voimassaoloaika päättyy vuoden 1966 lopussa.

Kummankin edellä mainitun lain tarkoituksena on ollut järjestellä etyylialkoholia raaka-aineena käyttävän teollisuuden kilpailuolosuhteet väkiviinan osalta samanarvoisiksi ulkomaisen vastaavan teollisuuden kanssa siksi, kunnes kysymys väkiviinaverosta ratkaistaan alkoholilainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Kun tulli EFTA-konvention perusteella on poistunut etyylialkoholin osalta EFTA-maista tapahtuvasta tuonnista 1. 1. 1965 alkaen ja hajuaine-, kosmeettisten ja toalettivalmisteiden osalta 1. 7. 1965, niin on edelleenkin tärkeää, että etyylialkoholia raaka-aineena käyttävä teollisuus myös vuonna 1967 väkiviinaveron osalta asetetaan samaan asemaan kuin EFTA-maiden vastaava teollisuus, jonka kannettavana ei vastaavaa veroa ole, kunnes kysymys väkiviinaverosta tulee alkoholilain yhteydessä lopullisesti järjestettyä. Alkoholijuomia valmistava teollisuus maksaisi vielä vuonna 1967 väkiviinaveroa. Samalla ehdotetaan, että valvontamaksu osittain kumottaisiin myös vuodeksi 1967.

Väkiviinaveron tuoton on arvioitu vähenevän toimenpiteen johdosta noin 120 000 mk vuodessa.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

väkiviinaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan väliaikaisesti väkiviinaverosta 30 päivänä joulukuuta 1937 annetun lain (457/37) 11 §:n 2 momentti ja muutetaan väliaikaisesti mainitun lain 5 §:n 1 momentin 2 kohta, molemmat sellaisina kuin ne ovat 9 päivänä huhtikuuta 1943 annetussa laissa (313/43), seuraavasti:

5 §.

Veroa ei suoriteta:

— — — — — — — — — — — — — — — —

2) denaturoimattomasta väkiviinasta, jonka väkijuomayhtiö on myynyt väkijuomista 9 päivänä helmikuuta 1932 annetun lain 82 §:n 1 momentissa mainituille laitoksille tai sellaisille valtion laitoksille, joille sosiaaliministeriö on antanut luvan hankkia väkiviinaverosta vapaata väkiviinaa;

— — — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967 ja on voimassa sanotun vuoden

loppuun, minkä jälkeen väkiviinaverosta annetun lain 5 §:n 1 momentin 2 kohta ja 11 §:n 2 momentti jälleen tulevat voimaan sellaisina kuin ne olivat ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksen johdosta laiksi väkiviinaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunta on 20 päivänä viimeksi kulunutta syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen n:o 63 laiksi väkiviinaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on tullin suojelutekijöiden poistuttua finanssitulleilta asettaa kotimainen, väkiviinaveronalaista etyylialkoholia raaka-aineena käyttävä teollisuus (mm. lääke- ja ravintoaineteollisuus sekä kosmeettinen teollisuus) myös vuonna 1967 samaan asemaan kuin vastaava ulkomainen teollisuus, jonka kannettavana ei ole väkiviinaveroa vastaavaa rasitusta, kunnes kysymys väkiviinaverosta tulee alkoholilain yhteydessä lopullisesti järjestetyksi.

Valiokunta on käsiteltyään asian todennut ehdotetut lainmuutokset tarpeellisiksi ja tarkoituksenmukaisiksi ja on siten, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Heinonen, Jussila, Laaksonen, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Puhakka, Rodén, Silander, Siltanen ja Tallgren.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 38 hallituksen esityksen johdosta laiksi väkiviinaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 22 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi väkiviinaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 63 laiksi väkiviinaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 22 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 38, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

väkiviinaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan väliaikaisesti väkiviinaverosta 30 päivänä joulukuuta 1937 annetun lain (457/37) 11 §:n 2 momentti ja muutetaan väliaikaisesti mainitun lain 5 §:n 1 momentin 2 kohta, molemmat sellaisina kuin ne ovat 9 päivänä huhtikuuta 1943 annetussa laissa (313/43), seuraavasti:

5 §.

Veroa ei suoriteta:

— — — — — — — — — — — — — — —

2) denaturoimattomasta väkiviinasta, jonka väkijuomayhtiö on myynyt väkijuomista 9 päivänä helmikuuta 1932 annetun lain 82 §:n 1 momentissa mainituille laitoksille tai sellaisille valtion laitoksille, joille sosiaaliministeriö on antanut luvan hankkia väkiviinaverosta vapaata väkiviinaa;

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967 ja on voimassa sanotun vuoden loppuun, minkä jälkeen väkiviinaverosta annetun lain 5 §:n 1 momentin 2 kohta ja 11 §:n 2 momentti jälleen tulevat voimaan sellaisina kuin ne olivat ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi aluevaihdon suorittamisesta valtion ja Oulun kaupungin välillä.

Heinäkuun 8 päivänä 1958 annetulla lailla (308/58) perustettu ja vuonna 1959 opetuksen antamisen aloittanut Oulun yliopisto oli alun pitäen tarkoitus pääasiallisesti sijoittaa Oulun kaupungin Koskikeskuksessa sijaitseville alueille sekä lääketieteellisen tiedekunnan osalta Kontinkankaan alueelle. Tässä tarkoituksessa Oulun kaupunki luovutti marraskuun 19 päivänä 1958 tehdyllä sopimuksella valtiolle Oulun yliopistoa ja sen laitoksia varten alueita Koskikeskuksesta noin 12 hehtaaria ja Kontinkankaan kaupunginosasta noin 51,5 hehtaaria.

Kun Oulun yliopiston rakentamisen aloittaminen kuitenkin useista syistä viivästyi ja kun yliopiston opiskelijamäärä alkoi 1960-luvulla nousta ja koska lisäksi oli ilmeistä, että aikaa myöten opiskelijoiden lukumäärä tulisi kohoamaan varsin suureksi, heräsi epäilyjä Oulun yliopistoa varten varattujen alueiden riittävyydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta. Tästä syystä ryhdyttiin tutkimaan mahdollisuuksia saada kaupungin alueelta muita yliopiston käyttöön soveltuvia alueita. Tällöin kävi ilmi, että myös eräät Oulun naapurikunnat olivat halukkaita tarjoamaan yliopiston käyttöön alueita.

Opetusministeriö asetti toukokuun 3 päivänä 1965 toimikunnan, jolle annettiin tehtäväksi selvittää, kuinka suuren maa-alueen Oulun yliopisto tarvitsee käyttöönsä, jos yliopistossa on yhteensä 8 000 opiskelijaa lääketieteellisessä, humanistisessa, matemaattis-luonnontieteellisessä ja teknillisessä tiedekunnassa sekä opettajainvalmistuslaitoksessa ja jos yliopistolle lisäksi varataan laajentumismahdollisuus noin 10 000 opiskelijan yliopistoksi asti sekä mistä näin tarvittavat alueet tulisi hankkia; tällöin oli ensi sijassa otettava huomioon ne alueet, jotka Oulun kaupunki saattaa tarkoitukseen osoittaa ja pyrittävä periaatteessa sijoittamaan yliopisto ja sen laitokset mahdollisimman yhtenäiselle alueelle. Edelleen toimikunnan tuli pyrkiä mahdollisimman nopeasti toteutettavaan ja taloudellisesti edulliseen ratkaisuun. Kesäkuun 3 päivänä 1965 opetusministeriölle antamassaan mietinnössä toimikunta edellytti, että Kontinkankaan noin 58 hehtaarin suuruinen yliopistoalue jäisi kokonaisuudessaan yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan ja yliopistollisen keskussairaalan käyttöön. Koko yliopistoa varten tarvittavan maa-alueen suuruuden osalta toimikunta katsoi, että jo mainitun Kontinkankaan alueen lisäksi yliopistolle tarvittaisiin vähintään 250 hehtaaria, minkä ohella ylioppilasasuntoloita varten tulisi aluetta olla 20—52 hehtaaria. Yliopiston pääosan sijoittamista varten oli esitetty kaikkiaan seitsemän eri aluetta, joista viisi sijaitsi Oulun kaupungissa, yksi Kiimingin kunnassa ja yksi Haukiputaan kunnassa. Alueita keskenään verrattuaan toimikunta asetti Oulun kaupungin tarjoaman Kuivasjärven alueen ensimmäiselle tilalle edellyttäen, että Oulun kaupunki antaa sitoumuksen sen omistuksessa olevan noin 250 hehtaarin suuruisen alueen luovuttamisesta heti yliopistoalueeksi ja että kaupunki sitoutuu kolmen vuoden kuluessa luovuttamaan tarvittavat lisäalueet yliopiston omistukseen. Toimikunnan mietinnöstä antamassaan kahdessa lausunnossa myös rakennushallitus asetti Kuivasjärven alueen ensimmäiselle sijalle kuitenkin eräin edellytyksin, jotka koskivat Oulun kaupungin osallistumista alueen kuivatukseen.

Hallitus antoi Eduskunnalle 12 päivänä marraskuuta 1965 esityksen Oulun yliopistosta annetun lain muuttamisesta, mikä esitys tähtäsi Oulun yliopiston pääosan sijoittamiseen Haukiputaan kuntaan Virpiniemen alueelle. Tämän esityksen Hallitus kuitenkin 10 päivänä joulukuuta 1965 peruutti.

Tämän jälkeen on asiaa Hallituksessa valmisteltu siltä pohjalta, että Oulun yliopiston pääosa sijoitettaisiin Oulun kaupunkiin Kuivasjärven alueelle, kun taas lääketieteellisen tiedekunnan rakennukset sijoitettaisiin Kontinkankaan alueelle. Oulun kaupunki ilmoitti olevansa valmis luovuttamaan Kuivasjärven

alueen valtiolle edellyttäen, että valtio palauttaisi takaisin Oulun kaupungille tämän vuonna 1958 tehdyllä sopimuksella valtiolle Oulun yliopiston rakentamista varten lahjoittamat Koskikeskuksen alueet. Opetusministeriö asetti 11 päivänä maaliskuuta 1966 toimikunnan, jonka tehtävänä oli laatia lopullinen ehdotus valtion ja Oulun kaupungin välillä tehtäväksi, Oulun yliopiston alueita koskevaksi alueluovutussopimukseksi. Toimikunta antoi 22 päivänä maaliskuuta 1966 opetusministeriölle ehdotuksensa valtion ja Oulun kaupungin välillä tehtäväksi esisopimukseksi ja siihen liittyväksi pääsopimukseksi.

Valtion puolesta on 25 päivänä toukokuuta 1966 allekirjoitettu mainitun toimikunnan ehdotuksen mukainen esisopimus Oulun kaupungin kanssa, jolla esisopimuksella valtio ja Oulun kaupunki ovat sitoutuneet tekemään esisopimuksen liitteenä olevan sopimuskirjaluonnoksen mukaisen lopullisen sopimuksen kahden viikon kuluessa siitä, kun laki, jolla valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan sopimuskirjaluonnoksessa mainitut alueet Oulun kaupungille, on tullut voimaan.

Lakiehdotuksessa Oulun kaupungille luovutettaviksi esitetyistä alueista kohdassa 1 ja 2 mainitut alueet sisältyivät Oulun kaupungin vuoden 1958 sopimuksessa valtiolle luovuttamiin yliopistoa varten tarkoitettuihin alueisiin. Kohdassa 3 mainittu alue taas on samoin kaupungin edellä mainitulla sopimuksella valtiolle luovuttamaa aluetta, joka yliopistoalueen liikennejärjestelyjen vuoksi on jäänyt moottoritien liikennealueelle ja voidaan Hallituksen mielestä luovuttaa takaisin Oulun kaupungille. Kohdassa 4 mainittu alue, jolle oli tarkoitus rakentaa osa yliopiston rakennuksia on kuulunut jo entuudestaan valtion omistukseen. Koska valtiolla ei kuitenkaan ole käyttöä tälle alueelle ja se läheisesti liittyy Oulun kaupungin omistamiin alueisiin, ehdotetaan se luovutettavaksi Oulun kaupungille. Nyt tehtävällä sopimuksella valtiolle siirtyvät alueet taas muodostavat koko sen alueen, jolle Oulun yliopiston pääosa on tarkoitus rakentaa.

Valtion ja Oulun kaupungin kesken tehdyssä esisopimuksessa määrätään edelleen, että luovutukset tapahtuvat puolin ja toisin ilman vastiketta. Omistus- ja hallintaoikeus siirtyvät samalla kun lopullinen sopimus allekirjoitetaan. Oulun kaupunki sitoutuu yhteistoiminnassa opetusministeriön ja Oulun yliopiston kanssa viipymättä asemakaavoittamaan Kuivasjärven alueen aluetta varten laadittavan käyttösuunnitelman mukaisesti. Edelleen Oulun kaupunki sitoutuu varaamaan asemakaavallisesti valtiolle yliopistotarkoituksiin Kuivasjärven alueen pohjoispuolelta nyt luovutettavaan alueeseen välittömästi liittyvän noin 250 hehtaarin suuruisen alueen. Kaupunki suostuu sopimuksessa myös siihen, että Oulun yliopiston kasvitieteellinen puutarha saa korvauksetta jäädä Koskikeskuksessa olevalle alueelle toistaiseksi ja niin kauan kuin yliopisto aluetta tähän tarkoitukseen tarvitsee, kuitenkin kauintaan vuoteen 2000 saakka.

Valtion ja Oulun kaupungin kesken tehdyssä esisopimuksessa Oulun kaupunki edelleen antaa erinäisiä Kuivasjärven alueen kuivatusta ja kunnallisteknillisiä töitä koskevia sitoumuksia. Kaupunki sitoutuu kustannuksellaan rakentamaan sopivat kulkuyhteydet Kuivasjärven alueen ja sen läheisyyteen rakennettavan urheilupuiston välille sekä sallii urheilukenttien käytön Oulun yliopiston ja sen opiskelijain tarpeisiin korvauksetta erikseen sovittavina aikoina. Kaupunki rakentaa Kuivasjärven alueelle tulevat asemakaavan edellyttämät kadut ja viemäriverkon yleisen tavan mukaan. Näiden rakentamisen valtio korvaa rakennuslainsäädännössä olevien perusteiden mukaan. Kaupunki rakentaa viemäriverkon siten, että se samalla toimii alueen peruskuivatuksen runkoviemäröintinä.

Kaupunki rakentaa alueen kuivatukseen mahdollisesti tarvittavat muutkin viemärit ja vastaa niiden rakennuskustannuksista. Edelleen Oulun kaupunki sitoutuu rakentamaan yliopistoalueen vesijohtoverkon ja muut tarpeelliset kunnallisteknilliset laitteet asemakaavan ja sopimuksen vaatimalla tavalla ja sopimaan Kuivasjärven alueen liittymisehdoista niihin yleisen käytännön mukaisesti. Niin ikään kaupunki sitoutuu ajoittamaan sopimuksen perusteella kaupungin tehtäviksi tulevat työt siten, että ne tapahtuvat sopusoinnussa yliopiston rakennusohjelman toteuttamisen kanssa. Valtio puolestaan sitoutuu käyttämään Kuivasjärven alueita yksinomaan Oulun yliopiston, sen yhteydessä toimivien laitoksien sekä yliopiston henkilökunnan ja opiskelijain tarpeisiin.

Edellä lausutuin perustein annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

aluevaihdon suorittamisesta valtion ja Oulun kaupungin välillä.

Eduskunnan päätöksen mukaan säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan määräämillään ehdoilla luovuttamaan Oulun kaupungille seuraavat Oulun kaupungissa sijaitsevat alueet:

1) Raatinsaaren Merikosken voimalaitoksen puoleisesta osasta noin 3 000 m^2:n suuruisen alueen;

2) Koskikeskuksesta alueen, joka rajoittuu Plaatansaareen, vanhan voimalaitoksen alakanavaan, sanotun voimalaitoksen Pakolansaarelle jäävään osaan tonttia, yläkanavaan, Weljekset Åström Oy:n omistuksessa olevaan osaan korttelia n:o 2 siihen liittyvine vuokra-alueineen, Nahkatehtaankadulta Patosillalle varattuun tiealueeseen, puolustuslaitoksen hallinnassa oleviin alueisiin, Merikosken voimalaitoksen tonttiin n:o 1 korttelissa n:o 1 ja Merikosken uomaan. Vesialueen raja kulkee kosken uomassa murtoviivana Lima- ja Lammassaarten pohjois- ja länsipuolitse siten, että Hupi- ja Limasaaret jäävät luovutettavalle alueelle;

3) joulukuun 29 päivänä 1965 päivätyssä asemakaavanmuutoksessa Kontinkankaan kaupunginosasta Professorintie-nimiseksi katualueeksi osoitetun alueen sekä tämän länsipuolelle merkityt yleiset alueet, pinta-alaltaan yhteensä noin 1,71 hehtaaria; sekä

4) omistamastaan Lammassaari ja Plaatansaari-nimisestä tilasta RN:o 11 Lammassaaren, pinta-alaltaan noin 1,79 hehtaaria,

sillä edellytyksellä, että Oulun kaupunki luovuttaa valtiolle Oulun kaupungissa Kuivasjärven maastossa sijaitsevasta 250 hehtaarin suuruisesta maa-alueesta kaikki omistamansa alueet eli Kellon kylästä Kuivasojanimisen tilan RN:o 57^{421}, Korven kylästä Palosuo-nimisen tilan RN:o 2^{130}; määräalat kaupungin Kellon kylässä omistamista Kuosmonen-nimisestä tilasta RN:o 51^{87} ja Palokangas-nimisestä tilasta RN:o 69^{8} sekä Korven kylässä omistamista Koskela-nimisestä tilasta RN:o 1^{367}, Uusisyyni-nimisestä tilasta RN:o 2^{133} ja Rajasyyni-nimisestä tilasta RN:o 2^{135}, määräalat kaupungin omistamista määräaloista Kellon kylän Anttila-nimisestä tilasta RN:o 68^{43}, Korven kylän Rantakoskela-nimisestä tilasta RN:o 1^{335} ja Korven kylän Taskila-nimisestä tilasta RN:o 2^{129}, kaikki yhteensä noin 230 hehtaaria, että kaupunki sitoutuu hankkimaan valtiolle omistusoikeuden ja hallinnan Kuivasjärven alueeseen sisältyviin muitten omistamiin maihin, pinta-alaltaan yhteensä noin 20 hehtaaria, ensi tilassa ja viimeistään yhden vuoden kuluessa asemakaavan vahvistamisesta lukien, että Oulun kaupunki huolehtii ja vastaa siitä, että luovutettavat tilat ja alueet ovat vapaat tai viipymättä vapautetaan kaikista mahdollisista kiinnityksistä, panttioikeuksista, rasituksista ja rasitteista, sekä että Oulun kaupungin luovutukseen sisältyy manttaalin mukainen osuus Kuivasjärveen ja Kuivasojaan, mikäli kaupunki sellaisia omistaa.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Vt. opetusministeri *Ele Alenius.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 16 hallituksen esityksen johdosta laiksi aluevaihdon suorittamisesta valtion ja Oulun kaupungin välillä.

Eduskunta on 20 päivänä kuluvaa syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 64 laiksi aluevaihdon suorittamisesta valtion ja Oulun kaupungin välillä.

Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella todennut hallituksen esityksessä tarkoitetun aluevaihdon tarpeelliseksi ja valtiolle edulliseksi ja on sen vuoksi, esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä, kuitenkin eräin, muodollista laatua olevin korjauksin. Valiokunta siten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

aluevaihdon suorittamisesta valtion ja Oulun kaupungin välillä.

Eduskunntn päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan määräämillään ehdoilla luovuttamaan Oulun kaupungille seuraavat Oulun kaupungissa sijaitsevat alueet:

1) Raatinsaaren Merikosken voimalaitoksen puoleisesta osasta noin 3 000 m²:n *suuruinen alue;*

2) Koskikeskuksesta *alue,* joka rajoittuu Plaatansaareen, vanhan voimalaitoksen alakanavaan, sanotun voimalaitoksen Pakolansaarelle jäävään osaan tonttia, yläkanavaan, Weljekset Åström Oy:n omistuksessa olevaan osaan korttelia n:o 2 siihen liittyvine vuokra-alueineen, Nahkatehtaankadulta Patosillalle varattuun tiealueeseen, puolustuslaitoksen hallinnassa oleviin alueisiin, Merikosken voimalaitoksen tonttiin n:o 1 korttelissa n:o 1 ja Merikosken uomaan; *vesialueen* raja kulkee kosken uomassa murtoviivana Lima- ja Lammassaarten pohjois- ja länsipuolitse siten, että Hupi- ja Limasaaret jäävät luovutettavalle alueelle;

3) joulukuun 29 päivänä 1965 päivätyssä asemakaavanmuutoksessa Kontinkankaan kaupunginosasta Professorintie-nimiseksi katualueeksi *osoitettu alue* sekä tämän länsipuolelle merkityt yleiset alueet, pinta-alaltaan yhteensä noin 1,71 hehtaaria; sekä

4) omistamastaan Lammassaari ja Plaatansaari-nimisestä tilasta RN:o 11 *Lammassaari,* pinta-alaltaan noin 1,79 hehtaaria,

sillä edellytyksellä, että Oulun kaupunki luovuttaa valtiolle Oulun kaupungissa Kuivasjärven maastossa sijaitsevasta 250 hehtaarin suuruisesta maa-alueesta kaikki omistamansa alueet eli Kellon kylästä Kuivasojanimisen tilan RN:o 57^{421}, Korven kylästä Palosuo-nimisen tilan RN:o 2^{130}; määräalat kaupungin Kellon kylässä omistamista Kuosmonen-nimisestä tilasta RN:o 51^{87} ja Palokangas-nimisestä tilasta RN:o 69^{8} sekä Korven kylässä omistamista Koskela-nimisestä tilasta RN:o 1^{367}, Uusisyyni-nimisestä tilasta RN:o 2^{133} ja Rajasyyni-nimisestä tilasta RN:o 2^{135}, määräalat kaupungin omistamista määräaloista Kellon kylän Anttila-nimisestä tilasta NR:o 68^{43}, Korven kylän Rantakoskela-nimisestä tilasta RN:o 1^{335} ja Korven kylän Taskila-nimisestä tilasta RN:o 2^{129},

kaikki yhteensä noin 230 hehtaaria, että kaupunki sitoutuu hankkimaan valtiolle omistusoikeuden ja hallinnan Kuivasjärven alueeseen sisältyviin muitten omistamiin maihin, pinta-alaltaan yhteensä noin 20 hehtaaria, ensi tilassa ja viimeistään yhden vuoden kuluessa asemakaavan vahvistamisesta lukien, että Oulun kaupunki huolehtii ja vastaa siitä, että luovutettavat tilat ja alueet ovat vapaat tai viipymättä vapautetaan kaikista mahdollisista kiinnityksistä, panttioikeuksista, rasituksista ja rasitteista, sekä että Oulun kaupungin luovutukseen sisältyy manttaalin mukainen osuus Kuivasjärveen ja Kuivasojaan, mikäli kaupunki sellaisia omistaa.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Haapasalo, Hamara, Heinonen, Honkonen, Jussila, Karvikko, Käkelä, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Jämsén, Kiviaho, Koppanen ja Sandelin.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 29 hallituksen esityksen johdosta laiksi aluevaihdon suorittamisesta valtion ja Oulun kaupungin välillä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 16 esitetyin muutoksin ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi aluevaihdon suorittamisesta valtion ja Oulun kaupungin välillä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 64 laiksi aluevaihdon suorittamisesta valtion ja Oulun kaupungin välillä, ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 16 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 29, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

aluevaihdon suorittamisesta valtion ja Oulun kaupungin välillä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Valtioneuvosto oikeutetaan määräämillään ehdoilla luovuttamaan Oulun kaupungille seuraavat Oulun kaupungissa sijaitsevat alueet:

1) Raatinsaaren Merikosken voimalaitoksen puoleisesta osasta noin 3 000 m²:n suuruinen alue;

2) Koskikeskuksesta alue, joka rajoittuu Plaatansaareen, vanhan voimalaitoksen alakanavaan, sanotun voimalaitoksen Pakolansaarelle jäävään osaan tonttia, yläkanavaan, Weljekset Åström Oy:n omistuksessa olevaan osaan korttelia n:o 2 siihen liittyvine vuokra-alueineen, Nahkatehtaankadulta Patosillalle varattuun tiealueeseen, puolustuslaitoksen hallinnassa oleviin alueisiin, Merikosken voimalaitoksen tonttiin n:o 1 korttelissa n:o 1 ja Merikosken uomaan; vesialueen raja kulkee kosken uomassa murtoviivana Lima- ja Lammassaarten pohjois- ja länsipuolitse siten, että Hupi- ja Limasaaret jäävät luovutettavalle alueelle;

3) joulukuun 29 päivänä 1965 päivätyssä asemakaavanmuutoksessa Kontinkankaan kaupunginosasta Professorintie-nimiseksi katualueeksi osoitettu alue sekä tämän länsipuopuolelle merkityt yleiset alueet, pinta-alaltaan yhteensä noin 1,71 hehtaaria; sekä

4) omistamastaan Lammassaari ja Plaatansaari-nimisestä tilasta RN:o 11 Lammassaaren, pinta-alaltaan noin 1,79 hehtaaria,

sillä edellytyksellä, että Oulun kaupunki luovuttaa valtiolle Oulun kaupungissa Kuivasjärven maastossa sijaitsevasta 250 hehtaarin suuruisesta maa-alueesta kaikki omistamansa alueet eli Kellon kylästä Kuivasojanimisen tilan RN:o 57^{421}, Korven kylästä Palosuo-nimisen tilan RN:o 2^{130}; määräalat kaupungin Kellon kylässä omistamista Kuosmonen-nimisestä tilasta RN:o 51^{87} ja Palokangas-nimisestä tilasta RN:o 69^{8} sekä Korven kylässä omistamista Koskela-nimisestä tilasta RN:o 1^{367}, Uusisyyni-nimisestä tilasta RN:o 2^{133} ja Rajasyyni-nimisestä tilasta RN:o 2^{135}, määräalat kaupungin omistamista määräaloista Kellon kylän Anttila-nimisestä tilasta RN:o 68^{43}, Korven kylän Rantakoskela-nimisestä tilasta RN:o 1^{335} ja Korven kylän Taskila-nimisestä tilasta RN:o 2^{129}, kaikki yhteensä noin 230 hehtaaria, että kaupunki sitoutuu hankkimaan valtiolle omistusoikeuden ja hallinnan Kuivasjärven alueeseen sisältyviin muitten omistamiin maihin, pinta-alaltaan yhteensä noin 20 hehtaaria, ensi tilassa ja viimeistään yhden vuoden kuluessa asemakaavan vahvistamisesta lukien, että Oulun kaupunki huolehtii ja vastaa siitä, että

luovutettavat tilat ja alueet ovat vapaat tai viipymättä vapautetaan kaikista mahdollisista kiinnityksistä, panttioikeuksista, rasituksista ja rasitteista, sekä että Oulun kaupungin luovutukseen sisältyy manttaalin mukainen osuus Kuivasjärveen ja Kuivasojaan, mikäli kaupunki sellaisia omistaa.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi teurasruhojen punnituksesta.

Teuraseläimet ovat maatalouden toiseksi suurin tulolähde. Niiden vuotuinen myyntiarvo oli esim. vuonna 1965 noin 490 milj. markkaa, mikä on likimain viidennes maataloustuotteista saadusta rahatulosta. On näin ollen varsin tärkeätä, miten teuraseläinten hinta määräytyy.

Teuraseläimen todellista kauppa-arvoa ei nykyisin määrätä myyntihetkellä. Teuraaksi myytävässä eläimessä on paljon eriarvoisia osia, joiden keskinäisiä suhteita ei voida määritellä, ennen kuin eläin on teurastettu. Niinpä 200 kilogramman elopainoinen nautaeläin sisältää lihaa keskimäärin vain noin 40 %. Tämän lisäksi siinä on muita arvokkaita osia noin 15 %, vähäarvoisia sivutuotteita noin 20 % ja suoranaisia, lähes arvottomia jätteitä noin 25 %. Myöskään lihan väriä, rakennetta ja muita sen laatuun ja arvoon vaikuttavia tekijöitä ei voida havaita, ennenkuin eläin on nyljetty. Tästä syystä teuraseläinkaupassa on tullut yleiseksi sellainen kauppatapa, jonka mukaan eläimen hinnaksi sovitaan tietty kilohinta ja paino todetaan vasta teurastamossa niin sanottuna ruhopainona. Teurastukseen välittömästi liittyvän ruhon lämpötilan laskun aikana ruhon paino haihtumisen takia alenee noin 3 %. Varastoinnin aikana haihtuminen jatkuu edelleen, joskin vähäisempänä.

Nykyisin ei ole olemassa mitään määräyksiä siitä, mitä ruhopainolla tarkoitetaan ja miten ruho on punnittava. Tästä syystä punnitusmenetelmät eri teurastamoissa ovat muodostuneet erilaisiksi, mikä on ollut omiaan aiheuttamaan sekaannusta teuraseläinten hinnanmuodostuksessa. Hallitus on tämän vuoksi katsonut tarpeelliseksi antaa Eduskunnalle esityksen laiksi teurasruhojen punnituksesta, jossa muun muassa määritellään, mitä eri tapauksissa teuraspainolla tarkoitetaan, milloin ruho on punnittava ja miten punnitus toimitetaan.

Kun tarkastetusta lihasta noin 90 % teurastetaan lihantarkastuslaissa tarkoitetuissa maatalousministeriön hyväksymissä teurastamoissa ja kun teurasruhojen punnitusten valvontaan voidaan näissä teurastamoissa käyttää teurastamojen tarkastuseläinlääkärejä, on vain sellaiset teurastukset, jotka tapahtuvat edellä mainituissa teurastamoissa, sisällytetty lain piiriin.

Lakiehdotukseen on otettu myös säännökset siitä, mitä teurasruholla tarkoitetaan ja mitkä osat teuraseläimen ruhosta on teurastuksen yhteydessä poistettava ennen punnitusta. Nämä säännökset vastaavat nykyistä kauppatapaa. Asetuksella ja maatalousministeriön määräyksillä on tarkoitus vielä tarkemmin säännellä tätä kysymystä.

Teurasruhojen punnituksen tulisi lakiehdotuksen mukaan tapahtua melko välittömästi teurastuksen jälkeen. Tämän vuoksi on siinä myös edellä tarkoitettua kuumapainovähennystä koskevat säännökset. Vähennyksen suuruuden tarkempi määrääminen jäisi maatalousministeriön tehtäväksi, koska teurastus- ja jäähdytystekniikassa tapahtunut ja tapahtuva kehitys voidaan tällöin parhaiten ja nopeimmin ottaa huomioon.

Punnituksen toimittaisi teurastamon palveluksessa oleva valantehnyt punnitsija, jonka kelpoisuudesta sekä punnituksen yhteydessä pidettävästä punnituspäiväkirjasta annettaisiin asetuksella tarkempia säännöksiä. Valan sisällyttäminen punnitsijan kelpoisuusehtoihin on katsottu myös tarpeelliseksi.

Edelleen on lakiehdotukseen sisällytetty jo yleistyvän kauppatavan mukaisesti säännös siitä, että teuraseläimen omistajalla tai

hänen valtuuttamallaan henkilöllä on oikeus olla läsnä punnituksessa.

Lain säännösten rikkomisesta seuraisi, jollei rikkomuksesta ole säädetty muualla ankarampaa rangaistusta, enintään sata päiväsakkoa tai enintään 3 kuukautta vankeutta.

Edellä sanotun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

teurasruhojen punnituksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Milloin eläimen teurastaminen tapahtuu maatalousministeriön hyväksymässä, lihantarkastuslain (160/60) 5 §:n 1 momentissa tarkoitetussa teurastamossa, on eläimen ruho punnittava sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Punnitustulosta on käytettävä teuraseläimen kauppahinnan määräämiseen silloin, kun eläimen hinta määrätään teurasruhon painon mukaan.

2 §.

Teurasruholla tarkoitetaan tässä laissa sellaista naudan, sian, lampaan, vuohen ja hevosen ruhoa, josta on poistettu 3 §:ssä tarkoitetut osat.

3 §.

Teuraseläimen ruhosta on teurastuksen yhteydessä ennen punnitusta poistettava seuraavat osat:

1) naudasta, lampaasta, vuohesta ja hevosesta:

veri, vuota ja pää sekä asetuksella tarkemmin määrättävällä tavalla sorkat, kaviot, sisäelimet ja sisärasvat, tarkastuseläinlääkärin hylkäämät ja maatalousministeriön määräämät muut osat; sekä

2) siasta:

veri sekä asetuksella tarkemmin määrättävällä tavalla sisäelimet ja sisärasvat, tarkastuseläinlääkärin hylkäämät ja maatalousministeriön määräämät muut osat.

Mikäli lihantarkastuspäätös tehdään vasta punnituksen jälkeen, on tarkastuseläinlääkärin hylkäämien ruhon osien paino vähennettävä 4 §:ssä tarkoitetusta punnitustuloksesta.

Muita kuin tässä laissa ja sen nojalla annetuissa määräyksissä mainittuja osia ei teurasruhosta saa poistaa ennen punnitusta.

4 §.

Punnitus on toimitettava ennen teurasruhon jäähdyttämöön siirtämistä ja ennen kuin on kulunut tunti sisäelinten poistamisesta ja kaksi tuntia eläimen tainnuttamisesta.

Teurasruhon punnituspainosta vähennetään maatalousministeriön vahvistama määrä, kuitenkin enintään kolme prosenttia.

Milloin punnitusta teknillisten häiriöiden takia ei voida suorittaa säädettynä aikana, on se tehtävä heti esteen lakattua ja näin saatu punnitustulos on korjattava maatalousministeriön erikseen määräämällä tavalla.

5 §.

Punnituksen toimittaa teurastamon palveluksessa oleva valantehnyt punnitsija todettuaan, että teurasruho on punnituskelpoinen.

Punnitsijan valan, jonka kaavan maatalousministeriö vahvistaa, ottaa vastaan sen paikkakunnan alioikeus, jonka tuomiopiiriin asianomainen teurastamo kuuluu.

6 §.

Teurastamon on huolehdittava siitä, että teurasruhot tulevat punnitusta varten punnitsijalle hyvissä ajoin ja punnituskelpoisina.

7 §.

Teuraseläimen omistajalla tai hänen valtuuttamallaan henkilöllä on oikeus seurata teurasruhon punnitusta.

8 §.

Joka rikkoo tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä, tuomittakoon, jollei rikkomuksesta ole säädetty muualla ankarampaa rangaistusta, enintään sataan päiväsakkoon tai enintään kolmeksi kuukaudeksi vankeuteen.

9 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

10 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Maatalousministeri *Nestori Kaasalainen.*

Talousvaliokunnan mietintö N:o 2 hallituksen esityksen johdosta laiksi teurasruhojen punnituksesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 20 päivältä viime syyskuuta lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 65 laiksi teurasruhojen punnituksesta. Valiokunta on esityksen yhteydessä päättänyt ottaa käsiteltäväkseen 27 päivänä viime syyskuuta valiokuntaan maa- ja metsätalousvaliokunnasta siirretyn ed. Vartian ym. toivomusaloitteen n:o 715 esityksen antamisesta laiksi teurasruhojen punnituksesta. Valiokunta on käsitellyt asian, jonka johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina maatalousministeriöstä maatalousneuvos Eino Lähdeoja ja eläinlääkintöneuvos Klaus Tarnaala, Maataloustuottajain Keskusliitosta agronomi Tapio Mattila, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund nimisestä liitosta agronomi Bertel Bäcks, Tuottajain Lihakeskuskunnasta filosofian maisteri Esko Paakkala, Karjakunnan toimitusjohtaja, ekonomi Matti Nousiainen ja Osuustukkukaupasta osastopäällikkö, dipl. insinööri Antti Natri. Saatuaan asiassa vielä muutakin selvitystä valiokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Kun teuraaksi myytävässä eläimessä on paljon eriarvoisia osia, joiden keskinäisiä suhteita ei voida määritellä, ennen kuin eläin on teurastettu, teuraseläinkaupassa on tullut yleiseksi sellainen kauppatapa, jonka mukaan eläimen hinnaksi sovitaan tietty kilohinta ja paino todetaan vasta teurastamossa ns. ruhopainona. Kun nykyisin ei kuitenkaan ole olemassa mitään määräyksiä siitä, mitä ruhopainolla tarkoitetaan ja miten ruho on punnittava, punnitusmenetelmät ovat eri teurastamoissa muodostuneet erilaisiksi, mikä on ollut omiaan aiheuttamaan sekaannusta teuraseläinten hinnanmuodostuksessa. Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen tarkoituksena onkin sen vuoksi saada aikaan erityinen laki teuraseläinten punnituksesta ja luoda yhtenäinen käytäntö teuraseläinten punnitusmenettelyssä.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta on pitänyt esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Tämän vuoksi ja kun valiokunnalla ei lakiehdotuksen johdosta muutoinkaan ole huomauttamista, valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Ed. Vartian ym. toivomusaloitteessa n:o 715 on ehdotettu eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ensi tilassa antaisi eduskunnalle esityksen laiksi teurasruhojen punnituksesta. Kun käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvään lakiehdotukseen jo sisältyvät ne säännökset, joiden antamiseen toivomusaloitteella pyritään, ei ehdotetun toivomuksen lausumiseen hallitukselle näin ollen valiokunnan mielestä ole enää aihetta.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Samalla valiokunta edellä lausuttuun viitaten ehdottaa,

että ed. Vartian ym. toivomusaloite n:o 715 hylättäisiin.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Helle, jäsenet Eskman, Kaarlonen, V. Mattila, Niinikoski, Paananen, Paasivuori, Paavola, Siiskonen, Sileäkangas, Vaittinen ja Weckman.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 41 hallituksen esityksen johdosta laiksi teurasruhojen punnituksesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan talousvaliokunnan mietinnössä n:o 2 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi teurasruhojen punnituksesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 65 laiksi teurasruhojen punnituksesta, ja Eduskunta, jolle Talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 2 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 41, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

teurasruhojen punnituksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Milloin eläimen teurastaminen tapahtuu maatalousministeriön hyväksymässä, lihantarkastuslain (160/60) 5 §:n 1 momentissa tarkoitetussa teurastamossa, on eläimen ruho punnittava sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Punnitustulosta on käytettävä teuraseläimen kauppahinnan määräämiseen silloin, kun eläimen hinta määrätään teurasruhon painon mukaan.

2 §.

Teurasruholla tarkoitetaan tässä laissa sellaista naudan, sian, lampaan, vuohen ja hevosen ruhoa, josta on poistettu 3 §:ssä tarkoitetut osat.

3 §.

Teuraseläimen ruhosta on teurastuksen yhteydessä ennen punnitusta poistettava seuraavat osat:

1) naudasta, lampaasta, vuohesta ja hevosesta:

veri, vuota ja pää sekä asetuksella tarkemmin määrättävällä tavalla sorkat, kaviot, sisäelimet ja sisärasvat, tarkastuseläinlääkärin hylkäämät ja maatalousministeriön määräämät muut osat; sekä

2) siasta:

veri sekä asetuksella tarkemmin määrättävällä tavalla sisäelimet ja sisärasvat, tarkastuseläinlääkärin hylkäämät ja maatalousministeriön määräämät muut osat.

Mikäli lihantarkastuspäätös tehdään vasta punnituksen jälkeen, on tarkastuseläinlääkärin hylkäämien ruhon osien paino vähennettävä 4 §:ssä tarkoitetusta punnitustuloksesta.

Muita kuin tässä laissa ja sen nojalla annetuissa määräyksissä mainittuja osia ei teurasruhosta saa poistaa ennen punnitusta.

4 §.

Punnitus on toimitettava ennen teurasruhon jäähdyttämöön siirtämistä ja ennen kuin on kulunut tunti sisäelinten poistamisesta ja kaksi tuntia eläimen tainnuttamisesta.

Teurasruhon punnituspainosta vähennetään maatalousministeriön vahvistama määrä, kuitenkin enintään kolme prosenttia.

Milloin punnitusta teknillisten häiriöiden takia ei voida suorittaa säädettynä aikana, on se tehtävä heti esteen lakattua ja näin saatu punnitustulos on korjattava maatalousministeriön erikseen määräämällä tavalla.

5 §.

Punnituksen toimittaa teurastamon palveluksessa oleva valantehnyt punnitsija todettuaan, että teurasruho on punnituskelpoinen.

Punnitsijan valan, jonka kaavan maatalousministeriö vahvistaa, ottaa vastaan sen paikkakunnan alioikeus, jonka tuomiopiiriin asianomainen teurastamo kuuluu.

6 §.

Teurastamon on huolehdittava siitä, että teurasruhot tulevat punnitusta varten punnitsijalle hyvissä ajoin ja punnituskelpoisina.

7 §.

Teuraseläimen omistajalla tai hänen valtuuttamallaan henkilöllä on oikeus seurata teurasruhon punnitusta.

8 §.

Joka rikkoo tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä, tuomittakoon, jollei rikkomuksesta ole säädetty muualla ankarampaa rangaistusta, enintään sataan päiväsakkoon tai enintään kolmeksi kuukaudeksi vankeuteen.

9 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

10 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle suostumuksen antamiseksi Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 109 artiklan 1 momentin muutokseen.

Eduskunta antoi 17 päivänä kesäkuuta 1947 suostumuksensa Suomen liittymiseen Yhdistyneiden Kansakuntien jäseneksi vastauksessaan asiaa koskevaan hallituksen esitykseen 12 päivältä kesäkuuta 1947. Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous hyväksyi 14 päivänä joulukuuta 1955 turvallisuusneuvoston suosituksesta Suomen Yhdistyneiden Kansakuntien jäseneksi. Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirja saatettiin Suomessa voimaan 13 päivänä tammikuuta 1956 annetulla asetuksella (SopS 1956: 1).

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 23, 27 ja 61 artiklan muutokset, jotka johtuivat turvallisuusneuvoston sekä talous- ja sosiaalineuvoston jäsenmäärien lisäämisestä saatettiin Suomessa voimaan 22 päivänä joulukuuta 1965 annetulla asetuksella (SopS 1965: 69).

Turvallisuusneuvoston jäsenmäärä lisääntyi artiklan 27 muutosten vuoksi viiteentoista ja päätöksentekoon vaadittava äänimäärä tässä elimessä seitsemästä yhdeksään ääneen. Tämän turvallisuusneuvoston päätöksien äänimäärää koskevan vaikutuksen ulottamiseksi myös peruskirjan 109 artiklan ensimmäiseen momenttiin, joka liittyy peruskirjan tarkistamista käsittelevän konferenssin koollekutsumiseen, yleiskokous hyväksyi 20 päivänä joulukuuta 1965 päätöslauselman 2101 (XX), jolla sanottua artiklaa muutetaan, ja päätti alistaa muutoksen jäsenvaltioiden ratifioitavaksi. Suomi äänesti päätöslauselman puolesta.

Sanotun 109 artiklan ensimmäisen momentin asiasisältönä muutoksen jälkeen on siis se, että peruskirjan tarkistuskonferenssin kollekutsuminen voi tapahtua, kun yleiskokous kahden kolmasosan enemmistöllä ja turvallisuusneuvosto yhdeksällä äänellä näin päättää.

Jäsenvaltioita kehoitetaan päätöslauselmassa ratifioimaan peruskirjan muutos mahdollisimman pikaisesti. Tähän mennessä 34 jäsenvaltiota, Ruotsi ja Norja niiden joukossa, on ratifioinut muutoksen.

Edellä olevan nojalla hallitus esittää,

että Eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että Hallitus ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin ehdotetun peruskirjan muutoksen ratifioimiseksi.

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Vt. ulkoasiainministeri *Sulo Suorttanen.*

(Suomennos)

Yhdistyneiden Kansakuntien Peruskirja	Charter of the United Nations
109 artikla	Article 109
1. Tämän peruskirjan tarkistamiseksi voidaan pitää Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenten yleinen konferenssi, aikana ja paikassa, joista päätetään yleiskokouksen jäsenten kahden kolmanneksen enemmistöllä ja turvallisuusneuvoston minkä hyvänsä yhdeksän jäsenen enemmistöllä. Konferenssissa on Yhdistyneiden Kansakuntien kullakin jäsenellä yksi ääni.	1. A General Conference of the Members of the United Nations for the purpose of reviewing the present Charter may be held at a date and place to be fixed by a two-thirds vote of the members of the General Assembly and by a vote of any nine members of the Security Council. Each Member of the United Nations shall have one vote in the conference.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö N:o 13 hallituksen esityksen johdosta suostumuksen antamiseksi Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 109 artiklan 1 momentin muutokseen.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 27 päivältä viime syyskuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 66. Kuultuaan esityksestä jaostopäällikkö Seppo Pietistä ulkoasiainministeriöstä ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen esittää seuraavaa.

Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen 17 päivänä joulukuuta 1963 hyväksymän turvallisuusneuvoston sekä talous- ja sosiaalineuvoston jäsenmäärän lisäämistä koskevan päätöslauselman mukaiset järjestön peruskirjan muutokset saatettiin Suomessa voimaan 22 päivänä joulukuuta 1965 annetulla asetuksella. Turvallisuusneuvostoa koskevien muutosten mukaan tämän elimen jäsenmäärä lisääntyi yhdestätoista viiteentoista ja päätöksen tekemiseen vaadittava äänimäärä seitsemästä yhdeksään. Tämän turvallisuusneuvoston päätösten äänimäärä koskevan vaikutuksen ulottamiseksi myös peruskirjan 109 artiklan 1 momenttiin, joka liittyy peruskirjan tarkistamista käsittelevän konferenssin koollekutsumiseen, yleiskokous hyväksyi 20 päivänä joulukuuta 1965 päätöslauselman mainitun artiklan muuttamisesta. Myös Suomi äänesti tämän päätöslauselman puolesta. Sanotun muutoksen jälkeen peruskirjan tarkistuskonferenssin koollekutsuminen voi tapahtua, kun yleiskokous kahden kolmasosan enemmistöllä ja turvallisuusneuvosto yhdeksällä äänellä näin päättää.

Saamansa selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta puoltaa kysymyksessä olevaa Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan muutosta koskevan hallituksen ehdotuksen hyväksymistä siinä muodossa kuin jäljempänä on esitetty.

Viitaten siihen, mitä edellä on lausuttu, ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että Hallitus ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen 20 päivänä joulukuuta 1965 hyväksymän Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 109 artiklan 1 momentin muutoksen ratifioimiseksi.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kuusi, varapuheenjohtaja Korsbäck, jäsenet Aitio, Kekkonen, Kokkola, Kuusinen, Leivo-Larsson, Paasivuori, Puntila, Rönkkö, A. Saarinen, T. Salo, Sukselainen, Takki ja Tiitu sekä varajäsen V. Mattila.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen suostumuksen antamiseksi Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 109 artiklan 1 momentin muutokseen.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 66 suostumuksen antamiseksi Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 109 artiklan 1 momentin muutokseen, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 13, on päättänyt

antaa suostumuksensa siihen, että Hallitus ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen 20 päivänä joulukuuta 1965 hyväksymän Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 109 artiklan 1 momentin muutoksen ratifioimiseksi.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle eräiden viranomaisten oikeutta voimakeinojen käyttämiseen koskevan lainsäädännön uudistamiseksi sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Viranomaisten oikeutta voimakeinojen käyttämiseen eli ns. julkisoikeudellista hätävarjelua koskevat rikoslain säännökset sisältyvät 3 luvun 8 ja 8 a §:ään sekä 16 luvun 6 §:ään. Nämä säännökset eivät anna niissä tarkoitetuille, julkista tehtävää toimittaville henkilöille riittävää mahdollisuutta turvautua tarvittaessa voimakeinoihin itsensä puolustamiseksi ja virkatehtävän suorittamiseksi eivätkä siten anna tarpeellista suojaa mainituille henkilöille. Niinpä esim. poliisimiehellä ei voimassa olevien säännösten mukaan ole oikeutta käyttää voimakeinoja pakenemista yrittävää kiinni otettavaa kohtaan pakenemisyrityksen kestäessä eikä hän siten takaa-ajon aikana voi olla riittävästi valmistautunut torjumaan kiinni otettavan yllättävää väkivaltaista hyökkäystä, josta seurauksena pahimmassa tapauksessa voi olla poliisimiehen kuolema. Poliisimiehellä tulisi olla oikeus tarvittaessa vaikkapa ampuma-asetta käyttäen pakottaa kiinni otettava pysymään paikoillaan ja vastarintaa tekemättä alistumaan kiinniottamiseen, jotta poliisimies virkatehtävää suorittaessaan olisi riittävästi suojattu. Eduskunta onkin kiinnittänyt huomiota puheena olevien säännösten uudistamisen tarpeeseen 20 päivänä joulukuuta 1965 päivätyssä vastauksessaan hallituksen esityksen (n:o 130 Vp. 1964) johdosta poliisilaiksi. Eduskunta edellytti, että esitys, joka sisältää ns. julkisoikeudellista hätävarjelua koskevan lainsäädännön uudistamista tarkoittavat lakiehdotukset, ensi tilassa annetaan Eduskunnalle.

Edellä mainitun johdosta on hallituksen esityksessä pyritty tarkistamaan ns. julkisoikeudellista hätävarjelua koskevia ja niihin liittyviä säännöksiä eräiden vaaranalaisissa tehtävissä toimivien henkilöiden osalta siten, että heidän turvallisuutensa virkatehtäviä hoitaessaan tehostuisi. Kun kysymys julkista tehtävää suoritettaessa sattuvien henkilö- ja esinevahinkojen korvaamisesta on tähän asti ollut kokonaan järjestämättä, on tässä yhteydessä katsottu välttämättömäksi myös korjata tämä lainsäädännössämme oleva puutteellisuus.

Laki rikoslain muuttamisesta.

3 luku.

Perusteista, jotka poistavat teon rangaistavuuden tai sitä vähentävät.

8 §. Julkista tehtävää toimittavan virkamiehen oikeudesta käyttää voimakeinoja otettiin rikoslakiin alkuaan vain eräitä erityistilanteita koskevia säännöksiä. Nämä sisältyvät lain 3 luvun 8 §:ään ja 16 luvun 6 §:ään. Ensiksi mainitussa lainkohdassa on järjestetty voimakeinojen käyttäminen karkaamista yrittävää tai muutoin järjestystä rikkovaa vankia sekä vastarintaa tekevää vangittavaa henkilöä vastaan. Viimeksi mainitussa pykälässä taas on säännelty asevoiman käyttäminen kapinan tai metelin kukistamiseksi. Yleisluontoisempi säännös viranomaisen oikeudesta käyttää voimakeinoja otettiin lakiin vasta 13 päivänä toukokuuta 1932 annetulla lailla (154/32), jolla rikoslain 3 lukuun lisättiin uusi 8 a §. Tässä pykälässä myönnettiin poliisiviranomaiselle oikeus käyttää voimakeinoja silloin, kun hän kohtasi väkivaltaista vastustusta suorittaessaan virkatehtävää järjestyksen ylläpitämiseksi tai turvallisuuden tehostamiseksi.

Systemaattiselta kannalta ei ole tyydyttävää, että rikoslain 3 lukuun on ensin sijoitettu säännökset, jotka järjestävät voimakeinojen käyttämistä erityistapauksissa, ja vasta sen jälkeen ilmaistaan niiden käyttämistä tarkoittava yleisempi oikeussääntö. Joh-

donmukaista olisi, että viranomaisten oikeutta voimakeinojen käyttämiseen koskeva yleinen säännös olisi laissa ensiksi ja vasta sen jälkeen järjestettäisiin niiden käyttäminen erityistilanteissa. Puheena olevien säännösten läheisen asiayhteyden takia olisi lisäksi aiheellista sijoittaa ne samaan pykälään. Ehdotuksessa onkin menetelty näin. Rikoslain 3 luvun 8 a § on siinä poistettu ja 8 § kokonaan uudistettu. Uuteen 8 §:ään tulisi ensimmäiseksi momentiksi edellä tarkoitettu yleissäännös ja sen jälkeen erityistilanteita koskevat säännökset.

Nykyinen rikoslain 3 luvun 8 a § antaa poliisiviranomaiselle oikeuden voimakeinojen käyttämiseen vain silloin, kun joku väkivaltaa käyttäen tai väkivallalla uhaten asettuu vastustamaan poliisiviranomaista sellaisen virkatehtävän suorittamisessa, johon tämä on ryhtynyt järjestyksen ylläpitämiseksi tai turvallisuuden tehostamiseksi. Järjestyneessä yhteiskunnassa ei saa tulla kysymykseen, että joku tekemällä vastarintaa, vaikka se ei olisikaan väkivaltaista, voisi estää poliisimiestä suorittamasta virkatehtävää ilman, että tällä olisi oikeutta käyttää voimakeinoja vastarinnan nujertamiseksi. Jo valtion arvovallankin takia on välttämätöntä laajentaa oikeus voimakeinojen käyttämiseen koskemaan kaikkia niitä tapauksia, joissa joku tekemällä vastarintaa vastustaa virkatehtävää suorittavaa poliisimiestä, siis silloinkin kun vastarinta ei ole väkivaltaista tai väkivallalla uhkaamista. Myöskään ei voimakeinojen käyttämistä voida rajoittaa vain niihin tapauksiin, joissa on kysymys järjestyksen ylläpitämisestä tai turvallisuuden tehostamisesta. Hallinnon alalla tarpeellista pakkovaltaa käyttävänä viranomaisena joutuu poliisi usein toimittamaan sellaisiakin virkatehtäviä, joihin ei ole ryhdytty nimenomaan edellä mainitussa tarkoituksessa. Tällaisista tehtävistä mainittakoon ne virka-aputoimenpiteet, joihin poliisiviranomaiset ovat velvolliset ryhtymään mm. terveydenhoitolain, huoltoapulain ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain säännösten nojalla.

Täysin rajoittamaton oikeus voimakeinojen käyttämiseen sanotunlaisissa tapauksissa saattaisi johtaa kohtuuttomuuteen. Rikoslain 3 luvun 8 a §:n mukaan voimakeinoja ei ole oikeutta käyttää enempää kuin mitä voidaan pitää puolustettavana ottamalla huomioon vastustuksen vaarallisuus, vastustavan henkilöllisyys sekä järjestyksen turvaamisen tarve. Koska muutkin seikat saattavat aiheuttaa sen, ettei kaikkien kussakin yksittäistapauksessa mahdollisten voimakeinojen käyttämistä voida pitää puolustettavana, olisi niiden sallittavuutta arvosteltaessa otettava huomioon tilanne kokonaisuudessaan sekä erityisesti virkatehtävän laatu ja vastarinnan vaarallisuus.

Rikoslain 3 luvun 8 a §:ssä on nykyisin voimakeinojen käyttämiseen oikeutetuista poliisitoimen haltijoista käytetty nimitystä poliisiviranomainen. Helmikuun 18 päivänä 1966 annetussa poliisilaissa (84/66) on yksityisestä poliisitoimenhaltijasta käytetty nimitystä poliisimies, jolla tarkoitetaan sekä ylempiä että alempia varsinaisissa poliisitehtävissä toimivia poliisitoimenhaltijoita, olkootpa he valtion toimen haltijoita tai lääninhallituksen asettamia kuntien, yhteisöjen tai yksityisten palkkaamia poliisikonstaapeleita. Sen vuoksi ehdotuksessakin on käytetty samaa nimitystä.

Voimassa olevan rikoslain 3 luvun 8 a §:n mukaan vain poliisiviranomaisella on oikeus käyttää voimakeinoja suorittaessaan tässä pykälässä tarkoitettuja virkatehtäviä. Eräitä säännönmukaisesti poliisille kuuluvia yleisen järjestyksen ylläpitoa koskevia tehtäviä on kuitenkin asetettu hoitamaan myös sellaisia henkilöitä, joita ei voida pitää poliisimiehinä. Tällaisia henkilöitä ovat mm. yleisten kokousten, huvitilaisuuksien sekä majoitus- ja ravitsemisliikkeiden järjestysmiehet, joiden tehtävistä ja valtuuksista on säädetty 5 päivänä toukokuuta 1930 huvitilaisuuksien järjestysmiehistä annetun lain (169/30) 2 ja 3 §:ssä. Mainitussa laissa järjestysmiehelle annettujen tehtävien suorittaminen edellyttää, että hänellä tarpeen vaatiessa on myös oikeus voimakeinojen käyttämiseen. Niin ikään on suurten väenkokousten, kuten urheilukilpailujen tai markkinoiden johdosta sekä sodan aikana taikka muutoin poikkeuksellisissa olosuhteissa ollut välttämätöntä määrätä sotilaita ylläpitämään järjestystä. Tällaiseen tehtävään määrätyllä sotilaalla tulee olla tarvittaessa samanlainen oikeus käyttää voimakeinoja kuin poliisimiehellä vastaavassa tilanteessa. Tämän vuoksi yleistä järjestystä ylläpitämään asetetun henkilön oikeudesta käyttää tuota tehtävää suorittaes-

saan tarpeellisia voimakeinoja ehdotetaan säädettäväksi rikoslain 3 luvun 8 §:n 1 momentissa. Mikäli muille kuin poliisimiehelle ja yleistä järjestystä ylläpitämään asetetulle henkilölle halutaan antaa tämän momentin mukainen oikeus, olisi siitä säädettävä erikseen.

Ehdotuksessa on myös voimassa olevassa laissa käytetty sana väkivalta korvattu sanalla voimakeino, joka paremmin kuin ensiksi mainittu osoittaa, että kysymys on sallitusta keinosta, väkivalta sanan sen sijaan viitatessa keinoon, joka on luvaton. Voimakeino sana on sisällöltään laajempi ja senkin johdosta paremmin tarkoitustaan vastaava. Kun voimakeino käsittää jokaisen voimakkaasti vaikuttavan, tehokkaan keinon, on siksi luettava myös asevoiman, toisin sanoen ampuma- ja teräsaseen käyttäminen.

Rikoslain 3 luvun 8 § ei nykyisessä muodossaan ole sopusoinnussa henkilöön kohdistuvia pakkokeinoja koskevan lainsäädännön kanssa siitä syystä, että varsinkin 1 päivänä heinäkuuta 1948 rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen muuttamisesta annetun lain (515/48) perusteella ovat kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen saaneet oman, toisistaan eroavan merkityksen. Kun puheena olevan lainkohdan mukaan on oikeus käyttää voimakeinoja vain rangaistusvankia ja muuta vangittua sekä vangittavaa henkilöä vastaan, on jo nykyisin ollut pakko soveltaa samoja säännöksiä myös rikoksesta kiinniotettuihin ja pidätettyihin sekä kiinniotettaviin ja pidätettäviin.

Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen on lain mukaan sallittua monista muistakin syistä kuin rikoksen takia. Niinpä esim. 17 päivänä tammikuuta 1936 annetun irtolaislain (57/36) 29 §:ssä, konkurssisäännön 18 §:ssä ja oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 37 §:ssä mainituissa tapauksissa on viranomaisilla oikeus toimittaa vangitseminen. Oikeus kiinniottamiseen, pidättämiseen ja vangitsemiseen on viranomaisille myönnetty vain sellaisissa tapauksissa, joissa näin vakavasti yksilön vapauteen kohdistuvaan toimenpiteeseen on katsottu olevan erittäin painavia syitä ja sen suorittaminen on niin ollen tärkeätä. Sen vuoksi täytyy viranomaisilla olla toimenpiteen suorittamiseksi oikeus tarvittaessa käyttää riittäviä voimakeinoja, olkoonpa vapaudenriiston peruste mikä hyvänsä. Samoin tulee viranomaisilla tarvittaessa olla oikeus turvautua voimakeinoihin estääkseen kiinniotettua, pidätettyä tai vangittua henkilöä karkaamasta tai pakottaakseen hänet alistumaan säilössä tarpeelliseen järjestykseen. Tämän vuoksi olisi lakia täydennettävä siten, että siinä vangitsemisen lisäksi otettaisiin huomioon myös muut edellä mainitut vapauteen kohdistuvat pakkokeinot.

Voimassa olevan rikoslain 3 luvun 8 §:n mukaan on vangittavaa tai rangaistuslaitoksesta karannutta ja sinne takaisin toimittamista varten kiinniotettavaa henkilöä vastaan oikeus käyttää voimakeinoja vain silloin, kun tällainen henkilö itse tekee vastarintaa. On sattunut tapauksia, joissa törkeästäkin rikoksesta verekseltä tavattu rikoksentekijä on päässyt pakenemaan sen vuoksi, ettei paikalle tulleella poliisimiehellä ole ollut oikeutta käyttää tarpeellisia voimakeinoja pakenemisen estämiseksi ja kiinniottamisen toimittamiseksi. Toisaalta taas, niin kuin jo edellä on mainittu, pakenevaa henkilöä takaa-ajava poliisimies ei voi olla joka hetki riittävästi valmistautunut torjumaan takaa-ajettavan yllättävää väkivaltaista hyökkäystä, koska hänellä ei ole oikeutta käyttää voimakeinoja kiinniotettavaa vastaan silloin kun tämä vastarintaa tekemättä yrittää pakenemalla välttää kiinni joutumisen. Lakia ehdotetaankin muutettavaksi siten, että kiinniotettavaa, pidätettävää ja vangittavaa henkilöä vastaan olisi oikeus käyttää voimakeinoja aina silloin, kun tällaisen toimenpiteen kohteeksi joutunut henkilö tekemällä vastarintaa tai pakenemalla koettaa välttää kiinni joutumisen.

Rikoslain 3 luvun 8 § sallii nykyisin käytettävän väkivaltaa niin paljon kuin karkaamisen estämiseksi, järjestyksen pitämiseksi, vangitsemisen toimittamiseksi tai karanneen kiinniottamiseksi on tarpeen. Nykyisin vallitseva oikeuskäsitys ei hyväksy tällaista rajatonta oikeutta voimakeinojen käyttämiseen nyt puheena olevissa tapauksissa. Sen vuoksi ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jolla oikeus voimakeinojen käyttämiseen kysymyksessä olevissa tapauksissa rajoitetaan siihen, mitä kulloinkin voidaan olosuhteisiin nähden pitää puolustettavana.

Nykyisessä rikoslain 3 luvun 8 §:ssä on vangittujen henkilöiden säilytyspaikkoina mainittu rangaistuslaitos, vankila ja vankihuone. Kun sanonnat kiinniotettu, pidätetty ja vangittu jo sellaisinaan sisältävät il-

mauksen siitä, että asianomaiselta on riistetty vapaus ja että hänen olinpaikkansa on yksinomaan viranomaisten määrättävissä, ei eri säilytyspaikkojen luettelemista laissa ole pidetty tarpeellisena.

Säännökset voimakeinojen käyttämisestä kiinniotettavaa, pidätettävää ja vangittavaa sekä tällaisen toimenpiteen johdosta vapautensa menettänyttä henkilöä vastaan ehdotetaan sijoitettaviksi rikoslain 3 luvun 8 §:n 2 momenttiin. Samaan momenttiin ehdotetaan sijoitettavaksi nykyisin rikoslain 3 luvun 8 §:n 2 momentissa oleva säännös voimakeinojen käyttämisestä jokaista muuta kuin edellä tarkoitettua henkilöä vastaan, milloin tällainen henkilö ryhtyy vastustamaan sitä, jonka asiana on karkaamisen estäminen, järjestyksen ylläpitäminen tai kiinniottamisen, pidättämisen taikka vangitsemisen toimittaminen.

Virkatehtävää toimittaessaan poliisimies saattaa tarvita yksityisen henkilön apua. Yhteiskunnan kannalta onkin erittäin tähdellistä ja poliisimiehen kannalta suorastaan välttämätöntä, että yksityiset henkilöt tarvittaessa avustavat virkatehtävää suorittavaa poliisimiestä. Koska yksityisen henkilön mahdollisuudet tehokkaan avun antamiseen muuten jäisivät varsin vähäisiksi, on hänelle, silloin kun hän on avustamassa virkatehtävää toimittavaa poliisimiestä tai yleistä järjestystä ylläpitämään asetettua henkilöä, syytä antaa sama oikeus voimakeinojen käyttämiseen kuin poliisimiehellä ja edellä tarkoitetulla henkilöllä itselläänkin on. Asiaan ei saa vaikuttaa se, toimiiko apuna oleva kutsusta vai omasta aloitteestaan. Virkatehtävää suorittavaa poliisimiestä ja yleistä järjestystä ylläpitämään asetettua henkilöä avustavan oikeudesta käyttää voimakeinoja ehdotetaan säädettäväksi puheena olevan pykälän 3 momentissa. Samaa periaatetta ehdotetaan noudatettavaksi myös niihin, jotka ovat apuna pykälän 2 momentissa tarkoitettujen virkatehtävien suorittamisessa.

Edellä mainittujen lisäksi olisi oikeus voimakeinojen käyttämiseen annettava henkilölle, joka rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen 23 §:n 1 momentin tai 18 päivänä helmikuuta 1966 annetun poliisilain 20 §:n 4 momentin nojalla on ottanut toisen kiinni, kuitenkin vain jos kiinniotettu tekee vastarintaa. Tästä ehdotetaan säädettäväksi 3 luvun 8 §:n 4 momentissa.

Rikoslain nykyisen 3 luvun 8 a §:n viimeisessä lauseessa oleva viittaus voimakeinojen käyttämisestä kokoontuneen väkijoukon hajottamiseksi annettuihin säännöksiin on katsottu sopivimmaksi sijoittaa käsiteltävänä olevan pykälän 5 momentiksi.

9 §. Rikoslain 3 luvun nykyisen 8 a §:n kumoamisesta ja siitä, että tämän lakiehdotuksen 3 luvun 8 §:ssä tarkoitettujen voimakeinojen erityislaadun vuoksi on niiden käytön ylittämisestä seuraavasta rangaistuksesta syytä ottaa lakiin oma säännöksensä, aiheutuvat muutokset on tehty 9 §:ään.

Koska tapaukset, joissa valtion käsky- ja määräämisvaltaa toteutettaessa joudutaan käyttämään voimakeinoja, saattavat suuresti poiketa toisistaan, on tuomioistuimelle annettu hyvin laaja harkintavalta ratkaistaessa kysymystä, onko käytetty ankarampia voimakeinoja kuin voidaan pitää puolustettavina. Tämä on puheena olevan lainkohdan 2 momentissa ilmaistu sanoilla "asianhaarain mukaan".

16 luku.

Rikoksista julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan.

1 §. Virkamiehen väkivaltaiseen vastustamiseen rinnastetaan eräiden muiden henkilöiden vastustaminen, vaikka nämä henkilöt eivät olekaan virkamiehiä. Tällaisina on voimassa olevassa rikoslain 16 luvun 1 §:n 2 momentissa mainittu ensiksi ne, jotka on määrätty tai valittu olemaan julkisessa toimituksessa apuna. Koska kaikilla virkatehtävää suorittavan virkamiehen apuna olevilla yksityisillä henkilöillä, joille ehdotuksen mukaan rikoslain 3 luvun 8 §:ssä myönnettäisiin sama oikeus käyttää voimakeinoja kuin virkamiehellä itselläänkin on, tulee olla samanlainen suoja kuin itse virkamiehelläkin on, ehdotetaan rikoslain 16 luvun 1 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että siinä rinnastetaan virkamiehen jokainen hänen apunaan oleva henkilö. Puheena olevassa momentissa on nykyisin tässä suhteessa virkamieheen rinnastettavina henkilöinä mainittu lisäksi vartija, vahtimies ja muu palvelusta toimittava sotilas. Koska vartija ja vahtimieskin ovat palvelusta toimittavia sotilaita, ei heitä ole katsottu tarpeelliseksi erikseen lakiehdotuksessa mainita.

Käsiteltävänä olevan pykälän ensimmäiseen momenttiin sisältyvän erittäin lieventävien asianhaarain vallitessa tehtyjen tekojen varalta säädetyn rangaistusasteikon mukaan saattaa kysymyksessä olevasta rikoksesta nykyisin seurata vankeutta korkeintaan kolme kuukautta taikka vähintään viisi ja enintään viisikymmentä päiväsakkoa käsittävä sakkorangaistus. Ehdotuksessa on samalla myös tähän rangaistusasteikkoon sisältyvän vankeusrangaistuksen enimmäismäärä korotettu kuudeksi kuukaudeksi ja vaihtoehtoisena kysymykseen tulevan sakkorangaistuksen päiväsakkojen enimmäismäärä poistettu. Koska päiväsakoille asetetulla vähimmäismäärällä ei puheena olevassa kohdassa ole käytännöllistä merkitystä, on sekin ehdotettu poistettavaksi.

Edellä selostetun, rikoslain 16 luvun 1 §:n 2 momenttiin tehtävän muutoksen jälkeenkin olisi saman luvun 2 §:ää vastaavasti sovellettava kaikkiin niihin tapauksiin, joissa siinä tarkoitettu teko on kohdistettu 1 §:n 1 tai 2 momentissa mainittuihin henkilöihin.

3 §. Jäljempänä 6 §:ään ehdotetun hajaantumiskäskyn antamista koskevan muutoksen johdosta on käsiteltävänä olevaa pykälää tarkistettu sitä asiallisesti muuttamatta.

6 §. Rikoslain 16 luvun 6 §:ssä ovat säännökset voimakeinojen käyttämisestä sellaisissa tapauksissa, joissa väkijoukko on osoittanut aikovansa tehdä kapinan taikka häiritä yleistä järjestystä tai turvallisuutta eli mm. ryhtyä meteliin. Tämäkään lainkohta ei asialliselta sisällöltään vastaa vallitsevia olosuhteita eikä kieliasultaan nykyistä kielenkäyttöä.

Puheena olevassa pykälässä sen nykyisessä muodossa säädetään, että jos väkijoukko on osoittanut aikovansa tehdä kapinan taikka häiritä yleistä turvallisuutta tai järjestystä eikä paikalla olevan viranomaisen käskystä heti hajaannu, on lupa käyttää asevoimaa kapinan tai metelin asettamiseksi. Valta käyttää asevoimaa väkijoukon hajottamiseen olisi syytä rajoittaa vain siihen tapaukseen, että väkijoukko uhkaa ryhtyä väkivaltaisesti häiritsemään yleistä turvallisuutta tai järjestystä. Tällöin asevoiman käyttö liittyisi läheisesti, paitsi kapinaan, siihen rikokseen, jota tarkoitetaan rikoslain 16 luvun 5 §:ssä. Muiden voimakeinojen kuin asevoiman käyttäminen tulisi väkijoukon hajottamiseksi kysymykseen siinä tapauksessa, että väkijoukko muulla tavoin kuin väkivaltaisesti osoittaa aikomuksensa häiritä yleistä turvallisuutta tai järjestystä. Voimakeinojen käyttö on tässäkin lainkohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, samalla tavoin kuin edellä rikoslain 3 luvun 8 §:n 1 momentissa, ehdotettu rajoitettavaksi kulloinkin vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen puolustettavissa oleviin voimakeinoihin. Lakiehdotuksen rikoslain 16 luvun 6 § onkin laadittu edellä selostettujen näkökohtien mukaisesti.

Käsiteltävänä olevassa lainkohdassa on nykyisin lueteltu ne viranomaiset, joilla on oikeus määrätä asevoimaa käytettäväksi väkijoukon hajottamiseksi siinä tarkoitetuissa tapauksissa. Tällaisina viranomaisina on laissa mainittu mm. kruunun vouti, jota virkaa ei enää ole olemassa, sekä maaherra, pormestari ja järjestysmies (järjestysoikeuden puheenjohtaja), jotka nykyisin eivät ole järjestyksen ylläpitämisestä huolehtivia viranomaisia. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen on poliisin asiana. Sen vuoksi on pidettävä riittävänä, että vain paikalla oleva poliisipäällikkö ja muu päällystöön kuuluva poliisimies ovat oikeutettuja määräämään väkijoukon edellä tarkoitetuissa tapauksissa hajotettavaksi.

Itsenäisyyden aikana on hajaantumiskäsky väkijoukolle puheena olevissa tapauksissa annettu "lain nimessä". Hajaantumiskäskyn sanamuotoa on ehdotettu muutettavaksi siten, että väkijoukkoa hajaantumaan käskettäessä on nimenomaan uhattava asevoiman tai muiden voimakeinojen käyttämisellä riippuen siitä, minkälaisten voimakeinojen käyttämisestä kulloinkin on kysymys.

Rikoslain 16 luvun nykyisen 6 §:n 2 momentin säännös, jonka mukaan voimakeinoja laillisesti käytettäessä aiheutettu kuolema tai vamma jää rankaisematta, on tarpeettomana jätetty pois. Siitä ilmenevä periaate on tietenkin voimassa vaikka sitä ei sanotussa pykälässä nimenomaan mainitakaan.

Laki ulosottolain 3 luvun 30 §:n muuttamisesta.

Ulosottolain 3 luvun 30 § sisältää säännöksen ulosottomiehen oikeudesta voimakeinojen käyttämiseen. Mainitun lainkohdan mukaan ulosottomiehellä on oikeus vastarintaa tehtäessä käyttää väkivaltaa sen verran

kuin vastarinnan voittamiseksi on tarpeen. Tällaista rajatonta oikeutta voimakeinojen käyttämiseen, niin kuin edellä jo on todettu, ei vallitseva oikeuskäsitys hyväksy. Voimakeinojen käyttäminen ehdotetaan sen vuoksi tässäkin lainkohdassa tarkoitetussa tapauksessa, samalla tavoin kuin rikoslain 3 luvun 8 §:n 1 momentin ja 16 luvun 6 §:n 3 momentin tarkoittamissa tapauksissa, rajoitettavaksi kulloinkin vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen puolustettavissa oleviin voimakeinoihin.

Laki tullilain sekä laki rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Tullilaitos ja rajavartiolaitos huolehtivat omilla toimialoillaan sellaisistakin tehtävistä, jotka yleensä kuuluvat poliisille. Sen vuoksi tullimies ja rajavartiomies joutuvat usein suorittamaan samanlaisia virkatoimia kuin poliisimies. Näin ollen tulisi tullimiehellä ja rajavartiomiehellä noita tehtäviä suorittaessaan olla sama suoja kuin poliisimiehellä lain mukaan on. Poliisimiehelle on ehdotuksessa rikoslain 3 luvun 8 §:n kohdalla myönnetty jokaiselle kansalaiselle saman luvun 6 ja 7 §:n mukaan kuuluvan hätävarjeluoikeuden lisäksi oikeus eräissä tapauksissa käyttää voimakeinoja. Tullimiehellä ja rajavartiomiehellä tulee olla sama oikeus voimakeinojen käyttämiseen edellä tarkoitetuissa virkatehtävissä.

Kun voimassa olevan lain kannalta on tulkinnanvaraista, onko tullimiehellä ja rajavartiomiehellä edellä mainittu oikeus voimakeinojen käyttämiseen virkatehtävissään, ehdotetaan 8 päivänä syyskuuta 1939 annetun tullilain (271/39) 120 §:ään ja rajavartiolaitoksesta 22 päivänä joulukuuta 1944 annetun lain (980/44) 6 §:ään otettavaksi asiaa koskeva nimenomainen säännös.

Rikoslain 3 luvun 8 § myöntää ehdotetussa muodossaan sille, joka on poliisimiehen apuna virkatehtävän suorittamisessa, samanlaisen oikeuden voimakeinojen käyttämiseen kuin poliisimiehellä itsellään on. Koska tullimiehelle ja rajavartiomiehelle nyt ehdotetaan annettavaksi sama oikeus voimakeinojen käyttämiseen kuin poliisimiehellä on, olisi myös heidän apunaan oleville henkilöille myönnettävä vastaava oikeus. Tästäkin ehdotetaan otettavaksi tullilain 120 §:ään ja rajavartiolaitoksesta annetun lain 6 §:ään säännös.

Samassa yhteydessä on katsottu asianmukaiseksi muuttaa myös rajavartiolaitoksesta annetun lain 6 §:n 1 momenttia. Siinä on näet nykyisin säädetty, että rajavartiomiehen oikeutta käyttää niitä varo-, pakko- ja voimakeinoja, joita poliisi- ja tullimies ovat oikeutetut käyttämään, koskevat säännökset annetaan asetuksella. Koska kuitenkin syvästi yksilön oikeuspiiriä koskevat säännökset on nykyisin vallitsevan mielipiteen mukaan säädettävä lailla, ehdotetaan mainittua momenttia siten muutettavaksi, että jo suorastaan laissa myönnettäisiin rajavartiomiehelle oikeus käyttää samoja pakkokeinoja, joita poliisi- ja tullimiehellä on oikeus käyttää. Nykyisessä laissa oleva käsite varokeino on ehdotuksesta poistettu, koska tieteisopissa voimassa olevan käsityksen mukaan käsite pakkokeino peittää myös varokeinon käsitteen. Voimakeinojen käyttöä koskevat säännökset sisältyvät taas, niin kuin edellä on selostettu, ehdotuksen puheena olevan pykälän 2 ja 3 momenttiin.

Laki virkatehtävässä apuna olleelle henkilölle suoritettavasta tapaturmakorvauksesta.

Toisen palveluksessa olevalla henkilöllä on oikeus 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48) mukaan saada korvausta työssä sattuneesta tapaturmasta. Milloin kysymyksessä on tapaturman varalta vakuutettu työntekijä, suorittaa korvauksen asianomainen vakuutuslaitos, mutta muussa tapauksessa valtio vastaa sen suorittamisesta. Valtio ei ole velvollinen vakuuttamaan palveluksessaan olevia. Siihen työsuhteessa oleville suoritetaan työssä sattuneesta tapaturmasta tapaturmavakuutuslaissa säädetty korvaus valtion varoista. Valtion viran ja toimen haltijat ovat valtion viran- ja toimenhaltijain tapaturmakorvauksesta 12 päivänä huhtikuuta 1935 annetun lain (154/35) nojalla oikeutettuja saamaan korvausta valtiolta silloin, kun he ovat virassaan tai toimessaan tapaturmaisesti vahingoittuneet.

Eräissä tapauksissa on katsottu, että yksityisen henkilön on saatava korvausta valtiolta, milloin hän on ollut apuna virkatehtävässä ja on tuossa avustamistoimessaan tapa-

turmaisesti vahingoittunut. Näin on katsottu sellaisissa tapauksissa, joissa avun saaminen yksityisiltä henkilöiltä on ollut virkatehtävän suorittamiseksi erittäin tarpeellista. Niinpä ihmishenkeä pelastettaessa sattuvan tapaturman korvaamisesta 12 päivänä huhtikuuta 1935 annetun lain (158/35) mukaan suoritetaan sille, joka on pelastamistyön yhteydessä joutunut tapaturman uhriksi, korvausta valtion varoista siten kuin tapaturmavakuutuslaissa on säädetty työssä sattuviin tapaturmiin nähden. Vastaavanlaisia säännöksiä oikeudesta korvauksen saamiseen on myös eräissä vapaaehtoisissa töissä sattuvien tapaturmien korvaamisesta 22 päivänä toukokuuta 1942 annetussa laissa (408/42), 2 päivänä joulukuuta 1960 annetussa palolaissa (465/60) ja edellä mainitussa poliisilaissa.

Useissa muissakin tapauksissa on tärkeää, että yksityiset henkilöt ryhtyvät avustamaan yhteiskunnan kannalta ensiarvoisen virkatehtävän suorittamista. Näistä tapauksista mainittakoon erityisesti ne, joissa vaaranalaisissa tehtävissä toimivat virkamiehet tarvitsevat apua. Kun yksityinen henkilö on ryhtynyt avustamaan tällaista virkamiestä ja siten myötävaikuttamaan julkisen tehtävän toimittamiseen, on häntä täydellä syyllä verrattava yhteiskunnan palveluksessa olevaan. Milloin hän on avustamistoimen johdosta saanut vammoja, on oikein ja kohtuullista, että hänelle suoritetaan valtion varoista korvausta niin kuin valtion työssä sattuneesta tapaturmasta. Jos tällainen henkilö noiden vammojen johdosta kuolee, olisi hänen huoltonsa varassa olleille omaisilleen myönnettävä oikeus korvauksen saamiseen valtiolta.

Edellä esitetyn vuoksi ehdotetaan säädettäväksi erityinen laki, jossa poliisimiehen, tullimiehen, rajavartiomiehen taikka vankeinhoitotehtävissä olevan virkamiehen tai vanginkuljettajan apuna virkatehtävän suorittamisessa olleille henkilöille, joille siinä on aiheutunut ruumiinvamma, sekä sellaisessa avustamistoimessa saamansa vamman johdosta kuolleen henkilön omaisille myönnettäisiin oikeus saada korvausta valtion varoista. Lain 1 §:n 1 momenttiin ehdotetaan otettaviksi säännökset korvaukseen oikeutetuista henkilöistä ja korvausoikeuden perusteista.

Niin kuin edellä jo on mainittu, poliisimiehiä ovat sekä ylemmät että alemmat varsinaisissa poliisitehtävissä toimivat poliisitoimenhaltijat siitä riippumatta, ovatko he valtion toimenhaltijoita vai kuntien, yhteisöjen tai yksityisten palkkaamia. Muista lakiehdotuksessa mainituista tullimiehet, rajavartiomiehet ja vanginkuljettajat muodostavat omat selvät ryhmänsä vaaranalaisissa tehtävissä toimivia virkamiehiä. Erään tällaisen ryhmän muodostavat vanginvartijat sekä muut vankeinhoitotehtävissä olevat. Nämä henkilöt ovat yleensä vankeinhoitolaitoksen palveluksessa olevia valtion viran tai toimen haltijoita. Kuitenkin ovat eräät kaupungit palkanneet henkilökuntaa tutkintavankien vartioimista ja huoltamista varten. Vankeinhoitotehtävissä olevan henkilön tehtävän tärkeys ja vaarallisuus ei ole millään tavalla riippuvainen siitä, saako hän palkkauksensa valtiolta vai kaupungilta. Sen vuoksi olisi näissä tehtävissä toimivaa virkamiestä avustaneelle yksityiselle henkilölle myönnettävä oikeus korvauksen saamiseen edellä tarkoitetuissa tapauksissa, olipa mainittu virkamies valtion tai kaupungin palkkaama. Kun sanonta "vanginvartija" tarkoittaa vain erästä vankiloissa palvelevaan virkamiesryhmään kuuluvaa henkilöä, mutta ei kaikkia vankien hoidosta vastaavia virkamiehiä, ja on siitä syystä liian suppea laissa käytettäväksi, ja kun toinen kysymykseen tuleva sanonta, "vankeinhoitolaitoksen palveluksessa oleva" ei käsittäisi kaupunkien palkkaamaa vankeinhoitohenkilökuntaa, on lakiehdotuksessa käytetty sanontaa "vankeinhoitotehtävissä oleva virkamies", jolla tarkoitetaan niin hyvin valtion kuin myös kaupunkien palkkaamia vanginvartijoita ja muuta vankeinhoitohenkilökuntaa.

Lakiehdotuksen mukaan saatettaisiin virkatehtävää avustaessaan vammoja saaneet henkilöt samaan asemaan kuin valtion työssä tapaturmaisesti vahingoittuneet. Kun viimeksi mainituille suoritettavia korvauksia koskevat asiat käsittelee tapaturmavirasto, olisi asianmukaista, että se käsittelisi myös lakiehdotuksessa tarkoitetut korvausasiat. Tapaturmavakuutuslaissa edellytetään, että työtapaturmasta heti sen jälkeen tehdään erityinen ilmoitus. Lakiehdotuksessa tarkoitetuissa tapauksissa tällaisen ilmoituksen tekeminen ei olisi tarpeen, koska vahingoittuneen olisi kuitenkin jokaisessa tapauksessa itse haettava korvausta. Siitä syystä ehdotetaan säädettäväksi vain määräaika, jonka kuluessa hakemus olisi teh-

tävä tapaturmavirastolle. Tällaiseksi määräajaksi on yhdenmukaisesti tapaturmavakuutuslaissa säädetyn vastaavan ajan kanssa ehdotettu yksi vuosi siitä päivästä lukien, kun vamma on aiheutunut taikka kun asianomainen on kuollut. Korvauksen hakemisesta tapaturmavirastolta mainitussa yhden vuoden määräajassa ehdotetaan säädettäväksi lain 1 §:n 2 momentissa.

Edellä esitetystä seuraa, että lakiehdotuksessa tarkoitetut korvaukset olisi määrättävä tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen perusteiden mukaan ja että korvausasiain käsittelyssä olisi soveltuvin osin noudatettava saman lain säännöksiä. Selvyyden vuoksi ehdotetaan tästä säädettäväksi lain 1 §:n 3 momentissa.

Lakiehdotuksen 2 §:ään sisältyy määräys, jonka mukaan asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta.

Laki virkatointa suoritettaessa aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta eräissä tapauksissa.

Nykyisin ei ole olemassa säännöksiä, joiden nojalla valtion viran tai toimen haltija taikka muu häneen verrattava henkilö olisi oikeutettu saamaan valtiolta korvausta virkatointa suoritettaessa aiheutuneesta vahingosta. Valtion tulo- ja menoarviossa oli kyllä aikaisemmin kaupunkien poliisilaitosten menoihin "Erinäiset määrärahat" nimisen momentin erään alimomentin (7: IV: 3) kohdalla varattu määräraha virkatoimessa turmeltuneiden vaatteiden korvaamista varten. Kun tämä määräraha mainitun momentin alimomenttien vuonna 1937 tapahtuneen uudelleenjärjestelyn yhteydessä sisällytettiin alimomentin "Sekalaiset menot" kohdalla varattuun määrärahaan, joutui asia unohduksiin, eikä tällaisia korvauksia ole viime aikoina poliisilaitosten palveluksessa oleville tiettävästi suoritettu. Joillakin hallinnon aloilla on sen sijaan katsottu voitavan asianomaisen ministeriön luvalla suorittaa korvauksia vastaavanlaisista vahingoista.

Virantoimituksesta aiheutuu omaisuusvahinkoja sekä kaupungeissa että maaseudulla palveleville poliisimiehille. Vahingon kärsinyt poliisimies voi olla joko valtion toimenhaltija taikka kunnan, jonkun yhteisön tai yksityisen palkkaama. Poliisimiesten lisäksi joutuvat myös muut aikaisemmin mainitut vaaranalaisissa tehtävissä toimivat usein kärsimään sanotunlaisia vahinkoja.

Mainitut virantoimituksessa aiheutuvat vahingot eivät aina kohdistu yksinomaan vaatetukseen. Muukin virkamiehen mukana oleva tai hänelle kuuluva omaisuus, kuten esim. kello, hammas- tai muu proteesi taikka hänen omistamansa tai hänen käytettävänään oleva kulkuväline saattaa vahingoittua. Tavallisesti vahinko tapahtuu jonkun sivullisen toimenpiteestä, jolloin vahingon aiheuttaja on velvollinen sen korvaamaan. Vaikka hänet velvoitettaisiinkin suorittamaan korvausta, ei sitä läheskään kaikissa tapauksissa saada häneltä perityksi. Usein myös sattuu, että korvausvelvollista ei edes saada selville ja vastuuseen aiheuttamastaan vahingosta. Kun vielä otetaan huomioon, että edellä tarkoitetut virkamiehet ovat velvolliset kustantamaan melkein kaikki virantoimituksessa tarvitsemansa välineet ja useimmiten myös vaatetuksen, on kohtuutonta, että he joutuvat itse kärsimään heille virantoimituksesta aiheutuneet vahingot. Tämä seikka saattaa joskus vaikuttaa virkatoimen tehokkuuteenkin. Sen vuoksi ehdotetaan, että mainituille virkamiehille myönnettäisiin oikeus saada valtiolta korvaus heille virkatoimesta aiheutuneista vahingoista ja että siitä säädettäisiin erityisellä lailla.

Oikeus korvauksen saamiseen on syytä myöntää vain silloin, kun vahinko on jollakin tavalla johtunut virantoimituksesta. Valtiota ei voida pitää korvausvelvollisena, jos virkamiehen omaisuutta on hänen oman huolimattomuutensa takia vahingoittunut, vaikka vahinko olisikin tapahtunut virkatehtävää suoritettaessa. Virantoimituksesta voidaan vahingon katsoa aiheutuneen ensinnäkin siinä tapauksessa, että virkamies on virkatehtävää suorittaessaan kohdannut vastarintaa ja vahinko on johtunut juuri tästä. Vahingon on katsottava aiheutuneen virantoimituksesta myös silloin, kun se on syntynyt virkamiehen jouduttua hyökkäyksen tai edellä mainittu omaisuus vahingonteon kohteeksi ja teolla on tarkoitettu estää jonkin virkamiehen taholta odotettavissa olevan virkatoimen suorittaminen tai se on tehty kostoksi jostakin toimenpiteestä, johon virkamies on toimensa puolesta ryhtynyt. Lakiehdotuksessa onkin oikeus korvauksen saamiseen val-

tion varoista rajoitettu näihin tapauksiin (1 §:n 1 momentti).

Kun yksityinen henkilö ryhtyy avustamaan virkamiestä tämän suorittaessa virkatehtävää, saattaa omaisuusvahinko kohdata häntä yhtä hyvin kuin virkamiestäkin. Joissakin tapauksissa on yksityiselle henkilölle myönnetty oikeus saada yleisistä varoista korvausta vahingosta, joka hänelle on sattunut hänen avustaessaan viranomaisia yhteiskunnan kannalta tärkeän tehtävän suorittamisessa. Niinpä edellä mainitun palolain 40 §:n mukaan on sammutustyöhön osaa ottaneella oikeus saada korvausta niistä omaisuusvahingoista, joita hänelle on aiheutunut osallistumisesta sanottuun työhön. Poliisilain 24 §:ssä on niin ikään myönnetty yksityiselle oikeus korvauksen saamiseen eräissä tapauksissa. Jos yksityinen henkilö ryhtyy avustamaan poliisimiestä tai muuta edellä tarkoitettua vaaranalaisessa tehtävässä toimivaa virkamiestä tämän suorittaessa virkatehtävää ja häntä sen johdosta kohtaa omaisuusvahinko, on oikeudenmukaista, että valtio tarvittaessa suorittaa hänelle siitä korvauksen samojen perusteiden mukaan kuin virkamiehellekin. Puheena olevan lain 1 §:n 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi sitä tarkoittava säännös.

Kysymys oikeudesta korvauksen saamiseen ja korvauksen määrästä on laadultaan julkisoikeudellinen. Korvauksen myöntäminen ja suorittaminen ovat niin ollen hallinnollisen viranomaisen toimivaltaan kuuluvia tehtäviä. Lakiehdotuksen mukaan suoritettavat korvaukset tulisivat ilmeisesti enimmältä osaltaan olemaan melkoisen pieniä. Sen vuoksi korvauksen myöntäminen ja suorittaminen voitaisiin määrätä, niin kuin poliisilaissa on menetelty, asianomaisen poliisipäällikön tehtäväksi, jolloin menettely korvausasiassa saataisiin nopeaksi ja joustavaksi. Tätä koskeva säännös on ehdotuksessa sijoitettu 2 §:n 1 momenttiin.

Korvausasian selvittäminen on sitä vaikeampaa, mitä pitempi aika on kulunut vahingon tapahtumisesta. Korvausvaatimuksen esittämistä varten asetettavan määräajan olisikin sen johdosta oltava mahdollisimman lyhyt. Kun korvauksen hakijan ei tarvitsisi hakemuksensa tueksi hankkia todistusaineistoa tapahtuneesta vahingosta. on ehdotuksessa katsottu 30 päivän määräaika riittäväksi ja sopivaksi (2 §:n 1 momentti). Mainittakoon, että esim. palo- ja poliisilaissa on sen nojalla maksettavia korvauksia koskevien vaatimusten esittämiselle säädetty sama määräaika.

Muutosta poliisipäällikön korvausasiassa antamaan päätökseen voitaisiin hakea lääninhallitukselta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa 24 päivänä maaliskuuta 1950 annetussa laissa (154/50) on säädetty. Lääninhallituksen asiassa antamaan päätökseen ei ole katsottu tarpeelliseksi myöntää muutoksenhakuoikeutta (2 §:n 2 momentti).

Kun ehdotetun lain tarkoituksena on turvata vahinkoa kärsineen virkamiehen ja häntä avustaneen yksityisen henkilön oikeus ja mahdollisuus korvauksen saamiseen virantoimituksesta aiheutuneista vahingoista, ei korvausta luonnollisestikaan voitaisi vaatia valtiolta siinä tapauksessa, että vahingon aiheuttaja tai muu korvausvelvollinen olisi jo korvannut sen. Milloin valtion varoista suoritettaisiin korvausta, tulisi valtiolla olla oikeus saada suorittamansa määrä takaisin siltä, joka olisi sen velvollinen korvaamaan vahinkoa kärsineelle. Säännös tästä on ehdotettu sijoitettavaksi lain 3 §:ään. Valtion etua mainittua takautumisoikeutta koskevissa asioissa voisi parhaiten valvoa se lääninhallitus, jolta korvauksen suorittanut poliisipäällikkö on saanut sen maksamiseen tarvittavat varat. Lääninhallituksen velvollisuudesta valvoa tätä valtion etua ehdotetaan säädettäväksi samassa pykälässä.

Lakiehdotukseen on otettu yleisluontoiset säännökset oikeudesta korvauksen saamiseen ja korvausasiain käsittelemisestä, jota vastoin yksityiskohtaiset määräykset lain soveltamisesta annettaisiin asetuksella. Lakiehdotuksen 5 §:ään sisältyy määräys siitä, että tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Edellä esitetyn perusteella sekä sitten kun asia on ollut lainvalmistelukunnan valmisteltavana ja laintarkastuskunta on antanut siitä lausuntonsa, annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

rikoslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan rikoslain 3 luvun 8 a §, sellaisena kuin se on 13 päivänä toukokuuta 1932 annetussa laissa (154/32), ja muutetaan sanotun luvun otsake sekä 8 ja 9 §, viimeksi mainittu sellaisena kuin se on edellä sanotussa laissa, sekä 16 luvun 1, 3 ja 6 § näin kuuluviksi:

3 luku.

Perusteista, jotka poistavat teon rangaistavuuden tai sitä vähentävät.

8 §.

Jos poliisimies, suorittaessaan virkatehtävää, kohtaa vastarintaa, on hänellä oikeus käyttää sellaisia voimakeinoja, joita virkatehtävän laatuun ja vastarinnan vaarallisuuteen nähden sekä tilanne muutoinkin huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina. Sama oikeus on yleistä järjestystä ylläpitämään asetetulla henkilöllä tuota tehtävää suorittaessaan.

Milloin kiinniotettava, pidätettävä tai vangittava henkilö tekemällä vastarintaa tahi pakenemalla koettaa välttää kiinni joutumisen, taikka, jos rangaistusvanki tai muu kiinniotettu, pidätetty tahi vangittu henkilö yrittää karata tai tekee vastarintaa vanginvartijalle taikka muulle, jonka tehtävänä on estää karkaaminen tai joka on ohjaamassa häntä järjestykseen, on silloinkin oikeus käyttää sellaisia voimakeinoja, joita kiinniottamisen toimittamiseksi, karkaamisen estämiseksi tai järjestyksen ylläpitämiseksi voidaan olosuhteisiin nähden pitää puolustettavina. Laki on sama, milloin kysymyksessä olevissa tapauksissa vastarintaa tekee joku muu kuin edellä mainittu henkilö.

Kun jollakulla 1 tai 2 momentin mukaan on oikeus käyttää voimakeinoja, on sama oikeus myös sillä, joka on apuna virkatehtävän suorittamisessa.

Edellä mainittu oikeus voimakeinojen käyttämiseen on niin ikään sillä, joka rikoslain voimaanpanemisesta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun asetuksen 23 §:n 1 momentin tai 18 päivänä helmikuuta 1966 annetun poliisilain 20 §:n 4 momentin nojalla on ottanut toisen kiinni, jos tämä tekee hänelle vastarintaa.

Asevoiman ja muiden voimakeinojen käyttämisestä kokoontuneen väkijoukon hajottamiseksi eräissä tapauksissa on säädetty 16 luvussa.

9 §.

Jos joku 6 tai 7 §:ssä mainituissa tapauksissa on tehnyt teon, joka ei ole ollut hyökkäyksen torjumiseksi, kotirauhan suojaamiseksi tai omansa takaisin ottamiseksi välttämätön, on tekijä tuomittava hätävarjelun liioittelusta tuomioistuimen harkinnan mukaan joko täyteen tai 2 §:n 1 momentin mukaan alennettuun rangaistukseen. Jos olosuhteet olivat sellaiset, ettei hän voinut mieltänsä malttaa, häntä ei saa rangaistukseen tuomita.

Milloin 8 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa on käytetty ankarampia voimakeinoja kuin sanotun pykälän mukaan saatetaan pitää puolustettavina, voidaan niin ikään asianhaarain mukaan rangaistusta alentaa niin kuin 1 momentissa sanotaan tai tekijä kokonaan vapauttaa rangaistuksesta.

16 luku.

Rikoksista julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan.

1 §.

Joka väkivaltaa käyttäen tai väkivallalla uhaten pakottaa tahi koettaa pakottaa virkamiestä tekemään tai tekemättä jättämään virkatoimen, taikka sanotulla tavalla tekee hänelle vastarintaa hänen suorittaessaan virkatehtävää, taikka muutoin harjoittaa väkivaltaa virkatehtävää suorittavaa virkamiestä vastaan tai kostaakseen hänelle virkatoimen johdosta, tuomittakoon virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta kuritushuoneeseen enintään neljäksi vuodeksi tahi vankeuteen vähintään kolmeksi kuukaudeksi, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi tai sakkoon.

Laki on sama, jos edellä mainittu teko kohdistetaan siihen, joka on määrätty tai valittu avustamaan julkisessa toimituksessa,

tai muuten on virkamiehen apuna tämän suorittaessa virkatehtävää, taikka palvelusta toimittavaan sotilaaseen.

3 §.

Jos väkeä kokoontuu paljon yhteen ja väkijoukko osoittaa aikovansa yksin toimin tehdä 1 §:ssä mainitun rikoksen taikka muuten häiritä yleistä turvallisuutta tai järjestystä, eikä noudata 6 §:ssä mainitun viranomaisen kolme kertaa antamaa käskyä hajaantua, tuomittakoon metelistä, yllyttäjä ja johtaja enintään kahdeksi vuodeksi vankeuteen sekä muista jokainen, joka ei ole kehotusta totellut, enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen tai sakkoon.

6 §.

Milloin kokoontunut väkijoukko on osoittanut aikovansa tehdä kapinan taikka häiritä yleistä turvallisuutta tai järjestystä, on paikalla olevalla poliisipäälliköllä tai muulla päällystöön kuuluvalla poliisimiehellä valta, käskettyään kolme kertaa kuuluvasti väkijoukkoa hajaantumaan, milloin väkijoukko uhkaa ryhtyä väkivaltaan, uhalla, että käytetään asevoimaa, tai, jos väkijoukko vain muulla tavoin osoittaa aikovansa häiritä yleistä turvallisuutta tai järjestystä, uhalla, että käytetään muita voimakeinoja, määrätä väkijoukko sellaisin voimakeinoin hajotettavaksi.

Jos väkijoukko niin äkkiä ryhtyy väkivaltaan, ettei hajaantumiskäskyä ehditä antaa, on mainitulla viranomaisella valta määrätä väkijoukko heti asevoimin hajotettavaksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainituissa tapauksissa ei kuitenkaan saa käyttää asevoimaa tai muita voimakeinoja aikaisemmin eikä kauemmin kuin mitä voidaan järjestyksen palauttamiseksi pitää puolustettavana.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

ulosottolain 3 luvun 30 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ulosottolain 3 luvun 30 § näin kuuluvaksi:

3 luku.

Tuomion täytäntöönpanosta.

30 §.

Ulosottomiehellä on oikeus, mikäli täytäntöönpanossa tarvitaan, avauttaa lukkoja ja ovia sekä etsityttää huoneita ja säilytyspaikkoja. Vastarintaa kohdatessaan ulosottomiehellä on oikeus saada poliisilta virka-apua, mutta voi hän itsekin käyttää sellaisia voimakeinoja, joita virkatehtävän laatuun ja vastarinnan vaarallisuuteen nähden sekä tilanteen muutoikin huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rajavartiolaitoksesta 22 päivänä joulukuuta 1944 annetun lain (980/44) 6 § näin kuuluvaksi:

6 §.

Rajavartiomiehellä on oikeus käyttää niitä pakkokeinoja, joita poliisimies ja tullimies ovat yleisen lain ja erityisesti tullilain mukaan oikeutettuja käyttämään.

Mitä rikoslain 3 luvun 8 §:ssä on säädetty poliisimiehen oikeudesta käyttää eräissä tapauksissa voimakeinoja, on vastavasti sovellettava rajavartiomieheen.

Sama koskee myös sitä, joka on rajavartiomiehen apuna virkatehtävän toimittamisessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

tullilain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä syyskuuta 1939 annetun tullilain (271/39) 120 § näin kuuluvaksi:

120 §.

Kun joku tavataan tai jotakuta todennäköisillä syillä epäillään salakuljetus- tai tullipetosrikoksesta, pidätettäköön hänet esitutkintaa varten, jos hän on tuntematon tai ei asu maassa taikka on ottanut ammatikseen tai tavakseen salakuljetuksen tai tullipetoksen harjoittamisen tahi koettaa välttää tutkintaa.

Mitä rikoslain 3 luvun 8 §:ssä on säädetty poliisimiehen oikeudesta käyttää eräissä tapauksissa voimakeinoja, on vastaavasti sovellettava tullimieheen.

Sama koskee myös sitä, joka on tullimiehen apuna virkatehtävän toimittamisessa.

Jos pidätettävä pakenee ja paetessaan käyttää moottoriajoneuvoa, noudatettakoon 17 §:n 4 momentin säännöksiä moottoriajoneuvon pysähdyttämisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

virkatehtävässä apuna olleelle henkilölle eräissä tapauksissa suoritettavasta tapaturmakorvauksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Jos henkilö, joka on ollut poliisimiehen, rajavartiomiehen tai tullimiehen, vankeinhoitotehtävissä olevan virkamiehen taikka vanginkuljettajan apuna tämän suorittaessa virkatehtävää, on tällaista apua antaessaan saanut ruumiinvamman, on hänellä ja, jos ruumiinvamman seurauksena on ollut kuolema, hänen 20 päivänä elokuuta 1948 annetussa tapaturmavakuutuslaissa (608/48) tarkoitetulla omaisellaan oikeus saada valtion varoista korvausta mainitun lain mukaisesti.

Korvausta on haettava tapaturmavirastolta yhden vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin ruumiinvamma on syntynyt, taikka, jos asianomainen on saamansa vamman johdosta kuollut, kuolinpäivästä.

Asian käsittelemisestä ja muutoksen hakemisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä sanotussa laissa on säädetty.

2 §.

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

virkatointa suoritettaessa aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta eräissä tapauksissa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Milloin poliisimies, rajavartiomies tai tullimies, vankeinhoitotehtävissä oleva virkamies taikka vanginkuljettaja virantoimituksen johdosta on joutunut hyökkäyksen kohteeksi tai virkatehtävää suorittaessaan on kohdannut vastarintaa ja hänen vaatetuksensa, hänellä mukana ollut esine tai hänen käytössään ollut kulkuväline on sen johdosta vahingoittunut, on hänellä oikeus saada valtion varoista korvaus näin syntyneestä vahingosta. Laki on sama, milloin edellä mainittua omaisuutta on vahingoitettu virkatoimen vuoksi.

Sillä, joka on ollut apuna 1 momentissa tarkoitetussa virkatoimessa, on sama oikeus korvauksen saamiseen.

2 §.

Tässä laissa tarkoitetun korvauksen myöntää ja suorittaa sen paikkakunnan poliisipäällikkö, missä vahinko on tapahtunut. Korvausta on haettava kirjallisesti kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin vahingon kärsinyt on saanut tiedon vahingon tapahtumisesta.

Muutoksen hakemisesta korvausta koskevaan poliisipäällikön päätökseen on voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa on säädetty. Lääninhallituksen tällaisessa asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

3 §.

Kun tämän lain mukaan on suoritettu korvausta valtion varoista, on valtiolla oikeus saada korvauksena suoritettu määrä takaisin vahingon aiheuttajalta tai muulta korvausvelvolliselta. Valtion etua tällaisessa asiassa valvoo lääninhallitus.

4 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Oikeusministeri *A. Simonen.*

Liite.

Asetus

virkatointa suoritettaessa aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta eräissä tapauksissa.

Oikeusministerin esittelystä säädetään virkatointa suoritettaessa aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta eräissä tapauksissa päivänä kuuta 196 annetun lain (/6) nojalla:

1 §.

Kun poliisipäälliköltä on haettu korvausta virkatointa suoritettaessa aiheutuneesta vahingosta, on hänen viivytyksettä ryhdyttävä toimenpiteisiin hakemuksen ratkaisemisessa tarvittavien selvitysten hankkimiseksi.

2 §.

Saatuaan riittävän selvityksen hakemuksessa tarkoitetusta vahingosta poliisipäällikön on ratkaistava kysymys hakijan oikeudesta korvauksen saamiseen ja määrättävä korvauksen suuruus.

Jos poliisipäällikkö hankkimansa selvityksen nojalla katsoo, että hakijalla ei ole oikeutta korvauksen saamiseen, on hänen annettava hakemuksesta kirjallinen päätös, joka on toimitettava hakijalle todisteellisesti tiedoksi.

3 §.

Arvioimisen poliisipäällikkö toimittaa yhdessä siihen suostuneen asiantuntevan ja esteettömän henkilön kanssa. Arvioimistoimituksen ajasta ja paikasta on korvauksen hakijalle, mikäli hänet voidaan hankaluudetta tavata, hyvissä ajoin annettava tieto.

Toimituksesta on arviomiesten laadittava ja allekirjoitettava pöytäkirja, jossa on mainittava arvioinnin perusteet ja arvioitu vahingon suuruus, sekä, onko tieto toimituksen ajasta ja paikasta annettu hakijalle ja onko hän ollut toimituksessa saapuvilla. Mikäli hakija ei ole ollut arvioimistoimituksessa saapuvilla, on siitä laaditusta pöytäkirjasta annettava hänelle todisteellinen tieto.

Arvioimistoimituksesta johtuneet kohtuulliset kustannukset maksetaan valtion varoista.

4 §.

Kun suoritettavan korvauksen suuruus on määrätty, on poliisipäällikön lähetettävä asiakirjat sekä selvitys arvioimispöytäkirjan antamisesta hakijalle tiedoksi ja arvioimistoimituksesta aiheutuneista kustannuksista lääninhallitukselle, jonka on, arvioimistoimituksen saatua lainvoiman, asetettava poliisipäällikön käytettäviksi korvauksen ja kustannusten suorittamiseen tarvittavat varat.

5 §.

Suoritettuaan korvauksen on poliisipäällikön, ellei hän itse ole syyttäjäviranomainen, ilmoitettava siitä paikkakunnan viralliselle syyttäjälle. Kun nostetaan syyte rikoksesta, jolla aiheutetusta vahingosta on suoritettu korvausta valtion varoista, on virallisen syyttäjän ilmoitettava siitä asianomaiselle lääninhallitukselle.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Hallituksen esitys Eduskunnalle henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten rankaisemista koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Hallitus antoi 19 päivänä marraskuuta 1965 Eduskunnalle esityksen n:o 154 (1965 vp.) henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten rankaisemista koskevan lainsäädännön uudistamisesta. Esitykseen sisältyivät ehdotukset uudistetuksi rikoslain 21 luvuksi ja pienemmiksi muutoksiksi rikoslain 20, 25, 34 ja 42 lukuihin sekä eräisiin sotaväen rikoslaissa ja tieliikennelaissa oleviin rangaistussäännöksiin sekä lisäksi ehdotukset rikoslain 22 ja 23 lukujen kumoamisesta.

Edellä mainitun esityksen johdosta antoi Eduskunnan lakivaliokunta 10 päivänä maaliskuuta 1966 mietintönsä n:o 43 (1965 vp.). Valiokunta, joka oli tehnyt lakiehdotuksiin eräitä muutoksia, puolsi uudistuksen toteuttamista Hallituksen esityksen sekä sen johdosta Eduskunnassa tehdyn, erästä rikoslain 21 luvun yksityiskohtaa koskeneen lakialoitteen n:o 228 (1965 vp.) pohjalta. Eduskunnan hajaantuessa vaalien johdosta oli asian käsittely suuressa valiokunnassa vielä kesken. Näin ollen asia valtiopäiväjärjestyksen 35 §:n mukaan raukesi.

Erään osittaisuudistuksen aikaansaamista rikoslainsäädäntöön koskevan toivomuksen yhteydessä Eduskunta on 26 päivänä marraskuuta 1965 lausunut, että koko rikoslain uudistamista yhden tai useampia lukuja käsittävien osittaisten uudistusten tietä olisi kiirehdittävä. Jotta henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten rankaisemista koskeva rikoslainsäädännön osittaisuudistus voisi viivytyksettä toteutua, Hallitus saattaa täten asian uudelleen Eduskunnan käsiteltäväksi pääasiassa siltä pohjalta, jolle se lakivaliokunnassa tapahtuneen valmistelun jälkeen vuoden 1965 valtiopäivillä jäi.

Laki rikoslain muuttamisesta.

Rikoslaissa puhutaan eri rikosten osalta erittäin lieventävistä tai erittäin raskauttavista asianhaaroista siinä mielessä, että rikokseen on tällöin sovellettava joko tavallista lievempää tai tavallista ankarampaa rangaistusasteikkoa. Käytännöllisistä syistä, jotta rikosten nimityksissä voitaisiin lyhyesti ja selvästi normaalitapauksista erottaa sellaiset raskaammanlaatuiset tapaukset, joissa rangaistus on mitattava erityisestä ankarammasta asteikosta, on lakiehdotuksessa sanontaa asianomaisissa kohdin muutettu. Sellaisissa tapauksissa rikosta sanotaan törkeäksi, siis esim. "törkeä kuolemantuottamus" ja "törkeä tappelu". Vastaavanlaista sanontaa on käytetty mm. nykyisen rikoslain 21 luvun 9 §:ssä (törkeä tappelu), 38 luvun 6 a §:ssä (moottoriajoneuvon törkeä luvaton käyttöönottaminen) ja tieliikennelain 6 §:ssä (törkeä varomattomuus liikenteessä). Sanonta on käytännössä osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi. Kun on vaikeata löytää objektiivista erokriteeriä toisaalta "lieventävien" ja toisaalta "erittäin lieventävien" asianhaarain välillä, on lakiehdotuksessa samoin kuin monien muiden maiden rikoslaeissa luovuttu sanonnasta "erittäin lieventävät asianhaarat" ja käytetty sen sijasta ilmaisua *lieventävissä olosuhteissa.*

Lakiehdotuksen mukaan murharikoksen (21: 2) seuraamuksena ei enää ole kuolemanrangaistus. Valmisteltavana on nimittäin sellainen lainsäädäntö, jonka mukaan kuolemanrangaistus poistettaisiin rauhan aikana sovellettavista rangaistussäännöksistä ja erillisellä lailla säädettäisiin niistä tapauksista, joissa kuolemanrangaistusta voidaan sotaaikana käyttää.

21 luku.

Henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista.

Voimassa olevassa rikoslaissa tehdään ero vakain tuumin ja pikaistuksissa tapahtuvan

tahallisen surmaamisen välillä. Ensiksi mainittu on rangaistava rikoslain 21 luvun 1 §:n mukaan murhana, viimeksi mainittu tappona saman luvun 2 §:n nojalla. Sekä tieteisopissa että oikeuskäytännössä on katsottu, että surmaaminen tapahtuu pikaistuksissa silloin, kun surmaamisen toteuttavaan täytäntöönpanotekoon ryhdytään sellaisessa mielentilassa, että tekijä ei ole henkisesti tasapainossa, esim. kun hän toimii kiihkon, vihan, surun tai masennuksen vallassa. Vakain tuumin taas katsotaan surmaamisen tapahtuneen silloin, kun surmaamisen käsittävään täytäntöönpanotekoon on ryhdytty tyynin mielin. Vakain tuumin tehtyä rikosta ei kuitenkaan voida poikkeuksetta pitää kiihtymyksen vallassa tapahtunutta rikosta törkeämpänä. Sen vuoksi on eron tekemisestä sen mielenlaadun nojalla, johon rikoksen täytäntöönpanotoimi perustuu, mikä oli aikaisemmin myös ulkomaisissa rikoslaeissa yleinen, miltei kaikkialla jo luovuttu. Tässä lakiehdotuksessa on murhan ja tapon välinen käsite-ero myös määritelty osaksi toisenlaisten tunnusmerkkien mukaan.

1 §. Toisen tahallinen surmaaminen olisi lakiehdotuksen mukaan katsottava tapoksi, jollei teko toteuta jonkin jäljempänä selostettavan muun rikoksen tunnusmerkistöä. Taposta säännönmukaisessa tapauksessa seuraavan rangaistuksen asteikko on lakiehdotuksessa pysytetty entisellään, joten rangaistuksen enimmäismääränä olisi edelleen elinkausi kuritushuonetta. Elinkautisen rangaistuksen käyttäminen olisi kuitenkin rajoitettu sellaisiin tapauksiin, joissa olosuhteet osoittavat rikoksentekijässä suurta raakuutta, häikäilemättömyyttä tai vaarallisuutta (1 mom.).

Edellä sanotun mukaisesti tapoksi katsottava surmaaminen voi tapahtua olosuhteissa, joissa tapettu omalla käyttäytymisellään provosoi väkivaltaa rikoksentekijän taholta, taikka teko voi muuten johtua syistä, jotka herättävät enemmän sääliä kuin suuttumusta. Sen vuoksi on lakiehdotuksessa tappoa koskevan pykälän toisessa momentissa edelleen säilytetty lievempi rangaistusasteikko, jonka mukaan vähimmäisrangaistuksena olisi neljän vuoden kuritushuonerangaistus.

2 §. Murha on Suomen lainsäädännössä aina merkinnyt törkeänlaatuista tahallista surmaamista. Sen vuoksi näyttää olevan paikallaan säilyttää murhan nimitys erittäin törkeille tapauksille tahallista surmaamista, vaikka se seikka, onko surmaaminen katsottava murhaksi vai tapoksi, on lakiehdotuksen mukaan arvosteltava osaksi toisin kuin aikaisemmin. Murhan tunnusmerkit on lueteltu 2 §:n 1 momentissa.

Voimassa olevan rikoslain mukaan kuuluu murhan tunnusmerkistöön, että rikoksen täytäntöönpano tapahtuu vakain tuumin. Lakiehdotuksen mukaan olisi murhaksi katsottava surmaaminen, joka perustuu vakaaseen harkintaan. Jos rikoksentekijä on ennalta suunnitellut ja valmistellut rikostaan, hänet olisi siis tuomittava murhasta siinäkin tapauksessa, että hän suorittaa itse rikosteon, hengen riistämisen toiselta, kiihtymyksen vallassa (1 kohta).

Sellaiseksi seikaksi, joka tekee surmaamisen erittäin törkeäksi, on ennen muuta katsottava se, että rikos on tehty toisen rikoksen edistämiseksi tai rikoksentekijän ilmitulon tai kiinni joutumisen estämiseksi. Tyypillinen esimerkki tällaisesta tapauksesta on ns. ryöstömurha sekä tapaus, jossa jonkin törkeän rikoksen teosta yllätetty tai paljastettu, pitääkseen henkilöllisyytensä tai syyllisyytensä salassa taikka pakoon päästäkseen, surmaa yllättäjänsä tai paljastajansa. Lakiehdotuksen mukaan olisi tuollainen teko aina katsottava murhaksi (2 kohta).

Erittäin vaarallisena on pidettävä myös himon vallassa toimivaa rikollista. Henkirikoksen tekemiseen kannustavana himona tulee usein kysymykseen sukupuolinen himo.

Vaikkakin tällaisen himon vallassa surmaamiseen syyllistyvä rikoksentekijä on usein harhautuneen viettielämän vuoksi täyttä ymmärrystä vailla eikä elinkautinen rangaistus siitä syystä rikoslain 3 luvun 4 §:n mukaan voi tulla kysymykseen, himomurha kuuluu niihin henkirikoksiin, jotka voimakkainmin järkyttävät oikeustajuntaa ja vakavimmin aikaansaavat turvattomuuden tunnetta siinä yhteisössä, jonka elämänpiirissä rikos tapahtuu. Sen vuoksi lakiehdotuksessa on säilytetty himomurha murharikoksen kolmantena ilmenemismuotona. Siihen on rinnastettava myös taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi, omanvoitonpyynnöstä tapahtuva henkirikos, kuten toisen surmaaminen perinnön saamiseksi tai tarkoituksessa syrjäyttää hänet perinnöstä. Tällaisesta syystä tapahtuva henkirikos olisi aina pidettävä murhana (3 kohta).

Yksityisen kansalaisen taholta tulevaa hyökkäystä virantoimituksessa olevaa poliisi-

miestä vastaan on pidettävä erittäin vakavana rikoksena. Ylläpitääkseen yhteiskunnassa turvallisuutta ja yleistä järjestystä poliisi asettaa oman henkilökohtaisen turvallisuutensa vaaralle alttiiksi. Kokemus osoittaa, että poliisi on tehostetun oikeusturvan tarpeessa. Poliisimieheen kohdistuvat törkeät väkivallanteot, joita toistuvasti sattuu, jopa vilkasliikenteisillä paikoilla ja suuren yleisöjoukon keskellä, olisi saatava loppumaan. Kansalaisten olisi opittava näkemään poliisissa yleisen turvallisuuden takaaja, jota vastaan kenenkään ei sovi nostaa kättänsä. Milloin tätä sääntöä rikotaan niin, että virkaansa toimittavalta poliisilta tahallisesti riistetään henki, on ankara rangaistus rikoksentekijälle paikallaan, tekipä hän tekonsa edeltä laaditun suunnitelman mukaisesti tai hetken mielijohteen ja kiihtymyksen vallassa taikka päästäkseen pakoon tai kiinnijoutumista välttääkseen. Virantoimituksessa oleva vanginvartija sekä muu järjestystä ja turvallisuutta valvova virkamies ovat tässä kohden samassa asemassa. Lisätty rikosoikeudellinen suoja on tarpeen henkilöille, jotka viran puolesta asettavat oman turvallisuutensa vaaraan (4 kohta).

Edellä 2 ja 3 kohdissa tarkoitettujen murharikoksen ilmenemismuotojen, ryöstömurhan ja himomurhan kohdalla lakiehdotus poikkeaa lakivaliokunnan ehdotuksesta, jonka mukaan henkirikos olisi aina, jos olosuhteet osoittavat tekijässä suurta raakuutta, häikäilemättömyyttä tai vaarallisuutta, katsottava murhaksi. Pyrkimyksenä on ollut toisaalta aikaansaada täsmällinen, objektiivisten tosiseikkojen avulla todettavissa oleva murhan käsite ja välttää laissa sellaisia sanontoja, jotka tekisivät tapon ja murhan välisen käsite-eron venyväksi ja harkinnanvaraiseksi. Toiselta puolen on pidetty tärkeänä sitä, että 2 ja 3 kohdissa tarkoitetuissa olosuhteissa tapahtuneet henkirikokset leimattaisiin aina *murhiksi*. Tämä näyttää vastaavan yleistä oikeuskäsitystä sekä myös, säännöksen sisältämän perusajatuksen syöpyessä kansalaisten tietoisuuteen, rangaistussäännökselle sen yleisestävän tehtävän kannalta asetettavia vaatimuksia. Mitä näin ollen tapporikoksiksi katsottavista henkirikoksista tuomittavien rangaistusten ankaruuteen tulee, lakivaliokunnan ehdotuksessa tavoiteltujen tarkoitusperien saavuttamiseen on lakiehdotuksessa pyritty siten, että taposta olisi tuomittava elinkautinen rangaistus, jos olosuhteet osoittavat rikoksen tekijässä suurta raakuutta, häikäilemättömyyttä tai vaarallisuutta.

Murharikoksesta olisi säännönmukaisessa tapauksessa rangaistuksena elinkausi kuritushuonetta sekä kansalaisluottamuksen menetys. Määräaikainen kuritushuonerangaistus ei siis tulisi kysymykseen. Käytännössä voi kuitenkin esiintyä tapauksia, joissa rikoksen vaikuttimena on sääli, epätoivo tai muu sellainen syy, jonka johdosta olosuhteita on pidettävä lieventävinä, mutta surmaaminen kuitenkin tapahtuu tekijän vakaaseen harkintaan perustuvana murharikoksen tunnusmerkistön toteuttavalla tavalla. Esimerkkinä tällaisesta tapauksesta on parantumattomasti sairaalle annettu kuolinapu (euthanasia) tämän kärsimysten lyhentämiseksi. Elinkautisen vapausrangaistuksen tuomitseminen voi sellaisessa tapauksessa olla liian ankaraa. Sen vuoksi on tämän pykälän toiseen momenttiin ehdotettu säännöstä siitä, että harkitusta, 1 momentin 1 kohdan perusteella murhaksi katsottavasta teosta, joka on tehty rikokseen johtaneet syyt huomioon ottaen lieventävissä olosuhteissa, voitaisiin tuomita määräaikainen, vähintään kuuden vuoden kuritushuonerangaistus.

Poliisin tai muun järjestystä valvovan virkamiehen surmaaminen voi poikkeuksellisesti tapahtua olosuhteissa, jotka eivät osoita tekijässä suurempaa paatuneisuutta ja yhteiskunnanvastaisuutta kuin muun henkilön surmaaminen. Näin voi olla asian laita esim. silloin, kun rikoksentekijän ja virkamiehen välillä on yksityisasioissa niin vaikeita ristiriitoja, että ne ovat olleet teon motiivina. Silloin siis se seikka, että rikoksen uhri on ollut virantoimituksessa, on ollut onneton yhteensattuma. Jos sellaisessa tapauksessa todetaan lieventäviä seikkoja, jotka tapporikoksen kohdalla antaisivat aiheen 1 §:n 2 momentissa olevan alemman rangaistusasteikon soveltamiseen, olisi elinkautisen rangaistuksen tuomitseminen kohtuutonta. Tästä syystä on 2 §:n 2 momenttiin otettu maininta, jonka mukaan tuollaisessa tapauksessa voitaisiin käyttää määräaikaista kuritushuonerangaistusta.

3 §. Tämä pykälä vastaa voimassa olevan rikoslain 21 luvun 3 §:ää muutoin, paitsi että rikoksen yrityskin ehdotetaan

rangaistavaksi. Vastaavanlainen säännös tavataan myös eräissä ulkomaisissa rikoslaeissa.

Rangaistuksen lievennyksen tekee tässä tapauksessa perustelluksi se seikka, että surmaaminen tapahtuu surmatun tahdosta. Teon kohteena olevan henkilön suostumus ei siis riitä perustelemaan lievennystä, ellei hän ole esittänyt nimenomaista pyyntöä surmatuksi tulemisestaan. Milloin muutoin kuin vakaan pyynnön muodossa annettu suostumus surmaamiseen luotettavasti todetaan, se voidaan kuitenkin teon laadusta, vaikuttimista ja muista olosuhteista riippuen katsoa sellaiseksi seikaksi, joka oikeuttaa soveltamaan käsiteltävänä olevan luvun 1 tai 2 §:n lievempää rangaistusasteikkoa.

4 §. Yllytys rikokseen on voimassa olevan rikoslain mukaan yleensä rangaistava vain sillä edellytyksellä, että pääteko on rangaistava, niitä harvoja tapauksia lukuun ottamatta, joissa yllytys rangaistaan itsenäisenä rikoksena. Sama periaate pitää paikkansa avunannon kohdalta. Kun itsemurha ei lain mukaan ole rangaistava teko, yllytys ja avunanto siihen jäävät rankaisematta, jollei laissa ole niitä koskevaa erityistä rangaistussäännöstä. Tässä pykälässä ne ehdotetaan kriminalisoitaviksi.

Yllyttäjän tai auttajan vaikuttimena voi kuitenkin olla sääli elämäänsä kyllästynyttä kohtaan. Kun puheena oleva teko saattaa siten rikosoikeudellisesti arvosteltuna olla varsin lievä, on vähimmäisrangaistukseksi ehdotettu alin määrä, mikä vankeutta saadaan lain mukaan tuomita.

Käytännössä esiintyy tapauksia, joissa kaksi toisiinsa syvästi kiintynyttä henkilöä on yhdessä päättänyt surmata itsensä. Jos sellaisessa tapauksessa toinen heistä syystä tai toisesta epäonnistuu itsemurhayrityksessään, hänen rankaisemisensa siitä, että hän yllyttäjänä tai avunantajana on myötävaikuttanut ystävänsä itsemurhaan, ei näytä olevan riittävää aihetta, mikäli olosuhteet ovat lieventävät. Silloin voisi tuomioistuin lakiehdotuksen mukaan jättää rangaistuksen tuomitsematta. Toiselta puolen saattaa esiintyä tapauksia, joissa pelkästään itsekkäät vaikuttimet, kuten halu päästä perimään itsemurhan tehnyt tai syrjäyttää hänet perinnöstä, ovat määränneet myötävaikuttajan suhtautumisen. Sen vuoksi on katsottu tarpeelliseksi ehdottaa erityisen, ankaramman rangaistusasteikon säätämistä senlaatuisia rikoksia varten.

5 §. Voimassa olevassa laissa on tässä pykälässä tarkoitettua tekoa vastaavasta rikoksesta käytetty nimitystä lapsenmurha (RL 22: 1). Kysymyksessä oleva rikos ei kuitenkaan toteuta niitä tunnusmerkkejä, jotka rikoslain 21 luvun 1 §:ssä on asetettu murharikokselle. Kun tarkasteltavana oleva rikos ei lakiehdotuksessa olevin tavoin määriteltynä myöskään toteuta ehdotuksen 21 luvun 2 §:n mukaan murharikokselta vaadittavia tunnusmerkkejä, on käsiteltävänä olevassa pykälässä rikoksesta käytetty nimitystä lapsentappo.

Lapsentapon vähempi rangaistavuus on nykyisen lain mukaan rajoitettu koskemaan sellaista lapsensa surmaamiseen syyllistynyttä naista, joka on tullut avioliiton ulkopuolella tapahtuneesta yhdynnästä raskaaksi. Eräiden maiden rikoslaeissa on avioliitossa raskaaksi tullut nainen asetettu tässä kohdin samaan asemaan kuin avioliiton ulkopuolella siitetyn lapsen äiti. Nykyisissä yhteiskunnallisissa oloissa ei ole enää olemassa yhtä painavia syitä kuin aikaisemmin oleellisen eron tekemiseen aviottoman ja aviolapsen surmaamisen välillä. Aviovaimokin voi esim. miehensä hylkäämänä tai muutoin taloudellisen hädän ahdistamana joutua yhtä suuriin vaikeuksiin kuin aviottoman lapsen äiti. Synnytyksestä johtuva poikkeava mielentila sekä ruumiillinen ja henkinen uupumus on niin ikään samanlainen, olipa lapsi siitetty avioliitossa tai sen ulkopuolella. Tämän vuoksi lapsentapon vähempi rangaistavuus on lakiehdotuksessa ulotettu koskemaan myös aviovaimoa.

Rikoslain 5 luvun 4 §:ssä olevan yleisen säännöksen mukaan synnytyksen aiheuttaman uupumuksen vallassa lapsensa surmanneelle äidille tuleva rangaistuksen lievennys ei koske muuta henkilöä, joka tekijäkumppanina, yllyttäjänä tai auttajana osallistuu äidin rikokseen. Lakiehdotukseen on otettu tästä nimenomainen maininta.

6 ja 7 §. Nykyisen lain mukaan rangaistaan sikiönlähdetyksestä sekä naista itseään, joka surmaa sikiönsä, että muuta henkilöä, joka naisen pyynnöstä tai hänen suostumuksellaan surmaa tämän sikiön. Lakiehdotuksessa on edellisen pykälän kohdalla selostettu periaate, jonka mukaan rangaistuksen lievennys koskee ainoastaan naista itseään, laajen-

nettu koskemaan myös sikiön surmaamista siten, että vain raskaana oleva nainen tuomittaisiin rangaistukseen *sikiönlähdetyksestä* (6 §), kun taas muuta henkilöä, joka surmaa naisen sikiön, rangaistaisiin sikiöntaposta (7 §). Nimenomainen maininta siitä, että 6 §:ssä säädetty lievempi rangaistus koskee vain naista itseään, on tässäkin pykälässä katsottu asianmukaiseksi. Jos muun henkilön suorittama sikiön surmaaminen tapahtuu vastoin naisen tahtoa, teko on tietenkin laadultaan törkeä, samoin kuin tämän laatuinen maksusta tapahtuva rikollinen toiminta (7 §:n 2 mom.).

8 §. Lakivaliokunnan vuoden 1965 valtiopäivillä mietinnössään n:o 43 omaksuman kannan mukaisesti on lakiehdotuksen pahoinpitelyrikoksia koskevissa rangaistussäännöksissä (8—11 §) pyritty välttämään yksityiskohtaisuutta ja rangaistusasteikkoja väljennetty. Tuomioistuinlaitos ja tuomarikunta ovat maassamme niin korkealla tasolla, että tuomioistuimien tehtäväksi voidaan uskoa rangaistusten mittaaminen väljemmistä rangaistusasteikoista.

Kuoleman aiheuttanutta pahoinpitelyä koskeva rangaistussäännös on voimassa olevan rikoslain 21 luvun 4 §:ssä. Koska toiselle voidaan aiheuttaa ruumiinvamma tai sairaus häntä varsinaisesti pahoinpitelemättäkin, on tässä, samoin kuin ehdotuksen muissa tahallista pahoinpitelyä koskevissa tunnusmerkistöissä, käytetty sanontaa "tahallaan pahoinpitelee tai muulla tavoin vahingoittaa toista." Sanaa "pahoinpitelee" on tässä käytetty suppeassa merkityksessä tarkoittamaan käsiksi käymistä sekä ruumiinvamman aikaansaamista lyömä-, heitto- tai ampuma-asetta käyttämällä tai siihen rinnastettavalla fyysisellä väkivallalla. Jäljempänä tässä esityksessä samoin kuin lakitekstissäkin on sanaa "pahoinpitely" käytetty laajemmassa merkityksessä, niin että se väkivaltaisen pitelemisen lisäksi käsittää myös muulla tavoin aikaansaadun toisen ruumiin taikka ruumiillisen tai henkisen terveyden vahingoittamisen.

Nyt tarkasteltavana olevan rikoksen olemukseen kuuluu tahallinen pahoinpitely, josta ennakolta arvattavana seurauksena inhimillisen kokemuksen mukaan saattaa olla kuolema. Kuolema ei saa olla tahallisena syyksi luettava, koska sellaisessa tapauksessa on kysymyksessä tappo tai murha. Sen sijaan kuoleman pitää lakiehdotuksen mukaan olla aiheuttajalleen tuottamuksellisena syyksi luettava. Tämä merkitsee, että syntyneen seurauksen ennakolta huomioon ottaminen olisi ollut rikoksentekijälle mahdollista ja että hän on osoittanut ainakin varomattomuutta, välinpitämättömyyttä tai ajattelemattomuutta.

Nykyisen lain mukaan on katsottu, että pahoinpitelijä on tuomittava rangaistukseen kuoleman aiheuttaneesta pahoinpitelystä, mikäli kuolema yleisen kokemuksen mukaan on ennakolta arvattavissa, toisin sanoen, että se on adekvaattisessa syy-yhteydessä tapahtuneeseen tahalliseen pahoinpitelyyn, vaikka syyllisellä rikoksen tekohetkellä vallinneissa olosuhteissa ei olisi ollut aihetta varoa tällaista seurausta. Samalla kannalla ovat aikaisemmin olleet monien muidenkin maiden lainsäädännöt. Useimmissa maissa on rangaistusvastuu nyttemmin rajoitettu niihin seurauksiin, jotka rikoksentekijä olisi voinut ja hänen olisi pitänyt ennakolta ottaa huomioon. Suomen lainsäädäntö ehdotetaan nyt saatettavaksi tässä kohdin nykyisin vallitsevana olevaa oikeuskäsitystä vastaavalle kannalle. Tästä on lakiehdotuksessa nimenomainen säännös (17 §:n 1 mom.).

Käytännössä lienee verrattain harvinaista kuoleman aiheutuminen niin lievää laatua olevasta pahoinpitelystä, että seurausta ei voida lukea pahoinpitelijälle syyksi edes tuottamuksen lievimpänä asteena. Joskus voi esiintyä vaikeuksia sen seikan todistamisessa, mitä rikoksentekijä on tarkoittanut ja mitä hän olisi voinut ennakolta varoa. Näitä vaikeuksia ei kuitenkaan voida katsoa niin suuriksi, että puheena oleva periaatteellinen uudistus pitäisi niiden vuoksi jättää toteuttamatta, varsinkin kun toisaalta kuoleman aiheuttanutta pahoinpitelyä sekä toisaalta törkeätä pahoinpitelyä koskevat rangaistusasteikot peittävät niin suurelta osalta toisensa, että tuomioistuimella aina on mahdollisuus mitata oikeustajuntaa vastaava rangaistus.

Pykälään sisältyy kaksi rangaistusasteikkoa, nimittäin säännönmukaisen asteikon ohessa myös asteikko lieventävissä olosuhteissa tapahtuneita tekoja varten. Ensimmäinen momentti käsittää tapaukset, joissa seuraus ei ole tahallisena syyksi luettava, mutta joissa tekijällä on ollut todennäköistä syytä varoa, että pahoinpitelystä teon tapahtuessa vallinneissa olosuhteissa seuraa kuolema tai

ainakin vaikea ruumiinvamma. Tällöin tekijän syyksi jää ns. törkeä tuottamus. Toisessa momentissa on erikseen mainittu lieventävinä seikkoina törkeä loukkaus tai väkivaltaisuus, jolla surmattu on rikoksentekijän vihastuttanut, samoin kuin se, ettei tekijällä ole ollut todennäköistä syytä varoa kuoleman tai vaikean vamman aiheutuvan pahoinpitelystä. Tätä asteikkoa on siis sovellettava, jos olosuhteista voidaan päätellä, ettei tekijä ole ottanut huomioon pahoinpitelyn kohteeksi joutuneen kuoleman tai vaikean vahingoittumisen mahdollisuutta, mutta hän olisi voinut ja hänen olisi pitänyt ottaa tällainen seuraus ennakolta huomioon.

9 ja 10 §. Tarkoituksessa välttää lakiehdotuksessa liiallista, tuomioistuinkäytäntöä ja rikollisuutta vastaan käytävää taistelua ajatellen tarpeetonta yksityiskohtaisuutta on, samalla kun törkeän pahoinpitelyn käsitettä on väljennetty, törkeätä lievempää pahoinpitelyä koskeva säännös jätetty pois lakiehdotuksesta. Milloin pahoinpitely, josta ei aiheudu vaikeata vammaa, on kuitenkin ollut raakaa ja häikäilemätöntä, tuomioistuimille tarjoutuisi mahdollisuus mitata oikeustajuntaa vastaava rangaistus törkeätä pahoinpitelyä koskevasta rangaistusasteikosta. Muussa tapauksessa taas on tavallista pahoinpitelyä koskevan 10 §:n mukainen rangaistusuhka katsottava riittäväksi.

Nykyisen rikoslain 22 luvun 7 §:ssä on säädetty rangaistus henkilölle, joka tahallaan pahoinpitelee raskaana olevaa naista ja siten tuottamuksellisesti aiheuttaa sikiön kuoleman. Tässä tapauksessa rikoksentekijän välitön rikollinen tarkoitus kohdistuu naiseen, joka myös on fyysisen loukkauksen välitön kohde. Näin ollen olisi rangaistus oikeastaan tuomittava naisen pahoinpitelystä. Se seikka, että myös välillinen seuraus, raskauden keskeytyminen naisen tahtomatta, on tekijälle tuottamuksena syyksi luettavissa, ei saisi muuttaa rikoksen oikeudellista luonnetta toiseksi. Raskauden keskeytyminen aiheuttaa naisessa sairauteen verrattavan tilan, johon saattaa myös liittyä hengenvaara naiselle. Vastoin naisen tahtoa tapahtuva keskenmeno voidaan siten katsoa naiselle aiheutuvaksi vammaksi. Tästä syystä on lakiehdotuksesta jätetty pois rikoslain 22 luvun 7 §:ään sisältyvä erityinen rangaistussäännös ja törkeän pahoinpitelyn käsitettä on vastaavasti väljennetty.

Tappoa ja kuoleman aiheuttanutta pahoinpitelyä koskeviin rangaistussäänöksiin (1 ja 8 §) sisältyy alempi rangaistusasteikko sellaisia tapauksia varten, joissa rikoksentekijä on tekoon ärsytetty tai olosuhteet ovat muuten lieventävät. Viimeksi mainitussa säännöksessä on myös erikseen mainittu tapaus, jossa tekijällä ei ole ollut todennäköistä syytä varoa seurauksen syntymistä, ts. että hänen tuottamuksensa on lievä.

Seurausvastuuperiaatteen mukaisesti törkeällä pahoinpitelyllä aiheutetun vaikean ruumiinvamman ei tarvitse olla tekijälleen tahallisena syyksi luettava. Tekijässä raakuutta, häikäilemättömyyttä tai vaarallisuutta osoittava pahoinpitely voitaisiin katsoa törkeäksi, vaikka vaikeata vammaa ei ole syntynyt, ja vaikeaan vammaan olisi rinnastettava ankarien tuskien aiheuttaminen pahoinpitelyn uhrille. Teon törkeysaste on tietenkin suurempi, jos pahoinpitelyllä on tieten tahtoen aikaansaatu tekijälleen tahallisena syyksi luettava vaikea vamma.

Niin kuin edellä on mainittu, vaikeaksi vammaksi olisi lakiehdotuksen mukaan katsottava myös raskauden keskeytyminen, jos se on tapahtunut naisen tahtomatta. Jos nainen itse omatoimisesti tai toista henkilöä apunaan käyttäen surmaa sikiön, on sikiö eikä nainen rikoksen kohteena, eikä törkeätä pahoinpitelyä koskevaa rangaistussäännöstä voida soveltaa. Jos taas rikoksentekijä naisen tahtomatta tätä pahoinpitelemällä tahallaan surmaa sikiön, kohdistuu rikos sekä naista että sikiötä vastaan ja rangaistus tuomitaan silloin yksin teoin tehdyistä törkeästä pahoinpitelystä ja törkeästä sikiöntaposta. Tuottamuksellisia tekoja vastaan sikiö sen sijaan ei ole erikseen rangaistussäännöksillä suojattu.

Muutoin on vaikean ruumiinvamman määrittelyssä otettu huomioon vakiintunut oikeuskäytäntö. Vaikka voimassa olevan lain mukaan vaikea vamma on puheen, näön tai kuulon kadottaminen, on rikoksen tunnusmerkistön toteuttavaksi katsottu myös pahoinpitely, josta on ollut seurauksena esim. toisen silmän menettäminen. Oikeuskäytäntö on näin ollen omaksunut sen kannan, että ei ainoastaan mainittujen aistien toiminnan täydellinen menettäminen, vaan myös niiden huomattava heikkeneminen on katsottava vaikeaksi ruumiinvammaksi. Onko heikkeneminen niin suuri, että se on katsottava vai-

keaksi vammaksi, jää käytännön ratkaistavaksi. Kysymyksen ratkaisemisessa on tuomioistuimen käytettävä tarvittaessa apunaan lääketieteellistä asiantuntemusta.

Toista henkilöä voidaan pahoinpidellä myös siten, että tämän henkinen terveys siitä vahingoittuu tai heikkenee. Edellä on jo mainittu, että pahoinpitelyn käsitteeseen ei välttämättömästi kuulu toiseen henkilöön kosketttaminen, vaan terveyden vahingoittuminen voidaan saada aikaan muullakin tavoin. Erityisesti voidaan pahoinpitelyyn syyllistyä vahingoittamalla toisen terveyttä myrkyn tai muun vaarallisen aineen tahi tarttuvan taudin avulla.

Törkeän pahoinpitelyn kohdalla ei alemman asteikon soveltamisen edellytyksiä enää ehdoteta laissa erikseen mainittaviksi. Nykyisessä laissa oleva erokriteeri, nimittäin se, onko vaikeata vammaa tarkoitettu vai ei, on katsottava kahdestakin syystä epäonnistuneeksi. Ensinnäkin on rikoksentekijän tarkoitus vaikeasti selvitettävissä ja tulos jää usein epävarmaksi. Toiseksi on nykyisen lain törkeätä pahoinpitelyä koskevan alemman asteikon yläraja (6 v. kuritushuonetta) mainitun epävarmuuden vuoksi pitänyt asettaa korkeammaksi kuin kuoleman aiheuttaneen pahoinpitelyn alemman rangaistusasteikon yläraja (4 v. kuritushuonetta). Lakiehdotuksessa on lähdetty siitä, että paitsi rikoksentekijän tarkoitus, olisi muutkin asiaan vaikuttavat seikat otettava huomioon harkittaessa kysymystä alemman asteikon soveltamisesta törkeätä pahoinpitelyä koskevissa jutuissa sekä että pahoinpitely voi olla laadultaan varsin törkeätä, vaikka vaikeaa vammaa ei olekaan tarkoitettu. Näin ollen ehdotetaan kysymys alemman asteikon soveltamisesta jätettäväksi tuomioistuimen harkinnan varaan kussakin yksittäistapauksessa.

Kuritusvallan käyttämistä koskevaa nykyisen rikoslain 21 luvun 12 §:n 2 momentti on jätetty pois lakiehdotuksesta tarpeettomana. Mikäli kasvattaja ei ylitä laillista kuritusvaltaansa, hänen puuttumisensa kasvatettavan ruumiilliseen koskemattomuuteen on oikeudenmukaista eikä hänen menettelynsä rankaiseminen pahoinpitelyrikoksena sen vuoksi voi tulla kysymykseen. Erityisen, kasvatettavan vahingoittamiseen oikeuttavan säännöksen olemassaolo rikoslaissa voi olla omiaan rohkaisemaan kovakouraista kasvattajaa terveyttä vahingoittavien ojennuskeinojen käyttämiseen tavalla, jota ei voida pitää hyväksyttävänä.

11 §. Tappelu, johon rikoslajiin laajemmassa mielessä kuuluu myös vähintään kahden henkilön suorittama väkivaltainen hyökkäys sivullisen henkilön tai henkilöiden kimppuun, oli aikaisemmin erityisesti Suomen oloille tunnusomainen rikos. Nykyisin rikos on käynyt harvinaiseksi muiden henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten rinnalla. Rikospoliittiset syyt eivät näin ollen enää vaadi rikoslain tappelua koskevien pykälien muotoilemista entisten käsitemääritelmien varaan. Sen vuoksi nämä säännökset on pyritty kirjoittamaan yleisempään ja samalla selvempään muotoon.

Ehdotus rakentuu samalle pohjalle kuin voimassa oleva laki sikäli, että siinä erotetaan toisistaan se tapaus, jolloin voidaan osoittaa, kuka tai ketkä ovat aiheuttaneet kuoleman tai vaikean ruumiinvamman, ja se tapaus, jolloin kuoleman tai sanotunlaisen vamman aiheuttajaa ei saada selville. Ensiksi mainitussa tapauksessa varsinaisia tekijöitä, toisin sanoen kuoleman tai ruumiinvamman aiheuttajia rangaistaan surmaamisesta tai pahoinpitelystä näitä rikoksia koskevien rangaistussäännösten mukaan. Sen lisäksi heitä olisi lakiehdotuksen mukaan rangaistava tappelusta samoin kuin niitä muita, jotka eivät tappelun aikana ole yksin tai yhdessä toisten kanssa antaneet kuolettavia tai vaikean vamman aiheuttaneita iskuja. Lakiehdotuksessa ei ole enää pidetty tarpeellisena tehdä eroa niiden välillä, jotka ovat käyneet pahoinpideltyyn käsiksi, ja niiden, jotka eivät ole sitä tehneet (1 mom.).

Lakiehdotuksen mukaan rangaistaisiin siis tappelusta kaikkia niitä, jotka ottavat siihen osaa, siis myös henki- tai pahoinpitelyrikokseen syyllistyneitä, joille olisi tuomittava rangaistus soveltaen rikosten yhtymistä koskevia rikoslain 7 luvun säännöksiä. Jos tappelu on ollut niin rajua tai siinä on käytetty niin vaarallisia aseita, että vakavien vammojen syntyminen on ollut ennakolta varottavissa, on tappelua yleensä pidettävä törkeänlaatuisena. Milloin sellaisen tappelun jälkeen ei voida selvittää, kuka mukana olleista on syypää surmaamiseen tai törkeään pahoinpitelyyn, olisi kaikille mukana olleille tuomittava törkeästä tappelusta ankarampi rangaistus (2 mom.).

Tappeluun osallistuminen on tahallinen

rikos. Näin ollen ei henkilöitä, jotka joutuvat hyökkäyksen kohteiksi ja hätävarjelusoikeutta käyttäen lyövät päälle karkaajia, voitaisi tuomita rangaistukseen puheena olevan pykälän nojalla. Niin ikään jäisi rankaisematta se, joka rikosta estääkseen ja tappelijoita rauhoittaakseen asettuu näiden väliin. Kun tällaisten henkilöiden voidaan katsoa teknillisessä mielessä ottavan tappeluun osaa, on pykälään lisätty selventävä, heidän rankaisematta jättämistään koskeva maininta (3 mom.).

12 §. Kuoleman tai vaikean ruumiinvamman tuottamuksesta on säädetty rangaistus nykyisen rikoslain 21 luvun 10 §:ssä, kun taas vaikeata pienemmän vamman tuottamuksellista aiheuttamista koskeva rangaistussäännös on 11 §:n 2 momenttina. Kuolemantuottamuksesta säädetty enimmäisrangaistus on voimassa olevassa rikoslaissa alempi kuin lieventävissä olosuhteissa tehdystä tahallisesta taposta säädetty vähimmäisrangaistus. Tuottamuksellinen teko saattaa kuitenkin osoittaa niin suurta piittaamattomuutta toisen hengestä ja terveydestä, että ankara rangaistus siitä on paikallaan. Moottoriajoneuvoa juopuneena tahi alkoholin tai muun huumausaineen vaikutuksen alaisena kuljettanut, joka on huolimattomuudellaan tai varomattomuudellaan aiheuttanut toiselle kuoleman, voidaan 29 päivänä maaliskuuta 1957 annetun tieliikennelain (143/57) 8 §:n 3 momentin mukaan tuomita, jos asianhaarat ovat raskauttavat, jopa kahdeksan vuoden kuritushuonerangaistukseen. Kuoleman aiheuttava tuottamuksellinen teko voi muissakin kuin mainitussa laissa rangaistaviksi säädetyissä erityistapauksissa olla törkeä. Sen vuoksi on katsottu tarpeelliseksi ehdottaa kuolemantuottamuksesta säädetyn rangaistusasteikon ylärajaa nostettavaksi (12 §:n 1 mom.). Rikoslain puheena olevan yleissäännöksen rinnalla jäisi voimaan edellä mainittu tieliikennelain 8 §:n 3 momenttiin sisältyvä rangaistussäännös.

Tahallisia pahoinpitelyrikoksia koskevien rangaistussäännöksien kohdalla omaksutun periaatteen mukaisesti ehdotetaan vamman tuottamus kriminalisoitavaksi yhtenä rangaistussäännöksenä (12 §:n 2 mom.). Vamman laatu vaikuttaisi siten, paitsi harkintaperusteena rangaistusta mitattaessa, vain kysymykseen virallisen syyttäjän syyteoikeudesta, milloin asianomistaja ei ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi (18 §).

13 §. Pykälä on tarkoitettu korvaamaan voimassa olevan rikoslain 21 luvun 6 §:n. Laissa on omaksuttu rajoitettu seurausvastuuperiaate tahallisesta pahoinpitelystä johtuviin vammoihin katsoen. Johdonmukaisuus on vaatinut soveltamaan samaa periaatetta silloinkin, kun seuraus on johtunut sellaisesta rikoksesta, joka ei ole yksinomaan pahoinpitelyrikos, mutta jonka tunnusmerkistöön sisältyy myös pahoinpitely. Sanotunlaisia rikoksia ovat esim. ryöstö ja väkisinmakaaminen. Samoin on asianlaita niissä tapauksissa, joissa rikokseen ei sisälly pahoinpitelyä, mutta rikos on pahoinpitelyn tavoin ilmeiseksi vaaraksi toisen hengelle tai terveydelle.

Puheena olevassa pykälässä tarkoitetusta tahallisesta rikoksesta nykyisessä laissa säädetyt vähimmäisrangaistukset, kuusi ja neljä vuotta kuritushuonetta, ovat liian ankarat. Niiden ankaruudesta johtunee, että tuomioistuimet ovat välttäneet soveltamasta lainkohtaa ja koettaneet päästä kohtuullisempaan rangaistukseen rikosten yhtymistä koskevien säännösten avulla. Pysyttämällä voimassa olevassa laissa säädetyt rangaistuksen enimmäismäärät entisellään on sen vuoksi ehdotettu rangaistuksen vähimmäismääräksi, milloin kuolema on ollut seurauksena, kahden vuoden kuritushuonerangaistus ja, milloin vaikea ruumiinvamma on aiheutunut, vähin määrä, minkä kuritushuonetta ja vankeutta rikoslain 2 luvun säännösten mukaan saa tuomita. Kun tahallisesta esirikoksesta, jolla kuolema tai vaikea vamma on aiheutettu, joissakin tapauksissa (esim. RL 34: 2, 3 ja 8) on säädetty korkeampi vähimmäisrangaistus, on nyt käsiteltävänä olevaan pykälään lisätty momentti, jonka mukaan tästä rikoksesta rangaistusta määrättäessä on otettava huomioon, mitä sen rikoksen kohdalla, jolla kuolema tai vaikea ruumiinvamma on aiheutettu, on säädetty rangaistuksen vähimmäismäärästä. Käytännössä on esiintynyt epävarmuutta, olisiko puheena olevasta rikoksesta tuomittava myös kansalaisluottamuksen menettäminen, jos se on laissa säädetty esirikoksen seuraamukseksi. Sen vuoksi on käsiteltävänä olevan pykälän kolmanteen momenttiin sisällytetty myös tästä nimenomainen maininta.

Ne esirikokset, joilla kuolema tai vaikea vamma voidaan puheena olevan tunnusmerkistön mukaisesti aiheuttaa, on ehdotuksessa yksilöity samaan tapaan kuin voimassa olevassa laissa. Olennaista esirikokselle on, että sen tunnusmerkistöön kuuluu pahoinpitely taikka esirikos on sellaisenaan muutoin ilmeiseksi vaaraksi toisen hengelle tai terveydelle. Seurauksen, kuoleman tai vaikean ruumiinvamman, pitää olla rikoksentekijän ennakolta varottavissa. Jos rikoksesta on seurannut kuolema, se ei saa olla tekijälle tahallisena syyksi luettava, koska silloin olisi kysymyksessä murha tai tappo. Milloin rikoksesta aiheutuu vaikea vamma, voi sen sijaan vamma olla hänelle joko tahallisena tai tuottamuksellisena syyksi luettava. Pykälässä esimerkkeinä lueteltujen rikosten lisäksi voi esirikoksena siten olla mm. virkamiehen väkivaltainen vastustaminen (RL 16: 1) ja vankien salakapina (RL 16: 12).

On huomattava, että esirikoksena nyt kysymyksessä olevassa rikoksessa ei voi olla pelkkä pahoinpitely, koska tapaukset, joissa kuolema tai vaikea ruumiinvamma on viimeksi mainitun rikoksen seurauksena, on laissa erikseen varsinaista pahoinpitelyä ja tappelua koskevilla rangaistussäännöksillä järjestetty. Lisäksi mainitaan tässä lainkohdassa sekä sen voimassa olevan lain mukaisessa että nyt ehdotetussa muodossa esirikoksina mm. murhapoltto ja heitteillepano. Kun esirikoksen pitää näissä tapauksissa olla ilmeiseksi vaaraksi toisen hengelle tai terveydelle, ei rikoslain 34 luvun 4 §:ssä kriminalisoitu, vain toisen omaisuudelle vaaraksi oleva murhapoltto eikä ehdotetun 21 luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu, vähäisen vaaran aiheuttava toisen avuttomaan tilaan jättäminen voi tulla esirikoksena kysymykseen.

Kuoleman tai vaikean ruumiinvamman aiheuttaneen rikoksen ei tarvitse olla täytetty, jotta kysymyksessä olevaa säännöstä voitaisiin soveltaa. Jos esirikos jo yritysasteella ollessaan on saanut aikaan mainitunlaisen seurauksen, on pykälää sovellettava.

14 §. Nykyisessä rikoslain 25 luvun 3 §:ssä rangaistaviksi säädetyt teot eivät ainakaan ensisijaisesti kohdistu toisen vapautta vastaan, jollaisista teoista 25 luvussa on kysymys, vaan kuuluvat ne 21 luvussa tarkoitettuihin rikoksiin, joilla toisen ihmisen henki ja terveys saatetaan vaaraan. Sen vuoksi rikoslain puheena oleva, heitteillepanoa koskeva säännös ehdotetaan sijoitettavaksi 21 lukuun. Tämä säännös koskisi luonnollisesti myös nykyisin 22 luvun 8 §:ssä rangaistavaksi säädettyä avuttoman lapsen heitteillepanoa. Milloin lapsi on heitteillepanon johdosta kuollut, olisi ehdotettua 21 luvun 13 §:ää sovellettava.

15 §. Rikoslakiin sisältyy useita säännöksiä, joissa on säädetty rangaistus pelkän vaaran aiheuttamisesta toisen hengelle tai terveydelle. Sellaisia ovat mm. 34 luvun 1 §:n 1 momentti ja 5 §:n 3 momentti sekä 9 §. Näissä lainkohdissa tarkoitetuissa tapauksissa aiheutetaan vaara omaisuuden tuleen sytyttämisellä, räjähdysainetta käyttämällä tai rautatien laitteiden vahingoittamisella. Rikoslain 25 luvun 3 §:n säätelemissä tapauksissa sen sijaan vaara toisen hengelle tai terveydelle aiheutetaan siten, että tekijä saattaa hänet avuttomaan tilaan tai velvollisuutensa vastaisesti jättää hänet sellaiseen tilaan.

Mainituissa lainkohdissa on nimenomaan määritelty se tapa, jolla vaara toisen hengelle tai terveydelle aiheutetaan. Ne eivät sen vuoksi ole sovellettavissa tapauksiin, joissa vaaran aiheuttanut menettely tai toiminta on muunlainen kuin noissa lainkohdissa edellytetty. Piittaamattomuus ja välinpitämättömyys toisen henkilön turvallisuudesta on tuskin katsottava vähemmän yhteiskunnan vastaista mieltä osoittavaksi ja sen vaarallisuus yhteiskunnan kannalta vähäisemmäksi silloin, kun tekijä vaaran aiheuttamiseksi käyttää muita kuin voimassa olevassa laissa huomioon otettuja menettelytapoja. Tämän vuoksi on tarpeen säätää rangaistavaksi toisen hengen tai terveyden vaarantaminen siihen menettelytapaan katsomatta, jolla vaara on aiheutettu. Tällainen säännös, jota ei sisälly nykyiseen rikoslakiin, on ehdotettu otettavaksi tähän pykälään. Vastaavanlainen säännös sisältyy myös Ruotsin uuteen rikoskaareen (BrB 3: 9).

Käytännöllisessä elämässä esiintyy pakostakin toimintoja, joihin liittyy vaaran mahdollisuus. Sen vuoksi näyttää tarpeelliselta rajoittaa subjektiivisessa suhteessa rangaistavuus tapauksiin, joissa törkeä tuottamus jää aiheuttajan syyksi. Ilmeistä on myös, että rangaistavuudelle objektiivisessa suhteessa on edellytykseksi asetettava, että hengelle tai terveydelle aiheutettu vaara on ollut vakavaa

laatua. Sen ilmaisemiseksi on pykälään otettu sanat "saa aikaan vakavan vaaran".

Useiden rikoslain 34 ja 44 luvun säännösten mukaan rangaistaan tuottamuksellisia, luonteeltaan vaarallisiksi katsottavia tekoja ja laiminlyöntejä, joissa konkreettisen vaaran aiheutuminen toisen hengelle tai terveydelle ei ole teon tai laiminlyönnin rangaistavuuden edellytys. Esimerkkeinä sellaisista säännöksistä mainittakoon 34 luvun 8 §:n 3 momentti, 10 §:n 3 momentti, 13 §:n 3 momentti ja 14 §:n 3 momentti sekä 44 luvun 1, 5, 7 ja 17 §. Näissä tapauksissa on rangaistusasteikko tuntuvasti lievempi kuin ehdotetussa 21 luvun 15 §:ssä. Jos vastaavanlaisissa tapauksissa on törkeällä huolimattomuudella aiheutettu toisen hengelle tai terveydelle vakava vaara, olisi, rikosten ideaalikonkurrenssista voimassa olevia säännöksiä soveltaen, rangaistus määrättävä viimeksi mainitun pykälän nojalla, jossa enimmäisrangaistus on korkeampi. Jos sen sijaan muualla laissa on kysymyksessä olevaan tekoon sovellettava ankarampi rangaistusasteikko, jää ehdotetun 21 luvun 15 §:n soveltaminen tarpeettomaksi. Tämän vuoksi pykälässä on maininta siitä, että sitä on sovellettava vain, mikäli teosta ei ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta.

16 §. Rikoslain 44 luvun 2 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntirikos, jota oikeustieteellisessä kirjallisuudessa on nimitetty todellisessa hengenvaarassa olevan henkilön auttamatta jättämiseksi, saattaa esiintyä muodossa, joka osoittaa tekijässä niin suurta yhteiskunnanvastaisuutta, että hänen tuomitsemisensa voimassa olevan lain mukaisesti vain sakkorangaistukseen ei voi tyydyttää oikeustajuntaa. Tällaisia törkeämpiä tapauksia silmällä pitäen on katsottu tarpeelliseksi muuttaa käsiteltävänä olevaa rangaistussäännöstä niin, että puheena olevasta rikoksesta saattaa seurata myös vankeutta enintään kuusi kuukautta. Kun tämä rikostunnusmerkistö liittyy läheisesti 15 §:ssä olevaan ja muihinkin tässä luvussa oleviin tunnusmerkistöihin ja rikoksen voidaan katsoa kohdistuvan auttamatta jätetyn henkeen, puheena oleva rangaistussäännös ehdotetaan otettavaksi 21 lukuun. Samalla ehdotetaan 44 luvun 2 § kumottavaksi.

17 §. Aikaisemmin on jo mainittu, että ns. seurausvastuurikoksissa ehdotetaan rangaistusvastuu rajoitettavaksi sellaiseen seuraukseen, joka on ollut rikoksentekijän ennalta varottavissa. On selvää, että tämä rajoitus ei vaikuta vahingonkorvausvelvollisuuteen, jonka laajuus määräytyy rikoslain 9 luvussa olevien säännöksien mukaan.

Rikoslain 21 luvun 13 §:n 1 momentissa on nykyisin säädetty, että milloin kuolemaan johtaneessa taikka vaikean tai vaikeata pienemmän vamman aiheuttaneessa taikka lievässä pahoinpitelyssä tahi tappelussa pahoinpitelijä tai tappeluun osaa ottanut on käyttänyt ampuma- tai teräasetta taikka hengenvaarallista astaloa, sanottua seikkaa on teosta rangaistusta määrättäessä pidettävä erittäin raskauttavana asianhaarana. Syynä siihen, että tällainen rangaistuksen nostamisperuste on otettu lakiin, on ollut se, että mainitunlaisen aseen käyttäminen ilmentää tekijässä rikollisen mielenlaadun erityistä voimakkuutta ja tekee teon vaaralliseksi. Tällainen säännös on katsottu edelleenkin tarpeelliseksi, mutta on se saatettu nykyaikaista kielenkäyttöä vastaavaan asuun. Säännöksessä on luovuttu suomenkielessä perin harvinaisesta sanasta "astalo" ja korvattu se sanalla "väline". Sanonnalla "hengenvaarallinen väline" tarkoitetaan siten jokaista esinettä, joka soveltuu surmaamisen välikappaleeksi, tapahtuipa surmaaminen väkivaltaisesti esim. lyömä- tai ampuma-asetta käyttäen taikka muulla tavoin, välineenä esim. räjähdysaine tai myrkky. Ehdotetusta säännöksestä ilmenee myös ajatus, että käytetyn aseenkin on oltava hengenvaarallinen.

18 §. Tämä pykälä vastaa muutoin nykyistä rikoslain 21 luvun 14 §:ää, paitsi että viralliselle syyttäjälle on ehdotettu annettavaksi oikeus nostaa syyte pahoinpitelystä, joka kohdistuu viittätoista vuotta nuorempaan lapseen taikka jossa on käytetty asetta tahi muuta hengenvaarallista välinettä.

Henkeen ja ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvista tuottamuksellisista rikoksista on voimassa olevan lain mukaan vain kuolemantuottamus virallisen syytteen alainen. Kun vaikea vamma, niin kuin aikaisemmin on sanottu, aiheuttaa loukatun yhteiskunnallisen tehtävän täyttämiskyvyn huomattavan heikkenemisen, on katsottu olevan syytä asettaa sellaisen vamman tuottamus virallisen syytteen alaiseksi.

Rikoslain 21 luvun 7 §:ssä säädetään rangaistus sille, joka ilman surmaamisen aiko-

musta, toista vahingoittaakseen saattaa häneen myrkkyä tai muuta vaarallista ainetta. Säännöksen tarpeellisuutta harkittaessa on päädytty siihen tulokseen, että pahoinpitelyä koskevat säännökset tarjoavat riittävät keinot mainitun rikoksen rankaisemiseen, joten myrkyttämistä koskeva säännös on jätetty ehdotuksesta pois. Tämä seikka aiheuttaa sen muutoksen, että henkilö, joka vahingoittaakseen toisen terveyttä on saattanut tämän elimistöön myrkkyä, voisi rikoslain 4 luvun 2 §:n mukaan päästä rangaistuksesta niin sanotulla tehokkaalla katumisella eli estämällä omasta tahdostaan myrkyn vahingoittavan vaikutuksen syntymisen. Häntä ei siis tuomittaisi rangaistukseen pahoinpitelyn yrityksestä. Nykyisen lain mukaan tehokas katuminen ei ole ollut mahdollista rikoksen tultua täytetyksi myrkyn saattamisella toisen elimistöön. Huomattakoon, että rikoslain 34 luvun 15 §:ään jäisi edelleen yleisvaarallista vedenottopaikan tai ravinto- yms. aineen myrkyttämistä koskeva säännös.

Rikoslain 20 luvun 13 §, joka koskee kuppataudin tartuttamista toiseen avioliiton ulkopuolella tapahtuvassa yhdynnässä, on ehdotettu kumottavaksi. Pahoinpitelyrikosten (ehdotuksen 21: 8, 9 ja 10) tunnusmerkistöihin on lisätty maininta siitä, että ruumiinvamma voidaan saada aikaan muullakin tavoin kuin väkivaltaisella pitelemisellä, ja ehdotetun 21 luvun 9 §:n 4 momentin mukaan voidaan myös tauti tai siihen rinnastettava ruumiin taikka ruumiillisen tai henkisen terveyden vahingoittuminen ottaa huomioon. Näin ollen on selvää, että kuppataudin ja muunkin sukupuolitaudin tahallinen tartuttaminen on ehdotuksen mukaan pahoinpitelyrikoksena rangaistava teko. Jos tarttuvalla asteella olevaa sukupuolitautia sairastava henkilö tuottamuksellisesti tartuttaa taudin toiseen, olisi teko ehdotuksen puheena olevan luvun 12 §:n mukaan vamman tuottamuksena rangaistava. Näin ollen ei lakiehdotus rikoslain 20 luvun 13 §:n kumoamisesta huolimatta merkitsisi tuohon lainkohtaan perustuvan kriminalisoinnin poistamista, vaan kriminalisointi päin vastoin laajenisi käsittämään muunkin sukupuolitaudin kuin kuppataudin tartuttamisen, ja myös henkilö, joka tartuttaa aviopuolisoonsa sellaisen taudin, olisi tuomittava rangaistukseen pahoinpitelyrikoksesta tai vamman tuottamuksesta.

Edellä selostetusta käy ilmi, että ehdotuksen 21 luvun pahoinpitelyrikoksia koskevien säännösten mukaan rangaistaisiin muidenkin vaarallisten tautien kuin sukupuolitautien tahallinen ja tuottamuksellinen toiseen tartuttaminen. Pahoinpitelyrikoksia koskevien säännösten soveltamisen näissä tapauksissa olisi tietenkin tapahduttava varovaisuutta noudattaen siten, ettei sairasta henkilöä, joka olosuhteiden pakosta on ollut kosketuksessa muiden ihmisten kanssa, tuomita rangaistukseen pelkästään siitä syystä, että tauti on tarttunut. Tahallisesta pahoinpitelyrikoksesta rankaiseminen edellyttäisi, että tartunta on sairaalle tahallisena syyksi luettava, ja vamman tuottamukseen syyllistyisi vastaavasti ainoastaan se, joka selvästi velvollisuutensa vastaisesti menetellen aiheuttaa taudin tarttumisen.

Kulkutaudin tartuttamisesta tahallisesti tai rikkomalla sellaisten tautien leviämisen estämiseksi annettuja määräyksiä on säädetty rangaistus rikoslain 34 luvun 16 §:ssä.

22 luku.

Lapsenmurhasta.

Useita nykyiseen rikoslain 22 lukuun sisältyviä säännöksiä on ehdotuksessa sijoitettu 21 lukuun, niin kuin edellä on mainittu.

Rikoslain 22 luvun 2 §:ssä säädetään, että luvattomasta sekaannuksesta raskaaksi tullut nainen, joka huolimattomuudellaan tai varomattomuudellaan tuottaa kuoleman sikiölleen, oikeastaan lapselleen, on tuomittava rangaistukseen kuolemantuottamuksesta. Laissa oleva säännös, jonka mukaan naisen huolimattomuus tai varomattomuus voi ilmetä jo ennen lapsen syntymistä sillä tavalla, että nainen "synnyttämisen ajaksi on etsinyt yksinäisyyttä" ja siten saattanut itsensä avuttomaan tilaan, on ainoa seikka, mikä voi puolustaa säännöksen pysyttämistä laissa. Järkevän tulkinnan avulla voitaneen sanotunlainen ennen synnytystä tapahtuva huolimattomuus tai varomattomuus rangaista tuottamuksellisena rikoksena ilman nimenomaista säännöstäkin. Sen vuoksi ei puheena olevaa tunnusmerkistöä ole otettu ehdotukseen.

Rikoslain 22 luvun 3 §:ssä tarkoitettu rikos, kuoleman tuottaminen luvattomasta sekaannuksesta siitetylle lapselle makaajan taikka lapsen äidin vanhempain tai äidin isännän tai emännän puolelta, on nykyisin perin harvinainen. Säännös on pe-

räisin isäntävaltaiselta ajalta, jolloin lapset ja palkolliset olivat riippuvaisuussuhteessa perheen päämieheen toisella tavalla kuin nykyisin. Avioliiton ulkopuolella raskaaksi tullut nainen joutunee enää vain harvoin senkaltaiseen hädänalaiseen asemaan, jota tässä lainkohdassa tarkoitetaan. Mikäli on kysymys makaajan asettamisesta rikosoikeudelliseen vastuuseen, on otettava huomioon hänen voivan olla tietämätön siitä, että juuri hän on raskauden aiheuttaja. Sen vuoksi on tämä rikostunnusmerkistö jätetty lakiehdotuksesta pois.

Edellä lakiehdotuksen 21 luvun 14 §:n perustelujen kohdalla on esitetty syyt, joiden johdosta rikoslain 22 luvun 8 §:ssä nykyisin olevia säännöksiä ei ole otettu lakiehdotukseen.

Rikoslain 22 luvun 9 §:ssä oleva säännös avioliiton ulkopuolella raskaaksi tullutta naista koskevien rangaistussäännösten soveltamisesta eräissä tapauksissa on tehtyjen muutosehdotusten johdosta käynyt tarpeettomaksi.

Koska kaikki rikoslain nykyisessä 22 luvussa olevat säännökset on ehdotettu joko siirrettäviksi 21 lukuun tai tarpeettomiksi katsottuina jätetty lakiehdotukseen ottamatta, tulisi koko 22 luku kumottavaksi.

23 luku.

Kaksintaistelusta.

Maassamme ei rikoslain voimassaoloaikana ole tiettävästi esiintynyt kaksintaisteluja, joten tämän luvun säännökset ovat jääneet käytännössä soveltamatta. Sen vuoksi on pidetty tarpeettomana erityisen kaksintaistelua koskevan säännöstön ottamista lakiin. Jos maassamme vastaisuudessa toimeenpannaan jokin kuoleman aiheuttava kaksintaistelu, olisi surmaaja rangaistava lakiehdotuksen mukaan yleensä murhasta, ja kaksintaisteluun johtaneiden syiden sekä muiden olosuhteiden perusteella olisi yksittäistapauksessa ratkaistava, onko edellytyksiä soveltaa ehdotetun 21 luvun 2 §:n 2 momentissa olevaa lievempää rangaistusasteikkoa.

Milloin kaksintaistelusta ei ole ollut seurauksena kuolema, mutta olosuhteista käy selville, että taistelijain tai toisen heistä tarkoituksena on ollut surmata vastustajansa, olisi tekijä lakiehdotuksen mukaan tuomittava rangaistukseen murhan yrityksestä. Sekundantit ja muut henkilöt, jotka ovat avustaneet kaksintaistelun toimeenpanemisessa, voitaisiin niin ikään tuomita rangaistukseen avunannosta surmaamiseen rikoslain avunantoa koskevien säännösten nojalla, mikäli heidän toimintansa ei ole rajoittunut humanitääriseen vahingoittuneen auttamiseen.

Jos kaksintaistelun osanottajien tarkoituksena sen sijaan ei ole ollut surmata vastustajaansa, on kysymyksessä pahoinpitelyrikos. Kun lakiehdotukseen ei ole sisällytetty erityistä säännöstä pahoinpitelystä kaksintaistelussa, olisi rikokseen, ottaen huomioon sillä aiheutetun seurauksen laatu ja olosuhteet sen tapahtuessa, sovellettava ehdotettuja rikoslain 21 luvun 8, 9 tai 10 §:n säännöksiä.

Selostetuista syistä ehdotetaan rikoslain 23 luku kumottavaksi.

25 luku.

Vapauteen kohdistuvista rikoksista.

12 §. Pakottamisrikoksen rangaistusasteikon tarkistaminen on katsottu tässä yhteydessä asianmukaiseksi. Samalla ehdotetaan pykälän kieliasuun eräitä muutoksia.

13 §. Tämän pykälän mukaan rangaistaan nykyisin henkilöä, joka uhkaa tehdä rikoksen toista vastaan, asianhaarain ollessa sellaiset, että ne tekevät uhkauksen täyttämisen todennäköiseksi. Rikoslaissa on useita muitakin rangaistussäännöksiä, joiden mukaan toisen uhkaaminen on säädetty rangaistavaksi. Niinpä voidaan ryöstönä tai kiristämisenä (RL 31: 1—4) rangaistava anastamisrikos toteuttaa siten, että rikoksen uhrin puolustautuminen estetään häntä uhkaamalla. Virkamiehen väkivaltainen vastustaminen (RL 16:1) voi niin ikään tapahtua uhkausta käyttäen. Erityisesti on rikoslain 25 luvussa kriminalisoiduille, toisen vapauteen kohdistuville rikoksille ominaista se, että rikoksen tekemisessä usein käytetään uhkausta (RL 25:1, 4, 6, 7 ja 12). Rikoslain 25 luvun 13 §:n soveltaminen edellyttää, että se paha, jolla pelottelemalla uhkaaja koettaa vaikuttaa uhriinsa, on sinänsä rikos sekä että uhkaus ei samalla toteuta ryöstön, kiristämisen, virkamiehen väkivaltaisen vastustamisen, väkisinmakaamisen tai muun sellaisen erityisen rikoksen tunnusmerkistöä.

Pakottamisrikoksesta (RL 25:12) poikkeaa rikoksella uhkaaminen siten, että jos uhattu rikoksentekijän pelottamana suostuu tekemään, sietämään tai tekemättä jättämään jotakin, on teko katsottava pakottamiseksi, mutta jos hän ei taivu uhkaajan vaatimukseen, on tekijää rangaistava rikoslain 25 luvun 13 §:n nojalla, työsopimuslain 35 §:ssä tarkoitettua poikkeustapausta lukuun ottamatta. Sitä paitsi voidaan rikoksella uhkaamiseen syyllistyä esittämättä uhatulle mitään vaatimusta, ja pakottamisrikos voidaan tehdä muullakin tavoin kuin rikoksella uhaten.

Nykyisen rikoslain 21 luvun 13 §:n 2 momentin mukaan katsotaan rikoksella uhkaaminen, joka tapahtuu uhkaajan ollessa kiihtyneessä mielentilassa, "vihapäissään", tähtäämällä toista aseella tai muulla hengenvaarallisella välineellä, toisen henkeen tai ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvaksi rikokseksi. Tämä johtuu ehkä siitä, että teon ei ole katsottu pääasiallisesti kohdistuvan uhatun psyykeen, vaan ensi sijassa saattavan uhatun ruumiillisen koskemattomuuden vaaraan. Käytännöllistä tarvetta säilyttää aseen nostaminen toista vastaan eri rikoksena ei näytä olevan. Selostetuista syistä ehdotetaan, samalla kun aseen nostamista koskeva, nykyisin rikoslain 21 luvun 13 §:n 2 momentissa oleva rangaistussäännös on jätetty pois lakiehdotuksesta, 25 luvun 13 §:ään sisällytettäväksi maininta aseen nostamisesta toista vastaan yhtenä tässä lainkohdassa tarkoitetun rikoksen tekomuotona. Tällaisetta maininnattakin olisi aseen nostaminen toista vastaan katsottava puheena olevan lainkohdan mukaan rangaistavaksi teoksi. Kun laissa kuitenkin on vanhastaan ollut eri säännös aseen nostamisesta, on pykälän täydentäminen ehdotetulla tavalla selvyyden vuoksi paikallaan. Ruotsin uudessa rikoskaaressa on aseella uhkaaminen sisällytetty rikoksella uhkaamista tarkoittavaan rangaistussäännökseen, joka on sijoitettu rauhaa ja vapautta loukkaavia rikoksia koskevaan neljänteen lukuun (BrB 4: 5).

Rikoslain 25 luvun 13 §:n nykyisen sanamuodon mukaan voi se rikos, jolla uhataan, olla mikä rangaistava teko tahansa. Mainitulla rangaistussäännöksellä pyritään suojelemaan kansalaisia sellaisilta uhkauksilta, jotka ovat omiaan synnyttämään pelkoa ja voivat antaa aiheen jokapäiväisiä toimia häiritsevään varuillaanoloon tai erityisiin varokeinoihin. Tällaista pelkoa ja varokeinoja aiheuttavat ennen kaikkea uhkaukset, jotka saattavat uhatun odottamaan joko häneen itseensä tai toiseen, hänelle ehkä läheiseen henkilöön kohdistuvan henkirikoksen tai törkeän pahoinpitelyrikoksen tapahtumista. Pelkoa herättävä voi myös olla esim. siveellisyysrikoksen tai laittoman vapaudenriiston tekemistä koskeva uhkaus, joka saattaa uhatun tuntemaan epävarmuutta ruumiillisesta koskemattomuudestaan tai henkilökohtaisesta vapaudestaan. Nämä oikeushyvät on katsottava henkilökohtaisen turvallisuuden käsitteeseen sisältyviksi. Lisäksi voidaan toisen mielenrauhaa järkyttää uhkaamalla riistää häneltä hänen omaisuutensa. Sen sijaan muunlaisen rikoksen tekemistä koskevalla uhkauksella voitaneen tuskin katsoa olevan niin pelottavaa vaikutusta, että rangaistuksen tuomitsemiseen pelkästään uhkauksen esittämisestä olisi riittävää aihetta. Sen vuoksi ehdotetaan puheena olevan pykälän sanamuotoa siten muutettavaksi, että rangaistussäännös koskisi vain tapauksia, joissa toista uhataan henkeen, terveyteen tai muuhun henkilökohtaiseen turvallisuuteen taikka omaisuuteen kohdistuvan rikoksen tekemisellä.

Eri ihmisten alttius uhkauksille voi olla varsin erilainen. Se, minkä yksi käsittää leikkipuheeksi, voi saattaa toisen kauhun valtaan. Rikoksella uhkaamisena rangaistava teko olisi kuitenkin arvosteltava sen henkilön kannalta, johon uhkaus on kohdistunut. Kun lain nykyisestä sanamuodosta voidaan tehdä sellainen johtopäätös, että uhkauksen vakavuutta arvioitaessa olisi käytettävä jonkinlaista yleistä mittapuuta, ehdotetaan pykälän sanamuotoa tässä kohdin selvennettäväksi.

Rikoksella uhkaamisesta voidaan nykyisen lain mukaan tuomita enintään 50 päiväsakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta. Kun tällainen rikos voi olla laadultaan törkeä ja saattaa uhatun suunniltaan pelosta, on rangaistusasteikon ylärajan korottaminen katsottu tarpeelliseksi. Myös muiden pohjoismaiden rikoslaeissa on vastaavan rikoksen enimmäisrangaistus kaksi vuotta vankeutta. Sakkorangaistuksen käytön rajoittaminen määriltään pieniin sakkoihin, niin kuin nykyisessä laissa, ei näytä asianmukaiselta.

Ruotsin uudessa rikoskaaressa on puheena olevasta rikoksesta käytetty nimitystä "olaga hot". Kun tuota nimitystä on pidettävä onnistuneena, on lakiehdotuksessa käytetty sitä vastaavaa suomenkielistä nimitystä "laiton uhkaus".

Rangaistusuhan korottamisesta edellä mainituin tavoin seuraisi, että laittomasta uhkauksesta voitaisiin tuomita ankarampi rangaistus kuin rikoslain 25 luvun 12 §:n mukaan pakottamisesta. Se ei ole asianmukaista, koska pakottamista on pidettävä ainakin yhtä raskaana rikoksena kuin uhkausta. Nykyisen lain säätämä rangaistusuhka pakottamisrikoksesta näyttää olevan liian lievä. Sen vuoksi ehdotetaan tässä yhteydessä puheena olevan luvun 12 §:ssä olevaa rangaistusasteikkoa tarkistettavaksi, niin kuin edellä on mainittu.

14 §. Rikoslain 25 luvun 14 §:n 2 momentin mukaan on rikoksella uhkaaminen asianomistajarikos, ts. virallinen syyttäjä ei saa tehdä siitä syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi. Aseen nostaminen toista vastaan on rikoslain 21 luvun 14 §:n 1 momentissa olevan säännöksen mukaan myös asianomistajarikos. Jos rikos kuitenkin on tehty yleisellä tiellä, kadulla, torilla tai muussa julkisessa paikassa taikka julkisessa toimituksessa tai kokouksessa taikka viranomaisen edessä taikka jos rikoksen on tehnyt virkamies virkaansa toimittaessaan tahi se, jota pidetään rangaistus- tai työlaitoksessa taikka muussa sen kaltaisessa laitoksessa, on rikos virallisen syytteen alainen. Ruotsin uuden rikoskaaren ja Tanskan rikoslain mukaan on laiton uhkaus pantavissa syytteeseen ilman asianomistajan tekemää ilmiantoa. Norjassa taas on pääsääntönä, että rikos on asianomistajarikos, mutta milloin yleinen etu vaatii, voi virallinen syyttäjä nostaa siitä syytteen ilman asianomistajan ilmiantoa.

Laittoman uhkauksen määrääminen virallisen syytteen alaiseksi rikokseksi perustunee siihen näkökohtaan, että uhattu usein on sellaisessa asemassa, ettei hän uskalla tehdä ilmiantoa rikoksesta. Toisaalta vaatii uhatun etu usein, ettei rikoksesta nosteta syytettä. Suomen osalta ei näytä olevan aihetta poiketa siitä vanhastaan voimassa olevasta säännöstä, että rikoksella uhkaaminen on asianomistajarikos. Mikäli uhkaaminen kuitenkin tapahtuu sellaisessa paikassa tai sellaisissa olosuhteissa kuin rikoslain 21 luvun 14 §:n 1 momentissa (lakiehdotuksessa 21: 18) mainitaan, vaatii yleisen järjestyksen ylläpitäminen, että rikoksesta voidaan nostaa syyte, vaikka asianomistaja ei ilmoitakaan sitä syytteeseen pantavaksi. Sen vuoksi ehdotetaan 25 luvun 14 §:n 2 momenttia vastaavasti muutettavaksi.

34 luku.

Yleistä vaaraa aiheuttavista rikoksista.

17 §. Kun tämä pykälä nykyisessä muodossaan viittaa 21 luvun 6 §:ään, jota ehdotuksessa vastaa sanotun luvun 13 §, ehdotetaan viittaukseen vastaava muutos.

Laki sotaväen rikoslain muuttamisesta.

Henkeen ja ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvien rikosten rankaisemista koskevan lainsäädännön uudistamisen johdosta olisi tehtävä muutoksia myös sotaväen rikoslakiin. Kun rikoslain 21 luvun 1 ja 2 §:n mukaista murhan ja tapon välistä käsiterajaa ehdotetaan tarkistettavaksi, olisi vastaava muutos tehtävä sotaväen rikoslain 103 §:ään, joka koskee esimiehen tai esimiehen vertaisen surmaamista. Sen vuoksi ehdotetaan mainitun pykälän sanamuotoa siten muutettavaksi, että murhan ja tapon käsiteraja olisi siinä sama kuin rikoslain 21 luvussa. Kun sotaväen rikoslaissa on kuolemanrangaistus säädetty seuraamukseksi monista eri rikoksista ja tuon lain säännökset on suurelta osalta laadittu sota-aikaa mielessä pitäen, lakiehdotuksessa mainitaan 103 §:ssä tarkoitettujen henkirikosten seuraamuksena kuolemanrangaistus, vaikka sitä ei rauhan aikana voida tuomita eikä panna täytäntöön.

Sotaväen rikoslain 109 §:ssä on säädetty erityinen rangaistus sotilaiden kaksintaistelusta. Kun kaksintaistelua koskevat rangaistussäännökset ehdotetaan yleisestä rikoslaista poistettaviksi, ei niitä vastaavan säännöksen säilyttämistä sotaväen rikoslaissa voida enää pitää tarpeellisena.

Laki tieliikennelain muuttamisesta.

Tieliikennelain 8 §:ssä on viittaus rikoslain 21 luvussa oleviin kuoleman tai vaikean ruumiinvamman tuottamusta koskeviin sään-

nöksiin. Kun mainittu luku nyt ehdotetaan uudistettavaksi, olisi viittaus vastaavasti muutettava.

Pohjoismaiden neuvoston 10. istunnon yhteydessä 23 päivänä maaliskuuta 1962 viiden pohjoismaan kesken solmitussa yhteistyösopimuksessa, ns. Helsingin sopimuksessa, on mm. edellytetty, että sopimuspuolet pyrkivät yhdenmukaistamaan rikosta ja rikoksen seuraamuksia koskevat säännöksensä. Täydellisen yhdenmukaisuuden saavuttaminen ei ole mahdollista ilman yhteispohjoismaisia neuvotteluja ja yhteisesti suoritettua lainvalmistelutyötä. Rikoslain rangaistussäännösten osalta tällaisia neuvotteluja ja yhteistä valmistelua ei ole vielä aloitettu. Siitä huolimatta on pidettävä tärkeänä, että sopimusmaissa erikseen suoritetuissa lainmuutoksissa ei lainsäädäntöjä kehitetä eri suuntiin niin, että eroavuudet rikoslakien välillä kasvavat. Osittaisuudistustenkin yhteydessä näitä eroja olisi sen sijaan pyrittävä pienentämään. Henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia koskevissa rangaistussäännöksissä Suomen ja muiden pohjoismaiden lainsäädännössä havaittavien erojen pienentäminen, Suomessa vallitsevat olosuhteet sekä niihin perustuvat rikospoliittiset ja rikosoikeudelliset näkökohdat huomioon ottaen, on ollut tavoitteena esitystä valmisteltaessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

rikoslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan rikoslain 20 luvun 13 §, 22 ja 23 luku, 25 luvun 3 § ja 44 luvun 2 § sekä muutetaan rikoslain 21 luku, 25 luvun nimike, 12 ja 13 §, 14 §:n 2 momentti sekä 34 luvun nimike ja 17 § näin kuuluviksi:

21 luku.

Henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista.

1 §.

Joka tahallaan surmaa toisen, tuomittakoon taposta kuritushuoneeseen määräajaksi, vähintään kahdeksaksi vuodeksi. Jos rikos tapahtuu olosuhteissa, jotka osoittavat tekijässä suurta raakuutta, häikäilemättömyyttä tai vaarallisuutta, olkoon rangaistus elinkausi kuritushuonetta.

Jos surmattu on ilman rikoksentekijän syytä hänet välittömästi ennen surmaamista vihastuttanut väkivaltaisuudella, jota ei ole pidettävä vähäisenä, tai törkeällä loukkauksella, taikka jos rikos on muuten tehty lieventävissä olosuhteissa, olkoon rangaistus kuritushuonetta määräaika, vähintään neljä vuotta.

Yritys on rangaistava.

2 §.

Milloin tahallinen surmaaminen:

1) perustuu rikoksentekijän vakaaseen harkintaan;

2) suoritetaan muun rikoksen edistämiseksi tai rikoksentekijän ilmitulon tai kiinni joutumisen estämiseksi; tahi

3) tapahtuu himon kiihottamiseksi tai tyydyttämiseksi tahi omanvoitonpyynnöstä; taikka

4) jos virkamies surmataan hänen ollessaan virkansa puolesta ylläpitämässä järjestystä ja turvallisuutta;

tuomittakoon rikoksentekijä murhasta kuritushuoneeseen elinkaudeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Jos 1 momentin 1 tai 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa murhan on, huomioon ottaen tekoon johtaneet syyt, katsottava tapahtuneen lieventävissä olosuhteissa, olkoon rangaistus kuritushuonetta määräaika, vähintään kuusi vuotta.

Yritys on rangaistava.

3 §.

Joka surmaa toisen tämän omasta vakaasta pyynnöstä, tuomittakoon pyynnöstä surmaamisesta vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi taikka kuritushuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

4 §.

Joka taivuttaa tai viettelee taikka tahallaan auttaa toista tekemään itsemurhan, tuomittakoon, jos toinen surmaa itsensä tai sitä yrittää, itsemurhan edistämisestä vankeuteen taikka kuritushuoneeseen enintään neljäksi vuodeksi. Jos olosuhteet ovat lieventävät, voidaan rikoksentekijä, joka on samalla yrittänyt surmata itsensä, jättää rangaistukseen tuomitsematta.

Jos rikos tehdään omanvoitonpyynnöstä, tuomittakoon rikoksentekijä törkeästä itsemurhan edistämisestä kuritushuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi.

5 §.

Nainen, joka synnyttäessään tai sen jälkeen, ollessaan vielä synnytyksen aiheuttamassa ruumiillisen tai henkisen uupumuksen tilassa, tahallaan surmaa lapsensa, tuomittakoon lapsentaposta kuritushuoneeseen enintään kahdeksaksi vuodeksi taikka vankeuteen.

Yritys on rangaistava.

Tähän rikokseen osallinen rangaistaan niin kuin murhaan tai tappoon osallinen.

6 §.

Nainen, joka tahallaan surmaa tai surmauttaa sikiönsä, tuomittakoon sikiönlähdetyksestä vankeuteen. Milloin olosuhteet ovat lieventävät, voidaan hänet jättää rangaistukseen tuomitsematta.

Yritys on rangaistava.

Tähän rikokseen osallinen rangaistaan niin kuin sikiöntappoon osallinen.

7 §.

Jos joku muu kuin nainen itse tahallaan surmaa naisen sikiön, tuomittakoon rikoksentekijä sikiöntaposta kuritushuoneeseen enintään neljäksi vuodeksi tai vankeuteen.

Jos rikos tapahtuu maksua tai muuta hyvitystä vastaan taikka naisen tahtomatta, tuomittakoon rikoksentekijä törkeästä sikiöntaposta kuritushuoneeseen enintään kahdeksaksi vuodeksi.

Tässä pykälässä mainittujen rikosten yritys on rangaistava.

8 §.

Joka tahallaan pahoinpitelee tai muulla tavoin vahingoittaa toista niin, että tämä sen johdosta kuolee, tuomittakoon, jollei kuolema ole rikoksentekijälle tahallisena syyksi luettava, kuoleman aiheuttaneesta pahoinpitelystä kuritushuoneeseen määräajaksi, vähintään kahdeksi vuodeksi.

Jos surmattu on ilman rikoksentekijän syytä hänet välittömästi ennen surmaamista vihastuttanut väkivaltaisuudella, jota ei ole pidettävä vähäisenä, tai törkeällä loukkauksella tahi jos pahoinpitely on ollut sen laatuinen, ettei tekijällä ole ollut todennäköistä syytä varoa kuoleman siitä aiheutuvan, taikka jos olosuhteet muutoin ovat lieventävät, olkoon rangaistus kuritushuonetta enintään neljä vuotta taikka vankeutta vähintään kuusi kuukautta.

9 §.

Jos joku tahallaan pahoinpitelee tai muulla tavoin vahingoittaa toista niin, että tämä siitä saa vaikean ruumiinvamman tai ankaria tuskia taikka jos pahoinpitelyä tai vahingoittamista muuten teon raakuuden tai häikäilemättömyyden vuoksi on pidettävä törkeänä, tuomittakoon rikoksentekijä törkeästä pahoinpitelystä kuritushuoneeseen enintään kahdeksaksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos aiheutetun seurauksen perusteella törkeäksi katsottava pahoinpitely on tapahtunut lieventävissä olosuhteissa, olkoon rangaistus kuritushuonetta enintään neljä vuotta taikka vankeutta.

Vaikealla ruumiinvammalla tarkoitetaan puhekyvyn, näön tai kuulon menettämistä tai huomattavaa heikkenemistä, muuta vaikeaa vikaa tai ruumiinvirhettä, raskauden keskeytymistä naisen tahtomatta, pysyväistä tai pitkäaikaista vaikeaa terveydenhaittaa, haavaa tai tautia, joka on aiheuttanut hengenvaaran tahi jota kokemuksen mukaan on pidettävä luonteeltaan hengenvaarallisena, taikka muuta näihin rinnastettavaa ruumiin tahi ruumillisen tai henkisen terveyden vahingoittumista.

10 §.

Joka tahallaan pahoinpitelee tai muulla tavoin vahingoittaa toista, tuomittakoon, jollei teko ole 8 tai 9 §:n mukaan rangaistava, pahoinpitelystä vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi tai sakkoon.

11 §.

Jos tappelussa tai hyökkäyksessä, johon useat ottavat osaa, joku surmataan taikka

jotakuta pahoinpidellään niin, että tämä siitä saa 9 §:ssä tarkoitetun vaikean ruumiinvamman, tuomittakoon jokainen tappeluun tai hyökkäykseen osaa ottanut tappelusta joko kuritushuoneeseen enintään neljäksi vuodeksi tai vankeuteen taikka, jos olosuhteet ovat lieventävät, sakkoon.

Milloin tappelua sen rajuuden tai siinä käytettyjen aseiden johdosta on pidettävä törkeänä eikä saada selville, kuka rikokseen osaa ottaneista on syyllistynyt myös surmaamiseen tai törkeään pahoinpitelyyn, tuomittakoon jokainen heistä törkeästä tappelusta kuritushuoneeseen enintään kuudeksi vuodeksi.

Tässä pykälässä säädettyä rangaistusta ei tuomita sille, joka yksinomaan puolustautuu hyökkäystä vastaan tai pelkästään erottaa tappelevia toisistaan.

12 §.

Joka huolimattomuudellaan tai varomattomuudellaan tuottaa toiselle kuoleman, tuomittakoon kuolemantuottamuksesta vankeuteen tai sakkoon taikka, jos tuottamus on törkeä, kuritushuoneeseen enintään neljäksi vuodeksi.

Ruumiinvamman tuottamuksesta tuomittakoon syyllinen, jollei vamma ole vähäinen, sakkoon tai enintään kahdeksi vuodeksi vankeuteen.

13 §.

Joka syyllistymällä sellaiseen tahalliseen rikokseen, joka on tehty toista pahoinpitelemällä tai joka on ollut ilmeiseksi vaaraksi toisen hengelle tai terveydelle, kuten kapina, ryöstö, väkisinmakaaminen, sikiöntappo, heitteillepano, murhapoltto, vaaran aiheuttaminen rautatien käytössä, taikka tällaisen rikoksen yritykseen, on aiheuttanut toiselle kuoleman, joka ei ole rikoksentekijälle tahallisena syyksi luettava, tuomittakoon sellaisesta kuoleman aiheuttaneesta rikoksesta kuritushuoneeseen määräajaksi, vähintään kahdeksi vuodeksi tai elinkaudeksi.

Jos rikoksesta aiheutuu vaikea ruumiinvamma, tuomittakoon rikoksentekijä sellaisesta vaikean vamman aiheuttaneesta rikoksesta kuritushuoneeseen määräajaksi taikka vankeuteen.

Rangaistusta tässä pykälässä tarkoitetusta rikoksesta määrättäessä otetaan huomioon, mitä rangaistuksen vähimmäismäärästä ja kansalaisluottamuksen menettämisestä on erikseen säädetty sen rikoksen seuraamuksena, jolla kuolema tai vaikea ruumiinvamma on aiheutettu.

14 §.

Joka saattaa toisen avuttomaan tilaan taikka sellaiseen tilaan jättää henkilön, josta hän on velvollinen huolehtimaan, tuomittakoon heitteillepanosta kuritushuoneeseen enintään neljäksi vuodeksi tai vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Jos rikos tehdään sellaisessa paikassa tai sellaisissa olosuhteissa, että ainoastaan vähäinen vaara avuttomaan tilaan saatetun tahi jätetyn hengelle tai terveydelle on tarjona, olkoon rangaistus vankeutta tai sakkoa.

15 §.

Joka tahallaan taikka törkeällä huolimattomuudellaan tai varomattomuudellaan saa aikaan vakavan vaaran toisen hengelle tai terveydelle, tuomittakoon, mikäli teosta ei ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vaaran tuottamuksesta sakkoon tai enintään kahdeksi vuodeksi vankeuteen.

16 §.

Joka, tietäen toisen olevan todellisessa hengenvaarassa, on tälle antamatta tai hankkimatta sellaista apua, minkä hän saattamatta itseään tai ketään muuta vaaraan voi saada aikaan, tuomittakoon pelastustoimen laiminlyönnistä sakkoon tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen.

17 §.

Milloin tämän luvun säännösten mukaan on sovellettava ankarampaa rangaistusasteikkoa siinä tapauksessa, että rikoksesta aiheutuu kuolema tai määrätynlainen ruumiinvamma, otetaan huomioon ainoastaan sellainen seuraus, joka rikoksen tapahtuessa oli rikoksentekijän varottavissa.

Milloin pahoinpitelyssä tai tappelussa rikoksentekijä käyttää asetta tai muuta hengenvaarallista välinettä taikka teko kohdistuu henkilöön, joka ammattiinsa tai toimeensa kuuluvan työn tai tehtävän vuoksi ei voi itseään puolustaa, katsotaan rikos tehdyksi raskauttavissa olosuhteissa. Tämä ei kuitenkaan, milloin olosuhteet muutoin ovat lieventävät, estä rikoksentekijän tuomitsemista sellaisissa olosuhteissa tehtyjen rikosten varalta säädetyn eri asteikon mukaan.

18 §.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 10 §:ssä tarkoitetusta pahoinpitelystä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi. Jos pahoinpitely tehdään yleisellä tiellä, kadulla, torilla tai muussa julkisessa paikassa taikka julkisessa toimituksessa tai kokouksessa tahi viranomaisen edessä taikka jos rikoksen tekee virkamies virkaansa toimittaessaan tahi henkilö, jota pidetään rangaistus- tai työlaitoksessa tahi muussa sellaisessa laitoksessa taikka jos pahoinpitely kohdistuu viittätoista vuotta nuorempaan lapseen tai pahoinpitelyssä käytetään asetta tai muuta hengenvaarallista välinettä, rikos on kuitenkin virallisen syytteen alainen.

Virallinen syyttäjä ei myöskään saa nostaa syytettä vaikeata pienemmän ruumiinvamman tuottamuksesta eikä vaaran tuottamuksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

25 luku.

Vapauteen kohdistuvista rikoksista.

12 §.

Joka, ilman laillista oikeutta, väkivallalla tai uhkauksella pakottaa toisen tekemään, sietämään tai tekemättä jättämään jotakin, tuomittakoon, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, pakottamisesta vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi tai sakkoon.

13 §.

Joka toista vastaan nostaa aseen tai muulla tavoin uhkaa toista rikoksella sellaisissa olosuhteissa, että uhatulla on perusteltu syy omasta tai toisen puolesta vakavasti pelätä henkilökohtaisen turvallisuuden tai omaisuuden olevan vaarassa, tuomittakoon, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, laittomasta uhkauksesta sakkoon tai enintään kahdeksi vuodeksi vankeuteen.

14 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Virallinen syyttäjä ei myöskään saa nostaa syytettä pakottamisesta eikä laittomasta uhkauksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi tai ellei rikos ole tapahtunut sellaisessa paikassa tai sellaisissa olosuhteissa kuin 21 luvun 18 §:ssä tarkoitetaan.

34 luku.

Yleistä vaaraa aiheuttavista rikoksista.

17 §.

Jos joku sellaisella tahallisella teolla, kuin edellä tässä luvussa mainitaan, aiheuttaa toiselle kuoleman tai vaikean ruumiinvamman, noudatettakoon mitä 21 luvun 13 §:ssä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

sotaväen rikoslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 30 päivänä toukokuuta 1919 annetun sotaväen rikoslain 109 § sekä muutetaan lain 103 § näin kuuluvaksi:

103 §.

Joka tahallaan surmaa esimiehensä tai esimiehen vertaisen, tuomittakoon taposta kuolemanrangaistukseen tai kuritushuoneeseen elinkaudeksi tai määräajaksi, vähintään neljäksi vuodeksi.

Jos rikosta on yleisen lain mukaan pidettävä murhana, tuomittakoon rikoksentekijä siitä kuolemanrangaistukseen tai kuritushuoneeseen elinkaudeksi ja kansalaisluottamuksensa menettäneeksi.

Yritys on rangaistava.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Laki

tieliikennelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä maaliskuuta 1957 annetun tieliikennelain (143/57) 8 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

8 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Milloin 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa kuljettajan huolimattomuudesta tai varomattomuudesta aiheutuu toiselle kuolema tai ruumiinvamma, sovelletaan lisäksi, mitä rikoslain 21 luvussa on säädetty sellaisen seurauksen tuottamuksellisesta aiheuttamisesta, kuitenkin niin, että rangaistusta voidaan, jos tuottamus on törkeä, korottaa kuolemantuottamuksesta enintään kahdeksaksi vuodeksi ja vaikean ruumiinvamman tuottamuksesta enintään kuudeksi vuodeksi kuritushuonetta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Oikeusministeri *A. Simonen.*

Hallituksen esitys Eduskunnalle säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain muuttamisesta.

Säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän, 7 päivänä kesäkuuta 1935 annetun lain (220/35) mukaan, jolla oikeudenhoitoa maaseudulla ja eräissä kaupungeissa järjestetään, on jokaisessa tuomiokunnassa kihlakunnantuomarin apuna tuomarinvirkaan vaadittavat opinnäytteet suorittanut notaari. Tuomiokunnassa esiintyvien, lainopillista koulutusta edellyttävien tehtävien suorittaminen on pääasiassa kihlakunnantuomarin ja notaarin huolena.

Kihlakunnantuomarin virkatehtäviin kuuluu myös käräjien toimittaminen. Kun tuomari yleensä kuitenkaan ei ehdi toimittaa kaikkia käräjiä, on laissa säädetty, että hovioikeus voi myöntää tuomarille vapautuksen tästä virkatehtävästä, jolloin hänelle on määrättävä sijainen. Tällaisen sijaisen, jona usein toimii notaari tai aikaisemmin notaarina ollut henkilö, pätevyydestä on annettu säännöksiä sekä mainitun lain 13 §:ssä että 7 päivänä toukokuuta 1943 tuomiokuntain hoidosta annetun asetuksen (394/43) 16 §:ssä. Niiden mukaan edellytetään sijaiselta muun muassa, että hän on joko varatuomari tai toiminut notaarina tahi seurannut käräjien toimittamista määrätyn ajan.

Vaikka edellä selostetuilla sijaisen pätevyydestä annetuilla säännöksillä onkin pyritty estämään kokemattomien harjoittelijoiden pääseminen kihlakunnantuomarin viransijaiseksi, liittyy tällaiseen viransijaisuusjärjestelmään kuitenkin oikeusturvaa vaarantavia epäkohtia. Näihin on Eduskunnassakin kiinnitetty eräissä yhteyksissä huomiota (Eduskunnan vastaukset hallituksen esityksiin N:o 2/1935 ja 123/1950).

Oikeuden puheenjohtajan kokemattomuudesta voi aiheutua monessa suhteessa haitallisia seuraamuksia varsinkin silloin, kun käräjillä on käsiteltävänä vastaajien tai syytettyjen lukumäärän tahi tosiasia-aineiston tai muun sellaisen seikan johdosta laaja tai esille tulevan lainsovellutuskysymyksen vuoksi vaikeasti ratkaistavissa oleva juttu. Tällaisiin juttuihin yleinen huomiokin helposti kiinnittyy.

Painavia näkökohtia voidaan siten esittää sen käsityksen puolesta, että sijaisjärjestelmää käräjien toimittamisessa olisi pyrittävä supistamaan. Käytännöllisistä syistä tässä ei nykyisin kuitenkaan voida tehdä jyrkkiä uudistuksia, vaan tämän vaikean kysymyksen täydellinen selvittäminen olisi suoritettava tuomiokuntain työskentelyn kokonaisuudistuksen yhteydessä, joka tulevaisuudessa jouduttaneen suorittamaan.

Hallituksen tarkoituksena on suorittaa sijaisjärjestelmään liittyviä uudistuksia kansalaisten oikeusturvan lisäämiseksi. Tällöin pyritään ensiksikin parantamaan oikeusturvaa yleisesti siten, että tuomarien sijaisten kelpoisuusvaatimuksia kiristämällä kohotetaan sijaisten yleistä pätevyystasoa. Nämä toimenpiteet eivät edellytä lainmuutosta. Lisäksi olisi suoritettava laajojen ja vaikeiden juttujen käsittelyssä uudistuksia.

Hallitus pitääkin aiheellisena sellaisen muutoksen tekemistä lainsäädäntöön, että eräät laajat ja vaikeat jutut tulisivat kihlakunnantuomarin käsiteltäviksi. Kun juttujen laadussa samankaltaisesta nimityksestä huolimatta voi olla tuntuvaa eroa, ei kihlakunnantuomarin käsiteltäviksi toisaalta kuitenkaan voida sellaisenaan nimetä muita kuin eräitä rikosjuttuja. Muiden juttujen osalta menettely olisi jätettävä kihlakunnantuomarin harkinnan varaan.

Hallitus ehdottaa näin ollen mainitun lain 10 §:ään lisättäväksi uuden 3 ja 4 momentin. Siten ehdotetaan uudessa 3 momentissa yleisesti säädettäväksi, että kihlakunnantuo-

marilla olisi käräjäin toimittamisvapautuksesta huolimatta valta toimia oikeuden puheenjohtajana, milloin juttu on laaja tai vaikea ratkaista. Tällaisia asioita saattaisivat olla rikosjutuista esimerkiksi laaja kavallusjuttu ja siviilijutuista testamenttia, perinnönjakoa tai konkurssia koskeva juttu. Uuden 4 momentin mukaan kihlakunnantuomarin olisi kuitenkin, hänelle käräjien toimittamisesta myönnetystä vapautuksesta huolimatta, oltava oikeuden puheenjohtajana silloin, kun virallinen syyttäjä syyttää jotakuta rikoksesta, jota tarkoitetaan rikoslain 17 luvun 1—3 §:ssä, 21 luvun 1—4 §:ssä, 34 luvun 1—5 §:ssä ja, milloin rikoksesta on ollut kuolema seurauksena, 21 luvun 6—9 §:ssä. Nämä rikokset ovat yleensä sellaisia, joissa on kysymys ihmishengen menetyksestä. Sen tapauksen varalta, että tällainen syyte tehtäisiin kesken jutun käsittelyn aikaisempaa syytettä muuttamalla, ehdotetaan käytännöllisistä syistä tehtäväksi edellä sanotusta säännöksestä poikkeus.

Ehdotetut muutokset voivat joissakin tuomiokunnissa merkitä kihlakunnantuomarin nykyisin jo tunnetusti raskaan työtaakan kasvamista ylivoimaiseksi. Tämän vuoksi ja kun kuitenkin olisi pyrittävä sälyttämään käräjissä esille tulevien laajojen ja vaikeiden juttujen käsitteleminen kihlakunnantuomarin huoleksi mahdollisimman laajassa mitassa, olisi varauduttava siihen, että kihlakunnantuomari voitaisiin nykyistä laajemmassa määrin vapauttaa käsittelemästä tuomiokunnassa esiintyviä muita asioita. Tämän vuoksi olisi tuomiokuntiin, joissa työtilanne niin edellyttää, voitava määrätä useampia notaareja. Tästä syystä ehdotetaan puheena olevan lain 1 §:ään tehtäväksi muutos, joka tekisi mahdolliseksi useamman notaarin asettamisen tuomiokuntiin. Kun työtilanne tuomiokunnissa voi vaihdella, ehdotetaan niiden tuomiokuntien, joissa on useita notaareja, määrääminen jätettäväksi asetuksen varaan. Useamman notaarin asettamista tuomiokuntaan tukevat myös lakimieskoulutukseen liittyvät näkökohdat.

Kihlakunnantuomarin työmäärän keventämiseen pyritään myös lain 5 §:ään tehtäväksi ehdotetulla lisäyksellä, minkä mukaan notaari saisi omalla vastuullaan käsitellä myös rangaistus- ja maksamismääräysasioita.

Eduskunnan lausuttua toivomusaloitteen N:o 82 (1959 Vp.) johdosta 26 päivänä toukokuuta 1961 toivomuksen, että hallitus kiirehtisi toimenpiteitä tuomioistuinharjoittelua suorittavien nuorten lakimiesten palkkauksen järjestämiseksi yhtenäiselle ja kohtuullisen toimeentulon turvaavalle kannalle koko harjoitteluaikaa silmällä pitäen, ehdotetaan puheena olevaan lakiin tehtäviksi vielä eräitä muutoksia, jotka antavat mahdollisuuden suorittaa notaarin asemaan asetuksella korjauksia. Kun nimittäin notaaria ei virkamiesoikeudellisesti lueta mihinkään yleisryhmään eivätkä niistä annetut säännökset siten sellaisinaan sovellu notaariin, on hänelle toimestaan tulevista eduista kustakin erikseen säädettävä. Muutosehdotukset tekisivät mahdolliseksi myöntää notaarille, jolle nykyisin suoritetaan A 22 palkkausluokan peruspalkkaa vastaava palkkio kalliinpaikanlisineen, aikaisempien etuisuuksien lisäksi oikeus palkalliseen sairaslomaan sekä vuosilomaa vastaavaan korvaukseen.

Vielä ehdotetaan sanottuun lakiin tehtäviksi eräitä vähäisempiä sekä asiallisia että muodollisia muutoksia.

Edellä mainituilla perusteilla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän, 7 päivänä kesäkuuta 1935 annetun lain (220/35) 1 luvun otsake sekä 1 ja 4 §, sellaisena kuin 4 § on 26 päivänä tammikuuta 1951 annetussa laissa (42/51), 8 § ja 14 §:n 1 momentti sekä lisätään 2 §:ään uusi 3 momentti, 3 §:ään uusi 2 momentti, 5 §:ään uusi 3 momentti, 10 §:ään uusi 3 ja 4 momentti sekä 12 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku.

Tuomiokuntain virkamiehet ja apulaiset.

1 §.

Kihlakunnantuomarin avuksi asetetaan jokaiseen tuomiokuntaan yksi tai useampia tuomarinvirkaa varten säädetyt opinnäytteet suorittaneita notaareja. Tuomioistuinharjoittelua varten voidaan tuomiokuntaan ottaa edellä tarkoitetut opinnäytteet suorittaneita apulaisia.

Tuomiokunnat, joissa on useampia kuin yksi notaari, määrätään asetuksella.

2 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun apulaisen ottaa kihlakunnantuomari.

3 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetulle apulaiselle voidaan, niin kuin siitä asetuksella säädetään, suorittaa tulo- ja menoarvion rajoissa palkkiota valtion varoista.

4 §.

Kihlakunnantuomari johtaa ja valvoo tuomiokunnan hoitoa. Hänen on myös huolehdittava siitä, että notaari ja 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu apulainen saavat riittävän harjaannuksen tuomarin tehtävissä.

Kihlakunnantuomarin on otettava ja palkattava tuomiokunnan asianmukaista hoitoa varten tarvittava kansliahenkilökunta.

5 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Hovioikeus voi kihlakunnantuomarin esityksestä määrätä notaarin, joka havaitaan siihen soveliaaksi, käsittelemään rangaistus- ja maksamismääräysasioita.

8 §.

Notaarin sairaslomasta, virkavapaudesta ja sijaisuudesta säädetään asetuksella.

10 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Kihlakunnantuomarilla, joka on saanut vapautuksen käräjäin toimittamisesta, on kuitenkin valta toimia kihlakunnanoikeuden puheenjohtajana käsiteltäessä juttua, joka on laaja taikka vaikea ratkaista. Kesken käsittelyn samassa oikeudenistunnossa ei puheenjohtajan vaihdos ole sallittu.

Siitä huolimatta, että kihlakunnantuomarille on myönnetty vapautusta käräjäin toimittamisesta, hänen on toimittava kihlakunnanoikeuden puheenjohtajana silloin, kun virallinen syyttäjä syyttää jotakuta rikoksesta, jota tarkoitetaan rikoslain 17 luvun 1—3 §:ssä, 21 luvun 1—4 §:ssä, 34 luvun 1—5 §:ssä ja, milloin rikoksesta on ollut kuolema seurauksena, 21 luvun 6—9 §:ssä. Milloin tällaista rikosta koskeva syyte on tehty vasta käsittelyn aikana aikaisempaa syytettä muuttamalla, on kuitenkin siinä oikeudenistunnossa käsittelyä jatkettava ja jutussa annettava päätös puheenjohtajaa vaihtamatta, jollei lykkäys muusta syystä ole tarpeen.

12 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Kihlakunnantuomarin virkaloman tai virkavapauden taikka virkatehtävistä myönnetyn vapautuksen ajaksi voidaan määrätä useita sijaisia.

14 §.

Kun kihlakunnantuomarille on 10 §:n mukaan myönnetty virkavapautta tai vapautusta virkatehtävistä, tulee sijaisen saada toimestaan korvaus kihlakunnantuomarilta. Kor-

vauksen määrää hovioikeus asetuksella säädettävien perusteiden mukaan; jos asianomaiset tahtovat siitä keskenään sopia, tehköot sopimuskirjan ja alistakoot sen hovioikeuden tutkittavaksi, jonka on, jos sovittu palkkio vastaa vähintään edellä tarkoitettujen perusteiden mukaan määrättävää korvausta, se vahvistettava.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 196 .

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Oikeusministeri *A. Simonen.*

Liite.

Asetus

tuomiokuntain hoidosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Oikeusministerin esittelystä muutetaan tuomiokuntain hoidosta 7 päivänä toukokuuta 1943 annetun asetuksen (394/43) 3 §:n 1 momentti, 4, 5, 12 ja 16 §, sellaisena kuin tämä on 31 päivänä joulukuuta 1953 annetussa asetuksessa (569/53), sekä lisätään 6 §:ään uusi 2 momentti ja asetukseen uudet 18 a, 18 b ja 18 c § seuraavasti:

3 §.

Notaarille, joka on ollut toimessaan kuusi kuukautta, voi hovioikeus, kun notaari todistetun sairauden vuoksi on estynyt tointansa hoitamasta, myöntää vapautusta toimesta, enintään kuitenkin kahden kuukauden ajaksi.

— — — — — — — — — — — — — —

4 §.

Kihlakunnantuomarin notaarille myöntämän virkavapauden ajaksi ei notaarille määrätä erityistä sijaista, vaan tarvittaessa on meneteltävä niin kuin säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain 7 §:ssä on sanottu.

Kun hovioikeus myöntää notaarille virkavapautta tai vapautusta toimesta sairauden vuoksi, määrätköön, milloin se on tarpeen, sijaisen, jonka tulee täyttää edellä 1 §:ssä mainitut vaatimukset.

5 §.

Kun hovioikeus on myöntänyt notaarille vapautusta toimesta sairauden vuoksi, suoritetaan hänelle, milloin vapautus ei ole 30 päivää pitempi, toimesta tuleva palkkio lisineen vähentämättömänä, ja sen ylittävältä ajalta kolmanneksella vähennettynä.

6 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Notaarille, joka on ollut toimessaan vähintään kuusi kuukautta, suoritetaan virkaloman korvauksena toimikauden päättyessä kuusi prosenttia hänen toimikautensa kokonaispalkkiosta lisineen.

12 §.

Virkalomansa aika tulee kihlakunnantuomarin vuosittain viimeistään 14 päivää aikaisemmin ehdottaa hovioikeudelle ja ilmoittaa, tuleeko erityisen tärkeitä asioita sinä aikana tuomiokunnassa käsiteltäviksi sekä tehdä ehdotuksensa viran hoitamisesta loman aikana.

16 §.

Kihlakunnantuomarin sijaiseksi voidaan määrätä tuomarinvirkaa varten säädetyt opinnäytteet suorittanut, 25 vuotta täyttänyt taitava henkilö, joka on joko:

1) varatuomari; tai

2) toiminut notaarina vuoden ja opinnäytteet suoritettuaan seurannut ainakin 10 istuntopäivää käräjäin toimittamista; tai

3) toiminut notaarina puoli vuotta ja päätoimisena apulaisena työskennellyt tuomiokunnan arkistossa kolme kuukautta sekä lisäksi mainitut opinnäytteet suoritettuaan seurannut muuna aikana vähintään kolmena kuukautena ainakin 20 istuntopäivää käräjiä; tahi

4) toiminut notaarina puoli vuotta ja lisäksi mainitut opinnäytteet suoritettuaan seurannut muuna aikana vähintään kuutena kuukautena ainakin 30 istuntopäivää käräjiä; taikka

5) toiminut notaarina tai mainitut opinnäytteet suoritettuaan päätoimisena apulaisena työskennellyt tuomiokunnan arkistossa kolme kuukautta ja lisäksi opinnäytteet suoritettuaan seurannut muuna aikana vähintään yhtenä vuotena ainakin 40 istuntopäivää käräjiä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta käräjäin istuntopäivien seuraamisesta voidaan enintään puolet korvata toimimalla raastuvanoikeudessa puheenjohtajana tai lainoppineena jäsenenä, jolloin raastuvanoikeuden istuntopäivän katsotaan vastaavan yhtä käräjäin istuntopäivää.

Notaari, joka täyttää edellä 1 momentissa mainitut kelpoisuusehdot, voidaan oman toimensa ohella määrätä kihlakunnantuomarin sijaiseksi. Samoin voidaan notaari, joka ei täytä mainittuja kelpoisuusehtoja, mutta joka on toiminut notaarina vähintään puoli vuotta ja on 25 vuotta täyttänyt, määrätä kihlakunnantuomarin sijaiseksi enintään kahden viikon ajaksi, jona aikana hänellä kuitenkaan ei ole oikeutta toimittaa käräjiä.

18 a §.

Säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain 14 §:n 1 momentissa tarkoitettu korvaus määrätään sijaiselle siten, että hänelle on tuomarinviran hoitamisesta suoritettava kohtuullinen palkkio ja käräjäin toimittamisesta korvattava matkakustannukset tuomiokunnan arkistosta käräjäpaikalle ja takaisin sekä ylläpitokustannukset ja maksettava palkkio käräjäin toimittamisesta ja kantapöytäkirjan laatimisesta, edellisestä istuntopäivien lukumäärän ja jälkimmäisestä kantapöytäkirjan lehtiluvun mukaan. Jos sijainen on määrätty käsittelemään mainitun lain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuja asioita, on hänelle siitä tuleva kohtuullinen palkkio.

Antaessaan sijaiselle määräyksen kihlakunnantuomarin viran tai siihen kuuluvan erityisen tehtävän hoitamiseen on hovioikeuden samalla määrättävä sijaiselle tulevan korvauksen ja palkkion 1 momentin mukaiset laskentaperusteet.

18 b §.

Sille, joka on toiminut kihlakunnanoikeuden puheenjohtajana joko varsinaisilla tai välikäräjillä vähintään 30 päivän ajan sekä hoitanut kihlakunnantuomarin virkaa vähintään kolme viikkoa, myöntäköön hovioikeus hakemuksesta, jollei erityistä syytä epäämiseen ole, varatuomarin arvonimen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu henkilö on hoitanut kihlakunnantuomarin virkaa kuusi viikkoa, voidaan varatuomarin arvonimi myöntää hänelle 25 istuntopäivän perusteella.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta kihlakunnantuomarin viran hoidosta voidaan yksi viikko korvata käsittelemällä säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain 10 §:n 2 momentissa mainittuja asioita vähintään yhden kuukauden ajan.

18 c §.

Varatuomarin arvonimeä koskevaan hakemukseen on liitettävä kihlakunnantuomarin todistus 18 b §:ssä tarkoitetusta tuomarinviran hoitamisesta ja siitä, että hakija on ainakin pääasiallisesti saattanut loppuun pöytäkirjojen kokoonpanotyöt.

Lakivaliokunnan mietintö N:o 13 hallituksen esityksen johdosta laiksi säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 27 päivältä syyskuuta 1966 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistavaa käsittelyä varten hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 69. Valiokunta on kuullut esityksen johdosta asiantuntijoina hallitussihteeri Heimo Taposta oikeusministeriöstä, Suomen Kihlakunnantuomarien Yhdistys r.y:n puheenjohtajaa, laamanni Arvo Helmistä, Helsingin hovioikeuden presidenttiä Y. J. Hakulista, Suomen Lakimiesliitto r.y:n toiminnanjohtajaa, varatuomari Pentti Ajoa ja sen asiamiestä, varatuomari Antti Riihimäkeä sekä Ruoveden tuomiokunnan tuomaria, oikeusneuvos Börje Plantingia ja Iin tuomiokunnan tuomaria, hovioikeudenneuvos Karl-Gunnar Lindgreniä.

Hallituksen esitys sisältää eräitä parannusehdotuksia voimassa olevaan tuomioistuinten työskentelyä koskevaan järjestelyyn, mitkä olisi toteutettava siitä riippumatta, millä tavoin nuorten lakimiesten harjoittelu ja tuomioistuinten työskentely tulevaisuudessa tullaan järjestämään. Tämän vuoksi lakivaliokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin edellytyksin ja muutosehdotuksin.

Lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentissa säädetään, että kihlakunnantuomarin avuksi asetetaan jokaiseen tuomiokuntaan yksi tai useampia tuomarinvirkaa varten säädetyt opinnäytteet suorittaneita notaareja. Saman pykälän 2 momentissa sanotaan, että tuomiokunnat, joissa on useampia kuin yksi notaari, määrätään asetuksella.

Lakivaliokunnan käsityksen mukaan lakiteksti voidaan hyväksyä tällaisena, kunhan vain asetusta annettaessa pidetään silmällä, että useampi kuin yksi notaari asetetaan tuomiokuntiin, joissa vuosittain pidettävien istuntopäivien lukumäärän sekä tuomiokunnan sijainnin ja vaikeahoitoisuuden huomioon ottaen tämä on tarpeen vaatima. Tuomiokuntien työn tarkoituksenmukaisen järjestelyn kannalta tuntuisi tällä hetkellä asianmukaiselta, että esim. sellaisissa tuomiokunnissa, joissa vuodessa on vähintään 90 istuntopäivää, olisi kaksi notaaria.

On epäilemättä paikallaan, että käräjiä toimittamaan määrätylle kihlakunnantuomarin sijaiselle, jolta usein puuttuu riittävä käytännön kokemus, ei uskota kaikkia käräjillä esiintyviä asioita. Valiokunnan mielestä ei kuitenkaan pitäisi laissa ehdottomasti määrätä, mitkä asiat kuuluvat kihlakunnantuomarin yksinomaiseen päätäntävaltaan, vaan tätä koskeva säännös olisi laadittava sellaiseksi, että toimivallasta päätettäessä voitaisiin asian todellinen laatu ja laajuus kussakin tapauksessa ottaa huomioon. Tämän perusteella on valiokunta poistanut lakiehdotuksen 10 §:n 4 momentin.

Yhtyessään muilta osin hallituksen esityksen perusteluihin valiokunta edellyttää, että hallituksen esitykseen liittyvä asetusehdotus saatetaan sopusointuun perustelujen kanssa.

Edellä olevan perusteella lakivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän, 7 päivänä kesäkuuta 1935 annetun lain (220/35) 1 luvun otsake sekä 1 ja 4 §, sellaisena kuin 4 § on 26 päivänä tammikuuta 1951 annetussa laissa (42/51), 8 § ja 14 §:n 1 momentti sekä lisätään 2 §:ään uusi 3 momentti, 3 §:ään uusi 2 momentti, 5 §:ään uusi 3 momentti, 10 §:ään uusi 3 *(poist.)* momentti sekä 12 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku.

Tuomiokuntain virkamiehet ja apulaiset.

1—5 ja 8 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

10 §.

Kihlakunnantuomari*n*, joka on saanut vapautuksen käräjäin toimittamisesta, on kuitenkin *(poist.)* *toimittava* kihlakunnanoikeuden puheenjohtajana käsiteltäessä *(poist.)* *rikosasiaa, jossa lääninsyyttäjän tulee, sen mukaan kuin siitä on erikseen määrätty, ajaa syytettä, sekä muutoinkin käsiteltäessä asiaa, jota sen laatuun tai laajuuteen nähden on pidettävä vaikeana ratkaista, ellei hänelle erityisistä syistä myönnetä tästä vapautusta.* Kesken käsittelyn samassa oikeudenistunnossa ei puheenjohtajan vaihdos ole sallittu. *(Poist.)*

12 ja 14 §.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Teir sekä jäsenet Gröndahl, Eskelinen, Haukipuro, Hellsten, Huima, Kemppainen, Leinonen, Lillqvist, M. Linna, Lottanen, Luja, Pennanen, Pentti ja Pousi.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rakennuslain muuttamisesta.

Rakennuslain (370/58) mukaan rakennuskaavan laatiminen ja vahvistaminen maalaiskuntaa varten on ollut lääninhallituksen asiana. Milloin alueelle, jolle laaditaan rakennuskaavaa tai jonka rakennuskaavaa muutetaan, on annettu rakennuskielto, poikkeusluvan myöntäminen tällaisesta rakennuskiellosta on kuulunut lääninhallitukselle. Käytännössä lääninhallitukset eivät useinkaan ole päätöksissään rajoittaneet näiden poikkeuslupien voimassaoloaikaa. Tällöin poikkeusluvan on katsottava olevan voimassa rajoittamattoman ajan tai ainakin siihen saakka, kunnes rakennuskaava alueelle on vahvistettu.

Rakennuslain muuttamisesta 29 päivänä huhtikuuta 1966 annetun lain (250/66) nojalla rakennuskaavan laatiminen ja hyväksyminen siirtyy vuoden 1967 alusta maalaiskunnan asiaksi. Yhdenmukaisesti sen kanssa, mitä kaupunkien ja kauppaloiden kohdalla vastaavasti on voimassa maistraatin ja järjestysoikeuden tehtävistä, rakennuslautakunnalle samalla siirtyy valta myöntää edellä tarkoitetusta rakennuskiellosta poikkeus laissa säädetyin edellytyksin.

Mainittu uudistus huomioon ottaen ja koska kysymyksessä olevat lääninhallitusten antamat poikkeusluvat jatkuvan voimassaolonsa vuoksi saattavat huomattavastikin vaikeuttaa maalaiskunnille nyt siirtyvän kaavoitustehtävän suorittamista eikä tällainen olotila muutoinkaan ole sopusoinnussa kunnan kaavoitusoikeuden kanssa, olisi poikkeuslupien voimassaoloaikaa rajoitettava.

Lisäksi todettakoon, että samanlainen tilanne on syntynyt aina myös silloin, kun maalaiskunta on muutettu kauppalaksi ja kunta siten saanut kaavoitusoikeuden. Hallintolainkäytössä on näet katsottu, että lääninhallituksen myöntämä poikkeuslupa on voimassa kuntamuodon muututtuakin, vaikka alue on rakennuskiellossa asemakaavan laatimista varten.

Rakennusasetusta on tarkoitus täydentää niin, että vastedes poikkeuslupapäätöksiin on liitettävä määräaika.

Sen perusteella, mitä edellä on lausuttu, Eduskunnan hyväksyttäväksi annetaan seuraava lakiehdotus:

Laki
rakennuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään rakennuslain muuttamisesta 29 päivänä huhtikuuta 1966 annetun lain (250/66) voimaanpanosäännökseen uusi näin kuuluva 10 momentti:

— — — — — — — — — — — — — — — —

Lääninhallituksen aikaisemman lain 100 §:ssä tarkoitetusta rakennuskiellosta myöntämä poikkeuslupa on, jollei päätöksessä ole muuta määrätty, voimassa kaksi vuotta tämän lain voimaantulosta lukien. Poikkeuslupaa vastaavaa rakennuslupaa on haettava ennen sanotun määräajan päättymistä.

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Sisäasiainministeri *Martti Viitanen.*

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö N:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi rakennuslain muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 27 päivänä syyskuuta 1966 lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 70. Kuultuaan asiantuntijoina hallitussihteeri Pekka Liakkaa sisäasiainministeriöstä, lakitieteen lisensiaatti Tapani Jatkolaa Maalaiskuntien Liitosta, varatuomari Eino Östermania Suomen Kaupunkiliitosta ja johtaja Gustav Grönlundia Finlands svenska landskommuners förbundista valiokunta on käsitellyt asian ja esittää seuraavaa.

Helsingissä 4 päivänä lokakuuta 1966.

Valiokunta pitää hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä ja saamansa selvityksen johdosta lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena sekä puoltaa sen vuoksi lakiehdotuksen hyväksymistä.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saloranta, jäsenet Aalto, Asunta, Berner, Kangas, Kull, Lahti, Mäkelä, Mäki, Mäkinen, Niskanen ja Sinisalo.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 39 hallituksen esityksen johdosta laiksi rakennuslain muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 6 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi rakennuslain muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 70 laiksi rakennuslain muuttamisesta, ja Eduskunta, jolle Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 6 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 39, on hyväksynyt seuraavan lain.

Laki
rakennuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään rakennuslain muuttamisesta 29 päivänä huhtikuuta 1966 annetun lain (250/66) voimaanpanosäännökseen uusi näin kuuluva 10 momentti:

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Lääninhallituksen aikaisemman lain 100 §:ssä tarkoitetusta rakennuskiellosta myöntämä poikkeuslupa on, jollei päätöksessä ole muuta määrätty, voimassa kaksi vuotta tämän lain voimaantulosta lukien. Poikkeuslupaa vastaavaa rakennuslupaa on haettava ennen sanotun määräajan päättymistä.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion painatuskeskuksesta.

Valtiolla on paitsi kaikkia virastoja palvelevat valtioneuvoston kirjapaino ja Helsingin keskusvankilan kirjapaino useita muita pääasiassa virastojen yksityistä tarvetta palvelevia painolaitoksia. Valtion rautateillä, valtion teknillisellä tutkimuslaitoksella ja Helsingin poliisilaitoksella on omat kirjapainonsa. Lisäksi valtiolla on merenkulkuhallituksen karttapaino ja maanmittaushallituksen kivipaino, molemmat lähinnä karttojen painattamista varten. Keski-Suomen keskusammattikoululla on koulutustarkoitusta varten oma painolaitos. Suomen Pankilla on setelipaino, joka suorittaa myös muita painatustöitä, ja Postisäästöpankilla on oma painonsa. Eräillä virastoilla ja laitoksilla on lisäksi omia pienoisoffsetpainokoneita.

Valtioneuvoston kirjapaino on valtiovarainministeriön alainen liikelaitos, jonka johtosäännön valtiovarainministeriö on vahvistanut 3 päivänä marraskuuta 1958. Kirjapainon tehtävänä on suorittaa kaikkien valtion virastojen ja laitosten painatus- ja sitomotöitä. Kirjapaino voi suorittaa myös muille kuin valtion laitoksille painatus- ja sitomotöitä, mikäli se voi tapahtua valtiolle suoritettavia töitä haittaamatta. Kirjapainon henkilökunnan kokonaismäärä on noin 500 ja kaikki ovat työsopimussuhteessa valtioon. Valtioneuvoston kirjapainon tulot vuonna 1964 olivat 8 330 652,84 markkaa ja menot 7 638 888,75 markkaa.

Läheisessä yhteistyössä valtioneuvoston kirjapainon kanssa toimii valtion julkaisutoimisto, joka niin ikään on valtiovarainministeriön alainen laitos. Asetus valtion julkaisutoimistosta on annettu 9 päivänä marraskuuta 1951 (550/51). Valtion julkaisutoimiston tehtävänä on huolehtia Suomen asetuskokoelman toimittamisesta, suorittaa valtion virastojen painattamien julkaisujen ja lomakkeiden hinnoittelua, myyntiä ja jakelua, julkaista yhteistoiminnassa ministeriöiden ja keskusvirastojen kanssa erillisinä sarjoina kokoelmia laeista, asetuksista ja valtioneuvoston päätöksistä sekä suorittaa muita valtioneuvoston, ministeriöiden ja keskusvirastojen sille uskomia tehtäviä. Valtion julkaisutoimistossa on sekä peruspalkkaisia että ylimääräisiä ja tilapäisiä virkamiehiä. Henkilökunnan kokonaismäärä on 33 henkilöä. Julkaisutoimiston tulot vuonna 1964 olivat yhteensä 993 369,65 markkaa ja menot 705 068,84 markkaa.

Virallisesta lehdestä 2 päivänä lokakuuta 1931 annetun lain (268/31) mukaan julkaistaan valtion toimesta kaksikielisenä sanomalehteä Virallinen lehti, ruotsiksi Officiella tidningen. Virallinen lehti on valtiovarainministeriön alainen. Lehden painos on ollut noin 2 800 kappaletta ja sen pääasiallisena sisältönä ovat olleet lakimääräiset kuulutukset vuosihaasteista, konkursseista, avonaisista viroista ja kiinteistöjen pakkohuutokaupoista sekä julkaisuvelvollisten osakeyhtiöiden ja osuuskuntien omaisuus- ja tulostaseet. Lehti ilmestyy kolmesti viikossa. Virallisen lehden palveluksessa on 8 peruspalkkaista, ylimääräistä ja tilapäistä virkamiestä. Virallisen lehden tulot vuonna 1964 olivat 877 692,50 markkaa ja menot 248 629,88 markkaa.

Valtion virastojen ja laitosten varojen käytöstä painatustöihin ei ole olemassa täsmällisiä laskelmia, mutta niiden on arvioitu nousseen vuonna 1964 14 milj. markkaan. Virastojen varsinaiset painatusmäärärahat olivat noin 10 milj. markkaa, minkä lisäksi muita määrärahoja on arvioitu käytetyn painatuskustannusten suorittamiseen noin 4 milj. markkaa. Lomakkeiden painatuskustannukset olivat noin 6 milj. markkaa, julkaisujen ja kirjojen noin 3,5 milj. markkaa sekä sitomoja nitomotyöt noin 650 000 markkaa loppuerän koostuessa muista painatusmenoista. Valtion painoissa suoritettujen painatustöiden osuus oli noin 11 milj. markkaa ja yksi-

tyispainojen töiden osuus noin 3 milj. markkaa. Valtioneuvoston kirjapainon laskutus näistä painatustöistä oli 7,5 milj. markkaa. Osan valtion painotuotteiden jakelusta ja myynnistä suorittavat virastot itse, osa tapahtuu valtion julkaisutoimiston välityksellä.

Kun valtion painatus- ja julkaisukustannukset ovat näin suuret, on selvää, että valtion painatus-, jakelu- ja myyntitoiminnan tarkoituksenmukainen hoitaminen ja kehittäminen vaatii keskitettyä yhteistoimintaa. Valtion omistamien painojen tehokas käyttö ei ole mahdollista ilman kiinteää kosketusta eri painojen välillä. Niin ikään konehankintojen suorittaminen ja töiden tarkoituksenmukainen jakaminen eri painojen kesken edellyttää jatkuvaa yhteistoimintaa samoin kuin hinnoittelun sekä palkkauskysymysten ja työehtosopimusten käsittely.

Valtion julkaisutoimiston tehtävät liittyvät toiminnallisesti läheisesti valtioneuvoston kirjapainoon ja nämä laitokset ovat toimineetkin jatkuvasti kiinteässä yhteistoiminnassa. Nykyisin on kuitenkin niin, että henkilökunnan sekä työaika että palkkausperusteet ovat erilaiset, minkä lisäksi molemmilla laitoksilla on erillinen kassatoiminta kirjanpitoineen.

Niin ikään Virallisen lehden julkaiseminen ja painattaminen edellyttää päivittäin kiinteää yhteistyötä valtioneuvoston kirjapainon kanssa. Lehti on kuitenkin itse hoitanut esim. lähettämisen ja postittamisen, vaikka se voitaisiin keskitetysti hoitaa yhteisellä postitusosastolla. Lehden tilaus- ja myyntitoiminta voitaisiin samoin hoitaa julkaisutoimistossa. Erillistä kassa- ja kirjanpitotoimintaa ei liioin voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Valtiovarainministeriön asettama valtion painatusasiain toimikunta onkin 31 päivänä maaliskuuta 1966 antamassaan komiteamietinnössä 1966:B 25 esittänyt valtion painatuskeskuksen perustamista. Painatuskeskus huolehtisi valtioneuvoston kirjapainon ja valtion julkaisutoimiston sekä Virallisen lehden toimituksen nykyisistä tehtävistä ja pyrkisi yhteisesti kehittämään ja koordinoimaan valtion painatustoimintaa.

Hallitus on yhtyen pääosalta toimikunnan ehdotuksiin päättänyt esittää mainitun kolmen laitoksen yhdistämistä valtion painatuskeskukseksi. Painatuskeskuksen johto ja hoito kuuluisi edelleen johtajalle, mutta sen hallintoa valvomassa voisi sen lisäksi olla erillinen johtokunta. Painatuskeskus jakautuisi tehtäviensä mukaisesti osastoihin. Painatuskeskus olisi valtion liikelaitos, jonka pääasiallisena tehtävänä olisi valtion julkaisu- ja painatustoiminnan hoitaminen, mutta joka voisi tarvittaessa suorittaa painatustöitä myös muille. Huomioon ottaen painatuskeskuksen laajuuden hallitus on edellyttänyt, että siitä tulisi itsenäinen tilivirasto. Painatuskeskuksen henkilökunta olisi kokonaisuudessaan työsopimussuhteessa lukuun ottamatta johtajaa, joka voisi olla myös sopimuspalkkainen virkamies. Virallisen lehden ja valtion julkaisutoimiston nykyiset virat ja toimet tulisivat lakkautettaviksi, mutta näiden virkojen haltijat voitaisiin sijoittaa painatuskeskuksen vastaaviin tehtäviin.

Valtion painatuskeskusta olisi hoidettava yleisten liikeperiaatteiden mukaan siten, että painatuskeskuksen varsinaiset tulot peittävät sen varsinaiset menot. Muille kuin valtion virastoille ja laitoksille suoritettavien tehtävien osalta tulee toiminnan kuitenkin olla liiketaloudellisesti kannattavaa.

Edellä lausutun nojalla annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

valtion painatuskeskuksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Valtion hallinnon tarpeita varten perustetaan valtion painatuskeskus, jota jäljempänä tässä laissa sanotaan painatuskeskukseksi.

Painatuskeskuksen tehtävänä on suorittaa valtion hallinnon painatustehtäviä, huolehtia Suomen asetuskokoelman ja Virallisen lehden toimittamisesta ja painattamisesta,

suorittaa muiden valtion painatustöiden julkaisemista ja jakelua, kehittää valtion painatustoimintaa sekä neuvoa ja avustaa virastoja ja laitoksia painoalaa koskevissa kysymyksissä.

Painatuskeskus voi suorittaa myös muita kuin valtion omia painoalan töitä, mikäli se voi tapahtua 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä haittaamatta.

2 §.

Painatuskeskus on valtiovarainministeriön alainen.

Painatuskeskuksen henkilökunta on, mikäli 3 momentin säännöksistä ei muuta johdu, yksityisoikeudellisessa työsopimussuhteessa valtioon.

Painatuskeskuksessa voi olla johtajan sopimuspalkkainen virka.

3 §.

Painatuskeskuksen hallintoa johtaa ja hoitaa johtaja.

Painatuskeskuksessa voi olla sen hallintoa valvomassa johtokunta.

4 §.

Painatuskeskusta on hoidettava yleisten liikeperiaatteiden mukaan pyrkimällä siihen, että painatuskeskuksen varsinaiset tulot peittävät sen varsinaiset menot. Muille kuin valtion virastoille ja laitoksille suoritettavien tehtävien osalta tulee toiminnan kuitenkin olla liiketaloudellisesti kannattavaa.

5 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä - kuuta 196 .

Lain voimaan tullessa muuttuu valtioneuvoston kirjapaino ja valtion julkaisutoimisto painatuskeskukseksi.

Mitä muualla on säädetty valtioneuvoston kirjapainosta ja valtion julkaisutoimistosta, koskee tämän lain tultua voimaan vastaavasti painatuskeskusta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin painatuskeskuksen viran täyttämiseksi sekä muihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen painatuskeskuksen toiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Valtiovarainministeri *Mauno Koivisto.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 30 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion painatuskeskuksesta.

Eduskunta on 27 päivänä viime syyskuuta lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi hallituksen esityksen n:o 71 laiksi valtion painatuskeskuksesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Lähteenmäen lakialoitteen n:o 378, joka niinikään sisältää ehdotuksen laiksi valtion painatuskeskuksesta, ja jonka eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 7 päivänä kuluvaa lokakuuta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan valtion painatustoiminnan sekä painotuotteiden jakelu- ja myyntitoiminnan tarkoituksenmukaista hoitamista ja kehittämistä silmällä pitäen perustettavaksi valtion painatuskeskus, joka huolehtisi valtioneuvoston kirjapainon ja valtion julkaisutoimiston sekä virallisen lehden toimituksen nykyisistä tehtävistä ja pyrkisi kehittämään ja koordinoimaan valtion painatustoimintaa. Painatustoiminnan johto ja hoito kuuluisi, kuten nykyisinkin, johtajalle, mutta sen hallintoa valvomassa voisi sen lisäksi olla erillinen johtokunta. Painatuskeskus olisi valtion liikelaitos, jonka pääasiallisena tehtävänä olisi valtion julkaisu- ja painatustoiminnan hoitaminen, mutta joka voisi tarvittaessa suorittaa painatustöitä myös muille. Painatuskeskusta olisi hoidettava yleisten liikeperiaatteiden mukaan siten, että painatuskeskuksen varsinaiset tulot peittävät sen varsinaiset menot. Muille kuin valtion virastoille ja laitoksille suoritettavien tehtävien osalta tulisi toiminnan kuitenkin olla liiketaloudellisesti kannattavaa.

Ed. Lähteenmäen lakialoitteessa n:o 378 on ehdotettu, että painatuskeskus voisi muina kuin valtion omina painoalan töinä suorittaa vain tieteellisen tutkimuksen painoalan töitä, kuitenkin edellyttäen, että se voi tapahtua valtion omia painatuksia haittaamatta. Muilta osin aloitteeseen sisältyvä lakiehdotus on hallituksen esityksen mukainen.

Valiokunta on käsiteltyään asian todennut ehdotetun lain tarpeelliseksi ja asianmukaiseksi ja on siten, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, katsonut oikeaksi asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Hyväksyessään hallituksen esityksen valiokunta on samalla asettunut ed. Lähteenmäen aloitteeseen nähden hylkäävälle kannalle.

Valiokunta edellä lausuttuun viitaten kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hylätä ed. Lähteenmäen lakialoitteeseen n:o 378 sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, jäsenet Antila, Haapanen, Haapasalo, Hamara, Heinonen, Hietala, Honkonen, Jussila, Nordström (osittain), Pekkarinen, Rosnell ja Väyrynen sekä varajäsenet Holopainen, Jämsén, Koppanen, I. Linna, Pesola, Rodén, Siltanen ja Tallgren (osittain).

Suuren valiokunnan mietintö N:o 48 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion painatuskeskuksesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian ja sen yhteydessä ed. Lähteenmäen lakialoitteen n:o 378, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 30 tehtyjä ehdotuksia ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1966.

Samalla suuri valiokuntakin puolestaan ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 378 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi valtion painatuskeskuksesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 71 laiksi valtion painatuskeskuksesta ja Eduskunta, jolle Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 30 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 48, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valtion painatuskeskuksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Valtion hallinnon tarpeita varten perustetaan valtion painatuskeskus, jota jäljempänä tässä laissa sanotaan painatuskeskukseksi.

Painatuskeskuksen tehtävänä on suorittaa valtion hallinnon painatustehtäviä, huolehtia Suomen asetuskokoelman ja Virallisen lehden toimittamisesta ja painattamisesta, suorittaa muiden valtion painatustöiden julkaisemista ja jakelua, kehittää valtion painatustoimintaa sekä neuvoa ja avustaa virastoja ja laitoksia painoalaa koskevissa kysymyksissä.

Painatuskeskus voi suorittaa myös muita kuin valtion omia painoalan töitä, mikäli se voi tapahtua 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä haittaamatta.

2 §.

Painatuskeskus on valtiovarainministeriön alainen.

Painatuskeskuksen henkilökunta on, mikäli 3 momentin säännöksistä ei muuta johdu, yksityisoikeudellisessa työsopimussuhteessa valtioon.

Painatuskeskuksessa voi olla johtajan sopimuspalkkainen virka.

3 §.

Painatuskeskuksen hallintoa johtaa ja hoitaa johtaja.

Painatuskeskuksessa voi olla sen hallintoa valvomassa johtokunta.

4 §.

Painatuskeskusta on hoidettava yleisten liikeperiaatteiden mukaan pyrkimällä siihen, että painatuskeskuksen varsinaiset tulot peittävät sen varsinaiset menot. Muille kuin valtion virastoille ja laitoksille suoritettavien tehtävien osalta tulee toiminnan kuitenkin olla liiketaloudellisesti kannattavaa.

5 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä - kuuta 196 .

Lain voimaan tullessa muuttuu valtioneuvoston kirjapaino ja valtion julkaisutoimisto painatuskeskukseksi.

Mitä muualla on säädetty valtioneuvoston kirjapainosta ja valtion julkaisutoimistosta,

koskee tämän lain tultua voimaan vastaavasti painatuskeskusta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin painatuskeskuksen viran täyttämiseksi sekä muihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen painatuskeskuksen toiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Helsingissä 1 päivänä marraskuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Kreikan Kuningaskunnan kanssa tehdyn kauppasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suomen ja Kreikan välisen kauppavaihdon perustana on ollut 24 päivänä maaliskuuta 1949 allekirjoitettu kauppasopimus sekä sen 8 artiklan nojalla aika ajoin uusitut pöytäkirjat. Maksujen perustana on ollut 9 päivänä kesäkuuta 1960 allekirjoitettu maksusopimus. Clearing-tili pidettiin Suomen Pankissa ja sopimuksen 1 artiklan mukaan tili päätettiin joka neljäs kuukausi, jolloin velallispuoli suoritti viivytyksettä puolet velkasaldostaan vapaissa US-dollareissa. Sopimuksen 5 artiklan mukaan oli velallispuoli lisäksi velkojapankin pyynnöstä velvollinen suorittamaan niin ikään vapaissa dollareissa 1.2 milj. US-dollarin yli menevän osan velastaan.

Suomen ja Kreikan tavaranvaihdolle on ollut ominaista Suomen huomattava vientivoittoisuus. Osto- ja myyntimaajärjestelmän mukaan laskettu kauppavaihto oli vuosina 1963—65 tuhansissa markoissa arvoltaan seuraava:

	1963	1964	1965
Vienti	26 720	31 167	39 819
Tuonti	13 627	10 540	10 558
Yhteensä	40 347	41 707	50 377

Tärkeimmät vientitavarat (1 000 mk)

	1963	1964	1965
Paperi ja pahvi	11 870	14 650	19 888
Puutavara	8 247	6 247	6 983
Paperivanuke ...	4 809	6 920	5 443
Alukset	1 342	1 040	4 900

Tärkeimmät tuontitavarat (1 000 mk)

	1963	1964	1965
Hedelmät	7 424	5 209	4 456
Tupakka	4 777	4 057	4 680

Nyt solmitun kauppasopimuksen mukaan, joka lakkauttaa 24. 3. 1949 allekirjoitetun kauppasopimuksen ja 9. 6. 1960 solmitun maksusopimuksen, sopimuspuolet sitoutuvat antamaan toisilleen suosituimman maan kohtelun tulleihin samoin kuin tavaroiden tuontiin, vientiin taikka kauttakulkuun sovellettaviin maksuihin ja veroihin nähden (1 art.).

V. 1949 sopimuksen mukaan sopimuspuolet myönsivät toisilleen mahdollisimman edullisen kohtelun tuonti- ja vientilupien antamisessa. Tavanmukaisesti suosituimmuutta ei sovelleta rajakauppaan, tulliunioniin ja vapaakauppa-alueen jäsenten väliseen kauppaan eikä Pohjoismaiden väliseen kauppaan (2 art.). Sopimukseen liittyvät indikatiiviset tavaraluettelot (3 art.).

Merenkulun osalta myönnetään sopimuksessa molemmin puolin suosituimmuus kaikenlaista rannikkoliikennettä lukuun ottamatta (5 art.).

Maitten väliset maksut suoritetaan vapaasti vaihdettavissa valuutoissa (7 art.). Kauppavaihdon vientivoittoisuudesta johtuen on edellä mainitun v. 1960 maksusopimuksen perusteella Kreikka käytännössä tähänkin mennessä maksanut huomattavia summia vapaasti vaihdettavissa valuutoissa. Maksut nousivat sopimuskautena 1. 6. 65—30. 5. 66 9 milj. US-dollariin.

Molempien maiden edustajista muodostettu sekakomissio kokoontuu tarvittaessa jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä tutkimaan sopimuksen soveltamisessa mahdollisesti esiintyviä vaikeuksia (8 art.).

Sopimus on ratifioitava ja se tulee voimaan ratifioimisasiakirjojen vaihtamispäivänä. Se on voimassa toistaiseksi, mutta irtisanottavissa 9 artiklassa mainitulla tavalla. Kuitenkin mm. clearing-saldon selvittämisen nopeut-

tamiseksi katsottiin tarpeelliseksi ottaa sopimukseen määräys sen väliaikaisesta soveltamisesta elokuun 1 päivästä 1966 lukien.

Edellä olevan perusteella esitetään hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä Suomen Tasavallan ja Kreikan Kuningaskunnan välillä 23 päivänä kesäkuuta 1966 allekirjoitetun kauppasopimuksen ne määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska kysymyksessä oleva sopimus sisältää myös säännöksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

Suomen Tasavallan ja Kreikan kuningaskunnan välillä tehdyn kauppasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Kreikan Kuningaskunnan kanssa Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 1966 tehdyn kauppasopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Mainittujen määräysten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat säännökset annetaan asetuksella.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Vt. ulkoasiainministeri
puolustusministeri *Sulo Suorttanen.*

(Suomennos)

Suomen Tasavallan Hallituksen ja Kreikan Kuningaskunnan Hallituksen välinen

KAUPPASOPIMUS

Suomen Tasavallan Hallitus ja Kreikan Kuningaskunnan Hallitus, joita elähdyttää halu lujittaa molempien maiden Hallitusten ja kansojen välisiä ystävällisiä suhteita sekä kehittää ja laajentaa niiden välistä kauppaa, ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Molemmat Sopimuspuolet ovat sitoutuneet myöntämään toisilleen suosituimman maan kohtelun tulleihin samoin kuin maksuihin ja veroihin nähden, joita sovelletaan tavaroiden tuontiin, vientiin tai kauttakulkuun.

2 artikla

Yllä mainitun 1 artiklan määräyksiä ei sovelleta seuraavissa tapauksissa:

a) Erioikeuksiin, jotka jompikumpi Sopimuspuoli on myöntänyt tai myöntää rajakaupan helpottamiseksi.

b) Etuihin ja erioikeuksiin, joita Suomen Tasavallan Hallitus on myöntänyt tai myöntää mille tahansa naapurimaalle kuin myös tulliunionista, vapaakauppa-alueesta tai senkaltaisista järjestelyistä johtuviin erityisiin etuihin, joista Suomen Tasavallan Hallitus on sopinut tai sopii tulevaisuudessa.

c) Etuihin ja erikoisoikeuksiin, joita Suomen Tasavallan Hallitus on myöntänyt tai myöntää Islannille, Norjalle, Ruotsille tai Tanskalle.

ACCORD COMMERCIAL

entre Le Gouvernement de la République de Finlande et le Gouvernement du Royaume Hellénique

Le Gouvernement de la République de Finlande et le Gouvernement du Royaume Hellénique, animés du désir de raffermir les relations amicales existant entre ces Gouvernements et leurs deux Pays ainsi que de développer et d'élargir leurs relations commerciales, sont convenus de ce qui suit:

Article 1er

Les deux Parties Contractantes sont convenues de se concéder mutuellement le traitement de la nation la plus favorisée en ce qui concerne les droits de douane ainsi que les impôts et taxes applicables à l'importation, à l'exportation et au transit des marchandises.

Article 2

Les dispositions de l'Article 1er ne s'appliqueront pas:

a) Aux privilèges qui sont ou seront accordés par l'une ou l'autre des Parties Contractantes avec le dessein de faciliter le trafic frontalier.

b) Aux avantages et aux privilèges que le Gouvernement de la République de Finlande accorde ou accordera à l'un quelconque des pays voisins, pas plus qu'aux avantages spéciaux résultant d'une union douanière, d'arrangements créant une zone de libre-échange ou d'autres mesures similaires, qui ont été prises par le Gouvernement de la République de Finlande ou qui le seront éventuellement à l'avenir.

c) Aux avantages et aux privilèges que le Gouvernement de la République de Finlande accorde ou accordera à l'Islande, à la Norvège, à la Suède ou au Danemark.

d) Etuihin ja erioikeuksiin, joita Kreikan Kuningaskunnan Hallitus on myöntänyt tai myöntää mille tahansa naapurimaalle kuin myös tulliunionista, vapaakauppa-alueesta tai senkaltaisista järjestelyistä johtuviin erityisiin etuihin, joista Kreikan Kuningaskunnan Hallitus on sopinut tai sopii tulevaisuudessa.

3 artikla

Molemmat Hallitukset antavat kummassakin maassa voimassa olevien lakien ja säädösten mukaisesti tarvittavat tuonti- ja vientilisenssit tämän Sopimuksen luetteloissa A ja B oleville tavaroille, mutta mitään tämän Sopimuksen määräystä ei saa tulkita sulkevaksi pois näissä luetteloissa mainitsemattomien tavaroiden vaihtoa.

4 artikla

Tarkoituksenaan lisätä tasapainoisesti molempien maiden välistä tavaranvaihtoa, kummankin Sopimuspuolen viranomaiset sitoutuvat hyväksymään välttämättömät toimenpiteet, jotta toisen Sopimuspuolen tavaroiden tuonti nousisi mahdollisimman suureksi.

5 artikla

Molemmissa maissa voimassa olevien lakien ja säädösten mukaisesti kummankin Sopimuspuolen kauppalaivat lasteineen nauttivat kaikkien merenkulkua, ulkomaankaupalle avoinna oleviin satamiin vapaata pääsyä, satamalaitteiden käyttöä, lastaus- ja purkausmaksuja, veroja ja muita palveluksia koskevien kysymysten suhteen kohtelua, joka ei missään suhteessa ole epäedullisempi kuin minkä tahansa muun maan aluksille myönnetty kohtelu.

Näitä määräyksiä ei sovelleta jommankumman Sopimuspuolen satamien välillä harjoitettavaan kaikenlaiseen rannikkoliikenteeseen.

6 artikla

Molemmat Sopimuspuolet suostuvat asianomaisten lakiensa ja säädöstensä mukaisesti myöntämään toisilleen kaikkia kohtuullisia

d) Aux avantages et aux privilèges que I le Gouvernement du Royaume Hellénique accorde ou accordera à l'un quelconque des pays voisins, pas plus qu'aux avantages spéciaux résultant d'une union douanière, d'arrangements créant une zone de libre-échange ou d'autres mesures similaires, qui ont été prises par le Gouvernement du Royaume Hellénique ou qui le seront eventuellement à l'avenir.

Article 3

Les deux Gouvernements accorderont, dans le cadre des lois et des règlements en vigueur dans leurs pays respectifs, les licences d'importation et d'exportation nécessaires pour les marchandises énumérées dans les listes A et B du Présent Accord, aucune disposition du Présent Accord ne devant toutefois être comprise excluant les échanges de marchandises non mentionnées dans ces listes.

Article 4

Dans le but d'obtenir une augmentation équilibrée dans les échanges entre les leux Pays, les Autorités de chaque Partie Contractante s'engagent à adopter les mesures nécessaires afin que l'importation de produits en provenance de l'autre Partie Contractante atteigne le maximum possible.

Article 5

Dans le cadre des lois et des règlements en vigueur dans les deux Pays, les bâtiments de commerce des deux Parties Contractantes jouiront, avec leurs chargements, pour ce qui est toutes les questions relatives à la navigation, à l'entrée dans tous les ports ouverts an commerce étranger, à l'usage des services du port, aux droits sur le chargement et le déchargement, aux taxes et aux autres services, d'un traitement qui ne sera sous aucun rapport moins favorable que le traitement accordé aux bâtiments de tous les autres pays étrangers.

Ces dispositions ne s'appliqueront pas à la navigation de cabotage, de bornage et de remorquage entre les ports de l'une ou de l'autre des Parties Contractantes.

Article 6

Dans le cadre de leurs lois et règlements respectifs, les deux Parties Contractantes sont convenues de se concéder mutuellement

helpotuksia kaupallisten messujen ja näyttelyjen järjestämiseksi toisen Sopimuspuolen alueella.

7 artikla

Maaliskuun 24 päivänä 1949 allekirjoitettu kauppasopimus samoin kuin kesäkuun 9 päivänä 1960 allekirjoitettu maksusopimus eivät ole enää voimassa.

Kaikki molempien maiden alueiden väliset juoksevat maksut suoritetaan vapaissa valuutoissa.

8 artikla

Molempien maiden edustajista muodostettu Sekakomissio kokoontuu toisen pyynnöstä tutkiakseen tämän Sopimuksen soveltamisessa mahdollisesti esiintyviä vaikeuksia. Sekakomissio voi suositella molemmille Hallituksille toimenpiteitä, jotka sen mukaan olisivat soveliaita edistämään molempien maiden välistä tavaranvaihtoa.

9 artikla

Tämä sopimus tulee voimaan sinä päivänä, jolloin ratifioimiskirjat vaihdetaan ja on voimassa kunnes jompikumpi Sopimuspuoli on viimeistään neljä kuukautta ennen jonkin kalenterivuoden loppua kirjallisesti ilmoittanut irtisanovansa sopimuksen saman kalenterivuoden päättymisestä lukien.

Kuitenkin molemmat Sopimuspuolet ovat päättäneet soveltaa tätä sopimusta väliaikaisesti elokuun 1 päivästä 1966 lukien.

Tehty Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 1966 kahtena alkuperäisenä ranskankielisenä kappaleena.

Suomen Tasavallan Hallituksen puolesta

Olli Bergman

Kreikan Kuningaskunnan Hallituksen puolesta

Anthony Korantis

toutes facilités équitables pour l'organisation de foires commerciales et d'expositions sur le territoire de l'autre Partie Contractante.

Article 7

L'Accord Commercial du 24 mars 1949 ainsi que l'Accord de Paiement du 9 juin 1960 ne sont plus en vigueur.

Tous les paiements courants entre les territoires des deux Pays s'effectueront en devises libres.

Article 8

Une Commission Mixte, composée des représentants des deux Pays se réunira à la requête de l'un d'eux afin d'examiner les difficultés que pourrait rencontrer l'application du Présent Accord. La Commission Mixte pourra recommander aux deux Gouvernements les mesures qui, d'après elle, seraient susceptibles de favoriser le développement des échanges entre les deux Pays.

Article 9

Le Présent Accord entrera en vigueur à la date de l'échange des instruments de ratification et restera en vigueur jusqu'à ce que l'une ou l'autre des Parties Contractantes l'ait dénoncé par une notification écrite envoyée au plus tard quatre mois avant la fin de l'année civile, auquel cas l'accord cessera d'être en vigueur à la fin de ladite année.

Cependant, les deux Parties Contractantes ont décidé d'appliquer provisoirement cet Accord à partir du 1er août 1966.

Fait à Helsinki le 23 juin 1966, en deux exemplaires originaux en langue française.

Pour le Gouvernement de la République de Finlande

Olli Bergman

Pour le Gouvernement du Royaume Hellénique

Anthony Korantis

Luettelo A

Indikatiivinen luettelo Suomen vientitavaroista

Sahatavara
Vaneri
Tehdasvalmisteiset puutalot
Lankarullat
Puuhioke
Selluloosa
Sanomalehtipaperi
Säkkipaperi
Savukepaperi
Muut paperit
Kraftlinerkartonki
Muut kartongit
Paperisäkit
Paperi- ja kartonkituotteet
Tislattu mäntyöljy
Mäntyöljyn rasvahapot
Talousfajanssi ja porsliini
Juusto
Paperi- ja selluloosateollisuuden koneet

Teräs- ja alumiiniköydet ja muut johtimet

Veturit, rautatievaunut, -kiskot ja -tarvikkeet

Tietyökoneet
Kuorma- ja linja-autot sekä linja-autojen alustat
Teräsköydet
Sähkökoneet ja -laitteet
Muut metalliteollisuuden tuotteet
Parrut
Kyllästetyt pylväät
Kyllästetyt ratapölkyt
Puukuitulevyt
Lastulevyt
Saniteettiporsliini ja -fajanssi
Urheiluvälineet
Silla ja kelmu
Selluloosateollisuuden sivutuotteet
Muovituotteet ja muovilaminaattilevyt

Päällisnahka
Separaattorit, kirnut ja niiden osat
Pesukoneet
Viilat ja raspit
Titaanidioksidi
Pellavalanka
Käsityölanka, villaa
Kumituotteet
Erilaiset tavarat

Liste A

Liste indicative des produits d'exportation finlandais:

Bois scié
Bois contreplaqué
Maisons en bois préfabriquées
Bobines pour fils à coudre
Pâte mécanique
Pâte chimique
Papier journal
Papier pour sacs
Papier à cigarettes
Autres papiers
Cartons Kraftliner
Autres cartons
Sacs en papier
Produits en papier et en carton
Talloil distillé
Acides graisseux de talloil
Faïence et porcelaine pour usage domestique
Fromages
Machines pour l'industrie papetière et pour la préparation de la pâte à papier
Câble d'acier et d'aluminium et autres conduites
Locomotives, wagons, rails et matériel de chemin de fer
Machines pour la construction des routes
Camions et autobus ainsi que les châssis d'autobus
Câbles métalliques
Machines et appareils électriques
Autres produits de l'industrie métallurgique
Poutrelles
Poteaux de ligne imprégnés
Traverses de chemin de fer impregnées
Panneaux en fibre de bois
Panneaux en particules de bois
Porcelaine et faience sanitaire
Articles de sport
Fibrane et pellicule cellulosique
Dérivés de l'industrie de cellulose
Produits en matière plastique et plaque laminée de plastique
Empeigne (cuir)
Ecrémeuses, barrattes et pièces détachées
Machines à laver
Limes et râpes
Dioxide de titanium
Fils de lin
Fils de laine pour tricotage
Articles en caoutchouc
Divers

Luettelo B

Indikatiivinen luettelo Kreikan vientitavaroista

Tupakka
Rusinat (korintit)
Rusinat (sultaanit)
Kuivatut viikunat
Appelsiinit ja mandariinit
Sitruunat
Viinirypäleet
Omenat
Persikat
Muut tuoreet hedelmät
Vihannes- ja hedelmäsäilykkeet
Hedelmäsose
Hedelmämehut
Kuivatut hedelmät
Tomaattisose
Oliiviöljy
Oliivit
Viinit ja alkoholijuomat
Luononhunaja
Suolet
Puuvilla
Teollisuuslangat, puuvillaa
Teollisuuslangat, villaa
Erilaiset kankaat ja tekstiiliteollisuuden tuotteet
Matot
Lumput
Kengät
Pienkarjan vuodat
Nahka hansikasteollisuutta varten
Erilaiset nahkatuotteet
Turkispalasista ommellut kaistaleet ja levykkeet
Kolofoni, tärpättiöljy
Petrooli- ja spriikäyttöiset kaminat ja keittimet
Pesusienet
Lyijy
Smirkelijauhe
Erilaiset mineraalit (kaoliini, rauta- ja kromimalmi, rikkikiisu, bauksiitti jne.)

Käsiteollisuustuotteet
Hajuvesiteollisuuden tuotteet
Kevyet kuorma-autot (Farmobil-tyyppiä)
Autojen ulko- ja sisärenkaat
Muoviputket
Tuoreet vihannekset
Erilaiset tavarat

Liste B

Liste indicative des produits d'exportation grecs

Tabac
Raisins secs de Corinthe
Raisins secs sultanines
Figues sèches
Oranges-mandarines
Citrons
Raisins frais
Pommes
Pêches
Autres fruits frais
Légumes et fruits en conserve
Pulpe des fruits
Jus des fruits
Fruits secs
Purée de tomate
Huile d'olive
Olives
Vins et boissons alcooliques
Miel naturel
Boyaux
Coton
Fils de coton pour l'industrie
Fils de laine pour l'industrie
Tissus de toute espèce et articles de l'industrie textile
Tapis
Chiffons
Chaussures
Peaux brutes de menu bétail
Cuirs pour l'industrie des gants
Produits en cuir divers
Bandes et napettes de fourrures en morceaux cousus
Colophane, huile de térébenthine
Poêles et réchauds à pétrole et alcool

Eponges
Plomb
Emeri en poudre
Minérais divers (Caoline, minérais de fer, minérais de chrome, pyrites de fer, bauxite etc)
Articles d'artisanat
Produits de parfumerie
Camionnettes (type Farmobil)
Pneus et chambres à air
Tubes en plastique
Légumes frais
Divers

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö N:o 14 hallituksen esityksen johdosta Kreikan Kuningaskunnan kanssa tehdyn kauppasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 4 päivältä viime lokakuuta lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 72. Tämän johdosta valiokunta, joka on kuullut esityksestä jaostosihteeri Arvo Rytköstä ulkoasiainministeriöstä, kunnioittaen esittää seuraavaa.

Suomen ja Kreikan hallitusten kesken maitten välisten kaupallisten suhteiden kehittämiseksi ja laajentamiseksi käytyjen neuvottelujen tuloksena allekirjoitettiin viime kesäkuun 23 päivänä käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvä kauppasopimus. Solmitun sopimuksen mukaan sopimuspuolet sitoutuvat antamaan toisilleen suosituimman maan kohtelun tulleihin samoin kuin tavaroiden tuontiin, vientiin taikka kauttakulkuun sovellettaviin maksuihin ja veroihin nähden, ei kuitenkaan sopimuspuolten eräissä tapauksissa myöntämiin erioikeuksiin ja etuihin nähden. Myös merenkulun osalta myönnetään sopimuksessa molemmin puolin suosituimmuus rannikkoliikennettä lukuunottamatta. Kaikki maitten väliset maksut suoritetaan vapaasti vaihdettavissa valuutoissa. Sopimus tulee voimaan ratifioimisasiakirjojen vaihtamispäivänä, mutta sitä sovelletaan väliaikaisesti 1 päivästä elokuuta 1966 lukien.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta pitää kysymyksessä olevaa kauppasopimusta maamme kannalta asianmukaisena ja sen vuoksi puoltaa sopimusta koskevien hallituksen ehdotusten hyväksymistä. Lakiehdotuksen valiokunta kuitenkin ehdottaa muodollisesti korjattavaksi.

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Suomen Tasavallan ja Kreikan Kuningaskunnan välillä 23 päivänä kesäkuuta 1966 allekirjoitetun kauppasopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

Suomen Tasavallan ja Kreikan kuningaskunnan välillä tehdyn kauppasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Kreikan Kuningaskunnan kanssa Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 1966 tehdyn kauppasopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Mainittujen määräysten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat *tarkemmat määräykset* annetaan asetuksella.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1966.

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kuusi, varapuheenjohtaja Korsbäck, jäsenet Aitio, Kekkonen, Kokkola, Kuusinen, Leivo-Larsson, Paasivuori, Puntila, Rönkkö, A. Saarinen, T. Salo, Sukselainen, Takki ja Tiitu sekä varajäsen V. Mattila.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 108 hallituksen esityksen johdosta Kreikan Kuningaskunnan kanssa tehdyn kauppasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen osalta, päättänyt yhtyä kannattamaan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön n:o 14 toisessa ponnessa tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä kysymyksessä olevan lakiehdotuksen ulkoasiainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen Kreikan Kuningaskunnan kanssa tehdyn kauppasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 72 Kreikan Kuningaskunnan kanssa tehdyn kauppasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä, ja Eduskunta, jolle Ulkoasiainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 14 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 108, on päättänyt

hyväksyä ne Suomen Tasavallan ja Kreikan Kuningaskunnan välillä 23 päivänä kesäkuuta 1966 allekirjoitetun kauppasopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Suomen Tasavallan ja Kreikan Kuningaskunnan välillä tehdyn kauppasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Kreikan Kuningaskunnan kanssa Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 1966 tehdyn kauppasopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

Mainittujen määräysten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat tarkemmat määräykset annetaan asetuksella.

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1966.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Valtion varmuusvarastoista 23 päivänä joulukuuta 1958 annetun lain 1 §:n 2 momentti on viimeksi 30 päivänä joulukuuta 1965 annetulla lailla (718/65) muutettu väliaikaisesti siten, että varastoituja tavaroita voidaan myydä tai vaihtaa paitsi lain 1 momentissa mainitun tarkoituksen toteuttamiseksi ja tavaran pilaantumisvaaran tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi myös, milloin kauppa- tai valuuttapoliittiset syyt niin vaativat. Kauppa- ja valuuttapoliittisia syitä myynnin tai vaihdon edellytyksinä voidaan kuitenkin käyttää vain kuluvan vuoden loppuun saakka, minkä jälkeen lain 1 §:n 2 momentti tulee jälleen voimaan sellaisena kuin se oli ennen lain väliaikaista muuttamista.

Kuluvan vuoden aikana lain suomia valtuuksia myydä varmuusvarastoituja tavaroita kauppa- tai valuuttapoliittisista syistä on jouduttu eräissä poikkeusluontoisissa tapauksissa käyttämään, niin kuin edellisinä vuosinakin. Samoin kuin tähänkin asti Hallituksen olisi edelleenkin voitava välttämättömän tarpeen vaatiessa varautua myymään varmuusvarastoituja tavaroita edellä mainituista syistä voidakseen helpottaa kauppasopimusten toteuttamista ja estääkseen vaihtokelpoisten valuuttojen tarpeetonta supistumista. Tämän vuoksi esitetään varmuusvarastolain 1 §:n 2 momenttia edelleenkin väliaikaisesti muutettavaksi aikaisempaa vastaavalla tavalla vuoden 1967 loppuun.

Edellä olevan perusteella esitetään Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan valtion varmuusvarastoista 23 päivänä joulukuuta 1958 annetun lain (531/58) 1 §:n 2 momentti väliaikaisesti näin kuuluvaksi:

1 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Varastoituja tavaroita voidaan 1 momentissa mainitun tarkoituksen toteuttamiseksi ja myös, milloin se tavaran pilaantumisvaaran tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi on tarpeen taikka milloin kauppa- tai valuuttapoliittiset syyt niin vaativat, myydä tai vaihtaa.

Tämä laki, joka tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967, on voimassa vuoden 1967 loppuun, minkä jälkeen valtion varmuusvarastoista annetun lain 1 §:n 2 momentti tulee jälleen voimaan sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1958 annetussa laissa (531/58).

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1966.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Olavi Salonen.*

Valtiovarainvaliokunnan mietintö N:o 39 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunta on 4 päivänä viimeksi kulunutta lokakuuta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen n:o 73 laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Esityksen tarkoituksena on jatkaa varmuusvarastolain väliaikaista muuttamista koskevan lain (612/61) voimassaoloaikaa ja siten mahdollistaa se, että varmuusvarastoihin sijoitettuja tavaroita saadaan ensi vuodenkin aikana myydä, paitsi tavaran käyttökelpoisuuden ylläpitämiseksi, myös silloin, kun kauppa- tai valuuttapoliittiset syyt niin vaativat.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut ehdotetun lainmuutoksen vielä tässä vaiheessa tarpeelliseksi. Valiokunta on siten, hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen, päättänyt asettua puoltamaan siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta katsoo tässä yhteydessä aiheelliseksi lausua edellyttävänsä, että hallitus jatkuvasti seuraa varmuusvarastointitilannetta ja myös huolehtii siitä, että varastoidut tavarat aina tarpeen vaatiessa tulevat uusituiksi.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 1966.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Raunio, varapuheenjohtaja Sarjala, jäsenet Haapanen, Haapasalo, Hamara, Heinonen, Hietala, Honkonen, Jussila, Karvikko, Käkelä, Laine, Lähteenmäki, Nordström, J. E. Partanen, Pekkarinen, Rosnell, Voutilainen ja Väyrynen sekä varajäsenet Jämsén ja Sandelin.

Suuren valiokunnan mietintö N:o 84 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 39 tehtyä ehdotusta ja ehdottaa siis kunnioittaen,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1966.

Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 73 laiksi valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, ja Valtiovarainvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 39 sekä Suuri valiokunta mietintönsä N:o 84.

Eduskunta lausuu edellyttävänsä, että Hallitus jatkuvasti seuraa varmuusvarastointitilannetta ja myös huolehtii siitä, että varastoidut tavarat aina tarpeen vaatiessa tulevat uusituiksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valtion varmuusvarastoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan valtion varmuusvarastoista 23 päivänä joulukuuta 1958 annetun lain (531/58) 1 §:n 2 momentti väliaikaisesti näin kuuluvaksi:

1 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

Varastoituja tavaroita voidaan 1 momentissa mainitun tarkoituksen toteuttamiseksi ja myös, milloin se tavaran pilaantumisvaaran tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi on tarpeen taikka milloin kauppa- tai valuuttapoliittiset syyt niin vaativat, myydä tai vaihtaa.

Tämä laki, joka tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1967, on voimassa vuoden 1967 loppuun, minkä jälkeen valtion varmuusvarastoista annetun lain 1 §:n 2 momentti tulee jälleen voimaan sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1958 annetussa laissa (531/58).

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 1966.
